

A. lat. a.

2605 2

Costo 17 r el da 18 de
diciembre

A. lat. a. 2605 X

Q. HORATII

costo 17 r s

FLACCI

POEMATIA

CUM COMMENTARIIS

IOANNIS MIN-ELLII.

Este libro es de un conde su el conde
er suplico al conde se lo halle que me
lo sep'a volver que no es de un pobre ni
de un rico ni tampoco de un clauo
que es de un pobre envidia a todos
lo ha de tener si quisiera sube
mi nombre aqui para se poner
en el
que es de un conde su el conde
16 B. Gonzales de...
que es de un conde su el conde

G. HORATI

FLACCI

POEMATA

CUM COMMENTARIIS

IOANNIS MINELLI.

Q. HORATII

FLACCI

POEMAT A

CUM COMMENTARIIS

IOANNIS MIN-ELLII.

Praemisso Aldi Manutii de Metris Horatianis
tractatu , et adiuncto indice rerum ac
verborum locupletissimo.

AD OPTIMAS EDITIONES RECUSA

opera et studio

*D. Caroli Gonzalidis de Posada R. Archigym-
nasii Matrit. Latin. ling. Profess.*

MANTUAE CARPETANORUM : TYPIS MICHAELIS
ESCRIBANO. ANNO M.DCC.LXXVI.

Sumptibus Regiae Societatis.

A 1561 593

JOHANNIS MINELLI
CUM COMMENTARIIS
POEMATA
FLACCI
HORATII

Præmissis Aldi Manutij de Mictis Horatiana
tractatu, et adducto indice rectum ac
verborum locutionum.

Bayrische
Staatsbibliothek
MÜNCHEN

D. Caroli Gottschalki de Potius R. Archidiaconi
nati Mactis. Lipsiæ. 1748.

MANUTII CARPENTARIORUM: Typis Manutij
Receptis. Anno MDCCXXV.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

HISPANAE IUVENTUTI LATINITATIS STUDIOSAE.

HORATIUM vobis commendare, clarissimi iuvenes, nihil opus esse videtur, cum ipsius operum, et eorundem commentariorum editionem vehementer iam diu expectetis. Nullus quidem fuit alicuius auctoritatis Scriptor, qui tanti Poëtae amore non flagrarit, et magnis eius carmina laudibus saepe non extulerit. Cum autem Romanus Lyrici carminis princeps perpetuo omnibus probaretur, provincia nostra, quae in egregios Poëtas amplectendo cedit nulli, magnum hunc et aestimatione ubique dignissimum, proprium et vernaculum, praesertim in his quae nostri patiuntur mores, fieri curavit. Cuius studii et laboris primas tenet Mag. F. *Ludovicus Legionensis*, cum propter eximias virtutes, tum ob linguarum, omniumque fere litterarum humaniorum cognitionem de republica nostra benemeritus, qui *Odarum* bonam partem in patrium, quem alte callebat, sermonem, etiam metro facillime accommodatam, et Horatiano respondentem, translatam reliquit; quae cum aliis suis translationibus et poematibus valentina Maniansiana editione an. 1761. quae tertia iam est, circumfertur, plurimumque manibus teritur. Eandem navavit operam alius etiam Teolog. Doctor, maiorisque Granatensis Templi Dignitas, *D. Ioannes Villen de Biedma*, qui quò idioma Hispanicum (verba sunt Nicolai Antonii) tot gentibus seculo superiore aut commercio, aut imperio communicatum, cultissimi Romanorum Poëtae accessione locupletaret, prosa dedit oratione; quae quidem expedite magis, quam versa lectores ad ipsius adyta introduceret; Granatae, 1599. in fol. Ad id tempus *Ludovicus Zapata* Epistolam, quae ars Poëtica dicitur, carmine Hispan. Rhithmorum et si lege soluto, Olisipone edidit, 1592. in

in 8°. Quod similiter Matriti 1591. fecerat *Vincentius Espinel*; sed non optimo fato, cum ut mihi visum est versionem hanc volumine 1. *Parnasi Hispan.* cum Horat. Epistola quandoque conferenti, adhuc iuvenis nec sublima mittere, nec ad incudem revocare voluerit. Et si *Ioannes Cueva*, non illaudatus Poëta, in sua eiusmodi arte Horatium potius imitatus fuerit quàm verterit, eius tamen opus visum primo Hispali 1582. tum Matriti 1682. iterumque *Parnasi Hispan.* vol. 8. auxilio legentibus et ornamento esse potest. Satyrica haec ad Pisones Epistola, quae tanti est momenti, publica etiam facta fuit cum versione et notis à *P. Idiaquez Villae-Garsiae* 1754. in 8. Caetera fere omnia Horatii Poëmata *Urbanus de Campos* nobis communia reddere soluta oratione tentaverat Antuerpiae 1682. duobus voluminib. in 8. de quo ridiculene magis quam vere *D. Ioannes Iriart.* (1) dixerit, ipse viderit:

*Urbanus Flaccum, quo non urbanior alter,
Vertit; at interpres rusticus ipse fuit.*

Lusitanam cuiusdam sine nomine auctoris non mediocrem interpretationem eiusdem Flacci vidimus Conimbriae editam 1609. in 4. Duasque alias se vidisse refert *D. Thomas Tamaius*, quarum altera *Sebastianum Horoscium Covarrubias*, altera *Mattheum Aleman* Hispalensem habet auctorem; sed neutra in lucem prodiit. Multas denique ex his et aliis versiones reperietis in *Eroticis* Stephani Emmanuelis *Villegas*: in *Musis Francisci Quevedo*, qualis est illa quae incipit (2) *Tu por la culpa agena*, Odae VI. lib. III. Horat. respondens: in *Iuventute Salmantina Orvante*, Ludovici *Losada*: in supplemento *Eruditorum*, Iosephi *Vazquez* aliorumque nostratum quam plurimis in locis; quasque qui colligere curaret, et cum delectu in usum redigeret, ut olim mihi mens erat, nobis adiumento fore maximo nemo ibit inficias. Haec, ut si qua Flacci loca obscuriora vobis vide-

(1) *Epigram. XXXII.* (2) *Musa VII.*

buntur, libertate Decembri perpurgata, omnino percipi
 queant, monere sum iussus; sed adeo nova haec editio in
 characteribus exacta, et interpretatione clara est, ut nec
Ioannis Minelli commentariis quidquam facilius, nec mea
 quantum fieri potuit curâ diligentius invenire possitis. Ne
 autem Poëtam castratum traderemus, obscoena praete-
 rire et carmina truncare nequimus: Quare Praeceptores
 exoramus, ne iuvenes (quorum tenerrimus animus et in-
 doles tamquam Horatiana testa in quam quidquid infu-
 deris aeternum oluerit necessum est) infesta Horatii Car-
 mina transferre cogantur: sed menda, quae non obstante
 cura nostra prelo exciderunt sic correcta legantur.

IN LITTERIS HORATII.

Pag. 10	incolumen	leg. incolumem.
107	rigidum	rigidum.
132	tetegitque	tetigitque.
160	iussa	iussa.
165	vivere	bibere.
172	sponsus	sponsos.

IN NOTIS.

Pag. 4	pernoctans	leg. pernoctantes.
6	Caesarorum	Caesar ortum.
ibid.	erat	errat.
9	insula	insulae.
34	dono	domo.
36	alit de venis	alit venis.
ibid.	turpitur	carpitur.
53	Aegri	Aegei.
63	amatoris	amatoriis.
65	cadavet	cadaveri.
71	dicitur	dicitur.
81	laebryma	lachryma.
96	Griami	Priami.
101	Poeta	Poetae.
107	mare	mari.
113	quin	quia.
121	cum	eum.
131	hoc	haec.
132	Emitteretur	emitteretur.
242	Tubul.	Tibul.

Q. HORATII FLACCI VITA

EX PETRI CRINITI

DE POETIS LATINIS, LIB. III. CAP. XXXVIII.

Q• Horatius Flaccus in Venusio Apuliae oppido natus est. Patrem habuit libertini generis : unde illud

Quem rodunt omnes libertino patre natum.

Pro certo habetur eius natalem fuisse duobus circiter annis ante coniurationem L. Sergii Catilinae : quo tempore celebres erant in civitate , ex Poëtis , Valerius Catullus, Licinius Calvus, et Helvius Cinna : ex oratoribus , M. Cicero , Q. Hortensius , et Q. Catullus : ex Philosophis , Varro Terentius , et Figulus Nigidius. Orbilium Beneventanum (ut constat) à puero audivit , quem appellat alicubi plagosum. Ac mirum quàm brevi tempore in bonis litteris profecerit. Ingenio enim facili et avidissimo fuisse traditur in capiendis optimis disciplinis. Ubi autem satis visus est navasse operam Latinis studiis , Athenas se contulit , ut Philosophorum praeceptis liberius incumberet. Maximeque Epicureorum placita videtur probasse : ut illud urbanè dictum testatur

Me pinguem et nitidum bene curata cute vises,

Quum ridere voles Epicuri de grege porcum.

Moribus fuisse dicitur subobscoenis , et ad bilem interdum paulò excitatior : adeo erga amicos gratus atque officiosus, ut nobiliorum etiam studiis et gratia clarior in dies ac nobilior esset. Nam primò dignitatem tribunitiam honestis suffragiis est adeptus , et Romanae legioni praepositus, quod ipse de se scribit. Amicos verò habuit , ex Poëtis, Albium Tibullum , Quintilium Varum , cuius obitum officiose deplorat : Valgium consularem , Vergiliumque ipsum : ex prima nobilitate Iulium Florum , Maximum Lollium , et Maecenatem , cum quo supra septem annos

summa familiaritate vixit. Quod cum locis multis, tum maxime his versibus apparet

Septimus octavo proprior iam suggerit annus,

Ex quo Maecenas me coepit habere suorum

In numero.

Nam cum ipso quidem Horatio iocari liberius Maecenas, atque agere consuevit, eidemque concedere sua studia. in rebus civilibus (quum ipsa civitas magnis factionibus teneretur, variisque seditionibus aestuaret) sequutus primò est Bruti et Casii partes: quod à multis aliis, et à Sardonio Apollinare, traditum est: qui ad Iulium Maiorianum sic refert:

Et tibi, Flacce, acies Bruti Cassique sequuto,

Carminis est autor, qui fuit et veniae.

Mox verò accidit, ut favore Maecenatis non dignitates tantum assequeretur, sed ipsi quoque Octavio imperatori foret insinuatus; quum liberè, et amicè ad illum scribat. Illas tamen epistolas, quae referuntur à quibusdam, Augusti ad Flaccum, magis confictas opinamur, quàm dignas tanto principe, eiusque summa eruditione. Quod ipsum cum alia multa, tum eloquutio in primis probat. Composuit perplura, quae vulgo etiam sunt notissima: nos quam brevissimè repetemus: Libros Carminum quatuor, Epodon, et Seculare carmen; quibus Augustum ac Maecenatem multis laudibus celebrat. In scribendis iambicis mirè efficax habitus est: Quod et Fabius Quintilianus testatur. Inter Lyricos (inquit) solus ferè dignus est legi Horatius; quoniam et insurgit aliquando, et plenus est iocunditatis et gratiae, variisque verbis et figuris felicissimè audax. Ex quo illud pervulgatum

Hic inter lyricos sublimi vertice vates

Sydera summa ferit; seu dulcia furta puellae

Cantat amicitias, convivia, praelia, paces:

Sive Licambeis lacerat latratibus hostem,

Impetit aut vario corruptos carmine mores.

Apollinaris quoque sic ad Tonantium de Horatio

Sed

*Sed tu per Calabri tramitis aggerem
Vis ut nostra dehinc cursitet orbita,
Qua Flaccus lyricos Pindaricum ad melos
Fraenis flexit equos plectri potentibus,
Dum metro quatitur chorda Glyconico,
Nec non Alcaico, vel Pherecratio,
Iuncto et Lesbiaco, sive Anapestico:*

*Vernans per varii carminis eclogas
Verborum violis multicoloribus.*

Diomedes Grammaticus, et alii veteres, undeviginti carminum modos ab Horatio decantatos asserunt, quorum rationes in tertio de Grammaticae libro à Diomede ipso referuntur. Scripsit de Poëtica librum ad Pisones, volumina duo Satyrarum, ac totidem Epistolarum. In Satyra verò Lucilium sequutus est, etsi eum ut lutulentum accusat. Fabius certè Quintilianus praecipuum in Satyra dicit hunc ipsum Horatium, ac purum in primis, et tersum. Quin hoc illi proprium et peculiare fuit, ut ridenti similis, et quasi dissimulans, improbitatem ac vitia hominum accusaret: quod ea magis urgeant atque afficiant quae sensim irrepunt, quàm quae aperta fronte invadunt, quod ipsum et Poëta Persius demonstrat

*Omne vafer vitium ridenti Flaccus amico
Tangit, et admissus circum praecordia ludit:
Callidus excusso populum suspendere naso.*

Sed et Poëta Ovidius ingenuè fatetur, magnopere se Horatianis versibus delectatum, et eius carmen diligenter audisse; veluti Propertium, Macrum Ponticum, et Bassum qui Iambicos lusit

*Et tenuit nostras numerosus Horatius aures;
Cum ferit Ausonia carmina culta lyra.*

Permultos vero enumerat Horatius, quorum et studium et iudicium percoluit: ut Plotium, Maecenatem, Varium, Vergilium, Fuscus, Valgium, Pollionem, Messalam, et alios. Sequutus est eum in componendis Lyricis Paulus Passienus, qui (ut est auctor Plinius) mirificè illum exprimebat.

bat. Statura fuisse traditur brevi, corpore obeso, oculis lippis: quae vel ex carmine illius variis locis colliguntur. Mortuus est autem Horatius anno aetatis suae septimo et quinquagesimo, ut in Eusebianis annalibus relatum est: alii supra lxx. annum vixisse scribunt. Quod ego tamen falsum existimo, ut alibi observatum est.

EIUSDEM VITA EX VOSSIO DE POETIS LATINIS.

Olimp. CXCII. An. III. *Horatius quinquagesimo aetatis suae anno Romae moritur.* De arte Horatii sic Caesar Scaligere praefat. in libros de Re Poëtica. *Horatius artem cum scripsit, adeo sine ulla docet arte, ut satyrae propius totum opus illud esse videatur.* Sed fallitur, cum ab Horatio esse inscriptionem eam arbitratur. Vera enim inscriptio est, *Epistola ad Pisones.* Non magis vero Horatius addit illud *de Arte Poëtica*, quam Epistolae ad Augustum addidit *de veteribus, et novis Poëtis*, aut illi ad Numicium, *de finibus bonorum*: ac par aliarum est ratio, quarum nulli Horatius argumentum apposuit, sed postea alii addiderunt.

NOBILISSIMO, AMPLISSIMO,
AC PRUDENTISSIMO VIRO

D. ADRIANO PRINS,

Civitatis Roterodamensis Consuli, Senatori, &c.

Ex affectu, et officio inscribit

IOANNES MIN-EL.

Nobiliss. Ampliss. Prudentiss. Domine.

EX Poëtis vix ullum reperias, qui non aut à vitio quidem turpitudineque animos avocet, ad virtutem autem, et honestatem excitet atque acuat: aut mores corruptos emendet, et corrigat: aut res vel moderate factas, vel magnifice fortiterque gestas immortalibus laudibus efferat, atque ad sempiternam memoriam consecret: aut illustra virtutum exempla ex omni antiquitate repetita huius aetatis hominibus suppeditet: aut homines calamitosos, et gravibus fortunae casibus afflictos excitet atque extollat. Quis Philosophus umquam vel distinctius, quid sit virtus, quid vitium: quid turpe, quid honestum, disputavit: vel planius honesti pulchritudinem, inhonesti deformitatem: sapientiae vim et utilitatem, insipientiae imbecilitatem atque incommoda disputando demonstravit, quam Homerus divinis suis carminibus ante legentium oculos constituit? Quis hominum mores, et motus: quis animantium naturas: quis sola terrarum: quis aestus, et fluctus marinos: quis ventorum flatus: quis navigandi pericula tempestatesque adversas: quis temporum varietates: quis praeliorum imaginem: quis urbium oppugnationes: quis acies instructas: quis imperatorias virtutes: quis rationem moderandorum animorum: quis formam bene moratarum civitatum: quis denique omnium rerum, quae hac universitate continentur, varietatem illustrius unquam Homero depinxit? Quid ceteros Poëtas Lyricos, Tragicos, Comicos persequar, quorum vel nomina commemorare longum sit? sed tamen quantum ex singulis generibus fructum, quantaque cum voluptate coniunctum percipiunt, qui in talium scriptorum lectione versantur? Quid, quod Poëtae Principibus, et Regibus cari fuisse dicuntur? ut Polycrati Samio Anacreon: Euripides Archelao: Scipionibus, et Catoni maiori Ennius: Caesari Augusto Virgilius, Varius, et hic, quem tibi nunc offerimus, Q. Horatius Flaccus: non Poëta unus de multis, sed Poëta omnibus suis numeris perfectus atque absolutus: summus, atque adeo solus in tota lingua Latina Lyricus: Satyrarum scriptor praestantissimus atque excellentissimus, multiplici, et varia rerum copia refertus: illustri verborum splendore illuminatus: sententiarum pondere gravissimus: scribendi elegantia politissimus ac purissimus: orationis figuris ornatissimus: in cudendis novis vocabulis sine invidia felicissimus, sine vituperatione audacissimus: in Graecorum loquendi generibus imitandis liberrimus ac solutissimus. Nemo umquam Latinorum iustitiam, fidem, continentiam, parsimoniam, patientiam paupertatis, contemptionem rerum humanarum laudavit ornatius: nemo iniustitiam, perfidiam, libidinem, avaritiam, luxuriam vituperavit acerbius: nemo ad

ad subeunda pro patria pericula inflammavit ardentius. Nemo neque ad virtutem acius excitavit: neque à vitio gravius revocavit; nemo bellorum civilium calamitatem miserabilius deploravit: nemo neque amores cantavit mollius ac tenerius, neque tempestivorum conviviorum hilaritatem descripsit floridius: nemo hominum suae aetatis mores carpsit urbanius. Quid multis? Horatius sine controversia omnibus Poëtis et Graecis, et Latinis (Homero excepto) merito est anteponendus: in quo sic dulcedo cum utilitate certat, ita suavitas gravitati par est, ut lectorem suis illecebris captum, ut in se continenter affixus inhaereat, pellicere possit. Hunc igitur, Vir Amplissime, illustri nomini tuo inscriptum ac dedicatum exhibeo: eum ea, qua offertur, fronte, et mente ut accipias, fronte scilicet serena ac mente benevola, impense abs te efflagito. Cui autem rectius dicarem, quam tibi, qui ad omnem rationem humanitatis ita natus es, ut etiam modica spernere nequaquam possis, et me praeterea tantis beneficiis affecisti, quantis à tuis similibus, nescio in aequalium meorum aliquis ornatus umquam fuerit. Et insignis ergo tua in me benignitas, et perpetua mea, qua te mortalium unum maxime colo, observantia suo quodam iure à me exigebat, ut quicquid esset laborum meorum, id omne tibi, cui me totum iam pridem devovi, summa cum animi alacritate deferrem. Hunc igitur qualemcumque laborem meum, Vir illustrissime, hilari, ut soles, vultu; et exiguam hanc grati animi mei, pro maximis tuis in me beneficiis, significationem ita me tibi detulisse existimato, ut quantum ad referendam gratiam mihi deest, tantum ad praedicandam, et habendam voluntatis semper mihi superesse scias. Quod reliquum est, à te etiam atque etiam maiorem in modum peto, ut me, quem in fidem clientelamque tuam semel recepisti, deinceps etiam in gratia patrociniisque tuo retineas. Christus Iesus te nobis, et Ecclesiae suae diu felicem, et incolumem conservet. Amen.

Roterodami, Idibus Novembris 1667.

ALDI

ALDI MANUTII DE METRIS HORATIANIS TRACTATUS.

*Carminum genera, quibus Horatius in Odis utitur,
sunt undeviginti.*

PPRIMUM genus: ut Ode 1. lib. I. quae est monocolos. Sunt enim omnes versus Choriambici Asclepiadei tetrametri acatalecti: qui constant è spondeo, et duobus choriambis, et pyrrhichio, vel iambo: hoc modo,

*Maece-nas atavis-uv-edlte re-uv-gibus uv
O et--praesidium et-uv-dulce decus-uv-meum uv*

Primi generis Odae 3.

Lib. I. Ode 1. Lib. III. Ode 31. Lib. IV. Ode 8.

Secundum genus: ut Ode 2. quae est dicolos tetrastrophos. Primi quique tres versus sunt hendecasyllabi Sapphici pentametri acatalecti: qui constant è trochaeo, spondeo, dactilo, et duobus trochaeis: vel spondeo ultimo: sic,

*Iam sa-v tis ter--ris nivis uv atque-v dirae--
Grandi-v nis mi--sit pater-uv et ru-v bente-v
Dexte-v ra sa--cras iacu-uv latus-v arces--*

Quartus autem quisque Adonius dimeter catalecticus, ex dactylo et spondeo vel trochaeo: sic,

Terruis -uv urbem--

Secundi generis Odae 26.

L. 2. 10. 12. 20. 22. 25. 30. 32. 38. II. 2. 4. 6. 8. 10. 16. III. 8. 11. 14. 18.
20. 22. 27. IV. 2. 6. 11. Epod. 18.

Tertium genus: ut Ode 3. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Choriambicus Glyconius trimeter acatalectus: constans è spondeo, choriambo, et pyrrhichio, vel iambo: sic,

Sic te--dlva posens-uv-Cypri v-

Secundus vero quisque, Choriambicus, Asclepiadeus tetrameter acatalectus: è spondeo, duobus choriambis, et pyrrhichio, vel iambo: sic,

Sic fra-tres Helenae-uv-lucida si-uv-dera uv

Ter-

ALDUS MANUSTIUS

Tertiū generis Odae 12.

I. 3. 13. 19. 36. III. 9. 15. 19. 24. 25. 28. IV. 1. 3.

Quartum genus : ut Ode 4. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Dactylicus Archilochius heptameter acatalectus, constans ē quatuor primis pedibus spondeis, vel dactylis, indifferenter, ut in versu Heroico : deinde ē tribus trochaeis, vel spondeo ultimo : sic,

Solvitur-vv acris hy-vv ems gra-ta vice-vv veris v et Fa-v voni.

Secundus vero quisque est Archilochius, constans ex penthemimeri iambica, id est, ex iambo vel spondeo, iambo, et syllaba. Deinde ē tribus trochaeis, vel spondeo : sic,

Trahunt-v-que sic v-cas machi-v nae ca-v rinas--

Quarti generis Ode una.

I. 4.

Quintum genus : ut Ode 5. quae est tricolos tetrastrophos. Primi quisque duo versus sunt Asclepiadei, qualis ille, *Maecenas atavis edite regibus*. Scanduntur enim sic,

*Quis mul-ta gracillis-vv-te puer in-vv-rosa v-
Perfu-sus liquidis vv-vrget odo- vv-ribus vv*

Tertius autem quisque est Pherecratius Heroicus trimeter acatalectus : constans ē spondeo, dactylo et spondeo : sic,

Grato-- Pyrra sub-vv antro--

Quartus vero quisque est Glyconius : qualis ille, *Sic te Diva potens Cypri*. Scanditur enim hoc modo,

Cui fla--vam religas vv-comam v-

Quinti generis Odae 7.

I. 5. 14. 21. 23. III. 7. 13. IV. 13.

Sextum genus : ut Ode 6. quae est dicolos tetrastrophos. Primi quisque tres versus sunt Asclepiadei, qualis ille, *Maecenas atavis edite regibus*. Scanditur enim hoc modo,

*Scribe--ris Varlo-vv fortis et ho-vv-ostium vv
Victor--Maeonii vv-carminis a vv-lite vv
Quam rem--cumque ferox-vv-navibus aut-vv-equis v-*

Quartus autem Glyconius, qualis, *Sic te diva potens Cypri*. Scanditur sic,

Miles--te duce ges-vv-serit vv

Sexti generis Odae 9.

I. 6. 15. 24. 33. II. 12. III. 10. 16. IV. 5. 12.

Septimum genus : ut Ode 7. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Heroicus hexameter catalecticis in duas syllabas : constans ē sex pedibus, dactylo et spondeo indifferenter in omnibus locis : quamquam in quinto aliquando spondeus ponitur, et in sexto dac-

DE METRIS HORATIANIS.

dactylus: ubi etiam saepe pro spondeo trochaeus admittitur. Sed de versu Heroico multa diximus in institutionibus nostris Grammaticis. Scanditur autem sic,

Lauda--bunt ali-vv i cla--ram Rhodon-vv aut Mity-vv Ienen--

Secundus autem quisque est dactylicus Alcmanius tetrameter catalecticus, habens quatuor ultimos pedes Heroici versus, sic,

Aut Ephe-vv sum, bima-vv risve Co-vv rinthi--

Septimi generis Odae 3.

I. 7. 28. Epod. 12.

Octavum genus: ut Ode 8. lib. 1. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Aristophanius dimeter acatalectus: constans è choriambis et bacchio, sive amphimacro; hoc modo,

Lydia dic-vv- per omnes v--

Secundus autem quisque est Choriambicus Alcaicus tetrameter acatalectus: constans ex epitrito secundo, duobus choriambis, et bacchio, sive amphimacro, hoc modo,

Te Deos o-v-ro Sybarim-vv-cur properes-vv-amando v-

Octavi generis Ode unica.

I. 8.

Nonum genus: ut Ode 9. quae est tricolos tetrastrophos. Primi quique duo versus sunt Dactylici Alcaici acatalecti; qui constant ex penthemimeri iambica, id est, ex iambo vel spondeo, iambo et syllaba, quae dicitur caesura; deinde è duobus dactylis, vel ultimo amphimacro: hoc modo,

*Vides v-ut al-v ta-stet nive-vv candidum-vv
Sorav-cte, nec v-iam-sustine-vv ant onus-vv*

Tertius autem quisque est Iambicus Archilochius dimeter hypercatalectus: constans quatuor pedibus: primo et tertio, iambo vel spondeo: secundo et quarto, iambo dumtaxat, deinde superest syllaba, hoc modo,

Sylvae--labo v-rantes--gelu v-que v

Quartus autem quisque est Dactylicus Alcaicus acatalectus: constans ex dimetro Heroico, et dimetro Trochaico, id est, è duobus dactylis, et duobus trochaeis: vel ultimo spondeo, hoc modo,

Flumina-vv constite-vv rint a-v cuto-

Noni generis Odae 37.

I. 9. 16. 17. 26. 27. 29. 31. 34. 35. 37. II. 1. 3. 5. 7. 9. 11. 13. 14. 15. 17. 19. 20. III. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 17. 21. 23. 26. 29. IV. 4. 9. 14. 15.

Decimum genus: ut Ode 11. quae est monocolos. Sunt enim omnes versus Choriambici Alcaici pentametri acatalecti: qui constant è spondeo, tribus choriambis, et pyrrhichio, vel iambo, hoc modo,

*Tu ne--quaesieris--vv--scire nefas--vv--quam mibi quem--vv--tibi vv--
Finem--Dit dederint--vv--Leuconoe--vv--nec Babylo--vv--nios v--*

Decimi generis Odae 3.

I. 11. 18. IV. 10.

Undecimum genus: ut Ode 18. libri II. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est iambicus Archilochius dimeter acatalectus: constans amphimacro, et duobus iambis, vel ultimo pyrrhichio, hoc modo,

Non ebur--v--nequ'au v reum v--

Secundus quisque versus est iambicus Archilochius trimeter catalecticus: constans è quinque iambis et syllaba, recepto tamen in locis imparibus etiam spondeo, hoc modo,

Mca v--reni v--det in v--domo v--lacu v--nar v

Undecimi generis Ode una.

II. 18.

Duodecimum genus: ut Ode 12. libri tertii, quae est dicolos tristrophos. Primi quique duo versus sunt Ionici à minore, Sapphici, trimetri acatalecti, qui constant è tribus Ionicis, à minore, vel ultimo poe-
ne tertio, hoc modo,

*Miserar' est vv--nequ' amorl vv--dare ludum vv--
Neque dulci vv--mala vino vv--laver' aut ex vv--*

Tertius item versus est Ionicus à minore, Sapphicus, acatalectus, sed tretameter: constans è quatuor Ionicis, à minore, hoc modo,

Animarl vv--metuentes vv--patriae ver vv--bera linguae vv--

Duodecimi generis Ode una.

III. 12.

Decimumtertium genus: ut Ode 7. libri IV. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Heroicus hexameter catalecticus: qualis: *Laudabunt alti claram Rhodon, aut Mitylenem*, hoc modo,

Diffu--gere ni--vv ves rede--vv unt iam--gramina--vv campls--

Secundus quisque est Dactylicus Archilochius dimeter hypercatalectus: constans duobus dactylis et syllaba: hoc modo,

Arborl--vv--busque co--vv mae.

Decimitertii generis Ode una.

IV. 7.

Decimumquartum genus: ut lib. V. Ode 1. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est iambicus Hipponacteus trimeter acatalectus: constans è sex iambis, recepto tamen in locis imparibus etiam spondeo, hoc modo,

Ibils--Libur v--nis in--ter al v--ta na v--viam vv

Secundus quisque est iambicus Archilochius dimeter acatalectus: constans è quatuor iambis, recepto tamen in locis imparibus etiam spondeo, hoc modo,

Aml--

DE METRIS HORATIANIS.

Ami v-ce pro v-pugna--cula vv

Decimiquarti generis Ode 10.

Epod. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

Decimumquintum genus: ut Ode 11. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Iambicus Hipponacteus trimeter acatalectus: qualis ille, *Ibis Liburnis inter alta navium*, hoc modo,

Pecti--nihil v-me sic--ut an v-tea v-luat vv

Secundus vero quisque est Sapphicus: constans penthemimeri heroica et dimetro iambico, id est, è duobus dactylis, et syllaba, deinde è quatuor iambis, recepto tamen in locis imparibus etiam spondeo, hoc modo,

Scribere--vv versicu--vv los-amo v-re per v-culsum--gravi v-

Demiquinti generis Ode una.

Epod. 11.

Decimumsextum genus: ut Ode 13. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Heroicus hexameter catalecticus: qualis ille, *Laudabunt alii claram Rhodon aut Mitylenen*, hoc modo,

Horrida--vv tempe--estas coe--lum con--traxit et --vv imbres--

Secundus vero quisque est Archilochius, constans dimetro iambico, et penthemimeri Heroica, id est, è quatuor iambis, recepto tamen in locis imparibus etiam spondeo. Deinde è duobus dactylis, et syllaba, hoc modo,

Nives-que de v-ducunt-Iovem v-nunc mare--vv nunc sil v v vae

Decimisexti generis Ode una.

Epod. 13.

Decimumseptimum genus: ut Ode 14. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est, qualis, *Laudabunt alii claram Rhodon, aut Mitylenen*, hoc modo,

Mollis in--vv ertla vv cur tan--tam dif--fuderit--vv imis--

Secundus autem quisque est Iambicus Archilochius dimeter acatalectus: qualis ille, *Amico propugnacula*, hoc modo,

Obli--vlo v-nem sen-sibus vv

Decimiseptimi generis Ode 2.

Epod. 14. 15.

Decimum octavum genus: ut Ode 16. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Heroicus hexameter, hoc modo,

Alter--vv lam tert--vv tur bel--lis ci--vilibus--vv aetas--

Secundus vero quisque est Iambicus Hipponacteus trimeter: qualis ille, *Ibis Liburnis inter alta navium*. Quamquam in hac Ode secundus quisque versus constat è solis iambis, quod semel tantum legitur fecisse Horatius. Quamobrem versus ille, *Eamus omnes execrata civitas*, sic est legendus, *Eamus omnis execrata civitas*. Quod et Porphyrii placet, ut, ut sit figurata locutio, *Eamus omnis civitas execrata haec et quae poterant redditus abscindere dulces*. Sunt enim omnes iambi hoc modo,

Suis

ALDUS MANUTIUS DE

Suis v-et ip v-sa Ro v ma vi v-ribus v-ruit vv

Decimloctavi generis Ode una.

Epod. 16.

Undevigesimum genus : ut Ode 17. quae est monocolos. Sunt enim omnes versus Iambici Hipponactei trimetri acatalectei: qualis ille, *Ibis Liburnis inter alta navium*, hoc modo,

*Iam i' ef-fica v-cl do-manus v-sciē v-tiae v-
Supplex--et o v-ro re--gna per v-Proser--pinae v-*

Undevigesimi generis Ode una.

Epod. 17.

I

Q. HORATII FLACCI
CARMINUM,

SEU
* ODARUM
LIBER PRIMUS.

ODE I. Πραγματική.

AD MAECENATEM.

Allos alia delectant ; Horatius vero Poëtae nomen , praesertim Lyrici , affectat , tamquam sibi honorificentissimum futurum : praesertim si eo dignus , vel ipsius Maecenatis iudicio censeatur.

MONOCOLOS.

¹ **M**aecenas , ² atavis edite ³ regibus ,
O et ⁴ praesidium , et ⁵ dulce ⁶ decus meum !

* Haec vox deducitur à Graeco vocabulo *αῖδῆς* , contracto in *ᾠδῆς* , id est, *cantus* ; et hoc ab *ᾠοῖδᾱ* praeterito medio verbi *ᾠοῖδεν* , id est, *canere* , quod proprium est Poëtis.
¹ Hic fuit eques Romanus. Ita singulis partibus operis Georgici à Virgilio appellatur. Exordium à natalibus Maecenatis , cum gratia beneficii , atque accepti honoris commemoratione ; ut qui per Maecenatem sit Augusto gratus factus , et familiaris. ² Qui antiquis regibus prognatus est. Fuit enim Maecenas filius Menodori , qui Caesari contra Pompeium fuit auxilio ; cui Menippus pater fuit , filius Cecinnae regis Etruscorum , qui fuit atavus Maecenatis. De quorum claritate vide quatuor versus Sar. 6. l. 1. primos. ³ Ex regibus Etruscis. Od. 29. l. 3. *Tyrhena regum progenies*. Propert. 1. 3.

Maecenas eques Etrusco de sanguine regum , &c. Synecd. gen. pro spe.
⁴ Tutela , columen , vel propugnatio mea. Sic Epod. 1. l. 1. *rerum tutela mearum cum sis* , &c. Et Od. 1. l. 2. *Insigne moestis praesidium reis* , id est , tutela. Metaph. à munitionibus urbium , et locorum , quae vallis , et moenibus , expugnata , et eversu difficilibus , cinguntur , praesidioque firmantur , ad quamvis opem indicandam. Sed hic praeter Metaph. est quoque Meton. qua effectum ponitur pro efficiente , id est , custodia pro custode , et conservatore , et decus pro exornatore Poëtae. ⁵ Metaph. à fructibus maturitate suavis , et utentes magnopere delectantibus. ⁶ Ornamentum ; quia *Principibus placuisse viris non ultima laus est*. Sic et Virg. ad Maec. 2. Georg. *O decus , o famae merito pars maxima nostrae*.

A

⁷ Sunt,

7 Sunt, quos 8 curriculo 9 pulverem Olympicum
 Collegisse iuvat: 10 metaque 11 fervidis
 12 Evitata 13 rotis, 14 palmaque 15 nobilis
 16 Terrarum dominos 17 evehit ad Deos.
 18 Hunc, si 19 mobilium 20 turba Quiritium
 21 Certat 22 tergeminis tollere honoribus:
 23 Illum, 24 si proprio condidit horreo

7 Quidam. 8 Curru. 9 Olympi-
 cum certamen, in honorem Iovis
 Olympii ab Hercule filio post Au-
 geam devictum in Elide direpta
 institutum, exercuisse, inque illo
 velocibus equis curriculo coniunc-
 tis contendisse, et huiusmodi cur-
 su agonalem pulverem cumulatim
 in alium excitasse delectat. Sy-
 necd. spec. pro quolibet certami-
 ne. Nam proprie illud est Lucta-
 torum, qui oleo uncti, manus, et
 membra oblinunt pulvere, ad faci-
 lius antagonistas ἀλεφθύντας,
 id est, unctos etiam comprehendend-
 um, et ad lassitudinem tollend-
 um. Inter reliquos Graeciae ludos
 longe celeberrimi fuerunt Olympi-
 ci: qui ludi magno conventu totius
 Graeciae, certamine equestri, quin-
 to anno celebrari consueverunt in
 honorem Iovis Olympici. 10 Ter-
 minus lapideus in circo positus,
 ad quem currus, et cursus flec-
 tendus est. *Metae*, et *palmae*, re-
 bus immotis, atque inanimatis, tri-
 buitur motus, et sensus, id est,
 accedentes ad metam proximi re-
 liquorum concursatorum immor-
 talem sibi pariunt gloriam, et ho-
 norem. 11 Vehementi cursu, et
 vertigine calentibus. Sic Virg. 11.
Aen. Fraenaeque, ferventesque *ro-
 tas*, nimio sc. cursu. Idem Georg.
 3. *volat vi fervidus axis*. 12 Singu-
 lari solertiâ declinata. Curculi cer-
 tamine contendendum prima, ac
 praecipua cautio est, ut in ipso cur-
 sus flexu contingere quidem me-
 tam videant, non impingant ta-
 men. In illo summa artis laus;
 in hoc summum etiam vitae pe-
 riculum. Omnis ergo in circum-

agendo ad metam certantium la-
 bor consistit. 13 Curriculi. 14 Su-
 blimis victoria, quaeque homines
 nobiles facit. Meton. signi pro ce-
 lebri victoria significata, cuius
 insigne fuit corona ex frondibus
 palmae contexta. 15 Meton. effe.
 pro effic. quod palma victores cla-
 ros reddat. 16 Romanos Imperato-
 res. Virg. 1. *Aen. Romanos rerum
 dominos, gentemque togatam*. 17
 Ad coelum extollit, Diis aequipa-
 rat. Hyperbolica est Alleg. e Me-
 taph. 18 Alium, quem sollicita
 ambitio exercet, sc. nunquam di-
 moveas. 19 Inconstantium in suf-
 fragiis ferendis. Sic Cic. Ep. 2.
 l. 5. *Nec in te, ut scribis, animo
 ful mobili; sed ita stabili, ut in
 mea erga te voluntate, etiam de-
 sertus ab officiis tuis, permanerem*.
 Unde Cic. pro Mur. *Quod enim
 fretum, quem Euripum tot metus,
 tantas, tam varias habere putatis
 agitati nos fluctuum, quantas per-
 turbationes, et quantos aestus habet
 ratio comitiorum? Dies intermissus
 unus, aut nox interposita saepe per-
 turbat omnia, et totam opinionem
 parva nonnunquam commutat aua-
 rumoris, &c.* 20 Confusa illa mul-
 tudo civium Romanorum. 21 Cer-
 tatim studet. 22 Honoribus amplis-
 simis, et maximis, vel Aedilitate
 maiore, Praetura, et Consulatu in
 coelum usque efferre, et extollere:
 vel, *honoribus*, id est, ad honores.
 Synecd. spec. vel finiti numeri pro
 infinito. 23 Alium hominem, qui
 agriculturam exercet. 24 Si semel
 laborum suorum fructum recepit,
 et suo horreo omnis generis fru-
 mentum reposuit.

²⁵ Quicquid de Libycis verritur ²⁶ areis,
Gaudentem patrios ²⁷ findere sarculo
Agros ; ²⁸ Attalidis conditionibus
Numquam dimoveas, ²⁹ ut ³⁰ trabe Cypria
³¹ Myrtoum ³² pavidus nauta ³³ secet mare.
³⁴ Luctantem Icaris fluctibus ³⁵ Africum
³⁶ Mercator metuens, ³⁷ otium, & ³⁸ oppidi
Laudat rura sui: ³⁹ mox ⁴⁰ reficit rateis
Quassas, ⁴¹ indocilis pauperiem pati.
⁴² Est, ⁴³ qui nec veteris pocula Massici,
⁴⁴ Nec partem ⁴⁵ solido ⁴⁶ demere de die

15

20

²⁵ Quicquid verrendo colligitur ex agris fertilibus, cuiusmodi in Lybia regione frumenti feracissima. Synecd. spec. pro genere. ²⁶ Agris latis, planis et apricis. *Area* proprie locus est, ubi frumenta secta feruntur, et arescunt: indeque *area* dicta est. Ad huius similitudinem locus in urbe purus sine aedificio *area* dicitur. ²⁷ Ligone, vel ferramento illo bicorni fodiendo, colere, et invertere. Synecd. spec. nullus enim ager unica cultura, et instrumento contentus esse solet. Vult primum arari, deinde seri, post occari, tum nocentibus herbis expurgari, meti denique. ²⁸ Hunc numquam à vitae suae proposito abducas, quamvis regias illi opes, quas Attalus, Pergami, totiusque Asiae rex ditissimus, possedit, offeras. Synecd. spec. pro amplissimis opibus, ad quarum oblatam sibi conditionem nunquam descenderet. ²⁹ Ut ad navigationem animum applicet. ³⁰ Navi aliqua Cyprium insulam petente, vel navi ex trabibus Cypriis compacta. Synecd. mem. Meton. mat. et Synecd. spec. Virg. 3. *Aen. Vela damus, vastumque cava trabe currimus aequor.* ³¹ Creticum à Myrtou, Oenoinai regis Arcadiae auriga, in illud praecipitato, sic appellatum: estque maris Aegaei pars. Synecd. spec. pro quovis mari navigatione traiciendo ad mercaturam, emendo, et vendendo, faciendam. ³² Ob adversas tempestates, et naufragii metum anxius. ³³ Navigare sustineat. Metaph. ab

acutis instrumentis corpora dividantibus. ³⁴ Confligentem, contententem cum fluctibus maris Icaris. Hellenismus. Sic enim Graeci, *παλαίωσσι*, *luctor tibi*, id est, tecum. Ira Od. 3. l. 1. *Decertantem Aquilonibus.* Metaph. ab Athleticis, vel à palaestritis. ³⁵ Impetuosum illum ventum, ab occasu hiberno flantem: de quo Virg. 1. *Aen. creberque procellis Africus*, Synecd. spec. pro vehementissimo quoque vento, qualis est in *Icaris*, id est, fluctibus maris cuiuslibet. ³⁶ Qui externis peregrinationibus, et negotiationibus lucra rerum suarum acquirit. ³⁷ Agricolae vitam tranquillam, ab omni periculo, et tumultu remotam. ³⁸ Patriae suae urbis. ³⁹ Ubi praeteriti naufragii timor reinisit. ⁴⁰ Restaurat naves, paulo ante naufragio, et violentia Africi venti disiectas, ac laceras: atque ita rursus se, ac sua mari, ventisque committit. ⁴¹ Qui neque adversa tempestate, neque naufragio, neque ullis maris incommodis patientiam paupertatis, et frugalis vitae doceri potest. Hellenismus. ⁴² Alius. ⁴³ Qui lautiori vita delectatur, ita ut capaciora pocula optimi, et nobilissimi Campaniae montis vini evacuare non recuset. *Massici* est Synecd. spe. pro optimo quoque vino. ⁴⁴ Amat, exoptat. Litote. Ut Virg. *Munera nec sperno.* ⁴⁵ Integro, administrandis sine intermissione rebus dicato. ⁴⁶ Detrahare, auferre aliquot horas, et voluptati dare. Anaphora.

A 2

Sper-

Spernit ; nunc ⁴⁷ viridi, ⁴⁸ membra sub ⁴⁹ arbuto
 Stratus , nunc ⁵⁰ ad aquae lene ⁵¹ caput ⁵² sacrae.
⁵³ Multos castra iuvant , ⁵⁴ & lituo tubae
⁵⁵ Permistus sonitus , bellaque ⁵⁶ matribus
 Detestata. Manet sub ⁵⁷ Iove frigido
⁵⁸ Venator , ⁵⁹ tenerae ⁶⁰ coniugis ⁶¹ immemor,
 Seu visa est ⁶² catulis ⁶³ cerva fidelibus,
 Seu ⁶⁴ rupit ⁶⁵ tereteis ⁶⁶ Marsus aper plagas.
⁶⁷ Me ⁶⁸ doctarum ⁶⁹ ederae , ⁷⁰ praemia frontium,
 Dis ⁷¹ miscent superis : me ⁷² gelidum ⁷³ nemus,
⁷⁴ Nympharumque ⁷⁵ leves cum ⁷⁶ Satyris Chori

25

30

⁴⁷ Frondenti , amoena , et con-
 vivis idonea. ⁴⁸ Habens membra
 strata. Virg. 1. Aen. *oculos suffusa
 nitentes*. Synecdoche. ⁴⁹ Synecd.
 spe. pro quavis arbore. ⁵⁰ Prope
 principium , et originem vivi , et
 perennis fontis leniter fluentis , suo-
 que strepitu somnum suadentis ,
 recubans. ⁵¹ Metaph. ab anima-
 libus , pro leni scaturigine fontis.
⁵² Omnis fons in origine sacer est.
⁵³ Multi exercitio rei militaris de-
 lectantur. ⁵⁴ Et classicum , hor-
 ribilisque ille tubae , quo pedites
 accenduntur , sonitus , cum lituo
 illo , cuius acuto sonitu equites ins-
 tignantur , confusus. *Lituis* enim
 equitum est , et incurvus ; *tuba*
 peditum , et directa. ⁵⁵ Metaph.
 a liquoribus , qui fere comprehen-
 duntur hisce tribus , *vino* , *aqua* ,
oleo , quae proprie dicuntur misce-
 ri. ⁵⁶ A matribus , id est , quae
 matres execrantur , propter filio-
 rum suorum interitum. Sic Od.
 16. Epod. *Parentibusque abomina-
 tus Hannibal*. ⁵⁷ Sub dio in aere
 nocturno , sub coelo excubat. Virg.
 2. Georg. *Et iam maturis metuen-
 dus Iupiter uvae*. Meton. subi.
 pro adi. id est , possessor pro pos-
 sesso coelo , Iovis domicilio , et
 patrimonio partitione regni pater-
 ni : quando videm ex heredita-
 te Saturni liberis ipsius disperti-
 ta *Iovi* obtigit regio mundi su-
 prema , mare *Neptuno* , tartara , et
 obscura caligo *Plutoni*. ⁵⁸ Sic Cic.
 2. Tusc. *Pernectans venatores in
 silve* , *in montibus vel se patun-
 tur*. ⁵⁹ Delicatae suae , et nuper in

matrimonium ductae uxoris obli-
 tus. ⁶⁰ Synecd. gen. pro spe. uxo-
 re , quia maritus dicitur etiam
 coniux. ⁶¹ In *Venator* , et *immemor*
 est Epistrophe. ⁶² A canibus suis
 venaticis. ⁶³ Quam in equi , et ca-
 pere studet. ⁶⁴ Atque ita effugit.
⁶⁵ Retia ex rotundis , et oblongis
 funibus connexa. ⁶⁶ Praegrandis
 aliquis , et ferox aper , quem rur-
 sus illaqueare , et capere studet.
 Species pro genere. *Marsi* Apuliae
 populi sunt. ⁶⁷ Horarium. Ana-
 phora. Nunc dicit , se longe alio
 studiorum genere recreari , quod
 immortalem laudem , et gloriam si-
 bi propositam habet. ⁶⁸ Doctorum
 capitum , id est , doctorum viro-
 rum , sc. Poetarum , quorum ede-
 rae sunt praemia. Synecd. mem. ⁶⁹
 Coronae ederae , quibus eximii
 Poetae coronantur. Unde ep. 3. l.
 1. *seu condi amabile ca men* , *Pri-
 ma feres ederae vinctis laeis praemia*.
 Meton. materiae. ⁷⁰ Quae sunt prae-
 mia , et redimicula. ⁷¹ Diis im-
 mortalibus , quorum arae , et statuae
 etiam suis frondibus exornantur ,
 parem faciunt : cum mei etiam in-
 genii monumenta aeterna , et im-
 mortalia futura sint. Alleg. Hyper-
 bolica e Metaph. quibus sensus , et
 iudicium rebus inanimatis datur.
⁷² Umbrosum. ⁷³ Parnasus vel
 Helicon. Synecd. gen. ac praeterea
 Meton. subi. pro Diis Sylvanis et
 Faunis , quos , et Nympha in se-
 cessu Poetae cantant. ⁷⁴ Nemora-
 lium , et in sylvis degentium. ⁷⁵
 In saltando celeres. ⁷⁶ Faunis et
 Diis Sylvanis.

77 Se-

77 Secernunt populo : 78 si neque tibia
79 Euterpe 80 cohibet , nec 81 Polyhymnia
82 Lesboum 83 refugit tendere barbiton.
84 Quod si me Lyricis vatibus 85 inseres,
Sublimi feriam sidera 86 vertice.

35

77 A vulgo separant , ut ceate-
ris hominibus præstantem. Utitur
hoc verbo de Arte Poet. *Publica
privatis secernere* : & Od. 3. l. 3. *qua
medius liquor secernit Europen ab
Afro*. 78 Siquidem Musis ita vi-
sum est , quarum favore hæc be-
neficia consecutus sum ; nulla ra-
tione illa mihi attribuens vel arro-
gans. Est hic quaedam *ἐπαύρησις*
qua prius dictum audax corrigit,
dum se Lyra sua Diis parem fieri
praedicavit , quod nunc sibi dicit
assumere cum bona venia , et vo-
luntate Musarum. 79 Una ex Mu-
sis , eaque iucunda. 80 Carminis
suavitatem mihi id enegat. 81 Mu-
sarum altera , quae cantus suavi-
tate Poëtas immortales reddit, ins-
trumentum illud septem chorda-
rum , quo Alceus , et Sapho , exi-
mii Lyrici , ex Lesbo insula oriun-
di , immortalem gloriam invene-
runt , intendere , et plectro percu-
tere recusat. 82 Alleg. è Meton.
pro carmine Alcaico , et Saphico,

tibia, lyraque decantando. 83 Me-
taph. a re militari , ubi praelio
victi aut inferiores viribus refugio
quaerunt sibi salutem. In *barbiton*
est Synecd. inte. pro fidibus , et
chordis , è quibus hoc instrumen-
tum Musicum constat. 84 Quod
si tu , optime Maecenas , me illo
tuo limato iudicio dignum iudi-
cas , qui in numerum Lyricorum
Graecorum Latinus Poëta Lyri-
cus recipiar , mihi in coelum in-
ter sydera receptus videbor , et
vertice capitis alto coelum tan-
gam , inque omnium oculis , ore,
et admiratione ero : sc. immorta-
li fama super aethera notus. 85
Metaph. ab insitione plantarum.
86 Hyperbolica est Alleg. è per-
petuis Meton. subi. pro adiunctis
versibus Poëtae , qui ab omnibus
celebrabuntur ad immortalitatem
usque. Unde illud Ennii : *Nemo me
lacrymis decoret , nec funera pro me
faxit , cur ? volito vivus per ora vi-
rum ?*

ODE II. Προσευκτική.

AD AUGUSTUM CAESAREM.

*In vindictam Iulii Caesaris occisi multae tempestates Pop. Romano im-
mittuntur. Unica Imperii spes in Augusti incolumitate constituitur.*

DICOLOS TETRASTROPHOS.

1 IAM satis terris , nivis , atque 2 dirae
Grandinis 3 misit 4 Pater : et rubente
5 Dextera 6 sacras iaculatus arceis,

1 Satis iam poenarum Diis ira-
tis dedimus ob miserandam illam,
et indignam caedem optimi princi-
pis C. Iulii Caesaris , in curia Ro-
mana viginti tribus vulneribus à
civibus Romanis , harum calami-
tarum autoribus , confossi. 2 Hor-
rendae , formidandae , ut à Iovis
ira provenientis. 3 Immisit. 4 Ho-

minum , et Deorum , id est , Iupi-
ter. Synecd. gen. 5 Ignito fulmine
armata , sive fulmine ex igne ru-
bente. Meton. effig. pro iactu ful-
minis rubicundo , quo firmissima
quaeque diruuntur. 6 Cum Capito-
lium vel Tempia Deorum fulmine
percusserit. Synecd. periphrasis.
Sic Od. 12. l. 3. *iacularis cervos*.
A 3 7 Ter-

7 Terruit 8 urbem:
 9 Terruit genteis, 10 grave ne rediret
 11 Saeculum Pyrrhae, nova 12 monstra questae,
 Omne cum 13 Proteus 14 pecus egit altos
 15 Visere monteis:
 16 Piscium et summâ genus haesit 17 ulmo,
 Nota quae 18 sedes 19 fuerat 20 columbis:
 Et 21 superiecto pavidae natarunt
 Aequare damae.
 Vidimus 22 flavum Tiberim, retortis
 23 Littore Etrusco violenter undis,
 Ire deiectum 24 monumenta Regis,
 Templaque 25 Vestae:
 26 Iliae dum se nimum 27 querenti
 28 Iactat ultorem: 29 vagus et 30 sinistra

7 Romam, id est, civibus Romanis timorem incussit. Anadiplosis.
 8 Meton. primum subi. pro urbanis: deinde Synecd. gen. pro civibus Romanis, quibus gentes opponuntur, ut τὰ ἐν τῇ τοῖς πολίταις.
 9 Nec cives Romanos solum, sed etiam finitimos populos, pavore immisso, derurbavit, metuentes, ne, &c.
 10 Nelamentabile, et calamitosum tempus eluvionis rediret, cum Pyrrha, Epimethei filia, et Deucalion maritus, soli ex universo hominum genere relictis, Parnassum montem conscenderent, ibi ut se tutos ab aquarum vi conservarent.
 11 Meton. rei subiectae pro casibus, et eventis, quae fuerunt aetate Pyrrhae.
 12 Quae res nunquam antea visas, et auditas, et prodigia suo tempore contigisse doluit. Sic Cicer. pro Flac. *Non enim omnia, quae dolemus, eadem queri possumus.* Metaph. ē rebus, quae praeter naturam accidunt, ut ascensus piscium in montes, et arbores, &c.
 13 Oceani, et Tethyos versipellis filius.
 14 Vitulos marinos, et armentum sublimes montes, undis eo pertingentibus, lustrare impulit.

Synecd. gen. pro aquatilibus. 15 Ad videndum. Hellenismus: ἵκεν ἐπισκέπτεσθαι. 16 Reliquorum.
 17 More avium, in arboribus nidificantium, constitit. Synecd. spe. pro quavis arbore.
 18 Domicilium.
 19 Ante diluvium.
 20 Turturibus, vel palumbibus.
 21 Aquis in terram eiectis.
 22 Turbidum, et arenae colore flavum.
 23 Undis impetuose repulsis à Tyrrheno mari, in quod Tiberis influit. Synecd. part. pro toto mari.
 24 Regiam Numae Pompilii. Synecd. gen. pro palatio, &c.
 25 Saturni filiae ex Ope, foci custodis, et praesidis, cui Numa Pompilius aedem condidit.
 26 Romuli matri, Tiberis uxori, abs qua Iulius Caesarorum habuit.
 27 De Iulii Caesaris nece.
 28 Vindicem fore magnifice pollicetur, gloriatur. Sic Od. 14. l. 1. *Quamvis Portica pinus, Silvae filia nobilis, lactes, et genus, et nomen inutile.*
 29 Non suo, et solito alveo, et meatu recto fluit, sed exundans, et tumidus erat.
 30 Qua potior urbis pars sita est.

Labitur ripâ (Iove ³¹ non probante)

³² Uxoriâ amnis.

20

³³ Audiet civeis acuisse ³⁴ ferrum,
Quo graves ³⁵ Persae melius perirent:
Audiet pugnas, ³⁶ vitio parentum,
Rara ³⁷ iuventus.

³⁸ Quem ³⁹ vocet Divûm ⁴⁰ populus ⁴¹ ruentis,
Imperî ⁴² rebus? ⁴³ prece qua fatigent
⁴⁴ Virgines sanctae ⁴⁵ minus audientem
Carmina ⁴⁶ Vestam?

25

⁴⁷ Cui dabit ⁴⁸ parteis ⁴⁹ scelus expiandi
Iupiter? ⁵⁰ tandem ⁵¹ venias, precamur,
⁵² Nube candenteis humeros amictus

30

³¹ Quod iniussus illud fecerit, indignante. ³² Tiberis uxori suae Rheae in ea re nimis obsequens, et indulgens. Hoc nomine appellantur mariti, qui se totos ad uxorum arbitrium accommodant, qui eis omnibus fere in rebus obtemperant. Virg. 4. Aen. *Tu nunc Carthaginis altae Fundamenta locas, pulchramque uxori urbem Exstruis?* Synecd. gen. & Metaph. in *uxoriâ*, a coniugibus sumpta. ³³ *Ra. iu.* id est, posterî Romani, qui pauci sunt ex bellorum civilium reliquiis, audient cives Romanos parentes suos, in civium corpora gladios, et arma exacuisse, quibus Persae, formidabiles illi imperio Romano hostes, iustius, ac rectius perirent. ³⁴ Meton. mat. pro armis è ferro factis. ³⁵ Synecd. spe. pro quibusque populi Rom. hostibus, in quos imminetia pericula imprecatione transferuntur. In *audiet* est Anaphora. ³⁶ Culpa, scelere. ³⁷ Meton. adiunctae aetatis (quia iuventa est propriè aetatis, ut iuventus personarum) pro iuvenibus. ³⁸ Cum omnes propter nostra scelera infesti nostras preces spernant. *Απορία* est in dubia interrogatione, et deliberatione singularis personae. ³⁹ Invocet, imploret. ⁴⁰ Romanus. Synecd. gen. pro Romanis. ⁴¹ Sumptum ab aedificiis ruinam, et casum minantibus. ⁴² Rebus imperii Romani iam in exi-

tum vergentis. ⁴³ Quibus precibus assidue obsecrent, et tandem exorent. Liv. l. 23. *Inde fatigatus Campanorum precibus, cum omni apparatu oppugnandae urbis Cumas redit.* ⁴⁴ Vestales, virgines intermeratae. Synecd. gen. ⁴⁵ Aversantem hymnos, et preces supplicantium, propter sceleratam cognati Iulii Caesaris caedem. ⁴⁶ Deam suam. ⁴⁷ Deorum, id est, quo tandem ultore tanti sceleris Iupiter utetur? ⁴⁸ Munus, officium. Translatio à partibus histrionum, ut de Arte: *Ne forte seniles Mandentur iuveni partes.* ⁴⁹ Hoc tantum flagitium, in Caesare occiso commissum, delendi, è medio tollendi. Synecd. gen. Respexit ad morem veterum, qui sanguine humano contaminatos congressu, et aditu prohibebant, donec expiati essent. ⁵⁰ Postquam iam satis poenarum dedimus. Solvitur superior addubitatio subiunctione quatuor Numinum, quae hic tot singularibus Apostrophis devocantur per disiunctionem metu futurae inter eos aemulationis. ⁵¹ In populi Romani salutem ad nos venias. ⁵² Habens humeros candentes nube amictos, id est, velatos. Dii enim, cum ad homines veniunt, non temere videri volunt. Candida autem nube amicti sunt Dii, cum in terras propitii descendunt: candida enim fausta sunt; ut contra, nigra infausta.

⁵³ Augur Apollo.

Sive tu ⁵⁴ mavis, ⁵⁵ Erycina ⁵⁶ ridens,

⁵⁷ Quam jocus circumvolat, et Cupido:

⁵⁸ Sive neglectum genus, et nepotes

Respicis ⁵⁹ auctor:

Heu, nimis longo satiate ⁶⁰ ludo!

Quem ⁶¹ iuvat ⁶² clamor, galeaeque ⁶³ leves,

⁶⁴ Acer et Mauri peditis ⁶⁵ cruentum

Vultus in hostem:

⁶⁶ Sive ⁶⁷ mutata ⁶⁸ iuvenem ⁶⁹ figurâ

⁷⁰ Ales ⁷¹ in terris imitaris, almae

Filius Maiæ, ⁷² patiens vocari

Caesaris ultor:

⁷³ Serus in ⁷⁴ coelum redeas, diuque

⁷⁵ Laetus intersis populo ⁷⁶ Quirinis

Neve ⁷⁷ te nostris ⁷⁸ vitiis iniquum

35

40

45

⁵³ Vates, qui praesentit, ac divinatur futura. ⁵⁴ Venire. ⁵⁵ Venus, sic dicta à monte *Eryce*, ubi religiosissime colebatur. ⁵⁶ Mitis, et benevola. ⁵⁷ Quam Charites, Desideria semper comitantur. ⁵⁸ Sive etiam tu, ò Mars, qui è Rhea Sylvia Romulo, et Romo productus, Romani generis parens es, Romanos, genus tuum, civili bello devastatum, et tanto iam tempore à te neglectum tandem mitis respicis, id est, optularis, faves: Nam Dii intuentes adjuvare putantur. ⁵⁹ Mars pater Romuli, qui Romam condidit. Vocat *συμμετοχὴν* Martem Romuli parentem. ⁶⁰ Civilium bellorum, quæ sunt Martis ludi, et oblectamenta. Ironia, aliis Antiphrasis, cum inde longissime lusus absit. *πάθος* ergo est à diuturnitate, et gravitate bellorum civilium. ⁶¹ Delectat. ⁶² Militantium. ⁶³ Splendidae, expolitae, non asperae. ⁶⁴ Virilis, et truculentus, qualis erat Maurorum vultus, ursorum, leonumque pellibus indutorum. ⁶⁵ In saevum suum hostem. ⁶⁶ Anaphora. Ordo est: Sive, ò tu ales, id est, alate Mercuri, qui, in

pedibus pennas habens, *celerrimus* Deorum nuntius, et interpret es, filius almae Maiæ, patiens vocari ultor Caesaris, imitaris in terris iuvenem, mutata figura. ⁶⁷ In formam Augusti. ⁶⁸ Augustum. ⁶⁹ Scruini. Vult enim Mercurium, induta specie humana, Augustum appellari, et Augustum esse Mercurium. Et ita Augusto assentatur. ⁷⁰ Metaph. ab avibus ad Mercurium indicandum, qui synecdochice nominatur ex genere pro specie. ⁷¹ In Augusti forma iam Deus inter mortales versaris. ⁷² Patiens te vocari Iulii Caesaris ultorem. Hellenismus. Sic Ep. 16. l. 1. *Cum pateris sapiens, emendatusque vocari*. Virg. 2. Aen. *sensit medios delapsus in hostes*. ⁷³ Utinam sero in coelum redeas. ⁷⁴ Unde venisti. ⁷⁵ Et faustus, ac propitius inter populum Romanum vivas, efficiens populum Romanum laetum è tristi propter detrimenta belli civilis. Meton. eff. ⁷⁶ Romuli, id est, populo Romano. ⁷⁷ Divum Augustum, coelestem alitem Mercurium. ⁷⁸ Sceleribus, odiis, et ambitionibus infensum.

79 Ocior aura

80 Tollat ; 81 hic magnos potius 82 triumphos,

83 Hic ames dici pater, atque princeps:

50

84 Neu 85 sinas 86 Medos 87 equitare inultos,

88 Te duce, 89 Caesar.

79 Velocior ventus, quam pro nostro arbitrio. 80 E Rep. Romana sive è conspectu nostro in coelum rursus subvehat. 81 Romae, in terris. Anaphora. 82 De hostibus bello victis expetas. 83 Inter tuos cives potius Pater Patriae audire desideres, et dux vocari expetas. 84 Vult, ut Augustus post patris ultionem, illatas à Parthis quoque iniurias vindicer. 85 Permittas. 86 Parthos, et Medos. Romani nominis infensissimos hostes, qui-

bus bellum inferre Augustus hoc tempore cogitabat: quod cum illi sensissent, Augusti fama permoti, signa, quae Crassus, et M. Antonius amiserant, ultro ad Augustum remiserunt. Synecd. spe. pro omnibus imperii Romani hostibus. 87 Ex equis suis pugnare, et impune pro arbitrato suo, quocunque liber, vagari. Metaph. ab insolentia victorum. 88 Te Patre Patriae, te Imperatore. 89 O Auguste Caesar.

ODE III. Προσφωντική.

AD NAVEM, VIRGILIUM ATHENAS
vehentem.

Navi, Virgilium Athenas vehenti, incolumitatem precatur: deinde in hominum temeritatem, audaciamque vehementer insurgit; et naturam humanam in vetitum nitit, ostendit.

DICOLOS DISTROPHOS.

1 SIC 2 te 3 Diva 4 potens Cypri,
5 Sic 6 fratres Helenae, 7 lucida sidera,
8 Ventorumque regat pater,

1 Ordo est: O na. quae de fi. At. Virg. cred. ti. pre ut sic di. pot. Cy. sic, &c. re. te, fi. At. in. 2 Hyperbolica Alleg. è continuatis Metaph. ubi rebus inanimatis tribuitur actus, et anima: qualis est apud Virg. Ecl. 4. nec nautica plius, Mutabis merces. 3 Venus, quae è mari genita maris imperium habet. Alleg. è continuatis Synecdochis, ubi tria ponuntur nomina communia pro nominibus propriis, Venere, Polluce, Castore, et Aeolo. 4 Cypri insula regina, ac domina-

trix, ubi praecipue colebatur. Sic Epod. Ode ultima, Phoebe, sylvarumque potens Diana: et Virg. Nimborumque facis, tempestatemque potentem, et 3. Dil maris, et terrae, tempestatumque potentes. 5 Anaphora, et exclamatio Poetae optantis, et precantis. 6 Castor, et Pollux, naturarum opitulatores, Iovis, et Ladae filii. 7 Nautis sua luce benevolae, ac salutes stellae, prosperam navigationem nuntiantes. 8 Sic denique te Rex ventorum Aeolus ducat, et tueatur.

9 Obs-

⁹ Obstrictis aliis, praeter ¹⁰ Iapyga,
 Navis, quae ¹¹ tibi creditum
 Debes Virgilium, finibus ¹² Atticis
¹³ Reddas incolumen, precor;
 Et serves ¹⁴ animae dimidium meae.
 Illi ¹⁵ robur, et aes triplex
 Circa ¹⁶ pectus erat, qui ¹⁷ fragilem ¹⁸ truci 10
¹⁹ Commisit pelago ratem
 Primus, nec timuit ²⁰ praecipitem ²¹ Africum
²² Decertantem Aquilonibus,
 Nec ²³ tristeis Hyadas, nec ²⁴ rabiem Noti,
²⁵ Quo non arbiter ²⁶ Adriae 15
 Major, tollere, seu ponere vult freta.

⁹ Omnibus aliis ventis adversis vinctis, in carcere conclusis. Respicit Poëta ad utrem Ulyssi plenum ventis, praeter Zephyrum, ab Aeolo donatum. ¹⁰ Zephyrum, qui ex Apulia Athenas petentibus secundus est. ¹¹ Tuae fidei commissum, tamquam depositum, nobis amicis debes. Metaphora à rebus creditis. ¹² Atheniensibus. ¹³ Ut eum salvum restituas. ¹⁴ Cum quo ego in duobus corporibus una anima sum. Meton. pro vita inde profecta. ¹⁵ Eius profecto audacia omnem humanam confidentiam superat, illique indomita animi durities, et ferreum pectus erat, qui nullius periculi metu territus, primus navigare ausus est. Alleg. è Metaph. rum à durissima quercu, tum ab aere, ad magnitudinem animi, et audaciam primi nautae indicandam. Illud autem *triplex* valet tantum ad intendendam animi vim. Primam autem navem dicunt Argo fuisse, qua vecti sunt Graeciae principes illi Argonautae, vellus aureum petentes. Vide Plin. l. 8. c. 56. Catul. *Illa rudem cursu prima imbuit Amphitriten*. ¹⁶ Meton. subi. pro animo, cuius sedes est in pectore, sententia Epicureorum. ¹⁷ Infirmam. ¹⁸ Horrendo. Sic Ca-

tul. trucem *ve Ponticum sinum*. ¹⁹ Concredidit. ²⁰ Imperuosum, qui, quicquid impellit, praecipitat. Meton. effe. pro effice. id est, praecipitante, et omnia deiiciente. ²¹ Ventum ab occasu hyberno spirantem. ²² Colluctantem cum Aquilonibus. ²³ Pluviosas, ac tempestuosas stellas illas, quae suo ortu, et occasu ingenti pluvia excitata, navigantes tristes efficiunt: à fratre *Hyan-* *te* sic dictas, vel *ἀπὸ τῆς ὕλης*, id est à pluendo. Unde Virg. l. 1. et 3. Aen. eas *pluvias* appellat. Meton. effe. ²⁴ Immensam vim Australis venti. Metaph. à rabidis bestiis. ²⁵ Quo Noto nullus alius est ventus maior dominator, sive dominus maris Adriatici, id est, maius in mare Adriaticum imperium obtinet, sive concitare, sive componere, ac sedare vult fluctus. Per *arbitrum* ergo dominum intellige et eum, qui alteri suo arbitratu imperat: ut Od. 7. l. 2. *bibendi arbitrium* appellat, convivii regem, et qui leges bibendi in convivio ponit. ²⁶ Synecd. spe. pro quolibet mari: et in *freta* Meton. subi. pro aquis marinis, et fluctibus: ut Aen. 5. *freta spumant*, id est, aquae maris.

²⁷ Quem mortis timuit gradum,
 Qui ²⁸ siccis oculis ²⁹ monstra natantia,
³⁰ Qui vidit mare ³¹ turgidum, et
³² Infames scopulos ³³ Acroceraunia? 20
³⁴ Nequicquam Deus abscidit
 Prudens Oceano ³⁵ dissociabili
 Terras, si tamen ³⁶ impiae
³⁷ Non tangenda rates transiliunt vada.
³⁸ Audax omnia perpeti 25
 Gens humana, ³⁹ ruit per vetitum nefas:
⁴⁰ Audax ⁴¹ Iapeti genus
⁴² Ignem ⁴³ fraude mala ⁴⁴ gentibus intulit:
⁴⁵ Post ignem ⁴⁶ aetherea domo

²⁷ Quod genus mortis timuit, ad quam quasi gradibus imus? Morti proximi sunt, qui navigant, scitumque illud Anacharsis apud Laetium. Cum enim à natura didicisset navium crassitudinem esse quatuor digitorum, *Tantum, inquit, à morte abruunt qui navigant. Eleganter itaque Iuven. Sat. 12. Inunc, et ventis animam committe dolato Confusus ligno, d'igitis à morte remotus Quatuor, aut septem: si stt latis-* *ima laeda.* Aporia est, sive Abdu- bitatio, dissimulata tamen sine subiectione negative intelligenda: magni enim est animi, et excelsi non conturbati aspectu tot pericu- lorum maiorum, turbinum, flu- cium, Charybdis, Scillae, Syrtium, scopulorum, vadorum: sed impa- vidum permanere. ²⁸ Absque la- chrymis: *d' Iaxpus.* ²⁹ Certe pisces monstruosos in Oceano natantes, qui non raro naves frangunt, et submergunt. ³⁰ Anaphora. ³¹ Fluc- tibus, et ventis turbidum. ³² Ob atrociam naufragia infausti nominis, et ominis. ³³ Altissimos montes in Epiro à fulmine saepe ictos. Sum- mi montium à Graecis *νεπαρνια* dicuntur: quod crebro fulminibus feriuntur. ³⁴ Frustra, sine ratione Deus ille providus, qui nihil temere egit, cum aqua prius terram cooperuisset, separavit terras à ma- ri, si homines nihilominus audent

navigare. ³⁵ Quem necesse erat à terris dissociari, ac separari prop- ter salutem hominum, aliorumque animantium, quae usui humano inservientia terrae pabulo nutriun- tur. ³⁶ Impii, et temerarii homines cum ratibus, qui Dei consilium in hoc, sc. navigando, videntur con- temnere. Meton. effe. pro effic. et impio inventore navigii, qui vio- lavit institutionem divinam. ³⁷ Homini non tangenda, sed vitan- da loca in mari periculosissima, et in quibus haerentes naves saepe dis- solvuntur, et perfringuntur, pene- trant. Virg. i. Aen. *Illiditque va- dis, &c.* ³⁸ Quae audax est ad om- nia aggredienda. Dicit nihil tam esse arduum, nihil tam periculo- sum, quod mortalium cupiditas in- ausum relinquant, idque exemplis confirmat. ³⁹ Impetu fertur, non ratione, ad omne scelus à Deo pro- hibitum. ⁴⁰ Anaphora. ⁴¹ Prometheus Iapeti filius. Synecd. spe. nam à speciali nomine Iapeti, qui creditus est olim hominum verus- tissimus, omnes homines impie se gerentes intelliguntur. ⁴² Quem Iupiter hominibus iratus subtra- xerat. ⁴³ Furto sibi hominibusque damnoso. ⁴⁴ Hominibus distribuit, serula ad Solis currum admota. ⁴⁵ Post hunc ignem. ⁴⁶ E coelo. Me- taph. à domiciliis hominum, ad coelum ipsum notandum: unde ignis subductus est furto.

⁴⁷ Sub-

⁴⁷ Subductum, ⁴⁸ macies, ⁴⁹ et nova febrium
 Terris incubuit ⁵⁰ cohors:
⁵¹ Semotique prius ⁵² tarda necessitas
 Lethi ⁵³ corripuit gradum.
 Expertus ⁵⁴ vacuum ⁵⁵ Daedalus aëra
 Pennis ⁵⁶ non homini datis.
⁵⁷ Perrupit Acheronta Herculeus labor.
 Nil mortalibus ⁵⁸ arduum est.
⁵⁹ Coelum ipsum ⁶⁰ petimus ⁶¹ stultitiâ : neque
⁶² Per nostrum patimur ⁶³ scelus
⁶⁴ Iracunda Iovem ⁶⁵ ponere fulmina.

⁴⁷ Dolo, ac furto Promethei ablatum, et terris restitutum. ⁴⁸ Pallor, fames, morbus maciem efficiens. Meton. effe. ⁴⁹ Et inaudita atque hactenus incognita morborum infinita multitudo homines, in terris viventes, invasit atque oppressit, ut nec in suo elemento ex animi sententia viverent, qui aliena tentassent. Sic Virg. Georg. 2. *Praesertim si tempestas à vertice illvis* Incubuit. ⁵⁰ Metaph. è re militari: ut in *incubuit* à pullitie, quae fit incubatu avium, quo fovetur ova, et inde tandem excluditur multiplex pullorum foetura. ⁵¹ Multo tempore dilati. ⁵² Sero accedens: vivebant enim diutius homines, tardiusque moriebantur. ⁵³ Viam iam breviorē invenit, acceleravit gradum, et citius advenit. ⁵⁴ Inanem, apertum, ab hominibus infrequentem: ut Od. 15. l. 3. *vacuum nemus*. ⁵⁵ Praestantissimus faber, atque architectus, horrendi Pasiphaes, et tauri concubitus, et Minotauri auctor. ⁵⁶ Sed avibus, quibus proprium est volare, id est, avium more per aëra evolavit, sc. è La-

byrintho, cui, à se fabricato, cum filio Icaro à Minoe inclusus, et Minotauro devorandus erat. Vid. Virg. 6. Aen. ⁵⁷ Indomitus illi monstrorum domitor Hercules inaccessam mortalibus Plutonis regiam penetravit; ut inde tricipitem Cerberum ad superos protraheret. ⁵⁸ Difficile, impossibile est; quia omnia audacia aggrediuntur. ⁵⁹ Quod solum Dii sibi retinuerant, et acciperant. ⁶⁰ Affectamus, ut Iovem et Deos inde derurbemus, ut olim Gigantes, et Phaeton. ⁶¹ Per stultitiam, unde nostra vitia enascuntur. ⁶² Nostris maleficiis, ac sceleribus permittimus Iovem ab hominibus puniendis quiescere. ⁶³ Impietatem. ⁶⁴ Sceleribus hominum infesta: *vel*, quae Iupiter effectus iratus, sumit in manus, ut improbos exanimet. Sic Od. 23. l. 2. *pavimentum superbū* dixit, id est, pavimentum domini superbi. Metaph. ab animato affectibus praedito, ad inanimum illis vacuum. ⁶⁵ E manibus deponere. Sic dicimus, *ponere vestem, ponere personam*.

ODE IV. Παρανετική.

AD L. SEXTIUM COS.

Amenitate Urbis descripta, et communi moriendi consuetudine proposita, tamquam Epicurei ad vitam voluptuosam Sextium hortatur.

DICOLOS DISTROPHOS.

Solvitur ² acris hyems, ³ grata vice veris, et ⁴ favoni:

⁵ Trahunt ⁶ siccas ⁷ machinae carinas.

Ac neque ⁸ iam ⁹ stabulis ¹⁰ gaudet pecus, aut arator ¹¹ ignis

Nec prata ¹² canis ¹³ albicant pruinis.

¹⁴ Iam ¹⁵ Cytherea ¹⁶ choros ducit Venus, ¹⁷ imminente Luna:

¹⁸ Iunctaeque Nymphis ¹⁹ Gratiae ²⁰ decentes

²¹ Alternò terram quatiunt pede, ²² dum ²³ graves

²⁴ Cyclopum

¹ Veris adventu mollescit, et relaxatur frigus, vel terra, quae fuerat hyemis frigore vincita, et astricta. Sic paulo post: *Aut flore, terrae quem ferunt solutae*, id est, laxatae, mollitae. Meton. subi. pro frigore huic anni parti adiuncto: ac rursus ipsum frigus, pro corporibus ab eo constrictis, quae laxantur et dissolvuntur veris adventu. ² Mordax, aspera, quae sua inclementia corpora constringit. ³ Iuncta hominibus vicissitudine, per mutatione. Sic Od. 7. l. 4. *Mutat terra vices*. ⁴ Zephyri, qui verno tempore flare incipiunt. ⁵ Mare redeunt ad navigandum, id est, iam navigationes hactenus intermissae hoc verno tempore à nautis rursus instituuntur. Metaph. quae tribuitur inanimatis, quod animatis esset convenientius tribuendum. ⁶ Naves hyemis tempore ex aquis in terram subductas. Synecd. mem. ⁷ Instrumenta quae maximas habent virtutes ad moles suo loco movendas. Synecd. gen. est enim *machina* quaelibet fabrica ad quamlibet molem vel deliciendam, vel quolibet modo dimovendam. ⁸ Ut in hyeme. ⁹ Sed sub dio, in cam-

pis esse gaudet. ¹⁰ Delectatur. ¹¹ Ad frigus depellendum. Mutari dicit usum vitae, mutatione temporis. Virg. *Ante focum, si frigus erit, si messis, in umbra*. ¹² Candentibus. ¹³ Albescunt. ¹⁴ Hac aëris clementia, et coeli serenitate. ¹⁵ Venus, quam in Cythera insulam contra Cretam, ferunt, primum vectam concha marina. ¹⁶ Saltat. ¹⁷ Ad Lunam propinquam, et supra caput lucentem, claram: et ita noctu. ¹⁸ Chorea, et saltu coniunctae cum terrarum, et aquarum Deabus. ¹⁹ Iovis filiae, et Veneris famulae, Aglaia, Euphrosyna, Thalia. ²⁰ Iocundae. ²¹ Nunc hoc, nunc illo pede, id est, nunc dextro, nunc sinistro pede terram pulsant ad numeros saltantes. Sic Od. 1. l. 4. *In morem Salium ter quatiant humum*. ²² Dum Vulcanus, maritus Veneris, si e cuius igne ipsa languet, in opere est, et in Aetna monte veris tempore Iovis fulmina praeparat, ac cudit cum Gigantibus, quorum opera, et ministerio in iis fabricandis utitur. ²³ Ob operis laborem molestas. ²⁴ Ministrorum suorum, sc. Brontae, Steropae, et Piracmonis.

Vul-

Vulcanus ²⁵ ardens ²⁶ urit ²⁷ officinas.
²⁸ Nunc decet aut viridi ²⁹ nitidum caput ³⁰ impedire
 myrto,
³¹ Aut flore, terrae quem ferunt solutae. 10
³² Nunc et in ³³ umbrosis ³⁴ Fauno decet ³⁵ immolare
³⁶ lucis,
 Seu poscat ³⁷ agnam, sive malit hoedum.
³⁸ Pallida mors ³⁹ aequo pulsat pede pauperum tabernas,
 Regumque turres. O ⁴⁰ beate Sexti, 15
 Vitae ⁴¹ summa brevis ⁴² spem nos vetat ⁴³ inchoare
 longam.
 Iam te premet ⁴⁴ nox, ⁴⁵ fabulaeque Manes,
 Et domus ⁴⁶ exilis Plutonia: quo ⁴⁷ simul mearis,

²⁵ Candescens: quamquam, et ad operis diligentiam haec referri possunt. ²⁶ Adurit, ibique opus summa vehementia urget. ²⁷ Aerarias vel ferrarias. Synecd. gen. pro spe. quia officina est locus, ubi quodlibet opus efficias: deinde Meron. loci pro operis et fabris, quos Vulcanus urget, ut instent operi. ²⁸ Anaphora. ²⁹ Caput tuum pretiosis unguentis delibutum, et splendescens: ut Od. 7. l. 2. coronas nites Malobathro Syrio capillos. ³⁰ Coronare myrtea corona, aut ex aliis floribus concinnata. Metaph. à pedicis, quibus ferae implicantur, et excipiuntur, ad redimicula capitis. ³¹ Aut floribus, ac rosis, quas veris calore resolutae, seu laxatae aut apertae terrae proferunt, quae hyemis frigore fuerant constrictae. Synecd. sing. pro plur. ³² Anno iam expleto, sc. veris tempore. ³³ Ob arborum frondes opacis. ³⁴ Rusticorum Deo. ³⁵ Sacrificare. ³⁶ Nemoribus Diis consecratis. ³⁷ Hisce enim colitur. ³⁸ Quae homines mortuos pallidos efficit. Meton. effe. ³⁹ Uno eodemque pede, indifferenter it, et aequè fortiter sublimia regum aedificia, ac palatia, atque pauperum humiles domunculas, sive casas pulsat, id est, mors sine discrimine omnes homines invadit. Sic Od. 18. l. 2. Aequa tellus pauperi recluditur, Re-

gumque pueris. ⁴⁰ Felix. ⁴¹ Breve vitae humanae spatium longam sperare vitam nos prohibet, et dissuadet. Sic Od. 11. l. 1. et spatio brevi Spem longam resecat. Metaph. à ratiocinatoribus, qui addendo, subtrahendo, multiplicando, et dividendo, summam tandem faciunt multarum partium, ac brevi spatio chartae comprehendunt. ⁴² Vitae. ⁴³ Fovere. ⁴⁴ Paulo post morieris, statim te opprimit, atque occupabit mors, cuius nox imago est, et quae nihil habet praeter tenebras. Sic Od. 28. l. 1. Sed omnes una manet nox. Metaph. ⁴⁵ Dii infernales, de quibus & Poetae, et Philosophi tam multa fabulantur. ⁴⁶ Orcus vacuus, parvus, in quo inanes mortuorum umbrae, quae aspectum oculorum fugiunt. Sic Virgil. 6. Aen. domos Ditis vacuas, & inania regna vocat, significans umbras, et imagines mortuorum esse inanes. Alii arctam, et angustam frequenti animarum concursu redditam Plutonium domum interpretantur. Alii per exilem domum intelligunt sepulchrum. Sepulchrum autem domum vocavit etiam Tibul. 1. 3. El. 2. Post haec carbassels humorem tollere velis, Atque in marmoreo ponere sicca domo. Synecd. gen. ⁴⁷ Ad quam domum Plutonium simul ac post mortem descenderis, et migraveris.

⁴⁸ Nec regna vini sortiere ⁴⁹ talis; * * * *
⁵⁰ Nec tenerum Lycidam mirabere, ⁵¹ quo calet ⁵² iuventus
 Nunc omnis, et mox virgines ⁵³ tepebunt. 20

⁴⁸ Non amplius in Saturnalio-
 rum, et aliorum festorum dierum
 solennitatibus, et symposiis, bi-
 bendi eris magister, cui consti-
 tuenti leges in conviviis, omnes
 phere necesse erit. Huiusmodi re-
 gem arbitrum bibendi nominat Od.
 7. l. 2. quem *Venus arbitrum* *Dicet*
bibendi. ⁴⁹ Talorum iactu: Vene-
 ris enim iactus regem vini seu ma-

gistrum efficiebat. ⁵⁰ Nec formo-
 sum illum puerum amabis. ⁵¹ Cu-
 ius pueri amore iuvenes nunc ar-
 dent. ⁵² Romana, id est iuvenes
 Romani. Meton. adi. aetatis. ⁵³
 Ubi Lycidas adoleverit, mox ob-
 eximiam eius formam etiam Ro-
 manae virgines paulatim inflam-
 mabuntur. Metaph. à balneis tem-
 perate calidis.

ODE V. Προσφωνητική.

AD PYRRHAM.

*Huius ex Pyrrhae illecebris, tanquam è naufragio, enataverat, cuius
 amore lretitos affirmat esse miseros.*

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **Q**uis multa gracilis te puer in ² rosa
³ Perfusus liquidis ⁴ urget odoribus
⁵ Grato, Pyrrha, sub ⁶ antro?
⁷ Cui ⁸ flavam religas comam,
⁹ Simplex munditiis? ¹⁰ Heu, quoties ¹¹ fidem, ⁵
 Mutatosque ¹² Deos flevit, et ¹³ aspera

¹ O Pyrrha, quisnam puer tene-
 ro, et gracili corpore, id est, quis
 adolescens aetati puerili proximus,
 et decipi facilis, tenere molliter-
 que educatus, &c. *Avanoivwovis* est
 per Dialogum cum Pyrrha: ex
 qua postquam interrogando, et
 consultando intellexit pulchrum
 esse adolescentem, qui tum ip-
 sius esset amator, sortem illius
 quam maxime per exclamationem
 miseratur, ut ad meretricias artes
 inexperti. ² In multis floribus apud
 te sparsis. Meton. mat. pro unguen-
 to è rosa facto: et Synecd. sing.
 pro plur. ³ Pretiosis unguentis de-
 libutus, quae odores effundunt.
 Cic. Ver. 3. aqua denique ferven-
 ti Philodamus à Rubrio perfundi-
 tur. ⁴ Amatorum more arcte, avi-
 deque amplectitur? ⁵ Sibi prop-
 ter tuam consuetudinem accepto.
⁶ In fornice, vel lupanari, in quo

prostat. Synecd. gen. ⁷ Cuius ado-
 lescentis amatoris gratia. ⁸ Flavos
 capillos, quibus meretrices Romae
 urimini, pectis, et exornas, ut ei
 placeas. ⁹ Simplici munditie con-
 tenta, absque sumptuoso corporis
 cultu. Ironia. ¹⁰ Heu misero, et in-
 felici illi, qui se nunc fruitur! Ex-
 clamatio est commiserantis, et
 subiectio interrogationis. Tale est
 illud Od. 10. Epod. Eheu! *transla-*
tos alio moerebis amores. ¹¹ Promis-
 sa tua, de amore vero, et constan-
 ti sibi data, in perfidiam, et levi-
 tatem violata, et mutata, ubi,
 quod donet, non habet. ¹² Vene-
 rem, Cupidinem, aliosque Deos,
 qui liberales amores comitantur,
 et antea benigni, et propitii erant,
 iam ubi ad paupertatem redactus
 est, iratos, et adversos dolebit.
 Synecd. gen. ¹³ Immutata, et ad-
 versa.

¹⁴ Ni-

¹⁴ Nigris ¹⁵ aequora ventis
¹⁶ Emirabitur ¹⁷ insolens,
 Qui nunc te fruitur ¹⁸ credulus ¹⁹ aurea,
²⁰ Qui semper vacuum, semper ²¹ amabilem 10
 Sperat, nescius ²² aurae
 Fallacis! ²³ Miseri, quibus
 Intentata nites: ²⁴ Me tabula ²⁵ sacer
²⁶ Votiva ²⁷ paries indicat ²⁸ uvida
 Suspendisse ²⁹ potenti
³⁰ Vestimenta maris Deo. 15

¹⁴ Efficientibus coelum nimbo-
 sum, et tenebricosum. Meton. effe.
¹⁵ Meretricem fallacem, quae ex
 serena, et placida, facta est saeva,
 et implacabilis. Alleg. est e con-
 tinuis Metaph. per similitudinem
 maris tempestate commoti cum
 periculosis artibus meretricis, mo-
 ribusque pravis Pyrrhae: unde qui
 potest emergere, solet dicere cum
 Chaerea Terentiano: *Meo fratri*
gaudeo amorem esse omnem in tran-
quillo. ¹⁶ Supra modum mirabi-
 tur. ¹⁷ A fallaci meretricio amore
 decipi insuetus, qui tales in Pyr-
 rha mores non sit expertus. Sic
 dicimus, *insolens belli, iniuriae, &c.*
 Sic Sal. *Quae tametsi animus asper-*
nabatur, insolens malarum artium.
Insolens etiam arrogantem, et con-
 tra legem, ac communem vitae con-
 suetudinem audentem aliquid, sig-
 nificat. Sic *insolens Achilles* dici-
 tur Od. 4. lib. 2. ¹⁸ Simplex ille
 iuvenis, morumque meretricum
 parum peritus. ¹⁹ Carissima sibi,
 multumque amabili, et optata, et
 sibi instar auri cupita, quae refe-
 rat speciem, et integritatem aurei
 saeculi. Metaph. à metallo omnium
 maxime pretioso, et cupito. Ea-
 dem fere ratione *mediocritatem au-*
ream dixit Od. 10. lib. 2. signifi-
 cans nihil esse mediocritate opta-
 bilius, nihil amabilius. Ovid. *Illa*
mels oculis aurea semper erit. ²⁰
 Qui sperat, te sibi soli semper otio-

sam, et paratam fore, nullisque
 aliis gratificaturam. Anaphora. ²¹
 Dulcem, ac benignam fore. ²² In-
 constantiae muliebris ignarus. *Va-*
rum enim, et mutabile semper fe-
mina. Continuat eadem Allego-
 ria de variabili amore scorti, qua-
 lis est ventus, suo flatu sonum vo-
 cis referens. ²³ Calamitosi sunt illi,
 quibus tu, non satis perspecta ne-
 que usu cognita, in amore places,
 et adhuc formosa, et aurea fulges,
 et appares. Sic in Arte Poet. *Nil*
intentatum nostri liquere Poetae. ²⁴
 Ab eventu suo docet, quam sint
 miseri adolescentes, qui se impu-
 dicarum blandimentis illaqueari si-
 nunt: sumpta Metaphora à naufra-
 gis. ²⁵ Sacellum, vel templum
 Neptuno dicarum. ²⁶ Quam vovi
 in mediis periculis, id est, Pyrrhae
 blandimentis. Allegoria ducta à
 naufragis, qui periculo elapsi Nep-
 tuno solebant e pariete templi sus-
 pendere tabulam, in qua naufragii
 casus depingebatur. Cicero ad illum
 naufragorum morem alludens, sic
 ad Atticum scribit l. 4. *Haec enim me*
una ex hoc naufragio tabula delectat.
²⁷ Neptuni templi. ²⁸ Humido. ²⁹
 Neptuno, imperium maris obti-
 nenti, cuius auspicio liberatus sum.
 Synec. gen. ³⁰ Quibus ad terram
 enatavi. Naufragi sua vestimenta,
 in quibus fuerant servati, Neptu-
 no etiam consecrabant.

ODE VI. γ' ποσειδωνική.

AD AGRIPPAM.

Varia tragoediographa bella, ab Agrippa gesta, decantabit; Horatius vero convivis tantum, et amoribus describendis aptus est, et idoneus.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ Scriberis Vario ² fortis, et ³ hostium
⁴ Victor, Maconii carminis ⁵ alite,
⁶ Quam rem cumque ⁷ ferox ⁸ navibus, aut equis
⁹ Miles, ¹⁰ te duce, gesserit.
¹¹ Nos, Agrippa, neque ¹² haec dicere, nec gravem
¹³ Peleidae ¹⁴ stomachum, ¹⁵ cedere nescii,
¹⁶ Nec cursus ¹⁷ duplicis per mare Ulyssei,
¹⁸ Nec saevam ¹⁹ Pelopis domum

¹ Celebraveris à Vario eximio Tragoediographo. Sic Virg. 3. Georg. Cui non dicitur Hylas puer? et 1. Aen. neque cernitur ulli. Sc. tu, quod certe sumendum est per Meton. efficitur pro rebus praeclare ab eo gestis, partisque victoriis, quae scribuntur à Vario pro ipsarum dignitate. ² Invictus, et strenuus Imperator. Laus à militari fortitudine. ³ Sexti Pompeii, aliorumque hostium tuorum. ⁴ Ave, id est, altitudine, et sublimitate, et stylo heroici, et Homerici carminis. Fuit enim Homerus aut ex Maconia, aut Maconis filius. Varium igitur cum Homero comparat. Metaph. ab avibus ad sublimitatem ingenii Varii, celeritatemque carminis Homerici, et styli elegantiam indicandam: cuius imitatione fama hominis optime descripti celerrime, latissimeque dissipatur. ⁵ Quamcumque rem. Tmesis. ⁶ Indomitus. ⁷ Mari, aut terra. ⁸ Milites gesserint. Synecd. num. sing. ⁹ Te Imperatore, tuo ductu, et auspicio. ¹⁰ Nos vero humiles Poëtae. ¹¹ Tua summi Imperatoris egregia bella. ¹² Neque implacabilem iram Achillis, Pelei, et Thetidis filii, id est, Iliada, in

qua perniciose illa reliquis Graecis Achillis ira describitur. Synecd. gen. 13 Meton. subi. pro bile adiuncta, quae parva corporis affectione vel redundat, vel accepta iniuria, et animi perturbatione inflammatur spiritus incitatoris cupiditate ulciscendi, unde ira existit: atque ita rursus Meton. est efficitur ad affectam fortitudinem significandam. ¹⁴ Qui precibus amicorum cedere, et ad misericordiam flecti nesciebat. ¹⁵ Nec Odysseam, in qua versuti, et callidi illius Ulyssis, qui aliud loquebatur, aliud sentiebat, varii errores, et navigationes longae exponuntur. ¹⁶ Unde à Graecis dictus est διπλῆς Metaph. à corporibus, ad eos qui habent animum divisum. ¹⁷ Anaphora. ¹⁸ Notae crudelitatis familiam, in qua frater fratri filium epulandum apposuit, et in qua varia homicidia perpetrata sunt; nam Pelops à Tantalo patre, Atreus, et Agamemnon ab Aegystho, Clytemnestra ab Oreste filio est occisa. Alludit ad Thyesta. Tragoediam à Q. Vario conscriptam in eius commendationem. Meton. subi. pro Tantalo, et posteris eius sceleratis, atque impiis.

A. lat. a.

2605 2

Q HORATI
FLACCI
POEMATA
CUM COMMENTARIIS
IOANNIS MINELLI.

Q. HORATII
FLACCI

POEMATIA

CUM COMMENTARIIS

IOANNIS MIN-ELLII.

Praemisso Aldi Manutii de Metris Horatianis
tractatu, et adiuncto indice rerum ac
verborum locupletissimo.

AD OPTIMAS EDITIONES RECUSA

opera et studio

*D. Caroli Gonzalidis de Posada R. Archigym-
nasii Matrit. Latin. ling. Profess.*

MANTUAE CARPETANORUM: TYPIS MICHAELIS
ESCRIBANO. ANNO M.DCC.LXXVI.

Sumptibus Regiae Societatis.

A 156/513

Q. HORATI

FLACCI

POEMATA

CUM COMMENTARIIS

IOANNIS MINELLI.

Præmisso Aldi Manutij de Metricis Horatianis

tractatu, et adducto indice totius ac

verborum locutionum.

AD OPTIMAM

Bayerische
Staatsbibliothek
MÜNCHEN

D. Caroli Gottschaldi de Potius & Frigijani

naui Manu. Lips. 1790.

MANUTII CARPENTARIORUM: Typis Manutij

Rechenberg. Anno MDCCXXV.

Compositum & editum

Bayerische
Staatsbibliothek
München

HISPANAE IUVENTUTI LATINITATIS STUDIOSAE.

HORATIUM vobis commendare, clarissimi iuvenes, nihil opus esse videtur, cum ipsius operum, et eorundem commentariorum editionem vehementer iam diu expectetis. Nullus quidem fuit alicuius auctoritatis Scriptor, qui tanti Poëtae amore non flagrarit, et magnis eius carmina laudibus saepe non extulerit. Cum autem Romanus Lyrici carminis princeps perpetuo omnibus probaretur, provincia nostra, quae in egregios Poëtas amplectendo cedit nulli, magnum hunc et aestimatione ubique dignissimum, proprium et vernaculum, praesertim in his quae nostri patiuntur mores, fieri curavit. Cuius studii et laboris primas tenet Mag. F. *Ludovicus Legionensis*, cum propter eximias virtutes, tum ob linguarum, omniumque fere litterarum humaniorum cognitionem de republica nostra benemeritus, qui *Odarum* bonam partem in patrium, quem alte callebat, sermonem, etiam metro facillime accommodatam, et Horatiano respondentem, translata reliquit; quae cum aliis suis translationibus et poematibus *valentina Maniansiana* editione an. 1761. quae tertia iam est, circumfertur, plurimumque manibus teritur. Eandem navavit operam alius etiam Teolog. Doctor, maiorisque Granatensis Templi Dignitas, *D. Ioannes Villen de Biedma*, qui quò idioma Hispanicum (verba sunt Nicolai Antonii) tot gentibus seculo superiore aut commercio, aut imperio communicatum, cultissimi Romanorum Poëtae accessione locupletaret, prosa dedit oratione; quae quidem expedite magis, quam versa lectores ad ipsius adyta introduceret; Granatae, 1599. in fol. Ad id tempus *Ludovicus Zapata* Epistolam, quae ars Poëtica dicitur, carmine Hispan. Rhithmorum et si lege soluto, Olisipone edidit, 1592. in

in 8º. Quod similiter Matriti 1591. fecerat *Vincentius Espinel*; sed non optimo fato, cum ut mihi visum est versionem hanc volumine 1. *Parnasi Hispan.* cum Horat. Epistola quandoque conferenti, adhuc iuvenis nec sub lima mittere, nec ad incudem revocare voluerit. Et si *Ioannes Cueva*, non illaudatus Poëta, in sua eiusmodi arte Horatium potius imitatus fuerit quàm verterit, eius tamen opus visum primo Hispali 1582. tum Matriti 1682. iterumque *Parnasi Hispan.* vol. 8. auxilio legentibus et ornamento esse potest. Satyrica haec ad Pisones Epistola, quae tanti est momenti, publica etiam facta fuit cum versione et notis à *P. Idiaquez Villae-Garsiae* 1754. in 8. Caetera fere omnia Horatii Poëmata *Urbanus de Campos* nobis communia reddere soluta oratione tentaverat Antuerpiae 1682. duobus voluminib. in 8. de quo ridiculene magis quam vere *D. Ioannes Iriart.* (1) dixerit, ipse viderit:

*Urbanus Flaccum, quo non urbanior alter,
Vertit; at interpres rusticus ipse fuit.*

Lusitanam cuiusdam sine nomine auctoris non mediocrem interpretationem eiusdem Flacci vidimus Conimbriae editam 1609. in 4. Duasque alias se vidisse refert *D. Thomas Tamaius*, quarum altera *Sebastianum Horoscium Covarrubias*, altera *Mattheum Aleman* Hispalensem habet auctorem; sed neutra in lucem prodiit. Multas denique ex his et aliis versiones reperietis in *Eroticis* Stephani Emmanuelis *Villegas*: in *Musis* *Francisci Quevedo*, qualis est illa quae incipit (2) *Tu por la culpa agena*, Odae VI. lib. III. Horat. respondens: in *Iuventute Salmantina Ovante*, Ludovici *Losada*: in supplemento *Eruditorum*, Iosephi *Vazquez* aliorumque nostratum quam plurimis in locis; quasque qui colligere curaret, et cum delectu in usum redigeret, ut olim mihi mens erat, nobis adiumento fore maximo nemo ibit inficias. Haec, ut si qua Flacci loca obscuriora vobis vide-

bun-

(1) *Epigram. XXXII.* (2) *Musa VII.*

buntur, libertate Decembri perpurgata, omnino percipi
 queant, monere sum iussus; sed adeo nova haec editio in
 characteribus exacta, et interpretatione clara est, ut nec
Ioannis Minelli commentariis quidquam facilius, nec mea
 quantum fieri potuit curâ diligentius invenire possitis. Ne
 autem Poëtam castratum traderemus, obscoena praete-
 rire et carmina truncare nequimus: Quare Praeceptores
 exoramus, ne iuvenes (quorum tenerrimus animus et in-
 doles tamquam Horatiana testa in quam quidquid infu-
 deris aeternum oluerit necessum est) infesta Horatii Car-
 mina transferre cogantur: sed menda, quae non obstante
 cura nostra prelo exciderunt sic correcta legantur.

IN LITTERIS HORATII.

Pag. 10	incolumen	leg. incolumem.
107	rigidum	rigidum.
132	tetigitque	tetigitque.
160	iussa	iussa.
165	vivere	bibere.
172	sponsus	sponsos.

IN NOTIS.

Pag. 4	pernoctans	leg. pernoctantes.
6	Caesarorum	Caesar ortum.
ibid.	erat	errat.
9	insula	insulae.
34	dono	domo.
36	alit de venis	alit venis.
ibid.	turpitur	carpitur.
53	Aegri	Aegei.
63	amatoris	amatoriis.
65	cadavet	cadaveri.
71	diocitur	dicitur.
81	laebryma	lachryma.
96	Griami	Priami.
101	Poeta	Poetae.
107	mare	mari.
113	quin	quia.
121	cum	eum.
131	hoc	haec.
132	Emitteretur	emitteretur.
242	Tubul.	Tibul.

Q. HORATII FLACCI VITA

EX PETRI CRINITI

DE POETIS LATINIS, LIB. III. CAP. XXXVIII.

Q• Horatius Flaccus in Venusio Apuliae oppido natus est. Patrem habuit libertini generis : unde illud

Quem rodunt omnes libertino patre natum.

Pro certo habetur eius natalem fuisse duobus circiter annis ante coniurationem L. Sergii Catilinae : quo tempore celebres erant in civitate , ex Poëtis , Valerius Catullus, Licinius Calvus , et Helvius Cinna : ex oratoribus , M. Cicero , Q. Hortensius , et Q. Catullus : ex Philosophis , Varro Terentius , et Figulus Nigidius. Orbilium Beneventanum (ut constat) à puero audivit , quem appellat alicubi plagosum. Ac mirum quàm brevi tempore in bonis litteris profecerit. Ingenio enim facili et avidissimo fuisse traditur in capiendis optimis disciplinis. Ubi autem satis visus est navasse operam Latinis studiis , Athenas se contulit , ut Philosophorum praeceptis liberius incumberet. Maximeque Epicureorum placita videtur probasse : ut illud urbanè dictum testatur

Me pinguem et nitidum bene curata cute vises,

Quum ridere voles Epicuri de grege porcum.

Moribus fuisse dicitur subobscoenis , et ad bilem interdum paulò excitatior : adeo erga amicos gratus atque officiosus , ut nobiliorum etiam studiis et gratia clarior in dies ac nobilior esset. Nam primò dignitatem tribunitiam honestis suffragiis est adeptus , et Romanae legioni praepositus , quod ipse de se scribit. Amicos verò habuit , ex Poëtis , Albius Tibullum , Quintilius Varus , cuius obitum officiose deplorat : Valgius consularem , Vergiliusque ipsum : ex prima nobilitate Iulium Florum , Maximum Lollium , et Maecenatem , cum quo supra septem annos

summa familiaritate vixit. Quod cum locis multis, tum maxime his versibus apparet

*Septimus octavo proprior iam suggerit annus,
Ex quo Maecenas me coepit habere suorum*

In numero.

Nam cum ipso quidem Horatio iocari liberior Maecenas, atque agere consuevit, eidemque concedere sua studia, in rebus civilibus (quum ipsa civitas magnis factionibus teneretur, variisque seditionibus aestuaret) sequutus primò est Bruti et Casii partes: quod à multis aliis, et à Sardonio Apollinare, traditum est: qui ad Iulium Maioresum sic refert:

*Et tibi, Flacce, acies Bruti Cassique sequuto,
Carminis est autor, qui fuit et veniae.*

Mox verò accidit, ut favore Maecenatis non dignitates tantum assequeretur, sed ipsi quoque Octavio imperatori foret insinuatus; quum liberè, et amicè ad illum scribat. Illas tamen epistolas, quae referuntur à quibusdam, Augusti ad Flaccum, magis confictas opinamur, quàm dignas tanto principe, eiusque summa eruditione. Quod ipsum cum alia multa, tum eloquentia in primis probat. Composuit perplura, quae vulgo etiam sunt notissima: nos quam brevissimè repetemus: Libros Carminum quatuor, Epodon, et Seculare carmen; quibus Augustum ac Maecenatem multis laudibus celebrat. In scribendis iambicis mirè efficax habitus est: Quod et Fabius Quintilianus testatur. Inter Lyricos (inquit) solus ferè dignus est legi Horatius; quoniam et insurgit aliquando, et plenus est iocunditatis et gratiae, variisque verbis et figuris felicissimè audax. Ex quo illud pervulgatum

*Hic inter lyricos sublimi vertice vates
Sydera summa ferit; seu dulcia furta puellae
Cantat amicitias, convivia, praelia, paces:
Sive Licambeis lacerat latratibus hostem,
Impetit aut vario corruptos carmine mores.*

Apollinaris quoque sic ad Tonantium de Horatio

Sed

Sed tu per Calabri tramitis aggerem

Vis ut nostra dehinc cursitet orbita,

Qua Flaccus lyricos Pindaricum ad melos

Fraenis flexit equos plectri potentibus,

Dum metro quatitur chorda Glyconico,

Nec non Alcaico, vel Pherecratio,

Iuncto et Lesbiaco, sive Anapestico:

Vernans per varii carminis eclogas

Verborum violis multicoloribus.

Diomedes Grammaticus, et alii veteres, undeviginti carminum modos ab Horatio decantatos asserunt, quorum rationes in tertio de Grammaticae libro à Diomede ipso referuntur. Scripsit de Poëtica librum ad Pisones, volumina duo Satyrarum, ac totidem Epistolarum. In Satyra verò Lucilium sequutus est, etsi eum ut lutulentum accusat. Fabius certè Quintilianus praecipuum in Satyra dicit hunc ipsum Horatium, ac purum in primis, et tersum. Quin hoc illi proprium et peculiare fuit, ut ridenti similis, et quasi dissimulans, improbitatem ac vitia hominum accusaret: quod ea magis urgeant atque afficiant quae sensim irrepunt, quàm quae aperta fronte invadunt, quod ipsum et Poëta Persius demonstrat

Omne vafer vitium ridenti Flaccus amico

Tangit, et admissus circum praecordia ludit:

Callidus excusso populum suspendere naso.

Sed et Poëta Ovidius ingenuè fatetur, magnopere se Horatianis versibus delectatum, et eius carmen diligenter audisse; veluti Propertium, Macrum Ponticum, et Bassum qui Iambicos lusit

Et tenuit nostras numerosus Horatius aures;

Cum ferit Ausonia carmina culta lyra.

Permultos vero enumerat Horatius, quorum et studium et iudicium percoluit: ut Plotium, Maecenatem, Varium, Vergilium, Fuscus, Valgium, Pollionem, Messalam, et alios. Sequutus est eum in componendis Lyricis Paulus Passienus, qui (ut est auctor Plinius) mirificè illum exprimebat.

bat. Statura fuisse traditur brevi, corpore obeso, oculis lippis: quae vel ex carmine illius variis locis colliguntur. Mortuus est autem Horatius anno aetatis suae septimo et quinquagesimo, ut in Eusebianis annalibus relatum est: alii supra lxx. annum vixisse scribunt. Quod ego tamen falsum existimo, ut alibi observatum est.

EIUSDEM VITA EX VOSSIO DE POETIS LATINIS.

Olimp. CXCII. An. III. *Horatius quinquagesimo aetatis suae anno Romae moritur.* De arte Horatii sic Caesar Scaligere praefat. in libros de Re Poëtica. *Horatius artem cum scripsit, adeo sine ulla docet arte, ut satyrae propius totum opus illud esse videatur.* Sed fallitur, cum ab Horatio esse inscriptionem eam arbitratur. Vera enim inscriptio est, *Epistola ad Pisones.* Non magis vero Horatius addit illud *de Arte Poëtica*, quam Epistolae ad Augustum addidit *de veteribus*, et *novis Poëtis*, aut illi ad Numicium, *de finibus bonorum*: ac par aliarum est ratio, quarum nulli Horatius argumentum apposuit, sed postea alii addiderunt.

NOBILISSIMO, AMPLISSIMO,
AC PRUDENTISSIMO VIRO

D. ADRIANO PRINS,

Civitatis Roterodamensis Consuli, Senatori, &c.

Ex affectu, et officio inscribit

IOANNES MIN-EL.

Nobiliss. Ampliss. Prudentiss. Domine.

EX Poëtis vix ullum reperias, qui non aut à vitio quidem turpitudineque animos avocet, ad virtutem autem, et honestatem excitet atque acuat: aut mores corruptos emender, et corrigat: aut res vel moderate facias, vel magnifice fortiterque gestas immortalibus laudibus efferat, atque ad sempiternam memoriam consecret: aut illustria virtutum exempla ex omni antiquitate repetita huius aetatis hominibus suppeditet: aut homines calamitosos, et gravibus fortunae casibus afflictos excitet atque extollar. Quis Philosophus umquam vel distinctius, quid sit virtus, quid vitium: quid turpe, quid honestum, disputavit: vel planius honesti pulchritudinem, inhonesti deformitatem: sapientiae vim et utilitatem, insipientiae imbecilitatem atque incommoda disputando demonstravit, quam Homerus divinis suis carminibus ante legentium oculos constituit? Quis hominum mores, et motus: quis animantium naturas: quis sola terrarum: quis aestus, et fluctus marinos: quis ventorum flatus: quis navigandi pericula tempestatesque adversas: quis temporum varietates: quis praeliorum imaginem: quis urbium oppugnationes: quis acies instructas: quis imperatorias virtutes: quis rationem moderandorum animorum: quis formam bene moratarum civitatum: quis denique omnium rerum, quae hac universitate continentur, varietatem illustrius unquam Homero depinxit? Quid ceteros Poëtas Lyricos, Tragicos, Comicos persequar, quorum vel nomina commemorare longum sit? sed tamen quantum ex singulis generibus fructum, quantaque cum voluptate coniunctum percipiunt, qui in talium scriptorum lectione versantur? Quid, quod Poëtae Principibus, et Regibus cari fuisse dicuntur? ut Polycrati Samio Anacreon: Euripides Archelao: Scipionibus, et Catoni maiori Ennius: Caesari Augusto Virgilius, Varius, et hic, quem tibi nunc offerimus, Q. Horatius Flaccus: non Poëta unus de multis, sed Poëta omnibus suis numeris perfectus atque absolutus: summus, atque adeo solus in tota lingua Latina Lyricus: Satyrarum scriptor praestantissimus atque excellentissimus, multiplici, et varia rerum copia refertus: illustri verborum splendore illuminatus: sententiarum pondere gravissimus: scribendi elegantia politissimus ac purissimus: orationis figuris ornatissimus: in cudendis novis vocabulis sine invidia felicissimus, sine vituperatione audacissimus: in Graecorum loquendi generibus imitandis liberrimus ac solutissimus. Nemo umquam Latinorum iustitiam, fidem, continentiam, parsimoniam, patientiam paupertatis, contemptionem rerum humanarum laudavit ornatus: nemo iniustitiam, perfidiam, libidinem, avaritiam, luxuriam vituperavit acerbius: nemo

ad

ad subeunda pro patria pericula inflammavit ardentius. Nemo neque ad virtutem acrius excitavit: neque à vitio gravius revocavit; nemo bellorum civilium calamitatem miserabilius deploravit: nemo neque amores cantavit mollius ac tenerius, neque tempestivorum conviviorum hilaritatem descripsit floridius: nemo hominum suae aetatis mores carpsit urbanus. Quid multis? Horatius sine controversia omnibus Poëtis et Graecis, et Latinis (Homero excepto) merito est anteponendus: in quo sic dulcedo cum utilitate cernat, ita suavitas gravitati par est, ut lectorem suis illecebris captum, ut in se continenter affixus inhaereat, pellicere possit. Hunc igitur, Vir Amplissime, illustri nomini tuo inscriptum ac dedicatum exhibeo: eum ea, qua offertur, fronte, et mente ut accipias, fronte scilicet serena ac mente benevola, impense abs te efflagito. Cui autem rectius dicarem, quam tibi, qui ad omnem rationem humanitatis ita natus es, ut etiam modica spernere nequaquam possis, et me praeterea tantis beneficiis affecisti, quantis à tuis similibus, nescio in aequalium meorum aliquis ornatus unquam fuerit. Et insignis ergo tua in me benignitas, et perpetua mea, qua te mortalium unum maxime colo, observantia suo quodam iure à me exigebat, ut quicquid esset laborum meorum, id omne tibi, cui me totum iam pridem devovi, summa cum animi alacritate deferrem. Hunc igitur qualemcumque laborem meum, Vir illustrissime, hilari, ut soles, vultu: et exiguum hanc grati animi mei, pro maximis tuis in me beneficiis, significationem ita me tibi detulisse existimato, ut quantum ad referendam gratiam mihi deest, tantum ad praedicandam, et habendam voluntatis semper mihi superesse scias. Quod reliquum est, à te etiam atque etiam maiorem in modum peto, ut me, quem in fidem clientelamque tuam semel recepisti, deinceps etiam in gratia patrociniisque tuo retineas. Christus Iesus te nobis, et Ecclesiae suae diu felicem, et incolumem conservet. Amen.

Roterodami, Idibus Novembris 1667.

ALDI

ALDI MANUTII DE METRIS HORATIANIS TRACTATUS.

*Carminum genera, quibus Horatius in Odis utitur,
sunt undeviginti.*

PPRIMUM genus: ut Ode 1. lib. I. quae est monocolos. Sunt enim omnes versus Choriambici Asclepiadei tetrametri acatalecti: qui constant è spondeo, et duobus choriambis, et pyrrhichio, vel iambo: hoc modo,

*Maece-nas atavis-uv-edlte re-uv-gibus uv
O et--praesidium et-uv-dulce decus-uv-meum uv*

Primi generis Odae 3.

Lib. I. Ode 1. Lib. III. Ode 31. Lib. IV. Ode 8.

Secundum genus: ut Ode 2. quae est dicolos tetrastrophos. Primi quique tres versus sunt hendecasyllabi Sapphici pentametri acatalecti: qui constant è trochaeo, spondeo, dactilo, et duobus trochaeis: vel spondeo ultimo: sic,

*Iam sa-v tis ter--ris nivis-uv atque-v dtrae--
Grandi-v nis mi--sit pater-uv et ru-v bente-v
Dexte-v ra sa--cras lacu-uv latus-v arces--*

Quartus autem quisque Adonius dimeter catalecticus, ex dactylo et spondeo vel trochaeo: sic,

Terruis -uv urbem--

Secundi generis Odae 26.

L. 2. 10. 12. 20. 22. 25. 30. 32. 38. II. 2. 4. 6. 8. 10. 16. III. 8. 11. 14. 18.
20. 22. 27. IV. 2. 6. 11. Epod. 18.

Tertium genus: ut Ode 3. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Choriambicus Glyconius trimeter acatalectus: constans è spondeo, choriambo, et pyrrhichio, vel iambo: sic,

Sic te--diva posens-uv-Cypri v-

Secundus vero quisque, Choriambicus, Asclepiadeus tetrameter acatalectus: è spondeo, duobus choriambis, et pyrrhichio, vel iambo: sic,

Sic fra-tres Helenae-uv-lucida si-uv-dera uv

Ter-

ALDUS MANUSTIUS

Tertii generis Odae 12.

I. 3. 13. 19. 36. III. 9. 15. 19. 24. 25. 28. IV. 1. 3.

Quartum genus : ut Ode 4. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Dactylicus Archilochius heptameter acatalectus, constans è quatuor primis pedibus spondeis, vel dactyllis, indifferenter, ut in versu Heroico : deinde è tribus trochaeis, vel spondeo ultimo : sic,

Solvitur-vv acris hy-vv ems gra-ta vice-vv veris v et Fa-v voni.

Secundus vero quisque est Archilochius, constans ex penthemimeri iambica, id est, ex iambo vel spondeo, iambo, et syllaba. Deinde è tribus trochaeis, vel spondeo : sic,

Trahunt-v-que sic v-cas machi-v nae ca-v rinas--

Quarti generis Ode una.

I. 4.

Quintum genus : ut Ode 5. quae est tricolos terrastrophos. Primi quisque duo versus sunt Asclepiadei, qualis ille, *Maecenas atavis edite regibus*. Scanduntur enim sic,

*Quis mul-ta gracilis-vv-te puer in-vv-rosa v-
Perfu-sus liquidis vv-vrget odo-vv-ribus vv*

Tertius autem quisque est Pherecratius Heroicus trimeter acatalectus : constans è spondeo, dactylo et spondeo : sic,

Grato-- Pyrra sub-vv antro--

Quartus vero quisque est Glyconius : qualis ille, *Sic te Diva potens Cypri*. Scanditur enim hoc modo,

Cui fla--vam religas vv-comam v-

Quinti generis Odae 7.

I. 5. 14. 21. 23. III. 7. 13. IV. 13.

Sextum genus : ut Ode 6. quae est dicolos tetrastrophos. Primi quisque tres versus sunt Asclepiadei, qualis ille, *Maecenas atavis edite regibus*. Scanditur enim hoc modo,

*Scribe--ris Varro-vv fortis et ho-vv-ostium vv
Victor--Maeonii vv-carminis a vv-lite vv
Quam rem--cumque ferox-vv-navibus aut-vv-equis v-*

Quartus autem Glyconius, qualis, *Sic te diva potens Cypri*. Scanditur sic,

Miles--te duce ges-vv-serit vv

Sexti generis Odae 9.

I. 6. 15. 24. 33. II. 12. III. 10. 16. IV. 5. 12.

Septimum genus : ut Ode 7. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Heroicus hexameter catalecticis in duas syllabas : constans è sex pedibus, dactylo et spondeo indifferenter in omnibus locis : quamquam in quinto aliquando spondeus ponitur, et in sexto dac-

DE METRIS HORATIANIS.

dactylus: ubi etiam saepe pro spondeo trochaeus admittitur. Sed de versu Heroico multa diximus in institutionibus nostris Grammaticis. Scanditur autem sic,

Lauda--bunt ali-vv i cla--ram Rhodon-vv aut Mity-vv Ienen--

Secundus autem quisque est dactylicus Alcmanius tetrameter catalecticus, habens quatuor ultimos pedes Heroici versus, sic,

Aut Ephe-vv sum, bima-vv risve Co-vv rinthi--

Septimi generis Odae 3.

I. 7. 28. Epod. 12.

Octavum genus: ut Ode 8. lib. 1. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Aristophanius dimeter acatalectus: constans è choriambis et bacchio, sive amphimacro; hoc modo,

Lydia dic-vv- per omnes v--

Secundus autem quisque est Coriambicus Alcaicus tetrameter acatalectus: constans ex epirrito secundo, duobus choriambis, et bacchio, sive amphimacro, hoc modo,

Te Deos o-v-ro Sybarim-vv-cur properes-vv-amando v-

Octavi generis Ode unica.

I. 8.

Nonum genus: ut Ode 9. quae est tricolos tetrastrophos. Primi quique duo versus sunt Dactylici Alcaici acatalecti; qui constant ex penthemimeri iambica, id est, ex iambo vel spondeo, iambo et syllaba, quae dicitur caesura; deinde è duobus dactylis, vel ultimo amphimacro: hoc modo,

*Vides v-ut al-v ta-stet nive-vv candidum-vv
Sorav-cte, nec v-iam-sustine-vv ant onus-vv*

Tertius autem quisque est Iambicus Archilochius dimeter hypercatalectus: constans quatuor pedibus: primo et tertio, iambo vel spondeo: secundo et quarto, iambo dumtaxat, deinde superest syllaba, hoc modo,

Sylvae-labo v-rantes--gelu v-que v

Quartus autem quisque est Dactylicus Alcaicus acatalectus: constans ex dimetro Heroico, et dimetro Trocaico, id est, è duobus dactylis, et duobus trochaeis: vel ultimo spondeo, hoc modo,

Flumina-vv constite-vv rint a-v cuto-

Noni generis Odae 37.

I. 9. 16. 17. 26. 27. 29. 31. 34. 35. 37. II. 1. 3. 5. 7. 9. 11. 13. 14. 15. 17. 19. 20. III. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 17. 21. 23. 26. 29. IV. 4. 9. 14. 15.

Decimum genus: ut Ode 11. quae est monocolos. Sunt enim omnes versus Choriambici Alcaici pentametri acatalecti: qui constant è spondeo, tribus choriambis, et pyrrhichio, vel iambo, hoc modo,

*Tu ne--quaesieris-vv-scire nefas-vv-quam mihi quem-vv-tibi vv
Finem-Dii dederint-vv-Leuconoe-vv nec Babylo-vv-nios v-*

Decimi generis Odae 3.

I. II. 18. IV. 10.

Undecimum genus: ut Ode 18. libri II. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est iambicus Archilochius dimeter acatalectus: constans amphimacro, et duobus iambis, vel ultimo pyrrhichio, hoc modo,

Non ebur-v-nequ'au v reum v-

Secundus quisque versus est iambicus Archilochius trimeter catalecticus: constans e quinque iambis et syllaba, recepto tamen in locis imparibus etiam spondeo, hoc modo,

Mca v-reni v-det in v-domo v-lacu v-nar v

Undecimi generis Ode una.

II. 18.

Duodecimum genus: ut Ode 12. libri tertii, quae est dicolos tristrophos. Primi quique duo versus sunt Ionici à minore, Sapphici, trimetri acatalecti, qui constant e tribus Ionicis, à minore, vel ultimo poe-ne tertio, hoc modo,

*Miserar' est vv--nequ' amorl vv-dare ludum vv-
Neque dulci vv--mala vino vv--laver' aut ex vv-*

Tertius item versus est Ionicus à minore, Sapphicus, acatalectus, sed tretameter: constans e quatuor Ionicis, à minore, hoc modo,

Animari vv--metuentes vv--patriae ver vv--vera linguae vv-

Duodecimi generis Ode una.

III. 12.

Decimumtertium genus: ut Ode 7. libri IV. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Heroicus hexameter catalecticus: qualis: *Laudabunt alti claram Rhodon, aut Mitylenem*, hoc modo,

Diffu--gere ni-vv ves rede-vv unt iam--gramina-vv campis-

Secundus quisque est Dactylicus Archilochius dimeter hypercatalectus: constans duobus dactylis et syllaba: hoc modo,

Arborl-vv-busque co-vv mae.

Decimitertii generis Ode una.

IV. 7.

Decimumquartum genus: ut lib. V. Ode 1. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est iambicus Hipponacteus trimeter acatalectus: constans e sex iambis, recepto tamen in locis imparibus etiam spondeo, hoc modo,

Ibis.-Libur v-nis in--ter al v-ta na v-vium vv

Secundus quisque est iambicus Archilochius dimeter acatalectus: constans e quatuor iambis, recepto tamen in locis imparibus etiam spondeo, hoc modo,

Aml-

DE METRIS HORATIANIS.

Ami v-ce pro v-pugna--cula vv

Decimiquarti generis Ode 10.

Epod. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

Decimumquintum genus: ut Ode 11. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Iambicus Hipponacteus trimeter acatalectus: qualis ille, *Ibis Liburnis inter alta navium*, hoc modo,

Pecti--nihil v-me sic--ut an v-tea v-luvat vv

Secundus vero quisque est Sapphicus: constans penthemimeri heroica et dimetro iambico, id est, è duobus dactylis, et syllaba, deinde è quatuor iambis, recepto tamen in locis imparibus etiam spondeo, hoc modo,

Scribere--vv versicu--vv los--amo v-re per v-culsum--gravi v-

Demiquinti generis Ode una.

Epod. 11.

Decimumsextum genus: ut Ode 13. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Heroicus hexameter catalectic: qualis ille, *Laudabunt alii claram Rhodon aut Mitylenen*, hoc modo,

Horrida--vv tempe--estas coe--lum con--traxit et --vv imbres--

Secundus vero quisque est Archilochius, constans dimetro iambico, et penthemimeri Heroica, id est, è quatuor iambis, recepto tamen in locis imparibus etiam spondeo. Deinde è duobus dactylis, et syllaba, hoc modo,

Nives--que de v-ducunt--Iovem v-nunc mare--vv nunc sil v v vae

Decimisexti generis Ode una.

Epod. 13.

Decimumseptimum genus: ut Ode 14. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est, qualis, *Laudabunt alii claram Rhodon, aut Mitylenen*, hoc modo,

Mollis in--vv ertla vv cur tan--tam dif--fuderit--vv imis--

Secundus autem quisque est Iambicus Archilochius dimeter acatalectus: qualis ille, *Amico propugnacula*, hoc modo,

Obli--vlo v-nem sen-sibus vv

Decimiseptimi generis Ode 2.

Epod. 14. 15.

Decimum octavum genus: ut Ode 16. quae est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Heroicus hexameter, hoc modo,

Altera--vv lam terl--vv tur bel--lis ci--vilibus--vv aetas--

Secundus vero quisque est Iambicus Hipponacteus trimeter: qualis ille, *Ibis Liburnis inter alta navium*. Quamquam in hac Ode secundus quisque versus constat è solis iambis, quod semel tantum legitur fecisse Horatius. Quamobrem versus ille, *Eamus omnes execrata civitas*, sic est legendus, *Eamus omnis execrata civitas*. Quod et Porphyrii placet, ut, ut sit figurata locutio, *Eamus omnis civitas execrata haec et quae poterant redivis abscindere dulces*. Sunt enim omnes iambi hoc modo,

Suis

ALDUS MANUTIUS

Suis v-et ip v-sa Ro v ma vi v-ribus v-ruit vv

Decimioctavi generis Ode una.

Epod. 16.

Undevigesimum genus : ut Ode 17. quae est monocolos. Sunt enim omnes versus Iambici Hipponactel trimetri acatalectei:qualis ille, *Ibis Liburnis inter alta navium*, hoc modo,

Iam i' ef-fica v-cl do-manus v-scien v-tiae v-

Supplex--et o v-ro re--gna per v-Proser--pinae v-

Undevigesimi generis Ode una.

Epod. 17.

Q. HORATII FLACCI CARMINUM,

SEU * ODARUM LIBER PRIMUS.

ODE I. Πραγματική.

AD MAECENATEM.

Allos alia delectant; Horatius vero Poëtae nomen, praesertim Lyrici, affectat, tamquam sibi honorificentissimum futurum: praesertim si eo dignus, vel ipsius Maecenatis iudicio censeatur.

MONOCOLOS.

¹ **M**aecenas, ² atavis edite ³ regibus,
O et ⁴ praesidium, et ⁵ dulce ⁶ decus meum!

* Haec vox deducitur à Graeco vocabulo *αἰδῆς*, contracto in *ωδῆς*, id est, cantus: et hoc ab *ᾠοῖδης* praeterito medio verbi *αἰδέσθαι*, id est, canere, quod proprium est Poëtis.

¹ Hic fuit eques Romanus. Ita singulis partibus operis Georgici à Virgilio appellatur. Exordium à natalibus Maecenatis, cum grata beneficii, atque accepri honoris commemoratione; ut qui per Maecenatem sit Augusto gratus factus, et familiaris. ² Qui antiquis regibus prognatus est. Fuit enim Maecenas filius Menodori, qui Caesari contra Pompeium fuit auxilio; cui Menippus pater fuit, filius Cecinnae regis Etruscorum, qui fuit atavus Maecenatis. De quorum claritate vide quatuor versus Sat. 6. l. 1. primos. ³ Ex regibus Etruscis. Od. 29. l. 3. *Tyrrena regum progenies*. Propert. 1. 3.

Maecenas eques Etrusco de sanguine regum, &c. Synecd. gen. pro spe. ⁴ Tutela, columnen, vel propugnatio mea. Sic Epod. 1. l. 1. *rerum tutela mearum cum sis*, &c. Et Od. 1. l. 2. *Insigne moestis praesidium reis*, id est, tutela. Metaph. à munitionibus urbium, et locorum, quae vallis, et moenibus, expugnata, et eversu difficilibus, cinguntur, praesidioque firmantur, ad quamvis opem indicandam. Sed hic praeter Metaph. est quoque Meton. qua effectum ponitur pro efficiente, id est, custodia pro custode, et conservatore, et decus pro exornatore Poëtae. ⁵ Metaph. à fructibus maturitate suavis, et utentes magnopere delectantibus. ⁶ Ornamentum; quia *Principibus placuisse viris non ultima laus est*. Sic et Virg. ad Maec. 2. Georg. *O decus, o famae merito pars maxima nostrae*.

A

⁷ Sunt,

7 Sunt, quos 8 curriculo 9 pulverem Olympicum
 Collegisse iuvat: 10 metaque 11 fervidis
 12 Evitata 13 rotis, 14 palmaque 15 nobilis
 16 Terrarum dominos 17 evehit ad Deos.
 18 Hunc, si 19 mobilium 20 turba Quiritium
 21 Certat 22 tergeminis tollere honoribus:
 23 Illum, 24 si proprio condidit horreo

7 Quidam. 8 Curru. 9 Olympi-
 cum certamen, in honorem Iovis
 Olympii ab Hercule filio post Au-
 geam devictum in Elide direpta
 institutum, exercuisse, inque illo
 velocibus equis curriculo coniunc-
 tis contendisse, et huiusmodi cur-
 su agonalem pulverem cumulatim
 in alium excitasse delectat. Sy-
 necd. spec. pro quolibet certami-
 ne. Nam proprie illud est Lucta-
 torum, qui oleo uncti, manus, et
 membra oblinunt pulvere, ad faci-
 lius antagonistas ἀλεφθύντας,
 id est, unctos etiam comprehenden-
 dum, et ad lassitudinem tollen-
 dum. Inter reliquos Graeciae ludos
 longe celeberrimi fuerunt Olympi-
 ci: qui ludi magno conventu totius
 Graeciae, certamine equestri, quin-
 to anno celebrari consueverunt in
 honorem Iovis Olympici. 10 Ter-
 minus lapideus in circo positus,
 ad quem currus, et cursus flec-
 tendus est. *Metae*, et *palmae*, re-
 bus immotis, atque inanimatis, tri-
 buitur motus, et sensus, id est,
 accedentes ad metam proximi re-
 liquorum concursatorum immor-
 talem sibi pariunt gloriam, et ho-
 norem. 11 Vehementi cursu, et
 vertigine calentibus. Sic Virg. 11.
Aen. Fraenaeque, ferventesque *ro-
 tas*, nimio sc. cursu. Idem Georg.
 3. *volat vi fervidus axis*. 12 Singu-
 lari solertiâ declinata. Curruli cer-
 tamine contendendum prima, ac
 praecipua cautio est, ut in ipso cur-
 sus flexu contingere quidem me-
 tam videant, non impingant ra-
 men. In illo summa artis laus;
 in hoc summum etiam vitae pe-
 riculum. Omnis ergo in circum-

agendo ad metam certantium la-
 bor consistit. 13 Curriculi. 14 Su-
 blimis victoria, quaeque homines
 nobiles facit. Meton. signi pro ce-
 lebri victoria significata, cuius
 insigne fuit corona ex frondibus
 palmae contexta. 15 Meton. effe.
 pro effic. quod palma victores cla-
 ros reddat. 16 Romanos Imperato-
 res. Virg. 1. *Aen. Romanos rerum
 dominos, gentemque togatam*. 17
 Ad coelum extollit, Diis aequipa-
 rat. Hyperbolica est Alleg. e Me-
 taph. 18 Alium, quem sollicita
 ambitio exercet, sc. *nunquam di-
 moveas*. 19 Inconstantium in suf-
 fragiis ferendis. Sic Cic. Ep. 2.
 1. 5. *Nec in te, ut scribis, animo
 fui mobili; sed ita stabili, ut in
 mea erga te voluntate, etiam de-
 sertus ab officiis tuis, permanerem*.
 Unde Cic. pro Mur. *Quod enim
 fretum, quem Euripum tot motus,
 tantas, tam varias habere putatis
 agitati nos fluctuum, quantas per-
 turbationes, et quantos aestus habet
 ratio comitiorum? Dies intermissus
 unus, aut nox interposita saepe per-
 turbat omnia, et totam opinionem
 parva nonnunquam commutat aura
 rumoris, &c.* 20 Confusa illa mul-
 tudo civium Romanorum. 21 Cer-
 tatim studet. 22 Honoribus amplis-
 simis, et maximis, vel Aedilitate
 maiore, Praetura, et Consulatu in
 coelum usque efferre, et extollere:
 vel, *honoribus*, id est, ad honores.
 Synecd. spec. vel finiti numeri pro
 infinito. 23 Alium hominem, qui
 agriculturam exercet. 24 Si semel
 laborum suorum fructum recepit,
 et suo horreo omnis generis fru-
 mentum reposuit.

²⁵ Quicquid de Libycis verritur ²⁶ areis,
Gaudentem patrios ²⁷ findere sarculo
Agros; ²⁸ Attalidis conditionibus
Numquam dimoveas, ²⁹ ut ³⁰ trabe Cypria
³¹ Myrtoum ³² pavidus nauta ³³ secet mare.
³⁴ Luctantem Icariis fluctibus ³⁵ Africum
³⁶ Mercator metuens, ³⁷ otium, & ³⁸ oppidi
Laudat rura sui: ³⁹ mox ⁴⁰ reficit rateis
Quassas, ⁴¹ indocilis pauperiem pati.
⁴² Est, ⁴³ qui nec veteris pocula Massici,
⁴⁴ Nec partem ⁴⁵ solido ⁴⁶ demere de die

15

20

²⁵ Quicquid verrendo colligitur ex agris fertilibus, cuiusmodi in Lybia regione frumenti feracissima. Synecd. spec. pro genere. ²⁶ Agris latis, planis et apricis. *Area* proprie locus est, ubi frumenta secta teruntur, et arescunt: indeque *area* dicta est. Ad huius similitudinem locus in urbe purus sine aedificio *area* dicitur. ²⁷ Ligone, vel ferramento illo bicorni fodiendo, colere, et invertere. Synecd. spec. nullus enim ager unica cultura, et instrumento contentus esse solet. Vult primum arari, deinde seri, post occari, tum nocentibus herbis expurgari, meti denique. ²⁸ Hunc numquam à vitae suae proposito abducas, quamvis regias illi opes, quas Atralus, Pergami, totiusque Asiae rex ditissimus, possedit, offeras. Synecd. spec. pro amplissimis opibus, ad quarum oblatam sibi conditionem nunquam descenderet. ²⁹ Ut ad navigationem animum applicet. ³⁰ Navi aliqua Cyprium insulam petente, vel navi ex trabibus Cypriis compacta. Synecd. mem. Meton. mat. et Synecd. spec. Virg. 3. Aen. *Vela damus, vastumque cava trabe currimus aequor.* ³¹ Creticum à *Myrtou*, Oenomai regis Arcadiae auriga, in illud praecipitato, sic appellatum: estque maris Aegaei pars. Synecd. spec. pro quovis mari navigatione traiciendo ad mercaturam, emendo, et vendendo, faciendam. ³² Ob adversas tempestates, et naufragii metum anxius. ³³ Navigare sustineat. Metaph. ab

acutis instrumentis corpora dividendibus. ³⁴ Confligentem, contendentem cum fluctibus maris Icarii. Hellenismus. Sic enim Graeci, *παλαίωσσι*, *luctor tibi*, id est, tecum. Ita Od. 3. l. 1. *Decertantem Aquilonibus.* Metaph. ab Athleticis, vel à palaestritis. ³⁵ Impetuosum illum ventum, ab occasu hiberno flantem: de quo Virg. 1. Aen. *creberque procellis Africus*, Synecd. spec. pro vehementissimo quoque vento, qualis est in *Icariis*, id est, fluctibus maris cuiuslibet. ³⁶ Qui externis peregrinationibus, et negotiationibus lucra rerum suarum acquirit. ³⁷ Agricolam vitam tranquillam, ab omni periculo, et tumultu remotam. ³⁸ Patriae suae urbis. ³⁹ Ubi praeteriti naufragii timor remisit. ⁴⁰ Restaurat naves, paulo ante naufragio, et violentia Africi venti disiectas, ac laceras; atque ita rursus se, ac sua mari, ventisque committit. ⁴¹ Qui neque adversa tempestate, neque naufragio, neque ullis maris incommodis patientiam paupertatis, et frugalis vitae doceri potest. Hellenismus. ⁴² Alius. ⁴³ Qui lautiori vita delectatur, ita ut capaciora pocula optimi, et nobilissimi Campaniae montis vini evacuare non recuset. *Massici* est Synecd. spe. pro optimo quoque vino. ⁴⁴ Amat, exoptat. Litote. Ut Virg. *Munera nec sperno.* ⁴⁵ Integro, administrandis sine intermissione rebus dicato. ⁴⁶ Detrahare, auferre aliquot horas, et voluptati dare. Anaphora.

A 2

Sper-

Spernit ; nunc ⁴⁷ viridi, ⁴⁸ membra sub ⁴⁹ arbuto
 Stratus , nunc ⁵⁰ ad aquae lene ⁵¹ caput ⁵² sacrae.
⁵³ Multos castra iuvant , ⁵⁴ & lituo tubae
⁵⁵ Permistus sonitus , bellaque ⁵⁶ matribus
 Detestata. Manet sub ⁵⁷ Iove frigido
⁵⁸ Venator , ⁵⁹ tenerae ⁶⁰ coniugis ⁶¹ immemor,
 Seu visa est ⁶² catulis ⁶³ cerva fidelibus,
 Seu ⁶⁴ rupit ⁶⁵ tereteis ⁶⁶ Marsus aper plagas.
⁶⁷ Me ⁶⁸ doctarum ⁶⁹ ederae , ⁷⁰ praemia frontium,
 Dis ⁷¹ miscent superis : me ⁷² gelidum ⁷³ nemus,
⁷⁴ Nympharumque ⁷⁵ leves cum ⁷⁶ Satyris Chori

25

30

⁴⁷ Frondenti , amoena , et convivis idonea. ⁴⁸ Habens membra strata. Virg. 1. Aen. *oculos suffusa nitentes*. Synecdoche. ⁴⁹ Synecd. spe. pro quavis arbore. ⁵⁰ Prope principium , et originem vivi , et perennis fontis leniter fluentis , suoque strepitu somnum suadentis , recubans. ⁵¹ Metaph. ab animalibus , pro leni scaturigine fontis. ⁵² Omnis fons in origine sacer est. ⁵³ Multi exercitio rei militaris delectantur. ⁵⁴ Et classicum , horribilisque ille tubae , quo pedites accenduntur , sonitus , cum lituo illo , cuius acuto sonitu equites instigantur , confusus. *Lituo* enim equitum est , et incurvus ; *tuba* peditum , et directa. ⁵⁵ Metaph. à liquoribus , qui fere comprehenduntur hisce tribus , *vino* , *aqua* , *oleo* , quae proprie dicuntur misceri. ⁵⁶ A matribus , id est , quae matres execrantur , propter filiorum suorum interitum. Sic Od. 16. Epod. *Parentibusque abominatus Hannibal*. ⁵⁷ Sub dio in aere nocturno , sub coelo excubat. Virg. 2. Georg. *Et iam maturis metendus Iupiter uvis*. Meton. subi. pro adi. id est , possessor pro possessore coelo , Iovis domicilio , et patrimonio partitione regni paterni : quando videm ex hereditate Saturni liberis ipsius dispertita *Iovi* obtigit regio mundi suprema , mare *Neptuno* , tartara , et obscura caligo *Plutoni*. ⁵⁸ Sic Cic. 2. Tusc. *Pernectans venatores in nive , in montibus uti se patitur*. ⁵⁹ Delicatae suae , et nuper in

matrimonium ductae uxoris oblitus. ⁶⁰ Synecd. gen. pro spe. uxore , quia maritus dicitur etiam coniux. ⁶¹ In *Venator* , et *immemor* est Epistrophe. ⁶² A canibus suis venaticis. ⁶³ Quam in equi , et capere studet. ⁶⁴ Atque ita effugit. ⁶⁵ Retia ex rotundis , et oblongis funibus connexa. ⁶⁶ Praegrandis aliquis , et ferox aper , quem rursus illaqueare , et capere studet. Species pro genere. *Marsi* Apuliae populi sunt. ⁶⁷ Horarium. Anaphora. Nunc dicit , se longe alio studiorum genere recreari , quod immortalem laudem , et gloriam sibi propositam habet. ⁶⁸ Doctorum capitum , id est , doctorum virorum , sc. Poëtarum , quorum ederae sunt praemia. Synecd. mem. ⁶⁹ Coronae ederae , quibus eximii Poëtae coronantur. Unde ep. 3. 1. *seu condi amabile carmen , Prima feres ederae victicis praemia*. Meton. materiae. ⁷⁰ Quae sunt praemia , et redimicula. ⁷¹ Diis immortalibus , quorum arae , et statuae etiam suis frondibus exornantur , parem faciunt : cum mei etiam ingenii monumenta aeterna , et immortalia futura sint. Alleg. Hyperbolica è Metaph. quibus sensus , et iudicium rebus inanimatis datur. ⁷² Umbrosum. ⁷³ Parnasus vel Helicon. Synecd. gen. ac praeterea Meton. subi. pro Diis Sylvanis et Faunis , quos , et Nympha in secessu Poëtae cantant. ⁷⁴ Nemoralium , et in sylvis degentium. ⁷⁵ In saltando celeres. ⁷⁶ Faunis et Diis Sylvanis.

77 Se-

77 Secernunt populo : 78 si neque tibia
79 Euterpe 80 cohibet , nec 81 Polyhymnia
82 Lesboum 83 refugit tendere barbiton.
84 Quod si me Lyricis vatibus 85 inseres,
Sublimi feriam sidera 86 vertice.

35

77 A vulgo separant , ut ceate-
ris hominibus praestantem. Utitur
hoc verbo de Arte Poet. *Publica
privatis secernere* : & Od. 3. l. 3. *qua
medius liquor secernit Europen ab
Afro*. 78 Siquidem Musis ita vi-
sum est , quarum favore haec be-
neficia consecutus sum ; nulla ra-
tione illa mihi attribuens vel arro-
gans. Est hic quaedam *ἐπὶ τῷ ὄρει*
qua prius dictum audax corrigit,
dum se Lyra sua Diis parem fieri
praedicavit , quod nunc sibi dicit
assumere cum bona venia , et vo-
luntate Musarum. 79 Una ex Mu-
sis , eaque iucunda. 80 Carminis
suavitatem mihi id enegat. 81 Mu-
sarum altera , quae cantus suavi-
tate Poetas immortales reddit , ins-
trumentum illud septem chorda-
rum , quo Alceus , et Sapho , exi-
mii Lyrici , ex Lesbo insula oriun-
di , immortalem gloriam invene-
runt , intendere , et plectro percu-
tere recusat. 82 Alleg. è Meton.
pro carmine Alcaico , et Saphico,

tibia , lyraque decantando. 83 Me-
taph. a re militari , ubi praelio
victi aut inferiores viribus refugio
quaerunt sibi salutem. In *barbiton*
est Synecd. inte. pro fidibus , et
chordis , è quibus hoc instrumen-
tum Musicum constat. 84 Quod
si tu , optime Maecenas , me illo
tuo limato iudicio dignum iudi-
cas , qui in numerum Lyricorum
Graecorum Latinus Poeta Lyri-
cus recipiar , mihi in coelum in-
ter sydera receptus videbor , et
vertice capitis alto coelum tan-
gam , inque omnium oculis , ore,
et admiratione ero : sc. immorta-
li fama super aethera notus. 85
Metaph. ab insitione plantarum.
86 Hyperbolica est Alleg. è per-
petuis Meton. subi. pro adiunctis
versibus Poetae , qui ab omnibus
celebrabuntur ad immortalitatem
usque. Unde illud Ennii : *Nemo me
lacrymis decoret , nec funera pro me
faxit , cur ? volito vivus per ora vi-
rum ?*

ODE II. Προσευχτική.

AD AUGUSTUM CAESAREM.

*In vindictam Iulii Caesaris occisi multae tempestates Pop. Romano im-
mittuntur. Unica Imperii spes in Augusti incolumitate constituitur.*

DICOLOS TETRASTROPHOS.

1 IAM satis terris , nivis , atque 2 dirae
Grandinis 3 misit 4 Pater : et rubente
5 Dexterâ 6 sacras iaculatus arceis,

1 Satis iam poenarum Diis ira-
tis dedimus ob miserandam illam,
et indignam caedem optimi princi-
pis C. Iulii Caesaris , in curia Ro-
mana viginti tribus vulneribus à
civibus Romanis , harum calami-
tarum autoribus , confossi. 2 Hor-
rendae , formidandae , ut à Iovis
ira provenientis. 3 Immisit. 4 Ho-

minum , et Deorum , id est , Iupi-
ter. Synecd. gen. 5 Ignito fulmine
armata , sive fulmine ex igne ru-
bente. Meton. effc. pro iactu ful-
minis rubicundo , quo firmissima
quaeque diruuntur. 6 Cum Capito-
lium vel Tempia Deorum fulmine
percusserit. Synecd. periphrasis.
Sic Od. 12. l. 3. *iacularis cervos*.

A 3

7 Ter-

Spernit ; nunc ⁴⁷ viridi, ⁴⁸ membra sub ⁴⁹ arbuto
 Stratus , nunc ⁵⁰ ad aquae lene ⁵¹ caput ⁵² sacrae.
⁵³ Multos castra iuvant , ⁵⁴ & lituo tubae
⁵⁵ Permistus sonitus , bellaque ⁵⁶ matribus
 Detestata. Manet sub ⁵⁷ Iove frigido
⁵⁸ Venator , ⁵⁹ tenerae ⁶⁰ coniugis ⁶¹ immemor ,
 Seu visa est ⁶² catulis ⁶³ cerva fidelibus ,
 Seu ⁶⁴ rupit ⁶⁵ tereteis ⁶⁶ Marsus aper plagas.
⁶⁷ Me ⁶⁸ doctarum ⁶⁹ ederae , ⁷⁰ praemia frontium ,
 Dis ⁷¹ miscent superis : me ⁷² gelidum ⁷³ nemus ,
⁷⁴ Nympharumque ⁷⁵ leves cum ⁷⁶ Satyris Chori

25

30

⁴⁷ Frondenti , amoena , et conviviis idonea. ⁴⁸ Habens membra strata. Virg. 1. Aen. *oculos suffusa nitentes*. Synecdoche. ⁴⁹ Synecd. spe. pro quavis arbore. ⁵⁰ Prope principium , et originem vivi , et perennis fontis leniter fluentis , suoque strepitu somnum suadentis , recubans. ⁵¹ Metaph. ab animalibus , pro leni scaturigine fontis. ⁵² Omnis fons in origine sacer est. ⁵³ Multi exercitio rei militaris delectantur. ⁵⁴ Et classicum , horribilisque ille tubae , quo pedites accenduntur , sonitus , cum lituo illo , cuius acuto sonitu equites instigantur , confusus. *Lituo* enim equitum est , et incurvus ; *tuba* peditum , et directa. ⁵⁵ Metaph. a liquoribus , qui fere comprehenduntur hisce tribus , *vino* , *aqua* , *oleo* , quae proprie dicuntur misceri. ⁵⁶ A matribus , id est , quae matres execrantur , propter filiorum suorum interitum. Sic Od. 16. Epod. *Parentibusque abominatus Hannibal*. ⁵⁷ Sub dio in aere nocturno , sub coelo exibat. Virg. 2. Georg. *Et iam maturis metendus Iupiter uvae*. Meton. subi. pro adi. id est , possessor pro possessore coelo , Iovis domicilio , et patrimonio partitione regni paterni : quando videm ex hereditate Saturni liberis ipsius dispartita Iovi obtigit regio mundi suprema , mare Neptuno , tartara , et obscura caligo Plutoni. ⁵⁸ Sic Cic. 2. Tusc. *Pernectans venatores in silve , in montibus ut se patiuntur*. ⁵⁹ Delicatae suae , et nuper in

matrimonium ductae uxoris oblitus. ⁶⁰ Synecd. gen. pro spe. uxore , quia maritus dicitur etiam coniux. ⁶¹ In *Venator* , et *immemor* est Epistrophe. ⁶² A canibus suis venaticis. ⁶³ Quam in equi , et capere studet. ⁶⁴ Atque ita effugit. ⁶⁵ Retia ex rotundis , et oblongis funibus connexa. ⁶⁶ Praegrandis aliquis , et ferox aper , quem rursus illaqueare , et capere studet. Species pro genere. *Mars* Apuliae populi sunt. ⁶⁷ Horatium. Anaphora. Nunc dicit , se longe alio studiorum genere recreari , quod immortalem laudem , et gloriam sibi propositam habet. ⁶⁸ Doctorum capitum , id est , doctorum virorum , sc. Poetarum , quorum ederae sunt praemia. Synecd. mem. ⁶⁹ Coronae ederae , quibus eximii Poetae coronantur. Unde ep. 3. 1. *seu condi amabile carmen , Prima feres ederae victis laeis praemia*. Meton. materiae. ⁷⁰ Quae sunt praemia , et redimicula. ⁷¹ Diis immortalibus , quorum arae , et statuae etiam suis frondibus exornantur , parem faciunt : cum mei etiam ingenii monumenta aeterna , et immortalia futura sint. Alleg. Hyperbolica e Metaph. quibus sensus , et iudicium rebus inanimatis datur. ⁷² Umbrosus. ⁷³ Parnasus vel Helicon. Synecd. gen. ac praeterea Meton. subi. pro Diis Sylvanis et Faunis , quos , et Nympha in secessu Poetae cantant. ⁷⁴ Nemoralium , et in sylvis degentium. ⁷⁵ In saltando celeres. ⁷⁶ Faunis et Diis Sylvanis.

77 Se-

77 Secernunt populo : 78 si neque tibia
 79 Euterpe 80 cohibet , nec 81 Polyhymnia
 82 Lesboum 83 refugit tendere barbiton.
 84 Quod si me Lyricis vatibus 85 inseres,
 Sublimi feriam sidera 86 vertice.

35

77 A vulgo separant , ut ceate-
 ris hominibus praestantem. Utitur
 hoc verbo de Arte Poet. *Publica*
privatis secernere : & Od. 3. l. 3. *qua*
medius liquor decernit Europen ab
Afro. 78 Siquidem Musis ita vi-
 sum est , quarum favore haec be-
 neficia consecutus sum ; nulla ra-
 tione illa mihi attribuens vel arro-
 gans. Est hic quaedam *ἐπὶ τῷ ὄρει*
qua prius dictum audax corrigit,
dum se Lyra sua Diis parem fieri
praedicavit , quod nunc sibi dicit
assumere cum bona venia , et vo-
luntate Musarum. 79 Una ex Mu-
 sis , eaque iucunda. 80 Carminis
 suavitatem mihi id enegat. 81 Mu-
 sarum altera , quae cantus suavi-
 tate Poetas immortales reddit , ins-
 trumentum illud septem chorda-
 rum , quo Alceus , et Sapho , exi-
 mii Lyrici , ex Lesbo insula oriun-
 di , immortalem gloriam invene-
 runt , intendere , et plectro percu-
 tere recusat. 82 Alleg. è Meton.
 pro carmine Alcaico , et Saphico,

tibia, lyraque decantando. 83 Me-
 taph. a re militari , ubi praelio
 victi aut inferiores viribus refugio
 quaerunt sibi salutem. In *barbiton*
 est Synecd. inte. pro fidibus , et
 chordis , è quibus hoc instrumen-
 tum Musicum constat. 84 Quod
 si tu , optime Maecenas , me illo
 tuo limato iudicio dignum iudi-
 cas , qui in numerum Lyricorum
 Graecorum Latinus Poeta Lyri-
 cus recipiar , mihi in coelum in-
 ter sydera receptus videbor , et
 vertice capitis alto coelum tan-
 gam , inque omnium oculis , ore,
 et admiratione ero : sc. immorta-
 li fama super aethera notus. 85
 Metaph. ab insitione plantarum.
 86 Hyperbolica est Alleg. è per-
 petuis Meton. subi. pro adiunctis
 versibus Poetae , qui ab omnibus
 celebrabuntur ad immortalitatem
 usque. Unde illud Ennii : *Nemo me*
lacrymis decoret , nec funera pro me
faxit , cur ? volito vivus per ora vi-
rum ?

ODE II. Προσευχτική.

AD AUGUSTUM CAESAREM.

In vindictam Iulii Caesaris occisi multae tempestates Pop. Romano im-
mittuntur. Unica Imperii spes in Augusti incolumitate constituitur.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

1 IAM satis terris , nivis , atque 2 dirae
 Grandinis 3 misit 4 Pater : et rubente
 5 Dextera 6 sacras iaculatus arceis,

1 Satis iam poenarum Diis ira-
 tis dedimus ob miserandam illam,
 et indignam caedem optimi princi-
 pis C. Iulii Caesaris , in curia Ro-
 mana viginti tribus vulneribus à
 civibus Romanis , harum calami-
 tarum autoribus , confossi. 2 Hor-
 rendae , formidandae , ut à Iovis
 ira provenientis. 3 Immisit. 4 Ho-

minum , et Deorum , id est , Iupi-
 ter. Synecd. gen. 5 Ignito fulmine
 armata , sive fulmine ex igne ru-
 bente. Meton. effc. pro iactu ful-
 minis rubicundo , quo firmissima
 quaeque diruuntur. 6 Cum Capito-
 lium vel Tempia Deorum fulmine
 percusserit. Synecd. periphrasis.
 Sic Od. 12. l. 3. *iacularis cervos.*

A 3

7 Ter-

⁷ Terruit ⁸ urbem:
⁹ Terruit genteis, ¹⁰ grave ne rediret
¹¹ Saeculum Pyrrhae, nova ¹² monstra questae,
 Omne cum ¹³ Proteus ¹⁴ pecus egit altos
¹⁵ Visere monteis:
¹⁶ Piscium et summâ genus haesit ¹⁷ ulmo,
 Nota quae ¹⁸ sedes ¹⁹ fuerat ²⁰ columbis:
 Et ²¹ superiecto pavidæ natarunt
 Aequore damae.
 Vidimus ²² flavum Tiberim, retortis
²³ Littore Etrusco violenter undis,
 Ire deiectum ²⁴ monumenta Regis,
 Templaque ²⁵ Vestae:
²⁶ Iliae dum se nimum ²⁷ querenti
²⁸ Iactat ultorem: ²⁹ vagus et ³⁰ sinistra

5

10

15

⁷ Romam, id est, civibus Romanis timorem incussit. Anadiplosis.
⁸ Meton. primum subi. pro urbanis: deinde Synecd. gen. pro civibus Romanis, quibus gentes opponuntur, ut τὰ ἐν τῷ τοῖς πολίταις.
⁹ Nec cives Romanos solum, sed etiam finitimos populos, pavore immisso, deturbavit, metuentes, ne, &c. ¹⁰ Nelamentabile, et calamitosum tempus eluvionis rediret, cum Pyrrha, Epimethei filia, et Deucalion maritus, soli ex universo hominum genere relictis, Parnassum montem conscenderent, ibi ut se tutos ab aquarum vi conservarent. ¹¹ Meton. rei subiectae pro casibus, et eventis, quae fuerunt aetate Pyrrhae. ¹² Quae res nunquam antea visas, et auditas, et prodigia suo tempore contigisse doluit. Sic Cicer. pro Flac. Non enim omnia, quae dolemus, eadem queri possumus. Metaph. è rebus, quae praeter naturam accidunt, ut ascensus piscium in montes, et arbores, &c. ¹³ Oceani, et Tethyos versipellis filius. ¹⁴ Vitulos marinos, et armentum sublimes montes, undis eo pertingentibus, lustrare impulit.

Synecd. gen. pro aquatilibus. ¹⁵
 Ad videndum. Hellenismus: ἵνα
 ἐπισκέπτεται. ¹⁶ Reliquorum.
¹⁷ More avium, in arboribus nidificantium, constitit. Synecd. spe. pro quavis arbore. ¹⁸ Domicilium.
¹⁹ Ante diluvium. ²⁰ Turturibus, vel palumbibus. ²¹ Aquis in terram eiectionis. ²² Turbidum, et arenae colore flavum. ²³ Undis impetuose repulsis à Tyrrheno mari, in quod Tiberis influit. Syned. part. pro toto mari Hetrusco in flumina, et fontium scaturigines refluentes, aestuque aquas retrudente sursum in Tiberim. ²⁴ Regiam Numae Pompilii. Synecd. gen. pro palatio, &c. ²⁵ Saturni filiae ex Ope, foci custodis, et praesidis, cui Numa Pompilius aedem condidit. ²⁶ Romuli matri, Tiberis uxori, abs qua Iulius Caesarorum habuit. ²⁷ De Iulii Caesaris nece. ²⁸ Vindicem fore magnifice pollicetur, gloriatur. Sic Od. 14. l. 1. Quamvis Pontica pinus, Silvae filia nobilis, lactes, et genus, et nomen inutile. ²⁹ Non suo, et solito alveo, et meatu recto fluit, sed exundans, et tumidus erat. ³⁰ Qua potior urbis pars sita est.

Labitur ripâ (Iove ³¹ non probante)

³² Uxorius amnis.

20

³³ Audiet civeis acuisse ³⁴ ferrum,

Quo graves ³⁵ Persae melius perirent:

Audiet pugnâs, ³⁶ vitio parentum,

Rara ³⁷ iuventus.

³⁸ Quem ³⁹ vocet Divûm ⁴⁰ populus ⁴¹ ruentis,

25

Imperî ⁴² rebus? ⁴³ prece qua fatigent

⁴⁴ Virgines sanctae ⁴⁵ minus audientem

Carmina ⁴⁶ Vestam?

⁴⁷ Cui dabit ⁴⁸ parteis ⁴⁹ scelus expiandi

Iupiter? ⁵⁰ tandem ⁵¹ venias, precamur,

30

⁵² Nube candenteis humeros amictus

³¹ Quod iniussus illud fecerit, indignante. ³² Tiberis uxori suae Rheae in ea re nimis obsequens, et indulgens. Hoc nomine appellatur mariti, qui se totos ad uxorum arbitrium accommodant, qui eis omnibus fere in rebus obtemperant. Virg. 4. Aen. Tu nunc Carthaginis altae Fundamenta locas, pulchramque uxorius urbem Extruïs? Synecd. gen. & Metaph. in uxorius, a coniugibus sumpta. ³³ Ra. iu. id est, posterî Romani, qui pauci sunt ex bellorum civilium reliquiis, audient cives Romanos parentes suos, in civium corpora gladios, et arma exacuisse, quibus Persae, formidabiles illi imperio Romano hostes, iustius, ac rectius perirent. ³⁴ Meton. mat. pro armis è ferro factis. ³⁵ Synecd. spe. pro quibusque populi Rom. hostibus, in quos imminetia pericula imprecatione transferuntur. In audiet est Anaphora. ³⁶ Culpa, scelere. ³⁷ Meton. adiunctae aetatis (quia iuventa est propriè aetatis, ut iuventus personarum) pro iuvenibus. ³⁸ Cum omnes propter nostra scelera infesti nostras preces spernant. *Απορία* est in dubia interrogatione, et deliberatione singularis personae. ³⁹ Invocet, imploret. ⁴⁰ Romanus. Synecd. gen. pro Romanis. ⁴¹ Sumptum ab aedificiis ruinam, et casum minantibus. ⁴² Rebus imperii Romani iam in exi-

rum vergentis. ⁴³ Quibus precibus assidue obsecrent, et tandem exorent. Liv. 1. 23. Inde fatigatus Campanorum precibus, cum omni apparatu oppugnandae urbis Cumas redit. ⁴⁴ Vestales, virgines intermeratae. Synecd. gen. ⁴⁵ Aversantem hymnos, et preces supplicantium, propter sceleratam cognati Iulii Caesaris caedem. ⁴⁶ Deam suam. ⁴⁷ Deorum, id est, quo tandem ultore tanti sceleris Iupiter utetur? ⁴⁸ Munus, officium. Translatio à partibus histrionum, ut de Arte: *Ne forte sentles Mandentur iuveni partes.* ⁴⁹ Hoc tantum flagitium, in Caesare occiso commissum, delendi, è medio tollendi. Synecd. gen. Respexit ad morem veterum, qui sanguine humano contaminatos congressu, et aditu prohibebant, donec expiati essent. ⁵⁰ Postquam iam satis poenarum dedimus. Solvitur superior addubitatio subiunctione quatuor Numinum, quae hic tot singularibus Apostrophis devocantur per disiunctionem metu futurae inter eos aemulationis. ⁵¹ In populi Romani salutem ad nos venias. ⁵² Habens humeros candentes nube amictos, id est, velatos. Dii enim, cum ad homines veniunt, non temere videri volunt. Candida autem nube amicti sunt Dii, cum in terras propitii descendunt: candida enim fausta sunt; ut contra, nigra infausta.

⁵³ Augur Apollo.

Sive tu ⁵⁴ mavis, ⁵⁵ Erycina ⁵⁶ ridens,
⁵⁷ Quam jocus circumvolat, et Cupido:
⁵⁸ Sive neglectum genus, et nepotes

35

Respicis ⁵⁹ auctor:

Heu, nimis longo satiate ⁶⁰ ludo!

Quem ⁶¹ iuvat ⁶² clamor, galeaeque ⁶³ leves,
⁶⁴ Acer et Mauri peditis ⁶⁵ cruentum

Vultus in hostem:

40

⁶⁶ Sive ⁶⁷ mutata ⁶⁸ iuvenem ⁶⁹ figurâ

⁷⁰ Ales ⁷¹ in terris imitatis, almae

Filius Maiæ, ⁷² patiens vocari

Caesaris ultor:

⁷³ Serus in ⁷⁴ coelum redeas, diuque

45

⁷⁵ Laetus intersis populo ⁷⁶ Quirini;

Neve ⁷⁷ te nostris ⁷⁸ vitiis iniquum

⁵³ Vates, qui praesentit, ac divinatur futura. ⁵⁴ Venire. ⁵⁵ Venus, sic dicta à monte *Eryce*, ubi religiosissime colebatur. ⁵⁶ Mitis, et benevola. ⁵⁷ Quam Charites, Desideria semper comitantur. ⁵⁸ Sive etiam tu, ò Mars, qui è Rhea Sylvia Romulo, et Romo productis, Romani generis parens es, Romanos, genus tuum, civili bello devastatum, et tanto iam tempore à te neglectum tandem mitis respicis, id est, opitularis, faves: Nam Dii intuentes adiuvare putantur. ⁵⁹ Mars pater Romuli, qui Romam condidit. Vocat *συμμιμνήσκων* Martem Romuli parentem. ⁶⁰ Civilium bellorum, quae sunt Martis ludi, et oblectamenta. Ironia, aliis Antiphrasis, cum inde longissime lusus absit. *Πάθος* ergo est à diuturnitate, et gravitate bellorum civilium. ⁶¹ Delectat. ⁶² Militantium. ⁶³ Splendidae, expolitae, non asperae. ⁶⁴ Virilis, et truculentus, qualis erat Maurorum vultus, urso- rum, leonumque pellibus induto- rum. ⁶⁵ In saevum suum hostem. ⁶⁶ Anaphora. Ordo est: Sive, ò tu ales, id est, alate Mercuri, qui, in

pedibus pennas habens, celerrimus Deorum nuntius, et interpret es, filius almae Maiæ, patiens vocari ultor Caesaris, imitatis in terris iuvenem, mutata figura. ⁶⁷ In formam Augusti. ⁶⁸ Augustum. ⁶⁹ Sc. *rui*. Vult enim Mercurium, induta specie humana, Augustum appellari, et Augustum esse Mercurium. Et ita Augusto assentatur. ⁷⁰ Metaph. ab avibus ad Mercurium indicandum, qui synecdochice nominatur ex genere pro specie. ⁷¹ In Augusti forma iam Deus inter mortales versaris. ⁷² Patiens te vocari Iulii Caesaris ultorem. Hellenismus. Sic Ep. 16. l. 1. *Cum pateris sapiens, emendatusque vocari*. Virg. 2. Aen. *sensit medios delapsus in hostes*. ⁷³ Utinam sero in coelum redeas. ⁷⁴ Unde venisti. ⁷⁵ Et faustus, ac propitius inter populum Romanum vivas, efficiens populum Romanum laetum è tristi propter detrimenta belli civilis. Meton. eff. ⁷⁶ Romuli, id est, populo Romano. ⁷⁷ Divum Augustum, coelestem alitem Mercurium. ⁷⁸ Sceleribus, odiis, et ambitionibus infensum.

79 Ocior aura

80 Tollat ; 81 hic magnos potius 82 triumphos,

83 Hic ames dici pater , atque princeps:

50

84 Neu 85 sinas 86 Medos 87 equitare inultos,

88 Te duce , 89 Caesar.

79 Velocior ventus , quam pro nostro arbitrio. 80 E Rep. Romana sive e conspectu nostro in coelum rursus subvehat. 81 Romae, in terris. Anaphora. 82 De hostibus bello victis expetas. 83 Inter tuos cives potius Pater Patriae audire desideres , et dux vocari expetas. 84 Vult , ut Augustus post patris ultionem , illatas a Parthis quoque iniurias vindicet. 85 Permittas. 86 Parthos , et Medos. Romani nominis infensissimos hostes , qui-

bus bellum inferre Augustus hoc tempore cogitabat : quod cum illi sensissent , Augusti fama permoti , signa , quae Crassus , et M. Antonius amiserant , ultro ad Augustum remiserunt. Synecd. spe. pro omnibus imperii Romani hostibus. 87 Ex equis suis pugnare , et impune pro arbitrato suo , quocunque liber , vagari. Metaph. ab insolentia victorum. 88 Te Patre Patriae , te Imperatore. 89 O Auguste Caesar.

ODE III. Προσφωντική.

AD NAVEM, VIRGILIUM ATHENAS
vehentem.

Navis, Virgilium Athenas vehenti, incolumitatem precatur: deinde in hominum temeritatem, audaciamque vehementer insurgit; et naturam humanam in vetitum niti, ostendit.

DICOLOS DISTROPHOS.

1 SIC 2 te 3 Diva 4 potens Cypri,
5 Sic 6 fratres Helenae , 7 lucida sidera,
8 Ventorumque regat pater,

1 Ordo est : O na. quae de fi. At. Virg. cred. ti. pre ut sic di. pot. Cy. sic , &c. re. te , fi. At. in. 2 Hyperbolica Alleg. e continuatis Metaph. ubi rebus inanimatis tribuitur actus , et anima : qualis est apud Virg. Ecl. 4. nec nautica pinus , Mutabis merces. 3 Venus , quae e mari genita maris imperium habet. Alleg. e continuatis Synecdochis , ubi tria ponuntur nomina communia pro nominibus propriis, Venere , Polluce , Castore , et Aeolo. 4 Cypri insula regina , ac domina-

trix , ubi praecipue colebatur. Sic Epod. Ode ultima , Phoebe , sylvarumque potens Diana : et Virg. Nimborumque facis , tempestatemque potentem , et 3. Dil maris , et terrae , tempestatumque potentes. 5 Anaphora , et exclamatio Poetae optantis , et precantis. 6 Castor , et Pollux , naturarum opitulatores , Iovis , et Ladae filii. 7 Nautis sua luce benevolae , ac salutares stellae , prosperam navigationem nuntiantes. 8 Sic denique te Rex ventorum Aeolus ducat , et tueatur.

9 Obs-

⁹ Obstrictis aliis, praeter ¹⁰ Iapyga,
 Navis, quae ¹¹ tibi creditum
 Debes Virgilium, finibus ¹² Atticis
¹³ Reddas incolumen, precor;
 Et serves ¹⁴ animae dimidium meae.
 Illi ¹⁵ robur, et aes triplex
 Circa ¹⁶ pectus erat, qui ¹⁷ fragilem ¹⁸ truci 10
¹⁹ Commisit pelago ratem
 Primus, nec timuit ²⁰ praecipitem ²¹ Africum
²² Decertantem Aquilonibus,
 Nec ²³ tristeis Hyadas, nec ²⁴ rabiem Noti,
²⁵ Quo non arbiter ²⁶ Adriae 15
 Major, tollere, seu ponere vult freta.

⁹ Omnibus aliis ventis adversis vinctis, in carcere conclusis. Respicit Poëta ad utrem Ulyssi plenum ventis, praeter Zephyrum, ab Aeolo donatum. 10 Zephyrum, qui ex Apulia Athenas petentibus secundus est. 11 Tuae fidei commissum, tamquam depositum, nobis amicis debes. Metaphora à rebus creditis. 12 Atheniensibus. 13 Ut eum salvum restituas. 14 Cum quo ego in duobus corporibus una anima sum. Meton. pro vita inde profecta. 15 Eius profecto audacia omnem humanam confidentiam superat, illique indomita animi durities, et ferreum pectus erat, qui nullius periculi metu territus, primus navigare ausus est. Alleg. è Metaph. rum à durissima quercu, tum ab aere, ad magnitudinem animi, et audaciam primi nautae indicandam. Illud autem *triplex* valet tantum ad intendendam animi vim. Primam autem navem dicunt Argo fuisse, qua vecti sunt Graeciae principes illi Argonautae, vellus aureum petentes. Vide Plin. l. 8. c. 56. Catul. *Illa rudem cursu prima imbuat Amphitriten*. 16 Meton. subi. pro animo, cuius sedes est in pectore, sententia Epicureorum. 17 Infirmam. 18 Horrendo. Sic Ca-

tul. trucem *ve Ponticum sinum*. 19 Concredidit. 20 Imperuosum, qui, quicquid impellit, praecipitat. Meton. effe. pro effice. id est, praecipitante, et omnia deliciente. 21 Ventum ab occasu hyberno spirantem. 22 Colluctantem cum Aquilonibus. 23 Pluviosas, ac tempestuosas stellas illas, quae suo orru, et occasu ingenti pluvia excitata, navigantes tristes efficiunt: à fratre *Hyan-* te sic dictas, vel *ἀπὸ τῆς ὕαν*, id est à pluendo. Unde Virg. l. 1. et 3. Aen. eas *pluvias* appellat. Meton. effe. 24 Immensam vim Australis venti. Metaph. à rabidis bestiis. 25 Quo Noto nullus alius est ventus maior dominator, sive dominus maris Adriatici, id est, maius in mare Adriaticum imperium obtinet, sive concitare, sive componere, ac sedare vult fluctus. Per *arbitrum* ergo dominum intellige et eum, qui alteri suo arbitratu imperat: ut Od. 7. l. 2. *bibendi arbitrium* appellat, convivii regem, et qui leges bibendi in convivio ponit. 26 Synecd. spe. pro quolibet mari: et in *freta* Meton. subi. pro aquis marinis, et fluctibus: ut Aen. 5. *freta spumant*, id est, aquae maris.

- 27 Quem mortis timuit gradum,
 Qui 28 siccis oculis 29 monstra natantia,
 30 Qui vidit mare 31 turgidum, et
 32 Infames scopulos 33 Acroceraunia?
 34 Nequicquam Deus abscidit
 Prudens Oceano 35 dissociabili
 Terras, si tamen 36 impiae
 37 Non tangenda rates transiliunt vada.
 38 Audax omnia perpeti
 Gens humana, 39 ruit per vetitum nefas:
 40 Audax 41 Iapeti genus
 42 Ignem 43 fraude mala 44 gentibus intulit:
 45 Post ignem 46 aetherea domo

20

25

27 Quod genus mortis timuit, ad quam quasi gradibus imus? Morti proximi sunt, qui navigant, scitumque illud Anacharsis apud Laertium. Cum enim à natura didicisset navium crassitudinem esse quatuor digitorum, *Tantum, inquit, à morte absunt qui navigant.* Eleganter itaque Iuven. Sat. 12. *Inunc, et ventis animam committe dolato Confusus ligno, dligitis à morte remotus Quatuor, aut septem: si stt latis-sima taeda.* Aporia est, sive Abdu-bitatio, dissimulata tamen sine subiectione negative intelligenda: magni enim est animi, et excelsi non conturbari aspectu tot periculorum marinorum, turbinum, fluctuum, Charybdis, Scillae, Syrtium, scopulorum, vadorum: sed impavidum permanere. 28 Absque lachrymis: *Adanpus.* 29 Certe pisces monstruosos in Oceano natantes, qui non raro naves frangunt, et submergunt. 30 Anaphora. 31 Fluctibus, et ventis turbidum. 32 Ob atrocía naufragia infausti nominis, et ominis. 33 Altissimos montes in Epiro à fulmine saepe ictos. Summa montium à Graecis *νεπαυνία* dicuntur: quod crebro fulminibus feriantur. 34 Frustra, sine ratione Deus ille providus, qui nihil temere egit, cum aqua prius terram cooperuisset, separavit terras à mari, si homines nihilominus audent

navigare. 35 Quem necesse erat à terris dissociari, ac separari propter salutem hominum, aliorumque animantium, quae usui humano inservientia terrae pabulo nutriuntur. 36 Impii, et temerarii homines cum ratibus, qui Dei consilium in hoc, sc. navigando, videntur contemnere. Meton. effe. pro effe. et impio inventore navigii, qui violavit institutionem divinam. 37 Homini non tangenda, sed vitanda loca in mari periculosissima, et in quibus haerentes naves saepe dissolvuntur, et perfringuntur, penetrant. Virg. I. Aen. *Illiditque vadis, &c.* 38 Quae audax est ad omnia aggredienda. Dicit nihil tam esse arduum, nihil tam periculosum, quod mortalium cupiditas inausum relinquant, idque exemplis confirmat. 39 Impetu fertur, non ratione, ad omne scelus à Deo prohibitum. 40 Anaphora. 41 Prometheus Iapeti filius. Synecd. spe. nam à speciali nomine Iapeti, qui creditus est olim hominum verustissimus, omnes homines impie se gerentes intelliguntur. 42 Quem Iupiter hominibus iratus subtraxerat. 43 Furto sibi hominibusque damno. 44 Hominibus distribuit, serula ad Solis currum admota. 45 Post hunc ignem. 46 E coelo. Metaph. à domiciliis hominum, ad coelum ipsum notandum: unde ignis subductus est furto.

47 Sub-

⁴⁷ Subductum, ⁴⁸ macies, ⁴⁹ et nova febrium
 Terris incubuit ⁵⁰ cohors:
⁵¹ Semotique prius ⁵² tarda necessitas
 Lethi ⁵³ corripuit gradum.
 Expertus ⁵⁴ vacuum ⁵⁵ Daedalus aëra
 Pennis ⁵⁶ non homini datis.
⁵⁷ Perrupit Acheronta Herculeus labor.
 Nil mortalibus ⁵⁸ arduum est.
⁵⁹ Coelum ipsum ⁶⁰ petimus ⁶¹ stultitiâ : neque
⁶² Per nostrum patimur ⁶³ scelus
⁶⁴ Iracunda Iovem ⁶⁵ ponere fulmina.

30

35

40

⁴⁷ Dolo, ac furto Promethei ablatum, et terris restitutum. ⁴⁸ Pallor, fames, morbus maciem efficiens. Meton. esse. ⁴⁹ Et inaudita atque hactenus incognita morborum infinita multitudo homines, in terris viventes, invasit atque oppressit, ut nec in suo elemento ex animi sententia viverent, qui aliena tentassent. Sic Virg. Georg. 2. *Praesertim si tempestas à vertice silvis* Incubuit. ⁵⁰ Metaph. è re militari: ut in incubuit à pullitie, quae fit incubatu avium, quo fovuntur ova, et inde tandem excluditur multiplex pullorum foetura. ⁵¹ Multo tempore dilati. ⁵² Sero accedens: vivebant enim diutius homines, tardiusque moriebantur. ⁵³ Viam iam breviorē invenit, acceleravit gradum, et citius advenit. ⁵⁴ Inanem, apertum, ab hominibus infrequentem: ut Od. 15. 1. 3. *vacuum nemus*. ⁵⁵ Praestantissimus faber, atque architectus, horrendi Pasiphaes, et tauri concubitus, et Minotauri auctor. ⁵⁶ Sed avibus, quibus proprium est volare, id est, avium more per aëra evolavit, sc. è La-

byrintho, cui, à se fabricato, cum filio Icaro à Minoe inclusus, et à Minotauro devorandus erat. Vide Virg. 6. Aen. ⁵⁷ Indomitus ille monstrorum domitor Hercules inaccessam mortalibus Plutonis regiam penetravit; ut inde tricipitem Cerberum ad superos protraheret. ⁵⁸ Difficile, impossibile est; quia omnia audacia aggrediuntur. ⁵⁹ Quod solum Dii sibi retinuerant, et acciperant. ⁶⁰ Affectamus, ut Iovem, et Deos inde derurbemus, ut olim Gigantes, et Phaeton. ⁶¹ Per stultitiam, unde nostra vitia enascuntur. ⁶² Nostris maleficiis, ac sceleribus permittimus Iovem ab hominibus puniendis quiescere. ⁶³ Impietatem. ⁶⁴ Sceleribus hominum infesta: *vel*, quae Iupiter effectus iratus, sumit in manus, ut improbos exanimet. Sic Od. 23. 1. 2. *pavimentum superbū* dixit, id est, pavimentum domini superbi. Metaph. ab animato affectibus praedito, ad inanimum illis vacuum. ⁶⁵ E manibus deponere. Sic dicimus, *ponere vestem*, *ponere personam*.

ODE IV. Παρανεστική.

AD L. SEXTIUM COS.

Amenitate Urbis descripta, et communi moriendi consuetudine proposita, tamquam Epicureus ad vitam voluptuosam Sextium hortatur.

DICOLOS DISTROPHOS.

Solvitur ² acris hyems, ³ grata vice veris, et ⁴ favoni:

⁵ Trahunt ⁶ siccas ⁷ machinae carinas.

Ac neque ⁸ iam ⁹ stabulis ¹⁰ gaudet pecus, aut arator ¹¹ igni;

Nec prata ¹² canis ¹³ albicant pruinis.

¹⁴ Iam ¹⁵ Cytherea ¹⁶ choros ducit Venus, ¹⁷ imminente Luna:

¹⁸ Iunctaeque Nymphis ¹⁹ Gratiae ²⁰ decentes

²¹ Alternò terram quatunt pede, ²² dum ²³ graves

²⁴ Cyclopum

¹ Veris adventu mollescit, et relaxatur frigus, vel terra, quae fuerat hyems frigore vincita, et astricta. Sic paulo post: *Aut flore, terrae quem ferunt solutae*, id est, laxatae, mollitae. Meton. subi. pro frigore huic anni parti adiuncto: ac rursus ipsum frigus, pro corporibus ab eo constrictis, quae laxantur, et dissolvuntur veris adventu. ² Mordax, aspera, quae sua inclementia corpora constringit. ³ Iucunda hominibus vicissitudine, per mutatione. Sic Od. 7. l. 4. *Mutat terra vices*. ⁴ Zephyri, qui verno tempore flare incipit. ⁵ Mare reducunt ad navigandum, id est, iam navigationes hactenus intermissae hoc verno tempore à nautis rursus instituuntur. Metaph. qua tribuitur inanimatis, quod animatis esset convenientius tribuendum. ⁶ Naves hyemis tempore ex aquis in terram subductas. Synecd. mem. 7. Instrumenta quae maximas habent virtutes ad moles suo loco movendas. Synecd. gen. est enim *machina* quaelibet fabrica ad quamlibet molem vel deiciendam, vel quolibet modo dimovendam. ⁸ Ut in hyeme. ⁹ Sed sub dio, in cam-

pis esse gaudet. ¹⁰ Delectatur. ¹¹ Ad frigus depellendum. Mutari dicit usum vitae, mutatione temporis. Virg. *Ante focum, si frigus erit, si messis, in umbra*. ¹² Candidibus. ¹³ Albescunt. ¹⁴ Hac aëris clementia, et coeli serenitate. ¹⁵ Venus, quam in Cythera insulam contra Cretam, ferunt, primum vectam concha marina. ¹⁶ Saltat. ¹⁷ Ad Lunam propinquam, et supra caput lucentem, claram: et ita noctu. ¹⁸ Chorea, et saltu coniunctae cum terrarum, et aquarum Deabus. ¹⁹ Iovis filiae, et Veneris famulae, Aglaia, Euphrosyna, Thalia. ²⁰ Iucundae. ²¹ Nunc hoc, nunc illo pede, id est, nunc dextro, nunc sinistro pede terram pulsant ad numeros saltantes. Sic Od. 1. l. 4. *In morem Salium ter quatient flumum*. ²² Dum Vulcanus, maritus Veneris, si e cuius igne ipsa languet, in opere est, et in Aetna monte veris tempore Iovis fulmina praeparat, ac cudit cum Gigantibus, quorum opera, et ministerio in iis fabricandis utitur. ²³ Ob operis laborem inolestas. ²⁴ Ministrorum suorum, sc. Brontae, Steropae, et Piracmonis.

Vul-

⁴⁷ Subductum, ⁴⁸ macies, ⁴⁹ et nova febrium
Terris incubuit ⁵⁰ cohors:

30

⁵¹ Semotique prius ⁵² tarda necessitas
Lethi ⁵³ corripuit gradum.

Expertus ⁵⁴ vacuum ⁵⁵ Daedalus aëra
Pennis ⁵⁶ non homini datis.

35

⁵⁷ Perrupit Acheronta Herculeus labor.
Nil mortalibus ⁵⁸ arduum est.

⁵⁹ Coelum ipsum ⁶⁰ petimus ⁶¹ stultitiâ: neque
⁶² Per nostrum patimur ⁶³ scelus

⁶⁴ Iracunda Iovem ⁶⁵ ponere fulmina.

40

⁴⁷ Dolo, ac furto Promethei ablatum, et terris restitutum. ⁴⁸ Pallor, fames, morbus maciem efficiens. Meton. effe. ⁴⁹ Et inaudita atque hactenus incognita morborum infinita multitudo homines, in terris viventes, invasit atque oppressit, ut nec in suo elemento ex animi sententia viverent, qui aliena tentassent. Sic Virg. Georg. 2. *Praesertim si tempestas à vertice illius incubuit.* ⁵⁰ Metaph. è re militari: ut in incubuit à pullitie, quae fit incubatu avium, quo fovuntur ova, et inde tandem excluditur multiplex pullorum foetura. ⁵¹ Multo tempore dilati. ⁵² Sero accedens: vivebant enim diutius homines, tardiusque moriebantur. ⁵³ Viam iam breviorē invenit, acceleravit gradum, et citius advenit. ⁵⁴ Inanem, apertum, ab hominibus infrequentem: ut Od. 15. l. 3. *vacuum nemus.* ⁵⁵ Praestantissimus faber, atque architectus, horrendi Pasiphaes, et tauri concubitus, et Minotauri auctor. ⁵⁶ Sed avibus, quibus proprium est volare, id est, avium more per aëra evolavit, sc. è La-

byrintho, cui, à se fabricato, cum filio Icaro à Minoe inclusus, et à Minotauro devorandus erat. Vide Virg. 6. Aen. ⁵⁷ Indomitus ille monstrorum dominor Hercules inaccessible mortalibus Plutonis regiam penetravit; ut inde tricipitem Cerberum ad superos protraheret. ⁵⁸ Difficile, impossibile est; quia omnia audacia aggrediuntur. ⁵⁹ Quod solum Dii sibi retinuerant, et acciperant. ⁶⁰ Affectamus, ut Iovem, et Deos inde derurbemus, ut olim Gigantes, et Phaeton. ⁶¹ Per stultitiam, unde nostra vitia enascuntur. ⁶² Nostris maleficiis, ac sceleribus permittimus Iovem ab hominibus puniendis quiescere. ⁶³ Impietatem. ⁶⁴ Sceleribus hominum infesta: *vel*, quae Iupiter effectus iratus, sumit in manus, ut improbos exanimet. Sic Od. 23. l. 2. *pavimentum superbū* dixit, id est, pavimentum domini superbi. Metaph. ab animato affectibus praedito, ad inanimatum illis vacuum. ⁶⁵ E manibus deponere. Sic dicimus, *ponere vestem, ponere personam.*

ODE IV. Παρανεστική.

AD L. SEXTIUM COS.

Amoenitate Urbis descripta, et communi moriendi consuetudine proposita, tamquam Epicureus ad vitam voluptuosam Sextium hortatur.

DICOLOS DISTROPHOS.

Solvitur ² acris hyems, ³ grata vice veris, et ⁴ favoni:

⁵ Trahunt ⁶ siccas ⁷ machinae carinas.

Ac neque ⁸ iam ⁹ stabulis ¹⁰ gaudet pecus, aut arator ¹¹ ignis

Nec prata ¹² canis ¹³ albicant pruinis.

¹⁴ Iam ¹⁵ Cytherea ¹⁶ choros ducit Venus, ¹⁷ imminente Luna:

¹⁸ Iunctaeque Nymphis ¹⁹ Gratiae ²⁰ decentes

²¹ Alternò terram quatunt pede, ²² dum ²³ graves

²⁴ Cyclopum

¹ Veris adventu mollescit, et relaxatur frigus, vel terra, quae fuerat hyems frigore vincita, et astricta. Sic paulo post: *Aut flore, terrae quem ferunt solutae*, id est, laxatae, mollitae. Meton. subi. pro frigore huic anni parti adiuncto: ac rursus ipsum frigus, pro corporibus ab eo constrictis, quae laxantur, et dissolvuntur veris adventu. ² Mordax, aspera, quae sua inclementia corpora constringit. ³ Lucunda hominibus vicissitudine, permutatione. Sic Od. 7. l. 4. *Mutat terra vices*. ⁴ Zephyri, qui verno tempore flare incipit. ⁵ Mare reducunt ad navigandum, id est, iam navigationes hactenus intermissae hoc verno tempore à nautis rursus instituuntur. Metaph. quae tribuitur inanimatis, quod animatis esset convenientius tribuendum. ⁶ Naves hyemis tempore ex aquis in terram subductas. Synecd. mem. ⁷ Instrumenta quae maximas habent virtutes ad moles suo loco movendas. Synecd. gen. est enim *machina* quaelibet fabrica ad quamlibet molem vel deliciendam, vel quolibet modo dimovendam. ⁸ Ut in hyeme. ⁹ Sed sub dio, in cam-

pis esse gaudet. ¹⁰ Delectatur. ¹¹ Ad frigus depellendum. Mutari dicit usum vitae, mutatione temporis. Virg. *Ante focum, si frigus erit, si messis, in umbra*. ¹² Candentibus. ¹³ Albescunt. ¹⁴ Hac aëris clementia, et coeli serenitate. ¹⁵ Venus, quam in Cythera insulam contra Cretam, ferunt, primum vectam concha marina. ¹⁶ Saltat. ¹⁷ Ad Lunam propinquam, et supra caput lucentem, claram: et ita noctu. ¹⁸ Chorea, et saltu coniunctae cum terrarum, et aquarum Deabus. ¹⁹ Iovis filiae, et Veneris famulae, Aglaia, Euphrosyna, Thalia. ²⁰ Lucundae. ²¹ Nunc hoc, nunc illo pede, id est, nunc dextro, nunc sinistro pede terram pulsant ad numeros saltantes. Sic Od. 1. l. 4. *In morem Salium ter quatient flumum*. ²² Dum Vulcanus, maritus Veneris, si e cuius igne ipsa languet, in opere est, et in Aetna monte veris tempore Iovis fulmina praeparat, ac cudit cum Gigantibus, quorum opera, et ministerio in iis fabricandis uritur. ²³ Ob operis laborem molestas. ²⁴ Ministrorum suorum, sc. Brontae, Steropae, et Piracmonis.

Vul-

Vulcanus ²⁵ ardens ²⁶ urit ²⁷ officinas.
²⁸ Nunc decet aut viridi ²⁹ nitidum caput ³⁰ impedire
 myrto,
³¹ Aut flore, terrae quem ferunt solutae. 10
³² Nunc et in ³³ umbrosis ³⁴ Fauno decet ³⁵ immolare
³⁶ lucis,
 Seu poscat ³⁷ agnam, sive malit hoedum.
³⁸ Pallida mors ³⁹ aequo pulsat pede pauperum tabernas,
 Regumque turres. O ⁴⁰ beate Sexti, 15
 Vitae ⁴¹ summa brevis ⁴² spem nos vetat ⁴³ inchoare
 longam.
 Iam te premet ⁴⁴ nox, ⁴⁵ fabulaeque Manes,
 Et domus ⁴⁶ exilis Plutonia: quo ⁴⁷ simul mearis,

²⁵ Candescens: quamquam, et ad operis diligentiam haec referri possunt. ²⁶ Adurit, ibique opus summa vehementia urget. ²⁷ Aerarias vel ferrarias. Synecd. gen. pro spe. quia officina est locus, ubi quodlibet opus efficias: deinde Meton. loci pro operis et fabris, quos Vulcanus urget, ut instent operi. ²⁸ Anaphora. ²⁹ Caput tuum pretiosis unguentis delibutum, et splendescens: ut Od. 7. l. 2. coronas nitentes Malobathro Syrio capillos. ³⁰ Coronare myrtea corona, aut ex aliis floribus concinnata. Metaph. à pedicis, quibus ferae implicantur, et excipiuntur, ad redimicula capitis. ³¹ Aut floribus, ac rosis, quas veris calore resolutae, seu laxatae aut apertae terrae proferunt, quae hyemis frigore fuerant constrictae. Synecd. sing. pro plur. ³² Anno iam expleto, sc. veris tempore. ³³ Ob arborum frondes opacis. ³⁴ Rusticorum Deo. ³⁵ Sacrificare. ³⁶ Nemoribus Diis consecratis. ³⁷ Hisce enim colitur. ³⁸ Quae homines mortuos pallidos efficit. Meton. effe. ³⁹ Uno eodemque pede, indifferenter it, et aequè fortiter sublimia regum aedificia, ac palatia, atque pauperum humiles domunculas, sive casas pulsat, id est, mors sine discrimine omnes homines invadit. Sic Od. 18. l. 2. Aequa tellus pauperi recluditur, Regumque pueris. ⁴⁰ Felix. ⁴¹ Breve vitae humanae spatium longam sperare vitam nos prohibet, et dissuadet. Sic Od. 11. l. 1. et spatio brevi Spem longam resecat. Metaph. à ratiocinatoribus, qui addendo, subtrahendo, multiplicando, et dividendo, summam tandem faciunt multarum partium, ac brevi spatio chartae comprehendunt. ⁴² Vitae. ⁴³ Fovere. ⁴⁴ Paulo post morieris, statim te opprimer, atque occupabit mors, cuius nox imago est, et quae nihil habet praeter tenebras. Sic Od. 28. l. 1. Sed omnes una manet nox. Metaph. ⁴⁵ Dii infernales, de quibus & Poetae, et Philosophi tam multa fabulantur. ⁴⁶ Orcus vacuus, parvus, in quo inanes mortuorum umbrae, quae aspectum oculorum fugiunt. Sic Virgil. 6. Aen. domos Ditis vacuas, & inania regna vocat, significans umbras, et imagines mortuorum esse inanes. Alii arctam, et angustam frequenti animarum concursu redditam Plutonium domum interpretantur. Alii per exilem domum intelligunt sepulchrum. Sepulchrum autem domum vocavit etiam Tibul. 1. 3. El. 2. Post haec carbassels humorem tollere velis, Atque in marmoreo ponere sicca domo. Synecd. gen. ⁴⁷ Ad quam domum Plutonium simul ac post mortem descenderis, et migraveris.

48 Nec regna vini sortiere 49 talis; * * * *
50 Nec tenerum Lycidam mirabere, 51 quo calet 52 iuventus
Nunc omnis, et mox virgines 53 tepebunt. 20

48 Non amplius in Saturnalio-
rum, et aliorum festorum dierum
solennitatibus, et symposiis, bi-
bendi eris magister, cui consti-
tuenti leges in conviviis, omnes
parere necesse erit. Huiusmodi re-
gem *arbitrum bibendi* nominat Od.
7. l. 2. *quem Venus arbitrum Dicit
bibendi.* 49 Talorum iactu: Vene-
ris enim iactus regem vini seu ma-
gistrum efficiebat. 50 Nec formo-
sum illum puerum amabis. 51 Cu-
ius pueri amore iuvenes nunc ar-
dent. 52 Romana, id est iuvenes
Romani. Meton. adi. aetatis. 53
Ubi Lycidas adoleverit, mox ob-
eximiam eius formam etiam Ro-
manae virgines paulatim inflam-
mabuntur. Metaph. à balneis tem-
perate calidis.

ODE V. Προσφωνητική.

AD PYRRHAM.

*Horatius ex Pyrrhae illecebris, tanquam è naufragio, enataverat, cuius
amore irretitos affirmat esse miseros.*

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

1 **Q**uis multa gracilis te puer in 2 rosa
3 Perfusus liquidis 4 urget odoribus
5 Grato, Pyrrha, sub 6 antro?
7 Cui 8 flavam religas comam,
9 Simplex munditiis? 10 Heu, quoties 11 fidem, 5
Mutatosque 12 Deos flevit, et 13 aspera

1 O Pyrrha, quisnam puer tene-
ro, et gracili corpore, id est, quis
adolescens aetati puerili proximus,
et decipi facilis, tenere molliter-
que educatus, &c. *Ανακρίωνος* est
per Dialogismum cum Pyrrha: ex
qua postquam interrogando, et
consultando intellexit pulchrum
esse adolescentem, qui tum ip-
sius esset amator, sortem illius
quam maxime per exclamationem
miseratur, ut ad meretricias artes
inexpertus. 2 In multis floribus apud
te sparsis, Meton. mat. pro unguen-
to è rosa facto: et Synecd. sing.
pro plur. 3 Pretiosis unguentis de-
libutus, quae odores effundunt.
Cic. Ver. 3. *aqua denique ferven-
ti Philodamus à Rubrio* perfundi-
tur. 4 Amatorum more arcte, avi-
deque amplectitur? 5 Sibi prop-
ter tuam consuetudinem accepto.
6 In fornice, vel lupanari, in quo

prostat. Synecd. gen. 7 Cuius ado-
lescentis amatoris gratia. 8 Flavos
capillos, quibus meretrices Romae
utimini, pectis, et exornas, ut ei
placeas. 9 Simplici munditie con-
tenta, absque sumptuoso corporis
cultu. Ironia. 10 Heu misero, et in-
felici illi, qui se nunc fruitur! Ex-
clamatio est commiserantis, et
subiectio interrogationis. Tale est
illud Od. 10. Epod. Eheu! *transla-
tos alto moerebis amores.* 11 Promis-
sa tua, de amore vero, et constan-
ti sibi data, in perfidiam, et levi-
tatem violata, et mutata, ubi,
quod donet, non habet. 12 Vene-
rem, Cupidinem, aliosque Deos,
qui liberales amores comitantur,
et antea benigni, et propitii erant,
iam ubi ad paupertatem redactus
est, iratos, et adversos dolebit.
Synecd. gen. 13 Immutata, et ad-
versa.

14 Ni-

¹⁴ Nigris ¹⁵ aequora ventis
¹⁶ Emirabitur ¹⁷ insolens,
 Qui nunc te fruitur ¹⁸ credulus ¹⁹ aurea,
²⁰ Qui semper vacuum, semper ²¹ amabilem 10
 Sperat, nescius ²² aurae
 Fallacis! ²³ Miseri, quibus
 Intentata nites: ²⁴ Me tabula ²⁵ sacer
²⁶ Votiva ²⁷ paries indicat ²⁸ uvida
 Suspendisse ²⁹ potenti
³⁰ Vestimenta maris Deo. 15

¹⁴ Efficientibus coelum nimbo-
 sum, et tenebricosum. Meton. effe.
¹⁵ Meretricem fallacem, quae ex
 serena, et placida, facta est saeva,
 et implacabilis. Alleg. est e con-
 tinuis Metaph. per similitudinem
 maris tempestate commoti cum
 periculosis artibus meretricis, mo-
 ribusque pravis Pyrrhae: unde qui
 potest emergere, solet dicere cum
 Chaerea Terentiano: *Meo fratri*
gaudeo amorem esse omnem in tran-
quillo. ¹⁶ Supra modum mirabi-
 tur. ¹⁷ A fallaci meretricio amore
 decipi insuetus, qui tales in Pyr-
 rha mores non sit expertus. Sic
 dicimus, *insolens belli, iniuriae, &c.*
 Sic Sal. *Quae tametsi animus asper-*
nabatur, insolens malarum artium.
Insolens etiam arrogantem, et con-
 tra legem, ac communem vitae con-
 suetudinem audentem aliquid, sig-
 nificat. Sic *insolens Achilles* dici-
 tur Od. 4. lib. 2. ¹⁸ Simplex ille
 juvenis, morumque meretricum
 parum peritus. ¹⁹ Carissima sibi,
 multumque amabili, et optata, et
 sibi instar auri cupita, quae refe-
 rat speciem, et integritatem aurei
 saeculi. Metaph. à metallo omnium
 maxime pretioso, et cupito. Ea-
 dem fere ratione *mediocritatem au-*
ream dixit Od. 10. lib. 2. signifi-
 cans nihil esse mediocritate opta-
 bilius, nihil amabilius. Ovid. *Illa*
mets oculis aurea semper erit. ²⁰
 Qui sperat, te sibi soli semper otio-

sam, et paratam fore, nullisque
 aliis gratificaturam. Anaphora. ²¹
 Dulcem, ac benignam fore. ²² In-
 constantiae muliebris ignarus. *Va-*
rium enim, et mutabile semper fe-
mina. Continuatur eadem Allego-
 ria de variabili amore scorti, qua-
 lis est ventus, suo flatu sonum vo-
 cis referens. ²³ Calamitosi sunt illi,
 quibus tu, non satis perspecta ne-
 que usu cognita, in amore places,
 et adhuc formosa, et aurea fulges,
 et appares. Sic in Arte Poet. *Nil*
intentatum nostri liquere Poetae. ²⁴
 Ab eventu suo docet, quam sint
 miseri adolescentes, qui se impu-
 dicarum blandimentis illaqueari si-
 nunt: sumpta Metaphora à naufragi-
 sis. ²⁵ Sacellum, vel templum
 Neptuno dicatum. ²⁶ Quam vovi
 in mediis periculis, id est, Pyrrhae
 blandimentis. Allegoria ducta à
 naufragis, qui periculo elapsi Nep-
 tuno solebant e pariete templi sus-
 pendere tabulam, in qua naufragii
 casus depingebatur. Cicero ad illum
 naufragorum morem alludens, sic
 ad Atticum scribit l. 4. *Haec enim me*
una ex hoc naufragio tabula delectat.
²⁷ Neptuni templi. ²⁸ Humido. ²⁹
 Neptuno, imperium maris obti-
 nenti, cuius auspicio liberatus sum.
 Synec. gen. ³⁰ Quibus ad terram
 enatavi. Naufragi sua vestimenta,
 in quibus fuerant servati, Neptu-
 no etiam consecrabant.

ODE VI. γ' ποσειδωνική.

AD AGRIPPAM.

Varius tragoediographus bella, ab Agrippa gesta, decantabit; Horatius vero conviviiis tantum, et amoribus describendis aptus est, et idoneus.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ Scriberis Vario ² fortis, et ³ hostium
⁴ Victor, Maeonii carminis ⁵ alite,
⁶ Quam rem cumque ⁷ ferox ⁸ navibus, aut equis
⁹ Miles, ¹⁰ te duce, gesserit.
¹¹ Nos, Agrippa, neque ¹² haec dicere, nec gravem ¹³
¹⁴ Peleidae ¹⁵ stomachum, ¹⁶ cedere nescii,
¹⁷ Nec cursus ¹⁸ duplicis per mare Ulyssei,
¹⁹ Nec saevam ²⁰ Pelopis domum

¹ Celebraveris à Vario eximio Tragoediographo. Sic Virg. 3. Georg. Cui non dicitur Hylas puer? et 1. Aen. neque cernitur ulli. Sc. tu, quod certe sumendum est per Meton. efficitur pro rebus praeclare ab eo gestis, partisque victoriis, quae scribentur à Vario pro ipsarum dignitate. ² Invictus, et strenuus Imperator. Laus à militari fortitudine. ³ Sexti Pompeii, aliorumque hostium tuorum. ⁴ Ave, id est, altitudine, et sublimitate, et stylo heroici, et Homericarum carminis. Fuit enim Homerus aut ex Maeonia, aut Maeonis filius. Varium igitur cum Homero comparat. Metaph. ab avibus ad sublimitatem ingenii Varii, celeritatemque carminis Homericum, et styli elegantiam indicandam: cuius imitatione fama hominis optime descripti celerrime, latissimeque dissipatur. ⁵ Quamcumque rem. Tmesis. ⁶ Indomitus. ⁷ Mari, aut terra. ⁸ Milites gesserint. Synecd. num. sing. ⁹ Te Imperatore, tuo ductu, et auspicio. ¹⁰ Nos vero humiles Poëtae. ¹¹ Tua summi Imperatoris egregia bella. ¹² Neque implacabilem iram Achillis, Pelei, et Thetidis filii, id est, Iliada, in

qua perniciosa illa reliquis Graecis Achillis ira describitur. Synecd. gen. ¹³ Meton. subi. pro bile adiuncta, quae parva corporis affectione vel redundat, vel accepta iniuria, et animi perturbatione inflammatur spiritus incitatoris cupiditate ulciscendi, unde ira existit: atque ita rursus Meton. est efficitur ad affectam fortitudinem significandam. ¹⁴ Qui precibus amicorum cedere, et ad misericordiam flecti nesciebat. ¹⁵ Nec Odysseam, in qua versuti, et callidi illius Ulyssis, qui aliud loquebatur, aliud sentiebat, varii errores, et navigationes longae exponuntur. ¹⁶ Unde à Graecis dictus est διπλῆς Metaph. à corporibus, ad eos qui habent animum divisum. ¹⁷ Anaphora. ¹⁸ Notae crudelitatis familiarum, in qua frater fratri filium epulandum apposuit, et in qua varia homicidia perpetrata sunt; nam Pelops à Tantalos patre, Atreus, et Agamemnon ab Aegystho, Clytemnestra ab Oreste filio est occisa. Alludit ad Thyesta. Tragoediam à Q. Vario conscriptam in eius commendationem. Meton. subi. pro Tantalos, et posteris eius sceleratis, atque impiis.

¹⁹ Conamur tenues grandia : dum pudor,

²⁰ Imbellisque lyrae Musa potens vetat

Laudes egregii ²¹ Caesaris , & tuas

²² Culpa deterere ingenî.

²³ Quis ²⁴ Martem unica tectum adamantina

²⁵ Digne scripserit ? aut ²⁶ pulvere Troico

Nigrum Merionem ? aut ²⁷ ope Palladis

* * ²⁸ Tydiden Superis parem ? * * *

²⁹ Nos ³⁰ convivias , nos ³¹ praelia virginum,

³² Sectis in iuvenes unguibus , acrium

³³ Cantamus , ³⁴ vacui , sive quid urimur,

³⁵ Non praeter solitum leves.

¹⁹ Nos , qui humiles , et tenui ingenio Poetae sumus , huiusmodi magna , et viribus nostris maiora non aggredimur , neque dicere tentamus ; esset enim noster omnis inanis , et irritus conatus. ²⁰ Et valida illa Polyhymnia Musa Lyrica , in cuius potestate sita est lyra imbellis , id est , rebus bellicis decantandis inepta , &c. *Lyra potens* dictum , ut supra , *potens Cypri*. ²¹ Augusti. ²² Ingenii mei vitio , et tarditate imminuere prohibet : *facta enim dictis exequanda sunt* , ut ait Salustius. Translatio ducta est à ferro , vel aere , vel simili metallo , quod limando deteritur. ²³ Nostrum humilium Poëtarum. Aporia est per interrogationem , sine subiunctione , quae explenda est ad amplitudinem materiae indicandam : Nemo est omnium hominum , nisi ingenio divino , et incredibili praeditus fuerit , qui res Caesaris , et Agrippae praeclare , fortiterque gestas possit digne scribere. ²⁴ Bellorum Deum , aut viros bellicosos , armis , adamante durioribus , indutos , χαλκοχίτων-

vas. ²⁵ Pro rei magnificentia. ²⁶ In praelio ad Ilium excitato pulvere squalentem , Id est , qui praelii tempore semper inter medios hostes versabatur , neque vulnera extimescebat. Erat autem Meriones Idomenei comes atque amicus. ²⁷ Auxilio Palladis. Pallas semper opem tulit Diomedis. ²⁸ Diomedem Tydei filium animo , et fortitudine Diis aequalem. Nam Martem , et Venerem Diomedes vulneravit. Synecd. gen. ²⁹ Humilis Lyrici. ³⁰ Voluptatibus plena. ³¹ Amantium contentiones , et lusus non cruenta bella , non dura Martis praelia. ³² Resectis , et praecisis , ne amantes vulnerentur. ³³ Describimus. ³⁴ Sive quod à seriis negotiis otiosi sumus , sive quod nos ipsi amamus aliquid , et in amicae gratiam carmen aliquod condimus. Metaph. ab igne. ³⁵ Qui jam ex diu usurpata consuetudine amatorum more variis sumus , et inconstanter amamus. Hanc levitatem suam Epod. 11. et Serin. 7. l. 2. abunde testatus est.

ODE VII. Παρανετική.

AD MUNATIUM PLANCUM COS.

Alli alias laudant civitates, et regiones; Horatius vero reliquis anteponit Tibur, ubi natus est Plancus, quem ad diluendas vino curas cohortatur.

DICOLOS DISTROPHOS.

¹ **L**audabunt ² alii ³ claram Rhodon, aut ⁴ Mitylenen,
 Aut ⁵ Ephesum, ⁶ bimarisve Corinthi
 Moenia, vel ⁷ Baccho Thebas, vel ⁸ Apolline Delphos
 Insignes, aut ⁹ Thessala Tempe.
¹⁰ Sunt, ¹¹ quibus unum opus est, ¹² intactae Palladis
 urbem
 Carmine ¹³ perpetuo celebrare, et

¹ Summis elogiis praedicabunt.
² Eximii rerum scriptores, et excellentes Poetae. ³ Nobilissimam illam Lyciae insulam, quam singulis diebus Sol exortus suo splendore, ac radiis illuminat, et claram, et amoenissimam illam Pitta-
 ci sapientis patriam, urbem in Lesbo. ⁵ Asiae egregiam illam civitatem ab Amazonibus extructam, et magnae Dianae templo nobilitatem. ⁶ Emporii illius Achaiae aere, et figulina celebratissimi duabus ex partibus mari cincti, *διὸ ἀλάσσοι* et *ἀμωιδ ἀλάσσοι* Bimarem ergo nominat Horatius, quod hinc Aegaeo mari cingitur. Cic. hinc Ionio, Corinthi vestigium vix relictum est. Erat enim posita in angustis, atque in faucibus Graeciae, sic, ut terra claustra locorum teneret, et duo maria maxima navigationi diversa pene coniungeret, cum pertenui

discrimine separarentur. Scribit idem Paterc. l. 1. & Florus l. 52. Epit. 7. Urbem Boeotiae à Cadmo aedificatam, à Baccho nobilitatam: Semele enim, Cadmi filia, Bacchum peperit ex Iove. ⁸ Qui ab Apolline Pythio, eiusque vetustissimo oraculo celebres sunt. ⁹ Loca amoenissima Thessalica, sive Thessaliae, moli gramine virentia, fontibus irrigua, arboribus consita, et umbrosa. ¹⁰ Alii Poetae. ¹¹ Quibus unica cura, et studium est, quod in hoc uno sunt occupati, ut Athenas carminibus suis nobilitent. ¹² Athenas inviolatae virginis Minervae urbem. Virg. 1. Aen. *Cui pater intactam dederat.* Synecd. periphr. ¹³ Nunquam interituro, continua serie nihil aliud tractante, quam Athenarum laudes. Ovid. Met. 1. *Ad mea perpetuum deducit tempora carmen.*

Undique decerptam ¹⁴ fronti praeponere olivam.

¹⁵ Plurimus, in Iunonis honorem,

Aptum dicit ¹⁶ equis ¹⁷ Argos ¹⁸ diteisque Mycenae.

¹⁹ Me nec ²⁰ tam ²¹ patiens Lacedaemon,

10

Nec tam ²² Larissae ²³ percussit campus ²⁴ opimae,

Quam ²⁵ domus ²⁶ Albunae ²⁷ resonantis,

Et ²⁸ praiceps ²⁹ Anio, et ³⁰ Tiburni lucus, et uda

³¹ Mobilibus pomaria rivis.

³² Albus ut ³³ obscuro ³⁴ deterget nubila coelo

15

Saepe ³⁵ Notus, neque ³⁶ parturit imbreis

¹⁴ Frontem oliva coronare, cuius folia *undique*, id est, circumcirca detonsa, et breviora facta, maiorem addunt ornatum. Veteres enim, qui Poëmata se scribere profitebantur, utpote Musis sacri, coronas semper aliquas, tamquam insignia sui studii, praeferre solebant. Sic et eos, qui carmine Athenas laudare vellent, in honorem Palladis fronti obtendere olivam dicit, et quidem *undique decerptam*, id est, ex omni eo loco ac materia colligere, quod ad Palladis, et Athenarum laudem, ac materiam convertant. Al. *Undique decerptae frondi praeponere olivam*, id est, omnibus omnium locorum, et terrarum frondibus, id est, arboribus, Olivam antepondere, quae Palladis est propria, atque ita Athenas undique laudibus coronare. Synecd. sign. pro frondibus, deinde Synecd. par. pro omnibus arboribus reliquarum urbium olivae postponendis. ¹⁵ Alius quispiam, qui Iunonis in laudem, et decus amplificandum copiosus, vel *plurimus*, id est, plurimi dicunt. Synecd. unitatis pro multitudine. ¹⁶ Alendis equis accommodatum. Nam Graeci Poëtae *Αργος ἱππειον* nominant; et Homerus *Αργος ἱπποβοτον*. ¹⁷ Clarissimam Achaiae urbem. ¹⁸ Et urbem illam opulentam Mycenae, *πολιχρυσαι*, templo Iunonis percelebrem, in qua regnavit Agamemnon; à *Mycena* Nympha sic appellatum. ¹⁹ Me vero Horatium nulla orbis terrarum regio, urbs,

et locus tantopere delectat, quam Tiburtinae regionis habitatio. ²⁰ Tantopere. ²¹ Illa Lacedaemoniorum urbs, severae educationis, et disciplinae, inediae, frigoris, aestus, et malorum omnium tolerans, Sparta. Unde Cic. 2. Tusc. scribit: *Spartae vero pueri ad aram (Dianae) sic verberibus accipiuntur, ut multus, et visceribus sanguis exeat, nonnumquam etiam, ut cum ibi essem, audiebam, ad necem: quorum non modo nemo exclamavit unquam, sed ne ingemuit quidem.* ²² Urbis Thessaliae, Achillis parriae: à qua et Achilles *Larissaeus* dictus est. ²³ Permovit, in admirationem induxit, et amore sui animum meum ferit. Ter. Andr. *Percussit illico animum.* ²⁴ Fertilis. Sic Od. 31. l. 1. *Sardinitiam opimam* nominat. ²⁵ Nemus delectabile. ²⁶ Nimphae: à qua fons, et nemus appellatur. ²⁷ Eius sacri fontis fluxu. Virg. Aen. 7. *nemorum quae maxima sacro Fonte sonat, &c.* ²⁸ De celso scopulo decurrens, multam aquam deorsum effundens. ²⁹ Fluvius. ³⁰ Primi Tiburis conditoris. ³¹ Pomaria discurrentibus rivis irrigua. ³² Serenus, clarus, non semper humidus ac pluvius. Virg. 1. Georg. *Et claro cernes sylvas Aquilone moveri.* Meton. effe. id est, nubes albicantes efficiens. ³³ Caliginoso. ³⁴ Discutit, et removet. ³⁵ Australis ventus. ³⁶ Neque perpetuas pluvias, et tempestates suo flatu producit, sed interdum serenam ac iucundam aëris temperiem. Translatio à mulieribus gravidis.

Per-

Perpetuos : sic tu ³⁷ sapiens finire memento
 Tristitiam , ³⁸ vitaeque ³⁹ labores
⁴⁰ Molli , Plance , mero , ⁴¹ seu te ⁴² fulgentias ignis
⁴³ Castra tenent , seu ⁴⁴ densa tenebit 20
⁴⁵ Tiburis umbra ⁴⁶ tui. ⁴⁷ Teucer ⁴⁸ Salamina , ⁴⁹ pa-
 tremque
⁵⁰ Cum fugeret , tamen ⁵¹ uda Lyaëo
 Tempora ⁵² populea fertur vinxisse corona,
⁵³ Sic ⁵⁴ tristis affatus ⁵⁵ amicos:
⁵⁶ Quò nos cumque feret melior ⁵⁷ fortuna ⁵⁸ parente, 25
⁵⁹ Ibimus , ò ⁶⁰ socii , comitesque.
⁶¹ Nil desperandum Teucro duce , et ⁶² auspice Teucro:
⁶³ Certus enim ⁶⁴ promisit Apollo,

³⁷ Tamquam vir sapiens. ³⁸ Vitae tuae , in variis fortunae mutationibus hactenus peractae. ³⁹ Aerumnas. ⁴⁰ Vino suavi , ac iucundo. Virg. 1. Georg. *Tunc agni pingues , tunc sunt mollissima vina.* Sic Graeci vinum , quod ad potum maturum est , quodque gratum saporem collegit , *μαλακόν* appellant. ⁴¹ Sive militiae , sive domus tuae eris. ⁴² Coruscantia vexillis militaribus , Aquila , Dracone , aliisque id genus signis militaribus. ⁴³ Militia te exercet. Meton. sub. *ut umbra Tiburi:* , id est , sive in bello , sive in pace fueris. In *seu* iterato est Anaphora. ⁴⁴ Opaca. ⁴⁵ Nemoris. ⁴⁶ Patriae tuae. ⁴⁷ Telamonis filius , frater Aiacis. Ut Plancum in rebus etiam adversis ad laetitiam aliquam invitet , proponit exemplum Teucris , qui variis fortunae vicissitudinibus , et casibus exercitatus , non omnino tamen animum despondit , vel omnino voluptati nuncium remisit. ⁴⁸ Patriam suam. ⁴⁹ Patrem suum Telamonem. ⁵⁰ Quamvis fugeret , iamque exul esset , sc. cum Ajax frater , in iudicio armorum Achillis dolo Ulyssis victus , doloris impatientia manus sibi intulisset , imperii paterni memor

(ut alter sine altero non rediret) solus domum redire non auderet. ⁵¹ Caput suum praeclaro vino , metum solvente , madidum , sive humidum. *Lyceus* enim , nomen Bacchi , ponitur pro vino. Metonymia efficit. ⁵² Corona ex frondibus populi arboris , quae animi fortitudinem denotat , Herculi sacra , qui , devicto Cerbero , populum arbo-rem ex Acheronte secum detulit , frondibusque populeis coronatus , laetitiam , quam ex tot victoriis ceperat , declaravit. ⁵³ Praeparatio est ad Prosopopoeiam , qua inducitur Teucer cohortans comites suos ad tolerantiam reliqui laboris. ⁵⁴ Renitentes , ac invitos propter exilium patriae. ⁵⁵ Socios suos. ⁵⁶ Quocumque ducet nos. *Tme-sis*. ⁵⁷ Quae nobis patriam alicubi largietur. ⁵⁸ Patre meo Telamone ; qui patriam nobis negat. ⁵⁹ Alacres ibimus. ⁶⁰ Meae fugae , et exilii. ⁶¹ Sc. *eris*. ⁶² Me Teucro auctore , hortatore vestro. Ductum ab auspiciorum more : nihil enim publice Romae gerebatur , nisi auspicato. Sic Epist. 3. l. 1. *fidibus ne Latinis Thebanos aptare modos studet* , auspice Musa ? ⁶³ Qui veridicus est , qui non fallit , nec mentitur. ⁶⁴ Nobis ipsum consulentibus.

⁶⁵ Ambiguam ⁶⁶ tellure nova Salamina futuram.

⁶⁷ O fortes, ⁶⁸ peioraque passi

Mecum saepe viri, ⁶⁹ nunc vino ⁷⁰ pellite curas:

Cras ingens ⁷¹ iterabimus aequor.

⁶⁵ Duplicem, et binominem, id est, promisit duas fore Salaminas, quarum altera nunc est in Attica; alteram ego, et vos condemus in Cypro. ⁶⁶ In peregrina, et incognita terra, sc. Cypro Synecd. gen. ⁶⁷ Exclamatio est cohortantis comites ad iter audacter ingrediendum. ⁶⁸ Graviorae, sc. in decennali illa belli Troiani obsidione. Virg. 1. Aen. socii, ne-

que enim ignari sumus ante malorum, O passi graviora, &c. ⁶⁹ Nunc frontem exporrigite, omnem metum valere iubete. ⁷⁰ Depellite, profligate omnes sollicitudines. Tale est illud 9. Epod. Curam, metumque Caesaris rerum iuvat Dulce Lyaeo solvere. ⁷¹ Iterum navigabimus. Sic Od. 34. l. 1. atque iterate cursus Cogor relictos, id est, repetere.

ODE VIII. ΕΡΩΤΙΚΗ.

AD LYDIAM.

Juvenem Sybarin, Lydiae amore perditum, et voluptatibus colluctatum, notat.

DICOLOS DISTROPHOS.

¹ Lydia, ² dic, per omneis

Te ³ Deos oro, ⁴ Sybarin ⁵ cur ⁶ properes ⁷ amando

⁸ Perdere? cur ⁹ apricum

¹⁰ Oderit ¹¹ campum, ¹² patiens ¹³ pulveris, atque

¹⁴ Solis?

Cur neque ¹⁵ militaris

5

¹ Meretrix delicatula, non vulgaris formae. Κοινωμία, sine tamen responsione, et expeditione rei propositae, et quaesitae. ² Mihi. ³ Venerem, Cupidinem, cum suis asseclis. ⁴ Amatorem tuum. ⁵ Anaphora. ⁶ Studeas. ⁷ Veneris illectamentis, vel, num ab eo amaris. Sic Virg. uritque vidento Femina, id est, dum videtur. ⁸ Corruptere, eius bona abligurire, et corporis vires frangere. ⁹ Soli expositum. ¹⁰ Fugiat campum Martium, iuvenum exercitiis accommodatum. Ironia. ¹¹ Synecd. gen. ¹² Cum possit pati cursum, sudorem, laborem, et calorem. ¹³ Meton. adi. pro sub-

iecta lucta, ut sequens oliva indicat, qua luctaturi ante exercitationem perugebantur. ¹⁴ Meton. effic. pro effecto calore, ne fiat Solibus perustus membra. ¹⁵ Militarem in morem, vel, ut hominem militem decet, arma campestra, et equestria tractans, inter alios aetate, studiisque pares in equis se exercent? Militaris autem est militiae idoneus, in re militari exercitatus. Sallust. Homo militaris (M. Petreius) quod amplius triginta annis tribunus, aut praefectus, &c. fuerat, plerosque ipsos, factaque eorum fortia noverat. Liv. 1. 35. Nihil ea res animum militaris viri, et multos experti casus imminuit.

In-

Inter aequales equitet, ¹⁶ Gallica nec lupatis
¹⁷ Temperet ¹⁸ ora fraenis.
 Cur timet flavum Tiberim ¹⁹ tangere? cur ²⁰ olivam
 Sanguine ²¹ viperino
 Cautius vitat? neque iam ²² livida gestat ²³ armis 10
 Brachia : saepe ²⁴ disco,
²⁵ Saepe trans finem iaculo nobilis expedito?
²⁶ Quid latet, ut ²⁷ marinae
²⁸ Filium dicunt ²⁹ Thetidis ³⁰ sub lacrymosa Troiae ³¹
 Funera ne virilis
 Cultus in ³² caedem, et ³³ Lycias ³⁴ proriperet catervas?

16 Nec ora equorum Gallicorum, seu equos Gallicos fraenis, instar lupinorum dentium asperis, atque inaequalibus, regat? Virg. 3. Georg. et duris parere lupatis. 17 Regat, domet, coerceat, et sibi parere doceat? Sic Od. 12. l. 1. *varisque mundum Temperat horis* Od. 4. l. 3. *Qui terram inertem, qui mare temperat Ventosum*, id est, regit. 18 Synecd. mem. pro inte. id est, pro Gallicis equis. 19 Tiberim tranare? Veget. l. 1. c. 10. *Romani campum Martium vicinum Tiberi delegerunt, in quo iuventus post armorum exercitium sudorem pulveremque diluerent, ac lassitudinem, cursusque laborem natando deponerent.* Sic Od. 7. l. 3. utrumque coniunxit: *Quamvis non alius flectere equum sciens Aequae conspicitur gramine Martio: Nec quisquam citus aequae Tusco denatat alveo.* Synecd. gen. 20 Cur luctari desiit? cur luctam horret? Luctaturi utebantur ceromate, id est, unguento, quod ex cera fit, oleo subacta. Idcirco palaestras Graeci *λινάρια* nominant, id est, pingues, et veluti oleo nitentes. Me-ton. adi. pro subiecta palaestra, et lucta, quae oleum requirunt. 21 Venenoso, id est, quovis mortifero veneno. 22 Plumbei coloris. 23 Usu, et frequenti armorum pondere. 24 Qui olim saepe disco, ultra metam proiecto, summam gloriam consecutus est: qui quidem ludus erat primo Graecus, deinde à Graecis

translatus ad Romanos. *Discus* autem dictus est à verbo *δίσκειν*, quod est *βάλλειν*, id est, *jacere*: unde, et *δίσκοβολος*, qui *discum iacit*. 25 Qui saepe iaculo, ultra terminum, ac metam fortiter, et expedite emisso, sive proiecto, nobilitatus, multisque cognitus, et laudatus fuit. 26 Cur non prodit Sybaris in publicum, et cum viris conversatur, sed inter meretrices in obscuro latet, et emolescit? 27 Nymphae seu Deae maris. Itaque apud Homerum Iliad. 1. ab Achille vocata, et implorata, exit è mari, ut crassus quidam, et caliginosus halitus. 28 Achillem inter virgines latuisse dicunt. Achilles enim, cum Calchas Troiam sine eo capi non posse affirmaret, et mater Thetis eo in bello filium Achillem interiturum praevideret, veste, et habitu muliebri indutus, in insulam Scyron ad Lycomedem est deductus, et inter Lycomedis regis filias diu absconsus latuit. Synecd. gen. 29 Et Pelei. 30 Paulo ante eversionem Troiae. 31 Vestitus, habitus. 32 Exitium Troianorum. 33 In Lycias copias, quas Sarpedon, rex Lyciae, Priamo adduxerat. 34 Ipsum raptim vel temere traheret, id est, ne virili vestitu agnosceretur, et ita ad bellum Troianum proficisci cogeretur.

AD THALIARCHUM.

Quo magis saevit hyems, eo magis voluptati indulgendum.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

Vides, ut ¹ alta ² stet ³ nive candidum
⁴ Soracte: nec iam sustineant ⁵ onus
 Sylvae ⁶ laborantes: ⁷ geluque
⁸ Flumina constiterint ⁹ acuto?
¹⁰ Dissolve frigus, ligna super foco
¹¹ Large reponens: atque ¹² benignius
¹³ Deprome ¹⁴ quadrimum ¹⁵ Sabina,
 O Thaliarche, merum ¹⁶ diota.
¹⁷ Permite Divis ¹⁸ caetera: qui simul
¹⁹ Stravere ventos ²⁰ aequore fervido

5

10

¹ Profunda. ² Rigeat, horreat è longinquo appareat. Virg. 12. Aen. *Iam pulvere coelum Stare videt.* ³ Nive plenum. Sic Od. 15. l. 3. *Hebrum prospiciens, et nive candidam Thracen.* ⁴ Mons in Sabinis, Apollini sacer. Virg. 11. Aen. *Summe Deum sancti custos Soractis Apollo.* ⁵ Nivis pondus ⁶ Oneris magnitudine gravatae, pondere nivis oppressae. Metaph. ab animalibus, quae propriae dicuntur *laborare*, ut sensu, et motu praedita: unde affectus oriuntur. ⁷ Frigore. ⁸ Aquae fluviales constrictae, et concretæ à cursu, et fluxu impeditae sint? Flumina enim vi frigoris congelata, à cursu desistunt superne. Meton. subi. ⁹ Intenso, acri et vehementi: nam ὄξυς plerumque significat *magnum*, et *vehemens*: et sic dictum ab Horatio, ut à Pindaro χιών ὄξεία dicitur: et à Virg. *penetrabile frigus*: quia et qui nivem tractant, et qui à frigore laeduntur, simili quodam modo afficiuntur, atque ii, quos ferri acies pupugerit. ¹⁰ Discute frigus corpora indurans, et constringens. Metaph. à rebus colli-

gatis, et constrictis. ¹¹ Copiose. ¹² Liberalius, quam solebas. ¹³ Prome, hauri è diota. ¹⁴ Vinum quatuor annorum, id est, vetustum vinum. Vinum enim commendat vetustas. Sic Ep. 1. l. 2. *Si mellora dies, ut vina, Poëmata reddit, &c.* ¹⁵ Quae in Sabinis facta est. ¹⁶ Vase vinario sive amphora: duas ansas, velut aures habente, quadraginta, et octo sextarios capiente: aures enim ὠτὰ nominant Graeci. Veteres in testis, vasis, doliis, fictilibus, vina horreis reposita servabant, ex quibus ea depromebant largius aut parcius, pro mensae, et conviviarum ratione. ¹⁷ Committe Deorum curae. ¹⁸ Quae nostri arbitrii non sunt. ¹⁹ Simulac, id est, postquam ventus inter se luctantes in mari turbido, sive concitato, ut aqua in ahenò fervens, mitigarunt, sopiverunt, sedarunt, ἡσυχάζοντες ἡσυχίαν. Metaph. à corporibus, quae proprie labefiunt, et eiciuntur. ²⁰ Synecd. gen. pro plano mari, quod prius aestuabat, et irascebatur: nam *aequor* est planities quaelibet.

21 De-

²¹ Depraelianteis, nec ²² cupressi,

Nec veteres ²³ agitantur orni.

Quid sit futurum cras, ²⁴ fuge quaerere: et

²⁵ Quem fors dierum cunque dabit, ²⁶ lucro

Appone: nec dulces amores

²⁷ Sperne ²⁸ puer, neque tu ²⁹ choreas,

³⁰ Donec virenti ³¹ canities abest

³² Morosa: nunc et ³³ campus, et ³⁴ areae,

³⁵ Lenesque ³⁶ sub noctem ³⁷ susurri

³⁸ Composita repetantur hora.

³⁹ Nunc et latentis proditor intimo

Gratus puellae risus ab angulo,

⁴⁰ Pignusque direptum lacertis,

Aut digito male pertinaci.

²¹ Concitantes tempestatem. Metaph. à re militari. ²² Non amplius à ventis commoventur, id est, Dii, omnibus rebus vicissitudinem concedentes, post nubila, et tristia, laeta, ac serena restitunt. ²³ Curiose indagare vitam (ut ait Od. 7. l. 4.) *Quis scit, an adiciant hodiernae crastinae summae Tempora Di superi.* Vult ergo eum in diem vivere. ²⁴ Quemcunque diem vitae, et aetati adiciet fortuna, seu potius Dei voluntas naturae auctoris, et conservatoris vitae tuae. Tmesis. Ut Od. 16. *Quem crimonis cunque voles modum Pones tibi:* et supra Od. 7. *Quos nos cunque feret melior fortuna parente.* ²⁵ Eum tibi deputato esse in lucro. ²⁶ Aspernare, derecta, rejice. ²⁷ Dum adhuc puer es, adolescens, iuvenis. ²⁸ Saltationes. *Chorea* dicitur à choro, ubi iunctis manibus saltatur. ²⁹ Quamdiu tibi iuveni illa querula, et morosa senectus abest. Sic. Od. 3. l. 2. Q. Delio suadet, ut hilariter vivat, *Dum res, et aetas, et sororum Filia trium patiuntur atra.* ³⁰ Homo senex morosus, Meton. adi. ³¹ Efficiens morosos, difficiles senes. Meton.

effe. ³² Martius sc. ut supra, *Cupricum oderit* campum. Synecd. gen. ³³ Loca vacua, pura, et sine aedificiis, in quibus Romana iuventus se exercebat. ³⁴ Ut dulces confabulationes, sive colloquia, quales edi solent ab amantibus voce submissa, ne ab aliis exaudiantur. ³⁵ Paulo ante noctem: ut supra Od. 8. sub *Lachrymosa Troiae funera*: et Sat. 1. l. 1. Sub *gallae cantum consultor ubi ostia pulsat.* ³⁶ Tempore à te, et amica tua constituto iterum atque iterum usurpentur, revocentur. Livius dixit, *ad compositam horam*, l. 22. ³⁷ Et nunc repetatur à te, id est iterum, atque iterum à te usurpetur iucundus ille risus proditor, id est, index puellae, sive amicae tuae in latebris se abscondentis, ab intimo angulo proficiscens. Ridet enim puella, ne diu quaeratur, sed ut se ipsam prodat. ³⁸ Et repetatur etiam armilia, vel aliud brachii ornamentum vi avulsum è puellae lacertis, aut annulus è digito non pertinaciter, aut valde renitente, repugnante. ³⁹ Nam fingunt puellae, se velle retinere, quod cupiunt sibi adimi. ⁴⁰ Syn. gen.

ODE X. ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΚΗ.

HYMNUS in MERCURIUM.

*Quem laudat à facundia , à parentibus , à palaestrae , et lyrae inventio-
ne , à maxima in furando calliditate , atque ab iis , quibus fungitur ,
muneribus.*

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **M**ercuri ² facunde , ³ nepos Atlantis,
Qui feros ⁴ cultus hominum recentum
⁵ Voce formasti ⁶ catus , et ⁷ decorae
More palaestrae:
⁸ Te canam , magni ⁹ Iovis , et ¹⁰ Deorum
Nuntium , curvaeque lyrae ¹¹ parentem:

5

¹ Iovis fili. ² Eloquentiae Deus et orationis inventor. ³ Maia , Atlantis filia , Mercurium peperit ex Iove : unde et *Atlantiades* dictus Virg. 8. Aen. *Vobis Mercurius pater est , quem Candida Maia Cylle-
nes gelido conceptum vertice fudit :
Et Matam (auditis si quicquam credimus) Atlas , Idem Atlas gene-
rat , coeli qui sidera tollit.* ⁴ Agres-tes hominum primorum mores : vel , *recentum* , id est , eorum , qui , feritate mutata per eloquentiam Mercurii , nuper induerant humanitatem. Cic. l. i. de Invent. et i. de Orat. scribit , nullam aliam vim , quam sermonem , et eloquentiam , aut dispersos homines unum in locum congregare , atque à fera agrestique vita ad hunc humanum cultum , civilemque vivendi modum deducere : aut iam constitu-
tis civitatibus lege , iudicia , iura describere potuisse. Verum in Arte Poët. à Poëtis , et Musicis haec tanta beneficia ad homines vult esse profecta. Meton. adi. pro ip-
sis hominibus incultis , et agresti-
bus ad humanitatem informatis à Merc. ⁵ Eloquentia tua , vel Mu-
sica conformavisti atque expoli-
visti ad virtutem , humanitatem ,
et mansuetudinem. Meton. effc.

pro facunda oratione è voce for-
mata. Sic utitur hoc verbo Od. 22.
l. 3. *et tenerae nimis Mentis aspe-
rioribus Formandae studils :* et in
Art. Poët. *Format enim naturæ
prius nos intus ad omnem Fortuna-
rum habitum.* ⁶ Catus , callidus ,
et ingeniosus. Ter. in Andr. *Nes-
cio quis senex modo venit : ellum ,
confidens , catus.* ⁷ Et palaestra
honestà , artificiosa , et quae virum
maxime deceat. Quare apud Grae-
cos ab adolescentia summo omnes
in ea studio exercebantur. ⁸ Ego
Horatius te versibus meis celebra-
bo. ⁹ Divorum , hominumque pa-
rentis. ¹⁰ Et reliquorum Deo-
rum celerrimum , et fidelissimum
interpretem. Nam quae hominibus
melioris vitae praecepta tradidit ,
ea è coelo attulisse , et Deorum
iussu propagasse credebatur. Nun-
tis ergo hoc loco eum significat ,
qui nunciat. Cic. *Repente eo acce-
dat ipse nuntius suae calamitatis.*
Nuntius etiam significat rem ipsam ,
quae nuntiatur. Virg. 6. Aen. *Tur-
bantique viros perfertur nuntius ,
hostem Fervere caede dona.* Plaut.
*Citius praecurri , ut nuntiarem nun-
tium exoptabilem.* *Nuntium* vero
in neutro genere significat rem ,
quae nuntiatur. ¹¹ Inventorem.

¹² Calli-

¹² Callidum, quidquid placuit, iocoso
Condere furto.

¹³ Te, ¹⁴ boves olim nisi ¹⁵ reddidisses

¹⁶ Per dolum amotas, ¹⁷ puerum minaci

Voce dum terret, ¹⁸ viduus ¹⁹ pharetra,

²⁰ Risit Apollo.

Quin et ²¹ Atridas, ²² duce te, ²³ superbos,

²⁴ Illo dives ²⁵ Priamus relicto,

Thessalosque ²⁶ ignes, et ²⁷ iniqua Troiae

²⁸ Castra ²⁹ fefellit.

Tu ³⁰ pias ³¹ laetis ³² animas ³³ reponis

10

¹² Astutum, et ingeniosum ad furtum occultandum, quod iocum, risumque concitaret. Metaph. à partibus corporis facile callum contrahentibus, ad animum, qui, tamquam manus opere, aut planta pedis itinere, artibus, et usu rerum occaluit. ¹³ Dum te minis terreat Apollo, nisi boves redderes furto sublatas, cum risu expertus est tuam, in furanda etiam pharetra, versutiam. ¹⁴ Admeri, Thessalorum Regis, quos Apollo, divinitate ob interfectos Cyclopas privatus, per novem annos custodiebat, ac pascebat. ¹⁵ Pastori subi. ¹⁶ Per ingeniosum furtum abactas, et furtim ademptas. ¹⁷ Te, qui puerilem, vel servi, et bubulci formam assumpseras, dum minis, ac terribili voce terret. ¹⁸ Spoliatus, privatus. Nam *viduare*, est spoliare, privare; ut Od. 9. l. 2. *Et foliis viduantur Orni*. Metaph. à muliere orbata marito, vel contra, ut ratio vocis indicat, quod *vidua* dicta sit, à viro divisa. ¹⁹ Sagittarum theca, è qua telum proferre volebat, tamquam sagittâ te percussurus. Virg. 1. Aen. *Virginitibus Tyrils mos est gestare pharetram*. ²⁰ Ridendum sibi putavit. ²¹ Agamemnonem, et Menelaum, Atrei filios. Synecd. spe. pro genere Graecorum, quos latuit ingressus Priami in ipsorum

castra, unde abstulit cadaver filii sui Hectoris. ²² Qui te ducem Priamo praebebas. ²³ Ob Hectora iam extinctum inflatos. ²⁴ Troia relicta. Priamus enim, Mercurio duce, per castra Graecorum, ad Achillem venit, à quo cadaver filii sui Hectoris ad sepulturam auro redemit. ²⁵ Troiae Rex. ²⁶ Thessalicas seu Graecorum custodum vigilias, quae agebantur in castris, et navibus Achillis. Meton. adiunctorum, et in castra sabietorum, id est, latuit vigiles, et custodes castrorum, et tentoriorum Thessalicorum, qui ignem habebant, et quorum dux erat Achilles. ²⁷ Inimica, hostilia Troianis. Meton. subi. ²⁸ Graecorum. ²⁹ Latuit *ἐλαθε*, id est, ita per media Graecorum castra ad Achillis naves pervenit, ut à nemine cognitus, ac ne visus quidem fuerit. Virg. 4. Aen. *Nec me adeo fallit, vetitam te moenia nostra, Suspectos habuisse domos Carthagini altae*. Ter. Heaut. *Num me fefellit, hoste id struere?* ³⁰ Sanctas, quae in humanis corporibus vitam castam egerunt. ³¹ Laetis domiciliis, id est, campis Elysiis. ³² Hominum. i. manes. Syn. gen. ut in *laetis sedibus*. i. campis Elysiis, et in *virga*, pro caduceo. ³³ Collocas: unde *πομαίος* et *ψυχοπομπός* à Graecis dicitur.

Sedibus : ³⁴ virgâque ³⁵ levem coërces
Aurea turbam , ³⁶ superis Deorum
Gratus , et imis.

³⁴ Caduceo , quo Mercurius animas deducit ad inferos. De hac virga sic Homer. Iliad. ω , Εἰ' λειποδὲ ράβδον, τὰ τ' ἀνδρῶν ὄμματα διελγεί, Ων ἐβίλει, τὸς δ' αὖτε κ' ὕπνῳ ὄντας ἐγείρει : quem Virgilius imitatus est. 4. Aen. Tum virgam capit , hac animas ille evo-

cat Orco Pallentes : alias sub tristia tartara mittit , &c. huc pertinet illud Od. 24. l. i. Non vanae redeat sanguis Imagini , Quam virga semel horrenda Nigro compuleris Mercurius gregi. ³⁵ Vanam , et incorpoream animarum in inferno multitudinem domas. ³⁶ Maximis , et minimis Deorum , id est , Diis superis , et inferis acceptus.

ODE XI. Πραγματική.

AD LEUCONOEN.

Hortatur Leuconoen , omissa futurorum cura , voluptati indulgere , argumento à vltae brevitate , et celeritate ducto.

MONOCOLOS.

TU ne quaesieris ¹ scire (² nefas) quem mihi , quem
tibi

³ Finem Dî dederint , Leuconoë : nec ⁴ Babylonios

⁵ Tentaris ⁶ numeros : ⁷ ut melius , quicquid erit , pati

¹ Cognoscere. ² Quod malum , et impium est. Alii coniuncte legunt , scire nefas : ut Od. 16. Epod. nefas videre : et ita (nefas) erit hoc loco idem , quod Graeci dicunt ἀδύνατος , id est , impossibile : ut Od. 24. l. i. Durum : Sed levius sit patientia , Quidquid corrigere est nefas. ³ Quem vitae terminum , felicem , an infelicem , maturum , an tardum. Anaphora. ⁴ Babyloniorum , et Chaldaeorum praedictiones , et calculationes , quibus ad Planetarum , ac siderum aspectus determinandos utuntur. Cic. de Divin. l. i. Contemnamus etiam (inquit) Babylonios , qui ex Cau-

caso coeli signa servantes , numeris , et motibus , stellarum cursu persequuntur. Synecd. spe. ⁵ Metaph. ab his , qui de qualibet re vel loco incerti dubium explorant , aut pedum , et manuum tactu , aut alio corporis sensu , aut instrumento , aut nautae aquarum altitudinem conto : quod hic apposite dictum est ad dubias incertasque faridicorum praesagitiones. ⁶ Meton. effic. ⁷ Ut fortius , aut melius , quicquid futurum , et mutari non potest , sapias pati , vel patiaris , feras. Sic enim Graeci loquuntur , ὥς φέρειν , id est , ut pati.

(Seu plureis ⁸ hyemes, seu tribuit Iupiter ⁹ ultimam,
Quae nunc ¹⁰ oppositis debilitat pumicibus ¹¹ mare ⁵
Thyrrhenum) sapias: ¹² vina liques, et spatio brevi
Spem longam ¹³ reseces, ¹⁴ dum loquimur, fugeris ¹⁵ in-
vida

¹⁶ Aetas, ¹⁷ carpe diem, ¹⁸ quam minimum credula postero.

8 Annos vitae nostrae appositurus sc. Sic Od. 15. l. 1. *Post certas hyemes uret Achaicas Ignis Iliacas domos.* Synecd. membrorum, pro pluribus annis integris, vel unico praesenti anno; hoc enim significat τὸ ultimam. Alii exponunt, fluctus, tempestates, χειμῶνες, quibus mare debilitatur, ac frangitur saxis oppositis. 9 Hyemem sc. qua iam vivimus. 10 Adversis et obiectis rupibus, et saxis frangit. 11 Undas, ac fluctus maris Thyrrheni. Meton. subi. sicut in pumicibus. Synecd. pro litoribus fluctifragis, atque scopulis undas fragentibus. 12 Ut vina promas, et fundas, et quasi per guttur percoles. *Liquare* nihil aliud est, quam tenuius facere: quod et ad voluptatem factitabant, nive, et glacie saepe admixta: utebantur autem ad eam rem colis, sacculisque. 13 Et in hoc vitae humanae exiguo tempore longam futurae vitae voluptatum spem adimas, ableges, tuasque voluptates in futurum tempus, quod vivendo forte non attinges, ne differas. Sic supra Od. 4. *Vita summa brevis spem nos vetat inchoare longam.* Metaph. à corpore ad animum, quod proprie resecari potest. In

spatio idem Tropus est, sed à dimentientibus terras, et locorum distantias. 14 Dum haec paucula inter nos loquimur. Egregie hanc vitae fugam ante oculos ponit Iuvenal. Sat. 9. *Festinat enim decurrere velox Flosculus, angustae miseraeque brevissima vitae Portio: dum vivimus, dum sorta, unguenta, puellas Poscimus, obrepit non intellecta senectus.* 15 Quae sui usuram, et gaudia nobis invidet. Metaph. ab animato ad inanimatum: cui tribuitur affectus, quasi per invidiam aetas aliam aetatem celeriter truderet, qualis est Met. 15. *Tempus edax rerum, tuque invidiosa vetustas, &c.* 16 Aetas, qua vivimus, aufugerit. 17 Tu vero die praesenti, quo vivis, sine dilatione frui. Translatio vel à fructibus, et floribus carpendis, vel à lanificio. Quemadmodum igitur illi, qui vel flores, vel lanam carpunt, paulatim carpunt: sic debent homines hodiernae vitae munere frui, non spe, et cogitatione multos annos sibi polliceri, neque occasionem iucunde vivendi oblatam negligere, aut in longum tempus differre. 15 Futuro die, qui dubius, et incertus est, parum confisa, quam maxime diffidens.

Collaudatis Dils, heroibus, virisque aliquot claris, tandem ad divinas Augusti laudes descendit.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **Q**uem virum, aut heroa, ² lyra, vel ³ acri
 Tibia sumes celebrare ⁴ Clio?
 Quem Deum? ⁵ cuius ⁶ recinet ⁷ iocosa
 Nomen ⁸ imago,
⁹ Aut in ¹⁰ umbrosis ¹¹ Heliconis oris,
 Aut super ¹² Pindo, gelidove in ¹³ Haemo?
 Unde ¹⁴ vocalem ¹⁵ temere ¹⁶ insecutae
¹⁷ Orphea sylvae,
¹⁸ Arte materna rapidos ¹⁹ morantem
 Fluminum ²⁰ lapsus, ²¹ celeresque ventos,
²² Blandum et auritas ²³ fidibus canoris

¹ O Clio, quae Heroum res gestas celebrandas tibi proponis, quem virum fortem aut heroa celebrandum propones, suscipies, vel, ut celebres? *Ἀναφορῆς*: cuius quidem artificio vitatur suspicio assentationis, et occasio insinuationis in laudes Augusti arripitur. Ubi Poëta consultando communicat cum sua Musa genus argumenti, quod tractaturus sit. In quem est Anaphora. ² Lyrico carmine, quod ut gravius, modestiusque, ita Deorum praeconiis, aptius habetur. ³ Sublimi carmine ad tibiam canendo: quod acutius, et sonorum magis est, ideoque hominum laudibus, quae fere bellicae sunt, convenit. ⁴ Una ex novem Musis. ⁵ Dei. ⁶ Resonabit Echo, vocis ac soni imago, quae velut ludens respondet. De ratione Echus lege Lucret. l. 4. ⁷ Synecd. gen. pro spe. Est enim Echo imago, et similitudo vocis redditae. ⁹ Anaphora. ¹⁰ Arborum densitate opacis. ¹¹ Helicon est mons Boeotiae, non procul à Parnasso, Apollini sacer, et Musis:

unde Musae appellatae sunt *Heliconides*. ¹² Monte Arcadiae, Apollini dicato. ¹³ Monte Thraciae. ¹⁴ Voce praestantem, *ἑμφωνον*, et facundum Poëtam, qui feras etiam demulserit, atque arboribus auditus fuerit. ¹⁵ *Ἀὐτομάτως*, sua sponte, sine ordine, et confuse. ¹⁶ Sc. sunt. ¹⁷ Calliopes et Apollinis filium, Thraciae vatem. ¹⁸ Calliopes incredibili citharae dulcedine, et vocis eloquentia. Synecd. gen. ¹⁹ Inhibentem, retardantem. ²⁰ Decursus. Propert. l. 3. *Orphea te tenuisse feras, et concitata dicunt Flumina Threicia detinuisse lyra.* ²¹ Celeres flatus ventorum. ²² Et ideo blandum, et ingeniosum artificem, ut, quocumque voluerit, possit ducere cithara canora quercus auritas, id est, sensu audiendi praeditas. Translatio est ab animatis. De hoc Orpheo. Virg. Georg. 4. *Mulcentem tigres, et agentem carmine quercus.* *Auritus* vel ab audiendi facultate dicitur, vel à magis auribus. Virgil. 1. Georg. *Auritosque sequi lepores.* ²³ Modulatione. Meton. effc.

Du-

Ducere quercus.

Quid²⁴ prius dicam solitis²⁵ parentum
Laudibus? qui res hominum, ac Deorum

²⁶ Qui mare, et terras, variisque mundum,

15

²⁷ Temperat ²⁸ horis?

²⁹ Unde nil maius generatur ipso,

Nec ³⁰ viget quidquam ³¹ simile, aut ³² secundum;

Proximos ³³ illi ³⁴ tamen ³⁵ occupavit

³⁶ Pallas honores.

20

³⁷ Praeliis audax ³⁸ neque te silebo,

³⁹ Liber, et saevis inimica ⁴⁰ virgo

Belluis: nec te ⁴¹ metuende ⁴² certa,

⁴³ Phoebe, sagitta.

²⁴ Maius, melius-ve. ²⁵ Quam solitas, id est; consuetas, et usitatas parentum nostrorum laudes, id est non eas, quibus afficiendi sunt parentes nostri, sed quibus illi Iovem afficere solebant, et quarum argumentum erat Iupiter, et eius laudes. Itaque Iupiter parentum laudes ideo appellatur, quod veterum carmina magna ex parte è Iovis laudibus constabant: q. d. Quid prius dicam Iove, quem primo loco patres nostri canere, et laudare solebant? vel hoc modo: Quid prius dicam, solitis parentum laudibus? id est, quemadmodum parentes nostri Iovem laudare consueverunt, dicam sc. eum, qui res hominum, ac Deorum, &c. Alii legunt parentem id est, Iovem: alii parentis, id est, Iovis. Synecd. gen. ²⁶ Anaphora. Maiorum ergo more à Iove se incepturum dicit. ²⁷ Regit, vel temperatum efficit. Sic Od. 4. l. 3. Qui terram inertem, qui mare temperat Ventosum, et urbes, regnaque tristia. ²⁸ Quatuor anni temporibus, Vere, Aestate, Autumno, Hyeme. Synecd. part. pro alternis totius anni temporibus: vel pro eorundem vicissitudine varia. Est praeterea in variis Metaph. à coloribus, cuius ratio Sat. 6. l. 2. ad haec verba, coena varia, reddetur: sed haec varietas videtur referenda ad diversas qualitates temperamenti, quae cernuntur in par-

tibus anni, vere, aestate, autumno, hyeme. Est quoque in neque te, nec te, Meton. causarum, pro rebus ab his fortiter gestis, et memorabilibus factis. ²⁹ A quo Deo Iove nihil ipso potentius oritur: quia Deus est Optimus Maximus. ³⁰ Pollet. ³¹ Ipsi. ³² Alterum, quod tantum, quantum ille omnium primus, et ultimus, possit, id est ipse super omnia est, nihilque cum ipso comparari potest, nihil aequalem ipsi potentiam habet. ³³ Iovi patri. ³⁴ Quamvis immenso intervallo à patre seiuncta sit. ³⁵ Sortita est. ³⁶ Quae sine matre ex Iovis cerebro nata est. Non mirum ergo praeferrì eam caeteris. ³⁷ Qui bellis audax, invictus Indiam subegisti, et universum terrarum orbem pervagatus es. ³⁸ Neque te meis laudibus praeteribo. ³⁹ Bacche, Iovis, et Semeles filii: dictus Liber, quod animum curis liberat. ⁴⁰ Et tu Iovis, et Latonae filia Diana, quae venandi studio assidue in sylvis vagaris, et agrestibus feris iaculis tuis hostilis es. Sic Od. 6. l. 4. Dellae tutela Deae, fugaces Lynceas, et cervos cohibentis arcu. Synecd. gen. ⁴¹ Qui formidabilis es. ⁴² Inevitabili, quae semper id ferit, quod petit. Catul. Tempore quo certa Stympalia monstra sagitta Perculit. ⁴³ Apollo, qui eodem partu cum Diana editus est.

Dicam et ⁴⁴ Alciden, ⁴⁵ puerosque Ledaе,
⁴⁶ Hunc ⁴⁷ equis, ⁴⁸ illum ⁴⁹ superare pugnīs
⁵⁰ Nobilem: ⁵¹ quorum ⁵² simul ⁵³ alba ⁵⁴ nautis

Stella refulsit:

⁵⁵ Defluit saxis ⁵⁶ agitatūs ⁵⁷ humor,
⁵⁸ Concidunt venti, ⁵⁹ fugiuntque nubes,
 Et ⁶⁰ minax ⁶¹ (sic Dii voluēre) ⁶² ponto

Unda recumbit.

⁶³ Romulum post ⁶⁴ hos prius, an ⁶⁵ quietum
⁶⁶ Pompili regnum ⁶⁷ memorem, an ⁶⁸ superbos

⁴⁴ Hoc quoque meo carmine celebrabo Herculem Alcaeī nepotem, Iovis, et Alcmenae filium, invictum illum monstrorum domitorem. Synecd. gen. quamvis alii referant ad vim vocabuli ἀπὸ τῆς ἀλνῆς, id est, à robore. ⁴⁵ Filios Ledaе, ac Iovis, παῖδες, sc. Pollucem, et Castorem. Sic Od. 19. *Semeles puer:* et Od. 22. l. 3. *Cutherea puer ales:* et de arte Poet. *Nec pueros coram populo Medea trucidet.* Synecd. gen. ⁴⁶ Castorem. ⁴⁷ In equestri praelio currit coniunctis. ⁴⁸ Pollucem. ⁴⁹ Caestuum, et pedestri certamine adversarios vincere solitum. Metaph. à viatoribus, qui montes, et vias superare saltu, id est, supergredi, et transcendere dicuntur, ad victorem cuiuslibet difficultatis, aut rei indicandum. ⁵⁰ Nobilitatum, id est, hunc equitem nobilem, et victorem; illum pugilem praestantissimum. Sic Sat. 1. l. 2. *Castor gaudet equis, ovo prognatus eodem Pugnīs.* ⁵¹ Castoris, et Pollucis. ⁵² Simulac. ⁵³ Serenum, et saluti ferum sidus exortum resplenduit. *Stellas autem geminas intellige: solitariae enim obsunt.* Supra Od. 3. *Lucida sidera nominat.* Metaph. à candore corporum, ad significandum Castorem, et Pollucem fuisse navigantibus propitios, et salutarē. ⁵⁴ Adversa tempestate laborantibus. ⁵⁵ Fluit de scopulis marinis,

vel fluere desinit: ut Ep. 2. l. 1. *Rusticus exspectat, dum defluat amnis.* ⁵⁶ Ventorum vi commotus. ⁵⁷ Aquae maris. ⁵⁸ Venti turbulentī sedantur, desinunt flare. ⁵⁹ E coelo, id est, grata aeris serenitas redit. ⁶⁰ Nautis minans naufragium, rabiosa. ⁶¹ Eo quod sic vento ac mari imperaverunt filii Ledaе, Castor, et Pollux. ⁶² In mari sternitur, sedatur, quiescit, quae vento in altum sublata erat. ⁶³ Urbis, et Imperii Romani auctorem et conditorem. Repetitur idem genus deliberationis cum superiori de celebrandis Romanorum principibus. In *an* est Anaphora. ⁶⁴ Iovem, eiusque filias, ac filios, aeternis laudibus celebrandos. ⁶⁵ Placidum. Liv. *Ita duo deinceps reges, alius alia via, ille bello, hic pace civitatem auxerunt: Romulus septem, et triginta regnavit annos: Numa tres, et quadraginta. Tum valida, tum temperata et belli, et pacis artibus erat civitas.* ⁶⁶ Numae Pompilii, à Romulo secundi Romanorum regis. ⁶⁷ Recenseam. ⁶⁸ Magnificum, nobile Tarquinii Prisci imperium. Sic supra Od. 11. *Atridas superbos dixit:* et infra Od. 35. *superbos triumphos:* et Virg. Aen. 6. *animamque superbam Ultoris Bruti.* Meton. effe. pro efficiente hominem superbum: sicut in *nobile*, pro nobilitante virum sic morientem.

69 Tarquini 70 fasces, dubito, an 71 Catonis

72 Nobile lethum.

73 Regulum, et 74 Scauros, 75 animaeque magnae

76 Prodigum 77 Paulum, 78 superante 79 Poeno,

80 Gratus insigni referam 81 Camoena,

82 Fabriciumque.

40

83 Hunc, et 84 incomptis 85 Curium capillis

Utilem bello 86 tulit, et 87 Camillum

88 Saeva paupertas, et 89 avitus apto

69 Qui Thuscis subactis, non fasces tantum, sed alia omnia decora, et insignia, quibus imperii dignitas eminet, Romam invexit. Lege Florum l. i. c. 5. et quae nos ibi. 70 Virgarum fasces, quos securibus alligatos, lictores primum ante Reges, postea ante Consules ad populi terrorem portabant. *Fasces* proprie est lignorum, aliarumve rerum congeries, quam ligando facimus. 71 Catonis Uticensis, qui ab aliis invictus, sibi ipsi manus inferens, honeste, et cum libertate mori, quam turpiter in servitute vivere maluit. Cic. Ep. ad Paetum: *Caeteri quidem, Pompeius, Lentulus, Scipio, Afranius foede perierunt: at Cato praeclare.* Plutarchus scribit, Catonem, cum audisset, Scipionem, Afranium, Iubam, à C. Caesare devictos esse, sese Uticae gladio percussisse, et cum filii interventu prohibitus esset, vulnusque curari coeptum esset, interea dum curaretur, vulnus obligatum rescidisse, atque ita animam effluisse. Laudat etiam genus hoc mortis Cic. i. Offic. 72 Laudabile. 73 M. Atilium Regulum, Romanorum Imperatorem, quem Carthaginenses, resectis palpebris, illigatum in machina perpetuis vigiliis necaverant. Lege Oden 5. l. 3. et Cic. Offic. l. i. et 3. et Orat. in Pison. et pro Sexto. 74 Consules optimos, quorum clara extitit virtus in Republica administranda. 75 Ex eliae virae contemptorem, qui animam ad Cannas profudit, ubi cum quadraginta, et quinque Romanorum millibus est occisus. Vnde Li-

vium l. 22. Meton. effec. 76 Liberalem. 77 L. Aemilium Paulum Terentii Varronis collegam. 78 Ad Cannas Populum Romanum. 79 Hannibale. 80 Libens, ut memor meritorum Pauli in Remp. Romanam. 81 Nobili carmine à Musa dictato Meton. effec. 82 Ter Consulem, virtute, et abstinentia admirabilem. Cic. Offic. 3. scribit, perfugam quendam, qui à Pyrrho in castra Fabricii venerat, eique pollicitus erat, si praemium sibi proposuisset, se, ut clam venisset, sic clam in Pyrrhi castra rediturum, et eum veneno necaturum, à Fabricio cum custodia ad Pyrrhum esse remissum. De cuius abstinentia, severitate, aliisque egregiis animi dotibus lege Plutarch. et Val. Max. 83 Fabricium. 84 Impexis, inornatis. Turpe enim est viro bellicoso comam habere comptam, et calamistratam. 85 M. Curium Dentatum. Cicero scribit in Catone maiore, Curio, ad focum sedenti, magnum auri pondus cum Samnites attulissent, ab eo repudiatos esse: non enim aurum habere praeclarum sibi videri dixit, sed eis, qui habent aurum, imperare. 86 Protulit, produxit. 87 L. Furius Camillus, Roma à Gallis Senonibus capta, Galliis in auro appendendo iam occupatis, cum exercitu intervenit, eosque sexto post Romam captam mense, ex Italia expulit. 88 Aspera, et perpessu difficilis; χαλεπή, id est, tenuis fortuna. 89 Ager à suis maioribus sibi relictus, non emptus.

C

Cum

Cum ⁹⁰ Lare fundus.

⁹¹ Crescit ⁹² occulto velut arbor aevo

⁹³ Fama Marcelli: ⁹⁴ micat inter ⁹⁵ omneis

⁹⁶ Iulium sidus, velut inter ⁹⁷ igneis

Luna minores.

⁹⁸ Gentis humanae pater, atque custos,

⁹⁹ Orte Saturno, tibi cura ¹⁰⁰ magni

Caesaris ¹⁰¹ fatis data: ¹⁰² tu secundo

Ceasare regnes.

Ille seu Parthos ¹⁰³ Latio imminenteis

¹⁰⁴ Egerit iusto ¹⁰⁵ domitos triumpho,

Sive ¹⁰⁶ subiectos Orientis oris

¹⁰⁷ Seras et Indos:

¹⁰⁸ Te minor ¹⁰⁹ latum reget ¹¹⁰ aequus orbem:

⁹⁰ Cum re familiari, ac dono frugali viro, aut fundo conveniente, non luxuriose, nec sumptuose extructa. Meton. adi. pro subiecta domo. ⁹¹ Incrementum sumit, augetur. ⁹² Occulte, veluti arbor, quae temporis progressu increscit, hominibus non advertentibus. ⁹³ Gloria, nomen M. Claudii Marcelli, qui, quinquies Consul cum fuisset, tandem vero ab equitatu Hannibalis circumventus est, et occisus. Alii Marcellum, Octaviae, sororis Augusti, filium, intelligi volunt: cui ille, vix pueritiam ingressus, filiam suam Iuliam nuptui dedit. Suet. Aug. c. 63. ⁹⁴ Fulget. ⁹⁵ Alios heroas. ⁹⁶ C. Iulii Caesaris, in Deorum concilium recepti, stella crinita, sive comata, quae visa est septem noctes post Caesarem occisum, et credebatur esse Caesaris anima in coelum subvolans, et in Deorum numerum recepta. Virg. *Dionaei processit Caesaris astrum.* ⁹⁷ Inter ignes coeli, id est, inter stellas. Metaph. ab elemento noto. ⁹⁸ O Iupiter, qui humani generis auctor, atque gubernator, et conservator es. Synecd. gen. ⁹⁹ Progenite. ¹⁰⁰ Augusti, patriae Patris. ¹⁰¹ A fatis, vel per fata concessa est. ¹⁰² Tu hoc Augusto Cesare à te proximo, et quasi imperii consorte, et divisum imperium tecum habente, gubernes, id est,

ita regnes, ut Caesar Augustus sit secundus post te, sc. ut tu in coelo regnes, Caesar in terris. ¹⁰³ Parthos Augustus non domuit, sed pacem cum eis fecit. Illi enim signa militaria, tum ea, quae Crassus, tum ea, quae Antonius amiserat, Augusto reposcenti reddiderunt. ¹⁰⁴ Italiae, id est, toti Romano imperio insidiantes, vel, imperium Romanum affectantes, aut aliqua ex parte lacescentes. Virg. 10. Aen. *muris iterum imminet hostis Nascentis Troiae.* ¹⁰⁵ Subegerit, vel in triumphum duxerit. Sumpta est Alleg. à pastoribus, qui equos, et alias bestias prae se agunt. ¹⁰⁶ Tamquam Dominus. Al. *domitos*, id est, bello subiugatos. ¹⁰⁷ In Orientis oris sitos populos domuerit. ¹⁰⁸ Populos in Aetiochia, apud quos altissimae sunt arbores, quae non solum folia, sed lanam etiam proferunt tenuissimam, ex qua conficiuntur vestimenta. ¹⁰⁹ Ille *aequus*, id est, non invidens tibi, sed aequo animo ferens tuum in coelo imperium, vel, iusto imperio, legibus, et armis, *te minor*, id est, se inferiorem te gerens, à te secundus, terrarum imperium administrabit. In *te*, et *tu* bis repetitio est Polypoton et Anaphora. ¹¹⁰ Al. *laetum*, quod melius conveniet cum verbo *aequus*: nihil enim populo iucundius, gratiusque aequitate regnantis.

Tu

Tu gravi curru ¹¹¹ quaties Olympum,
 Tu ¹¹² parum castis ¹¹³ inimica mittes
 Fulmina lucis.

¹¹¹ Aequo animo: ut Od. 29 l. 3. quod adest, memento componere aequus. ¹¹² Tu tonabis: nam ex Iovis curru, coelum quatiente, vulgus opinatur tonitru fieri. Tale est illud Od. 34 l. 1. namque Diespi-

ter, Igni corusco nubila dividens, Plerumque per purum tonantes Egrot equos, volucrumque currum Alleg. ¹¹³ Contaminatis, et pollutis. ¹¹³ Intesta, tristia, atque ita coeli imperium aeternum obtinebis.

ODE XIII. Εἰρωτική.

AD LYDIAM.

Molestē fert, Telephum rivalē sibi à Lydia antepōnī.

DICOLOS DISTROPHOS.

CUM tu, Lydia, ¹ Telephi
 Cervicem ² roseam, et ³ cerea Telephi
 Laudas brachia, ⁴ vae, meum
⁵ Fervens difficili bile tumet iecur:
 Tunc nec ⁶ mens mihi, nec ⁷ color
⁸ Certa sede manet: ⁹ humor et in genas
¹⁰ Furtim labitur, ¹¹ arguens

¹ Rivalis sui. ² Pulchram instar rosae. Metaph. à floribus rosae. Sic Virg. 1. Aen. Dixit: et avertens rosea cervice refulsit. ³ Flexibilia, cerae similia, vel candida, tenera, et ita pulchra. Metaph. à fictoribus, qui è cera effingebant pulcherrimas imagines, et in atriis statuebant. ⁴ Vae mihi Horatio. Interiectio est dolentis. Exclamatio est execrantis commendationem Telephi rivalis. Al. nae, id est, certe, profecto. ⁵ Iecur meum exandescens ira implacabili, quae facile sedari non potest, effervescebat. In difficili est Meton. effe. pro bile efficiente difficiles, et sui Impotentes, quos incendit. In fervens est Metaph. ab igne. Ratio, variis cogitationibus in di-

versa distracta. Nam amantes sunt amentes. ⁷ In vultu varius, et immutatus. Animi perturbatio colorem variat, et pallida res amor est. In nec Anaphora est, ubi illa animi impotentia declaratur. ⁸ In solito loco manet, sed illam relinquit, et quasi exulat. ⁹ Lachrymarum. Lachrymae doloris interni indicium. ¹⁰ Ex oculis guttatim, ac latenter antequam advertam, et, me invito, defluit prae nimia ira. ¹¹ Indicans, demonstrans. Virg. Aen. 4. Degeneres animos timor arguit: et Horat. Ep. 1. l. 1. Laudibus arguitur, vlni vinosus Homerus, id est, eo ipso, quod Homerus multus est in vino laudando, indicat se vinosum fuisse.

¹² Quam lentis penitus ¹³ macerer ignibus.
¹⁴ Uror, seu tibi candidos
¹⁵ Turparunt humeros ¹⁶ immodicae mero
 Rixae, sive ¹⁷ puer furens
 Impressit ¹⁸ memorem dente labris notam.
 Non, ¹⁹ si me satis audias,
 Speres ²⁰ perpetuum, dulcia ²¹ barbare
 Laedentem oscula, ²² quae Venus
²³ Quinta parte sui ²⁴ nectaris ²⁵ imbuit.
²⁶ Felices ²⁷ ter, et amplius,
 Quos ²⁸ irrupta tenet copula, ²⁹ nec malis
 Divulsus querimoniis
³⁰ Suprema citius solvet amor die.

15

20

¹² Quam languidis flammis amoris Virg. 4. Aen. *Vulnus alit de venis, et caeco turpiter igni.* ¹³ Intus tabescam, consumar: ut Od. 14. Epod. *me libertina, neque uno Contenta Phryne macerat.* Metaph. à corpore ad animum. Vim amoris, quo perfrui non possit amans, vel ob pudorem, vel ob aliam causam, egregie exprimit. Tale est illud Virgilii 4. Aen. *est mollis flamma medullas interea, et tactum vivit sub pectore vulnus.* ¹⁴ Aspectu crucior, maceror. ¹⁵ Deformes tibi reddiderunt. ¹⁶ Rixae sive contentiones Telephi ultra modum progredientes mero, id est, per ebrietatem, et inter pocula ortae. ¹⁷ Telephus tanquam puer amoris impatientia insaniens, et libidine ardens, labra tibi momordit; quale est illud Catuli; *Quem basilabis? cui labella mordebis?* solent enim amantes inter basia, et amplexus mutuo labella mordere ita acriter interdum, ut morsium-ularum notae impressae maneant. Quod declarat Tibul. lib. 1. eleg. 6. *Tunc succos, herbasque dedi, quæ liquor abiret, Quem facit impresso mutua dente Venus.* ¹⁸ Signum, quo amoris recordatio servaretur, ne amore sui obliviscere. Meton. effig. quae nos inducit in memoriam injuriae. Virg. *saevas memorem Iuno-*

nis ob iram. Deinde Metaph. à praeditis mente, ad eiusdem expertia. ¹⁹ Si mihi credis. ²⁰ Non debes sperare illum amatorem tibi constantem in amore fore. ²¹ Qui tam rustice, et inhumaniter acriore morsu sive dente laedit oscula. ²² Oscula. ²³ Gradu suae suavitatis, et gratiae. i. concubitu replet, perfundit. Quinque enim sunt amoris partes, seu gradus, seu lineae: Visus, colloquium, tactus, osculum, concubitus. Ter. Eun. *Certo extrema linea amare haud nihil est.* Synecd. finiti, pro maxima parte. ²⁴ Metaph. à porione Deorum, ad melitiam veneris voluptatem indicandam. ²⁵ Metaph. ab infecto-ribus lanarum. ²⁶ Illi terque, quaterque beati sunt, τρις μᾶλιστα. ²⁷ Exclamatio admirantis concordiam maximam: et Synecd. finiti. ²⁸ Indissolubilis amoris coniunctio detinet, δεσμός ἀπυκτος, ut loquitur Homerus. ²⁹ Nec amor divulsus malis querimoniis, id est, litibus, et rixis, dissolvitur, id est, disiungitur citius suprema die, id est, ante extremum vitae tempus. ³⁰ Ultima: ut Ep. 5. l. 1. *Supremo te Sole domi, Torquate, manebo:* et Od. 17. l. 2. *ibimus, ibimus, Utcumque praecedes, supremum Carpere iter comitis parati.*

ODE XIV. Παραίνετική.

Ad Rempublicam, bellum civile reparantem.

Allegoria perpetua est in hac Ode, ut testatur Fabius lib. 8. qui etiam navis nomine Remp. significari (cum alii potius Brutum intelligant) fluctuum tempestates pro bellis civilibus, portum pro pace atque concordia dici, existimat.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

O ¹ Navis, referent ² in mare te ³ novi
 Fluctus: ò ⁴ quid agis? ⁵ fortiter occupa
 Portum: nonne vides, ⁶ ut
⁷ Nudum remigio latus,
 Et ⁸ malus celeri saucius Africo,
 Antennaeque gemant? ac sine ⁹ funibus
 Vix ¹⁰ durare ¹¹ carinae

¹ O urbs, et Resp. Romana, quae tamquam navis variis civilium bellorum fluctibus, et tempestatibus hactenus agitata, vix tandem portum, pacem, et securitatem invenisti. ² In omnium malorum pelagus, in periculum. In *navis*, fluctus, mare, portus, latus, malus, Africus, antennae, funes, carinae, aequor, Imperator, lintea, Pontica pinus, filia Sylvae nobilis, translata sunt ad significandum Brutum, novam discordiam civilem, bellum, pacem, Cassium mortuum, exercitum vulneratum, pugnam crudeliter commissam, vexilla, rectores militum, aciem, turmas, acre praelium, integra agmina, auxilium è Ponto navale, progeniem ex L. Iunio Bruto, matrem Serviliam sororem Catonis Uticensis. ³ Novae tempestates civilium bellorum, novae discordiae, et tumultus. ⁴ Quid incepias in hoc perturbato rerum statu? Exclamatio est admonentis. ⁵ Pacem, et tranquillitatem, ad quam iam vix post tot tempestates, et naufragia pervenisti, forti animo arripe, nec inde te deturbari permitte. Ter.

Ego in portu navigo. ⁶ Ut utrumque tuum navis latus remigiis careat, id est, ut Respublica destituta sit militibus, atque adeo futuris civilium bellorum fluctibus sustinendis nequaquam par sit? ⁷ Remigiis, id est, remigibus. Synecd. sing. et Meton. effe. Sic dixit Sat. 3. l. 2. *Nudis agris, nudus nummis.* ⁸ Nonne etiam vides, ut magnus ille Pompeius, qui huius navis quasi *malus* erat, et potentia atque auctoritate inter alios in Romana Rep. eminebat, à Ptolomaeo, Aegypti rege, miserrime obtruncatus iaceat, et Senatores ac viri principes, qui tamquam antennae ab illo malo dependebant, iam ab illo separati, et per provincias hinc inde dispersi gemant? *Malus* proprie arbor navis est, cui velum annectitur. *Antenna* est lignum transversum in navi ad malum, cui velum annectitur. ⁹ Pecuniis belli nervis, quippe aenario tot annorum bello à tot imperatoribus exhausto. ¹⁰ Sustinere, perferre, ὑπομένειν, κατέχειν. ¹¹ Huius Respublicae fundamenta.

Possint ¹² imperiosius
 Aequor? non tibi sunt ¹³ integra lintea,
¹⁴ Non Dî, ¹⁵ quos iterum pressa voces malo,
¹⁶ Quamvis ¹⁷ Pontica pinus,
 Sylvae ¹⁸ filia nobilis,
¹⁹ Iactes et genus, ²⁰ et nomen inutile:
²¹ Nil ²² pictis ²³ timidus navita puppibus
 Fidit: ²⁴ tu, ²⁵ nisi ventis
 Debes ludibrium, cave.
²⁶ Nuper sollicitum quae mihi taedium,

10

15

¹² Illam tumidam, et impetuosam civilis belli tempestatem solito saeviore, ac violentiore. *Imperiosum* autem *aequor* aptissime vocat, cui omnino parendum sit; ut à severitate imperiorum, Manlio illud odiosum *imperiosi* cognomen adhaesit. Sat. 5. l. 2. *sed me imperiosa trahit Proserpina*. ¹³ Integra vela, id est, integri exercitus, qui tum navis quasi lintea erant, non amplius salvi tibi sunt, sed nuper in sinistro antennarum cornu (cui Cassius praefuit) miserabili clade accepta, iam fracti, et dissipati sunt. ¹⁴ Non Dii tutelares, ut Castor, et Pollux, seu quivis alius Deus (quod erat navis, insigne seu *παράνθημον, τὸ πλοῖον*) tibi sunt. Illuc pertinet illud Persii: *faces ipso in litore, et una Ingentes de puppe Dii*. Anaphora. in *Dii* est Synecd. gen. pro Neptuno, Aeolo, &c. quorum imagines in excelso aut proae, aut puppis collocabantur. ¹⁵ Quos iam iterum tanto civilis belli ingruentis malo, ac tot dissidiorum fluctibus, et procellis sub Octaviano oppressa invoces. ¹⁶ Quamvis generis nobilitate, et antiquitate glorieris, nihil eam curant milites, nihilove fiunt ad pugnam alacriores. ¹⁷ In Ponto nata. Nam in Ponto magna est arborum copia, unde naves fiunt. ¹⁸ Laudatae sylvae filia, id est, arbor nata in sylva Pontica. Metaph. ab animan-

tibus. ¹⁹ Quamvis te genus ab Aenea, et Troianis, atque à Diis ducere glorieris. Procatalepsis, ubi occupatur à Poëta, quod Brutus obiicere posset, subsidium fore sibi. Est praeterea in *iactare* Metaph. à corpore, ut *iactare caput, brachia, collum, &c.* ad animum, ut *iactare ingenium, virtutem, genus, et proavos*, id est, efferre, magnifice laudare, et ostentare. ²⁰ Et famam, quae tibi nihil proderit. ²¹ Non navis picturae, sed robori confidunt nautae: sic milites non in generis splendore, sed armis, et exercitu spem collocant, quibus tu plane iam destituta es. ²² Variis coloribus ornatis. Naves enim picturis illustrare solebant antiqui. Virg. 4. Georg. *Et circum pictis vehitur sua rura fasellis*: *ποικίλας ῥῆας* dicunt Graeci. ²³ Ob maris pericula, naufragia, et tempestates meticulosus. ²⁴ Tu ò imperii Romani navis. ²⁵ Nisi in naufragio vis esse ludibrio inflatis, et ambitiosis ducibus, qui te tanquam violenti venti iactabunt, et postea tibi illudent, haec tanta futura mala vita, noli amplius movere bellum, quia nihil eris. Virg. 6. Aen. *Ne turbata volent rapidis ludibria ventis*. ²⁶ O Respublica, quae mihi ex tuis malis sollicitudini, et taedio fuisti nuper, sc. cum C. Pompeium naufragum, et C. Iulium Caesarem victorem gereres.

²⁷ Nunc desiderium, curaque non levis,

²⁸ Interfusa ²⁹ nitenteis

Vites aequora ³⁰ Cycladas.

20

²⁷ Quae nunc, C. Iulio Caesare interfecto, maximum mihi absentis desiderium, et cura es, ut Augustus, patriae Pater, hanc te navem in portu, pace ac tranquillitate retineat, et gubernet. ²⁸ Fugas periculorum angustias, et calamitates, quibus sufferendis par non es, tanquam aequora *fusa*, id

est, sparsa, inter nitentes Cycladas. Sic Virg. 3. Aen. *sparsasque per aequor Cycladas, et crebris legimus freta consita terris: sparsas*, id est, tot mari, quasi disseminatas. ²⁹ Longe apparentes. ³⁰ *Cyclades* insulae sunt in mari Ionio numero 43. sic appellatae, quod in cycli formam disponuntur.

ODE XV. Θρηνῳδική.

NEREI vaticinium de ruina Troiae.

Paridi praesertim multa mala denuntiat, suam molitiam ei exponens.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **P**astor ² cum traheret per freta navibus
³ Idaeis ⁴ Helenam ⁵ perfidus ⁶ hospitam,
⁷ Ingrato celeres ⁸ obruit otio
 Ventos, ut ⁹ caneret fera

¹ Paris, et Priami, et Hecubae filius, qui olim pecudes in Ida monte paverat: fuerat enim in Ida monte expositus propter Hecubae somnium, et à pastore quodam educatus. Per contemptum Paridem sic vocat. Synecd. gen. ² Secum in urbem Troiam abduceret, vel traheret, id est, lenta navigatione circumduceret. Postquam enim hospitis sui Menelai uxorem Helenam, viro absente, ex Sparta rapuisset, non Troiam illico reversus est, sed plures provincias adiens, tandem in patriam rediit. ³ Fabricatis in Ida, Phrygiae monte, ubi Paris fuit educatus. ⁴ Uxorem Menelai. ⁵ Qui iura hospitalitatis nefarie violaverat. ⁶ Sc. suam, id est, quae illum hospitio exceperat, cum Spartam, ut

Hesionem, sororem reduceret, profectus esset. ⁷ Ventos, qui sua natura perpetuo agitantur, odioso, molesto otio compressit Nereus, ne spirarent: nihil enim ventis magis est ingratum, quam non flare, seu spirare, utpote qui sint spiritus. ⁸ Sopivit, inhibuit, ne sc. illorum ministerio Paris ulterius praedam fugiendo abduceret, sed ut ipsi prius caneret fata. Solent enim silentium ventorum, et maris, orationibus Deorum praemittere Poetae. ⁹ Praediceret, ac vaticinaretur Paridi, et omnibus Troianis huiusmodi triste, et luctuosum exitium. Translatio in *fera* est à feris animantibus. Virg. 3. Aen. *Sola mihi tales casus Cassandra* canebat, id est, praedicebat.

¹⁰ Nereus fata. ¹¹ Mala ¹² ducis avi domum,
¹³ Quam multo repetet ¹⁴ Graecia ¹⁵ milite,
¹⁶ Coniurata ¹⁷ tuas rumpere nuptias,
 Et regnum Priami vetus.
¹⁸ Eheu, quantus equis, quantus adest viris
¹⁹ Sudor! ²⁰ quanta moves ²¹ funera Dardanae
 Genti! iam galeam ²² Pallas, et ²³ aegida,
²⁴ Currusque, et ²⁵ rabiem parat.
²⁶ Nequicquam, ²⁷ Veneris praesidio ²⁸ ferox,
²⁹ Pectes caesariem; grataque ³⁰ feminis

¹⁰ Deus marinus, Ponti filius, Thetidis filius, à mendaciò alienus, et verax: ideo hic etiam fata Troiana canit. ¹¹ Malis auspiciis, sinistro omine an augurio, tibi tuisque exitium minitante, α' παλγτω δ' πρηνος: ut Od. 3. 1. 3. *Troiae renascens alite lugubri Fortuna tristi clade lterabitur*: et Epod. *Mala soluta navis exit alite*. Nempe, ut rei bonae eventum, *bonis avibus*: sic malae, *malis* cessisse dicunt Poëtae, ex Augurum observatione. *Avis* ergo hic augurium ipsum, et omen denotat. Metaph. ab augurali disciplina. ¹² O Pari, tu quidem Helenam, alterius coniugem, domum tuam tecum abducis. ¹³ Quam universa Graecia valida manu, multisque hostium copiis, seu magno exercitu requirit, et adversum maritum domum reducet. ¹⁴ Graeci duces, et ipsorum copiae repetent. Meton. subi. ¹⁵ Multitudine militum, et inge ti exercitu. Synecd. sing. ¹⁶ Omnibus Graeciae proceribus, iure iurando in portu Aulide obstrictis, ad unanimiter dimicandum, donec Helenam essent nacti. ¹⁷ Quod illegitimum tuum cum alterius coniuge matrimonium dirimere, ac dissolvere, et evertere antiquum Priami, Patris tui, regnum velint. ¹⁸ Exclamatio est dolentis, seu commiserantis. In *quantus*, et *quanta* est Polypoton. ¹⁹ Labor bellicus. ²⁰

Quantam cladem, quantas strages Troianis excitas, qui olim dicitur *Dardant à Dardano*. ²¹ Meton. adi. pro subi. *Funus* enim proprie denotat pompam, et exequias, quibus cohonestantur corpora hominum mortuorum; sed hic pro morte ac pernicie sumitur. ²² Iovis filia bellicosa, quae perpetuo virgo, castitatisque Dea, adulteriis tuis infensa, et iniquo tuo iudicio à Venere superata est. ²³ Scutum seu munimentum pectoris aereum, et Gorgoni; capite armatum. ²⁴ Currus suos rapidissimos, obvia quaeque secum rapiantes, et prosternentes. ²⁵ Furor bellum (sine quo nullum geritur bellum, quantumvis iustum) in tuam, tuorumque perniciem instruit: atque ita vindictam molitur. Metaph. ab animantibus rabidis. ²⁶ Frustra. Nam Venus, cum non sit bellicosa, non potest esse Paridi praesidio. Anaphora, et Procatalepsis, qua resecatur spes Paridi de subsidio Veneris ipsi futuro. ²⁷ Veneris tuae, imbellis feminae, tutela. ²⁸ Fretus, superbus, animosus: ut Od. 32. 1. 1. *Qui ferox bello, tamen inter arma, &c.* et Od. 2. 1. 3. *et Partos feroces Vexet eques metuendus hasta*. Virg. 1. Aen. *Bellum ingens geret Italia, populosque feroces Contundet*. ²⁹ Ornabis, compones capillos suos. ³⁰ Quibus bella detestata sunt.

³¹ Imbelli cithara ³² carmina divides.

Nequicquam ³³ thalamo graveis

³⁴ Hastas, et ³⁵ calami spicula Gnossii

³⁶ Vitabis, ³⁷ strepitumque, et ³⁸ celerem sequi

³⁹ Aiace: tamen, heu, ⁴⁰ serus ⁴¹ adulteros

⁴² Crineis pulvere ⁴³ collines!

Non ⁴⁴ Laërtiaden, ⁴⁵ exitium tuae

Gentis, ⁴⁶ non ⁴⁷ Pylium ⁴⁸ Nestora ⁴⁹ respicis?

⁵⁰ Urgent impavidi te ⁵¹ Salaminus

⁵² Teucer, te ⁵³ Sthenelus, ⁵⁴ sciens

Pugnae; sive opus est ⁵⁵ imperitare equis,

⁵⁶ Non auriga piger: ⁵⁷ Merionem quoque

Nosces: ecce ⁵⁸ furit te reperire atrox

⁵⁹ Tydides, ⁶⁰ melior patre:

³¹ Minime ad bellum apta, otiosis, et pacem colentibus convenienti, et mensae ad hilaritatem. Itaque qui ad Achillem iratum missi sunt, ut eum placent, et molliant reperiunt eum cithara canentem. Hom. II. i. Horat. Ep. 7. l. 1. *Sed vacuum Tibur placet, aut imbelli Tarentum.* ³² Nequicquam carmina distincte, et apte, modo hunc, modo alium atque alium citharae nervum digitis carpens, aut plectro tentans, ad imbellem citharam canes. *Vel*, nequicquam distribuens carmina alternatim, ut solent citharoedi, qui dum carmina canunt, modo sua voce, modo citharae sono utuntur. ³³ Illicitis tuis nuptiis odiosas. ³⁴ Graecorum heroum. ³⁵ Sagittas ex canna Cretensi confectas. *Gnossos* urbs Cretae est. *Cretensem calamum* posuit, propter Idomeneum, Cretensium ducem. Synecd. part. *Spiculum* enim proprie est mucro sagittae. ³⁶ Fugies, huiusmodi odi sc. armis, et habitu. ³⁷ Pugnantium, id est, clamorem bellicum: ut Liv. l. 44. *Et ab 12. millibus prope clamorem, et strepitum pugnantium audiret.* ³⁸ Ad te sequendum velocem, pedibus validum: erat enim Ajax tam celer pedibus, ut nemofugiens eum evaderet. Hellenismus Horatio usitatus. ³⁹ Telamonis filium. ⁴⁰ Sero: ut Od. 16. Epod. *Nec Vespertinus circumgemit ursus ovile:* et Ep. 1. l. 2. *Serus enim*

Graecis admovit acumina chartis. ⁴¹ Tui adulteri, ἀπὸ τῆς σὲ μοιχῆς, *vel* allicientes mulieres in adulterium. Meron. effe. ⁴² Olim unguentis praetiosos perfusos. ⁴³ Inquinabis, deturpabis, id est, sero tandem traheris mortuus, et cades. ⁴⁴ Ulyssem Laërtis filium. Synecd. gen. ⁴⁵ Pestem. ⁴⁶ Anaphora. ⁴⁷ Pyli urbis regem. ⁴⁸ Nelei filium, qui Graecorum omnium, qui ad Troiam venient, sapientissimus, Troiam in perniciem dabit. ⁴⁹ Animadvertis. ⁵⁰ Insequuntur, premunt imperterriti. ⁵¹ Qui in Cypro condidit Salamina. ⁵² Telamonis filius, Aiace frater. ⁵³ Capanei filius, unus eorum, qui in equo Troiano se abdidit. ⁵⁴ Doctus ad pugandum. Sic infra Od. 9. l. 3. *Dulces docta modos*, et citharae sciens. ⁵⁵ Equos domare, et agitare. ⁵⁶ Promptissimus auriga. ⁵⁷ Idomenei patruelem, eiusque invictam fortitudinem, qui semper in acie primus erit, experieris. ⁵⁸ Prae ardenti te reperendi desiderio insanit, utque te inveniat, omnia prosternit, et pervestigat. ⁵⁹ Diomedes Tydei filius. Synecd. gen. ⁶⁰ Qui patre suo Tydeo fortior est, ἀμείνων, κρείσσων ut Od. 6. l. 3. *ille Missilibus melior sagittis*. Et Ep. 10. l. 1. *Cervus equum pugna melior communibus herbis Pellebat.*

Nos-

⁶¹ Quem tu, cervus uti vallis in altera
Visum parte lupum, ⁶² graminis immemor,

30

⁶³ Sublimi fugies ⁶⁴ mollis anhelitu,

Non ⁶⁵ hoc pollicitus ⁶⁶ tuae.

⁶⁷ Iracunda ⁶⁸ diem proferet Ilio,

Matronisque Phrygum ⁶⁹ classis Achillei:

Post certas ⁷⁰ hyemes ⁷¹ uret ⁷² Achaicus

35

Ignis ⁷³ Iliacas domos.

⁶¹ Quem tu homo mollis fugies, sicut cervus fugit lupum visum in altera parte vallis. Sic Od. 4. 1. 4. *Cervus luporum praeda rapacium Sec-tamur ultro, quos opimus Fallere, et effugere est triumphus.* ⁶² Prae timore sc. ⁶³ Qui ex alto, imoque pectore ducitur. ⁶⁴ Ignavus, et luxuriosus. ⁶⁵ Talem sc. fugitivum militem te futurum. ⁶⁶ Amicae tuae Helenae, qui te non minus roboris, quam Menelaum habere, promisisti. ⁶⁷ infensa, et in bellum longo tempore nolens procedere (propter ereptam sibi Briseida) classis Achillei proferet diem Ilio,

matronisque Phrygum. ⁶⁸ Proroga-bit tempus, id est, bellum Troja-num producet, et retardabit, do-nec sc. ille ob interfectum ab Hec-tore amicum Patroclum dolore af-fectus rursus in praelium irruat, et Hectora interimat, unde Ilium pos-tea facile capietur. ⁶⁹ Dux Classis, et ipsius milites. Meton. subi. ⁷⁰ Post annos novem à fati certo de-cretos, id est, anno decimo Troia à Graecis evertetur. Synecd. mem. ⁷¹ Consumet. ⁷² Graecus: nam *Achala* est pars Graeciae. ⁷³ Tro-ianas.

ODE XVI.

AD AMICAM.

Pallinodiam canit. Nam veniam petit à puella, quam Iambis laeserat: culpamque transfert in iram, cuius vlm indomitam describit.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **O** Matre pulchra filia pulchrior,
² Quem ³ criminosis cumque voles modum
Pones ⁴ Iambis: sive ⁵ flamma,

¹ O filia, quae matre tua formo-sa formosior es, Polyptoton. ² Quemcumque. Tmesis. Sic supra Od. 9. Quem fors dierum cunque dabit. ³ Quamcunque desideres ra-tionem, tu praescribes ac statues ad mordaces, et rabiosos meos iambos abolendos, et è medio tol-lendos. ⁴ Quibus te laesi, quos in

te scripsi, et edidi. Hinc *ἰαμβίζειν* apud Graecos, pro mordere, et in-sectari: quique eo scribendi genere delectantur, *ἰαμβίζαι* dicti. ⁵ Igne, id est, sive iambos comburere velis, sive in mare delicere. Synecd. sp. pro gen. Tres enim ignis species Aris-toteles constituit, carbonem canden-tem, flammam, lucem.

Sive

Sive mari libet Adriano.

⁶ Non ⁷ Dindymene; ⁸ non adytis ⁹ quatit
 Mentem ¹⁰ sacerdotum ¹¹ incola Pythius,
¹² Non Liber aequae: non ¹³ acuta
 Sic ¹⁴ geminant ¹⁵ Corybantes ¹⁶ aera,
¹⁷ Tristeis ut irae: quas neque ¹⁸ Noricus
 Deterret ensis, nec mare ¹⁹ naufragum,
 Nec ²⁰ saevus ignis, ²¹ nec tremendo
 Iupiter ipse ruens tumultu.
²² Fertur ²³ Prometheus ²⁴ addere ²⁵ principi

5
10

6 Ostendit Horatius, quanta sit irae vis, Anaphora. 7 Dea Cybele, *Dindymene* dicta à *Dindymis*, monte Phrygiae, in quo sacra sibi per Corybantes instituit, id est, non illa Deum mater Dindymi domina sacerdotes suos Gallos Galli fluminis potu tanto furore percellit. 8 Non ex adytis, id est, locis templi sacris, et secretis, ad quae nulli, nisi sacerdoti, fas erat accedere. 9 Concurrit, exagitat, concitat. Sic Virg. 6. Aen. mentem Sibyllae, ab Apolline concitatam, describit: *Non comptae mansere comae, sed pectus anhelum. Et rabie fera corda tement, &c.* 10 Sc. suarum. 11 Quarum incola est sive qui in dandis oraculis mentem sacerdotum suarum incolit, i. movet, cogit. 12 Apollo, à *Pythone* serpente mirae magnitudinis, è terrae putredine statim post diluvium nato, ac Latonam iam gravidam, Iunonis iussu infestante, ideoque post ab Apolline, adhuc iuvene, sagittis interfecto, sic cognominatus. Quin, et Iudi in honorem eius instituti, qui *Pythia* vocabantur. 13 Non Bacchus tantopere. Maenades sacerdotes suas in celebrandis Orgiis furore concutit. 14 Tympana, seu cymbala acute sonantia. 15 Pulsando ingeminant, crebro repetunt. 16 Sacerdotes Cybeles, à πὸ τῆς κρυβῆς dicti, eo quod cum Cybele partum, partusque dolores Saturnum, filios suos devorare solitum, celare vellet, eos ad eam rem ministros, et adiutores adhiberet: illi autem tympanorum, seu cymbalorum pulsu, et

cornuum cantu partim Saturnum terrerent, partim Iovis vagientis, et Cybeles parturientis vocem averterent. Lege Lucret. l. 2. 17 Tristitiam adferentes, id est, ut furiosi animi rabies animos hominum stimulant, et versant. 18 Ex ferro illyrico durissimus, id est, quivis ensis. Metaph. ab animatis ad inanimata, dum vis datur actio exanimandi. In *Norico* (quam regionem plerique nunc appellant *Bavariam*) optimi fiunt gladii ex ferro probatissimo. Sic Od. 17. Ep. *Modo ense pectus Norico recludere.* Q. d. Homo iratus neque enses, neque ullum aliud periculum extimescit. Itaque recte Ennius iram *principium insaniae* esse dixit. 19 Formidabile, naufragium concitans, id est, naves frangens. Meton. effe. 20 Omnia consumens. 21 Nec ipse Iupiter horrendo fulminis, et tonitruum fragore descendens, ac terram, coelumque concutiens. 22 Dicitur. Ostendit, hanc irae immanitatem ab initio mundi in omnium hominum animis natam, exstirpari nulla ratione posse. 23 Iapeti, et Clymenae filius, propter singularem ingenii excellentiam, hominem primum ex limo finxisse existimatur, animum vero ex particulis aliorum animalium, undique dissectis, illi indidisse. Nam à Leone iracundiam, à Sue libidinem, à Vulpe astutiam, et ab aliis aliud mutuatus est. 24 Admischuisse. 25 Hominis materiae, et principio, id est, primo homini ex limo efformato. Meton. mat.

Limo

Limo ²⁶ coactus particulam ²⁷ undique
 Desectam, et ²⁸ insani Leonis
²⁹ Vim ³⁰ stomacho apposuisse nostris
³¹ Irae ³² Thyestem exitio ³³ gravi
³⁴ Stravere, et ³⁵ altis urbibus ³⁶ ultimae
 Stetere causae, ³⁷ cur perirent
 Funditus, ³⁸ imprimiretque ³⁹ muris
⁴⁰ Hostile aratrum exercitus ⁴¹ insolens.
⁴² Compesce mentem: ⁴³ me quoque pectoris
 Tentavit ⁴⁴ in dulci iuventa
⁴⁵ Fervor, et in ⁴⁶ celeres Iambos

²⁶ Dum Deorum imperio per Mercurium impulsus esset e terrae limo hominem efformare. ²⁷ Ex omnibus animalibus, ut timorem Leporis, astutiam Vulpis, superbiam Pavonis, feritatem Tigridis, &c. ²⁸ iracundi, furiosi, Lucret. l. 3. de leonibus: *Sed calidius est illis, quibus acris cerda, Iracundaque mens facile effervescit in ira: quo generes imprimis vis & violenta leonum, Pectora qui fremitu rumpunt plerumque gementes, Nec capere irarum fluctus in pectore possunt.* ²⁹ Furorem, rabiem, iram. Syn. gen. ³⁰ Pectori, in quo cor. Sanguine enim ibi ebulliente, perturbatio illa nascitur, qua ad iram concitamur. Hinc dicunt Latini stomachum movere, facere, id est, iratum facere: sive iram commovere, et stomachari, id est, irasci. ³¹ Fratri Atrei. ³² Thyesti suos filios frater Atreus edendos apposuit, eo quod Thyestes cum Atrei uxore concubisset. ³³ Miserabili. ³⁴ Prostavere, deiecere de statu. ³⁵ Excelsis urbibus, Babylonii, Illo, Thebi, Corintho, Numanthiae, Carthagini, aliisque. ³⁶ Extremae fuerunt causae, quibus nulla aliae sunt propinquiores, graviores, potioresque. Sic Liv. l. 7. *ea ultima fuit causa, cum multae ante querimoniae ultro citroque tactatae essent, cur per seculares rebus repetitis bellum Tiburti populo in-*

diceretur. Verbum fletere significat eas causas esse certas, fixas, et pene necessarias. ³⁷ Radicitus evererentur. ³⁸ Circumduceret. ³⁹ Civitatis plane delendae. ⁴⁰ Infensum aratrum, machinam bellicam. Metaph. à fossoribus, et agricolis. Urbs tum esse desinit, cum in ea aratrum sit circumductum: aratro enim prisci in condendis urbibus utebantur. Virg. *Interca Aeneas urbem designat aratro.* ⁴¹ Gloriosus, superbus, victoria elatus: quia victoria natura est, insolens, et superba. Cic. pro Marcel. Sic 16. Epod. *ossa Quirini (Nefas videre) dissipabis insolens.* ⁴² Comprime animum, iram vince, nec me imitare, quem poenitet irae. Sic Ep. 1. l. 1. *animum rege: qui nisi pares, imperat: hunc fraeris, hunc tu compesce catena.* Od. 14. l. 2. *Tityonque tristi Compescit unda.* In mentem est Meton. subi. ⁴³ Excusat se Horatius, conserens irae causam in adolescentiae fervorem. ⁴⁴ Stomachi calida bilis, ira. Ira enim est ebullitio sanguinis circa cor. Metaph. ab aqua fervente, et Synecd. gen. ⁴⁵ In iucunda hac iuventute, qua mihi alios apud te praeponi, meque à te excludi amore inflammatus aegre ferebam. ⁴⁶ Furiosos Iambos. De hoc in Arte Poet. *Syllaba longa, brevis subiecta, vocatur Iambus, Pes celtus.*

47 Misit furentem : 48 nunc ego 49 mitibus
Mutare quaero 50 tristia : 51 dum mihi
Fias 52 recantatis 53 amica
Opprobriis , 54 animumque 55 reddas.

25

47 Coniecit me irā , ac amore in-
sanum. 48 Nunc studeo tristia re-
linquere, mitia persequi, atque am-
plecti, iracundiam in blanditias
convertere : ut Ep. 7. l. 1. *nec*
Otia divitis Arabum liberrima mu-
to. Sal. Nemo, nisi victor, pace
bellum mutavit. 49 Amicis Lyri-
cis carminibus. 50 laborum meo-
rum mordacia. 51 Hac tamen con-
ditione, ut tu animo conceptam
iracundiam remittas, et tecum
in gratiam redeam. 52 Revoca-
tis, sublatis conviciis, atque ma-
ledictis : ut *recantare opprobria*, sit

contrario ea cantu tollere, atque
irrita facere. Graeci *παλινωδῆν*
dicunt, unde *παλινωδία*. 53 Ex
hoste benevola. 54 Quem pene de-
ieci. 55 Mihi restituas, id est, et
spem amoris redintegrandi, ac te-
cum in gratiam redeundi mihi fa-
cias. Ter. Andr. *Reddidisti ani-*
um. Metaph. à laborantibus li-
pothymia, et animi deliquio : vel
ab exanimatis metu, qui solent
animum recipere vel aspersione fri-
gidae, vel aceti odore. Vel Meton.
subi. pro adi. affectu leni, et amore.

ODE XVII. Παρανετική.

AD TYNDARIDEM.

*Invitat eam in Lucretilem, commendans ab amoenitate, necnon multa
ostendens commoda, quae ex eā percipiet.*

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

1 **V**elox 2 amoenum saepe 3 Lucretilem
4 Mutat Lycaeo Faunus : et 5 igneam
Defendit 6 aestatem capellis
Usque meis, 6 pluviosque ventos.
7 Impune tutum per nemus arbutos
Quærunt 8 latenteis, et thyma 9 deviae
10 Olentis uxores mariti:
Nec 11 virideis metuunt colubros,

5

1 Cursu, saltuque irrequietus. 2
Iucundum. 3 *Lucretilis* mons est
in Sabinis, in cuius valle villam
habuit Horatius amoenissimam. 4
Lycaeo, qui mons est in Arcadia,
in quo sacra Fauno, vel Pani, pas-
torum Deo, celebrabantur, relicto,
saepe in Lucretilem demigrat. 5
Aestum fervidum, et calorem no-
xium à meis capellis semper de-
fendendo remover, propulsat, at-
que arcet, Meton. subi. Virg. Ecl.
7. *Solstitium pecori defendite. Cic.*
et nimios solis defendit ardores. 6

Qui pluviam parant, tempestuo-
sos. Sic de Arte Poet. *aut pluvius*
describitur arcus. 7 Sine damno ab
omni periculo immune. 8 Occul-
tas arbutorum frondes. 9 Errantes
de recta via. 10 Hirci seu foeten-
tis capri uxores, id est, capellae,
Fauni tutela in agro meo securo
pascentur. Virg. Georg. 3. *Quem le-*
gere ducem, et pecori dixere mari-
tum : et Ecl. 7. Virg. gregis ipse ca-
per deerraverat. *Ανυπολογία*, et
Metaph. ab hominibus coniugatis.
11 Caeruleos serpentes.

Nec

¹² Nec Martialeis * hoedilia lupos:

¹³ Utcunque dulci, Tyndari, ¹⁴ fistulae

Valles, et Usticae ¹⁵ cubantis

¹⁶ Laevia ¹⁷ personuere saxa.

¹⁸ Di me tuentur: ¹⁹ Dis pietas mea,

Et ²⁰ Musa ²¹ cordi est: ²² hinc tibi ²³ copia

²⁴ Manabit ²⁵ ad plenum ²⁶ benigno

Ruris ²⁷ honorum opulenta cornu.

²⁸ Hic in reducta valle ²⁹ Caniculae

10

15

¹² Nec haedorum stabula, id est, haedulae meae timent lupos Martis tutelae consecratos seu infestos: nam vi, et insidiis pecora spoliunt. *Dolus, an virtus, quis in hoste requirat?* Virg. 2. Aen. Anaphora. * Greges, et hoedulae meae illic conactae. Meton. subi. ¹³ Quandocunque, ubicunque, seu quocunque loco: ut Od. 35. l. 1. Utcunque *mutata potentes Veste domos inimica linquis*: Od. 4. l. 4. Utcunque *defecere mores, Dedecorant bene nata culpa*. Ter. Heaut. *Sed nostrum est intelligere, utcunque, atque ubicunque opus sit, obsequi*. ¹⁴ Cantu Fauni vel Panos, qui propulsator est cuiuscunque mali à monte Lucretii. Pan enim fistulae inventor. Virg. Eccl. 2. *Pan primus calamos cera coniungere plures instituit: Pan curat oves, oviumque magistros*. ¹⁵ Montis in Sabinis leviter declivis ac resupini, instar hominis cubantis. Sic *supinum Tybur* dixit. Metaph. ab animalibus. ¹⁶ Assiduo aquarum cursu attrita, et expolita, seu laevigata. Virg. Georg. 2. *Nec tillae laeves, &c. Tum laeves calamos, &c.* ibid. ¹⁷ In nostra regione sonitu fuere completa, sonitum dedere. Sic Sat. 6. l. 2. *Simul domus alta Molossis Personuit canibus*. Virg. 6. Aen. *Cerberus haec ingens latratu regna trisfauci Personat*: et ibid. *Sed tum forte cava dum personat aequora concha*. ¹⁸ *Ατιολογία*, cur apud Lucretilem ei sint omnia tuta, ab innocentia, Deorumque cultu, et Musarum studio. ¹⁹ Diis vitae meae integritas, et carmen meum placet. Polypoton. ²⁰ Odae, et carmina inventa, et suggesta mihi à Musa,

Meton. effic. ut Virg. Eccl. 1. *Sylvestrem tenui Musam meditaris avena*. ²¹ Voluptati est. Sumtum videtur ab esculentis, et poculentis, quae stomacho sunt grata. ²² Ex hoc meo rure seu agro omnium rerum abundantia tibi proveniet. ²³ Opulenta copia honorum ruris id est, frugum ruri nascentium abundanti. Nam *ruris honores* appellat ea omnia, quae ruri nascuntur. ²⁴ Promanabit, affluet. Metaph. à fontibus, ut *cornu* ab Amaltheae caprae cornu, qua Iovem nutrit. ²⁵ Abundanter, affatim. Sic Virg. 2. Georg. *Huc ager ille malus dulcesque à fontibus undae*. Ad plenum *calcentur*. ²⁶ Pleno, divite, liberali: ut in carmine saeculari ad Deos; *apparetque beata pleno Copia cornu*. Alludit ad Cornu copiae, quod Hercules cum Acheloo, in speciem tauri mutato, congressus, ei detraxit: quo significatur omnium rerum ubertas, et copia. ²⁷ Metaph. ab homine, ad laetas, et copiosas fruges, et ad earundem pulchritudinem: ut Virg. 2. Georg. *Frigidus, et sylvis Aquillo decussit honorem*, id est, pulchritudinem. ²⁸ Hic etiam locus hoc calidissimo aestatis tempore gratissimam umbram, et dulce refrigerium tibi praebebit. ²⁹ In valle secreta, quae flexuosos habet recessus: in quibus quis à ventis, et coeli iniuria tutus esse queat. Sic Od. 2. Epod. *Aut in reducta valle mugientium Prospectat errantes greges*. Virg. Aen. 1. *inque sinus scindi sese unda reductos*, et Aen. 6. *Interea vidit Aeneas in valle reducta Seclsum nemus, &c.*

Vitabis aestus, et ³⁰ fide Teia

³¹ Dices ³² laboranteis ³³ in uno

³⁴ Penelopen, ³⁵ vitreamque ³⁶ Circen.

20

Hic ³⁷ innocentis pocula ³⁸ Lesbii

³⁹ Duces sub umbra: ⁴⁰ nec ⁴¹ Semeleius

Cum ⁴² Marte ⁴³ confundet ⁴⁴ Thyoneus

Praelia: nec metues ⁴⁵ protervum

⁴⁶ Suspecta ⁴⁷ Cyrum; ⁴⁸ ne male ⁴⁹ dispari

25

⁵⁰ Incontinenteis iniiciat manus,

³⁰ Caniculae, et Sirii stellae intolerandos, ac nimios calores vitabis. *Canicula* (inquit Cicero de Divin. 1.2.) in his locis, quae nos incolimus, post solstitium exoritur, et quidem aliquot diebus apud Trogodytas (ut scribitur) ante solstitium. Ex Canicula, dies caniculares nomen sumunt. ³¹ Carminibus Lyricis, quae sunt paria, et similia versibus Anacreontis, cuius patria fuit civitas Teia. *Anacreontis* (ut scribit Cic. Tusc. 4.) tota Poësis est amatoria. Meton. adi. instrumenti. ³² Cantabis Penelopen, et Circen, utramque Ulysis amore ardentem. ³³ Sollicitas, et labore multo amplexus unius petentes. Metaph. à corpore ad animum utriusque mulieris amore Ulyssis captum. ³⁴ Ulyssis amore: utraque enim Ulyssem ardentem amavit. ³⁵ Quae fuit Ulyssis uxor, ex qua Telemachum suscepit. ³⁶ Pulchram, et pellucidam instar vitri, marinam: aqua enim corpus est *διαφανής*, ut vitrum. Metaph. à vitro pellucido. Atque idcirco aqua, *vitrea* dicitur: et color aquae, *vitreus*, quasi pellucidus ac caeruleus. Itaque Nymphae marinae apud Virg. Georg. 4. vellera carpunt vitreo colore fucata: sic Virg. eam circum Milesia vellera Nymphae Carpebant: *hyali saturi fucata colore*: et Horatius Pontum *vitreum* appellat Od. 2. l. 2. vitreo daturus nomina ponto. Unde caeruleus seu glaucus color Diis, et Deabus marinis, et fluviis tribuitur. ³⁷ Quae fuit mulierum veneficarum crudelissima, ex qua Telegonum patricidam suscepit. ³⁸ Innoxii, lenis, non one-

rantis caput propter tenuitatem. ³⁹ Vini Lesbii. ⁴⁰ Uno spiritu educes, bibes, exhausties vinum. Meton. continentis pro contento. Sic Od. 12. l. 4. Sed pressum Calibus ducere Liberum. Si gestis, id est, si vehementer cupis vinum Calenum bibere: et Od. 3. l. 3. illum ego lucidas inire sedes, ducere nectaris Succos. Id est, divinos liquores bibere patiar. ⁴¹ Nec à vino, et poculis ad rixas, et arma venietur, quod saepe contingit inter homines bibaces, et ebriosos. ⁴² Bacchus Semeles filius: sic dictus à Thyone eius matre, quae Semele quoque dicta fuit: *vel ἀπὸ τῆς θυῆς* quod et sacrificare, et proruere, atque impetu ferri significat, quod Bacchus in choris concitatus feratur, et furat. ⁴³ Belli Dei. ⁴⁴ Commiscebit, committer bibentes inter se. Metaph. à liquoribus: et simul Meton. inventorum pro rebus inventis, *vitino*, et armis, id est, hoc vinum non concitabit homines ad furores armorum, et lites, aliamque intemperantiam. ⁴⁵ Furiosum. ⁴⁶ Tu suspecta Cyro, suspicanti alium abs te amari. ⁴⁷ Horatii rivalem, vel Tyndaridis maritum, vel amicum. ⁴⁸ Ne scelerate, et immaniter tibi dispari petulantes manus iniiciat, id est, ne scelerate, et immaniter te tractet. ⁴⁹ Imbecilliori, seu viribus in amore non respondentis, eius naturae, ac moribus non convenienti. ⁵⁰ Petulantes, quae incontinentem habent herum. *Manum autem iniicere* lureconsultorum locutio est. Quare, et Horatium de Cyro, Tyndaridem suo iure vindicante, interpretabimur.

Et

Et ⁵¹ scindat ⁵² haerentem ⁵³ coronam
⁵⁴ Crinibus, ⁵⁵ immeritamque vestem.

⁵¹ Dilaceret. ⁵² Adhaerentem, impositam. ⁵³ Corollam è floribus: solebant enim uti coronis in conviviis antiqui. Lucret. 1.3. *Hoc etiam faciunt, ubi discubere, tenentque*

Pocula saepe homines, et inumbrant ora coronis. ⁵⁴ Capitis tui. ⁵⁵ Quae nihil comineruit, quamobrem ab amante Cyro irato dilaceretur.

ODE XVIII. Πρωγματική.

AD QUINTILIUM VARUM.

Vinum moderatè sumptum exhilarat animum, at haustum immoderatè furorem concitat.

MONOCOLOS.

NUllam, ¹ Vare, ² sacra ³ vite ⁴ prius severis arborem
 Circa ⁵ mite solum ⁶ Tiburis, et ⁷ moenia ⁸ Catilli.
⁹ Siccis omnia nam ¹⁰ dura Deus proposuit: neque
¹¹ Mordaces ¹² aliter ¹³ diffugiunt sollicitudines.
¹⁴ Quis post ¹⁵ vina gravem militiam, aut pauperiem
¹⁶ crepat?
¹⁷ Quis non te potius, ¹⁸ Bacche ¹⁹ pater, teque ²⁰ decens
 Venus?

¹ Qui vel immo dico litterarum studio, vel nimia Republicae cura te conficis. ² Baccho consecrata. ³ Quae à vitae sollicitudine liberare te poterit. ⁴ Citius, vel potius plantaveris. ⁵ Fundum mollem, bene excultum, vel mites uvas proferentem. Meton. effe. Virg. Georg. *Heu male tum mites defendet pampinus uvas.* ⁶ De quo vide supra Od. 7. ⁷ Circa quae agros, ac hortos tuos possides. ⁸ Fratri Tiburis, à quo conditum est Tibur. Poëta igitur ponit fratrem pro fratre. ⁹ Sobriis, nimis severis, et vino nequaquam madidis. Sic Od. 5. l. 4. *dicimus integro Sicci mane die*; et Ep. 19. l. 1. *Forum Putcalque Libonis Mandabo siccis: adlimam cantare severis.* Cic. *Utrum esse vobis consilia siccorum, an vinolentorum somnia videntur?* Metaph. à corpore ad animum. ¹⁰ Tristia, ac ingrata. ¹¹ Cu-

rae edaces, membra rodentes, et animum mordentes. ¹² Quam per vitis eximium munus. ¹³ Ex animis hominum propulsantur. ¹⁴ Quis bene potus. ¹⁵ Modice, et ad hilaritatem sumpta. ¹⁶ Assidue loquitur sive commemorat, semperque in ore habet, militiam esse rem gravem vel execrabilem: ut Ep. 7. l. 1. *Sulcos, et vineta crepat mera*: et Sat. 3. l. 3. *Si quid Stertinius veri crepat.* Metaph. ab attritu duriorum corporum, unde cum stridore sonitus existit, ad incontinentiam humanae vocis indicandam. ¹⁷ Quis non te potius, ò Bacche, crepat, id est, tua in mortales praeclara munera summis laudibus effert? Apostrophe. ¹⁸ Curarum propulsaor, laetitiaeque dator, vini inventor. ¹⁹ Mortalium servator. ²⁰ Alma Divumque, hominumque voluptas.

At

At, ²¹ ne quis ²² modici ²³ transiliat ²⁴ munera Liberi,
²⁵ Centaurea monet cum Lapithis ²⁶ rixa ²⁷ super mero
²⁸ Debellata : ²⁹ monet Sithoniis non levis ³⁰ Evius,
³¹ Cum fas , atque nefas exiguo fine libidinum
Discernunt ³² avidi : non ego te , ³³ candide Bassareu,
³⁴ Invitum quatiā : ³⁵ nec variis obsita frondibus
Sub divum rapiam. ³⁶ Saeva tene cum Berecynthio
Cornu tympana , ³⁷ quae subsequitur caecus amor sui,
Et ³⁸ tollens ³⁹ vacuum plus nimio ⁴⁰ gloria verticem, 15

21 Ne quis supra modum bibat. 22 Vini moderate bibiti. 23 Excedat. Metaph. à saltatoribus, ad excessum potionis exprimendum. 24 Metas, ac fines. 25 Centaurea rixa super mero debellata cum Lapithis monet, ne quis &c. id est, pugna à Centauris cum Pirithoo, reliquisque Lapithis habita. Cum enim Pirithous, Ixionis filius, Hippodamiam uxorem duceret, Eurytus Centaurus, qui forte in nuptiis cum reliquis Centauris aderat, vino immoderate hausto, in libidinis furorem exarsit, inque novam nuptiam impetum fecit. Unde, perturbatis nuptiis, atrox pugna, ac strages exorta, et Centauri magna ex parte trucidati sunt. 26 Pugna ex iurgio orta. 27 Inter vina, immoderate à Centauris epota. Sic dicimus, *super coenam*, id est, inter coenandum. 28 Pugnata, gesta, ac commissa, vel armis diiudicata, ac dirempta : cum aliqui *debellare* sit bellando vincere. Sumptum à re militari, et hostibus vi debellatis, ad rixam diremptam. 29 Monet idem nos Bacchus, qui Tracibus ob turbulenta eorum convivia infestus, ac perniciosus fuit. 30 Bacchus, dictus *Evius*, vel à voce bacchantium *ἔνσῳ*, vel quod, cum bello Gigantaeo strenue admodum se gessisset, Iupiter eum collaudans, *ὦ νύγε* dixit. 31 Cum illi in luxuriam prona licitum, et illicitum, honestum, et turpe, distinguunt exiguo fine, id est, nulla diffe-

rentia, et promiscue pro libidine omnia agunt. 32 Cupidi explendae libidinis. 33 O bone, benigne, ac sincere Bacche. Sic Ep. 6. l. 1. *si quid novisti rectius istis*, Candidus imperti : si non, his utere mecum. Dictus autem *Bassaricus* à vestis genere, qua *Bassarides*, Bacchi sacerdotes, induebantur. Iteratur separatim Apostrophe ad Bacchum : ubi in te es Meton. subi. pro adiunctis mysteriis, et sacris Bacchi. 34 Ego te non reluctanter nimis commovebo, ad iracundiam te non provocabo, id est, non bibam usque ad ebrietatem, ultra modum. 35 Nec divulgabo, et in apertum proferam arcana tua multis vitis frondibus, seu pampinis operta ; id est, non proferam in lucem res secretas, incae fidei commissas. 36 Comprime terribilia tympana, et cornua tua ; id est, defende me ab ebrietate, quemadmodum sacerdotes tuae ad furorem accenduntur, tympano tuo audito, et cornu Berecynthio, id est, Phrygio. Meton. effe. quod ad insaniam crudelem animos inflamment, ut ebrietas facit. 37 Quae tympana, id est, quam ebrietatem *φιλαυτία*, omnia magnifica de se promittens, subsequitur : nam *φιλαυτία*, arrogantia, et linguae incontinentia sunt tres comites ebrietatis. 38 Extollens, erigens. 39 Caput sine cerebro, id est, sine sapientia. 40 Gloriosa iactantia, et arrogantia.

50 Q. HORATII FLACCI
4¹ Arcanique fides 4² prodiga, 4³ per lucidior vitro.

4¹ Sub silentii fide sibi commissi. Quovis vitro apertior, id est, consi-
4² Fides nimis liberaliter secreta lia nudans, veluti vitrum, quod ni-
cum aliis communicans, effusa in hil occultat. Ad hunc locum per-
secretis prodendis. Sic supra Od. 12. tinet illud Sat. 4. l. 1. *Condita cum*
animaeque Prodigum Paulum. 4³ *verax aperit praecordia Liber.*

ODE XIX. ΕΡΩΤΙΚΗ.

DE GLYCERA.

Se Glycerae amore ita urit dicit, ut non bella, sed amores tantum scribere possit.

DICOLOS DISTROPHOS.

no *se* *da*
Mater saeva Cupidinum,
2 Thebanacque iubet me Semeles 3 puer,
Et 4 lasciva licentia,
5 Finitis animum reddere amoribus.
6 Urit me Glycerae nitor,
7 Splendentis Pario marmore 8 purius:
9 Urit grata protervitas,
Et vultus nimium 10 lubricus aspici.
In me 11 tota ruens Venus
12 Cyprum deseruit: nec patitur 13 Scythas, 10

1 Crudelis amorum mater Venus, quae miris, et miseris modis in amore me excruciat. Synecd. gen. 2 Cadmi, Thebani regis, filiae. 3 Filius Bacchus. Synecd. gen. 4 Otium quod in lasciviam semper resolvitur. 5 Referre animum ad amores, quibus finem constitueram, et denuo iisdem incitari. 6 Amoris igne inflammat me eximia illa pulchritudo amicae Glycerae. Metaph. ab igne: et Anaphora. 7 Quae splendet clarius candidissimo marmore, quod in Paro Cycladum insula, nascitur, et effoditur. Metaph. à Sole. 8 Metaph. à limpidis liquoribus. 9 Incendit me illius petulantia, vel ira ficta, quae in puella gratior est amatoribus, quam obsequela, pu-

dor, aut taciturnitas. Sic Od. 5. l. 2. *Iam proterva Fronte petet Lalage maritum.* 10 Lubricus ad aspiendum, vel aspectu lubricans, id est, in sui amorem, et libidinem praecipites impellens, et detinens. Translatio ducta est à via lubrica. Quemadmodum enim in via lubrica difficile est sine casu vel prolapsione insistere, ita certe difficile est Glycerae splendorem aspicere, et complexum eius non expetere. Praeterea est hic Meton. effe. 11 Universa, quanta, quanta est, totas vires effundens, meque totum occupans, animumque meum inhabitans. 12 Patriam suam, ubi religiosissime colitur. 13 Scytharum, et Parthorum bella carmine describere.

Et

Et versis animosum equis

¹⁴ Parthum dicere, ¹⁵ nec quae nihil attinent.

¹⁶ Hic vivum mihi cespitem, hic

¹⁷ Verbenas, pueri, ponite, thuraque

¹⁸ Bimi cum patera meri:

¹⁹ Maetata, ²⁰ veniet lenior, hostia.

¹⁴ Parthos invictos equis conversis, tela in insequentibus hostes retorquentes in fuga; Parthi enim fugientes ex equis pugnant. Virg. Georg. 3. *Flidentemque fuga Parthum, versisque sagittis.* Synecd. spe. ¹⁵ Nec Venus me patitur ea scribere, quae ad amorem nihil spectant, id est, bella dicere. ¹⁶ O pueri, id est, o servi, parate, extruite mihi hic cespitem viridem (cuius herba adhuc viridis est) id est, aram, ut super eam Veneri sacrificem, ad eam placandam, et facilius eius puellae, cuius amore uror, complexu potiar. *Vivus cespes* enim interdum arae locum obtrinebat, maxime in rebus subitis, et longiorem moram non ferentibus: ut Od. 8. l. 3. *positus-*

que carbo in Cespite vivo. Anaphora est, et Apostrophe simul ad ministros, qui sacrificium parent. Et in *vivum* est Metaph. ab animantibus. ¹⁷ Herbas sacras hic mihi adferre, ex quibus haec ara coronabitur. *Verbenae* enim (quasi *herbenae*) sunt omnes herbae, frondesque sacrae ex aliquo loco puro decerptae ad aras coronandas; ut laurus, oliva, myrtus. Ter. in Andr. *ex ara hinc sume verbenas tibi, Atque eas substerne*: et Od. 2. l. 4. *ara castis Vincta verbenis.* ¹⁸ Cum crateri vini duorum annorum expedite mihi. ¹⁹ Postquam factum fuerit sacrificium, Glycera multo mitior, et mansuetior, non proterva, ad me veniet, mecumque vivet. ²⁰ Glycera.

ODE XX. Πραγματική.

AD MAECENATEM.

Invitat Maecenatem ad convivium, minime sumptuosum.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **V**ile ² potabis ³ modicis ⁴ Sabinum
Cantharis, ⁵ Graeca quod ego ipse testâ

¹ Vulgare, non magni pretii. ² Apud me. ³ E poculis sive crateribus parvis, non admodum capacibus. ⁴ Vinum in montibus Sabinis natum. ⁵ In amphora fictili, quae facta est in Graecia. Nam

antiquitus condebant vinum in testis, sive amphoris fictilibus: quarum optimae erant, quae fingebantur in Graecia propterea *Graecam testam* dixit.

⁶ Conditum levi : datus in theatro

⁷ Cum tibi plausus,

Care Maecenas ⁸ eques : ⁹ ut ¹⁰ paterni

Fluminis ripae , simul et ¹¹ iocosa

¹² Redderet ¹³ laudes tibi ¹⁴ Vaticani

Montis imago.

¹⁵ Caecubum , et ¹⁶ praelo domitam Caleno

Tu bibes ¹⁷ uvam : ¹⁸ mea nec ¹⁹ Falernae

²⁰ Temperant vites , neque ²¹ Formiani

Pocula colles.

⁶ Reconditum , et obsignatum cera , vel pice illevi , et obturavi : à verbo *lino* : hinc *rellno*. Ter. in Heaut. Relevi *dolia omnia* , omnes series. Diligentem ergo asservationem vini , quod daturus est , indicat : siquidem ipse testam sua manu obleverat. ⁷ Quo tempore populus in theatro , et publicis spectaculis magna acclamatione tibi applaudebat , recepta valetudine. ⁸ In equestri dignitate permanens. ⁹ Sic , ut ripae Tiberis , et mons Vaticanus simul resonarent ad acclamationem , et plausum populi tibi datum : quemadmodum in Theatro excipi solebant viri bene de Republica meriti , mali contra sibilis explodebantur. ¹⁰ Etrusci fluminis , id est , Tiberis è Thuscia , patria tua , exorti , ac fluentis , tibi que conterranei. Maecenas enim Etruscus erat origine , et à regibus Etruscis prognatus : quod Propertius docet l. 3. *Maecenas eques Etrusco de sanguine regum*. Synecd. gen. ¹¹ Resultans imago , id est , Echo , quae ultimae , seu extremae

vocis desinentis repercussione iocari videtur. Sic supra Od. 12. *cuius recinet iocosa Nomen imago*? ¹² Repeteret. ¹³ Populi. ¹⁴ Vaticanus mons est in theatro Pompeii vicinus , prope Tiberim. ¹⁵ Vinum Campaniae regionis. ¹⁶ In Caleno , Campaniae urbe , instrumento , quo novae exprimuntur , pressam , et subactam , id est , tu bibes etiam vinum Calenum. Od. 31. l. 1. *Pre-mant Calena falce , quibus dedit Fortuna vitem*. ¹⁷ Vinum ex uva expressum. Meton. mat. ¹⁸ Ego nec Falernum habeo tibi vinum , nec Formianum , quae illis temporibus vina fuere generosissima. ¹⁹ Vino in Falerno collecto. Meton. subi. sicut est in *collis Formiant*. *Falernus* regio est Campaniae , ubi multi sunt colles vitiferi. ²⁰ Generoso suo vino miscent , subministrant , id est , pocula mea non sunt temperata , seu mixta vino Falerno , nec Formiano. Metaph. à Pharmacopoeis , qui medicamenta , et unguent , dispensant. ²¹ *Formiae* urbs est Latina iuxta Caietam.

ODE XXI. Εὐχαισική.

IN DIANAM, ET APOLLINEM.

Hortatur virgines, et pueros ad canendas eorum laudes.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

- ¹ **D**ianam, tenerae, ² dicite, virgines:
³ Intonsum, pueri, dicite ⁴ Cynthium,
⁵ Latonamque ⁶ supremo
 Dilectam ⁷ penitus Iovi.
⁸ Vos ⁹ laetam fluviiis, et nemorum ¹⁰ coma, 5
¹¹ Quaecunque ¹² aut gelido ¹³ prominet ¹⁴ Algido,
¹⁵ Nigris aut ¹⁶ Erymanthi
 Sylvis, aut ¹⁷ viridis ¹⁸ Cragi:
¹⁹ Vos Tempe totidem tollite laudibus,
²⁰ Natalemque, mares, Delon Apollinis, 10

¹ Latonae filiam ex Iove (quae in coelo *Luna*, in terris *Diana*, apud inferos *Hecate* nominatur) urbis, et imperii Romani protectricem. In *Dianam*, et *Cynthiam* est *Meton*. subi. pro adiunctis illorum laudibus vel carminibus. ² Carmine celebrate, cantate, o purae virgines. Apostrophe. ³ Crinitum, qui comam non tondet, α' κειρονόμῳ sive α' κειρονόμῳ. Capilli. prolixis Sol pingitur, quia radios extendit usque in longissima. Sic Od. 15. Intonsosque agitare Apollinis aura capillos. Tibul. 1. 3. sic tibi sint intonsi, *Phoebe*, capilli. ⁴ Apollinem in Cyntho, Deli monte, natum. ⁵ Caei gigantis filiam, *Dianae*, et Apollinis matrem. ⁶ Deorum maximo. ⁷ Intime, valde. ⁸ Vos, o virgines, cantate, et dignis laudibus celebrate *Dianam*, quae gaudet fluviiis, nemorum frondibus, id est, venatione. ⁹ *Dianam* venatricem. ¹⁰ Arborum frondibus: ut Od. 3. 1. 4. Et spissae nemorum comae, &c. et Od. 7. Diffugere ni-

ves: redeunt iam gramina campi, Arboribusque comae. Metaph. ab animantibus ad plantas. ¹¹ Nemorum coma. ¹² Anaphora. ¹³ Dependet. ¹⁴ In *Algido*, qui mons est in agro Tusculano, distans ab urbe Roma quindecim milia passuum. Recte eum ab *algendo* dictum volunt Grammatici. ¹⁵ Densis, umbrosis. Densitas enim silvae nigredinem efficit, ut et aquae profunditas. Sic Od. 12. 1. 4. cui pecus, et nigri Colles *Arcadiae* placent. ¹⁶ *Arcadiae* montis, ob aprum in eo ab *Hercule* interfectum imprimis nobilis. ¹⁷ Multis arborum foliis virentis. ¹⁸ Montis in *Lycia*, agrestium Deorum antris celebris. ¹⁹ Vos mares, id est, pueri, paribus encomiis celebrate, et efferte *Tempe*, loca amoenissima in *Thessalia*, lauris, a iisque perpetuo virentibus arboribus opaca, et *Phoebo* grata. Anaphora. ²⁰ Et *Delon*, maris *Aegri* insulam, Apollinis patriam, et natalem terram, sive in qua nati sunt *Apollo*, et *Diana*.

²¹ Insignemque pharetra,
 Fraternaue humerum lyra.
²² Hic bellum ²³ lachrymosum, hic ²⁴ miseram famem,
 Pestemque à ²⁵ populo, et ²⁶ principe Caesare, in
²⁷ Persas, atque Britannos
²⁸ Vestra motus aget prece.

²¹ Laudate etiam eius humerum decoratum pharetra, et lyra, quam à fratre Mercurio, eius inventore, dono accepit. Mercurius enim fratri Apollini pro bobus, ab eo furtim ablati, lyram reposuit, ac vicissim Apollo Mercurio virgam dedit, ad vaticinandum magnam vim habentem. ²² Apollo. ²³ Triste, deplorandum,

πύλεμον δακρύντα, vel πολὺ δακρύν, movens lacrymas. Meton. effe. ²⁴ Annonae caritatem, et paupertatem, qua nihil miserius. ²⁵ Romani. ²⁶ Augusto. ²⁷ Populi Romani hostes. Alleg. è Synecd. gen. ²⁸ Vestris precibus inductus abiget, removebit, depellet.

ODE XXII. Προσφωνητική.

A D A R I S T I U M.

Vltae integritas, et innocentia ubique tuta est, Idque suo exemplo probat.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ Integer vitae, ² scelerisque purus
 Non eget ³ Mauri ⁴ iaculis, neque arcu,
 Nec ⁵ venenatis ⁶ grava sagittis,
 Fusce, pharetra:
⁷ Sive per ⁸ Syrteis iter ⁹ aestuosas,

¹ Innocens, et cui totius vitae ratio optime constat. Vitae integritas perfectum aliquid absolutumque significat. Simile illud Virgilii Aen. 2. vos, o quibus integer aevi sanguis, ait; et l. 9. atque integer aevi Ascanius. ² Qui castas, et puras à sanguine manus habet, quique ab sceleribus immunis, atque impollutus est. ³ Melius legitur Mauris, id est, Mauritanis, cuiusmodi utuntur Mauri, qui optimi erant iaculatores. Sic Od. 6. l. 2. ubi Maura semper Aestuat unda: et Od. 10. l. 3. Nec Mauris animum mitior anguibus. Synecd. gen. pro optimis quibusque armis. ⁴ Quae in hostem intorqueant. ⁵ Veneno imbutis. ⁶ Ple-

na, onusta. Metaph. à gestantibus uterum. Hinc, grava convicilis lingua, Propertius ait. ⁷ Sive iter facturus sit, &c. Anaphora. ⁸ Africae loca, sive solitudines mediterraneas, feris, et venenatis animalibus formidabiles. Has Sallustius scribit nominatas α' πὸ τοῦ σύρσιος, id est, ab tractu, quod fluctus vi ventorum trahant limum, arenam, et ingentia saxa, quo cum abrepta navis incidit, perit, aut vix, et raro servatur. Synecd. gen. pro maximis quibusque periculis maris, et terrae, ut in Caucasum quoque. ⁹ Solis ardore, et arenae volubilitate fervidas. Sic Od. 31. l. 1. Calabriam aestuosam dicit.

Sive facturus per ¹⁰ inhospitalem
¹¹ Caucasum, ¹² vel quae loca ¹³ fabulosus
¹⁴ Lambit ¹⁵ Hydaspes.

¹⁶ Namque me sylva lupus in Sabina,
¹⁷ Dum meam canto Lalagen, et ¹⁸ ultra
 Terminum curis vagor expeditus,
 Fugit ¹⁹ inermem.

²⁰ Quale portentum neque ²¹ militaris
²² Daunia in latis alit ²³ esculetis,
 Nec ²⁴ Iubae tellus generat, leonum
²⁵ Arida nutrix.

²⁶ Pone me, ²⁷ pigris ubi nulla campis
 Arbor ²⁸ aestiva recreatur aura:
²⁹ Quod latus mundi nebulae, malusque
³⁰ Iupiter ³¹ urget:

¹⁰ Inhabitabilem, à nullo habi-
 tatum, ἀξενον, ἀπένδρωπον.
¹¹ Scythiae montem altissimum,
 perpetuis nivibus horribilem, et
 Promethei poena nobilem. ¹² Vel
 per ea loca, quae, &c. ¹³ Poëta-
 rum figmentis admirandus, de quo
 multa fabulosa ab historicis scri-
 buntur. ¹⁴ Praeterlabitur, et placi-
 de tangit, alluit. Metaph. à cani-
 bus. Indiae fluvius aurifer. ¹⁶ Hanc
 rem ita sese habere nuper meo
 exemplo didici, et expertus sum;
 Namque lupus fugit me inermem,
 &c. ¹⁷ Dum Lalages, amicae meae,
 laudes celebro. ¹⁸ Et dum ultra
 agri mei fines, vel, ultra institu-
 tae meae deambulationis limitem
 hinc inde discuro, et exspatior
 ab omnibus molestis cogitationibus
 liber. ¹⁹ Nullo telo accinctum, non
 armatum: vitae igitur integritati
 hoc est assignandum. ²⁰ Qualem
 portentosum, ac terribilem lupum.
²¹ Ad militiam apta: ut supra
 Od. 8. cur neque militaris inter
 aequales equites: vel militaris, id
 est, viris fortibus, et bello aptis
 gignendis nobilis. ²² Appulia Dau-
 ni regis, Diomedis soceri, colonia.
 Meton. subi. Appulis Daunia in-

colis. ²³ Sylvis, quae esculis arbo-
 ribus glandiferis sunt consitae. ²⁴
 Iubae regis patria, id est, Mauri-
 tania sive Numidia, in qua Iuba
 regnavit, terrarum ultima ad occa-
 sum, ac fretum Gaditanum. Plin.
 l. 5. c. 1. Synecd. gen. ²⁵ Summa
 aquarum penuria laborans. ²⁶ Cons-
 titue. Permissio, quae bis iteratur
 per Anaphoram. ²⁷ Frigore torpen-
 tibus, assiduo astrictis frigore,
 instar hominum, qui ipsi quoque
 nimio frigore ignavi, segnesque effi-
 ciuntur (Hinc *Iners*, et *ignavum*
frigus Poëtae appellant) i. in frigi-
 dis locis. Arctico, vel Antartico
 subiectis, ubi aquae glacie pigres-
 cunt. Synecd. gen. id est, descrip-
 tio Zonaе frigidae, quam sic Ovid.
 1. Met. describit: *Triste solum, ste-
 rilis, sine fruge, sine arbore tellus,
 Frigus iners illic habitant, pallor-
 que tremorque.* ²⁸ Calida Solis tem-
 perie fovetur, tepido temperatur
 vento. ²⁹ Quam mundi partem. ³⁰
 Gravis, et insalubris aër. Sic su-
 pra Od. 1. *manet sub Iove frigido*
Venator. Meton. subi. pro adi. i.
 possessoris pro re possessa, coelo,
 et aëre. ³¹ Perpetuo premit, et oc-
 cupat, id est, in locis, ubi sem-
 per hyems est.

³² Pone sub curru nimium ³³ propinqui
Solis, in terra ³⁴ domibus negata:
³⁵ Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

³² Pone etiam me sub Zona torrida, in Africa. Synecd. gen. ³³ Ad capitis verticem admoti: ubi Sol directos deiicit radios, obliquos alibi. ³⁴ Propter intolerabilem aestum, et calorem hominum habitationibus negata, et inhabitabili. Credebant antiqui Zonam

torridam fuisse inhabitabilem; at iam notum est multis, eo navigantibus, eam vitae humanae protrahendae satis esse idoneam. ³⁵ Dulciter. Sic Catullus ad Lesbiam; *identidem te spectat, et audit Dulce ridentem, misero quod omnes Eripit sensus mihi.* Epanalepsis.

ODE XXIII. Λεσχνητική.

AD CHLOEN.

Non est cur Chloë viri contactum fugiat, cum sit iam viri potens, et aetate matura.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

Vitas ¹ hinnuleo me similis, Chloe,
Quaerenti ² pavidam montibus ³ aviis
⁴ Matrem, ⁵ non sine vano
Aurarum, et ⁶ sylvae metu.
Nam ⁷ seu mobilibus vitis inhorruit
Adventum foliis; seu virides ⁸ rubum
⁹ Dimovere lacertae,
¹⁰ Et corde, et ¹¹ genibus tremit.

¹ Pullo cervino, hinnuli foetui, quo nihil timidius. Synecd. spe. pro gen. ² Meticulosam. ³ In montibus sine viis, qua ferae discurrere solent. ⁴ Cervam. ⁵ Non sine inani formidine levis venti strepentis, et arborum. ⁶ Est dictio trisyllaba per Diaeresin: ut Od. 13. Epod. *Nunc mare, nunc silvae Threicio Aquillone sonant.* ⁷ Sive veris adventus inhorruit, et paulo horridior incubuit, i. tremuit mobilibus arborum foliis: vel sic, Sive folia mobilia inhorruerunt ve-

ris adventu, id est, Zephyro, veris comite. Meton. effe. ⁸ Sentem. ⁹ Repentes è loco suo. ¹⁰ Et animo, et corpore inhorrescit. Virg. 2. Aen. *Nunc omnes terrent aurae, onus excitat omnis Suspensum, &c.* Quasi dicat, Veluti hinnulus levissimis, et nullis de causis tremit: ita tu quemvis etiam levissimum meum tactum exhorrescis. ¹¹ Pavor enim incipiens genuum quoque tremore arguitur: ut *tarda trementi Genua lavant.* Virgil. 5. Aen.

¹² Atqui

¹² Atqui non ego te, ¹³ tigris ut ¹⁴ aspera,
¹⁵ Getulusve leo, frangere persequor.
¹⁶ Tandem desine ¹⁷ matrem
¹⁸ Tempestiva sequi viro.

10

¹² Atqui, ò Chloe, ego non insector te ut dilacerem ac devorem, tamquam hinnulum, sed ut tecum amicè, et familiariter vivam. ¹³ Tigris truculentum est animal, et velocissimum. ¹⁴ Violenta. ¹⁵ Leo ex Getulia, parte Africae, id est,

Africus leo. ¹⁶ Vano timore deposito. ¹⁷ Matrem tuam semper comitari. ¹⁸ Viro apta, et matura, annos nata decem, et septem. Virg. Aen. 7. Iam matura viro, iam plenis nubilibus annis.

ODE XXIV. Θρηνητική.

AD VIRGILIUM,

Qui mortem Quintilii deflebat immoderatè.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **Q**uis desiderio sit pudor, aut modus
 Tam cari ² capitis? ³ praecipe ⁴ lugubres
 Cantus, Melpomene, cui ⁵ liquidam ⁶ pater
 Vocem cum ⁷ cithara dedit.
⁸ Ergo Quintilium ⁹ perpetuus sopor
 Urget? ¹⁰ cui pudor, et ¹¹ Iustitiae soror

¹ Quid est, cur quemquam pudeat desiderio tam cari hominis affici? aut quid est, cur quisquam eius desiderii finem facere debeat? ² Φῆλυς κεφαλῆς, tam cari hominis, et amici, scil. Quintilii. Synecd. mem. ³ Praemonstra, doce, praescribe nobis. Apostrophe ad Musam. Sic de Arte Poet. Quicquid praecipies, esto brevis: unde praecpta, id est, documenta: ut Ep. 1. l. 2. Mox etiam pectus praecptis format amicis. ⁴ Moestas, et funebres lamentationes, quibus deplorandam Quintilii mortem satis deplorare possimus. ⁵ Canoram, claram, suavem, non raucam. ⁶ Pater tuus Iupiter; culus filiae dicuntur Musae ex Mnemosyne. Synecd. gen. ⁷ Qua lugubres, et Tra-

gicas materias decantas. ⁸ Vox indignantis aut dolentis est. Ergo ne Quintilius occidit ac mortuus est, et numquam amplius nobis conspicietur? Hi autem sunt cantus lugubres, quos fingit sibi Horatius à Musa esse praecptos ac praemonstratos. ⁹ Perpetua mors opprimit, constrictum tenet? Metaph. propter similitudinem utriusque: nihil enim est cognatius morti alto somno. ¹⁰ Quintilio. ¹¹ Aequitatis germana. Est enim fides iustitiae fundamentum (ut Cicero ait 1. Offic.) id est, dictorum, conventorumque constantia, ac veritas. Metaph. qua datur sensus, & motus rebus inanimatis, id est, nemo invenierur, in cuius animo tam penitus insidet chorus virtutum.

¹² In-

- ¹² Incorrupta fides, nudaque veritas
¹⁴ Quando ¹⁵ ullum invenient ¹⁶ parem?
¹⁷ Multis ¹⁸ ille quidem ¹⁹ flebilis occidit:
²⁰ Nulli ²¹ flebilior, quam ²² tibi, ²³ Virgili.
²⁴ Tu frustra pius, ²⁵ heu!, non ita ²⁵ creditum
 Poscis Quintilium Deos.
²⁷ Quod si Threicio ²⁸ blandius ²⁹ Orpheo
³⁰ Auditam moderere arboribus fidem,
³¹ Non ³² vanae redeat ³³ sanguis ³⁴ imagini,
³⁵ Quam ³⁶ virga semel horrida
³⁷ Non lenis ³⁸ precibus fata recludere,

10

15

¹² Sincera, quae neque prece, neque pretio corrumpitur, ac violatur, ἀφθαρτος, ἀδωροδόκητος.
¹³ Infucata, seu sine fuco, aperta, ac simplex.
¹⁴ Q. d. raro aut numquam.
¹⁵ Aliorum hominum.
¹⁶ Similem.
¹⁷ Multis egregiis viris in hac Republica Romana.
¹⁸ Egregius ille vir.
¹⁹ Lamentabilis, deflendus, seu deplorandus mortuus est. Polyptoton.
²⁰ Civium Romanorum.
²¹ Lamentabilior.
²² Intimo, et summo eius amico. Auger quidem his verbis Virgili luctum, sed paulatim labitur ad consolationem. Cum enim omnibus moriendum sit, neque quisquam ab inferis revocetur, sapientum decet dolori modum imponere.
²³ Qui eius miserabili casu non immerito in luctu te maces.
²⁴ Tu, quamvis in Deos pius es, nequicquam poscis Deos, ut Quintilium, ab inferis excitatum, tibi restituant. Monet ergo cum Diis non esse pugnandum, ne pro pietate in amicum, si impius in Deos, quorum nutu cecidit Quintilius, non revicturus umquam pro arbitratu hominis.
²⁵ Exclamatio dolentis vanas Virgilio lacrymas.
²⁶ Non ita tibi commissum, sive concessum à Diis, ut nunquam moretur, ut semper illius praesentia fruereris. Recte enim Lucret. l. 3. *Vitaque mancipio nulli datur, omnibus usu.* Precariam quippe vitam agimus, dantis arbitrio posituri. Metaph. à foeneratoribus, qui cer-

tis pactionibus lucri credunt aliis pecuniam in certum temporis spatium. Sic Od. 3. l. 1. creditum debes Virgillum. ²⁷ Etiam si blandius Orpheo cithara canas, &c. Al. *Qui si Threicio*, &c. propter τὸ *Tu frustra pius*, &c. ²⁸ Suavius, et delectabilius. ²⁹ Apollinis, et Calliopes Musae filio, lyrae principe, qui suae citharae dulcedine fretus, Eurydicen uxorem ab inferis in lucem revocare frustra conatus fuit. ³⁰ Citharae chordam pulses ab arboribus auditam, id est, quam arbores audiebant, et sequebantur. Supra Od. 12. *Blandum, et auritas fidibus canoris Ducere quercus.* ³¹ Non tamen vita, animaque defuncto amico restituatur. ³² Inani umbrae, τὸ ἐν ὧλῳ sive animae incorporeae Quintilii nostri. Virg. Aen. 4. *Et nunc magna mel sub terras ibit imago*; et Aen. 6. *Et nunc docta comes tenues sine corpore vltas Admoneat volitare cava sub imagine formae.* ³³ Anima. Meton. subi. Physici enim faciunt sanguinem animae sedem. Unde Virg. *Purpuream vomit ille animam.* ³⁴ Cadaveri, quod est vacuum, et inane simulacrum. Metaph. à pictoribus. ³⁵ Umbram, imaginem. ³⁶ Caduceo: de quo vide supra Od. 10. ³⁷ Inexorabilis, qui non est ea lenitate, ut fatalem mortem rursus aperire velit, eaque, quae fato, seu divina voluntate semel statuta, et iam conclusa sint, revocare ac dissolvere. Hellenismus. ³⁸ Hominum.

39 Ni-

³⁹ Nigro compulerit Mercurius gregi.

⁴⁰ Durum : Sed ⁴¹ levius fit ⁴² patientia,

⁴³ Quicquid ⁴⁴ corrigere est nefas.

³⁹ Compulerit, et congregaverit in nigram animarum, et umbrarum multitudinem, vel, coegerit sese iungere nigrae animarum multitudini. ⁴⁰ Intolerabile est tantum amicum amisisse, eiusque inortem ferre. ⁴¹ Tolerabilius. ⁴² Patiendo, tolerantia, qua omnem calamitatem superamus. Recte igitur Virg.

Aen. 5. *superanda omnis fortuna ferendo est.* Et P. Syrus: *Fer, non culpes, quod vitari non potest.* ⁴³ Quicquid mutare non est possibile, α' δύνατον, non licet. ⁴⁴ Metaph. à corporibus pravis, et tortuosis, ad rectam animi emendationem, et laudabilem, vel ad pristinum ipsius statum restituendum.

ODE XXV. ΜΕΜΠΤΙΚΗ.

A D L Y D I A M.

Insultat ei, quod iam vetula, merito ab amatoribus spernatur.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **P** Arcius ² iunctas ³ quatiunt ⁴ fenestras

⁵ Ictibus crebris iuvenes ⁶ protervi,

Nec tibi ⁷ somnos adimunt : ⁸ amatque

Ianua limen,

⁹ Quae prius multum ¹⁰ faciles ¹¹ movebat

Cardines : ¹² audis minus, et ¹³ minus iam,

¹⁴ Me tuo ¹⁵ longas ¹⁶ pereunte noctes,

¹ Rarius, quam antea, non tantopere. ² Coniunctas, quasi clausas. ³ Pulsant. ⁴ Tuas. ⁵ Lapidum iactu, vel calcis ictu. ⁶ Libidinis impatientia petulantes. ⁷ Nocturnis clamoribus, et cantu. ⁸ Ianua tua nunc perpetuo clausa, et obse-rata est, nec à limine recedit. Metaph. ab animantibus, quae coniunguntur amore, ad inanimata, quae se mutuo contingunt, et amplectuntur. ⁹ Quae quidem ianua ante annos aliquot crebro, ac multum facile, seu minore strepitu aperiebarur, et mox amatores admittebat, et dimittebat. ¹⁰ Quia crebro aperiebarur. Ianua enim, quo saepius, eo facilius ac minore strepitu aperitur, cardine non ita re-

nitente, sed facili, ac obsequioso. Al. *multum facilis*, id est, aperiri valde facilis. Metaph. quae sensus, et motus tribuitur rei inanimatae. ¹² Iam vero tu sine ulla amatoris interpellatione secure in utramque aurem dormis, ac minus, et miuus iam quotidie haec amatorum tuorum, quos in aetatis flore excluseras, ante fores tuas pernoc-tantium verba audis, dicentium: ò Lydia, &c. ¹³ Epizeuxis. ¹⁴ Me amatore tuo. Haec erant amatoris exclusi verba. ¹⁵ Integras. Ep. 1. l. 1. *Ut nox longa, quibus mentitur amica, diesque Longa videtur opus debentibus.* ¹⁶ Ante fores tuas frigore, et morae, ac amoris tui impatientia moriente.

Ly-

Lydia, ¹⁷ dormis?

¹⁸ Invicem ¹⁹ moechos ²⁰ anus ²¹ arroganteis

Flebis, ²² in solo ²³ levis ²⁴ angiportu,

10

²⁵ Thracio bacchante ²⁶ magis ²⁷ sub inter-

lunia vento:

Cum tibi ²⁸ flagrans amor, et libido,

Quae solet ²⁹ matres ³⁰ furiare equorum,

15

³¹ Saeviet circa ³² iecur ³³ ulcerosum,

³⁴ Non sine questu:

Laeta quod ³⁵ pubes edera ³⁶ virenti

¹⁷ Prosopoeia imperfecta, qua inducitur iuvenis sic de Lydiae immanitate conquerens. ¹⁸ Tu levis anus vicissim flebis arrogantes moechos, in solo angiportu: id est, quos tu florente de aetate superba, et arrogans amatores contempsisti, iidem te vetulam pari arrogantia, ac fastu contemnent, nec flens reperies, qui amare te velint. ¹⁹ Amatores tuos. Cat. *catyphresis Synecdochica*, cum intelligendi sint iuvenes coniugio soluti, et simpliciter scortantes. ²⁰ Iam vetula. ²¹ Superbos, teque contemnentes. ²² Cum fueris sola in angiportu derelicta ab amatoribus: vel, solo i. deserto, et infrequenti, ab amatoribus relicto. Virg. Georg. 4. *Te, dulcis coniux, te solo in litore secum, Te veniente, te decedente canebat.* Cat. *sola sub rupe.* Ter. in Andr. *Venit medltatus aliunde ex solo loco.* ²³ Contempta, vilis, ac nullius pretii, utpote quae de noctu in angiportu amatores quaerat. ²⁴ Vico angusto, in quo prostabant vulgata scorta. *Angiportus*, vel *angiportum* (utrumque enim dicitur) est iter compendiarium, ut ait Festus, *in oppido, eo quod sit angustus portus, i. aditus ad portum*: ab *angendo* ergo dictus, quod propter *angustiam* nihil per eos agi possit in portus. ²⁵ Aquilone, seu Borea est Thracia furenter flante, tempestates excitante. Ducta Metaphora à sacerdotibus Bacchi Bacchantibus: et Synecd. gen. ²⁶ Quam aliis

temporibus. ²⁷ Paulo ante, circiter interlunii tempus, quando Sol cum Luna coniungitur, quo tempore maximae sunt noctis tenebrae, id est, intempesta nocte. Plinius vocat illud tempus *Lunae silentium*. Nota, versum non esse nomine integro clausum: ut Od. 16. l. 2. *non gemmis, neque purpura venale, nec auro.* ²⁸ Furiosus. ²⁹ Equas ad libidinis furorem, et insaniam adigere: hinc mulieres libidinosae dicuntur Graecis *ἰππομανέσ*, id est, *equae furentes*. Virg. Georg. 3. *Scilicet ante omnes furor est insignis equarum: Illas ducit amor trans Gargara, transque sonantem Ascanium: superant montes, et flumina tranant.* ³⁰ Virgil. 2. Aen. *Non tulit hanc speciem furiata mente Choroebus.* ³¹ Nullum, qui eius furorem coercere, vel satiare velit, inveniet. ³² Iecur sedes est libidinis. ³³ Ulceribus madens propter ardorem libidinis, amore saucium. ³⁴ Non sine querimonia: eo quod iuvenes vetulis anteponunt puellas. ³⁵ Iuventa urbis Romae. Meton. adi. signi, pro iuvenibus. ³⁶ Viridiorae aetate, id est, puellis iunioribus delectetur. Alleg. est è continuis Metaph. à plantis, partim virentibus, et florentibus, ad puellas florenti aetate significandas, partim à siccis, et aridis frondibus, ad vetulas, et rugosas indicandas, iuxta proverbium, *Pares cum paribus facillime congregantur.*

Gaudeat, ³⁷ puella ³⁸ magis atque myrto:
³⁹ Aridas frondeis, ⁴⁰ hyemis sodali
 Dedicet ⁴¹ Hebro.

³⁷ Pene nigra, nigricante. Metaphora est; nam *myrtus nigra* ponitur pro forma constante, quae non facile perit, qualis est in puella susca, et nigricante. ³⁸ Quam frondibus aridis, id est, decrepita anu. ³⁹ Et quod frondes hederæ, aut myrti ætate desiccatae, id est, anus iugosas ætate frigidas, &c.

⁴⁰ Hyemis amico, quod Septentrioni subiacet, ubi maximum est frigus. Sic Od. 18. l. 3. *crateram Veneris sodalem* appellat. ⁴¹ Thraciae fluvio frigidissimo, id est, quod anus exoletas sui similibus relinquat. Quicquid enim abominamur, in profluentem, aut in ignem abici optamus.

ODE XXVI. Εὐχαισική.

AD MUSAM, DE AELIO LAMIA.

Non decet Musarum cultores curis, et meroribus esse obnoxios. Poëta suum Lamiam Musae Pimpleae commendat.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **M**USIS amicus, tristitiam, et metus
 Tradam ² protervis in mare ³ Creticum
 Portare ventis: ⁴ quis sub ⁵ Arcto
 Rex gelidae metuatur orae,
⁶ Quid Tyridentem terreat, unice

¹ Ego Horatius, quoniam Musis gratus sum, tradam tristitiam, et metum protervis ventis portare in Creticum mare, i. ut portent eas animi aegritudines in mare, i. ego omnem tristitiam, et metum ex animo eiiciam, sive rellam, et longissime à me relegabo. Tradere enim ventis, est oblivioni tradere, negligere, aut deponere, ac delere ex animo vel e. Tibul. El. 5. l. 1. *Haec mihi fingebam, quae nunc Caurusque, Notusque iactat odoratos vota per Arnerios.* Lucret. l. 4. *tu fac ne ventis verba profundam.* ² Perulanti- bus, pro acibus. ³ Quemvis locum, et mare remotissimum, et abditissimum. Syned. sp. pro gen. ⁴ Unico securus, i. praecipue, et ante omnia

minime sollicitus, quis Rex orae gelidae, i. regionis Septentrionalis frigidae, metuatur, i. tyrannidem exerceat. ⁵ Sub ursa, signo coelestis, i. Septentrionali regione. Meton. adi. Duæ ursae in regione Septentrionali elucet: altera maior, quae et Ελκινῆ, et ἀμάρξα, i. currus, quod currus similitudinem gerat, appellatur: altera ei propinqua minor, quae Cynosura, sic dicta, quod canis caudae inflexae similis sit. ⁶ Non admodum sollicitus, quid Tyridentem, Armeniae regem (qui contra Thraaten, Parthorum regem insurrexisse, et victus in Syriam confugisse dicitur) sollicitet. Polyptoton.

Securus: ⁷ ô quae fontibus ⁸ integris
⁹ Gaudes, ¹⁰ apricos nocte flores,
 Nocte meo ¹¹ Lamiae ¹² coronam,
¹³ Pimplea dulcis. Nil ¹⁴ sine te mei
¹⁵ Possunt ¹⁶ honores: ¹⁷ hunc ¹⁸ fidibus novis,
 Hunc ¹⁹ Lesbio sacrare plectro,
 Teque, ²⁰ tuasque decet sorores.

⁷ O Pimplea dulcis, quae gaudes integris fontibus, nocte coronam meo Lamiae. Exclamatio per imprecationem cum Apostrophe ad Musam Pimpleam. ⁸ Puris, sinceris, non vitiatis fontibus, *ἐν ἀνδρῶν*, i. viris bonis, et incorruptis. Sic Lucret. l. 4. *inuat integros accedere fontes, Atque haurire, inuatque novos decerpere flores.* *Integrum* enim dicimus, quicquid firmum, validum, ac sincerum, non affectum, non vitiatum est. ⁹ Delectaris. ¹⁰ In apricis locis nascentes, in aperto aëre Soli expositos, et fragrantis. ¹¹ Qui consul fuit anno octavo post mortem Horatii cum M. Servilio. ¹² Sertum aliquod. ¹³ O iucunda Musa, à Pimpla, Macedoniae monte, et fonte, sic ap-

pellata: unde Musae dicuntur *Pimpliades*. ¹⁴ Nam sine tuo divinae Musae caelesti instinctu, et auspicio meae laudes, quibus Aelium Lamiam celebraturus sum, vanae, et irritae sunt, *vel* Poësis mea, in laudem Lamiae facta, nihil honoris acquireret. ¹⁵ Al. *Prosunt*. ¹⁶ Metaph. à publicis magistratibus, ad magnitudinem honestae famae, i. nisi te cantem, non potest esse memorabile meum nomen. ¹⁷ Aelium Lamiam. Anaphora. ¹⁸ Insolitis, eximiis, mirandis Latinis carminibus. Virg. Ecl. 3. *Polio, et ipse facit nova carmina*. ¹⁹ Carmine Lyrico, Saphico, vel Alcaico (quali Sappho, et Alcaeus ex Lesbo uti consueverunt) immortalitati consecrare. Met. adi. ²⁰ Reliquas octo Pimpleides. Syn. gen. pro spe.

ODE XXVII. Εὐκτική.

AD SODALES SUOS CONVIVAS.

De hilaritate, et ne inter potandum et poculis ipsis pugnent, barbarorum more.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **N**Atis ² in usum laetitiae ³ scyphis
 Pugnare, ⁴ Tracum est: ⁵ tollite barbarum

¹ A natura mortalibus attributis, inventis, et effictis. Catachrestica Metaph. ab animantibus terrestribus. ² Exhilarandis animis. ³ Vini poculis, vel vino seu convivio ad laetitiam, non ad tristitiam, et dissidia comparato. Meton. subi. ⁴ Illud non Romanorum est, sed hominum barbarorum, cuiusmodi sunt Thraces, quibus immodico

potu mens, et ratio exulant, et risu dediti sunt. Graeci *ἀνπατοποτάς* eos vocant. Synecd. spe. pro quovis genere intemperantium hominum, et immanium. ⁵ Vos, ô socii, inhumanum hunc morem ex amicis conviviis, et congressibus tollite.

Morem, ⁶ verecundumque ⁷ Bacchum

⁸ Sanguineis prohibete rixis.

⁹ Vino, et ¹⁰ lucernis ¹¹ Medus acinaces

¹² Immane quantum discrepat? ¹³ Impium

¹⁴ Lenite clamorem, ¹⁵ sodales,

¹⁶ Et cubito remanete presso. * *

¹⁷ Vultis ¹⁸ severi me quoque sumere

Partem ¹⁹ Falerni? ²⁰ dicat ²¹ Opuntiae

²² Frater Megillae ²³ quo beatus

Vulnere, ²⁴ qua pereat ²⁵ sagitta.

⁶ Verecunde, ac reverenter tractandum, non Cyclopum, aut Lapitharum more; *vel*, vinum efficiens homines verecundos, dum moderate sumitur: inverecundos vero, dum immodice bibitur. ⁷ Illum laetitiae datorem, id est, vinum. Meton. effic. ⁸ A sanguineis contentionibus defendite. Cic. *Erit igitur humanitatis vestrae tantum civium Romanorum numerum calamitate prohibere. Sic legimus, prohibere itinere, apud Caes. prohibere domo, apud Ter. vel, prohibere rixas sanguineas à Baccho, quem cum verecundia, et modestia tractare debetis: ut sit Hypallage.* ⁹ A vino, et conviviis nocturnis (quae lucernis indigent) quam multum, quantopere discrepat ferrum, id est, hostilis animus? ¹⁰ Lucernas cum vino coniungit, quia olim noctu potissimum convivia agitabantur, Od. 8. l. 3. *et vigiles lucernas Profer in lucem.* ¹¹ Gladius Persicus, id est, quivis gladius, Synecd. spe. Thraces enim gladio accincti accumbebant. *Medum* autem appellat, quia Medorum imperium ad Persas translatus fuit, Medique, et Persae uni Cyro paruerunt. ¹² Quantopere differt à conviviis pugna. Exclamatio detestantis. ¹³ Diis, hominibusque execrandum. ¹⁴ Mitigate, compescite vociferationem, et tumultum. Dialogismus Poetae, et sodalium. ¹⁵ O amici, et convivae charissimi. ¹⁶ Et cubito in lectum, et pulvinar impresso, et immoto ad mensas semper discumbite; id est, ne insurgite ad pugnam, sed discumbite cubito innitentes, veterum Romanorum more. Horta-

tur ergo Horatius sodales suos, ut sese in lectis eo corporibus situ contineant, quo edere, et bibere, non autem pugnare possint. Ex hoc loco colligi potest, quo corporis habitu, atque situ Romani coenare sint soliti: ita nempe compositi, ut capite leviter erecto, suffulto plumis dorso, reclinata in laevum cubitum cervice, infera vero parte in longum porrecta, nec iacere dici possent, nec sedere, sed medium quid, quod proprie *accumbere*. ¹⁷ Vultis ne igitur, o sodales, me quoque Horatium convivium vobiscum celebrare, et una potare, et non abire, clamores, et iurgia valeant, et de rebus festivis, et amatoris loquamur. ¹⁸ Austeri, asperi, ob nimiam vetustatem. ¹⁹ Campaniae montis vini, quod tristes, et rixosos reddidit. ²⁰ Non alia bibam conditione, nisi frater Megillae Opuntiae ingenue fateatur, &c. ²¹ Ab Opunte, urbe Locridis, ubi nata est, sic dicta. ²² Unus è convivis. ²³ Quo amoris vulnere felix sibi videatur, id est, cuius puellae amore sit saucius. Quomodo beatus, qui perit? Quia in amore, haec omnia insunt vitia, iniuriae, suspiciones, induciae, bellum, pax rursum. Ter. in Eun. Deinde, amans eo, quod potiatur, beatus dici potest: quod serviat autem, et quod semper sollicitus sit, miser est, adeoque videns, sciensque perit. ²⁴ Quo telo Cupidinis percussus pereat. Polyptoton. Propert. l. 2. *Et merito hamatis manus est armata sagittis, Et pharetra ex humero Gnosia utroque iacet.* ²⁵ Alleg. à Metaph. à re militari.

Cessat ²⁶ voluntas? non alia bibam

²⁷ Mercede, quae te cunque ²⁸ domat Venus,
Non erubescendis adurit

15

Ignibus: ²⁹ ingenuoque semper
Amore peccas: ³⁰ quicquid habes, age,
Depone ³¹ tutis auribus, ³² ah miser,

Quanta laboras in ³³ Charybdi!

Digne puer meliore ³⁴ flamma.

20

³⁵ Quae saga, quis te solvere ³⁶ Thessalis

³⁷ Magus venenis, quis poterit Deus?

³⁸ Vix ³⁹ illigatum te ⁴⁰ triformi

²⁶ Confitendi, id est, negas te mihi eius puellae, quam amas, nomen edicturum, aut in aurem dicturum? Al. *voluptas*. ²⁷ Nullo alio pretio adducar ad bibendum, quam ut Megillae frater amores suos nobis enarrat. Metaph. ab iis, qui locant suas operas aliis pretio. ²⁸ Quaecumque amica, aut amor tibi imperat, te sub iugum mittit, ille non poenitendis amoris sui ignibus te inflamat, id est, non est cur pudeat poeniteat ve te, eam amare. Metaph. in *Venus* est *Meton*. effic. ²⁹ Laudando, non pudore digno, qui adolescentem benenatum decet, id est, ingenuam, et liberam; non servilem, aut mercenariam amas. ³⁰ Amorum sc. id est, quaecumque ea sit, quam amas, commite mihi tacituro, dic mihi in aurem non vulgatur. Est enim *deponere*, *fideli custodiae tradere*. Unde *depositum* pro contractu ipso apud iurisconsultos, qui vel imprimis bonam fidem desiderat. ³¹ Alto silentio, quicquid deposueris, ac commiseris, fideliter servaturis. ³² Ah infelix amice! illamne amas? Horatius, audito tandem puellae illius nomine, illiberalis fortasse, et saevo ingenio praeditae, ita exclamat admirans, et dolens in miseriam adolescentis. Quanto in periculo versaris! Quam saevam, rapacem, et avaram puellam (propter voracitatem *Carybd.* similem) nactus! ut metuendum sit, ne haec vorago inexplibilis vivum te absorbeat, deglutiatque. Cic. de Orat. 3. *Charybdis bonorum voraginem potius dixerim; facillius enim ad ea,*

*quae visa, quam ad illa, quae audita sunt, mentis oculi feruntur. Charybdis enim est aquarum vorago inter Adriaticum, et Tyrrhenum mare, quae vim quamdam absorbendi habet. Lege Virg. 3. Aen. Met. à nautis, et Synecd. spe. pro gravissimo quoque periculo. 34 Amore, id est, qui humaniore amica, quae mitius, et melius tecum ageret, dignus eras. Virg. Aen. 4. est mollis flamma medullas. Metaph. ab igne. 35 Quae te mulier venefica, et incantatrix, quae herbis, et carminibus mala accersere potest, eius amore liberare poterit? Polyptron. *Sagire* (inquit Cic. de Divin. l. 1.) sentire acute est: ex quo sagae anus, quia multa scire volunt: et sagaces dicti canes. 36 Herbis efficacissimis, cuiusmodi sunt in Thessalia. Tibul. El. 2. l. 4. *Quicquid habet Circe, quicquid Medea veneni, Quicquid et herbarum Thessala terra gerit.* 37 Incantator, et ve eficus. 38 Pegasus te illigatum vix solvet ab hac Chimaera. 39 Intricatum, in illa implicitum. 40 Chimaerae tria capita habenti. *Chimaera* enim, Typhaonis, et Echidnae filia, tria habuit capita, unum Leonis, alterum Caprae, tertium Draconis. Hesiod. *Περσάδελιων, ὀπίσθω δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα:* quem sic vertit Lucretius; *Prima Leo, postrema Draco, media ipsa Chimaera.* Alleg. à captivis, et ab illo triformi monstro, ad saevitiam, improbitatem, avaritiam puellae in puerum indicandum.*

41 Pe-

4¹ Pegasus 4² expediet Chimaerae.

4¹ Ipse ex Medusa, et Neptuno natus equus alatus, à quo Bellerophon in altum sublatus Chimaeram sagittis confecit, id est, Pegaso vectus Bellerophon. 4² Te liberabit, extricabit, et solvet ab hoc monstro tamquam Chimaera. Al. Chimaera, ut cohaeret cum verbo expediet.

ODE XXVIII. Προσδυορευτική.

AD ARCHYTAM.

Inducitur Archytas Philosophus, et Geometra, nautae culdam respondens, quod omnibus sit moriendum, petensque à nauta, ne sinat corpus suum jacere in litore insepultum.

DICOLOS DISTROPHOS.

¹ **T**E maris, et terrae, ² numeroque carentis arenae
³ Mensorem ⁴ cohibent, Archyta,
⁵ Pulveris exigui ⁶ prope litus parva Matinum
 Munera: nec quidquam tibi ⁷ prodest
⁸ Aërias tentasse domos, animoque rotundum
 Percurrisse polum, ⁹ morituro.
 Occidit et Pelopis ¹⁰ genitor, conviva Deorum,

¹ Archytae cadavet sic nauta alloquitur: O Archyta, Tarentine Philosopho, parva munera exigui pulveris prope litus Matinum cohibent te mensorem maris, et terrae, et arenae, carentis numero. Dialogismus est in occupatione, et subiectione, ubi fere coniuncta est Prosopopoeia: obicit enim nauta quidam, scientiam corporum caelestium, ac terrestrium parum ad honestam moriendi rationem valere: ubi quaedam est Synecd. periphr. Geometrae: item altera Arithmetici. ² In litore maris innumerae, quae caret numero. ³ Geometram, iam naufragum, mortuum, et insepultum. Ridicule: quoniam Pythagorici omnia constare numeris volebant, etiam arenam metientem fingit. ⁴ Coercent, et continent te, tuamque umbram, cuius cadaver insepultum iacet, errantem detinent, et ad inferos transire non permittunt, qui vivus maria, et terras dimensus es, coelumque adeo ipsum mente, et animo percurristi. ⁵ Exiguae terrae, in

quam prostratus è mari eiectus iaces. ⁶ In Apulia. Matinus mons est in Apulia, iuxta quem Archytas iacet sepultus. ⁷ Adiuventi attulit ad mortem effugiendam. ⁸ Quod aërias regiones, stellas, ac sydera contemplatus sis, et ingenio sagaci axem coeli, seu coelum mente peragraveris. ⁹ Mortalium conditioni subiecto. ¹⁰ Respondet Archytas. Non mirum est me Mathematicum, et Philosophum esse mortuum, mortuus est et Tantalus, qui ipsos etiam Deos convivio excepit. Synecd. gen. Hoc mortis solatio apud Virg. Aen. 10. utitur Iupiter, Herculem, ob imminentem Pallantis interitum ingemiscentem, his verbis consolans: Stat sua cuique dies: breve, et irreparabile tempus Omnibus est vitae: sed famam extendere factis, Hoc virtutis opus. Troiae sub moenibus altis Tot nati cecidere Deum, quin occidit una Sarpedon, mea progenies: etiam sua Turnum Fata vocant, metasque dati pervenit ad aevi.

¹¹ Tithonusque remotus in auras,
¹² Et Iovis arcanis Minos admissus, ¹³ habentque
 Tartara ¹⁴ Panthoiden, ¹⁵ iterum Orco 10
 Demissum: ¹⁶ quamvis clypeo Troiana refixo
 Tempora testatus, nihil ultra
 Nervos, atque cutem morti concesserat ¹⁷ atrae,
¹⁸ Iudice te, non sordidus ¹⁹ auctor
 Naturae, verique. ²⁰ Sed omneis una manet ²¹ nox, 15
 Et ²² calcanda semel via lethi.
²³ Dant alios ²⁴ Furiae torvo * spectacula Marti:
²⁵ Exitio est avidis mare nautis.

¹¹ Tithonus etiam, Laomedon-
 tis filius, ipsius Aurorae maritus,
 longissimae vitae pertaesus, in au-
 ras receptus, evanuit. Od. 16. l. 2.
Longa Tithonum minuit senectus. ¹²
 Minos quoque, rex Cretae, Iovis,
 et Europae filius, qui in regno suo
 iustitiam administrans, Iovis, pa-
 tris sui arcanis legibus, et indi-
 ciis admissus est, consiliaque sua
 nono quoque anno cum ipso com-
 municavit, dum Daedalum, in Si-
 cilia profugum, sequitur à Cocalo
 dolo circumventus, et occisus in-
 teriit. ¹³ Occupant. ¹⁴ Pythago-
 ram Philosophum, Demarathi fi-
 lium, qui *μετεμψύχων*, id est,
 animarum transmigrationem in
 alia corpora suo confirmabat exem-
 plo, dicens, se apud Troiam Eu-
 phorbum, Pantho filium, à Me-
 nelao interfectum fuisse, et postea
 revixisse, et animae migratione
 Pythagoram factum fuisse. Synecd.
 gen. Facete admodum Pythagorae
 illam *μετεμψύχων* irridet Poëta.
¹⁵ Saepius mortuum, transeunte
 eius anima in alios. ¹⁶ Quamvis
 clypeo, post longum temporis spa-
 tium, cum Euphorbus adhuc esset,
 in templo Iunonis affixo, et relic-
 to, rursusque conspecto recorda-
 tus sit superioris vitae, et Troia-
 na tempora, eiusque decennale bel-
 lum testatus sit, et affirmaverit,
 quod animo non mortuus erat, cum
 à Menelao interfectus esset, sed

corpore tantum perierat, et quod
 nihil ultra ossa, et carnes, nihil
 praeter cadaver morti atrae tradi-
 derat. Procatalepsis. ¹⁷ Mors atra
 dicitur per Meton. esse, eo modo, quo
 pallida, crudelis, et exitiosa appella-
 tur. ¹⁸ Et ille ipse Pythagoras, qui
 vel re iudice rudi, et indocto nauta,
 nobilissimus indagator naturalis
 veritatis fuit. Verum, et hoc loco ri-
 det Horatius. Vide Valer. Max.
 l. 8. c. 7. ¹⁹ Synecd. gen. pro in-
 signi Physico, et luculento Dia-
 lectico. ²⁰ Sed una mortis necessi-
 tas omnes expectat. Sic supra Od.
 4. *Pallida mors aequo pulsat pede
 pauperum tabernas, Regumque tur-
 res.* Et Od. 2. l. 2. *Omnes eodem co-
 gimur: omnium Versatur urna.* ²¹
 Mors. Sic supra Od. 4. *Iam te pre-
 met nox, fabulaeque manes.* Catul.
*Nobis cum semel occidit brevis lux.
 Nox est perpetuo una dormienda.*
 Nam ut lux pro vita usurpatur
 (Cic. *cur piratis lucis usuram tam
 diu dedisti?*) ita nox, et tenebrae
 pro morte. Metaph. Catul. *At vo-
 bis male sit, malae tenebrae Orci:
 quae omnia bella devoratis.* ²² In-
 gradienda est. Alleg. è continuatis
 Metaphoris. ²³ Exhibent iucundos
 ludos interfectos, id est, alii in
 acie occidunt. ²⁴ Bellona, Enyo,
 aliaeque, à quibus conflantur bel-
 la, * quae sunt Martis ludi. ²⁵ Alii
 naufragio pereunt, et à mari ab-
 sorbentur.

²⁶ Mista senum, ac iuvenum ²⁷ densantur ²⁸ funera: nullum
²⁹ Saeva ³⁰ caput ³¹ Proserpina fugit. 20
³² Me quoque ³³ devexi ³⁴ rapidus comes ³⁵ Orionis
³⁶ Illyricis Notus obruit undis.
³⁷ At tu, nauta, ³⁸ vagae ne parce ³⁹ malignus ⁴⁰ arenae
 Ossibus, et ⁴¹ capiti inhumato
⁴² Particulam dare: ⁴³ sic ⁴⁴ quodcunque ⁴⁵ minabitur ⁴⁶
 Eurus 25
⁴⁷ Fluctibus Hesperiiis, ⁴⁸ Venusinae
 Plectantur sylvae, ⁴⁹ te sospite: ⁵⁰ multaque merces,

²⁶ Confusa inter se. ²⁷ Conglobantur, cumulantur, id est, cuiusque aetatis homines, et sine delectu, vel discrimine omnes cumulatim moriuntur. Metaph. ab aëre crasso, vel ab aggesta terra. ²⁸ Meton. adi. pro ipsis hominum cadaveribus. ²⁹ Acerba. ³⁰ Hominis, id est, nullum hominem. Synecd. mem. ³¹ Mors devitat, nulli mortaliū parcat. Est enim Proserpina, uxor Plutonis, Cereris filia, mortis, et vitae arbitra. Meton. effig. pro morre saeva. Ad veterum autem superstitionem respicit Poëta; qua credebant eos, qui morti essent proximi, à Proserpina primum tonderi, nec aliter mori posse, quam si his veluti primitiis Orco auctorarentur. Ut Virg. Aen. 4. de Didone: *Nondum illi flavum Proserpina vertice crinem Abstuleras, Stygiisque caput damnaverās Orco.* ³² Quoniam igitur omnes mori debemus, me Archytam quoque, &c. ³³ Qui ad occasum vergit, vel qui in declivi coeli parte situs est. ³⁴ Insanus. ³⁵ Syderis in coelo, qui oriens, et occidens, ventos, nimbos, et tempestates excitat, Epod. 15. *nautis infestus Orion.* Orion Iovis, Neptuni, et Mercurii filius fuit, ducto nomine ἀπὸ τῆς σπέρης, id est, à melendo, quia ex urina procreatus est. Is Dianae, cum qua venabatur, stuprum inferre conatus est: qua de re Dea irritata, scorpionem, è terra extulit, à quo

Orion in talo ictus interiit. Iupiter autem, eum miseratus, in astra retulit. Sic Od. 4. l. 3. *Tentator Orion Dianae.* ³⁶ Meridionalis ventus Illyrici maris fluctibus naufragum immersit. ³⁷ Archytas nautam orat, ne remaneat insepultus. Ordo est: At tu, ò nauta, ne parce malignus dare particulam vagae arenae ossibus, et capiti inhumato. ³⁸ Aqua, ventisque huc atque illuc agitari solitae. ³⁹ Ne sis tam malignus ut parcas. ⁴⁰ Huius litoris. ⁴¹ Corpori meo insepulto praebere, illudque exigua terrae portione obruere. ⁴² Exiguam partem. ⁴³ Adiurantis est, vel comprecantis. Rogat enim, si nauta eum sepe iverit, ut omnes tempestates à navigantibus avertantur in sylvas. Cum enim aliquid ab altero petimus, id ut facilius impetremus, ea solemus illi precari, et optare, quae scimus ei esse optatissima, addita particula *Sic.* Supra Od. 3. *Sic te Diva potens Cypri,* &c. Virg. Eccl. 9. *Sic tua Cynaeas fugiant examina taxos.* ⁴⁴ Malum, et infortunium. ⁴⁵ Naviganti tibi. Metaph. ab animatis ad inanimata. ⁴⁶ Orientalis ventus. ⁴⁷ Procellis Italicis. ⁴⁸ Illo incolumi, quaecumque sylvae puniantur, luant, in quascumque sylvas recidat. Sic Ep. 2. l. 1. *Quicquid delirant reges, plectuntur Achiivi.* ⁴⁹ Te alvo, te incolumi. ⁵⁰ Et summum lucrum, omniumque bonorum abundantiam.

⁵¹ Unde potest, tibi ⁵² defluat ⁵³ aequo
 Ab Iove, Neptunoque ⁵⁴ Sacri ⁵⁵ custode ⁵⁶ Tarenti:
⁵⁷ Negligis immeritis nocituram 30
⁵⁸ Postmodo te natis ⁵⁹ fraudem committere forsā:
⁶⁰ Debita ⁶¹ iura, ⁶² vicesque ⁶³ superbae
⁶⁴ Te maneant ipsum: ⁶⁵ precibus ⁶⁶ non linquar ⁶⁷
 inultis,
 Teque ⁶⁸ piacula nulla solvent.
 Quamquam ⁶⁹ festinas, ⁷⁰ non est mora longa, licebit 35
⁷¹ Iniecto ⁷² ter ⁷³ pulvere ⁷⁴ curras.

⁵¹ Ex omnibus partibus, unde-
 cumque est occasio. ⁵² Cumulatim
 promanet, ac proveniat, copiosa ti-
 bi merces persolvatur à Diis, qui
 facile id possunt. Metaph. ⁵³ A lo-
 ve tibi favente, propitio. Sic Ep. 1.
 l. 2. *et mecum facit, et Iove iudicat*
 aequo. ⁵⁴ Sibi. ⁵⁵ Tutore. ⁵⁶ Ubi
 Neptunus devotius colebatur. ⁵⁷
 Vanum reputas, leve esse putas.
 Ordo est: Forsan tu negligis com-
 mittere fraudem nocituram post-
 modo te natis immeritis. ⁵⁸ Poste-
 ris tuis, paulo post ex te natis. ⁵⁹
 Culpam, iniuriam, et crimen per-
 petrare, quod nati natorum luere
 soleant. ⁶⁰ Si me inhumanum re-
 linquas. iusta sepulturae cadave-
 ri insepulto debita, &c. His enim,
 quae sequuntur, ei mala precatur,
 si se insepultum relinquat. ⁶¹ Ta-
 lionis praemia, ut pari casu inse-
 pultus iaceas. ⁶² Et vicissitudines,
 sive poenae graves reciprocaeque,
 superbis factis dignae, sc. ut inse-
 pultus vicissim ab aliis tam super-
 be negligaris, te expectent, et pari
 scelere puniant. ⁶³ A. *superbe*, in
 Vocativo casu, quia me inhumat-
 um reliquisti. ⁶⁴ Te expectent, ti-
 bi sint paratae. Sic Od. 13. Epod.
 Te manet *Assaraci tellus*, id est, ti-
 bi parata est. Et Od. 16. Epod. Nos
 manet *Oceanus circumvagus*. Quia è
 gestu nautae senserat postulatio-
 nem suam repelli, exclamat in
 eum per imprecationem. ⁶⁵ Signi-
 ficat Deos, suis precibus adduc-
 tos, poenas inhumanitatis ab hoc
 nauta repetituros: vel, *preces* ap-
 pellat execrationes, *ἀπ᾽ αὐτῶν*: ut Od.
 5. Epod. *Sed dubius unde rumperet*
silentium, Misis Thyesteas preces,
 id est, execrationes, qualis Thyes-
 tes in fratrem Atreum usus est. ⁶⁶
 Non relinquar à Diis, horum sce-
 lerum ultoribus. ⁶⁷ Frustratis: q.
 d. eventura precatus sum. ⁶⁸ Nulla
 sacrificia, nullae victimae te à tan-
 to scelere liberabunt, nisi meo ca-
 daveri terram inieceris. Meton.
 subi. ⁶⁹ Celeriter abire properas.
⁷⁰ Temporis tamen dispendium non
 est. Persuadet à facili. ⁷¹ Corpori
 meo, ⁷² Ter manes vocabant. Vir-
 gil. *Et magna manes ter voce voca-
 vi*. ⁷³ Terrae. ⁷⁴ Licebit ut navi-
 ges: unde *cursum* pro navigatione
 usurpant Latini. Cic. Offic. 3. Si
 idem scias complures mercatores ab
 Alexandria solvisse, navesque in
 cursu frumento onustas petentes Rho-
 dum videris.

ODE XXIX. Λεσχνητική.

AD ICCIUM.

Mirum est, et monstri simile, Iccium Philosophum, studio intermisso, ad militiam transisse divitiarum cupiditate.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

Icci, ¹ beatis nunc ² Arabum invides
³ Gazis, et ⁴ acrem militiam paras
 Non ante ⁵ devictis ⁶ Sabaeae
 Regibus, ⁷ horribilique Medo
 Nectis ⁸ catenas. ⁹ Quae tibi virginum,
¹⁰ Sponso necato, barbara serviet?
 Puer quis ¹¹ ex ¹² aula capillis
¹³ Ad cyathum statuetur ¹⁴ unctis,
¹⁵ Doctus sagittas ¹⁶ tendere ¹⁷ Sericas
¹⁸ Arcu paterno? ¹⁹ Quis neget ²⁰ arduis

¹ Immensis, opulentis thesauris, qui (ut putat vulgus) beatos homines efficiunt, & quorum princeps cupis fieri per militiam. Meton. esse. ² Felicium, ac ditissimorum populorum. Sic Od. 24. l. 3. *Intactis opulentior Thesauris Arabum, &c. et Ep. 7. l. 1. nec Otia divitis Arabum liberrima mutis.* ⁵ Divitiis, thesauris. Cic. Offic. 2. *omni Macedonum Gaza, quae fuit maxima, potitus est Paulus.* Od. 16. l. 2. *non enim Gazae, neque consularis Summovet lictor miseris tumultus Mentis.* ⁴ Acerbam militiam, fortiaque, et funesta bella instruis. Metaph. à saporibus. ⁵ A Romanis superatis. ⁶ Militiam paras contra reges Sabaeae, quae Aethiopiae est metropolis. Synecd. spec. pro populis Orientalibus. ⁷ Medorumque Regi, populo Romano post Antonium fugatum, et Crassum occisum, formidabili, fabricas vincula, ut in miseram servitutem abducas. ⁸ Manicas, et pedicas. Synecd. gen. ⁹ Quae nam virgo Parthica tuae serviet libidini, postquam spon-

sus eius erit à te occisus? ¹⁰ Hoste tuo. ¹¹ Regius, vel nobili genere natus, à te bello captus. ¹² Capti regis. ¹³ Pocula tibi ministrabit in convivio, pincerna, et ad potum porrigendum tibi deputabitur. ¹⁴ Unguento delibutis. ¹⁵ Qui artifex sit. ¹⁶ Ad scopum, et metam singulari solertia dirigere, id est, optime sagittare. Virg. 9. Aen. *et spicula tendere cornu.* ¹⁷ Medicas, vel Parthicas, vel, ut Seres, populus Parthis vicinus. ¹⁸ Pro gentis suae more. ¹⁹ Quis neget, fluvios relabi posse, cum tu libros Panaetii, Platonis, Aristotelis, &c. quos tu legendi causa coemeris, armis commutes, Philosophiaeque studio relicto, te ad rem militarem conferas? Ordo est: Quis neget, rivos pronos posse relabi arduis montibus, et posse reverti Tyberim, cum tu, pollicitus meliora, tendis mutare loricis Iberis libros nobiles Panaetii, undique coemptos, et domum Socraticam? ²⁰ Sublimibus montibus, à quibus delapsi sunt.

²¹ Pronos ²² relabi posse rivos
 Montibus, et Tiberim reverti:
 Cum tu coemptos undique ²³ nobileis
 Libros ²⁴ Panaetii, ²⁵ Socraticam et domum
²⁶ Mutare loricis Iberis,
²⁷ Pollicitus meliora, ²⁸ tendis?

²¹ Cum impetu deorsum decur-
 rentes fluvios. ²² Retro ad mon-
 tes ascendere, et redire. ²³ Exi-
 mios, nobilitantes ingenia homi-
 num. Meton. effe. ²⁴ Philosophi
 Stoici, quem saepe commemorat
 Cicero, quemque imitatus est in
 libris de Officiis. ²⁵ Totam fami-
 liam Philosophorum, quotquot à
 Socrate, summo Philosopho, orti
 sunt, Platonem, Xenophontem,
 aliosque veteres Academicos. Me-
 ton. subi. pro scripta Socratis doc-

trina. ²⁶ Anteponere Philosophiae
 clypeos, et hastas Hispanicas, sive
 quibus Iberi, Hispaniae populi
 bellicosissimi, utuntur, id est,
 Philosophiae studio omisso, mi-
 litiam persequi, et arma capere.
²⁷ Qui meliora studia, quam mi-
 litiae operam dare, nobis amicis
 promisisti, et longe aliam spem,
 et expectationem de te concitasti.
²⁸ Contendis, studes, cogitas,
 et in animo habes?

ODE XXX. Εὐκτική, vel Κλητική.

AD VENEREM.

Rogat Venerem, ut in aedem Glycerae sibi dedicatam veniat.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

^{no} ^{se} ^{da}
O Venus, regina ¹ Cnidi, ² Paphique,
³ Sperne ⁴ dilectam ⁵ Cypron, et ⁶ vocantis
 Thure te multo Glycerae ⁷ decoram
 Transfer in aedem.

⁸ Fervidus tecum ⁹ puer, et ¹⁰ solutis

¹ Urbis Cariae, ubi pie, ac reli-
 giosissime coleris. ² Urbis in Cy-
 pro insula. ³ Desere, minorisque
 aestima. ⁴ Tibi caram, et tuo
 nomini consecratam. ⁵ Insulam.
⁶ Glycerae, te invocantis, et tibi
 sacrificantis. ⁷ Migra in exorna-
 tum sacellum, à Glycera tibi con-
 secratum. ⁸ Flagrans, qui amo-

ris fervorem animis infert. ⁹ Cu-
 pido. Synecd. gen. ¹⁰ Gratiae in-
 cinctae, ac nudaе, vel ob eam,
 quae in nubentibus requiritur, ob-
 sequii conjugalis facilitatem, qua
 zona solvitur virginea: vel, quia
 natura munifici omnibus patent,
 ac minime tecti, vel fraudulentii
 sunt.

Gratiae zonis , ¹¹ properentque ¹² Nymphae,
Et ¹³ parum comis sine te ¹⁴ Iuventas,
¹⁵ Mercuriusque.

¹¹ Ad hoc sacellum festinent, illudque sua divina praesentia sanctum, ac religiosum reddant. ¹² Naiades, Orcades, Dryades, &c. ¹³ Severa, et tristis sine tuo divino munere, et rebus amatoriis. ¹⁴ Iuventutis Dea, Hercu-

lis uxor, Iovis poculorum administra, quam Graeci appellant *Heben*, id est, pubertatem. ¹⁵ Eloquentiae Deus. Multum enim valet eloquentia ad amorem conciliandum.

ODE XXXI. ΕΥΚΤΙΚΗ.

AD APOLLINEM.

Non divitias petit ab Apolline, sed tranquillam, hilaremque vitam, et ut sit mens sana in corpore sano.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

Quid ¹ dedicatum ² poscit Apollinem
³ Vates? Quid ⁴ orat, de patera novum
Fundens ⁵ liquorem? ⁶ Non opimas
Sardiniae ⁷ segetes feracis:
Non ⁸ aestuosae grata ⁹ Calabriae
Armenta: non aurum, aut ¹⁰ ebur Indicum:
Non rura, quae ¹¹ Liris ¹² quieta
¹³ Mordet aqua ¹⁴ taciturnus amnis.

¹ Divinis honoribus affectum, cui Augustus templum in Palatio dedicavit. Obliqua, et imperfecta est quaedam Prosopopoeia, ubi sermo ipsius Poetae leviter tertia personam repraesentatur. Potuisset enim dicere: Ego posco Apollinem hoc, vel illud per mea sacra. Quidam interpretantur Apollinem *τροπικὸς*, pro templo vel simulacro, ut sit Meton. adi. pro subi. In quid repetito est Anaphora. ² Precatur. ³ Poeta tuus Horatius. Loquitur enim de se in tertia persona, ut diximus. ⁴ Sibi à te dari. ⁵ De calice fundens novum vinum, sive vini primitias, id est, sacrificans. Synecd. gen. ⁶ Non orabo, sive poscam pingues, et laetas segetes; id est, ingentes fru-

mentorum acervos fertilis Sardiniae, quae insula est in mari Tyrreno. Anaphora ⁷ Al. opimae Sardiniae segetes feraces, id est, agros fertiles pinguis Sardiniae. Meton. adi. Festus: *Seges dicitur ea pars agri, quae arata, et consita est, à serendo dicta.* Virg. *Nec Cereri oportuna seges, nec comoda Baccho.* ⁸ Calidae, Solis ardore torridae. Sic supra Od. 21 *Syrtes aestuosas* appellat. ⁹ Italiae regionis, omni bonorum genere plenae, equorum praesertim. ¹⁰ Virg. 1. Georg. *India mittit ebur, molles sua thura Sabaei.* ¹¹ Campaniae fluvius. ¹² Lenta alluvione. ¹³ Alluit, irrigat, lambit: ut supra Od. 22. Metaphora ab animalibus. ¹⁴ Leniter fluens.

¹⁵ Premant ¹⁶ Calena falce, quibus dedit
Fortuna, vitem: ¹⁷ dives et aureis

10

Mercator ¹⁸ exsiccet ¹⁹ culullis

Vina ²⁰ Syra reparata ²⁰ merce,

²¹ Dīs charus ipsis: quippe ²² ter, et quater
Anno ²³ revisens aequor ²⁴ Athlanticum

²⁵ Impune. ²⁶ Me ²⁷ pascunt olivae,

15

²⁸ Me Cichorea, ²⁹ levesque malvae.

³⁰ Frui ³¹ paratis et ³² valido mihi,

³³ Latoë, ³⁴ dones: ³⁵ at precor ³⁶ integra

Cum mente, ³⁷ nec turpem senectam

Degere, nec ³⁸ cithara carentem.

¹⁵ Amputent presso pollice vineas, *vel*, calcent in torculari uvas abscissas cultello, instar falcis incurvo, in agro Caleno. Permissio est, quae potest intelligi de vindemiatione, quae fit cultello, vel calcatione uvarum in torculari, vel cuppa. ¹⁶ Dicta est à *Calibus*, oppido in agro Sabino, ubi optima nascuntur vina. ¹⁷ Ordo est: Et dives mercator, charus Dīs ipsis, quippe ter, aut quater anno impune revisens Atlanticum mare, exsiccet aureis culullis vina reparata merce Syra. ¹⁸ Ebibat, exhauriat. ¹⁹ Ex poculis, ex calicibus. Sic de Arte Poet. *Reges dicuntur magnis urgere culullis, Et torquere mero*, &c. *Cululli* proprie sunt calices fictiles, quibus Pontifices, virginisque Vestales utebantur. ²⁰ Empta, vel permutata mercibus Syriis, id est, ex Syria, Asiae, regione opulentissima, advectis, *Parandi* enim verbum generale est, sive per emptionem, sive per mutationem, sive aliter acquiramus. Synecd. gen. pro aromatibus, quae ex Arabia camelis in Syriam devehabantur: vel pro auro, et argento. ²¹ Qui mercator Dīs ipsis gratus, et amicus est. ²² Saepius. ²³ Iterum, atque iterum navigans.

²⁴ Mare remotissimum versus Mauritaniā, id est, Oceanum. Synecd. spec. ²⁵ Sine ulla iactura, sine naufragio. Sic supra Od. 17. *Impune tutum per nemus arbutus Quaerunt latentes*, &c. Ergo Dīs carus est mercator. Argumentum à consequentibus. ²⁶ Huiusmodi magnifica per extrema pericula acquirenda non expeto: mihi enim Horatio tenuis, et frugalis cibus sufficit. ²⁷ Sustentant, delectant. Metaph. à pecore. ²⁸ Intyba, endivia. ²⁹ Molles, quae ventrem gravem levant, et molliunt. ³⁰ Precor, ut mihi facilibus victitare concedas. Ordo est: O Latoë, precor ut dones mihi valido frui paratis, cum mente integra, et dones degere senectam nec turpem, nec carentem cithara. ³¹ Iis, quae ego paravi. ³² Mihi sano. ³³ O Apollo Latonae fili: à Graeco *Ἀπόλλωνος*. ³⁴ Concedas, largiaris. ³⁵ In *et nec*, bis repetitis, duplex est Anaphora. ³⁶ Cum ratione sana, et valida. Orandum ergo, ut sit mens sana in corpore sano. ³⁷ Non morosam, non delirantem, vel inhonoratam senectutem, sed laudabilem, et iucundam. ³⁸ Lyrae studio.

ODE XXXII. Προσφωνητική.

AD LYRAM.

Alloquitur Lyram, eamque poscit, ut sibi adsit, et secum canere non desinat.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **P**OScimus, si ² quid ³ vacui ⁴ sub umbra
⁵ Lusimus tecum, quod et hunc in annum:
⁶ Vivat, et plureis: age, dic ⁷ Latinum,
⁸ Barbite, carmen:
 Lesbio primum modulate ⁹ civi:
 Qui ¹⁰ ferox bello, tamen inter arma,
 Sive ¹¹ iactatam religarat udo
 Litore ¹² navim,
¹³ Liberum, et ¹⁴ Musas, Veneremque, et ¹⁵ illi
 Semper haerentem ¹⁶ puerum ¹⁷ canebat,
 Et ¹⁸ Lycum nigris ¹⁹ oculis, nigroque
²⁰ Crine decorum.

¹ Flagitamus, ò Barbite, si quid hactenus memoria dignum in occulto per otium scripsimus, ut id evulgetur, et in publicum prodeat. Al. poscitur, sc. à Maecenate, id est, precatur nos Maecenas, ut, si quid in occulto scripsimus, publici iuris faciamus, et edamus. ² Lyricorum carminum. ³ Otiosi, à publicis negotiis, et occupationibus liberi, σκολαζοντες. ⁴ In secessus, à vulgo remoti. ⁵ Cecinimus Synecd. gen. ⁶ Quod immortalitati consecratum perpetuo vigeat. Metaph. à rebus animatis, sensu, et motu praeditis. ⁷ Nostro idiomate scriptum carmen Lyricum, cuius ego sum auctor, et princeps. Synecd. gen. ⁸ O Lyra. ⁹ Qui à Lesbi insulae praeclearo incola Alcaeo, nobilissimo Lyrico, primum usurpatus, et compositus es ad canendos versus Lyricos. Synecd. gen. Participium verbi

deponentis hic passive usurpatur. ¹⁰ Qui quidem Alcaeus quamvis vir bellicosus, et armis invictus esset, tamen sive bella gereret, sive in portu à navigatione conquiesceret, citharae solatium, et studium non omisit. Metaph. ab eo, qui audacter, et fortiter magno animo fertur in praelium. ¹¹ Agitatam in undis maris. ¹² Navium suarum classem. ¹³ Deum Bacchum, id est, convivia, quae viro abundant. ¹⁴ Iovis, ac Mnemosynes filias. ¹⁵ Matri suae Veneri semper adhaerentem, eamque assidue sequentem. Cupido enim Veneris assiduus comes est. Sic Cic. pro Roscio, haerere gladiatori, pro assidue sequi. ¹⁶ Cupidinem, arcu, et sagittis armatum. Synecd. gen. ¹⁷ Carmine ad Lyram canebat. ¹⁸ Puerum, quem Alcaeus amabat. ¹⁹ Superciliis. ²⁰ Prisci laudabant in pueris, et puellis oculos, et cripes nigros.

²¹ O decus Phaebe, et ²² dapibus supremi
²³ Grata ²⁴ testudo Iovis, ò ²⁵ laborum
 Dulce ²⁶ lenimen, mihi ²⁷ cumque ²⁸ salve
²⁹ Rite ²⁷ vocanti.

²¹ O Barbite sive Lyra, quae Apollinis ornamentum es. Nam et citharam ipse invenit, et lyram, à Mercurio donatam, tamquam suam usurpavit. Anaphora est, et exclamatio admirantis vim, et opem suae testudinis. ²² Epulis. ²³ Accepta, apta. ²⁴ Lyra. Me-

taph. à camerato tabulato. ²⁵ Omnium malorum. ²⁶ Solatium. ²⁷ Quovis tempore te poscenti, ut ad te carmina mea coninam. ²⁸ Semper vige, et vive. Metaph. ab animato ad inanimatum. ²⁹ Debito modo.

ODE XXXIII. Παραίνετική.

AD ALBIUM TIBULLUM.

Ne plus aequo doleat, sibi rivalem à Glycerā indigne antepont.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ ^{no} **A** ^{se} lbi, ne doleas ^{da} plus nimio, memor
² Immitis Glyceræ, neu ³ miserabileis
 Decantes elegos, ⁴ cur tibi iunior
⁵ Laesa praeniteat fide.
⁶ Insignem ⁷ tenui fronte Lycorida
 Cyri ⁸ torret amor: ⁹ Cyrus in asperam
 Declinat Pholoën: sed prius ¹⁰ Appulis

¹ O Albi Tibulle, vates doctissime, ne plus iusto, vel quam par est, te excrucies. ² Crudelis, quod amantem non redamet, sed fidem datam violet. ³ Fletibus aptissimos, misericordiam commoventes. Meton. effe. ⁴ Quod rivalis juvenis apud Glyceram tibi anteponatur, et pluris ab ea fiat. Praenitere enim hic est praeferre: quo enim quisque *nitidior*, eo ob spem lucri etiam gratior. ⁵ Fracta fide, qua se tibi semper obsequentem fore pollicita est Glyceræ. ⁶ Commendatam. Q. d. Ne doleas plus iusto, hoc te scire volo, quod Lycoris Cyri amore incenditur: Cyrus à Lycoride abhorret, in

Pholoën, à se alienam, propensior. Exemplo enim ostendit, quanta saepe in amoris iugo sit disparitas. Climax, sive gradatio, et Polypoton. ⁷ Parva, et angusta: *vel* tenera, ac levi, nec rugis, naevisque aspera fronte. Sic Epist. 7. l. 1. *reddes forte latus, nigras angusta fronte capillos*. ⁸ Cupidinis flamma incendit, inflammatur. Metaph. ⁹ Cyrus animum suum propendet, sive propensus est in amorem Pholoës morosae, à qua ipse contemnitur. ¹⁰ Lupis ex Apulia, id est, quibusvis lupis inter se uno stabulo coniungentur. Significat autem, Pholoën Cyrum nunquam amaturam.

Iungentur capreae lupis,

¹¹ Quam ¹² turpi Pholoë peccet ¹³ adultero.

¹⁴ Sic visum Veneri : cui placet ¹⁵ impares
Formas , atque animos ¹⁶ sub iuga ahenea
¹⁷ Saevo mittere cum ioco.

10

¹⁸ Ipsum me melior cum peteret ¹⁹ Venus,

²⁰ Grata ²¹ detinuit compede Myrtale
Libertina , ²² fretis acrior Adriae
²³ Curvantis Calabros sinus.

15

¹¹ Quam Cyro amatori morem gerat Pholoë. ¹² Quem Pholoë honeste admittere nequit , cum Glyceram nulla iusta causa contempserit. ¹³ Cyro. Synecd. gen. ¹⁴ Sic placuit Veneri una cum saevo ioco, id est, immiti filio suo Cupidine, ut sc. amor non semper sit reciprocus, et aequae utrimque vehemens. Quotiescumque ratio non apparet, *Sic visum*, interponitur. Virg. 3. Aen. *Postquam res Asiae, Priamiq. evertere gentem Immeritam visum superis.* Idem 2. *Diis aliter visum.* ¹⁵ Formas inaequales, et discordes animos inter se iungere, utpote, cum deformis formosam, senex puellam, vel quis alius forma, vel moribus disparem amat. ¹⁶ Sub duram, et difficilem amoris servitutem mittere, id est, durissimo amoris vinculo colligere, cum sc. maritus cogitur omnia facere non suo, sed uxoris arbitratu. Atqui *Non bene inaequales veniunt ad aratra iuveni.* Metaph. à bestiis iugalibus. ¹⁷ Immiti, difficili, χαλεπῶ : ut supra Od. 19. *Mater saeva Cupidinum.* ¹⁸ Hoc ipsum meo ipsius

exemplo satis superque edoctus sum. Nam me Horatium cum formosior quaedam puella appeteret, sive expeteret, &c. ¹⁹ Formosa, et aprior puella, quae talis effingitur à Dea. Meton. efficit. Sic Virg. Eccl. 3. *Parta meae Veneri sunt munera.* ²⁰ Tunc Myrtale liberta, id est, quae ex servitute libera facta sit, grata servitute me devinxit, et aliam amare non permisit. *Grata* autem à Myrtale compede detentum dicit, quod servitus illa, qua tali dominae serviat, ipsi non iniucunda sit. Sic Od. 11. l. 4. *tenetque grata Compede vincitum.* ²¹ Metaph. à captivis. ²² Quae tamen Myrtale erga me morosior, saevior, et iracundior erat, quam freta maris Adriatici : ut Od. 9. l. 3. *et improbo Iracundior Adria.* Synecd. spec. pro periculosissimo quoque loco. ²³ Quod mare Adriaticum Calabriam ambit, et alluendo terrae portiones aufert, litusque incurvat, et inaequale reddit. Eo maris aestum ostendit, cum in terram receptum sinus, portusque efficit.

ODE XXXIV. Διασιλική.

AD SEIPSUM.

Quem poenitet, quod Epicureos secutus, parum studiose Deos coluerit.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **P**Arcus Deorum cultor, et ² infrequens,
 Insanientis dum sapientiae
³ Consultus erro: ⁴ nunc retrorsum
 Vela dare, ⁵ atque iterare cursus
 Cogor relictos: namque ⁶ Diespiter
⁷ Igni corusco nubila dividens,
 Plerumque ⁸ per purum tonanteis
⁹ Egit equos, volucremque ¹⁰ currum:
 Quo ¹¹ bruta tellus, et ¹² vaga flumina,

¹ Ego Horatius hactenus nimis modicus, et tardius Deorum cultor fui. ² Rarus, non assuetus, insolens. ³ Dum erro consultus, id est, peritus Epicurae sapientiae, quae docet contemnere omnes religiones. Vocabant *consultum* virum bonum, ac iuris publici peritum, qui consilii causa ab imperitoribus adibatur. Plerumque tamen addebant id, cuius peritiam profitebantur: venuste vero hic pro Epicureo ponitur. *Consultus sapientiae* sic dictum, ut dicimus *iurisconsultus*. ⁴ Nunc poenitentia ductus mutare consilium, et priora vestigia repetere, et ad professionem Stoicam redire, à qua ad Epicurum defeci, redire, Deosque immortales et esse, et res mortaliū curare rursus credere cogor. Metaphora à nautis petita, qui cum aberraverint, retro navigant.

⁵ Atque recurrere, *παλινδρομεῖν*, et eo, unde solvi, renavigare. ⁶ Iupiter Diespiter, id est, diei, et lucis pater. ⁷ Fulmine rutilanti nubes perrumpens, sive disrumpens. Synecd. gen. Sic. Cic. Tusc.

³. *Iate, obsecro, in me vim coruscant fulminis.* At Virg. Aen. 2. *ensem coruscum* appellat. ⁸ Per coelum serenum, vel aëra. Sic Virg. Georg. 2. *et, dum se lactus ad auras Palmes agit, laxis per purum immissus habenis: δῖαι ὄππας* dicunt Graeci. Hoc Epicurei fieri posse negarunt. Lucret. 1. 6. *Fulgmina gignere crassis, atque putandum est Nubibus exstructis: nam coelo nulla sereno, Nec leviter densis mittuntur nubibus unquam.* Itaque videtur hic Horatius significare, talia fulmina, qualia hic describit, protendere hominibus tristia. Virg. Georg. 1. *Non aliās coelo ceciderunt plura sereno Fulgura, nec diu toties arsere cometae.* Poëta igitur non vano Deorum metu perterritus, resipiscit. ⁹ Tonuit. Alleg. Poëtarum more locutus est, ut supra Od. 12. *Tu gravi curru quatiens Olympum.* ¹⁰ Et velocissimum suum currum egit, et flumina tremefecit. ¹¹ Immobilis, gravis, et sine sensu. Nam *brutum* (inquit Festus) antiqui *gravem* appellabant. ¹² Obliqua.

¹³ Quo ¹⁴ Styx, et ¹⁵ invisi horrida Taenari
Sedes, ¹⁶ Atlanteusque finis
Concutitur: ¹⁷ Valet ¹⁸ ima summis
Mutare, et insignem ¹⁹ attenuat Deus,
²⁰ Obscura promens: ²¹ hinc apicem rapax
Fortuna cum stridore acuto
Sustulit: ²² hic posuisse gaudet.

15

¹³ Anaphora. ¹⁴ Inferorum palus. ¹⁵ Odiosi inferni infausta regia, ad quam per Taenarum, urbem Laconiae, vel promontorium, descenditur. ¹⁶ Et quo mons Atlas in Oceani fine versus Occidentem, mundi finis, ac terminus, cuius cacumen ipsas nubes penetrat, tremit. ¹⁷ Deus potest humilia in altum attollere, et alta humilia reddere. Huc pertinet illud Aesopi responsum, qui interrogatus, quid lupi faceret, respondit: *Alta quidem humilia reddit; humilia autem attollit.* ¹⁸ Infera cum superioribus. ¹⁹ Deus tenuem reddit, ac de-

primit excelsum. ²⁰ Ea, quae non apparent, aperiens, atque in oculis omnium ponens. ²¹ Fortuna, id est Deus, eiusque voluntas, et consilium velox hinc, id est, ex hoc loco, vel ab hoc homine, apicem, i. e. summum cacumen potestatis, summos honores, amplissimas divitias, cum lamentabili, et luctuoso infortunatorum sonitu, et querela ademit. ²² Et hic illum in altum locum transtulisse, id est, in alium opes, et honores transtulisse gaudet. *Hinc et hic* Polyphton habent.

ODE XXXV. Προσευκτική.

A D F O R T U N A M.

Obsecrat eam, ut Caesarem conservet in Britannos iturum.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ O Diva, ² gratum quae regis Antium,
³ Praesens vel imo tollere de ⁴ gradu
Mortale ⁵ corpus, vel ⁶ superbos

¹ O Fortuna rerum humanarum, et mundi domina, vel Iovis subministra. Synecd. gen. ² Quae Antio urbi praesides, et tutaris, in qua templum tibi consecrarum est, i. e. quae Antii coleris, sacrificiisque solemnibus placaris, ut urbis custos. Sic supra Od. 28. Neptunum Tarenti custodem dixit, quod illi ea in urbe templum erat consecratum. ³ Potens, in promptu habens, et parata hominem de in-

fimo loco, id est, de ima plebe, et infimae sortis, in altum attollere, ac elevare. Virg. Eccl. 1. *Nec tam praesentes alibi cognoscere Divos.* Ter. in Phorm. *Non tu hunc habebas plane praesentem Deum?* ⁴ Metaph. ab editioribus locis, quo gradibus, et scalis ascenditur. ⁵ Synecd. part. pro toto homine. ⁶ Efficientes homines superbos. Meton. effe.

7 Ver-

7 Vertere funeribus 8 triumphos
 Te pauper 9 ambit sollicita prece
 Ruris colonus : 10 te dominam aequoris,
 11 Quicumque 12 Bithyna lacessit
 Carpathium pelagus carinâ.

Te 13 Dacus asper , te 14 profugi Scythae,
 Urbesque , gentesque , et 15 Latium ferox,
 Regumque 16 matres barbarorum , et
 17 Purpurei metuunt tyranni:

Iniurioso ne pede 18 proruas
 Stantem columnam : 19 neu populus frequens
 20 Ad arma cessanteis , ad arma
 Concitet , imperiumque 21 frangat.

22 Te semper anteit saeva 23 Necessitas,

7 Mutare augustos amplissimos-
 que regum honores in caedes , et
 funera , id est , *Valet ima summis
 mutare*, &c. 8 Synecd. sp. pro am-
 plissimis, magnificentissimisque ho-
 noribus in nihilum versis à For-
 tuna. 9 Te frugali vita contentus
 rusticus pro se, rebusque suis felici
 successu prosperandis obnixè ro-
 gat. Metaph. à petitionibus ma-
 gistratum, ad quos obtinendos
 candidati tribus circumibant, et
 amicos prensabant. 10 Anaphora.
 11 Omnis te rogat, qui lacessit, id
 est, qui remis impellit, hoc est,
 navigat in mari Carpathio iuxta
 Carpathon Rhodiorum urbem, na-
 vi, qua merces ex Bithynia ferun-
 tur. 12 Synecd. spec. pro navi cu-
 iusvis mercatoris, qui illud ma-
 re percurrit quotannis. In *carina*
 est Synecd. mem. pro integra na-
 vi. 13 Gens bellicosa, iuxta Istrum
 fluvium degens. Allegor. ex Sy-
 necd. specierum, pro asperrimis,
 potentissimisque quibusque popu-
 lis, quibus Fortuna est formido-
 losa. 14 Errantes, incertis sedibus
 vagantes, certam sedem nusquam
 habentes, utpote in plaustis, tan-
 quam in domibus habitantes. Sic
 Od. 24. l. 3. *Campestres* appellat
Campestres melius Scythae, *Quorum
 plastra vagas ille trahunt domus*,
Vivunt, et rigidi Getae. 16 Latium
 animosum atque elatum, armis in-

domitum, tum per se, tum quod
 in eo sita esset Roma, tot gentium
 imperio superba. Meton. subi. pro
 Latinis animosis: ut in *urbes*, et
gentes pro civibus. 16 Pro liberis
 suis sollicitae. 17 Reges purpura
 ornati, Phrygii, Assyrii, Medi,
 Persae, aliique. 18 Ne invido, et
 maligno pede delicias, et evertas
 statum, et incolumitatem imperii,
 vel Caesarem Augustum, imperii
 Romani erectam columnam, in
 cuius dignitate, et salute Romani
 regni culmen sustinetur, totiusque
 Reipublicae incolumitatis cardo
 vertitur. Alleg. è multis Metaph.
 ab aedificiis. 19 Ne-ve populus
 congregatus, id est, veterani mili-
 tes, et equites in militia exercita-
 ti alios pacis, et concordiae
 amantes, et pugnarum pertaesos,
 iterum libertatis recuperandae prae-
 textu ad seditionem contra Caesa-
 rem provocent, eiusque tranquil-
 lam gubernationem destruant, ac
 resolvant. 20 Epizeuxis, ad furorem
 populi indicandum. 21 Metaph. à
 corporeis ad incorporea. Sic dici-
 tur, *frangere dignitatem, cupiditates*,
furores, consilia, &c. 22 Anaphora.
 23 Aeternum illud, et inevitabile
 fatum te praecedit, tibi que faces
 praefert. Idcirco autem Necessitas
 dicitur fortunam praecedere, quod
 certiora sunt, et stabiliora, quae
 fiunt necessario, quam quae fortuito.

²⁴ Clavos trabaleis, et ²⁵ cuneos manu
 Gestans ²⁶ athena: nec ²⁷ severus
²⁸ Uncus abest, ²⁹ liquidumque plumbum. 20
 Te ³⁰ Spes, et albo ³¹ rara Fides ³² colit
³³ Velata panno: ³⁴ Nec comitem abnegat,
³⁵ Utcumque ³⁶ mutata potenteis
³⁶ Vestē ³⁷ domos ³⁸ inimica linquis.
³⁹ At vulgus infidum, et meretrix ⁴⁰ retro 25
 Periura cedit: ⁴¹ diffugiunt ⁴² cadis
 Cum faece ⁴³ siccatis amici,
⁴⁴ Ferre iugum pariter dolosi.

²⁴ Clavos magnos, quibus trabes con-
 figuntur, *vel*, praegraves palos ad
 instar clavorum cuspidem habentes,
 noxiis torquendis, et puniendis pa-
 ratos. ²⁵ Quibus insertis non solum
 res finduntur, sed etiam combinan-
 tur. ²⁹ Robustissima sua manu.
²⁷ Horribilis. ²⁸ Hamus ferreus sce-
 leratorum gutturi infigendus, quo
 vel in ignem, vel in aquam, vel
 ad scalas trahantur. Cic. Philip. I.
 uncus impactus est fugitivo. ²⁹ Et
 plumbum igne resolutum, quo rei
 puniantur. Haec omnia, quae Ne-
 cessitati tribuuntur, pertinent vel
 ad exprimendam Necessitatis vim,
 ac potentiam, vel potius ad signi-
 ficandam firmitatem, ac stabilita-
 tem, qua id, quod semel constitu-
 tum est, nodo plus quam Hercu-
 lano firmat, ac munit. ³⁰ Morta-
 lium solatium, id est, homines
 sperantes, et fide praediti. Meton.
 adi. Ut fortunam anteit Necessitas,
 dura nimis, atque immitis: sic se-
 quitur Spes, solatium, ac lenimen
 laborum. ³¹ Quae à paucis colitur.
³² Amplectitur. ³³ Alba stola in-
 duta: quia tota pura est, ac can-
 dida, neque à recto ullis deterrita
 minis discedit. Alludit ad candi-
 datos, qui veste candida induti,
 cum peterent Magistratum, aut
 dignitatem, sperabant, se *ὀτυχῆς*,
 futuros. In panno Synecd. gen. pro
 veste. ³⁴ Nec Fides te comitem

suam aspernatur, nec ipsa tibi co-
 mes esse recusat: fidelis enim ami-
 cus non deserit amicum olim flo-
 rentem, nunc miserum fortuna
 commutata. ³⁵ Quodocumque tu,
 ò Fortuna, facta inimica, relinquis,
 et deseris eos, quos antea beaveras,
 veste tua mutata, aut luctu, aut
 pauperie, id est, cum tu commu-
 taris, et ex amica, et secunda, fis
 inimica, et adversa. ³⁶ Veste an-
 tea laeta in tristem, et pauperem
 mutata. Alii intelligunt vestem
 mutatam non à Fortuna, sed ab
 his, quos afflicto, ac proinde in
 luctu constitutos reliquerit. ³⁷ Di-
 vitum. ³⁸ Irata relinquis. ³⁹ At
 contra fallax vulgus, quovis vento,
 et fluctu mobilius, et meretrix fide
 data fracta, et assentator te immu-
 tatam, et adversam relinquit. ⁴⁰
 Retrocedit, diffugit. Tmesis. ⁴¹
 Amici dolosi in ferendo pariter iu-
 go, cum amicis calamitate affectis
 diffugiunt, consumptis amicorum
 divitiis. Allegoria est. ⁴² Doliis
 iam vino vacuis, et exhaustis, id
 est, facultatibus, et bonis absump-
 tis. Synecd. spec. pro gen. ⁴³ Ex-
 siccatis. ⁴⁴ Fallaces, et fraudulen-
 ti in fortunae adversae oneribus,
 et damnis pariter cum amico feren-
 dis, id est, qui non sincere se con-
 sortes praebent, neque bona fide,
 ideoque in rebus adversis deserunt.
 Translatio est à bobus iunctis.

⁴⁵ Servēs iturum Caesarem in ultimos
 Orbis Britannos, et iuvenum recens
⁴⁶ Examen ⁴⁷ Eois timendum
 Partibus, ⁴⁸ Oceanoque rubro.
⁴⁹ Eheu, ⁵⁰ cicatricum, et ⁵¹ sceleris pudet,
⁵² Fratrumque: ⁵³ quid nos dura refugimus
 Aetas? ⁵⁴ quid intactum nefasti
 Liquimus? unde ⁵⁵ manus ⁵⁶ iuventus
⁵⁷ Metu Deorum ⁵⁸ continuit? ⁵⁹ quibus
 Pepercit aris? ⁶⁰ ò utinam ⁶¹ nova
 Incude ⁶² diffingas retusum in
⁶³ Massagetas, Arabesque ⁶⁴ ferrum!

30

35

40

⁴⁵ O diva, gratum quae regis An-
 tium, tuearis Caesarem Augustum,
 iam in ultimos totius orbis populos
 Britannos iturum cum exercitu.
 Virg. Eccl. 1. *Et penitus toto divisos*
orbe Britannos. In Caesarem est Sy-
 necd. gen. 46 *Et serva novum exer-*
citum ex iuvenibus collectum. Me-
 taph. à gregaria migratione apum
 pro quavis multitudine rerum alia-
 rum. *Examen* proprie, est multi-
 tudo apum: transfertur autem ad
 alia ut hic. 47 Orientalibus popu-
 lis, Persis, Medis, Parthis, Ara-
 bibus, horribilem. Meton. subi. 48
 Et formidandum Britannis, qui in-
 colunt partem mundi Solis occasui
 propinquam, cuius radiis Oceanus
 quasi rubescit. 49 Exclamatio per
 commiserationem civilium discor-
 diarum, ubi consanguinei, et ger-
 mani inter se committebantur, et
 caedebantur. 50 Pudet nos vulne-
 rum in bello civili acceptorum.
 51 Civilis belli, quod omne malum
 secum trahit. 52 Concivium, vel
 consanguineorum, et germanorum:
 eveniebat enim interdum, ut duo
 fratres essent contrarium partium.

53 A quo malo, et facinore refu-
 gimus nos, qui sumus dura aetas,
 i. ferreo, et infelici tempore nati
 homines, sine misericordia. 54
 Quid nos nefarii intactum reliqui-
 mus? Anaphora est in vehemen-
 tia interrogationis, cui subiectio-
 ne negata redditur exclamatio per-
 orationem. *Scelestas.* 56 Romana,
 id est, iuvenes Romani. Meton-
 adi. 57 Religione, seu pietate ad-
 versus Deos, quam *συσέβειαν* Grae-
 ci appellant. 58 Abstenuit? 59 Quae
 Deorum templa spoliata sanguine
 non polluit, ac violavit Iuventus?
 60 O Fortuna utinam nova incude
 diffingas, i. de novo fingas, et cu-
 dendum reformes ferrum retusum,
 i. gladios fractos hebetatos in bello
 civili, non ut hactenus bellis civi-
 libus in cives, sed in Massagetas,
 et Arabes, aliosque populi Roma-
 ni hostes. 51 Super nova aliqua
 incude. 62 Al. *distingas recusum*,
 63 Populum Scythicum ultra mare
 Caspium. 64 Arma è ferro facta.
 Met. mat. et simul exclamatio op-
 tantis talem effectum.

ODE XXXVI. Εὐχαριστική.

AD POMPONIUM NUMIDAM.

Ob cuius ex Hispaniâ reditum, gaudio exultat, et hortatur eum ad laetitiam.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

ET ¹ thure, et ² fidibus iuvat
³ Placare, et vituli sanguine ⁴ debito
 Custodes ⁵ Numidæ ⁶ Deos:
⁷ Qui nunc ⁸ Hesperia ⁹ sospes ab ultima,
¹⁰ Charis multa sodalibus, 5
 Nulli plura tamen ¹¹ dividit oscula,
 Quam dulci ¹² Lamiae: ¹³ memor
 Actæ non alio ¹⁴ rege pueritiæ,
¹⁵ Mutatæque simul ¹⁶ togæ.
¹⁷ Cressâ ne careat pulcra dies nota: 10

¹ In sacrificium oblato: thus enim semper adhibetur in sacrificiis: ut supra Od. 19. *Verbenas, pueri, ponite, thuraque, &c. et 30. vocantis Thure te multo Glyceræ decoram Transfer in aedem.* In et est Anaphora. ² Carmine lyrico. ³ Placare Deos, iratos futuros, nisi eis sacrificia promissa persolvantur. ⁴ Vel voti, vel amicitiae causa: ut Od. 6. l. 2. *ibi tu calentem Debita sparges lachryma favillam Vatis amici.* ⁵ Amici nostri. ⁶ Castorem, et Pollucem navigationis praesides. ⁷ Ordo est: Qui nunc sospes reversus ab ultima Hesperia, dividit multa oscula charis sodalibus, nulli tamen plura, quam dulci Lamiae, memor pueritiæ actæ non alio rege, et memor simul mutatæ togæ. ⁸ Ab ea Hispaniæ parte, quæ in Occidentis ultima parte sita est: non ab ea Hesperia, quæ apud hunc Poëtam saepe pro Italia ponitur: ut Od. 6. l. 3. *Di multa neglecti dederunt Hesperiae mala luctuosæ.* ⁹ Salvus, et incolumis reversus. ¹⁰ Amicis suis. ¹¹ Distribuit, tribuit, im-

pertit. ¹² Aelio Lamiae suo. ¹³ Dum grata, et memori mente recordatur pueritiæ suæ, una cum Lamia condiscipulo suo sub uno eodemque, non sub alio Magistro, et communi Doctore, et potenti amico transactæ. Sic Ep. 17. l. 1. *Coram rege suo de paupertate tacentes, Plus poscente ferent.* Nonnulli per regem pueritiæ intelligunt eum regem, quem pueri eiusdem ætatis, ac viciniæ solent sibi per ludum, sorte, aut suffragiorum numero eligere, quem sequantur, cuiusque iussis obtemperent. Vult enim Horatius, maxime Lamiam à Numida fuisse amatum, quod, cum ambo aequales essent, eodem, et communi rege pueri simul luserant, et grandiores facti, uno, eodemque tempore virilem togam simul sumpserant. ¹⁵ Et puerilis, ac praetextæ togæ uno, eodemque tempore depositæ, et eodem die viriles totæ assumptæ. ¹⁶ Epistrophe. ¹⁷ Cretensi, seu creta, vel niveo, et candido lapillo, et albo signo, quo faustos dies Cretenses notarunt, hæc dies numeretur, atque notetur.

- ¹⁸ Neu promptae modus ¹⁹ amphorae,
²⁰ Neu morem in Salium sit requies pedum:
²¹ Neu multi Damalis meri
 Bassum ²² Threïcia vincat ²³ amystide:
 Neu desint ²⁴ epulis rosae,
 Neu ²⁵ vivax apium, neu ²⁶ breve lilium. 15
²⁷ Omnes in Damalim ²⁸ putres
²⁹ Deponent oculos : ³⁰ nec Damalis novo
 Divelletur ³¹ adultero,
³² Lascivis ederis ³³ ambitiosior.

¹⁸ Neve in bibendo sit mensura, aut finis, sed promatur vinum in amphora magna. ¹⁹ Optimi vini largius prompti, et ebibendi. ²⁰ Ne-ve ulla sit requies saltandi, et exultandi in morem Salium, id est, ut saltant Salii, id est, Martis sacerdotes à Numa Pompilio primum instituti, qui certis anni temporibus carmina cantabant cum tripudiis, et saltibus solemnibus. Od. 1. l. 4. *In morem Salium ter quatient humum.* Virg. l. 8. *Hinc exultantes Salios, nudosque Luper- cos, &c. Salium* est Adiectivum Accusativi casus, à *Sallus, a, um.* ²¹ Ne-ve Damalis, amica Pomponii Numidae, quae multi meri capax est, mulier bibacissima, Bassum sine respiratione vincat in potando, sed cum Numida potius contendat bibendo. Sic Cic. Epist. ultima l. 9. *homo non multum cibi, sed multi loci.* ²² Qua utebantur Thraces homines vinosi, et acerri- mi porores: supra Od. 27. ²³ Po- culo capacissimo, quod sine res- piratione haustum, et labris non clausis epotabatur: ἀ πο τῆ ἀμυρῆ πίπειν, id est, ab eo quod est haus- tim, et labris non clausis bibere: μύσσω enim est musso, sugo, os et labra claudo. Alii dicunt, *amys- tide* hoc loco non poculum sig- nificare, sed intemperatum inter Thracas bibendi genus. ²⁴ Com- messationibus nostris amoenissimi

flores. Sic et Od. 3. l. 2. *rosa, et un- guenta in convivio adhibentur. Huc vina, et unguenta, et nimum breves Flores amoenae ferre iube ro- sae.* ²⁵ Diu virens. ²⁶ Brevi tempo- re durans. ²⁷ Reliqui omnes ama- tores, praeter Numidam. ²⁸ Ebrios nimio potu marcescentes, quales strenue potantium esse solent, quos *nare* eleganter dixit Lucret. l. 4. vel amore, et cupiditate Damalis fractos. Metaph. à terra, quae aran- do redditur putris, soluta, et su- bacta, ut facilius sparsa semina praemollitus foveat sulcus, (un- de putris gleba, et putre solum di- citur) ad indicium profusae, et so- lutae tam potionis, quam libidi- nis: ut sumitur Sat. 5. Persii: *ille in Venerem est putris.* ²⁹ Conicient, et defigent, vel, condent, et qua- si sepelient. ³⁰ Ipsa tamen Dama- lis non separabitur à novo amato- re Pomponio, sed ei adhaerebit. ³¹ Amatore Numida: ut supra Od. 33. Synecd. gen. ³² Laxe cres- centibus. ³³ Eum lascivius, et arctius amplexibus suis ambiens, quam ed-rae complectuntur arbo- res. Sic Od. 15. Epod. *Arctius at- que edera proceras astringitur illex, Lentis adhaerens brachiis.* Sic con- tra ambitiosi homines dicuntur ni- mis amplecti plebem, qui plebem largitionibus corrumpunt, et qui regnum appetunt. Cic. pro Mil. de Sp. Melio. Metaph. à magistratum petentibus.

ODE XXXVII. Προσφωνητική.

AD SODALES.

Quos hortatur ad indulgendum Genio, ob victoriam Actiacam Augusti.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

Nunc est bibendum, ¹ nunc pede ² libero
³ Pulsanda tellus: nunc ⁴ Saliaribus
 Ornare ⁵ pulvinar ⁶ Deorum
 Tempus ⁷ erat dapibus, sodales.
⁸ Antehac ⁹ nefas ¹⁰ depromere Caecubum
¹¹ Cellis avitis, dum ¹² Capitolio
¹³ Regina ¹⁴ dementeis ruinas,
¹⁵ Funus et ¹⁶ imperio parabat,
¹⁷ Contaminato cum grege turpium

¹ Nunc post Augusti victoriam libere tripudiandum est. Anaphora. ² A compedibus, quas Cleopatra nobis minata, soluto. Nimirum M. Antonius cum amica sua Cleopatra Augusti Caesaris auspicio ad Actium, Epiri promontorium, cum classe, copiisque suis fusus, et fugatus occiderat. ³ Plausu ferienda est. ⁴ Delicatis, sumptuosisque coenis, cuiusmodi Salii, Martis sacerdotes, uti consueverunt. ⁵ Lectulos, et pulvinos, quibus Dii imponebantur. Solebant enim Romani, devictis hostibus, et periculo communi propulsato, ad omnia pulvinaria Deorum supplicationem decernere, atque aliquot dies festos laetitia publica celebrandos indicere. Sic Cic. Cat. 3. *Quamobrem, Quirites, quoniam ad omnia pulvinaria supplicatio decreta est, celebrate illos dies cum coniugibus, et liberis vestris.* Leg. Liv. l. 5. et Val. Max. l. 1. c. 11. ⁶ Meton. subi. pro adiunctis simul iacris Deorum. ⁷ Ut v. luti cessantes accuset; omnis enim ad demonstrandam publicam laetitiam odio-

sa est mora. ⁸ In luctu sc. ⁹ Sc. erat. ¹⁰ Depromere, et largius portare vinum generosum (Caecubum dictum à Caecubis, Campaniae populis, apud quos nascitur) sed nunc devicto Antonio cum Cleopatra, hoc erat illud tempus, in quo decebat epulari, et convivari. ¹¹ Ex paternis cellis vinariis, quae denotant vini vetustatem, in qua laus summa est. ¹² Urbi. ¹³ Aegypti, sc. Cleopatra Synecd. gen. Nulla facra Antonii mentione, causam belli omnem Cleopatrae imputat, eo quod mulier Aegyptia Romanum affectaret imperium. ¹⁴ Ruinam, et eversio nem à demente regina cogitatam, et comparatam. Meton. effe. ¹⁵ Exitium. ¹⁶ Imperio Romano, id est, Romanis imperantibus orbi moliretur. Meton. adi. ¹⁷ Cum comitatu suo virorum vitio castrationis corrupto turpium, id est, Eunuchorum impudicorum, qui inter faeminas viri, inter viros faeminae essent, quos Cleopatra cubicularios habebat. Synecd. gen.

84 Q. HORATII FLACCI
 Morbo virorum: ¹⁸ quidlibet impotens
 Sperare, fortunaque dulci
¹⁹ Ebria: ²⁰ sed minuit furorem
 Vix una ²¹ sospes ²² navis ²³ ab ignibus:
 Mentemque ²⁴ lymphatam Mareotico
 Redegit ²⁵ in veros timores
²⁶ Caesar, ab Italia ²⁷ volantem
 Remis adurgens: ²⁸ accipiter velut
²⁹ Molles columbas, aut leporem ³⁰ citus
 Venatur in campis ³¹ nivalis
³² Aemoniae; daret ut catenis
 Fatale ³³ monstrum: quae ³⁴ generosius
³⁵ Perire quaerens, ³⁶ nec muliebriter
 Expavit ³⁷ ense, ³⁸ nec latenteis
 Classe cita reparavit ³⁹ oras.

10

15

20

18 In quidvis sperando inconti-
 nens, nec modum in sperando te-
 nens, quidvis se assequi posse si-
 bi persuadens. *Impotens* enim idem
 est, quod apud Graecos ἀκρατής,
 incontinenens, effraenatus, non ratio-
 ni obediens, sed affectibus, et
 perturbationibus animi serviens.
 Cic. *Victoria etiamsi ad meliores*
venit, tamen eos ipsos ferociores
impotentioresque reddit. 19 Et se-
 cunda fortuna, quae hactenus
 aliquandiu laeta ipsi arriserat, id-
 est, rebus secundis inescata, et
 elata, et ob hoc rationis expers, ut
 solent esse ebrii. *Metaph.* ab im-
 modice potis. 20 Sed eius in spe-
 rando insaniam, atque impoten-
 tiam vix una navis superstes com-
 pressit, ac sanavit, ἰσωφρόνισα, sa-
 nitati mentis restituit. 21 Incolu-
 mis. 22 Qua Cleopatra tanta bella-
 trix, prima fugit. 23 A Romanis
 immissis. 24 Insanam, et ebriam
 vino, quod apud Mareotidem,
 Aegypti paludem, nascitur. Virg.
 Georg. 2. *Sunt Thasiae vites, sunt et*
Mareotides albae. 25 In magnos
 timores, mentemque eius graviter
 concutientes, quibus ad se rediens
 coepit videre periculi magnitudi-

nem, seque vana spe elusam. Sunt
 enim, et alii vani timores, maxi-
 me in bello: notum illud, πολλὰ
 κενὰ τῆς πολέμου. 26 Augustus. 26
 Illam cum Antonio celeriter fu-
 gientem, ne capta Romam deduce-
 retur, celeri navigatione persequens.
Metaph. ab avibus. 28 Canibus ur-
 get, impellit. 29 Imbelles: ut Od.
 4. l. 4. *nec imbellem feroces Proge-*
nerant aquilae columbam. 30 Impi-
 ger. 31 Rigidae, nive oppletae. 32
 Thessaliae, ab Aemone, Deucalio-
 nis filio. 33 Ut muliebri illud mons-
 trum, sibi triumphaturo fato reser-
 vatum, in vincula coniceret, ac
 vinceret, et vivum in triumphum
 duceret. *Metaph.* à re prodigiosa.
 34 Nobilius, quam mulieri par est.
 35 Mori. 36 Nec more mulierum
 extimuit gladium. 37 Quo Procu-
 leium, à Caesare ad eam missum,
 conspicata, se ipsam necare vo-
 luit. 38 Nec subita navium classe
 in sui regni, sive Aegypti abditas
 latebras, ultimosque fines, ubi la-
 titaret, contulit, bellumque ad-
 versus Caesarem reparavit. 39 To-
 tam Aegyptum abdire latentem
 propter situm loci. *Synecd. part.*

Au-

Ausa et 4° iacentem visere regiam

4¹ Vultu sereno 4² fortis, et 4³ asperas

4⁴ Tractare serpenteis, ut 4⁵ atrum

Corpore 4⁶ combiberet venenum,

4⁷ Deliberata morte ferocior:

4⁸ Saevis Liburnis scilicet invidens,

4⁹ Privata deduci 5° superbo

5¹ Non humilis mulier triumpho.

30

4⁶ Regnum suum desperatum, et deiectum ingredi. 4¹ Vultu laeto spem simulans. 4² Animosa, impavida. 4³ Lethiferas, quas in hunc usum apud se habebat. 4⁴ Manibus contrectare, corporique suo admove. 4⁵ Mortiferum: quia veneno interempti, plerumque nigrescunt, et inflantur. 4⁶ Attraheret, conciperet, ipsarumque moribus petita, moreretur. Cic. 3. de finibus: *sed infici tamen iam debet illis artibus, quas si, dum tener est, combiberit, ad malora veniet paratior.* 4⁷ Quae propter mortem a se decretam, et constitutam animosior, et, quia iam ante mori decreverat, minus, quam prius,

perterrita fuit. Metaph. a trutina, qua quid perpenditur, iustine, an iniusti sit ponderis. 4⁸ Sc. invidens, id est, nolens ad triumphum Caesaris Romam advenire navibus hostilibus, quarum auxilio parva fuerat Augusto victoria. 4⁹ Invidens etiam, ac denegans victori Augusto, quod tanquam privata (non amplius regina, sed iam captiva, et serva) in superbo Caesaris triumpho, velut spectaculum, demonstraretur. 5° Supra Od. 35. superbos *vertere funeribus triumphos.* 5¹ Existens Cleopatra mulier non ignobilis, non contempta, sed summo loco nata, ac generosissima. Synecd. gen.

ODE XXXVIII. Προσφωντική.

ADMINISTRUM.

Vult famulum nihil aliud adhibere ad externum convivi apparatus, quam myrtum.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

1 **P**ersicos odi, puer, apparatus:

2 Displacent nexae philyra coronae:

1 O puer, nolo in convivio adhiberi regales, et sumptuosas delicias, sc. odores, unguenta, coronas operosas, quibus uti solebant Persae in conviviis. Synecd. spec. pro magnificentissimo quoque convivii apparatu. Val. Max. scribit, Xerxem in tantum luxum olim ef-

fusum, ut, propositis premiis, ubique conquirenda curarit nova deliciarum, et voluptatum genera. 2 Et coronae cum tenuissima tiliac membrana, qua flores floribus annectebantur, operosius factae, mihi non placent.

³ Mitte sectari, rosa quo locorum

⁴ Sera ⁵ moretur.

Simplici myrto nihil allabores,

⁶ Sedulus curo : neque te ministrum

Dedecet ⁷ myrtus , neque me , sub arcta

Vite bibentem.

¹ Tu vero curiosius inquirere omitte, ac desine, quo in rosario, vel ubi locorum succrescant rosae, sero, ac tardius enascentes, ex quibus fiunt coronae. ⁴ Rosa serotina, quae, elapso suo tempore, non nisi in raris locis invenitur. ⁵ Maneat, et ultra caeteras rosas duret. Metaph. ab animatis ad inanimata. ⁶ Ordo est : Sedulus curo, ne quid addas myrto, id est, sedulo curo, hoc ago, ut nihil amplius ad convivium condecorandum laboriose addas, praeter solam myrtum, cui

nihil additum sit. ⁷ Et haec arbuscula myrtus, Veneri gratissima, et ad discutiendum vini vaporem utilissima, non faciet te famulum meum minoris esse gratiae, quamvis vilis esse videatur, neque me Horatium, herum tuum, sub densa, et umbrosa aliqua vite largius bibentem, meque oblectantem. Negat ergo tenuitati suae eos sumptus convenire. Tale illud Iuvenalis : *Non capit has nugas humilis domus.*

Q. HORATII FLACCI CARMINUM

SEU

ODARUM

LIBER SECUNDUS.

ODE I. Πραγματική.

AD C. ASINIUM POLLIONEM.

*Pollionem monet, ut tragoediarum scripturam tantisper intermittat, dum
Respublica sit composita. Deinde commendat illius scripta.*

TRICOLOS DISTROPHOS.

¹ **M**otum ex ² Metello consule civicum,
Bellique ³ causas, et ⁴ vitia, et ⁵ modos,
Ludumque Eortunae, ⁶ graveisque
⁷ Principum amicitias, ⁸ et arma
Nondum expiatis uncta cruoribus,

5

¹ Tu Asini Pollio, insigne praesidium moestis reis, et curiae consulenti, cui laurus, &c. tractas, id est, commemoras tumultum civilem ex Metello, id est, ex eo tempore, quo Metellus fuit consul, id est, ex factionibus inter Marium, Metellum, et Syllam exortis, &c. periculosae plenum opus aleae, &c. Intermitte hanc scriptiorem, &c. Et sine Musam tragicam paulisper desiderari in theatris. Synecd. gen. ² Metonadi. consulatus Metellini ad tempus designandum, quo ille Magistratus gerebatur. ³ Et belli civilis causas, id est, dominandi cupiditatem. ⁴ Arrogantiam, Avaritiam, Ambitionem, ex quibus omnium bellorum initia extite-

runt. Synecd. gen. Pompeius enim non ferebat parem, nec Caesar superiorem. ⁵ Et varios, atque incertos bellorum eventus, atque dubium Fortunae ludum, quo alternis vicibus imos attollit, summosque deprimit. Sic supra Od. 2. l. 1. bellum, ludum Martis appellavit. Vide locum. ⁶ Pernitiosas, quibus ab adversariis devictis, amici in exilia, et calamitates deveniunt. ⁷ Primum L. Crasii, Cn. Pompeii, C. Caesaris, deinde Octaviani, M. Lepidi, M. Antonii. ⁸ Et civilis belli arma civium sanguine pertusa, et madida, nondum lota, nec aliqua expiatione mundata. Videtur ad veterum Graecorum morem respexisse, quibus à caede expiabantur rei.

F 4

Pe-

Periculosae plenum opus⁹ aleae

Tractas : et incedis per ignes

¹⁰ Suppositos cineri¹¹ doloso.

Paulum severae¹² Musa tragoediae

Desit¹³ theatris : mox ubi publicas

¹⁴ Res ordinariis , ¹⁵ grande munus

¹⁶ Cecropio repetes cothurno,

¹⁷ Insigne moestis praesidium reis,

Et consulenti , Pollio , ¹⁸ curiae:

Cui¹⁹ Laurus ²⁰ aeternos honores

²¹ Dalmatico peperit triumpho.

⁹ Opus plenum ancipitis fortunae , quae ut *alearum* lusus , dubium habebit eventum , tibi que periculosum , quod multorum vitia cum tu notaveris , in eo non paucis displicebis. Antiqui enim vocabant *aleam* , non ludum tantum , talosve quibus luditur ; sed quidquid incertum ex fortuito pendet eventu. Metaph. 2 Cineri parum fido subiectos , per belli civilis odia specie pacis iam aliquandiu latentia , et quasi sopita. Alleg. è continuatis Metaph. Nam ut ex scintillis reconditis , si moveantur incautius , maximae saepe flammae , omnia quae sunt obvia , secum rapiunt : ita Principum vitia vel minima , si minus caute notentur , mox recrudescit memoria , et id vel ipsa morte gravius ferunt. 11 Qui celat , et regit ignes subiectos. Sic infra Od. 27. l. 3. *Taurum dolosum* appellat , qui Deum celat. 12 Itaque , ô Pollio , Musa tua tristis illius tragoediae , id est , belli civilis , auctor , non statim vulgo in theatris recitetur , id est , paulisper intermittat tua Musa tragoedias scribere , easque scenae committere. Meton. efficitur pro carmine Tragico de bello civili condito. 13 Ubi publice legatur , et audiatur. 14 Postquam singulari tua prudentia res publicas , tot annorum bellis turbatas , et confusas in ordinem redegeris , et antiquae incolumitati restitueris : vel , postquam belli civilis

historiam (quae res publicas continet) soluta oratione , et ordine conscripseris. Meton. subi. 15 Tum demum arduum hoc bella civilia vel tragoediam , quae grandia continet , scribendi munus pari eloquentiae sublimitate , quo Cecropici illi , et Athenienses , Thespis , Aeschylus , Euripides , Sophocles usi fuerunt , pertexes. 16 Atheniensi calceo (quo Tragoedi in theatris induebantur) sic dicto à *Cecrope* , Athenarum rege , qui primus scripsit tragoedias. Alleg. è duplici Meton. adiunctorum : primum quod auctores Tragoediae fuerint Athenienses : deinde quod hi in gravi , ac sublimi materia Tragoediae , cothurno significatae , versentur , ubi graves tantum personae , ac regiae sustinentur. 17 O Pollio , qui vir consularis reis moestis insignis es patronus , et Senatui Romano , tuum in causis dicendis consilium salutare expectanti , insigne adminiculum es. Vid. Od. 1. l. 1. 18 Senatoribus summis de rebus deliberantibus. Meton. subi. 19 Victoria , quam tibi in Solona , Dalmatiae urbe , oppugnata , et capta comparasti , immortale nomen comparavit. Meton. signi. 20 Nihil enim Romanae maius , quam triumphasse. 21 In triumpho de Dalmatis , abs te devictis , acto. Solonam enim , Dalmatiae civitatem , vicerat Pollio , de qua egerat triumphum.

²² Iam nunc ²³ minaci murmure ²⁴ cornuum

²⁵ Perstringis aures: iam ²⁶ litui ²⁷ strepunt

Iam ²⁸ fulgor armorum ²⁹ fugaces

³⁰ Terret aequos, equitumque vultus.

20

³¹ Audire magnos ³² iam ³³ videor ³⁴ duces

³⁵ Non indecoro pulvere sordidos:

³⁶ Et cuncta terrarum subacta,

³⁷ Praeter atrocem animum Catonis.

³⁸ Iuno, et Deorum quisquis amicior

25

Afris, inulta cesserat ³⁹ impotens

Tellure: victorum nepotes

Retulit ⁴⁰ inferias Iugurthae.

⁴¹ Quis non Latino sanguine pinguior

Campus ⁴² sepulcris impia praelia

30

²² Tam graphice hostilium exercituum horribiles conflictus, et res gestas describis, ô Pollio, ut iam mihi videar non audire, sed interesse praeliis, quae narras. Anaphora. ²³ Terribili, mortem minitanti. ²⁴ Quibus pedites ad certamen excitantur. ²⁵ Legentium, vel meas aures percellis, et obtundis. ²⁶ Buccinae incurvae, quibus equitum animi accenduntur. ²⁷ Strepitum edunt, et ad pugnam lacessunt. ²⁸ Splendor telorum, clypeorum, galearum. ²⁹ Pavidos. ³⁰ Perterret, et oculos suo splendore confundit. ³¹ Et videre. ³² Post victoriam amissam. ³³ Mihi. ³⁴ Bellorum. ³⁵ Devictos, et interemptos, inque terram prostratos, laudabili, sive glorioso pulvere sordidos, qui fortiter pugnautes pro patriae libertate ceciderunt. ³⁶ Et omnes terrarum partes imperio Romano à Iulio Caesare subiugatas. Similia sunt illa, *angusta viarum, extrema finium, amara curarum, &c.* Metaph. ³⁷ Praeter insuperabilem, imperterritum, ἀφ᾽ ὅπου animum M. Catonis, qui à nullo vinci potuit, maluitque mori, quam in manus hostis venire. ³⁸ Coelestium illa regina, Iovis soror, et coniux, quae Carthaginem, principem Africae

urbem, prae omnibus reliquis terris, etiam Samo posthabita, coluit, et quisquis praeterea reliquorum Deorum Africanis benevolentior existens iis faverat in bello Iugurthino, Romanorum viribus in Carthagine, et Iugurtha capiendis resistere impotens, ab Africana tellure discesserat non vindicata, nec punita, Romanorum victorum posteros, nuper caesos, in Africa mactavit, tamquam victimas Iugurthae reliquorumque Afrorum manibus immolandas. ³⁹ Irata, quae non poterat odium suum explere: ut supra Od. 37. ⁴⁰ Victimam, quae inferis solvuntur ad placandos Manes. Sic Pallanti apud Virgilium iuvenes inferuntur. Ad hunc itaque morem respexit Horatius: quo mox sublato, introducta gladiatorum paria, qui ante sepulchra dimicarent: unde et *bustuarii* appellati sunt. De Iugurtha autem lege Sallustium. ⁴¹ Quis campus, factus pinguior Latinorum, et Romanorum sanguine super illum profuso, et sepulcris, non testatur scelerata praelia, in quibus civis civem trucidavit? Quasi dicat, omnis campus est pinguior Romanorum sanguine. Polyptoton. ⁴² Quibus militum trucidatorum cadavera obruta sunt.

43 Tes-

⁴³ Testatur , ⁴⁴ auditumque Medis
⁴⁵ Hesperiae sonitum ruinae?
⁴⁶ Qui gurgēs ? aut quae flumina ⁴⁷ lugubris
 Ignara belli ? quod mare ⁴⁸ Dauniae
 Non ⁴⁹ decoloravere cedes ?
 Quae caret ⁵⁰ ora ⁵¹ cruore nostro ?
⁵² Sed ne , relictis , ⁵³ Musa procax , iocis,
 Caeae ⁵⁴ retractes munera ⁵⁵ Naeniae:
 Mecum ⁵⁶ Dionaeo sub antro
 Quaere ⁵⁷ modos ⁵⁸ levioꝛe plectro.

35

40

⁴³ Demonstrat. ⁴⁴ Qui etiam auditus est à Medis , extremi orbis habitatoribus. ⁴⁵ Cladis Italicae, et imperii Romani. ⁴⁶ Quae aquarum congeries ? Est lamentatio belli navalis. ⁴⁷ Non conscia sunt huius belli cum luctu deplorandi ? ⁴⁸ Apulorum , et Italicorum strages , et caesorum militum sanguis, à *Dauno* , Rege Apuliae , quae pars est Italiae. Metonym. subi. ⁴⁹ A proprio colore mutatum rubeo sanguineo colore infecere ? *Lucan. Tum primum rubuit civilis sanguine Nereus.* ⁵⁰ Regio. ⁵¹ Romanorum sanguine profuso. ⁵² Sed tu , ò mea Lyrica Musa praeter solitum nimis animosa , et audax, ne iterum tractes , ac repetas lugubre carmen , primo inventum à *Simonide Poëta* , in insula *Caea* nato , iocis , id est , rebus lascivis, relictis. Poëta autem , dum tragicum laudat , ipse pene tragicus factus est : revocat ergo suam Musam à luctu , et lamentis ad res

amoenas , et amatorias , carmini lyrico aptiores. Epanorthosis. Sic Musam reprimit *Od. 3. l. 3. Quo Musa tendis ? desine pervicax Referre sermones Deorum.* ⁵³ *Melpomene* versibus Lyricis praesidens. Synecd. gen. et Apotrophe. ⁵⁴ Iterum tractes. Sic *Virg. Aen. 7. Agmina in arma vocat subito , ferarumque retractat.* *Lugubris* cantilenae officium. *Naenia* enim , carmen est lugubre , quod cum lamentatione extremum , atque ultimum defunctis canitur : ut *Od. 20. l. 2. Absint inani funere naeniae.* ⁵⁶ Sub antro *Veneris Diones* , in quo res iucundae , laetae , et amatoriae tractantur. Sic *Virgilius Ecl. 9. Augustum Caesarem , tamquam ab Iulio , et Venere progenitum , Dionaeum vocat. Ecce Dionaci processit Caesaris astrum.* ⁵⁷ Versus, cantus Lyricos : ut *Od. 9. l. 3. Dulces docta modos.* Synecd. gen. ⁵⁸ Faciliore stylo , et non nimis tristi.

ODE II. Προσφωνητική.

AD SALLUSTIUM CRISPUM.

Proculelum laudat ob liberalitatem in fratres. Contemptus pecuniae, cupiditatumque refrenatio solum regem efficit, et beatum.

DICOLOS DISTROPHOS.

¹ **N**ULLUS ² argento ³ color est, ⁴ avaris

Abditae terris inimice ⁵ laminae,

Crispe Sallusti, nisi temperato

⁶ Splendeat usu.

Vivet ⁷ extento ⁸ Proculeius aevo,

⁹ Notus in fratres animi paterni:

¹⁰ Illum aget penna ¹¹ metuente solvi

Fama superstes.

¹² Latius regnes, avidum ¹³ domando

¹ O Crispe Sallusti, Romanorum equitum nobilissime, inque Romana histosia prime, atque princeps, inimice laminae, id est, laminae, id est, qui hostis es pecuniae, tamquam auri, et argenti vili, ac tenui crustulae ab avaris in terram defossae, nullus est color argento, id est, nihil habet splendoris argentum, nihil pulcritudinis, nihil laudis, pro nihilo putandum est, nisi moderato usu pulcritudinem aliquam acquirat. ² Pecuniae, et nummis ex argento factis. Meton. mat. ³ Nulla gratia, venustas. Metaph. ab arte pictorum: ut de Arte Descriptas servare vices, operumque colores. ⁴ Metaph. ab animato, et affectibus praedito, ad ingratam terrae naturam, quae non respndet expectationi datoris. ⁵ Pecuniae seu nummis excusis. Meton. mat. ⁶ Eadem Metaph. quae in color. ⁷ Hinc Proculeius, eques Romanus, longo aevo vivet, eiusque memoria ad posteros propagabitur. Exemplo probat, quod ante docuit. ⁸ Meton. subi. pro adi. nomine, vel liberalitate Proculeii, quae diutissime celebrabitur, et manebit: et Metaph. ab animato ad exanime corpus. ⁹ Qui

erga suos fratres, Caepionem, et Murenam (qui hostes publici post Caesaris victoriam iudicati, omne patrimonium amiserunt) ob paternum amorem, et liberalitatem celebris, ac nobilitatus est. ¹⁰ Immortalis nominis gloria, aeternum duratura, extollet Proculeium ala, cuius nulla umquam dissolutio futura est. Alleg. è Metaph. ab avibus cito, et caute volantibus, ad celebritatem, et aeternitatem memoriae Proculeianae indicandam. Aptissime Horatius Famae pennam tribuit, pedibus celeri, ac pernicipibus alis. Unde et volare famam vulgo dicimus. ¹¹ Quae dissolvi recusabit, et cavebit: quia, quae metuimus, ea ne contingant, diligentissime cavemus. Virg. Georg. 1. Arctos Oceani metuentes aequore tingi, id est caven-
tes, φυλαττομένας. ¹² Longius regnare, et regni tui fines extendere possis, si inexplibilem illum cupiditatis animum, ac φρόνημα à cupiditatibus coërceas, quam si disiunctissimas terrarum partes sive orbem universum possideas, seu possessione coniungas. ¹³ Metaph. à feris, quae proprie dicuntur cicurari, et domari.

¹⁴ Spi-

¹⁴ Spiritum, quam si Lybiam ¹⁵ remotis
Gadibus iungas, et ¹⁶ uterque Poenus
Serviat uni.

¹⁷ Crescit indlgens sibi dirus ¹⁸ hydrops,
Nec sitim ¹⁹ pellit, nisi causa morbi

²⁰ Fugerit venis, ²¹ et aquosus ²² albo
Corpore languor.

²³ Redditum Cyri solio ²⁴ Phraaten,

²⁵ Dissidens plebi: ²⁶ numero beatorum

Eximit ²⁷ virtus, ²⁸ populumque ²⁹ falsis

Dedocet uti

¹⁴ Meton. subi. pro adiunctis affectibus, qui mirum in modum concitant animos hominum. ¹⁵ Cum Celtiberis procul sitis ab ipsa Libya, regione Africae, imperio coniungas. *Gades* oppidum est Hispaniae à Poenis conditum. ¹⁶ Eous et Occiduus, id est, tam in Africa à Didone, quam in Hispania ab Asdrubale tibi uni, id est, tuae unius ditioni subiectus sit: vel, *uterque Poenus*, id est, utraque Carthago, tam in Africa, quam in Hispania. ¹⁷ Perniciosus ille ex aqua intercute natus morbus, dum continuo sitiens, bibendi desiderio obsequitur, ac potum sibi largius concedit, non imminuitur, sed augetur. *Hydrops* morbum ipsum significat, quo corpus inrumescit contra naturam, et qui eo morbo laborat, *hydropicus* dicitur. Q. d. Quemadmodum hydropicus non convalescit aquae potu, nisi causa morbi fugerit venis; eodem modo avaritia, quo plus hinc inde collegit, et coacervavit, hoc ipso magis crescit, nec ulla ratione sedatur, nisi ipsam causam, cupiditatem sc. sustuleris. ¹⁸ Hydropicus. Morbi nomen ad aegrum transtulit per Meton. adi. ¹⁹ Depellit, explet. ²⁰ Recesserit ex venis, ad quas vitiosus sanguis manat, id est, ex hepate vehementer refrigerato. ²¹ Et nisi fuerit, ac salutari reme-

dio remotus fugerit languor liquore tumidus, id est, ipse hydrops (qui aquam inducendo facit languorem in corpore) ex pallido corpore. ²² Pallido, inertis, ἀργα. Pers. *Turgidus hic epulis, atque albo ventre lavatur.* ²³ Virtus, id est, homo virtute praeditus ac sapiens, dissidens plebi, id est, à plebe discrepans, nihilque cum vulgo commune habens eximit numero beatorum, id est beatum non existimat, in beatorum numero non habet, quamvis ditissimum, Phraaten redditum solio Cyri, id est, in Cyri sedem, sive regnum, quod Cyrus occupavit, restitutum. Phraate enim è Persarum regno, quod invaserat, ob tyrannidem eiecto, et in exilium acto, regnum Tyridates occupavit. Sed Augustus Phraaten restituit. Vide Iustin. l. 42. ²⁴ Persarum regem, Cyri filium. ²⁵ Sic supra Od. 27. l. 1. *Vino, et lucernis Medus acinaces Immane quantum discrepat.* ²⁶ Cum solus beatus ille sit, solus rex, qui se ipso contentus ingentes divitiarum acervos contemnit. Est autem hic versus hypermeter, et syllaba eius ultima pertinet ad versum sequentem. ²⁷ Meton. adi. ²⁸ Qui reges, ut omnes alios divites, inter beatos numerat. ²⁹ Secus docet virtus populum, ne amplius falsis acclamationibus utatur, quibus divites soli beati praedicantur.

CARMINUM LIB. II.

³⁰ Vocibus, regnum, et diadema ³¹ tutum,
 Deferens ³² uni, ³³ propriamque ³⁴ laurum,
³⁵ Quisquis ingenteis oculo ³⁶ irretorto
 Spectat acervos.

³⁰ Synecd. part. pro integris sentiis mentis, et iudiciis Censorum.
³¹ Stabile, ac firmum, quod nulla fortunae vis auferre possit. ³² Illi soli. ³³ Et gloriam perpetuam, et specialem, quam nemo alius sibi usurpare ausit. Sic Sat. 6. 1. 2. nihil amplius oro, Maia nate, nisi ut propria haec mihi munera faxis.
³⁴ Meton. adiunctae coronae pro

gloria, et triumpho, cuius laurus est insigne proprium. ³⁵ Quisquis intueri potest pecuniae cumulos oculo recto, non obliquo, contenti, qui ad aspectum pecuniae non magis movetur, quam lapis, id est, qui divitias amplissimas contemnit. ³⁶ Metaph. ab oculis ad animum à cupiditate longe alienum.

ODE III. Παραινετικὴ.

A D D E L I U M.

Moderate ferenda utraque est fortuna, et hilariter vivendum, cum omnibus impendeat aequa moriendi conditio.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **A** Equam memento ² rebus in arduis
³ Servare mentem : ⁴ non secus in bonis
 Ab insolenti temperatam
 Laetitia, ⁵ moriture Deli.
⁶ Seu moestus ⁷ omni tempore vixeris,
 Seu te ⁸ in remoto gramine per dies
⁹ Festos ¹⁰ reclinatum ¹¹ bearis
¹² Interiore nota Falerni:

¹ Tranquillam, aequabilem, quae non iniquo animo fortunae vicissitudines ferat, id est, memento aequo animo ferre res adversas. Lucret. 1. 1. Divitiae grandes homini sunt vivere parte Aequo animo. ² In rebus duris, et adversis, *ἐν τοῖς δ' αἰσίοις, ἐν τοῖς ἀποβροχίοις.*
³ Custodire. ⁴ Non aliter in rebus secundis eandem animi aequabilitatem retine, quae ab immodica hilaritate moderata sit. ⁵ O Deli, qui moriturus es, sive tristis omni tempore vixeris, sive hilaris. ⁶ Seu moestus, seu te, et

vixeris, bearis, efficiunt Symploten. ⁷ Vitae tuae. ⁸ In loco aliquo herboso, et viridi, à frequentia hominum remoto, et secreto. Meton. ⁹ Laetitiae destinatos. ¹⁰ Recubantem ad bibendum. ¹¹ Laetum, hilaremque beatorum in motum reddideris, dum voluptatibus istis frueris. ¹² Falerno vino, optimo, et praestantissimo, in infima parte cellae vinariae recondito, et nota aliqua (quam signi loco appositam habet) commendato, i. Consulum nominibus vini cadis inscriptis, ad tempus, et vini praesentiam significandam. ¹³ Quo

¹³ Quo ¹⁴ pinus ingens, ¹⁵ albaque populus
Umbram hospitem ¹⁶ consociare ¹⁷ amant
Ramis, et obliquo ¹⁸ laborat

10

Lympha fugax trepidare rivo.

¹⁹ Huc vina, et unguenta, et nimium ²⁰ brevis
Flores amoenae ²¹ ferre iube rosae:

Dum ²² res, et ²³ aetas, et ²⁴ sororum

15

²⁵ Fila trium patiuntur atra.

²⁶ Cedes coemptis saltibus, et domo,
Villaque, ²⁷ flavus quam Tiberis ²⁸ lavit,

Cedes: et ²⁹ extructis in altum

Divitiis potietur haeres.

20

Divesne prisco ³⁰ natus ab ³¹ Inacho,

³² Nil interest, an pauper, et infima

³³ De gente ³⁴ sub dio moreris,

³⁵ Victima ³⁶ nil miserantis Orci.

¹³ In quo gramine. Al. qua, id est, in illa parte, qua, &c. Describit enim locum, ubi Delius iucunde, et beate vivere possit. ¹⁴ Od. 10. l. 2. *Saepe ventis agitur* ingens pinus. ¹⁵ Populus arbor, cuius frondes internae sunt albae. ¹⁶ Amanter consociant, id est, ramis suis longe, lateque diffusis gratum aliquod refrigerium, et umbram te suo hospite dignam, et aliquandiu inhabitandam amica societate inita una conicere, teque hospitem, dominumque suum benevole accipere, et obumbrare delectantur. Metaph. ab animatis ad inanimatas plantas. ¹⁷ Solent, delectantur, *Φολλῶσιν*: ut Od. 16. l. 3. *Aurum per medios ire satellites, Et percurrere amat saxa, potentius ictu Fulmineo.* ¹⁸ Et quae aqua celeriter decurrens incurvo aliquo rivo, ut hospiti suo gratum murmur concitet, studet leni, tremuloque strepitu per saxa defluere. Metaph. ¹⁹ Ad hunc locum. ²⁰ Cito deflorescentis. *Quam longa una dies, aetas tam longa rosarum est.* ²¹ Adferre, id est, genio indulge. ²² Patrimonium, et facultates tuae, *ἄλγῃα, τὰ ὑτάρχοντα.* ²³ Aetas

juvenilis, laetitiae voluptatibusque apta. ²⁴ Parcarum crudelia, omnibusque mortem minitanti, fila illud adhuc permittunt. Synecd. gen. In atra est Meton. esse. ²⁵ Quibus vitea tuae terminos dimensae sunt. ²⁶ Migrabis, et discedes ab omnibus divitiis. ²⁷ Turbidus, et arenae colore flavus. Sic Od. 2. l. 1. *Vidimus flavum Tiberim, &c.* ²⁸ Alluit, ac praeterfluit. Dicimus *lavere, et lavare*: sed *lavere* frequentius. Virg. 3. Aen. *luminis effossi fluidum lavit inde cruorem.* ²⁹ In sublimis acervos coacervatis, Metaph. à congerie lignorum, et lapidum, è quibus aedificia exsurgunt, adauxesin ingentem divitiarum indicandam. ³⁰ Familiam tuam deducas. ³¹ Argivorum Rege. ³² Nihil refert, quia *Pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas, Regumque turres.* Od. 4. l. 1. *neque ulla aut magno, aut parvo lethi fuga.* ³³ Natus sc. ³⁴ Sub puro aere, sine domo vivas, et sub nudo coelo habites. Od. 2. l. 3. *Vitamque sub dio, et trepidis agas in rebus.* ³⁵ Tu existens hostia Plutoni macranda, id est, qui es moriturus. Metaph. est à sacrificiis. ³⁶ Quem nullius miseret.

37 Om-

37 Omnes eodem cogimur : 38 omnium
Versatur urna : 39 serius , ocius
Sors exitura , et nos in 40 aeternum
Exilium 41 impositura cymbae.

37 Nos omnes , quotquot vivi-
mus , ad eundem finem , seu mor-
tem compellimur. Sic supra Od.
28. l. 1. *Omnes una manet nox.*
38 Omnium mortalium urna fata-
lis (in quam coniciuntur omnium
sortes vitae , mortisque) à fato , et
Parcis agitur , atque movetur. Sic
Od. 1. l. 3. *Omne capax movet urna
nomen.* Virg. 6. Aen. *Quaesitor Mi-
nos urnam movet.* Al. *omnium Ver-
satur urna serius , ocius , Sors exi-
tura : et cum ordo erit : Sors om-
nium exitura serius , vel ocius , et*

impositura nos cymbae in aeter-
num exilium , versatur in urna.
39 Ex qua urna aliorum sors tar-
dius , aliorum celerius finem vitae
allatura , id est , sive tardius , sive
citius , moriendum est. Propert.
lib. 2. *Longius , aut propius , mors
sua quemque manet.* 40 Sortiti enim
hunc terrarum orbem veluti do-
micilium quoddam , morte muta-
mus solum nunquam redituri. Al.
exitium. 41 Charontis navi per
fluvium infernalem transvehendos
impositura est.

ODE IV. Προσφωντική.

AD XANTHIAM PHOCEUM.

*Non est cur Xanthias erubescat , quod Phyllida ancillam amet , cum
multis magnis viris idem usu venerit.*

DICOLOS DISTROPHOS.

¹ NE sit ² ancillae tibi amor pudori,
Xanthia Phoeu : ³ prius insolentem
⁴ Serva Briseis ⁵ niveo colore
⁶ Movit Achillem.

1 Ut non pudeat te amare an-
cillam tuam Phyllida , tibi que , tan-
quam indecorum quid , ruborem
concitet , magnorum Regum , ac
Heroum exemplis demonstrabo ,
nulli illud vitio dari posse , aut
debere : ne enim hic non habet vim
prohibendi , sed negandi finem , ut
supra Od. 33. l. 1. *Albi , ne doleas ,*
&c. 2 Phyllidis. Synecd. gen. 3
Achillem , Graecorum fortissimum ,
qui antea nullius amore captus
fuerat : ut Od. 5. l. 1. *et aspera nigris
aequora ventis* Emirabitur insolens :
vel , arrogantem , et ferocem , et
factorum suorum superbiâ elatum

ut Od. 16. l. 1. *imprimeretque mu-
ris Hostile aratrum exercitus* inso-
lens. 4 Captiva , *δουράλωτος* ,
quam Lynnesso , Troadis urbe ,
capta , in sortem acceperat. 5 Co-
lore candido , id est , sua pulchri-
tudine in sui amorem protraxit ,
animumque eius commovit , adeo
ut ea ab Agamemnone sibi erepta ,
tantisper bello abstineret , donec
Patroclum amicum ab Hectore in-
terfectum viderit , neque prius
ullis muneribus , ab Agamemnone
sibi promissis , placari potuerit.
Homer. Illiad. 1. Synecd. gen.
6 Anadiplosis.

Mo-

Movit Aiacem, ⁷ Telamone natum,
⁸ Forma captivae dominum Tecmessae:
 Arsit ⁹ Atrides medio in ¹⁰ triumpho

¹¹ Virgine rapta:

¹² Barbarae postquam ¹³ cecidère turmae,
¹⁴ Thessalo victore, ¹⁵ et ademptus Hector
 Tradidit ¹⁶ fessis leviora tolli

* Pergama Graiis.

¹⁷ Nescias, an te generum beati
 Phyllidis flavae decorent parentes:
¹⁸ Regium certe genus, et Penates
 Moeret iniquos.

Crede non illam tibi ¹⁹ de scelesta
 Plebe delectam: ²⁰ neque sic fidelem,

⁷ Tellamonis filium, Aeaci nepotem, non Aiacem Oilei filium. Synecd. gen. ⁸ Dominum servae suae captivae Tecmessae pulchritudo commovit, quam etiam uxorem duxit. ⁹ Agamemnon Atrei filius, Graecanicae expeditionis princeps, in media victoria, quam de eversa urbe Troia agebat, vehementer amavit Cassandram. Synecd. gen. ¹⁰ Meton. effe. pro victoria triumphii causa. ¹¹ Cassandra, Griami filia, è templo Palladis rapta à Graecis. Synecd. gen. *Arsit virgine* autem dixit; ut Od. 9. l. 3. *Donec non alia magis Arsisit.* Quanquam *virgine rapta* dici potest esse absolute positum. ¹² Postquam iam decennali bello Phrygum militares copiae ab Achille victore occisae cecidere. Synecd. gen. ¹³ Metaph. à ruinis aedificiorum, et arborum. ¹⁴ Achille, qui fuit ex Laryssa, urbe Thessaliae, victore: quanquam enim ante captam Troiam à Paride interfectus fuerit, vicisse tamen videtur, per quem factum est, ut caeso Hectore, ac tot viris fortissimis, Troia caperetur. Synecd. gen. ¹⁵ Et postquam Hectore, Troianorum fortissimo, Priami, et Hecubae filio, Troianis morte adempto, et ab Achille occiso, factum est, ut traderentur Graecis (tanquam victoribus) fessis Pergama, quae iam,

Hectore occiso, facilliora erant ut delerentur, et everterentur. ¹⁶ Decennali bello defatigatis, fractis. Sic Virg. Aen. 2. *fracti bello, fatisque repulsi Ductores Danaum; totam labentibus annis, &c.* * Synecd. mem. pro integra urbe, cuius Pergama erant propugnacula. ¹⁷ Fortasse tali loco nata est Phyllis, ut tibi honestum sit eam amare, adeoque nescire possis, et incertum est, an Phyllidis, ancillae tuae, formosae parentes nobiles, et divites te maritum, aut generum honestiorem sui generis nobilitate reddere possint. ¹⁸ Certe illa regios, ac nobilissimos suos maiores cum luctu deflet, ac dolet se Deos familiares habere sibi inimicos, et parum propitios, quod iam captiva sit, et prae paupertate stemmati suo respondere nequeat. ¹⁹ Tu autem mihi crede, illam ancillam Phyllida non de meretricia, impura, et abiecta plebe natam, et à te tanquam amabiliorem aliis praelatam, et exemptam esse. ²⁰ Neque crede, mulierem adeo constantem, adeo etiam à lucro (quod plerumque pudicitiam expugnare solet) alienam, et abhorrentem, potuisse nasci à matre erubescenda, quae propter vitae turpitudinem suis liberis est pudori, id est, à meretrice.

Sic

Sic lucrò adversam potuisse nasci

Matre pudenda.

20

Brachia, et vultum, ²¹ teretesque suras

²² Integer laudo: ²³ fuge suspicari,

Cuius octavum ²⁴ trepidavit aetas

Claudere lustrum.

²¹ Ancillae tuae Phyllidis tibiae longas, et rotundas. Od. II. Epod. *An teretis pueri longum renodantis comam.* ²² Tanquam vir castus, et ab amore eius alienus, et intactus, *vel*, integre, ac sincere. ²³ Noli enim huiusmodi quid cogitare, sc. me Phyllidis amore esse captum, quod eius bra-

chia, faciem, suras laudo, quippe quadragenarius sum, id est, natus annos quadraginta, ideoque calor ille adolescentiae iam deferbuit. ²⁴ Cuius vitae aetas exhorruit finire quinquennium octavum, sc. 40. annos, et ad tristem illam senilem aetatem propius accedere.

ODE V. ΕΗΚΤΙΚΗ.

IN LALAGEN.

Pulcherrima Lalage est virgo viro immatura: ergo ab eius cupiditate est mens revocanda.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ *N*ondum ² subacta ferre ³ iugum valet
Cervice: ⁴ nondum munia comparis
Aequare, nec ⁵ tauri ruentis

In Venerem tolerare pondus.

Circa virentis est animus tuae

Campos ⁶ iuvencae, ⁷ nunc fluviis gravem

⁸ Solantis aestum, nunc in udo

¹ Lalage ob naturae teneritudinem nondum viri coniugium, et amplexus perferre potest. Pulcherrima intactae adhuc bovis cum immatura virgine comparatio, atque adeo tota haec Ode allegorica est, perpetuaque in ea Metaphora, ducta à iuvenca sive iuniore bove, quae nondum subiit iugum, nec taurum irruentem ferre queat. Plaut. in Curcul. *Iam ne ea fert iugum? Tam à me pudica est, quam mea si oror fiet.* ² Cervice supposita, vel domita. ³ Plaustrum, aut aratri, id est, coniugii iugum sus-

tinere potest. ⁴ Nondum officium coniugii valet praestare, et exaequare cum suo pari, cum quo iugo coniuncta pariter incedit, id est, marito. *comparis*, id est, coniugis. Anaphora. ⁵ Iuvenis robusti, ad concubitus prompti. Sic Od. 12. Epod. *pereat male quae te, Lesbica, quaerenti taurum monstravit inertem.* ⁶ Tuae puellae. ⁷ Anaphora. ⁸ Nunc gelidis fontibus intolerabilem aestum levantis. Sic dixit Virg. *solari famem Georg. 12. Concussa que famem in sylvis solabere quercu.*

G

Lu-

Ludere cum vitulis salicto
 9 Praekestientis: 10 tolle cupidinem
 Immitis 11 uvae: iam tibi lividos
 12 Distinguet Autumnus racemos
 Purpureo varius colore.
 13 Iam te sequetur: 14 currit enim ferox
 15 Aetas: 16 et illi, quos tibi dempserit,
 Apponet annos: 17 iam proterva
 Fronte petet Lalage maritum
 18 Dilecta, quantum non Pholoë 19 fugax,
 Non Chloris: 20 albo sic humero nitens,
 Ut pura nocturno renidet
 Luna mari, 21 Gnidiusve Gyges:
 22 Quem si puellarum 23 insereres choro,

10

15

20

9 Nunc vehementer desiderantis, et cupientis ludere non cum tauris morosis, sed cum vitulis laetis, id est, teneris puellis, in humido, aut aquoso aliquo loco salicibus consito. 10 Dele huius puellae impuberis desiderium, tanquam ingratae immaturaeque uvae. 11 Alia est Allegoria ducta ab uva immatura. Meton. efficitur pro effe. et injecto amore talis puellae: deinde Meton. adi. pro subi. id est, amica immatura. 12 Iam tibi Autumnus, distinctus, et ornatus rubore maturitatis indice, id est, pomis, et uvis purpurei coloris, variabit, et maturitate donabit tibi iam iam suo adventu vitium uvas caeruleas, et maturas, id est, tempus sequens, unus, et item alter annus istam tibi virginem maturabit. 13 Puella, quae propter aetatem immaturam te nunc refugit, propediem matura, te ultro petet. Anaphora. 14 Haec enim morosa iunior aetas, ob sanguinis fervorem feroces nos faciens, non tarda est, sed cito pedelabitur, ac praeterfluit. Sic Od. 14. l. 2. *Eheu fugaces, Posthume, Posthume, Labuntur anni.* 15 Synecdoch. periph. iuventutis. 16 Et aetas, id est, tempus addet puellae Lalage florentes annos, quos tibi, viro iam ad senium vergenti,

abstulerit, id est, illa maturescet, tu vero senesces. Horat. in *Artes*: *Multa ferunt anni venientes commoda secum, Multa recedentes adimunt.* 17 Lalage tua iam te maritum suum peteret fronte inverecunda, id est, non pudebit eam maritum petere. 18 Et tibi vel à quocunque dilecta erit, et amabitur, magis quam Pholoë, et Chloris, foeminae pulcherrimae. 19 Viros fugiens, ut inde plus ametur, vel, cuius gratia cito praeteribit. 20 Lalage sic splendens humeris albis, ut Luna puro, et sereno caelo, et nullis nubibus obducta resplendet in mari tempore nocturno. 21 Puer formosissimus Gnidius ex Gnido insula, Veneri dicata. 22 Quem Gygen si inter puellas collocares, parva differentia deciperet peregrinos, et advenas (quibus familiariter notus non est) quantumvis acutos, et perspicaces: nam ignoraretur ille ab hospitibus, qui eum aspiciant, quia crinibus longis, effusis, et intonsis utitur (quos puellarum instar alit) faciemque habet tam venustam, et politam, ut ambigi, ac dubitari possit, sit-ne puer, an puella. Sic supra l. 1. Od. 7. *ambiguam Salamina* dixit. 23 De hac Metaph. dictum est in fine Od. 1. l. 1.

Mira

Mire ²⁴ sagaces falleret ²⁵ hospiteis
Discrimen ²⁶ obscurum , solutis
Crinibus , ambiguoque vultu.

²⁴ Perspicaces , et acutos , Metaph. à canibus venaticis, qui odorifica vi narium subolfaciunt vestigia , et indagant cubilia ferarum.
²⁵ Synecd. spe. pro ignotissimis

quibusque hominibus. ²⁶ Incertum, quod aegre internosci queat: *vel*, faciens dissimilitudinem sexus valde exiguum , per Meton. effe. Idem Tropus est in *ambiguo*.

ODE VI. Προσφωνητική.

AD SEPTIMIUM.

Optat habere suae senectutis sedem , Tibur , et Tarentum , quorum laudat amoenitatem.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

Septimi ¹ Gades aditure mecum , et
² Cantabrum indoctum ³ iuga ferre nostra , et
⁴ Barbaras Syrtes , ⁵ ubi Maura semper
Aestuat unda:

Tibur ⁵ Argeo positum colono
⁷ Sit meae sedes utinam senectae,
⁸ Sit modus lasso ⁹ maris , et viarum,
Militiaeque.

¹⁰ Unde si Parcae prohibent iniquae,
Dulce ¹¹ pellitis ovibus Galesi

10

¹ Septimi, eques Romane nobilissime, qui mecum petiturus es, si opus sit, Gades, ultimam Hispaniae insulam, id est, loca longinqua, et procul à Roma dissita. Synecd. spe. ² Populum Hispaniae ferocissimum, qui nondum didicit Romano imperio obedire, id est, Cantabros. Synecd. plur. Sic fere loquitur Od. 1. l. 1. *indocilis pauperiem pati*. Devicti sunt tandem Cantabri ab Agrippa. Vide Florum l. 4. c. 12. ³ Mandata. Metaph. ab intactis bobus. ⁴ Et mecum aditure Syrtes inhospitales in mari Mediterraneo versus Africam. Vide Od. 22. l. 1. ⁵ Ubi Mauritanica, aut Africana unda accessu, vel recessu maris semper ad litus alliditur. ⁶ Quod conditum est à Tiburno Argivo, id est, Graeco colono. Synecd. gen. ⁷ Exclama-

tio est per optationem, et Anaphora in *sit*. ⁸ Utinam Tibur sic mihi, navigationibus, itineribus, et militia defatigato, finis, ac meta. ⁹ Laborum, quos ego tum mari, tum terra pertuli. Alleg è Metron. subiectorum. ¹⁰ A quo Tibure si Parcae, id est, tres sorores lanificae (Erebi, et Noctis filiae) parum mihi propitiae, me prohibent, ut Tiburtinam regionem inhabitare non debeam. ¹¹ Tum adibo Galesum, Calabriae fluvium iuxta Tarentum, quod iucundum est ovibus Tarentinis, quae aliis pellibus, praeterquam suis, sunt tectae propter excellentem lanae bonitatem, ne sua vellera inquinentur ad tincturae nocumentum. De Galeso Virg. 5. Aen. *Qua niger humectat flaventia culta Galesus*.

Flumen, ¹² et regnata petam Laconi
Rura Phalanto.

¹³ Ille terrarum mihi praeter omneis
Angulus ¹⁴ ridet: ubi non ¹⁵ Hymetto
Mella decedunt, viridisque certat

¹⁶ Bacca Venafro:

Ver ubi ¹⁷ longum, ¹⁸ tepidasque praebet
¹⁹ Iupiter ²⁰ brumas, et ²¹ amicus Aulon,
²² Fertili Baccho, minimum Falernis
²³ Invidet uvis.

²⁴ Ille te mecum locus, et ²⁵ beatæ
Postulant arces: ²⁶ ubi tu calentem

¹² Et adibo regna Tarentina, in quibus regnavit Phalantus Lacedaemonius, quo duce Lacedaemonii Apollinis oraculo templum condiderunt. Vide Iustin. lib. 3. Synecd. gen. *regnata Laconi* dixit, ut Od. 29. l. 3. *Quid seres, et regnata Cyro Bactra parent.* ¹³ Ille Italiae angulus praeter omnes reliquas terrarum regiones mirum in modum mihi arridet, placet, *γλᾶ*, amoenus, et gratus est. Sic Lucret. l. 1. *tibi rident aequora ponti.* ² Metaph. ab homine, cuius proprium est ridere. ¹⁵ Ubi mella non dant locum, id est, ubi mella non sunt deteriora melle suavissimo, quod colligunt apes in Hymetto, Atticae monte, thymo, aliisque herbis odoriferis abundante. Metaphora est: *decedere* enim, est locum superiori, et honoratiori dare: ut Ep. 2. l. 2. *Ludere si recte nescis, decede peritis.* Ut vero inter vina *Falerno*, sic inter mella *Hymetto*, palma olim dabatur. ¹⁶ Et ubi oliva propter bonitatem contendit cum oliva, quae oritur in Venafro, oppido in Campaniae littore sito: vel pro agro ei oppido vicino. Meton. mat. pro o eo inde expresso, ac effecto. *Certat Venafro* aurem Graecorum more dixit: ut Od. 2. Epod. *Certantem et novam purpuræ: et Od. 3. l. 1. nec timuit praecipitem Asileum* Decertantem Aquilonibus. ¹⁷ Assiduum. Hyperbole. Sic Virg. Georg. 2. *Hic ver assiduum, atque alie-*

nis mensibus aestas. ¹⁸ Moderato frigore tolerabiles. ¹⁹ Aër. Eadem meton. quae fuit Od. 1. l. 1. in *Iove.* ²⁰ Hyemes. Synecd. part. ²¹ Et ubi Aulon, mons Tarento vicinus, vite fertili, quam producit, gratus, et carus, non cedit, neque est deterior uvis Falerni, Campaniae montis, quippe cum ipsis praestantiâ facile par sit, nec velut inferior opus habeat, ut illis, tanquam praestantioribus invideat. Metaph. ab hominibus ad inanimata. ²² Vite, vino, cuius feracitate Aulon amicus est dominis, nempe ob commoda, quae inde proveniunt. Mart. *Nobilis et lanis, et Baccho fertilis Aulon, Det pretiosa tibi vellera, vina mihi.* Meton. efficit. Virg. 2. Georg. *denique apertos* Bacchus amat colles. ²³ Metaph. ab animatis ad inanimata. ²⁴ Ille Campaniae amoenissimus locus, ubi haec omnia sunt. Metaph. quia affectus, et actus tribuitur rebus inanimatis: vel Meton. est subiectorum pro adiunctis civibus, et praesidiariis. ²⁵ Monte, seu sedes felices, et fertiles (ob arcem illam Tarenti, olim munitissimam: et alioqui loca omnia editiora *arces* vocant Poetae) te mecum incolas poscunt, id est, hic tecum vivere, et apud te mori cupio. ²⁶ Ibi tu, o Septimi, conperges, et luctu convenienti persequeris cinerem, ex recenti exustione adhuc calentem, Horatii amici tui, id est, ubi tu mihi mortuo iusta persolves.

²⁷ Debita sparges lacrymâ favillam

²⁸ Vatis amici.

²⁷ Convenienti, propter nos- cum sepeliebatur corpus. ²⁸ Sy-
tram amicitiam: lugebantur au- necd. gen. Poëta Horatio, et ami-
tem mortui in ipso funere, et co.

ODE VII. Προσφωνητική.

AD POMPEIUM VARUM.

Cui reditum gratulatur in patriam.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ O Saepe mecum ² tempus in ³ ultimum
Deducte, ⁴ Bruto militiae duce,

⁵ Quis te ⁶ redonavit Quiritem

⁷ Dīs patriis, ⁸ Italoque coelo,

Pompei, meorum ⁹ prime sodalium?

Cum quo ¹⁰ morantem saepe diem mero

¹¹ Fregi, ¹² coronatus nitentis

Malobathro Syrio capillos.

Tecum ¹³ Philippos, et celerem fugam

¹⁴ Sensi, ¹⁵ relictā non bene parmula:

10

¹ Ordo est: O Pompei Vare, pri-
me meorum sodalium, saepe de-
ducte mecum in ultimum tempus,
id est, qui saepe una mecum de-
ductus fuisti in extremum vitae fi-
nem, et diem, id est, in periculum
mortis. Exclamatio exultantis, et
valde gaudentis salvo reditu alte-
rius. ² Exitium, et extremos casus,
quae certo tempore hominibus ac-
cidunt. Meton. subi. ³ Supremum,
quo morti proximos nos esse cre-
dimus. ⁴ Bruto Imperatore cum
Cassio. ⁵ Deorum sc. vel quis Au-
gusti amicus te patria eiectum ite-
rum fecit civem Romanum? ⁶
Reddidit, et restituit. Sic Od. 3.
1. 3. et involsum Nepotem, Troica
quem peperit sacerdos, Marti redo-
nabo. ⁷ Penatibus Romanis, Diis
tutelaribus. Synecd. gen. Sic Virg.
2. Aen. Dii patrii servate domum, ut
apud Graecos θεοὶ πατρίους, et
πατρῶος. Macrobi. Sat. 1. 3. c. 4.
⁸ Et Italiae regioni. Meton. adi. si-
ve circumstantis aëris pro subi. ⁶
Qui meorum amicorum, et com-

militonum princeps, et amicissi-
mus es. ¹⁰ Tardum, longioremque
solito mihi visum. ¹¹ Partem diei
in vino epoto transegi. Vide Oden.
1. 1. 1. ¹² Habens capillos meos de-
libutos Malobathro, quod est un-
guentum Syrium pretiosissimum,
quodque ex India, ubi nascitur,
Antiochiam Syriae emporium, ad-
vehitur. Solebant autem elegan-
tiores, et lautiores homines capil-
lum unguento perungere. ¹³ Atrox
illud praelium ad Philippos, Ma-
cedoniae urbem, ubi Cassius, et
Brutus sunt victi. Meton. subi.
loci. ¹⁴ Vidi, et expertus sum. ¹⁵
Scuto meo turpiter abiecto, turpe
est enim militi hastam clypeum-ve
metu abicere: quod qui faciunt,
ριψάσπιδες appellantur. Notum il-
lum de Epaminonda: tum denique
sibi avelli spiculum iubente, post-
quam ei percunctanti dictum est,
clypeum esse salvum, ut etiam in
vulneris dolore animo aequo cum
laude moreretur.

¹⁶ Cum fracta virtus, ¹⁷ et minaces
¹⁸ Turpe solum tetigere mento.
 Sed ¹⁹ me per hosteis ²⁰ Mercurius celer
²¹ Denso ²² paventem sustulit ²¹ aëre:
²³ Te rursus in bellum ²⁴ resorbens
 Unda fretis tulit ²⁵ aestuosus.
 Ergo ²⁶ obligatam redde ²⁷ Iovi dapem:
 Longaque fessum militia ²⁸ latus
 Depone ²⁹ sub lauro mea: nec
 Parce ³⁰ cadis tibi destinatis.
³¹ Oblivioso laevia Massico
 Ciboria exple: funde capacibus
 Unguenta de ³² conchis: ³³ quis udo
 Deproperare apio coronas,

15

20

¹⁶ Cum Bruti, ducis nostri, potentia iam ad nihilum redacta esset. Meton. adi. ¹⁷ Et milites Bruti, pertinaciter victori resistentes, turpiter ceciderunt, occubuerunt. Solent enim, qui in vulnera procumbunt, prono capite, dentes labris infigentes, mordicus terram appetere, et quidem ferocissimi quique, ne dolore victi, vocem aliquam edant indignam sua estimatione, ac priore vita. Sic Virg. Aen. II. *Procubuit moriens, et humum simul ore momordit.* ibid. *cruentam Mandit humum.* Ovid. Met. 9. *et arenas ore momordit.* ¹⁸ Terram cruore, seu cadaveribus inquinatam, ac foedatam. ¹⁹ Horatium. ²⁰ Deorum nuncius alatus. Hic Mercurio salutem suam acceptam fert, quod Philippensi acie non perierit. ²¹ Nube, quae densior est aër, circumdatum, ut Homer. *κνεμένη νεφέλη.* Sic apud Homer. Iliad. 3. Venus Paridem, nube tectum, e certamine eripit. Sic Iliad. 5. Phageum Vulcanus. Sic Aeneam Venus, eaque à Diomede vulnerata, et fugiente, in eius locum succedens Phoebus. Synecd. gen. definitio pro ipso definito. ²² Meru mortis pavidum, è morte eripuit, et in posterum Marti valedicere

iussit. ²³ Pompeium Varum, simili fortuna ereptum. ²⁴ Retrahens. Metaphora à Charybdi ducta, qua significat, Pompeium cum impetu mentis, et furore correptum ad Bruti partes esse reversum. ²⁵ Per freta aestuosa, id est, bella ferventia. ²⁶ Ex voto promissam, ac debitam sacrificii adipem. Vult, ut voti reus votum solvat, ipse ei coenam adventitiam daturus, ut Numidae dedit Od. 36. I. I. ²⁷ Liberatori. ²⁸ Corpus tuum: latera namque corpus utrimque, ut validi muri, suffulciunt. Synecd. mem. ²⁹ Sub meo patrocinio: nam laurus est incolumitatis, et custodiae symbolum. Meton. adi. ³⁰ Vasis vinariis ad tuum reditum reservatis. ³¹ Imple ad summum, infunde, et ebibe expolita pocula capaciora, vino Campaniae impleta, quod vinum liberius epotum oblivionem malorum omnium, et curarum affert, vel per se, vel per somnum subsequentem. Meton. effe. ³² Vasis unguentariis è conchis factis. ³³ Quis curat celeriter, et valde properando efficere, seu nectere in conviviarum gratiam ex apio, in humido loco nato, vel ex myrto sarta florea, ut illa in convivio adhibeamus?

Curat-ve myrto? ³⁴ Quem ³⁵ Venus arbitrum
 Dicet bibendi? ³⁶ Non ego sanius
 Bacchabor Edonis: ³⁷ recepto
³⁸ Dulce mihi furere est amico.

³⁴ Polyptoton. ³⁵ Venerus talorum vel tesserarum iactus faustissimus, qui senarium numerum ter insignitum habeat, bibendi conviviique magistrum designabit, aut dabit? Suet. in Aug. talis enim iactis, ut quisque canem, aut senionem miserat, in singulos talos, singulos denarios in medium conferebat: quos tollebat universos, qui Venerem iecerat, Meton. efficit.

³⁶ Ego in hoc laetissimo nostro convivio non temperantius bibendo insaniam, quam Edoni, Thraciae populi bibacissimi, et furiosi. ³⁷ Quippe te tanto amico praeter omnem spem, et expectationem recuperato. Sic Od. 2. l. 4. O Sol Pulcher, o laudande canam recepto Caesare felix. ²⁸ Graecum mihi est furem potare, et bibere, atque ebrium discurrere, et saltare.

ODE VIII. Προσευκτική.

IN JULIAM BARINEN.

Non est cur Barini iuranti credatur, cum nullas periuriorum det poenas, sed potius ex periuritis pulchrior exoriatur.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ Ulla si iuris tibi peierati
 Poena, Barine, nocuisset unquam:
² Dente si nigro fieres, vel uno
 Turpior ³ ungui,
⁴ Crederem: sed tu, ⁵ simul ⁶ obligasti
 Perfidum votis ⁷ caput, ⁸ enitescis
 Pulchrior multo: iuvenumque prodis
 Publica ⁹ cura.

¹ Si iurisiurandi abs te violati, id est, periurii poena à Diis, periurii ultoribus, imposita, unquam tibi nocuisset, i. si tu periura ullo tempore, vel semel à Diis punita esses. Anaphora. ² Si minima parte corporis fieres deformior. ³ Digni. ⁴ Tum crederem tibi iuranti, vel, crederem Deos esse vindices periurii in rebus amatoriis. ⁵ Simulac, postquam: ut Od. 4. l. 1. quo simul mearis. ⁶ Per caput tuum periurum iurasti, exsecrationibus te obstrinxisti, id

est, postquam aeternis inferorum suppliciis te perfidia, et fraude plenam consecrasti, te amanti gratificaturum, neque fidem liberas tamen. Metaph. à corporibus, quae proprie dicuntur obligari. ⁷ Vitam tuam. Meton. subi. ⁸ Mox inde longe formosior, quam ante periurium, existis, et in publicum procedis, à multis iuvenibus unice amata, vel, cuius unius amore iuvenes flagrant. ⁹ Efficiens iuvenes sollicitos, ut omnes illam cogitent, et appetant. Meton. efficit.

¹⁰ Expedit ¹¹ matris cineres opertos

Fallere, et toto ¹² taciturna noctis

Signa cum coelo, ¹³ gelidaque Divos

¹⁴ Morte carentes.

¹⁵ Ridet hoc, inquam, Venus ipsa, rident

¹⁶ Simples Nymphae, ¹⁷ ferus et Cupido,

Semper ¹⁸ ardenteis ¹⁹ acuens sagittas

Cote ²⁰ cruenta.

²¹ Adde quod ²² pubes tibi crescit omnis,

²³ Servitus crescit nova: ²⁴ nec priores

Impiae ²⁵ tectum dominae relinquunt,

²⁶ Saepe minati.

²⁷ Te suis matres metuunt iuvcis,

¹⁰ Utile est tibi ad formam, et lucrum captandum (si periuria non puniantur) per matris tuae defunctae Manes sepultura tectos iurare, et iuramentum non servare, nec ea, quae illi promissa sint, persolvere. ¹¹ Matrem mortuam. Virg. Aen. 4. *Id cinerem, et Manes credis curare sepultos?* Natum ex veterum consuetudine, qui mortuorum corpora cremabant, cineresque in urnis conservabant. Cic. Verr. 3. *obsecravit per fratris sui mortui cinerem, &c.* ¹² Et per silentia noctis sidera cum universo coelo peierare. Tale hoc Aeneae iusiurandum l. 4. *Per sidera iuro, Per superos, et si qua fides tellure sub ima est.* Et l. 9. *coelum hoc, et conscia sidera testor.* Crebra haec sunt apud Poetas, nocte silenti: *silentia noctis.* Metaph. ab animatis, ad sydera interdum latentia splendore radiorum solarium. ¹³ Meton. effe. ut *pallida mors* Od. 4. l. 1.

¹⁴ Deos immortales, ἀθανάτους. Nihil enim vulgatus, quam per illos iurare. Synecd. periphrasis. ¹⁵ Huiusmodi amantium periuria ipsa amorum mater Venus deridet, ac pro nihilo habet. Tibul. *Periura ridet amantum Iupiter, et ventos irrita ferre iubet.* Anaphora est cum Polyptoto. ¹⁶ Hoc mites, et exorabiles, et ad dignoscendum faciles Veneris comites, sc. locus,

Risus, Fletus, pro levi reputant.

¹⁷ Et crudelis ille Veneris filius Cupido hoc ridet. ¹⁸ Amoris flamma. ¹⁹ In mortalium tormenta, et miseria. Metaph. à sagittariis. ²⁰ Cote aspersa sanguine sagittarum, quae in illa cote acuuntur, multis exitiali, propter caedes ex amore orientes, vel, quod immoderatus amor exitium amantis mactaret. Meton. effe. ²¹ Adde, quod non solum formae iacturam non passa formosior periura evadis, sed insuper omnis iuventus Romana, assidue ad te conflens, periurii tui, et doli meretricii ignara, tibi augetur. ²² Meton. adi. signi pro re significata, nempe iuventute vel iuvenibus. ²³ Quod novi amatores accedunt, qui tibi serviunt. ²⁴ Nec veteres amatores, in quos te saevam, et immitem, et perfidam praebuisti, domum tuam deserunt. ²⁵ Aedes tuas, lupanar. Synecd. part. ²⁶ Quamvis saepe minati sint, se tibi servisse desituros, atque à foribus tuis discessuros, propter tuum periurium: ut Phaedria apud Ter. in Eun. *Exclisit: revocat: redeam? non, si me obsecret.* Et de se Tibullus ait: *Iuravi quoties redditurum ad limina numquam? Cum bene iuravi, pes tamen ipse redit.* ²⁷ Matres filiis suis adolescentulis metuunt; ne illis exitio sis, atque à te corrumpantur.

²⁸ Te

²⁸ Te senēs parci, ²⁹ miseraeque nuper
Virgines nuptae; tua ne retardet
³⁰ Aura maritos.

²⁸ Senes frugales etiam te metuunt; ne dilapidetur patrimonium, liberis suis relictum. ²⁹ Te metuunt virgines, quae minus formosae sunt, et amabiles, iuvenibus nuper in matrimonium collocatae, ne tua popularis aura, et publicus favor rarae tuae pulchri-

tudinis, et venustatis, atque blanditiarum, illarum maritos, in tui amore occupatos, detineat illosque in se amandis tardiores, et segniores reddat. ³⁰ Venustas, et nitor tuus. Translatio à ventis, qui navem, quo lubet, impellunt, vel ab aëris serenitate.

ODE IX. Παραινετική.

AD VALGIUM.

Ut tandem aliquando mortem pueri sui Mystis deflere desinat.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

NON semper imbres nubibus hispidos
Manant in agros; aut ² mare Caspium
Vexant ³ inaequales procellae
⁴ Usque: nec ⁵ Armeniis in oris,
Amice Valgi, ⁶ stat glacies ⁷ iners
⁸ Menses per omneis: ⁹ aut Aquilonibus
Querceta Gargani ¹⁰ laborant,
¹¹ Et foliis ¹² viduantur ¹³ orni.

¹ Densae pluviae, amice Valgi, in agros asperos, et senticosos, et propter hyemem deformes, è nubibus non semper decidunt, et destillant; id est, non semper est hyems. Quo argumento, et ordine naturae vult monere Valgium, non semper esse dolendum. ² Mare quod est in Scythia. ³ Procellae tempestuosae, quae mare (quod sua natura tranquillum, atque aequale, et planum est, unde, et *aequor* appellatur) inaequale reddunt, agitant, et versant. Meton. effe. ⁴ Semper. ⁵ In Asiae Borealis partibus. *Armenia* enim regio est in Asia, inter Taurum, et Caucasum montes sita. ⁶ Concreta rigescit. ⁷ Quae fluvios, et

agros efficit pigros, atque otiosos: illos ad navigationem ineptos; hos steriles, et incultos. Meton. effe. ⁸ Totius anni. ⁹ aut Gargani, montis Apuliae, loca quercubus consita non semper Septentrionalibus ventis concutuntur, et agitantur. Virg. II. Aen. ille urbem *Argyripam*, patriae cognomine gemis, *Victor Gargani condebat Iapygis agris*. ¹⁰ Metaph. ab animatis ad inanimata. Vid. Od. 4. l. 1. ¹¹ Nec fraxini sylvestres suis frondibus hyemali tempore semper spoliantur, ac nudantur. ¹² Metaph. à coniugibus, cum alter altero orbatur. Sic Virg. urbem viduare civibus. ¹³ Vide Od. 10. l. 1. *Nec veteres agitantur orni*.

¹⁴ Tu

¹⁴ Tu semper urges flebilibus modis
 Mysten ademptum : ¹⁵ nec tibi , Vespero
¹⁶ Surgente , ¹⁷ decedunt amores,
¹⁸ Nec rapidum fugiente Solem.
¹⁹ At non ²⁰ ter aevo functus ²¹ amabilem
 Ploravit omneis Antilochum ²² senex
 Annos : nec ²³ impubem ²⁴ parentes
 Troilon , aut Phrygiae ²⁵ sorores
 Flevêre semper : ²⁶ desine mollium
 Tandem querelarum , ²⁷ et potius nova
 Cantemus Augusti ²⁸ trophea

10

15

¹⁴ Tu contra sine ulla intermissione Mysten , puerum tuum , à te in delitiis habitum , versibus ad luctum , et fletus provocandos accomodatis , seu carminibus Elegiacis insequeris , illumque requiescere non sinis , sed illum mortuum continuo deploras. Cic. Tusc. Quaest. 1. *Haec cum pressis , et flebilibus modis , qui totis theatris maestitiam inserant , concinnuntur , &c.* Ut vero urgere opus dicimus , pro assidue esse in opere : sic dictum hoc loco ab Horatio , tu Mysten mortuum assidue deploras. ¹⁵ Nec mane , nec vesperi Mystis amor te deserit. Sic Virg. Georg. 4. *Te dulcis coniux , te solo in , littore , secum , Te , veniente die , te , decedente , canebat.* Est Vesper stella veneris : ante Solem occidentem subsequens , dicitur Vesper ; orientem vero antegrediens , appellatur Lucifer. ¹⁶ Post occasum Solis apparente. ¹⁷ Versus quibus amores , et delitias tuas , quas cum Puero exercebas , tibi imminuuntur. ¹⁸ Nec eodem Vespere Solem , inenarrabili cursu velocitate concitatum , fugiente , et ante Solis ortum illucescente. Anaph. ¹⁹ At vero sapientissimus , et eloquentissimus ille Pyli Rex Nestor , qui tertiam aetatem hominum vixit , id est , nonaginta annos (aetatis enim nomine triginta anni intelliguntur) per omnes vitae suae annos Antilochum filium suum , sibi in extrema senectute ex Eurydice natum , caesum in praelio à Mem-

none , non luxit , et deploravit , sed lachrymarum aliquando finem fecit. ²⁰ Cic. in Catone Maiore : *Uidetisne , ut apud Homerum saepissime Nestor de virtutibus suis praedicet ? tertiam enim iam aetatem hominum vivebat , &c.* ²¹ Carum , ἀγαπῶν , quippe qui patri Nestori iam saucio , in acie periclitanti , adversus Memnonem , Aurora filium , succurrens , ipse pro patre occubuerit. ²² Nestor. Synecd. gen. ²³ Aetate inferiorem , imberbem Troilum , Priami filium , qui puer adhuc , et impar cum Achille congressus fuerat , et ab eodem occisus : de quo Virg. 1. Aen. *Infelix puer , atque impar congressus Achilli.* ²⁴ Priamu , et Hecuba. Synecd. gen. Aut Troili sorores , Polyxena , Cassandra , Ilione , Lycaste , Hesiona , Creusa , et reliquae semper defleverunt. Synecd. gen. ²⁶ Quin tu tandem virum minime decentes , ac muliebres naenias relinque , et omitte , illisque finem pone. Graecorum more ponit Genitivum : illi enim cum verbo λῦγω , id est , desino Genitivum iungunt. ²⁷ Epanorthosis. ²⁸ Victorias , res praeclare gestas iucundissimis versibus cantemus : est enim tropaeum victoriae signum , ac monumentum , seu columna marmorea à victore erecta eo in loco , ubi hostes in fugam convertit : à τροπῶ , id est , conversione , dictum.

Caesa-

Caesaris, et rigidum²⁹ Niphaten,

³⁰ Medumque flumen gentibus additum

Victis, ³¹ minores volvere vortices,

³² Intraque praescriptum Gelonos

Exiguus equitare campis.

²⁹ Et cantemus frigidum, et nive horridum Niphaten, Armeniae montem. Bene *rigidum*; quod ipsa nominis ratio ostendit: à *nivis* enim *defluxu* dictus *Niphates*. ³⁰ Et cantemus Euphratem, Mediae fluvium, vicinum, et adiacentem gentibus suis, sc. Armeniis, Parthis, et aliis à Caesare victis. ³¹ Minus tumide fluere, minores aquarum globos iam volvere; nam sen-

tientes se cum Armeniis, et Medis esse devictos, angustius fluunt propter acceptae cladis dolorem.

³² Et cantemus hoc sc. Gelonos, Scythiae Europae populos, iam ab Augusto devictos, intra exiguos terminos, ab Augusto praescriptos, equitare, id est, regionis suae terminos non egredi, et vagari, ubi libuisset.

ODE X. Προσευκτική.

AD LICINIUM.

Mediocritas in utraque fortuna est ferenda, et animi aequabilitas.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **R**ectius vives, Licini, ² neque altum

³ Semper urgendo; neque, dum procellas

⁴ Cautus horrescis, nimium premendo

⁵ Litus iniquum.

⁶ Auream quisquis mediocritatem

Diligit, ⁷ tutus caret ⁸ obsoleti

¹ Tranquillius, ac commodius vitae tuae cursum perages. ² Neque semper alta, et sublimia persequendo, atque appetendo. ³ Semper persequendo profundum mare, in alto mare assidue navigando. Alleg. è continuatis Metaph. à Nautis. Unde Od. 14. l. 1. Od. 17. Epod. Urget diem nox, et dies noctem. ⁴ Prudens reformidas, ac pertimescis procellas in mari saevientes, id est, pericula magnorum bonorum. ⁵ Litus curvum, et flexuosum, vel, nautis, propter vada, et saxa periculosum, ac formidabile, ni-

mium tangendo, sed medium cursum tenendo, id est, humiliima quaeque amplexando, unde neque honor, neque res acquiratur. ⁶ Omnibus rebus humanis praeferendam, pulchram, pretiosam, χρυσήν. Metaph. à praestantissimo metallorum, cui non cedit pretio mediocritas. ⁷ Securus. ⁸ Antiquae alicuius humilis casae seu domicilii immunditiae, situ ac squalore caret, id est, ille à contempta humilitate securus, nec in imo vitae statu victitat.

Sor-

Sordibus ⁹ tecti, ¹⁰ caret ¹¹ invidenda

¹² Sobrius aula.

¹³ Saepius ventis agitatur ingens

¹⁴ Pinus, et celsae ¹⁵ graviore casu

Decidunt ¹⁴ turres, ¹⁶ feriuntque summos

Fulmina ¹⁴ monteis.

¹⁷ Sperat infestis, metuit secundis

Alteram sortem bene praeparatum

¹⁸ Pectus. ¹⁹ Informeis hyemes ²⁰ reducit

Iupiter: idem

²¹ Summovet: non, ²² si male nunc, et ²³ olim

Sic erit: ²⁴ quondam cithara tacentem

Suscitat Musam; ²⁵ neque semper arcum

Tendit Apollo.

²⁶ Rebus angustis animosus, atque

⁹ Synecd. mem. ¹⁰ Anaph. ¹¹ Idem quoque tanquam temperans, ac sapiens, caret magnis, et splendide in alsum exstructis aedificiis, propter magnificentiam invidiae obnoxiiis. Sic Od. 1. l. 3. *postes invidendos* dicit nimis sumptuosos. ¹² Metaph. ab esculentis, et poculentis. ¹³ Procera aliqua pinus, quae in miram altitudinem excrescit, multo frequentius à ventis concutitur, quam mediocres, et humiles arbores. ¹⁴ Alleg. est è multis Synecd. spe. pro altissimis quibusque rebus, id est, amplissimis honoribus. ¹⁵ Graviore lapsu ex alto ruunt, et labuntur, quam mediocris altitudinis tecta. Hinc illud Claudiani: *tolluntur in altum, Ut lapsu graviore ruant.* ¹⁶ Concutiunt altissimos montes, non humiliores colles. Ita omnes res excelsae periculis, et ruinis maioribus subiectae sunt: satiusque est non nimis alta petere, et ascendere, ne nimis alte descendere, vel labi cogamur. ¹⁷ Pectus bene praeparatum, id est, animus viri fortis, et sapientis, vel homo sapiens, et fortis ad omnes fortunae insultus, ac vicissitudines probe instructus, in rebus adversis, et ex animi sententia non succe-

dentibus animum non abiicit, verum fortunam bonam, ac meliorem sperat, in rebus secundis animum non attollit, sed alteram sortem, id est, fortunam malam sive adversam reformidat. ¹⁸ Synecd. part. pro toto homine. ¹⁹ Inamoenas, assiduis imbribus terram deformantes. Meton. effe. Virg. Georg. 3. *Sed iacet aggeribus niveis informis, et alto Terra gelu.* ²⁰ Post laeta illa veris, et aestatis tempora. ²¹ Abducit illas, grataque vicissitudine cum iucundissimo veris tempore permutat: eodem modo adversa, et prospera sibi invicem succedunt. Od. 16. lib. 2. *Non enim gazae, neque consularis Summovet lictor miseros tumultus Mentis.* ²² Sc. se res habent. ²³ Futuro tempore, posthac: ut Sat. 5. l. 2. *Magna, minorve foro si res certabitur olim.* ²⁴ Apollo non est semper austerus, sed quondam, id est, interdum, Musam suam, aliquandiu intermissam, hilariore cithara invitat. ²⁵ Neque semper iratus est, sed telo condito in pharetra lenis est. ²⁶ In rebus adversis, fortis esto, animoque plenus, nec meliora despera: in secundis humilis esto, et animum contrahe, neque insolesce.

Fortis appare : sapienter ²⁷ idem
²⁸ Contrahes vento nimium secundo
 Turgida vela.

²⁷ Quisquis es. ²⁸ Minora red- ces, ne illis in vitae, et felicitatis
 des vela navis vento nimium pros- naufragia deturberis. Alleg. à nau-
 pero, et secundo inflata, id est, tis, qui vela contrahunt vento pro-
 tu rebus secundis non intumes- celloso.

ODE XI. Συμβουλευτική.

AD Q. HIRPINUM.

Omissis curis, vivendum est hilariter.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ Quid ² bellicosus Cantaber, et ³ Scythes,
 Hirpine Quinti, ⁴ cogitet, Adria
⁵ Divisus obiecto, ⁶ remittas
 Quaerere : ⁷ nec trepides in usum
 Poscentis aevi pauca : ⁸ fugit retro
⁹ Levis iuventas, et ¹⁰ decor, ¹¹ arida
 Pellente lascivos amores
¹² Canitie, ¹³ facilemque somnum.
 Non semper idem floribus est ¹⁴ honos
 Vernis : ¹⁵ neque ¹⁶ uno Luna ¹⁷ rubens nitet

10

¹ Ordo est : Q. Hirpine, ne re-
 mittas quaerere, quid bellicosus
 Cantaber, et quid Scythes, divi-
 sus obiecto Adria, cogitet. ² Po-
 pulus Hispaniae armis promptus.
 Vide supra Od. 6. ³ Errans, ac
 profugus Septentrionalis populus.
 Vid. Od. 35. lib. 1. ⁴ Contra nos
 Romanos moliatur. ⁵ Qui mari
 Adriatico interfuso à nobis Roma-
 nis seiunctus est. ⁶ Omitte, ac noli
 sollicite investigare. ⁷ Nec solli-
 citus, et anxius sis, ne quid tibi
 desit in usum aevi, id est, vitae
 tuae, quae pauca poscit, sive pau-
 cis est contenta, quia vita brevis
 est. Tale est illud Od. 29. l. 3. *Ri-
 detque; si mortalis ultra Fas tre-
 pidat.* ⁸ Velox illa juvenilis aetas
 opinione citius praeterit, et tan-
 dem senescit. ⁹ Al. *laevis*, id est,

imberbis; ut de Arte Poet. *Imber-
 bis juvenis tandem custode remoto
 Gaudet equis.* ¹⁰ Et forma sive pul-
 chritudo celeriter evanescit. ¹¹ Sic-
 ca senectute abigente, et auferente
 juveniles amores. ¹² Senectute. Sic
 Od. 9. l. 1. *Donec virenti canities
 abest Morosa.* ¹³ In juvenili aeta-
 te promptum somnum removente,
 senesque insomniis, ac vigiliis
 summopere vexat, ¹⁴ Pulchritudo,
 color, ac venustas sua. Metaph. ab
 hominibus. ¹⁵ Nam (ut est Od. 18.
 l. 2.) *Truditur dies die, Novaque
 pergunt interire Lunae.* ¹⁶ Uno, et
 eodem. ¹⁷ Resple dens nitet, id
 est, non semper plena luce cons-
 picua est, sed paulatim decrescit,
 donec tota tandem evanescat : eo-
 dem modo juvenilis ille aetatis flos,
 et venustas cito defluit, et perit.

¹⁸ Vul-

¹⁸ Vultu : ¹⁹ quid aeternis ²⁰ minorem

Consiliis animum fatigas?

²¹ Cur non sub alta vel platano, vel hac

Pinu ²² iacentes sic temere, et ²³ rosa

Canos ²⁴ odorati capillos,

²⁵ Dum licet, ²⁶ Assyriaque nardo,

Potamus uncti? ²⁷ dissipat ²⁸ Euius

²⁹ Curas edaceis : ³⁰ quis puer ocyus

Restinguet ardentis Falerni

~~XXX~~ Pocula ³¹ praetereunte lympa? ~~XXX~~

³² Quis devium ³³ scortum eliciet domo

Lyden? ³⁴ Eburna dic age ³⁵ cum lyra

¹⁸ Metaph. ab animatis ad inanimata. Vultus enim est animi imago, et index mentis, et voluntatis, quibus proprie non sunt praedita corpora coelestia. ¹⁹ Quid animum tuum, qui inferior est quam aeterna Dei consilia, ac providentia, (cuius solius est res futuras gubernare) delassas, ac vexas? ²⁰ Imbecilliolem quam ut aeternum aliquid statuere possit. ²¹ Ordo est: Cur non potamus uncti, dum licet, iacentes sic temere, vel sub hac pinu? ²² In umbra confuse, et sine ordine, sine ullis caeremoniis, ut casus tulerit, *ὡς ἂν τύχη*, nulla habita personarum ratione, vel qualemunque sedem, vel locum ex tempore praebet humus, securi iacentes. ²³ Duplex Meron. mar. pro succo, et aqua rosacea, et unguento nardino inde expresso, et facto. ²⁴ Habentes capillos nostros, canis, et candidis floribus resplendentes, odoratos rosae succo, vel, serto aliquo ex rosa compacto. ²⁵ Per hanc florentem iuvenilem aetatem. Sic supra Od. 3. *Dum res, et aetas, et sororum Filia trium patuntur atra.* ²⁶ Unguento nardino ex Syria advecto. ²⁷ Nam laetitiae ille dator Bacchus, curas cor hominis angentes, et consumentes, discutit, et dissolvit. ²⁸ Vinum. Meton. effic. ²⁹ Hesiod. *γυρνόρας μελεδάνας* ³⁰ Quis servus refrigerabit, seu temperavit ocyus nobis potantibus pocula ca-

lidissimi vini Falerni hac aqua leni fluxu praeterfluente, vel parce, ac leviter infusa, id est, aqua fluviatili diluta, ne in ebrietatem incidatur? Loquitur autem Poëta, quasi iam sit in convivio. ³¹ Sic Tibul. lib. 1. El. 1. *Sed canit aetivos ortus vitare sub umbra Arboris, ad rivos praetereuntis aquae.* Horat. Od. 7. l. 4. *Mutat terra vires, et decrescentia ripas Flumina praetereunt.* ³² Quis precibus, blanditiisque evocabit ad nos e domo sua Lyden meretricem, cuius aedes a publica via remotae sunt, et ita minus vulgarem, minusque omnium libidini expositam. *Devia* enim vocantur ea, quae viam non habent, *τὰ ἀνόδα*, difficilia, et ardua. Od. 25. l. 3. *ut mihi devio Rupes, et vacuum nemus Mirari libet!* ³³ Metaph. a crassa, et dura pelle animalis, quae ut sequax sit, et flexibilis, subigitur, et teritur: sic meretrix tradit se permolendam, ut loquitur Sat. 2. l. 1. et conterendam, ut Plautus. ³⁴ O puer age, dic Lydae, ut festinet ad nos venire cum eburnea sua lyra, idque non nimis ornata, ne nobis in mora sit, tantum habeas comam suam religatam in nodum comptum sive ornatum more Laeceniae, id est, pexum tantum, et negligenter compositum more virginis Spartanae. Festinantes enim mulieres pexum tantum capillum in nodum colligere consueverunt. ³⁵ Erat enim fidicina.

Maturet, ³⁶ incomp³⁷ tum ³⁷ Lacaenae
More comam religata nodum.

³⁶ Al. in comptum. Al. incomp- puellarum. Synecd. spec.
tam, et nodo. ³⁷ Lacaenarum

ODE XII. ΠΡΟΣΦΩΝΤΙΚΗ.

AD MAECENATEM.

Res graves, et tragicae carmini lyrico non conveniunt: soluta autem oratione res gestas Augusti Maecenatem ipse melius perscribet: Horatius praeter Lycymniae formam, et res amatorias, nihil canet.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ N² Olis ³ longa ⁴ ferae bella ⁵ Numantiae,
Nec ⁶ dirum ⁷ Hannibalem, nec ⁸ Siculum mare
⁹ Poeno purpureum sanguine mollibus
¹⁰ Aptari citharae modis:
¹¹ Nec saevos Lapithas, ¹² et nimium mero
Hylaeum, ¹³ domitosque Herculea manu

¹ O Maecenas, ne cupias, ne iubeas. Tale fere argumentum est Od. 6. l. 1. Scriberis Vario fortis, et hostium Victor Moeconi carminis allate, &c. significat, res graviores, et bellicas versibus lyricis non convenire. ² Diuturna, quae integris quatuordecim annis durarunt. ³ Bellicosae. ⁴ Quam post bellum, 14. annos inter Romanos, et Carthaginenses gestum, Scipio Africanus funditus delevit. Cic. Offic. 1. Maiores nostri Carthaginem, Numantiamque funditus sustulerunt, &c. ⁵ Fortem, et laborum patientem. Al. dirum, id est, crudelem: ut infra Od. 6. l. 3. Anibalemque dirum dixit. In nec est Anaphora. ⁶ Carthaginensium ducem. ⁷ Mare Siciliense. ⁸ Quod Carthaginensium clade, et Africano cruore, in mare profuso, purpureo colore tinc-

tum fuit. Cn. Duilius Consul in mari Siculo primus omnium Carthaginenses praelio navali superavit, captis navibus 31. mersis 13. tribus hominum millibus caesis, captis 7000. Liv. l. 17. ⁹ Cum amatoriis versibus lyricis à me coniungi, et decantari. Metaph. ab aedificantibus, qui lapides lapidibus imponunt, et annectunt apte, ac decenter. ¹⁰ Nec infestos illos Thessaliae heroes in debellandis Centauris, qui in Pirithoi nuptiis Hippodamiam sponsam rapere tentarunt, et ab Hercule, Theseo, Pirithoo, et aliis Lapithis profligati sunt. ¹¹ Et Hylaeum, unum è Centauris, ex nimio meri potu intemperantem, alteriusque sponsae vim allaturum. ¹² Herculis robore, et subsidio superatos.

¹³ Telluris iuvenes; ¹⁴ unde periculum
 Fulgens contremuit ¹⁵ domus
 Saturni veteris. ¹⁶ Tuque ¹⁷ pedestribus
¹⁸ Dices historiis ¹⁹ praelia Caesaris,
 Maecenas, ²⁰ melius, ²¹ ductaque per vias
²² Regum colla ²³ minantium. ✱ ✱
²⁴ Me dulces ²⁵ dominae Musa Lycymniae
 Cantus, me voluit dicere ²⁶ lucidum
 Fulgenteis oculos, et ²⁷ bene mutuis
 Fidum pectus amoribus:
²⁸ Quam nec ferre pedem dedecuit choris,
²⁹ Nec certare ioco, ³⁰ nec dare brachia
 Ludentem nitidis virginibus, ³¹ sacro
 Dianae celebris die.
³² Num tu, quae ³³ tenuit dives ³³ Achaemenes,

10

15

¹³ Gigantes, terrae filios, è tellure
 genitos, γῆγενῆς, Iovi, et coelo
 bellum inferentes, id est, ne ve-
 lis à me decantari Gigantomachiam.
 Notandum est, cum significare volunt scriptores aliquem
 obscuro loco esse natum, *Terrae filium*
 appellare solere. Cic. epist. ad Trebat. Cn. Octavius tuus fami-
 liaris: summo genere natus, terrae
 filius, is ne, quia scit tuum familiarem
 esse, crebro ad coenam involtat: adhuc non
 potuit perducere. ¹⁴ A quibus coelum
 fulgens timuit, et exhorruit periculum
 sibi futurum. ¹⁵ Coelum. Synecd. ac
 praeterea Meton. subi. pro Diis superis,
 qui metuerunt periculum sibi fore à
 Gigantibus. ¹⁶ Tamquam doctissimus
 historicus. ¹⁷ Soluta, et prosa oratione
 scriptis, quae constat pedibus, sed non
 certa lege scriptis: sic Graeci, τοῖς οὐκ ὀνόματι
 nominant. ¹⁸ Describes. ¹⁹ Bella Caesaris
 Augusti. ²⁰ Rectius, quam quae à me
 carminibus requiris. ²¹ Per plateas
 urbis Romae in triumphum deducta.
²² Quos Caesar subiugaverat. ²³ Hostilium,
 qui catenati etiam adhuc minari videbantur:
 quod triumphantis auget gloriam, qui tam
 feroces subegerit. ²⁴ Humilis mea, et
 lyrica Musa voluit me Horatium

carmine celebrare dominae tuae laetos,
 et iucundos amatorios cantus. ²⁵ Amicae
 tuae. Solebant enim amantes, amicas suas,
 dominas appellare. Tibul. el. 5. l. 1. *Saepe
 aliam tenui: sed iam cum gaudia
 adirem, Admonuit dominae, deseruitque
 Venus.* Idem nomen, et uxoribus
 tribuebant. Ovid. Trist. 1. 3. el. 3. *Nuntiet
 huc aliquis dominam ventisse, resurgam.*
 Virg. 6. Aen. *Hi dominam Ditis thalamo
 deducere adorti.* ²⁶ Oculos eius
 lucide resplendentes, ac dulce ridentem.
 Sic Od. 22. l. 1. *Dulce ridentem
 Lalagen amabo, Dulce loquentem.*
²⁷ Et pectus te amantem valde fideliter
 redamans. ²⁸ Quam Lycymniam non
 dedecuit, sed decoravit inferre pedem
 in puellarum saltationes, id est, saltare.
²⁹ Nec facetis dictis certare, vel iocose
 gesticulari. ³⁰ Quam non dedecuit
 brachia, manusque porrigere pulchris
 virginibus inter ludendum, et saltandum.
³¹ Die festo Dianae, qui à virginibus
 colitur. ³² Ordo est: Numquid tu velis
 permutare crine Lycymniae regna vel
 bona, quae dives Achaemenes tenuit,
 aut Mygdonias opes pinguis Phrygiae?
³³ Persarum rex possedit: unde Persae, *Achaemeni*
 dicti.

34 Aut

³⁴ Aut pinguis Phrygiae ³⁵ Mygdonias opes,

³⁶ Permutare velis crine Lycymniae?

³⁷ Plenas aut Arabum domos?

Dum ³⁸ flagrantia ³⁹ detorquet ad ⁴⁰ oscula

Cervicem : ⁴¹ aut facili saevitia negat,

Quae poscente magis gaudeat eripi,

⁴² Interdum rapere occupet ?

³⁴ Aut opulentae, et fertilis Phrygiae opes, dictas *Mygdonias* à *Mygdone*, Phrygiae rege. *Mygdones* Macedoniae populi Thraciam versus, inde in Asiam profecti, partem magnae Phrygiae occuparunt, quam à patriae nomine *Mygdoniam* appellarunt. ³⁵ Ingentes, ac magnificas opes. Synecd. spe. ³⁶ Pro crine Lycymniae, amicae tuae, redimere. ³⁷ Auro, argento, opibus, aromatibus refertas. Synecd. spe. Q. d. tu non potes regum opes pluris facere, quam Lycymniae amorem. ³⁸ Nectareo odore bene olentia. Al. *flagrantia*, id est, ardentia. Metaph. ab odoribus mel-

litis. ³⁹ Avertit, inclinatur, ut tibi gratificetur. ⁴⁰ Tua. ⁴¹ Aut dum ficta sive simulata reluctantione, id est, facili, ac levi difficultate, ut desiderium amantis magis accendat, recusat illa oscula, quae magis gaudeat sibi eripi, quam tu, quae illa eripere poscis, et desideras. Ostendit autem artem, aestumque puellarum, quae saepe dissimulant id se cupere, quod vehementer exoptant. ⁴² Quae aliquando oscula illa ipsa, si tardior sis, tibi eripere preveniat, et antevertat, atque prior osculetur, ut irascenti amatori satisfaciat.

ODE XIII. Μερπητική.

In arborem, cuius casu repentino in agro Sabino
paene oppressus fuerat.

*Numquam hominī satis certum, et exploratum est, quid cavere debeat.
Sapphonis, et Alcaei laudes.*

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ Ille et ² nefasto te ³ posuit die,
⁴ Quicumque primum et ⁵ sacrilega manu

¹ O arbor, ille, quicumque primum produxit te, posuit te, et nefasto die, et manu sacrilega, &c. Polypoton est in ille, et illam. ² In agro meo statuit te infausto, et abominabili die, ἀποφαδὶνμύρια. Vide Macrobi. l. i. cap. 16. Dies nefastus infelix habebatur: quin nec eo die lege agere licebat: quod declarat Ovid. i. Fast. *Ille nefas-*

tus erit, per quem tria verba silentur. Tria illa verba sunt, *do, dico, addico*, quae sunt Praetoris: eius enim est dicendi potestatem dare: ius dicere: rem, de qua controversia est, addicere, aut possessionem alteri ex litigatoribus dare. Epistrophe. ⁴ Scelerata, et impia, quam Deorum sacris aliquando adinolitus fuit.

⁵ Produxit, arbos, ⁶ in nepotum
Perniciem, ⁷ opprobriumque ⁸ pagi.

⁹ Illum et ¹⁰ parentis ¹¹ crediderim sui
Fregisse ¹² cervicem, et ¹³ penetralia

Sparsisse nocturno cruore

Hospitis: ille venena ¹⁴ Colchica,

¹⁵ Et quicquid usquam concipitur nefas,

¹⁶ Tractavit: agro qui ¹⁷ statuit meo

Te ¹⁸ triste lignum, te ¹⁹ caducum

In ²⁰ domini caput ²¹ immerentis.

Quid quisque ²² vitet, nunquam homini satis

²³ Cautum est in horas: ²⁴ navita ²⁵ Bosphorum

²⁴ Poenus perhorrescit: ²⁶ neque ultra

⁵ Plantavit, protulit te è terra satione, et cultura. ⁶ In exitium posterorum, ut sc. aut ego, aut alius quispiam illa opprimeretur. ⁷ Et in totius vici, et regionis ignominiam, si ager meus mea, domini sui, morte infamis redditus fuisset. ⁸ Incolarum istius pagi. Meton. subi. ⁹ Plantatorem. ¹⁰ Patris, matrisque. ¹¹ Credere possim. ¹² Collum, aut guttur. ¹³ Et in intima parte domus suae nocte hospitem interfecisse. Interiorem partem domus suae, in quam fraudulenter hospitem recepit, hospitis sanguine, et caede nocturno tempore contaminasse, id est, noctu hospitem in intima aedium parte interfecisse. ¹⁴ Praesentissima, potentissima, qualia in Colchide, Scythiae regione, Medea, Aeetae filia, aliaeque eius regionis veneficae mulieres miscuerunt. Synecd. spe. Od. 17. Epod. *Cales venenis officina Colchidis*. Nota, tertiam syllabam nominis *Colchica*, pertinere ad Principium versus sequentis: est enim hic versus Hypermeter. ¹⁵ Et quicquid usquam mali, et sceleris ab ullo homine scelerato animo conficitur. ¹⁶ In hominum perniciem exercuit, molitus est. ¹⁷ Quicumque ille est, qui in agro meo collocavit te, infelix, sceleratum, et abominandum lignum. ¹⁸ Efficiens tristem. Meton. effe. ¹⁹ Te lignum in meum caput domini tui Horatii insonantis procumbens, et lapsurum. Vocamus *cadu-*

cum, quod casum minatur, ruinosum: sed hic dicitur *caducum*, quod iam cecidit: ut *caducum fulmen*, iam immissum. *Glans* quoque *caduca*, cum ex arbore cecidit. ²⁰ Horatii, possessoris loci. Syn. gen. ²¹ Nihil mali meriti, quamobrem in caput meum incideres. Od. 6. Epod. *immerentes hospites*. ²² Fugiat. ²³ Prospectum est, nulli mortaliū satis exploratum est per singulas horas, et singula vitae tempora, i. nemo tam caute vitae suae subductam rationem tenet, qui improvise mortis genere, tunc, cum nihil minus cogitat, exstinguatur. Arboris casum in pulcherrimae sententiae occasionem arripit. ²⁴ Nauta Africanus, i. quivis nauta. Synecd. spe. Id est, Poeni olim gentes omnes navigandi ad remotissimas terras gloria superarunt: imprimis Hanno ille Carthaginensium dux. ²⁵ Id est, quodlibet mare. *Bosphorus* est Ponti fretum, propter angustias valde periculosum, per quod Iupiter, in taurum mutatus, Europam vexisse dicitur, illique suo transitu nomen dedisse: unde Lambinus legit *Bosporum*, quod Graeci *βόσπορος* dicunt à *βός*, *bos*, et *πορος* quasi *bovis transitus*. ²⁶ Neque ulterius ex aliis locis, quam à Bosporo, fata sua occulta, et incognita, mortisque genus improvisum, cuius causa ignoratur, metuis.

²⁷ Cog-

Coeca timet aliunde fata.

²⁷ Miles sagittas, et celerem fugam

Parthi: ²⁸ catenas Parthus, ²⁹ et Italum

Robur: sed ³⁰ improvisa lethi

Vis rapuit, rapietque ³¹ genteis.

20

³² Quam pene ³³ furvae regna Proserpinae,

Et ³⁴ iudicantem vidimus ³⁵ Aeacum,

³⁶ Sedeisque ³⁷ discretas piorum, et

³⁸ Aeoliis fidibus querentem

Sappho puellis de popularibus:

25

³⁹ Et te ⁴⁰ sonantem ⁴¹ plenius ⁴² aureo,

²⁷ Miles Romanus perhorrescit, sive timet venenatas, et mortiferas Parthi sagittas, quas, dum in celerem fugam sese coniecit, in hostes, tamquam victores insequentes, retorquet, à quibus se interceptum iri timet. Parthi enim fugientes pugnant, ut Od. 19. l. 1. *et versis animosum equis Parthum dicere.* ²⁸ Catenas Italorum, sive Romanorum timet, ne aliquando victus, et vinctus illis in triumphum deducatur. ²⁹ Et Romanorum vim, et potentiam. ³⁰ A nullo hominum antea prospecta, et inopinata mortis necessitas. Ep. 6. l. 1. *Improvisa simul species extaret utrumque.* ³¹ Homines, nunc hoc, nunc illud timentes. ³² Vel ego Horatius tam repentino arboris casu quam pene oppressus sum, quam parvo interstitio abfui ab inferis, id est, à morte. Exclamatio est admirantis liberationem tanti mali. ³³ Nigrae Proserpinae, Plutonis coniugis, Cereris filiae, inferni reginae, vitae, et mortis arbitrae, regna, id est, Orcum. Synecd. gen. Vide Od. 28. l. 1. ³⁴ Animabus mortuorum condigna praemiorum vel suppliciorum loca apud inferos assignantem. ³⁵ Avum Achillis, inferorum ianitorem, et iudicem. ³⁶ Campos Elysios, in quibus umbrae beatorum placidae quiescunt. De quibus Virg. 5. Aen. *non me impia namque Tartara habent, tristesque umbrae, sed amoena*

piorum Concilia: Syn.gen. 37 Designatas, distributas. διατεταγμένας. Describere enim pro partiri hic sumitur, ac suum cuique locum attribuere. Sic de Art. Poet. Descriptas servare vices, operumque colores. Cur, ego, si nequeo ignoroque, Poëta salutor? Al. discretas, id est, distinctas inter se, ac separatas. 38 Et inter ipsos Sappho, Poëriam Lyricam, adhuc apud inferos amores suos ad lyram canentem, et Graecis fidibus de puellis Lesbiiis; quas, mortuo Cercola marito, amavit, lamentabili cantu querentem, quod ad huiusmodi amorem se impulissent, nec tamen sibi in amore responderent: vel, quod Phaoni, quem ipsa perditè amabat, adhaerent. Aeolis autem est minoris Asiae regio. 39 Et quam pene vidimus te, o Alcaee, nobilissime vates Lyricae, sonantem plenius dura mala navis, fugae, et belli, aureo plectro. 40 Ad lyram canentem; sonantem enim hic activam significationem habet, et coniungitur cum vocibus frequentibus, dura navis mala. 41 Fortius, animosius, et carmine graviore, quam Sappho. 42 Excellenti stylo, quo domesticas seditiones, ac tyrannos es insectatus. Quibus describendis sic Alcaeus enituit, ut communi eruditorum consensu aureum illi plectrum deferretur: vel aureo, propter libertatem populi, quam ipse tutari conatus est.

- ⁴³ Alcaeë , plectro dura ⁴⁴ navis,
 Dura ⁴⁵ fugae mala , dura ⁴⁶ belli.
⁴⁷ Utrumque ⁴⁸ sacro digna silentio
⁴⁹ Mirantur umbrae dicere : ⁵⁰ sed magis
 Pugnas, et ⁵¹ exactos tyrannos
⁵² Densum humeris ⁵³ bibit aure vulgus.
⁵⁴ Quid mirum ? ⁵⁵ Vbi illis carminibus stupens
 Demittit ⁵⁶ atras ⁵⁷ bellua centiceps
 Aures , ⁵⁸ et intorti capillis
⁵⁹ Eumenidum recreantur angues?

30

35

⁴³ Apostrophe ad Alcaeum. ⁴⁴ Dura mala navigationis, quae dux contra Pittacum, et Myrsilum tyrannos in navali praelio perpessus es. Anaphora. ⁴⁵ Quae in exilio, *τῇ φυγῇ*, vel, fuga è praelio passus es. ⁴⁶ In bello pro patriae salute, et libertate suscepto. ⁴⁷ Utrumque Poëtam, Alcaeum, et Sapphonen, mirantur Manes defunctorum apud inferos, cum res canant religiosissimo silentio, et sacro silentium auditorio dignas. ⁴⁸ Nonnulli altum silentium intelligunt, quali nempe sacris intenti esse per praeconem iuebantur. ⁴⁹ Tale est illud Virgilii Georg. 4. *At cantu remotae Erebi de sedibus imis Umbræ ibant tenues, simulacraque luce carentum.* ⁵⁰ Sed vulgus, id est, turba umbrarum apud inferos, densum, id est, stipatum, frequens, à tergo audiendi aviditate adhaerens humeris Alcaeï, bibit magis aure, id est, attentius, et longe avidius audit bella, id est, praelia, et tyrannorum exactiones, quam res amatorias Sapphus. ⁵¹ Pittacum, et Myrsilum amore libertatis expulsos. ⁵² Cruquius intelligit vulgus umbrarum robustiorum, alludens ad umbras virorum militarium: iudicet lector. Synecd. periphr. umbrarum. ⁵³ Sic Propert. 1. 3. *Incipe; suspensis, auribus illa bibam.* Metaph. à liquoribus hauriendis ad sonos. ⁵⁴ Umbras mortuorum Alcaeï, et Sappho-

nis cantu delectari, cum ipsa Erebi monstra crudelissima carminibus illis mitigentur. ⁵⁵ Quando Cerberus ob illa carmina attonitus aures suas atras non amplius irarigit, et extendit, sed desinit irasci, horrendoque latratu Manes territare, sopiturque lyrae dulcedine. ⁵⁶ Vel, quia quae sunt apud inferos omnia, nigra sunt: vel, turpes: ut de Art. Poët. atrum *Desinat in plscem.* ⁵⁷ Cerberus ille internatis canis, Orci custos. centum habens capita. Numerus finitus pro infinito, vel, propter centum angues, qui à capite ipsius crinium loco dependent, ut ait Od. 11. 1. 3. *quamvis furiale centum Muniant angues caput eius.* Alioqui tantum *τρίκεφαλος*, sive tri-ceps est. Hesiodus quinquaginta illi capita attribuit. Synecd. gen. ⁵⁸ Et ubi illis carminibus ipsi serpentes, qui Furiarum capillis implicati sunt, delectantur, ac demulcentur? ⁵⁹ Furiarum. *Eumenides* tres sunt Furiae infernales, Alecto, Megaera, Tisiphone, caedis, et flagitiorum ultrices, quarum capillis intorquebantur angues, dictae ab *ἡμῖν*, id est, placidus, mitis, quod minime sint mites. Tale est illud Virg. Georg. 4. *Quin ipsae stupere domus, atque intima lethi Tartara, caeruleosque implexae crinibus angues Eumenides, tenuitque inhians tria Cerberus ora.*

⁶⁰ Quin et Prometheus, et ⁶¹ Pelopis parens

⁶² Dulci laborum decipitur sono;

⁶³ Nec curat Orion leones,

Aut timidos ⁶⁴ agitare ⁶⁵ lyncas.

40

⁶⁰ Quin etiam ipse Prometheus, Iapeti filius, qui, quod ignem hominibus Deorum ira ereptum restituisset, apud inferos ab aquila, quae iecur eius continuo renascens depascitur, punitur. ⁶¹ Tantalus, qui Deorum divinitatem experimento cognoscere cupiens, filium suum coxerat, Diisque in cibum apposuerat: et ob id apud inferos in mediis aquis sitire cogitur. ⁶² Non amplius ab aquis retro fugientibus, sed à dulci sono, et cantilena de laboribus, et egregiis rebus gestis Alcaeï decipitur, et tamquam non excrucietur, poenarum suarum obliviscitur. Alii

decipitur laborum Graecorum more dictum volunt, qui ita loquuntur ἐπιλανθάνεται πόνον, id est, decipitur vel fallitur, vel obliviscitur laborum. ⁶³ Nec Orion venator, Hyriei filius, Neptuni nepos, curat leones, aut timidos lyncas apud inferos venando insequi. dum Alcaeum, et Sapphonem canentes audit, sed venationi praefert eorum carmina: Fingunt Poëtae umbras apud inferos iisdem rebus delectari, quibus viventes hic gaudebant. ⁶⁴ Venando prosequi. *διώκειν. Lynx est maculosa fera.*

ODE XIV. Παθητική δὲ Προσφωνητική.

AD POSTHUMUM.

Vita brevis, et mori necesse est.

TRICOLOS DISTROPHOS.

¹ Heu, ² fugaces, ³ Posthume, Posthume,
⁴ Labuntur anni: ⁵ nec pietas ⁶ moram
Rugis, et ⁷ instanti senectae
Afferet, ⁸ indomitaeque morti.
⁹ Non si ¹⁰ tricenis ¹¹ quotquot eunt dies,

5

¹ Dolentis est. ² Velociter praeteriunt. Metaphora ab animato ad inanimata. ³ Sic Od. 17. l. 2. *ἴβimus, ἴβimus, &c.* Epizeuxis, partim ad conquestionem, partim ad obiurgationem adhibita. Vitae nostrae anni celeriter transeunt, et fugiunt. ⁵ Ob religionem, sive Deorum cultum tu neque tardius senescas, neque tardius morieris. ⁶ Ullam tarditatem. ⁷ Iam, iam imminenti, impendenti. ⁸ Implacabili, inexorabili, inexpugnabili. ⁹ Amice Posthume, tu neque sepectam, neque mortem effugies,

etiamsi quotidie trecentos tauros Plutoni immoles. ¹⁰ Tribus integris hecatombis in sacrificium oblati, id est, quotidie. Synecd. fin. pro infin. *Hecatombe* enim maximum olim apud Graecos sacrificium, centum boum erat à Laconibus ortum, quorum ditio *ἱεκατομυρία* erat: eoque ad sedandam pestilentiam aliae quoque nationes utebantur, ut pro Imperatorum etiam salute Romani. ¹¹ Quotquot dies vitae tuae pretereunt, id est, singulis diebus.

H 3

Ami-

Amice, ¹² places ¹³ illacrymabilem
¹⁴ Plutona tauris: ¹⁵ qui ¹⁶ ter amplum
¹⁷ Geryonem, ¹⁸ Tityonque ¹⁹ tristi

Compescit unda, ²⁰ Scilicet omnibus,
 Quicumque terrae ²¹ munere vescimur,

Enaviganda, sive reges,

Sive inopes ²² erimus ²³ coloni.

²⁴ Frustra ²⁵ cruento ²⁶ Marte carebimus,

²⁷ Fractisque ²⁸ rauci fluctibus ²⁹ Adriae:

Frustra per ³⁰ Autumnos ³¹ nocentem

Corporibus metuemus ³² Austrum:

³³ Visendus ³⁴ ater ³⁵ flumine languido

10

15

¹² Exorare, et propitium reddere studeas. ¹³ Qui lacrymis non flebitur, neque movetur. Proprie *illacrymabile* dicitur id, quod dignum sit lacrymis. ¹⁴ Inferorum arbitrum. ¹⁵ Ordo est: Qui Pluto compescit ter amplum Geryonem, et Tityon tristi unda omnibus enaviganda, quicumque vescimur munere terrae, sive erimus reges, sive erimus inopes coloni. ¹⁸ Maximum, tricipitem, trium corporum. Itaque Virgilius *tergeminum* appellat Aen. 8. ¹⁷ Geryon fuit rex Hispaniae, qui ob triplex regnum corpore triplicato fuisse dicitur. Hunc Hercules interfecit boves suos suffurantem. ¹⁸ Iovis filium ex Elora, qui tantae magnitudinis gigas fuit, ut iacens novem iugera suo corpore impleteret. Vide Od. 4. l. 1. Hic ab Apolline sagittis confossus, et apud inferos aeternis suppliciis condemnatus est, ut iecur eius continuo renascens assidue ab aquila lancinetur, quod Latonae vim inferre voluisset. ¹⁹ Inamoena, sive efficiente tristes navigantes Stygis fluvii infernalis unda, apud se cohibet, et coercet, ne ad superos redire possint. Meton. effe. ²⁰ Illa sc. qua omnium hominum animis per Cha-

rontis cymbam semel pervehenda est, quia mors omnibus communis. ²¹ Fructibus è terra provenientibus, id est, quotquot vivimus. ²² Fuerimus. ²³ Ruris Colonus dicitur, qui agrum alienum mercede colit. ²⁴ Frustra hoc vel illud periculum bellorum vitabimus ad vitam diu producendam, quandoquidem inopinato mortis genere nobis fortasse erit moriendum. Anaphora. ²⁵ Μαίφρονω, βροτολογώ, βίματόντι. ²⁶ Pugnis, et bellis cruentis. Meton. effe. ²⁷ Ad scopulos, et litora fractis, et collisis. ²⁸ Raucum sonum efficientis, tempestuosi. ²⁹ Adriatici maris, id est frustra periculosos navigationibus nos subducemus. ³⁰ Qui morbiferi sunt. Autumno enim morbi sunt acutissimi, atque exitiales maxima ex parte. ³¹ Morbos immittentem. ³² Meridionalem ventum, Notum. ³³ Ordo est: Ater Cocytus, errans flumine languido, est visendus, id est, omnibus nobis inferni sedes adeundae, id est, omnibus moriendum est. ³⁴ Tristis, et horribilis. ³⁵ Qui aqua languide, et pigre fluente, propter eius crassitiem, hinc inde apud inferos errat.

³⁶ Cocytus errans , ³⁷ et Danaï genus
 Infame , ³⁸ damnatusque longi
 Sisyphus Aeolides laboris. 20
³⁹ Linquenda tellus , et domus , et ⁴⁰ placens
 Uxor : ⁴¹ neque harum , quas ⁴² colis , arborum ,
 Te , preter ⁴³ invisās cupressos ,
 Ulla ⁴⁴ brevem dominum ⁴⁵ sequetur.
⁴⁶ Absumet haeres ⁴⁷ Caecuba ⁴⁸ dignior 25
 Servata ⁴⁹ centum clavibus , et mero
⁵⁰ Tinget pavimentum ⁵¹ superbum ,
 Pontificum potiore coenis.

³⁶ Cocytus est fluvius infernalis fle-
 xuosus , à Styge derivatus. Graeci
 Κωκυτός vocant ἀπὸ τῆς κωκυειν ,
 id est , cum gemitu flere , atque ei-
 lare. ³⁷ Et visendae omnibus Da-
 nai 50. filiae (Danaides dictae , à
 patre Danao , Beli filio , à quo , et
 Belides ab avo nuncupatae) quae
 (quod iussu patris totidem filios
 Aegypti , patrui sui , sponso seu
 maritos suos prima nocte trucidas-
 sent) perpetuis laboribus pertusis
 doliis , aqua implendis , apud in-
 feros condemnatae sunt. ³⁸ Visen-
 dus etiam est Sisyphus Aeoli fi-
 lius , qui (quod Iovem , Aeginam ,
 Aesopi filiam , rapientem , patri
 Aesopo prodidisset) ad aeternum
 laborem à Iove apud inferos dam-
 natus est , ut grave saxum ad mon-
 tis altitudinem , et cacumen de-
 volvāt , quod semper deorsum rur-
 sus revolvatur. Unde in prover-
 bium abiit. *Sisyphi saxum*. ³⁹ Re-
 linquenda est haec , quam inhabi-
 tamus , terra , et aedificia magni-
 fice exstructa. ⁴⁰ Amabilis. ⁴¹ Or-
 do est : Neque ulla harum arbo-
 rum , quas colis , sequetur te bre-
 vem dominum , praeter cupressos
 invisās. ⁴² Amas. ⁴³ Ingratas ,
 quas , luctibus consecratas , ante

aedes tuas ponent in signum fune-
 ris. Has Od. 5. Epod. *funebres* ; et
 Virg. Aen. 6. *ferales* vocat. Cur
 autem cupressus adhibeatur in fu-
 neribus , haec causa est , quod se-
 mel excisa , numquam renascatur.
⁴⁴ Brevi victurum , brevis vitae do-
 minum , *δεσπότην ὀλιγοχρόνιον* ,
 non diu arboribus tuis fruiturum ,
 ut *breve liliū*. ⁴⁵ Ad sepulturam.
⁴⁶ Haeres tuus luxuriose consumeret ,
 te mortuo. ⁴⁷ Optima vina , à te
 accuratissime servata. ⁴⁸ Te dig-
 nior , quia utetur , cum tu parcas ,
 ut sacris : *vel* , amplissimis divi-
 tiis dignior : quia utitur , quae
 possidet. ⁴⁹ Vigilantissime , ac
 diligentissime servata. Synecd. fin.
 pro infinitis. ⁵⁰ Et perfundet , si-
 ve resperget magnificentum , et mar-
 moreum triclinii pavimentum vi-
 no meliore , quam quod datur
 in coenis Pontificum , quae so-
 lent esse magnificentissimae , id
 est , in sumptuosis coenis. Cic.
 Philip. 2. *At vero te in gullino* (non
 enim domino) *personabant omnia*
vocibus ebriorum , natabant pavl-
menta vino , madebant parietes. ⁵¹
 Efficiens , et indicans superbiam
 domini. Meton. effe.

IN SUI SAECULI LUXUM.

Luxum circa aedificia ingentem reprehendit: et veterum contra frugalitatem commemorat.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

IAM pauca aratro iugera ² regiae
 Moles relinquent: undique latius
³ Extenta visentur ⁴ Lucrino
⁵ Stagna lacu, platanusque ⁶ coelebs
⁷ Evincet ulmos: tum ⁸ violaria, et
 Myrtus, et omnis ⁹ copia ¹⁰ narium
¹¹ Spargent ¹² olivetis ¹³ odorem
¹⁴ Fertilibus Domino priori.

¹ Quantum ex hoc aedificandi immoderato desiderio perspicio, sumptuosa aedificia, regibus convenientia, instar molis, relinquent iam pauca agri iugera culturae, et sementi, sive ad arandum, ubi ita pergunt: quia omnis pene ager sumptuosis domibus, piscinis, et hortis vix sufficit. ² Aedificiorum magnitudines, et sumptuosissimas villas in urbium pene modum aedificatas. Sic Cic. pro Mil. *substructionum insanas moles* appellat, aedificia illa Clodiana. ³ Et piscinae, sive stagna privatorum in omnibus locis latius producta, et ampliora quam lacus Lucrinus, in sinu Baiano conspiciuntur: *vel*, adque videnda omni ex parte concurretur. ⁴ In quem Augustus, portum Iulium conficiens, mare immisit. Suet. in Augusto. Virg. Georg. 2. *An memorem portus, Lucrinoque addita claustra? Atque indignatum magnis stridoribus aequor, Iulia qua ponto longe sonat unda refluxo, &c.* ⁵ Festus: *Stagnum, quod in eo aqua perpetuo stet.* ⁶ Et platanus, quae non solet cum ullis vitibus coniungi, sive maritari, ut ulmus, sed deambulationi tantum inserviens propter umbram; atque inde etiam nomen adepta, quod umbram latissime diffundat: ut

supra Od. 11. *Cur non sub alta, vel platano, vel hac Pinu lacentes, &c. Potamus uncti?* Et Cic. de Orat. 1. 1. *Nunc me hoc tua platanus admonuit, quae non minus ad opacandum hunc locum patulis est diffusa ramis, quam illa, cuius umbram secutus est Socrates.* Quo et Virgilius respexit Georg. 4. cum ait: *Iamque ministrantem platanum potantibus umbram.* Metaph. ab animantibus. ⁷ Multitudine ipsas ulmos, quae vitibus maritari, et coniungi solent, superabit, id est, maior erit numerus platanorum ad voluptatem, quam ulmorum ad utilitatem. ⁸ Loca, in quibus violae nascuntur. ⁹ Et omnis herbarum, et florum copia, qui narium voluptates sunt, id est, roseta. ¹⁰ Meton. adi. pro subiecta materia odorum; nares enim adiunguntur, et occupantur circa suavitates odorum. ¹¹ Afflabunt. ¹² Locis, in quibus antea crescebant olivae, id est, ex olivetis fient violaria, myrteta, roseta, et quibus in locis olivae nascebantur, in iis violae, myrti, et suavissimi flores decerpentur. ¹³ Plantam odorem spirantem. Meton. adi. ¹⁴ Quae sub priore domino erant fertilia, nunc infrugifera.

Tum

Tum ¹⁵ spissa ramis laurea fervidos
¹⁶ Excludet ictus : ¹⁷ non ita ¹⁸ Romuli
¹⁹ Praescriptum , et ²⁰ intonsi ²¹ Catonis
²² Auspiciis , veterumque ²³ normâ.
²⁴ Privatus illis census erat brevis,
²⁵ Commune magnum : ²⁶ nulla decempedis
²⁷ Metata privatis ²⁸ opacam
Porticus ²⁹ excipiebat ²⁸ Arcton;
³⁰ Nec ³¹ fortuitum spernere cespitem
Leges sinebant , ³² oppida publico
Sumptu iubentes , et Deorum
Templa ³³ novo decorare saxo.

10

15

20

¹⁵ Densa ramis , et foliis. ¹⁶ Arcebit Solis calores , aestus , id est , ad excludendos Solis radios frondes suas latissime diffundet. Metaph. ab iis , qui laedunt. ¹⁷ Ordo est : Non ita praescriptum est auspiciis Romuli , et intonsi Catonis , et norma veterum. ¹⁸ Qui suo ductu urbis nostrae Romae fundamenta posuit. ¹⁹ Praeceptum fuit. Metaph. à Ludi-magistris , qui prius dictant discipulis , quod ipsi postea discant , et imitentur. Sueton. Neron. c. 10. Ex praescripto Augusti imperaturum se professus est. ²⁰ Hirsuti , severi. ²¹ Censorii , id est , priscorum Magistrorum admirandae , singularisque frugalitatis. Synecd. spe. ²² Imperio , legibus , et potestate. ²³ Vitae regula quam nobis ad vivendum praescripserunt , suoque exemplo comprobarunt. Metaph. ab Architectis , qui , ut longitudes ad regulam , et lineam , et altitudines ad perpendiculum , ita solent angulos operis exigere ad normam. ²⁴ Propria rei familiaris aestimatio , id est , illi parvam , et angustam habebant rem familiarem. ²⁵ Respublica autem , et quidquid ad commune bonum spectat τὸ κοινόν , erat illis cordi , id est , Rempu-

blicam magni aestimabant. ²⁶ Nul-lus privatus habebat porticum , in qua aestivo tempore inambula-ret , Septentrioni obiectam , et ex-positam adeo latam , et amplam , ut ea perveniret ad mensuram de-cem pedum. ²⁷ Mensurata , men-sa. ²⁸ Umbrosam illam , algentem-que coeli Septentrionalem plagam , ac proinde à Solibus aversam , quae Ursam maiorem , sive astrum illud Boreale continet. Meton. adi. ²⁹ Ac domino suo gratum aliquod re-frigerium praestaret. Sic Sat. 4. l. 1. *Neque enim cum lectulus , aut me Porticus excepit , desum mihi.* ³⁰ Vetabant leges Romanos villas sumptuosas , et porticus aedifica-re : quapropter vitam agebant sim-plicem , et sine ambitione , nec om-nino curabant privatas opes , ut qui omne studium publico ornatui , et templis Deorum impendebant. ³¹ Humilia aedificia , et casulas fortuito casu oblatas , quibus quis indormiret , negligere. Praeclare de Tiberio Sueton. *Trans Rhenum cum vitae ordinem tenuit , ut sedens in cespite nudo cibum caperet , saepe sine tentorio pernoctaret.* ³² Urbes condere. ³³ Recens cocto , seu ex-quisite , et sumptuoso latere ex-struere.

ODE XVI. Ὑποφτιχή.

AD GROSPHUM.

Omnes expetunt animi tranquillitatem, quae neque divitiis, neque honoribus potest acquiri, sed cupiditatem tantum coercendo.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **O** ² Tium ³ Divos rogat in patenti
³ Prensus Aegaeo, simul atra ⁴ nubes
 Condidit Lunam, neque ⁵ certa fulgent
 Sydera nautis:
⁶ Otium bello furiosa ⁷ Thrace:
 Otium Medi pharetra ⁸ decori,
 Grophe, ⁹ non gemmis, neque purpura ve-
 nale, nec auro.
 Non enim ¹⁰ gazae, neque ¹¹ consularis

¹ Vitam tranquillam petit, eiusque nomine tanta maris pericula contemnit. Cic. in Rul. *Ita iucundum est otium, us, et vos, et maiores vestri, et fortissimus quisque vir maximos labores suscipiendos putet, ut aliquando in otio possit esse, praesertim in imperio ac dignitate.* ² Castorem, et Pollucem, quos mercatores invocant, cum Africum Icaris fluctibus luctantem metuunt, ut dictum est Od. 1. lib. 1. ³ Is, qui à tempestate comprehensus, et correptus est in late patenti, sive lato mari Aegaeo, sic dicto ab Aegaeo, Thesei patre, qui in illud mare se praecipitavit, id est, qui in mari adversa tempestate laborat. Synecd. gen. ⁴ Simul ac pluviosa aliqua nubes, et nigra tempestas abscondidit, sive occultavit Lunam. Virg. 10. Aen. *Sed sublime volans nubi se immiscuit atrae.* Meton. eff. ⁵ Nautis certo cognita, vel fixa, et in uno loco semper apparentia, et cursui dirigendo accommodata coeli sidera, ut Ursa maior, et minor, amplius noctis tempore nautis conspiciuntur, id est postquam polus

nautis erectus est. ⁶ Eandem vitae tranquillitatem ac pacem nationes bellicosae, ut Thraces, et Medi, in bello à Diis precantur. Anaph. ⁷ Thracia, id est, Thrax armifer, et hostili in hostem rabie furens. Meton. subi. Sic. Od. 25. 1. 3. *Hebrum prospiciens, et nive candidam Thracem.* ⁸ Decorati. ⁹ Haec animi tranquillitas non potest emi gemmis, et opibus, nec purpura, nec auro, quia solum provenit ab appetitu rationi obtemperante. ¹⁰ Thesauri, immensae opes: ut supra Od. 29. 1. 1. *Ecce, beatis nunc Arabum invides Gazis.* Similis sententia est Ep. 2. 1. 1. *Non domus, et fundus, non aeris acervus et auri, Aegroto domini deduxit corpore febres, Non animo curas.* Neque publicus minister, dum Consuli duodecim virgarum fascis, et secures praefert, obstantemque turbam summovet, et Consuli locum dare cogit, i. non immensae divitiae, et Praeturae, Consulatus, et Dictaturae, alique summi honores curas, et sollicitudines animo avari eximunt, sed potius augent.

¹² Sum-

¹² Summovet ¹³ lictor ¹⁴ miseros tumultus
Mentis, et curas laqueata circum
¹⁵ Tecta ¹⁶ volanteis.

¹⁷ Vivitur parvo bene, cui ¹⁸ paternum
¹⁹ Splendet in mensa tenui ²⁰ salinum:
Nec leveis somnos ²¹ timor, aut ²² cupido
Sordidus ²³ aufert.

15

²⁴ Quid ²⁵ brevi fortes ²⁶ iaculamur aevo
Multa? ²⁷ Quid terras ²⁸ alio calenteis
Sole ²⁹ mutamus? ³⁰ Patriae quis exul
³¹ Se quoque fugit?

20

³² Scandit ³³ aeratas vitiosa naveis

³⁴ Cura: nec turmas equitum ³⁵ relinquit

¹² Remove, et abigere potest.
¹³ Dignitas Consularis. Meton. adi.
Lictor à ligando dictus. Erant, et aliis nonnullis magistratibus sui lictores; sed praecipui consulares
^{12.} numero. Lictoris autem officium praeire, et aperire venienti magistratui viam, ac summovere turbam.
¹⁴ Animi perturbationes, quae animum de tranquillitate deturbant, hominesque miseros efficiunt. Meton. effe. et in *tumultus* est Metaph. à bello.
¹⁵ Et sollicitudines illas, quae discurrunt circa domus divitum laquearibus exornatas. Syn. mem. Cic. de Leg. 2. *Magnificasque villas, et pavimenta marmorea, et laqueata tecta contemno.*
¹⁶ Metaph. ab avibus, quarum assiduis motibus similes sunt curae hominum, huc, atque illuc impellentes subinde animos eorum.
¹⁷ Ab eo bene, beateque vivitur, id est bene vivit is parvo, qui tenui victu, et modico apparatu contentus est.
¹⁸ A patre relictum filio.
¹⁹ Sine sordibus purum est.
²⁰ Vas, in quo sal continetur. Hic vero pro quavis supellectile, et apparatu, sive victu tenui ponitur per Synecd. spec.
²¹ Metus perdendi divitias suas.
²² Cupiditas sordida, id est, sordidus pecuniae amor, qui in hominem vere magni, et excelsi animi cadere non solet.
²³ Sed qui sine metu perdendi, et si-

ne desiderio quaestum faciendi tutus, et securus noctu facile dormit.
²⁴ Quorsum nos hoc brevi vitae tempore, quod vivimus, multa desideramus, cum paucis tantum opus sit? ²⁵ Brevi aevo forte, id est, tamquam validi, et laboriosi exiguo tempore victuri, *ὀλιγοχρόνιοι.*
²⁶ Quasi iaculando, et intento animo petimus, animum, tamquam sagittam, intentum habemus, *τρηχάζομεθα.*
Translatio à sagittariis.
²⁷ Quorsum proficiscimur in regiones longinquas, et peregrinas, patria relictas? ²⁸ In quibus quasi alius Sol conspicitur. Virg. Georg. 2. *Exlloque domos, et dulcia limina mutant, Atque alio patriam quaerunt sub Sole iacentem.*
²⁹ Lucri causa.
³⁰ Quis invenitur, qui à patria absens, à se etiam absit, suasque cupiditates quoque exuat, et obliviscatur?
³¹ Meton. subi. pro adiunctis cupiditatibus, et effectibus, quibus non solvitur quam longissime fugiens.
³² Ascendit una cum navigantibus. Od. 1. l. 3. *sed timor, et minae Scandunt eodem, quo dominus: neque Decedit aerata triremi, et Post equitem sedet atra cura. Scandis, et relinquit similiter sonant per Epanalepsin.*
³³ Aereis rostris munitas, et robustas.
³⁴ De acquirendis divitiis.
³⁵ Insequi intermittit.

36 Ocior

³⁶ Ocyor cervis , et ³⁷ agente nimbos

Ocyor ³⁸ Euro.

³⁹ Laetus ⁴⁰ in praesens animus , ⁴¹ quod ultra est 25

Oderit curare , et ⁴² amara ⁴³ laeto

Temperet risu. ⁴⁴ Nihil est ab omni

Parte beatum.

⁴⁵ Abstulit ⁴⁶ clarum cita mors ⁴⁷ Achillem:

Longa ⁴⁸ Tithonum ⁴⁹ minuit senectus: 30

Et ⁵⁰ mihi fors , tibi quod negarit,

⁵¹ Porriget hora.

⁵² Te ⁵³ greges centum , ⁵⁴ Sicalaeque circum

⁵⁵ Mugiant vaccae : ⁵⁶ tibi tollit hinnitum

Apta ⁵⁷ quadrigis equa : te bis Afro 35

⁵⁸ Murice tinctae

Vestiunt lanae : ⁵⁹ mihi ⁶⁰ parva rura , ⁶¹ et

³⁶ Utpote quae velocior sit cervis , et ipsis ventis : non potes igitur eam curam fugere , sive navem , sive equum conscenderis. Anaphora. ³⁷ Agitante , impellente. ³⁸ Vento flante ab Oriente. ³⁹ Sc. *fit* , id est , gaudeat animus donis praesentibus. Sic Od. 8. l. 3. *Dona praesentis cape laetus horae*. ⁴⁰ Sc. *tempus* , non in posterum , aut futurum tempus. ⁴¹ Quod ultra praesens est , id est , quod futurum est , quo nondum pervenimus , nec fortasse pervenimus , illud sollicite curare recuset , id est , minime curet. ⁴² Ingrata iucunda voluptate mitigare studeat. ⁴³ Al. *lento* , id est , moderato , non profuso. ⁴⁴ Nihil in natura mortalium adeo ab omni parte felix est , cui non adversi quid , velut mellis , et fellis coniunctione , admixtum sit. Quippe semper mala sunt vicina bonis , et ubi uber , ibi tuber est. ⁴⁵ Quam futurae res incertae , virisque cordatis parum curandae exemplis docet. ⁴⁶ Celebrem. ⁴⁷ Achillem juvenem , dum Polyxenae , Priami filiae , nuptias sperat , à Paride sagitta confossum. ⁴⁸ Emathionis filium , qui ab uxore Aurora immortalitatem impetrare potuit , perpe-

tuam iuventutem non potuit. ⁴⁹ Consumpsit , vitamque eius reddidit insuavem , tandemque in cicadam mutavit. ⁵⁰ Licet nec genere , nec honoribus , nec divitiis tecum comparandus sim. ⁵¹ Praebeat , vel , producet , prorogabit vitae tempus. ⁵² Circum te. Anastrophe. ⁵³ Ovium. Divitiae olim in boum armentis , et pecudum gregibus erant positae. ⁵⁴ Vaccae pinguissimae. ⁵⁵ In agro tuo vagantur. ⁵⁶ Tibi edit hinnitum , et per campos tuos exultat. Ultima syllaba nominis *hinnitum* pertinet ad principium versus sequentis , hoc modo : *tibi tollit hinni-Tum apta quadrigis equa*. ⁵⁷ Certaminibus curulibus. *Quadrigae* sunt quatuor equi ad currum vincti. ⁵⁸ Te vestiunt lanae bis tinctae purpura Africana , sive Tyria , quam Cicero *Dibaphum* nominat. *Murex* color purpureus ex sanguine piscis *Muricis* conficiebatur. Synecd. integr. ⁵⁹ Ordo est : Parca non mendax dedit mihi parva rura , et tenuem spiritum Graiae Camoenae , et dedit mihi spernere malignum vulgus. ⁶⁰ Modicas divitias. ⁶¹ Et exile ingenium , venamque Graecae Lyricae Camoenae , quam Alcaeus Graius primus coluit.

Spiritus Graiae tenuem Camoenae

⁶² Parca non mendax dedit, et ⁶³ malignum

Spernere vulgus.

40

⁶² Fatum immutabile, et infal-
libile. Sic Parcas *veraces* alibi ap-
pellat. ⁶³ Praeterea illam faculta-
tem, qua possim mutabile, fallax,
et invidum vulgus contemnere, ni-
hilique facere.

ODE XVII. *Ἠρακλειτική.*

AD MAECENATEM AEGROTUM.

Quo mortuo, negat se velle vivere, eique superstitem esse.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

CUR me querelis ¹ exanimas tuis?² Nec Diis amicum est, nec mihi, ³ te prius⁴ Obire, Maecenas, mearum⁵ Grande decus, ⁶ columenque rerum.⁷ Ah, te meae si partem animae rapit⁸ Maturior ⁹ vis, ¹⁰ quid moror altera,¹¹ Nec charus aequae, nec superstesInteger? ¹² ille dies utramque¹³ Ducet ruinam: ¹⁴ non ego perfidum

¹ Occidis, moerore afficis. Cic.
pro Mil. *Me quidem, ludices, exa-*
nimant, et interimunt haec voces
Milonis, quas audio assidue, &c. ¹
Non est gratum, neque placet
Diis, & τοῖς φίλοις, qui mun-
dum universum, et nostram utrius-
que vitam gubernant. Anaphora.
³ Quam me Horatium. ⁴ Mortem,
id est, mori. ⁵ Ornamentum mag-
num, et firmitas, ac robur bono-
rum, et facultatum mearum. Sic
Od. 1. l. 1. 0, et praesidium, et
dulce decus meum. ⁶ Metaph. ab
aedificiis, quae columnis fulciun-
tur. ⁷ Ah, quid dicam! Si celerior
mortis violentia, ac necessitas te è
vita tollit, qui animae meae pars
es una. Sic Od. 3. l. 1. *Et serves*
animae dimidium meae: quo sum-

ma, atque inseparabilis amicitia de-
claratur. Exclamatio dolentis. ⁸
Quam ego vellem, *vel*, quam na-
tura fert. ⁹ Mors intempesta. Sy-
necd. gen. ¹⁰ Cur non una tecum
mori, qui sum animae tuae pars
altera? ¹¹ Nec mihi tam charus
futurus, ut antea, sed ipsi mihi
taedio, nec integram vitam habi-
turus, te mortuo, ut dimidia mei
parte privatus. Anaphora. ¹² Il-
le dies, quo tu morieris, et mei,
et tui corporis ruinam secum du-
cet, id est, eodem die uterque
nostrum ruer, et morietur. ¹³ Me-
taph. ab aedificii fractura: ut Virg.
2. Aen. *dedit ruinam domus*. ¹⁴ Ego
non peieravi, ut milites, qui sa-
cramento obstricti fidem viola-
runt.

Di-

Dixi ¹⁵ sacramentum : ibimus , ¹⁶ ibimus, 10
¹⁷ Utcumque praecedes , ¹⁸ supremum
¹⁹ Carpere iter comites parati.
 Me nec ²⁰ Chimerae spiritus igneae,
²¹ Nec si resurgat centimanus Gyas
²² Divellet umquam : ²³ sic potenti 15
²⁴ Iustitiae , placitumque ²⁵ Parcis.
 Seu ²⁶ Libra , seu me ²⁷ Scorpius aspicit
²⁸ Formidolosus , ²⁹ pars violentior
 Natalis horae , seu ³⁰ tyrannus
 Hesperiae Capricornus undae:
³¹ Utrumque nostrum incredibili modo
 Consentit astrum : ³² te Iovis ³³ impio
 Tutela Saturno ³⁴ refulgens
³⁵ Eripuit , volucrisque fati

15 Translatio ducta à militari sa-
 cramento : qui enim nomen dede-
 rant Imperatori , obligati erant illi
 sacramento. Caesar. lib. 1. de bel.
 civili. *Milites Domitianus sacra-*
mentum apud se dicere iubet. 16
 Epiceuxis. 17 Quocumque etiam
 modo praeceas , eodem te seque-
 mur. 18 Extremum vitae diem
 tecum obire parati. 19 Inire. 20
 Flammivomus flatus , id est , ig-
 nis spirans ex tricipite Chimerae
 capite , quam Tiphoeo natam , pri-
 ma sui parte Leonem , postrema
 Draconem , media Capram fuisse,
 et igneos flammaram globos eruc-
 tasse fingunt. 21 Imo nec ipse Gyas,
 Coeli , et Terrae filius (qui robore
 vasti corporis confusus ipsi Coelo
 bellum intulit) centrum habens ma-
 nus , si ille à Iove fulmine pros-
 tratus in vitam redeat. 22 Separ-
 abit à te , sive à proposito meo non
 vivendi post mortem tuam. 23
 Sic enim Iustitiae omnipotenti,
 quae fidem frangere prohibet , et
 Fato , divinaeque providentiae pla-
 citum est , ut una vivamus , et mo-
 riamur. 24 Propter accepta à Mae-
 cenate beneficia. 25 Quia Maecenas,
 et Horatius nati erant sub eodem
 sydere , quod multum valet ad
 amicitiam contrahendam. 26 Ve-
 nus , cui Taurus , et Libra attri-

buuntur. 27 Caeleste signum. 28
 Metuendus , horribilis , quia Mar-
 ti coniunctus , cuius stella male-
 fica est , et inclemens. 29 Qui Scor-
 pius natalis , et lethalis horae vio-
 lentior pars est , dum sub se natis
 brevem vitam pollicetur. 30 Qui
 in Oceano Occidentali gravissimas
 tempestates excitat. Metaph. ab
 Imperatoribus feris , et immitibus,
 saevisque regibus , sine lege , et ra-
 tione dominantibus : quarum loco
 sola est ipsis vitiosa libido , ad
 malignitatem huiusce signi notan-
 dam. 31 Seu quaecumque alia cons-
 telatio fuerit , quae nos nascentes
 respicit , et meum , et tuum astrum
 consentit inter se incredibili modo,
 nostrosque animos , mores , et stu-
 dia aeterno concordiae vinculo con-
 iunxit. 32 Tutela Iovis , id est , stella
 Iovis , quae te tuetur , sub qua tu
 natus es , tamquam stella salutife-
 ra in coelo refulgens , Saturni ma-
 lignitatem discussit , et avertit. In
 Iovis , et Saturno Meton. est sub-
 iectorum pro adiunctis planetis.
 33 Pernicioso syderi , quod interi-
 tum tibi intentabat. 34 Suo as-
 pectu subveniens , et Saturno re-
 pugnans. 35 In eripuit , tardavit,
 et crepuit est similitudo soni in
 clausulis per Epistrophen.

36 Tardavit alas; cum 37 populus 38 frequens

39 Laetum theatri ter 36 crepuit 40 sonum.

41 Me truncus 42 ilapsus cerebro

43 Sustulerat, nisi Faunus 44 ictum

45 Dextra levasset, 46 Mercurialium

Custos virorum: 47 reddere victimas,

48 Aedemque votivam memento:

49 Nos humilem feriemus agnam.

36 Et mortis nimis propere advo-
litantis alas remorata est, tibi-
que, ac mihi longius vivendi tempus indul-
sit, id est, mortem impendentem re-
pressit. 37 Romanus. 38 Multiplex,
numerosus. Unde frequens locus di-
citur, quem frequentare multi so-
lent. Sic urbs frequens, platea fre-
quens, ubi multi homines aut ha-
bitant, aut diversantur. Sic fre-
quens templum dicitur, in quo mul-
ti conveniunt, et quod multi fre-
quentant. Frequentes cives vocan-
tur multi, et numerosi. 39 Incun-
dus acclamationibus in theatri
ter applausit, et saepius congratu-
latus est tibi, quod à praesenti
mortis periculo liberatus esses. Sy-
necd. gen. Sic supra Od. 20. l. 1.
datus in theatro cum tibi plausus.
Propert. El. 8. l. 3. Et manibus
faustos ter crepuere sonos. 40 Me ve-
ro Horatium arboris truncus, sive
arbor in caput meum irruens è me-
dio sustulisset, nisi Faunus, syl-
varum Deus, ictum sustinisset.
41 Illapsus capiti meo. Synecd.

part. De hoc trunco vide supra
Od. 13. 42 In Od. supra dicta, te
caducum in domini caput immeren-
tis. 43 In proprio agro Sabino in-
teremisset. Sic Od. 1. l. 3. Fulmine
sustulerit caduco. 44 Arboris. 45
Supposita dextra clementer aver-
tisset, id est, nisi opem mihi tu-
lisset Faunus. Metaph. ab homi-
nibus ad Deos. 46 Doctorum, in-
geniosorum, quales sunt Poëtae,
qui sunt sub Mercurii tutela. Me-
taph. ab hominibus ad Deos. 47
Iovi sospitatori pro tanto benefi-
cio victimas reddere, quas vovisti
aegrotans, si convalesceres. 48 Et
templum in honorem Iovis ex-
truendum ex voto debitum, ac pro-
missum aedificare memento. 49
Nos vero liberatori nostro Fauno
parvam agnam in sacrificium offe-
remus, convenientem nobis, qui
humiles sumus. Sic Od. 4. l. 1.
Seu poscat agnam, sive malit haedum.
Fauni autem hostiae, agna, hae-
dus, caper.

ODE XVIII. Παραίνετική, ἢ Τ' ποθετική.

AD AVARUM.

Re tenui se contentum dicit, ubi alii cupiditatibus suis, et divitiis stu-
dent, et nullum aedificandi, nullum rapiendi modum faciunt, nihil
de morte cogitantes, quasi perpetuo victuri.

DICOLOS DISTROPHOS.

1 NON ebur, neque aureum
Mea renidet in domo 2 lacunar:

1 Non eburneum, neque aureum hoc medio apparatu fulgentem gla-
laquear in aedibus meis resplen-
det, Anaphora. 2 Cic. Tusc. 5. In dulum è lacunari, seta equina appen-
sum, admitti iussit.

Non

Non trabes ³ Hymettiae

⁴ Premunt columnas ⁵ ultima recisas

⁶ Africa : ⁷ neque ⁸ Attali

⁹ Ignotus haeres regiam occupavi:

¹⁰ Nec Laconicas mihi

¹¹ Trahunt honestae purpuras clientae.

At fides, et ingeni

Benigna ¹² vena est : pauperemque dives

Me ¹³ petit : ¹⁴ nihil ¹⁵ supra

Deos lacesso : nec potentem ¹⁶ amicum

¹⁷ Largiora flagito,

¹⁸ Satis beatus unicus Sabinis.

¹⁹ Truditur dies die,

²⁰ Novaeque pergunt interire Lunae.

²¹ Tu secunda marmora

³ Marmoreae, ex Hymetto, Atticae monte, petita. ⁴ Superimpositae aggravant. ⁵ In extrema Africa recisas, Romamque advecras. ⁶ Synecd. totius pro parte Numidia. ⁷ Neque fraude, aut malis artibus cuiusquam haereditatem adii, et expugnaui, veluti populus Romanus, qui iuris simulatione Attali regiam, id est, regias opes sibi vindicavit. ⁸ Regis Pergami. ⁹ Non institutus, non legitimus haeres, sed peregrinus, et dolo malo factus. ¹⁰ Nec honestae vicinae, meorum clientium uxores, qui me officii gratia mane salutant, aut comitantur, in meam, patroni sui, gratiam lanas nent purpureas, ex quibus mihi cum magistratum adeptus sim, togae praetextae conficiuntur. Circa Taurinarum, Laconicae regionis promontorium, capitur piscis Murex, ex cuius humore fit color purpureus. ¹¹ Nent : ex quo per translationem *tracta oratio* appellatur, id est, non vehemens, non interrupta, sed fluens. Cic. in perfect. orat. *sed in his tracta quaedam, et fluens experitur, non haec contorta, et acris oratio.* ¹² Et naturae genuina vis, et indoles seu ingenii fertilitas ad carmen aliquod com-

ponendum mihi larga, et abundans est. Metaph. à metallis, vel fontibus, quorum venae aliae latiores, aliae sunt angustiores : vel corpore animalium. ¹³ Magni facit, et amat, meumque favorem appetit, propter fidem meam, et ingenium. ¹⁴ Non fatigo Deos precibus, ut plura donent. ¹⁵ Ulterius. ¹⁶ Amicum meum Maecenatem. Synecd. gen. ¹⁷ Ampliora quam illa sunt, quae dedit, postulo, ac rogo. ¹⁸ Satis dives, et contentus unico agro Sabino, eius munificentia mihi concesso, quæ in Sabinis est. ¹⁹ Unus dies ab altero die, hesternus ab hodierno expellitur, id est, diem dies subsequitur. Ovid. *Velut unda impellitur unda, Urgeturque eadem veniens, urgetque priorem : Tempora sic fugiunt.* Significat vitae nostrae curriculum esse brevissimum, et temporis cursum celerrimum. ²⁰ Et novae Lunae ad interitum pergunt, et vergunt, id est, Lunae accrescunt, et decrescunt. Od. 7. l. 4. *Damna tamen celeres reparant caelestia Lunae.* ²¹ Tu avarre, conducis homines mercenarios, qui tibi secant marmora ad aedificiorum structuram, paulo ante mortem, sive morti vicinus.

Locas sub ipsum funus : ²² et sepulcri
Immemor , struis domos:

²³ Marisque Baiis obstrepentis urges
Summovere litora,

Parum locuples ²⁴ continente ripa.

Quid , quod ²⁵ usque ²⁶ proximos

²⁷ Revellis agri ²⁸ terminos , ²⁹ et ultra
Limites clientium

Salis avarus ? ³⁰ Pellitur, paternos

In sinu ferens ³¹ Deos,

Et uxor, et vir , ³² sordidosque natos.

³³ Nulla certior tamen

³⁴ Rapacis Orci ³⁵ fine destinata

³⁶ Aula divitem ³⁷ manet

Herum : ³⁸ quid ultra tendis ? ³⁹ Aequa tellus

Pauperi recluditur,

²² Et oblitus brevi esse moriendum, domos extruis, cum potius de sepultura tua sollicitus esse deberes. ²³ Et festinas litora maris, quod Baiis, civitati Campaniae, fluctibus collis sonitu obstrepit, loco suo summovere, et in eorum locum, iactis in mare molibus, aedificia extruere. ²⁴ Terra continente non contentus, sed quod mare fuit, in terram convertis. ²⁵ Assidue, semper. ²⁶ Qui sunt inter te, et vicinum. ²⁷ Inexplebili habendi desiderio removes, et inde aliquid abradis, quod ad tuum agrum transferas. ²⁸ Limites, finium causa positos, sive lapides, sive arbores, quibus fines discernuntur. ²⁹ Et ultra vicinorum tuorum, pauperumque agrorum, terminos transilis, et transgredieris, alieni fundi cupidus. ³⁰ Tua avaritia agris violenter expellitur, et eliminatur, alioquin sedem suam transferre cogitur. Sic Sal. Iugurth. Interea parentes, aut parvi liberi militum, ut quisque potentiori affinis erat, sedibus pellebantur. ³¹ Gerens Deos domesticos, et Penates, sive Lares, id est, simulacra, et imagines domesti-

corum Deorum. Meton. subi. ³² Ob paupertatem, et inopiam squalidos, neglectos, et pannosos. ³³ Utcunque, homo avare, aedifices, licet vel integra maria aedificiis compleveris, atque veris dominis eiectis, agros agris adiunxeris, interea tamen brevi morieris. Ordo est: tamen nulla aula manet te divitem herum certior destinata fine rapacis Orci, id est, nulla tamen tibi diviti certior domus est reservata, quam inferorum sedes. ³⁴ Mortales omnes ad se rapiuntis. Nam metit Orcus Grandia cum parvis, non exorabilis auro: ut est Ep. 2. l. 2. ³⁵ Quam Orci domicilium ultimum tibi definitum, ac paratum, in quo aeternum manere cogaris. Al. sede. ³⁶ Habitatio, domus. Synecd. pec. ³⁷ Expectat. ³⁸ Quid ulterius, quid plura cupis? ³⁹ Tellus, quae omnibus aequalis, et ex aequo omnium sedes est, sine ullo discrimine, et aequaliter pauperi, et regum filiis sepeliendis aperitur. Sic supra Od. 4 l. 1. Pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas, Regumque turres.

⁴⁰ Regumque pueris : nec ⁴¹ satelles Orci
⁴² Callidum Promethea
⁴³ Revexit auro ⁴⁴ captus : ⁴⁵ hic ⁴⁶ superbum
 Tantalum , atque Tantali
⁴⁷ Genus coërcet : ⁴⁸ hic ⁴⁹ levare ⁵⁰ functum
 Pauperem ⁵⁰ laboribus,
⁵¹ Vocatus , atque non ⁵² vocatus audit.

⁴⁰ Duplex est Synecd. prior. spec. pro potentissimis quibusque viris Principibus , et opulentis ; posterior gen. pro filiis familias. Sic Od. 12. l. 1. *Dicam , et Alciden , puerosque Ledaë , et Od. 19. Thebanaeque iubet me Semeles puer. Al. Regumque natis.* ⁴¹ Charon. Orci portitor , ac minister. Ep. 1. l. 1. *Virtutis verae custos , rigidaeque satelles.* Synecd. gen. Vel , *satelles Orci* : id est , mors , cui nos omnes , et omnia nostra debemur. ⁴² Astutum , qui ipsum etiam loven decipere potuit , eique ignem vitalem eripere. ⁴³ Ad superos reduxit , id est , vitae restituit. ⁴⁴ Deceptus , correptus : ut Ep. 2. l. 2. *si metit Orcus Grandia cum parvis , non exorabilis auro ?* ⁴⁵ Charon. Orci satelles. ⁴⁶ Propter opes Deorum contemptorem , et Deos omnes , convivio exceptos , offendere ausum. ⁴⁷ Posteris Tantali , Pelopem , Atreum , Agamemnonem,

Orestem , qui inter opes inopes sunt , apud inferos cohibet , ne postliminio ad suas opes in vitam redire possint. Synecd. gen. ⁴⁸ Hic Charon vocatus , atque non vocatus audit levare pauperem (*vel. hic vocatus , atque non vocatus levare pauperem audit*) functum laboribus. Anaphora. ⁴⁹ Ut sublevert , et è vita sublatum aerumnis liberet : *omnium enim rerum mors est extremum* , ut ait Cic. Ep. ad Toranium l. 6. ⁵⁰ Summis aerumnis , et vitae miseris defatigatum , id est , qui vitam egit laboriosam. ⁵¹ Sive invocatus sit à paupere , sive non invocatus sit , nihilominus audit pauperem , ipsiusque vitae finem imponit , eumque vitae molestiis eripit , id est , velit , nolit pauper , Charon , Orci satelles , ei praesto est. ⁵² Epanodos , sive regressio , quia idem sonus iteratur initio , et medio.

ODE XIX. Εὐθυσιασική.

IN BACCHUM.

Bacchi laudes , eius numine plenus , canit Poëta.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

Bacchum ¹ in remotis ² carmina rupibus
 Vidi docentem (³ credite posteris)
⁴ Nymphasque discentes , et aures

¹ In nemoribus secretis , et ab omni strepitu populari remotis. ² Poëticen , *vel* , divina praecepta carmine descripta. ³ O vos , qui venturi estis , illa quae dicturus sum , credite : *vel* fidem adhibete

talia docenti. ⁴ Vidi etiam Nymphas , id est , animos auditorum simplices , ab omni terrena faecis cupidine liberos , candidos , avertos , illum audientes , et carmina discentes.

⁵ Capripedum ⁶ Satyrorum ⁷ acutas.
⁸ Evoc, ⁹ recenti mens trepidat metu,
 Plenoque Bacchi ¹⁰ pectore turbidum
 Laetatur : Evoc, ¹¹ parce, Liber,
 Parce, ¹² gravi metuende thyrsos.
¹³ Fas ¹⁴ pervicaces est mihi ¹⁵ Thyadas,
¹⁶ Vinique fontem, lactis et uberes
¹⁷ Cantare rivos, atque ¹⁸ truncis
 Lapsa cavis ¹⁹ iterare mella.
 Fas et beatae ²⁰ coniugis additum
 Stellis ²¹ honorem, ²² tectaue ²³ Penthei
²⁴ Disiecta ²⁵ non levi ruina,
²⁶ Thracis et exitium ²⁷ Lycurgi.

5

10

15

5 Pedes instar caprarum sive caprinos habentium, αἰγυπόδων, τραχυπόδων. Lucret. 1. 1. Hoc loca capri pedes Satyros, Nymphaeque tenere Finltimi fingunt. 6 Bacchi comitum velocium. 7 Quoad formam acutas ὀφείας, et ad auscultandum erectas, attentas. Metaph. à cultris acutis, et gladiis. 8 Vocem sibi ipse dat, qua mulieres bacchantes, furore plenae, uti consueverunt. 9 Mens mea adhuc tremitt, et conturbata est ex recenti insania, furore, φοβῶ, μανία, ἐν θύσσιασιν, quo paulo ante conslernatus sui. 10 Et mens divino Bacchi instinctu concitata laetitia, et metu confusa laetatur turbide, non liquide, et sincere. Hic duplex est Meton. prior subi. pro adi. animo: deinde in Bacchi effie. pro effe. afflatu, et numine praesenti. 11 Mihi, ne mentem meam nimium percellas. Apostrophe, et exclamatio deprecantis immoderatum affectum. 12 Qui gravi virga, nempe hasta Bacchica, pampinis involuta, quam in manibus gestas, formidabilis es. Thyrsos pampineas hastas vocat Virg. Aen. 7. 13 Licet mihi possibile est δύνασθαι. Anaphora. Postquam Bacchum videre potuit, atque etiam deprecando sibi propitium reddere, li-

cere sibi ait, egregia eius facta carminibus celebrare. 14 Protervas, pertinaces. 15 Bacchi sacerdotes, et ministras. 16 Credebat stulta antiquitas percussam thyrsos terram, seu rupem aliquam, aut arboris truncum, vinum, lac, aut mel manare. Metaph. ab aquis, quae in viscera terrae receptae sponte prorumpere solent. 17 Carmine celebrare fluxus à te inventos, et è terra producos. 18 Ecavis arboribus defluentia. 19 Iterum, atque iterum carmine celebrare. Metaph. à viatoribus, iter idem saepe terentibus. 20 Immortalis tuae uxoris Ariadnae, Minoidis filiae (quam à Theseo perfido desertam uxorem duxisti) capitis honorem, id est, coronam nuptialem inter sidera relata. Synecd. gen. 21 Metaph. pro corona, astro. 22 Domum. Synecd. mem. 23 Echionis, et Agaves filii impii, Thebarum regis, qui, cum tua sacra furiose contemneret, à propria matre, et reliquis bacchantibus disceptus, et pro vitulo obtruncatus est. Lege Ovid. Metam. 3. 24 Prostrata, soloque aequata. 25 Horribili, saeva, χάλειπ, et ab irato Deo illata. 26 Thraciae regis peximum exitum. 27 Dryantis filii, qui à Baccho in furem versus, et vites intersecare conatus, crura sua sibi amputavit.

Tu ²⁸ flectis amneis, tu ²⁹ mare barbarum:

³⁰ Tu separatis uvidus in iugis

Nodo coërces viperino

Bistonidum ³¹ sine fraude crines.

20

³² Tu, cum ³³ parentis regna ³⁴ per arduum

Cohors Gigantum scanderet ³⁵ impia,

³⁶ Rhoecum retorsisti leonis

Unguibus, horribilique ³⁷ mala:

Quamquam choreis aptior, et iocis,

25

Ludoque ³⁸ dictus, non sat idoneus

Pugnae ³⁹ ferebaris; ⁴⁰ sed idem

Pacis eras mediusque belli.

⁴¹ Te vidit ⁴² insons Cerberus aureo

⁴³ Cornu ⁴⁴ decorum, ⁴⁵ leniter atterens

30

Caudam, ⁴⁶ et recedentis trilingui

Ore pedes, tetegitque crura.

²⁸ Tu vertis flumina retro. Virg. 4. Aen. Metaph. à teneris plantis, et aliis corporibus flexibilibus, quales sunt fluvii. Ganges, et Indus, hic significati per Synecd. gen. 29 Tu mare Indicum, eiusque accolae Thraces, et Indos, domas: nam Indos Bacchus superaverat. Synecd. gen. 30 Tu ebrius, et vino madidus, *βιβρυμῆνος* in secretis, et remotis montibus, nodo constringis, et coërces Thraciarum mulierum, Bacchantium, et te colentium, comas, earumque capitibus serpentes, coronarum instar, imponis. Anaphora. 31 Sine periculo, sine ullo damno, impune: serpentes enim ipsis nihil nocent. Sic Carm. Saecul. *Cul per ardentem sine fraude Troiam Castus Aeneas patriae superstes Liberum munivit iter.* Liv. l. 34. *Nihil praeterea cum Consule pacti, quam ut sine fraude Punicum emitteretur praesidium, ad Consulem transtulerunt signa.* 32 Iam Bacchi in Deos beneficia commemorat. 33 Ad parentis tui Iovis coelestia regna scanderet, ut inde Iovem decurbarer. Synecd. gen. 34 Per arduos, et excelsos montes usque ad sidera congestos. 35 Scelerata, quod cum Diis pugnarit: ex quo *Διομαχῶν*,

id est, cum Diis pugnare. 36 Rhoecum Gigantem tu, in leonem conversus, deiecisti. 37 Maxilla leonina, id est, dentibus illuc insertis. Meton. subi. 38 Addictus. 39 Sermonibus hominum dicebaris. 40 Sed tu idem tamen pacis, et belli intermedius eras, id est, in utrumque paratus, sive pax colenda, sive bellum gerendum esset. Poëta hoc significat, vinum aliquando homines ad arma excitare, interdum animos feros, et truculentos mitigare. 41 Apud inferos ad superos redeuntem. 42 Canis ille infernalis triceps tibi non nocens ad inferos descendenti, ut inde Ariadnem uxorem reduceres. 43 Baccho cornua attribuunt Poëtae, quod bibaces plerumque sunt pugnares; vel, quod Bacchus primus terram, iunctis bobus, excoluit. Propert. l. 3. *Quod superest vitae per te, et tua cornua vivam, Virtutisque tuae, Bacche, Poëta ferar.* 44 Decoratum, ornatum. 45 Caudam suam leni motu ad te crebro movens, et agitans, id est, tibi adulans. Hoc enim faciunt canes suis dominis, aut notis adulantes. 46 Et tu ex inferis ad superos redeuntis pedes, et crura blandientium more trilingui suo ore olfecit, et odoratus est.

ODE

ODE XX. Ἀλκηνόεικῃ.

AD MAECENATEM.

Horatius in Cygnum versus, per universum pervolabit orbem; unde sibi promittit suae Poëseos immortalitatem.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **N**on usitata, nec tenui ferar
 Penna, ² biformis per ³ liquidum aethera
 Vates: neque ⁴ in terris morabor
⁵ Longius: ⁶ invidiaque maior
 Urbeis relinquam: ⁷ non ego, pauperum
⁸ Sanguis parentum, non ego, quem vocas,
⁹ Dilecte, Maecenas, obibo:
¹⁰ Nec Stygia cohibebor undâ.
¹¹ Iam, iam ¹² residunt cruribus asperae
¹³ Pelles, et album mutor in ¹⁴ alitem
¹⁵ Supernâ: nascunturque ¹⁶ leves
 Per digitos, humerosque ¹⁷ plumae.

¹ Ordo est: ego vates biformis ferar per liquidum aethera, non usitata, nec tenui penna, i. non vulgari, nec fragili, sed sublimi, ac numquam dissolubili penna, id est, fama in ore mortalium versabor, et in coelum sublatus vehar. ² Nuper homo, nunc cygnus: vel potius, vates Lyricus, et vates Satyricus. ³ Purum. ⁴ Tamquam homo mortalis. ⁵ Diutius. ⁶ Et invidia, id est, invidis superior, terrenas hominum habitationes è sublimi despiciam, caelum petens. Meton. ad. ⁷ O dilecte Maecenas, ego non obibo mortem, quamvis pauperibus parentibus, et libertino patre natus sim, qualem tu me appellare soles. Epizeuxis. ⁸ Filius, proles inde orta. Meton. mat. ⁹ Alii coniuncte haec legunt, quem vocas dilecte, id est, quem (licer pauperem) tu vocas, o dilecte Horati,

ὀνηαλὲς, ὠφίγῃ, id est, quem amici nomine dignaris. ¹⁰ Nec à Styge coërcebor, ne ad superos redire possim, ut alii, quorum fama cum morte interiit. De Styge vide Od. 34. l. 1. ¹¹ Iam, iam incipio inclarescere. Epizeuxis. ¹² Descendunt, sedem habent in cruribus meis. ¹³ Cygnorum. ¹⁴ In cygnum: unde mox sequitur, canorus ales. Synecd. gen. Cygni autem in tutela sunt Apollinis, uti et Poëtae; et cygni quoque ei Deo sacri perhibentur, non solum ob cantus suavitatem, sed quia uti in Poëtis, sic et in alite illo divini aliquid esse creditur. ¹⁵ A partibus superioribus, superiore corporis mei parte: τὰ ἄνω Al. superne, ἐν τῷ ὄνω. ¹⁶ Al. laeves, id est, non asperae: ut galeaeque laeves. Od. 2. l. 1. et laevia saxa. Od. 17. ¹⁷ Cygnorum.

Iam ¹⁸ Daedala¹⁹ ocyor Icaro,
 Visam ²⁰ gementis litora ²¹ Bosphori,
 Syrtesque ²² Getulas ²³ canorus
 Ales, ²⁴ Hyperboreosque campos.
²⁵ Me ²⁶ Colchus, et qui dissimulat metum
²⁷ Marsae cohortis ²⁸ Dacus, et ultimi
 Noscent ²⁹ Geloni: ³⁰ me ³¹ peritus
³² Discet ³¹ Iber, ³³ Rhodanique potor.
³⁴ Absint inani funere naeniae,
³⁵ Luctusque turpes, et querimoniae:
 Compesce ³⁶ clamorem, ac ³⁷ sepulchri
³⁸ Mitte ³⁹ supervacuos honores.

¹⁸ Icaro Daedali filio, qui una cum patre à Creta fugiens, fretus alarum fiducia, decidit in mare. ¹⁹ Volatu meo velocior. ²⁰ Suis fluctibus resonantis, murmur edentis gemitus simile. Metaph. ab animatis ad inanimata. ²¹ Illius ferri, cui Iupiter, in taurum, seu bovem mutatus, Europam dorso ferens, *Bosphori* nomen fecit. Vide supra Od. 13. ²² Libycas, id est, loca in Africa arenosa. Vid. Od. 22. l. 1. ²³ Cygnus, qui suae mortis praescius dulcissimos cantus edit. Mart. *Dulcia defecta modulatur carmina lingua, Cantator cygnus funeris ipse sui.* Od. 3. l. 4. *O mutis quoque piscibus Donatura Cygni, si libeat, sonum.* ²⁴ Montes sub polo, et cardine coeli positos, unde spirat Boreas, ubi dies est sex mensium, et nox totidem, anno in duas partes diviso, id est, remotissimas terrarum regiones aspiciam, carminibus meis adibo. Synecd. gen. ²⁵ Memoria mei, et fama perveniet ad omnes nationes. Meton. subi. ²⁶ Colchi, qui ad Pontum Euxinum habitant. Synecd. sing. pro incolis Colchidis. Eadem est in *Dacus, Iber, potor Rhodani*, id est, Daci, Iberi, sive Hispani, Galli Lugdunenses. ²⁷ *Marsi* sunt populi Italiae, quos Daci quamvis revera timeant, fingunt tamen se non timere. ²⁸ Daci, Scythiae Europae incolae. ²⁹ Scythiae populi, Dacis vicini. Vide supra Od. 9. ³⁰ Anaphora.

³¹ Hispani exercitati, et usu periti, propter longa bella, et navigationes assiduas. His enim multorum morum, multarumque rerum cognitio comparatur. Virg. Georg. 3. *Aut impacatos à tergo horrebis Iberos.* ³² Quis fuerim. ³³ Et Galli transalpini, qui Rhodanum potant. *Rhodanus* est Galliae fluvius, ortum ducens ex Alpibus, quae Italiam à Gallia dividunt. ³⁴ Removeantur carmina funebria, seu lugubria à funere meo supervacuo, quod mihi institui magnifice nolo. Bene *inani funere*, cum non moriturum se, sed in cygnum mutatum iri ante dixerit. Simile huic est, quod *inanem tumulum* vocat Virgilius 3. Aen. in quem corpus illatum non esset, sed memoriae tantum causa exstructum, Graeci *κενοτάφιον* appellant. Suetonius *honorarium tumulum* vocat. ³⁵ Et luctus de illo, qui mortuus non sit, indecoros, et lamentationes. Nec dubium, quin ad notum illud Ennii Poetae Epitaphium respexerit Poeta: *Nemo me lacrimis decoret, nec funera fletu Faxit. Cur? volito ultus per ora vltum.* ³⁶ Eulatum muliebrem. ³⁷ Mihi exstruendi. ³⁸ Omitte, intermitte: ut Ep. 5. lib. 1. *Mitte leves spes, et certamina dvltiarum:* Et Virg. 1. Aen. *moestumque timorem Mitte:* et Ter. Adelph. *Hera, lacrymas mitte.* ³⁹ Vanos, superfluos. De Art. Poet. *Omne supervacuum pleno de pectore manat.*

Q. HORATII FLACCI CARMINUM

SEU

ODARUM

LIBER TERTIUS.

ODE I. Πραγματική.

De variis humanae vitae studiis, ad seipsum.

Ultā beata non opibus, aut honoribus, sed animi tranquillitate efficitur.

~~TRICOLUS~~ TRICOLUS TETRASTROPHOS.

ODI¹ profanum vulgus, et arceo.
² Favete linguis: ³ carmina non prius
Audita, Musarum sacerdos,
⁴ Virginibus, puerisque canto.

¹ Rudes, indoctos, à Musis alienos, pravisque opinionibus corruptos homines, qui manibus, et pedibus illotis haec sacra contaminabunt, detestor, et ab his carminibus, tanquam profanos à mysteriis, et sacris, excludo. Arcebantur non initiati, et profani à sacris, quos Graeci ἀμύητους, βεβήλους vocant. Virg. Aen. 6. *Procul, o procul este profani.* Alleg. à sacrificantibus. ² Vos, coelestibus hisce sacris initiati, attendite cum silentio, bona verba dicite, εὐφραμίτι. Virg. 5. Aen. Ore fave-

te omnes, et cingite tempora ramis.
³ Ego Horatius, qui Musarum sacra tracio, et Poëta sum, canto virginibus, et pueris teneris, nullis pravis opinionibus corruptis, sed puris adhuc, et castis, carmina Lyrica, à Romanis in Latina lingua non prius audita. Virg. Georg. 2. *Me vero primum dulces ante omnia Musae, Quarum sacra fero ingenti percussus amore, Accipiant.* Synecd. gen. ⁴ Quibus ad virtutem, et beatitudinem, animique tranquillitatem à teneris unguiculis confirmentur, et conformentur.

⁵ Regum ⁶ timendorum in proprios ⁷ greges,

⁸ Reges in ipsos imperium est Iovis,

⁹ Clari giganteo triumpho,

Cuncta ¹⁰ supercilio moventis.

¹¹ Est, ¹² ut viro vir ¹³ latius ordinet

¹⁴ Arbusta sulcis: ¹⁵ hic ¹⁶ generosior

¹⁷ Descendat in ¹⁸ campum ¹⁹ petitor:

²⁰ Moribus hic, meliorque fama

Contendat: ²¹ illi turba clientium

Sit maior: ²² Aequa lege necessitas

Sortitur ²³ insignes, et ²⁴ imos:

⁵ Ordo est: Imperium regum timendorum est in proprios greges imperium Iovis, clari giganteo triumpho, et moventis cuncta supercilio, est in ipsos reges. ⁶ Qui vel propter potentiam, vel propter crudelitatem à subditis timeri debent, quique soli plus caeteris possunt, adeo ut cum Plauto *humanos quosdam Ioves* eos recte appellaveris. ⁷ Subditos. Metaph. à pecudibus. ⁸ Reges ipsi, qui habent imperium in sibi subditos, habent etiam Deum suum regem omnis iniquitatis, et violentiae vindicem. Polyptoton est, ut paulo post in *vir viro*. ⁹ Qui ob triumphum de robustissimis Gigantibus devictis, et fulmine prostratis celebris, et magnificus est. Sic Od. 4. l. 4. *Scimus ut impios Titanas, immamque turmam Fulmine sustuleris caduco*. ¹⁰ Qui superciliorum, et oculorum nutu coelum, et terram, et omnia, quae in mundo sunt, concutit. Meton. effic. contractione enim vel remissione superciliorum, sicut oculorum, declarantur saepe hominum voluntates. ¹¹ Contingit etiam, fieri potest, *ἄριστος*, vel *ἑριστὸς*. O tendit varia hominum esse ingenia ac studia. ¹² Ut alius vir alio viro ditior, ac diligentior, arborum, et vitium plantator fit, id est, ut alius alio plures possidet agros, in quibus arbores, in ordinem redactas, plantet. ¹³ Amplius in fossis,

ac scrobibus serat. ¹⁴ Humiliores arbores, ad quas vites connectuntur. Meton. subi. pro adiuncis vitibus, et Synecd. spec. pro arboribus maxime frugiferis. ¹⁵ Ut hic, vel alius quispiam honores ambiat. ¹⁶ Nobilior, quam alius quispiam competitor. ¹⁷ Ad comitia: quia ex urbe Roma antiqua in campum Martium venienti descendendum erat. ¹⁸ In campum Martium, in quo comitia habebantur. Synecd. gen. ¹⁹ Ubi honoris, ac Magistratus cuiusdam candidatus est. ²⁰ Ut hic aut alius quispiam non nobilitate, sed virtute, et vitae innocentia fretus, et recte factis, ad eodem honores contendat. ²¹ Ut illi multitudo clientum rogatorum, qui se dominum officii gratia mane salutent, et comitentur, copiosior sit, ut hic amicorum numero, et fautoribus, quorum suffragiis meliorem superet in magistratu petendo, celebris sit. ²² Mortis sive morienditamen necessitas, *ἀνάγκη* est omnibus aequalis, et aequali conditione illustres, et obscuros divites, et pauperes sorte, et sine delectu sumit, *λαγχάνει* Pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas, Regumque turres. ²³ Claros, et nobiles, *ἐπισήμους ἐπὶ φανείας*, et in summo honoris gradu constitutos Od. 34. l. 1. et insignem attenuat Deus. ²⁴ Infimos, humiles.

Omne ²⁵ capax ²⁶ movet ²⁷ urna ²⁸ nomen.

²⁹ Districtus ensis cui super impia

³⁰ Cervice ³¹ pendet, non ³² Siculae dapes

Dulcem ³³ elaborabunt saporem:

Non avium, citharaeque cantus

20

³⁴ Somnum reducent: ³⁵ somnus agrestium

Lenis virorum non ³⁶ humiles domos

³⁷ Fastidit, umbrosamque ³⁸ ripam,

Non Zephyris agitata ³⁹ Tempe.

⁴⁰ Desiderantem quod satis est neque

25

⁴¹ Tumultuosum ⁴² sollicitat mare,

Nec ⁴³ saevus ⁴⁴ Arcturi cadentis

²⁵ Quae omnium hominum nominum capax est. ²⁶ Agitat, ad sortiendum fatum volvit, et postea sorte, ut moriatur, educit. ²⁷ Fatalis, in quam sortes coniciuntur. Meton. à consuetudine veterum, qui iudicia faciebant, delectumque habebant magistratum, et controversiarum eductis sortibus ex urna, in quam singuli sua suffragia, et sententias coniciebant, et ex illa quassa, et mota educabantur ad hunc vel ad illum huc vel illuc destinandum: sic urna primum quemque sine discrimine conditionis, sexus, aetatis, demittit ad Orcum. Vides ergo hic motum urnae, rei inanimatae, tribui per Metaph. ²⁸ Hominum, quicumque in mundo vivunt. Meton. adi. pro tesserula, ubi suffragium erat inscriptum. ²⁹ Illi, cuius cervicibus ensis evaginatus impendit, nullae, quantumvis opiparae epulae, suaves, aut gratiae poterunt esse, sed metus omnes delitias, ac gaudia contaminabit. Respicit notissimam de Damocle, Dionysii assentatore, historiam. Vide Cic. Tusc. I. 5. ³⁰ Super homine impio, Synecd. part. 3. iam, iam in subiectum caput procubiturus. ³² A Dionysio, Siciliae tyranno, appatae, quae erant exquisitissimae, et regio luxu instructae. Synecd. spec. ³³ Non reddent saporem, id est, non sapient illae, sed erunt insipidae penitus, intuenti

mortem praesentem. ³⁵ Non restituent somnum, quem metus abstulit; sed in aureis lectis ab uno latere in aliud se devolvit, metuque scelerum, ac poenarum dormire non poterit. ³⁶ Ordo est: Somnus lenis non fastidit humiles domos virorum agrestium, et umbrosam ripam, non Tempe agitata Zephyris. ³⁶ Casas ingredi non spernit, non nauseat, id est, rustici dormiunt suavius in suis cassis, quam reges in suis aedibus sumptuosissimis. ³⁷ Metaph. ubi sensus, et iudicium tribuitur somno rei inanimatae. ³⁸ Prope limpidum fontem sitam. ³⁹ Neque loca nemorosa, et iucunda, qualia Tempe sunt in Thessalia, à Zephyris, ventis mitissimis, perflata, in quibus rusticus in cespite aliquo prostratus iucunde, et secure dormit. Synecd. spec. ⁴⁰ Qui illud desiderat, quod satis est in vita hominum ad victum, et amictum, non navigat, neque se maris periculo committit, ut rem familiaremaugeat. ⁴¹ Quod fluctibus, et tempestatibus timorem multum incutit. *Tumultus enim est perturbatio tanta, ut maior timor oriatur: unde etiam nomen ductum est, tumultus.* Cic. Philip. 8. ⁴² Reddit eum sollicitum, perturbat. ⁴³ Violentus. ⁴⁴ Stellae in cauda Ursae occidentis, multasque tempestates excitantis.

Im-

Impetus, aut orientis ⁴⁵ Hoedi:
 Non ⁴⁶ verberatae grandine vineae,
⁴⁷ Fundusque mendax: ⁴⁸ arbore nunc aquas 30
⁴⁹ Culpante, nunc torrentia agros
 Sydera, ⁵⁰ nunc hyemes iniquas.
⁵¹ Contracta pisces aequora sentiunt,
⁵² Iactis in altum molibus. ⁵³ Huc ⁵⁴ frequens
⁵⁵ Caementa demittit ⁵⁶ redemptor 35
⁵⁷ Cum famulis, ⁵⁸ dominusque terrae
 Fastidiosus; sed timor, et minae
⁵⁹ Scandunt eodem, quo dominus: ⁶⁰ neque
 Decedit aerata triremi, ⁶¹ et
 Post equitem sedet ⁶² atra cura. 40
 Quod si ⁶³ dolentem nec ⁶⁴ Phrygius lapis,

⁴⁵ Quo oriente saevit mare. ⁴⁶ Afflictae, et hoc anno fructum non laturae. ⁴⁷ Et fundus infructuosus illum non sollicitat, qui maximos anni proventus pollicitus non praestat, quique votis agricolae non respondet, γῆ ἀπίστος, id est, fundus infidelis. Ep. 7. l. 1. *Spem mentita seges.* ⁴⁸ Cuius arbores (quae nec flores, nec fructus proferunt) modo imbres immoderatos culpant, modo sidera aestum producentia, suoque calore agros torrentia, id est, aestum immoderatum, modo hyemes graves, quibus impeditae, fructum producere non potuerunt. Synecd. sing. pro plur. ⁴⁹ Metaph. ab hominibus, qui culpam cuiusque mali, quod non fecerint, conferunt in ipsius auctorem: sic arbores quasi à consitore suo accusatae sterilitatis faciunt intemperiem caeli ream illius. ⁵⁰ Anaphora. ⁵¹ Arctiora, et angustiora, quam par est, aedificiorum magnitudine, adeo ut ipsis piscibus iniuria inferatur. Saeculi sui in aedificando luxum graviter damnat Poëta. ⁵² In profundum mare molibus coniectis, et aedificiis super extructis. Vide Od. 15. l. 2. ⁵³ In hoc altum mare. ⁵⁴ Assiduus. ⁵⁵ Lapi-

des rudes caelos ad aedificii fundamentum proicit, ibique magnifica aedificia exstruit. *Caementa à caedendo dicta sunt.* ⁵⁶ Qui opus faciendum suo periculo, certa mercede constituta, assumit, id est, operum conductor, ἐργολάβος. *Redimere* enim interdum est conducere. ⁵⁷ Cum operariis suis conductis. ⁵⁸ Et dominus luxuriosus, qui terrae iam fastidiosus est, qui terra spreta in mari aedificat. ⁵⁹ Eundem locum petunt, quem dominus, eumque perpetuo comitantur: id est, quicquid agit, non deseritur à suis affectibus, qui non sinunt eum quiescere. ⁶⁰ Neque atra cura, si dominus navem conscendat, de navi triremi aereo rostro munita abit, decedit. Sic Od. 16. l. 2. *Scandit aeratas vitiosa naves cura.* ⁶¹ Et, si equum conscendat, etiam post sessorem suum sedet, eumque semper post tergum sequitur comes certissima. ⁶² Tristis, molesta, odiosa sollicitudo. Sic Od. 11. l. 4. *minuentur atrae Carmine curae.* ⁶³ Perturbatam mentem. ⁶⁴ Eximia aedificia, columnae marmoreae ex lapide Phrygio factae, quibus fulciebantur, et ornabantur atria domorum sumptuosarum. Meton. mar.

- ⁶⁵ Nec purpurarum sydere clarior
⁶⁶ Delenit usus : nec Falerna
⁶⁷ Vitis , ⁶⁸ Achaemeniumque Costum:
⁶⁹ Cur invidendis ⁷⁰ postibus , et ⁷¹ novo
 Sublime ritu moliar atrium ?
⁷² Cur valle permutem Sabina
 Divitias operosiores ?

⁶⁵ Nec usus purpurarum , qui
 sidere clarior refulgeat , id est , ne-
 que vestes purpureae ac splendi-
 dissimae. ⁶⁶ Mitigat , recreat. Al.
delenit. ⁶⁷ Nec vinum Campaniae
 nobilissimum animi morbis mede-
 tur. Meton. subi. et hoc pro gene-
 roso vino per Synecd. spec. ⁶⁸ Un-
 guentum Persicum pretiosissi-
 mum , sic dictum ab *Achaemene*,
 Per-arum rege, unde venit Costum.
⁶⁹ Cur ego, non contentus mea do-
 mo , aedificia magnifica concupis-
 cam ? ⁷⁰ Ambitiosis , marmoreis,
 invidia propter luxum laboranti-

bus foribus. Synecd. mem. Od. 10.
 l. 2. *aulam invidendam* dixit. ⁷¹
 Et novo invento splendidam do-
 mum, ac sublime palatium exstrue-
 re moliar ? ⁷² Cur relicto meo agro
 Sabino , in quo vallis est (ubi vi-
 tam ago tranquillam) appetam , et
 amplectar divitias maiores , mo-
 lestiarum plenas , in quibus , et
 parandis magno labore , magnaue
 opera , et custodiendis magna cura
 opus est , cum ille ad vitam tran-
 quillam agendam abunde mihi suf-
 ficiat ? Od. 2. lib. 4. *operosa parvus*
Carmina fingo. Anaphora.

ODE II. ΕΥΚΤΙΚΗ.

AD AMICOS.

*Pueri à teneris annis paupertati , militiae , et vitae laboriosae sunt assue-
 faciendi.*

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

- ¹ **A** Ngustam , ² amici , pauperiem pati
³ Robustus acri militia puer
 Condiscat , et ⁴ Parthos feroceis
⁵ Vexet eques metuendus hasta:
 Vitamque ⁶ sub dio et ⁷ trepidis agat

¹ Duram , et difficilem pauper-
 tatem tolerare , id est , amare so-
 brietatem. ² Al. *amice* , id est , li-
 benter , et benigne. ³ Puer ac iuve-
 nis Romanus per acrem , laborio-
 sam , et difficilem militiam diu
 exercitatum factus validus cum
 a ri militia discat. ⁴ Parthos , qui
 ipsi sunt equites , aliosque imperii
 Romani hostes bellicosos. Synecd.
 spec. ⁵ Agitet. ⁶ Vitamque non in
 thalamo , aut plumis ; sed sub pu-

ro aëre nocturno tempore extra
 tectum traducat. ⁷ In rebus horri-
 bilibus , efficientibus homines tre-
 pidos , quales in tumultu bellico
 esse solent , maximo vicino iam
 hoste , *ἐν τοῖς φοβεροῖς* , Liv. l. 4.
Et Senatus , ut in trepidis rebus ,
Dictatorem dicit Mamercum Aemi-
lium iussit. Et l. 34. *orant , ne se*
in rebus tam trepidis deserat. Me-
 ton. effe.

In

In rebus, ⁸ illum ex moenibus ⁹ hosticis

¹⁰ Matrona bellantis tyranni

¹¹ Prospiciens, et ¹² adulta virgo

¹³ Suspiret: Eheu, ne ¹⁴ rudis agminum

Sponsus ¹⁵ lacesat ¹⁶ regius asperum

Tactu ¹⁷ leonem: quem ¹⁸ cruenta

Per medias ¹⁹ rapit ira ²⁰ caedes!

²¹ Dulce, et decorum est ²² pro patria mori.

Mors et ²³ fugacem persequitur virum:

Nec parcit imbellis ²⁴ iuventae

²⁵ Poplitibus, ²⁶ timidoque tergo.

²⁷ Virtus, repulsae ²⁸ nescia sordidae,

²⁹ Intaminatis ³⁰ fulget honoribus:

Nec sumit, aut ponit ³¹ secures

Arbitrio popularis ³² aurae.

⁸ Militem Romanum. ⁹ Hostilibus, à Romanis obsessis. ¹⁰ Uxor regis alicuius cum Romanis bellum gerentis. ¹¹ Eminus, è longinquo spectans. ¹² Nubilis, et matura viro, et alicui regio sponso desponsata. ¹³ In haec verba ingemiscat, et queribunda voce loquatur. ¹⁴ Hostilium agminum ignarus, non exercitatus in praeliis, belloque parum aptus, et assuefactus. Exclamatio cum lamentatione. ¹⁵ Ad sui interitum provocet. ¹⁶ Regia stirpe progenitus. ¹⁷ Militem Romanum in conflictu saevum. Allegoria. ¹⁸ Hostilis animi rabies. ¹⁹ Impellit. ²⁰ Hostium. Mansit in translatione: leones enim maxime sunt iracundi. ²¹ Iucundum. ²² Cic. Offic. I. *Sed omnes omnium caritates patria una complexa est, pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere?* ²³ Qui fugiendo consulunt saluti, saepius periclitantur, quam qui fortiter pugnant. ²⁴ Ignavae iuventutis; id est, meticulosorum iuvenum, ad fugiendum, quam ad pugnandum, aptiorum: poplites enim, et terga eorum, qui fugiunt, cernuntur. Meton. adi. ²⁵ Dum à sequentibus hostibus aversis, et inhonestis vulneribus confecti, nihilominus mori coguntur. ²⁶ Indicante trepidantem equitem. Meton. effe.

²⁷ Fortitudo bellica se ipsa contenta, nullos honores ambit. ²⁸ Turpis repulsae ignara. ²⁹ Honoribus puris, non contaminatis, incorruptis, non largitionibus, aliisque malis artibus acquisitis, resplendet, suisque propriis bonis gaudet, non illis, quae aliena sunt: nam viri virtute praestantes à populo, aut à Regibus honores non petunt. ³⁰ Metaph. à Sole, qui ut suo per se lumine clarus est: sic vir suae virtutis praestantia satis fulget. ³¹ Nec capit, aut deponit Praeturam, Consulatam, aut Dictaturam, aliosque summos honores et magistratus, quorum insignia sunt secures, et fasces. Solebant enim, et Consulibus Romae, et Praetoribus in Provincia fasces virgarum, et secures praeferrì. Lucret. I. 3. *Qui petere à populo fasces, saevasque secures Imbibit, et semper victus, tristisque recedit.* Meton. adi. signi. ³² Favoris, gratiae, levitatis in mandandis Magistratibus, et inferendis suffragiis, id est, prout mobili, et levi populo placuerit, quo nihil inconstantius, sed suis bonis aeternis, ac immobilibus acquiescit. Metaph. Vide Od. I. I. I. Virg. 6. Aen. *quem iuxta sequitur iactantior Ancus, Nunc quoque iam nimium gaudens popularibus auris.*

33 Virtus, 34 recludens 35 immeritis mori
Coelum, 36 negata tentat iter via:
37 Coetusque vulgareis, et udam
Spernit humum 38 fugiente penna.
38 Est et 39 fidei tuta silentio
40 Merces: 41 Vetabo, qui Cereris 42 sacrum
Vulgarit arcanæ, 43 sub iisdem
Sit 44 trabibus, 45 fragilemque mecum
Solvat 46 phaselum: saepe 47 Diespiter
Neglectus, incesto addidit integrum:
48 Raro antecedentem scelestum
49 Deseruit pede poena claudo.

25

30

33 Fortitudo. 34 Aperiens. Od. 18. l. 2. *Aqua tellus Pauperi* recluditur. Ep. 5. l. 1. *Quid non ebrietas designat?* aperta recludit. 35 Illis, qui ob egregia sua facta, et praeclara in mortales merita, immeriti, et indigni sunt, ut moriantur. 36 Illud iter per viam, aliis ignavis incognitam, et neglectam propter difficultatem, et labores, ingreditur ac patefacit. Od. 4. l. 3. *insanentem navita Bosphorum* Tentabo, &c. 37 Viliumque hominum in terris degentium conventus, atque adeo hanc humum turbidam, et coenosam, id est, res terrenas conreinnit, ac despicit, veloci sua penna, è rebus mortalium fugiente, et supra terrena alte in coelum sublevata, id est, humilium hominum spreto contubernio in coelum evolat. 38 Metaph. 39 Commendata animi fortitudine, digreditur ad laudem silentii, innuitque virtutem etiam secreti tenacem esse, et arcana non eliminare. 40 Virg. *fida silentia sacris*. 41 Sua certa praemia sunt proposita. 42 Qui consilia arcana facere nescit, homo rimarum plenus, meo consortio ipsum interdicam, et vetabo, ut mecum habitet, et mecum in eadem navi vehatur. 43 Quod religiosissimo silentio continebatur, id est, quodvis arcanum. Synecd.

spec. 44 Ut mecum sub eodem sit tecto. 45 Aedificii, id est, aedibus. Synecd. mem. 46 Et in eadem navi navigat, ne et ego una cum homine impio à Diis puniar. 47 Navem velocem, et oblongam. 48 Iupiter, diei, et lucis pater, non cultus, aut aliquo impio facto offensus, saepe virum bonum viro impio puniendo coniunxit, id est, saepe castos, et innocentes punit cum impiis, et incestuosis: quod veteres sacrificiis, ac supplicationibus avertere solebant, aut expiare. 49 Nemo hominum, qui sceleris cuiusdam reus est, suam poenam effugiet, et nemo crimen in fronte gerit, qui non Nemesis habeat in tergo: nam poena tardo pede incedens, et pede claudo sceleratorum vestigia è longinquo insequens, raro patitur scelestum hominem praeeuntem effugere, sed eum aliquando assequitur, et comprehendit. Tibu. El. 9. *Ah miser: et si quis primo periuria celat: Sera tamen tacitis poena venit pedibus*. 50 Imo illa à fronte praecedens sceleratum exspectat, tarditatemque supplicii gravitate compensat. Ostendit culpae comitem esse poenam: ut Od. 5. l. 4. *Culpam poena premit comes*. Alleg. è continuatis Metaph. à celerrime fugientibus, et tardissime sequentibus.

ODE III. Πραγματική.

DE VIRO HONESTO.

Vir viriute praeditus nihil extimescit. Oratio Iunonis de Troia eversa, de bello Troiano finito, deque Imperio Rom. à Troians initium capturo.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

~~itum~~ ~~into~~ ~~specio~~
Iustum, et ¹ tenacem propositi virum,
 Non civium ² ardor, prava iubentium,
 Non vultus ³ instantis tyranni
⁴ Mente quatit solida: neque Auster
⁵ Dux inquieti ⁶ turbidus Adriae,
⁷ Nec fulminantis magna Iovis ⁸ manus.
⁹ Si fractus illabatur orbis,
 Impavidum ferient ruinae.
¹⁰ Hac ¹¹ arte ¹² Pollux, et ¹³ vagus Hercules,
¹⁴ Innixus, ¹⁵ arceis attigit igneas:
¹⁶ Quos inter Augustus ¹⁷ recumbens

¹ In proposito recto perseverantem, ac constantem, cui in tota vita animo fixum, ne latum quidem unguem à recta sententia discedere. ² Non editio, et furor civium iniquas leges ferentium, quae cum aequo, et bono pugnant, vel res pravas imperantium. Metaph. ab igne, et Sole, ad vehementes motus popularium animorum indicandos. ³ Praesentis ferro, ac flammis, et horribili tormentorum apparatu urgentis, et ad iniqua compellere volentis. ⁴ A mente fixa, id est, ab animi sententia firma, et constanti remover, non efficit inconstantem. ⁵ Abster Adriae. Od. 3. l. 1. Metaph. ⁶ Ab imo turbans, et miscens mare. Meton. effe. ⁷ Nec Iovis fulmina. Anaphora. ⁸ Meton. subi. partis pro adiuncto robore. ⁹ Quin etiam si orbis coeli concussus procumbat, id est, si caelum ruat, illae caeli ruinae obruent quidem virum bonum, et constantem, sed interea tamen

imperterritum, ac non terrebitur illius ruinâ. ¹⁰ His artibus, id est, his virtutibus, vel his viis, ac rationibus, iustitia sc. et propositi constantia Pollux, Hercules, Bacchus, Romulus ex mortalibus facti sunt immortales. Anaphora. ¹¹ Metaph. à regulis, et praeceptis disciplinarum, quae discipulos ducunt ad certum finem, sicut huiusmodi virtutis gradibus homines ducuntur in coelum: quod hic intelligitur per Meton. periphrasticam. ¹² Iovis, et Laedae filius. ¹³ Iovis et Alcmenae filius, qui multa maria, et longinquas terras peragravit ad varia monstra domanda, πολὺ πλῆγντος. ¹⁴ Fultus. ¹⁵ Post tot labores arces sideribus micantes attigit, inque coelum inter sidera relatus est. ¹⁶ Inter quos duos, Herculem, et Pollucem. Anastrophe. ¹⁷ Accumbens, in caelum propter egregia sua in mortales merita receptus. Virg. 1. Aen. tu das epulis accumbere Divum.

¹⁸ Pur-

¹⁸ Purpureo bibit ore nectar.
¹⁹ Hâc te ²⁰ merentem, ²¹ Bacche pater, ²² tuae
 Vexere tigres, ²³ indocili iugum
 Collo ²⁴ trahentes: ²⁵ hac ²⁶ Quirinus
²⁷ Martis equis ²⁸ Acheronta fugit.
²⁹ Gratum eloquuta ³⁰ consiliantibus
 Iunone Divis: ³¹ Ilion, Ilion
³² Fatalis, incestusque iudex,
³³ Et mulier peregrina vertit

15

20

¹⁸ Ore suo rubicundo, et pulcro nectar, Deorum porum, bibit, iam divus factus etiamnum in terra vivus. Sic Ep. I. l. 2. *Praesenti tibi maturos largimur honores, Iurandasque tuum per nomen ponimus aras.* Virg. Ecl. I. *O Meliboee, Deus nobis haec otia fecit,* id est, Augustus. ¹⁹ Hac arte, et animi firmitudine. ²⁰ Praemium immortalitatis, divinos honores: vel merentem, id est, militantem: ut sit translatio à militibus. ²¹ Poëta sermonem suum ab amicis transfert ad Bacchum per Apostrophem, quem Synecdochicòs appellat patrem: quia nomen est partim divinitatis, partim dignitatis, ut *τὸ mater* apud Poëtas. ²² Animalia ferocissima, tuo munere domita, et mitigata, in coelum usque subvexerunt. ²³ Ad parendum insuetum. ²⁴ A te subactae: atque ita immensam tuam potentiam demonstrant. ²⁵ Hac denique arte, et animi constantia. ²⁶ Romulus, post mortem *Quirinus* dictus, et inter Deos relatus. *Quirinus* dicitur Romulus Synecdochicòs, id est, à communi nomine ad proprium intelligendum: nam, et populus *Quirinus*, id est, Romanus, et Augustus Caesar dicitur Georg. 3. *Quirinus*. Constat autem Romulum primum *Quirinum* esse vocatum, cum inter Deos fuit relatus. ²⁷ Patris sui equis, id est, bellis gerendis, et fortitudine bellica. *Me-ton.* Equus Marti sacer: *Bello* enim

armantur equi: bellum haec armenta minantur. Virg. 3. Aen. 28 *Paludem infernalem vitavit,* id est, immortalitatem consecutus est. ²⁹ Cum Iuno (Troianorum, et Romanorum, qui à Troiani oriundi, infensissima hostis) suo suffragio id ipsum comprobasset, et rem gratam, et cum aequitate consentaneam, sc. quod veteres inimicitias ex animo iam deposuisset, in hunc modum eloquuta esset. Apparatus est ad perfectam Prosopopoeiam, ubi ficta Iunonis persona inducitur. ³⁰ Inter se deliberantibus, consilium habentibus, ecquid Romulus in coelum recipiendus esset. Sic de Art. Poët. *Ille bonis saveatque, et consilietur amicis.* ³¹ Antiquissimam urbem Troiam. Haec nominis iteratio affectum animi exprimit. Epizeuxis. Ab hoc incipit Iunonis Oratio in Divorum coetu habita, super Romuli consecratione. ³² Paris à fatiis datus, vel, patriae suae exitialis, et sceleratus iudex constitutus inter me, Palladem, et Venerem; illam Venerem, nobis spretis, praetulit. aureumque malum dedit. Synecd. gen. Sic Od. 27. l. 1. *daret ut carentis Fatale monstrum.* Paridi, et Helenae, non Graecorum viribus, Troiae excidium adscribit. ³³ Et Helena, à Paride rapta, mulier non Troiana, sed Graeca Lacedaemonia, in cinerem, et ruinam dedit. Ep. 15. l. 1. *Quicquid erit nactus praedae maioris, ubi omne Vertebat in fumum, et cinerem.*

In

In pulverem, ³⁴ ex quo destituit ³⁵ Deos,
Mercede pacta, Laomedon: ³⁶ mihi,

Castaeque damnatum Minervae

Cum ³⁷ populo, et ³⁸ duce fraudulento.

³⁹ Iam nec Lacaenae splendet adulterae

25

⁴⁰ Famosus hospes: nec ⁴¹ Priami domus

Periura, ⁴² pugnaces Achivos

Hectoreis opibus refringit:

⁴³ Nostrisque ⁴⁴ ductum ⁴⁵ saeditionibus

Bellum ⁴⁶ resedit: ⁴⁷ protinus et graveis

30

⁴⁸ Iras, et invisum ⁴⁹ nepotem,

⁵⁰ Troïca quem peperit ⁵¹ sacerdos,

⁵² Marti redonabo. ⁵³ Illum ego lucidas

³⁴ Abeo tempore, quo Laomedon (Rex Troianus, Illi filius, Priami pater) fraudavit Deos promissa mercede, id est, non persolvit pactam mercedem, et ita fidem fefellit. ³⁵ Neptunum, et Apollinem, qui Iovis iussu Laomedonti suas operas locarant, ad muros Troianos extruendos. Synecd. gen. ³⁶ Ilion, quod mihi Iunoni, et castae Palladi ex merito invisum, et exosum est, propter iniuriam nobis illatam in malo pulchritudinis, Veneri dato. Itaque apud Virg. Aen. 2. partim hostes accersunt, partim ipsae urbem incendunt: et apud Homerum Menelao favent. ³⁷ Troiano. Synecd. gen. ³⁸ Laomedonte, rege eius periuro, qui fraudavit Apollinem, et Neptunum mercede promissa. Synecd. gen. ³⁹ Urbe Troia diruta, illud scelus satis superque in posteris punitum, suaeque irae satisfactum esse dicit. ⁴⁰ Paris, infamis ille hospes Helenae (qui hospitii iure nefarie violato, hospitam suam, Menelai, Lacedaemoniorum regis, uxorem volentem secum abduxerat) postquam iam, capta Troia, à Neoptolemo trucidatus est, iam non amplius, ut antea, refulget. Synecd. gen. ⁴¹ Numerosa illa familia Priami, Laomedontis filii, periurio polluta propter Laomedontis fraudem. ⁴² Bellicosos meos Graecos Hectoris

fortitudine, et auxilio debilitat, Troianosque suos in decimum usque annum invictos praesat. Od. 4. l. 2. et adeptus Hector Tradidit fessis leviora tolli Pergama Graiis. ⁴³ Et bellum illud Troianum, quod nostris Deorum discordiis in decennium productum est, iam finitum confectum, et sedatum est, nihilque restat, quod me amplius ad iram commovere possit. ⁴⁴ Cic. Ep. l. 7. Suadere institui, ut bellum duceret. ⁴⁵ Queritur ea de re in Deorum concilio ipse Iupiter apud Virg. Aen. 10. Nec vestra capit discordia finem, &c. Tum Ovid. El. 2. l. 1. Trist. Mulciber in Troiam, pro Troia stabat Apollo: Aequa Venus Teucri, Pallas iniqua fuit. ⁴⁶ Finitum est. Metaph. à corporibus, quae multis motibus agitata tandem quiescunt in sede. Sic Liv. Postquam irae resedissent, id est, homines irati sedati, et pacati fuissent. ⁴⁷ Porro tenus, deinceps. ⁴⁸ Simultates meas remittam. ⁴⁹ Romulum Quirinum meum ex filio Marte nepotem. Synecd. gen. ⁵⁰ Rhea Ilia à Troianis oriunda. ⁵¹ Rhea Ilia Vestae sacris, Troia Romanam advectis, ab Amulio patruo praefecta. Synecd. gen. ⁵² Marti, filio meo, et patri suo reddam, et restituam, illumque ut pro filio habeat, concedam. Od. 7. l. 2. Quis te redonavit Quiritem Diis patriis, Italique coelo? ⁵³ Romulum.

⁵⁴ Ini-

- 54 Inire sedes , 55 ducere nectaris
 Succos , 56 et adscribi quietis
 Ordinibus patiar Deorum. 35
 57 De longus inter 58 saeviat Ilion
 Romamque pontus : 59 qualibet exules
 In parte regnanto beati.
 Dum Priami , Paridisque 60 busto 40
 61 Insultet armentum : et catulos ferae
 Celent inultae : stet 62 Capitolium
 Fulgens , 63 triumphatisque possit
 64 Roma ferox 65 dare jura Medis.
 66 Horrenda late nomen in ultimas 45
 Extendat oras , 67 qua medius liquor
 Secernit Europen ab 68 Afro:
 Qua 69 tumidus rigat 70 arva 71 Nilus:

54 Coelum introire , in coelum ascendere *δωματα ἀσπερσντα* Synecdochica definitio coeli. 55 Ibique suavissimos Deorum potus bibendo educere , exhaurire ; ut Od. 12. 1.4. *Sed pressum Calibus ducere Liberum Si gestis.* 56 Et securus Deorum conciliis annumerari. 57 At hac tamen conditione , dummodo longum mare fluctibus semper aestuet , et intercurrat inter Troiam , et Romam , id est , dummodo Roma longissimo intervallo à Troia remota semper sit , et numquam moribus , et vita sua Illo similis evadat. 58 Translatio est ab animatis. 59 Tum Helenus , Antenor , Aeneas , et alii Troiani exules in qualibet terrae parte , omnibusque mundi regionibus , felices regnent , sic ut Troiano imperio numquam fruantur , nihil impedio. Permissio. 60 Sepulchro. 61 Libere supervagetur , *ἐν ὄρωσιν* , id est , dummodo Troia ita sit deserta , ut in ea et armenta pascant , et ferae in ea , tamquam lustris , suos catulos occultent tutae , et illaesae , nemine prohibente , ea lege vigeat Capito-

lium urbis Romae auratum , et coruscans. 62 Floreat imperium Romanorum , et diuturna sit eorum dominatio. Meton. loci. 63 A se bello devictis , et in triumphum ductis. Sic Virg. Georg. 3. *Bisque triumphatas utroque ab litore gentes.* 64 Romani , armis invicti , id est , Senatores , et populus Romanus. Meton. subi. 65 Tamquam victrix leges praescribat. 66 Roma exteris gentibus formidolosa longe lateque potentiae suae famam , et gloriam in ultimas terrae oras porrigat , ad Africanos , et Aegyptios usque. 67 Qua parte medius maris Mediterranei liquor , id est , mare Gaditanum interiectum Europam ab Africa dividit. Anaphora. 68 Africa. Meton. adi. 69 Qua exundans Nilus quotannis arva irrigat , et , limum secum trahens , fertilia reddit. Meton. effe. Aegyptum significat. Cic. 3. de Nat. Deor. *Aegyptum Nilus irrigat , et cum tota aestate obrutam oppletamque tenuerit , tum recedit , mollitosque , et oblimatos agros ad serendum relinquit.* 70 Aegyptum. Synec. part. 71 Aegypti fluvius , à Nilo rege sic dictus.

⁷² Aurum ⁷³ irreperitum, ⁷⁴ et sic melius situm

Cum terra celat, spernere fortior,

Quam cogere humanos in usus,

Omne sacrum rapiente dextra.

⁷⁵ Quicumque ⁷⁶ mundi ⁷⁷ terminus ⁷⁸ obstitit,

⁷⁹ Hunc tangat armis; ⁸⁰ visere gestiens

Qua parte ⁸¹ debacchentur ignes,

⁸² Qua nebulae, pluviique rores.

Sed bellicosus ⁸³ fata ⁸⁴ Quiritibus

Hac lege dico, ne nimium ⁸⁵ pii,

⁸⁶ Rebusque fidentes, ⁸⁷ avitae

⁸⁸ Tecta velint reparare Troiae.

⁸⁹ Troiae ⁹⁰ renascens alite lugubri

Fortuna ⁹¹ tristi clade iterabitur,

⁹² Ducente victrices ⁹³ catervas

⁹⁴ Coniuge ⁹⁵ me Iovis, et sorore.

⁷² Roma fortior ad spernendum, id est, magis munita sit hoc ipso, quod possit spernere aurum, quam cogere. ⁷³ Nondum visum, nondum ex auri fodinis effosum. ⁷⁴ Et sic, cum terra illud abscondit, meliori loco in terrae visceribus situm, quam cum inter homines versatur, possit spernere, quam Deorum simulacra, et gentium devictarum sacrum, Diis consecratum, dextra, qua sacris non parcat, id est, vi bellica ad res necessarias, aut etiam ad voluptatem convertere, et non sine impietate profanare. Nam *Quid non mortalia pectora cogis, Auri sacra fames!* ⁷⁵ Altera permissio est, ut nullus sit orbis angulus vel inhabitatus, et inaccessus, qui non sentiat arma Romanorum. ⁷⁶ Terrae partis habitabilis, quam Romani armis perscrutati sunt. ⁷⁷ Polus Septentrionalis, et Australis. ⁷⁸ Romae rebellavit. ⁷⁹ Hunc exercitu petat, et subigat, suaeque potentia ad mundi fines penetret. ⁸⁰ Visere, et devincere cupiens, qua parte ingens Solis aestus saeviat, terramque inhabitabilem torreat, id est, Zonam torridam, Aequinoc-

tiali, et duobus Tropicis subiectam, et interiectam. ⁸¹ Metaph. à sacrificantibus Baccho. ⁸² Qua parte nebulae, et tenebrae, roresque pluvii, grandines, et nives saeviant, id est, Zonam frigidam sub duobus circulis, Arctico, et Antartico situm, ubi mundus perpetua glacie obrigescit. ⁸³ Felicitates suas futuras, sc. eos totius mundi Imperatores fore. ⁸⁴ Romanis hac conditione praedico, et confirmo. ⁸⁵ Religiosi, et amantes patriae, sc. Troiae. ⁸⁶ Rebusque secundis ac potentissimo imperio confisi seu freti. ⁸⁷ Veteris, unde orti sunt. Roma enim Troianorum veluti colonia erat. ⁸⁸ Urbem Troianam. Synecd. mem. ⁸⁹ Fortuna Troiae renascens alite lugubri iterabitur tristi clade, me (coniuge, et sorore Iovis) ducente victrices catervas. ⁹⁰ Si fatum Troiae malis auspiciis, et infelici omine iterum renascatur, et surgat. ⁹¹ Flamma, et ferro iterum vastabitur. ⁹² Ad Troiam delendam adducente. ⁹³ Graecorum copias. ⁹⁴ Virg. 1. Aen. *Ast ego, quae Divum incedo regina, Iovisque, et soror et coniux.* ⁹⁵ Iunone.

65

103 Haec, quae tracto, gravia, et tragica, non conveniunt Lyrico carmini, quo res ludicrae, et iocosae tantum tractantur. Deponitur Protopopoeia Iunonis per correctionem Calliopes, quae hic per Syn. gen. notatur *Musae* nomine. 104 Musam Poëta monet, ut humili carmine sermones Deorum non imminuat. 105 Musa arrogans, et audax. 106 Iunonis de fato urbis Romae, aliorumque Deorum. 107 Desine res magnas, et graves carmine humili imminuere, atque deterere; sed potius eas illustres, et exornes. 108 Lyricis versibus. Synecd. gen.

IN CALLIOPE.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

PHOS.
171 species

dos, et cantus. 3 Cum instrumen-
to Musico. 4 Carmen aliquod pro-
lixum. 5 Sonora. 6 Canoris chor-
dis. 7 Aut lyra, quae à Mercurio
inventà Phoebi munere tibi con-
cessa est.

⁸ Auditis? ⁹ An me ludit amabilis
 Insania? ¹⁰ audire, et videor pios
 Errare per lucos, ¹¹ amoenae
 Quos et aquae subeunt, & aerae.
¹² Me ¹³ fabulosae ¹⁴ Vulture in Appulo
¹⁵ Altricis extra limen Apuliae,
¹⁶ Ludo, fatigatumque somno,
¹⁷ Fronde nova puerum ¹⁷ palumbes
¹⁸ Texere: ¹⁹ mirum quod foret omnibus,
 Quicunque celsae nidum ²⁰ Acherontiae,
²¹ Saltusque Bantinos, et ²² arvum
 Pingue ²³ tenent ²⁴ humilis ²⁵ Ferenti:
²⁶ Ut tuto ab atris corpore viperis

⁸ Sodales mei, numquid auditis Calliopen canentem? quam paulo ante è coelo evocavit. ⁹ An me fallit delectabilis ille Poëticus furor? Sic Ep. 2. l. 2. *mentis gratissimus error*. ¹⁰ Videor mihi audire Calliopen Musam canentem, et ipsam discurrentem per sylvas Musis consecratas, *vel*, quas Dii incolunt. In lucis et nemoribus primi homines, et locis maxime solitariis Deorum delubra constituerunt. ¹¹ Quos lucos aquae iucundae praeterfluunt, et in quibus mitissimi venti spirant. ¹² Causam narrat Poëta, ob quam prae aliis omnibus ipse Musas audire, ac cernere canentes mereatur, nempe quod à pueritia usque Musarum tutela, ac praesidio etiam in locis periculosissimis protectus fuerit. Ordo est: Palumbes fabulosae texere me puerum, fatigatum ludo et somno, nova fronde in Vulture Appulo, extra limen Apuliae altricis. ¹³ Columbae sylvestres, de quibus Poëtae multa fabulantur: ut supra, fabulosas *Hydaspes*. Merton. efficit. Alii dictionem *fabulosae* ad *Apuliam* referunt, quod illi provinciae illud epitheton maxime conveniat. Al. *fabuloso*, ut *Vulture* aptetur. Montes enim vicinorum fere fabula celebrantur, ut in Faliscis Soracre, in Apulia

Garganus quoque. ¹⁴ In Vulture monte Apuliae. ¹⁵ Extra terminum Apuliae nutricis sive patriae meae. Alii volunt *Apullam* hic nutricis ipsius Horatii, non provinciae nomen esse: ita ut hoc in Apulia quidem, sed extra nutricis Apuliae limen contigerit. Omnes autem nutrices garrulae, ac fabulosae, minus tamen merentur fidem, si quid apud se, remotis arbitris, factum sit. ¹⁶ Ludo puerili, puerorum more, defessum, et somno victum, sive dormientem, et humi stratum. ¹⁷ Recenti, et viridifronde lauri, myrtique, id est, viridi lauro, et myrto. Synecd. gen. ¹⁸ Cooperuere. ¹⁹ Quod prodigium omnibus prodigiosum videretur. ²⁰ *Acherontia* est urbs Lucaniae admodum parva, in sublimitate montis sita: ideoque eam *nido* comparat. Sic Cicero *Ithacam nidulum* appellat l. 1. de Orat. *vel*, per *nidum* domum propriam significat per Metaphoram ab avibus. ²¹ Et sylvas Bantiae, civitatis Apuliae, pascuis abundantes. ²² Solum. ²³ Inhabitant. ²⁴ In depressa valle positi. ²⁵ Apuliae oppidi. ²⁶ Admirabile omnibus prodigium, quomodo dormire corpore tuto à venenatis serpentibus.

Dormirem et ²⁷ ursis : ²⁸ ut premerer sacra
Lauroque , ²⁹ collataque myrto,
Non sine ³⁰ Dīs animosus infans.

20

³¹ Vester , Camoenae , vester in arduos
³² Tollor Sabinos : ³³ seu mihi ³⁴ frigidum
³⁵ Praeneste , seu Tibur ³⁶ supinum,
Seu ³⁷ liquidæ placuere ³⁸ Baiae.

³⁹ Vestris ⁴⁰ amicum fontibus , et choris,
Non me ⁴¹ Philippis versa ⁴² acies retro,
⁴³ Devota non ⁴⁴ exstinxit arbos,
Nec ⁴⁵ Sicula ⁴⁶ Palinurus unda.

25

⁴⁷ Utcunque ⁴⁸ mecum vos eritis ; ⁴⁹ libens
⁵⁰ Insanientem navita ⁵¹ Bosphorum
Tentabo , et ⁵² arenteis arenas
Litoris Assyrii ⁵³ viator.

30

²⁷ Regionem illam infestanti-
bus. ²⁸ Quod regerer , et defensarer
lauro Apollini dicata ; quae qui-
dem laurus praesagebat , eum fu-
turum Poëtam. ²⁹ Et myrto à pa-
lumbibus in corpus meum compor-
tata , et congesta. Sic de Art. Poet.
Undique collatis membris. Myrtus
autem Veneri consecrata signifi-
cabat , eum res amatorias , et lyrica
cantaturum. ³⁰ Non sine protectione ,
et auxilio Deorum ego infans
impavidus , et audax , qui non ter-
rerer neque à viperis , neque ab ur-
sis. Synecd. gen. pro Apolline , et
Venere : et Meton. causarum pro
lato auxilio. ³¹ Ubicunque fuero ,
ò Camoenae , vester sum. Epizeu-
xis. ³² Recipio me , seu vehor in
excelsos Sabini montes. ³³ Anapho-
ra. ³⁴ Ipso situ minus obnoxium
caloribus : *vel* , propter frigidas
aquas ibi è fontibus profluentes ,
ad varios morbos salutare. ³⁵ Op-
pidum in Aretino monte positum.
³⁶ In ascensu montis constitutum.
³⁷ Propter thermas , et aquas cali-
das , et propter aërem mollem , ac
purum , quo locus ille praecipue
commendatur. Ep. 1. l. 1. *Nullus
in orbe locus Baits praelucet amoe-
nis.* ³⁸ Urbis Campaniae. ³⁹ Ordo
est : Acies versa retro Philippis
non exstinxit me amicam ves-

tris fontibus , et choris , non ar-
bos , &c. ⁴⁰ Vestris Musarum studiis
addictum. ⁴¹ Exercitus Bruti , et
Cassii (quibus olim militavi) qui
Philippis ab Augusto Caesare , et
Antonio superatus in fugam ver-
sus fuit. *Philippi* est urbs Thessa-
liae. Vide Od. 7. l. 2. ⁴² Synecd.
part. pro toto exercitu. ⁴³ Exse-
crabilis , scelerata , quae in proprio
agro me dominum suum oppressura
erat. Od. 23. l. 3. *Devota victima.*
Od. 16. Epod. *devoti sanguinis actas.*
De hac arbore vide Od. 13. et 17.
l. 2. ⁴⁴ Oppressit. ⁴⁵ Siciliensi :
quia loca ea ante Lucanos Siculi
olim tenuere. ⁴⁶ Promontorium
Lucaniae non longe à Velia oppido ,
à *Pallinuro* , Aeneae gubernatore , dic-
tum , quem somnus mersit in ma-
ri ex 5. Aen. ubi Horatius in sum-
mo periculo versatus est , cum ex
bello Philippensi in Italiam redi-
ret. ⁴⁷ Quodcumque. Vide Od.
35. l. 1. ⁴⁸ Vos , ò Musae , itine-
ris , et viarum comites mihi eritis.
⁴⁹ Laetus. ⁵⁰ Propter flucrus , aes-
tum , et procellas insanientem , et
formidabilem. Vide Od. 13. et ult.
l. 2. ubi *gementem* appellat. ⁵¹ Pon-
ti Euxini angustias adibo. ⁵² Ca-
lentes. Al. *urentes* , id est , vehe-
mentissimo Solis calore intolera-
biles. ⁵³ Terrestri itinere.

Visam ⁵⁴ Britannos ⁵⁵ hospitibus feros,
⁵⁶ Et laetum equino sanguine Concanum:
 Visam pharetratos ⁵⁷ Gelonos, 35
 Et Scythicum inviolatus ⁵⁸ amnem.
 Vos ⁵⁹ Caesarem ⁶⁰ altum, ⁶¹ militia simul
 Fessas cohortes ⁶² abdidit oppidis,
 Finire quaerentem ⁶³ labores,
⁶⁴ Pierio ⁶⁵ recreatis antro. 40
⁶⁶ Vos ⁶⁷ lene consilium et datis, et dato
⁶⁸ Gaudetis almae. ⁶⁹ Scimus ut ⁷⁰ impios
 Titanas, immanemque turmam
 Fulmine ⁷¹ sustulerit ⁷² caduco:
⁷³ Qui terram ⁷⁴ inertem, qui mare ⁷⁵ temperat 45

54 In ultimo Occidente. 55 Ad-
 venis peregrinis inhumanos, et cru-
 deles. Britanni enim tunc tempo-
 ris hospites mactabant pro hostia.
 56 Et visam incolam civitatis His-
 panicae Concanae, equino sanguine
 epoto delectantem. *Concani* enim
 erant Hispani, vel (ut alii volunt)
 Scythiae populi, quibus sanguis ex
 equini cruris venis subtractus, et
 lacti commixtus, potus erat fami-
 liaris. Virgilius hoc Bisaltis, Ge-
 lonisque tribuit, 3. Georg. 57 Scy-
 thiae populos arcu, sagittis, et pha-
 retra armatos. Vide Od. 20. l. 2.
 Virg. Georg. 2. *Et gens illa quidem*
sumptis haud tarda pharetris. 58 Et
 incolumis, salvus Musarum prae-
 sidio videbo Tanaim, aut Istrum.
 Synecd. gen. 59 Augustum. Ordo
 est: Vos, o Musae, recreatis antro
 Pierio Caesarem altum, quaeren-
 tem finire labores, simul abdidit
 oppidis cohortes fessas militia. 60
 Magnum, egregium, totius Orbis
 Imperatorem. Metaph. à rebus pro-
 cul apparentibus. 61 Simulac (ut
 Od. 4. l. 1. *quo simul mearis*) mi-
 lites suos, et copias suas equitum,
 peditumque in oppida, et hyber-
 na deduxit, longa totius aestatis
 militia defatigatas, nec in aperto
 amplius campo circumducit. 62
 Cic. *Si qui ita se litteris abdide-
 runt. Al. reddidit.* 63 Militares. 64
 Musarum, et Poëtarum recessu, id
 est, vos arte Poëtica Caesarem

oblectatis. 65 Metaph. à rebus ac-
 cisis, vitiatis, et corruptis. 66 Ana-
 phora. 67 Vos, o divinae, et almae
 Musae, Imperatoribus, et datis
 consilium salutare, et ab immani-
 tate remotum, efficiens homines
 lenes, et mansuetos, quo usus est
 Caesar in subiugandis barbaris. Me-
 ton. effe. 68 Et dato leni consilio
 ob prosperum, ac salutarem succes-
 sum laetamini, quem in rebus agen-
 dis sortitur prudentia. 69 Ex histo-
 riis accepimus, quomodo Deorum
 ille optimus, et maximus Iupiter,
 qui terram inertem, &c. 70 Tita-
 nas, et va tam illam multitudi-
 nem Gigantum (ex Titano, et Ter-
 ra progenitorum) qui contra Deos
 arma sumere, et coeleste regnum
 affectare ausi sunt. 71 E medio
 sustulerit, et ad inferos deturba-
 verit. 72 In caput Titanum, et Gi-
 gantum è coelo cadente. Sic supra
 arborem illam, cuius casu pene
 oppressus fuerat, lignum nominat
caducum in domini caput Od. 13. l. 2.
 73 Synecd. est periphr. Iovis. 74
 Inimobilem, quae sola inter elemen-
 ta motu nullo agitur. Qua ratio-
 ne *brutam* quoque appellat Od. 34.
 l. 1. id est, gravem, ac tardam.
 Alioqui *iners* merito dici non pos-
 sit, quae tot flores, herbas, fru-
 ges, atque arbores ex se pariat.
 75 Mitigat, regit, moderatur. Sic
 Od. 12. l. 1. *varilsque mundum* Tem-
 perat horis.

⁷⁶ Ventosum, et urbeis, ⁷⁷ regnaque tristia:

⁷⁸ Divosque, mortaleisque ⁷⁹ turbas

Imperio regit ⁸⁰ unus aequo.

⁸¹ Magnum illa terrorem intulerat Iovi,

Fidens iuventus ⁸² horrida brachiis,

⁸³ Fratresque ⁸⁴ tendentes ⁸⁵ opaco

⁸⁶ Pelion imposuisse Olympo.

Sed quid ⁸⁷ Typhoeus, et ⁸⁸ validus Mimas,

Aut quid ⁸⁹ minaci Porphyryon statu,

Quid Rhoecus, ⁹⁰ evulsisque truncis

Enceladus iaculator audax,

⁹¹ Contra sonantem Palladis aegida

Possent ruentes? ⁹² hinc ⁹³ avidus ⁹⁴ stetit

Vulcanus: ⁹⁵ hinc matrona ⁹⁶ Iuno, et

⁹⁷ Numquam ⁹⁸ humeris positurus arcum,

50

55

60

⁷⁶ A ventis, fluctibus, et procel-
lis agitato. ⁷⁷ Sedem inferorum,
ubi omnia sunt tristia, de statu
suo sollicita, et silentia. Sic Virg.
Aen. 4. *all' assub tristia Tartara mit-*
tit. ⁷⁸ Immortales, sc. Superos, et
Semideos. ⁷⁹ Hominum multitu-
dines. Al. *turmas.* ⁸⁰ Solus Iupi-
ter, sine ullius alterius adminicu-
lo. ⁸¹ Ordo est: Illa iuventus hor-
rida, (id est, vasta illa, et imma-
nis iuventus militum, e terra pro-
genitorum) fidens brachiis, (id est,
confisa, et innixa robore corporis
sui, non ratione vel consilio) in-
tulerant Iovi magnum terrorem,
id est, metum. Vis enim, poten-
tiaque primum terrorem incutiunt,
sed collata prudentia, consilioque,
dicto citius evanescent, instar bul-
lae. ⁸² Perfundens alios horrore,
exterrefaciens. Meton. effe. ⁸³ Et
reliqui fratres Gigantes, ex terra
nati, contendentes montem monti
imponere, atque ita in coelum as-
cendere, et inde Iovem deturba-
re. Virg. Georg. 1. *Ter sunt conati*
imponere Pelio Ossam. Synecd. gen.
⁸⁴ Contendentes, conantes. Sic
Ep. 2. l. 2. *Tendunt extorquere poë-*
mata. ⁸⁵ Umbroso. ⁸⁶ Alium mon-
tem vicinum altissimum imponere
Olympo, vastissimae altitudinis

Thessaliae monti. ⁸⁷ Nomen Gi-
gantis, utet caeterorum. ⁸⁸ Robus-
tus. ⁸⁹ Ingenti, sublimi, et terri-
bili statura formidabilis, qui ar-
bores, et saxa in coelum iaculaba-
tur. Sic *minas murorum* ob altitu-
dinem dixit Virgilius: ac de Epel
machina: *mediaeque minans illabi-*
tur urbi. ⁹⁰ Qui truncos arborum
una cum radicibus evulsos, id est,
arbores eradicatas audacter in hos-
tes iaculatus est: de quo Virg. Aen.
3. et 4. ⁹¹ Contra Minervae cly-
peum (quo Iupiter etiam usus est
contra gigantes) in conflictu cum
hostibus sonantem, id est, contra
consilium, et animi robur, ad ter-
ram ruentes, *vel*, inconsiderate
venientes, valent? ⁹² A parte Io-
vis, et Palladis, id est, prudentiae,
et consilii in hac pugna. ⁹³ Pug-
nae, vel caedis hostium, qui, et
candenti ferro Clyrium occidit. ⁹⁴
In acie collocatus. ⁹⁵ Hinc stetit
etiam Iovis soror, et coniux, quae
matrimonii praest, *cui vincula iu-*
galia curae. Sic enim ipsa apud
Ovid. 6. Fast. *Si torus in pretio est,*
dicor matrona Tonantis. ⁹⁶ Cum Por-
phyryone manus conserens. ⁹⁷ Hinc
etiam Apollo, qui semper arcum
gestat. Synecd. Periphr. Apolli-
nis. ⁹⁸ De humeris pendente.

Qui ⁹⁹ rore puro Castaliae ¹⁰⁰ lavit
 Crineis ¹⁰¹ solutos : ¹⁰² qui ¹⁰³ Lyciae tenet
 Dumeta , ¹⁰⁴ natalemque sylvam,
¹⁰⁵ Delius , et ¹⁰⁶ Patareus Apollo.
¹⁰⁷ Vis consilii expers mole ruit sua:
¹⁰⁸ Vim temperatam Di quoque ¹⁰⁹ provehunt
 In maius : ¹¹⁰ iidem odere vires
¹¹¹ Omne nefas animo moventes.
 Testis mearum ¹¹² centimanus Gigas
 Sententiarum notus , et ¹¹³ integrae
 Tentator ¹¹⁴ Orion Dianae,
 Virginea domitus sagitta.
 Iniecta ¹¹⁵ monstris Terra dolet suis,
 Moeretque partus ¹¹⁶ fulmine ¹¹⁷ luridum
¹¹⁸ Missos ad Orcum : nec ¹¹⁹ peredit

65

70

75

99 Aqua limpidissima fontis Castalii, sic dicta, à *Castalia* puella, quam Apollo adamavit. Synecd. spe. 100 Praesentis temporis: ut Od. 3. l. 2. *fluvius quam Tiberis lavit*. 101 Passos, humeris sparsos, non religatos. 102 Anaphora. 103 Asiae regionis nemora aspera incolit. 104 Sylvam Deli insulae, in qua natus est. 105 In Delo insula natus. 106 In Patara, Lyciae urbe, oracula edens. 107 Robur corporis, sine ratione, ac prudentia, suo labitur impetu, et secum pleraque praecipitat. Huc respicit Claud. *Non solis viribus aequum Credere, saepe acri potior prudentia dextra*. 108 Vires consilio, prudentia, et ratione gubernatas Dii quoque augent, ipsisque augmenta, et felices successus largiuntur. 109 Promoveant. Metaph. à nautis, qui porro evehuntur in altum: ut Aen. 3. *Provehimur portu*. 110 Dii. 111 Omnia impia, scelerata, et iniquitatem animo meditantur. 112 Briareus, centum habens manus, ob sceleratas suas vires à Iove fulminatus, et ad inferos detrusus, satis notus testis est: de quo vide Od. 17. l. 2. 113 Intactae, castae virginis Dianae pudicitiam tentans, eamque de stupro compellens, ac sollicitans, *πειρατὴς*. Sic enim Val. Max. l. 6. c. 1. *Citatus itaque Scantinius reus, uno teste, qui tentatus erat, damnatus est*, id est, quem de stupro sollicitaverat Scantinius. 114 Orion venator, stuprare conatus Dianam, eius sagittis est confossus, *δαμνῆς*, aeternasque suae impietatis poenas apud inferos persolvit. Vide Od. 28. l. 1. 115 Terra mater, imposita monstrosis gigantibus suis filiis (supra Od. 12. l. 2. *Telluris juvenes*) materno affectu dolet. Parthos matrem, quod ipsa cogatur esse ultrix suorum filiorum. Metaph. à rebus praeter naturam, et consuetudinem. 116 Iovis. 117 Pallidum, et inferno colore foedatum: *vel*, efficientem pallidas umbras, et luridas. Meton. effe. Sic Ovid. Met. 1. *Lurida terribiles miscent aconita novercae*. Sic Tibul. l. 3. El. 3. *Me vocet in vastos amnes, nigramque paludem Dives in ignava luridus Orcus aquae*. 118 Demissos, et detrusos esse ad Plutona. 119 Consumit, id est, poena illa aeternum durat. Amplificatio ab aeternitate supplicii damnatorum. Metaph. ab animantibus.

lens, ac sollicitans, *πειρατὴς*. Sic enim Val. Max. l. 6. c. 1. *Citatus itaque Scantinius reus, uno teste, qui tentatus erat, damnatus est*, id est, quem de stupro sollicitaverat Scantinius. 114 Orion venator, stuprare conatus Dianam, eius sagittis est confossus, *δαμνῆς*, aeternasque suae impietatis poenas apud inferos persolvit. Vide Od. 28. l. 1. 115 Terra mater, imposita monstrosis gigantibus suis filiis (supra Od. 12. l. 2. *Telluris juvenes*) materno affectu dolet. Parthos matrem, quod ipsa cogatur esse ultrix suorum filiorum. Metaph. à rebus praeter naturam, et consuetudinem. 116 Iovis. 117 Pallidum, et inferno colore foedatum: *vel*, efficientem pallidas umbras, et luridas. Meton. effe. Sic Ovid. Met. 1. *Lurida terribiles miscent aconita novercae*. Sic Tibul. l. 3. El. 3. *Me vocet in vastos amnes, nigramque paludem Dives in ignava luridus Orcus aquae*. 118 Demissos, et detrusos esse ad Plutona. 119 Consumit, id est, poena illa aeternum durat. Amplificatio ab aeternitate supplicii damnatorum. Metaph. ab animantibus.

¹²⁰ Impositam ¹²¹ celer ignis ¹²² Aetnam:
¹²³ Incontinentis nec ¹²⁴ Tityi ¹²⁵ iecur
¹²⁶ Relinquit ¹²⁷ ales, ¹²⁸ nequitiae ¹²⁹ additus
 Custos: ¹³⁰ amatorem trecentae
¹³¹ Pirithoum cohibent ¹³² catenae.

80

¹²⁰ Gigantibus iniectam, qui
 flammarum globos minitabundi ad-
 huc eructant. ¹²¹ Rapidus. ¹²² Si-
 ciliae montem. Vide Lucret. l. 6.
¹²³ Libidinosi, intemperantis. ¹²⁴
 Qui Latonam stuprare volens, ab
 eius filio Apolline sagittis confos-
 sus est. Vide Virg. Aen. 6. Tibul.
 l. 1. El. 3. *Porrectusque novem Ti-
 tyus per iugera terrae, Assiduas
 atro viscere pascit aves.* ¹²⁵ Quod
 absumptum, et statim renatum
 semper absumit. ¹²⁶ Deserit. ¹²⁷
 Aquila, vel vultur. Sinecd. gen.
¹²⁸ Intemperantiae eius, ac libidi-
 nis. Od. 15. l. 3. *Tandem nequitiae
 fuge modum tuae.* ¹²⁹ Appositus, affi-
 xus custos, et ultor, ne denuo

in impia, et scelerata facta pro-
 rumpat. Cic. *Custodem Tullio me
 apponite.* Vide Gellium l. 7. c. 11
¹³⁰ Proserpinae. ¹³¹ Ixionis, et
 Diae filium, cui cum Theseo ami-
 co convenit, nullam coniugem, nisi
 è Iove natam, uxorem ducere,
 quippe inferorum regna cum The-
 seo ad rapiendam Proserpinam
 adiit. Virg. 6. Aen. *Hi dominam
 Ditis thalamo deducere adorti, &c.*
¹³² Trecenta vincula, quibus
 aeternum apud inferos constrin-
 gitur, suaeque impietatis con-
 digna supplicia persolvit. Od. 7.
 lib. 4. *Nec lethaea valet Theseus
 abrumpere caro Vincula Pirithoo.*

ODE V. *Ἦρα δαιτυνική.*

IN LAUDEM AUGUSTI.

*Divi Augusti laudes, Crassi ultuperium, Reguli constantiam, et ad
 Poenos reditus.*

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

~~id est~~ ~~tres species~~
CŒlo tonantem credidimus Iovem
 Regnare: ² praesens Divus habebitur
³ Augustus, ⁴ adiectis Britannis
 Imperio, ⁵ gravibusque Persis.

¹ Nos Romani hactenus credidi-
 mus Iovem, quando tonat, in coe-
 lo locum suum, sedemque habere.
 Ut autem tonitrua demonstrant
 Iovem esse coeli regem, sic Au-
 gusti victoriae divinitatem eius
 arguunt. ² Augustus Caesar à no-
 bis reputabitur Divus, et Iupiter
 esse, dum est in vivis, inque hu-
 mana forma nobiscum inter ho-
 mines praesens versatur. ³ Cuius

ductu, et auspicio haec tam prae-
 clara gesta sunt. ⁴ Britannis, po-
 pulis in ultimo Occidente habitan-
 tibus, tamquam coronide suarum
 victoriarum, imperio Romano ad-
 ditis, et devictis, qui ab Augusto
 per Drusum privignum superati
 sunt. ⁵ Nobis Romanis formidolo-
 sis propter Crassi cladem. Od. 9.
 l. 1. *Quo graves Persae melius pe-
 rirent.*

6 Mi-

- ⁶ Milesne ⁷ Crassi, ⁸ coniuge barbara
⁹ Turpis maritus vixit? et ¹⁰ hostium
 (¹¹ Proh curia, inversique mores!)
¹² Consenuit socerorum in ¹³ armis
¹⁴ Sub rege Medo, ¹⁵ Marsus, & Appulus,
¹⁶ Anciliorum, ¹⁷ nominis, et ¹⁸ togae
 Oblitus, aeternaeque ¹⁹ Vestae,
 Incolumi ²⁰ Iove, et urbe Roma?
²¹ Hoc caverat mens provida Reguli,
²² Dissidentis conditionibus

5

10

6 Itane milites Crassi sese capi passi sunt? Synecd. num. sing.
 7 M. Crassi, à Parthis ignominiosa clade affecti. 8 Cum coniuge alienigena, ut servus, vixit, et contra leges patrias, Romanus, barbarae coniugis matrimonium iniit?
 9 Infamis, et ignominiosus. Metaph. à corpore, quod dicitur turpius fieri dente, vel ungue. Od. 4. l. 2. 10 Romani nominis. 11 O Senatus populi Romani, et o perversi militum Romanorum mores, quam corrupti estis, ut iam barbaris serviatis, qui illis olim dominari solebatis. Exclamatio per dolorem talis indignitatis, quod servirent ii, qui caeteris imperare solerent. 12 Senex factus est, ad senectutem usque vixit, omnem aetatem egit. Auget facti invidiam ipsa diuturnitas: nam qui per ignaviam capi se permisissent, non connubiis tantum hostium, sed et armis assueverunt. 13 Contra Romanos. 14 Sub imperio regis Persae, et Parthi, hostium Romanorum. 15 Marsi, et Appuli, milites Itali, inter Romanos milites erant clarissimi, qui cum Crasso superati, et capti, uxores acceperunt à Medis, et Persis, ut ibi, velut propriis sedibus, consenescerent. 16 Scutorum brevium, id est, virtutis. Vide Florum l. 3. Ignavi erant milites sub Crasso, qui obliviscerentur ancilia, numero duodecim, in aede Martis servata, et quibus unum de coelo lapsum credebatur: nam datum

est pro oraculo, ibi fore Imperium, ubi fuisset ancile. 17 Romani sc. cuius recordatione mori potius optasset, quam ignominiose vivere. 18 Togae suae, quam liberi tantum induunt, id est, suae libertatis, et dignitatis, qui usque adeo turpem servitutem ultro subierit. 19 Cuius numen, tantopere Romae cultum, nos invictos praestitisset: vel, aeternae Vestae, id est, aeterni ignis, qui in templo Vestae à virginibus custoditus numquam exstinguebatur. Meton. sub. 20 Iove Capitolino, id est, Capitolio, quae Iovis erat sedes, adhuc stante, et salvo: q. d. non deserta urbe à suis Diis: turpe igitur militibus Romanis, ut sub armis hostilibus senescerent. Meton. sub. 21 Hoc tantum dedecus prudens ille M. Attilius Regulus, Consul Romanus, suo exemplo interdixerat, ac providerat, ne quis sc. ex captivitate liberationem speraret, sed mori potius, quam ab hostibus capi, optaret. De Reguli autem, ne captivi cum Carthaginiensibus permutarentur, in senatu sententia, Cic. l. 1. et 3. Offic. et Gellius l. 6. c. 4. 22 Qui dissentiebat à turpibus conditionibus sibi propositis, quibus disciplina militaris corrumperebatur, ne sc. militi capto aliqua spes salutis esset, nec, tamquam merces, alius cum alio permutaretur. Notandum obiter, *dissidentis* hic regere dativum: ut Od. 2. l. 2. *Dissidens plebi*.

Foedis , ²³ et exemplo ²⁴ trahenti

15

Perniciem veniens in aevum:

Si non periret immiserabilis

Captiva ²⁵ pubes. ²⁶ Signa ego ²⁷ Punicis

Affixa delubris , et arma

Militibus sine caede , dixit,

20

²⁸ Direpta ²⁹ vidi : vidi ego ³⁰ civium

³¹ Retorta tergo brachia ³² libero,

³³ Portasque non clausas , et arva

³⁴ Marte coli ³⁵ populata nostro.

³⁶ Auro ³⁷ repensus scilicet acrior

25

Miles redibit ? flagitio additis

²³ Et dissentientis ab exemplo, quod traheret secum dedecus, et damnum in futurum, et posterum tempus, si sc. captiva militum Romanorum pubes non periret apud hostes immiserabilis, id est, sine misericordia, cuius misericordia nemo tangeretur, id est, nisi captiva pubes ab hostibus detenta nulla misericordia, vel redemptione digna iudicaretur. Nam tali exemplo milites deinceps ignavius pugnarent. ²⁴ Al. *trahentis*, sc. Reguli. ²⁵ Iuvenes captivi. Meton. signi. ²⁶ Haec est Oratio Reguli, in Senatu Romano habita, fortitudinis plena, qua captivi sui redemptionem dissuadet. Genus est Deliberativum. Prosopopoeia. ²⁷ Ego (inquit M. Attilius Regulus) vidi Carthagine illa signa, et arma Carthaginiensium templis suspensa, quae militibus nostris Romanis per summum dedecus sine caede in bello ab hoste detracta, et adempta sunt, id est, quae milites Romani non occisi, sed sese captivos tradentes, ab hostibus sibi eripi per extremam ignaviam passi sunt. ²⁸ Al. *Decepta*. Al. *Erepta*. ²⁹ Anadiplosis. ³⁰ Romanorum sc. qui cives erant cum caperentur, atque adeo cives manere poterant, si fortiter restitissent. ³¹ Revincta in tergo libero. Solent enim captivorum, et servorum manus, et brachia à tergo revin-

ciri. Ep. 1. l. 2. *Mox trahitur manibus Regum fortuna tetortis*. Virg. Aen. 2. *Ecce manus iuvenem interea post terga revinctum*, &c. ³² Quandonam libero, utpote cum cives Romani fuerint: vel, qui sese Carthaginensibus ultro dederant: cum satius fuisset mori, quam corpore libero tam ignominiosam servitutem ultro subire. ³³ Ego denique vidi portas urbis Carthaginis nocturno tempore apertas: quod arguit civium Carthaginensium, ob ignaviam Romanorum, securitatem. Hoc enim fit sublato hostium metu, ut, *Panduntur portae*, &c. Virg. Aen. 2. et Horat. de Arte Poet. *et apertis otta portis*. ³⁴ Et vidi agros illos ab illis coli, qui fuerant armis nostris antea devastati. Meton. effc. ³⁵ Passivum: cuius ergo Activum est *populo*. Virg. 1. Aen. *Non nos aut ferro Libyco populare Penates Venimus, aut raptas ad litora vertere praedas*. ³⁶ Scilicet miles (qui semel captus est) auro redemptus (nam pendebantur olim nummi) ad pugnam fortior, et animosior redibit. Ironia est. Ter. in Andr. *id populus curat scilicet*. Et Virg. Aen. 4. *Scilicet is superis labor est, ea cura quietos sollicitat*. ³⁷ Metaph. à veteri consuetudine pecuniae pendendae, sive ponderandae.

38 Dam-

³⁸ Damnum. Neque amissos colores
³⁹ Lana refert medicata ⁴⁰ fuco:
 Nec vera ⁴¹ virtus, cum semel ⁴² excidit,
⁴³ Curat reponi deterioribus. 30
⁴⁴ Si pugnat ⁴⁵ extricata densis
 Cerva plagis, erit ille fortis,
 Qui perfidis se credidit hostibus:
 Et ⁴⁶ Marte Poenos proteret altero,
 Qui ⁴⁷ lora restrictis lacertis 35
 Sensit iners, timuitque mortem.
⁴⁸ Hic unde vitam sumeret inscius,
 Pacem duello miscuit. ⁴⁹ O pudor!
 O magna Carthago, probrosis
⁵⁰ Altior Italia ruinis! 40
⁵¹ Fertur pudicae coniugis osculum,

³⁸ Cum turpitudine ignaviae pecuniae iacturam, quam pro captivis rependitis, coniungitis, si captivos redimendos suadeatis. ³⁹ Neque candida lana, alio colore tincta, repraesentat, neque resumit postea candorem nativum amissum. ⁴⁰ Subditio aliquo colore. *Fucus* herba est, qua tinguntur vestes. ⁴¹ Fortitudo. ⁴² Ex animo hominis. ⁴³ Desiderat restitui illis, qui, virtute amissa, deteriores facti sunt. Tribuit sensum rei inanimatae per Metaph. ⁴⁴ Quod si fieri potest, ut cerva (quae natura timidissimum, ac fugacissimum animal est) cum è retibus expedita, et liberata est, cum venatore postea pugnare audeat, et non statim aufugiat, evenire etiam poterit, ut ille miles animosus sit, qui se perfidorum, ac periurorum Poenorum hostium potestati, metu mortis coactus, captivum tradidit, si se commisit. Ter. Adelph. *Illi credunt consilia omnia.* ⁴⁵ Metaph. à tricis, et filis, quibus pedes pullorum implicantur. ⁴⁶ Et secundo praelio Cartha-

ginenses superabit is, qui primo praelio tanquam miles ignavus captus, et vinctus est. Meton. effic. ⁴⁷ Vincula, quibus ligatus est, brachiis suis post tergum religatis. ⁴⁸ Hic miles, cum nesciret qua ratione salutis suae consulere posset, tandem id se consequuturum, miscendo pacem bello, speravit. Nam in ardentissima pugna, tanquam in pace, se hostibus credidit. ⁴⁹ O ignominia Romanorum. Gemina est exclamatio dolentis, et indignantis imperatoris, cum *Anaphora*. ⁵⁰ Quae vituperabilibus, et turpibus cladibus, quibus Italia, id est, Roma, deformata non es, sed illis maior, ac nobilior existis. Metaph. à rebus procul eminentibus. ⁵¹ *Regulus* dicitur (cum haec animosa verba ad Senatum proloquutus esset, nullaque ratione ad hanc permutationem adduci posset) removisse à se, (id est, non admisisse, et recusasse, cum sc. iam iam abitum moliretur) osculum uxoris suae castae: quo se, tamquam servum, indignum iudicavit.

52 Parvosque natos, ut 53 capitis minor,
A se removisse, 54 et 55 virilem
Torvus humi posuisse vultum;

56 Donec 57 labanteis consilio 58 patres

45

59 Firmaret 60 auctor numquam alias 61 dato,

Interque 62 moerentes amicos

63 Egregius 64 properaret 65 exul.

Atqui 66 sciebat quae sibi barbarus

67 Tortor pararet: non aliter tamen

50

68 Dimovit obstantes propinquos,

Et 69 populum 70 reditus morantem:

71 Quam si clientum longa negotia

Diiudicata lite relinqueret,

72 Tendens Venafranos in agros,

55

Aut 73 Lacedaemonium 74 Tarentum.

52 Tanquam qui liberi nati essent, nec amplius sui filii, id est, servi, et hostibus iuramento obligati. 53 Ut capite diminutus, id est, ut servus factus per captivitatem. Est enim *capitis diminutio*, qua libertas quidem, et civitas retinentur, status vero prior mutatur. *Caput* enim hic statum significat. Metaph. Unde Cic. Offic. 3. scribit, *sententiam in Senatu dicere recusavit, quod diceret, quamdiu hostium iureiurando teneretur, non esse Senatorem*. Dictum est autem *capitis minor*, ut *maturus aevi*, *integer vitae*, &c. 54 Et dicitur *severo vultu oculos in terra defixos habuisse*. 55 Animosus. 56 Donec ille auctor firmaret Patres labentes consilio, numquam alias dato. 57 Iam animo, quidnam agerent, dubitantes. Metaph. est ab aedificiis casum, et ruinam minantibus. 58 Conscriptos, id est, Senatores. 59 Confirmaret, inque suam sententiam protraheret. 60 Suasor sive monitor. 61 Ab ullo homine, id est, inaudito, et admirabili, quippe qui consilium dederit, quo exquisitissimis tormentis periret ipse, qui liberari posset. 62 Propinquos, propter abitum tristes, et lugentes. 63 Numquam satis laudatus, quippe qui non, ut alii exules, iudicium sententia, aut metu saltem iudicii,

patriam reliquerit; sed et ipse suo se suffragio, ob patriae caritatem, fideique constantiam, non tam exilio, quam certa morte multarit. Metaph. à sacrificaturis, qui mature secernunt à grege praestantissimas quasque victimas, quas arae destinant. 64 Ad hostes redire, et iureiurando satisfacere. 65 Propter captivitatem. Intelligit Regulum per Synecd. gen. 66 Regulus. 67 Carnifex. Cic. Offic. 3. *Neque tamen ignorabat, se ad crudelissimum hostem, et ad exquisita supplicia proficisci, sed iusiurandum conservandum putabat*. Idem in Pison. *M. Regulum illigatum machina resectis palpebris Carthaginienses vigilando necaverunt*. Vide Val. Max. l. 9. c. 2. 68 Repulit, reiecit amicos suos, sibi contradicentes, precantesque, ne ad nostes rediret. 69 Romanum. 70 Qui suam ad hostes reversionem impendebat, tardabat. 71 Non secus, ac si patronus fuisset, et clientum suorum longas causas, litesque longo tempore pendentes, lite iam finita, et decisa, sententia sc. pronunciata, tandem relinqueret. 72 Post multas molestias tandem animi gratia iter habens Venafrum, Campaniae civitatem. Vide Od. 6. l. 2. 73 A Phalanto Lacedaemonio conditum. 74 Italiae oppidum.

ODE

Nostros , ¹⁵ et adiecisse praedam
 Torquibus exiguis ¹⁶ renidet.
 Pene occupatam ¹⁷ seditionibus,
¹⁸ Delevit Urbem ¹⁹ Dacus , et Aethiops:
²⁰ Hic ²¹ classe formidatus , ²² ille 15
 Missilibus melior sagittis.
²³ Foecunda culpa ²⁴ saecula , ²⁵ nuptias
 Primum inquinavere , et ²⁶ genus , ²⁷ et domos,
²⁸ Hoc fonte derivata clades
 In patriam , populumque fluxit. 20
²⁹ Motus doceri ³⁰ gaudet ²⁹ Ionicos
³¹ Matura virgo , et ³² fingitur artibus
 Iam nunc , et ³³ incestos amores

15 Et ille hostis laetatur, se adiecisse pondus aliquod suis torquibus, qui ante nos devictos erant exigui, iam vero facti sunt ampliores, id est, laetatur, et gloria-
 tur, se opes suas tenues praeda aliqua auxisse, ac nostris spoliis ornatorem esse, quam antea. Parthis solemne erat, torques aureos gestare. 16 *Τελᾶτῳ προσειδικέναι*, Metaph. à nitore corporum ad hilaritatem animi indicandam. 17 Dissensionibus, et bellis civilibus, propter contemptam religionem exortis. 18 Propemodum Romam invasit. Metaph. à pictorum lituris, quae inducuntur coloribus. Praeterea in Urbem est Synecd. gen. 19 Scythae, et Aegyptii sub Antonio, et Cleopatra. Synecd. spe. 20 Aethiops. 21 Quadraginta navium, quam Cleopatra adversus Caesarem instruxerat, metuendus fuit. 22 Dacus, id est, Scythia multo peritior est, *πρεῖττον* in mittendis sagittis. Od. 35. *Tyldes* melior patre. 23 Nostra autem, quibus vivimus, saecula, id est, homines nostri temporis sunt plane vitiosi, et pietatis steriles, sceleris autem pleni, et feraces. Metaph. ab ubertate terrae. Vult ex matrimoniorum corruptela, et adulteriis omnia Reipublicae mala manasse. 24 Met. temporis adi. Sic Tac. *Saeculum vir-*

tutum sterilem, pro hominibus huius temporis nulla virtute praeditis. 25 Omnium primum matrimonium polluerunt. 26 Postquam nothi ex genuinis nati sunt. 27 Et totas familias contaminarunt. 28 Ex hoc adulterii fonte totius Reip. calamitas, tamquam per rivum deducta, in Italiam nostram, populumque Romanum profluxit. Tres hic Metaphorae continuatae ab aquis, fonte, derivata, fluxit, Allegoriam faciunt. 29 Saltationes parum castas, et impudicas, quales sunt Ionicae. Iones enim prae caeteris Asiaticis voluptate, ac mollitie infames fuere. Vide Val. Max. 1. 2. c. 6. Synecd. gen. 30 Delectatur. 31 Viro sc. id est, nubilis. Addit *matura*: quod magis inverecundum sit, eam lascive saltare, quae pueritiae annos excesserit. 32 Malis artibus instituitur, sive discit malas artes, sc. corpus molliter movere, et saltare secundum artem. Metaph. à figulis. Sic Ep. 2. l. 1. *Fingit equam tenera docilem cervice magister Irē viam, quam monstret eques*. Al. *frangitur artibus*: periti enim saltatores tam mollia habent membra, ut exosses, id est, sine ossibus, atque nervis esse videantur. Al. *fingitur artibus*, id est, eformatur ad flexus decentes, compositosque motus. *Presentarse à la Française, à la moda*. 33 Adulterinos, flagitiosos.
 34 De

34 De tenero meditatur ungui.

35 Mox iuniores quaerit adulteros

25

36 Inter mariti vina : 37 neque eligit

Cui donet 38 impermissa 39 raptim

Gaudia , 41 luminibus remotis:

42 Sed iusa coram, non sine conscio

Surgit marito, seu 43 vocat 44 institor,

30

Seu Navis Hispanae 45 magister,

46 Dedecorum pretiosus emptor.

47 Non his 48 iuventus 49 orta parentibus

50 Infecit aequor sanguine 51 Punico,

52 Pyrrumque , et 53 ingentem 54 cecidit

35

55 Antiochum , Annibalemque 56 dirum:

Sed 57 rusticorum 58 mascula militum

34 A teneris annis, ab ineunte aetate, *ἐκ τῶν ἀπὸ τῶν ὀνυχίων* Cic. *Sed praesta te cum, qui mihi, à teneris, ut Graeci dicunt, unguiculis es cognitus.* Duplex est Tropus: prior est Meton. signi. pro aetate puerili indicata: alter est Metaph. ab animalibus pusillis, quibus vix, dum, aegre ungues accreverunt. 35 Curat, discit, atque exercet, *μελετᾷ*. 36 Ubi iam maturiori aetate alicui nupsit, tunc quaerit ipsa, neque exspectat donec rogetur, amatores marito suo iuniores, i. robustiores, ac forniosiores; inter domestica convivia sui mariti, quae coniugis suae adulterae hortatu celebrare cogitur: *vel*, inter epulas nuptiales. 37 Neque deligit quemquam, sed cuius sui corporis copiam praebet, id est, palam adulterium exercet. 38 Adulterii voluptatem lege matrimonii non concessam, illicitam. Synecd. gen. 39 Celeriter, et furtive. 41 Lucernis extinctis, id est, nocturno tempore, ut clam marito furtivos suos amores exercere possit. 42 Sed velut publica meretrix ab adultero accersita, et ad adulterium venire iussa, palam marito, uxoris suae turpitudinem, et sciente, et patiente, è lecto surgit, et ad moechum properat, quicumque

etiam ille sit. 43 Illam ad se. 44 Negotiator, homo vilis, et contemptus, qui tabernae, vel alii cui-libet negotiationi praeponitur. 45 Gubernator, cui totius navis cura mandata est. Synecd. gen. *Magister* enim dicitur, cui praecipua cura rerum incumbit, et qui magis, quam caeteri, diligentiam, et sollicitudinem rebus, quibus praest, debet. 46 Qui quovis pretio, et profuse emit flagitia, ac stupra. 47 Non tam libidinosus, adulteris, et ignavis, sed iis, qui ius matrimonii sanctum, ac castum haberent: ipsi autem filii assiduo labori, et agriculturae assueti essent. 48 Populi Romani, i. Romani. 49 Nata. 50 Purpureo colore. 51 Poenorum, sive Africanorum, i. non tam libidinosus parentibus nati sunt illi Romani, qui navali bello Poenos superarunt. Od. 12. 1. 2. *nec Siculum mare, Poeno purpureum sanguine.* 52 Epirotarum regem, à Curio, Fabricioque in Lucania victum: cuius vitam scripsit Plutarchus. 53 Validissimum. 54 Devicit. 55 Syriae regem, quem vicit M. Acilius Glabrio. 56 Infestum, et quasi Deorum ira immissum. Al. *durum*. 57 Priscorum Romanorum agriculturam exercentium. 58 Progenies virilis, robusta, et animosa, non effeminata, nec impudica.

Pro-

Proles, ⁵⁹ Sabellis docta ligonibus
⁶⁰ Versare glebas, et ⁶¹ severae
 Matris ⁶² ad arbitrium ⁶³ recisos

40

⁶⁴ Portare fustes, Sol ubi montium
⁶⁵ Mutaret umbras, et iuga ⁶⁶ demeret
 Bobus fatigatis, ⁶⁷ amicum
 Tempus ⁶⁸ agens ⁶⁹ abeunte curru.

45

⁷⁰ Damnosa quid non imminuit dies?
 Aetas ⁷¹ parentum, ⁷² peior avis, ⁷³ tulit
⁷⁴ Nos nequiores; ⁷⁵ mox daturos
⁷⁶ Progeniem vitiosiore.

⁵⁹ Sabinis: pro quibusvis ligo-
 nibus. Synecd. spe. pro gen. ⁶⁰
 Terram, fodiendo, invertere, id est,
 arare. ⁶¹ Durae. ⁶² luxta iussa, id
 est, si matres severae sic iuberent.
⁶³ Securi. ⁶⁴ Portare lignum do-
 mum, ad ignem alendum. ⁶⁵ Mu-
 taret breves montium umbras in
 longas, id est, ubi iam, finitis rus-
 ticis laboribus, vespertino tempore
 Sol ad occasum declinaret. Virg.
 Ecl. 1. *Maioresque cadunt altis de*
montibus umbrae. Idem Ecl. 2. *Et*
Sol crescentes discedens duplicat um-
bras. Sol enim discedens, uti, et
 adveniens, quo magis ex transver-
 so ferit, eo longius iacit umbras,
 quas *duplicare* ait Virgilius, *muta-*
ri vero Horatius, quia repente ex-
 tenduntur. ⁶⁶ Ab illorum collo de-
 traheret, id est, et bobus diurno
 labore fessis otium, et quietem
 concederet. Idem tempus vesper-
 tinum significat, quod idcirco à

Graecis *βελυτιόν*, à *βουμ* solutio-
 ne, dicitur. ⁶⁷ Gratum, *φίλον*
 fessis rusticis. ⁶⁸ Sol reducens, cur-
 ru suo ad occasum declinante. Sy-
 necd. gen. ⁶⁹ Sub Horizontem. ⁷⁰
 Tempus, omnibus rebus damnum,
 et interitum afferens, quid non
 destruit, ac consumit? *Omnia enim*
orta occidunt, et aucta senescunt.
 Sal. in Prolog. lug. ⁷¹ Nostrorum.
⁷² Deterior avis nostris meliori-
 bus. ⁷³ Protulit, produxit. ⁷⁴ Nos
 filios. ⁷⁵ Qui paulo post proge-
 niem peiorem edituri, et proge-
 niti sumus. Hic observa elegan-
 tem gradationem in tribus versi-
 culis, à praeterito tempore in fu-
 turum progredientem, hoc modo:
 Avis parentes, parentibus nos, no-
 bis nostri liberi sunt deteriores. ⁷⁶
 Liberos vitae solutioris, quam pa-
 tres fuerunt. Meton. adi.

A D A S T E R I E N.

Consolatur eam, de vlti sui absentia moestam; monetque, ut fidem coniugalem, ei datam, seruet.

abscisses in aequilo quito
TRICOLOS TETRASTROPHOS.

des **Q**uid fles, Asterie, quem tibi candidi
primo restituent Vere Favonii,
Thyna merce beatum,
Constanti iuvenem fide
Gygen? Ille Notis actus ad Oricum,
Post insana Caprae sydera, frigidas
Nocteis non sine multis
Insomnis lacrymis agit.
Atqui sollicitae nuntius hospitae,
Suspirare Chloën, et miseram tuis
Dicens ignibus uri,

1 O Asterie, quid fles, id est, quid, flendo, desideras, vel luges Gygen iuvenem constanti fide, quem beatum Thyna merce, candidi Favonii restituent tibi primo vere. *2* Venti Occidentales, id est, quilibet venti, sereni, ac mites, efficientes coelum candidum, et serenum. Meton. effe. et Synecd. spe. nam *Frigora mitescunt Zephyris*. Od. 7. l. 4. vel *candidi* i. laeti, et iucundi, ut nigra fere omnia tristia sunt. *3* Novo vere iam imminente reducent. *4* Ditiorem redditum, sive locupletatum mercibus Pontificis, ex Bithynia Romam advectis. Catul. *Vix mi ipse credens Thyniam, atque Bithynos Lique campos*. *5* In amore mutuo perseverantem, nullamque aliam, praeter te, amantem. *6* Amatorem tuum ab entem. *7* Gyges amator tuus. *8* Austris, i. quibuslibet ventis, pulsus. Synecd. gen. *9* Portum, et oppidum in Epiro. *10* Postquam Hoedi turbulenta sydera pertulit. i. post magnas tempestates Caprae occasu excitatas. *11* Hyemali sc. tempore, et te, lecti socia, carentes. *12* Non dormiens, vigilans, sc. tui amoris impatientia, et desiderio. *13* Transigit. *14* Ordo est:

Atqui vafer nuntius sollicitae hospitae tentat illum mille modis, dicens, Chloën miseram suspirare, et uri tuis ignibus; et refert, ut perfida mulier impulerit Proetum, credulum falsis criminibus, maturare necem Bellerophonti, nimis casto. Procatalepsis est, ubi Poëta suspicionem Asteries occupat. *15* Amatoris tui Gyges amore vehementer anxiae. *16* Hospitae suae Chloës, quae amatorem tuum amat, i. nuntius à Chloë ad amatorem tuum missus. *17* Amoris desiderio ingemiscere. *18* Eo amore, quo tu amatorem tuum Gygen complecteris, qui te quoque urit, et maceratur, ut Chloë non minus, quam Asterie, in eodem Gyge laboraverit. Od. 27. l. 1. *Non erubescendis auris Ignibus*; et Od. 13. *arguens, Quam lentis penitus macerer ignibus*. Virg. Ecl. 5. *Incipe, Mopse, prior, si quos aut Phyllidis ignes, &c.* Duplex ergo est Tropus: Prior est Metaph. pro amore, et in hoc Meton. adi. pro re amata, quae est maritus Gyges. *19* Tamquam flamma, comburi. Metaph. Od. 14. Epod. *Ureris ipse miser*. Virg. Ecl. 2. *Me tamen urit amor*.

¹⁰ Tentat mille ²¹ vafer modis.

²² Ut ²³ Proetum ²⁴ mulier perfida credulum
Falsis ²⁵ impulerit ²⁶ criminibus, ²⁷ nimis

Casto ²⁸ Bellerophonti

15

²⁹ Maturare necem, ³⁰ refert.

³¹ Narrat pene ³² datum ³³ Pelea Tartaro,

³⁴ Magnessam Hippolyten dum fugit ³⁵ abstinens:

³⁶ Et, peccare docenteis,

Fallax historias monet:

20

³⁷ Frustra; nam scopulis surdior ³⁸ Icari

³⁹ Voces audit, adhuc ⁴⁰ integer: ⁴¹ at tibi

Ne vicinus Enipeus

Plus iusto placeat, cave:

⁴² Quamvis non alius ⁴³ flectere equum sciens

25

²⁰ Conatur illum infinitis rationibus in alterius amorem protrahere. ²¹ Ad persuadendum callidus, et astutus. Sat. 3. 1. 2. Quo vafer ille pedes lavisset Sisyphus aere. ²² Affert exempla Bellerophontis, et Pelei, qui, dum mulieres amantes spernunt, in maxima vitae discrimina inciderunt. ²³ Maritum suum. ²⁴ Antaea adultera, et mendax, Proeti uxor, Synec. gen. ²⁵ Sc. eo. ²⁶ Criminationibus, delationibus. Sat. 3. 1. 1. ubi acris Invidia, atque vigent ubi crimina. ²⁷ Sua abstinencia nimia pericula sibi accersenti. ²⁸ Glauci, Ephyrae regis filio. ²⁹ Ut mortem acceleraret. Nam Bellerophon, cum apud Proetum, Argivorum regem, degeret, à regina Antaea de stupro sibi inferendo sollicitatus, cum recusaret, ab eodem apud maritum defertur, tanquam qui per vim stuprum offerre voluerit. Unde Bellerophon in summa pericula incidit. Sic Virg. 1. Aen. Maturate fugam, regique haec dicite vestro, &c. ³⁰ Nuntius Chloës. ³¹ Et nuntius Chloës praeterea refert. ³² Ad Orcum demissum esse, i. prope occisum fuisse. ³³ Aeaci filium, Thessaliae regem. ³⁴ Ex Magnessa, Thessaliae civitate, oriundam, Acasti uxorem, Pelei amore captam. ³⁵ Ab alterius coniuge, id est, nimis castus. Qui, et ipse eodem modo

apud maritum delatus, ab eodem, vindictam parante, in venatione armis exutus, ipsis feris dilacerandus obiectus est, et vix à Chirone Vulcani machaera liberatus est. ³⁶ Et idem subdolos ille nuntius monet ipsum, id est, narrat illi alias historias, quae ad adulterium committendum propter periculi magnitudinem facile aliquem invitare doceant. ³⁷ Atqui frustra hoc facit. ³⁸ Scopulis Icarii maris, qui sunt immobiles, et immutabiles. Significat enim Gygen non moveri, neque flecti verbis nuntii illius, à Chloë missi. *Surdus* scopulus dicitur per Meton. effecti negati, quod sonitum non edat. ³⁹ Verba nuntii ad persuadendum vel maxime comparata. ⁴⁰ Nondum illius alterius amore corruptus, sed ab omni impudicitia immunis: ut Od. 4. 1. 2. *Brachia, et vultum, teretesque suras integer laudo.* Et Od. 4. 1. 3. *et integrae Tentator Orion Dianae.* ⁴¹ At vero cum tu, o Asterie, huiusmodi constantem amatorem habeas, vicissim vide, ne libidinosus ille juvenis Enipeus, vicinus tuus, qui te amat, nimis amabilis videatur. ⁴² Altera est προκάλυψις Enipeae dexteritatis. ⁴³ Qui aequè peritus sit equum in gyrum flectendi, id est, equitandi. Virg. 9. Aen. *Flectere ludus equos, et spicula tendere cornu.*

Aequae conspicitur ⁴⁴ gramine Martio:

Nec quisquam ⁴⁵ citus aequae

⁴⁶ Tusco denatat alveo.

⁴⁷ Prima nocte domum ⁴⁸ claude : neque ⁴⁹ in vias

Sub ⁵⁰ cantu ⁵¹ querulae ⁴⁹ despice tibiae:

⁵² Et te saepe vocanti

⁵³ Duram, ⁵⁴ difficilis mane.

30

⁴⁴ In campo Martio, ubi tot quotidie Romani iuvenes sese exercent, ut equo uti bene scirent. Meton. adi. Od. 1. l. 4. *tam volucrum sequor Te per gramina Martii campi*, &c. ⁴⁵ Velociter. ⁴⁶ In Tiberino fluvio, campo Martio vicino, qui Tusciam à Sabino dividit, secundo flumine deorsum natat. In alveo Tusco est Meton. subi. pro adi. aquis Tiberis, id est, continens pro contento, id est, alveus, qui est tamquam lectus, pro aqua Tiberis in eo strata. ⁴⁷ Noctis initio, seu prima noctis parte, statim post crepusculum. Synecd. integri. ⁴⁸ Ut inviolatus tibi permaneat.

⁴⁹ In plateas deorsum aspice ex illis aedibus tuis. ⁵⁰ Sonitum. ⁵¹ Lamentabilis, qua Enipeus, se amore tui perire, conqueratur, teque flectere, et mitigare conetur. Alii querulae, id est, molliter sonantis. ⁵² Et, ò Asterie, mane difficilis Enipeo, vacanti saepe te duram. ⁵³ Saevam, morosam, et inexorabilem. Sic patres severiores *duri* appellantur: ex quo *duritas*. Cic. in Catone: *Quanta in altero duritas?* ⁵⁴ Saeva, inexorabilis, et inexpugnabilis, χαλεπή. Sic Od. 10. l. 3. *Non te Penelopen difficilem proci Tyrrenus genuit parens.*

ODE VIII. Ε'ρωτηματική.

AD MAECENATEM.

Cum uxorem non habeat, nihilominus kalendas Martias cur celebret, Maecenas mirari non debet.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

scilicet peruenio regibus de un glyconico
MArtiis ² coelebs quid ³ agam ⁴ Kalendis,
⁵ Quid velint ⁶ flores, et ⁷ acerra thuris
Plena, miraris, ⁸ positusque carbo in
Cespite vivo,

I Ordo est: O Maecenas, docte sermones utriusque linguae, tu miraris, quid ego coelebs agam Martiis Kalendis. ² Qui sine uxore sum. ³ Incipiam, qui etiam ad sacrificia me parem. ⁴ Quibus mariti tantum, et matronae pro conservatione coniugii Iunoni sacrifici-

cabant. ⁵ Anaphora. ⁶ Quos sparsi, inque solenni sacrificio adhibui. ⁷ Thuribulum, vel arcula, in qua thus ponebatur. ⁸ Et ignis impositus aris, è vivo cespite erectis. Od. 19. l. 1. *Hic vivum mihi cespitem, hic Verbenas, pueri, ponite.*

• Doc-

⁹ Docte sermones ¹⁰ utriusque linguae:
¹¹ Voveram dulceis epulas, et ¹² album
¹³ Libero ¹⁴ caprum, prope ¹⁵ funeratus
 Arboris ictu.

Hic dies, ¹⁶ anno redeunte, festus,
¹⁷ Corticem astrictum pice ¹⁸ dimovebit
 Amphorae ¹⁹ fumum vivere ²⁰ institutae
²¹ Consule Tullo.

Sume, Maecenas, ²² cyathos amici
²³ Sospitis centum, et ²⁴ vigiles lucernas
 Profer in lucem: procul omnis esto
²⁵ Clamor et ira.

²⁶ Mitte civiles super ²⁷ Urbe curas.

⁹ Sic Od. seq. *Dulceis docta mo-*
dos, et citharae sciens. ¹⁰ Graecae
 et Latinae. ¹¹ Sancte promiseram.
 Nunc eius rei causam exponit, di-
 citque, privata religione se eum
 diem celebrare, non publica. ¹²
 Diis superis alba victima, inferis
 nigra immolabatur. ¹³ Baccho,
 conservatori meo. ¹⁴ Quod vites
 rodere, et infestare soleat, Baccho
 sacrum. Virg. Georg. 2. *Non aliam*
ob causam Baccho caper omnibus aris
Caeditur. ¹⁵ Mortuus, ac sepul-
 tus lapsu arboris, in caput meum
 procumbentis. Vide Od. 13. l. 2.
¹⁶ Dies festus anniversarius, anno
 vertente, id est, singulis annis,
περιπλομενὸν ἐνιαυτῶ. Sic Sat.
 2. lib. 2. *Sive diem festum rediens*
advexerit annus. ¹⁷ Cooperculum,
 ne vinum evaporare potuerit, pice
 illitum, i. superpicatum, de am-
 phora movebit, auferet, ut pris-
 cum maxime vinum inde depro-
 matur, i. hoc die festo vetustissi-
 ma vini dolia relinentur. Ampho-
 ra continebat vini sextarios octo,
 et quadraginta. ¹⁸ Hyperbolica est
 Metaph. qua rei inanimatae datur
 actus, et animus. ¹⁹ Metaph. à
 rebus humidis, et incensis. ²⁰ Quae
 posita, et statuta est, ut ex vetus-
 tate fumum contraheret, sive quae
 coepta est fieri fumosa i. vetusta,
 intellige vinum valde vetustum,
 in utribus ita exsiccatum, ut de-
 promi non posset, neque bibi, nisi

aqua dilutum, ac temperatum. ²¹
 L. Volcatius Tullus designatur, qui
 fuit Consul cum M. Aemilio Le-
 pido. Meton. subi. pro adi. tem-
 pore dignitatis Consularis. Prae-
 terea Synecd. finiti temporis, pro
 veterrimo vino. In amphorae fundo
 nomen Consulis scribebant, quan-
 do vinum in cella vinaria erat re-
 positum, ad significandam vini
 aetatem. Vide Od. 20. l. 1. ²² Ca-
 paciora pocula. ²³ Vinum pluri-
 mum amicitui, ab arboris illius
 casu salvi, et incolumis. Od. 36.
 l. 1. *Qui nunc Hesperia sospes ab*
ultima, &c. Est hic triplex Trop-
 us: primum Synecd. finiti, pro
 plurimis cyathis; deinde Meton.
 conti. pro plurimo vino contento;
 postremo Meton. in amici possi-
 dentis, pro re possessa, id est,
 cyathos vini, quod amicus appo-
 nit. ²⁴ Et extende, sive producito
 lucernas accensas, sive tota nocte
 non extinguendas, usque ad lu-
 cem, dum Sol exoriatur, id est,
 totam noctem compotemus. Me-
 taph. ab animatis ad inanimata:
 vel *vigiles*, id est, efficientes ho-
 mines vigilantes, vel excitantes
 illos ad vigiliis. Meton. effe. ²⁵
 Hostilis. Sic Od. 27. lib. 1. *Lente*
clamorem sodales, Et cubitu rema-
nete presso. ²⁶ Omitte, relinque.
²⁷ De urbe Roma, id est, de ne-
 gotiis publicis, rebusque urbanis.
 Meton. subi.

²⁸ Occidit ²⁹ Daci Cotisonis agmen:

³⁰ Medus infestus sibi luctuosis

Dissidet armis:

20

³¹ Servit Hispanae vetus hostis orae

³² Cantaber, ³³ serâ domitus catenâ:

Iam Scythae ³⁴ laxo meditantur arcu

³⁵ Cedere campis.

³⁶ Negligens, ne qua populus laboret,

25

Parce ³⁷ privatus nimium cavere, et

³⁸ Dona praesentis cape laetus horae, ac

³⁹ Linque severa.

²⁸ Ad internecionem usque caesum est. ²⁹ Getarum regis, quos Octavianus superavit. ³⁰ Medi, et Parthi Romanorum hostes seditionibus civilibus, ac propriis discordant, ideoque nobis rebellare non poterunt. Synecd. sing. pro plur. ³¹ Romanorum imperio paret. ³² Cantabri populi erant Hispaniae, quos, bellum sex annos cum Romanis gerentes, devicit Agrippa. Fines eorum accuratius P. Florez, *Hisp. Sacr.* descripsit, vol. 24. part. 1. ³³ Tarda servitute. *Od.* 6. l. 2. *Cantabrum indoctum iuga ferre nostra.* ³⁴ Non distento amplius, sed remisso arcu, i. armis

depositis, sive deposita pugnandi voluntate. ³⁵ E finibus Romanorum discedere. ³⁶ Negligens esto, non sollicitus, ne in re aliqua populus Romanus tua opera, et consilio indigus laboret. ³⁷ Cum magistratum non geras, *parce*, id est, nimis de illo sollicitus esse desine, et reliquis etiam aliquid curandum relinque. ³⁸ Occupa laetus, quod praesens tempus ibi liberaliter indulget, illudque in futurum tempus non differ, sed omnium futurorum securus, in convivio praesentis animo sis. *Od.* 16. l. 2. *Laetus in praesens animus, quod ultra est, Oderit curare.* ³⁹ Et res serias relinque.

ODE IX. *Αὐταποδοτική*, id est,

Constans mutua responsione.

A D L Y D I A M.

Dialogus est de praeteritis amoribus, eisdemque renovandis, inter Horatium, et Lydiam.

DICOLOS DISTROPHOS.

HO. ¹ D Onec gratus eram tibi,

Nec quisquam ² potior ³ brachia ⁴ candidae
Cervici juvenis dabat,

¹ Quamdiu tibi, ô Lydia, amabilis adhuc eram. ² Mihi apud te praelatus, quem pluris faceres. *Od.*

^{15.} *Epod.* Non feret assiduas potiori te dare noctes. ³ Te amplexabatur, et osculabatur. ⁴ Pulchrae.

Per-

Persarum ⁵ vigui Rege beatior.

LY. Donec non aliam magis

⁶ Arsisti , neque erat Lydia ⁷ post Cbloën,

⁸ Multi Lydia nominis

Romana ⁹ vigui clarior ¹⁰ Ilia.

HO. Me ¹¹ nunc ¹² Thressa Chloë ¹³ regit,

Dulceis docta ¹⁴ modos , et ¹⁵ citharae sciens; 10

Pro qua ¹⁶ non metuum mori,

¹⁷ Si parcent ¹⁸ animae fata superstiti.

LY. ¹⁹ Me ²⁰ torret ²¹ face mutua

²² Thurini ²³ Calais filius Ornithi:

²⁴ Pro quo vis patiar mori,

²⁵ Si parcent puero fata superstiti. 15

HO. ²⁶ Quid , si prisca redit ²⁷ Venus,

²⁸ Diductosque iugo cogit ²⁹ aheneo?

Si flava ³⁰ excutitur Chloë,

³¹ Reiectaeque patet ianua Lydiae? 20

LY. Quamquam sidere ³² pulchrior

⁵ Florui , vixi. Metaph. à plantis. ⁶ Quamdiu nullam aliam magis amasti , quam me. Metaph. ab ignibus. Virg. Ecl. 3. *Formosum pastor Corydon ardebat Alexin.* ⁷ Minus dilecta quam Chloë : vel, neque Chloën mihi anteponebas. ⁸ Ego Lydia nobilis , et magnae famae. ⁹ Mihi felicior visa fui. ¹⁰ Rhea , Numitoris filia , Romuli , et Remi matre. Od. 8. l. 4. *Quid foret Iliae , Mavortisque puer , &c.* ¹¹ Postquam amori tuo valedixi. ¹² Ex Thracia puella. ¹³ Mihi imperat , et me habet , et ego ei servio , tamquam dominae. Sic Od. 24. l. 3. *Nec dotata regit virum Coniux.* ¹⁴ Musicae numeros , vel cantilenas amatoriorum carminum. ¹⁵ Sic Od. 15. l. 1. et *Stheleus* sciens *Pugnae*. ¹⁶ Non recusabo mori , libenter mortem optetam. ¹⁷ Si mea morte assequar , ut sit mihi superstes. ¹⁸ Synecd. part. pro toti Chloë superstiti. ¹⁹ Lydiam. ²⁰ Vehementer urit. Sic Od. 19. l. 3. *Me lentus Glycerae torret amor meae.* ²¹ Reciproco amore. Alleg. è Metaph. ²² Qui

est ex Thurio civitate in sinu Tarentino. ²³ Nomen amatoris. ²⁴ His verbis sui in Calaim amoris magnitudinem declarat , cum bis mori tamen possit nemo. ²⁵ Si inodo fata ei parcere velint , ut sit superstes , et diutius vivendi tempus indulgeant. Anaph. ²⁶ Quid , si ò Lydia , priscus atque intermissus amor ad nos redit ? In hisce quatuor interrogationibus est Apopoeisis , quae sic explenda est : *assentiresne ?* ²⁷ Amor. Met. effic. ²⁸ Nosque divulsos , et discordes rursus coniungit firmissimo , et indissolubili amoris vinculo ? Metaph. à corporum disiunctione ad alienationem animorum. ²⁹ Metaph. à rebus firmissimis , et arctissimo vinculo compactis , quae dissolvi , et dissociari non possunt. Sic *murum aheneum* dixit , Ep. 1. l. 1. et *turrem aheneam*. Od. 16. l. 3. ³⁰ Eiicitur è pectore meo , tamquam iugum , vel onus ? Ter. Eun. *homo quatiatur certe cum dono foras.* ³¹ Tibi Lydiae olim repudiatae aditus , et accessus in me amatorem rursus aperitur. ³² Splendidior.

³³ Ille est, tu ³⁴ levior ³⁵ cortice, et ³⁶ improbo
³⁷ Iracundior ³⁸ Adria,
³⁹ Tecum vivere ⁴⁰ amem, tecum ⁴¹ obeam libens.

³³ Calais, quem amo. ³⁴ In Translatio. Sic Od. 2. Epod. Nec amore. ³⁵ Subere, quod ob levitatem fertur super aquas. Sat. 4. Adriatico. Vide Od. 33. l. 1. ³⁹ l. 1. nabis sine cortice. Synecd. Anaph. ⁴⁰ Desiderem. ⁴¹ Mortem gen. ³⁶ Procelloso. ³⁷ Saevior. sc. id est, moriar.

ODE X. Πραγματική.

IN LYCEN.

Lycen monet, ut, posita duritie, sibi supplicet pareat.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

no *se* *da*
EXtremum ¹ Tanaïm si biberes, Lyce,
 Saevo nupta virò, me tamen ² asperas
³ Porrectum ante fores, ⁴ obicere incolis
 Plorares aquilonibus.

Audis quo ⁵ strepitu ⁶ ianua, quo ⁷ nemus
 Inter pulchra situm ⁸ tecta ⁹ remugiat
 Ventis? ¹⁰ et positas ut glaciet nives

¹ O Lyce, si remotissimum Scythiae fluvium, ad Caucasum montem habitans, biberes, id est, si in ultima Scythia, aut Sarmatia nata esses, ac viveres, atque ita barbara esses, et crudeli viro, id est, Scythae, nupta esses. Synecd. totius, pro illa parte fluminis vicina Mareotidi paludi in ora Scythica. Sic Virg. τροπικῶς locutus est Ecl. 1. Aut Araxim Partus bibit, aut Germania Tygrim: et Aen. 1. priusquam Pabula gustassent Troiae, Xanthumque bibissent. ² Fores tuas puellae asperae, et inexorabilis. Tale est illud, pavementum superbum. Od. 14. l. 1. ³ Iacentem extentum. Sat. 3. l. 2. Si quis ad ingentem frumenti semper acervum Porrectus vigilet. ⁴ Plorando doleres, si exponeres me ventis Septentrionalibus, qui in Scythia oriun-

tur. Plaut. Aulul. Aquam hercle plorat, cum lavat, profundere. ⁵ Ventorum. ⁶ Ianua domus tuae nocte impulsam concitetur? ⁷ Viridarium. Festus ait, nemora proprie esse amoeniores sylvas. Recte igitur Horatius hic de divitum deliciis. Tibul. 1. 3. El. 3. Et nemora in domibus sacros imitantia lucos. ⁸ Aedium tuarum. ⁹ Resonet, strepitu sc. à vento excitato. Metaph. à bobus. Sic Od. 29. l. 3. Non est meum, si mugiat Africti Malus procellis, &c. ¹⁰ Et cernis quomodo Iupiter, id est, aer, convertat, sive constringat in glaciem nives ex aëre demissas, et iacentes puro numine, i. operto, et sereno coelo? quod quidem coelum hiberno tempore frigidius est, quam nebulosum, aut caliginosum, quia nihil est, quod frigus continere possit.

¹¹ Puro numine ¹² Iupiter?
¹³ Ingratam ¹⁴ Veneri ¹⁵ pone ¹⁶ superbiam,
¹⁷ Ne currente retro funis eat rota.
¹⁸ Non te Penelopen difficilem precis
 Tyrrhenus genuit parens.
 O, ¹⁹ quamvis neque te ²⁰ munera, nec preces,
 Nec ²¹ tinctus violâ pallor amantium,
²² Nec vir pieria ²³ pellice ²⁴ saucius
 Curvat; ²⁵ supplicibus tuis
 Parcas, ²⁶ nec rigida mollior esculo,
 Nec ²⁷ Mauris ²⁸ animum mitior anguibus.
 Non ²⁹ hoc semper erit ³⁰ liminis, aut ³¹ aquae
 Coelestis patiens ²⁹ latus.

10

15

¹¹ Aethere. Alii malunt *Lumine*.
¹² Metonimia subi. pro frigid-
 do è coelo, et aëre à Iove posses-
 so. ¹³ Abominabilem. ¹⁴ Amo-
 rum Deae. ¹⁵ Depone, relinque.
¹⁶ Qua me amatorem tuum con-
 temnis. ¹⁷ Ne funis, quo rota
 fortunae hactenus secundo cursu
 feliciter tracta fuit, aliquando re-
 trocedat, et cursum suum flectat,
 tuque ita immutata fortuna rursus
 contemnaris. Alleg. è continuatis
 Metaph. à rotis, fune circumac-
 tis, quo rupto, rotae retrocurrunt.
¹⁸ Thyrrenus, id est, Italus pater
 tuus non genuit te talem, qualis
 erat Penelope, Ulyssis uxor, quae
 in suos amatores fuit saeva, et
 morosa, quos miris modis dece-
 pit. ¹⁹ O Lyce! Exclamatio est
 optantis lenitatem mulieris, vel
 obtestantis. ²⁰ A me amatore tibi
 missa. ²¹ Pallidus color aman-
 tium reliquorum violacei coloris
 particeps. ²² Et quamvis maritus
 tuus, qui Musicae, id est, fidi-
 cinae pellicis amore vulneratus
 est, non te flectat, et inclinet in
 amorem meum. Anaphora. ²³ Pel-

lex est ea, quam maritus amat,
 semperque refertur ad uxorem, ut
 pater ad filium. Cic. in Cluent.
*Uxor generi, noverca filii, filiae
 pellex.* ²⁴ Metaph. à corporibus
 ad animum, qui captus est amo-
 re pellicis: qualis est in *curvat*,
 à flexibilibus rebus. ²⁵ Amato-
 ribus tamen, tibi supplicantibus,
 et flexis genibus te orantibus, te
 mitiorem exhibe, illorumque mise-
 rere. ²⁶ Quamvis etiam tu nihilo
 flexibilior es. ²⁷ Mauritanis, sive
 Mauritaniae serpentibus, id est,
 summe venenatis. Synecd. spe.
²⁸ Quoad animum tuum, id est,
 nec mitiorem, et clementiorem
 animum habes. Hellenismus. ²⁹
 Hoc meum corpus. Synecd. mem.
³⁰ Ianae, in qua nocte recumbo.
 Synecd. part. ³¹ Pluviae nocturno
 tempore è coelo decidentis, id est,
 non semper ero iuvenis, ut pos-
 sim super limen ianae tuae cu-
 bare, idque coelo pluvioso, noli
 igitur occasionem amoris mei po-
 tiundi praeterire: Sic Epist. I. l. 2.
*Coelestes implorat aquas docta pre-
 ce blandus.*

ODE XI. Προσφωνητική.

AD MERCURIUM.

3 arclepiā deos pēgile nos regidos de un arqui
Mercurium rogat, ut cantus sibi dictet, quibus animum Lydes flectat in
eius amorem, proposita Danaidum fabula.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **M**ercuri (nam te ² docilis magistro
 Movit ³ Amphion lapides, ⁴ canendo)
 Tuque ⁵ testudo, resonare septem
⁶ Callida nervis,
⁷ Nec loquax ⁸ olim, neque ⁹ grata; nunc et
 Divitum ¹⁰ mensis, et ¹¹ amica ¹² templis;
¹² Dic modos, Lyde quibus ¹⁴ obstinatas
 Applicet aures.

Quae, velut ¹⁵ latis equa ¹⁹ trima campis,
 Ludit ¹⁷ exultim, ¹⁸ metuitque tangi
¹⁹ Nuptiarum expers, et adhuc protervo
²⁰ Cruda marito.

²¹ Tu potes ²² tigreis, comitesque sylvas

¹ Lyrae inventor, et eloquentiae
 Deus. Od. 10. l. 1. *Te canam magni*
Iovis, et Deorum Nuntium, curvae-
que lyrae parentem. Ordo est: O Mer-
 curi, dic modos, quibus Lyde ap-
 plicet aures obstinatas. ² Ad dis-
 cendum facilis. ³ Amphion, Iovi
 ex Antiopa filius, citharae cantu
 traxit post se lapides, ex quibus
 muri Thebani sunt extructi. ⁴ Dum
 lyra à te inventa canit. ⁵ Ex qua
 testudine Mercurius fecit lyram.
 Apostrophe, sive aversio sermonis
 à Mercurio ad testudinem, id est,
 ad rem mutam, et inanimatam,
 quae translate dicitur *callida*, quod
 sicut manus opere, sic animus usu
 concalluit. ⁶ Perita, quae callide
 resonare novisti septem chordis. ⁷
 Quae non eras sonora, neque voca-
 lis, sed muta. ⁸ Antequam Mer-
 curius te chordis instruxisset. ⁹

Iucunda audientibus. ¹⁰ Convivis.
¹¹ Grata. ¹² Deorum sacris veteres
 Musicam adhibebant. ¹³ Dic mi-
 hi amatorios cantus. ¹⁴ Duras,
 contumaces, et à me aversas aures
 advertat, et ad cantilenas meas au-
 diendas admoveat, id est, tua dul-
 cedine Lydem puellum mihi concilia.
¹⁵ In campis spatiosis. ¹⁶ Trium
 annorum, adhuc iuvenula. Non ab-
 similis alterius puellae cum iuvenca
 comparatio. Od. 5. l. 2. ¹⁷ Saltua-
 rim, per saltationem. ¹⁸ Non vult
 se tangi, cavet ne tangatur. ¹⁹ Non
 rupta, ἀγᾶμος, ἀνύμφευτος. ²⁰
 Immatura sive intempestiva petu-
 lanti viro amatori. Metaph. à fruc-
 tibus immaturis. ²¹ O lyra, vel,
 o Mercuri. ²² Sic de Art. Poet. de
 Orpheo, *Dictus ob hoc lenire tigres,*
rabidosque leones.

²³ Ducere, et rivos celeres ²⁴ morari.
²⁵ Cessit ²⁶ immanis tibi ²⁷ blandienti
²⁸ Ianitor ²⁹ aulae

15

³⁰ Cerberus : quamvis ³¹ furiale centum
³² Muniant angues ³³ caput eius, atque
³⁴ Spiritus teter, ³⁵ saniesque manet
 Ore trilingui.

20

Quin et ³⁶ Ixion, ³⁷ Tityosque vultu
³⁸ Risit ³⁹ invito : ⁴⁰ stetit ⁴¹ urna ⁴² paulum
⁴³ Sicca, dum grato Danaï ⁴⁴ puellas
⁴⁵ Carmine mulces.

Audiat Lyde ⁴⁶ scelus, atque ⁴⁷ notas
 Virginum ⁴⁸ poenas, ⁴⁹ et inane lymphae
 Dolium ⁵⁰ fundo pereuntis imo,

25

²³ Tecum trahere. ²⁴ Tuo sonitu inhibere, tardare. Od. 12. l. 1. *Ar- te materna rapidos morantem Flu- minum lapsus.* ²⁵ Locum dedit, et concessit. ²⁶ Ingenis, et vastae aulae, quae omnium mortalium est capax. ²⁷ Blande, et suaviter canenti, cum Orpheus uxorem suam Eurydicen ab inferis reduceret. Od. 19. l. 1. *Blandum, et auritas fidi- bus canoris Ducere quercus.* ²⁸ Ex- cubitor. ²⁹ Inferorum. ³⁰ Triceps ille canis infernalis. Vide Od. 13. l. 2. ubi eadem ferme accidisse Al- caeo, canenti apud inferos, refert, quae hic Eurydicem repetente Or- pheo. Et Virg. Georg. *Quin ipsae stu- puere domus, &c.* ³¹ Horribile. ³² Cingant. ³³ Triceps. ³⁴ Anhelitus horridus, et graveolens. ³⁵ Et quamvis atrum venenum, seu cor- ruptus humor fluat ex eius triplici ore. ³⁶ Qui Iunoni stuprum inferre volens, ex obiecta nube Centauros progenit, et ad inferos detrusus, et rotae inter serpentes alligatus, as- sidue, et sine requie circumagitur. Tibul. 1. l. 1. *Illic Iunonem tentare Ixionis ausi Versantur celeri noxia membra rota.* ³⁷ Immanis gigas, qui Latonam de stupro compellans, ab Apolline sagittis confossus est, et apud inferos continuo renascen- te iecore, ab aquila dilacerando,

et devorando, perpetuo punitur. *Tityos* est nominativus Graecus. Vide Od. 4. l. 3. ³⁸ Orphea lyra canentem audiens. ³⁹ Propter do- lorem, et cruciatum. ⁴⁰ Quievit, et Orphea fidibus canentem aus- cultavit. ⁴¹ Urna filiarum Danaï perforata, qua pertusa sine fundo dolia aqua implere perpetuo, et irritio labore coguntur. Unde, et *Danaïdum dolum* proverbio cele- bratur pro inutili labore. Ad hoc dolium alludit Pl. in Pseud. *in pertusum ingerimus dicta dolium: operam ludimus.* ⁴² Aliquandiu. ⁴³ A labore cessans, id est Danaï fi- liae laborem suum intermiserunt. ⁴⁴ Filias. Vulgo *Danaïdes* vocan- tur, à patre Danao, ut ab avo Be- lo etiam *Belides*. ⁴⁵ Grata lyra per Orphea oblectas. ⁴⁶ Danaï filiarum, quae 50 numero suos sponso, to- tidem Aegypti patrui filios, una nocte iussu patris trucidarunt. ⁴⁷ Omnibus hominibus satis cognitas; aut insignes. ⁴⁸ Quas paenas Da- naïdes apud inferos luant. ⁴⁹ Et audiat dolium illud, quod aqua, urnis perforatis infusa, vacuum, et aquae numquam plenum est. ⁵⁰ Evanescentis in imo fundo, quo caret dolium, cum ibi consistere non possit.

Se-

Seraque ⁵¹ fata,
⁵² Quae manent culpas etiam sub Orco:
⁵³ Impiae, (nam quid ⁵⁴ potuere ⁵⁵ maius?) 30
 Impiae ⁵⁶ sponsus potuere duro
 Perdere ⁵⁷ ferro.
⁵⁸ Una de multis, ⁵⁹ face nuptiali
 Digna, ⁶⁰ periurum fuit in parentem
⁶¹ Splendide mendax, et in omne ⁶² virgo 35
 Nobilis ⁶³ aevum:
⁶⁴ Surge ⁶⁵, quae dixit ⁶⁶ iuveni marito,
 Surge, ne ⁶⁷ longus tibi somnus, ⁶⁸ unae
 Non times, ⁶⁹ detur: ⁷⁰ socerum, et ⁷¹ scelestas
⁷² Falle sorores: 40
 Quae, velut ⁷³ nactae vitulos leaenae,
⁷⁴ Singulos, ⁷⁵ eheu! lacerant ego, ⁷⁶ illis
⁷⁷ Mollior, nec te ⁷⁸ feriam, ⁷⁹ nec intra
 Clastra tenebo.

51 Et fatales illas, seu fato decre-
 tas, seu destinatas, et sempiter-
 nas poenas quamvis tardas, num-
 quam tamen irritas: *vel*, quibus
 viventes etiam affici oportuerat.
 Meton. effic. 52 Quae hominum
 peccata, et scelera non quidem pro-
 perant, sed exspectant scelera etiam
 post mortem sub Orco luenda, seu
 potius sceleratos ipsos, ne quis sc.
 post mortem culpa simul, et pena se
 liberatum iri confidat. 53 Sceleratae
 sorores sponsae. Epizeuxis. Eodem
 pertinet repetitum *potuere*. 54 Ad-
 mittere in se. 55 Peccatum, et sce-
 lus. 56 Novos maritos suos. 57
 Crudeli gladio: quod scelus om-
 nia scelera longe superat. Meton.
 mat. 58 Hypermnestra ex quinqu-
 aginta sororibus sive Danaï filiabus
 sola suo pepercit viro Lynceo. 59
 Honore matrimonii: quinque enim
 faces sponsae vesperi praeferaban-
 tur. Meton. adi. 60 Qui eos, qui-
 bus filias desponderat, trucidave-
 rit, fratremque defraudaverit. 61
 Laudabiliter, gloriose, ac decenter:
 cui sc. pollicita, se sponsum suum
 trucidaturam, non praestitit. Ho-
 nestum autem est pro iustitia men-

tiri, in iis praesertim, quae sunt
 contra Deum, et naturam. 62 Mu-
 lier. 63 Tempus. 64 Epizeuxis, ac
 praeterea levis apparatus ad Pro-
 sopopoeiam, ubi Hypermnestra ad-
 monens Lynceum maritum suum
 de quaerenda cito sibi salute, et
 illum excitans è somno, inducitur.
 65 Hypermnestra. 66 Vel ex som-
 nolentia, vel ex amore moras nec-
 tenti. 67 Mors, *μανρὸς ὕπνος*. ut
 Od. 24. lib. 1. *perpetuus sopor*. Me-
 taph. 68 A quo. 69 Inferatur à so-
 cero tuo, parente meo, et ne co-
 garis aeternum dormire. 70 Da-
 naum. 71 Sanguine contaminatas,
μιαιφόνους. 72 Fugiendo decipe,
λάνθανε, late Od. 10. l. 1. 73 In
 cibum. 74 Sponsos suos, tuos fra-
 tres, suum quaeque separatim im-
 maniter trucidat. 75 Exclamatio
 Hypermnestrae per commiseratio-
 nem. 76 Sororibus meis. 77 Mitior,
 humanior. 78 Ferro necabo. 79 Nec
 te tam diu, dum pater te dilacera-
 tum veniat, in claustris cubiculi, et
 in conclavi hoc clausum tenebo,
 sed periculum effugere sinam. Ana-
 phora.

45

50

conceditur. Ab opportunitate tem-
poris. 91 Nostrum amantium dux,
et tutelarís Dea : vel *Venus*, id est
amor in te meus. 92 Felici augurio
abi. 93 Mei tuique memorem, id
est, quae memoriám nostri quam
maxime longam efficiat: *vel*, cu-
ius memoria, ob vitam tuam ser-
vatam, sit sempiterna. 94 Defunc-
tae. 95 Incide in Epitaphio. 96 De
amoribus nostris tam misere di-
vulsis.

A D N E O B U L E N.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

luere, sive abstergere, omniumque
curarum oblivisci : à *lavo*, is, ter-
tiae coniugationis. Metaph. à re-
bus sordidis, et obscoenis, quae
solent aqua dilui. 4 Perturbari,
cruciari. Sic Sat. 4. l. 1. *avidos vi-*
ctinum funus ut aegros Exanimat, *mor-*
tisque metu sibi parcere cogit. 5 Cas-
tigations, et obiurgationes patruo-
rum vel parentum, qui acerrimi
morum censores sunt. Metaph. à
moribus patruorum. 6 Meton. effig.

Tibi

Tibi ⁷ qualum ⁸ Cythereae puer ⁹ ales,
¹⁰ Tibi ¹¹ telas, operosaeque Minervae
¹² Studium ¹³ aufert, Neobule, ¹⁴ Liparaei ¹⁵ nitor
¹⁶ Hebri.
¹⁷ Eques ipso ¹⁸ melior ¹⁹ Bellerophonte,
Neque ²⁰ pugno, neque ²¹ segni pede victus,
²² Simul ²³ unctos Tiberinis humeros ²⁴ lavit in undis:
²⁵ Catus idem ²⁶ per apertum fugienteis
²⁷ Agitato grege cervos iaculari, et
²⁸ Celer ²⁹ alto ³⁰ latitantem ³¹ fruticeto ²⁸ excipere aprum.

⁷ Calathum seu cistellam, id est, lanificium. ⁸ Filius Veneris. ⁹ Cupido alatus, qui animum tuum iuvenis cuiusdam amore accendit. Synecd. gen. ¹⁰ Anaphora. ¹¹ Texendi studium. Periphr. Synecd. artis textoriae. ¹² Et Exercitium lanificii, cui maxime praest sedula, et diligens Dea Minerva. ¹³ Adimit, è manibus excutit. ¹⁴ Ex Lipara insula oriundi. ¹⁵ Pulchritudo. ¹⁶ Iuvenis illius, quem perditte amas. ¹⁷ Ordo est: Simul lavit humeros unctos in undis Tiberinis, eques melior, &c. ¹⁸ Praestantior est. ¹⁹ Qui equo alato Pegaso insidens Chimaeram occidit. ²⁰ Arte pugili. ²¹ Cursu pedestri ab alio unquam superatus fuit, id est, qui fuit praestantissimus, et pugil, et cursor. ²² Simul ac, mox ubi. ²³ Post exercitia campestra

oleo delibutos. ²⁴ Abluit, et abstersit. ²⁵ Idem Hebrus ingeniosus, et peritus iaculandi, id est, iaculis configendi cervos. Significat Horatius, hunc iuvenem esse etiam praestantem venatorem. ²⁶ Per campum non arboribus consitum. ²⁷ Agminatim fugiente. ²⁸ Qui Hebrus etiam velox est ad excipiendum sagittis, et venabulo aprum, et ex insidiis conficiendum. *Excipere*, verbum est proprium venatorum: *ἔχειν* dicunt Graeci. Virg. Eclog. 3. *Non ego te vidi Damonis, pessime, caprum Excipere insidiis?* Idem 6. Aen. *Aemulus exceptum Triton (si credere dignum est) inter saxa virum spumosa immererat unda.* ²⁹ Al. arcto, id est, de.aso. ³⁰ Sese abscondentem. ³¹ Vulgato, vel loco, ubi multi frutices crescunt.

ODE XIII. Προτεικτική.

AD FONTEM BLANDUSIAE.

Sacrificium fonti promittit, eiusque amoenitatem summo opere commendat.

dos Alcatra un arguilo quito
O TRICOLOS TETRASTROPHOS,
Fons Blandusiae, ² splendidior vitro,
³ Dulci digne mero, non sine ⁴ floribus:

¹ Erat hic fons in agro eius Sabino. ² Pellucidior, et purior, *διαφανέστερος*. Sic Od. 18. l. 1. *fi-des pellucidior vitro*. Metaph. à lumine. ³ Quod cum splendida tua aqua misceatur: vel potius, dig-

no mero in sacrificiis exhibito. Veteres enim fontibus sacrificabant tamquam Diis, quod in iis aliquid eximium esse crederent. Vide Od. 1. l. 1. ⁴ Sertis, quibus veteres spargebant fontes, *vel*, quibus hostias coronabant.

Cras

Cras ⁵ donaberis ⁶ hoedo,
⁷ Cui frons turgida cornibus
⁸ Primis, et ⁹ Venerem, et ¹⁰ praelia ¹¹ destinat, 5
¹² Frustra: nam gelidos ¹³ inficiet tibi
 Rubro ¹⁴ sanguine ¹⁵ rivos
¹⁶ Lascivi soboles ¹⁷ gregis.
¹⁸ Te ¹⁹ flagrantis ²⁰ atrox hora ²¹ Caniculae
²² Nescit tangere: tu ²³ frigus amabile 10
 Fessis ²⁴ vomere tauris
²⁵ Praebes, et ²⁶ pecori vago.
²⁷ Fies nobilium tu quoque fontium,
 Me ²⁸ dicente ²⁹ cavis ³⁰ impositam ilicem
 Saxis, ³¹ unde ³² loquaces 15
 Lymphae ³³ desiliunt tuae.

5 A me. 6 In sacrificium offerendo, et mactando, id est, cras tibi hoedus à me immolabitur. 7 Qui hoedus frontem tumore aliquo, ex quo cornua mox erumpunt, tumidum habet. 8 Iam primum nascentibus, erumpentibus. 9 Exercere admissuram, et faeturam: Meton. effe. 10 Propter illam Venerem cum alio hoedo adversario praeliari. Metaph. à bello. 11 Constituit apud se, et meditat. Verbum destinandi est consilii, et iudicii: sed quia hic tribuitur bestiae utriusque experti, Metaph. est inde. 12 Ut qui cras occidendus, et immolandus est. 13 Colorabit, tinget, alioque colore imbuet in tuum honorem. Sic supra Od. 6. Infecit aequor sanguine Punico. 14 Suo. 15 Tuos. 16 Libidinosi, luxuriosi: est enim capra animal lascivum. Virg. Ec. 2. Florentem cythisum sequitur lasciva capella. 17 Hircorum sc. id est, hoedus. 18 Polyptoton. 19 Ar-

dentis, maximosque calores excitantis. 20 Noxium, et pestiferum tempus. 21 Dies sideris illius exorientis. 15. Kalendas Augusti, occidentis post dies 40. qui et *Canticulares* inde appellantur. Synecd. part. 22 Neque ad te penetrare calore suo. 23 Delectabilem frigidum aquae potum. 24 Aratro. 25 Largiris, suppeditas, *πρόπεις*. Od. 6. lib. 2. *Ver ubi longum, tepidasque praebet Iupiter brumas.* Ter. in Hecyr. *Nihil apud me tibi defieri patiar, quin, quod opus sit, benigne praebeatur.* 26 Ovibus, et capellis libere pascentibus, varieque discursantibus. 27 Tu quoque, ò fons Blandusiae, adscriberis, et numeraberis in numerum nobilium fontium. 28 Carmine aliquo laudante. 29 Antrosus. 30 Innatam. 31 Ex quibus saxis. 32 Cum murmure labentes, ac sonantes. Metaph. ab hominibus ad inanimata. 33 Defluunt, decurrunt.

ODE XIV. Παραίνετική.

3 *Acleptados pugnatos regidos de un gliconio*
AD POPULUM ROMANUM.*Haec Ode laudes continet Augusti, ex Hispania, devictis Cantabris, revertentis.*

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **H**erculis ritu modo dictus, ² ô plebs,
³ Morte venalem petiisse ⁴ laurum,
⁵ Caesar Hispana repetit ⁶ Penates
 Victor ab ora.

⁷ Unico gaudens ⁸ mulier marito,
 Prodeat ⁹ iustis ¹⁰ operata Divis,
 Et ¹¹ soror clari ducis, ¹² et decorae
 Supplice vitta.

Virginum matres, ¹³ iuvenumque nuper

¹ Ut olim Hercules. Nam velut illic Iovis, et Alcmenae filius summis periculis exantlatis, post interfectum tergeminum illum Geryona, maxima bouum copia, multisque spoliis dives, et superbus in Italiam revertens, in documentum Hispaniae, à se devictae, duas columnas post se positas reliquit: Ita etiam Augustus, tot annorum bellis hostibus tandem superatis, gloriosissimum triumphum agens, ad suos revertitur. Ordo est. O plebs, Caesar modo dictus petiisse laurum venalem morte, victor ab Hispanica ora repetit penates ritu Herculis. ² Cives Romani. ³ Cum summis vitae periculis emendam. Od. 16. l. 2. non gemmis, neque purpura venale, nec auro. ⁴ Victoriâ de Cantabris, et Asturibus, ferocissimis Hispaniae populis, qua pacatus est orbis: lauro enim coronabantur victores. Meton. signi. ⁵ Augustus victor, et triumphator domum, et in patriam suam Romam ab extrema Hispaniae ora redit, seque gloriosissime suis restituit. ⁶ Meton. adi. pro domo, ubi Dii domestici asservantur, et colun-

tur. ⁷ Matrona casta, et pudica, maxima Livia Drusilla Augusti uxor, quae unico marito est contenta, procedat ad Deorum aras. Varia est Apostrophe ad privatas, et certas personas diversi sexus, et aetatis, licet eas alloquatur in tertiis personis: quas sigillatim hortatur ad sacra Diis facienda. ⁸ Synecd. gen. pro Livia Drusilla. ⁹ Diis patriis, usuque, ac consuetudine receptis; vel, qui tam insignem Caesari merenti victoriâ annuerint; vel, debita, et iusta pro sua fortitudine praestantibus. ¹⁰ Sacra faciens, et victimas offerens. Virg. Georg. 1. laetis operatus in herbis. Tibul. l. 2. El. 5. Tunc operata Deo pubes discumbat in herba, Arboris antiquae qua levius umbra cadet. ¹¹ Et Octavia magni ducis Augusti Caesaris soror, M. Vipsanii Agrippae uxor. Synecd. gen. ut in ducis. ¹² Et feminae, vel matronae reliquae vestitu sive habitu matronali in sacrificiis convenienti exornatae sacrificent. ¹³ Et matres iuvenum militum, qui nuper è tam periculoso bello Cantabrico salvi cum Augusto in patriam redierunt.

Sospitum : vos ô pueri , et puellae

¹⁴ Iam virum expertae , male ominatis

¹⁵ Parcite verbis.

¹⁶ Hic dies ¹⁷ verè mihi ¹⁸ festus ¹⁹ atras

²⁰ Eximet curas : ego nec ²¹ tumultum,

²² Nec mori ²³ per vim metuam , tenente

²⁴ Caesare terras.

I, ²⁵ pete ²⁶ unguentum , puer , et ²⁷ coronas,

²⁸ Et cadum ²⁹ Marsi ³⁰ memorem duelli;

³¹ Spartacum si ³² qua potuit ³³ vagantem

³⁴ Fallere ³⁵ testa.

³⁶ Dic et argutae properet Neaerae

³⁷ Myrrheum ³⁸ nodo cohibere crinem:

³⁹ Si per invisum mora ianitorem

Fiet , abito.

¹⁴ Nuptae. Contra Od. 2. supra. *Nuptiarum experts.* ¹⁵ A malis verbis, seu imprecationibus, litibus, iurgiis abstinete, favete linguis, bona verba dicite, *ἀφ' ὧν μίττε*. Religiose enim cavebant veteres, ne quid dictu, factuque inauspicatum inter sacra accideret. Vide Od. 1. huius libri. Al. *Nominatis.* ¹⁶ Quo tam gloriosus triumphus instruitur. ¹⁷ Non simulate. ¹⁸ Sacer. ¹⁹ Tristes, mordaces, omnesque ingratas sollicitudines, quae atram bilem excitare, hominesque tristes efficere valeant. Meton. effe. Sic Od. 1. huius lib. *Post equitem sedet* atra cura. ²⁰ Ex animo meo tollet. ²¹ Civilis belli furorem, nec seditiones. ²² Anaphora. ²³ Non naturali morte in bellico tumultu. ²⁴ Augusto terrarum imperium obtinente, *κράτεις τῆς γῆς*. ²⁵ Adfer mihi ad futura convivia, et laetitia. Apostrophe ad ministrum. ²⁶ Quo cesaries mea madefiat. ²⁷ Serta, quibus exorner. ²⁸ Et cadum vetustissimi vini, qui bello Marsico (quod cum Romanis gestum est à Marsis primum, duce Popedio, cupiditate adipiscendae urbis Romae) ante septuaginta

annos in cella promptuaria conditus est. ²⁹ Idem, quod bellum Italicum, et Sociale. ³⁰ Metaph. qua tribuitur sensus, et recordatio rei inanimatae. ³¹ Qui sedecim annis post bellum Marsicum, confluyente servorum fugitivorum multitudine, omnia passim vina populabundus diripuit, et absumpsit. ³² Aliqua ratione. Virg. 1. Aen. *Si qua fata sinant.* ³³ Italiam caede, latrocinis, et rapinis pervagantem. ³⁴ Latere, evitare. *λανθάνειν*. ³⁵ Cadus, sive dolium vini, quod non cum fugitivis suis militibus ebiberit, ex eo mihi profer. ³⁶ Dic etiam Neaerae canorae fidicinae, ut festinet colligere, et religare crinem in nodum, ut veniat semicompta, nec capillos suos curio e componat, ne mihi in mora sit. Vid. Od. 11. 1. 2. ³⁷ Subflavum, myrrhei coloris, vel myrrha delibutum. Eius enim non in unguentis modo, sed et in vino odorem commendarunt veteres. Tibul. 1. 3. El. 4. *Spirabat Tyrio myrrhea rore coma.* ³⁸ Od. 19. 1. 2. dixit, *nodo coercere.* ³⁹ Si non statim morosus ianitor te intromittat, noli esse molestus, sed abi tantum.

Lenit albescens animos ⁴⁰ capillus

25

Litium, et rixae cupidos protervae.

⁴¹ Non ego ⁴² hoc ferrem ⁴³ calidus iuventa,

⁴⁴ Consule Planco.

⁴⁰ Canus capitis mei capillus, id est, senectus mitigat animum meum, altercationum, et litium alias cupidum. Q. d. Ego iam vergo ad senectutem, patienter idcirco feram Neerae contumeliam, sed in iuventute ad ultionem devenissem. Meton. signi. ⁴¹ Ego, in iuvenili adhuc aetate constitutus,

non hoc tulissem. ⁴² Me à ianitore aliquo fuisse impeditum. ⁴³ Fervidus, et iracundus iuventute. Sic de Art. Poet. *florante iuventa Fervidus*, id est iuvenis. ⁴⁴ L. Munatio Planco Consule, anno ab urbe condita 720. cum essem trium et viginti annorum. Meton. subi. pro tempore Consulis Planci.

ODE XV. Μεμπτική, id est,

ad reprehendendum comparata.

I N C H L O R I M.

(Corais o vocais seg. de choridambico)
Ut iam vetula, petulantiae, et libidini modum constituat.

DICOLOS DISTROPHOS.

¹ *no se da* Uxor pauperis Ibyci,

² Tandem nequitiae fige modum tuae,
 Famosisque laboribus.

Maturo propior desine ³ funeri
 Inter ludere virgines,

⁴ Et stellis nebulam spargere ⁵ candidis.

⁶ Non, si quid Pholoën satis,

Et te, Chlorig, decet. Filia rectius

² Tu Chlorig, libidinosa anus, quae uxores tenuis illius, honestique Ibyci. ² Tandem pone, sive constitue finem incontinentiae tuae, et turpibus operibus, adulteriisque tuis. *Famosas* enim vocabant faeminas, quae stupro, aut adulterio infames erant. Sic supra Od. 3. *Famosus hospes*. ³ Desine inter puellas iocari, cum iam propter grandio rem aetatem morti vicinior sis, id est, anus decrepita. Meton. adi. pompae, et appara-

tus, pro ipsa morte. ⁴ Et desine virginibus formosis te vetulam, atque aridam admiscere. Alleg. è continuatis Metaphoris. ⁵ Lucidis: nam ut tenebrae nigrae, ita lux candida est. ⁶ Non enim statim, si quis satis iuvenem puellam Pholoën, filiam tuam, decet, et ornat, hoc etiam tibi, Chlorig, deformi vetulae matri ornamento est. Procatalepsis est eius, quod posset anus obiicere.

⁷ Ex-

- ⁷ Expugnat iuvenum domos,
⁸ Pulso Thyas uti concita tympano. 10
⁹ Illam cogit amor ¹⁰ Nothi
 Lascivae similem ¹¹ ludere capreae.
¹² Te lanae ¹³ prope nobilem
 Tonsae Luceriam, ¹⁴ non citharae decent,
¹⁵ Nec flos purpureus rosae, 15
¹⁶ Nec poti ¹⁷ vetulam faece tenus cadi.

⁷ Filia tua, aetate florens, multo rectius, quam tu, ad iuvenum fores ultro currit, inque eas irruipit; vel sua pulchritudine ipsos iuvenes sibi dedi cogit, et captivos detinet. Metaph. ab obsidentibus, et capientibus urbes. Simile est, quod Venerem, Od. 1. 1. 4. abire iuvenum domos iubet. ⁸ Thyadi, Bacchi sacerdoti, similis, quae, tympanorum pulsu exaudito, Bacchico furore discursat, et vagatur. ⁹ Filiam tuam iuenculam. ¹⁰ Quo Nothum iuvenem deperit. ¹¹ Amatori suo colludere. ¹² Aetas tua lanificio magis apta est, quam luxui, et ebrietati. ¹³ Quae circa laudatam Luceriam, Apuliae oppidum, ab ovibus detonsae sunt. Solenne enim, ut meretrices, inclinante aetate, a quaestu illo ad lanam, ac colum trans-eant. Tibul. 1. El. 6. *Nam quae fida fuit nulli, post victa senecta, Ducit inops tremulâ stamina torta manu.* ¹⁴ Non blandi amatorum cantus exornant. ¹⁵ Nec sertum ex rosis. ¹⁶ Nec vasa vini usque ad faecem more iuniorum meretricum exhausta, et evacuata, te vetulam decent. Anaphora. ¹⁷ Al. *vetula faece*, id est, veteri vino.

ODE XVI. Ὕμνος ποθητικῆς.

AD MAECENATEM.

Auro omnia patent. Horatius vero contentus est sua sorte, unde beatus exsistit.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

- ¹ Inclusam ² Danaën turris ³ ahenea,
⁴ Robustaeque fores, et ⁵ vigilum canum
⁶ Tristes excubiae ⁷ munierant satis
⁸ Nocturnis ab adulteris:
 Si non ⁹ Acrisium, ¹⁰ virginis ¹¹ abditae
 Custodem ¹² pavidum, ¹³ Iupiter, et ¹⁴ Venus 5
¹ Turri. ² Acrisii filiam. ³ Carcer validissimus. Metaph. ⁴ Et ianuae solidae, ferro, atque aere undique munitae. ⁵ Per totam noctem vigilantium. ⁶ Severae, quae Danaën tristem reddebant. Meton. effe. ⁷ Custodierant, satis munitam, et tutam reddiderant. ⁸ Adversus stupratores, sive adulteros, nocturno tempore ad illam commeaturos, vel, noctu saepius ambulantes. ⁹ Danaës patrem, Argivorum regem: qui cum ex oraculo didicisset, se à nepote ex filia Danaë vita privatum iri, summa cura filiam suam custodiit, ne quis ad illam penetraret, à quo gravida facta patrem morti daret. ¹⁰ Filiae suae Danaës. Synecd. gen. ¹¹ In carcere. ¹² Anxium, deque sua vita, et salute sollicitum. ¹³ In aurum mutatus, et per imbrem in sinum Danaës infusus. ¹⁴ Iovi auxilium ferens.

¹⁵ Risissent : ¹⁶ fore enim tutum iter , et patens,
 Converso in ¹⁷ pretium Deo.
¹⁸ Aurum per medios ¹⁹ ire ²⁰ satellites,
 Et ²¹ perrumpere ²² amat ²³ saxa , ²⁴ potentius 10
 Ictu fulmineo : ²⁵ concidit ²⁶ Auguris
 Argivi domus , ²⁷ ob lucrum
²⁸ Demersa ²⁹ excidio : ³⁰ diffidit urbium
 Portas ³¹ vir Macedo , et ³² subruit ³³ aemulos

¹⁵ Irrisissent , illusissent. ¹⁶ Illi enim Dii sciebant aditum ad Danaën facilem , et expeditum futurum , si Iupiter in aurum , stupri mercedem , mutatus esset , et ad eam aditum auro patefecisset. ¹⁷ Synecd. gen. pro aurea mercede , et imbre. ¹⁸ Nec anxiae , et sollicitae custodiae illam impedire possunt. Aurum enim , &c. Ostendit Poëta , auri non ad pudicitiam solum , sed ad omnia humana expugnanda immensam vim esse , et potentiam , *nilque tam sanctum , quod non violari , nihil tam munitum , quod non expugnari pecunia possit* : ut Cicero testatur. ¹⁹ Per Metaph. ab animatis datur motus rei inanimatae. ²⁰ Custodes alicuius magni Principis , aut Regis. ²¹ Frangere. ²² Soler , *φίλῃ*. Od. 3. l. 2. *Umbra hospitalem consociare amant*. ²³ Loca munita , quae viribus expugnari non possunt. ²⁴ Validius , quam fulmineus ictus. Plin. l. 33. scribit , fulmen numquam quinque altius pedibus descendere in terram. At auri illa sacra fames , ire nos in terrae viscera , et in sede Manium illud quaerere cogit. ²⁵ Corruit. ²⁶ Amphiarai varis universa familia sc. ipse , et uxor , et liberi. Synecd. gen. ²⁷ Ob aurum , seu ob aureum illud monile , quod Eriphyle , eius uxor , ab Adrasto , fratre suo , acceperat. Cic. *Eriphylen , accepimus in fabulis , ea cupiditate fuisse , ut cum vidisset monile (optinor) ex auro , et gemmis : pulchritudine eius incensa , salutem viri proderet*. ²⁸ Funditus eversa , terrae hiatu absorpta. Metaph. ab aquis , quibus obrui mi-

serum est. Amphiaras enim , cum à Polynice ad bellum Troianum , in quo se periturum praesciebat , una proficisci sollicitaretur , ut belli illud periculum effugeret , sese abscondit : verum propria uxor Eriphyle , Talai ex Eurynome filia , aureo monili ab Adrasto corrupta , ipsum Polynici prodidit. Qui ad bellum Troianum productus , ibidem à terra absorptus fuit. ²⁹ Al. exitio. ³⁰ Divisit , perrupit , prostravit. Arietis ergo loco ei munera fuere. ³¹ Philippus rex Macedoniae. Synecd. gen. Cic. l. 1. Epist. ad Attic. *Philippus , Alexandri Magni pater , omnia castella expugnari posse dicebat , in quae aëllus , auro onustus , possit ascendere*. Plutarchus in Paulo Aemilio scribit , traditum esse à veteribus historicis , non Philippum , sed eius aurum Graeciam subegisse , atque evertisse : constatque inter omnes , illum plures urbes auro , quam vi , et ferro , cepisse. Nec mirum : siquidem Apollinis Pythii oraculum consulenti , responsum à Deo ad hunc modum , ferunt. *Ἀ' ῥυρραῖς λόγχασι μάχῃ , δὲ παντανικυσεῖς*. Quo versu argenteis pugnanti hastis victoria promittitur. His ergo instructus armis Philippus , Olynthum urbem , corrupto Laethene proditore , cepit. ³² Prostravit , et evertit , qui antea stabant. Metaph. à cuniculis , quibus fundamenta parietum evertuntur : sic Philippus reges alios , suae dominationis aemulos , muneribus expugnavit. ³³ De regno , et principatu inter sese per aemulationem , et invidiam contendentes.

34 Reges 35 muneribus : 36 munera navium 15

Saevos 37 illaqueant duces.

Crescentem 38 sequitur 39 cura pecuniam,

40 Maiorumque fames : 41 iure perhorru

42 Late conspicuum tollere 43 verticem,

Maecenas equitum decus. 20

Quanto quisque sibi plura 44 negaverit,

A Dis plura 45 feret. Nil cupientium

46 Nudus 47 castra peto ; 48 et transfuga 49 divitum

50 Partes linquere gestio:

51 Contemptae 52 dominus splendidior rei, 25

53 Quam si , quidquid arat 54 non piger 55 Appulus,

56 Occultare meis dicerer horreis,

57 Magnas inter opes inops.

34 Graecia. 35 Corruptos. Itaque Val. Max. l. 7. c. 2. scribit, Philippum maiore ex parte mercatorem Graeciae ante fuisse, quam victorem. Hoc appellat Ennius, *bellum cauponari*. 36 Munera irretiunt, et corrumpunt immites navium gubernatores sive praefectos, id est, piratas. Al. sic exponunt: Munera navium, id est, merces peregrinae, quae navibus ad nos advehuntur (ut, *munera terrae*, et *munera maris*) saevos duces illaqueant. 37 Metaph. à venatoribus, qui plagis, et laqueis excipiunt illigatas, et implicatas feras. 38 Perpetuo comitatur. 39 Anxietas, et sollicitudo servandi. Hanc curam exagitat Horat. Sat. 1. l. 1. *An vigilare metu exanimem, noctesque diesque Formidare malos fures, incendia, servos, Ne te compilent fugientes, hoc iuvat? horum Semper ego optarim pauperrimus esse bonorum.* 40 Et desiderium, sive cupiditas plurimum pecuniarum. Sic Od. 24. huius lib. *scilicet improbae Crescunt divitiae; tamen Curtae nescio quid semper abest rei.* 41 O Maecenas, equitum Romanorum splendor hinc factum est, quod ego Horatius merito merui, caput meum attollere, et evehere, id est, ad summas divitias, summos honores, et nimiam potentiam ascendere. 42 Dif-

fuse celebrem, atque multis hominibus conspicuum. 43 Opes, potentiam, et honores, Metaph. 44 Suae cupiditati denegaverit, id est, quanto paucioribus contentus esse voluerit, suam cupiditatem refrainans, tanto maiorem Deorum in se liberalitatem experietur, et tanto ditior ab illis reddetur: utpote iam contentus iis, quae habet. 45 Accipiet, auferet. Od. 8. l. 4. *neque tu pessima numerum Feres.* Et Virg. Aen. 9. *et argenti magnum dat ferre talentum.* 46 Pauper, omnibusque rebus externis exutus. 47 Consortia. 48 Et tamquam fugitivus ab uno exercitu in alium fugiendo transit. Translatio à re militari. 49 Qui in maximis divitiis anxii sunt. 50 Consortia relinquere cupio, neque cum illis esse. 51 A divitibus, id est, pauperis, et vilis. 52 Possessor ditior, dum securo animo illa fruor: nam magis possidemus ea, quae contemnimus, quam ea, quibus non utimur, si possidemus. 53 Quam si ditissimus essem. 54 Laboriosus, diligens Appulus serit, ac metit. 55 Synecd. spe. pro quovis impense opulento. 56 Habere reconditum. 57 Et interea ritu avarorum in magnis divitiis egenus viverem. Unde illud: Tam deest avaro quod habet, quam quod non habet.

58 Purae rivus 59 aquae, silvaque 60 iugerum
 Paucorum, et segetis 61 certa fides meae,
 Fulgentem imperio fertilis Africae

30

Fallit, sorte beatior.

62 Quamquam nec Calabrae mella 63 ferunt apes,
 Nec 64 Laestrighonia 65 Bacchus in amphora

66 Languescit mihi, nec 67 pinguis 68 Gallicis

35

69 Crescunt vellera pascuis;

70 Importuna tamen pauperies 71 abest:

Nec, si plura 72 velim, 73 tu dare deneges.

Contracta melius parva 74 Cupidine

Vectigalia porrigam,

40

Quam si 75 Mygdoniis regnum 76 Halyattici

Campis continuem. Multa 77 petentibus

Desunt 78 multa: 79 bene est, cui Deus 80 obtulit

Parca, 81 quod satis est, manu.

58 Haec mea tenuis, et contempta res. Suas nunc divitias explicat Poëta, de quibus Sat. 6. l. 2. 59 In agro meo Sabino. 60 Quae pauca tantum iugera suo ambitu continet. 61 Et spes fundi mei, eiusque annui proventus indubitata, quaeque vana spe me numquam lacrat, vel fundus meus fidelis fallit, id est, latet eum, vel ignoratur ab eo, qui Africae imperio splendidus, et superbus, id est, qui Africae imperat, quod conditione melior sit, id est, is, qui toti Africae imperat, nescit rivum aquae purum, sylvamque brevem, et angustam, et fundum fidelem, et respondentem votis agricolae, plus valere ad vitam beatam comparandam, quam suas maximas opes, latissimumque imperium, ut qui Imperator ignorat, in rebus modicis vitam esse longe iucundissimam. 62 Procatalepsis est, sive occupatio rei obiectandae. 63 Mihi. In Calabria sunt flores apibus gratissimi. 64 Formiano, à *Formiis*, oppido Campaniae, ubi sedes suas habuerunt

Laestrighones, populi immanissimi, ita ut humana carne vescerentur. 65 Vinum. Meton. effic. 66 Senescit, acescit, inque vappam degenerat. Sic infra Od. 20. *Promere languidiora vina*. 67 Crassae, ac densae lanae. 68 Sic. in. 69 In ovibus. 70 Odiosa, molesta, in qua nulla est requies, quae egentem importunum esse cogit. Sic alibi *argenti sitim importunam* appellat. 71 A me. 72 Possidere. 73 O Maecenas, quae singularis tua liberalitas est, plura mihi dare recuses. 74 Refraenata, et coercita divitiarum cupiditate, facilius tributum persolvam sive pendam, quam si Lydiam Phrygiae adiungam, id est, quam si essem ditissimus. Metaph. à rebus corpore praeditis, et Meton. effic. 75 Phrygiis. Mygdon enim Phrygiam tenuit. 76 Halyattae regis Lydiae ditissimi, Craesi patris. Synecd. periph. Lydiae. 77 Desiderantibus. 78 Epanalepsis. 79 Sc. ei, id est, ille contra felix vivit, qui modica re contentus vivit. 80 Dedit. 81 Quantum sufficit ad vitam degendam.

ODE XVII. Παραίνετική.

AD AELIUM LAMIAM.

Lamiae nobilitatem laudat, deinde admonet, ut dlem crastinum hilariter exigat.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

asclepiddeos pegui
¹ A Eli, ² vetusto ³ nobilis ab ⁴ Lamo,
 (⁵ Quando et ⁶ priores ⁷ hinc Lamias ⁸ ferunt
 Denominatos, et ⁹ nepotum

¹⁰ Per memores genus omne fastos)

Autore ab illo ¹¹ ducis originem,

¹² Qui ¹³ Formiarum moenia dicitur

¹⁴ Princeps, et ¹⁵ innantem ¹⁶ Maricae

Litoribus ¹⁷ tenuisse ¹⁸ Lyrin,

¹⁹ Late tyrannus: ²⁰ cras ²¹ foliis nemus

Multis, et ²² alga ²³ litus inutili

³⁴ Demissa tempestas ab Euro

²⁵ Sternet, ²⁶ aquae nisi ²⁷ fallit ²⁸ augur

²⁹ Annosa cornix: ³⁰ dum potes, ³¹ aridum

¹ Aeli Lamia. ² Antiquissimo. ³ Genus tuum deducens generosus es. ⁴ Formiarum vel Laestrigonum rege, et conditore, Nepruni filio. ⁵ Siquidem, quandoquidem. ⁶ Parentes tuos. ⁷ Ab hoc antiquo Lamo. ⁸ Historiae memorant, nomen sortitos. ⁹ Posterorum suorum, tui, et aliorum. Synecd. spec. ¹⁰ Per fastorum libros, sive urbis Romae annales (in quibus res annuatim, et breviter ad posterorum memoriam notabantur) tuorum maiorum crebram mentionem facientes, denominatum esse vere dicunt. Meton. subi. ¹¹ Deducis genus tuum. ¹² Lamum intelligit. ¹³ Civitatis Campaniae. ¹⁴ Primus: ut Od. 16. 1.1. *Principi Lamo*; et Od. 30. huius lib. Princeps *Aeollum carmen ad Italos Deduxisse modos*. ¹⁵ Influentem. Translatio à piscibus animatis. ¹⁶ Nimphae, Latini regis matris, uxoris Fauni: de qua Virg. 7.

Aen. *Hunc (Latinum) Fauno, et Nympha genitum: Laurente Marica.* ¹⁷ Inhabitasse. ¹⁸ Fluvium, influentem in Minturnas, oppidum Campaniae, ubi Marica colitur. ¹⁹ Longe lateque in Italia regnans, *ἐν πρυγείῳ*. Virg. 1. Aen. *Hinc populum late regem, belloque superbum, &c. Ordo est*: Cras tempestas demissa ab Euro sternet nemus multis foliis, et sternet litus alga inutili. ²¹ Ab arboribus deiectis. ²² Herba marina nullius usus, quam mare ad littus proicit. Hinc proverbium, *Vilius alga*, pro re vilissima, et nullius pretii. Hisp. *Ovas*: Agros pinguefacit. ²³ Maris. ²⁴ Deorsum missa, agitata. ²⁵ Extendet, et complanabit. ²⁶ Pluviae. ²⁷ Vaticinio suo me decipit. ²⁸ Praescia, praenuncia. ²⁹ Ad multos annos vivens. ³⁰ Dum tibi per aetatem licet. ³¹ Siccum, quod cito flammam concipiat.

³² Compone lignum : cras ³³ genium merō
Curabis ; et ³⁴ porco ³⁵ bimestri
³⁶ Cum famulis operum solutis.

15

³² Exstrue, ut frigus propulses, id est ; facito, ut focus tuus sit luculentus. Od. 9. l. 1. *Dissolve frigus, ligna super foco large reponens.* ³³ Tum. ³⁴ Quia porcellus est animal, ut ait Iuvenal. *propter convivia na-*

tum. ³⁵ Duorum mensium, ad convivium sc. cum familiaribus habendum, non ut Genio immoles. ³⁶ Cum administris tuis otiosis, omnium operum vacuis.

ODE XVIII. Προσευκτική. id est,

ad precandum apposita.

3 asclepiados peguēdos segidos deun glico
A D F A U N U M.

Deum sylvestrem, infernum, et pestilentem, precatur, ut per suos transiens agros, sibi suisque sit propitius : ac vult memorem esse eorum, quae quotannis ipse religiose praestat.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ Faune, ² Nympharum ³ fugientum amator,
Per meos ⁴ fineis, et ⁵ aprica rura
⁶ Lenis ⁷ incedas, abeasque parvis
Aequus ⁸ alumnis:
Si tener ⁹ pleno ¹⁰ cadit hoedus anno,
Larga nec desunt Veneris ¹¹ sodali
Vina ¹² craterae, ¹³ vetus ara multo
¹⁴ Fumat ¹⁵ odore.

¹ Rusticorum Deus. Huic Fauno (quem Graeci Pana appellant) sacrificabant Romani, Vere ineunte, et Nonis Decembribus. ² Dryadum, et Hamadryadum, quae sylvarum sunt, et arborum. Syn. gen. ³ Te fugientium, propter insignem salacitatem tuam, ne virginitatem amitterent. ⁴ Agri in Sabinis. ⁵ Solis radiis illustrata, et temperata. ⁶ Oro te, ut transeas placidus, et propitius, *πρᾶος*, sine iracundia. ⁷ Epizeuxis. ⁸ Mitis, *ἡπιότης* : nullamque noxiam inferens parvis meis agnis, et ca-

pris. Synecd. gen. ⁹ Exacto, completo. ¹⁰ In tuum honorem à me immolatur. Metaph. ab iis, qui de suo statu deliciuntur. Virg. 1. Aen. *Multa tibi ante aras nostrā cadet hostia dextrā.* ¹¹ Comiti, amico, quia, teste Terentio, *sine Cerere, et Libero friget Venus.* Veneris enim veluti nutrimentum quoddam vinum. ¹² Amplissimo poculo. ¹³ Et si ara per multos iam annos tibi instituta, &c. ¹⁴ Accensa quotannis semper fumat. Sic Virgil. Ecl. 1. *Blissenos cui nostra dies altaria fumant.* ¹⁵ Largioris thuris.

¹⁶ Lu-

¹⁶ Ludit ¹⁷ herboso pecus omne campo,

Cum tibi Nonae redeunt Decembres:

¹⁸ Festus in pratis ¹⁹ vacat ²⁰ otioso

Cum ²¹ bove ²² pagus.

Inter ²³ audaces lupus ²⁴ errat agnos:

²⁵ spargit agresteis ²⁶ tibi sylvae ²⁷ frondes:

²⁸ Gaudet ²⁹ invisam ³⁰ pepulisse ³¹ fossor

Ter pede terram.

¹⁶ Exultat, qua pecudes sentierent, Faunum suum esse custodem, hoc praesertim die, nempe Nonis Decembris: quo tempore Faunalia anniversaria in pratis, et sylvis celebrabantur. ¹⁷ In campo gramineo. ¹⁸ Tua festa celebrans. ¹⁹ Quiescit, et feriatur. ²⁰ Ab omni opere cessante. ²¹ Aratorio. ²² Omnis pagi rusticus, et incola. Meton. subi. ²³ Lupum illo die non metuentes (quod alioqui natura faciunt) tui nominis praesidio fre-

tos. ²⁴ Lenis vagatur, omnemque feritatem suam deponit. ²⁵ Folia producit, et humum illis exornat, id est, illo ipso tempore arbores virescunt. ²⁶ In tuum honorem. ²⁷ Meton. adi. pro arboribus. ²⁸ Delectatur. ²⁹ Odiosam, propter laborem, quem fossor in terra foedienda, et colenda perfert. ³⁰ Hilariter saltasse tui sacrificii temporibus. ³¹ Vinitores, et agriculae. Synecd. sing. pro plur.

ODE XIX. Διαβολική.

AD TELEPHUM.

Reprehendit eum locosē, quod veteres historias describens, ea negligat, quae ad lucundē vivendum pertinent.

procaico o coraico sequido de un choniambo

DICOLOS DISTRÓPHOS.

¹ Quantum distet ab ² Inacho
³ Codrus, ⁴ pro patria ⁵ non timidus mori,
Narras, et genus ⁶ Aeaci,

¹ O Telephe, tu historicorum more computas, et describis, quot anni intercedant inter Inachum, et Codrum. ² Primo Argivorum Rege. ³ Ultimus Atheniensium Rex, ut testatur Paterculus, Melanthi filius, qui pro patria habitu servili indutus in medios hostes se immisit, ut incognitus interficeretur. ⁴ Pro salute patriae suae. Apollo enim ex oraculo responde-

rat, quorum Rex interfectus esset, eos superiores fore. De Codri morte Cic. Tusc. 1. Iustin. 1. 2. et Val. Max. 1. 3. c. 6. ⁵ Imperterritus mori. Sic Od. 9. l. 4. Non ille pro caris amicis, Aut patria timidus perire. ⁶ Iovis filii, Aeginae regis, infernorum iudicis, ex quo Phocus, Peleus, et Telamon, Ajax, Teucer, et Achilles oriundi.

Et

Et pugnata ⁷ sacro ⁸ bella sub Ilio:
 Quo ⁹ Chium pretio cadum
 Mercemur, quis ¹⁰ aquam temperet ignibus,
¹¹ Quo praebente domum, et quota
¹² Pelignis caream frigoribus, taces.
¹³ Da Lunae propere ¹⁴ novae,
¹⁵ Da noctis mediae, ¹⁶ da, puer auguris
 Murenæ: ¹⁷ tribus, aut novem
¹⁸ Miscentur cyathis pocula ¹⁹ commodis.
 Qui Musas ²⁰ amat ²¹ impareis,

⁷ A Diis condito. Vid. Od. 3. huius
 1.8 Decem annis ad Troiam pugna-
 ta. ⁹ Taces, id est, non narras, quan-
 ti emamus cadum vini Chii, vini
 optimi, et laudatissimi. Synecd. spe.
 Inter Graeca vina Chio, inter Ita-
 lica Falerno, primas dedere Ro-
 mani: qua de re Epod. 9. ¹⁰ Bal-
 neum, in quo, antequam discum-
 bamus, lavemur, et ungamur, ca-
 lefaciat. Nam veteres non nisi loti,
 et uncti discumbabant. Alii aquam
 hic malunt intelligere adhiberi ad
 vinum hyeme tepesciendum. Nec
 enim tantum frigidam miscebant
 ad temperandum vinum; sed cali-
 dam interdum, ut vini frigiditas,
 aut nive aut glacie quaesita, non
 noceret. Unde Iuven. Sat. 5. *Quan-
 do vocatus adest callidae, gelidaeque
 minister.* ¹¹ Taces quo amico nos
 amicos domi suae ad convivium
 invitante, id est, cuius domi, et
 quota hora nos convivas ad se vo-
 cet, ut prope luculentum aliquem
 focum Pelignum frigus propulse-
 mus. *Praebere domum* Graeci *πρὸς
 οἶκον* dicunt. Sic Sat. 5. l. 1. *Mu-
 rena* praebente domum, *Capitone
 culinam.* ¹² Vehementissimis fri-
 goribus. Synecd. spe. ¹³ *Pelig-
 num* est oppidum apud Samnites,
 propter montes frigidum. ¹⁴ In-
 terrupto Telephi sermone minime
 convivali, ut invitatione laetitiam
 excitet, arrepto calice, quasi iam
 sit in convivio, triplici nomine
 sibi infundi iubet, dicens puero
 pincernae: Cyathos vini mihi in-
 funde, mihi que sine mora, ac fes-
 tinanter da aliquod poculum Lu-

nae novae, id est, in honorem
 Lunae novae, id est, vespertinae,
 et orientis, id est, noctis initio
 ebibendum: quia ab hoc tempore
 coena initium caepit. 5. Virg.
 1. Georg. *Aut cum Sole novo terras
 errorat Eous,* id est, oriente Sole.
¹⁵ Da aliquod poculum in gra-
 tiam mediae noctis, in quam coe-
 nam, et computationem usque
 producam, epotandum. Anaphora.
 et Aposiopesis. ¹⁶ Da cyathum au-
 guris Murenæ, id est, in hono-
 rem Murenæ, qui iam in angurum
 collegium assumptus est, quique
 auguria sua matutino tempore cap-
 tabit, evacuandum; nam per to-
 tam noctem potare animus est. ¹⁷
 Infra enim tria pocula in convivio
 nulla gratia, sed moestitia est: su-
 pra novem autem insania. ¹⁸ In
 convivio proponitur. Al. *miscento.*
¹⁹ Aptis, convenientibus cuique
 suis: ut, qui in Musarum sunt
 tutela, ad illarum numerum no-
 vem sumant pocula: qui vero Gra-
 tiis, seu Charitibus placere volunt,
 dumtaxat tria. Alii exponunt mi-
 noribus, et ad voluptatem tantum,
 ebrietatem non inducentibus. Alii
 (quod mihi maxime placet) expo-
 nunt: plenis, quibusque ad iustam
 mensuram nihil desit. Et tales cer-
 te poscere debebat is, cui è vino
 insanire constitutum erat. Romani
 enim id, cui nihil deest, sed per-
 fectum, omnibusque numeris ple-
 num est, vocant *commodum*. Ita *ta-
 lentum commodum* à Plauto. Vel de-
 nique *commodis* id est, commo-
 de. ²⁰ Musis deditus. ²¹ Numero,
 nempe novem.

- ¹² Ternos ter cyathos ²³ attonitus petet
²³ Vates : ²⁴ treis prohibet supra 15
²⁵ Rixarum metuens ²⁶ tangere ²⁷ Gratia,
²⁸ Nudis iuncta ²⁹ sororibus.
³⁰ Insanire iuvat : cur ³¹ Berecynthiae
³² Cessant flamina tibiae?
³³ Cur ³⁴ pendet ³⁵ tacita fistula cum lyra? 20
³⁶ Parcenteis ego dexteras
Odi : ³⁷ sparge rosas : ³⁸ audiat invidus
³⁹ Dementem strepitum ⁴⁰ Lycus,
⁴¹ Et vicina seni non habilis Lyco.
⁴² Spissa te nitidum ⁴³ coma, 25
⁴⁴ Puro te ⁴⁵ similem , Telephe , ⁴⁶ Vespero,
⁴⁷ Tempestiva ⁴⁸ petit Chloë:
Me ⁴⁹ lentus Glycerae ⁵⁰ torret amor meae.

²² Ille in novem Musarum gratia tria pocula ter, id est, novies bibet, et evacuabit. ²³ Tamquam Poëta, Musarum amore perculsus, vinoque excitatus, et quasi iam stupescens ex nimio vino. ²⁴ Cyathos. ²⁵ Iurgiorum, ad quae, si quis plures, quam tres, ebiberit, facile exsurgit. Sic Od. 24. l. 3. et metuens alterius viri Certo fœdere Castitas. ²⁶ Vetat, eum plures quam tres cyathos bibere. ²⁷ Quae numero ternario, et impari gaudet. ²⁸ Quia sine fūco esse debent. ²⁹ Coniuncta sororibus duabus, manibus connexis, et complicatis. ³⁰ Libet mihi Poëtico furore incitari, et ad novem Musarum numerum capacia pocula evacuare usque ad insaniam, non me continere intra Gratiarum numerum. Relictis ergo Gratiis modestioribus, venit ad Musas, Poëtici furoris praesides. ³¹ Phrygiae (nam in Phrygia tibiatarum usus primum inventus est) quae sacris Berecynthiae, matris Deorum, adhibebatur. ³² Flatus sive soni in nostro convivio otium agunt, id est, cur non inflantur tibiae Phrygiae? ³³ Anaphora. ³⁴ De pariete depen-

det, et nullum sonitum edit, nec pulsatur? ³⁵ Muta. Metaph. ubi motus, et sensus rei inanimatae detrahitur. ³⁶ Manus otiosas à tibiae cantu, vel parce ministrantes, et ignavas in vino miscendo. ³⁷ O puer, insperge rosas mensae. ³⁸ Non sine dolore. Optatio est arrogantis. ³⁹ Nostrum ebriorum furiosum tumultum, hilaritatis nostrae indicem. ⁴⁰ Vicinus ille Lycus. ⁴¹ Et strepitum nostrum audiat vicina eius amica, quae Lyco seni non est apta, neque conveniens, quia iuvenis puella est. ⁴² O Telephe, Cloë tempestiva petit te nitidum spissa coma, et similem puro Vespero. ⁴³ Densis capillis, unguento delibutis, nitentem iuvenem. ⁴⁴ Sereno. ⁴⁵ Hilarum, et serenum. ⁴⁶ Luciferò occidentali, vespertino sideri. ⁴⁷ Aetate tibi conveniens, nubilis. ⁴⁸ Ultero appetit, et amat. ⁴⁹ Languidus, qui lente, et diu protractus, me languore afficit. Sic Od. 13. l. 1. Quam lentis penitus macerer ignibus. ⁵⁰ Perurit, interius consumit. Sic Od. 9. huius lib. Me torret face mutua Thurini Calais filius Ornithi. Metaph. ab igne.

3. asgute *pegen* *segi* *de uel* *gliconi*
AD PYRRHUM.
Ne formosum Nearchum à sua meretricula distrahat.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

no *il* *da*
Non vides, quanto ² moveas periculo,
 Pyrrhe, ³ Getulae ⁴ catulos ⁵ leaenae?
 Dura ⁶ post paulo ⁷ fugies ⁸ inaudax
⁹ Praelia ¹⁰ raptor:
 Cum per ¹¹ obstantes ¹² iuvenum catervas
¹³ Ibit insignem ¹⁴ repetens ¹⁵ Nearchum:
¹⁶ Grande certamen, ¹⁷ tibi praeda cedat
¹⁸ Maior, an ¹⁹ illi.
²⁰ Interim dum ²¹ tu celereis ²² sagittas
 Promis, ²³ haec dentes acuit timendos;
²⁴ Arbiter pugnae posuisse nudo
 Sub pede ²⁵ palmam

1 Non vides, o Pyrrhe, quanto periculo amanti puellae formosam adolescentem adimas? Allegoria est è perpetuis Metaph. à venatoribus. 2 Amoveas, eripere coneris: mox enim raptozem appellat. 3 Lybicae. Virg. 5. Aen. *tergum Getuli immane leontis*. 4 Iuniores foetus, id est, Nearchum. 5 Puellae suae? 6 Paulo post. 7 Vitabis, teque in fugam coniiciens, victum fatebere. 8 Non audax, timidus, ignavus. 9 Cum illa, tamquam leaena. 10 Tu Pyrrhe, qui catulos suos leaenae rapias, seu rapueris. 11 Impedientes, et resistentes, ne per vim Nearchum repetere possit. 12 Qui Nearchum aequali suo favent. 13 Cum illa, via vi facta, tamquam rabida leaena perrumpet. 14 A te per vim. 15 Iuvenem. 16 Tum inter te, et illa magnum praelium futurum est, utrum tu vinces, an illa, id est, uter vestrum Nearchum sit positurus. 17 Habenti. 18 Repetenti. 19 Utilior, et gratior, tibi ob amo-

rem, an illi ob lucrum. 20 Manet Poëta in suavissima Allegoria. 21 Tamquam venator catulum rapturus. 22 Arma, et tela tua, quae in illam, tamquam leaenam, coniicias, producis, expedis. 23 Haec etiam, tamquam leaena, sibi non deest, et dentes suos formidandos maledicentia armat. 24 Ille autem Nearchus tamquam pugnae index dicitur sub suo solo arbitrio victoriam posuisse, vel pedibus posuisse, i. habere in sua potestate victoriam, ut, utri velit, victoriam adiudicet. Dicemur enim ea sub pedibus ponere, et habere, quae plane in nostra sunt potestate, ita ut ea proterere, et calcare liceat, cum lubet: et sic Graeci *ὕπὸ ποδῶς τίθεσθαι* et *πάσχειν*. Nearchum ergo adolescentem securum esse ostendit, atque eorum negligere contentionem, qui de re, quae in ipsius arbitrio sit, litigent. Synecd. gen. 25 Victoriam, cuius insigne est palma. Meton. adi. signi.

34 Raptus ab 35 Ida.

maque vincas Nirca. 32 Aut qualis fuit raptus, &c. 33 Fontibus abundante: ex quibus duo refluunt fluvii. Scamander, et Simois. Unde Homerus *πιδήσσαν* nominat, quasi *πιδανήσσαν*. 34 Ganymedes, Trois filius formosissimus, qui ab Ida monte per aquilam in coelum raptus fuit, ut ibi Jovis pincerna, Diis nectar infunderet. Virg. 1. Aen. et rapti *Gany-medis honores*. 35 Phrygiae monte.

AD AMPHORAM.

de occasione oblata, vini laudes commemorat.
tricolor tetrastrophos huius species
TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹⁰ Quocumque ¹¹ lectum nomine Massicum

lum. Sic Od. 11. l. 2. *Pellente lascivos amores Canille*, facilemque somnum. 9 Duplex est hic Tropus: 1. Metaph. in *pla*, à rebus inanimatis, et intelligentibus ad animatam, rationisque expertem: deinde Synecd. gen. pro amphora. *Testa* enim est vas quodlibet è terra factum. 10 O *testa*, cuiuscumque Consulis nomine notata, sive Manlio Consule, sive alio Consule, in te reconditum servas, et geris nobilissimum vinum Campanum in Massicis montibus natum. Inscribebantur enim Consulium nomina in testis, seu amphoris, seu cadis, ad notandam vini aetatem. 11 *Electum*, optimum.

Ser-

Servas, ¹² moveri digna ¹³ bono die:
¹⁴ Descende, Corvino ¹⁵ iubente,
¹⁶ Promere ¹⁷ languidiora vina.
¹⁸ Non ille, quamquam Socraticis ¹⁹ madet
 Sermonibus, te negliget horridus:
²⁰ Narratur et prisci Catonis
 Saepe mero ²¹ caluisse ²² virtus.
²³ Tu lene ²⁴ tormentum ingenio admoves
 Plerumque ²⁵ duro: tu sapientium
²⁶ Curas, et ²⁷ arcanum ²⁸ iocoso
 Consilium ²⁹ retegis ²⁸ Lyaeo:
³⁰ Tu spem reducis mentibus ³¹ anxiis,
³² Viresque, et addis ³³ cornua pauperi;

10

15

¹² Certe tu, amphora, digna es, quae in usum producaris, atque depromaris. Od. 13. Epod. Tu vina Torquato move Consule pressa meo. 13 Festo, fausto, et laeto. 14 Age ex editiori apotheca, in qua recondita es, descende. 15 Dignitate sua id ipsum praecipiente. 16 Vel descende promere, id est, ut ex te promas sive proferas, vel iubente promere, id est, ut promas. 17 Vetustate minus fortia, mitiora, atque delicata. 18 Quamvis Corvinus philosophia Socratica sit refertus, imbutus, et irrigatus, non erit tamen tam horridus, ut te contemnat, et à te imbui, et inebriari spernat, sed magno in honore illi es futura. Procatalepsis eorum, quae possent obiici de sobrietate Corvini. 19 Refertus est. Metaph. à liquidis, ut *madere multo imbre Baccho*. 20 Virtus Catonis, id est, ipse excelens, et severus M. Cato Censorius maior vino, parce sumpto, hilaris fuisse dicitur. 21 Effervuisse, omnibusque curis valedixisse. 22 Meton. rei adiunctae pro subiecto gravi, et severo ipso Catone virtute praedito. 23 Laus vini. Per te, o pia testa, vel o vinum, quasi per eculeum ingenia

severiora explorantur, qualia sint. Huc pertinet locus ille in Art. Poët. *Reges dicuntur magnis urgere culullis, Et torquere mero, quem perspexisse laborent, An sit amicitia dignus*. Celebratur cuiusdam Persae Apophthegma, qui negavit tormentis opus esse ad exquirendam veritatem, vino enim rectius elici. 24 Mite tormentum tui caloris: quia alia tormenta aspera, et gravia sunt. Alleg. ab iis, qui coguntur vi tormenti confiteri. 25 Severo ingenio, ex quo alias nulla tormenta aliquid extorquerent. 26 Graviora cogitationes, et studia. 27 Secretum. 28 Vino tuo, quod inclusum geris, curas solvente, hilari. Metonim. effic. *Lyaeus* unum est ex nominibus Bacchi. 29 Manifestas, et in lucem profers. 30 Sic Od. 17. l. 1, *Qui, post vina gravem militiam, aut pauperiem crepat?* Et Ep. 5. l. 1. *Quid non ebrietas designat? operta recludit, Spes iubet esse ratas, &c.* Anaph. 31 Sollicitis. 32 Animique robur. 33 Pugnandi audaciam, et confidentiam hominibus contento addis, eumque ex timido audacissimum reddis. Ovid. *Tunc pauper cornua sumit*. Metaph. à bestiis.

34 Post te neque 35 iratos 36 trementi

Regum 35 apices, neque militum arma.

20

37 Te Liber, et si laeta 38 aderit Venus,

39 Segnesque nodum solvere Gratiae,

40 Vivaque 41 producent lucernae,

Dum 42 rediens 43 fugat astra Phoebus.

34 Post te, o vinum largius potum, et postquam te liberalius bibit. 35 Infestam Regum maiestatem, et potentiam, *vel*, Regum iratorum maiestatem, et potentiam, per Hypallagen. Od. 35.

1. 1. *Hinc apicem rapax Fortuna cum stridore acuto Sustulit*, &c.

Metaph. à flocco lanae verrici pileorum insuto. Proprie *Apex* est sacerdotum insigne. 36 Cum tremore timenti, exhorrescenti. 37 O

pia testa, sive amphora, Bacchus, et Venus, et Gratiae, et lucernae producent te. In *Liber*, *Venus*, *Gratiae*, *lucernae* est Alleg. è causis ad iucunditatem, et hilaritatem animorum indicandam, pro vino, amore, venustate. In *nodum* est

Metaph. à corporibus colligatis, pro fide. 38 Nobis in convivio.

39 Quae tardae sunt in rumpendo, amicitiae, et concordiae vinculo, quae non facile concordiam dissolvunt. Hellenismus. 40 Per totam noctem ardentes, et incensae: ignem enim vivere, et mori dicimus, ut animal quoddam. Metaph. ab animatis. Vide Od. 8. huius libri.

41 Te amphoram, tuumque vinum prolongabunt, id est, totam noctem bibetur, *vel*, tota nox in vino, et hilaritate consumetur. Sic Od. 8. huius lib. *et vigiles lucernas Profer in lucem*. 42 Ad nos matutino tempore. 43 Radiis suis reliqua minora astra obscurat, id est, dum redit aurora.

ODE XXII. Εὐχαριστική.

I N D I A N A M.

Dianae, cuius officia celebrat, pinum, villae suae imminentem, con-

3 arcepiddeos piqueros regidos De un gliconico

DICOLOS TETRASTROPHOS.

1 Montium custos, nemorumque virgo,

Quae 2 laborantes utero puellas

3 Ter vocata audis, 4 adimisque letho,

5 Diva triformis;

1 O Diana, Iovis, et Latonae filia, quae venatrix in sylvis, et montibus tuas venationes exerces. Synecd. gen. 2 Feminas utero dolentes, id est, partui vicinas sive parturientes audis. Hinc *Lucina* dicta, quod infantibus in *lucem* venientibus opem ferat. 3 Postquam ter ab ipsis invocata es, exaudis. Numerus ternarius religioni tribuitur. 4 Et quae praestas, ut mulieres salvae pariant, et incolumes. 5 Diana tergemina, *πριμορφος*, *τριπροσωπος*, sive quod triplicem vultum, seu per-

sonam, ac potestatem gerat, in coelo, in terra, apud inferos; unde triplex sortitur nomen, Lunam, Dianam, Proserpinam: sive quod alia videatur dum crescit, alia cum plena est, et iterum dum decrescit. Unde Virg. 4. Aen. *Ter geminamque Hecaten, tria Virginis ora Dianae*. Vide quae nos ibid. Quin et *Triviam* appellari volunt, non tam quod in *triviis* colatur, quam ob triplicem eius in coelo viam: movetur enim in altitudinem, latitudinem, et longitudinem.

6 Im-

6 Imminens villae tua pinus esto,
 7 Quam 8 per exactos 9 ego laetus annos
 10 Verris, 11 obliquum meditantis 12 ictum,
 Sanguine donem.

6 Volo, ut arbor illa pinus, quae villae meae vicina est, tibi sacra, sive consecrata sit, 7 Pinum. 8 Per finitos, et confectos annos, id est, quotannis, sive singulis annis. 9 Lubens. 10 Porci non castrati. 11 Quam pinum ego donem, id est,

irrigem, et perfundam, sanguine verris meditantis obliquum ictum, id est, qui conetur morsione obliqua eum vulnerare, à quo caedatur in sacrificium. Al. aliter intelligunt: Vide Ludo, v. Desprez, *Ad usum Delphini*. 12 In adversarium.

ODE XXIII. Προσφωνητική.

A D P H I D I L E N.

Dii puris manibus, et conscientia vitae bene actae, sunt colendi.

tricolo TRICOLOS TETRASTROPHOS
COELO 1 supinas si 2 tuleris manus
 3 Nascente Luna, 4 rustica Phidile,
 5 Si thure 6 placaris, et 7 horna
 Fruge 8 Lares, 9 avidaque porca;
 Nec 10 pestilentem sentiet 11 Africum
 12 Foecunda vitis, nec 13 sterilem seg e
 Rubiginem, 14 aut dulces alumni
 15 Pomifero 16 grave tempus anno.

1 Manus tuas supplices, et ad coelum expansas, sive levatas. Virgil. 3. Aen. *tendoque supinas Ad coelum cum voce manus*. Exordium ab hypothese: si Deo supplicaveris, sacraque pie feceris, multa effugies. 2 Sustuleris, Deosque adoraveris. 3 In novilunio. Metaph. ab animantibus, et Meton, subi. pro tempore Lunae, primum apparentis. Luna mater est plantarum, idcirco rusticae mulieres in novilunio ei sacrificare solebant. 4 Vicina mea in agro Sabino. 5 Anaphora. 6 Tibi propitios reddideris. 7 Hornotina, huius anni, novella, Synecd. gen. Od. 2. Epod. *Et horna duci vina promens dolio*. Propert. 1. 4. *Illa dies hornis caedem denuntiat agnis*. 8 Deos tuos do-

mesticos. 9 Voraci, edaci, et inextinguibili porca in sacrificium oblata. Laribus porca immolabatur, quia haec pecus tantum utilis est ad escam, qua familiam abundare optamus. 10 Corruptionem, et putredinem inducentem. 11 Austrum. 12 Vitis tua propter tuam pietatem fertilis futura. 13 Quae aristis sterilitatem inducit. Virg. Georg. 1. *malam* vocat. Meton. efficit. 14 Nec liberi tui cari sentient, sive experientur. 15 Anni parte pomifera, nempe Autumno, quando pueri pomis vehementer delectantur. Synecd. mem. pro integro. Od. 1. 4. *simul Pomifer autumnus fruges effuderit*. 16 Tempus pestilens, et insalubre, id est, morbos.

17 Nam

¹⁷ Nam, quae ¹⁸ nivali pascitur ¹⁹ Algido

²⁰ Devota, quercus inter, et ilices,
Aut crescit ²¹ Albanis in herbis

²² Victima, ²³ Pontificum secureis

²⁴ Cervice tinget: ²⁵ te nihil attinet

²⁶ Tentare multa caede ²⁷ bidentium,

²⁸ Parvos ²⁹ coronantem marino

Rore ³⁰ Deos, ³¹ fragilique myrto.

³² Immunis ³³ aram si ³⁴ tetigit manus,

³⁵ Non sumptuosa blandior hostia,

¹⁷ Αἰτιλογία eius quod dixit, Lares placari thure, et fruge, ne de magnis sacrificiis sollicita sit Phidile; (praesertim cum Dii non sacrificia, sed animum, et pietatem hominum respiciant) qualia decet facere Pontifices pro salute populi. Ordo est Nam victima devota, quae pascitur in nivali Algido, inter quercus, et ilices, aut quae crescit in herbis Albanis, tinget secures Pontificum cervice. ¹⁸ Nive tecto. Od. 12. l. 1. gelidum appellat. ¹⁹ In monte Algido. ²⁰ Ex voto Diis promissa, et sacrificiis destinata. ²¹ In pascuis montis Albani, ubi nivei tauri non nisi a Pontifice mactandi sunt. ²² Ovis bina, seu bidens: vel maior aliqua hostia, ut taurus candidus. ²³ Maximorum. ²⁴ Cervice sua praecisa, et sanguine inde profluente madefaciet, imbuet, id est, magna victima a solis Pontificibus immolabitur, ac mactabitur. Meton. conti. pro contento illic sanguine. ²⁵ Nihil attinet te, coronantem parvos Deos rore marino, et myrto fragili, tentare Deos multa caede bidentium. ²⁶ Placare magnos Deos (Iovem, et alios) mactando multas bidentes, sive experiri, quid per sacrificia ab ipsis obtineri possit. ²⁷ Ovium bimarum, vel cuiuscumque pecoris. Bidentes enim quasi biennes: aut (ut alii malunt) duos dentes longiores caeteris habentes. ²⁸ Deos minime arre, aut materia sumptuosos, id est, Deos domesticos sive Penates, quales in villa esse con-

venit. ²⁹ Placantem rosmarino. ³⁰ Synecd. gene. ³¹ Tenera, et vita brevi. ³² A culpa, aut scelere, ac plane pura: vel potius proprie, sine munere, vacua munere, nihil porrigens, inanis, non autem illius, qui, ut Diis blandiatur, sumptuosas eorum aris hostias ad-movet: ut Od. 12. l. 4. non ego te meis Immunem meditor tingere poculis, id est, nihil adferentem. ³³ Deorum. ³⁴ Tenuit, id est, Deos precata est. Solebant enim orantes aram tangere, sive manibus apprehendere. Itaque Varro (ut refert Macrobi. Sat. 1. 3. c. 2.) scribit, aras primum ansas dictas, quod esset necessarium a sacrificantibus eas tenere, quemadmodum vasorum ansas tenere, et prendere solemus. Ad quem morem respiciens Virg. Aen. 12. ut et hic Horarius, Latinum Regem sic loquentem facit: Tango aras, mediosque ignes, et numina testor. Idem Aen. 4. Talibus orantem dictis, arasque tinentem. Et Aen. 5. Talibus orabat dictis, arasque tenebat. Nec solum id in obsecrationibus solenne erat, sed de re magna aliqua iuraturi templa adibant, tactisque aris, iureiurando se obstringebant. Cic. pro Flacco: qui si aram tenens, iuraret, crederet nemo, per epistolam, quod valet, iniuratus probabit? ³⁵ Quae quidem manus nihilo gratior Diis fuerit propter magnam, et sumptuosam hostiam: vel, eo ipso quod sumptus aberis, Diis gratior, et ad exorandum efficacior, mollior, &c.

³⁶ Mollibit aversos Penates³⁷ Farre pio, et ³⁸ saliente ³⁹ mica.

³⁶ Mitigabit Deos domesticos iratos. Od. 12. Epod. *Preces et aversum ad Iovem.* ³⁷ Mola salsa, id est, farre tosto aspero sale pie oblato. Metaph. qua pietas ab animatis ratione praeditis tribui-

tur inanimato. ³⁸ Saltante, vel crepitante: nam sal in ignem coniectus saltat, et crepirat. ³⁹ Salis. Catul. *Nulla est in tam magno corpore mica salis.*

ODE XXIV. Προσφωντική.

IN DIVITES AVAROS.

avaro o vocato id est de divitiarum
DICOLOS DISTROPHOS.

¹ Intactis ² opulentior
³ Thesauris Arabum, et divitis ⁴ Indiae,
⁵ Caementis licet ⁶ occupes
⁷ Tyrrhenum omne tuis, et mare ⁸ Ponticum:
⁹ Si ¹⁰ figit ¹¹ adamantinos
¹² Summis ¹³ verticibus ¹⁴ dira necessitas
Clavos: non animum ¹⁵ metu,
Non mortis laqueis ¹⁶ expedies caput.
¹⁷ Campestris ¹⁸ melius Scythae,

¹ A Romanis armis nondum occupatis. Sic Od. 12. lib. 2. dixit *Plenas Arabum domos*: quas nondum sc. Romanorum avaritia exhauserat. Ordo est: Licet tu opulentior intactis thesauris Arabum, et divitiis Indiae, occupes mare Tyrrhenum, et Ponticum tuis caementis, tamen tu non expedies animum metu, &c. ² Quamvis tu ditior sis. ³ Arabibus ipsis, qui thesauros, sive divitias illas possident. ⁴ Quae auro, argento, lapillisque pretiosis abundat, id est, divitum Indorum. Meton. subi. ⁵ Saxi caesis ad aedificandum in mari: ut Od. 1. huius lib. *huc frequens Caementa demittit redemptor.* Synecd. gen. mat. pro aedificiis, caementis, id est, calce, lapidibus, et ligno constructis. ⁶ Aedificiis, palatiisque complanes, atque adeo omnium hominum di-

tissimus sis. ⁷ Mare Tuscum omne: per Hyperbolem exprimit insana aedificia illius saeculi. ⁸ *Apulicum.* ⁹ Si fato mors ingruat, non te liberabunt divitiae, quamvis amplissimae. ¹⁰ Affigit, extremamque necessitatem admovent. ¹¹ Firmissimos, et infrangibiles, ut est adamas. Metaph. à duritie adamantis. Sic Od. 35. l. 1. *clavos trabales* dixit. ¹² In excelso dignitatis gradu constitutis. ¹³ Capit tui. ¹⁴ Horribilis, et inevitabilis moriendi necessitas. ¹⁵ Moriendo. ¹⁶ Liberabi, et explicabis: sunt enim hi laquei ἀφωρεται καὶ ἐξοδοί, id est, inexplicabiles, et inevitabiles. Metaph. à vinctis. ¹⁷ In campis, non domibus, habitantes: supra Od. 35. l. 1. *profugos* appellavit. ¹⁸ Rectius, quam nos Romani.

Quo-

Quorum¹⁹ plaustra²⁰ vagas²¹ rite trahunt domos, 10
 Vivunt, et²² rigidi Getae,
²³ Immetata quibus²⁴ iugera²⁵ liberas
 Fruges, et²⁶ Cererem ferunt,
²⁷ Nec²⁸ cultura placet longior²⁹ annua,
³⁰ Defunctumque³¹ laboribus
³² Aequali recreat sorte³³ vicarius. 15
³⁴ Illic matre carentibus
 Privignis³⁵ mulier³⁶ temperat innocens:
 Nec³⁷ dotata³⁸ regit virum
 Coniux, ³⁹ nec nitido fidit adultero. 20
⁴⁰ Dos est magna parentum
 Virtus, ⁴¹ et metuens alterius viri
 Certo foedere⁴² castitas;
⁴³ Et peccare nefas, aut pretium est mori.
⁴⁴ O quisquis volet impias 25
 Caedes, aut⁴⁵ rabiem tollere civicam:

19 Currus. 20 Instabiles, et incertas. 21 Ex regionis ritu, et consuetudine in varia campestris loca transferunt. 22 Duri, et asperi, qui carentes rebus ad victum necessariis, equas mulgent, et lac earum vasis exceptum potant. Appellant Graeci *ἰπποκλάγους*. 23 Nullis metis, sive limitibus, aut terminis distincta, ac separata, sed communia. 24 Agrorum spatia. 25 Non unius proprias, sed omnibus communes. 26 Segetes proferunt. Meton. effic. 27 Nec plus ferunt, quam ad annum sufficiat. 28 Agricultura. 29 Quam unius anni spatium. 30 Et illum qui liberatus est. 31 Praeteriti anni, id est, qui annum laboravit. 32 Similibus rusticis laboribus sublevat: nam ipse quoque annum laborem explet. 33 Vices alterius gerens, sequente anno succedens. 34 Apud Scythas, et Geras. 35 Quae noverca est. Synecd. gen. 36 Mitis, et benigna abstinet, parcat, nullamque privignis perniciem molitur. Virg. Georg. 1. *Iam sibi tum curvis male*

temperat unda carinis. 37 Ditissimis parentibus orta. 38 Imperat viro, aut domina est viri. Sic Plaut. *Argentum accepi, libertatem vendidi.* 39 Nec in formoso adultero ponit fiduciam. 40 Illic parentum innocentia, non eorumdem opes, eximia dos esse censetur. 41 Et pudicitia, quae constanti foedere coniugali, ab alio viro tangi non vult. 42 Uxor casta, et devitans adulterium. Meton. adi. 43 Et apud illos matrimonii fidem violare nefas est, id est, non licet, aut si violent, poena adulterii mors est. Sic infra Od. 4. l. 4. *Culpam poena premit comes.* 44 *Εὐχ.* Oportet Horatium sibi dari virum fortem, qui compescat insanam, effrenamque civium licentiam, Scytharumque in morem componat statum politicum, quo pater patriae statuae suae inscribi, posterisque immortalis esse possit. Apostrophe: convertitur enim oratio ab avaro ad Reip. et immortalis gloriae studiosos. 45 Furorem bellorum civilium. Synecd. gen.

⁴⁶ Si quaeret pater urbium
 Subscribi statuis , ⁴⁷ indomitam audeat
⁴⁸ Refraenare ⁴⁹ licentiam,
⁵⁰ Clarus post genitis : ⁵¹ quatenus , heu ⁵² nefas! 30
⁵³ Virtutem incolumen odimus,
 Sublatam ex oculis quaerimus invidi.
⁵⁴ Quid tristes querimoniae,
 Si non supplicio culpa ⁵⁵ reciditur?
 Quid leges ⁵⁶ sine moribus 35
 Vanae proficiunt , si neque fervidis
 Pars ⁵⁷ inclusa caloribus
 Mundi , nec ⁵⁸ Boreae finitimum latus,
⁵⁹ Durataeque solo nives
 Mercatorem abigunt ? ⁶⁰ horrida callidi 40
 Vincunt aequora navitae?
⁶¹ Magnum pauperies ⁶² opprobrium , iubet
 Quidvis et facere , et pati,
 Virtutisque viam deserit ⁶³ arduae.

⁴⁶ Si cupiet hunc titulum suis statuis subscribi, quod pater patriae suae, et urbium fuerit. ⁴⁷ Effrenatam, quae nec armis nec legibus reprimi posse videtur. ⁴⁸ Compescere. Metaph. à bestiis. ⁴⁹ Peccandi. ⁵⁰ Laudabilis hic tanto suo beneficio posteris suis futurus. ⁵¹ Quoniam, in quantum (heu impietatem maximam!) nos invidi aversamur viros bonos adhuc viventes, viros autem bonos, morte amissos, iamque ex oculis nostris sublato desideramus, requirimus, et non invenimus. Ovid. *Pascitur in vivis livor, post fata quiescit.* ⁵² Exclamatio est per commiserationem. ⁵³ Duplex est Tropus: primum Synecd. spec. pro quovis bono, sive animi, sive corporis, sive Fortunae: deinde adi. pro quolibet homine illis praedito. ⁵⁴ Quid tristes lamentationes prosunt? Anaphora. ⁵⁵ Si scelus hominum capitali paena severissime punitum non è medio tollitur? Metaph. à Chirurgis, qui vitiatum membrum resecant, ut reliquum

corporis servetur. In *culpa*, et *delicta* est Meton. adiunctorum pro hominibus sic delinquentibus, qui suppliciis coercendi sunt. ⁵⁶ Si sint sine moribus, id est, si vita hominum secundum illas non efformetur. ⁵⁷ Inter duos Tropicos, id est, Zona torrida, seu plaga Meridionalis. Synecd. periphrasis. ⁵⁸ Septentrionali vento frigidissimo vicinum. ⁵⁹ Et si nives glacie adstrictae solo, id est, ad solum, mercatorem à se pellunt, quin ex omnibus terrae partibus opes accumulet? ⁶⁰ Si nautae ad lucrum faciendum docti, et periti a pera aequora superant? ⁶¹ Epiphonema, quod Poëta subiicit narratis periculis, quae hominibus creant auri sacra fames, et paupertas. ⁶² Quae extremum dedecus esse reputatur, maxime avaro, cui virtus post nummos. Sic Ep. 2. l. 1. *Impiger extremos currit mercator ad Indos, Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes.* ⁶³ Difficilis, dum pecuniae accumulandae inhiamus.

64 Vel nos in Capitolium,
 Quò 65 clamor 66 vocat, et turba 67 faventium:
 Vel nos in 68 mare proximum
 Gemmas, et 69 lapides, aurum et 70 inutile,
 Summi 71 materiam mali,
 72 Mittamus: 73 Scelerum si bene poenitet,
 Eradenda Cupidinis
 Pravi sunt 74 elementa, et tenerae nimis
 75 Mentis 76 asperioribus
 Formandae studiis: Nescit 77 equo rudis
 77 Haerere 78 ingenuus puer:
 Venarique 79 timet, 80 ludere doctior,
 81 Seu Graeco iubeas 82 trocho,
 Seu 83 malis 84 vetita legibus 85 alea:
 Cum periura patris 86 fides
 87 Consortem socium fallat, et 88 hospitem,
 89 Indignoque pecuniam

64 Quandoquidem divitiae sunt bonis moribus impedimento, ergo in Capitolium eas deferamus ad ornamentum templi. Nonnullis videtur Horatius respicere hic illa tempora, in quibus matronae Romanae, republica in discrimine constituta, mundum omnem suum muliebre olim ad belli sumptus in Capitolium comportarunt. 65 Populi applausus illam munificentiam approbans. Sic Ep. 18. l. 1. *scis quo clamore coronae Praella sustineas campestris*. 66 Invitat. 67 Laudantium. 68 Tyrrhenum. 69 Pretiosos. 70 Quod nullam maiorem utilitatem praestare potest, quam quaevis alia terrae gleba. 71 Fomitum. 72 Conliciamus, et immergamus. 73 Si vero nos flagitiorum nostrorum poenitet, necesse est, ut avaritiae principia funditus, ac radicitus tollamus, et extrahamus. 74 Metaph. à primordiis huius universitatis, pro causis insane cupiditatis. Sic Iuvenalis dicit *elementa vitiorum*. 75 Puerorum. 76 Sanioribus, ac

fortioribus disciplinis à prima pueritia corrigendae, et imbuendae sunt. 77 Haerere in equo, id est, equitare. 78 Ingenuis parentibus ortus. 79 Non vult, *φυλάττεται*. 80 Ad ludendum. 81 Anaphora. 82 Turbine à Graecis invento, quem Virgilius appellat *volubile buxum*. Aen. 7. Hisp. Trompo. 83 Ipsum ludere. 84 Interdicta legibus maiorum. 85 Ludo tesserarum. *Alea* etiam accipitur pro quovis ludo, qui casu potius, quam arte gubernatur. Per similitudinem ponitur pro quavis fortuna sive periculo, diciturque *Aleam omnem lacere*, qui se periculo fortunaeque committit. *Extra omnem aleam aliquid esse* dicitur, de quo dubium non est, quod est extra omne periculum, omnemque controversiam. 86 Scelestus, ac periurio violatus, id est, pater perfidus. Meton. adi. 87 Eiusdem sortis, et conditionis in permutandis mercibus. 88 Advenam. 89 Aleatori prodigo.

Haeredi ⁹⁰ properet. Scilicet ⁹¹ improbae
⁹² Crescunt divitiae; ⁹³ tamen
⁹⁴ Curtae nescio quid semper abest rei.

⁹⁰ Festinanter, et cito accumulare, illumque celeriter collocupletare studeat. Sic supra Od. 7. l. 2. *quis udo Deproperare apio coronas, Curatve merto?* ⁹¹ Improbe, et per nefas accumulatae; *vel*, homines improbos efficientes. Meron. effic. Ut supra Od. 4. l. 1. Pallida mors.

⁹² His artificibus accumulatur. ⁹³ Tamen illis avaris, quorum cupiditatis sitis numquam expletur, aliquid semper videtur deesse: *Multa enim petentibus, deunt multa.* ⁹⁴ Ex avari iudicio imminutae. Sic Od. 16. huius lib. *Crescentem sequitur curâ pecuniam, Malorumque fames.*

ODE XXV. ΕΡΩΤΙΚΗ.

A D B A C C H U M.

Bacchi instinctu, afflatuque concitatus, nova quaedam carmina Lyrica de Augusto est dicturus.

coralco o modico segido de coriambico
 DICOLOS DISTROPHOS.

¹ **Q**UO me, Bacche, rapis ² tui
 Plenum? ³ Quae in nemora, et ⁴ quos agor in specus
⁵ Velox mente ⁶ nova? ⁷ Quibus
 Antris ⁸ egregii ⁹ Caesaris ¹⁰ audiar
¹¹ Aeternum ¹² meditans decus
 Stellis ¹³ inserere, ¹⁴ et concilio Iovis?
 Dicam ¹⁵ insigne, ¹⁶ recens, adhuc

¹ In Quo, Quae, et Quos est Polyptoton. ² Tuo divino furore, si-ve divino numine concitatum, afflatumque adigis? Meton. subi. ³ In quas sylvas. ⁴ In quae antra, et loca subterranea furio- us impellor? ⁵ Celer, expeditus. ⁶ Insueta, et plus quam humana rapra, et concitata. ⁷ In, vel ex quibus locorum solitudinibus, in quibus locis secretis. Alludit enim ad antra, seu adita Deorum, unde reddebantur oracula; perinde ac si carmen hoc sit vaticinium, de Caesare in Deorum numero adferendo, ex antris auditum. Ordo est Quibus antris meditans, audiat inse-

rere stellis, et concilio Iovis aeternum decus egregii Caesaris. ⁸ Metaph. Vide Od. 6. lib. 1. et Od. 5. lib. 3. ⁹ Aug. ¹⁰ A posteritate. ¹¹ Aeternam gloriam, et maiestatem. ¹² Eximium aliquod carmen. ¹³ Laudibus ad coelum, et sidera referre, *in coelum vocare*, ut loquitur Catullus, id est, immortalitati consecrare. Metaph. à plantis, de qua fuit Od. 1. lib. 1. ¹⁴ Et deorum coetui, ut cum reliquis Diis, cum Iove, consilia agitet, et deliberet. Al. consilio. ¹⁵ Egregium quid. ¹⁶ Novum à nemine usque adhuc tractatum.

¹⁷ Indictum ore alio. ¹⁸ Non secus ¹⁹ in iugis
²⁰ Exsomnia ²¹ stupet Evias,
²² Hebrum prospiciens, et nive candidam
²³ Thracen, ac ²⁴ pede barbaro
Lustratam ²⁵ Rhodopen; ²⁶ ut mihi devio
²⁷ Rupeis, et vacuum nemus
Mirari libet. ²⁸ O, Naiadum ²⁹ potens,
Baccharumque valentium
Proceras manibus vertere ³⁰ fraxinos;
³¹ Nil parvum, aut humili modo,
Nil mortale ³² loquar: ³³ Dulce periculum est,
³⁴ O, Lenaeae, sequi Deum,
³⁵ Cingentem viridi tempora pampino.

10

15

20

¹⁷ Nondum dictum, sc. carmen lyricum, quod primus Latinorum protuli. Sic Virg. 7. Aen. *Nec tu carminibus nostris* indictus abbas. ¹⁸ Non aliter, sed sic Evias concitari solet, ut ego nunc commoveor, ad Augusti laudes meo carmine decantandas. ¹⁹ In montibus discurrens. ²⁰ Propter furorem vigilans, et experrecta. Nam haec sacra tempore nocturno celebrabantur. Al. *insomnis*. ²¹ Baccha sive Bacchi sacerdos attonita, et cum stupore miratur. ²² Thraciae fluvium, quem *hyemis sodalem* appellat. Od. 25. l. 1. ²³ Regionem septentrionalem frigidissimam. ²⁴ Alleg. è Metaph. à viatoribus, pro Orpheo, aliisque Poëtis, qui versibus suis hanc regionem celebrant. ²⁵ Thraciae montem, quem Thraces barbari peragrant, aut sacris Bacchi, et Maenadum coetu celebrant, et illustant, Orpheo primum imitante. ²⁶ Quo modo mihi libet, more furiosi vago, et

à via visitata aberranti, id est, versus lyricos scribenti, scopulos, et nemus ab hominibus vacuum, ac desertum lustrare. ²⁷ Al. *ripas*, id est, flumina, id est, Italiam, resque Romanas. ²⁸ O Bacche, qui imperator es, qui potestatem habes in Naiades (fluviorum Nymphas) et in Bacchas tuas sacerdotes, quae vel altas arbores fraxinos tuo numinis instinctu suis manibus radicibus possunt evertere. ²⁹ Sic Od. 3. l. 1. *Sic te Dīa potens Cypri*. ³⁰ Evertere editissimas quasque arbores. Synecd. spe. Virg. 1. Aen. *Tyrīas olim quae verteret arces*. ³¹ Anaph. ³² De Augusto Caesare. ³³ Illud periculum est mihi iucundum. ³⁴ O Bacche, torcularis praefecte. *Lenaeus* enim dictus Bacchus ἀπὸ τῆς ληνῆς, id est, à torculari sive *lucu*, quo vinum exprimitur. Virg. Georg. 2. *Huc, pater o Lenaeae, vent.* ³⁵ Qui viridi pampino illos, quos exornatos cupit, coronat.

ODE XXVI. Προσευκτική.

A D V E N E R E M.

Senectute iam confectus, lyrae, et rebus amatoris valedit.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

Vixi puellis ¹ nuper idoneus,
² Et ³ militavi non sine gloria:
⁴ Nunc arma, ⁵ defunctumque bello
 Barbiton hic ⁶ paries habebit,
⁷ Laevum marinae qui ⁸ Veneris latius
 Custodit. ⁹ Hic, hic ponite lucida
¹⁰ Funalia, et ¹¹ vectes, et arcus
¹² Oppositis foribus ¹³ minaces.
¹⁴ O, quae ¹⁵ beatam Diva ¹⁶ tenes ¹⁷ Cyprum, et

1 Cum essem aetate integra, et ad amores accommodata. 2 Amavi, amori operam dedi cum laude. Ovid. *Militat omnis amans, et habet sua castra Cupido.* All. è Metaph. à re militari, ubi qui se fortiter gesserant, sua potius persuasione, quam aliorum praedicatione, insolenter gloriabantur (qualis fuit Terentianus ille Thraso) ad virtutem Lyricae Poëseos indicandam. 3 Paries huius templi (quod Veneri consecratur) habebit nunc (cum aetate sim senior) arma mea militaria, nempe funalia, barbiton, vectes, et arcus. 4 Et barbiton (instrumentum musicum) quod finivit, et absolvit bellum amoris, quo non ultra ad canendas res ludicras uti possum. Sic Od. 24. huius lib. Defunctumque laboribus *Aequali recreat sorte vicarius.* 5 Synecd. gen. 6 Qui respicit, et proximus est laevo lateri Veneris marinae, id est, Veneris ex spuma maris genitae: unde *Αφροδίτη*, ab *ἀφρός*, spuma maris, ob similitudinem seminis, vel, propter humoris salsi vim animale, et foecundam. Eodem epitheto usus est, et Od. 11.

1.4. *Qui dies mensem Veneris marinae findit Aprilem.* 7 Meton. sub. pro adiuncto Veneris simulacro. 8 Epizeuxis. 9 Funes ceratos, et incensos nocturno tempore lucem praebentes, sive nocturnis ambulationibus inservientes. Pergit enumerare amore insanientium arma, cum igne, et ferro eversuros se oclusas ianuas minantur. 10 Ferrea instrumenta, quibus, ab amica exclusus, eius fores, fenestras, et parietes nocte effregi. Sic Thraso apud Terentium in Eun. Thaidis domum expugnaturus, inquit, *In medium huc agmen cum vecti Donax.* 11 Nocturno tempore mihi obstantibus, et me non intromittentibus, clausis. 12 Suo ictu. Metaph. ubi cura, et sensus datur rei inanimatae. 13 O Venus. Apostrophe ad Venerem, cui permista est deprecatio, ut Chloën, quae illum solebat fastidire, telis Cupidinis feriat. 14 Divitem. 15 Regis, et inhabitas. Sic Od. 4. huius lib. de Apolline, *qui Lyciae tenet Dumeta.* 16 Insulam opulentam, in qua Venus praecipue colebatur. Vide Od. 3.1.1.

¹⁷ Mem-

- ¹⁷ Memphim carentem ¹⁸ Sithonia nive,
¹⁹ Regina, ²⁰ sublimi flagello
²¹ Tange Chloën ²² semel ²³ arrogantem.

¹⁷ Urbem Aegypti, id est, totam Aegyptum, quae nive caret, quod regio est calida. Synecd. part. ² unius civitatis pro tota regione. ¹⁸ Qualis est in Sithone, Thraciae monte. ¹⁹ Tu, inquam, o regina Venus. ²⁰ In altum sublato, ut ictus sit gravior, et vehementior. Metaph. à perfidis servis, vel ab

aurigis, qui tardos equos flagris exsuscitant ad maturandum iter. ²¹ Vehementi amoris plaga percute, ut tandem tuo numine domita, mitior esse discat. ²² Ut illa, quae numquam vim tuam sensit, aliquando, et semel sentiat. ²³ Amatores suos superbe contemnentem.

ODE XXVII. Προσφωντική.

AD GALATEAM, NAVIGATURAM.

Dehortatur eam praecipue ab exemplo Europae.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

3 asclepiadea segidos de un glicónico

- ¹ Impios parrae ² recinentis omen
³ Ducat, et praegnans canis, aut ab agro
⁴ Rava decurrens lupa ⁵ Lanuvino,
⁶ Foetaque vulpes:
⁷ Rumpat et serpens iter institutum,
⁸ Siper obliquum similis ⁹ sagittae

¹ Homines scelerati iter facientes, opto, ut habeant haec mala inceptorum suorum omina, sc. parram avem (cuius vox tristis est) ravam lupam, foetam vulpem, et serpentem velocem, sed tibi iam navigaturae nihil tale est metendum, ego enim auspiciū feci, &c. sed tamen vides anni tempus, &c. ² Iterum atque iterum canentis, voce, et volatu auspiciū, sed aversum, facientis. *Oscines aves* sunt, quae ore canentes faciunt auspiciū, ut cornix, noctua, &c. *Alites*, quae alis, ac volatu, ut aquila, &c. Parra autem, et in oscinibus, et in alitibus habetur, teste Festo. ³ Dux sit itineris, comitetur, eo nimirum, ut impii male pereant. Exclamatio est per opta-

tionem, et imprecationem, ut omnia sinistra omina Dii à Galatea convertant in impios. ⁴ Crinibus fulva: vel inducens ravim. Meron. effe. ⁵ Undecumque. Species pro genere. ⁶ Gravida. ⁷ Impediat etiam. Huiusmodi monstris apud Ter. in Phorm. Geta nuptias ait se disturbaturum, vel certe tardaturum. *Introit in aedes ater alienus canis: Anguis per impluvium decidit de tegulis: Gallina cecinit*, &c. ⁸ Cum illa ex transverso, &c. Catul. Nam si luxerit, ad librariorum Curam scrinia. ⁹ Instar iaculi, vel eius surculi partis, quae in vitibus incurva, et contorta pangitur (etsi enim serpenti similis) ex arborum ramis sese vibrans.

¹⁰ Ter-

¹⁰ Terruit mannos ego, ¹¹ cui timebo

¹² Providus auspex?

Antequam ¹³ stanteis ¹⁴ repetat paludes

Imbrium ¹⁵ divina avis imminentum,

¹⁶ Oscinem corvum prece suscitabo

¹⁷ Solis ab ortu.

¹⁸ Sis licet felix ubicumque mavis,

Et Memor nostri, Galatea, vivas:

Teque nec ¹⁹ laevus ²⁰ vetet ire picus,

Nec ²¹ vaga cornix.

²² Sed vides quanto ²³ trepidet tumultu

²⁴ Pronus ²⁵ Orion? ego ²⁶ quid sit ater

Adriae novi sinus, et quid ²⁷ albus

²⁸ Peccet ²⁹ Iapix.

³⁰ Hostium uxores, puerique ³¹ caecos

³² Sentiant motus orientis ³³ Hoedi, et

¹⁰ Perturbavit minores equos, si-
ve gradarios, quibus ad navem ve-
heris. Haec enim omnia tibi ca-
venda sunt. Od. 4. Epod. *Et Ap-
plam mannis terit.* ¹¹ An tibi ti-
mebo? Nequaquam; quia nec im-
pia es, nec talia monstra tibi tris-
tem eventum praenuntiant. ¹² Peri-
tus aruspex, futurorum providus.
¹³ Quietas, quae non fluunt, ne-
que currunt, ut fluvii; sed stant,
ut stagna. ¹⁴ Volando circumeat,
ut sese ibi lavet. ¹⁵ Cornix, im-
brium praescia, et praenuntia, Sy-
necd. gen. ¹⁶ Oscinem corvum
meis precibus permovere, à fron-
te, et à dextra ut appareat, tibi-
que felix augurium praebeat, et
occinat. *Oscines*, quasi *oricines*, di-
cuntur aves, quae cantu, et ore
canentes futura praedicunt: ut cor-
vus, cornix, noctua. ¹⁷ Ab Orien-
te. Nam augures coelum in qua-
tuor partes dividebant, et cum au-
gurium captabant, orientem so-
lem spectabant: ut meridies eis es-
set pars dextra, septentrio sinis-
tra. ¹⁸ Opto igitur, ò Galatea, ut
sis felix, et memor nostri, licet
vivas ubicumque mavis vivere,
quam nobiscum, id est, etsi ma-
vis esse sine me, sis felix tamen.
Permissio. ¹⁹ A sinistra parte ap-

parens, qui erat mali ominis. ²⁰
Iter tuum impediat. ²¹ Errabun-
da, vagans volatu. Anaphora in
nec repetito. ²² Sed vides, quan-
tam tempestatem Orion denuntiet.
Dehorratur Galateam à navigatio-
ne. Vide Od. 28. l. 1. ²³ Quanto
ventorum fremitu omnia suo im-
petu moveat, et percellat, et na-
vigaturos trepidantes efficiat. Me-
ton. effe. ²⁴ Ad occasum vergens.
²⁵ Turbulentum illud sidus. ²⁶
Quam noxius, et infestus sit sinus
ille maris Adriae. Vide Od. 9. hu-
ius lib. ²⁷ Quamvis serenus. Sic
Od. 7. l. 1. Notum *album* dixit. ²⁸
Peccare, id est, quantam tempe-
statem concitare soleat. ²⁹ Cala-
briae ventus ex Apulia flans. ³⁰
Qui nobis male cupiunt. Altera est
exclamatio optantis, et imprecan-
tis. Solent scriptores mala hosti-
bus optare, quos perire cupiunt.
Ovid. *Hostibus eveniunt convivia
talia nostris!* Ter. Heaut. *Ah, ob-
secro, istud inimicis fiet!* ³¹ Tem-
pestates quarum causae ignoran-
tur, vel obscuras, et nigras: ut
supra Od. 13. l. 2. *caeca fata*; et
Virg. 2. Aen. *Multaque per caecam
congressi praelia noctem Conferimus.*
³² Experiantur. ³³ Al. *Austri.*

Aequo-

Aequoris ³⁴ nigri fremitum , ³⁵ et trementes

Verbere ripas.

³⁶ Sic et ³⁷ Europe niveum ³⁸ doloso

25

Credidit tauro latus , et ³⁹ scatentem

Belluis ⁴⁰ pontum , ⁴¹ mediasque fraudes

⁴² Palluit audax.

⁴³ Nuper in pratis ⁴⁴ studiosa florum , ⁴⁵ et

Debitae Nymphis opifex coronae,

30

⁴⁶ Nocte sublustri , nihil astra praeter

Vidit et undas.

⁴⁷ Quae ⁴⁸ simul centum ⁴⁹ tetigit potentem

Oppidis ⁵⁰ Creten : ⁵¹ Pater ô relictum

Filiae nomen , ⁵² pietasque, dixit,

35

Victa furore.

⁵³ Unde? Quo veni? ⁵⁴ Levis una mors est

Virginum culpa : ⁵⁵ Vigilansne ploro

³⁴ Noxii , tempestuosi. ³⁵ Et sentiant litora maris , quae videntur tremere , fluctuum impulsu commota, et conquassata. ³⁶ Quemadmodum taurus decepit Europam : sic tu , ni caveas , ab Austro decipieris. ³⁷ Europa , Agenoris filia , Cadini soror. Europae autem exemplo Galateam deterret, ne se mari, quantumvis tranquillo, committat. ³⁸ Fraudulento Iovi, qui Deum tegebat , in taurum mutato , commisit , ἐπίστειναι. ³⁹ Repletum belluis marinis. ⁴⁰ Mare Bosphorum. ⁴¹ Iovis fraudes in medio dolo cognitae , non ante suspectas. ⁴² Quae antea imperterrita fuit , postea pallens extimuit. Timor enim pallorem inducit. ⁴³ Paulo ante , die praeterito. ⁴⁴ Europa quae studiose , et sedulo flores colligebat. Sic de Proserpina , cum à Dite raperetur , Claudianus : et venustissime Ovid. 5. Met. *Quodam Proserpina luco Ludit , et aut violas , aut candida lilia carpit.* ⁴⁵ Et quae coronam nectebat Nymphis debitam , id est , promissam. ⁴⁶ Illa ipsa nocte sequenti paululum admodum lucente. Virg. 9. Aen. *Et galea Euryalum sublustri*

noctis in umbra Prodidit immemorem. ⁴⁷ Europa. ⁴⁸ Simulac, postquam: ut Od. 4. l. 1. *quo simul mearis.* Accessus est ad Prosopopoeiam Europes. ⁴⁹ Pervenit in patriam Iovis. ⁵⁰ Creatam Homerus appellat ἐκατόμπολιν. Virg. Aen. 3. de Cretensibus , *Centum urbes habitant magnas.* Ariadne Theseo apud Ovid. *Non ego te, Crete , centum digesta per urbes Aspiciam puero cognita terra Iovi.* ⁵¹ Tum dixit, ô nomen Pater à me filia per temerariam audaciam desertum , et neglectum. Haec , et quae sequuntur , ferme usque ad finem Odae , sunt verba Europae ingemiscens. ⁵² O pietas , patriae , et parentibus debita , et insano amore tauri postposita : ⁵³ Unde abii ? et quo feror ? quomodo à patre ad hunc raptorem perveni ? Erotemata incisa vehementiam doloris , et mentis emotionem denotant. ⁵⁴ Una mors levior poena est , quam quae sufficiat virginitati amissae , id est , pudor violatus in virgine multas meretur mortes. ⁵⁵ An vigilans deploro hoc turpe scelus commissum ? Aporia est , et addubitatio de facti flagitii veritate, utrum ita factum somniaverit.

Tur-

Turpe commissum? An ⁵⁶ vitiis carentem

⁵⁷ Ludit imago

40

Vana, quae porta fugiens ⁵⁸ eburna

Somnium ⁵⁹ ducit? ⁶⁰ Meliusne fluctus

Ire per longos fuit, an recenteis

Carpere flores?

⁶¹ Si quis ⁶² infamem mihi nunc iuvenum

45

⁶³ Dedat iratae, lacerare ferro, et

⁶⁴ Frangere enitar ⁶⁵ modo multum ⁶⁶ amati

Cornua tauri.

⁶⁷ Impudens liqui patrios Penates,

Impudens Orcum moror: ⁶⁸ ô, Deorum

50

Si quis ⁶⁹ haec audis, ⁷⁰ utinam inter errem

Nuda leones,

Antequam ⁷¹ turpis macies ⁷² decenteis

Occupet ⁷³ malas, ⁷⁴ teneraeque succus

Defluat praedae, ⁷⁵ speciosa quaero

55

Pascere tigres

⁷⁶ Vilis Europae, pater urget absens:

⁵⁶ Quae huiusmodi facinus non admiserim. ⁵⁷ An falsa quaedam somnii species, id est, phantasma in somnis mihi occurrit, et me decipit? Synecd. gen. in *imago* pro somnio. ⁵⁸ Ex porta eburnea, per quam vana somnia emittuntur. Homer. *Δοῖαί πυλαὶ εἰσὶν ὀνείρων* &c. quos Homeri versus expressit Virg. 6. Aen. *Sunt geminae Somni porta: quarum altera fertur Cornea, qua veris facillis datur exitus umbris: Altera candenti perfecta nitens elephante.* Macrobi. I. 1. in Somn. Scip. c. 3. ⁵⁹ Mihi adducit? ⁶⁰ Altera est Aporia sive Addubitatio. ⁶¹ Optatio est per indignationem. ⁶² Per quem infamia mihi oblata est. Meton. effe. ⁶³ In potestatem mihi redigat. ⁶⁴ Discerpere, diripere coner, *διακοπτεν*. ⁶⁵ Paulo ante. ⁶⁶ A me. ⁶⁷ Impudens in eo fui, quod patrem reliquerim; impudens nunc sum, quod ulterius adhuc vivo, meamque mortem moror, mihi que manus

non infero. *Orcum* enim, vel *Platonem morari*, est non mori, cum oporteat. Anaphora. *Orcus* ab *urgendo* dictus, quod ille Deus maxime nos urgeat. ⁶⁸ Apostrophe est ad aliquem Deorum. ⁶⁹ Haec verba, hasce querelas. ⁷⁰ Utinam errem nuda inter leones, atque ab iis devorer, antequam contabescam! ⁷¹ Senilis. ⁷² Formosas, pulchras. ⁷³ Maxillas. ⁷⁴ Mihi que Europae, quae tigribus tenera praeda futura sum, pulchritudo dilabatur, decedat. ⁷⁵ Ego adhuc aetate integra tigribus me devorandam offerre quaero. ⁷⁶ Quid tu autem cunctaris? Nam, et ipse pater tuus, qui tibi Europae vilis, et neglectus fuit, dum prae tauro ipsum contempsisti, ille absens corpore, sed animo praesens, stimulat te, ut moriaris. Al. *Europe*, id est, ô Europa, quae vilis ac contempta es, perduto iam virginitatis flore: et tum erit Apostrophe ad se ipsam.

77 Quid

77 Quid mori cessas? Potes hac ab 78 orno

Pendulum 79 zona bene te sequuta

Laedere collum.

60

Sive te rupes, et 80 acuta letho

Saxa delectant, age, te procellae

81 Crede veloci: nisi 82 herile mavis

Carpere pensum,

83 Regius sanguis, dominaeque tradi

65

84 Barbarae 85 pellex. 86 Aderat 87 querenti

88 Perfidum ridens Venus, 89 et remisso

90 Filius arcu.

91 Mox ubi lusit satis; 92 Abstineto,

Dixit, irarum, 93 calidaeque rixae,

70

94 Cum tibi invisus laceranda reddet

Cornua taurus.

95 Uxor invicti Iovis esse nescis?

96 Mitte singultus: 97 bene ferre magnam

77 Europa se ipsam alloquitur, ut diximus. 78 Arbore. Deliberatio est per. Addubitationem de genere mortis. 79 Cingulo tuo (in usum laquei) quod opportune tecum attulisti, collum tibi obstringere, te suspendere, tuamque animam intercludere. 80 Scopuli velociter hominem, ut morbi acuti, interimentes, ex quibus, et in quae te praecipites. 81 Committe te rapidae procellae, quae te scopulis illidat, id est, conice te praecipitem in mare procellosum. 82 Nisi mavis lanam certo pondere traditam, et ab hera imperatam, in fila deducere, id est, in servitorem tradi. 83 Cum Agenoris, regis Phoenicum, filia sis. Meton. Mat. 85 Immitti. 86 Cuius mariti tu propter pulchritudinem concubina sis, et a qua miserrime tracteris. 76 Deponitur Propopoeia virginis, et altera Veneris inducitur. 87 Hisce querelis Europae lamentanti, deque mortis genere secum deliberanti. 88 Ridens perfide, id est, dolose, non ex animo. Hellenismus. Sic Od. 22.

1.1. Dulce ridentem Lalagen amabo. 89 Non, ut prius, tenso, sed laxato sagittariorum more, ubi iaculari desinunt: quippe qui Europam suis sagittis sauciarat, eiusque virginitatem expugnauerat. 90 Filius eius Cupido. Synecd. gen. 91 Postquam Venus Europam satis diu vexavit, illamque suas calamitates diu conqueri passa est. 92 Abstineto ab iris, et clementem te erga illum gere, nec irata ipsi facias, quod interminata es. Hellenismus: ut ἀπέχου τῆς ὀργῆς. Sic Od. 9. l. 2. Desine mollium tandem querelarum. 93 Quae venit a colore sanguinis. 94 Cum taurus ille, cui tantopere irata es, te reviset. Ironice: nam antea minabatur, se cornua Tauri fracturam. 95 An nescis te esse uxorem omnipotentis Iovis? vel, an nescis te gerere, ut omnipotentis Iovis uxorem decet? Hellenismus. 96 Omitte, relinque eiulationes, et lamentationes. 97 Disce infinitam hanc beatitudinem, et res secundas ferre moderate, iisque non insolescere.

Dis-

Nomina ducet.

⁹⁸ Felicitatem à Fortuna Dea hominibus, ut Ethnici credebant, datam. Meton. efficit. ⁹⁹ Una pars orbis terrarum ab Asia, et Africa divisa, ab hoc eventu Europa appellabitur.

ODE XXVIII. Συλλογιστική.

A D L Y D E N.

Hortatur Lyden, diem, Neptuno sacrum, in potu, et cantu hilariter transigere. *o vocale seg de coriambico*
Coriambico DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **F**esto quid potius die
Neptuni faciam? ² Prome ³ reconditum,
Lyde ⁴ strenua, Caecubum,
⁵ Munitaeque adhibe vim sapientiae.
⁶ Inclinare meridiem
⁷ Sentis, ac veluti stet volucris dies,
⁸ Parcis diripere ⁹ horreo
¹⁰ Cessantem ¹¹ Bibuli Consulis amphoram.
Nos ¹² cantabimus ¹³ invicem.
¹⁴ Neptunum, et virides ¹⁵ Nereïdum comas: 10
¹⁶ Tu curvâ ¹⁷ recines lyrâ
Latonam, et ¹⁸ celeris spicula ¹⁹ Cynthiae:
²⁰ Summo carmine, ²¹ quae ²² Cnidon

¹ Ordo est: Lyde, prome reconditum *vinum* Caecubum: quid enim potius festo die Neptuni faciam, id est, facere possum? Cum ille voluptatibus dicatus sit. ² Deprome, ut bibam. ³ Multis annis in cella promptuaria servatum. ⁴ Strenue, largirer. ⁵ Et omni gravitati, et frugalitati custoditae, et septae contra voluptates vim infer, eamque vino, et laetitia expugna, ut ioco, et ludo aliquis sit locus. Metaph. ab oppidis presidio firmaris. ⁶ Decrescere, et Solem à meridie ad occasum vergere animadvertis. ⁷ Ac, quasi velocissime praeteriens dies numquam finiatur. ⁸ Cessas rapere, ac promere ex vini apotheca vini cadum, Bibuli consulatu reconditum. ⁹ Synecd. gen. ¹⁰ Tot annis recondi-

tam, et otiosam, utpote ex qua nihil depromptum fuit. ¹¹ Consul fuit. M. Calpurnius Bibulus cum C. Iulio Caesare A. U. C. Dcccxxiv. Aetatem ergo huius vini notat. ¹² Hoc die festo. ¹³ Per vices, vicissim. ¹⁴ Deum maris, Saturni filium, in diei festi honorem. ¹⁵ Nerei filiarum, maris Nympharum. ¹⁶ Tu vero, o Lyde. ¹⁷ Iterum atque iterum canes, decantabis. ¹⁸ Tamquam velocissimae venatricis. ¹⁹ Dianae, Latonae filiae, in Cyntho, Deli monte, natae. Synecd. gen. ²⁰ Ultimo seu extremo: ut E. i. l. i. *Prima dicte mihi, summa dicende Camoenae.* ²¹ Venerem celebrabimus. Sic Od. 30. l. i. 1. 0 *Venus, regina Cnidi, Paphique.* ²² Urbem Cariae.

33 Fulgenteisque 24 tenet 25 Cycladas, et 26 Paphon
Iunctis 27 visit 28 oloribus: 15

29 Dicetur merita Nox quoque naenia.

23 Nitentes. 24 Incolis. 25 Insu- cantabitur carmine debito, tristi
las sibi sacras. Vide Od. 14. l. 1. 26 sc. et lugubri, quod somno, et te-
Urbem Cypri. 27 Invisit. 28 Cyg- nebris (quae sunt mortis imago)
nis, à quibus trahitur currus Ve- optime convenit.
neris. Vide Od. 1. l. 4. 29 Nox etiam

ODE XXIX. Παραίνετική.

AD MAECENATEM.

Dicoles tetrastrophos *mi* *Asclepiades*
Invitat eum ad coenam hilarem, publicis curis omissis.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

1 **T**Yrrhena regum progenies, 2 tibi
3 Non ante verso lene merum cado
Cum flore, Maecenas, 4 rosarum, et
5 Pressa tuis balanus capillis
Iamdudum apud 6 me est. 7 Eripe te morae,
Ne semper 8 udum 9 Tibur, et 10 Aesulae
Declive 11 contempleris arvom, et
12 Telegoni iuga parricidae.
13 Fastidiosam desere copiam, et

1 Ab Hetruscis regibus oriun-
de. Sic Od. 1. l. 1. *Maecenas at-*
avis edite regibus. **Ordo est:** O
Maecenas, Tyrrhena progenies re-
gum, iam dudum apud me est
tibi lene merum, non ante verso
cado cum flore rosarum, et bala-
nus pressa tuis capillis. 2 In tuum
honorem. 3 In cado, sive amphora
ante hac numquam prompta, in
eumque diem asservata, vel in-
versa ad vinum depromendum.
Cadi enim, sive amphorae os super-
ne erat, ut verti necesse esset, quo
depromi vinum posset. 4 Quibus
apud me coroneris. 5 Glans un-
guentaria pressa, id est oleum vel
unguentum balaninum ex ea ex-
pressum, ut eo unguento tui ca-
pilli delibuti niteant. Synecd. gen.
et Meton. mat. 6 Iamdiu domi
meae est. Meton. est subi. posses-

soris pro re possessa, et adiuncta.
7 Expedi, et libera te iis rebus,
quae tibi sunt in mora, quae te
remorantur, quo minus ad nos ve-
nias. 8 Humidum propter copiam
aquarum, quae faciunt Tibur in-
salubre. 9 Vicinum illud oppidum,
i. avoca te à cogitatione negotio-
rum, quae fieri debent in eo oppi-
do. Meton. subi. 10 Oppidi in
declivi colle positi, Tiburi propin-
qui. 11 In hortis tuis. 12 Oppidi
Tusculi conditi à Telegono, Ulys-
sis ex Circe filio, qui patrem im-
prudens interfecit. 13 Relinque ali-
quandiu domi tui illam omnium
rerum abundantiam, quae fasti-
dium parit: nam *Putet aper, rhom-*
busque recens, mala copia quando
Aegrum sollicitat stomachum: ut
est Sat. 2. l. 2. omnis copia sa-
tietatem, satietas fastidium parit.

14 Mo-

¹⁴ Molem ¹⁵ propinquam nubibus arduis.

10

¹⁶ Omitte mirari ¹⁷ beatae

¹⁸ Fumum, et opes, ¹⁹ strepitumque Romae.

Plerumque gratae divitibus ²⁰ vices,

²¹ Mundaeque parvo sub ²² Lare pauperum

Coenae, sine ²³ aulaeis et ²⁴ ostro,

15

²⁵ Sollicitam explicuere frontem.

²⁶ Iam clarus ²⁷ occultum Andromedes ²⁸ pater

²⁹ Ostendit ignem: iam ³⁰ Procyon furit,

³¹ Et stella ³² vesani Leonis;

Sole dies ³³ referente ³⁴ siccos.

20

Iam pastor ³⁵ umbras cum grege ³⁶ languido,

³⁷ Rivumque ³⁸ fessus ³⁹ quaerit, et ⁴⁰ horridi

⁴¹ Dumeta ⁴² Sylvani: caretque

Ripa ⁴³ vagis taciturna ventis.

Tu ⁴⁵ civitatem quis deceat status,

25

Curas; et ⁴⁶ Urbi ⁴⁷ sollicitus times.

Quid ⁴⁸ Seres, et regnata Cyro

¹⁴ Turrim in hortis tuis in sublimē exstructam, unde totam fere Romam prospicis. Synecd. gen. hyperbolica. ¹⁵ Vicinam. ¹⁶ Desine. ¹⁷ Divitis. ¹⁸ Auram popularem, vel ambitionem. Metaphora ab iis rebus, quae initio videntur aliquid magnum portendere, qualis est fumus, sed cito evanescunt in auras. ¹⁹ Tumultum. ²⁰ Huiusmodi vicissitudines, sive varietates, quae taedium tollunt. ²¹ Frugales, quae sunt neque sordidae, neque nimis sumptuosae. ²² In exiguis domibus. Meton. contenti pro continente Deos Penates. ²³ Tapetis. ²⁴ Vestibus purpureis. ²⁵ Ipsi divitibus non raro in rugas contractam frontem exporrexerunt, et exhilararunt, id est, omnem tristitiam discusserunt. *Explicare frontem* dicitur tum id, quod laetitiae causam affert, ut hoc loco: tum is, cui re aliqua laeta sibi oblata, vultu, et fronte laetitiam declarat. Ex fronte certe, quo quisque animo sit, pers-

picitur. Metaph. à rebus involutis. ²⁶ Anaphora. ²⁷ Corporibus noxium, ex occulto laedentem. ²⁸ Cepheus, Aetiopum rex, inter sidera collocatus. Synecd. gen. ²⁹ Exserit calorem, denuntiat aestatem. ³⁰ Anticanis ante Caniculam cum Sole oritur, suoque calore homines insanos reddit. ³¹ Et signum septemtrionale exoritur circa Cancrum, in quo fit solstitium aestivum. ³² Morbiferi. ³³ Excitante. ³⁴ Sine pluvia, et calidissimos. ³⁵ Ad calorem vitandum. ³⁶ Aestu Solis fatigato. ³⁷ Ad bibendum, vel sese proluendum. ³⁸ Calore. ³⁹ Captat. ⁴⁰ Agrestis. ⁴¹ Loca spinis referta, ut calorem effugiant. Haec enim densitate sua Solem excludunt. ⁴² Nemorum Dei. ⁴³ Omnia pervagantibus. ⁴⁴ Nullo fluctu permota, murmur non edens. Significat Poëta tempus ventosum iam transisse. ⁴⁵ Romain. Synecd. gen. ⁴⁶ Romae Synecd. gen. ⁴⁷ Anxius. ⁴⁸ Populi Asiae Scythicae.

⁴⁹ Bactra parent , ⁵⁰ Tanaïsque discors.
⁵¹ Prudens futuri temporis ⁵² exitum
⁵³ Caliginosa nocte premit Deus: 30
 Ridetque , si ⁵⁴ mortalis ⁵⁵ ultra
 Fas trepidat : ⁵⁶ Quod adest , memento
 Componere aequus : caetera ⁵⁷ fluminis
 Ritu feruntur , ⁵⁸ nunc medio alveo
⁵⁹ Cum pace delabentis Etruscum 35
 In mare , ⁵⁸ nunc ⁶⁰ lapides adesos,
⁶¹ Stirpeisque raptas , et pecus , et domos
⁶² Volventis una , non sine montium
⁶³ Clamore , vicinaeque sylvae;
⁶⁴ Cum fera diluvies quietos 40
 Irritat amneis. ⁶⁵ Ille potens ⁶⁶ sui,
 Laetusque deget , cui licet *in diem*
 Dixisse ⁶⁷ *vixi* : ⁶⁸ cras vel atra
 Nube ⁶⁹ polum ⁷⁰ pater occupato,
 Vel sole puro : non tamen irritum, 45

⁴⁹ Tu curas, quid Seres, et Bac-
 tra contra Romanos praeparent,
 et moliantur, quondam à Cyro
 regnata, id est, in quibus regna-
 vit Cyrus. ⁵⁰ Fluvius Asiam ab
 Europa disteminans, qui fluit per
 populos discordes, id est, quid
 Sarmatae, et Scythae apud Tanaim,
 et Moetidem paludem inter se
 discordes, et belligerantes molian-
 tur. Meton. subi. ⁵¹ Providens.
⁵² Finem, et eventum. ⁵³ Densis
 ignorantiae tenebris includit, et
 detinet, id est, eventum nobis ig-
 notum voluit. Metaph. ⁵³ Synecd.
 gen. ⁵⁵ Ultra id, quod ipsi lici-
 tum est, laborat, id est, de fu-
 turis anxius, et sollicitus est. ⁵⁶
 Illud, quod praesens est, aequo
 animo, et cum aequitate moderari
 memento. ⁵⁷ Quae futura sunt
 cursum suum habent, instar flu-
 minis delabentis in mare Tyrrhe-
 num, nunc placide, et quiete, nunc
 rapide, et violenter, id est, futu-
 ra interdum tristia, et adversa
 sunt. Synecdochica est Tiberis des-
 criptio. ⁵⁸ Interdum. ⁵⁹ Leniter,
 quiete, placide, *ἡσυχως*. ⁶⁰ Ex-

cavata rupium saxa. ⁶¹ Arbores
 extirpatas. ⁶² Secum trahentis.
⁶³ Fragore, et tumultu. Metaph.
 ab animatis. ⁶⁴ Cum ingens aqua-
 rum inundatio amnes placidos im-
 pellit, concitat: et quasi ad iram
 provocat, ut ripas suas exsupe-
 rent, id est, cum diluvies ex im-
 bribus oritur. ⁶⁵ Ille homo liber
 est, et compos sui, sui que iuris,
ἑνὸς αὐτοῦ, hilarisque vivet,
 cui licet dixisse, *vixi in diem*, id
 est, bonis praesentibus, et paratis,
 et quae in mea potestate sunt, fruor,
 futura non curo. ⁶⁶ Affectuum
 suorum, quibus sapiens imperat.
 Meton. subi. ⁶⁷ Producitur Pro-
 sopopeia illius, qui potens est sui
 usque ad finem. ⁶⁸ Tu, ò Iupiter,
 Deorum, et hominum pater, cras
 vel ipsum coelum nubilum, vel se-
 renum facito, id est, sive coelum
 sit nubilum, sive serenum, tamen
 Deus illud, quodcumque praete-
 riit, non mutabit. Procatalepsis
 est, cui miscetur audax permissio.
⁶⁹ Coelum. Synec. part. ⁷⁰ Iupi-
 ter. Synecd. gen.

Quodcumque retro est, efficiet : ⁷¹ neque
 Diffinget, infectumque reddet,
 Quod fugiens semel ⁷² hora ⁷³ vexit.
 Fortuna ⁷⁴ saevo laeta negotio, et
⁷⁵ Ludum insolentem ludere pertinax,
 Transmutat ⁷⁶ incertos honores;
 Nunc mihi, nunc alii ⁷⁷ benigna.
 Laudo ⁷⁸ manentem : ⁷⁹ si celeres quatit
⁸⁰ Pennas, ⁸¹ resigno quae dedit, ⁸² et mea
 Virtute me involvo, ⁸³ probamque
 Pauperiem sine dote quaero.
⁸⁴ Non est meum, si ⁸⁵ mugiat Africis
⁸⁵ Malus procellis, ad ⁸⁶ miseras preces
 Decurrere, ⁸⁷ et votis pacisci,
 Ne ⁸⁸ Cypriae, Tyriaeque merces
⁸⁹ Addant ⁹⁰ avaro divitias mari.
⁹¹ Tunc me ⁹² biremis praesidio ⁹² scaphae

50

55

60

⁷¹ Non aliter finget, non destruet, vel immutabit, Metaph. à figulis, qui, quod prius finxerant, saepe destruere, et corrumpere solent. ⁷² Praeteritum tempus. Synecd. part. ⁷³ Invexit, secum duxit. ⁷⁴ Quae laetatur rebus adversis homines exercere. ⁷⁵ In ludendo aliquo ludo instabili, et incerto, dum res hominum varie mutat. ⁷⁶ Instabiles. ⁷⁷ Clemens est. ⁷⁸ Fortunam apud me manentem, mihi que faventem, et secundam. ⁷⁹ Si fugit, et adversa est. ⁸⁰ Tamquam avolutura. Metaph. ab avibus. ⁸¹ Quae obsignata habebam, rursus aperio, et fortunae reddo in omnem eventum paratus. Sic Ep. 7. l. 1. *Hac ego si compellar imagine, cuncta resigno*, id est, reddo. Nam proprie *resignare*, est, quae signo impresso clausa erant, aperire. Ibid. *Adducit febres, et testamenta testignat*. ⁸² Et meis re virtutibus, tamquam veste, circumdo, orno, munio, ac defendo adversus Fortunae iniurias, non rebus extremis. Metaphora petita à vestimentis, quibus nos involvimus. ⁸³ Et pauperiem cum virtute coniunctam, sine

praemio, atque opibus, quaero. Metaph. ab iis uxoribus, quae indotatae ducuntur domum. ⁸⁴ Non propositi mei est (quippe qui Fortunae servire nolim) navigare, navigationisque me periculo committere, ut ditescam, et rem augeam, etenim pauper esse malo. ⁸⁵ Arbor navis impulsas procellis Africi venti, vel Africae terrae, resonet. ⁸⁶ Hominibus miseris convenientes. ⁸⁷ Et cum Neptuno, aliisque Diis votis, et precibus pactum iniungere, ne, naufragio facto, merces meae in mari pereant. ⁸⁸ Merces meae ex Cipro insula, Tyroque urbe advectae, id est, quaecumque merces. Species pro genere. ⁸⁹ Per naufragium. ⁹⁰ Omnia ad se rapienti, absorbenti, insatiabili. ⁹¹ Quando maris periculo me expono, et voti reum facio, tunc Aurora, et geminus Pollux feret me per Aegaeos tumultus tutum praesidio biremis scaphae, quod numquam est futurum. Ironia. ⁹² Parvae navis duobus ordinibus remigum agitatae, qua tuto navigare nemo potest in mari Aegaeo.

⁹³ Tutum per Aegaeos tumultus
Aura feret, ⁹⁴ geminusque Pollux.

⁹³ Immunem per Aegaei maris fluctus, motos vi ventorum in Aegaeo Mari depraeliantium, perducet ventus. Est autem Aegaeum Mare admodum procellosum, ac periculosum nautis. Nomen ergo

quidam deducunt ab Aegaeo, patre Thesei: alii à scopulo, αἶγᾱ sive caprae similitudinem referente. ⁹⁴ Castor, et Pollux gemini nati nautis favent.

ODE XXX. Α'ποτελεσματική, Ποσφωνητική καὶ Εὐχαριστική.

AD MELPOMENEM MUSAM.

Horatius Lyricos versus scribendo, aeternam gloriam est consecutus.

de asclepiades grandes
EXegi monumentum ² aere ³ perennius,
⁴ Regalique situ Pyramidum altius;
Quod non imber ⁵ edax, non Aquilo ⁶ impotens
Possit ⁷ diruere, aut innumerabilis
⁸ Annorum series, et ⁹ fuga temporum.
¹⁰ Non omnis moriar: ¹¹ multaque pars mei
¹² Vitabit Libitinam: ¹³ usque ego postera
Crescam laude recens, ¹⁴ dum Capitolium

¹ Ego Horatius perfecti, et absolvi opus aliquod carminum sive lyricum, aeternum ingenii mei monumentum futurum, aereis statuis durabilius. Sic de Metamorphoseon libris Ovid. Iamque opus exegi, quod nec Iovis ira, nec ignes, Nec poterit ferrum, nec edax abolere vetustas. Synecd. gen. pro Lyrico Poëmate. ² Meton. mat. et Epistrophe. ³ Vestali. Synecd. gen. ⁴ Et sublimius statu, sive constructione pyramidum, ab Aegyptiis regibus in sui sepulturam, exstructarum. *Pyramides* sunt moles maximae ita constructae, ut è lato in acutum tendant sic dictae, quod *flammaram* similitudinem habent: Graeci enim πῦρ ignem vocant. Lege Plin. l. 36. c. 12. ⁵ Omnia vetustate corrumpens. ⁶ Vehementer saeviens,

ut qui sibi non possit temperare. Metaph. ⁷ Abolere, et debilitare. ⁸ Incomprehensibilis temporis longinquitas. ⁹ Cursus temporum. Sic Od. 14. l. 2. *fugaces annos* dicit, et Od. superiore, *horam fugientem*. ¹⁰ Non totus moriar. Sic Ep. 1. l. 1. *Quid verum, atque decens, curo, et rogo, et omnis in hoc sum*. ¹¹ Et maxima praestantissimaque mei pars, mens vel ingenium. ¹² Effugiet mortem, erit immortalis. Meton. causae. *Libitina* enim proprie est Dea funerum: significat etiam capulum, vel feretrum, in quo cadavera efferuntur ad sepulturam. ¹³ Semper ego renovatus, numquam senescens, incrementum suam futurorum hominum laude. ¹⁴ Usque dum imperii Romani aeterna futura memoria est.

¹⁵ Scandet cum tacita ¹⁶ virgine Pontifex.
¹⁷ Dicar, ¹⁸ qua violens obstrepit ¹⁹ Aufidus, 10
 Et qua ²⁰ pauper aquae ²¹ Daunus agrestium
²² Regnavit populorum, ²³ ex humili potens
²⁴ Princeps, ²⁵ Aeolium carmen ad Italos
 Deduxisse ²⁶ modos. ²⁷ Sume superbiam
 Quaesitam meritis, ²⁸ et mihi Delphica 15
²⁹ Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

15 Donec Pontifex Maximus ascendet in Capitolium ad sacra Idualia celebranda, cum virgine Vestali tacente, cum sacra celebrantur. 16 Vestali. Synecd. gen. 17 Laudabor à posteritate. Ordo est: Ego potens ex humili, dicar princeps deduxisse carmen Aeolium ad modos Italos, qua Aufidus violentus obstrepit, et qua Daunus, pauper aquae, regnavit agrestium populorum. 18 Idque in iis locis, qua violentus, impetuosus, &c. 19 Apuliae fluvius, ubi natus est Horatius. Sic Od. 9. l. 4. *Longe sonantem natus ad Aufidum*. 20 Aquae copia destitutus propter vehementes calores. 21 *Daunus* rex Apuliae fuit, à cuius nomine fluvius sic appellatus est. 22 Rex fuit agrestium populorum, βασιλεὺς τῶν λαῶν, id est, imperavit agrestibus populis. Tale illud Virg. 11. Aen. *Iustitiae prius mirer, belline laborum?*

Constructio Graeca. Sic *Desine querelarum, Abstineti irarum, Decipitur laborum, Soluti operum*, apud Horat. 23 Ex plebeio loco, sc. liberrimo patre natus, magnus, et excellens vates. 24 Quod omnium primus deduxerim. 25 Quale Alcaeus scripsit, à Lesbo insula, in qua regnavit Aeolus. Vide Od. 13. l. 2. Synecd. gen. 26 Rhythmos, et modulationes. 27 O Musa Melpomene, vindica tibi gloriam sive spiritus iustos, et tibi iure debitos, ac propriis virtutibus mihi acquisitos. Apostrophe. 28 Et lubens exorna mihi crines lauro Apollinea, id est, immarcessibili corona ex lauro consecrata Apollini, qui Delphis edidit oracula sub monte Parnasso, et summa veneratione ibi colebatur. 29 Meton. sign. et Synecd. integr. pro membris, id est, ramis lauri, è quibus nectebatur corona eximiis Poetis.

Q. HORATII FLACCI CARMINUM

SEU

ODARUM

LIBER QUARTUS.

ODE I. Εὐκική, Ε'ροτική.

AD VENEREM.

Horatius, iam ea se esse aetate, ut à rebus amatoriiis, et carminibus ludicris alieno esse animo debeat, et tamen Ligurini vesano amore torrerē dicit.

DICOLOS DISTROPHOS.

¹ Intermissa Venus diu,
² Rursus ³ bella moves : ³ parce precor, precor.
 Non ⁴ sum, qualis eram bonae
⁵ Sub regno Cynarae : Desine, dulcium
 Mater ⁶ saeva Cupidinum, 5
 Circa ⁷ lustra decem ⁸ flectere ⁹ mollibus
¹⁰ Iam durum imperiis : Abi

¹ A me neglecta. ² Bella tua cum puellis, et amicis, et illa amantium praelia à me Lyrico carmine celebranda ex itas. Ovid. *Militat omnis amans, et habet sua castra Cupido.* Metaph. ³ Parce mihi, et noli me cogere, ad illa tanto tempore desita iterum repetenda. Epizeusis. ⁴ Sc. amplius talis. ⁵ Sub imperio amicae meae Cynarae benignae, nullamque à me mercedem exigentis, id est, cum Cynara bona me regeret. Qui enim amant, serviunt. Metaph. à Monarchis, qui obsequium à subditis exigunt. ⁶ Venus aliquando crudelis est, et

saeva inter dulces voluptates. Hic idem versus positus est supra Od. 19. l. 2. in principio. ⁷ Aetatis sc. id est, cum nunc annos quinquaginta sim natus. ⁸ Praemovere: quippe qui propter aetatem domari amplius, et mollescere nequeam. ⁹ Dulcibus, quae molliunt animos: vel, quae iam ante mollitos, id est, aetate ipsa pronos, et faciles ad amandum, decent. Ovid. l. 1. de Remed. amor. *Ludo: decent animos mollia regna tuos.* ¹⁰ Me iam senio induratum, inorosum, et gravem.

O 3

Quo-

Quo blandae iuvenum te ¹¹ revocant preces.

¹² Tempestivius in domo

Pauli, purpureis ¹³ ales oloribus,

10

¹⁴ Commessabere ¹⁵ Maximi,

Si ¹⁶ torrere iecur ¹⁷ quaeris ¹⁸ idoneum;

¹⁹ Namque et nobilis, et decens,

²⁰ Et pro sollicitis non tacitus reis,

²¹ Et centum puer artium,

15

²² Late ²³ signa feret militiae tuae.

²⁴ Et, quandoque potentior

Largis muneribus riserit aemuli,

Albanos prope ²⁵ te lacus

Ponet marmoream sub ²⁶ trabe Citrea:

20

²⁷ Illic plurima ²⁸ naribus

²⁹ Duces thura, lyraeque, et ³⁰ Berecynthiae

Delectabere tibiae

³¹ Mistis carminibus, non sine fistula.

Illic ³² bis pueri die

25

Numen cum teneris virginibus tuum

Laudantes, pede ³³ candido

11 A sene ad sese. 12 Opportunius, decentius. 13 Quae velut ales volucris es, et celeriter vehi soles in curru pulchris oloribus iuncto. Sic Od. 28. l. 3. *quae Cnidon Iunctis visit oloribus*. Metaph. à colore purpurae. 14 Locabere, voluptarie vives. 15 Pauli Fabii Maximi, Pauli, aut certe Quinti filium. 16 Comburere. Metaph. ab igne. 17 Desideras. 18 Amoribus aptum. Iecur enim est sedes libidinis. 19 Namque Paulus ille iuvenis nobilis, et formosus: ut Od. 27. l. 3. *malas decentes*. 20 Et pro reis, in rebus capitalibus auxiliis, patronus non mutus, sed facundus: quippe quos suo patrocinio saepissime iuvit, et defensavit. 21 Et iuvenis multis artibus instructus. Numerus finitus pro infinito. 22 Ample, ubicumque volueris, id est, multum amabit, et animo libenti. 23 Vexilla. Metaphora. Ovid. *Militiae species amor est: discedite segnes*. 24 Et quandocumque Paulus riserit, i. hilaris

erit, validior, et plus valens apud amicam, quam larga rivalis munera, tum ille marmoream constituet atque eriget tibi statuum in monte Albano prope Albanos lacus, ubi opima habet praedia. 25 Meton. subi. 26 In templo Citreae arboris, i. in templo arboribus odoratis aedificato. Meton. mat. Al. *Cypria*. 27 In templo. 28 Metaph. ab animatis ad inanimatam imaginem, cui tribuitur sensus, et odorum, et sonorum: sed in thura est Meton. subi. pro ipsius odore, quo perfundetur statua. 29 Astrahes, et bibendo quasi exhausties plurimos odores, i. illic plurima tibi instituentur ex thure sacrificia. 30 In sacris Deae Phrygiae Cybeles inventae, et usurpari solitae, i. cuiuslibet tibiae. Synecd. spe. 31 Variis carminibus, et instrumentis Musicis commistis, et consonantibus. 32 Mane, et vespere. 33 Tenero.

³⁴ In morem Salium , ter ³⁵ quatient humum.
³⁶ Me nec femina , nec puer
 Iam , nec spes ³⁷ animi ³⁸ credula mutui, 30
 Nec ³⁹ certare iuvat mero,
⁴⁰ Nec vincere novis tempora floribus.
⁴¹ Sed cur heu , Ligurine , cur
⁴² Manat ⁴³ rara meas lacryma per genas ?
 Cur * facunda ⁴⁴ parum decoro 35
⁴⁵ Inter verba cadit lingua silentio ?
⁴⁶ Nocturnis te ego somniis
 Iam captum teneo , iam ⁴⁷ volucrem sequor
 Te ⁴⁸ per gramina Martii
 Campi , ⁴⁹ te per aquas , ⁵⁰ dure , volubiles. 40

³⁴ In morem Saliorum , Martis sacerdotum, qui ancilia per urbem ferentes magno corporis motu saltant. Sic Od. 36. l. i. *Nec morem in Salium sit regules pedum : Salii* (teste Livio) in urbe fuere à Numa constituti, et Marti Gradivo consecrati, qui totidem ancilia per urbem cum saltibus gestabant atque tripudiis : unde, et nomen habent. Vid. Fr. Ludov. Legion. in hanc od. *Cantarân à porfia tu nombre en corro, de la mano asidos.* Ubi innuit intelligi choreas, vulgo *Danza Prima*, Asturib. antiquissimas.
³⁵ Pulsabunt humum, i. saltabunt. Sc. Paulum Fabium Maximum tibi rebusque amatoris accomodatissimum invenies.
³⁶ Me nec femina ulla amplius iuvat, i. delectat.
³⁷ Amoris.
³⁸ Cum persuasione coniuncta, fore, ut mutuo amer ab ea, cuius amore captus sum.
³⁹ Contendere vino cum amicis in conviviis non delectat. Ductum à bello.
⁴⁰ Nec caput inter bibendum coronare. Anaphora : ut in *cur*.
⁴¹ Sed eheu puer Ligurine, quamvis aetate ingraves-

co, amore tamen tui incensus, ad pristinas revocor lascivias. Apostrophe pathetica.
⁴² Defluit, mihi erumpit, tui quando recordor.
⁴³ Insolita, guttatim, et raro defluens, non amoris parvitate, sed aetatis verecundia : nam turpe est seni prae amore flere. * Alias satis loquax.
⁴⁴ Mihi viro gravi, et honesto parum conveniens.
⁴⁵ Cur lingua mea inter loquendum sive in medio sermone titubat, et obmutescit, labitur ? quod nimii amoris est indicium.
⁴⁶ O Ligurine dure, ego nocturnis in somniis te iam quasi captum, brachiisque circumdatum amplecti mihi videor.
⁴⁷ Te tamquam alitem è complexu meo avolantem sequor. Sumptum ab avibus.
⁴⁸ Quasi ludentem in campo Martio.
⁴⁹ Iam te per fluvias aquas assidue sequor, quasi denatantem in Tiberi, qui fluit iuxta campum Martium, in quo iuventus Romana se cursu, lucta, equo, natatione exercebat.
⁵⁰ O Ligurine inexorabilis. Sumptum à saxis, et metallis.

ODE II. Εὐκωμιαστική, id est,

*Ad laudandum comparata.*AD ANTONIUM IULUM,
M. Antonii Triumviri filium.*Antiquos poëtas, et praecipue Pindarum, imitari periculosum est.*

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ Pindarum quisquis studet aemulari,Iule, ² ceratis ope Daedalea³ Nititur pennis, ⁴ vitreo ⁵ daturusNomina ⁶ Ponto.⁷ Monte decurrens, velut amnis, ⁸ imbresQuem super ⁹ notas ¹⁰ aluere ⁹ ripas,¹¹ Fervet, ¹² immensusque ruit profundo

Pindarus ore;

¹³ Laurea donandus Apollinari,

¹ Pindarum, inter Lyricos Poëtas facile principem, eiusque verborum, et sententiarum maiestatem si quis imitari, et carmine exprimere annitatur, is suos conatus irritos sentiet, ut olim Icarus volare tentans, in mare decidit. ² Cera illitis atque connexis, sive corpori affixis artificio Daedali patris. Vel ad Daedali fabulam respicit: qui, fugiens Minoia regna, Praeceptibus pennis ausus se credere caelo est. Vel, quia artificiosa omnia Daedala vocamus. ³ Sustentatur. ⁴ Mari pellucido instar vitri, διαφανεί, vel, eiusdem coloris, sc. viridis aut caerulei, cum vitro, quod ab Icaro mare Icarium appellatum est. Metaph. ⁵ Ut Icarus ille qui Ponto nomen dedit, nudum irriti sui laboris nomen, et ludum ac iocum posteris relicturus. ⁶ Icaro mari. Synecd. gen. ⁷ Ex monte

aliquo deorsum currens, id est, torrens. Ordo est: Pindarus fervet, et ruit immensus ore profundo, vel ut amnis decurrens monte, quem imbres aluere super notas ripas. Significat Horatius hoc simili copiosam Pindari sapientiam, et celerem in dicendo ubertatem. ⁸ Aquae pluviae copiosae. ⁹ Fluminis margines, quas crebro alluentes notas sibi fecerunt. ¹⁰ Abundantem reddiderunt, ita auxerunt, ut extra ripas erumpat. Metaph. à nutricibus. ¹¹ Verbis sublimibus instar alicuius ignis ascendit. Metaph. ab aqua fervida, et agitata. ¹² Et summus ignei ingenii vi, et acumine, ore sublimi, gravibusque sententiis ruit. A Geometris sumptum. ¹³ Qui Phoebea corona, Poëtis consecrata, ubique decorandus est, quicquid etiam scribat. Od. ult. l. 3. Delphicam laurum dixit.

Seu

Seu per ¹⁴ audaceis ¹⁵ nova ¹⁶ dithyrambos
Verba ¹⁷ devolvit, numerisque ¹⁸ fertur

Lege solutis:

Seu ¹⁹ Deos, ²⁰ regesque canit, ²¹ Deorum
Sanguinem, ²² per quos ²³ cecidère ²⁴ iusta
Morte ²⁵ Centauri, ²⁶ cecidit tremendae

15

Flamma Chimaerae:

²⁷ Sive, quos Elea domum reducit
Palma coelestes: ²⁸ pugilemve, equumve

²⁹ Dicit, et ³⁰ centum potiore signis

³¹ Munere ³² donat:

20

³³ Flebili sponsae iuvenemve raptum

³⁴ Plorat, et vires, ³⁵ animamque, moresque

¹⁴ Animosos, valde vehementes ad animos concitandos, *vel*, pedibus lege solutis constantes. ¹⁵ Inusitata, à nullo antea unquam prolata. ¹⁶ Cantiones, et choros Rhythmicos liberius in honorem Bacchi compositos. Dicti sunt *Dithyrambi* ἀπὸ τῆς Διονύσου τῆς ἐν δύο θυρῶν ἐξελθόντος, i. à *Baccho*, duabus ianulis egresso, semel ex matris utero, semel ex Iovis patris femore; *vel*, quod vino capiti, et pectora, et ora simul aperta gerant. ¹⁷ Deorsum volvit, id est, verba grandia loquitur, ac defluere facit. Metaph. à rotundis figuris, quae volubili motu, et facili teruntur. ¹⁸ Et versibus Dithyrambicis liberalioribus, et lege versus solutis rapitur. ¹⁹ Iovem, et Apollinem, in Olympiis, et Pithiis. ²⁰ Hieronem Siciliae regem, aliosque heroas, et Palemonem, Arthemorum, Herculem, Pirithoum, Thesea, Bellerophonem, in Isthmiis ac Nemeis. Synecd. gen. ²¹ Heroas, à Diis oriundos, *δῖον γενος*. Prisci reges illi omnes suam ad Deos originem referebant. Meton. mat. ²² Herculem, Pirithoum, et caeteros Lapithas, qui Centauros devicerunt. ²³ Trucidati, devicti sunt in nuptiis Pirithoi, et alibi. Metaph. et Polyptoton. ²⁴ Merita, propter libidinem, et petulantiam. ²⁵ Thra-

ciae populi, qui à Poëtis finguntur esse media parte viri, et media equi, originem ab Ixione ducentes. ²⁶ Et per quos (imprimis Bellerophonem) etiam ignis ille, qui ex faucibus horrendae illius Chimaerae, monstri tergemini, et formidabilis, eructabatur, exstinctus est. ²⁷ Sive dicit, et laudat eos, quos victoria, apud Elidem, Peloponnesi oppidum, parta, domum reducit coelestes, id est, coelestibus ob gloriam comparandos, et celeberrimos apud patriae suae cives reddit. Alleg. è continuatis Metaph. ²⁸ Sive eum laudat, qui pugilatu vicerit, ut Pollucem, sive eum, qui certamine equestri, vel equorum usu superior fuerit, ut Castor. Horat. de Art. *Et pugilem victorem, et equum certamine primum, et iuvenum curas, et libera vina referre.* ²⁹ Lyrici carminis materia. ³⁰ Synecd. finiti pro infinitis statuis. ³¹ Carminibus immortalibus donat, quae sunt centum statuis meliora, ac diuturniora. Hoc ideo dicit, quod victoribus omnibus statuae publice ponebantur. ³² In donat, et plorat est Epistrophe. ³³ Tristi, dignae fletu ac lacrymis: ut Od. 24. l. i. *Multis ille quidem flebilis occidit.* ³⁴ Sive etiam in Epitaphiis deplorat sponsum sponsae suae tristi immatura morte ablatum. ³⁵ Animositatem.

³⁶ Aureos deducit ³⁷ in astra : nigroque

³⁸ Invidet Orco.

³⁹ Multa Dircaeum levat aura cygnum,

⁴⁰ Tendit , Antoni , quoties in altos

Nubium tractus : ⁴¹ ego apis Matinae

More , modoque,

Grata carpentis thyma per laborem

Plurimum , ⁴² circa nemus , ⁴³ uvidique

Tiburis ⁴⁴ ripas , ⁴⁵ operosa parvus

Carmina ⁴⁶ fingo.

⁴⁷ Concines maiore Poëta plectro

Caesarem , ⁴⁸ quandoque ⁴⁹ trahet , ⁵⁰ ferocis

⁵¹ Per sacrum clivum , merita decorus

⁵² Fronde , ⁵³ Sicambros:

⁵⁴ Quo nihil maius meliusve terris

Fata donavere , ⁵⁵ bonique divi,

³⁶ Honestos, et bonos mores eiusdem iuvenis ad coelum usque tollit, et *stellis inserit*, ut Od. 25. l. 3. loquitur. Metaph. à praestantissimo metallo. ³⁷ Metaph. hyperbolica. ³⁸ Et eum morti subtrahit, adimit, i. à morte, et oblivione eum vindicat. Alleg. è Metonymiis. ³⁹ O Antoni Iule, validus spiritus, et copiosus ventus in sublime ad coelum elevat, et attollit Pindarum Poëtam, qui in Dirce, fonte Thebano, tamquam altivolans cygnus natus, et enutritus est. Nam ut cygnus, aura, et vento levatus, in altum volat; sic Pindarus, quoties Deorum, et Regum canit laudes, sua eloquentia sublimis volat, et suaviter canit. Alleg. è Metaphoris. ⁴⁰ Quoties in supremum aëris regionem, ubi nubes condensantur, id est, in coelos ipsos, evolat. ⁴¹ At contra ego Horatius, parvus Poëta, ut apis Calabria, in Matino monte pasceus, et circa terram volans, carpensque laboriose thyma, aliosque flores sibi gratos, i. scribens depresso, suavi tamen stylo fingo carmina, &c. ⁴² Circa sylvas in secessu solitario. ⁴³ Propter aquarum copiam humidi, aqua abundantis. Od. 29. l. 3. *udum Tibur*. ⁴⁴ Circa margines exspatiatus. ⁴⁵ Carmina labo-

riosa, elaborata, quae multum operae atque industriae requirant, per maximam curam compono, existens humilis Poëta eius collatione. ⁴⁶ Sumptum est à figulis. ⁴⁷ At tu, o Antoni Iule, tamquam excellens Poëta, res Augusti Caesaris egregie gestas digniori, et sublimiori stylo, id est, carmine Heroico, canes, describes. Metaph. ab amplioribus organis Musicis, quorum sonus exauditur longius. ⁴⁸ Quandocumque Caesar, decorus fronde merita, trahet per sacrum clivum Sicambros feroces. ⁴⁹ Ager, eosque in triumphum spectandos reducet. ⁵⁰ Indomitos, *caede gaudentes*, ut eos Od. 14. huius libri appellat. ⁵¹ Per clivum Capitolinum viae Sacrae adhaerentem. Triumphantem enim ingressi urbem porta Triumphali, per Velabrum, et Forum, ab aede Saturni, qua via Sacra clivo proxima erat, in Capitolium ascendebant. Syn-gen. ⁵² Exornatus triumphali laurea sive corona laurea propter fortitudinem bellicam merita. Meton. mat. ⁵³ Germaniae populos, Menapiis finitimos, quos hodie *Gheldrenses* appellamus. ⁵⁴ Caesare. ⁵⁵ Rebus Romanis faventes, et benigni. Sic Od. 5. huius l. *Divis orte bonis, optime Romulae Custos gentis*.

Nec

Nec dabunt , ⁵⁶ quamvis redeant in aurum

Tempora priscum.

40

⁵⁷ Concines laetosque dies , ⁵⁸ et Urbis

Publicum ludum , super impetrato

Fortis Augusti reditu , ⁵⁹ forumque

Litibus ⁶⁰ orbum.

⁶¹ Tum meae (⁶² si quid loquar audiendum)

45

⁶³ Vocis accedet bona pars : ⁶⁴ et ô Sol

Pulcher , ô laudande , canam ⁶⁵ recepto

Caesare felix.

⁶⁶ Tuque dum procedis , *Io triumphe*

Non semel dicemus , *Io triumphe*

50

⁶⁷ Civitas omnis , ⁶⁸ dabimusque Divis

Thura benignis.

⁶⁹ Te decem tauri , totidemque vaccae,

⁷⁰ Me tener ⁷¹ solvet vitulus , ⁷² relictâ

⁵⁶ Quamvis aurea saecula , *vel* aureae aetatis mores redeant. ⁵⁷ Decantabis etiam dies festos , et laetitiae destinatos propter victorias , et triumphos Caesaris. Anaph. ⁵⁸ Et ludos publicos varie in urbe constitutos , *vel* publicam civitatis laetitiam , pro magnanimi Augusti reditu à Diis impetrato , et concesso. ⁵⁹ Et cantabis forum controversiis , et contentionibus vacuum , propter dies festos ac ludos publicos. Ut enim inter arma silent leges , ita in communi totius populi gaudio , triumphoque lites forenses tacebant. ⁶⁰ Metaph. à pupillis , utroque parente orbatis , vel contra à parentibus orbatis suis liberis. ⁶¹ Ubi sc. tu Pindarica vena , et carminis maiestate bella , et triumphos Caesaris illustrabis. ⁶² Si modo aliquid memoratu , vel auditu dignum ego vilis Poëta loqui possum. ⁶³ Magna mei carminis pars , ex laudibus Caesaris constans , tuis carminibus adiungetur. ⁶⁴ Et ô dies festive , laudibusque celebrande , quo Victor Caesar urbem ingressus est. Apostrophe ad Solem , pro die , per Meton. effic. pro effe. quem diem dicit transactum iri à tota civitate per Apos-

trophem alteram ab Iulo ad triumphum , et per acclamationem Baccho sacram , *Io triumphe* , identidem usurpatam per Epistrophem. ⁶⁵ Recuperato , à periculis belli liberato. Sic Od. 7. l. 2. recepto *Dulce mihi furere est amico*. ⁶⁶ Et , ô triumphe , dum , dum tu perageris , cum in Capitolium veheris , nos omnes cives iterum atque iterum faustam illam acclamationem iterabimus , *Io , Io , triumphe*. ⁶⁷ Nos omnes cives. Meton. subi. pro adiunctis. ⁶⁸ Et Divis , Romanorum rebus faventibus , ac benignis erga nos Caesaris reditu , sacrificia offeremus. ⁶⁹ Tum te , ut Praetorem , ac forte iam designatum Consulem Caesaris affinem , opibusque abundantem , decem tauri solvent , et liberabunt à voto , quo obligaris ex Caesaris reditu. ⁷⁰ Me autem fortunae tenuioris. ⁷¹ Liberabit à voto , quod pro Caesaris incolumitate Diis feci. Dicimur *vota facere* ac *suscipere* , cum vovemus aliquid. *Nuncupata* enim *vota* dicebantur , quae Magistratus , ituri in provinciam , faciebant , multis nempe praesentibus. *Reddere* autem *vota* , est solvendo se liberare. ⁷² A vacca depulsus.

Ma-

Matre, ⁷³ qui ⁷⁴ largis ⁷⁵ iuvenescit herbis

55

⁷⁶ In mea ⁷⁷ vota:⁷⁸ Fronte curvatos imitatus ⁷⁹ ignesTertium Lunae ⁸⁰ referentis ortum,⁸¹ Qua notam duxit, niveus videri,⁸² Caetera fulvus.

60

⁷³ Vitulus. ⁷⁴ Copiosis. ⁷⁵ In prato adolescit, fit iuventus. ⁷⁶ Propter. ⁷⁷ Diis facta. ⁷⁸ Qui cornua habet parva, et curva instar Lunae, tertio die post novilunium. ⁷⁹ Splendorem curvorum cornuum. ⁸⁰ Quae reducit. ⁸¹ Qua in parte ille notabatur, id est, in

fronte candidus erat. ⁸² Κατὰ τοῦ ἀλλὰ, per, vel, quoad caetera, habens caetera fulva, vel, cum caetero toto corpore rufo colore sit. Syn. Sic Ep. 10. l. 1. Excepto, quod non simul esses, caetera lactus. Virg. Aen. 3. Consertum tegmen spinis: at caetera Gratus.

ODE III. Προσευκτική.

A D M E L P O M E N E N.

Natus est Horatius ad artem Poëticam, cuius beneficio immortalem gloriam est consequutus.

DICOLOS DISTROPHOS.

¹ Q Uem tu, Melpomene, semel
Nascentem placido lumine ² videris,
Illum non labor ³ Isthmius
⁴ Clarabit pugilem; non equus ⁵ impiger
Curru ducet ⁶ Achaïco
Victorem; ⁷ neque res bellica ⁸ Deliis
Ornatum foliis ⁹ ducem,

¹ Melpomene, quem tu semel benignis, et amicis oculis aspexeris in lucem editum, is neque clarus pugil, neque miles erit, sed Poëta. ² Metaph. à corpore ad animum. ³ Susceptus in curuli certamine Isthmico, à Sisyphe in honorem Neptuni instituto. Isthmos insula est inter duo maria, Aegaeum, et Ionium, conclusa. Unde Isthmia certamina dicta. Ovid. *Aequora bina suis oppugnant fluctibus Isthmon, Et tenuis tellus audit utrumque mare.* Meton. effic. pro victoria certamine isthmico parta. Est praeterea Synecd. periphr. pugillatus. ⁴ Clarum, et nobilem reddet

ex victoria consequuta pugnis valentem; vel *claravit*, id est, declarabit: voce enim praeconis victorum nomina declarabantur. Lucret. l. 4. Metaph. à luce. ⁵ Celer. ⁶ Curru Graeco, vel Eleo, id est, quadrigali certamine, illum victorem non secum rapiet. Synecd. gen. *Elis* enim est civitas Achaiae. ⁷ Neque fortitudo, et industria bellica. ⁸ Apollireis foliis, id est, laurea corona, à Delo insula, Apollini sacra. Synecd. gen. ⁹ Tamquam summum belli Imperatorem, hostium suorum victorem, et triumphantem.

Quod

- Quod ¹⁰ Regum tumidas ¹¹ contuderit minas,
¹² Ostendet Capitolio:
¹³ Sed quae Tibur aquae fertile perfluunt, 10
¹⁴ Et spissae nemorum ¹⁵ comae,
¹⁶ Fingent ¹⁷ Aeolio carmine nobilem.
¹⁸ Romae ¹⁹ principis urbium
 Dignatur Soboles inter amabiles
²⁰ Vatum ponere me choros: 15
 Et iam dente minus mordeor ²¹ invido.
²² O testudinis aureae
 Dulcem quae strepitum, ²³ Pieri, temperas!
 O ²⁴ mutis quoque piscibus
 Donatura cygni, si libeat, ²⁵ sonum! 20
²⁶ Totum muneris hoc tui est,

10 Hostium suorum. 11 Inflatos animos fregerit, et domuerit. Sumptum ab utentibus pistillis, aut à fabris, ad dura mollienda, et in pulverem redigenda, aut quoquo modo malleis frangenda. 12 Eum in Capitolium deducet, ibique gloriosum populo Romano ostendet. Triumphantes enim recta in Capitolium vehebantur. 13 Non haec supra memorata eum reddunt nobilem, sed aquae illae, quae praeterfluunt ferax illud oppidum Tibur, ab eo descriptae Aeolio carmine, facient nobilem. 14 Et densae frondes nemorum, id est, copiosa arborum folia. Sic infra Od. 7. *Diffugere nives: redeunt iam gramina campis, Arboribusque comae.* 15 Metaph. ab animalibus ad inanimata. 16 Illustrum, et celebrem apud exterarum nationes efficient. Virg. Aen. 2. *Nec, si miserum fortuna Sinonem Finxit.* Sumptum à figulis, qui proprie dicuntur fingere quidpiam ex argilla, et luto. 17 Carmine aliquo Saphico, et Alcaico, quale Sapho, et Alcaeus condiderunt. Synecd. gen. Sic Od. 30. l. 3. *Princeps Aeolium carmen ad Italos Deduxisse modos.* 18 Hinc universus populus Romanus dignatur me numerare inter Poetas Lyricos, qui canunt amabilia. Meton. loci pro incolis. 19 Quae omnium urbium

princeps est, et caput. Virg. Ecl. 1. *Verum haec tantum alias inter caput extulit urbes, Quantum lenta solent inter viburna cupressi.* 20 Lyricorum Poëtarum. 21 Et iam aemulorum mordacibus calumniis minus proscindor, id est, et iam virtute supero invidiam. Sic Sall. *Gloria invidiam viciisti.* Alleg. à canibus, et feris. 22 O Pieri Melpomene Musa, quae moderaris, et inflectis ad concordem concentum amabilem cantum amoenissimae, atque excellentis lyrae. Sic Ep. 2. l. 1. *Ad strepitum citharae cessatum ducere curam.* Exclamatio est admirantis vires testudinis: et in aureae est Metaph. à praestantia meralli, ad pulchritudinem Lyrae indicandam. 23 Vocativus casus Graecus, à Nominativo Pieris. Synecd. gen. pro speciali Musa Melpomene. 24 Vocis expertibus, non spirantibus, non respirantibus, paucis exceptis; nam pulmonem non habent, nec pulmone indigent, eo quod non habeant sanguinem, quo cordis calor refrigeretur. 25 Quod donatura es cantus dulcedinem, eosque non solum vocales, sed etiam Musicos facere potes. Nam cygni ante mortem canere dulcissime dicuntur. 26 Illud universum tuum beneficium est, tibi quoque acceptum fero.

27 Quod

²⁷ Quod monstror digito praetereuntium
Romanae ²⁸ fidicen lyrae:

²⁹ Quod spiro, et placeo, ³⁰ si placeo, tuum est.

²⁷ Quod Romae in pretio, et admiratione sum. Hinc Persius: *At pulchrum est, digito monstrari, et dici hic est.* Notum illud est de Demosthene, qui illo susurro (ut ait Cic. Tusc. 5.) aquam ferentis mulierculae, ut moris in Graecia est, in susurrantibus alteri, *Hic est ille Demosthenes, ὅτος ἐνέμνος Δημοςθεύης, delectari*

se dicebat. ²⁸ Quod Lyricus Poëta sim. ²⁹ Quod vitam spiritumque duco, id est, quod vivo, aliisque in admiratione sum, illud omne tuum est, et nulli praeterea debetur. ³⁰ Si tamen mea carmina apud viros doctos in pretio habentur. Modesta ἐπαινήσθωσις est, ad minuendam Poëtae immodicam de se persuasionem Poëtices.

ODE IV. Προσφωνητική, Εὐκωμιαστική.

AD URBEM ROMAM.

De indole Drusi, eiusque institutione sub Augusto.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **Q**Ualem ministrum fulminis ² alitem
(Cui Rex Deorum regnum in aves vagas
³ Permisit, expertus fidelem
Iupiter in ⁴ Ganymede flavo)
Olim ⁵ iuventas et patrius vigor
⁶ Nido laborum propulit inscium;
⁷ Vernique, ⁸ iam nimbis remotis,
Insolitos docuere nisus
⁹ Venti ¹⁰ paventem: ¹¹ mox in ovilia

¹ Quam alacris, et robusta est Aquila in errantes aves, eiusque pugnandi cupiditas in draconem: aut qualis est catulus leonis in capream, eius dentibus iam dilacerandam, talem Rhaeti, et Vindelici videre Drusum, &c. ² Aquilam Iovis armigeram. Synecd. gen. ³ Commisit, propter eius fidem erga Iovem. ⁴ In pulchro Ganymede, Troie regis filio, Iovis pocillatore, in coelum rapiendo. ⁵ Iuventutis flos atque impetus, et vigor paternus, ingenitus, sc. aquilae. Meton. effig. creditur enim *Iuventas* Dea iuventutis. ⁶ E nido expulit praedandi, et pugnandi impe-

ritum. Al. protulit. ⁷ Et quem verni venti, i. Zephyrus, et Favonius, vernumque tempus, quo excluditur, docuere insuetos praedandi conatus, vel, primos, et non usitatos volatus. ⁸ Instante aestate: totum enim ver imbriferum est. Synecd. gen. ad insolitos volatus exprimendos. ⁹ Favonii, et Zephyri. Synecd. gen. ¹⁰ Feras adhuc aggredi timentem. ¹¹ Quem etiam alitem Iovis aquilam paulo post magis in rapinis exercitatum vegetus animi vigor in ovilia, ut agnos rapiat, tamquam hostem ab alto deorsum misit.

Demisit hostem vividus impetus: 10

¹² Nunc in ¹³ reluctantes dracones

¹⁴ Egit amor dapis, atque pugnae:

¹⁵ Qualemve ¹⁶ laetis caprea pascuis

¹⁷ Intenta, fulvae matris ab ubere

¹⁸ Iam lacte depulsum leonem,

15

¹⁹ Dente novo peritura, vidit;

²⁰ Videre Rhoeti bella sub Alpibus

Drusum gerentem, et Vindelici: ²¹ quibus

Mos unde deductus per omne

Tempus Amazonia securi

20

Dextras ²² obarmet, quaerere distuli:

Nec scire ²³ fas est omnia: sed diu,

²⁴ Lateque victrices catervae

Consiliis iuvenis revictae

Sensere, quid ²⁵ mens rite, ²⁶ quid ²⁷ indoles

25

²⁸ Nutrita ²⁹ faustis sub penetralibus

³⁰ Posset, quid Augusti paternus

³¹ In pueros ³² animus Neronis.

Fortes ³³ creantur fortibus, et bonis

¹² Postquam animosior factus est. ¹³ Sibi, id est, naturali odio contendentes. ¹⁴ Devorandos compulsi cibi cupiditas, id est, fames, et pugnae naturalis amor. ¹⁵ Anaphora. ¹⁶ Exhilarantibus pascetes. Meton. effe. ¹⁷ Animum in pratorum deliciis occupatum habens. ¹⁸ Paulo ante à lacte remotum. Virg. Depulsos à lacte domus quae clauderet agnos. ¹⁹ Dente leonini catuli nondum praedae assuefacto, seu nondum in pugna exercitato devoranda. ²⁰ Qualis, inquam, aquila aut leo iunior, talem, tam fortem Rhoeti, et Vindelici (eas Alpium partes tenentes, quae ad Orientem spectant, et in Austrum vergunt, Helvetiis finitimi) Drusum Neronem gerentem bella sub Alpibus, et ibidem memorabili victoria potitum. ²¹ Qui Vindelici cur talibus securibus in praelio (qualibus Amazones mulieres quondam in praeliis usae

sunt, sive Amazonum more) utantur, illud curiosius indagare in aliud commodius tempus reieci. Ordo est: Quibus mos ut obarmet dextras suas securi Amazonia, unde deductus sit, distuli quaerere. ²² Muniat. ²³ Potest, δυνατον. Vide Od. 2. l. 1. ²⁴ Sed hoc certo scio, et affirmo, quod Vindelicorum, et Rhoetorum catervae, longo tempore latae per multas regiones hactenus hostibus suis in bello superiores, iam auspiciis, et fortitudine iuvenis Drusi tandem vicissim superatae sint, et senserint, sive experti sint, quid &c. ²⁵ Animus, et prudentia. ²⁶ Anaph. ²⁷ Innata virtus sive ingenii bonitas. ²⁸ Metaph. ab alumnis. ²⁹ In domo Augusti, in qua omnis virtutis, et fortitudinis schola quasi patet. ³⁰ Valeat. ³¹ In privignos, et adoptivos pueros, Tiberium, et Drusum. Syn. gen. ³² affectus. ³³ Procreantur ex magnanimis viris.

Est

Est in iuvenis, est in equis patrum 30
³⁴ Virtus : nec ³⁵ imbellem ³⁶ feroces
³⁷ Progenerant aquilae columbam.
³⁸ Doctrina sed vim promovet ³⁹ insitam;
⁴⁰ Rectique cultus pectora roborant:
⁴¹ Utcumque defecere mores, 35
Dedecorant bene nata culpae.
Quid debeas, ô ⁴² Roma, ⁴³ Neronibus,
⁴⁴ Testis ⁴⁵ Metaurum flumen, et ⁴⁶ Asdrubal
⁴⁷ Devictus, et ⁴⁸ pulcher ⁴⁹ fugatis
⁵⁰ Ille dies Latio tenebris, 40
⁵¹ Qui primus alma ⁵² risit adorea;
⁵³ Dirus ⁵⁴ per urbeis ⁵⁵ Afer ⁵⁶ ut Italas,
⁵⁷ Ceu flamma per taedas, vel ⁵⁸ Euris
Per Siculas ⁵⁹ equitavit undas.

³⁴ Ingenita bonitas. ³⁵ Ignavam.
³⁶ Magnanimae, animosae. ³⁷ Pro-
ducunt. ³⁸ Sed tamen proba insti-
tutio, et educatio naturalem inclina-
tionem excitat, provehit, *προάγει*,
meliolemque facit. ³⁹ Metaph. à
plantis. ⁴⁰ Et amor, ac studium ho-
nesti, virtutis, accurataque inge-
norum cultura, sive bonae insti-
tutiones mentem in recta virtute
conformant, et confirmant. ⁴¹ Ubi-
cumque, seu quodcumque natu-
rae bonitas à bonis moribus desti-
tuta est, ibi culpae, id est, mali
mores, ignavia, et peccata etiam
illa, quae bene nata sunt, id est,
naturae bonitatem, sive illos, qui
optimis parentibus prognati sunt,
deformant, dedecoreque afficiunt.
⁴² Apostrophe est, et Meton. subi.
pro, ô Romani. ⁴³ Huius Drusi pro-
genitoribus, id est, ei Claudiae
gentis stirpi seu familiae, cui cog-
nomen Nero, acceptum feras. ⁴⁴
Illud testatur. Metaph. ab homine,
sicut est in *risit*, et *tenebris*. ⁴⁵ Flu-
men Umbriae, quod hodie *Metro* vel
Metaro appellant: ubi Asdrubal
cum quinquaginta sex millibus ho-
minum, Claudii Neronis opera,
caesus est. ⁴⁶ Hannibalis frater. ⁴⁷
Uno occisus ad illud flumen, et
capite truncatus, quod Hannibali

fratri ante castra proiectum fuit.
⁴⁸ Felix, gratus, et serenus. Sic
Cic. l. 4. Epist. ad famil. *Noli quaerere : ita mihi pulcher hic dies vi-
sus est, ut speciem aliquam viderer
videre quasi revolvissent Respubli-
cae.* ⁴⁹ Anxietate, sollicitudine ex
Romanorum animis depulsa, id
est, Carthaginensibus, et Afris ex
Italia pulsis. ⁵⁰ Quo victoria me-
morabilis parta est, quo Hanniba-
lis ferox animus domitus fuit, tes-
tis est. ⁵¹ Dies. ⁵² Victoria, et
gloria bellica laetus fuit, nosque
benigno vultu respexit. Festus:
*Adoream, laudem seu gloriam dice-
bant, quia gloriosum eum putabant,
qui farris copia abundaret.* Plaut.
in *Amphitry*. *Qui praeda, atque
agro, adorea afficit populares
suos.* Proprie tamen *adorea* frugum
copiam significat. Meton. adi. sig-
ni. ⁵³ Crudelis ille Imperator Afri-
canus Hannibal equitavit, id est,
incredibili velocitate aufugit. ⁵⁴
Per totam Italiam. ⁵⁵ Hannibal.
Synecd. gen. ⁵⁶ Postquam, cum.
⁵⁷ Velut ignis per fices, aliamque
incendibilem materiam. ⁵⁸ Velut
Eurus, id est, quilibet ventus, Si-
culum mare percurrit, inque eo hor-
ribiliter tumultuatus est. Synecd.
spe. ⁵⁹ Metaph. ab hominibus.

60 Post hoc secundis usque laboribus
Romana 61 pubes crevit, et 62 impio

Vastata Poenorum tumultu

Fana 63 Deos habuere rectos.

64 Dixitque tandem 65 perfidus Annibal:

66 Cervi, luporum 67 praeda rapacium,

50

68 Sectamur ultro, 69 quos 70 opimus

Fallere, et effugere est triumphus.

71 Gens, quae 72 cremato fortis ab Ilio

73 Iactata Tuscis aequoribus, 74 sacra,

75 Natosque, 76 maturosque patres

55

77 Pertulit Ausonias ad urbes;

78 Duris ut ilex 79 tonsa bipennibus

80 Nigrae 81 feraci frondis in 82 Algido,

60 Post hanc victoriam, (qua Claudii Neronis auspicio Asdrubal fuit occisus, et Afrorum ferocia domita fuit) populus Romanus semper prosperis praeliis corroboratus fuit. 61 Romani iuvenes. Metonim. signi. 62 Deorum templa, quae bellica, et hostili Carthaginensium vastatione diruta erant, postea rectos Deorum cultus sive statuas Deorum erectas, Hannibale profligato, rursus habuerunt. 63 Imagines, et simulacra Deorum restituta, et erecta. Meton. subi. 64 Prosopopoeia est, ubi Poeta sua oratione Hannibalem inducit loquentem, cuius sermo producit in quatuor, et viginti versus cum nota quidem accessus ad eam, sed sine nota recessus ab ipsa. 65 Quia primus violavit foedus inter Romanos, et Afros initum. 66 Oratio Hannibalis ad suos milites. Nos (inquit) Carthaginenses, qui sumus tamquam imbelles cervi, Romanos, veluti lupos, insequimur. Alleg. e continuis Metaphoris. 67 Romanorum praeda, et esca. 68 Illos. 69 Quos Romanos lupos latere, et fallendo effugere, et evitare summa est victoria, magnificeque triumphi loco ducere debemus. Ter. in Heaut. Triumpho, si

licet me latere tecto abscedere, id est, triumphi loco habeo, si mihi licet periculum, in quo versor, declinare. 70 Magnificus, Sic spolia opima dicuntur, quae dux duci hostium detraxit. Metaph. a fertilitate terrae. 71 Gens illa Romana, quae originem duxit a Troia, id est, Troiani, Aeneas, Anchises, et comites iactati in mari Tyrrheno. Synecd. gen. 72 A Graecis combusto. 73 Acta in Tyrrheno mari. 74 Deos Penates. 75 Et filium Ascanium, Aeneas sc. itemque suos liberos alii Troiani, qui Aeneam secuti sunt. Virg. 2. Aen. Ascanium, Anchisenque patrem, Teucrosque Penates Commendo sociis, &c. 76 Et Anchisen, aliosque patres senio confectos. Virg. Aen. 5. aevi maturus Acestes. 77 Ad Italiae urbes secum navibus advexit. 78 Ut ilex succisa, et ramis spoliata magis magisque crescit, sic Romani adversis praeliis magis invalescunt. 79 Securibus ramis, ac frondibus resecta. Metaph. ab animantibus: ut enim capilli tonderi dicuntur, et crines resecari: sic plantae, cum eis frondes, et folia rudentur. 80 Nigris, et densissimis foliis. 81 Fertili. 82 Algidum mons est in agro Tusculano. Vide Od. 22. l. 1.

⁸³ Per damna , per caedeis , ab ipso
⁸⁴ Ducit opes , animumque ferro. 60
 Non ⁸⁵ Hydra , secto ⁸⁶ corpore , ⁸⁷ firmior
 Vinci ⁸⁸ dolentem ⁸⁹ crevit in Herculem;
⁹⁰ Monstrumve summisere Colchi
 Maius , ⁹¹ Echioniaeve ⁹² Thebae.
⁹³ Merses profundo , ⁹⁴ pulchrior evenit: 65
⁹⁵ Luctere , multa ⁹⁶ proruet integrum
 Cum laude ⁹⁷ victorem , geretque
 Praelia ⁹⁸ coniugibus loquenda.
⁹⁹ Carthagini ¹⁰⁰ iam non ¹⁰¹ ego ¹⁰² nuntios
 Mittam superbos : ¹⁰³ occidit , occidit 70
¹⁰⁴ Spes omnis , ¹⁰⁵ et fortuna nostri

⁸³ Virg. II. Aen. *Bellum impotunum , cives , cum gente Deorum , Invictisque viris gerimus , quos nulla fatigant Praelia , nec victi possunt absistere ferro.* ⁸⁴ Vires , et augmentum consequitur , quantoque plura ramorum suorum damna patitur , eo magis in altum crescit. Sat. I. lib. 2. *aut , qui Duxit ab oppressa meritum Carthagine nomen.* ⁸⁵ Hydra serpens monstrosa in Lerna delitescens , cuius uno capite ab Hercule abscisso , septem subito renascebantur. Sunt qui Hydrae capita centum , sunt qui quinquaginta dent , sunt qui novem , alii etiam pauciora. ⁸⁶ Corpore. Synecd. inte. pro mem. ⁸⁷ Animosior , sc. quam Romanorum gens , quae damnis , bellis , et praeliis crevit in nos. ⁸⁸ Qui si ab aliquo superandus fuisset , dolebat. ⁸⁹ Multiplicata est. ⁹⁰ Nec Colchi edidere , immisere Iasoni , reliquisque Argonautis , aureum vellus rapturis , maius monstrum , sc. draconem , aurei velleris custodem , et armatos homines ex huius Draconis dentibus seminatis natos , nec urbs Thebana maius monstrum , sc. Draconem Marti sacrum , Cadmo immisit ; (quem ille , cum Thebas conderet , interfecit , cuiusque dentes cum Palladis consilio seminare , exinde armati milites orti statim mutuis vulneribus confossi conciderunt , Echione , et aliis qua-

tuor , quos Cadmus in urbe condenda sibi adiutores accivit , tantum exceptis) illud , inquam , monstrum maius non fuit , vel contra Iasonem , vel contra Cadmum : quam populus Romanus contra nos Afros. ⁹¹ Ab Echione , Cadmi genero , conditae. ⁹² Thebani. Meton. subi. loci. ⁹³ Quem populum Romanum si profundo mari , et imo pelago obruas. Ep. I. l. I. *mensor civilibus undis.* ⁹⁴ Fortior inde emergit. ⁹⁵ Si lucteris , et pugnes cum illa gente. ⁹⁶ Prosternet , proculcabit , et evincet te hostem incolumem , victorem , et numquam antea victum. ⁹⁷ Qui paulo antea vicerat. ⁹⁸ Ab eorum uxoribus , laetitiae , ac dolore permotis , commemoranda ; *vel* , quae victores reversi domum uxoribus narrent. Sic enim ad Ulissem suum Penelope : *Narrantis coniux pendet ab ore viri.* ⁹⁹ Carthaginem , id est , ad Carthaginenses. Meton. loci. ¹⁰⁰ Illo tempore , cum Romanos ad Cannas trucidarem. ¹⁰¹ Hannibal. ¹⁰² Victoriarum mearum. ¹⁰³ Praecisa est , interiit. Plaut. *Occidit spes nostra.* Epizeuxis cum exclamatione desperantis. ¹⁰⁴ Victoriae. ¹⁰⁵ Et totius Carthaginis felicitas , et gloria , Metaph. ab appellationibus rerum. Narrant historici Hannibalem , Asdrubalis capite aspecto , res Carthaginensium desperasse , sic loquutum , *agnosco te Carthaginis fortuna.*

Nominis , ¹⁰⁶ Asdrubale interempto.

¹⁰⁷ Nil Claudiae non efficient ¹⁰⁸ manus:

¹⁰⁹ Quas et benigno numine ¹¹⁰ Iupiter

Defendit , et ¹¹¹ curae sagaces

Expediunt per ¹¹² acuta belli.

75

¹⁰⁶ Meo fratre Asdrubale trucidato. ¹⁰⁷ Haec nonnulli interpretes Horatii verba esse volunt, non Hannibalis. ¹⁰⁸ Vires, et copiae Claudiae Neronianae, id est, Neronones ipsi perficient omnia. Syn. part. ¹⁰⁹ Copias, viresque. ¹¹⁰ Suo favore tuetur. ¹¹¹ Et quas ducum

vigilantia, et accurata solertia, et providentia per omnia belli discrimina liberant, et facultatem vincendi, aut certe evadendi feliciter concedunt. Metaph. à canibus venaticis, et sagacibus. ¹¹² Sic subtila belli, obliqua tumuli, &c. apud Livium.

ODE V. Προσευχτική.

A D A U G U S T U M.

Ut tandem in urbem redeat.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **D**ivis orte bonis, optime ² Romulae
Custos gentis, ³ abes iam nimium diu:

⁴ Maturum reditum pollicitus ⁵ Patrum
Sancto ⁶ concilio, ⁷ redi.

⁸ Lucem redde tuae, dux bone, patriae;

⁹ Instar veris enim vultus ubi tuus

¹⁰ Affulsit, populo ¹¹ gratior it dies,

Et ¹² soles melius nitent.

¹ O maxime Imperator Auguste, qui per Aeneam, et reliquos progenitores tuos, à Divis propitiis, et beneficis progenitus es. Metaph. à coelicolis. ² Et qui Romanae gentis (à Romulo Romae conditore) protector constitutus es. Sic *Romula tellus*, apud Virg. *Dardana arma*, *Dardana pubes*, &c. ³ A nobis, et ab urbe Roma. Liv. l. 29. ut mos est iis, qui diu absunt. ⁴ Celerem. Metaph. à frugibus, quae proprie maturescunt, nec citius, nec tardius aequo ad utilem usum colliguntur. ⁵ Conscriptorum. ⁶ In-

violabili senatu, vel senatorum coetui. Virg. 1. Aen. *Iura, magistratusque legant*, sanctumque *Senatum*. Synecd. gen. pro Senatu, et in hoc Meton. adi. pro Senatoribus. ⁷ Ad nos. ⁸ O Imperator felix, et salutaris, redde te tuae patriae, id est, redi in patriam tuam tamquam lux, et salus. Alleg. è Metaph. ⁹ Ad similitudinem. ¹⁰ Laetissimus arrisit populo Romano. ¹¹ Tunc dies sunt sereniores. ¹² Et tunc Sol purius, et splendidius nitere videtur, id est, die motu Solis. Met. effic.

P 2

¹³ Ut

¹³ Ut mater ¹⁴ iuvenem , quem ¹⁵ Notus ¹⁶ invido
 Flatu ¹⁷ Carpathii trans maris aequora 10
¹⁸ Cunctantem spatio ¹⁹ longius annuo
 Dulci detinet à domo,
 Votis , ²⁰ ominibusque , et ²¹ precibus vocat,
 Curbo nec faciem ²² litore demovet;
 Sic ²³ desideriiis icta fidelibus 15
 Quaerit ²⁴ patria ²⁵ Caesarem.
²⁶ Tutus bos etenim rura ²⁷ perambulat:
²⁸ Nutrit rura ²⁹ Ceres , almaque ³⁰ Faustitas:
³¹ Pacatum ³² volitant per mare navitae:
 Culpari metuit ³³ fides: 20
 Nullis ³⁴ polluitur casta ³⁵ domus ³⁶ stupris:
³⁷ Mos , et lex maculosum edomuit nefas:
 Laudantur ³⁸ simili prole ³⁹ puerperae:
 ⁴⁰ Culpam ⁴¹ poena premit comes.

13 Velut sollicita quaedam mater, &c. Ordo est: Ut mater vocat votis, ominibusque, et precibus iuvenem cunctantem trans aequora Carpathii maris, quem Notus distinet invido flatu à dulci domo longius spatio anni, nec, &c. 14 Filium suum, peregre absentem. Sic Od. 12. *Tel-luris iuvenes*. 15 Auster. 16 Adverso, et reditum invidente ventorum flatu. Metaph. ab animantibus ad inanimata. 17 A *Carpatho* insula Aegyptum versus, inter Rhodum, et Cretam. Syn. spec. pro quovis periculoso mari. 18 Morantem ultra annum. 19 Diutius. 20 Bonis verbis. 21 Supplicationibus pro filii reditu factis, et effusis. 22 A, sive de litore maris, ad quod filium appulsurum sperat, movet. Ter. in *Adelph.* *Cave nunciam oculos à meis quoquam dimoveas tuos*. 23 Pio tui desiderio perculsa, affecta, deque te absente sollicita. Sump-tum à corporibus. 24 Tua patria urbs Roma. 25 Caesarem. 26 Immu-nis ab omni periculo bellico, id est, te praesente, o Caesar, omnia terra marique sunt tranquilla. 27 Inter arandum peragrat, id est, tuti sunt agricolae, et aratores. Od. 17. *Epod.* *Perambulabis astra sidus aureum*. 28 Agros fertilissimos red-

dit suo munere ac numine. 29 Fru-gum Dea, id est, frumenta luxu-riantur in agris. Meton. et Metaph. 30 Felicitatis. 31 Tranquillum, non infestum piratis. 32 Navium velis, tamquam pennis, celeriter navi-gant. Metaph. ab avibus. Sic Od. 37. l. 1. *ab Italia volantem Re-mis ardugens*. 33 Fides cavet, *φυλάττειται* commisisse quam-obrem culpetur, id est, nemo fidem fallit. Meton. adi. 34 Violatur. 35 Familia, id est, matronae, et vir-gines. Meton. subi. 36 Adulteriis. 37 Puni mores, et lex Iulia de adul-teriis coercendis omnia turpia, et immunda adulteria fregerunt, et è medio sustulerunt. 38 Quod suis maritis similem prolem progene-rant, neque cum adulteris sese commiscent, id est, filii sunt pa-rentibus similes, non generantur spurii. Sic Catullus optat, ut Tor-quatus filius nasciturus suo sit si-milis patri Manlio, *qui facile insclis Noscitur ab omnibus, Et pudicit-tiam suae Matris indicet ore*. 39 Ma-tres, cum sint puerperae. 40 Scele-ra, et peccata poena celeriter con-sequitur. 41 Magistratus, qui ver-satur in delinquentibus cito pu-niendis. Meton. subi.

42 Quis 43 Parthum paveat? Quis 44 gelidum Scythen? 25
 45 Quis, Germania quos horrida parturit
 Foetus, 46 incolumi Caesare? Quis 47 ferae
 48 Bellum curet 49 Iberiae?
 50 Condit quisque diem collibus in suis,
 Et vitem 51 viduas 52 ducit ad 53 arbores: 30
 54 Hinc ad vina redit laetus, et 55 alteris
 Te mensis adhibet Deum.
 Te multa prece, 56 te prosequitur mero
 57 Defuso pateris; 58 et Laribus tuum
 Miscet numen, uti 59 Graecia Castoris, 35
 Et magni 60 memor Herculis.
 Longas 61 o utinam, 62 dux bone, 63 ferias
 Praestes 64 Hesperiae, 65 dicimus 66 integro

¶ 42 Q. d. nemo. 43 Truculentum illum hostem amplius timeat? id est, bella iam cessant. Parthi signa militaria, quae Crasso, et Antonio ademerant, poscenti reddiderunt. Vide Od. 15. huius lib. Syn. singularium pro Parthis, Medis, et Scythis. 44 In Septentrionali regione, nivibus ac glacie rigida habitantem. Scythae virtutis moderationisque Augusti fama commoti amicitiam ultro petiverunt. 45 Quis extimescat sive paveat foetus, id est, homines, quos dira Germania producit? Germanos ultra Albim fluvium summovit Augustus, Hispaniam universam subegit. Merito igitur securum iubet esse populum Romanum Horatius. 46 Augusto vivo. 47 Indomitae, bellicosae. Hispaniae. Haec valde terribilis Romanis. 48 Incursiones hostiles. 49 Hispaniae à flumine Ibero. 50 Unusquisque rusticus finit, sive ad finem perducit in vinetis suis. Est hic superiori interrogationi subiectio. 51 Cum vitibus non maritatis, sive iunctas. Metaph. ab orbatis coniugibus. 52 Adducit, coniungit. 53 Ulmos, populos, et similes arbores. 54 Ab agricultura hilaris ad convivia, et commensationes revertitur. 55 Et te, o Au-

guste, in secundis mensis, cum primae epulae remotae sunt, infuso in pateris mero, tamquam Deum adhibent, tibi que tamquam Deo vinum libat, et effundit. Veteres, prima mensa sublata, secundam positis pomis, infusoque vino, in Deorum honorem exhibebant: quam potionem ἀγαθή δαίμωνος vocabant. Horatius ergo hic nihil aliud voluit, quam Augustum Caesarem ἀγαθὸν δαίμονα Romanis esse. 56 Tibi sacrificat. 57 Vino de pateris fuso. 58 Et quisque tuum numen, et nomen cum Penatibus suis coniungit, et una tamquam Deum invocat. 59 Quemadmodum Graecia, id est Graeci Castorem, et Pollucem, et magnum illum monstrorum domitorem Herculem inter Deos Penates enumerant; ita etiam nos Romani te. Meton. subi. 60 Ob beneficia ab illis accepta. 61 Exclamatio est per optationem. 62 Imperator optime Auguste. Synecd. gen. 63 Dies festos, id est, oriosam pacem. 64 Italiae. Synecd. gen. 65 In haec verba precamur. Anaphora. 66 Matutino tempore, cum dies adhuc solidus restat, dum adhuc sicci sumus, ac nihil gustavimus.

Sicci mane die ; dicimus ⁶⁷ ubidi,
⁶⁸ Cum Sol Oceano subest.

⁶⁷ Cum madidi , vino pleni, Uvidus hiberna venit de glande Me-
^et ebrii sumus. Contrarium est hoc nascas. ⁶⁸ Cum Sol est sub Oceano,
 nomen nomini sicci Virg. Ecl. 10. id est , occidit , id est , vespere.

ODE VI. Προσευκτική.

AD APOLLINEM , ET DIANAM.

Carmen saeculare.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **D**ive , ² quem ³ proles Niobaea magnae
 Vindicem ⁴ linguae , ⁵ Tityosque raptor
⁶ Sensit , ⁷ et Troiae ⁸ prope victor altae
⁹ Phthius ¹⁰ Achilles,
¹¹ Caeteris maior , ¹² tibi miles impar
 Filius quamvis ¹³ Thetidos ¹⁴ marinae
¹⁵ Dardanas turres quateret tremendâ
¹⁶ Cuspide pugnax.
¹⁷ Ille , ¹⁸ mordaci velut icta ¹⁹ ferro

¹ O Apollo. ² Cuius sagittas ul-
 trices. ³ Sex filii , totidemque fi-
 liae Niobes , Tantalii filiae , soror-
 is Pelopis , Amphionis , Thebarum
 regis , uxoris : quae cum ob nume-
 rosam prolem sese matri Apollinis
 Latonae , geminam tantum prolem
 habenti , gloriose praeferret , uno
 die omnes suos liberos eius sagittis
 confossos , perdidit : ipsa moerore
 confecta. Synecd. gen. ⁴ Gloriosae,
 et superbae , quod liberorum mul-
 titudine , et pulchritudine Niobe
 Latonam prae se contemneret. i.
 verborum arrogantium. Metonim.
 effic. ⁵ Quem etiam sensit Tityus,
 Iovis , et Elarae Nymphae filius,
 qui Latonam tuam marrem rapere,
 et stupro interpellare non dubita-
 vit. Itaque suis sagittis confossus,
 apud inferos vulture eius iecur, con-
 tinuo renascens , lacerante , aeter-
 num punitur. ⁶ Suo exitio. ⁷ Et
 quem sensit Achilles , &c. ⁸ Qui
 excelsa Troiae propemodum ever-
 sor fuit : quia Hectorem interfecit,
 quo pacto facilius Troia capi po-

tuit (ut Od. 4. l. 2. et ademptus
 Hector Tradidit fessis leviora tolli
 Pergama Graiis) et paulo ante, quam
 Troia caperetur , à Paride occisus
 est , idque Apollinis impulsu. Virg.
 6. Aen. Phoebe , graves Troiae sem-
 per miserate labores , Dardana qui
 Paridis direxisti tela , manusque Cor-
 pus in Aeacidae. ⁹ Erat Phthia
 Achillis patria , Thessaliae urbs.
¹⁰ Graecorum fortissimus. ¹¹ Qui
 reliquis Graecis fortior fuit. ¹² Te
 tamen minor extitit : quia à te sub
 figura Paridis Achilles fuit occi-
 sus : vel , quia tuo consilio ab ip-
 so Paride fuit interemptus. ¹³ Et
 Pelei. ¹⁴ Nerei , et Doridis filiae.
¹⁵ Propugnacula Troiae concuteret.
¹⁶ Bellicosus metuenda cuspide has-
 tae suae , id est , hasta sua , quam
 nemo praeter Achillem poterat vi-
 brare. ¹⁷ Achilles ruit velut arbor
 cadens. ¹⁸ Quae quasi mordet , et
 paulatim exedit arborem incisam.
 Metaph. ab animantibus. ¹⁹ Secu-
 ri deiecta.

Pinus , aut impulsa cupressus ²⁰ Euro,
²¹ Procidit late , ²² posuitque collum in
 Pulvere Teucro.
²³ Ille non ²⁴ inclusus ²⁵ equo Minervae
 Sacra mentito , ²⁶ male feriatos
 Troas , et laetam Priami ²⁷ choreis
²⁸ Falleret aulam:
 Sed palam ²⁹ captis gravis , ³⁰ heu nefas , heu!
³¹ Nescios fari pueros ³² Achivis
³³ Ureret flammis ; etiam latenteis
 Matris in ³⁴ albo:
³⁵ Ni tuis victus Venerisque gratae
 Vocibus ³⁶ Divum pater , annuisset
 Rebus Aeneae potiore ductos
³⁷ Alite muros.
³⁸ Doctor argutae fidicen Thaliae,
 Phoebe , qui ³⁹ Xantho lavis amne crines,

²⁰ Ab Euro prostrata. ²¹ Magna sui corporis mole , postquam procubuit , latum locum implevit , lateque prostratus est. ²² Et occumbens deposuit , id est , occubuit. ²³ Achilles non insidiis , aut dolo , sed aperto Marte Troiam expugnasset , nisi à Paride tua opera , et impulsu prius esset interfecus. ²⁴ Cum reliquis Graeciae principibus , Menelao , Ulysse , Diomede , Pyrrho , Mnestheo , Teucro , aliisque compluribus. ²⁵ In equo ligneo Troiano , qui , tamquam votum esset pro reditu Graecorum , Minervae violatae sacer mentiebatur , et simulabat , id est , quem simulabant Graeci à se fabricatum esse , ut Palladem offensam placarent. Virg. 2. Aen. Votum pro reditu simulant. Ibid. Hanc pro Palladio moniti , pro numine laeso Effigiem statuere , nefas quae triste piaret. Meton. rei significatae pro signo illius , et simulacro. ²⁶ Achilles non fefellisset Troianos intempestive , et magno suo malo otiantes , cum vigilare debuissent. ²⁷ Tripudiis. ²⁸ Nocturno tempore

per dolum non invasisset domum regiam Priami , urbemque Troianam somno , vinoque sepultam. ²⁹ Troianis sua fortitudine victis crudelis futurus erat. ³⁰ Exclamatio est per commiserationem cum Epizeuxi. ³¹ Nescios fandi , id est , infantes , *ὄφρα τήννα*. ³² Graecis. ³³ Combussisset. ³⁴ Adhuc materno etiam ventri inclusos. Synecd. totius. ³⁵ Ni Iupiter mitigatus , et flexus tuis , ò Apollo , precibus atque intercessionibus , et Veneris Iovi patri gratae , concessisset conatibus ac laboribus Aeneae urbis Romae muros ductos , id est , ducendos , et erigendos *potiore alite* , id est , meliori augurio , quam lamentabilis urbis Troianae , sc. cuius in toto mundo imperium aeternum , et sine fine foret. ³⁶ Synecd. periphr. Iovis. ³⁷ Synecd. gen. pro vulturibus illis sex , qui Remo annuissent : et Meton. effic. pro meliore auspicio inde edito. ³⁸ O Phoebe , qui doces Thalam Musam argute , et sonore canentem. ³⁹ Troiae fluvio , tibi sacro.

4° Daunia^e defende 4¹ decus Camoenae

4² Laebis Agyieū.

4³ Spiritum Phoebus mihi , Phoebus 4⁴ artem

Carminis , nomenque dedit Poëtae.

4⁵ Virginum primae , puerique 4⁶ claris

Patribus orti,

Deliae 4⁷ tutela Deae , 4⁸ fugaceis

Lyncas , et cervos 4⁹ cohibentis arcu,

5° Lesbium 5¹ servate pedem , meique

Pollicis 5² ictum:

Rite Latonae 5³ puerum canentes,

Rite crescentem 5⁴ face 5⁵ Noctilucam;

5⁶ Prosperam frugum , 5⁷ celeremque 5⁸ pronos

Volvere menses.

5⁹ Nupta iam dices : Ego 6° Dīs 6¹ amicum,

6² Saeculo festas referente luces,

6³ Reddidi carmen ; docilis modorum

Vatis Horatī.

4° Latinae meae Musae , id est, carminis mei Lyrici. Meton. effic.

4¹ Honorem , et dignitatem. 4²

Imberbis Apollo , cui in viis pu-

blicis solebant sacrificare: ἀγυιαί

enim viae , ac plateae sunt. Vide

Macrobi. Sat. 1. 2. 4³ Vegetum , et

acutum ingenium , indolem Poë-

ticam. 4⁴ Poëticam , quam doctri-

na , et exercitatione acquirimus. 4⁵

Vos etiam nobilissimae puellae, vir-

ginum Romanarum praecipuae. 4⁶

Senatoribus , Consulibus , et Impe-

ratoribus progeniti. 4⁷ Qui estis

sub protectione Dianae Deae , quae

cum fratre Apolline in Delo insu-

la nata est. 4⁸ Ad fugam celeres.

4⁹ Tamquam venatrix suo arcu , et

sagittis cofigentis, comprehendenti-

bus , et vulnerantis. 5° Sapphicum

carmen. Synecd. membri. Nam

Sappho fuit Lesbica. 5¹ Inter sal-

tandum in choreis vestris observa-

te. 5² Lyrae meae strepitum , id

est , mei carminis modulationem.

5³ Ex veterum instituto , et solen-

ni consuetudine laudantes Apolli-

nem , Latonae filium. Synecd. gen.

5⁴ Post novilunium suo lumine,

usque dum plena sit , crescentem.

5⁵ Dianam eius sororem , id est,

Lunam nocte claram , et lucen-

tem. Graecorum expressit epithe-

tum νυκτιλαμπής. Synecd. gen.

5⁶ Nocturno suo humore fruges , et

sata prosperantem , ac nutrientem.

Luna enim plantandi , et vegetandi

vim habet. 5⁷ Celerem in volven-

dis mensibus , vel , menses celeri-

ter decurrentes celeriter ad finem

perducentem. Nam Luna 28. circi-

ter diebus orbem suum conficit,

quod est spatium menstrum. 5⁸

Sic de Art. Poët. Ut sylvae foliis

pronos mutantur in annos. 5⁹ Tu

puella , cum fueris nupta , hoc di-

ces : Ego docilis modorum vatis

Horatii , reddidi carmen amicum

Diis , saeculo referente festas luces.

Poëta unam ē puellis alloquitur,

omnium nomine. 6° Apollini, Dia-

nae, aliisque Diis. 6¹ Diis gratum,

et amabile, φίλον Brevis est Proso-

popoeia. 6² Cum annus centesi-

mus festos dies , et sacros ludos

saeculares reduceret. 6³ Ego , quae

facile didici versus Poëtae Horatii,

eosdem cecini , et recitavi.

ODE VII. Παραίνετική.

AD L. MANLIUM TORQUATUM.

Veris adventu, et aequa omnibus moriendi conditione, sine spe reviviscendi, omniumque rerum mutatione, et vicissitudine proposita, invitat ad hilariter iucundeque vivendum.

DICOLOS DISTROPHOS.

¹ **D**iffugere nives : redeunt iam ² gramina campis,
Arboribusque ³ comae.

⁴ Mutat terra vices, et decrescentia ripas
Flumina ⁵ praetereunt.

⁶ Gratia cum Nymphis, ⁷ geminisque sororibus ⁸ audet ⁵
⁹ Ducere nuda choros.

Immortalia ne speres, ¹⁰ monet annus, et ¹¹ alnum
Quae rapit hora diem.

Frigora ¹² mitescunt Zephyris : ver ¹³ proterit aestas,
Interitura, ¹⁴ simul

10

¹ Hoc laetissimo veris tempore nives abierunt, et liquefactae sunt. Metaph. ab animantibus. Verni temporis descriptio. Est et altera Od. 4. l. 1. *Solvitur aëris hyems*, &c. ² Herbae agris iam restituuntur. Eadem Metaph. Virg. *viridi se gramine vestit Tellus*. ³ Frondes, et flores. Sic Od. 3. huius lib. *Et spissae nemorum comae*. ⁴ Pro ingrata hyeme vernum tempus reduci, id est, mutatur anni tempus. ⁵ Et flumina, quae hiberno tempore nivibus, et pluviis hibernis creverant, iam decrescentia, intra fluviorum margines fluunt, neque eos transiliunt. Metaph. à viatoribus. Od. 11. l. 2. *quis puer oculus Restinguet ardentis Falerni Potula praetereunte lymphæ*. Alii decrescentia interpretantur, valde crescentia, ripasque transcendentia, ac superfluentia solutis vere nivibus. ⁶ Aglaia, Synecd. spe. ⁷ Thalia, et Euphrosyne. Synecd. gen. ⁸ Hoc anni tempore. ⁹ Sine veste choros exercere : quia *Frigora mitescunt Zephyris*, ut ait tribus post versibus. Gratiae alioqui pin-

guntur *nudae*, quia beneficia omni fuco, et velamine carere debent. Manus ipsarum inter se connexae, notant perpetuum amicitiae foedus, gratiamque à gratia disiungi non posse. Stant hilari vultu, ut intelligamus parata, et prompta debere esse nostra in amicos obsequia : pinguntur iuvenes, quod accepti gratia beneficii non debeat consenescere. Vide Od. 19. lib. 3. ¹⁰ Ipse annus, et tempus, quod anni partes celeriter consumit, docet te, ne vitam tuam aeternam fore existimes, sed aliquando tibi moriendum memineris. Metaphora qua inanimato tribuitur, quod est animati. ¹¹ Omnia alentem, ac nutrientem calore Solis, qui diei praeest. ¹² Frigora mitigantur, et fugantur à vere, cuius nuntii sunt, et prodromi Zephyri, venti tepidi, et sicci, ab occasu equinoctiali flantes adversus Eurum. Metaph. à maturis frugibus. ¹³ Post hoc vernum tempus sequitur aestas, et consumit, quae interitura est, simul, &c. Metaph. ¹⁴ Simulac.

14 Po-

- ¹⁵ Pomifer Autumnus fruges ¹⁶ effuderit : et ¹⁷ mox
 Bruma recurrit ¹⁸ iners.
¹⁹ Damna tamen ²⁰ celeres ²¹ reparant ²² coelestia Lunae:
²³ Nos ubi ²⁴ decidimus,
²⁵ Quo pius Aeneas, quo ²⁶ Tullus dives, et ²⁷ Ancus, ¹⁵
²⁸ Pulvis et umbra sumus.
 Quis scit an ²⁹ adiiciant hodiernae crastina ³⁰ summae
 Tempora ³¹ Dī superi?
³² Cuncta manus avidas fugient haeredis, amico
 Quae dederis animo. 20
³³ Cum semel occideris, et de te ³⁴ splendida ³⁵ Minos

¹⁵ Poma ferens. ¹⁶ Produxerit, et in horrea condiderit. Metaph. à liquidis, et aquis. ¹⁷ Cum Autumnus tempus transiit. ¹⁸ Hyems, quae facit homines inertes, et ignavos, redibit. Virg. Georg. 1. *Hyems ignava colono*. Meton. effe. ¹⁹ Detrimenda temporum, vel, suae lucis, postquam crevit, decrescen-
 tis. Illud tamen hic discriminis est, quod haec tempora redeunt: sed nos semel extincti numquam renascimur. Unde Catul. *Soles occidere, et redire possunt, Nobis cum semel occidit brevis lux, Nox est perpetuo una dormienda*, ²⁰ Quorum motus in coelo omnium celerimus. ²¹ Recuperant, resarciunt. ²² Quae sunt in vicissitudine ortus, et interitus. ²³ At contra nos mortales homines postquam decidimus, sc. ad inferos, id est, mortui sumus, inque eum locum pervenimus, quo pius, &c. non (ut anni tempora) redimus, sed transimus in pulverem. ²⁴ Metaphora à foliis, et floribus plantarum. ²⁵ In quem decidit, et post mortem pervenit pius Aeneas, qui parentem suum Anchisen suis humeris è mediis Troiae flammis extulit. Sic Virg. Aen. 1. *Sum pius Aeneas, raptos qui ex hoste Penates Classe veho mecum*, &c. Anaphora, ac praeterea Synecd. periphr. inferorum, quo descendunt illustrissimi quique, et potentissimi. ²⁶ Servius Tullus Hostilius, tertius Romanorum Rex. Regnavit

Hostilius annis 32. fulmine ictum, cum regia, uxore, filiis, omnique familia conflagrasset, ex Plinio, et Dionysio, aliisque liquet. ²⁷ Ancus Martius quartus Romanorum Rex, Numae ex filia, et Martio Pontifice nepos. Imperavit annis 24. relictis duobus filiis. Dictus autem Ancus ἀπὸ τῆς ἀγκυρας, id est, à cubito, quem incurvum habuit. ²⁸ Homines è pulvere facti, et eodem resolvendi. Meton. mat. Α' ὁ ὄρωπος ἐστὶ πνέυμα, καὶ οὐτὶς μόνον. Eurip. *Homo bulla*. ²⁹ Addituri, apposituri sint diem crastinum. ³⁰ Multitudini vitae nostrae, sive numero dierum, quos usque ad hodiernum diem viximus. Bene Mart. *Sera nimis vita est crastina, vive hodie*. ³¹ Apud quos vitae, ac mortis arbitrium est. ³² Omnia illa, quae in curando corpore consumpseris, et liberali tuo animo induleris, haeredis tui inexpleriles manus effugient, et tua erunt, neque ad haeredem pervenient. Hortatur ad liberalitatem. ³³ Ubi semel mortuus fueris, et inferis per Minos adiudicatus, numquam revivisces, cum θάνατος sit ἀθάνατος. ³⁴ Maiestatis plena, aequissima, lucida, ac sine odio, ira, invidia, qualia in terris exercentur. Metaph. à luminoso corpore. ³⁵ Iudex inexorabilis apud inferos, Iovis filius, rex Cretae.

Fecerit ³⁶ arbitria,
 Non, Torquate, ³⁷ genus, non te ³⁸ facundia, non te
³⁹ Restituet pietas.
⁴⁰ Infernis neque enim tenebris ⁴¹ Diana ⁴² pudicum 25
⁴³ Liberat ⁴⁴ Hippolytum:
 Nec ⁴⁵ Lethaea valet ⁴⁶ Theseus abrumpere ⁴⁷ charo
 Vincula Pirithoo.

³⁶ Iudicia constituerit, id est, cum de te Minos splendide, et praeclare iudicavit, sententiamque aequissimam tulerit, tibi que apud inferos convenientem locum assignaverit. ³⁷ Generis tui nobilitas, quod ab antiquissimo Manlio Torquato, qui Gallo, se provocanti, occiso torquem aureum detraxit, et inde nomen consecutus est, deducis. ³⁸ Eloquentia tua. ³⁹ Non Deorum timor, et cultus te humanae vitae reddet. Sic Od. 14. l. 2. *Eheu fugaces, Posthume, Posthume, Labuntur anni: nec pietas moram Rugis, et Instanti senectae Afferet, indomitaque mortis.* ⁴⁰ Ex morte. ⁴¹ Quamvis Dea. ⁴² Castum, qui sua temperantia compressit libidinem Phaedrae suae novercae. ⁴³ Li-

berare potuit. ⁴⁴ Thesei filium, a Phaedra noverca adamatum: qui eum exitum sortitus est, ut libidinosae mulieris, cui obsequi noluerit, criminatione perierit. Nam ad patris Thesei preces, Neptunus quadrigarum curriculo in litore sese exercenti, belluam marinam repente immisit: qua exterriti equi, infelicem iuvenem per avia raptantes, miserrime dilaniarunt. Vide Ovid. 13. Met. ⁴⁵ Infernalibus, a Lethe flumine apud inferos. ⁴⁶ Quamvis Neptuni filius Theseus, et Pirithous inter rarissima illa quatuor amicorum paria enumerantur: qui apud inferos descendentes, ut inde Proserpinam raperent, ibidem vincti remanserunt. Vide Plut. in vita Thesei. ⁴⁷ Amico suo.

ODE VIII. Εὐνομίαςική.

AD MARCUM CENSORINUM.

Nihil est, quod homines magis immortales reddere possit, quam Poëtarum carmina.

MONOCOLOS.

¹ **D**onarem pateras, ² grataque ³ commodus,
 Censorine, meis ⁴ aera ⁵ sodalibus;

¹ Darem vasa argentea, quibus olim Pontifices, et Sacerdotes in sacrificiis utebantur. Anaphora. ² Affabre facta, et accepta. ³ Ego liberalis, et benignus donarem, vel in eo esse liberalis, et benignus quod donarem, &c. Al. commodis, i. qui vel commodaverunt mihi, vel commodare possent. Commodi enim dicuntur ii, qui sese ad aliorum mores vel suo iudicio, accom-

modant, vel sunt accomodati natura, et qui aliis facile, et libenter prosunt, Cic. pro Mur. *Nemo Catone, proavo tuo, commodior, comior, moderatior fuit ad omnem rationem humanitatis.* Terent. *Heaut. mulier commoda, et faceta haec est meretrix.* ⁴ Vasa, vel pocula aerea, id est, ex aere facta. Meton. mar. ⁵ Amicis.

Donarem ⁶ tripodas, ⁷ praemia fortium
 Graiorum: ⁸ neque tu pessima munerum
 Ferres, ⁹ divite me scilicet artium,
¹⁰ Quas aut ¹¹ Parrhasius ¹² protulit, aut ¹³ Scopas;
¹⁴ Hic ¹⁵ saxo, ¹⁶ liquidis ¹⁷ ille coloribus
 Solers nunc ¹⁸ hominem ponere, ¹⁹ nunc Deum.
 Sed non haec mihi ²⁰ vis, non tibi talium
²¹ Res est, aut animus ²² deliciarum egens:
 Gaudes carminibus; carmina possumus
 Donare, ²³ et pretium dicere muneris.
²⁴ Non incisa ²⁵ notis marmora publicis,
 Per quae ²⁶ spiritus, et ²⁷ vita ²⁸ redit ²⁹ bonis

⁶ *Tripodes* mensae, aut vasa erant ut plurimum aenea, ansata, et tribus innixa pedibus, ut fortiter starent, et viris fortibus dari solebant in signum victoriae. Duorum generum *tripodes* fuere: alterum, qui *ἑμπυρίβυτος* dicebatur, quo aqua calefiebat, et igni imponebatur, eoque ad balnea utebantur: alterum *ἀπύρον*, ignis expers, quem igni non admovebant, in quo vinum dilui solebat: qui etiam ad aedium, templorumque ornatum servabatur. ⁷ Qui praemia sortium Graecorum victorum quondam dati fuerunt: ut apud Virg. 5. Aen. *In medio sacri tripodes, &c.* et l. 9. *Bina dabo argento perfecta, atque aspera signis Pocula, devicta genitor quae cepit Arisba: Et tripodas geminos, auri duo magna talenta.* ⁸ Neque tu, o Censorine, auferres, et acciperes a me vilissima munera, sed omnium praecipua. Sic Od. 16. l. 3. *ἀ Δίς plura feret.* ⁹ Si ego essem dives, et abundarem illis signis, et tabulis pictis miranda arte, et industria elaboratis. ¹⁰ Artes, sive artificiosas tabulas. ¹¹ Pictor clarus, natus Ephesi, vel (ut alii volunt) Athenis. ¹² Pinxit. ¹³ Sculptor, statuarius insignis sc. *sculpsit*. ¹⁴ Scopas. Refertur enim ad propius, et posterius. ¹⁵ E marmore. ¹⁶ Humilis. ¹⁷ Parrasius. Refertur enim ad remotius, et prius. ¹⁸ Peritus in for-

manda, sive facienda vel hominis, vel Dei effigie. Meton. subi. Sic de Art. *quia ponere totum Nesciet.* Sic Graeci *τιθέναι* pro *figere* sive *facere* usurpant. ¹⁹ Epanodos. ²⁰ Verum horum copia, et facultas mihi non est. Honesta excusatio, a tenuitate fortunae. ²¹ Res familiaris. Abundas tu quidem talibus deliciis, cum re, tum animo. ²² Talium rerum, quas vulgus in deliciis, aut divitiis habet. ²³ Et possumus dicere, quam pretiosum sit munus carmen, et quanti aestimandum; nempe quod amplius praestare possit, quam saxa, aut marmora notis incisa, &c. Al. *muneris*. ²⁴ Statuae marmoreae titulis, et inscriptionibus honorificis, publica Senatus ac populi Romani auctoritate datis, quae ab omnibus legi possunt, quibusque egrorum virorum res gestae illustrantur: notatis, non reddiderunt Scipionem clariorem, quam Ennius scripta. ²⁵ Verbi gratia his litteris, S. P. Q. R. AD AETERNAM P. CORNELII SCIPIONIS AFRICANI MEMORIAM. ²⁶ Quae efficiunt, ut egregii, et fortes Imperatores mortui, quodammodo reviviscant. Metaph. ab animantibus, quae mortuae videntur quasi reviviscere per statuas, et imagines. ²⁷ Memoria. ²⁸ Apud posteror. ²⁹ Fortibus, *ἀγαθοῖς*.

Post mortem ducibus : non celeres ³⁰ fugae,
³¹ Reiectaeque retrorsum Hannibalis minae,
 Non incendia Carthagini ³² impiae,
³³ Eius , qui domita nomen ab Africa
 Lucratus rediit , clarius indicant
 Laudes , quam ³⁴ Calabrae Pierides : neque 20
³⁵ Si chartae sileant quod bene feceris,
 Mercedem tuleris. Quid foret ³⁶ Iliae
 Mavortisque puer , ³⁷ si taciturnitas
³⁸ Obstaret meritis ³⁹ invida Romuli?
⁴⁰ Ereptum Stygiis fluctibus ⁴¹ Aeacum 25
⁴² Virtus , et ⁴³ favor , et ⁴⁴ lingua potentium
 Vatum divitibus consecrat ⁴⁵ insulis.
 Dignum laude virum ⁴⁶ Musa ⁴⁷ vetat mori.

³⁰ Hannibalis sc. ex Italia cum traducto per Scipionem in Africam bello , deserere Italiam , cui infesto exercitu incumbebat , et patriae ferre auxilium cogeatur. ³¹ Re-pressae , ac retractae in Africam. ³² Periurae foedifrae. Nam contra foedus , cum Romanis initum , bellum renovabant Carthaginenses. ³³ Haec omnia non clarius illust-
 rant laudes eius , i. Scipionis Afri-
 cani , qui ob Africanum bellum feli-
 citer confectum agnomen Africani
 lucratus triumphans in urbem re-
 diit. ³⁴ Ennii versus , sive scripta ,
 qui fuit Calaber. Ennio enim de-
 bet , quod eius res praeclare gestae
 perpetua hominum memoria con-
 servantur , quae alias una cum sta-
 tuis brevi periturae erant. Meton.
 effc. Musae dictae sunt *Pierides* ,
 à *Pieris* , monte Boeotiae , ubi na-
 tae sunt ex Iove , et Mnemosyne.
³⁵ Neque enim , si Historicorum ,
 et Poëtarum monumenta non acce-
 dant , apud posteros egregiam tui
 memoriam , et laudem , et meri-
 torum in rempublicam mercedem
 consecutus fueris , sed illis omni-
 no privaberis. Duplex Tropus : al-
 ter in *chartae* , pro versibus ins-
 criptis in chartis per Meton. subi.
 alter in *sileant* per Metaph. à rebus
 vocalibus , quae compressa voce

silent. Cic. *Musa Varronis silet* , i.
 nihil scribit Varro. ³⁶ Romulus
 Iliae , et Martis filius. Synecd. pe-
 riph. Item in *virtus* , *favor* , *lin-
 gua* est Alleg. è Meton. adi. pro
 subi. i. Poëtis peritis , disertis , et
 fortium virorum studiosis , qui ho-
 rum praeclara facta memoriae pos-
 teritatis commendant. ³⁷ Si num-
 quam Poëtarum , et Historicorum si-
 lentium , &c. ³⁸ Quo minus futu-
 ris temporibus illustrarentur. ³⁹ Si-
 lentium de rebus praeclare gestis vi-
 detur illorum gloriae invidere , de
 quibus siletur. ⁴⁰ Ex morte , et
 oblivione hominum liberatum. ⁴¹
 Iovis ex Aegina filium : quem cum
 Minoë , et Rhadamantho , ob in-
 signem iustitiam , Poëtae post mor-
 tem etiam apud inferos exercere
 iudicia , tradidère. ⁴² Vis ingenii.
⁴³ Benevolentia. ⁴⁴ Vox egregio-
 rum Poëtarum. Nam magna vis est
 in eloquentia. ⁴⁵ Beatorum insu-
 lis fortunatis , *μανάριον νήσοις* ,
 vel Elysiis campis assignat , id est ,
 egregiis carminibus Aeacum apud
 inferos iudicem facit , et immor-
 talitati consecrat. Synecd. gen.
⁴⁶ Poëtarum carmina. Meton. effc.
⁴⁷ Nam absque Poëtarum monu-
 meritis esset idem tumulus , qui
 corpus , etiam nomen obrueret.

48 Coelo Musa beat : 49 sic Iovis 50 interest
 Optatis epulis impiger 51 Hercules:
 52 Clarum 53 Tyndaridae sidus ab infimis
 Quassas eripiunt aequoribus rates:
 54 Ornatus viridi tempora pampino
 Liber , vota bonos ducit ad exitus.

48 In coelo collocans beatum efficit, in coelum laudibus attollit. 49 Per Poëtarum carmina. 50 Fruitur : quippe qui à parente Iove quadriugo curru in coelum sublatus est. 51 Iovis filius. 52 Lucidum sidus in coelo. 53 Castor, et Pollux, fratres, filii Tyndari, naves naufragium passas, iam iam imo al-
 toque mari immergendas à naufragio liberare Poëtarum carminibus creduntur. Synecd. gen. et Meton. rerum significatarum pro ipsis celestibus signis. 54 Sic per carmina Poëtarum Bacchus, qui caput, et tempora sua viridi pampino ornata habet, preces hominum perducit ad secundos exitus.

ODE IX. Εὐχαιστική.

A D L O L L I U M.

Scripta sua numquam interibunt ; virtus sine carminum ope oblivione deletur. Lollii laudes ille cantabit, cuius virtutes etiam celebrat.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

NE forte credas 2 interitura, quae
 Longe sonantem natus ad 3 Aufidum,
 4 Non ante vulgatas per artes
 5 Verba loquor socianda chordis.
 6 Non, si priores Maeonius tenet
 Sedeis Homerus, 7 Pindaricae latent,
 8 Caeaeque, et Alcaei 9 minaces,
 10 Stesichorique 11 graves Camoenae.

1 Ordo est : Ne, id est, ut non tu forte credas ea verba interitura, quae ego Horatius, natus ad Aufidum longe sonantem, loquor, &c. 2 Peritura esse. 3 Apuliae flumen. 4 Novis, et inusitatis artibus omnium primus inter Latinos carmina ad lyram canto. 5 Lyrica carmina Lyrae fidibus aptanda. Synecd. mem. 6 Quamvis Poëta ex Maeonia, sive Lydia oriundus Homerus inter Poëtas supremum

locum obtineat, sive occupet, non tamen Pindarus, &c. sunt obscuri. 7 Pindari Musae, id est, poemata obscura sunt. Meton. effc. 8 Simonidis ex Cea insula exorti. Vide Od. 1. l. 2. 9 Austerae, amarae, quibus patriae suae tyrannos insectatus est, et à civitate fugavit. 10 Poëtae ex Himera, civitate Siciliae. 11 Magni ponderis : quippe qui maxima bella, et clarissimos cecinit duces.

Nec,

Nec, si quid olim ¹² lusit Anacreon,
¹³ Delevit aetas: ¹⁴ spirat adhuc ¹⁵ amor, 10
 Vivuntque commissi ¹⁶ calores
 Aeoliae fidibus ¹⁷ puellae.
¹⁸ Non sola ¹⁹ comptos ²⁰ arsit ²¹ adulteri
 Crines, et aurum ²² vestibus ²³ illitum 15
²⁴ Mirata, ²⁵ regaleisque cultus,
 Et ²⁶ comites, ²⁷ Helene Lacaena:
²⁸ Primusve ²⁹ Teucer tela ³⁰ Cydonio
 Direxit arcu: ³¹ non semel ³² Ilios
 Vexata: ³³ non pugnavit ³⁴ ingens
³⁵ Idomeneus, ³⁶ Stenelusve solus 20
³⁷ Dicenda ³⁸ Musis praelia: non ³⁹ ferox
⁴⁰ Hector, vel ⁴¹ acer ⁴² Deiphobus ⁴³ graveis

¹² Scripsit, cantavit. Synecd. gen. Vere *lusit*: quia res amatorias scripsit. Virg. Ecl. 1. *Ludere quae vellem, calamo permisit agresti.* ¹³ Consumpsit vetustas; sed multa eius festivissimi Poetae monumenta adhuc supersunt. ¹⁴ Nondum oblivione hominum sepultus est, recens est. Metaph. à rebus animatis. ¹⁵ Qui Phaonem puerum perdit amavit. ¹⁶ Et amores, quos Sappho puella, ex patria Lesbo orta, lyrae fidibus sociavit, in carminibus nostris temporibus adhuc vigent. Metaph. ¹⁷ Synecd. gen. ¹⁸ Non sola Helena arsit comptos crines adulteri, &c. Significat Poeta multas ante Helenam amasse, quae belli causam praeberant, et magna olim bella esse gesta memoria digna, sed haec omnia fuisse oblivioni tradita, quod Poetae, vel scriptores deessent, qui posteriorum memoriae ea commendarent. ¹⁹ Accurate pexos. ²⁰ Summo amoris ardore expetivit, vehementer amavit. Metaph. ab igne. ²¹ Paridis. Synecd. gen. pro spec. ²² Adulteri Paridis sui raptoris. ²³ Intextum. ²⁴ Est. ²⁵ Et ornatus eius, Priami regis filio dignos. Tales cultus Paris ad Helenam sic iactat apud Ovidium. Cum vi-

deas cultus nostra de gente virorum Quales Dardanias credis habere nurus? ²⁶ Quos itineris socios sibi elegerit Paris iuvenes formosissimos. ²⁷ Menelai, Spartani regis, uxor. ²⁸ Nec in bello Troiano Teucer omnium primus sagittas in hostes iaculatus est. ²⁹ Telamonis filius, Aiace frater. ³⁰ Cretensi: à Cydone urbe in Creta, ubi primum de pecudum cornibus arcus curvati, et facti sunt. Vid. Od. 15. l. 1. Virg. Ecl. 10. *libet Partho torquere Cydonia cornu spicula.* ³¹ Troia non semel bello capta fuit, sed ante Graecorum obsidionem ab Apolline, et Neptuno terra marique infestata, et ab Hercule antea capta, et disrupta fuit. Sed illa bella nemo descripsit. ³² Troiani. Metonymia loci. ³³ In bello Troiano. ³⁴ Robustus. ³⁵ Cretensium rex. ³⁶ Capanei, et Evadnae filius. ³⁷ Quae digna essent, quae à praecclaris Poetis illustrarentur. ³⁸ Carmibus, quorum Musae actores sunt. Meton. causae effic. ³⁹ Bellicosus. ⁴⁰ Ab Aiace vulneratus, et ingenti saxo ad terram prostratus est. ⁴¹ Robustus. ⁴² Germanus eius frater. Virg. Aen. 6. ⁴³ Crudelia perpessus est vulnera. A Merione enim in brachio vulneratus est.

Excepit ictus pro pudicis

Coniugibus , puerisque primus.

Vixere ⁴⁴ fortes ante ⁴⁵ Agamemnona

Multi : sed omnes ⁴⁶ illacrymabiles

⁴⁷ Urgentur , ignotique longa

Nocte ; ⁴⁸ carent quia vate ⁴⁹ sacro.

⁵⁰ Paulum ⁵¹ sepultae distat inertiae

Celata virtus. Non ego te meis

⁵² Chartis ⁵³ inornatum sileri,

Totve tuos patiar ⁵⁴ labores

⁵⁵ Impune , Lolli , ⁵⁶ carpere lividas

Obliviones : Est ⁵⁷ animus tibi,

⁵⁸ Rerumque prudens , et secundis

Temporibus , ⁵⁹ dubiisque ⁶⁰ rectus;

⁶¹ Vindex avarae fraudis , et abstinens

Ducentis ad se cuncta pecuniae:

⁴⁴ Viri magnanimi. ⁴⁵ Qui Graecorum dux ab Homero fortissimus describitur. ⁴⁶ Propter quos in bello caessos nemo lachrymat, quos nemo lachrymis decorat, ut loquitur Ennius, ἀνδραγατοί. ⁴⁷ Et incogniti perpetuo silentio, et sempiterna sui nominis oblivione praemuntur, aeternisque ignorantiae tenebris obruuntur. Metaph. à tenebris, in quibus omnia silent. ⁴⁸ Quia nullum habuere Poëtam, à quo egregia sua facta memoriae mandarentur. ⁴⁹ Musis, et Apollini. ⁵⁰ Virtus quae non laudata, et apud posteros incognita in obscuro latet, parvo discrimine, ac non multum differt ab ignavia obscurorum hominum, qui vitam morti similem agunt, et quorum memoria una cum corpore sepulta est. ⁵¹ Metaph. à cadaveribus, quae humo mandantur, et incognita latent. ⁵² Carminibus chartae inscriptis. Meton. subi. pro adiuncto. ⁵³ Te non illustratum, et laudatum apud posteros ignorari. ⁵⁴ Tuas res gestas, et praeclara facta, civilia negotia. Synecd. gen. Nam

M. Lollius iste gravissima bella, et in Thracia, et in Galatia, et in Germania gessit. ⁵⁵ Non patiar lividas obliviones, id est, invidias silentia, quae gloriam, et memoriam apud posteros tibi invident, immerito carpere tuos labores. ⁵⁶ Paulatim imminuere, et aliquid inde demere, et obscurare. Metaph. Vide Od. II. l. I. ⁵⁷ Synecd. est partis pro ipso Lollio. ⁵⁸ Rerum futurarum providus, vel, rerum cognitione praestans. Sic mox, abstinens pecuniae, locutione Poëtae nostro familiari. ⁵⁹ Adversis. ⁶⁰ Sese recte gerens, constans, et aequabilis, qui his non frangatur, illis non insolescat, et efferatur. Metaph. à corpore ad animum. Nam quemadmodum corpus rectum esse dicitur, quod non est inflexum, aut incurvum: sic animus dicitur esse rectus, cui non est perturbatus, neque anxius; sed sedatus, et tranquillus. ⁶¹ Ultor ac punitor avaritiae, et abstinens à pecunia, id est, pecuniam non desiderans, cui omnia parent, quaeque omnia in mundo possidere videtur.

- 62 Consulque non unius anni,
Sed quoties bonus, atque fidus 40
- 63 Iudex honestum praetulit utili, et
- 64 Reiecit alto dona nocentium
Vultu, et 65 per obstanteis catervas
- 66 Explicuit sua victor arma.
- 67 Non possidentem multa vocaveris 45
Recte beatum; 68 rectius occupat
Nomen beati, qui 69 Deorum
Muneribus sapienter uti,
Duramque 70 callet pauperiem pati,
- 71 Peiusque letho flagitium timet: 50
72 Non ille pro charis amicis,
Aut patria timidus perire.

62 Estque tibi animus, qui non, more Romanorum Consulum, unius anni Consulatum gerit, sed semper est ille Consul, quoties suis cupiditatibus imperavit, quoties honestatem praetulit utilitati, quoties hominum nocentium muneribus non corrumpitur. 63 Ille tuus animus tamquam bonus, et fidelis iudex iustum iniquitati praeposuit. 64 Et erecto vultu excelsoque animo malorum munera, ad alterius ius, et bonam causam depravandam oblata, despexit, et repudiavit. Nam alti animi est pecuniam contemnere. 65 Per mediam hostium aciem, id est, per munera, et largitiones, vel, per affectum, et vitiorum catervas, per utilitates, odia, iram, invidiam, ambitionem, avaritiam, virtuti, et rationi obsistentes. 66 Tamquam mundi, et opum humanarum vic-

tor suam integritatem, et abstinentiam, quibus cum vitiis pugnat, exprompsit, in aciem quasi collocavit, deque omnibus illis gloriosum triumphum egit. Alleg. est è continuatis Metaphoris. 67 Non recte proprie appellaveris eum beatum, qui multa in mundo possidet. 68 Merito. 69 Quaecumque Dii largiuntur. 70 Longo usu novit. Metaph. à duritie carnosae pedum. Hanc Metaphoram docet Cic. lib. 3. de Nat. Deor. *Callidos vocamus, quorum animus sic usu concalluit, ut manus opere.* 71 Et mori mavult, quam flagitium, aut turpitudinem aliquam committere. 72 Ille, id est, vir talis non timet, aut dubitat pro charis amicis suis, aut patria mori. Sic Od. 19. l. 3. *Codrus pro patria non timidus mori.*

AD LIGURINUM puerum speciosum.

Futurum dicit, ut Ligurinum suae adversus amatores arrogantiae poeniteat, cum flos aetatis suae exaruerit.

MONOCOLOS.

O¹ crudelis adhuc, et Veneris² muneribus³ potens,
⁴ Insperata tuae cum veniet pluma⁵ superbiae,
⁶ Et, quae nunc humeris involitant, deciderint comae,
⁷ Nunc et qui color est⁸ puniceae flore prior rosae,
⁹ Mutatus Ligurinum in faciem¹⁰ verterit¹¹ hispidam;
¹² Dices, Heu (quoties te in speculo videris¹³ alterum)
¹⁴ Quae mens est hodie, cur eadem non puero fuit?
 Vel cur¹⁵ his animis¹⁶ incolumes non redeunt genae?

1 In amatorem tuum, dum amantem non redamas. Sic Virg. Ecl. 2. *O crudelis Alexi, nihil mea carmina curas.* **2** Pulchritudine, aetatis flore, suavitate, gratia. Synecd. gen. **3** Qui potens es, id est, alios antecellis. **4** Cum barba prima tamquam pluma, quam animus tuus tamquam deformitatem non sperat, neque cupit, tibi superbo nascetur. Sumptum ab avibus, ad annos mollis ac primae lanuginis notandos. **5** Meton. est adi. pro levi, et impubi aetate, cui fere comes adiungitur superbia, atque sui admiratio, aliorumque contemptio, et despicientia. **6** Et cum capilli oblongi, qui per humeros tuos dispersi ventilantur, et diffusi sunt, iam detonsi erunt. Metaph. est ab eodem animalis genere cum superiore. Sic de Gyge puero Od. 5. l. 2. et alio quodam Od. 20. l. 3. Apud veteres enim pueri non impudici tantum, quique ad cyathos stabant, sed et ingenui atque honesti habiti, puellarum in morem, comam per cervicem atque humeros demittebant. Unde *comati* quoque, et *capillati* impuberes saepe appellantur. Porro delicatuli, cum vel aetas amores ultra non permit-

teret, vel uxorem ducerent domini, quorum libidini serviebant, solenni quodam more tondebantur: idque ut fieret, ipsa praecipue sponsa allaborabat. **7** Et qui color faciei, vultusque tui nunc melior, et praestantior est, quam flos rosae purpureae rubicundus, et candidus. **8** Virg. 12. Aen. *cum primum crastina coelo Puniceis invecta rotis auro-ra rubebit.* **9** Cum ille virili aetate deperditus, &c. **10** Te converterit. **11** Hirsutam, pilosam, barbatam. **12** Tunc dices. Brevis est Prosopopoeia cum exclamacione per dolorem, ubi fingitur Ligurinus secum loqui. **13** Mutatum, *ἑτέρον*, tam dissimilem, ut alius videri possis, nunc hispidus, ante levis. Tubul. *Carior est auro juvenis, cui levia fulgent Gra, nec amplexus hispida barba terit.* **14** Illa voluntas, affectus, sententia, quae viro mihi adest, cur eadem non fuit mihi puero? **15** Huic voluntati meae, qua iam sum vir. **16** Genae imberbes, salvae, et integrae, et pulcritudo puerilis sine lanugine non restituuntur? Nam genae barbatae tamquam mortuae habebantur, quia ad amores pueriles erant ineptae.

ODE XI. Ε'ρωτική.

AD PHYLLEDEM.

Die natali Maecenatis, qui erat Id. Aprilis, invitat eam ad epulas.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ EST mihi ² nonum superantis annum
 Plenus ³ Albani cadus: est in ⁴ horto,
 Phylli, ⁵ nectendis apium coronis,
⁶ Est hederæ vis
 Multa, ⁷ qua crines religata fulges.
⁸ Ridet ⁹ argento domus: ara, ¹⁰ castis
 Vincita ¹¹ verbenis, ¹² avet immolato
 Spargier agno.

¹³ Cuncta festinat manus: Huc, et illuc
 Cursitant mistæ ¹⁴ pueris puellæ:
¹⁵ Sordidum flammæ ¹⁶ trepidant ¹⁷ rotantes
 Vertice fumum.

Ut tamen noris, ¹⁸ quibus advoceris

¹ In aedibus. Anaphora autem est in voce *Est* ter repetita. ² Quod novem, et amplius annos ætate sua excedit. ³ Vini ex Albanis montibus. ⁴ Meo. ⁵ Ad nectendas coronas. ⁶ Est mihi magna magnitudo, et copia hederæ, quæ Baccho consecrata est. Cic. *Sic Mithridates fugit maximam vim auri, et argenti.* Serta, et coronæ ex hederâ, et apio adhibebantur ad exhilarandum convivas. ⁷ Quæ corona, ex hederâ facta, crines tuos religatos habens, fulgere soles. Translatum ab æthere, et igne, ad venustatem indicandam, qua solet fulgere. ⁸ Domus mea splendet, nitet, γέλασ, et hilaritatem præ se fert propter festivitatem futuram. Metaph. ab homine, ὡς ἀπὸ τῆς ψυχῆς γέλαστικόν, ad inanimatum: res enim inanimatæ solent spectatores sui pulchritudine, et nitore aspectus diffundere hilaritate. ⁹ Vasis ex argento factis, et cuspis. Metony-

mia materiae. ¹⁰ Herbis puris, et ad sacrificandum aptis coronata. ¹¹ Synecdoche speciei, pro quibuslibet herbis, ac frondibus. ¹² Iam desiderat, vel cupere videtur agni macrati sanguine humectari, et imbui. Metaph. à præditis affectione, πρὸς τὰ ἀπαρτῆν, ad carentia motu animi. ¹³ Cuncta servorum, et ancillarum mearum multitudo in exsequendis mandatis diligentiam adhibet. ¹⁴ Ancillæ cum servis mistæ. ¹⁵ Impurum, et quicquid contingit, fuligine sordidum faciente. Meton. est effe. pro effice. ¹⁶ In summitate sui cum trepido motu sursum feruntur. ¹⁷ Rotarum in morem circumvolventes. Metaphora. Sic Virg. Georg. 1. et Aen. 3. *globos flammæ* appellat flammæ Aetnæ, globorum in modum erumpentes. ¹⁸ Ad quæ gaudia, id est, ad quem diem festum omni lætitia celebrandum à me inviteris. Antiprosis est: nisi malis esse ablativum, ad causam notandam, propter quam advocetur.

Gaudiis, ¹⁹ Idus tibi sunt ²⁰ agenda:

Qui dies mensem Veneris ²¹ marinae

²² Findit Aprilem:

²³ Iure solennis mihi, ²⁴ sanctiorque

Paene ²⁵ natali proprio; ²⁶ quod ex hac

Luce Maecenas meus ²⁷ affluenteis

²⁸ Ordinat annos. * * * * *

²⁹ Telephum, quem tu ³⁰ petis, ³¹ occupavit,

³² Non tuae sortis iuvenem, puella

Dives et lasciva, ³³ tenetque grata

Compede vinctum.

³⁴ Terret ³⁵ ambustus ³⁶ Phaeton ³⁷ avaras

Spes: et exemplum grave ³⁸ praebet ³⁹ ales

¹⁹ Apriles, ut statim declarat. Dictae Idus, ut quidam existimant, ab antiquo verbo *Iduare*, id est, *dividere*, quod iduum dies mensem propemodum διχομεριζει, id est, bipartitum facit, quia plerumque in medium mensem incidunt. ²⁰ Celebrandae apud me sunt. ²¹ E. maris spuma natae. Od. 26. l. 3. *Laevum marinae qui Veneris latus Custodit.* ²² Medium dividit Aprilem Veneris mensem: ubi est allusio quaedam ad etymon vocis idus.

Aprilis deducitur ἀπὸ τῆς ἀφροῦ, id est, *à spuma*, ex qua, et cruore genitalium Saturni, in mare proiectorum, Venerem progenitam fabulantur Poëtae. Vide Macrobi. Sat. 1. l. c. 12. et 21. Videtur tamen magis probare etymum Latinum ab *aperiendo*, quasi *Aperilem*. Vide Ovid. 4. Fast. 23. Et qui dies merito mihi sacer, et celebrandus est, ut dies festus, status, et fixus quotannis. ²⁴ Gravior, et religio ior. ²⁵ Proprio meo natali die, qui quidem mihi gratissimus. ²⁶ Quia ab hoc die. Meton. efficitur pro effecto. ²⁷ Accedentes, accrescentes, more aquarum fluentium. Metaph. à fluminibus. ²⁸ Ordine numerat, inchoat, annos vitae, aetatisque suae, illorumque numerandorum initium facit. Significat Maecenatem Idibus Aprilis esse natum, et Idus Apri-

les esse diem eius natalem. ²⁹

Προκατάληψις est, ubi Poëta occupat excusationem Phyllidis recusaturae celebrationem festi propter amorem Telephi, quem amari, et distineri ab altera puella dicit. ³⁰ Expetis, et amas. ³¹ Amore irrevit, tibi praecepit, propriumque sibi fecit ac vindicavit. ³² Non tuae conditionis, ordinis, et loci iuvenem, utpote nobilissimum, et ditissimum. Liv. *Id negotium non est suae sortis.* ³³ Illumque derinet, et possidet iucundo amoris vinculo detentum, et illum numquam deseret. Alleg. est ex Metaphoris à captivis. ³⁴ Deterret. Exemplis duobus docet Phyllidem debere omnem spem Telephi deponere, cum ille sit supra sortem suam. ³⁵ Fulmine Iovis combustus, et in Eridanum fluvium coniectus, dum nimis magna, et alta petens patris sui Solis currum vellet regere. Vide Ovid. Met. 2. ³⁶ Casus paena, et incendium Phaetontis, Solis, et Clymenes filii. Meton. subi. ³⁷ Cupidas spes, id est, homines, ne avarorum more nimis alta sperent, et expetant. Meton. adiuncti. ³⁸ Sc. tibi, id est, te admonet. ³⁹ Alatus equus, πτερόεις cuius ope Bellerophon maxima pericula superavit.

Pegasus, terrenum equitem ⁴⁰ gravatus

⁴¹ Bellerophontem:

Semper ut ⁴² te digna sequare, ⁴³ et ⁴⁴ ultra

Quam licet, sperare, nefas putando,

⁴⁵ Disparem vites. ⁴⁶ Age, iam meorum

Finis amorum,

(Non enim posthac alia ⁴⁷ calebo

Foemina) condisce ⁴⁸ modos, amanda

Voce quos reddas; ⁴⁹ minuentur ⁵⁰ atrae

⁵¹ Carmine ⁵² curae.

30

35

⁴⁰ Molestē, et gravatē ferens. Suet. in Aug. c. 72. *ampla, et operosa praetoria* gravabatur. ⁴¹ Qui coelos consensurus, ut, quid rerum ageret Iupiter, cognosceret, excussus à Pegasso, in terram decidit. ⁴² Tibi convenientia sequens appetas, id est, amatores te dignos, id est, tuae conditionis, ordinis, et loci, amore prosequaris. ⁴³ Et vites disparem, putando nefas esse, sperare ultra quam licet. ⁴⁴ Si supra tuam conditionem, plus quam par est, speres, et appetas. ⁴⁵ Te maiorem, et praestantiorem fugias. ⁴⁶ Quare age, o Phylli, quae iam mearum amicarum ulti-

ma es. ⁴⁷ Alterius feminae amore non incendar, flagrabo, ardebo, id est, non aliam amabo. Metaphora ab igne. ⁴⁸ Meos versus, cantus, quos suavi, et amabili tua voce recites, et cantes. In studiis litterarum doctor est veluti creditor, et discipulus ut debitor, qui accepta doctori reddere solet hora statuta memoriter recitando. ⁴⁹ Exstinguentur. ⁵⁰ Invisae, efficientes homines tristitia morosos. Meton. effe. Sic Od. 1. lib. 3. *Post equitem sedet atra cura.* ⁵¹ Carminum meorum cantu. ⁵² Sollicitudines, quas ex Telephi amore contraxisti.

ODE XII. Παραινετική.

AD VIRGILIUM.

Describit Veris adventum, et Virgilium ad convivium sub conditione invitat.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **I**AM veris comites, quae mare temperant,
² Impellunt animae ³ lintea Thraciae:
Iam nec ⁴ prata rigent, nec fluvii ⁵ strepunt,

¹ Iam Thracii venti, id est, Favonii vel Zephyri, quorum veluti sedes ac domicilium quoddam est Thracia, qui veris comites sunt, et qui mare adventu suo mitigant, tranquillum, et navigationi ap-

tum reddunt, &c. ² Et, quo volunt, perducunt. ³ Vela. Synecdoche generis. ⁴ Campi aut agri amplius frigore aut gelu horrent, durescunt. ⁵ Horribilem strepitum in decursu edunt.

Q3

⁶ Hi-

⁶ Hiberna nive turgidi.
 Nidum ⁷ ponit, ⁸ Ityn flebiliter gemens,
⁹ Infelix avis, et ¹⁰ Cecropiae domus
¹¹ Aeternum opprobrium, quod ¹² male ¹³ barbaras
¹⁴ Regum ¹⁵ est ulta ¹⁶ libidines.
¹⁷ Dicunt in ¹⁸ tenero gramine pinguium
¹⁹ Custodes ovium ²⁰ carmina fistula: 10
 Delectantque ²¹ Deum, cui ²² pecus, et ²³ nigri
 Colles Arcadiae placent.
²⁴ Adduxere sitim tempora, Virgili:
²⁵ Sed pressum Calibus ducere ²⁶ Liberum
 Si gestis; ²⁷ iuvenum nobilium cliens, 15
²⁸ Nardo vina merebere.
 Nardi parvus ²⁹ onyx ³⁰ eliciet cadum,
 Qui nunc ³¹ Sulpitiis ³² accubat ³³ horreis,

6 Nubibus, et imbribus hybernis aucti. 7 In domibus, et parietibus construit, fingit. 8 Filium suum, quem crudeliter interfecit in odium Terei viri sui, lacrymabunda voce conquerens. Lege Ovid. Met. 6. 9 Hirundo, quae olim fuit Progne, Pandionis, regis Atheniensis, filia. Synecd. gen. 10 Familiae regum Atheniensium. Synecdoche speciei. *Cecrops* dux erat Atheniensium, unde *domus Cecropia*, pro familia Atheniensi. 11 Perpetuum dedecus est, propter immanem in filium suum crudelitatem. 12 Crudeliter, maiori scelere, sc. parricidio. 13 Immanes. 14 Terei, regis Thraciae, mariti sui. 15 Vindicavit. 16 Incestum in Philomela constupranda. Synecd. 17 Canunt hoc anni tempore in honorem Panos. 18 Molli. 19 Pastores. Synecd. gen. 20 Agrestes cantilenas. 21 Pastorum. sc. Panna. Synecd. gen. 22 Greges, et armenta. 23 Colles umbrosi propter sylvas. Synecd. gen. pro Lyceo, et Maenalo. 24 O Virgili, haec amoenae veris tempora convivia, et comotationes adduxerunt. 25 Si desideras vinum Calibus in torculari expressum, id est, vinum Calenum mecum bibere, spiritu attra-

here. 26 Meton. effic. pro effecto, et invento vino. 27 Qui Claudii Tiberii, et Drusi, privignorum Augusti, amicus es. Synecd. gen. est in *iuvenum*. 28 Tunc unguento Nardino dato, id est, si unguentum Nardinum afferes, tu accipies à me vinum Calenum. 29 Parvum vasculum marmoreum unguenti Nardini à me cadum vini eliciet. 30 Hoc verbum proprie usurpatur in liquidis rebus, ut elicere alvum, pluvias, fontem, sudorem, lacrymas, ut hic etiam, sed per Meton. subi. pro exhaurire, et depromere ex cado vinum illic conditum. Praeterea in *onyx eliciet* Metaph. est ab animata re ad inanimatam, cui tribuitur motus, quasi diceret: *Onyx nardi causa mihi erit, cur tibi relinam meum cadum vini Caleni*. 31 Sulpitii Galbae. 32 Reconditus, situs, positus est. Metaph. à rebus animatis. Hoc verbum saepius de assensione epulari dici solet: ut apud Ter. in Eun. *At dum accubabam, quam videbar mihi esse pulchre sobrius?* Virg. 1. Aen. *Tu das epulis accumbere Divum*. 33 In apothecis sive cellis vinariis, in quibus oleum, vinum, fruges, iisque similia condi solebant.

34 Spes donare novas largus , 35 amaraque
Curarum eluere efficax.

20

Ad quae si properas 36 gaudia , 37 cum tua
Velox merce veni. 38 Non ego te meis
Immunem meditor tingere poculis,

39 Plena dives ut in domo.

Verum 40 pone moras , et studium lucri:

25

41 Nigrorumque memor , 42 dum licet , ignium,

43 Misce stultitiam consiliis brevem.

44 Dulce est disipere 45 in loco.

34 Liberalis in spe insolita affe-
renda , in laetitia concilianda : ut
Ep. 5. l. 1. *Spes iubet esse ratas.* 35
Et potens in amaris sollicitudini-
bus profligandis. Sic Od. 1. l. 2.
Et cuncta terrarum subacta. Et
Virg. 2. Aen. *Obsedere alii telis an-
gusta viarum.* 36 Meton. est effe.
pro causa , potione vini Caleni. 37
Tunc celeriter ad me veni cum par-
vo Nardi onyche, sive vase unguen-
tario. locosa est Metaph. tamquam
ad mercatum quemdam indictum,
sic ad epulas Horatii eundum sit
Virgilio. 38 Non est mihi in animo
te asymbolum , inanemque , et si-
ne munere venientem, nihilque ad-
ferentem vino meo madefacere,
inebriare. Metaph. ab infectoribus,
quomodo Graeci dicerent etiam
*ἐκ ἐγὼ μελετῶ σε τοῖς πόμασι
σιγγαν.* 39 Ut dives aliquis facere

potest , cui domus omnis generis
opibus exstructa est. 40 Depone
moras , id est , mature ad me ve-
ni , et depone cupiditatem lucri,
animique tui , nimis ad rem atten-
ti , curas. 41 Tristium rogi , et bus-
ti ignium. Synecdochica enim est
periphrasis mortis , quae rogo , et
busto , vel flammis rogalibus ac
lugubribus , quibus cadavera cre-
mabantur , significatur. 42 Per vi-
tam , et aetatem. 43 Misce seriis lu-
dicra , nec semper seriis attentus
sis , sed breve aliquod tempus io-
cis , et ludicris attribue. 44 Iucun-
dum , et salutare est homini seria
cum iocis commutare , hilarem es-
se , et quasi disipere. Sumptum est
à maturitate frugum. 45 Opportu-
no tempore , cum tempus , et locus
ferunt , et postulant , *ἐν καιρῷ.* Ter.
in Heaut. *Obsecundato in loco.*

ODE XIII. Μερπητική.

IN LYCEN Meretricem vetulam.

Insultat ei mordacissime, quod iam anus facta, et libidine flagrans contemnatur à iuvenibus.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

AUdivêre, Lyce, Dî mea vota, Dî
¹ Audivêre, Lyce. ² Bis anus, et tamen
 Vis formosa videri,

³ Ludisque, et bibis impudens:

Et cantu ⁴ tremulo ⁵ pota Cupidinem

Lentum sollicitas. ⁶ Ille ⁷ virentis, et

Doctae psallere Chiaae,

Pulcris ⁸ excubat in genis.

⁹ Importunus enim transvolat aridas

Quercus, et refugit ¹⁰ te; quia ¹¹ luridi

Dentes, ¹⁰ te quia rugae

¹² Turpant, et capitis ¹³ nives.

¹⁴ Nec Coae ¹⁵ referunt iam tibi ¹⁶ purpurae,

1 Exaudiverunt, admiserunt meas preces, quibus toties poenam, et vindictam promeritam tibi expetivi, et exoptavi, atque his assensi sunt. Haec repetitio soni eiusdem in locis alternis efficit ἐπ' ἀνὰ ὁδὸν, id est, regressionem auribus periucundam, et coniunctam cum insultatione. **2** Sc. etsi. **3** Et per summam turpitudinem, iuniorum puellarum more, lascivis, et vinum impudenter bibis. **4** Anili, qualis est vetularum. **5** Tu, cum vino ebria es, amoris flammam, in te iam paene emortuam excitas, vel, excitare, et incendere vis in iuvenibus amorem tardo gradu ad te vetulam accedentem. **6** Cupido semper vigilat in pulcris genis Chiaae, iuvenis puellae, aetate florentis, et canendi peritae. **7** Metaph. est à teneris plantis, quae dicuntur χλωά?εν. **8** Vi-

gilat, cum in te sit sopitus. Metaphora à vigilibus praesidiariis arcium, et castrorum, qui pernocant in opportunitate temporis habenda, quo vel hostes incautos adoriantur, vel parati aggressos excipiant, propulsent, conficiant. **9** Ille Cupido tibi vetulae inconveniens iam, annosas, et exsangues anus, tanquam exsuccas quercus, alis suis praetervolat, ac fastidit. Alleg. è Metaphoris. **10** Anaphora. **11** Summe pallidi, obscureque nigrescentes. **12** Deformem reddent. **13** Canities, cana. Metaph. **14** Nec vestes tenui, et subtili, et bombycino filo contextae, qualis in Coe insula conficiuntur, &c. Deflectitur à Coe, vel Coa insula finitima Euboeae, è regione Cariae. **15** Reducent, restituent. **16** Vestes purpureae. Metonymia materiae.

¹⁷ Nec

¹⁷ Nec clari lapides ¹⁸ tempora, quae semel

¹⁹ Notis ²⁰ condita ²¹ fastis,

15

²² Inclusit volucris dies.

Quo fugit ²³ Venus, ²⁴ Heu? Quove ²⁵ color decens?

Quo ²⁶ motus? Quid habes ²⁷ illius, illius,

²⁸ Quae spirabat amores?

Quae ²⁹ me ³⁰ surpuerat mihi,

20

³¹ Felix post Cynaram, notaque et artium

Gratarum ³² facies? ³³ Sed Cynarae brevis

Annos fata dederunt,

³⁴ Servatura ³⁵ diu parem

Cornicis vetulae temporibus Lycen:

25

Possent ut iuvenes visere ³⁶ fervidi,

¹⁷ Nec gemmae clarae, ac pellucidae. Synecdoche generis. ¹⁸ Praeterita iuvenilis aetatis tempora. ¹⁹ Et publicis. ²⁰ Reposita. ²¹ Annalibus, ubi res gestae, et domi, et foris quotidie scribebantur. ²² Seposuit tempus celerrime decurrens, unde nullo unquam tempore revocari possunt. ²³ Quorsum abiit venustas corporis tui, et gratia oris, et pulcritudo, quam olim habebas, Lyce? Meton. causae. ²⁴ Exclamatio est pathetica *ἐρωτικὸς* dolentis. ²⁵ Quorsum se subduxit ille purpureus genarum tuarum color, et pulcritudo? Sumptum à pictoribus. ²⁶ Quo abiit membrorum tuorum agilitas? ²⁷ Lyces, quae olim fuit puella pulcherrima? Nihil omnino. *Ἐπι-zeuxis*, id est, continua eiusdem soni iteratio, ad contumeliam gravio-rem. ²⁸ *Ἐρωτὰς ἔμνε*, quae olim appetebat amari, vel, alliciebat in amorem spectantes, quasi-que divinum odorem spirans eos afficiebat. Sic Virg. 1. Aen. *Ambrosiaeque comae divinum vertite odorem* Spiravere, id est, efflavere. Sic Act. 6. 1. *Saulus autem adhuc spirans* (*ἐμνεεν*) *minas, et caedem adversus discipulos Domini*. Metaphora est ab aura tenui, vel ab

odoratis plantis. ²⁹ Animum, optimam mei partem. Synecd. interpre mem. ³⁰ Surripuerat, id est, mihi animum furtim abstulerat, et in se converterat, meque à mente alienum fecerat. Syncope. ³¹ Tam formosa, ut soli Cynarae cedas, vel, post Cynaram mortuam ei secunda es in pulcritudine. ³² Forma instructa, atque ornata, et nobilis iis rebus omnibus, quae amorem valent allicere, cuiusmodi sunt splendidi, ac flagrant oculi, levis frons, os nitidum, vultus ad hilaritatem, reliquumque corpus ad nutum, risum, et gestum compositum, labra rubentia, puniceae genae, dentes nivei, ac reliqua denique ad gratiam natura facta. ³³ Sed fata, quae servatura sunt Lycen parem temporibus cornicis, dederunt Cynarae breves annos, id est, parvum vivendi tempus; tibi autem dederunt multos annos, ut iuvenibus fias ludibrio. ³⁴ In vita. ³⁵ Tam diu ut aetati alicuius annosae cornicis aequaevas. Cornix dicitur centum annos vivere. ³⁶ Tui amore olim incensi. Brevis Alleg. è Metaphoris ab igne, ad adolescentiam Lyces eximiam, quae olim incendebat spectantium oculos, sed nunc est corrupta, et extincta instar cineris.

³⁷ Multo non sine risu,

³⁸ Delapsam in cineres facem.

³⁷ Summa cum voluptate. ³⁸ sive in deformitatem redactam.
Pulcritudinem tuam in nihilum,

ODE XIV. Παραίνετική.

A D A U G U S T U M.

A Senatu populoque Romano honores Augusto tribui non possunt, qui virtutes eius aequare valeant.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **Q**uae cura ² Patrum, quaeve ³ Quiritium,
⁴ Plenis honorum ⁵ muneribus, tuas,
Auguste, ⁶ virtutes ⁷ in aevum
⁸ Per titulos ⁹ memoresque fastos
¹⁰ Aeternet? ¹¹ O, qua Sol habitabiles
¹² Illustrat ¹³ oras, maxime Principum:
¹⁴ Quem legis expertes Latinae
Vindelici didicere nuper

¹ Quenam sollicitudo, id est, quanam homines Senatores, aut privati, et plebei curabunt Augusti virtutem dignis honoribus praedicandam? Metonymica est Alleg. ex adiunctis pro subiectis. In hoc autem interrogationis genere latet quidem dialogismus, ubi negata responsio intelligenda est. ² Patrum Conscriptorum, id est, Senatorum. Sal. in Cat. *Delecti*, inquit, quibus corpus annis infirmum, ingenium sapientia validum erat, Respubl. consultabant. Hi vel aetate, vel curae similitudine, Patres appellabantur. ³ Civium Romanorum. Od. 1. l. 1. *Hunc, si mobilium turba* Quiritium, &c. ⁴ Quae cumulate, et ad plenum virtutem honore, ac gloria compensent. ⁵ Honorificis muneribus, et statu, triumphis, et monumentis. ⁶ Res praeclare gestas. ⁷ In omnia futura mundi tempora. ⁸ Statuis inscriptos. ⁹ Et per annales tuorum

in patriam meritorum, qui mentionem faciunt rerum prius actarum, et memoriam illarum revocant. ¹⁰ Possit virtutes tuas aeternas reddere, immortalitati consecrare? ¹¹ O maxime Principum, qui terram incolunt, qua parte Sol illustrat oras habitabiles, id est, o Princeps maxime omnium, qui ubique sunt. Exclamatio paraenetica, continens per enumerationem res fere omnes ab Augusto, et illius auspiciis gestas. ¹² Suis radiis. ¹³ Mundi, terrarum. ¹⁴ Quem Vindelici, expertes legis Latinae, id est, qui suis legibus viventes legis Romanae immunes sunt, vel, quibus nec dum victor Romanus leges imposuit, quippe in potestatem Romanorum nondum venerant, didicere nuper magno suo malo, quid bello posses. *Quem didicere*, Hellenismus est. Ter. in Eun. *Ego illum nescio, qui fuerit.*

Quid

Quid ¹⁵ Marte posses. ¹⁶ Milite nam tuo
¹⁷ Drusus ¹⁸ Genaunos, ¹⁹ implacidum genus, 10
¹⁸ Brennosque ²⁰ veloceis, et ²¹ arces
²² Alpibus ²³ impositas ²⁴ tremendis
²⁵ Deiecit ¹⁷ acer ²⁶ plus vice simplici.
²⁷ Maior Neronum ²⁸ mox grave praelium
²⁹ Commisit, ³⁰ immaneisque ³¹ Rhoetos 15
³² Auspiciis pepulit secundis:
³³ Spectandus in certamine ³⁴ Martio,
³⁵ Devota morti ³⁶ pectora ³⁷ liberae
 Quantis ³⁸ fatigaret ³⁹ ruinis:
⁴⁰ Indomitas prope qualis undas 20
⁴¹ Exercet Auster, ⁴² Pleiadum choro
 Scindente nubes: ⁴³ impiger hostium
 Vexare turmas, et frementem
 Mittere equum medios per ignes.
⁴⁴ Sic ⁴⁵ tauriformis ⁴⁶ volvitur ⁴⁷ Aufidus, 25
 Qui regna Dauni praefluit ⁴⁸ Appuli,

¹⁵ Bello, armis. Meton. effic.
¹⁶ Toto exercitu, omnibusque copiis tuis. Synecdoche unitatis pro multitudine. ¹⁷ Animosus ille Drusus, filius tuus adoptivus. ¹⁸ Galliae populos. ¹⁹ Genus hominum ferox, et indomitum. ²⁰ Cursu, pugna, et rapina celeres. ²¹ Scillorum, ad arcendos hostes. ²² Montibus. ²³ Exstructas. ²⁴ Propter altitudinem. ²⁵ Diruit, et prostravit. *Deicere*: est de superiori loco deturbare. Virg. Aen. 12. *Fulminat Aeneas armis, summasque minatur Deietorum arces Italum*, ac veluti aequas solo positorum. ²⁶ Plus quam semel, non uno congressu, sed saepius. ²⁷ Natus, id est, Claudius Tiberius Nero. ²⁸ Postquam sua signa, et copias cum fratre Druso coniunxisset. ²⁹ Fecit cum hostibus. ³⁰ Truculentos. ³¹ Vindelicos. ³² Fausto eventum profligavit. ³³ Qui Tiberius dignus erat, qui spectaretur, et laudaretur de tali fortitudine. ³⁴ Bellico. ³⁵ Destinata. ³⁶ Rhoetos ipsos. Syn. mem. pro toto corpore.

³⁷ Quam sua sponte, et nulla necessitate coacti liberrime oppetebant. ³⁸ Vexaret, et prosterneret. ³⁹ Caedibus Rhoetorum. ⁴⁰ Maris fluctus furentes. Ordo est: *Drusus tam impiger vexare turmas hostium, et mittere frementem equum per medios ignes, qualis prope modum Auster esse solet, cum exercet undas indomitas, choro Pleiadum scindente nubes.* ⁴¹ Commovet, agit, perturbat. Virg. Georg. 3. *exercita cursu Flumina.* ⁴² Cum Pleiades sive Vergiliae suo septem stellarum choro ortae nubes tempestatibus scindunt, et pluvia profundunt. De Pleiadibus Ovid. Fast. 1. 4. ⁴³ Tam velox erat in hostium turmis agitandis, suoque equo furibundo mittendo per medium pugnae fervorem, per media, eaque acerrima praelia. Synec. spe. ⁴⁴ Tanto impetu, sonitu, ac fragore. ⁴⁵ Qui duobus fluminibus duo cornua, tamquam tauri formam prae se fert. ⁴⁶ Fertur. ⁴⁷ Apuliae fluvius. ⁴⁸ Apuliae regis.

⁴⁹ Quum saevit, horrendamque ⁵⁰ cultis
⁵¹ Diluviem meditatur agris:
 Ut ⁵² barbarorum ⁵³ Claudius agmina
⁵⁴ Ferrata ⁵⁵ vasto diruit impetu,
⁵⁶ Primosque, et extremos metendo,
⁵⁷ Stravit humum ⁵⁸ sine clade victor:
⁵⁹ Te ⁶⁰ copias, te consilium, et tuos
⁶¹ Praebente Divos. Nam tibi, ⁶² quo die
⁶³ Portus ⁶⁴ Alexandria supplex,
 Et ⁶⁵ vacuum ⁶⁶ patefecit ⁶⁷ aulam,
 Fortuna ⁶⁸ lustris prospera tertio
⁶⁹ Belli secundos reddidit exitus,
 Laudemque, et optatum peractis
⁷⁰ Imperiis decus ⁷¹ arrogavit.

30

35

40

⁴⁹ Cum auctus imbribus maxima saevitia delabatur, intumescit, et sternit sata laeta, boumque labores, ut ait Virgil. Allegoria est è Metaphoris ab animatis ad inanimatarum. ⁵⁰ Satis. ⁵¹ Aquarum inundationem infert, et exercet: nam et in ipsa meditatione exercitium est. Sic Virg. Georg. 3. *Inachiae pestem Iuno meditata iuvencae. Al. minitatur.* ⁵² Hostium. ⁵³ Tiberius Nero. ⁵⁴ Hastis ac telis armata. Synecdoche speciei. ⁵⁵ Fervore ac tumultu vastante, et depopulante omnia prostravit. ⁵⁶ Hostiumque totam aciem, *πρώτῃς ἢ ὑστέρῃς*, suo gladio caedendo. Metaphora à messoribus segetes demerentibus, et coacervantibus. Sic Virg. Aen. 10. *Proxima quaeque metit gladio.* ⁵⁷ Operuit, implevit cadaveribus. ⁵⁸ Sine ulla suorum militum iactura, id est, sic victoriam reportavit, ut nulli è suis militibus desiderati sint. Ita Pittacus docebat, *τάς νίκας ἀνὲν αἰ μάρος δέῃ ποιεῖσθαι*: quae summa est laus victoris. ⁵⁹ Augusto, sc. id

est, tuo unius ductu, et auspicio. Pulcerrime exprimit, quid sit alterius auspiciis vincere. ⁶⁰ Militum. ⁶¹ Tuam felicitatem à Diis, qui tua opera fortunant, tibi que favent, ipsi sufficiente, suppeditante, *πορίζοντας, ἐπαρνούντας* vel *Divos*, id est, fortissimos atque strenuissimos privignos tuos Drusum, et Tiberium. Sumptum à rebus divinis. ⁶² Occiso M. Antonio, et Cleopatra. ⁶³ Al. *portas*. ⁶⁴ Aegypti urbs, in quam Antonius, et Cleopatra confugerant, ibique victi sunt, id est, cives Alexandrini victi à te, et supplices. Metonymia subiecti. ⁶⁵ Regina ac rege, id est, Antonio, et Cleopatra iam orbatam. ⁶⁶ Aperuit. ⁶⁷ Regiam suam. ⁶⁸ Imperii tui anno decimoquinto. ⁶⁹ Omnium tuorum bellorum salutes eventus tibi attribuit. ⁷⁰ Bellis peractis, et orbe subacto. ⁷¹ Peperit, vendicavit, in tuum commodum vertit: quod Graeci dicunt *ἰδιωποιεῖσθαι*: ut Sat. 4. lib. 2. *sibi caenarum artem* arrogare.

72 Te 73 Cantaber 74 non ante domabilis,
Medusque, et Indus, 72 te 75 profugus Scythes

76 Miratur, 77 ô tutela praesens

Italiae, dominaeque Romae!

72 Te, 78 fontium qui celat origines,

Nilusque, et 79 Ister, 72 te rapidus 80 Tigris,

72 Te, 81 belluosus qui remotis

Obstrepat Oceanus Britannis:

72 Te, non paventis 82 funera Galliae,

Duraeque tellus audit Iberiae:

72 Te 83 caede gaudentes 84 Sicambri,

85 Compositis 86 venerantur armis.

72 Te Dominum, Anaphora in te novies initio sententiarum repetito. 73 Cantabri, Hispaniae populi. In his quatuor, *Cantabri*, *Medus*, *Indus*, *Scythae*, Alleg. est ex Synecdochis continuatis. 74 A nullo, nisi à te victus. 75 Incertis sedibus vagans, nec in eodem loco manens. Od. 35. l. 1. *te profugit Scythae*. Vide Od. 24. l. 3. 76 Agnoscit, et veneratur. 77 O Auguste, qui tamquam Deus tuo numine, et auspicio praesens, Italiam, et Romam principem, et imperatricem omnium urbium totius mundi tutaris. Vide supra Od. 3. 78 Nilus, Aegypti fluvius, qui occultat originem suorum fontium, id est, cuius fontes, et origines adhuc nemo scivit, audit te. Tibul. *Nile pater, quam possum te dicere causa, Aut quibus in terris occuluisse*

caput. 79 Danubius fluvius, permagnus. 80 Armeniae fluvius, adeo velox, ut aliquando saxa ingentia secum rapiat. 81 Te audit Oceanus, qui ingentibus marinis belluis plenus, Britannos fluctuum sonitu circumsonat interfuso mari à nobis separatos. 82 Galli mortem non extimescentes (vel propter ingentiam ferocitatem, vel, quia sibi persuadebant, non interituras animas, sed ab aliis post mortem transire ad alios) et Iberi, Hispaniae populi laboriosissimi, te observant. Meton. subi. 83 Qui atroces caedibus gaudent, *αἰματοχαρῆς*, bellicosi. 84 Germaniae populi, hodie *Geldrenses*, et *Clivenses* appellantur. 85 Iam tamquam pacis tempore in uno loco simul positus, et reconditis. 86 Colunt.

ODE XV. Εὔνομιασική.

AUGUSTI LAUDES.

TRICOLOS TETRASTROPHOS.

P Hoebus volentem 2 praelia me 3 loqui,

1 Apollo, Musarum, et Poëtarum praeses, increpuit me volentem loqui Lyra praelia, et urbes victas. Sic Virg. Ecl. 6. consilio eiusdem Dei revocatus est à rebus Romanis Heroico carmine scriben-

dis: *Cum canerem reges, et praelia, Cynthus aurem Vellit, et admonuit: pastorem, Tyltre, pingues Pascere oportet oves deductum dicere carmen.* 2 Et bella Augusti Caesaris. 3 Decantare.

4 Vic-

⁴ Victas et urbeis, ⁵ increpuit ⁶ lyra;
⁷ Ne parva Tyrrhenum per aequor
 Vela darem. Tua, Caesar, ⁸ aetas

⁹ Fruges et ¹⁰ agris rettulit ⁹ uberes,
 Et ¹¹ signa nostro ¹² restituit ¹³ Iovi;

¹⁴ Direpta Parthorum superbis
 Postibus: et vacuum duellis

¹⁵ Ianum Quirini clausit, ¹⁶ et ordinem
 Rectum, et vaganti fraena licentiae

Iniecit, ¹⁷ amovitque culpas,
¹⁸ Et veteres revocavit artes:

Per quas ¹⁹ Latinum nomen, et Italae
 Crevère vires; ²⁰ famaue, et imperi

⁴ Ab ipso captas. ⁵ Obiurgavit, admonuit. Metaph. à conflictu duorum corporum, cum aliis alia alliduntur. ⁶ Lyrico carmine. ⁷ Ne humili Lyrico carmine res bellicas canerem, atque aggrederer. Alleg. est è perpetuis Metaph. Quemadmodum enim periculosum ex parvo navigio in mari Tyrrheno navigare, sic non est tutum, humilibus versibus res magnas persequi. ⁸ Tu Auguste, vel tuae aetatis felicissimum imperium, et status. Meton. adiuncti temporis. ⁹ Copiosas fruges. Quaedam est enumeratio beneficiorum, quibus Romanos cumulavit Caesar, ducta è loco efficientium, et effectorum. ¹⁰ Hostilibus incursionibus antea suis frugibus spoliatis. ¹¹ Quae Crassus amiserat à Parthis interceptus. ¹² Capitolio rursus intulit. ¹³ Simulacro Iovis Capitolini nobis Romanis propitii, eiusque templo, in quo signa militaria hostibus erepta reponuntur. Meton. subi. ¹⁴ Detracta à superbis postibus Parthorum, qui, ne victi viderentur, signa Crassiana sua sponte Romam ad Augustum remiserunt. ¹⁵ Et tua aetas clausit templum iani Quirini, quod pacis tempore tantum claudi consuevit, et semel tantum ante te clausum fuit, bellis civilibus toto orbe positis,

constitutaque cum exteris pace. ¹⁶ Et iniecit fraena licentiae evaganti rectum ordinem, id est, severissime domuit, ac veluti fraenis repressit morum corruptelam, quae extra ordinem rectum vagatur, et transit, atque ordinem non servat. Metaphora sumpta ab equis, quorum impetus fraenis inhibetur: sic homines severitate legum à licentia peccandi revocantur. Hic autem *rectus ordo* fortassis posset intelligi de ordine petendi honores, ut quaesturam, Tribunatum plebis, Aedilitatem, Praeturam, Consulatum, Censuram. Inter Quaesturam, et Tribunatum, itemque inter Tribunatum, et Aedilitatem, annum erat intervallum. Aedilitatem Praetura biennio interiecto; Praeturam Consulatus, tanto spatio temporis interposito, sequebatur. Tempus autem post Consulatum Censurae non erat circumscriptum: huiusmodi ordinis confusionem Augustus sustulerat. ¹⁷ E medio sustulit, eruit, extirpavit, ut nulla amplius vestigia supersint, gravibus poenis in improbos constitutis. Al. *emovit*. ¹⁸ Et restituit pristinas maiorum nostrorum virtutes, prudentiam, fortitudinem, iustitiam, et temperantiam. ¹⁹ Romanum. ²⁰ Romanorum.

²¹ Porrecta maiestas ad ²² ortum

Solis ²³ ab Hesperio cubili.

²⁴ Custode rerum Caesare, ²⁵ non ²⁶ furor
Civilis, aut ²⁷ vis eximet otium:

²⁵ Non ²⁸ ira, quae ²⁹ procudit enses,

Et miseras ³⁰ inimicat urbes.

20

²⁵ Non ³¹ qui profundum ³² Danubium bibunt,

³³ Edicta rumpent Iulia: ²⁵ non ³⁴ Getae,

²⁵ Non ³⁵ Seres, ³⁶ infidive Persae,

²⁵ Non ³⁷ Tanaïm prope flumen orti.

³⁸ Nosque et ³⁹ profestis ⁴⁰ lucibus, et sacris,

25

⁴¹ Inter iocosi munera ⁴² Liberi,

⁴³ Cum prole, matronisque nostris;

⁴⁴ Rite deos prius apprecati,

⁴⁵ Virtute functos, ⁴⁶ more patrum, duces,

⁴⁷ Lydis remisto carmine tibiis,

30

Troiamque, et ⁴⁸ Anchisen, et almae

⁴⁹ Progeniem Veneris canemus.

²¹ Et imperii dignitas longe lateque extensa, propagata, et amplificata est. ²² Ad ortum Solis, id est, ad extremos Indos. ²³ A Solis occasu sive ab Occidente: *ἄσπερος* Graece, *vesper* est Latinis. Translatio ab animalibus. ²⁴ Quamdiu Augustus res humanas custodiet, et administrabit. ²⁵ Anaphora. ²⁶ Bellum civile, quod cives furore concitati inter se gerunt. ²⁷ Nulla ambitionis rabies pacem aut tranquillitatem nobis eripiet. *Al. exiget*, id est, expellet. ²⁸ Homines irati. Meton. adi. ²⁹ Quae impellit homines ad enses procudendos, et fabricandos, quibus homo hominem interimat. Tale est illud Virg. *furor arma ministrat*. ³⁰ Inimicas, et hostiles inter se reddit urbes, id est, concitat oppidanos ad mutuas inimicitias. Meton. subi. ³¹ Thraces, Germani, et aliae gentes. ³² Partem aquae. Syn. integri: ut Virg. *Ecl. i. Aut Ararim Parthus bibet, aut Germania Tygrin*. Et *Ecl. io. Nec si frigoribus mediis Hebrumque bibamus*. ³³ Leges Iulii Caesaris, in quam gentem tu assumptus es, et tuas leges, sc.

de adulteriis, aliisque, non violabunt, non frangent. Synecd. spe. ³⁴ Qui ad Pontum Euxinum habitant. ³⁵ Indiae populi. ³⁶ Infidèles, novis rebus gaudentes, quia Crassum simulata pace occiderant. ³⁷ Scythae, et Sarmatae. ³⁸ Poetae Lyrici. Iam ex effectis ostendit, quam recte ipse positurus sit otia, quae Caesar Reip. fecit. ³⁹ Profanis, qui laboribus, et privatis, et publicis sunt concessi. ⁴⁰ Diebus. Meton. effic. ⁴¹ Inter vina efficientia homines iocosos, et hilares, Meton. effe. Ideoque à Plaut. in *Curcul. lepos Liberi* dicitur, pro lepido, ac faceto vino. ⁴² Meton. effic. ⁴³ Cum liberis, et uxoribus nostris. ⁴⁴ Decenter. ⁴⁵ Qui virtute floruerunt, qui pro patriae salute cum gloria mortui sunt. ⁴⁶ Ritu maiorum nostrorum. ⁴⁷ Lyrico aliquo carmine cum tibia, à Lydis inventa, remisto. Tibiarum varii erant modi, tres praecipue: Dorius sive Ionicus, Phrygius, et Lydius. ⁴⁸ Patrem Aeneae. ⁴⁹ Aeneam, Veneris filium, et ex illo oriundos Ascanium, et totam gentem Iuliam, sc. Iulium Caesarem, Augustum, Tiberium, Drusos, &c.

Q. HO-

Q. HORATII FLACCI

* EPODON

LIBER.

EPOD. I.

AD MAECENATEM.

Horatius ibit cum Maecenate proficiscente ad bellum Actiacum contra Antonium.

argulo gaico segido
grande DICOLOS DISTROPHOS. *de coriamb*

¹ **I** Bis ² Liburnis ³ inter alta navium,
Amice, propugnacula:
Paratus omne Caesaris periculum
⁴ Subire, Mecenas, tuo.
⁵ Quid nos? quibus te vita fit ⁶ superstitē
Iucunda, ⁷ si contra, ⁸ gravis?

* Horatius ita hunc librum appellavit, quod longioribus singulis versibus singuli breviores accinguntur, qui ἐπωδοὶ vocantur: vel hic Liber ἐπὸς inscribitur, id est, incantator, ut et ἐπὸν incantamentum. Multa enim de incantationibus tractat hic Horatius, et acriter Canidiam veneficam exagitat.

¹ Proficisceris, navigabis ad bellum Actiacum. Metaph. à vulgo, strata viarum pedibus deterente. **Ordo** est: Amice Maecenas, tu paratus subire omne periculum Caesaris idque tuo periculo, ibis Liburnis navibus inter alta propugnacula navium. ² In navibus humilioribus ex Liburnia regione, sita inter Illyrium, et Dalmatiam. ³ Inter alias turres in navibus An-

tonianis erectas tamquam propugnacula, id est, munitiones ad hostes incurrentes arcendum. Synecd. gen. ⁴ Excipere, ἀναδέχεσθαι, sufferre, propulsare quod periculum, quod in ancipiti bello contra Antonium sustinebit, à capite Caesaris Augusti, magno vitae suae periculo. ⁵ Quid interea nos amici, et clientes tui agemus, qui Romae restamus? A' ἀναδιωγῶν sive Communicatio est, et Dialogismus, non simplex Addubitatio. Consilium enim capit cum Maecenate, quid eo, in militiam profecto, facturus sit, cuius responsionem vel antevertit, vel iam tacite factam immutat ad haec verba, Feremus, &c. ⁶ Vivo, incolumi. ⁷ Me ei superstitē, id est, te mortuo. ⁸ Molesta futura sit.

⁹ Utrum-

- 9 Utrumne iussi ¹⁰ persequemur otium
 Non dulce, ni tecum ¹¹ simul?
 12 An hunc laborem mente laturi, decet
 Qua ferre non molleis viros, 10
 13 Feremus? et te vel per Alpium ¹⁴ iuga,
¹⁵ Inhospitalem et ¹⁶ Caucasum,
 17 Vel Occidentis usque ad ultimum sinum,
 Forti sequemur ¹⁸ pectore?
 19 Roges, ²⁰ tuum labore quid iuvem meo 15
²¹ Imbellis, ac ²² firmus parum?
 23 Comes minore sum futurus in metu,
²⁴ Qui maior absentes habet:
 Ut assidens inplumibus pullis avis,
²⁵ Serpentium ²⁶ allapsus timet 20
 27 Magis relictis: ²⁸ non, ut adsit, auxili
 Latura plus praesentibus.

9 An nos, quemadmodum à te, et ab Augusto Caesare iussi sumus, domi manebimus, carmen componemus, quod sine te iniucundum futurum est? 10 Ita Cic. *persequi opus* dicit. Metaph. à viatore, qui institutum iter sic tenet, ut sequi non desinat, donec assecutus eum deprehenderit, quem sequebatur. 11 Sciamus. 12 An vero laturi sumus, ac subibimus una tecum hunc laborem militarem ea mente, et constantia, qua viros fortes, et laborum patientes, ac magnanimos militiae laborem ferre decet? 13 Omnem militiae laborem, et omne periculum tecum feremus. Sibi ipse respondet. In *ferre*, et *ferremus* est Polypoton. 14 Summitates. 15 Qui nihil excipit hospitio, à ξενον, à nullo hominum inhabitatum, inaccessum hyeme, et aestate propter glaciem, et nives. Sic Od. 22. l. 1. *Sive facturum per inhospitalem Caucasum*. 16 Scythiae montem. 17 Vel usque ad sinum Gaditanum, et ultimam Hispaniae oram, iuxta columnas Herculis. 18 Magno animo. Meton. subi. 19 At fortasse tu, Maecenas, rogare possis. Pro-

lepsis est cum Prosopopoeia obliqua, ubi Maecenatis cogitatio à Poëta occupatur, labefactatur, et convellitur. 20 Larem. 21 Non bellicosus. 22 Corpore parum firmo, et valido. 23 Si tuus sum comes, et tibi praesens ero, minus tibi metuum, quam absens. Respondet superiori tacitae quaestioni. 24 Qui metus gravius tenet, occupat, excruciat, et sauciat absentes, quam praesentes, id est, quem metum maiorem absentes habent. Ter. in Andr. *unus scrupulus restat, qui me male habet*. Metaph. à gladiatoribus: ubi hac voce usus victor insultabat victo. Ter. *Captus est*, habet. 25 Pullos devorantium. 26 Impetus, incursiones. Proprie dicitur de serpentibus, et aquis, quae tacito reptatu, lubricoque motu feruntur. 27 Sed multo magis tamen timet absens, cum sc. pullos suos reliquit. *Relictis* est Dativi casus. 28 Quae tamen avis non allatura est plus auxilii praesentibus suis pullis, quam absentibus, quamvis adsit: sive enim mater absit, sive adsit, pulli à validiore serpente devorabuntur.

Libenter hoc , et omne ²⁹ militabitur

Bellum in tuae spem gratiae:

³⁰ Non ut iuvençis illigata pluribus

Aratra nitantur meis,

³¹ Pecusve ³² Calabris ante ³³ sidus fervidum

Lucana mutet pascua,

Nec ut ³⁴ superni villa ³⁵ candens ³⁶ Tusculi

³⁷ Circaea tangat moenia.

³⁸ Satis superque me ³⁹ benignitas tua

⁴⁰ Ditavit. ⁴¹ Haud paravero,

⁴² Quod , aut , avarus ut Chremes , terra præmam:

⁴³ Discinctus aut perdam ut ⁴⁴ nepos.

²⁹ A me: id est, belli laborem sustinebo una tecum, idque in spem tuae erga me benevolentiae retinendae. Sic *certare certamen, bella pugната*, et *regna regnata* dicit alibi. ³⁰ Non enim hoc faciam, ut boves mei plures, quam iam utor, aratris alligati in terra invertenda ac proscindenda magna vi corporis incumbant, id est, non ut plura habeam aratra, *vel*, ut plura agri iugera possideam. Hypallage. ³¹ Non ut habeam multa armenta, quae ante Caniculae sidus aestuosum, id est, ante aestus Caniculae, pascua mutent, sc. ex Calabria in Lucaniam. ³² Cum Calabria pascuis, ubi temperatior aeris regio. ³³ Caniculae. Synecd. gen. ³⁴ In monte siti. ³⁵ E candenti marmore exstructa. ³⁶ Fundi mei Tusculani. ³⁷ Se extendat ad oppidum Tusculum, à Telegono, Circes, et Ulyssis filio, aedificatum. Sic Od. 29. l. 2. *Telegoni iuga par-*

ricidae. ³⁸ Abunde. ³⁹ Liberalitas tua, id est, tu Maecenas, qui multis me beneficiis affecisti, et locupletasti. Meron. adi. ⁴⁰ Lautissimo fundo in Sabinis dato. ⁴¹ Numquam mihi comparavero. ⁴² Quod aut in terra occultem, et defodiam, ut Chremes ille Terentianus, id est, avarorum more, nimis suis commodis servientium. Synecd. spe. ⁴³ Aut quod tamquam dissolutus, et luxuriosus prodigus dilapidem. *Discinctus* habet aliquid Metaphoricum à vestibulis laxis, et diffluentibus, ad animi luxuriam, unde homines apparent molles, voluptuarii, luxuriosi, inertes. ⁴⁴ Ut pater patris, *avus*, sic filii filius, *nepos* dicitur. Sed hic Allegoria est pro quolibet homine luxurioso, qui avita bona dilapidare solet, abiecta omni cura rei familiaris augendae aut certe conservandae, dum avus, paterque vivunt.

E P O D. I I.

VITAE RUSTICAE LAUDES.

DICOLOS DISTROPHOS.

BEatus ille, qui ¹ procul negotiis,
² Ut prisca gens mortalium,
³ Paterna rura bobus exercet suis;
⁴ Solutus omni fœnore:
⁵ Nec excitatur classico miles truci,
⁶ Nec ⁷ horret ⁸ iratum mare:
⁹ Forumque vitat, ¹⁰ et superba civium
 Potentiorum ¹¹ limina.
 Ergo aut ¹² adulta vitium propagine
 Altas ¹³ maritat ¹⁴ populos:
¹⁵ Inutileisque ¹⁶ falce ¹⁷ ramos amputans,
¹⁸ Feliciores inserit:
 Aut in ¹⁹ reducta valle mugientium
²⁰ Prospectat errantes greges:

¹ Separatus, remotus à negotiis forensibus, ab urbanae vitae molestiis. Synecd. ² Ut primi homines in aureo saeculo, qui, urbibus nondum conditis, in agris habitabant, qui neque arabant, neque serebant, &c. sed agriculturam exercebant, et tranquillam vitam agebant. Vide Lucret. l. 5. ³ Qui agros à patribus sive maioribus relictos propriis, non conductitiis bobus assidue ac diligenter colit, arat. Virg. 2. Georg. Aut presso exercere solum sub vomere. Et 1. Georg. Exercetque frequens tellurem, atque imperat arvis. ⁴ Liber ab iniustis lucris, ab omni aere in usuram dando, vel accipiendo. ⁵ Neque tamquam miles terribili, et saevo sonitu tubae in bello excitatur, id est, neque militat. Sic Caesar, *Classicum canere*. Dicitur *classicum* à calando, id est, convocando: *Alarma* Hisp. Sumitur interdum pro ipsa tuba: ut apud Virg. 2. Nec dum etiam inflari classica. ⁶ Neque tamquam nauta lucris spe navigat. ⁷ Naufragii metu

reformidat. ⁸ Tempestatibus, et procellis saevum, et turbulentum. Sumptum ab animantibus affectu praeditis. ⁹ Ubi lites aguntur, et diiudicantur. ¹⁰ Et divitum civium Romanorum magnificas aedes, tamquam cliens, et adulator, non frequentat, favoris ineundi gratia; sed liber, suique iuris est. ¹¹ Synecd. meinb. ¹² Cum adulta vitium propagine, et maturo palmitum proceras ulmos coniungit. ¹³ Metaph. ab hominibus ad bestiarum, et plantarum coniunctionem. ¹⁴ Arbores. Synecd. spe. ¹⁵ Infrugiferos, supervacaneos. ¹⁶ Putatoria. ¹⁷ Arborum. ¹⁸ In eorum locum fertiliores implantat. ¹⁹ Secreta aut flexuosa. Sic Od. 17. l. 1. *Hic in reducta valle Caniculae Vitabis aestus*. ²⁰ Ex editiori loco sive procul spectat boum, et vaccarum greges huc illuc per pascua libere discursantes, et pascentes. Virg. Ecl. 1. *Ille meas errare boves*. Synecd. gen. In greges mugientium est Synecdochica periphrasis armentorum.

* Aut ²¹ pressa ²² puris mella condit amphoris, 11
 Aut ²³ tondet ²⁴ infirmas oves. *
 Vel cum ²⁵ decorum mitibus pomis caput
 Autumnus ²⁶ arvis extulit:
²⁷ Ut gaudet ²⁸ insitiva decerpens pira,
 Certantem et uvam ²⁹ purpurae, 10
 Qua ³⁰ muneretur te, ³¹ Priape, et te pater
³² Sylvane tutor finium!
³³ Libet iacere ³⁴ modo sub ³⁵ antiqua ilice,
 Modo in ³⁶ tenaci gramine.
³⁷ Labuntur altis ³⁸ interim ³⁹ ripis aquae, 25
⁴⁰ Queruntur in silvis aves,
 Fontesque lymphis ⁴¹ obstrepunt ⁴² manantibus,
⁴³ Somnos quod invitet ⁴⁴ leveis.
 At cum tonantis ⁴⁵ annus hibernus ⁴⁶ Iovis
 Imbres, nivesque ⁴⁷ comparat; 30
 Aut ⁴⁸ trudit ⁴⁹ acreis ⁵⁰ hinc et hinc ⁵¹ multa cane

21 E favis expressa. 22 Defaecatis. 23 Lanarum onere levat. 24 Debiles, morbisque obnoxias. * F. Ludov. Legionensis. *O castra sus colmenas, o si quiere tresquilla su rebano.* 25 Ramos arborum ornatos, onustos maturis pomis. Virg. Ecl. 1. *sunt nobis mitia poma.* 26 In agris in altum exeruit. Metaph. ab animalibus. Sic Virg. Ecl. 1. *Verum haec tantum alias inter caput extulit urbes.* 27 Quantopere delectatur. Exclamatio est per admirationem quatuor versibus ducta. 28 Quae ante paucos annos ipse manu sua insevit. 29 Quae eximio colore cum purpura certare possit. 30 Donet, tamquam frugum primitiis. Ter. in Heaut. *Nam disciplina est eisdem, munerarier, ancillas primum, &c.* Cic. *me optare muneratus est.* 31 Hortorum Deus. Apostrophe ad Priapum, et ad Silvanum. 32 Sylvarum, et agrorum custos. 33 Rusticis quiescere libet. Hic Poeta foeneratorem Alphium inducit loquentem de praestantia vitae rusticae, et ipsam sequi volentem: sed Prosopoeia est imperfecta: caret enim

accessu, et apparatu per admonitionem, ubi est tantum nota accessus ad hunc locum, *Haec ubi loquutus*: et hic deponitur persona foeneratoris. 34 Symploce est, soni eiusdem repetitio in principiis, et clausulis utriusque membri. 35 Annosa, patula, et ramosa. 36 Quod terrae firmiter adhaeret. 37 Deorsum fluunt. 38 Dum rusticus ita iacet. 39 Sc. ex: Al. rivis. 40 Querula voce cantillant. Ovid. Amor 1. 3. El. 1. *Dulce queruntur aves.* 41 Strepitum, et murmur faciunt. Sumptum est à strepitu pedum. 42 Fluentibus. 43 Quae res, sc. fontes lymphis manantibus circumstrepere, faciles, et iucundos somnos inducere, et conciliare possit. 44 Sic Od. 16. 1. 2. *Nec leves somnos timor, aut Cupido sordidus aufert.* 45 Hybernus anni tempus, sive hyeme. Synecd. integri. 46 Coeli, et aëris procellosi. Metonymia est similis notae Od. 1. 1. 1. 47 Coacervat. 48 Impellit. 49 Feroces, et animosos. 50 Ab omnibus partibus. Epizeuxis. 51 Multis canibus. Synecd. spe.

Apros in ⁵² obstanteis plagas:

Aut ⁵³ amite ⁵⁴ levi rara ⁵⁵ tendit retia;

Turdis ⁵⁶ edacibus ⁵⁷ dolos:

⁵⁸ Pavidumque leporem, et ⁵⁹ advenam ⁶⁰ laqueo
gruem,

⁶¹ Iucunda ⁶² captat praemia:

Quis non ⁶³ malarum, quas ⁶⁴ amor curas ⁶⁵ habet,

⁶⁶ Haec inter obliviscitur?

Quod si ⁶⁷ pudica mulier ⁶⁸ in partem iuuet

⁶⁹ Domum, atque ⁷⁰ dulceis liberos,

(⁷¹ Sabina qualis, aut ⁷² perusta solibus

⁷³ Pernicis uxor Appuli)

⁷⁴ Sacrum vetustis exstruat lignis focum,

⁷⁵ Lassi sub adventum viri,

Claudensque textis cratibus ⁷⁶ laetum pecus,

⁷⁷ Distenta siccet ubera;

Et ⁷⁸ horna ⁷⁹ dulci vina promens ⁸⁰ dolio,

⁸¹ Dapes inemptas apparet;

Non me ⁸² Lucrina ⁸³ iuverint conchylia,

⁵² In opposita, obiecta retia, quibus irretiti capiuntur. ⁵³ Furcula aucupali, qua rete tenditur. ⁵⁴ Cui omnis asperitas adempta est. ⁵⁵ Extendit, suspendit. ⁵⁶ In olivis, et alia esca vorandis. ⁵⁷ Quae retia sunt doli. ⁵⁸ Meticulosum. ⁵⁹ Transmarinam, et alias in aliis regionibus degentem. *Hisp. Ave de passa.* Vid. Not. in *Phaed.* lib. 1. fab. 25. ⁶⁰ Pedicis fixis. ⁶¹ Quae omnia, sc. apri, turdi, lepus, grus, rusticis iucunda laborum, sc. venationum, praemia sunt. ⁶² Capere studet, insidiatur. ⁶³ Curarum, et sollicitudinum. ⁶⁴ Cupiditas divitiarum, avaritia. ⁶⁵ Secum comites. ⁶⁶ Oblectamenta sc. id est, inter venandum. ⁶⁷ Coniux casta. ⁶⁸ Vicissim, *et* ⁶⁹ *muti* adiuvens, et alteram laboris portionem subiens, cum maritus, quae domi sunt, curet. ⁶⁹ Rem familiarem. ⁷⁰ Recte educando. ⁷¹ Quales sunt Sabinae mulieres, quas Romulus rapuit. *Synecd. spe. pro* qualibet muliere fidei, et diligen-

ti. ⁷² Propter assiduum diurnum sub dio laborem aestu Solis nigra, *ἡλιοναυσὸς*. Meton. effic. ⁷³ Impigri, et patientis laborum. ⁷⁴ Si exstruat ligna sicca, et arida super focum, Vestae ac Laribus sacrum, ignemque accendat, quo maritus reficiatur. ⁷⁵ Paulo ante adventum mariti, rustico labore defatigati. ⁷⁶ Foecundum, quod bono corporis habitu laetificat dominum suum. Meton. effecti. Sic *Od. 4. l. 4. Laeta pascua* dixit. ⁷⁷ Si ubera lacte turgida mulgendo inaniat. ⁷⁸ Huius anni. ⁷⁹ Propter vinum, quod in eo continetur. ⁸⁰ Sc. ex. ⁸¹ Escas non ex urbe petitas, sed ex agris, hortoque decerptas. *Virg. 4. Georg. de sene quodam Corycio: sraque revertens Nocte domum, dapibus mensas onerabat inemptis.* ⁸² Ostrea in lacu Lucrino capta, quae sunt omnium praestantissima, id est, lautissimae, atque exquisitissimae epulae. *Syn. spec.* ⁸³ Non magis me delectaverint, quam rustico labore ruri natae epulae.

Magisve ⁸⁴ rhombus, aut * scari, 50
⁸⁵ Si quos Eois intonata fluctibus
 Hyems ad hoc vertat mare:
 Non ⁸⁶ Afra avis descendat in ventrem meum:
 Non ⁸⁷ attagen Ionicus
 Iucundior, quam ⁸⁸ lecta de pinguissimis 55
 Oliva ramis ⁸⁹ arborum:
 Aut herba ⁹⁰ lapathi, prata amantis, et ⁹¹ gravi
 Malvae salubres corpori:
 Vel agna ⁹² festis ⁹³ caesa ⁹⁴ Terminalibus,
⁹⁵ Vel hoedus ereptus lupo. 60
 Has inter epulas, ⁹⁶ ut iuvat ⁹⁷ pastas oves
⁹⁸ Videre properantes domum!
 Videre ⁹⁹ fessos vomerem inversum boves
 Collo ¹⁰⁰ trahentes languido,
¹⁰¹ Positosque vernas ditis ¹⁰² examen domus, 65
 Circum ¹⁰³ renidentes Lares!
¹⁰⁴ Haec ubi loquutus foenerator Alphius;
¹⁰⁵ Iam iam futurus rusticus,

84 Pisces magni pretii. * F. Ludov. Legion. *Ni me serân los rombos mas sabrosos, Ni las ostras, ni el mero.* 85 Si quos scaros hyems, i. rempestas coorta, sive intonans in mari Ionio, et Orientali impellat ad mare Italicum. Synecd. gen. 86 Galina Africana non potest mihi esse eibus dulcior. Nost. *El Pabo.* 87 Avis Asiatica, inter nobilissimas habita. *Ionia* est pars Asiae, in qua fuit urbs Ephesus. 88 Collecta. 89 Olearum. Synecd. gen. 90 Rumi-
 cis in pratis crescentis. 91 Aegrotanti. 92 Diebus. 93 A rusticis in sacrificium oblata. 94 In honorem Dei Termini institutis, ac celebratis mense Februario, in cuius tutela veteres putabant esse agrorum fines. 95 Vel hoedus, è lupi dentibus à pastoribus ereptus, suavior est rustico, quam qui desumptus

est ex suo hoedili: nam minoris constat. 96 Quantum delectat rusticum. Epiphonema sex versibus continuatum. 97 Saturas. 98 Epas-
 cuis. 99 Rustico labore. 100 Domum. 101 Et videre servos, ex ancillis natos, collectos. 102 Tamquam multitudinem apum in divitis domo. 103 Nitidam, et splendentem domum, et focum. Meton. subi.
 possessoris pro adi. Al. *re reniden-
 tes* non ad *Lares* sed ad *vernas*, referunt, ut sit ordo: *Vernas reni-
 dentes circum Lares.* Est enim Ho-
 ratio valde usitata Synchysis. F. Ludov. Leg. *Ver de esclavillos el hogar cercado, Enxambre de riqueza.* Horatium superasse videtur. 104 In vitae rusticae laudem. Deposito Prosopopoeiae Alphianae. 105 Eo animo, et consilio, ut rusticam vitam colat.

¹⁰⁶ Omnem ¹⁰⁷ relegit Idibus pecuniam,
Quaerit Calendis ponere.

70

¹⁰⁶ Quo nomine omnem pecuniam à debitoribus collectam in unam summam, agros empturus, et vitam rusticam acturus, congregavit circa dimidiatum mensem: sed paulo post rursus ad ingenium redit, et sequentis mensis Calendis pecuniam suam, ante collectam, rursus in foenore collocare studet ac desiderat. Idibus nomina exigebant; Calendis autem, et exigebant, et collocabant. ¹⁰⁷ Sumptum videtur ab agricolis, qui sua sata certo tempore metunt, et relegunt.

E P O D . I I I .

A D M A E C E N A T E M .

Allium detestatur, quod apud Maecenatem ederat, cuius aestu torquebatur.

D I C O L O S D I S T R O P H O S .

Parentis ¹ olim si quis ² impia manu
³ Senile guttur fregerit,
⁴ Edat cicutis allium nocentius.
⁵ O dura messorum ilia!
⁶ Quid hoc veneni saevit in praecordiis?
Num ⁷ viperinus hic cruor
Incoctus herbis me ⁸ fefellit? ⁹ An malas
¹⁰ Canidia tractavit dapes?
¹¹ Ut ¹² Argonautas praeter omneis ¹³ candidum
¹⁴ Medea ¹⁵ mirata est ¹⁶ ducem, 10

¹ Posthac, in posterum. ² Scelerata. Metaph. est à corpore ad impium animum. ³ Guttur patris sui senis fregerit ferro vel laqueo, id est, senem parentem interfecerit. Syn. partis. ⁴ Edat pro supplicio allium, quod suo calore omni aconito peius est, quod frigore venenato necat. ⁵ O, ferrea messorum intestina, quae tantum virus perferre possint, et concoquere! Exclamatio est admirantis tolerantiam tam tetri allii. Messoribus allium dare solebant. Vide Virgil. Ecl. 2. ⁶ Quid hoc veneni est, quod tantopere corpus meum saevis caloribus flammis incendit? *Α' πορία*

est, sive Addubitatio de apparatu talis allii ad maiorem rei indignitatem, et inclementiam. ⁷ Sanguis viperæ serpentis, id est, venenum. ⁸ Me latuit, i. me inscio his herbis fuit incoctus, quem inscius comedi? ⁹ An mulier venefica male contrectavit dapes? ¹⁰ Syn. spec. pro qualibet venefica. ¹¹ Postquam Medea mirata est ducem praeter omnes candidum. ¹² Prae omnibus reliquis Argonautis, qui ad diripiendum aureum vellus venerant. ¹³ Formosum. ¹⁴ Aetææ, Colchorum regis, filia, venefica. ¹⁵ Amavit. ¹⁶ Iasonem. Syn. gen.

R 4

¹⁷ Ig-

¹⁷ Ignota tauris illigaturum iuga,
 Perunxit hoc Iasonem:
¹⁸ Hoc delibutis ulta donis ¹⁹ pellicem,
²⁰ Serpente fugit alite.
 Nec tantus unquam ²¹ siderum ²² insedit ²³ vapor 15
 Siticulosae Apuliae:
 Nec ²⁴ munus ²⁵ humeris efficacis Herculis
 Inarsit aestuosius.
 At, si quid unquam ²⁶ tale ²⁷ concupiveris,
 Iocose Maecenas, precor 20
²⁸ Manum puella suavio opponat tuo,
²⁹ Extrema et in sponda cubet.

¹⁷ Perunxit hoc unguento, sc.
 allii veneno, et succo Iasonem,
 eumque adversus omnia pericula
 securum praestitit, illigaturum
 iuga ignota tauris, id est, ut tau-
 ris ignivomis iugum insuetum in-
 iiceret, iisque vicinum agrum
 arando inverteret. ¹⁸ Eadem Me-
 dea, postmodum ab Iasone repu-
 diata, ultra pellicem suam ves-
 tibus muneris loco dolose missis,
 hoc allii succo tinctis: quas cum
 induisset Creusa, una cum regia
 flammis, et incendio consumpta
 est. ¹⁹ Creusam, Creontis, regis
 Corinthiorum, filiam, quam Ia-
 son secundam coniugem Medae
 super induxerat. Synecd. gen.
²⁰ Aufugit posthoc facinus ex
 Iasonis oculis per aërem vecta à
 dracone alato. Synecd. gen. ²¹
 Praesertim Caniculae. ²² Incubuit,
 invasit diebus Canicularibus cali-
 dam, atque aridam Apuliam. ²³
 Aestus, calor. Synecd. gen. Virg.

Aen. *lentusque carinas* Est vapor.
²⁴ Tunica, quam Deianira ac
 Herculem, Nessi Centauri sangui-
 ne tinctam, misit per Lychan.
 Synecd. gen. Vide Ovid. Met. 9.
 Hoc munus ponendum est inter
 τὰ τῶν ἐχθρῶν ἀδωπα δῶρα.
²⁵ Vehementius in humeris validi,
 et ad efficiendum apti Herculis, per
 venenum incensum arsit, quam
 dirum illud allii venenum corpus
 meum inflammavit. ²⁶ Allium.
²⁷ Comedere. ²⁸ Ut amica tua
 halitum tuum effugiens, oppo-
 nat manum suam osculo tuo, id
 est, te osculari volentem manu
 obiecta impediatur. ²⁹ Inque exte-
 riori lecti parte procul à te cubet,
 ne allii foetore offendatur, id est,
 precor, ut neque te osculetur, ne-
 que se tibi potiendam praebeat.
 Sic non inepte quis *extrema cuba-*
re sponda cum eo dici potest, qui
 cum illi quidem congruit, sed exi-
 liter, et non undequaque perfecte.

EPOD. IV.

AD VOLTEIUM MENAM.

Libertum Pompeii Magni.

DICOLOS DISTROPHOS.

¹ **L** Upis et agnis quanta ² sortitò obtigit,
³ Tecum mihi discordia est,
⁴ Ibericis ⁵ peruste funibus latus,
⁶ Et crura dura compede.

Licet superbus ⁷ ambules ⁸ pecunia,

⁹ Fortuna non mutat ¹⁰ genus.

Videsne, ¹¹ sacram ¹² metiente te viam

¹³ Cum bis ter ulnarum toga,

¹⁴ Ut ¹⁵ ora vertat huc, et huc euntium

¹⁶ Liberrima indignatio?

10

¹⁷ Sectus flagellis hic triumviralibus

¹ Quantas habent natura insitas inter se inimicitias lupi, et agni, tantas ego tecum gero, o Mena. ² Naturalisorte, et instinctu. ³ Sc. tanta. ⁴ Qui latus habes percutsum, perustum, funibus Hisp. intortis, è lino Asturiae Romanam advecto. Populos, equibus extrahebatur, si Deus nobis otia fecerit, intra Asturiae terminos fuisse demonstrabimus. ⁵ Metaph. ab igne. ⁶ Cuius crura perusta sunt, et attrita ferreis compedibus. Significat eum fuisse servum, urpote cuius in corpore vices, et cicatrices adhuc exstarent. ⁷ Per plateas incedas. ⁸ Propter ingentem pecuniae copiam. ⁹ Tua tamen fortuna non efficiet, quo minus libertus sis, qui vilis quondam servus fueris, id est, nobilem te non efficiet. ¹⁰ Statum ac conditionem hominum. ¹¹ Te composito ad normam gradu incedente, more metientium longitudinem passibus, ut arrogantes solent, per viam sacram, quae à porta triumphali ad Capitolium ducit. Sic dicta, propter foedus intemerandum, et religiosum, quod Romulus cum Tito Tatius, Sabi-

norum rege, percusserat. Huc accedit, quod per eam ferebantur sacra ad Capitolium singulis mensibus. ¹² Metaph. à Geometris. ¹³ Indutus togam sex ulnarum laxam, id est, valde amplam, more divitum. Synecd. num. fin. ¹⁴ Videsne, quomodo iustissima, et minime dissimulata ira Civium Romanorum ab omni parte praetereuntium vultum in te convertat, teque à tergo respiciat, tuumque faustum detestetur? ¹⁵ Syn. part. pro vultu toro. ¹⁶ Homines iusta de causa irati. Meton. adi. ¹⁷ Imperfecta est Prosopopoeia praetereuntium, et indignantium iuste in Menam, ad quam quidem significatur accessus his verbis, *Videsne, ut ora vertat, &c.* sed sine mentione depositae popularis personae. Hic Volteius Menas caesus flagellis Triumvirum iussu, qui nequam servos castigari curant, usque ad satietatem praeconis, qui ipsum ulterius flagellari noluerit (ut posset cum Sannione Terentiano dicere, *Ego vapulando, ille verberando, usque ambo defessi sumus*) arat, et possidet iam multa agri iugera fundi optimi in Campania.

Prae-

Praeconis ad fastidium,
 Arat Falerni ¹⁸ mille fundi iugera,
¹⁹ Et Appiam mannīs terit:
²⁰ Sedilibusque magnus in primis eques,
²¹ Othone contempto, sedet.
²² Quid attinet ²³ tot ora navium gravi
 Rostrata ²⁴ duci pondere
 Contra latrones, atque ²⁵ servilem manum,
²⁶ Hoc, hoc tribuno militum?

15

20

¹⁸ Synecd. num. finit. pro multis iugeribus. ¹⁹ Et equis perequitat viam Appiam, qua itur ad agrum Falernum, virorum principum parvis, et gradariis, qui tolutim, et nulla vectoris molestia incedunt. *Mannus* à manu dictus, quod mansueti porrectione manus duci possit. ²⁰ Quin etiam Mena, factus Tribunus militum, sedet tanquam eques Romanus in 14. equitum Romanorum graduum primis duobus ordinibus, ubi Tribuni militum sedent, idque Lucii Roscii Othonis lege sprete. ²¹ Meton. effc. i. conditoris, pro lege lata ab Othone, qua sancitum erat, ne quis ex infimo hominum genere fieret eques, aut sederet intra quartum decimum theatri gradum seorsum in spectaculis à vulgo, exceptis

duobus primis Tribunis, quo consessu Mena indignus erat, quod aliquando fuisset servus. ²² Ad rem, i. quid prodest classem ab Augusto armari contra piratas, et servos fugitivos, si Menas ipse pirata, et servus sit Tribunus militum? ²³ Tot navium proras (et tum Metaph. est) i. tot naves rostratas, quarum summae partes aere, ac ferro sunt munitae. Synecd. mem. ²⁴ Deduci, et armari. ²⁵ Multitudinem servorum fugitivorum, quam coegerat Sextus Pompeius, et armaverat contra Augustum, ad Italiam navibus populandum. Metaph. ²⁶ Hoc Volteio Mena, servo quondam fugitivo nequissimo, et pirata, hoc, inquam, navium praefecto? Epizeuxis.

EPOD. V.

IN CANIDIAM VENEFICAM.

DICOLOS DISTROPHOS.

¹ **A**T, ô deorum quidquid in coelo regit
 Terras, et humanum genus:

¹ At vero, ô omnes Dii, qui regitis terras, hominesque. Proso-
 popoeia est pueri, abrupta initio,
 ex exclamatio eiusdem commoti,
 et perterriti (quem Canidia aliae-
 que veneficae mento tenus sub ter-
 ra defoderant, fameque necare cons-

tituerant, ut ex eius iecore, et medulla, arte Necromantica, philt-
 rum, seu poculum amoris confi-
 cerent) deprecantis Deos, cum
 nihil precibus loci apud homines
 sit relictum. Al. quisquis in coelo
 regis.

² Quid

² Quid iste fert tumultus? Aut ³ quid omnium

Vultus in unum me truces?

⁴ Per liberos te, si ⁵ vocata ⁶ partubus

⁷ Lucina veris affuit:

⁸ Per hoc inane ⁹ purpurae decus precor,

¹⁰ Per improbaturum haec Iovem.

Quid ut noverca me ¹¹ intueris? Aut uti

¹² Petita ferro bellua?

¹³ Ut haec trementi quaestus ore, constitit

¹⁴ Insignibus raptis puer,

¹⁵ Impube corpus, quale posset impia

¹⁶ Mollire Thracum pectora;

Canidia brevibus implicata viperis

¹⁷ Crines, et incomptum caput,

¹⁸ Iubet sepulcris ¹⁹ caprificos erutas,

¹⁸ Iubet cupressus ²⁰ funebres,

² Quid sibi vult ista tumultuosa mulierum festinatio? Aporia est tragica, qua veneficarum co silia puer urget, iterata per Anaphoram. ³ Quid omnium vestrum vultus tetri, et minantes in me solum conversi sunt? ⁴ O Canidia, oro te per liberos tuos, si quos vere peperisti. Olim enim iurabant per ea, quae cara erant. Altera est exclamatio pueri obsecrantis causam aspectus tetri, et minantis, ubi est Anaphora in *per*. ⁵ A te invocata. ⁶ Tuis. ⁷ Iuno Lucina, parturientium Dea, quae nascentibus opem ferre putabatur. ⁸ Rogo te per hanc dignitatem togae meae praetextae, (id est, quod ex ingenuis parentibus ortus sim) vanam, quaeque nihil proderit ad crudelitatem vestram minuendam. ⁹ Meton. signi. pro pubertate, vel nobilitate, cuius signum praetexta erat. Ab aetate ergo commiserationem movet, nec minus à conditione sua: *praetexta* enim pueritiae ornamentum erat, nec aliis concedebatur, quam Romanis, atque ingenuis. ¹⁰ Te rogo per Iovem, qui haec scelera puniet. ¹¹ O Canidia. ¹² Aut tam-

quam aper, lupo, aut urso, quae ferro lacessita, vel saucia est? ¹³ Postquam puer ille nobilis, et praetextatus, à Canidia reliquique veneficis ad supplicium raptus, haec tremula voce questus, finem querendi fecit, &c. Deponitur persona pueri, et Poëta loquitur. ¹⁴ Ornamentis eius à Canidia raptis, sc. praetexta, et bulla, quae erant Patriciorum insignia, id est, sine vestibus nudus. *Synecd. gen.* ¹⁵ Existens impube, et tenerum corpus, quale &c. ¹⁶ Ad misericordiam flectere, et mitigare immania pectora Thracum, qui tamen sunt crudelissimi, i. pectora hominum crudelissimorum. *Synecd. spec.* ¹⁷ Habens capitis sui capillos, totumque suum caput, diffusis crinibus impexum, brevibus venenatis viperis implexum, Furiarum instar. ¹⁸ Anaphora. ¹⁹ Ficus steriles ex mortuorum sepulcris extractas, et infaustas, quasi Diis Inferis sacrificatura. ²⁰ Funestas, funeribus aptas, et inferis consecratas: quia, ut Cupressus caesa numquam revirescit, sic mortui ad vitam numquam redeunt. *Vide Od. 14. l. 2.*

Et

Et ²¹ uncta ²² turpis ova ²³ ranae sanguine,
²⁴ Plumamque nocturnae strigis,
 Herbasque, quas et ²⁵ Iolcos, atque ²⁶ Iberia
²⁷ Mittit ²⁸ venenorum ferax,
²⁹ Et ossa ab ore ³⁰ rapta ³¹ ieiunae canis,
³² Flammis aduri Colchicis.
 At ³³ expedita Sagana per totam domum
 Spargens ³⁴ Avernales aquas,
³⁵ Horret capillis, ut ³⁶ marinus asperis
 Echinus, aut ³⁷ currens aper:
³⁸ Abacta nulla Veia conscientia,
 Ligonibus duris humum
³⁹ Exhaustiebat, ingemens laboribus;
⁴⁰ Quò posset infossus puer
 Longo die bis terve mutatae dapis
 Inemori ⁴¹ spectaculo:
⁴² Quum promineret ore, quantum exstant aqua
 Suspensa mento corpora:

20

25

30

35

21 Imbuta. 22 Ad veneficia aptae. 23 Rubetae, quae rana est nutrita in dumeris, et rubis. Synec. gen. 24 Et pennas avis mali ominis, quae nocturno tempore volat, et stridorem pro cantu habet: unde à *stridendo* dictae sunt. Ovid. 6. Fast. *Est illis strigibus nomen; sed nominis hulus Causa, quod horrenda stridere nocte solent.* 25 Thesaliae oppidum, quo Iason cum Medea ex Ponto revertens appulit. 26 Ponti regio. 27 Producit. 28 Herbarum venenatarum abundans. 29 Et iubet ossa aliena, quae canis rodebat, &c. quae creduntur aviditatem ad amorem transferre, ideoque multum valere ad poculum amoris conficiendum. 30 Per vim extorta. 31 Famelicae. 32 Flammis eo ritu paratis, quo apud Colchos opera, et arte Medae per veneficia erant accensae, et prae-paratae ad Creontis domum, eiusque filiam Creusam conflagrandam, in domo accendi. Meton. subiectae regionis. 33 Succinta, *εὐφωγος*, ne vestes defluentes impedimento

forent. Est nomen proprium alterius veneficae, tamquam Canidiae ministrae. 34 Ex Averno lacu petitas. 35 Horrida, et formidolosa aspectu apparet capillis suis asperis in capite erectis. 36 Ut marinus piscis echinus, cui similis est echinus terrestris, et eodem modo spinis est confectus. 37 Furens, qui durissimas habet setas in dorso insurgentes. 38 Veia, tertia venefica, et adiutrix Canidiae, nulla mali sive sceleris conscientia ab incepto scelerato facinore depulsa, ac deterrita. 39 Vehementer anhelans, crebro spirans scrobem effodiebat, faciebat, in quam puerum defoderet. Metaph. à liquidis. 40 In eum finem, ut puer posset, &c. 41 Aspectu dapis novae saepius appositae, sed semper sublatae, tandem siti, et inedia contabescere. 42 Cum puer in terram defossus mento tenus ore tantum è terra exstaret, quantum corpora natantium, quae mento in aqua quasi suspensa sunt, ex aqua prominent, sive exstant.

43 Exsuc-

43 Exsucta uti medulla, et 44 aridum iecur
 Amoris 45 esset poculum;
 46 Interminato quum 47 semel fixae cibo
 Intabuissent 48 pupulae. 40
 49 Non defuisse 50 masculae libidinis
 51 Ariminensem 52 Foliam,
 Et 53 otiosa credidit Neapolis,
 Et omne vicinum oppidum,
 54 Quae sidera 55 excantata voce 56 Thessala, 45
 Lunamque 57 coelo deripit.
 58 Hic 59 irresectum 60 saeva 61 dente livido
 Canidia 62 rodens pollicem,
 63 Quid dixit? Aut quid tacuit? 64 O, rebus meis 50
 Non infideles arbitrae,
 Nox, et 65 Diana, quae silentium regis,
 66 Arcana cum fiunt sacra:
 67 Nunc, nunc 68 adeste; nunc in hostileis 69 domos

43 Et ut medulla eius cibi desiderio tabefacta, exsiccata, omni-que succo inanita. Sumptum est à lactantibus, qui sucru nutricum ubera exsiccant. Al. *exterta*, vel *exsecta*. 44 Propter famem ac sitim sicum. 45 Fieret. 46 Vetito, et interdicto, quam tangere puer est prohibitus propter defossionis impedimentum. Passive hic sumitur: cum *interminari* proprie sit minando vetare, ne quid fiat. 47 Prorsus, *in perpetuum* immotae. Tale illud, *Cum semel occideris*. 48 Cum sc. oculorum eius acies, iam iam tabe consumptae, uno impetu, non temporis successu, in mortem resolutae defecissent. 49 Huic sceleri interfuisse. 50 Vehementis, et immoderatae libidinis feminam, et formam coeuntis maris imitantem, androgynam. 51 Ex Arimino, urbe Italiae ortam. 52 Veneficam. 53 Otiosi, et tranquille viventes Neapolitani, et omnes vicini. Meton. subi. 54 Quae Folia deripit sidera, &c. 55 Vexata, et coacta. 56 Voce Thessalarum veneficarum, incantamentis, *ἐπωδή*, Synec. gen.

57 E coelo deorsum rapit, deducit. Virg. Eccl. 8. *Carmina vel coelo possunt deducere Lunam*. 58 Tunc. 59 Unguens pollicis non resectos, longos. Nam veneficae mulieres suos nutriunt, non secant, quippe quae non minus corpore, quam animo, turpes sunt, et deformes. 60 Venefica, detestabilis. 61 Nigris dentibus. Sing. pro plur. 62 Arrodens, seque ad crudelitatem exstimulans. 63 Quid sceleris non dixit? aut quid sceleris tacuit? Apparatus ad Prosopopoeiam Canidiae per interrogationem, et Symploten. 64 Exclamatio est Canidiae petentis auxilium ab his, qui favent consiliis clandestinis, et furtivis amoribus, et veneficiis, ubi silentio, et tenebris opus est. O nox, et Hecate, quae artibus meis magicis certae, et consciae testes estis. 65 Hecate, seu Luna, quae noctem in potestate habes, quae taciturna es. 66 Cum veneficiorum sacra nocturno tempore peraguntur. 67 Epizeuxis est, et Anaph. 68 Mihi. 69 Vari senis, qui me aspernatur.

Iram,

- Iram , atque ⁷⁰ numen vertite,
⁷¹ Formidolosae dum ⁷² latent silvis ⁷³ ferae, 55
 Dulci sopore ⁷⁴ languidae,
⁷⁵ Senem (⁷⁶ quod omnes rideant) ⁷⁷ adulterum
⁷⁸ Latrent ⁷⁹ Suburanae canes,
⁸⁰ Nardo perunctum , ⁸¹ quale non perfectius
 Meae laborarunt manus. 60
⁸² Quid accidit ? Cur ⁸³ dira barbarae minus
 Venena ⁸⁴ Medae valent,
 Quibus ⁸⁵ superbam ⁸⁶ fugit ulta ⁸⁷ pellicem,
 Magni Creontis filiam,
 Cum palla , ⁸⁸ tabo munus imbutum , novam 65
 Incendio ⁸⁹ nuptam abstulit ?
 Atqui nec ⁹⁰ herba , nec latens ⁹¹ in asperis
⁹² Radix ⁹³ fefellit me locis.
⁹⁴ Indormit unctis omnium cubilibus
 Oblivione pellicum. 70
⁹⁵ Ah , ah ! solutus ambulat veneficae
 Scientioris ⁹⁶ carmine.
⁹⁷ Non usitatis , Vare , ⁹⁸ potionibus

⁷⁰ Divinam vim , et potentiam convertite. ⁷¹ Hominibus timendae. Al. *formidolosis* , sc. noctu. ⁷² Quiescunt in sylvis , sc. hac silenti nocte. ⁷³ Leones , ursi , lupi. ⁷⁴ Fessae. ⁷⁵ Varum. Syn.gen. ⁷⁶ Propter juvenilem in sene amorem. ⁷⁷ Propter hoc amoris poculum scortatorem factum. ⁷⁸ Ut allatrent nocte. ⁷⁹ In Subura vico urbis Romae , dum ibi meretrices secatur. ⁸⁰ Unguento ex nardo confecto. Meton.mater. ⁸¹ Quale numquam efficacius elaboravi sive confeci. ⁸² Quid enim mihi hactenus accidit ? Miratur Canidia , cur venena praestantissima , quae in Varum adhibuerat , minus valent , quam ea , quibus usus est Medea in Creusam , Creontis filiam. ⁸³ Atrocia. ⁸⁴ Quibus Medea barbara usa fuit. ⁸⁵ Nobilem , et superbi regis filiam. ⁸⁶ Curru serpentum per aëra aufugit. ⁸⁷ Creusam. Syn.gen. ⁸⁸ Quam tamquam munus Medea venefica veneno imbutam si-

ve venenatam Creusae , nuptias celebraturae , miserat. In *tabo* est Syn. spec. Proprie enim pro corrupto sanguine usurpatur. ⁸⁹ Creusam Iasoni nuptam cum tota domo regia combussit. ⁹⁰ Ulla herba , veneficiis apta. ⁹¹ In duris cautibus , et scopulis. ⁹² Aconitum. Synec. gen. ⁹³ Latuit me , fugit me : neque tamen venena mea solitas vires exercent. ⁹⁴ Nam Varus indormit cubilibus , quae meis veneficiis delibuta sunt oblivione omnium pellicum , i. dormit ab omnibus incantationibus tutus , mei , et omnium suarum pellicum amore solutus. ⁹⁵ Ah , ah ! iam scio quid factum sit , aliam peritiorum veneficam invenit , quam ego sum , cuius carminibus magicis à meis veneficiis liber ambulat. Epizeuxis est , et simul exclamatio dolentis. ⁹⁶ Synecd. ⁹⁷ Novis , et fortioribus venenatis , et amatoriiis poculis ad me reverteris , vel nolis. Apostrophe ad Varum. ⁹⁸ Syn.gen.

(⁹⁹ O multa fleturum caput¹)

Ad me recurre : ¹⁰⁰ nec vocata mens tua

Marsis redibit ¹⁰¹ vocibus.

75

¹⁰² Maius parabo , maius ¹⁰³ infundam tibi

¹⁰⁴ Fastidienti ¹⁰⁵ poculum.

¹⁰⁶ Priusque coelum sidet inferius mari,

¹⁰⁷ Tellure porrecta super:

80

Quam non amore sic meo ¹⁰⁸ flagres , uti

¹⁰⁹ Bitumen ¹¹⁰ atris ignibus.

¹¹¹ Sub haec , ¹¹² puer , iam non , ¹¹³ ut ante , mollibus

¹¹⁴ Lenire verbis ¹¹⁵ impias;

¹¹⁶ Sed dubius ¹¹⁷ unde rumperet silentium,

85

¹¹⁸ Misit Thyesteas preces.

¹¹⁹ Venena , magnum fas , nefasque , non valent

Convertere humanam vicem.

¹²⁰ Diris agam vos : dira ¹²¹ detestatio

⁹⁹ O caput fleturum multum, valde, id est, ò Vare, miserrimis modis à me excruciande. Synecd. membri pro integro homine. ¹⁰⁰ Nec mens tua facta semel à me insana revocata ad se redibit, id est, ad sanitatem revertetur incantationibus, sive carminibus, qualia sciunt Marsi, Apuliae populi, qui à Circe venefica didicerunt. ¹⁰¹ Syn. ¹⁰² Plus virium habiturum, quam illud quod hactenus tibi paravi. ¹⁰³ Ut bibas. ¹⁰⁴ Me aspernanti. ¹⁰⁵ Amatorium, id est, philtum. ¹⁰⁶ Et prius coelum subsidebit mari, et deorsum descendet, quam, &c. id est, natura mutabitur. Hyperbole est. ¹⁰⁷ Terra super mare, et coelum inferius strata, id est, superiecta. ¹⁰⁸ Ardeas, ò Vare. ¹⁰⁹ Vehementissime inflammari solet. ¹¹⁰ Atrum fumum emittentibus. Ignis enim ex bitumine nigrescit. ¹¹¹ Paulo postquam haec locuta est Canidia. ¹¹² Praetextatus ille. ¹¹³ Fecerat. ¹¹⁴ Ad misericordiam flectere parat. ¹¹⁵ Sceleratas veneficas. ¹¹⁶ Inducitur iterum puer, ut hoc distichon est accessus ad illius Prosopopoeiam. ¹¹⁷ A qua re, sive à quibus imprecationibus exordium loquendi sumeret. Virg. Aen. 10. quid me

alta silentia cogis Rumpere, et obductum verbis vulgare dolorem? Sumptum à corporibus valde tentis, quae vehementi contentione franguntur cum valido sonitu, ad acres pueri minas indicandas. ¹¹⁸ Emisit in veneficas imprecationes horribiles, qualibus Thyestes, Pelopis filius, in fratrem Atreum usus est, qui filios eius interemptos, dissectos, et decoctos, comedendos illi apposuerat. Synecd. gen. ¹¹⁹ Venena, quantumvis efficacissima, magnum illud fas, id est, magnam iustitiam, et aequitatem in mundo, et scelus inter se confundere, et mutare non possunt, et humanam sortem, sive conditionem, quae recte facta praemiis, scelera aeternis suppliciis afficit, perturbare. Nam ut vel maxima vestris praestigiis immutare possitis; tamen fas in nefas, et vestrum hoc scelus in pium factum non mutabitis, et vestras scelerum poenas nulla ratione evitare poteritis. ¹²⁰ Furiis infernalibus, atque execrationibus vos persequar. Apostrophe, ubi puer à comuni sententia convertit sermonem ad veneficas. ¹²¹ imprecatio innocentis contra scelera-

¹²² Nul-

- ¹²² Nulla expiatur victima. 90
¹²³ Quin, ¹²⁴ ubi perire iussus exspiravero,
 Nocturnus occurram furor:
¹²⁵ Petamque vultus umbra curvis unguibus,
¹²⁶ Quae vis deorum est Manium:
¹²⁷ Et inquietis assidens praecordiis, 95
 Pavore somnos auferam.
 Vos ¹²⁸ turba ¹²⁹ viciatim, ¹³⁰ hinc et hinc saxis ¹³¹ petens,
¹³² Contundet ¹³³ obscoenas anus.
¹³⁴ Post insepulta membra ¹³⁵ different lupi,
 Et ¹³⁶ Esquilinae alites. 100
¹³⁷ Neque hoc parentes (¹³⁸ heu mihi superstites!)
¹³⁹ Effugerit ¹⁴⁰ spectaculum.

¹²² Nullo purgatur sacrificio.
¹²³ Insuper. ¹²⁴ Ubi à vobis defossus per inediam mortuus fuero, vobis per noctem occurram, et perterrefaciam. Sic minatur Dido 4. Aen. se mortuam Aeneam persecuturam: *Omnibus umbra locis ade-ro, dabis improbe poenas.* ¹²⁵ Et ego post mortem facies vestras curvis unguibus dilacerabo. ¹²⁶ Quae umbra violentia, et ultio est Deorum animarum mortuorum, sicut per umbras Dii manes se vindicent. ¹²⁷ Et ego umbra inhaerens intimis animi affectionibus vestris numquam quiescentibus, sed continuo perturbatis, vos scelerum, et poenarum metu dormire non sinam. ¹²⁸ Universa populi multitudo. ¹²⁹ E singulis vicis. ¹³⁰ Ab omnibus partibus. ¹³¹ Invadens.

¹³² Lapidibus interimet. Metaph. ab iis, qui comminuunt, et conterunt aliquid in pilis. ¹³³ Libidine efferatas. ¹³⁴ Postea autem, quando à populo lapidibus interemptae estis. ¹³⁵ In varias partes dilaniata hinc inde distrahent, dissipabunt, *διαφρασσῶσι.* ¹³⁶ Vultures aves, quae in Esquilis, colle urbis Romae, volitare solent. ¹³⁷ Et parentes mei, eheu! post meam mortem mihi superstites futuri, videant (ad suum luctum leniendum) vos veneficas insepultas, atque membra vestra à canibus, et avibus dilacerata, vosque meritis dedisse poenas. ¹³⁸ Exclamatio est pueri dolentis de tali spectaculo permisto laetitia, et tristitia. ¹³⁹ Lateat. ¹⁴⁰ Poenae vestrae.

EPOD. VI.

IN CASSIUM SEVERUM,

Poëtam maledicum, et petulantem.

DICOLOS DISTROPHOS.

Quid ¹ immerentes hospites ² vexas, ³ canis,

¹ Immeritos, nihil mali meritos. ² dilanias eos, qui te nondum penitus
³ Maledictis, sc. id est, allatras, et noverunt? ³ Latrator, conviciator.
⁴ Ig-

- 4 Ignavus adversum lupos ?
 5 Quin huc inaneis , si potes , vertis minas,
 Et me 6 remorsurum petis ?
 7 Nam qualis aut 8 Molossus , aut fulvus 9 Lacon, — 5
 10 Amica vis pastoribus,
 11 Agam per altas aure 12 sublata nives,
 13 Quaecumque praecedet fera.
 14 Tu , quum timenda voce complesti nemus;
 15 Proiectum odoraris cibum. 10
 16 Cave , cave : namque in malos asperrimus
 17 Parata tollo cornua:
 18 Qualis Lycambae spretus infido 19 gener,
 20 Aut acer 21 hostis Bupallo.
 An 22 si quis atro dente me petiverit, 15
 Inultus ut flebo puer ?

4 Imbecillis , et nullius animi contra homines , qui respondendo te mordere possunt. 5 Cur non tuos latratus , qui praeter verba nihil sunt , in me non convertis , et retorques ? 6 Pari acerbitate , ac violentia , qua mordeor , remorsurum invadis ? 7 Nam ego agam per altas nives aure sublata omnem feram , quaecumque praecedit me , qualis aut , &c. 8 Canis magnus , et procerus ex Epiro. 9 Lacedaemonius , admodum agilis. 10 Defensio pastoribus chara , quia canes a lupis greges protegent. 11 Persequar urgebo , διώξω. 12 Erecta aure , id est , alacer. 13 Quicunque petulantia sua , tamquam fera , ferocibus conviciis me laccessiverit. 14 Tu , cum conviciis , et carmine maledico aliquem es insectatus ; praeio tibi oblato , latrare desinis , et facile te placari pateris. 15 Instar pigri canis. 16 Epizeuxis. 17 Attollo cornua tamquam taurus saevissimus , ad feriendum eos ,

qui mihi maledicunt. 18 Talis in illos sum , qualis fuit Poëta Archilochus , Iamborum scriptor , cum Lycambe filiam suam Neobulam desponsasset , et postea sententia mutata Archilochum generum sprevisset , eique filiam dene-gasset , ab Archilocho opprobriis una cum filia dilaceratus , et tandem ad suspendium compulsus fuit. 19 Archilochus. Synecd. gen. Sic de Arte : Archilochum proprio rabies armabit Iambo. 20 Aut etiam qualis alter Poëta Hipponax , qui acerrimus hostis Bupallo pictori fuit , a quo cum oris foeditate deformis pictus , et aliis ad ridendum expositus esset , carminis amaritudinem tantopere in pictorem distrinxit , ut eodem modo ad laqueum ipsum compulerit. 21 Hipponax. Synecd. gen. 22 Si quis invida ac maledica lingua me carperit , an non vindicatus , tamquam puer , plorabo ? Nequaquam. Est enim pueri iniurias flere , viri vero ulcisci.

EPOD. VII.

AD POPULUM ROMANUM.

Execratio belli civilis gesti hinc Bruto, et Cassio, illinc Octaviano, M. Antonio, et M. Lepido Coss.

DICOLOS DISTROPHOS.

Quo, quo ² scelesti, ³ ruitis? aut cur ⁴ dexteris
Aptantur enses conditi?

⁵ Parumne campis, atque ⁶ Neptuno super
Fusum est Latini sanguinis?

⁷ Non ut superbas invidae Carthaginis
Romanus arceis ureret:

⁸ Intactus aut ⁹ Britannus ut descenderet

¹⁰ Sacra catenatus via;

Sed, ut secundum ¹¹ vota ¹² Parthorum, ¹³ suâ

¹⁴ Urbs haec periret dexterâ.

Neque hic lupis ¹⁵ mos, nec fuit leonibus

Unquam, nisi in ¹⁶ dispar feris.

¹⁷ Furorne coecus, ¹⁸ an rapit vis acrior,

1 Epizeuxis pathetica ad tumultum belli comprimendum. 2 Impii Romani imperii principes in patriam, qui bellum civile meditantur, in quo civis à cive interficitur. 3 Ferimini? Metaph. est ab aedificiis. 4 Aut cur gladii, hactenus aliquandiu tecti, et in vaginis inclusi, rursus nudantur, ac distringuntur in cives, id est, cur bellum civile reparatis? 5 An non satis Romani sanguinis terra, marique profusum est, Bruto, Cassio, et Sexto Pompeio victis? 6 Mari. Meton. subiecti pro adiuncto, sive possessoris pro re possessa. 7 Hactenus non eo nomine tot caedes civium Romanorum factae sunt, ut civis Romanus Carthaginem, quae semper imperii Romani, ac gloriae aemula fuit, in altum extructam, everteret, atque combureret. In *superbas*, et *invidiae*, sunt Metaphorae ab animatis ad inanimata, quae sunt ἀπάθη, id est, affectu

carentia. 8 Britanni armis Romanorum nondum domiti, vincti in triumpho ducerentur ad Capitolium per sacram viam. 9 Synecd. num. sing. 10 Sacra dicta est via, quod per eam sacra singulis mensibus ferrentur in arcem: aut quod in ea foedus ictum sit inter Romulum, et regem Tatium. 11 Optata: ut Sat. 6. l. 2. *Hoc erat in votis*. 12 Inimicorum vestrorum, qui nihil prius optabant, quam exitium Romae. 13 Sua vi, ac potentia, id est, bellis civilibus. 14 Roma, id est, oppidani, et Romani cives, qui se mutuis coedibus interficiunt. Meton. 15 Inter se concertandi. 16 Alterius naturae, aut speciei: vestra igitur crudelitas plus est, quam ferina. 17 An ne insania vos coecos efficiens, et mente captos. Meton. effecti. 18 An maior vis, utpote fatalis necessitas, vos in hanc civilis belli rabiem praecipitat?

An

An ¹⁹ culpa? Responsum date.

²⁰ Tacent, et ²¹ ora ²² pallor albus ²³ inficit,
Mentesque ²⁴ percussae stupent.

15

²⁵ Sic est. ²⁶ Acerba fata Romanos agunt,
Scelusque fraternae ²⁷ necis:

²⁸ Ut immerentis fluxit in terram Remi

²⁹ Sacer nepotibus cruor.

20

¹⁹ Peccatum. ²⁰ Romani. ²¹ Faciem, ac vultus eorum. Synecd. membri. ²² Qualem sc. scelerum conscientiae excitare solet. ²³ Occupat. Sic Virg. Aen. 4. *Haec effata silet, pallor simul occupat ora.* ²⁴ Sceleris conscientiae percussae, ac male sibi consciae, obstupuerunt. ²⁵ Ut dicam. ²⁶ Immatura mors Remi Romanos ad haec bella civilia impellit. In *acerba* est Metaph. à pomis. Sic Virg. Aen. 6.

et funere mersit acerbo. ²⁷ Caedis cum sc. Romulus fratrem suum Remum, quod per ludibrium nova urbis Romae moenia transiliisset, interemit. ²⁸ Postquam cruor innocentis Remi effusus est in terram. ²⁹ Execrabilis, et perniciem Romanis posteris afferens, qui sanguine eorum tot civilium bellorum caedibus, ac cladibus est expiandus. Meton. effecti. Sic Od. 19. l. 3. *sacrum Ilium.*

EPOD. VIII.

AD ANUM LIBIDINOSAM.

DICOLOS DISTROPHOS.

¹ *no* **R**ogare longo putidam te saeculo, *se* *da*
Vires quid enervet meas?

² Cum sit tibi dens ater, ³ et rugis vetus
Frontem senectus ⁴ exaret:

⁵ Hietque turpis inter ⁶ aridas nateis
Podex, velut ⁷ crudae bovis.

5

⁸ Sed incitat me pectus, et mammae ⁹ putres,

¹ Tene tantam vetulam, tam longa aetate foedam rogare decet, quid vires meas debilitet, et ad te amandum tardas reddat? Hic Aposiopesis est, figura certe iratis aptissima, ut è reticentia verborum aliquid, quod non dictum sit, intelligatur. ² Cum dentes tibi longa senectute sint atri. ³ Et cum senectus multorum annorum frontem tibi rugosam effecerit. ⁴ Inducat, rugis, tamquam sulcis, pros-

cindat. Metaph. ab agricultura propter similitudinem sulcorum, et rugarum, qualis est illa Ovidii: *Iam venient rugae, quae tibi corpus arent.* ⁵ Tibi dehiscat, et exstet. ⁶ Exsuccas. ⁷ Macilentae. ⁸ Sed pectus tuum instigat me ad te amandum. Ironia est, unde hic sensus contrarius intelligendus, nihil esse in ea amabile, quo possit adduci in ipsius amorem. ⁹ Marcidae, pendulae.

S 2

Equi-

Equina ¹⁰ quales ubera.
 Venterque mollis, et femur ¹¹ tumentibus
¹² Exile ¹³ suris additum. 10
¹⁴ Esto beata: ¹⁵ funus atque imagines
¹⁶ Ducant triumphales tuum:
 Nec sit ¹⁷ marita, quae ¹⁸ rotundioribus
 Onusta baccis ambulet.
 Quid, quod ¹⁹ libelli Stoici inter ²⁰ sericos 15
 Iacere pulvillos amant?
²¹ Illiterati num minus ²² nervi rigent?
 Minusve ²³ languet ²⁴ fascinum?
 Quod ut ²⁵ superbo provoces ab inguine,
²⁶ Ore allaborandum est tibi. 20

10 Tales mammae, qualia sunt ubera equarum pendula, et laxa. 11 Morbo inflatis, hydropicis. 12 Gracile. 13 Pedum. 14 Dives esto, et nobilis. Occupatio, una cum Permissione, ironica tamen: occupat enim Poëta, quod anus de fortunis, et nobilitate generis iactare posset, et illi permittit, tamquam nihil profuturum emendandae deformitati. 15 Et imagines maiorum tuorum, qui triumpharunt, praecedant atque efferant tuum mortuae funus. 16 Metaph. ab animatis ad inanimatum. 17 Matrona Romana. 18 Maioribus unionibus ornata per plateas incedat. *Baccae* proprie lauri, oleae, myrti,

similiumque arborum fructus: a quarum similitudine *baccas* etiam vocabant margaritas. 19 Libelli Zenonis, Cleanthisque, quibus, loco egregiae formae, simulabat anus se perbelle instructam ad iuvenes ad sui amorem alliciendos. Altera Occupatio. 20 Inter cervicalia serico panno involuta domi tuae iacere solent? 21 Itane vero indoctorum hominum lascivia minus concitatur? 22 Meton. adi. 23 Amore tui. 24 * * * * * 25 A virili anembro te vetulam cum superbia fastidiente exsuscites. 26 Eloquentia, & blanditiis opus est. Meton. est instrumenti.

EPOD. IX.

AD MAECENATEM.

Praesentit voluptatem, quam percipiet ex Augusti victoria adversus Antonium, et Cleopatram.

¹ DICOLOS DSSTROPHOS.

² QUando ³ Caecubum ad festas dapes,

1 Ordo est: O beate Maecenas, quan o ego, laerus Caesare victore, bibam tecum Caecubum vinum repostum ad dapes festas, sub domo alta, lyra sonante carmen mistum tibiis, carmen, Inquam, Dorium hac, Phrygium illis. 2 Quod servatum, ac repositum, sive reconditum

est ad festas epulas, non nisi de triumphali Caesaris depromendum. Syncope: qualis est Aen. 1. *manet alta mente repostum Iudicium Parisidis, spretaeque iniuria formae.* 3 Vinum optimum ex Caecubo, Campaniae oppido.

4 Victore laetus Caesare,
 Tecum ⁵ sub alta (sic Iovi ⁶ gratum) domo,
⁷ Beate Maecenas, bibam,
 Sonante mistum tibiis carmen lyra,
⁸ Hac Dorium, ⁹ illis ¹⁰ Barbarum?
¹¹ Ut nuper, ¹² actus cum freto ¹³ Neptunius
 Dux ¹⁴ fugit ustis navibus,
¹⁵ Minatus urbi vincla, quae detraxerat
 Servis amicus perfidis.
¹⁶ Romanus, ¹⁷ (eheu posteri ¹⁸ negabitis)
¹⁹ Emancipatus foeminae,
²⁰ Fert vallum, et arma miles, et ²¹ spadonibus
 Servire rugosis potest:
 Interque signa (²² turpe!) militaria
²³ Sol aspicit ²⁴ conopeum.
²⁵ Ad hunc ²⁶ frementes verterunt bis mille equos
²⁷ Galli, ²⁸ canentes Caesarem:

4 Propter victoriam Caesaris in praelio navali apud Actium, ubi Antonium, et Cleopatram Caesar superarat. 5 Sub alto aedium tuarum tecto, *vel*, sub turri tua, quam Od. 29. l. 3. appellavit *molem propinquam montibus arduis*. Syn. gen. 6 Volente ita love, et quia gratum est se auctorem victoriae agnosci, et praedicari. 7 Animi, ac fortunae bonis. 8 Lyra. 9 Tibiis. 10 Phrygium, *vel* Lydium. Ut tria Graecorum genera fuere, Dories, Aeoles, Iones, sic, et Harmoniae fuerunt tres, Dorica, Aeolica, atque Ionica: Barbarae vero duae, Phrygia, et Lydia. Et his Dorica maxime commendata ac Phrygia. 11 Ut nuper laetus, *vel* tecum bibi confecto sc. bello Siculo, quod Actiacum antecessit. 12 Fugatus, *διωχέις*, et pulsus freto Siculo, quod tum manu servorum coacta tenebat, et Sardiniam. Syn. gen. 13 Sextus Pompeius, qui se filium Neptuni iactabat, patris Pompeii Magni, qui universo mari imperaverat, gloria elatus. Synecd. gen. 14 Anfugit navibus ustis ab Augusto. 15 Minatus servitutem perpetuam, et compedes civibus

Romanis, quas servis fugitivis (quorum collecta manu piraticam in mari Siculo exercebat) tamquam amicus in Sicilia dempserat. Vide Epod. 4. 16 M. Antonius Princeps Romanus. Synecd. gen. Nunc redit ad victoriam Augusti spe praeciptam, et ad Antonium, eiusque aeternum dedecus. 17 Exclamatio est per commiserationem. 18 Tantum nefas in civem Romanum cadere potuisse. 19 In manum ac potestatem traditus, et mancipium factus Cleopatrae, feminae Aegyptiae. 20 Tamquam miles portat terram, et palos ad munienda castra una cum armis suis. 21 Eunuchis, qui erant in comitatu Cleopatrae. Vide Od. 37. l. 1. 22 O insignem turpitudinem! 23 Homines aperte vident praeter morem Romanae, et severae militiae Aegyptios uti muliebribus deliciis. Metaph. 24 Rete, sive tentorii genus ad arcendos culices comparatum, thalamis, non castris, aptum. 25 Contra, adversus hunc Antonium. 26 Feroces. 27 Qui in exercitu erant, duce suo M. Antonio generosiores, et spadonibus fervire nolentes. 28 Augustum, tamquam victorem, laudantes, et ab Antonio deficientes.

- ²⁹ Hostiliumque navium ³⁰ portu latent
³¹ Puppēs ³² sinistrorsum ³³ citae. 20
³⁴ Iō ³⁵ triumphe, tu moraris ³⁶ aureos
 Currus, et ³⁷ intactas boves.
 Iō triumphe, ³⁸ nec ³⁹ Iugurthino ⁴⁰ parem
 Bello reportasti ⁴¹ ducem:
⁴² Neque Africano, ⁴³ cui super Carthaginem 25
 Virtus sepulcrum condidit.
⁴⁴ Terra, marique victus ⁴⁵ hostis, ⁴⁶ Punico
 Lugubre mutavit sagum.
 Aut ille ⁴⁷ centum nobilem ⁴⁸ Cretam urbibus,
 Ventis iturus ⁴⁹ non suis, 30
⁵⁰ Exercitatas aut petit Syrtes Noto:
⁵¹ Aut fertur incerto mari.

²⁹ Antonianarum. ³⁰ In portu otiosae, pugnae eventum expectantes latent. ³¹ Sexaginta. ³² A sinistra parte Alexandriam versus. ³³ Puppēs ad fugam celeres, et paratae, cum prora esset hostibus obvertenda. ³⁴ Apostrophe est ad Triumphum. ³⁵ Triumphature Imperator. Meton. adi. *Iō triumphe* vox erat exprimens gaudium militum, Imperatorem triumphantem prosequentium. ³⁶ Fulgentes atque eximie ornatos currus, qui triumphaturo Augusto parati sunt. ³⁷ Nullo umquam iugo tactas sive iniuges, indomitas, et nondum sub iugum missas, et ad sacrificium pro victoria paratas. ³⁸ Ordo est: Nec reportasti *ē* bello Iugurthino, neque *ex* Africano ducem parem *huc*, cui virtus condidit sepulcrum super Carthaginem. ³⁹ Cum C. Marium de Iugurtha, Afrorum duce, triumphantem ostenderes. ⁴⁰ Bello, ac gloria aequalem huic Augusto, quem iam reportabis. ⁴¹ Marium. Synecd. gen. ⁴² Neque bello Africano reportasti ducem, sc. P. Cornelium Scipionem Africanum, Augusto parem. ⁴³ Cui Scipioni ipsa fortitudo super Carthaginem devictam aeternam memoriam peperit, quae victoria illi semper erit loco sepulcri, id est, ut excidium Carthaginis fuit aeternum monumentum virtutis Scipionia-

nae: ita victoria de Antonio, et Cleopatra famam virtutis Octaviae consecrabit immortalitati. Allegoria ē continuata Metaphora. Alii sine tropo interpretantur de sepulcro Scipionis, in quo erat titulus eversae Carthaginis incisus. De quo lege Plutarch. ⁴⁴ Terrestris ac navali praelio ab Augusto superatus. ⁴⁵ M. Antonius Romanorum hostis. Synecd. gen. ⁴⁶ Puniceo, et purpureo militari sago deposito, induit atrum, et luctui, et fugae aptum. Eiusmodi autem purpureis fagis Romani Imperatores, qui exercitibus praeerant, militiae utebantur: vel quod color ille fortes viros imprimis decet, vel quod color sanguineus fusum cruorem milites contemnere faciat, vel denique quod vestis sauciorum sanguinem effusum imbibens hostium oculos in acie falleret. Est autem *sagum*, vestis militaris, quae saepe in seditione, et confusione Reipub. positis togis, induebatur. ⁴⁷ Sic Od. 27. l. 3. *centum tetigit potentem Oppidis Creten*. ⁴⁸ Insulam, Iovis patriam. ⁴⁹ Non secundis, id est, aversis, contrariis. ⁵⁰ A Noto exercitas, vexatas, et tempestuosas in sinu Africae. ⁵¹ Aut errat, nesciens quo fata ferant, qua in regione vagetur, et in quo mari naviget.

52 Capaciores affer huc , puer , scyphos,
 Et 53 Chia vina , aut 54 Lesbia:
 Vel , quod 55 fluentem nauseam 56 coërceat,
 57 Metire nobis Caecubum.
 Curam , metumque 58 Caesaris rerum iuvat
 59 Dulci Lyaeo 60 solvere.

35

52 Affer mihi huc solito maiores calices , ut liberalius bibamus. Apostrophe ad pincernam. 53 Sic dicta à *Chio* , insula in Aegeo. 54 A *Lesbo* insula. 55 E ventriculo. 56 Sedet , tollat. 57 Infunde nobis tantum vini Caecubi , quantum suf-

ficiat nauseae comprimendae. Nam Vinum Caecubum austerum est , et pungens. 58 Quem de rebus , ac salute Caesaris percepi. 59 Iucundo vino. Meton. efficit. *Lyaeus* est nomen Bacchi , à πὸ τῷ λῶειν , id est , solvere. 60 Relaxare.

E P O D. X.

IN MAEVIUM POETAM,

Cui naufragium precatur.

DICOLOS DISTROPHOS.

1 **M**Alâ 2 soluta navis 3 exit alite,
 4 Ferens olentem Maeyium.
 Ut 5 horridis utrumque verberes latus,
 Auster , memento fluctibus.
 6 Niger 7 rudentes Euris , 8 inverso mari,
 Fractosque 9 remos 10 differat.
 11 Insurgat Aquilo , quantus altis montibus
 12 Frangit trementeis ilices.

5

1 Malo , et infelici auspicio , sive omine. Meton. causae. Praeterea Metaph. est ab Auguribus. Sic Od. 15. l. 1. mala ducis avi domum. 2 A retinaculis sc. et è statione dimissa. Et solvere absolute dicuntur , qui navigaturi discedunt , et solvere navem , solvere vela , solvere item è portu. 3 E portu. 4 In transmarina ducens hominem sordidum , et foetentem Poëtam : de quo Virg. Ecl. 3. Qui Bavlum non odit , amet tua carmina Maeui. 5 Horribilibus procellis dextrum , et sinistrum navis latus frangas , et

concutias. 6 Noxius , inauspicatus. Metaph. à rebus infaustis. 7 Funes nauticos , sive navales , quibus vela expanduntur. 8 Ventis contrariis commoto , et perturbato , et quasi illius fundo in superficiem sublato. 9 Quibus navis impellitur. 10 Naufragio disiciat , dissipet , et in omnes partes ferat. Sic Od. 5. huius lib. in sepulta membra different lupi. Sic dicitur Aquilo arida differre nubila Georg. 3. 11 Tantus in mari fluctibus insurgat. 12 Ad terram prosternit quercus , aliasque arbores , ventorum impetu concussas.

S 4

Nec

Nec ¹³ sidus ¹⁴ atra nocte ¹⁵ amicum appareat,
¹⁶ Qua tristis Orion cadit.
¹⁷ Quietiore nec ¹⁸ feratur aequore,
 Quam ¹⁹ Graia victorum manus,
 Cum ²⁰ Pallas ²¹ usto ²² vertit iram ab Ilio
 In impiam ²³ Aiakis ratem.
²⁴ O, quantus ²⁵ instat navitis ²⁶ sudor tuis,
 Tibique pallor ²⁷ luteus,
²⁸ Et illa non virilis eiulatio,
 Preces et ²⁹ aversum ad Iovem!
³⁰ Ionius udo cum ³¹ remugiens sinus
 Noto ³² carinam ruperit.
³³ Opima quod si ³⁴ praeda curvo litore
 Porrecta mergos ³⁵ iuveris;
³⁶ Libidinosus ³⁷ immolabitur caper,
 Et ³⁸ agna tempestatibus.

10

15

20

¹³ Sc. Castor, et Pollux. Synecd. gen. ¹⁴ Nocte illa tempestuosissima sive tenebrosa sine Lunae lumine. ¹⁵ Quod tempestate laborantibus gratum esse solet, *φίλον*, salutare. ¹⁶ Qua nocte Orion, sy. dus coeleste, occasu suo tempestates excitans, et nautis tristitiam adferens, occidit. Meton. effe. pro effe. ¹⁷ Tranquilliore. ¹⁸ Maledicus ille Poëta Maevius in mari vehatur. ¹⁹ Quam quondam vectae fuerunt copiae Graecorum Principum, qui, Troia capta atque incensa, victores patriam repetituri, naufragio perierunt. ²⁰ Sapientiae, et castitatis Dea. ²¹ Everso, atque combusto. ²² Convertit, concitavit. ²³ Oilei filii, quod, Troia capta, Cassandram Priami regis filiam, Minervae sacerdotem, in aede eius constuprasset, qui propterea, et sibi, et multis convectoribus naufragii causa exstitit. ²⁴ O Maevi. Apostrophe, sive aversio sermonis à ventorum appellatione ad vectorem Maevium. ²⁵ Imminet. ²⁶ Labor, et metus propter impendentem

tempestatem. ²⁷ Crocei coloris ex fulvo, pallidoque constantis. ²⁸ Et ille fletus, sive plangtus femineus prae timore naufragii. *Eiulatio* est feminarum, *clamor*, et gemitus virorum, *vagitus* infantium. ²⁹ A te, id est, iratum, et non audientem, aspernantem preces, Virg. 1. Aen. *Divae solo fixos oculos aversa tenebat.* ³⁰ Cum maris Ionii sinus pluviali sive humido Australi vento saepe murmurans navem tuam fregerit, teque naufragio obruerit! ³¹ Metaphora à bobus. ³² Synecd. membri. ³³ Quod si tu naufragio in litus eris eiectus, mergis praeda pinguis existens. ³⁴ Cadavere tuo tamquam opima praeda in curvo maris litore, more mortuorum, iacent, et porrecta, id est, mortua. ³⁵ Paveris aves marinas, à facilitate *mergendi* sic dictas. ³⁶ Lascivus; quia Maevius Poëta fuit petulans, et libidinosus. Apposite ad olentis Maevii naturam caper foetidus immolatur. ³⁷ Sacrificabitur à me. ³⁸ Agna nigra. Virg. 3. Aen. *Nigram hyemi pecudem, Zephyris felicitibus albam.*

EPOD. XI.

AD PETTIUM contubernalem.

A more Lycisci occupatus, non potest operam conferre ad versus facientes.

TRICOLOS TRISTROPHOS.

^{no} **P**etti, nihil me, ^{se} sicut antea, iuvat
 Scribere ^{da} ² versiculos,
³ Amore perculsum gravi:
⁴ Amore, ⁵ qui me ⁶ praeter omneis ⁷ expetit
⁸ Mollibus in pueris, 5
 Aut in ⁹ puellis ¹⁰ urere.
 Hic tertius ¹¹ December, ex quo destiti
¹² Inachia furere,
¹³ Silvis honorem decutit.
¹⁴ Heu me, per Urbem (nam pudet ¹⁵ tanti mali) 10
¹⁶ Fabula quanta fui!
¹⁷ Conviviorum et poenitet,
¹⁸ In queis ¹⁹ amantem, et ²⁰ languor, et silentium
²¹ Arguit, ²² et latere

1 Iuvabat. 2 Carmina, quae animi ab omnibus curis vacuum requirunt. 3 Vehementi amore Lycisci pueri percussus, et quasi mente motus. Metaph. est à corpore ad animum. Sic Virg. 2. Georg. *Quarum sacra fero ingenti percussus amore. Percellere* proprie significat ita impellere, ut pervertas. Ter. Eun. *Quo tradis?* Perculeris iam in me. 4 Amore enim percussus sum. Anadiplosis. 5 Amor. 6 Alios. 7 Unice desiderat. 8 In delicatis, et formosis. 9 Amandis. 10 Suis flammis comburere. Metaph. ab igne. 11 Annus. Synecd. partis. 12 In Inachia puella insano amore detineri, eamque perditè amare, sive deperire desii. Metaph. ab insanis, et mente captis. Al. *Inachiam*. 13 Arbores suis foliis spoliat, quae sunt earum honos, et

ornamentum, id est, tertius iam agitur annus, ex quo, &c. Sic Virg. 2. Georg. *Frigidus, et sylvis Aquilo decussit honorem*. Metaph. est ab homine ad plantas. 14 Heu mihi. Exclamatio est per commiserationem sui. 15 Quod furioso meo amore famae meae iacturam fecerim. 16 Quam multus de me sermo habitus est propter Inachiae amorem! Tibul. El. 4. l. 1. *Parce puer, quaeso, ne turpis fabula fiam*. Ter. *Iam nos fabula sumus*. 17 Poenitet etiam me, quod convivii tecum interfuerim, quibus optarem non interfuisse. 18 In quibus convivii. 19 Me. 20 Pallor meus ex nimio amore. 21 Convivis reliquis prodidit, probavit, indicavit. Virg. 4. Aen. *Degeneres animos timor arguit*. 22 Et gemitus ab intimo pectoris penetrati deductus.

Pe-

Petitus imo spiritus.

²³ Contraque lucrum nil valere candidum

Pauperis ²⁴ ingenium

Querebar, applorans tibi:

²⁵ Simul ²⁶ calentis ²⁷ inverecundus ²⁸ Deus

Fervidiore mero

²⁹ Arcana promorat ³⁰ loco.

Quod si ³¹ meis inaestuaret praecordiis

³² Libera bilis, ut haec

Ingrata ³³ ventis dividat

³⁴ Fomenta, vulnus nihil malum levantia:

Desinet ³⁵ imparibus

Certare ³⁶ summotus pudor.

³⁷ Ubi haec severus te palam laudaveram,

³⁸ Iussus abire domum,

³⁹ Ferebar incerto pede

20

21

30

²³ Contra Inachiam mulierem lucrosam, et quaestuosam, et ingentia ditiorum rivalium munera. Meton. adi. pro subi. ²⁴ Querebar nihil valere, nihil ponderis habere apud avaram puellam Inachiam candidos meos mores, ingenii acumen, sapientiam. ²⁵ Simulac Deus inverecundus promorat arcana mea: loco suo calentis vino fervidiore. ²⁶ Mei Horatii, qui calebam, id est, ebrius eram largiore vini potu. Alii *fervidiore mero* substruunt verbo *promorat*, non participio *calentis*, in quo supplent *amore*. ²⁷ Faciens homines inverecundos, audaces, et impudentes, qui sunt immodice poti, eo quod verecundia soleat vino cedere Immodice sumpro. Meton. effe. pro effc. ²⁸ Bacchus. Synecd. gen. ²⁹ Secretos meos amores ex abdito pectoris mei loco in lucem produxerat. ³⁰ E pectore. Synecd. gen. ³¹ In meo pectore incalescat, si immoderate succenseam. ³² Ita liberrime omnia proferens, non impedita ab amore, efficiens ut quis libere increpet vitia nullo malevolentiae metu, vel eadem celet, sine ulla spe benevolentiae. In bi-

lis, est Meton. mat. qui concitatur animus ad iram. ³³ Ventis auferenda committat, dissipet, et ex animo meo dimoveat; id est, harum querelarum obliviscatur. ³⁴ Amoris pabula, suspiria, lacrymas, querelas, cogitationes anxias, quae malo amoris vulnere levamen non afferunt, sed magis foveant, et augment amorem. Allegoria est à Chirurgis, qui dolores corporis leniunt fomentis, callidis vel frigidis, siccis vel humidis, pro ratione morbi. ³⁵ Cum rivalibus ditioribus, et potentioribus de amica Inachia contendere desistet, et Inachiam rivalibus relinquet. Synecd. gen. ³⁶ Meae paupertatis verecundia liberaliore ira ex animo meo summoti, id est, ego, deposito pudore, desinam, &c. Meton. adi. ³⁷ Postquam haec severe, id est, magna cum severitate, et irato animo coram te, id est, in tuo conspectu, o Petti, approbaveram, et ita facturum receperam. ³⁸ A te. ³⁹ Furioso impetu trahebar, revertebar ebrius titubanti pede, sive incertus, quo irem, quidve agerem. Metaph. à viatore inconsiderate iter ingresso.

4° Ad

4° Ad non amicos (4¹ heu) mihi postes , et (heu)

4² Limina dura , quibus
Lumbos , et infregi latus !

4³ Nunc , gloriantis quamlibet mulierculam

4⁴ Vincere mollitia ,

4⁵ Amor Lycisci me tenet :

4⁶ Unde expedire non amicorum queant

4⁷ Libera consilia ,

4⁸ Non contumeliae graves :

Sed alius 4⁹ ardor aut puellae 5° candidae ,

Aut 5¹ teretis pueri ,

Longam 5² renodantis comam .

40 Ad fores Inachiae , noxias mihi , et hostiles . 41 Anaph. est , et simul exclamatio dolentis . 42 Ad dura eius vestibula , super quae iacebam totas noctes . 43 Vix dum Inachiae amore solutus . Nunc amor Lycisci , gloriantis se vincere mollitia quamlibet mulierculam , tenet me . 44 Corporis mollitia superare . 45 Lyciscum puerum perdit amo . 46 A quo me amore

extricare , solvere . 47 Amicorum libere me monentium salutaria consilia . 48 Non eorumdem contumeliosae increpationes . 49 Amor . Ovid . Successore novo tollitur omnis amor . 50 Formosae . 51 Habentis membra succi plena , sive suras teretes , et rotundas . 52 Aliquo nodo constringentis , id est , qui capillos alat : alebant enim comam formosi , et impudici pueri . Vide Od. 10. 1. 4 .

E P O D. XII.

In anum libidinosa , quae se ab eo subigi cupiebat .

DICOLOS DISTROPHOS.

1 **Q**UID tibi vis , 2 mulier , nigris dignissima 3 barris ?

4 Munera cur mihi , quidve 5 tabellas
Mittis , 6 nec firmo iuveni , nec naris 7 obesae ?

8 Namque sagacius unus odoror ,

9 Polypus , an gravis hirsutis 10 cubet hircus in alis , 5

1 Quid quaeris ? 2 Synecd. gen. pro Canidia . 3 Elephantis Indicis , qui magnae sunt virtutis : non viris . 4 Pretiosas vestes . 5 Epistolas amatorias , quibus me ad tuam libidinem explendam sollicitas . 6 Mihi iuveni , non satis forti , ut insatiabili tuae libidini possim satisfacere . 7 Obtusae , sed acutissimae , id est , odoratu acri , cui tua immundities placere non potest . Meton. instrumenti , id est , causae pro effectui , Oponitur obesae

nari , homo naris acutae , et emunctae , id est , prudens , solers , qui acuto ingenio est . 8 Nam ego solus citius naribus percipio . Allegoria est è Metaphoris à venatione . 9 Utrum mulier polypum , id est , putrem naris carunculam in naribus habeat , an gravem hircum , id est , odorem intolerabilem , instar olidi hirci aut capri , ex foetido sudore sub axillis hispidis pilis obductis . 10 Resideat .

11 Quam

- ¹¹ Quam canis acer, ubi lateat sus.
¹² Quis sudor ¹³ vietus, et quam malus undique membris
¹⁵ Crescit odor! quum ¹⁶ pene soluto
¹⁷ Indomitam properat rabiem sedare; nec ¹⁸ illi
Iam manet ¹⁹ humida creta, ²⁰ colorque 10
²¹ Stercore fucatus crocodili: iamque ²² subando
²³ Tenta cubilia, ²⁴ tectaque rumpit.
²⁵ Vel mea cum saevis agitat fastidia verbis,
²⁶ Inachia langues minus, ac me.
²⁶ Inachiam ter nocte ²⁷ potes: mihi semper ad unum ¹³
²⁸ Mollis ²⁹ opus. ³⁰ Pereat male, quae te
Lesbia, quaerenti ³¹ taurum, monstravit ³² inertem.
Cum mihi Chous ³³ adesset ³⁴ Amyntas,
Cuius in ³⁵ indomito constantior inguine ³⁶ nervus,
Quam nova ³⁷ collibus ³⁸ arbor inhaeret. 20
³⁹ Muricibus Tyriis iteratae vellera lanae,
⁴⁰ Cui properabantur? ⁴¹ tibi nempe.

¹¹ Quam sagax canis venaticus naribus suis odoratur, ubi lateat aper. ¹² Quam foetidus. Loquitur haec secum de anu Poëta, exclamans in tertia persona. ¹³ In membris eius senilibus, et vetustate corruptis. ¹⁴ Intolerabilis ¹⁵ Crescit. ¹⁶ * * * * * ¹⁷ Cum haec anus insatiabilem, et effraenatam libidinem explere properat. * * * * * ¹⁸ In illa anu. ¹⁹ Qua faciem suam candefecerat, sudore humefacta. ²⁰ Vultus eius. ²¹ Coloratus fimo crocodili terrestris, quo porrigo, et furfures abstergentur. ²² * * * * * ²³ Lectum intentis funibus vel fasciulis tectum. ²⁴ * * * * * ²⁵ Vel cum haec anus maledicis, et iracundis dictis mea taedia, quae de turpitudine eius concipio, increpat, et sic loquitur: ô Horati, in Inachiae amore validior es, quam in meo. Quidam est subobscurus ad Protopoeiam accesus, ubi Poëta inducit Canidiam secum loquentem, et querentem. ²⁶ Polypoton. ²⁷

Cognoscere, subigere. Honestè verbum turpe tacuit. Nos etiam plura in hunc, et alia loca praetermittimus. ²⁸ Debilis es. ²⁹ Amoris. Synecd. gen. ³⁰ Male pereat Lesbia lena, quae monstravit mihi quaerenti taurum, te inerte. Exclamatio ergo est anus imprecantis lenae, quae primum ipsi indicavit Horatium tam languidum. ³¹ Iuvenem in re Venerea robustum. Metaph. à re armentaria. cum tauri dicuntur ἀτιμαγελαίν, id est, fastidire gregem vaccarum, à quarum pascuis, et convictu secedunt. ³² Te Horatium ad amoris opus parum validum. ³³ Quem propter te dimisi. ³⁴ Iuvenis robustus ex Coe civitate. ³⁵ Inexplebili muliebri * * * * * firmior erat. ³⁶ * * * Synecd. gen. Complures enim sunt in corpore nervi. ³⁷ Editioribus locis. ³⁸ Alte actis radicibus. ³⁹ Vestes pretiosae ex sana purpura Tyria iterum sive bis tinctae, quas Dibaphas nominant. ⁴⁰ Ad cuius usum à me propere conficiebantur, sarciebantur? ⁴¹ Nimirum tibi invalido, atque ad Venerem inepto. Subiectio ironica.

Ne foret ⁴² aequaleis inter conviva, magis quem

Diligeret ⁴³ mulier sua, ⁴⁴ quam te.

⁴⁵ O, ego non felix, quam tu ⁴⁶ fugis, ut ⁴⁷ pavet ⁴⁸ acres
Agnæ lupos, capreaeque leones!

⁴² Inter coevos, et contubernales. Anastrophe. ⁴³ Amica. Synecd. ⁴⁴ Quam ego te diligo. ⁴⁵ Exclamatio deplorantis suam miseriam, quod ab Horatio repudietur, ita tamen, ut illum allicere in amorem videatur. ⁴⁶ Ita aversaris. ⁴⁷ Cum pavore fugit, et vitat. ⁴⁸ Feroces.

EPOD. XIII.

AD AMICOS COMICOS.

Ut hyemem hilariter traducant.

TRICOLOS TRISTROPHOS.

¹ **H**orrida tempestas ² coelum contraxit, et imbres
Nivesque ³ deducunt ⁴ Iovem:

Nunc mare, nunc ⁵ sylvae

⁶ Threicio Aquilone sonant. ⁷ Rapiamus, amici,
Occasionem de die:

⁸ Dumque virent genua,

⁹ Et decet, ¹⁰ obducta solvatur fronte ¹¹ senectus.

¹² Tu vina Torquato move

Consule ¹³ pressa meo.

¹⁴ Caetera mitte loqui; Deus ¹⁵ haec fortasse benigna ¹⁶

¹ Horribilis, et pluviosa, horrorem incutiens. Meton. effecti. ² Aërem in nubes obscuravit, et in unum locum coëgit. Meton. subi. Virg. 5. Aen. atque in nubem cogitur aër. ³ Secum deorsum ducunt, et praecipitant. ⁴ Coelum, et aërem in nubes contractum, et in guttas condensatum. Meton. adi. Virg. Ecl. 7. Iupiter et laeto descendet plurimus imbri. ⁵ Est dicitio trisyllaba per Diaeresin. ⁶ Thracio, id est, Aquilone, vento frigidissimo è Thracia flante. ⁷ O sodales, occasionem aliquam hilariter vivendi ex hoc die tristi, et ingrato arripiamus, eiusque inamoenitatem hilaritate compensemus. ⁸ Dum integrae, et praevalidae sunt corporis vires, et vi-

gent, quod moles corporis in genua, tamquam in fulcra, et columnas, incumbat. Metaph. à plantis. Proprie enim dicitur, viret omne nemus. ⁹ Et dum patitur aetas. ¹⁰ Tristitia, et senilis severitas, et morositas è fronte, in rugas contracta, pellatur, ac frons contracta exporrigatur. ¹¹ Meton. subi. ¹² Tu, puer, move loco, et deprome vina è cella. Apostrophe. ¹³ Quae ex uvis expressa, et in cados effusa sunt Torquato, et Cotta Coss. quo tempore ego Horatius natus sum: quorum nominibus notabatur vini cadus. Vide Od. 21. l. 3. ¹⁴ Omitte loqui de caeteris ad laeta convivia nihil pertinentibus. ¹⁵ De quibus tu sollicitaris.

¹⁶ Re-

¹⁶ Reducet in ¹⁷ sedem ¹⁸ vice.
 Nunc et ¹⁹ Achaemenia
 Perfundi nardo iuvat, et ²⁰ fide Cyllenea
 Levare diris pectora
 Sollicitudinibus:

²¹ Nobilis ut ²² grandi cecinit ²³ Centaurus alumno: 15
 Invicte mortalis, Dea
 Nate ²⁴ puer Thetide,
²⁵ Te manet Assaraci tellus, ²⁶ quam frigida ²⁷ parvi
²⁸ Findunt ²⁹ Scamandri flumina, 20
³⁰ Lubricus et Simois:
³¹ Unde tibi ³² reditum certo ³³ subtemine Parcae
³⁴ Rupere: nec ³⁵ mater domum
 Caerula ³⁶ te revehet.
³⁷ Illic omne malum vino cantuque levato, 25
³⁸ Deformis aegrimoniae
 Dulcibus alloquiis.

¹⁶ Restituet in firmum, ac meliorem statum, tranquillitatemque. Cic. pro Arch. sedem omnium rerum, et fortunarum suarum Romae collocavit. ¹⁷ Metaph. à rebus è proprio loco deturbatis, et afflictis. ¹⁸ Vicissitudine. Sic Od. 4. l. i. Solvitur acris hyems grata vice veris, et Faboni. ¹⁹ Unguento ex Persia, et Assyria, cui Achaemenes rex quondam Imperavit, advecto, vel ab Achaemene rege saepe laetis conviviiis adhibito. Met. mat. ²⁰ Chordis lyrae à Mercurio, qui in Cyllene, monte Arcadiae, enutritus dicitur, inventae. Synecd. gen. ²¹ Prosopopoeia est Chironis, qui inducitur allocutus Achillem. ²² Achilli discipulo suo iam adulto vel forti fidibus canens imperavit, eumque sequentibus verbis ad laetitiam hortatus admonuit. ²³ Chiron, filius Saturni è Philyra, praesantissimus doctor, et Magister. Synecd. gen. ²⁴ O invicte Achilles, qui è Thetide Dea marina natus es.

Synecd. gen. ²⁵ Te exspecto, ut ibi moriaris, tibi que exitio futura est tellus Troiana, quae Assaraci regis quondam fuit. Synecd. gen. ²⁶ Assaracus fuit avus Anchisae, et pater Capys. ²⁷ Tellurem. ²⁸ Fluvii. ²⁹ Dividunt. ³⁰ Scamander, et Simois, fluvii Troiani, ex Ida monte defluentes. ³¹ Labens pro natura aquae. ³² Ex quo loco. ³³ In patriam. ³⁴ Subtemen est filum, quod stamini subtextitur. ³⁵ Abstulerunt, et denegarunt, id est, ubi pro certo tibi est moriendum. Metaph. à nentibus Parcis. ³⁶ Thetis Dea marina, caerulei coloris. Synecd. gen. ³⁷ Te inde per mare domum reducet. ³⁸ In tellure Troiana, in loco fatali ubi fueris, mitius reddes, et sublevabis omne illud malum vino, et cantu, sc. dulcibus alloquiis, id est, quae (sc. vinum, et cantus) tristium aegritudinum dulcia solatia sunt. ³⁸ Deformes efficit animi aegritudo.

EPOD. XIV.

AD MAECENATE M.

Phrynes amore detentus, Iambos promissos non potest absolvere.

DICOLOS DISTROPHOS.

¹ **M**OLLIS inertia cur tantam ² diffuderit imis
³ Oblivionem ⁴ ut si ducentia somnos
⁵ Arente fauce traxerim,
 Candide Maecenas, ⁶ occidis saepe rogando. 5
⁷ Deus, Deus nam me vetat,
 Inceptos, olim ⁸ promissum carmen, iamb
⁹ Ad umbilicum adducere.
¹⁰ Non aliter Samio dicunt * arsisse Bathyllo 10
¹¹ Anacreonta Teium:
 Qui persaepe ¹² cava testudine flevit ¹³ amorem,
 Non elaboratum ad pedem.
¹⁴ Ureris ipse miser. ¹⁵ Quod si non pulcrior ignis

¹ O candide Maecenas, tu occidis me saepe rogando, cur mollis inertia, id est, laborum impatiens ignavia, et amor diffuderit imis sensibus tantam oblivionem. ² Immiserit, promissique carminis adeo oblitus sim. Metaph. ab humoribus, ac potius vaporibus sanguinis in humores concreti, qui immodica copia memoriam obruunt, sensusque opprimunt. ³ Intimis praecordiis, animo, et menti, cuius sensus sunt ministri, id est, cur mens mea facta sit tam obli-viosa muneris sui ab ignavia. Meton. adi. Sic Virg. Ecl. 3. Sensibus haec imis (res est non parva) re-ponas. ⁴ Veluti si biberim potionem soporiferam sive somnos Lethaeos adferentem, id est, lethargum, quem inexpugnabile fere dormiendi desiderium consequitur. Meton. subi. in pocula: Lethe est fluvius infernalis, cuius latices si quis gustaverit, omnium rerum praeteritarum statim obliviscitur. ⁵ Sicco, sitiente gutture. ⁶ Me

enecas. ⁷ Cupido, amoris Deus. Epizeuxis. ⁸ Tibi à me. ⁹ Ad finem perducere, absolvere, Metaph. est ab umbilico corporis, ad cuius formam solebant veteres librorum suorum tegumenta umbilicis, ex ebore, ligno, aut simili materia factis, non nisi perfectis libris, exornare, et applicare. Mart. Ohe, iam satis est, ohe libelle, iam pervenimus usque ad umbilicum. ¹⁰ Quam ego iam. * Amore Bathylli, quem in delitiis habebat, insanivisse. Metaph. ab igne. ¹¹ Poëtam Lyricum ex civitate Teia. Vide Od. 17. l. 1. ¹² Ad lyram. ¹³ Deflevit, et gemitunda voce cantavit versus nullo studio elaboratos, non satis metricis pedibus, et legibus compositos de amore Bathylli. Meton. subi. ¹⁴ Tu quoque ipse Maecenas miser amore flagras. ¹⁵ Quod si Helena, quae incendii Troiani causa fuit, non fuit tua puella Terentia pulcrior. Allegoria est ex perpetuis Metaphoribus. Et in ignis est Syn. gen. pro Helena.

Ac-

Accendit ¹⁶ obsessam Ilion,
Gaude sorte ¹⁷ tua. Me ¹⁸ libertina, neque uno 15
¹⁹ Contenta, Phryne ²⁰ macerat.

¹⁶ Troiam à Graecis obsessam. ¹⁷ Ter. in Eun. Phrynae huic similis
Quae mea sorte est melior. ¹⁸ Fac- est. *Neque tu uno eras contenta, &c.*
ta libera ex ancilla. ¹⁹ Me solo ama- ²⁰ Sui amore torquet.
tore non contenta. Thais vero apud

EPOD. XV.

AD NEAERAM AMICAM,

De cuius periurio conqueritur.

DICOLOS DISTROPHOS. *da*

no **N**OX erat, et coelo ¹ fulgebat Luna ² sereno
Inter minora sidera,
Quum tu, ³ magnorum numen ⁴ laesura Deorum,
⁵ In verba iurabas mea
⁶ Arctius atque edera procera astringitur ilex, 5
Lentis adhaerens brachiis:
⁷ Dum pecori lupo, et nautis ⁸ infestus ⁹ Orion
¹⁰ Turbaret ¹¹ hibernum mare,
¹² Intonsosque agigaret Apollinis ¹³ aura capillos,
¹⁴ Fore hunc amorem mutuum. 15
¹⁵ O, dolitura mea multum virtute, Neaera!
Nam si quid in Flacco ¹⁶ viri est,

¹ Splendebat. ² Claro. ³ Iovis, Minervae, Apollinis, &c. scel-
rum, atque periuriorum vindicum.
⁴ Peieratura. *Laedere* proprie est,
afficere contumelia: verum gene-
raliter transfertur ad omnem offen-
sionem, sive dicto ea contingat,
sive facto. ⁵ Iurabas facere, quod
ego tibi proponebam. Est enim *in*
verba iurare, verbis ab altero con-
ceptis, iurare se ita fecisse, vel
non: facturum, vel non. ⁶ Arc-
tius flexibilibus, et tenacibus bra-
chiis collo meo adhaerens, meque
arctius complectens, quam arbor
glandifera alta ab edera implica-
tur. ⁷ Semper. ⁸ Exitialis. ⁹ As-

trum, ortu, et occasu suo tem-
pestates excitans. Vide Od. 18. l. 1.
¹⁰ Perturbaret, commoveret. ¹¹
Tempestuosum. ¹² Cur Sol depin-
gatur intonsus, vide Od. 21. l. 1.
¹³ Ventus. ¹⁴ Iurabas hunc amo-
rem inter me, et te semper reci-
procum fore, aeternumque duratu-
rum. ¹⁵ O Neaera, tu multum do-
lebis propter mentis meae constan-
tiam, si quando iratus te deseram.
Exclamatio est per comminationem.
¹⁶ Si quid virilis sanguinis, et vir-
utis, atque animositatis in Flacco
Horatio, id est, in me, reliquum
est. Meton. subi.

Non

Non ¹⁷ feret assiduas ¹⁸ potiori te ¹⁹ dare nocteis,
 Et quaeret iratus ²⁰ parem.
²¹ Nec semel offensae cedit constantia formae, 15
²² Si certus intrarit dolor.
²³ At tu, quicumque es ²⁴ felicior, ²⁵ atque meo nunc
 Superbus incedis malo;
 Sis pecore, et multa dives tellure licebit,
 Tibique ²⁶ Pactolus fluat: 20
 Nec te Pythagorae ²⁷ fallant ²⁸ arcana ²⁹ renati,
³⁰ Formaue vincas ³¹ Nirea;
³² Eheu, translatus ³³ alio moerebis amores!
 Ast ego ³⁴ vicissim risero.

¹⁷ Horatius non patietur. ¹⁸ Rivali, quem tu pluris Horatio facis. ¹⁹ Concedere, cumque ipso continuo pernoctari, et concumbere. ²⁰ Parem mihi puellam, quae mihi in amore respondebit, et amantem mutuo amore redamabit. ²¹ Nec animi mei firmitudo à pulcritudine tua numquam superabitur, cum semel invisa mihi fuerit propter perfidiam. Quidam sumi putant *offensae* active, quae semel me offendit, et laesit. ²² Si vera indignatio animum meum altius aliquanto subierit. ²³ Apostrophe. A Neaera enim sermonem transfert ad rivalem suum nomine tacito. ²⁴ Me, dum sc. tu admitteris, ego vero excludor. ²⁵ Meoque damno nunc inflatus incedis, quod spernor à Neaera. ²⁶ Aurifer ille flu-

vius Lydiae aurum solvat. ²⁷ Fugiant, id est, licet etiam sapientissimus sis. ²⁸ Sapientiae secreta. ²⁹ Toties per regenerationem nati. De animae transmigratione in alia corpora iuxta Pythagorae opinionem, vide Od. 28. l. 1. ³⁰ Corporis pulcritudine. ³¹ Qui, teste Homero, omnium Graecorum formosissimus fuit, quotquot ad Troiam profecti sunt. Vide Od. 20. l. 3. ³² Exclamatio per fictam, et simulatam commiserationem. Similis est figura Od. 5. l. 1. *Heu! quoties fidem, Mutatosque Deos flebit, et aspera Nigris aequora ventis.* ³³ In alium amatorem novum, te relicto. ³⁴ Alternatim te irridebo, ubi ab illa spreus, atque exclusus fueris. Ter. Andr. *Ego est haec recte ut fiant, videro, id est, videbo.*

EPOD. XVI.

AD POPULUM ROMANUM.

Commiseratio est Reip. propter civilia bella.

DICOLOS DISTROPHOS.

Altera ¹ iam ² teritur ³ bellis civilibus ⁴ aetas,

¹ A Marii, ac Syllae temporibus, qui civilibus discordiis Reip. Romanam perturbarunt. ² Atteritur, consumitur. Sic Cic. de Orat. ³ In rebus discendis aetatem terere. Metaph. est à corporibus, ut: Nec

te poeniteat calamo trivisse label- lum. ³ Quibus Augustus Brutum, et Cassium, Caesaris interfectores, persequabatur. ⁴ Quae caedem lu- lii Caesaris consequuta est.

T

⁵ Suis

⁵ Suis et ⁶ ipsa Roma viribus ruit.
⁷ Quam neque finitimi ⁸ valuerunt perdere ⁹ Marsi,
¹⁰ Minacis aut ¹¹ Etrusca Porsenae ¹² manus,
¹³ Aemula nec ¹⁴ virtus ¹⁵ Capuae, nec ¹⁶ Spartacus acer, ⁵
¹⁷ Novisque rebus infidelis ¹⁸ Allobrox,
Nec ¹⁹ fera ²⁰ caerulea domuit ¹⁹ Germania ²¹ pube,
²² Parentibusque abominatus ²³ Annibal;
²⁴ Impia perdemus devoti sanguinis aetas,
²⁵ Ferisque rursus occupabitur ²⁶ solum. 10
²⁷ Barbarus, heu, cineres ²⁸ insistet victor, ²⁹ et urbem
Eques sonante verberabit ³⁰ ungula:
³¹ Quaeque carent ventis ³² et solibus ossa ³³ Quirini

⁵ Suapte manu perit, et (ut loquitur Livius) iam magnitudine laborat sua. ⁶ Ipsi Romani. Meton. subi. ⁷ Urbem. ⁸ Non potuerunt perdere duce suo Popedio. ⁹ Populi Italiae bellicosi. De bello Mar-sico vid. Od. 14. l. 3. ¹⁰ Qui minabatur se urbem Romam velle demoliri, nisi Tarquinium eiectum Romani in urbem reciperent. ¹¹ Regis Etruscorum. ¹² Militum multitudo, et copia. Sumptum videtur à conductoribus operarum, ad quamlibet multitudinem hominum operi perficiendo destinata. ¹³ Quae urbis Romae aemula fuit, quia Campani in spem venerunt eripiendi Romanis imperium, tunc temporis praesertim, cum Annibal vastaret Italiam. ¹⁴ Fortitudo, potentia. Synecd. gen. ¹⁵ Campanorum. Meton. loci pro ipsis incolis. ¹⁶ Septuaginta quatuor gladiatorum dux, qui ingenti servorum manu coacta, grave praelium cum Romanis gessit. Vide Od. 14. l. 3. Meton. subi. sumitur enim *Spartacus* pro exercitu servorum, quorum dux erat Spartacus, ut diximus. ¹⁷ Novis rebus studens, et levis. ¹⁸ Allobroges, populi Galliae. Syn. sing. pro plur. Deinde Syn. spec. pro genere Gallorum: qui novis rebus semper studebant contra Romanos, ut constat ex Comment. Caesar. 1. 3. et 4. Alii non agnoscunt Synecdochen, sed de Delphinatibus, et Sabaudiensibus

tantum intelligendum esse existimant, qui coniurationem Catilinariam indicarunt Consuli Ciceroni: cuiusmodi indicium non quidem dici potest infidele, sed istam fidelitatem erga pop. Rom. illi non semper retinuerunt, ut constat ex Oratione Cic. pro M. Fonteio. ¹⁹ Indomiti Germani. Meton. subi. ²⁰ Militibus suis trucibus, ac caeruleis oculis. ²¹ Iuvenibus, militibus. Met. adi. ²² Qui bello Punico secundo propter incredibilem crudelitatem maioribus nostris execrabilis fuit. Synecd. spec. ²³ Cuius exercitus. Meton. subi. ²⁴ Nos aetas impia devoti sanguinis, i. nos Romani scelerata aetate nati in mutuam caedem mortemque destinati, Urbem Romam, quam tot hostes expugnare non potuerunt, perdemus. ²⁵ Et solum urbis Romae dirutae à feris iterum possidebitur, sicut ante eam conditam feris erat receptaculum. ²⁶ Regio Romana. Synecd. gen. ²⁷ Barbari. Sing. pro plur. ²⁸ Stabit super cineres, i. Barbari insultabunt cineribus urbis vel civium, eosque conculcabunt. ²⁹ Et eques superbe per urbis dirutae rudera equitabit. ³⁰ Equi. ³¹ Quae ventis non commoventur, quia in sepulcro condita. Alii tamen dicunt Romulum in coelum sublatum vel discerptum. ³² Et quae Solis radiis non exuruntur. ³³ Romuli. Synecd. gen.

(³⁴ Nefas videre) ³⁵ dissipabit insolens.

³⁶ Forte, quid expediat, communiter, aut melior pars 15
Malis carere quaeritis laboribus.

Nulla sit hac ³⁷ potior sententia (³⁸ Phocaeorum
Velut profugit exsecrata ³⁹ civitas,
Agros atque Lareis patrios, ⁴⁰ habitandaque fana
Apris reliquit, et rapacibus lupis) 20

⁴¹ Ire, pedes quocunque ferent: quocunque per ⁴² undas
Notus ⁴³ vocabit, aut ⁴⁴ protervus Africus.

⁴⁵ Sic placet? An melius ⁴⁶ quis habet ⁴⁷ suadere? ⁴⁸ Secundâ
⁴⁹ Ratem occupare quid ⁵⁰ moramur alite?

⁵¹ Sed iuremus in haec: ⁵² Simul imis saxa renârint 25
Vadis levata, ne redire sit nefas:

⁵³ Neu conversa ⁵⁴ domum pigeat dare lintea, quando

³⁴ Quae ab hominibus conspici nefas est. ³⁵ Per summam insolentiam demolietur, et turbabit. ³⁶ Fortasse aut vos omnes, ô Romani cives, generatim, tam sapientes, quam insipientes, aut saltem prudentior, et sanioris iudicii pars inter vos quaeritis, ac scire vultis, quid vobis utile sit, quas res debeat expedire, et perficere, ut hisce aerumnis civilium bellorum liberemini. ³⁷ Melior. ³⁸ Velut Phocaei profugerunt, qui, quod ab Harpago, Cyri praefecto, in servitutem redacti essent, aegerime rulerunt, et navem conscendentes massam sive globum ferreum in mare demerserunt, et exsecrationibus usi, iurarunt se non prius in Phocaeam reversuros, quam massa haec sponte e fundo emergens superne aquae innataret. Vide Herodot. l. 1. Postquam ergo Phocaei Phocaeam, Ioniae civitatem, reliquissent, Galliae Narbonensi appulerunt, ibique Massiliam, urbem nobilissimam, condiderunt. ³⁹ Phocaei. Meton. loci pro ipsius incolis. ⁴⁰ Inhabitanda. ⁴¹ Nulla sententia potior hac sit, sc. fugere terra ac mari, quo pedes ducunt. ⁴² Maris. ⁴³ Nos ducet. ⁴⁴ Petulans. ⁴⁵ Siccine vobis pla-

cet, ô Romani? *A'vaxoivwot* est: communicat enim cum suis civibus de pacaciori, et tutiori habitandi loco. ⁴⁶ Aliquis vestrum. ⁴⁷ Quod suadere possit. Sic Cic. dicit: *habeo dicere*. ⁴⁸ Bonis avibus, bono auspicio, *αἰσίων δ' ἔργῳ* Meton. effic. ⁴⁹ Navem conscendere, et longissime profugere. Hoc verbo notatur celeritas conscendendi naves, uti Virg. Aen. 6. Occupat *Aeneas aditum custode sepulto, Evaditque celer ripam*. ⁵⁰ Cessamus. ⁵¹ Sed exemplo Phocaensium conceptis verbis in haec verba sequentia iuremus. ⁵² Ne tunc nefas sit nos in patriam redire, ut tum demum fas sit Romam repetere, simul ac saxa ex imis aquarum vadis sua sponte seorsum elevata in aquis superne renataverint, et emergerint. Phocaei enim (ut diximus) facto iam fugae decreto, massam sive globum ferreum in mare coniecerunt, iuraruntque non ante se reversuros, quam rursus emergeret. ⁵³ Neve pigeat tum demum navibus velisque navium in patriam conversis domum redire. ⁵⁴ Hic tamquam ex parte *συνεδοχῆναι* tota urbs Roma intelligitur.

⁵⁵ Padus Matina laverit ⁵⁶ cacumina:
 In mare ⁵⁷ seu celsus procurrerit ⁵⁸ Apenninus:
⁵⁹ Novaque monstra iunxerit libidine 30
 Mirus amor; iuvet ut tigreis ⁶⁰ subsidere cervis,
⁶¹ Adulteretur et columba milvio:
⁶² Credula nec flavos timeant ⁶³ armenta leones,
⁶⁴ Ametque salsa ⁶⁵ levis hircus aequora.
⁶⁶ Haec, et quae poterunt ⁶⁷ reditus ⁶⁸ abscindere ⁶⁹ dulceis,
⁷⁰ Eamus omnis exsecrata ⁷¹ civitas.
⁷² Aut pars indocili melior grege: ⁷³ mollis, et exspes
 Inominata perprimat cubilia.
⁷⁴ Vos, quibus est ⁷⁵ virtus, ⁷⁶ muliebrem ⁷⁷ tollite luctum,
⁷⁸ Etrusca ⁷⁹ praeter et volate litora. 40
 Nos ⁸⁰ manet Oceanus ⁸¹ circum vagus: ⁸² arva, beata
 Petamus ⁸² arva, divites et insulas,
 Reddit ubi ⁸³ Cererem tellus ⁸⁴ inarata quotannis,
 Et ⁸⁵ imputata floret ⁸⁶ usque vinea:

⁵⁵ Galliae fluvius. ⁵⁶ Ad montis Matini, qui est in Calabria, verticem pervenerit, eiusque cacumina flumine suo attigerit. ⁵⁷ Seu quando excelsus, &c. ⁵⁸ Apenninus est mons ab Alpibus ortus, procul à mari per mediam Italiam porrectus. ⁵⁹ Inaudita libidine dispares inter se feras coniunxerit. ⁶⁰ Subiacere, seque, ut cum iis misceantur, subiicere. Unde Val. Max. dicit *subsessores alienorum matrimoniorum*. ⁶¹ Et ut columba stupretur à Milvio. Synecd. spec. pro quolibet illegitimo, et inaequali coitu. ⁶² Imperterrita. ⁶³ Boum et equorum. ⁶⁴ In salso mari sedem suam habere amer. ⁶⁵ Sine setis, levis factus, qui pilosus, et hirsutus erat. ⁶⁶ Ubi iuraverimus haec, et quae poterunt, &c. ⁶⁷ In patriam. ⁶⁸ Abrumpere, praecidere. ⁶⁹ Natura quidem, sed ob bella ingratos. ⁷⁰ Ubi rota Romana urbs exercitationibus usa haec iuraverimus, tum omnes hinc propere migremus: *vel*, nos cives omnes exsecrati haec supradicta, quae nobis praecidunt redeundi spem omnem, tum eamus. ⁷¹ Cives.

Meton. sub. ⁷² Aut saltem sapientior urbis Romae pars, quam vulgi imperiti multitudo. Metaph. à pecoribus. ⁷³ Contra autem, quae pars civitatis ignava est, et sine spe, omnemque spem abiecerit meliora inveniendi alibi, atque in sua patria, ἀνελπίστος, illa haec urbis Romae loca tamquam infelices lectulos perpetuo premat, id est, lectulis infaustis semper incumbat, et Romae miserrime aeternum delitescat. ⁷⁴ Vos autem sapientiores. ⁷⁵ Virilis animus. ⁷⁶ Mulieribus convenientem. ⁷⁷ Auferte, pellite luctum, id est, propter patriam deserendam ne lugete. ⁷⁸ Maris Etrusci. ⁷⁹ Praetervolate, celeriter praetervehimini. ⁸⁰ Expectat ut à nobis navigetur. ⁸¹ Qui universam terram circumvagatur, in quo sunt Insulae Fortunatae. ⁸² Insulas Fortunatas. Epanalepsis. Synonyma vero sunt, *arva beata, divites insulae*. ⁸³ Messem copiosam, frumenta. Meton. effic. ⁸⁴ Sine rustico labore. ⁸⁵ A vinitore non potata, non praecisa. ⁸⁶ Semper.

87 Germinat et nunquam fallentis termes olivae, 45
 88 Suamque 89 pulla ficus ornat arborem:
 Mella cava 90 manant ex ilice; 91 montibus altis
 Levis 92 crepante lymphæ 93 desilit pede.
 Illic 94 iniussae veniunt ad mulctra capellae,
 95 Refertque tenta grex amicus ubera: 50
 96 Nec vespertinus circumgemit ursus ovile,
 97 Nec 98 intumescit alta 99 viperis humus.
 Pluraque felices mirabimur, 100 ut neque 101 largis
 102 Aquosus Eurus 103 arva radat imbribus,
 Pinguia nec 104 siccis urantur 105 semina glebis; 55
 106 Utrumque 107 Rege temperante coelitem.
 Non 108 huc 109 Argoo 110 contendit remige 111 pinus,
 Neque 112 impudica 113 Colchis intulit pedem:
 Non huc 114 Sidonii 115 torserunt 116 cornua nautae,
 117 Laboriosa nec cohors Ulyssæi. 60

87 Et ubi ramus olivæ, quæ domini sui spem nunquam fallit, semper pullulat. 88 Naturalem, non insitam. 89 Nigra, et matura. 90 Destillant ex arbore glandifera. 91 Ex. 92 Sonante pede, i. cum leni murmure. Metaph. ab animantibus ad inanimatam aquam, quæ suo cursu declivi murmur edit. 93 Deorsum cadit. 94 Non coactæ, sua sponte, αὐτόματοι, lac copiosum præbent. 95 Aliusque ovium, et capellarum grex φίλος, carus domino suo refert domum ex pascuis ubera lacte distenta, plena. 96 Nec ursus vespertino tempore circum ovile gemitum edit, i. ursus non insidiatur ovibus, quæ sunt in ovili. Sic Virg. Georg. 3. Nec gregibus nocturnus obambulat, i. noctu. 97 Hypallage est. 98 Vel veneni sparsione, vel ipsis serpentum latebris, quæ sub terra sunt. 99 Venenatis serpentibus inclusus. 100 Quomodo. 101 Copiosis. 102 Quod, cum vehementior est, fere in pluviam desinat, per se siccus potius, frigidusque. 103 Agros minuât, deterat, vexet. Metaph. ab his, qui scabra, et exasperata laevigant. 104 Calore Solis siccatis aestivo tempore corrumpantur. 105

Quæ in illis insulis germinare coeperunt. 106 Anni tempus, hyemem, et aestatem love ita moderante. 107 Synecd. gen. 108 In hæc beatas insulas. 109 Cum Argois, i. talibus remigibus, quales in Argo navi erant, Heroibus Graecis. Synecd. 110 Cursum suum direxit. 111 Navis Argo ex pino facta, in qua Iason, et Heroes Graeciae vecti sunt, vellus aureum petentes. Meton. materiae. 112 Quæ propter Iasonem patriam suam prodidit. 113 Medea, Aetas regis Colchi, filia. Synecd. gen. 114 Sydoni (dicti à Sidone, celebri Phoeniciae urbe, cui imperavit Cadmus rex Phoenicum) in insulas fortunatas navibus mercaturæ gratia non venerunt. 115 Converterunt. 116 Extremitates antennarum, et velorum, i. naves. Synecd. membri. Est præterea translatio à bestiis cornutis, ad quamlibet rerum extremitatem. Virg. Aen. 3. Cornua velatarum obvertimus antennarum. 117 Nec socii Ulyssæi, qui multas ærumnas perpessi sunt, navibus in pelago errantes, huc venerunt. Sic laboriosa deambulatio, laboris plena, etiamsi de homine dicatur patientissimo laboris.

¹¹⁸ Nulla nocent pecori contagia : ¹¹⁹ nullius astri
 Gregem aestuosa terret ¹²⁰ impotentia.
 Iupiter ¹²¹ illa ¹²² piaec secrevit litora ¹²² genti,
¹²³ Ut ¹²⁴ inquinavit aere tempus aureum:
¹²⁵ Aere, ¹²⁶ dehinc ferro ¹²⁷ duravit saecula: ¹²⁸ quorum
 Piis secunda vate me datur fuga.

¹¹⁸ Ubi nulla &c. ¹¹⁹ Ut Syrii. Nostra tempora dura fecit, id est, ferrea fecit, i. armis ac gladiis immania reddidit. Vide Met. 1.
¹²⁰ Nimis vehemens potentia, immoderata violentia aestu suo gregem macerat. ¹²¹ Illarum fortunatarum insularum. ¹²² Piis hominibus inhabitanda. ¹²³ Postquam Iupiter saeculum aureum aereo permutaverat. ¹²⁴ Aereo saeculo polluit, deterius reddidit. ¹²⁵ Aereo, inquam saeculo. ¹²⁶ Sed post aereum saeculum. ¹²⁷ Nostra tempora dura fecit, id est, ferrea fecit, i. armis ac gladiis immania reddidit. Vide Met. 1.
¹²⁸ Quorum duorum saeculorum piis hominibus, qui adhuc pauci restant, me praedicente, me impulsore, prospera, et quae feliciter succedet, migratio datur, i. quae saecula ferrea pii possunt effugere, mea praedictione, et consilio de fortunatis insulis petendis.

EPOD. XVII.

AD CANIDIAM.

Petit eam ut sibi ignoscat, cuius se veneficis superatum fingit.

MONOCOLOS.

Iam iam efficaci ¹ do manus ² scientiae,
³ Supplex et oro regna per ⁴ Proserpinae,
 Per et ⁵ Dianae ⁶ non movenda numina,
 Per atque libros ⁷ carminum ⁸ valentium
 Refixa coelo devocare sydera,
 Canidia, parce ⁹ vocibus tandem sacris,

¹ Potenti tuae scientiae magicae cedo, meque ab illa victum lubens fateor. *Dare* enim manus, est cedere, et fateri se victum esse. Cic. Attic. lib. 2. *Alebat illum primo sane diu multa contra: ad extremum autem manus dedisse.* Metaph. est à praeliantibus: quorum victus, ne interficiatur, manum dare solet manicis constringendam. ² Arti magicae, incantamentis. Synecd. gen. ³ Et supplex oro per te Deas tibi maxime venerandas. ⁴ Inferorum reginae, praesidis magicae artis. Mos erat apud ve-

teres obsecrare per res ei, quem obsecrabant, carissimas, aut religiosissimas. ⁵ Hecates, artis magicae inventricis. ⁶ *Αἰνυτά*, non irritanda. Diana enim irata graves ab iis, qui offenderunt, sumit poenas. ⁷ Incantationum tuarum. ⁸ Quae valent in terras deducere sydera è coelo detracta, avulsa: quod stellae, tamquam clavi, coelo quodammodo fixae videri possunt. ⁹ Execrandis illis carminibus, et incantationibus in meam perniciem recitandis. Synecd. gen.

¹⁰ Citumque retro solve, solve ¹¹ turbinem.
¹² Movit Nepotem Telephus Nereium,
 In ¹³ quem ¹⁴ superbus ordinarat agmina
 Mysorum, ¹⁵ et in quem tela acuta torserat. 10
¹⁶ Unxere ¹⁷ matres Iliae ¹⁸ addictum feris
 Alitibus, atque canibus ¹⁹ homicidam Hectorem,
 Postquam ²⁰ relictis moenibus ²¹ rex ²² procidit
 (²³ Heu!) ²⁴ pervicacis ad pedes Achillei.
 Setosa duris exuere pellibus 15
 Laboriosi ²⁵ remiges Ulyssei,
²⁶ Volente Circe, membra: tunc ²⁷ mens et sonus
 Relatus, atque notus in vultus honor.
 Dedi satis superque poenarum tibi,
²⁸ Amata nautis multum, et institoribus. 20
 Fugit ²⁹ iuventas, ³⁰ et verecundus color
 Reliquit ossa pelle amicta ³¹ lurida:
 Tuis ³² capillus ³³ albus est ³⁴ odoribus.
 Nullum à labore me ³⁵ reclinat otium:

10 Velociter in se revolutum. 11
 Libera me iis amentiae nexibus,
 quibus mentem meam illigasti.
 Turbinem autem vocat carmen ip-
 sum, quo mens veluti in gyrum
 agi videatur: eaque maleficii spe-
 cie per artem magicam cogatur
 aliquis ad amandum. Epizeuxis.
 12 Telephus, Herculis filius, My-
 sorum rex, commovit, et ad mi-
 sericordiam flexit Achillem cuius
 mater Theris, Nerei fuit filia. Syn-
 necd. gen. 13 Achillem. 14 Tam-
 quam dux superbus instruxerat
 exercitum, et copias militum suo-
 rum Mysorum. 15 Ut à Mysia
 Graecos expelleret, et ad Troiam
 ire prohiberet. Ubi cum Telephus
 adeo graviter ab Achille vulnera-
 tus esset, ut ex oraculo sanari non
 potuerit, nisi per illum, à quo
 vulneratus esset, placatus Achilles
 hastae suae, qua illum laeserat,
 rubigine vulnus illud curavit. 16
 Post lotionem. 17 Matronae Tro-
 ianae, Hecuba, Andromache, Creu-
 sa, &c. Synecd. gen. 18 Ab Achille
 dilacerandum destinatum. 19 Ca-

daver Hectoris, qui multos Grae-
 cos interfecerat. 20 Relicta noc-
 turno tempore Troia. 21 Priamus.
 Synecd. gen. 22 Supplex se ad pe-
 des Achillis abiecit. 23 Eheu tan-
 tus rex! Exclamatio est miserantis
 senem supplicem. 24 Obstinati in
 sententia. 25 Socii Ulyssis illius,
 qui multos labores in mari per-
 pessus fuerat, exuerunt una cum
 pellibus membra porcorum setis
 obducta atque aspera, id est, por-
 corum figuras exuerunt, et huma-
 nas resumpserunt. Lege Ovid. Met.
 14. 26 Consistente Circe, vestrae
 artis magistra, Solis filia, iam ab
 Ulysse placata. 27 Ratio, et ora-
 tio sive vox humana, et pristina
 humana facies restituta est. 28 O
 Canidia, quae à nautis, et vilibus
 cerdonibus multum amata fuisti.
 29 Flos iuventutis meae. 30 Et ru-
 bicundus color, qualem pudor
 creare solet, maxime in pueris iu-
 venibusque. Synecd. gen. 31 Palli-
 da. 32 Meus. 33 Canus. 34 Un-
 guentis veneficis. Synecd. 35 Re-
 movet, liberat.

³⁶ Urget diem nox, et dies noctem: ³⁷ neque est 25
³⁸ Levare ³⁹ tenta spiritu praecordia.
⁴⁰ Ergo negatum, vincor, ut credam miser,
⁴¹ Sabella pectus increpare carmina,
 Caputque Marsa ⁴² dissilire naenia.
 Quid amplius ⁴³ vis? ô ⁴⁴ mare, et terra, ⁴⁵ ardeo: 30
 Quantum neque ⁴⁶ atro ⁴⁷ delibutus ⁴⁸ Hercules
⁴⁹ Nessi cruore, ⁵⁰ nec Sicana fervida
 Virens in Aetna flamma. ⁵¹ Tu, ⁵² donec cinis
 Iniuriosis aridus ventis ferar,
⁵³ Cales venenis officina Colchicis. 35
⁵⁴ Quae finis? ⁵⁵ Aut quod me ⁵⁶ manet stipendium?
⁵⁷ Effare: ⁵⁸ iussas ⁵⁹ cum fide poenas luam;
 Paratus ⁶⁰ expiare, seu poposceris
⁶¹ Centum iuvenços, sive ⁶² mendaci lyra

³⁶ Diurno labori nocturnus, nocturno diurnus succedit, id est, nocte dieque animi laboribus exerceor. ³⁷ Neque licet, & dicitur *neque* respirare. ³⁸ Respiratione reficere. ³⁹ Distenta sive extenta spiritu, et vix respirantia. ⁴⁰ Ergo ego miser iam tandem magnis aerumnis convincor, ut credam, id est, cogor nunc credere, negatum, sc. prius à me, id est, quod hactenus negavi, et credere non potui, sc. carmina Sabella, &c. ⁴¹ Incantamenta Canidia, quae Sabella vel in Sabinis nata erat, vim habere ad permovendos, et perturbandos hominum animos. ⁴² Et caput viri alicuius in diversas partes dirumpi, frangi, et ad amentiam redigi Marsis incantamentis. Synecdochica est Metaph. à Corybantibus seu Saliis, qui tripudiantes varie capita iactabant. ⁴³ Cupis, ô Canidia. ⁴⁴ Exclamatio Tragica vehementer cruciati, et omni humana ope destituti. ⁴⁵ Desiderio Canidia. ⁴⁶ Venenato. ⁴⁷ Ucnus, et inflammatus. ⁴⁸ Arsit in Oëta monte, cum Iolen aliam coniugem ducturus, vestem Nessi, ab uxore Deianira missam, induisset. ⁴⁹ Cruore Centauri, qui De-

ianirae vim inferre conabatur. Vide Epod. 3. ⁵⁰ Quantum etiam non ardet nunquam illa moriens, et perpetua flamma in Aetna fervido Siciliae monte. ⁵¹ O Canidia. ⁵² Donec amoris flammis in cinerem redactus à petulantibus ventis varie dissipet. ⁵³ Ardes tamquam officina repleta venenis, quibus Medea usa fuit: erat enim Medea ex Colcho, i. tu mihi venena parabis, dum vivam. Alleg. è Metaphoris à taberna Pharmacopoeorum. Canidiam ergo ipsam officinam vocat omni veneficiorum genere refertam, ut si virtus ipsa Cato, aut ipsa eloquentia dicatur Cicero. ⁵⁴ Quis terminus erit istis meis malis? ⁵⁵ Aut quas poenas pecuniarias, aut tributum à me exigis? Metaph. à merentibus stipendia castrensia. *Stipendium* dicitur à *stipe pendenda*: olim enim pecunia pendebatur, non numerabatur. ⁵⁶ Exspectat. ⁵⁷ Dic, quid cupias. ⁵⁸ A te imperatas. ⁵⁹ Fideliter. ⁶⁰ Culpam meam poena purgare, et laesam te placere. ⁶¹ Integrum Hecatomben in sacrificium tibi offerri. ⁶² Sive etiam iusseris, ut falso carmine ad lyram tuas laudes canam, quod fiet, si sic dicam, tu pudica, tu proba, &c.

Voles sonari. ⁶³ Tu pudica, tu proba, 40
 Perambulabis astra sidus aureum.
⁶⁴ Infamis Helenae Castor offensus vice,
⁶⁵ Fraterque magni Castoris, victi ⁶⁶ prece,
⁶⁷ Adempta ⁶⁸ vati reddidère lumina.
⁶⁹ Et tu (potes nam) solve me dementia. 45
⁷⁰ O, nec paternis obsoleta sordibus,
 Nec in sepulcris ⁷¹ pauperum ⁷² prudens anus
⁷³ Novendiales dissipare pulveres!
⁷⁴ Tibi hospitale pectus, et ⁷⁵ purae manus:
 Tuusque venter ⁷⁶ partumeius: et tuo 50
 Cruore ⁷⁷ rubros obstetrix pannos ⁷⁸ lavit;
⁷⁹ Utcumque fortis ⁸⁰ exilis puerpera.

Canidia respondet, ostendens nullis se precibus exorari posse.

Quid ⁸¹ obseratis auribus ⁸² fundis preces?

⁶³ Tum tu tanquam casta falso carmine à me in stellarum numerum refereris. ⁶⁴ Castor iratus gratia sororis suae Helenae infamia notatae à Stesichoro, quae sola suo adulterio tam diuturni belli causam praebuerat, cum Achivorum in patriam reditum carmine descripsit. ⁶⁵ Et Pollux. ⁶⁶ Precibus Stesichori, cum palinodiam cecinisset. ⁶⁷ Oculos restituerunt. Erat enim à Castore, et Polluce excaecatus. ⁶⁸ Stesichoro. Synecd. gen. ⁶⁹ Tu quoque, ò Canidia, eorum exemplo libera me à dementia, quam patior: nam tu sola potes me solvere. ⁷⁰ O Canidia, quae maiorum tuorum turpitudine, et ignobilitate deformata non es. Metaph. à coenosis volutabris suum ad illicitos hominum concubitus notandos, et Canidiam ex ignobili, et avaro parentum genere in nobile, ac liberale vindicandam, simulatione tamen ironica: contra enim sentit, eam ex obscurissimis sordidissimisque parentibus natam. ⁷¹ Quia divitum sepulcra suis custodibus erant curae. ⁷² Nescia dispergendi cineres mortuorum, id est, non assuefacta manibus, et umbris pauperum evocandis post

novem dies, ex quo cadavera combusta sunt, et mortuorum ossibus collectis veneficia exercere. ⁷³ Quia cadaver demortui septem dies domi asservabatur, octavo die cremabatur, nono sepulcro mandabatur, et tum sacrificium, mortuo factum dicebatur novendiale. ⁷⁴ Animus est tibi bonus, et humanus. ⁷⁵ A scelere, i. nullo sanguine maculatae, καὶ ῥαπαὶ χαίρες Ironia. ⁷⁶ Aptus partui, et foecundus. Al. sic exponunt. *Et partum eius*, quem alii dicunt filium tuum esse supposititium, verus tuus venter, id est, filius est. Et tum erit Meton. subi. ⁷⁷ In tuo puerperio. ⁷⁸ A sordibus purgavit. ⁷⁹ Quandocumque, *vel* quotiescumque tu tanquam valida puerpera partu edito è lecto surgis, id est, nunquam: nunquam enim nec paris, nec peperisti, Ironia. ⁸⁰ Hoc *exillendi* verbo significantur vires Canidiae à partu firmatae, nec more aliarum puerperarum debilitatae. ⁸¹ Auribus meis clausis, et surdis. Metaph. ab occlusis foribus ad repellendas Poetae preces. ⁸² Metaph. à liquoribus, quasi verba more liquorum in aures instillantur.

Non

Non saxa ⁸³ nudis ⁸⁴ surdiora navitis
⁸⁵ Neptunus alto ⁸⁶ tundit hibernus ⁸⁷ salo. 55
⁸⁸ Inultus ut tu riseris ⁸⁹ Cotyttia
⁹⁰ Vulgata, sacrum ⁹¹ liberi Cupidinis?
⁹² Et Esquilini ⁹³ Pontifex ⁹⁴ venefici
 Impune ut urbem nomine impleris meo?
⁹⁵ Quid proderit ditasse ⁹⁶ Pelignas anus, 60
⁹⁷ Velociusve miscuisse toxicum,
 Si tardiora fata te votis manent?
 Ingrata ⁹⁸ misero vita ⁹⁹ ducenda est ¹⁰⁰ in hoc,
¹⁰¹ Novis ut usque suppetas doloribus.
¹⁰² Optat quietem Pelopis ¹⁰³ infidus pater, 65
 Egens ¹⁰⁴ benignae Tantalus semper dapis:
¹⁰² Optat ¹⁰⁵ Prometheus obligatus ¹⁰⁶ aliti:

83 Naufragio laborantibus. 84 Quae nautas naufragos minus exaudiant, quam ego te, et tuas preces. Metaph. ab eo, qui non audit, sed obsurdescit. 85 Mare hiberno tempore procellosum. Meton. eff. 86 Verberat. Metaph. à malleis fabricorum. 87 Commotis fluctibus. 88 Egone patiar, ut tu impune deriseris? Non faciam Aposiopesis est, figura iratorum propria. 89 Sacra nocturna, et flagitiosa, quae tibi sub silentii fide tamquam mysteria credideram, sic dicta à *Cotythione*, Dea turpitudinis. 90 Evulgata tuis versibus. 91 Quae Cotyttia sacrum quiddam fuerunt amoris libere, nulla lege, sine ullo pudore à libidine revocati. 92 Et patiar, ut tu, qui tamquam Pontifex, Censor, ac Iudex, maximeque conscius fuisti veneficiorum illorum, quae in Esquilino colle nocturno tempore peregrinamus, sine vindicta me urbis fabulam feceris? 93 Metaph. à munere Pontificio, cuius erat censuram agere divinarum, et humanarum rerum, quam Poëta videbatur sibi sumere. Haec vox dicta est, *vel*, à faciendo ponte, quod primus supra Tiberim Numa fecerit pontem sublicium, atque successores eundem saepe restituerint: *vel*, à potestate faciendi sacra, et operandi. 94 Veneficii. Apo-

cope. 95 Quid proderit tibi ad liberationem te pretio conduxisse veneficas vetulas, ut te à furore solvant? 96 *Pelligni* populi sunt Marsis vicini, ideoque venefici et ipsi habiti. Hinc autem *Pelignae anus* pro veneficis vetulis ponuntur per Synecd. spe. 97 Citius interimens venenum miscuisse, teque per mortem insaniae voluisse subducere, si tardius, quam optas, es moriturus? 98 Tibi. 99 Produ-cenda, extendenda: sic dicimus *ducere bellum*. 100 Ad hoc, propter hoc, *ἐπὶ τούτο*, ad hunc finem. 101 Ut semper sufficias, diuque materiam suppedites craciatis ferendis, quos ego quotidie tibi novos parabo. 102 Optat mortem, sed non invenit. Anaphora. 103 Perius, infidelis, qui Deorum mensis ad-motus arcana Deorum revelavit. 104 Affluentis, copiosae dapis, quae ob oculos versatur. 105 Prometheus etiam, quod nimis callidus ignem ab irato Iove hominibus subtrac-tum, hominibus furto reddidisset, Caucasio monti catenis alligatus, et Iovis aquilae, ut suo iecore perpetuum pabulum laceranti prae-beat, Iove condemnante devinc-tus, optat mortem, malorum re-medium. 106 Vulturi, vel aquilae. Synecd. gen. Al. *opta* in imperativ.

Optat supremo collocare ¹⁰⁷ Sisyphus
In monte saxum : sed vetant ¹⁰⁸ leges Iovis.

¹⁰⁹ Voles modo altis desilire turribus:

70

Modo ense pectus ¹¹⁰ Norico ¹¹¹ recludere:

¹¹² Frustraque vincla ¹¹³ gutturi innectes tuo,

¹¹⁴ Fastidiosa tristis aegrimonia.

¹¹⁵ Vectabor humeris tunc ego inimicis eques:

Meaeque terra cedit ¹¹⁶ insolentiae.

75

¹¹⁷ An, quae ¹¹⁸ movere cereas imagines,

Ut ipse nosti curiosus, et ¹¹⁹ polo

Deripere Lunam ¹²⁰ vocibus possum meis:

Possum ¹²¹ crematos excitare mortuos,

¹²² Desiderique temperare poculum:

80

¹²³ Plorem artis, in te nil agentis, exitum?

¹⁰⁷ Sisyphus etiam astutissimus latro, quod Atticam latrocinii infestasset, à Theseo occisus, et apud inferos ad aeternum laborem damnatus, optat quidem aerumnis suis finem imponere, sed frustra: nam saxum ubi prope cacumen montis artigit, semper deorsum volvitur. ¹⁰⁸ Quae illos ad huiusmodi supplicia apud inferos condemnarunt. ¹⁰⁹ Tu quoque, ò Horati, modo optabis, &c. sed non poteris. ¹¹⁰ Ense aliquo acuto ac robusto, quales in Norica, Germaniae regione, fiunt. Synecd. spec. Vid. Od. 16. lib. I. ¹¹¹ Aperire, transfigere pectus tuum. Sic Virg. 10. Aen. *Tum latebras animae pectus mucrone recludit.* ¹¹² Quia non morieris. ¹¹³ Ut laqueo te suffoces. ¹¹⁴ Existens tristis animi aegritudine, quae vitam fastidit. ¹¹⁵ Tunc ego Cani-

dia super humeros tuos mihi invisos tamquam eques insidebo, equitabo, id est, semper tibi molestiam, ut importunus eques equo, exhibebo. Allegoria est ab equitantibus. ¹¹⁶ Indomitae meae efficaciae locum dabit, nec resistere poterit. ¹¹⁷ An ego Canidia plorem, &c. ¹¹⁸ Tamquam vivas reddere, et motu praeditas efficere possum effigies eorum, quos studemus devovere. ¹¹⁹ Coelo deducere, deorsum rapere. Pars pro toto. ¹²⁰ Carminibus, incantamentis meis. Synecd. gen. ¹²¹ Mortuos igne combustos in vitam revocare. ¹²² Amoris potionem conficere. Apocope. ¹²³ An ego plorare debeam, ac conqueri propter eventum artis meae magicae, quae, cum allas sit potentissima, nihil in te potentiae habebat?

Q. HORATII FLACCI CARMEN * SAECULARE,

Pro Imperii Romani incolumitate.

DICOLOS TETRASTROPHOS.

¹ **P**hoebe, ² sylvarumque potens Diana,
³ Lucidum coeli decus, ò ⁴ colendi
 Semper, et culti, date quae ⁵ precamur
⁶ Tempore sacro:
⁷ Quo ⁸ Sibyllini monuere versus,
 Virgines ⁹ lectas, puerosque castos
¹⁰ Dis, quibus septem placuere colles,
 Dicere ¹¹ carmen.
¹² Alme Sol, ¹³ curru nitido diem qui
¹⁴ Promis et celas, ¹⁵ aliusque et idem
 Nasceris; ¹⁶ possis nihil urbe Roma

* Carmen saeculare fuit à Poëta compositum, ut caneretur ludis saecularibus, qui centesimo quoque anno fieri solebant. Carmen autem saeculare ad Apollinem maxime, et Dianam canitur, quia Dii sunt malum depulsores, et idcirco placandi. 1 Iovis, et Latonae filii Apollo. 2 Venationum Dea. Meton. subi. 3 Sol, et Luna omnium stellarum sidera in coelo lucidissima sunt. Virg. 1. Georg. *clarissima mundi lumina* appellat. 4 A ine. Polypoton, e. Metaph. ab agricolis. 5 Vos. 6 Diebus festis saecularium ludorum. Synecd. gen. 7 Quo tempore, et quo die saecularis festi. 8 Sibyllini libri, quorum auctoritas multum valuit apud veteres Romanos. Appellantur autem *libri Sibyllini*, non quia fuerunt unius Sibyllae, sed quod omnes feminae vates *Sibyllae* sunt à veteribus appellatae, à consiliis Deorum denunciandis sic dictae: *Σίσ* enim *Deus* vocant Aeoles, non

Θεός, et consilium non βουλήν, sed βουλὴν appellant. 9 Pudicas. 10 Jovi, Marti, Veneri, Apollini, et Dianae, aliisque, quibus septem urbis Romae colles, Quirinalis, Viminalis, Esquilinus, Caelius, Palatinus, Tarpeius, et Aventinus placuere, id est, quibus Roma ipsa, septem colles suo ambitu includens placuit, quique eius praesides, et custodes sunt. 11 Saeculares, Syn. gen. 12 Qui omnia alis, et foves. 13 Lucido curru vectus circum terram intra horas 24. 14 Aperis, proferens oriens, et condis occidens. 15 Qui alius ab hesterno videris nasci hodie, tamen idem es, et semper unus. *Alius* videri potest, *vel* quia alio quotidie loco oritur, donec anni cursum peregerit; *vel* quia non uno semper vultu; *vel* quia oriens lucem, occidens tenebras fert; *vel* ob vicissitudinem temporum. 16 Utinam possis, precamur ut possis.

¹⁷ Visere ¹⁸ maius.

Rite maturos aperire partus,

Lenis ¹⁹ Ilithya, tuere matres:

²⁰ Sive tu Lucina probas vocari;

²¹ Seu Genitalis

²² Diva, producas sobolem, ²³ patrumque

Prosperes decreta super iugandis

Feminis, prolisque novae feraci

²⁴ Lege marita.

²⁵ Certus utdenos decies per annos

Orbis et cantus, referatque ludos

²⁶ Ter die claro, totiesque grata

Nocte ²⁷ frequentes.

²⁸ Vosque veraces cecinisse Parcae,

Quod semel ²⁹ dictum est, ³⁰ stabilisque rerum

Terminus servet, bona iam ³¹ peractis

Iungite ³² fata.

³³ Fertilis frugum pecorisque tellus

¹⁷ Tuis radiis illustrare. ¹⁸ Potentius. ¹⁹ O Diana, quae lenis, et propitia es in partibus tempestivo tempore maturandis, et aperiendis, et in lucem edendis, id est, quae placide, et leniter parturientes iuvas. Vide Od. 22. l. 3. ²⁰ Sive eligis vocari Lucina, quia opem fers infantibus in lucem prodeuntibus. ²¹ Seu mavis vocari Luna ad gignendum valens, γινεῖς Λαία Δία. Nam velut Solis calor animat, sic humor Lunae nutrit, et gignit. ²² O Dea, rogamus te, ut liberos salvos in lucem producas, ac Senatorum Romanorum Senatusconsulta de feminis in matrimonio collocandis. ²³ Synec. gen. et Metaph. à moribus patrum erga liberos, ad curam Senatorum de Re-pub. indicandam. ²⁴ Et super lege Maritali, quae sit ferax novae prolis. Synecd. gen. Sic dicitur *foedus maritum*, id est, maritale. Legem tulerunt Papius, et Poppaeus Consules de maritandis ordinibus, Augusto imperante. ²⁵ Precamur ut hic certus saeculi circulus per

decies denos, id est, centum annos in se rediens, hosce cantus referat, et ludos saeculares. ²⁶ Ter in ternis diebus, totidemque noctibus. ²⁷ Cantus, et ludos in maxima populi frequentia celebratos, ad quos multi conveniant. ²⁸ Vosque, o Parcae, veraces cecinisse, id est, quae vera cecinistis, vel, quae veraces estis in iis, quae cecinistis, iungite bona fata *fatis* iam peractis, stabilisque terminus rerum servet *illud*, quod semel dictum est. Apostrophe est, ubi imploratio convertitur à Phoebō, et Diana ad Parcas. ²⁹ A vobis, sc. ut Romanum imperium permaneat in perpetuum. ³⁰ Ratus, et immutabilis rerum ordo. Quidam *Terminum* sumunt pro Deo comite factorum, et Parcarum, qui nulli parcat, nec ulla in re ipsi Jovi concedere soleat. ³¹ *Fatis* praeteritis, et felicibus in posterum, id est, eventus prosperos praeteritos felici futuri temporis eventu confirmate. ³² Imperii Romani. ³³ Frugibus abundans, et pecore.

Spicea donet ³⁴ Cererem corona: 30
 Nutriant ³⁵ foetus et ³⁶ aquae salubres,
³⁷ Et Iovis aerae.
³⁸ Condito mitis placidusque telo
 Supplices ³⁹ audi pueros, ⁴⁰ Apollo:
 Siderum regina ⁴¹ bicornis audi, 35
 Luna, puellas.
⁴² Roma si vestrum est opus, ⁴³ Iliaeque
 Litus Etruscum tenuere turmae,
⁴⁴ Iussa pars mutare ⁴⁵ Lares, et ⁴⁶ urbem
⁴⁷ Sospite cursu: 40
⁴⁸ Cui per ardentem ⁴⁹ sine fraude Troiam
⁵⁰ Castus Aeneas ⁵¹ patriae superstes
⁵² Liberum munivit iter, daturus
⁵³ Plura ⁵⁴ relictis:
 Dî probos mores docili ⁵⁵ iuventae, 45
 Dî ⁵⁶ senectuti placidae ⁵⁷ quietem,
⁵⁸ Romulae genti date ⁵⁹ remque, ⁶⁰ prolem-
 Que, et ⁶¹ decus omne.

Quique vos bobus veneratur ⁶² albis,

³⁴ Hanc Deam frugum agricolae spiceis coronis ornabant, propter frugum ubertatem. Unde Tibul. El. 1. *Flava Ceres, tibi sit nostro de rure corona Spicea, quae templi pendeat ante fores.* Ideoque Hesiodus eam *ἑρφαρον* vocat, id est, pulcre coronatam. ³⁵ Fructus omnium animalium omniumque rerum. ³⁶ Pluviae. ³⁷ Et aer serenus, et temperatus. ³⁸ Tuis sagittis in pharetra reconditis, et è manibus tuis abiectis. Numquam enim, nisi iratus, iaculatur Apollo. ³⁹ Exaudi. ⁴⁰ Altera est sermonis aversio. ⁴¹ Luna praesertim tri-duana bicornis apparet. ⁴² Quod et futurum nihil dubitamus, siquidem urbs Roma per vos vestrumque oraculum facta est. Aeneas enim cum suis Apollinis responsa sequutus, sedes in Italia novas collocavit. ⁴³ Et Troianae turmae litus Tiberinum tenere. ⁴⁴ Nempe quae turma tamquam pars reliquiarum

Troiae à te sive per tuum oraculum iussa fuit. ⁴⁵ Domum. Meton. ⁴⁶ Troiam. Synecd. gen. ⁴⁷ Salva navigatione. Synecd. gen. ⁴⁸ Turmae Troianae. ⁴⁹ Sine vitae noxa, sine damno flammæ, vel, sine ullo prodicionis crimine munivit iter. Sic Od. 19. lib. 2. *Nodo coërceas viperino Bistonidum nisi fraude crines.* ⁵⁰ Pius, religiosus. ⁵¹ Qui patria sua incensa cum paucis incolumis evasit. ⁵² Tutam effugendi facultatem dedit. ⁵³ Quam in urbe Troiana reliquerat, longeque firmitus imperium pariturus. ⁵⁴ Comitibus suis Troianis, quos secum in Italiam adduxit. ⁵⁵ Iuvenibus Romanis ad discendum aptis. Meton. adi. ⁵⁶ Tranquillis se ipsis. Meton. adi. ⁵⁷ Pacem. ⁵⁸ Romanae. Sic Od. 5. l. 4. *optime Romulae Custos gentis.* ⁵⁹ Divitias. ⁶⁰ Liberos. ⁶¹ Omnem imperii maiestatem. ⁶² Dum triumphat. Quia Apollo, et Diana lucidi sunt, albae, victimae iis conveniunt.

63 Cla-

⁶³ Clarus Anchisae Venerisque sanguis,
Imperet ⁶⁴ bellante prior, iacentem
⁶⁵ Lenis in hostem.

Iam mari, terraque ⁶⁶ manus potentes
⁶⁷ Medus, ⁶⁸ Albanasque timet secureis;
Iam Scythae ⁶⁹ responsa petunt, superbi
Nuper et Indi:

Iam fides, et pax, et honor, pudorque
Priscus; ⁷⁰ et neglecta ⁷¹ redire virtus
Audet, apparetque beata pleno
⁷² Copia cornu.

⁷³ Augur, et fulgente ⁷⁴ decorus arcu
Phoebus, ⁷⁵ acceptusque novem Camoenis,
Qui ⁷⁶ salutari ⁷⁷ levat arte fessos
⁷⁸ Corporis artus;

⁷⁹ Si Palatinas videt aequus arces,
⁸⁰ Remque Romanam Latiumque felix,
⁸¹ Alterum in lustrum, meliusque semper
Proroget aevum.

⁸² Quaeque Aventinum tenet ⁸³ Algidumque,

⁶³ Augustus Caesar, clarus Romanorum princeps, Anchise, et Venere oriundus. Meton. mat. Sic de Art. *Vos, o Pompilius sanguis.* ⁶⁴ Superior, potentior, maior hostibus rebellantibus, ac bellum inferentibus. Synecd. num. sing. Virgil. Aen. 11. *Hic pietate prior.* ⁶⁵ Misericors, ac placidus in hostes deuictos, iuxta illud Virg. 6. Aen. *Parcere subiectis, et debellare superbos.* ⁶⁶ Augusti vim. ⁶⁷ Medi. Synecd. num. sing. ⁶⁸ Romanum imperium, dictum ab Albano monte in Italia. ⁶⁹ Mandata à Romanis, tamquam potentioribus, expectant, *vel*, ab Augusto amicitiam petunt. ⁷⁰ Antea sceleribus hominum è terra profligata. ⁷¹ id est, nunc homines virtutem, et superiora illa, fidem, iustitiam, pacem, &c. quae antea è terris expulerunt, colere, et amplecti in-

ciunt. ⁷² Omnium rerum abundantia. Vide Od. 17. l. 1. ⁷³ Divinus Apollo rursus apparet, qui à Iove vaticinationem habuit. ⁷⁴ Decoratus arcu argenteo. *A' πυρρότοξος.* ⁷⁵ Et novem Musis gratus, propter Musicam. ⁷⁶ Arte Medicinali. Synecd. gen. Ovid. 1. Met. *Inventum Medicina meum est, optis exque per orbem Dolor.* ⁷⁷ Sanitati restituit. ⁷⁸ Corpora aegrotorum morbo defatigata, ac infirma. ⁷⁹ Si benignus favet arcibus Palatinis, id est, toti Romae. Pars pro toto. ⁸⁰ Imperiumque Romanum, et Italiam propitius intuetur. ⁸¹ In alteram, et semper meliorem aetatem felix, id est, propitius producat, et saeculum felicius praebeat. ⁸² Et si Diana, quae incolit ac possidet Aventinum montem, &c. ⁸³ Montem, in quo Dianae sacra celebrabantur.

⁸⁴ Quindecim Diana preces virorum

70

⁸⁵ Curet, et votis ⁸⁶ puerorum amicas

⁸⁷ Applicet aures.

⁸⁸ Haec Iovem sentire Deosque cunctos,

Spem bonam certamque domum reporto,

Doctus et Phoebi chorus et Dianae

75

Dicere laudes.

⁸⁴ Qui sacris faciendis praesunt, et carminum Sybillae curam gerunt, et ad quos ludorum saecularium procuratio pertinet. ⁸⁵ Exaudiat, sibi que Commendatas habeat. ⁸⁶ Canentem. ⁸⁷ Benevolas suas aures praebat, utque annuat precibus puerorum. ⁸⁸ Ordo est: Ego chorus canentium puerorum, et puellarum doctus dicere, id est, ins-

titutus ad dicendum, *Laudes Apollinis, et Dianae, reporto domum spem bonam, et certam, Iovem, et cunctos reliquos Deos, Martem, Venerem, Apollinem, et Dianam, sentire, id est, velle, et approbare haec, quae precati sumus, id est, preces nostras audivisse. Prosopopoeia.*

Q. HORATII FLACCI SERMONUM,

SIVE SATYRARUM

LIBER PRIMUS.

SATYRA I.

Invehitur primum in pravam hominum consuetudinem, qua fit, ut nunquam sua sorte sint contenti, nec in suo vitae instituto sibi placeant, sed alienum suo anteferant, et suae conditionis semper eos poeniteat. Deinde avaritiam, capta ex hoc sermone occasione, insectatur.

¹ QUI fit, Maecenas, ut ² nemo, quam sibi ³ sortem
⁴ Seu ⁵ ratio dederit, seu ⁶ sors obiecerit, ⁷ illa
Contentus vivat: laudet ⁸ diversa sequenteis?

⁹ O fortunati mercatores, ¹⁰ gravis annis

¹¹ Miles ait, ¹² multo iam fractus ¹³ membra labore! ⁵

Contra ¹⁴ mercator, navim iactantibus Austris,

¹⁵ Militia est potior. ¹⁶ Quid enim? ¹⁷ concurritur: horae

¹ Quid causae est, quomodo fit?
² Nullus hominum. ³ Vitae conditionem, professionem. ⁴ Sym-
plocce est in similitudine soni eius-
dem circa principia, et clausu-
las sententiarum, ubi cernuntur
πάρεσσα καὶ ὁμοιότληντα, id est,
comparia, et similiter desinentia.
⁵ Providentia, quae certo consi-
lio, ac deliberatione dirigitur. ⁶
Casus, et fortuna temere, ac sine
ratione alicui obiecerit. ⁷ Sorte.
⁸ Sed quisque laudet sequentes dis-
similia vitae genera. ⁹ Exclamatio
est admirantis alienam sortem, at-
que de propria conquerentis. ¹⁰
Senex. ¹¹ Hic initio Poëta brevi-
ter sermonem quatuor personarum
repraesentat per imperfectam Pro-
sopopoeiam militis, mercatoris,
patroni consulti, et agricolae con-
sulentis. ¹² Habens iam membra

diuturno labore militari enervata.
¹³ Sc. secundum, κατὰ. Heilenis-
mus Poëtis Latinis maxime usita-
tus, pro quo dicunt Oratores, *mi-
les fractis membris*. Virg. 1. Aen.
Os, humerosque Deo similis. ¹⁴ In-
quit, ait. ¹⁵ Militia longe melior
est hac, quam nos exercemus, mer-
catura. ¹⁶ Quare militia non melior
sit? ¹⁷ Nimirum in militia in con-
flictu ab utroque exercitu praelium
committitur, pugnatur. Sic Virg.
4. Georg. de apibus: *Erumpunt por-
tis: concurritur; aethere in alto
Fit sonitus*. Concurrere proprie est
praelium auspicari, quod cursu fere
fieri solebat, ut telorum iactum
anteverterent, vel, ut citius ad gla-
dios, tamquam certiora graviora-
que tela, devenirent: vel, quo-
niam pro cursu plurimum concitan-
tur tela, teste Liv. 1. 24.

- ¹ Momento cita mors venit, aut victoria laeta.
² Agricolam laudat iuris legumque peritus,
³ Sub galli cantum ⁴ consultor ubi ostia pulsat. 10
⁵ Ille, datis ⁶ vadibus, qui rure extractus in urbem est,
 Solos felices viventes clamat in urbe.
⁷ Caetera de genere hoc (⁸ adeo sunt multa) ⁹ loquacem
 Delassare valent ¹⁰ Fabium. Ne te ¹¹ morer, audi,
¹² Quo rem deducam. Siquis Deus, En ego, dicat, 15
¹³ Iam faciam, quod vultis. Eris tu, qui modo ¹⁴ miles,
 Mercator : ¹⁵ tu ¹⁶ consultus modo, rusticus. ¹⁷ Hinc vos,
 Vos hinc mutatis discedite ¹⁸ partibus. ¹⁹ Eia,
²⁰ Quid statis ? ²¹ Nolint. ²² Atqui licet esse beatis.
 Quid causae est, merito quin illis Iupiter ambas 20

¹ Brevi temporis spatio aut mors subita pugnantes invadit. ² Agricolae vitam tranquillam, quod neque die, neque nocte requiem sibi indulgere queat. ³ Ante Gallicinium, de nocte. Quare Graece *Gal-lus* quoque *ἀλεκτωρ* dictus, quod eius cantu homines *ἐκ τῆς λέκτρης*, id est, *ē lecto* excitentur ad opus. Unde Plin. l. 10. c. 21. gallos gallinaceos vocat *nostros vigilēs nocturnos*, quos excitandis in opera mortalibus, rumpendoque somno natura genuit. ⁴ Qui consulit Iurisconsultum, et ab eo consilium petit. Cic. pro Mur. *Vigilas tu de nocte, ut consultoribus tuis respondeas.* ⁵ Agricola. ⁶ Quia in re capitali aut pecuniaria sponsorem dedit. *Vades* sunt, qui promittunt suo periculo se aliquem in iudicio stituros, sive caput agatur, sive pecunia. ⁷ Caetera de hoc genere hominum, qui suis non contenti, aliorum conditionem laudant, adeo multa sunt, ut à loquacissimo quoque vix possint memorari sine magna defatigatione. ⁸ Epiphonema est, quo instituta velut enumeratio abrum-pitur. ⁹ Garrulum Fabium valde lassare. ¹⁰ Clamosum causidicum, *vel*, Philosophum quemdam, qui libros aliquot conscripserat satis verbosos. Hic Synecdoche intelli-gi potest de loquacissimo quoque

homine. ¹¹ Copia tanta tot stulto-rum, et inconstantium hominum. ¹² Quo argumento confirmem po-sitam quaestionem, quod sua cui-que sors, et professio displiceat. Cic. *Universa res* eo deducta est. ¹³ Vobis vestram sortem permu-tandi libertatem faciam. Proso-popoeia, qua fingit Poëta Deum aliquem velle querentibus de sua sorte, pro cuiusque voto satisfa-cere. ¹⁴ Eras. ¹⁵ Eris. ¹⁶ Iuriscon-sultus, pro quo ante *iuris legum-que peritus* dixit. Hoc superiori *consultor* opponitur genere relatio-nis. Patronus dat consilium, rus-ticus accipit. ¹⁷ Miles, et Iuris-consulte abite, et desideratum vi-tae genus capessite. Idem sonus continue repetitur per Epizeuxin, et in principio, ac in fine per Epa-nalepsin. ¹⁸ Conditionibus vitae. ¹⁹ Exclamatio est reprehendentis cunctationem conquerentium in commutanda sorte, pro suo cuius-que optato. ²⁰ Quid moras neccitis, cur non disceditis? ²¹ Sc. *mutare*, id est, nolint illa accipere, quae antea tantopere laudarunt, et malint in consueto vitae genere perseverare. ²² Tamen licet illis sua opinione beatis esse, et illa consequi quae exoptarunt. Sic Cic. Tusc. 1. *Licet otioso esse Themistocli, licet Epaminondae; liceat etiam mihi.*

Iratus¹ buccas inflet, neque se fore posthac
² Tam facilem dicat, ³ votis ut praebeat aurem?
 Praeterea, ne sic, ⁴ ut qui iocularia, ridens
⁵ Percurram: quanquam ⁶ ridentem dicere verum
 Quid vetat? Ut pueris ⁷ olim dant ⁸ crustula blandi 25
⁹ Doctores, ¹⁰ elementa velint ut discere prima.
 Sed tamen ¹¹ amoto ¹² quaeramus seria ludo.
¹³ Ille gravem duro terram qui ¹⁴ vertit aratro,
¹⁵ Perfidus hic caupo; ¹⁶ miles, nautaeque ¹⁷ per omne
 Audaces mare qui ¹⁸ currunt, ¹⁹ hac mente ²⁰ laborem 30
 Sese ²¹ ferre, ²² senes ut in otia tuta recedant,
 Aiunt, cum sibi sint ²³ congesta cibaria. Sicut
 Parvula (nam ²⁴ exemplo est) ²⁵ magni formica laboris
 Ore trahit ²⁶ quodcumque potest, atque addit ²⁷ acervo,
 Quem struit, haud ignara ac non incauta ²⁸ futuri. 35

1 Perversis illis hominibus irascatur. 2 Tam clementem. 3 Ut stultorum illorum hominum preces exaudiat? 4 Ut qui percurrit, et tractat res ioculares ad exercitandum risum. 5 Hanc disputationem breviter explicem, deque ea dicam. Metaph. est ab iter facientibus. 6 Quid obstat, quo minus, qui ridet ac iocatur, possit etiam verum dicere, et aliquid serio agere: vel, quid prohibet, quin a ridente veritas dicatur? *Προκατάληψις* ad diluendum obiectum, quod potuisset fieri de iocularibus omittendis. 7 Interdum, aliquando. Est hic temporis indefiniti, ut Graecum *ποτε*. 8 Placentiae aut dulciarii partem sive frustulum. 9 Puerorum ingenuorum. 10 Principia ac rudimenta litterarum. Notata est haec Metaph. Od. 24. l. 3. 11 Abiectis iocularibus. 12 Tractemus serio, quaenam huius levitatis causa sit, quod nemo sua sorte contentus vivat. 13 Agricola. Synecdochica periphrasis agricolae, atque similis Prosopopoeia primae. ubi sermo agricolae, cauponis, militis, et nautae obliquae repraesentatur, et producit usque ad haec verba Poetae, *Quae simul*. 14 Proscindit. Sic Virg. Georg. 1. *quae scindere terram* Vertere, *Maecenas*, &c. 15 Hic caupo periurus, qui iniqua mensura multa accumulat. 16 Velut etiam miles, qui militaribus periculis, et laboribus rem facere studet. 17 Lucri gratia. 18 Navibus, id est, navigant. Virg. 3. Aen. *vastumque cava trabe* currimus *aequor*. Unde Homerus vocat naves *maris aequos*. Metaph. ab iter terrestre conficientibus. 19 Hoc consilio, in hunc finem. Sic Ep. 1. lib. 1. *Non eadem est aetas, non mens*. 20 Agriculturae, cauponariae, militiae, et navigationis. 21 Perferre. 22 Ut senes, cum laborare amplius nequeant, vitam tranquillam vivant. 23 Alimenta, quibus in senectute secure perfruantur, sibi collecta sint. 24 Documento. Unde etiam Sacrae literae Proverb. 6. pigros ad formicam reiciunt, ut eius exemplo meliores fiant. 25 Multi, ut quae messis, et aestatis tempore assidue laborat. 26 Alimentum. 27 Cumulo frugum. 28 Temporis hyemalis, et inediae, quae evenire poterat.

¹ Quae, ² simul ³ inversum contristat ⁴ Aquarius ⁵ annum,
 Non usquam ⁶ prorepat, et ⁷ illis utitur ⁸ ante
 Quaesitis ⁹ sapiens. Quum ¹⁰ te neque fervidus aestus
¹¹ Demoveat lucro, neque hyems, ignis, mare, ¹² ferrum,
 Nil obstat tibi, ¹³ dum ne sit te ditior alter. 40
 Quid ¹⁴ iuvat immensum te argenti pondus et auri
 Furtim ¹⁵ defossa ¹⁶ timidum deponere terra?
¹⁷ Quod si comminuas, vilem redigatur ad ¹⁸ assem.
¹⁹ At, ni id fit, quid habet ²⁰ pulcri ²¹ constructus ²² acer-
 vus?
²³ Millia ²⁴ frumenti tua ²⁵ triverit area ²⁶ centum; 45
 Non tuus ²⁷ hoc capiet venter ²⁸ plus, quam meus: ut si
²⁹ Reticulum panis, ³⁰ venaleis inter, onusto
 Forte ³¹ vehas humero, ³² nihilo plus accipias, ³³ quam
 Qui nil portarit. ³⁴ Vel dic, quid referat intra
 Naturae fineis viventi, ³⁵ iugera centum, an 50

1 Formica. 2 Simulac hyems ad-
 venerit. 3 Anni tempus in aliam
 speciem mutatum triste facit tem-
 pestate, pluviis, et frigoribus,
 ἀνπα. Metaph. à re animata ad
 inanimatam. 4 Coeleste signum,
 quod Sol 17. Kal. Febr. id est, 15.
 die Januarii, ingreditur. 5 Sy-
 necd. est totius, pro parte bruma-
 lis temporis; ac Meton. adi. tem-
 poris, pro subiectis corporibus,
 quae rigor hyemis frigidae contra-
 hit. 6 Foras sc. ad alimenta alia
 conquirenda. 7 Cibis. 8 Aestivo
 tempore acquisitis. 9 Prudenter.
 10 O avare. 11 Cessare faciat à lu-
 cro quaerendo. 12 Neque ensis sive
 arma insidiantium latronum. Me-
 ton. mat. Est etiam hic Asyndeton.
 13 Dummodo. 14 Delectat. 15 In
 terra clam altius fossa. 16 Anxium,
 et sollicitum ne amittas, formi-
 dantem fures. 17 O Horati, quod
 immensum pondus auri, et ar-
 genti si quotidie demendo, et in-
 sumendo minuas, brevi futurum
 est, ut ad unum nummulum, et
 nihilum paulatim redigatur: ideo-
 que thesaurum meum integrum
 mihi servare volo. Responsio est

avari. 18 Synecd. spe. 19 Atqui,
 ò avare, nisi pondus auri, et ar-
 genti comminuitur, inque usus
 necessarios insumitur, perinde ha-
 bendum est, ac si eis careres. Ho-
 ratii replicatio. 20 Utilitatis, et
 boni. 21 A te. 22 Auri argentique.
 23 Permissio est, qua datur licen-
 tia possidendi, quicquid optave-
 rit avarus. 24 Sc. modiorum. 25
 Quamvis triverit, id est, per tri-
 turam reddiderit, excusserit, tuque
 granaria ingentes frumenti acer-
 vos contineant. Meton. subi. pro
 adi. tritore, qui segetibus grana
 in area excutit. 26 Innumeros mo-
 dios. Synecd. finit. pro infi. 27 Non
 ex hoc, non ideo, διὰ τῆς.
 28 Plus comedere aut bibere pote-
 ris, quam ego. 29 Viatorum saccu-
 lum panis plenum retis in modum
 contextum, panarium, ἀπρόφορον.
 30 Inter servos venalicios sive no-
 vitios. Synecd. gen. multa enim
 sunt venalia. Est praeterea Anas-
 trophe. 31 Porres. 32 Cibi aut panis.
 33 Quam quivis alius conservus. 34
 Vel responde mihi, ò avare, quid
 expediat illi, qui illis, quibus na-
 tura, contentus vivit. 35 Agri.

Mille

Mille ¹ aret ? ² At suave est ex magno ³ tollere ⁴ acervo.
Dum ex parvo nobis ⁵ tantumdem ⁶ haurire relinquas,
Cur tua plus laudes ⁷ cumeris ⁸ granaria nostris ?
⁹ Ut , tibi si sit opus ¹⁰ liquidi non amplius ¹¹ urna,
Vel ¹² cyatho , et dicas : ¹³ Magno de flumine mallem, ⁵⁵
Quam ex hoc fonticulo tantumdem sumere. ¹⁴ Eo fit,
¹⁵ Plenior ut si quos delectet ¹⁶ copia ¹⁷ iusto,
¹⁸ Cum ripa simul ¹⁹ avulsos ferat Aufidus acer.
At qui tantuli eget , ²⁰ quanto est opus , is neque ²¹ limo
Turbatam ²² haurit aquam , neque vitam amittit in undis.
At ²³ bona pars hominum decepta ²⁴ cupidine falso,
²⁵ Nil satis est, inquit ; ²⁶ quia tanti, quantum habeas, sis.
²⁷ Quid facias illi ? ²⁸ iubeas miserum esse libenter,
²⁹ Quatenus id facit. Ut ³⁰ quidam memoratur Athenis
Sordidus ac dives, ³¹ populi contemnere ³² voces ⁶⁵
Sic solitus : ³³ Populus me ³⁴ sibilat ; at , mihi plaudo

¹ Quotannis colat. ² At vero hic obicit mihi, tamen iucundum est, &c. Occupatio est avari per dialogismum, cui Poëta respondet. ³ Demere. ⁴ Divitiarum cumulo. ⁵ Quantum tu ex magno hauris. ⁶ Sumere ex parvo acervo concedas. Allegoria est è continuis Metaph. à fontibus. ⁷ Vasis vimineis, in quibus frumentum reponere solebant. ⁸ Horrea frumentorum capaciora. ⁹ Exempli gratia. ¹⁰ Liquoris vel aquae. Synecd. gen. ¹¹ Mensura continente quatuor congios. ¹² Qui duodecima pars sextarii. ¹³ Continuatur dialogismus per obiecta, et eorum dissolutionem. ¹⁴ Ex eo fit. ¹⁵ Abundantior. ¹⁶ Aquae. ¹⁷ Quam par sit, et idcirco malint è flumine bibere, quam ex fonte. ¹⁸ E qua bibunt. ¹⁹ Abreptos rapidus ille Apuliae fluvius auferat ac submergat. Alleg. est, per quam significat, saepe evenire, ut, qui mediocribus facultatibus non contenti ampliores desiderant, interitum sibi accersant. ²⁰ Quantum sufficit ad vitam, quantum natura postulat. ²¹ Coeno. ²² Ex arido rivulo bibit. ²³ Maxima. Alia

obicit avarus. ²⁴ Vitiosa cupiditate. ²⁵ Nemo satis opum sibi potest acquirere. ²⁶ Quia tantus tibi defertur honos, quantum divitiarum habeas, i. divitiarum magnitudine. Unde Iuven. *Quantum quisque sua nummorum servat in arca, Tantum habet et fidel.* ²⁷ Quomodo illum in viam reducas, qui in tali sententia est ? Respondet Poëta ad obstinatam avari cupiditatem, Synecdochice certae ac definitae personae appellatione pro incerta, et indefinita. ²⁸ Relinque illum in miseria, permitte ut per totam vitam aerumnis, et laboribus opes quaerat, easdemque custodiat. ²⁹ Quoniam, quamdiu illud unice studet, ut miser sit, postquam tot rationibus non commovetur. ³⁰ Homo, sc. Timon *μισάνθρωπος*, pecunia tamen sua gaudens, aut alter aliquis homo sordidissimus. ³¹ A quo, quamvis dicissimus, propter avaritiam damnabatur. ³² Sermones, convicia. ³³ Atheniensis. ³⁴ Explodit. Metaph. à theatricis spectatoribus, qui è scena explodebant, et exhibebant actores, qui actione fabulae, et pronuntiatione non satisfacissent populo.

Ipse domi, simul ac ¹ nummos contemplor in arca.
² Tantalus à labris ³ sitiens fugientia ⁴ captat
 Flumina. ⁵ Quid rides? mutato ⁶ nomine, ⁷ de te
 Fabula narratur. ⁸ Congestis undique saccis 70
⁹ Indormis ¹⁰ inhians, et tamquam parcere ¹¹ sacris
¹² Cogeris, aut pictis tamquam gaudere ¹³ tabellis.
 Nescis ¹⁴ quo valeat nummus? quem praebeat usum?
 Panis ¹⁵ ematur, olus, vini ¹⁶ sextarius: ¹⁷ adde
 Queis humana sibi doleat natura negatis. 75
 An vigilare metu exanimem, noctesque, diesque
 Formidare malos fures, ¹⁸ incendia, ¹⁹ servos,
²⁰ Ne te compilent fugientes; ²¹ hoc iuvat? horum
 Semper ego optarim ²² pauperrimus esse bonorum.
²³ At si condoluit ²⁴ tentatum frigore corpus, 80
 Aut alius ²⁵ casus lecto te affixit; ²⁶ habes qui

¹ Meos auri argentique thesauros. Aliud obiectum avari per Protopopoeiam. ² Responsio Poëtae ad avarum. Tantalus sitiens captat flumina fugientia à labris. ³ In aquis. ⁴ Ore suo capere, ac bibere studet. ⁵ O avare, cur hanc fabulam rides? Adeo ne absurda, et ridicula haec tibi videntur? ⁶ Tantalus. ⁷ Qui rebus omnibus abundas, nec tamen iis uteris, id est, haec fabula, detracto nomine Tantalus, in te, et omnes avaros convenit. Nam sicut Tantalus bonis praesentibus uti non poterat, inque rerum omnium copiam esuriebat, sitiebat, egebat: ita tu omnibus rebus, ad victum cultumque necessariis, non magis uteris, quam si omnium esses egentissimus. ⁸ Per fas, et nefas pecunia impletis. ⁹ Timens ne per fraudem sacci evacuarentur. ¹⁰ Aperto ore plura avide captans, etiamsi tot rebus abundes. Metaph. est à corpore ad animum. ¹¹ Illis pecuniis tamquam rebus sacris, quas tangere nefas sit. ¹² Ab avaritia. ¹³ Sine ullo illarum fructu aut usu. ¹⁴ Cui rei, et cui usui destinatae sint divitiae? ¹⁵ Illis nummis. ¹⁶

Continens cyathos ¹². quos una hausisse coena honeste bibenti satis erat. ¹⁷ Quibus adiunge reliqua illa omnia, quae si negata sint, id est, quibus carendum si sit, humana natura interire cogatur, ut sunt omnia, quibus frigus, et fames depellitur. ¹⁸ Aedium conflagrationes. ¹⁹ Nequam. ²⁰ Ne aliquid convasantes, et proinus fugientes te spolient, tuaque furerentur. *Complere* est pilos convellere, et sic fraudere furto, ut ne pilus quidem in spoliati corpore relinquatur. ²¹ An hoc te delectat, ut semper timeas, et sollicitus sis? ²² Ego optarem his bonis maxime carere, quam maxime abundare, unde nulla mihi utilitas, sed anxietates, et aerumnae merae. ²³ Occupatio est obiecti ab avaro, qui simul enunciatur facere per Ironiam: atque post aperte explicatur ad haec verba: *Non uxor saluum, &c.* ²⁴ Laesum, male affectum. Sic alibi, *tentari morbo*. Cic. 4. Tusc. *Animi valentes morbo tentari possunt.* ²⁵ Morbus in lectum te deiecit. Al. *Afflxit.* ²⁶ Ironice haec sunt intelligenda.

¹ Assideat, ² fomenta ³ paret, medicum ⁴ roget, ut ⁵ te
⁶ Suscitet, ac ⁷ reddat ⁸ natis, carisque propinquis.
⁹ Non uxor saluum te vult, ¹⁰ non filius: omnes
 Vicini ¹¹ oderunt, noti, pueri, atque puellae. 85
 Miraris, cum tu ¹² argento post omnia ponas,
 Si nemo praestet, quem non merearis, amorem?
¹³ At si ¹⁴ cognatos, nullo natura labore
 Quos tibi dat, ¹⁵ retinere velis, ¹⁶ servareque amicos;
 Infelix operam perdas, ut si quis ¹⁷ assellum 90
¹⁸ In campo doceat ¹⁹ parentem currere fraenis.
 Denique sit finis ²⁰ quaerendi: cumque habeas ²¹ plus,
 Pauperiem metuas ²² minus, et finire ²³ laborem
 Incipias, ²⁴ parto quod avebas: nec facias quod
²⁵ Numidius quidam (non longa est fabula) ²⁶ dives, 95
 Ut ²⁷ metiretur nummos, ita sordidus, ut se
 Non unquam servo melius vestiret; ad usque
 Supremum ²⁸ tempus, ne se penuria victus
²⁹ Opprimeret, metuebat. At hunc ³⁰ liberta securi
 Divisit ³¹ medium, ³² fortissima Tyndaridarum. 100

1 Prope lectum tuum sedeat. 2 Qui aegroti corroborantia nutrimenta praeparat. 3 *τὰ* paret, roget, suscitet, similiter sonant in clausulis membrorum per Epistrophem. 4 Muneribus promissis obsecret. 5 Iacentem. 6 Electo. 7 Restituat te sanum morbo mortique ereptum. 8 Quibus te propemodum morbus ademerat. 9 O avare, longe erras: non ita tui erga te affecti sunt: nam omnes mortem tuam optant, nec quisquam saluum te vult. 10 Anaphora. 11 Nunquam a morbo liberari exoptant. 12 Postponas, minoris facias, quam pecuniam. Tmesis. 13 Si velis, o avare, cognatos, et amicos tuos in amicitia retinere sine ullis in eos meritis, ac officiis, certe opinio ista te multum fallit. 14 Consanguineos tuos. 15 In amicitia erga te. 16 Et benevolos tibi conservare. 17 Natura tardum, et ignavum, id est, indocilem docere. 18 In stadio, et certo curriculo. 19 Obedientem fraenis, id est,

fraenatum. 20 Divitias, id est, divitiarum cupiditati finem facito, utere quaesitis, et miser esse desine. 21 Divitiarum, quam ante habebas. 22 Quam olim. 23 Aerumnas tuas. 24 Cum illud pepereris, et consequutus fueris, quod avide cupiebas. 25 Fecit. 26 Qui adeo dives fuit. 27 Non numeraret, propter infinitam multitudinem. 28 Ad extremum tempus vitae suae. Sic Ep. 4. l. 1. *Omnem crede diem tibi diluxisse* supremum. 29 In senectute. 30 Eius sive uxor, sive concubina fuerit. 31 Per medium divisit, id est, in duas partes secuit. Virg. Aen. 9. *Et mediam ferro gemina inter tempora frontem Dividit.* 32 Ac si fuisset Tyndari filiarum fortissima, et altera Clytemnestra. Nam sicut Clytemnestra Agamemnonem maritum suum, è bello Troiano reversum, adiuvante adultero Aegystho, securi interemit; ita haec Numidium maritum suum. Synecd. gen. pro Clytemnestra. Nam Castor, Pollux, et Helena Tyndaridae fuerunt.

¹ Quid mī igitur suades? Ut vivam ² Maenius? aut sic,
³ Ut Nomentanus? Pergis ⁴ pugnancia secum
 Frontibus adversis componere. Non ego, avarum
 Cum veto te fieri, ⁵ vappam iubeo, ac ⁶ nebulonem:
 Est inter ⁷ Tanaim quiddam, socerumque Viselli. 105
⁸ Est modus in rebus; sunt ⁹ certi denique fines,
¹⁰ Quos ultra, citraque nequit consistere rectum.
¹¹ Illuc, unde abii, redeo. ¹² Nemon, ut avarus
¹³ Se probet; ac potius laudet ¹⁴ diversa sequenteis?
 Quodque aliena capella gerat ¹⁵ distentius uber, 110
¹⁶ Tabescat; neque ¹⁷ se ¹⁸ maiori ¹⁹ pauperiorum
 Turbae comparet: ²⁰ hunc atque hunc superare ²¹ laboret?

¹ Quid igitur me vis facere, o Horati, quia tu res meas me custodire veras? Loquitur avarus. ² Homo luxuriosus, et prodigus, qui omne patrimonium suum prodigit. ³ Ut ille alter nepos omnia sua bona profundens: quia enim parcus esse non debeo, necesse est ut sim prodigus. ⁴ Perseveras res contrarias, et quae adversis frontibus ut medium, et extremum instar gladiatorum inter se pugnant, coniungere, et liberalitatem cum luxuria confundere, et pro uno atque eodem statuere. Translatum est hoc à pari gladiatorum, qui inter se committuntur pugnaturi, ad repugnantiam sententiarum indicandam. ⁵ Non eo nomine iubeo te fieri fatuum, hominem sordidum, avarum. *Vappa* est vinum corruptum quod saporem perdidit, et bonitatem. Metaph. ergo est à vino vitiatum, et perditum. Sic Cat. *satisne cum isto Vappa frigora, et famem tulisti?* ⁶ Hominem nequam, omnia profundentem. Metaph. à nebulis, et vaporibus statim evanescentibus, ad notandum hominis ἀχρηστίας, id est, inutilem bonorum profusionem. ⁷ Est aliquid medium, multum interest inter Maecenatis libertum, spadonem sc. et socerum Viselli herniosum, sc. homo sanus intermedius est, ita inter avaros, et luxuriosos, liberales. Synecd. spe. pro quolibet spadone, et hernioso. ⁸

Est mediocritas, μέτρον, μέσος in rebus humanis. ⁹ Definiti termini, sive limites. Alleg. est à continuatis Metaph. à Geometris, qui terras suis dominis, praedia circumscribunt terminis, atque limitibus definiunt certis. ¹⁰ Supra et infra quos fines το ὅριον, sive quicquid conveniens est, non potest consistere, sed vel ad excessum, vel ad defectum degenerat. ¹¹ Sed post longam disputationem, quam de avaris habui, eo, unde digressus sum, revertor, quod causae fit, ut nemo sorte sua contentus vivat. Alleg. est à viatoribus ad repetitionem intermissae quaestionis indicandam. ¹² Siccine fit, itane comparatum est, ut nemo avarus suam vitae conditionem approbet, vel, bona sua aestimet, et iudicet se satis divitem esse conditionis suae. ¹³ Meton. subi. pro bonis ipsius avari, quorum non considerat quantitatem, nec cum rebus tenuioribus comparat. ¹⁴ Vitae genera, et studia. ¹⁵ Grandius, id est, quod aliquis alius maiores, et ampliores facultates habeat. ¹⁶ Ut propterea invidia, et moerore contabescat, maceretur Metaph. à laborantibus phthisi, et tabe ad vim invidiae notandam. ¹⁷ Suas facultates. ¹⁸ Quae maior est, quam turba divitum. ¹⁹ Sed cum ditioribus, quos assidue superare contendit. ²⁰ Ditiores. Epi- zeuxis. ²¹ Qui fit, ut studeat.

¹ Sic

¹ Sic festinanti semper locupletior obstat.
 Ut cum carceribus ² missos rapit ³ ungula currus,
⁴ Instat equis auriga, suos vincentibus; illum 115
⁵ Praeteritum temnens extremos inter euntem.
 Inde fit, ⁶ ut raro, qui se vixisse ⁷ beatum
 Dicat, et ⁸ exacto contentus tempore vitae
⁹ Cedat, uti conviva satur, reperire queamus.
¹⁰ Iam satis est: ne me ¹¹ Crispini ¹² scrinia Lippi 120
¹³ Compilasse putes, ¹⁴ verbum non amplius addam.

¹ Ad hunc modum avaro summo studio, nitenti divitias divitiis cumulare, alius ipso ditior est impedimento, quo minus bonis suis contentus esse possit. ² Emissos ex carceribus, id est, repagulis seu septis apertis, quibus equi a cursu, donec signum daretur, arcebantur. ³ Equorum, id est, equi qui praediti sunt ungulis solidis ac perpetuis, celerrime trahunt currus in certaminibus Olympicis. Synecd. memb. pro integ. ⁴ Tunc auriga insequitur proxime equos illos, qui suos equos cursu praevertunt. ⁵ Illum equum, quem praeteriit cursu, superavit, non exspectans, sed contemnens, et inter posteriores equos currentem:

eodem modo avarus illos, qui se divitiis antecellunt, ob oculos ponit, et vincere studet, interea pauperiores infra se non respicit. ⁶ Ut raro queamus reperire aliquem, &c. ⁷ Conditione sua contentum. ⁸ Finito. ⁹ E vita migret, ut conviva, e convivio exsaturatus decedit. ¹⁰ De avaris dictum. ¹¹ Philosophi Stolci. ¹² Librorum arculas sive capsas. Synecd. gen. Vel, *scrinia*, id est, libros qui in scriniis reponuntur. Metonym. subi. ¹³ Furatum esse, et illinc hanc de avaris loquacitatem mutuatum esse. Metaph. a rebus furtivis ad doctrinam surreptitiam notandam ¹⁴ Finem faciam.

SATYRA II.

Exemplis dictum illud confirmat: Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt. Insanas quorundam circa adulteria libidines insectatur.

¹ **A** Mbubaiarum collegia, ² pharmacopolae,
³ Mendici, ⁴ mimae, ⁵ balatrones; ⁶ hoc genus omne
 Moestum, ac sollicitum est cantoris morte ⁷ Tigellî.

¹ Conventus infamium atque impudicarum mulierum ribicinarum, ebrietatem balbutientium. ² Unguentarii, venenarii, unctores. Olim rerum vilium ostentatores erant, et populo verba dabant. ³ Assentatores, homines egentes, qui stipem flagitant. ⁴ Histriones,

funambuli, *τὰρὰ τὸ μιμῆσθαι*, id est, ab imitando mores aliorum, gestus, dicta, et facta. ⁵ Homines luxuriosi, et perditî Servilii Balatronis similes. ⁶ Hominum. ⁷ Musici peritissimi, et vocis eximiae.

Quip-

Quippe ¹ benignus erat. Contra ² hic, ne prodigus esse
³ Dicatur, metuens, ⁴ inopi ⁵ dare nolit amico,
⁶ Frigus quo ⁷ duramque famem depellere possit.
⁸ Hunc si ⁹ perconteris, avi cur, atque parentis
¹⁰ Praeclaram ¹¹ ingrata ¹² stringat ¹³ malus ¹⁴ ingluvie
¹⁵ rem;

Omnia ¹⁶ conductis coëmens ¹⁷ obsonia nummis:
¹⁸ Sordidus, atque animi quod ¹⁹ parvi nolit ²⁰ haberi, 10
Respondet. ²¹ Laudatur ab his, culpatur ²² ab illis.
²³ Fufidius ²⁴ vappae famam timet, ac nebulonis;
Dives agris, dives positus in ²⁵ foenore nummis.
²⁶ Quinas hic ²⁷ capiti mercedes exsecat: atque
Quanto ²⁸ perditior quisque est, ²⁹ tanto acrius urget. 15
³⁰ Nomina ³¹ sectatur, modo sumpta ³² veste virili

¹ Erga hos omnes beneficus, et liberalis. Ironia. Unde Tigellius intelligitur perditus, ac profusus nepos, qui hominibus inhonestis large, et profuse sua donaret. ² Tigellius est alius, sc. avarus, metuens, ne, &c. ³ Ab aliis. ⁴ Egeno. ⁵ Aliquid. ⁶ Unde victum, et amictum haberet. ⁷ Miseram, et immitem. Metaph. est à solido corporis tactu. ⁸ Tigellium, vel alium, sc. prodigum. In *hic*, et *hunc* est Polyptoton. ⁹ Interroges, diligenterque inquiras. Metaph. à nautis, qui conto, et bolide maris altitudinem explorant. ¹⁰ Amplissimum matrimonium, fortunas à maioribus sibi relictas. ¹¹ Heredibus, virisque bonis. ¹² Consumat, diminuat, amputet, et in augustum adducat, ut ad assem tandem, ut in fasciculum minutum, redigatur. Metaph. à messoribus, qui demessas segetes in manipulos, et fasciculos colligunt. ¹³ *Kαὺδς*, tanquam profusus. ¹⁴ Voracitate, satietate. ¹⁵ Synecd. gen. ¹⁶ In usuram acceptis, pro quibus merces solvitur. ¹⁷ Delicata ferula. ¹⁸ Illiberalis, avarus. Metaph. ab immunditie corporis ad animum avaritia foedatum, et maculatum. Praeterea est imperfecta, et obliqua Prosopopoeia, et prodigi,

et avari. ¹⁹ Pusilli, *μικρόψυχος*. ²⁰ Ab aliis. ²¹ Eoque nomine à scurris, ac nebulonibus tanquam liberalis laudatur. Symploce est in eodem sono ad initia, et clausulas utriusque sententiae. ²² Contra ab amicis virisque bonis tanquam avarus culpatur. ²³ Avarus ille foenerator. ²⁴ Hominis insulsi prodigique. Vide Satyr. 1. ²⁵ Fructu, et proventu usurario. Metaph. à pecoribus. ²⁶ Hic foenerator atrocissimus singulis mensibus quinque usuras à sorte, et capitali summa exigit, quae usura intolerabilis singulis viginti mensibus sortem exaequat. Moris autem erat, sub finem mensis usuras exigere. ²⁷ Sorti, *τῷ κεφαλαιῷ*. Metaph. ²⁸ Luxuriosior, et *ἀσωτοτέρης*. ²⁹ Tanto graviores ab ipso usuras solvendas impellit. ³⁰ Meton. adi. pro debitoribus futuris, à quibus quaerunt foeneratores, an velint nummos conducere, et nomina facere. ³¹ Quaerit debita adolescentium, studetque ut iunioribus foeneretur; qui ex ephaebis egressi, virili veste, ac toga modo sumpta, sub patribus avaris, qui nihil supeditare volunt, vivunt. ³² Synecd. gen. pro toga: et Meton. adi. pro adolescentibus, qui nunc primum 17. annos attrigerunt.

Sub patribus¹ duris² tironum.³ Maxime,⁴ quis non,
Iupiter, exclamat, simul atque⁵ audivit?⁶ at in se
⁷ Pro quaestu sumptum facit.⁸ Hic, vix credere⁹ possis,
¹⁰ Quam sibi non sit amicus. Ita, ut¹¹ pater ille, Terenti
¹² Fabula quem miserum¹³ nato vixisse¹⁴ fugato
Inducit, non¹⁵ se peius cruciaverit,¹⁶ atque hic.
¹⁷ Si quis nunc¹⁸ quaerat,¹⁹ quo res haec pertinet?²⁰ Illuc,
Dum²¹ vitant stulti vitia, in²² contraria currunt.
²³ Malthinus tunicis²⁴ demissis, ambulat.²⁵ Est qui²⁶
Inguen ad obscoenum subductis, usque facetus.
²⁷ Pastillos Rufillus²⁸ olet, Gorgonius²⁹ hircum.

1 Austeris, praeparcis. Metaph.
2 Non militiae tantum, sed et cuiuscumque artis aut professionis initium, primasque actiones, *tirocinium* appellamus, et *tirones*, qui rem ipsam aggressi, in principiis adhuc haerent. Hinc igitur *tirones* etiam dicti, qui iam masculi effecti, posita praetexta, ac sumpta virili toga, anno aetatis 17 desertis pueritiae studiis, forenses actiones auspicabantur. 3 O maxime Iupiter, cur non perdis istum Fufidium, tam sceleratum foeneratorem? 4 Hic oblique inducitur quidam, qui commotus intolerabili foeneratione devocat Iovem contra iniquitatem foenoris. 5 Haec tam inaudita in Rep. Romana fieri. 6 Sed dices fortasse mihi, quod Fufidius in usum suum, suum victum, et amictum pro quaestu magnitudine sumptum facit: ut, quo plura acquirat, eo etiam liberalius, et sumptuosius vivat. Occupatio est. 7 Secundum, iuxta. Ita eleganter usurpatur haec Praepositio in designanda modi, et quantitatis convenientia. Cic. *Nemo fuit, qui non me pro tuis opibus in illa tempestate defenderit.* Sic Quintil. dicit, *pro nostra facultate, et viribus.* 8 Infirmat, et removel, quod obiectum fuerat. 9 Quicumque haec mihi obiicis. 10 Quam hic Fufidius sibi infensus sit, dum per extremas sordes suum ipsius genium defraudat. 11 Memedemus. Synecd. gen. 12 Terentii comoedia Heautontimorumenos. 13 Clinia filio. Synecd. gen. 14 Quod

nimia duritia sua filium a se in Asiam proficisci compulerit. 15 Aspere vivendo, et duriter laborans, quaerens, parcens, gnato serviens; unde et fabulae nomen. *E' αὐτὸν τιμωρ μέγας*, id est, *se ipsum puniens.* 16 Quam hic foenerator Fufidius. 17 Interrogatio cum responsione. 18 Ex me Horatio. 19 Quorsum haec de Tigellio, et Fufidio a me dicta sint. 20 Illi respondebo, eo haec pertinere. 21 Fugiant, 22 Vitia currunt, id est, dum nolunt in avaritiae crimen incidere, in contrarium, sc. prodigalitatem, incidunt, et contra. 23 Mollis ille, et delicatus eques Romanus. 24 Longis, talaribus, ad talos, ad terram usque deorsum missis. Foeminarum autem non virorum est, ad talos usque vestem demittere. Quare, et apud Graecos probro ducebantur. 25 Est alius quispiam, qui ambulat tunicis, usque ad clunes sursum ductis, atque elevatis, et brevibus, quibus vix obscoenae corporis partes teguntur, movens risum, et facetus videri volens. *Facetus* est, qui facit verbis quod vult dum narrat fabellas, resque ludricras, et iocosas recitat ad curas depellendas. 26 Trochiscos, id est, massas ac globulos in formam panis redactos, ex quibus suaves odores efflantur. 27 Sic Ep. 19. l. 1. *Vina fere dulces oluerunt mane Camoenae.* Ter. Adelph. olet unguenta de meo. 28 Tetrum hirci odorem, ob sordes, et squalorem. Meton. subi.

¹ Nil medium est. Sunt qui nolint ² tetigisse, nisi ³ illas,
 Quarum ⁴ subsuta ⁵ talos tegat ⁶ instita veste.
 Contra, alius ⁷ nullam, nisi ⁸ olenti in ⁹ fornice stan-
 tem.

Quidam ¹⁰ notus homo, cum exiret ¹¹ fornice, ¹² Macte
 Virtute esto, ¹³ inquit sententia dia Catonis:
 Nam simul ac ¹⁴ venas inflavit ¹⁵ tetra libido,
¹⁶ Huc iuvenes aequum est ¹⁷ descendere; non alienas
¹⁸ Permolere uxores. Nolim laudari, inquit, 35
¹⁹ Sic me, ²⁰ mirator ²¹ cunni Cupiennius albi.
²² Audire est operae pretium, ²³ procedere recte
 Qui moechis non vultis, ²⁴ ut omni parte laborent:
 Utque illis multo corrupta dolore voluptas,
²⁵ Atque haec rara, cadat dura inter saepe ²⁶ pericla. 40
²⁷ Hic se praecipitem tecto dedit. ²⁸ Ille flagellis
 Ad mortem caesus. ²⁹ Fugiens hic decidit ³⁰ acrem

¹ Nulla apud hos mediocritas est, tantum in defectu aut excessu versantur. ² Ullam matronam. ³ Matronas. ⁴ Ad vestem candidam assuta. ⁵ Pedes. ⁶ Limbos seu lata fascia praetexta. ⁷ Amare sive tetigisse velit. ⁸ Meretricem in olido, et foedo lupanari publice profantem, versantem. ⁹ Lupanari. Iuv. Sat. 3. et sedeant hic Lenonum pueri, quocumque in fornice nati. Synecd. gen. Fornix proprie est quodvis opus, et aedificium concameratum. ¹⁰ In hac Republica. ¹¹ Et lupanari. ¹² Magis aucte. Haec phrasis locum habet praecipue in approbatione facti, laudatione, et cohortatione ad incrementum virtutis, qua dum Cato dicitur hic abusus, *καταρπικὸς* mordetur. Metaph. à mactantibus victimas, qui praeter hostiam aliis etiam rebus aras cumulabant, quod erat magis auctas facere: ubi est imperfecta Prosopopoeia Catonis, cuius hic sermo leviter repraesentatur ad exeuntem è fornice. ¹³ Inquit divina virtute praeditus Cato Censorius. Meton. adi. Cato enim Censorius, cum virum ho-

nestum è fornice egressum vidisset, illum laudavit, tanquam qui sine adulterio libidinem expleret. ¹⁴ Virilium membrorum. ¹⁵ Foeda Veneris libido. ¹⁶ In lupanar. ¹⁷ Quia subura, ubi meretrices prostabant, erat in declivi inter Esquilias, et Viminalem. ¹⁸ Violare, *μολχεύειν*. Metaph. est à molitoribus. ¹⁹ Ut ille à Catone laudatus fuit, potiusque ad matronas commeari vellem. ²⁰ Amator matronae vestitu albo amictae. Propert. Non ego sum formae tantum mirator honestae. ²¹ Synecd. mem. pro integ. matrona. ²² Considerare, o cives Romani. ²³ Nequitiam, et adulteria tua ex animi sententia succedere, id est, qui moechos odistis. Metaph. est à viatoribus. ²⁴ Quomodo omnibus periculis, omnibus malis premantur, quae patiantur. ²⁵ Utque haec voluptas infrequens contingat. ²⁶ Famae, et vitae. ²⁷ Hic adulter à tecto in subiectam terram se praecipitavit, ut insectantes effugeret. In hic, hunc, ille, illud est Polypoton. ²⁸ Alter in adulterio deprehensus. ²⁹ Crudelem maritum. ³⁰ Immanem.

¹ Praedonum in turbam. Dedit hic ² pro corpore nummos.
 Hunc perminxerunt ³ calones. Quin etiam illud
 Accidit, ut ⁴ cuidam testes ⁵ caudamque salacem
⁶ Demeteret ⁷ ferrum. ⁸ Jure omnes: ⁹ Galba negabat.
¹⁰ Tutior at quanto merx est in classe ¹¹ secunda!
 Libertinarum dico: ¹² Sallustius in ¹³ quas
 Non minus insanit, quam qui ¹⁴ moechatur. ¹⁵ At hic si,
¹⁶ Qua res, qua ratio suaderet, ¹⁷ quaque modestè
 Munifico esse licet, vellet bonus atque benignus
 Esse; daret quantum ¹⁸ satis esset: ¹⁹ nec sibi damno,
 Dedecorique foret. Verum hoc se amplectitur ²⁰ uno,
 Hoc amat, et laudat: ²¹ Matronam nullam ego tango,
 Ut quondam ²² Marsaeus amator ²³ Originis, ²⁴ ille, 55
 Qui ²⁵ patrum ²⁶ mimae donat fundumque, ²⁷ laremque:
²⁸ Nil fuerit mi, ²⁹ inquit, ³⁰ cum uxoribus unquam
 alienis.
³¹ Verum est ³⁰ cum mimis, est ³⁰ cum meretricibus: unde

1 Qui noctis tempore plateas ob-
 sident, et praetereuntes spoliant.
 2 Ne castraretur, *vel*, pro vita
 redimenda. 3 Servi militum com-
 prehendentes * * * 4 Moecho de-
 prehenso. 5 * * * Metaph. est à bes-
 tiis ad homines. 6 Praesecaret, abs-
 cinderet. Metaph. à messoribus. 7
 Cultellus ferreus. Meton. mat. 8
 Omnes iure factum id esse dice-
 bant. 9 Servius Galba, Juriscon-
 sultus, et adulter, negabat id iure
 factum esse, quod * * * 10 Me-
 lior voluptas. 11 Ordine mulierum
 altero. Metaph. à nautica discipli-
 na, ubi sunt multi navium ordi-
 nes. Ita primum populus Romanus
 in quinque classes fuerat distributus
 à Servio Tullio, ut scribit Liv. 1.
 ut diceretur homo primi, vel se-
 cundi, vel tertii census. Ad hunc
 modum Poëta facit tres ordines
 mulierum. 1. Matronarum, vel sto-
 latarum. 2. Libertinarum. 3. Ancil-
 larum: quorum primo indicat
 matremfamilias: secundo concubi-
 nam patroni, quae ipsi ministrabat:
 tertio meretricem. 12 Alius Sallus-
 tius hic intelligendus est, quam
 Sallustius historicus: nam tempo-

rum ratio repugnat. 13 Libertinas.
 14 Ingeniam alterius coniugem si-
 ve matronam adulterat. 15 Sed hic
 Sallustius si vellet bonus, et libera-
 lis esse. Est hic Epanorthosis quae-
 dam, id est sermonis anteceden-
 tis correctio, et exclamatio me-
 lius consulentis. 16 In quantum,
 quatenus illud facultates suae, qua-
 tenus illud prudentia suaderet.
 Anaphora. 17 Et quatenus eum li-
 beralem esse decet, idque modes-
 te, ne in profusionis vitium inci-
 deret. 18 Ad liberalitatem osten-
 dendam, nec patrimonium suum
 prodigeret. 19 Neque simul cum
 opibus suis honesti viri nomen
 perderet. 20 Hac re sola sibi placer,
 ob hoc unum se vehementer amat,
 et laudat, quod respondit, &c.
 Anaphora. 21 Ego Libertinarum
 tantum sectator sum. 22 Fecit. 23
 Nobilis meretricis. 24 Marsaeus. 25
 Agros paternos. 26 Nobili mere-
 trici. 27 Et domum. Meton. adi.
 idoli pro domo. 28 Rei. 29 Mar-
 saeus, libidinem suam excusare
 studens. 30 Anaphora. 31 Verum
 contra res tibi est. Respondet Ho-
 ratius.

¹ Fama malum gravius, quam res, trahit. ² An tibi abundè
 Personam satis est, non illud, ³ quidquid ubique 60
 Officit, evitare? Bonam deperdere famam,
 Rem patris ⁴ oblimare, malum est ubicumque. ⁵ Quid
 inter-
 Est, in matrona, ancilla, ⁶ peccesve ⁷ togata?
 Villius in ⁸ Fausta, Sullae ⁹ gener (hoc miser uno
¹⁰ Nomine deceptus) poenas dedit usque, superque, 65
 Quam satis est: pugnīs caesus, ¹¹ ferroque petitus,
 Exclusus ¹² fore, cum ¹³ Longarenius foret intus.
¹⁴ Huic si ¹⁵ mutonis verbis ¹⁶ mala tanta videntis
 Diceret haec ¹⁷ animus, ¹⁸ Quid vis tibi? numquid ego à te
¹⁹ Magno prognatum deponco consule cunnum, 70
 Velatumque ²⁰ stola, ²¹ mea cum conferbuit ira?
²² Quid responderet? ²³ Magno patre nata puella est.
 At quanto ²⁴ meliora monet, ²⁵ pugnantiāque istis
 Dives ²⁶ opis natura suae? Tu si modo recte
 Dispensare velis, ac non fugienda petendis 75

¹ Honesta tua existimatio maius damnum persentit, quem opes, et facultates tuae. ² An vero ad honestam famam tuendam sufficere videtur, matronae personam evitare, et in aliis mulieribus idem damnum experiri? ³ Quicquid ex sua natura nocet, malum est: qualis est mima, et libertina meretrix. ⁴ Patrimonium à patre relictum consumere, paullatim imminuere: verbum est à lima deductum, vel limo. Metaph. enim est ab aquis stagnantibus, unde gignitur limus, cuius humore nimio segetes senescunt, ac tandem intereunt. ⁵ Quid refert? ⁶ Rem, et famam tuam deperdas. ⁷ In meretrice, vulgo exposita, quae toga utebatur, ut à marronis stolatis distingueretur. ⁸ Sullae nobilis viri filia, quam stuprabat. ⁹ Non gener revera, sed ita appellatus, quod Sullae filiam stuprasset. ¹⁰ Hanc unam ob causam, quod nobilis viri filiam, et matronam appeteret:

vel, hoc nomine, sc. Faustae, quam faustam sibi eventuram sperabat Villius, prosperi nominis omine blanditus sibi. ¹¹ Ferreis armis. Meton. mat. ¹² Foribus, domo, et cubiculo. Synecd. partis. ¹³ Maritus. ¹⁴ Villio. ¹⁵ Ex verbis virilis membri. ¹⁶ In quae Villius incidit, dum matronas sectatur. ¹⁷ Ratio. ¹⁸ Quid quaeris, dum adeo furioso imperu matronas sectaris? Perfecta hic est Prosopopoeia, ubi animus Villii moechi, nomine Mentonis, sic conqueritur cum ipso Villio, se non appetere difficilem Venerem. ¹⁹ Matronali veste rectum. ²⁰ Cum mea Veneris prurigo incaluit? ²¹ Villius. ²² Sylla. Epanorthosis est Poetae contra responsionem Villii ad animum mutonis patronum. ²³ Quam tu, o Villi. ²⁴ Pravis concupiscentiis contraria. ²⁵ Suarum facultatum, et horum, quae usus exigit. ²⁶ Cum ratione illas naturae opes erogare, id est vivere.

¹ Immiscere ; ² tuo vitio rerumne labores,
 Nil referre putas ? Quare , ne ³ poeniteat te,
 Desine ⁴ matronas sectarier : ⁵ unde laboris
 Plus haurire mali ⁶ est , quam ex re ⁷ decerpere ⁸ fructus.
⁹ Nec magis huic inter niveos viridesque ¹⁰ lapillos, 80
 (¹¹ Sit licet hoc Chaerinthe ¹² tuum) tenerum est femur, aut
 crus

Rectius : ¹³ atque etiam melius persaepe togatae.
 Adde huc , quod ¹⁴ mercem ¹⁵ sine fucis ¹⁶ gestat, apertè
 Quod venale habet, ¹⁷ ostendit ; nec , siquid ¹⁸ honesti est,
¹⁹ Iactat, habetque palam, ²⁰ quaerit quo turpia celet. 85
 Regibus hic mos est ; ubi equos mercantur , ²¹ opertos
 Inspiciunt ; ne , si ²² facies (²³ ut saepe) decora,
²⁴ Molli fulta pede est ; emptorem ²⁵ inducat hiantem,
²⁶ Quod pulcræ ²⁷ clunes, breve quod caput, ²⁸ ardua cervix :
²⁹ Hoc illi recte , ³⁰ ne corporis optima ³¹ lynceis 90

1 Non confundere. 2 Nihil interesse putas, malane concupiscentia, et animi morbo, an vero rerum penuria detinearis? Dum matronas stuprare studes, cum voluptatem Veneris licitis modis explere possis, tuoque vitio appetis verita, cum licita, quae idem tibi praestare possent, in promptu tibi sint. Communicatio est Poetae cum Villio. 3 Stultitiae tuae. 4 Aliorum coniuges. 5 Ex quibus matronis. 6 Licet accipere. Metaph. ab aquis. 7 Amore. 8 Incunditatis, et utilitatis consequi. Metaph. à plantis. 9 Neque enim femur magis tenerum aut crus rectius est huic matronae nobili, et stolatae, quam deperis, quam togatae. 10 Uniones, margaritas ac smaragdos, quibus expolitur. Syn. gen. 11 Apostrophe ad Chaerinthum puerum formosum: et simul Occupatio est: *vel, si, 70 licet* est verbum, Concessio erit. 12 Ut sc. eximia tua forma huiusmodi ornamentis commendetur, *vel* uniones, et smaragdos gestare. 13 Quinetiam saepissime femur plebeiae ancillae formosius est. Correctio argumenti proximi. 14 Corporis sui. Alleg. est è continuatis Metaphoris à mercatoribus, qui merces suas interpolatas fallaces,

et fucosas exponunt, ut meretrices sua corpora. 15 Sine ullo lenocinio, quo matronae saepe turpissimos corporis naevos occultant. 16 Togata sive mercenaria venale gestat. 17 Detegit. 18 Pulcri, καλῶς in suo corpore est. 19 Nec illud venditat, omniumque oculis conspiciendum ostentat, quod faciunt matronae. 20 Nec togata quaerit illud, quomodo illa, quae in corpore turpia sunt, abscondat celetque amatores. 21 Non nudus, sed aliquo stragulo tectos. 22 Egregius corporis equorum habitus. 23 Contingere solet. 24 Debili ac tenera ungula sustentata est. 25 Seducar, decipiat emptorem equum emendi cupidum, more piscis hiantis hamo, quod non accideret, si emerret equum apertum. 26 Anaphora est. 27 Ipsis sint. 28 Erecta. 29 Hoc illi reges sapienter faciunt. 30 Ne corporis parte venustissimas in equo cernas. 31 Acutissimis tuis oculis, quales habuit Lynceus, Aphorei filius, qui etiam per arboris truncos, et per terram, usque ad inferos videre potuisse dicitur. Metaph. à Lynce, fera visus acutissimi. Cic. *Qui est tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat.*

Con-

Contemplêre oculis: ¹ Hypsaea caecior, illa,
 Quae mala sunt, ² spectes: ³ ô crus! ô brachia! ⁴ verum
 Depygis, nasuta, ⁵ brevi latere, ac pede longo est.
⁶ Matronae praeter faciem ⁷ nil cernere possis,
⁸ Caetera, ni ⁹ Catia est, ¹⁰ demissa veste tegentis. 95
 Si ¹¹ interdicta petes, ¹² vallo circumdata, (nam te
¹³ Hoc facit insanum) multae tibi tum ¹⁴ officient res:
¹⁵ Custodes, ¹⁶ lectica, ¹⁷ Ciniflones, ¹⁸ parasitae,
 Ad talos ¹⁹ stola demissa, et circumdata ²⁰ palla:
²¹ Plurima, quae ²² inuideant pure apparere tibi rem. 100
²³ Altera nil obstat: ²⁴ Cois tibi pene videre est,
 Ut nudam, ne crure ²⁵ malo, ne sit pede ²⁶ turpi:
²⁷ Metiri possis oculo latus. An tibi mavis
²⁸ Insidias fieri, pretiumque ²⁹ avellier ante,
 Quam mercem ostendi? ³⁰ Leporem venator, ut alta 105

1 Muliere vitiosos oculos habente, id est coecis oculis. 2 Ne intuearis illa, &c. 3 O crus tenerum, ô brachia candida. Exclamatio est admirantis partes togatae. 4 Exclamatio est eiusdem quaedam improbantis in togata. Verum hoc contra reprehendendum est, quod nates habeat macras, non magnas. 5 Tanquam gibbosa. 6 In matrona. 7 Non caetera membra. 8 Corporis membra. 9 Nisi forte matrona Catiae similis sit, quae propter crurum pulcritudinem, neglecto pudore, veste accincta ac subducta utebatur. 10 Ad talos usque deorsum missa. 11 Si illa amabis, quae legibus vetita sunt, matronam sc. alterius coniugem. 12 Longo vestitu, et custodibus, tanquam vallo, munita: quod statim enumerat. Alleg. è Metaphoris à castris. 13 Difficultas potiundi, quod matrona ita custodiatur. 14 Te impedient, quo minus voti tui compos fias. 15 Ut sunt custodes, à quibus matrona observatur. 16 Vehiculum, quo à servis lectariis vehitur. 17 Cinerarii, qui calamistris calefactoris crines inurunt, et crispant. 18 Mulieres assentatrices. 19 Vestis muliebris. 20 Et indumentum matronae ad pedes usque demissum, 21

Et plurima alia. 22 Prohibeant, tibi obstant, quo minus circumspicendo possis matronae stolatae corpus totum conspiciere. Metaph. ab animatis, quae moventur affectibus, ad inanimata. 23 Togata meretrix nihil impedit, quo minus eam coram intuearis. 24 Licet enim tibi illam pene ut nudam videre in bombycinis, et pellucidis suis vestibus. Synecd. spec. 25 Incurvo. 26 Magno, et deformi. 27 Ita ut aspectu tuo omne latus possis perspicere, visu certo designare, ac certam corporis quantitatem, et qualitatem exacte diiudicare. Metaph. est à Geometris, qui magnitudines, altitudines, et latitudines rerum, et locorum, decempe-dis, et aliis instrumentis dimetiuntur. 28 Adulterina pro bonis mercibus à matrona obrudi. 29 A te auferri. Verba sunt togatae mulieris, matronarum sectatorem interrogantis. 30 Amator matronarum cantat, sicut venator sectatur leporem in nive multa, et profunda, et leporem nolit capere sic positum, id est, sine labore venationis sibi appositum, sicut togata domi suae omnibus exposita est, ut ab omnibus sine labore accipi possit.

In nive sectatur, positum sic tangere nolit,
 Cantat, ¹ et apponit: meus est amor ² huic similis: nam
³ Transvolat in medio posita, ⁴ et fugientia captat.
⁵ Hiscene versiculis speras tibi posse ⁶ dolores,
 Atque ⁷ aestus, curasque graves è pectore ⁸ pelli? 110
 Nonne ⁹ cupidinibus ¹⁰ statuit natura modum? ¹¹ quem,
¹² Quid latura sibi, ¹³ quid sit dolitura negatum,
 Quaerere ¹⁴ plus prodest, ¹⁵ et inane abscindere soldo?
 Num, tibi cum fauces ¹⁶ urit sitis, aurea quaeris
 Pocula? Num esuriens ¹⁷ fastidis omnia praeter 115
 Pavonem, Rhombumque? ¹⁸ Tument tibi cum inguina,
 num, si
 Ancilla, aut ¹⁹ verna est praestò puer, ²⁰ impetus in quem
 Continuo fiat, malis ²¹ tentigine rumpi?
²² Non ego: namque ²³ parabilem amo Venerem, ²⁴ fa-
 cilemque.
²⁵ Illam, post paulo; sed pluris; si exierit vir. 120
²⁶ Gallis hanc, ²⁷ Philodemus ait: ²⁸ sibi, quae neque
 magno

1 Et leporem laboriose captum in cibum sibi apponit. 2 Venatoris, id est, sic ego consector mulieres expugnatu difficiles. 3 Contemnit ac praeterit meretrices, quas facile est habere. Metaph. ab avibus. 4 Et sectatur matronas, quas difficile est assequi. 5 His cantionibus amatoris, ad matronam venatoris amore captandam comparatis. Synecd. gen. Horatius loquitur. 6 Tetram libidinem, quae solet amatores furere. Synecd. gen. 7 Amoris incendia. 8 Expelli, profligari? 9 Hisce cupiditatibus, libidinibus. Meton. effic. 10 Praescrisit terminum, moderationem? 11 Quem modum ac finem inquirere plus hominibus prodest. 12 Quidnam natura aequo animo latura sit. 13 Si negatum ipsi, id est, si non consequatur, quidnam illud sit, quo sine suo damno, et interitu carere nequeat. 14 Quam infinitas, et inanes cupiditates sectari. 15 Et supervacaneas cupiditates, quibus facile carere licet, ab illis, quae plenae, solidae ac necessariae sunt,

separare? 16 Exsiccatur. 17 Fastidiose aspernaris, et relictis reliqua fercula. Sic Od. 5. lib. 3. *somnus agrestium Lenis virorum non humiles dormos* Fastidit. 18 Cum ad libidinem incitantur. 19 Ex ancilla natus. 20 Tuae libidinis. 21 * * * * ardentissimae libidinis stimulatione excruciar, quam Venere concessa uti. 22 Profecto non ego Horatius volo * * * * rumpi. 23 Quae facile parari potest. 24 Et parvo constat, sine magno pretio, et periculo. 25 Matronam amo, quae mihi gratificatura, dabit has tres responsiones, nempe: 1. paulo post ad me veni; 2. sed maiori pretio; 3. si vir modo exierit. Prosopopoeia ergo est mulieris carae, quae inducitur respondens adultero, quaerenti, quando ad eam sit aditurus. 26 Talem, de qua dixi, exopto Gallis, Cybeles sacerdotibus, id est, * * * * et effeminatis, qui talem possint remoram ferre, et rem tam caram emere. Synecd. spe. 27 Philosophus Epicureus. 28 Sibi eam optabat.

¹ Stet pretio, neque ² cunctetur, cum est iussa venire.
Candida, ³ rectaque sit: ⁴ munda hactenus, ut neque
⁵ longa,

Nec ⁶ magis ⁷ alba velit, quam ⁸ det natura, videri.

⁹ Haec ubi supposuit dextro corpus mihi laevum; 125

¹⁰ Ilia, et Aegeria est: do ¹¹ nomen quodlibet illi.

Nec vereor, ne, dum ¹² futuo, vir rure ¹³ recurrat:

Ianua ¹⁴ frangatur: latret canis: undique magno

¹⁵ Pulsa domus ¹⁶ strepitu ¹⁷ resonet: ¹⁸ vel pallida lecto

Desiliat mulier: miseram se ¹⁹ conscia clamet: 130

²⁰ Cruribus haec metuat, ²¹ doti deprensa, egomet ²² mi:

²³ Discincta tunica fugiendum est, at pede nudo:

Ne ²⁴ nummi pereant, ²⁵ aut pyga, aut denique fama.

²⁶ Deprendi miserum est: ²⁷ Fabio vel iudice vincam.

1 Constat. 2 Moras nectat, ut matronae. 3 Non gibbosa. 4 Ita, ad hunc usque honesti terminum sit munda. 5 Crepidarum aut calceorum altitudine. 6 Quam sit. 7 Fucosive cerussa malas candefaciens. 8 Ipsi concedat. 9 Ubi haec mulier dextram corporis sui partem lateri meo laevo supposuit, id est, cum in meis est complexibus. 10 Tunc eadem est mihi, quae Ilia Rhea, mater Romuli, Marti fuit, aut Aegeria Nympha, Numae Pompilii femina formosissima, id est, est instar mulieris formosissimae. Synecd. spec. de Aegeria vide Liv. lib. 1. ubi discas, Numam Pompilium, cum illa congressum, et colloquutum accepisse rationem sacrorum, quae Romae postea instituit. Vide et Ovid. Met. 15. et 3. Fast. 11 Formosae mulieris. 12 Amori operam do. 13 De uxoris impudicitia certior factus. 14 Ne ianua frangatur à marito, dum tardius intronmittitur. 15 Perculsa. 16 Tumultu. 17 Sonitum edat, qua-

lis est sonitus durorum corporum. 18 Neve matrona periculi magnitudine consternata. Al. *Vipallida*, id est, valde pallida: ut *vegrandis*, id est, valde grandis. 19 Ancilla aut mulier, peccati herilis conscia. 20 Ne vinciantur, et compedibus innectantur. 21 Doti suae timeat, id est, ne in adulterio deprensas à viro uxor dotem amittat. 22 Ego amator mihi ipsi metum, ne in grandia pericula incidam. 23 Non cincta, cum ita urgeor à marito: quod apud Romanos inhonestum habebatur. 24 Quibus in adulterio deprensus cogeret me redimere. 25 Aut nates meae vapulent. 26 A marito in adulterio deprehendi. Epiphonema est, ubi Poëta Philodemo acclamat, approbatque miserum esse in adulterio deprehendi. 27 Si Fabius Jurisconsultus (qui in adulterio fuit olim deprensus) sit iudex, id est, sententiam dicat in hac re, ego id defendam, et obtinebo.

SATYRA III.

Eos primum reprehendit, qui cum ad sua ipsorum vitia conniveant, in alienis videndis acumine oculorum valent. Deinde amatorum, et patrum exemplo leviora vitia in amicitia dissimulanda esse docet. Postremo ad reprehensionem Stolci Paradoxi dilabitur, quo paria esse peccata dicunt.

OMnibus ¹ hoc vitium est cantoribus, inter amicos
 Ut nunquam inducant ² animum cantare, ³ rogatis
⁴ Iniussi nunquam desistant. ⁵ Sardus habebat
 Ille Tigellius ⁶ hoc. ⁷ Caesar, ⁸ qui cogere posset,
 Si ⁹ peteret ¹⁰ per amicitiam ¹¹ patris, atque ¹² suam, non
 Quidquam ¹³ proficeret: ¹⁴ si collibuisset, ¹⁵ ab ovo
 Usque ¹⁶ ad mala ¹⁷ citaret, Iô Bacche, modo ¹⁸ summa
 Voce, ¹⁹ modo hac resonat, quae chordis quattuor ima.
²⁰ Nil aequale homini fuit illi: ²¹ saepe velut qui

¹ Haec prava consuetudo. ² In animum suum. ³ Si precibus aliquis amici rogati sint. ⁴ Non rogati ab aliquo cantare, sed sua sponte cantare incipientes, ut nunquam a canendo quiescant. ⁵ Hermogenes Tigellius ex Sardinia oriundus. ⁶ Laborabat hoc vitio cantoribus, ut nunquam cantaret rogatus; sed nullum finem cantandi faceret iniussus. ⁷ Augustus. ⁸ Synecd. gen. Fuerunt enim plures Caesares. ⁹ Qui tamen tanquam Imperator ipsum posset cogere, si nollet. ¹⁰ Ab ipso ut cantaret. ¹¹ Veteres solebant, et iurare, et obtestari nomen carissimi cuiusque sibi. ¹² Iulii Caesaris, patris sui per adoptionem, avunculi sui natura. ¹³ Per suam propriam amicitiam. ¹⁴ Ab ipso impetraret. ¹⁵ Contra si Tigellium cantandi libido cepisset. ¹⁶ Primae mensae, primo ferculo, id est, à principio coenae. ¹⁷ Usque ad poma, id est, reliqua bellaria secundae mensae, id est, coenae finem, atque ita tota coena cantabat Tigellius: nam ab ovo incipiebant, pomis desine-

bant. Alleg. est è continuatis Metaphoris ab apparatu conviviorum, et more, pro toto cantu per totum coenae spatium continuato, et hoc quoque per Synecd. pro longo, et diuturno cantu. Cic. Ep. 20. l. 9. *Integram famem ad ovum affero.* Hoc quoque positum est inter adagia in eos, qui altius repetunt aliquid, ac longius producant. ¹⁷ Clare clamaret, et recitaret carmen aliquod in laudem Bacchi, sic incipiens: Iô Bacche. ¹⁸ Acutissima ac suprema chorda. ¹⁹ Modo ac voce, quae in quatuor chordis, id est, instrumento Musico sive organo quatuor chordarum (Graeci appellant *τετραχορδον*) gravissima est. In modo iterato est Anaphora. ²⁰ Semper sibi ipsi dissimilis, inconstans fuit, nullam vitae aequalitatem retinebat. Sumptum à planis figuris Mathematicorum, ad discrepantiam, et inconstantiam animorum notandam. ²¹ Qui saepe currebat velut fugiens hostem. Anaphora est in principiis eiusdem soni repetiti.

Currebat fugiens hostem : ¹ persaepe velut qui 10
 Iunonis sacra ferret : habebat saepe ducentos,
 Saepe decem servos : modo ² Reges atque ³ Tetrarchas,
 Omnia ⁴ magna loquens. ⁵ Modo, sit mihi ⁶ mensa
 tripes, et

⁷ Concha salis puri, et toga, quae ⁸ defendere frigus,
 Quamvis ⁹ crassa, queat. ¹⁰ Decies centena ¹¹ dedisses
¹² Huic parco paucis contento: ¹³ quinque diebus
 Nil erat in oculis. ¹⁴ Noctes vigilabat ad ipsum
 Mane: diem totum stertebat. Nil fuit unquam
¹⁵ Sic impar sibi. ¹⁶ Nunc aliquis dicat mihi, ¹⁷ Quid tu?
 Nulla ne habes vitia? Immo alia, haud fortasse ¹⁸ minora.
¹⁹ Maenius absentem ²⁰ Novium cum ²¹ carperet: ²²
 Heus tu,

¹ Qui saepissime lento gradu incedebat, velut aliquis, qui Iunonis sacra dorso suo ferret, et caute, ne caderet, incederet, adeoque modo citus, modo tardus. Ita hic loquitur Poëta de Tigellio, ut Sallust. de Catilina, cuius incessus modo citus, modo tardus erat, qui moderatus esse debuisset, uti Cic. i. Offic. docet. Mos autem fuit Athenis, et alibi, sacra ferendi tardo incessu virginum, quae dicebantur *Canephorae*, quasi *Canistriferae*, *ἐντὸς κἀνὺς κἀνὺτος*; quod est *canistrum*, et *φέρω*: quod sacra modo Iunonis *canistro*, vel cista ferrent, modo Palladis. De quibus Cic. in Verrinis, et Ovid. 2. Met. *Illo forte die castae de more puellae Vertice supposito festas in Palladis arces, Pura coronatis portabant sacra canistris.* 2 Potentissimos, et magnificentissimos homines. Synecd. 3 Summos Imperatores. *Tetrarcha* est, qui quartam regni partem possidet. 4 Sublimia. 5 Dicens. Imperfecta Prosopopoeia Tigellii Sardi, qui inducitur loquens de sua frugalitate. 6 Qualis est pauperum, id est, utinam mihi tenuis, et frugalis victus contingat. Meton. subi. 7 Et in ipsa mensa concha marina mero sale, pani intrito,

sine ullo alio obsonio plena. 8 Quae possit arcere, propulsare frigus à corpore meo. Sic Od. 17. l. 1. *Defendit aestatem capellis.* Et Virg. Eccl. 7. *dum teneras defendo à frigore myrtos.* 9 Quantumlibet duro, et crasso panno contexta. 10 Si dedisses huic decies centena, sc. *millium sestertia*, quae efficiunt 25. Nostrorum coronatorum millia, id est, immensam pecuniae summam. Synecd. num. finit. pro infinito. Ter. Eun. *Plus millies iam audiui.* Iam deposita Tigellii persona, Poëta velut responderet. 11 Si quilibet dives dedisset. Synecd. 12 Tigellio sc. qui paulo ante tam parce vivebat. 13 Terminatis. 14 Integras. 15 Tam inaequale ac dissimile, quam hic Hermogenes Tigellius. 16 Occupatio est, ubi Poëta responderet obiiciendis per Dialogismum. 17 O Horati, quid nunc agis, quid de te sentis, qui tanta dicendi libertate in alterius vitia, et inconstantiam inquiris? 18 Illis, quibus Tigellius laboravit. 19 Maledicus Poëta. 20 Virum probum, et honestum. 21 Calumniis prosunderet. 22 O Maevi. Prosopopoeia est Maevii, et cuiusdam reprehensionis specie dialogismi, et exclamationis.

¹ Qui-

¹ Quidam ait, ² ignoras te? An ut ignotum ³ dare nobis
Verba putas? Egomet mi ignosco, Maenius ⁴ inquit.
Stultus, et improbus hic ⁵ amor est, dignusque ⁶ notari.
Cum tua pervideas oculis ⁷ mala ⁸ lippus inunctis, ²⁵
Cur in amicorum ⁹ vitiis tam cernis ¹⁰ acutum,
Quam aut ¹¹ aquila, aut serpens ¹² Epidaurius? At tibi
contra

Evenit, inquirant vitia ut tua rursus et ¹³ illi.
¹⁴ Iracundior est paulo, ¹⁵ minus aptus acutis
¹⁶ Naribus ¹⁷ horum hominum. ¹⁸ Rideri possit, eo quod
¹⁹ Rusticius tonso toga ²⁰ defluit, et ²¹ male laxus
In pede calceus haeret. ²² At est bonus, ut melior vir
Non alius quisquam: ²³ at tibi amicus: at ingenium ingens
²⁴ Inculto ²⁵ latet hoc sub corpore. Denique teipsum
²⁶ Concute, num qua tibi vitiorum ²⁷ inseverit olim ³⁵
Natura, aut etiam ²⁸ consuetudo mala. Namque
²⁹ Neglectis ³⁰ urenda filix innascitur agris.

¹ Amicorum ipsi astantium. ² Non novisti tua vitia, tuos mores, affectus? Meton. subi. Ter. Eun. *Isti* (Phoedria, et Chaerea) *ignorabant* te, id est, non cognoscebant tuos mores. ³ An putas te, tuamque vitam nos latere, ut te omni vitio carere censeamus? ⁴ Ipsi respondet. ⁵ Sui sc. quo aliorum vitia reprehendimus, ac nostris veniam damus, id est, philautia. Synecd. gen. ⁶ Qui reprehendatur ac notetur ignominiae nota, qua Censores eos notabant, qui quid indecentius aut dicerent, aut facerent. ⁷ Peccata, et vitia. ⁸ Tamquam lippus, cuius oculi sunt vitiosi, et aliquo collyrio oblitus. ⁹ Perspiciendis. ¹⁰ Acute, et acriter intueris, *ἐνδραχίς*. Nomen pro adverbio. ¹¹ Cuius visus acutissimus immota oculorum acie Solem intuetur, et quae nubibus vicina, quae in terra geruntur, exactissime prospicit. ¹² Draco in Epidauro, Peloponnesi urbe, id est, quivis draco. ¹³ Quos tu reprehendisti. ¹⁴ Est fortasse amicorum nostrorum quispiam ad

iram pronior. ¹⁵ Minus idoneus, ineptus propter simplicitatem ad congressus hominum urbanorum, atque nasutorum irrisorum, qui aliorum vicia sagacissime odorantur, quorum scommata ferre non potest. ¹⁶ Synecd. mem. pro integro. ¹⁷ Qui nunc vivunt. ¹⁸ Rideri etiam fortasse possit. ¹⁹ Illi imperitius, et agrestius detonso, capillisque eius inaequaliter decurtatis. ²⁰ Negligenter dependet, paulatimque ex humeris delabitur. Metaph. est ab aquis. ²¹ Nimis, valde laxus: vel sic; *et calceus laxus in pede male haeret*. ²² Anaphora. ²³ Ferendus igitur, et amandus. ²⁴ Subrustico. ²⁵ Et propterea eum feramus. ²⁶ Tanquam ollam, et vas fictile pulsando explora. Metaph. est ab his, qui aliquid latens scrutantes, se et alios excutiunt. ²⁷ Implantaverit. Metaph. à plantis. ²⁸ Assiduitas peccandi. ²⁹ Incultis. ³⁰ Herba mala, ac inutilis igne comburenda, id est, animus sine Philosophiae cultura scatet vitiis.

¹ Illuc praevertamur; amatorem quod amicae
 Turpia ² decipiunt ³ coecum ⁴ vitia, aut etiam ipsa haec
 Delectant; veluti Balbinum ⁵ polypus ⁶ Agnae. 40
⁷ Vellē in amicitia ⁸ sic erraremus, et isti
 Errori nomen ⁹ virtus posuisset honestum.
 At, ¹⁰ pater ut gnati, sic nos debemus amici,
 Si quod sit vitium, non ¹¹ fastidire. ¹² Strabonem
 Appellat ¹³ paetum pater: et ¹⁴ pullum, ¹⁵ male parvus 45
 Si ¹⁶ cui filius est; ut ¹⁷ abortivus fuit olim
¹⁸ Sisyphus: ¹⁹ hunc Varum, distortis cruribus: illum
²⁰ Balbutit Scaurum, ²¹ pravis ²² fultum male talis.
²³ Parcius ²⁴ hic vivit; ²⁵ frugi dicatur. ²⁶ Ineptus
 Et ²⁷ iactantior hic paulo est: ²⁸ concinnus amicis 50
 Postulat ut videatur. At est ²⁹ truculentior, atque
³⁰ Plus aequo ³¹ liber; ³² simplex, fortisque habeatur.
³³ Caldior est; ³⁴ acris inter numeretur. ³⁵ Opinor,
³⁶ Haec res et iungit, iunctos et servat amicos.

1 Eo nos prius vertamus, illud-
 que priori loco explicemus. Me-
 taph. à prodromis qui cursu solent
 alios praecurrere. 2 Latet, ut illa
 non animadvertat. 3 Amore. 4 Ma-
 culae. 5 Foedum, et immundum
 in naribus vitium. 6 Meretricis,
 Balbini amicae. 7 Exclamatio ve-
 hementer optantis similem amici
 errantis tolerantiam. 8 Ut amico-
 rum nostrorum vitia aut non vi-
 deremus, aut illis delectaremur.
 9 Humanitas, benevolentia impo-
 suisset. 10 Ut pater non fastidit
 vitium filii sui. 11 Contemnere.
 Sumptum à cibis insipidis, quos
 fastidimus, et respuimus. 12 Fi-
 lium luscum, oculis distortis, et
 perversis. 13 Minoribus oculis,
 quam pro ipsius natura, semi-
 clausis. 14 Puellum, pusionem,
 parvulum. 15 Valde parvus. 16 Pa-
 tri. 17 Imperfectus, non absolu-
 tus propter corporis brevitatem.
 18 M. Antonii Triumviri filius,
 qui ad staturam duorum pedum
 vix accrevit, sed ingenii acutissi-
 mi fuit. 19 Hunc qui cruribus in-
 trorsum distortis ambulat, Varum

appellat, id est, curva contrac-
 taque crura habentem. 20 Balbu-
 tiendo adblandiens appellat Scau-
 rum, id est, habentem talos ex-
 stantes, seu prominentes. 21 In-
 trorsum inversis, et tortuosis. 22
 Non recte sustentatum. 23 Tena-
 cius. 24 Amicus. 25 Homo tem-
 perans. 26 locis aptandis nimis,
 et immodicus. Unde et *ineptiae*
 dictae pro iocis ludisque. 27 Mag-
 na de se loquens, seseque osten-
 tans. 28 Suavis, et iucundus, ele-
 gans. 29 Nimis severus, et impe-
 riosus. 30 In alijs reprehendendis,
 et in veritate dicenda. 31 Sincere-
 rus, apertus, nihil dissimulans.
 32 Magnique animi, id est, qui
 omnia dicat, et faciat, quae iusta
 esse censeat. 33 Quod si calidior,
 et iracundior est, quam deceat.
 Syncope. 34 Fortes, et vehemen-
 tes. 35 Ut existimo. 36 Talis aequa-
 nimitas, et extenuatio vitiorum,
 quae in moribus amicorum nos-
 trorum cernimus, parit amicos, et
 partos semper in amicitia conser-
 vat, adeoque ipsius amicitiae est
 causa efficiens, et conservans.

At nos virtutes ipsas ¹ invertimus ; atque
² Sincerum cupimus vas ³ incrustare. ⁴ Probus quis
 Nobiscum vivit ; multum est ⁵ demissus homo : ⁶ illi
 Tardo , cognomen pingui damus. ⁷ Hic fugit omneis
 Insidias , nullique malo latus ⁸ obdit apertum :
⁹ Quum genus hoc inter vitae versetur , ¹⁰ ubi acris ⁶⁰
 Invidia atque ¹¹ vigent ubi ¹² crimina ; ¹³ pro bene sano,
 Ac non incauto , ¹⁴ fictum , astutumque vocamus.
¹⁵ Simplicior si quis (¹⁶ qualem me saepe libenter
 Obtulerim tibi ¹⁷ Maecenas ;) ut forte ¹⁸ legentem,
¹⁹ Aut tacitum appellet , quovis sermone ²⁰ molestus ; ⁶⁵
²¹ Communi sensu plane caret , inquit. ²² Eheu,
 Quam ²³ temere in nosmet ²⁴ legem sancimus iniquam!
²⁵ Nam vitiis nemo sine nascitur. Optimus ille est,

¹ Amicorum virtutes vitia interpretamur , calumniando efficiamus , ut pro vitiis habeantur. Sic *campum Invertere* fractis glebis dicitur agricola , cum alia facies illius apparet , atque fuerat prius inculti. ² Quod suapte natura purum , quod nullo vel liquore , vel odore tectum est. ³ Vitioso succo inquinare , vel , impuro tectorio foecis , ac sordium obducere , et deformare , id est , volumus viros honestos , et formosos calumniari , et notam infamiae illis inurere. Alleg. est è continuatione translationum à doliis , caeterisque vasis vitiatas , quae nostra interpretatione invidiosa iudicamus talia , cum satis per suum decus nativum niteant , nec alio cultu exteriori indigeant. ⁴ Si quis vir sinceri animi. ⁵ Ille per calumniam nimis deiectus à nobis appellatur. ⁶ Si quis in rebus despiciendis non adeo acutus est , eum appellamus pinguem , id est , hebetem , et stupidum. ⁷ Si alius quispiam cautus est adversus hominum fallacias. ⁸ Et nulli calumniae latus aperit , opponit , offert sive ostendit , neque lividis hostibus satis obtrectandi causam praebet. Alleg. à cautis militibus vel gladiatoribus , qui rectum sartumque corpus servant adversus pe-

ditiones antagonistarum. ⁹ Cum hic cautus homo , et prudens versetur in aula inter eiusmodi homines , qui maxime aliis invident , eosque assidue criminantur. ¹⁰ Anaphora est cum Epistrophe. ¹¹ Dominantur. ¹² Criminationes. ¹³ Pro cauto , et prudente. ¹⁴ Simulatorem. ¹⁵ Si quis contra sit apertus , omnique doli expers : ut supra , simplex , *fortisque habeatur* : opponitur duplici , vafro , et callido. ¹⁶ Ut simplex potius , quam fictus , et versutus videar. ¹⁷ Apostrophe est ad Maecenatem , cui simplicitatem suam praedicat. ¹⁸ Amicum suum. ¹⁹ Aut cogitabundum , ferisque rebus intensum interpellat. Al. *impellat*. ²⁰ Sine observatione temporis importunus. ²¹ Iudicio. ²² Exclamatio est commiserantis tantam imprudentiam legis sancienda , et iam latae. ²³ Inique. ²⁴ Gravissimam consuetudinem calumniandi nobis imponimus , et confirmamus , dum alios reprehendimus , et ab aliis vicissim reprehendimur : cum satius esset iis ignoscere , ut illi vicissim nobis ignoscerent. ²⁵ Talem quoque naturae vitiositatem Propertius memorat. *Uniquique dedit vitium natura creato.*

Qui¹ minimis² urgetur. Amicus dulcis, ut aequum est,
³ Cum mea compenset vitiis bona: pluribus⁴ hisce, 70
 (Si modo plura mihi⁵ bona sunt) inclinet, amari
 Si volet: hac⁶ lege⁷ in trutina ponetur eadem.
 Qui, ne⁸ tuberibus propriis offendat amicum,
⁹ Postulat; ignoscat¹⁰ verrucis illius. Aequum est
 Peccatis veniam poscentem,¹¹ reddere rursus. 75
 Denique,¹² quatenus¹³ excidi penitus vitium irae,
¹⁴ Caetera item nequeunt stultis haerentia: cur non
¹⁵ Ponderibus, modulisque suis ratio utitur? ac,¹⁶ res
¹⁷ Ut quaeque est, ita¹⁸ suppliciis¹⁹ delicta²⁰ coërcet?
 Si quis eum servum,²¹ patinam qui²² tollere iussus, 80
²³ Semesos pisceis, tepidumque²⁴ ligurierit ius,
 In cruce suffigat;²⁵ Labeone insanior, inter
²⁶ Sanos dicatur.²⁷ Quanto hoc furiosius atque
 Maius peccatum est? paullum²⁸ deliquit amicus;

¹ Vitiis. ² Premitur, oneratur, id est, qui quam minimum est viciosus. ³ Cum meas virtutes cum vitiis, quae reprehendenda sunt, ex aequo una ponderat. Alleg. est ab his, qui res appendunt aestimationis causa, ut amici similiter metiantur mores amicorum suorum, atque ipsi velint suos remittere sibi. ⁴ In hasce meas virtutes, quae sunt vitiis plures, inclinet, id est, his virtutibus faveat. ⁵ Quam mala, et vitia. ⁶ Conditio-
 ne. ⁷ In eadem benevolentiae, et aequanimitatis libra à me ponderabitur, id est, eandem humanitatis conditionem erga ipsum adhibebo. ⁸ Grandioribus vitiis sive peccatis, Alleg. *Tubera* proprie sunt tumores terrae. ⁹ Vult, cupit. ¹⁰ Exiguus peccatis sive vitiis alterius amici. *Verruca* est proprie caruncula callosa: item tuberculum corporis per similitudinem loci in monte editi, et aspectu. ¹¹ Veniam aliis, qui in ipsum deliquerunt. ¹² Quoniam. Sic Od. 24. l. 3. quatenus. *Heu nefas. Virtutem incolumem odimus.* Disputat contra Stoicorum dogma, qui dicunt, Omnia peccata esse paria. ¹³ Ex

hominum animis extirpari. ¹⁴ Et caeteri pravi affectus, qui stultis hominibus adhaerent. ¹⁵ Cur non prudentia aequo rationis moderamine, et iudicio omnia peccata ponderat, et metitur, graviane an levia, magna an parva sint, ut poene sint peccatis aequales? Iteratur Allegoria à ponderibus quantitate disparibus. ¹⁶ In quo peccatur. ¹⁷ Parva vel magna. ¹⁸ Parvis vel magnis poenis. ¹⁹ In illa re. ²⁰ Cohibet, et punit? ²¹ Vas escarium. ²² E mensa, et alio deferre. ²³ In patina à domino, et convivis ²⁴ Iusculum de patina. leviter exorbuerit, et consumpserit. Metaph. est à suavitate eduliorum. *Ligurire*, ἀπὸ οὐ ληγυρῆς, quod *suave* significat, est eleganter, et more senum multo cum fastidio suaviora quaeque degustare. Unde *abligurire bona*, pro suavis escis consumere. ²⁵ Furiosior M. Antistio Labeone, Iurisconsulto contumaci ac importuno, qui multa nimis libere in Augustum dixit. Vide Suet. in Aug. c. 54. ²⁶ Sapientes. ²⁷ Quod fecit dominus, quam servus. ²⁸ Levi peccato te offendit.

Quod

Quod nisi ¹ concedas, habere ² insuavis, acerbus: 85
 Odisti, et fugis, ut ³ Drusonem debitor ⁴ aeris:
⁵ Qui, nisi ⁶ quum tristes ⁷ misero venere ⁸ Calendae,
⁹ Mercedem, aut ¹⁰ nummos ¹¹ unde unde extricat: ¹² amaras,
¹³ Porrecto iugulo, historias ¹⁴ captivus ut ¹⁵ audit.
 Comminxit lectum ¹⁶ potus; ¹⁷ mensave ¹⁸ catillum 90
 Evandri manibus ¹⁹ tritum ²⁰ deiecit; ²¹ ob hanc rem,
 Aut ²² positum ante mea quia pullum in parte catini
 Sustulit esuriens; ²³ minus hoc iucundus amicus
 Sit mihi? Quid faciam, si furtum fecerit, aut si
²⁴ Prodiderit commissa fide, ²⁵ sponsumve negarit? 95
²⁶ Queis ²⁷ paria esse fere placuit peccata, ²⁸ laborant,
 Cum ventum ²⁹ ad verum est: ³⁰ sensus, ³¹ moresque re-
 pugnant,

Atque ipsa utilitas, iusti ³² prope mater et aequi.
 Quum ³³ prorepserunt ³⁴ primis animalia terris,

¹ Ignoscas levi amicorum vicio.
² Truculentus. Asyndeton. ³ Foeneratorem acerbum pessimumque historiarum scriptorem, qui cum sua nomina exigeret à debitoribus, nec illi essent solvendo, cogeantur velut captivi ineptas eius historias audire, quae poena illis erat longe gravissima, id est, vitas ut hominem exosum. ⁴ In foenus sumpti. Meton. mat. pro nummis ex aere factis, et cusi. ⁵ Debitor aeris. ⁶ Ingratae debitori, debitorem tristem efficientes. Meton. effecti pro effic. ⁷ Debitori. ⁸ Cuiusque mensis, quibus foenus exigitur. Vide Epod. 2. ⁹ Usuram. Sic Sat. 2. *Quinas hinc capiti mercedes exsecas.* ¹⁰ Sortem, et capitalem summam. ¹¹ Undecumque potest, expedit, et corradit. Metaph. est ab impedimentis pedum solutis. ¹² Indocte scriptas, et ob id ingratas. ¹³ Qui iugulari maluissent, quam Drusonis historias audire. ¹⁴ Et iam iugulandus, cum omni morte acerbior sit huiusmodi ingratae rei auscultatio. ¹⁵ Drusonem recitantem. ¹⁶ Amicus meus ebrius. ¹⁷ E mensa. ¹⁸ Exiguum escarium vas. ¹⁹ Antiquissimum, quo Evander, antiquissimus Aboriginum rex, Pallan-

tis, Arcadiae regis, nepos, aliquando usus est. ²⁰ Per imprudentiam, et in pavimento fregit. ²¹ Quia catillum deiecit. ²² Antepositum, ante me positum. ²³ An ob ipsum minus gratus amicus esse mihi debeat, quod pullum in mea catini parte positum comedit? Illud quidem extremae esset dementiae. ²⁴ Arcana, quae fidei eius commissa fuerunt, remere effutierit. ²⁵ Promissum aliquod à se. ²⁶ Stoicis. ²⁷ Inter se aequalia esse, et eodem supplicio omnia punienda. ²⁸ Stoici anxii, ac solliciti sunt, dubitant, inque summa difficultate versantur. ²⁹ Ad veri inquisitionem, et probationem. ³⁰ Communis hominum sensus. ³¹ Et iudicium hominum reclamitat, qui aliter furem, aliter homicidam puniunt. ³² Quae sola est quasi causa, et origo omnis iuris, ac legum. Metaph. est à parentibus. ³³ In lucem. Metaph. est à ventre gradientibus, ad imbecillitatem primorum hominum in ortu indicandam. Probare nititur, quomodo ex utilitate iura, ac leges paullatim prodierint. ³⁴ Prima animalia, id est, homines. Hypallage, et Synecd. gen.

Mutum, et turpe ¹ pecus, ² glandem, atque ³ cubilia
propter, 100

Unguibus, et pugnis, dein fustibus, atque ita ⁴ porro
Pugnabant armis, quae post fabricaverat ⁵ usus:

Donec verba, quibus ⁶ voces ⁷ sensusque notarent,

Nominaque invenère. Dehinc ⁸ absistere bello,

⁹ Oppida coeperunt munire, et ¹⁰ ponere leges; 105

Ne quis fur esset, ¹¹ neu latro, neu quis adulter.

¹² Nam fuit ante Helenam ¹³ cunnus teterrima belli

Causa: sed ignotis ¹⁴ perierunt mortibus illi,

Quos ¹⁵ Venerem incertam ¹⁶ rapienteis, more ferarum,

¹⁷ Viribus editior caedebat, ut in grege taurus. 110

¹⁸ Iura inventa metu iniusti fateare necesse est,

Tempora si ¹⁹ fastosque velis ²⁰ evolvere mundi.

Nec natura ²¹ potest iusto ²² secernere iniquum,

²³ Dividit ut bona diversis, fugienda petendis:

1 Veluti pecus rationis, et orationis expertus. Metaph. à bestiis, ad rudes, et rationis, et articulati sermonis expertes homines significandos. 2 Propter glandes, quae erant hominum primorum cibus. 3 Antra, locum ubi cubarent. 4 Post temporis intervallum. 5 Utilitas, indigentia invenerat. 6 Axiomata, enuntiationes, id est, integras sententias. Synecd. memb. pro integro. 7 Animique cogitationes exprimerent, significarent. 8 Abstinerere à bello eorum sc. consilio atque opera, qui prudentia praecelebant. Vide Cic. l. i. de Invent. et l. i. de Orat. 9 Urbes. *Oppida* dicta sunt, quod opem darent: *vel*, quod eo opes suas homines conferant. 10 Condere leges, *τι θεσπίζω μὲν*. 11 Neve. Anaphora. 12 Nam non prima Helena fuit adultera, neque omnium prima à Paride rapta: quia ante Helenam fuerunt aliae mulieres, quae belli deterrimas causas praeberunt, ut Iô rapta à Phoenicibus, Europa ablata à Cretensibus, Medea asportata à Graecis. Sed his longe antiquius fuit illud, quod ortum fuit inter liberos Iacobi Patriarchae,

et Sychemitas, propter Dinam ipsius Iacobi filiam. 13 Mulieres formosae. Synecd. memb. 14 Quia scriptoribus caruerunt. 15 Amorem in mulierem communem, omnibus expositam, non certi mariti. Meton. effic. 16 Hoc verbo significatur impetus libidinis prurientis in mare in primam quamque mulierem. 17 Ut taurus in armento robustior alios cornibus incursat, et fugat: sic vir altior ac membris robustior alios pulsabat, sibi que imperium usurpabat. 18 Leges inventas esse propter utilitatem incommodi metu. Concludit Horat. iura non natura, sed utilitate valere, et constare. 19 Historias, annales sive chronica. Synecd. spec. *Fasti* libri sunt, in quibus totius anni, rerumque, quae per totum annum gestae sunt, fit descriptio. 20 Explicare, aperire, et ita perlegere: quod veteres corticibus arborum conscriberent, quos complicabant. 21 Sc. *ita*. 22 Discernere, distinguere iniustum à iusto. Epistrophe est eiusdem soni in clausulis sententiarum. 23 Quandoquidem potest separare bona à malis.

¹ Nec vincet ratio hoc ; ² tantundem ut peccet , ³ idem-
 que , 115
 Qui teneros ⁴ caules alieni ⁵ fregerit horti,
⁶ Et qui nocturnus Divum sacra legerit. ⁷ Adsit
 Regula , ⁸ peccatis quae poenas irroget aequas:
 Ne ⁹ scutica dignum , horribili ¹⁰ sectere flagello.
¹¹ Nam ut ferula caedas meritum maiora subire 120
 Verbera , non vereor ; cum dicas esse ¹² pareis res
 Furta ¹³ latrociniiis , ¹⁴ et magnis parva mineris
 Falce recisurum simili te , si tibi regnum
¹⁵ Permittant homines. ¹⁶ Si dives , qui ¹⁷ sapiens est,
 Et sutor bonus , et solus formosus , et est rex ; 125
¹⁸ Cur optas , quod habes ? ¹⁹ Non nosti quid ²⁰ pater,
 inquit ,
²¹ Chrysippus dicat : Sapiens crepidas sibi nunquam,
 Nec soleas fecit : sutor tamen est sapiens. ²² Quo ?
 Ut , quamvis ²³ tacet Hermogenes ; ²⁴ cantor tamen , atque
 Optimus est modulator ; ²⁵ ut Alfenus ²⁶ vafer , omni 130
 Abiecto instrumento ²⁷ artis , clausaque ²⁸ taberna,

¹ Nec unquam ratio hoc evincet, probabit, demonstrabit. ² Ut tam graviter peccet. ³ Peccatum admittat. ⁴ Brassicarum, vel aliorum olerum. ⁵ Id est, leve furum commiserit. ⁶ Et qui nocturne res sacras furatus fuerit, sacrilegium admiserit. ⁷ Itaque cum peccata aequalia non sint, adsit aliqua iustarum legum certa norma. Sumptum est ab Architectis, qui regunt longitudines regulis, ac lineis, ut altitudines perpendiculis, et angulos normis. ⁸ Quae poenas parvas parvis, magnas magnis peccatis imponat. ⁹ Istum, qui loro caedi dignus sit. Vox greca est: *σύντρος* enim *corium* significat. ¹⁰ Insecteris, id est, ne illum, qui leve peccatum admisit, magno supplicio afficias. ¹¹ Nam non vereor, ne non caedas ferula meritum subire, id est, pati maiora verbera, id est, mihi certum est te leniter castigaturum eum, qui vel maximo supplicio dignus est. Apostrophe est ad

Stoicum aliquem per Dialogisimum. ¹² Aequales. ¹³ Cum violentis direptionibus. ¹⁴ Et cum mineris te parva peccata cum magnis una eademque poena velle excidere, et punire. ¹⁵ Gubernandum concedant. ¹⁶ Irridet Stoicorum paradoxon. nempe sapientem esse omnia. ¹⁷ Sapiens est sutor bonus, inquit Stoicus. ¹⁸ Cur optas ut tibi regnum permittant homines? ¹⁹ Respondet Stoicus. Brevis Prosopopoeia Chrysippi, qui inducitur describens sapientem. ²⁰ Humanae sapientiae magister. Translatum à procreantibus. ²¹ Zenonis discipulus. ²² Quomodo hoc esse potest? Sc. potentia sutor est, non actu. Nunc persona Chrysippi deposita, eandem descriptionem fusiùs explicat. ²³ Tigellius non canit. Occupatio est obiicienda horum inertiae. ²⁴ Potest tamen canere. ²⁵ Ut, quamvis Alfenus, &c. ²⁶ Callidus. ²⁷ Sutoriae. ²⁸ In qua artem illam exercuerat, id est, sutrina. Synecd. gen. pro spec.

¹ Su-

¹ Sutor erat: ² sapiens operis sic optimus omnis
 Est opifex, ³ sic rex solus. ⁴ Vellunt tibi barbam
 Lascivi pueri, ⁵ quos tu nisi ⁶ fuste coërces,
⁷ Urgeris turba circum ⁸ te stante: miserque 135
⁹ Rumperis, ¹⁰ et latras magnorum maxime regum.
 Ne longum faciam: dum tu ¹¹ quadrante lavatum
¹² Rex ¹³ ibis; neque ¹⁴ te quisquam ¹⁵ stipator, ineptum
 Praeter ¹⁶ Crispinum sectabitur, et mihi dulces
 Ignoscent, si quid peccavero ¹⁷ stultus, amici: 140
¹⁸ Inque vicem illorum patiar delicta libenter,
¹⁹ Privatusque magis vivam ²⁰ te rege beatus.

¹ Tamen sutor adhuc erat. Hic Alfenus Cremonensis fuit, qui ex sutore Iurisconsultus clarissimus evasit. ² Sic etiam sapiens solus est optimus opifex omnium artium, et scientiarum. ³ Anaph. ⁴ Adeo stulte loqueris, o Stoice, ut te petulantes Epicureorum pueri sibi deridendum propinent, tibi que illudant. ⁵ Pueros. ⁶ Nisi baculo tuo, quo tanquam sceptro regio uteris, à te, ut canes latrantes, abigis. ⁷ Urgeberis, et illuderis à multitudine hominum. ⁸ Tanquam fatuum, et insanum. ⁹ Rumperis iracundia vel dolore. ¹⁰ Et canis instar latrabis, et assidue exclamabis, o magnorum regum maxi-

me Iupiter, cur non perdis hanc puerorum petulantiam? Sumptum est à canibus. Est et Enallage temporis. ¹¹ Pro quadrante, vilissima mercede, balneatori debita, quarta parte assis. ¹² Tanquam rex. ¹³ Ad balneum. ¹⁴ Tantum regem. ¹⁵ Satelles, comes. ¹⁶ Stoicum. ¹⁷ Tanquam stultus, per stultitiam. ¹⁸ Et vicissim, si quid illi peccaverint, non indignabor. ¹⁹ Et non rex. ²⁰ Qui te Regem putas. Q. d. Quemadmodum sapiens non est dicendus Rex, qui unicuique habet stipatorem: sic peccata non possunt esse paria, si quaedam sint venia digna.

SATYRA IV.

Lucillum veteres Comicos Graecos sequuntur, mordacem fuisse ait. Sua autem scripta non itidem legi ostendit, cum bona pars hominum, sibi vitii allculus conscia, se ibi perstringi sciant. Se alioqui virulentia carere, ac tantum iocose, et velut paterna quadam castigatione ad deterrendos à vitiis homines uti profitetur.

¹ **E**Upolis, atque Cratinus, Aristophanesque Poëtae,
 Atque alii, quorum Comoedia prisca ² virorum est,
 Si quis erat dignus ³ describi, quod malus, aut fur,

¹ Hi tres Comoediae veteris scriptores egregii fuerunt in castigandis hominum vitiis. ² Atque alii virorum, id est, viri quorum Comoedia est vetus, id est, et reli-

qui Comoediae veteris scriptores. ³ Qui in Comoedia describeretur, et notaretur: Hellenismus. Sic Virg. Eccl. 5. et erat tum dignus amari.

Quod

Quod moechus foret, aut ¹ sicarius, aut alioqui
² Famosus; ³ multa cum ⁴ libertate ⁵ notabant. 5
⁶ Hinc omnis pendet ⁷ Lucilius, ⁸ hosce sequutus,
⁹ Mutatis tantum pedibus, numerisque; ¹⁰ facetus
¹¹ Emunctae naris, ¹² durus componere versus:
 Nam fuit hoc ¹³ vitiosus: in hora saepe ducentos,
¹⁴ Ut magnum, versus ¹⁵ dictabat, ¹⁶ stans pede in uno. 10
¹⁷ Quum flueret lutulentus ¹⁸ erat quod tollere velles:
¹⁹ Garrulus, atque piger scribendi ²⁰ ferre laborem;
²¹ Scribendi recte; ²² nam ut multum, nil moror. ²³ Ecce

1 Subdolus percussor. *Sica*, à secundo dicta, erat gladius brevis, quo facile occulto gratatores olim utebantur. Hinc proprie quidam, qui sica hominem occiderint, *sicarii* appellantur. 2 Infamis, malae famae, propter flagitiosam vitam male audiens, de quo male loquuntur omnes. Sic Od. 3. l. 3. *Iam nec Lacenae splendet adulterae Famosus hospes.* Fama, quae nihil aliud, quam communis de aliquo populi opinio est, in bonam, et malam partem accipitur: *famosus* semper pro infami. Hinc *mulieres famosae*, id est, probrosae. 3 Magna. 4 Dicendi licentia. 5 In Comoediis suis describebant, reprehendebant. Quales Athenis fuisse commemorant Cleonem, Cleophantem, Hyperbolum, homines improbos, et seditiosos. 6 Ab hac prisca Comoedia, eiusque scriptoribus, eorumque libertate, et licentia quemque vitio notandi Lucilius dependet, in eoque munere totus est, ut in locum veterum Comicorum subrogatus videatur. 7 Cognomine Bassus, eximius Satyricus apud Romanos. 8 Comoediae veteris scriptores imitatus. 9 Quia, cum illi puris iambis scripserint, hic Hexametris versibus poema suum absolvit. 10 Poeta. 11 In aliis irridendis, et castigandis satis ingeniosus, acri iudicio. Metaph. est à corpore ad acerrimum mentis iudicium. 12 In versibus suis numeris pedibusque

aptandis asper erat, ut qui nullo studio, et labore versus suos formaret. Metaph. est, pro ingenio non satis bene nato ad poësin politioem. 13 In hoc ipso reprehendus, quod duos versus componeret, eosque temere ac sine ratione profunderet. 14 Velut magnum quiddam illud esset, et singulare ingenii decus. 15 Amanuensi suo. 16 Nullo labore, et tempore brevissimo. 17 Quamvis instar praecipitis fluvii, coenum ac sordes secum trahentis, invenustos versus profunderet. E multiplicata Metaph. est Allegoria à turbidis, et coenosis torrentibus, tam ad notam compositioni, quam invenustae materiae Satyricae inurendam. 18 Tamen in illis erat aliquid, et occurrebat, quod inde tibi sumeres, exciperes, et probares sive extollerēs. 19 Alioqui superfluum in plerisque, et ineptus erat. 20 Piger in ferendo labore. Hellenismus. 21 Ut, inquam, recte scriberet. Anaphora est, atque simul *ἐπανάφθωσις* sive correctio quaedam dicti prioris. 22 Scripserit, multosque libros carminibus suis impleverit, nihili aestimo, et pro illo ne manum quidem verterim: quia qualitatem ac bonitatem scriptionis, non quantitatem in Poëta requiro. Virg. Aen. 5. *hec dona moror.* 23 Ostendit Poëta non deesse, qui hoc ipso magnopere sibi placeant, aliosque prae se contemnant. Accessus ad Prosopopoeiam Crispini.

Cris-

Crispinus ¹ minimo me provocat: ² accipe, si vis,
³ Accipe iam tabulas. Detur nobis ⁴ locus, hora, 15
⁵ Custodes: videamus ⁶ uter plus scribere possit.
⁷ Dī bene fecerunt, ⁸ inopis me, quodque pusilli
 Finxerunt ⁹ animi, raro et perpauca loquentis.
 X ¹⁰ At tu conclusas ¹¹ hircinis ¹² follibus auras,
¹³ Usque laborantes dum ferrum molliat ignis, 20
 Ut mavis, ¹⁴ imitare. Beatus ¹⁵ Fannius, ¹⁶ ultro
 Delatis capsis, et imagine: ¹⁷ quum mea nemo
¹⁸ Scripta legat, vulgo recitare timentis, ob hanc rem,
¹⁹ Quod sunt, quos ²⁰ genus hoc minime iuvat, utpote
 plures

²¹ Culpari dignos. ²² Quemvis media erue turba: 25
²³ Aut ob avaritiam, aut ²⁴ misera ambitione ²⁵ laborat:
²⁶ Hic nuptarum insanit amoribus, ²⁷ hic puerorum:

¹ Sc. *digito*, quo sese tantum valere indicat, quantum ego toto corpore, id est, arroganter, et contemptum me in certamen provocat, tanquam nullo negotio prostraturus. ² Et inquit, o Horati, accipe, &c. Iam inducitur Crispinus provocans Horatium, sed sine nota recessus: et est ἀνακρίνωσις quaedam κατὰ τὴν παρρησίαν per licentiam dicendi, qua Crispinus temere provocat nostrum Poëtam ad certamen Musicum. ³ Quod ad me attinet, ego accipiam tabulas ceratas. ⁴ In quo scribamus. ⁵ Observatores addantur, qui nos observent, ne quid suffuremur, aut aliena opera utamur. Cic. Custodem (inquit) Tullio me apponite. ⁶ Nostrum, ego an tu. ⁷ Exclamatio est Poëtae admirantis providentiam Deorum, qui in illo pusillo animum, et taciturnitatem ingenerarint. ⁸ Curtae supellectilis. ⁹ Sc. *hominem*. ¹⁰ O Crispine. Permissio est per Allegoriam e perpetuis Metaphoris à fabrilibus operis, quae deductione, et contractione follium taurinorum flatu excitant flammam ad molliendum ferrum: unde videretur à follibus inflatum Crispini pectus, et ex auris eius-

dem vanae cogitationes intelligi, ut levitatem, tumorem, et vanitatem talium versuum indicaret. ¹¹ Ex hircino corio factis. ¹² Fabrorum ferrariorum. ¹³ Auras semper flantes, dum ignis vehementiam excitant. Nam cum cessat faber, non turgent folles, neque vento inflati sunt. ¹⁴ Inani tua ventositate, ut tibi collibitum fuerit, imitare. ¹⁵ Poëta loquacissimus. ¹⁶ Utpote cui Senatus populusque Romanus non petenti, sed sponte detulit capsas, quibus libri eius in Augusti bibliotheca conservarentur, et imaginem in aede Apollinis, et Musarum collocandam. ¹⁷ Cum nemo legat scripta mei timentis recitare ea vulgo. Primitivum in possessivo. ¹⁸ Carmina mea, et Satyras, quibus aliorum mores pravi carpuntur. ¹⁹ Homines pravi, avari, ambitiosi, adulteri, et impii. ²⁰ Hoc genus poematis, sc. Satyrae. ²¹ Qui culpentur. ²² De medio populo quemvis in medium producto, tibi elige. ²³ Anaphora. ²⁴ Sollicita, quae candidato prensantes miseria afficit. Meton. effe. pro effe. ²⁵ Alterutri vitio deditus est. ²⁶ Alius est adulter, qui matres familias tantum sectatur. Anaphora, et Polypoton. ²⁷ Alter.

¹ Hunc capit argenti splendor : ² stupet Albius ³ aere:
Hic ⁴ mutat merceis surgente à Sole, ⁵ ad eum, quo
⁶ Vespertina tepet regio : ⁷ quin per mala praeceps 30
Fertur, uti pulvis collectus ⁸ turbine; ne quid
⁹ Summa deperdat metuens, aut ¹⁰ ampliet ut rem.
¹¹ Omnes hi metuunt ¹² versus: odere ¹³ Poëtas.
¹⁴ Foenum habet in cornu: longe ¹⁵ fuge. Dummodo risum
¹⁶ Excutiat sibi, non hic cuiquam parceret amico: 35
Et quodcunque semel ¹⁷ chartis illeverit, omneis
¹⁸ Gestiet à forno redeunteis scire, ¹⁹ lacuque,
Et pueros, et anus. ²⁰ Agedum pauca ²¹ accipe contra.
Primum ego me illorum, ²² dederim quibus esse Poëtas,
²³ Excerptam numero. Neque enim ²⁴ concludere versum 40

¹ Alium argentea vasa delectant.
² in stuporem datur, eaque supra modum amat, demiratur. Virg. Georg. 2. *Hic stupet attonitus rostris.* Metaph. à laborantibus apoplexia, vel ab ictis fulmine attonitis. ³ Statuis ex aere Corinthio factis. Meton. mat. ⁴ Ab ortu usque ad occasum negotiatur, mercaturam facit emendo, permutando varias merces. Virg. Eccl. 4. *nec Pontica pinus.* Mutabit merces. ⁵ Usque ad eum Solem, id est, occidentem. ⁶ Occidentalis mundi plaga. ⁷ Quin etiam per molestias, dolores, vitaeque discrimina praecipiti cursu agitur. *Ε' πρὸς τὴν αἰσῶν* est correctio prioris orationis rem non satis exprimentis. ⁸ Vento concitatus. ⁹ Ne quid mercator ille deperdat, demat de summa divitiarum collecta, id est, de bonis congestis. ¹⁰ Augeat divitiarum suarum summam, rem familiarem. ¹¹ Omnes improbi, et vitiosi homines. ¹² Satyricos, id est, mordaces. ¹³ Satyricos talia reprehendentes. ¹⁴ Nempe qui aliquo Poëta Satyrico conspecto, et obviam facto, continuo exclamant: hic homo, tanquam bos cornu petens, foenum in cornu appensum habet, in signum, ut homines ab illo sibi caveant. Prosopopoeia est imperfecta cuiusdam adversarii quatuor versibus, et hemistichio comprehensa, et per Allegoriam trac-

tata à bove cornu petente (cuius cornibus foenum alligabant Romani, ut sibi ab illo caverent homines in via forte occurrentes) ad maledicentiam Poëtae notandam, ¹⁵ Hunc vita. ¹⁶ Qui adeo ridiculorum dictorum cupidus est, ut dum aliquid false in alium dicat, et tanquam cachinno risum ad suam voluptatem moveat, nulli amico parceret. ¹⁷ Chartis inscripserit, in alium ridicule scripserit, et quodammodo chartas polluerit infamiae nota. Sumptum ab inducentibus aliquid liquidum corpori. ¹⁸ Cupiet, ut omnes à forno, ubi panis coquitur, id est, à pistrino redeuntes sciant. ¹⁹ Ubi aqua hauritur. *Lacus* erant Romae publici, quibus aqua continebatur ad usum populi. *Lacus* est etiam vas amplissimum, ubi calcantur uvae. ²⁰ Respondet Horatius ad ea, quae in Satyrarum scriptores dicta fuerant. ²¹ A me, meque vicissim tibi respondentem audi. ²² Concesserim Poëtarum nomen. Sic Cic. 4. Acad. *Quis tibi dederit, aut Deum omnia posse.* ²³ Excipiam ex numero, id est, me Poëtam esse nego. Sumptum est ab iis, qui inter flores, fructus, et lanas carpunt praestantiores. Sic Ter. in Phorm. *Tu id, quod boni est, excerpis: dicitis, quod mali est.* ²⁴ Suis certis mensuris ac pedibus claudere.

Dixeris ¹ esse satis : neque, si quis scribat, ² uti nos,
³ Sermoni propiora, putes hunc esse Poëtam.
⁴ Ingenium ⁵ cui sit, cui mens diviniior, atque os
 Magna sonaturum, ⁶ des nominis huius honorem.
 Idcirco ⁷ quidam, ⁸ comoedia ⁹ necne poëma
 Esset, ¹⁰ quaesivere : quod ¹¹ acer spiritus, ac vis,
¹² Nec verbis, nec rebus inest nisi quod ¹³ pede certo
¹⁴ Differt sermoni ; ¹⁵ sermo merus. ¹⁶ At ¹⁷ pater ¹⁸ ar-
 dens
¹⁹ Saevit, quod meretrice ²⁰ nepos * insanus amica,
 Filius ; ²¹ uxorem grandi cum dote recuset :
 Ebrius et (magnum quod dedecus) ambulet ²² ante
 Noctem ²³ cum facibus. Numquid ²⁴ Pomponius istis
 Audiret ²⁵ leviora, ²⁶ pater si viveret ? Ergo
 Non satis est puris versum ²⁷ perscribere verbis :
²⁸ Quem si ²⁹ dissolvas, quivis ³⁰ stomachetur eodem
 Quo ³¹ personatus pacto pater. ³² His, ego quae nunc,
 Olim ³³ quae scripsit Lucilius, eripias si
³⁴ Tempora certa, modosque, et quod prius ordine ver-
 bum est,

1 Ad Poëtae nomen consequen-
 dum. 2 Scribimus. 3 Similiori ser-
 moni quotidiano, et solutae ora-
 tioni, quam versibus. 4 Rebus in-
 veniendis accommodatum. 5 Ana-
 phora. 6 Ut Poëta nominetur. 7
 Grammatici. 8 Ex qua hae Saty-
 rae nostrae initio natae sunt. 9
 Quia Comicoꝝ Senarii prosae
 orationi similes sunt. 10 Disputa-
 verunt. 11 Ardens, et vehemens
 spiritus. Ab animatis sumptum ad
 Poëticam vehementiam, et com-
 motionem. 12 Anaphora. 13 Defi-
 nito numero, et mensura. 14 Dis-
 tat ab oratione soluta. 15 Solus ser-
 mo verbis puris conscriptus, aut
 soluta oratione. 16 At dicat ali-
 quis, Comoediam verbis, senten-
 tiis ac affectibus, intumescere, ut
 cum pater, &c. Occupatio est ob-
 iecti ab adversario, quod diluitur
 ad haec verba : *Numquid Pompo-
 nius*, &c. 17 Deine. 18 Iracundia.

19 Irascitur apud Terentium. 20
 Quod filius luxuriosus, et prodigus,
 ἀστυς, amore meretricis, quam
 amicae loco habet, insanus exis-
 tens. 21 Ducere. 22 Diurno tem-
 pore, claro die discurret. 23 Cum
 facibus amatores invisebant ama-
 sias suas. 24 Dissolutus adoles-
 cens. 25 Verba, aut initiores ob-
 iurgationes audiret ? Inmo aequè
 aspere obiurgaretur. 26 Eius, sc.
 Pomponii. 27 Facere. 28 Versum.
 29 Ordine verborum commutato,
 et eadem verba retineas. 30 Irasca-
 tur, filiumque suum obiurget in
 quotidiano sermone. 31 Comicus
 pater, qui patris personam in Co-
 moedia sustinet. 32 Si eripias his
 sc. carminibus, vel poëmatibus,
 quae ego nunc scribo, &c. 33 Et
 illis, quae &c. 34 Pedes certos,
 syllabarum quantitatem, et certa
 carminum genera. * Al. insanit.

Posterius facias, praeponens ultima primis;

¹ Non ² ut si solvas, *POSTQUAM* ³ discordia tetra 60

Belli ferratos ⁴ *posteis*, *portasque* ⁵ *refregit*;

Invenias etiam ⁶ disiecti membra ⁷ Poetae.

⁸ Hactenus haec. ⁹ Alias, iustum sit, necne, poema:

Nunc illud tantum ¹⁰ quaeram; meritone tibi sit

¹¹ Suspectum genus hoc scribendi. ¹² Sulcius acer 65

¹³ Ambulat, et Caprius, ¹⁴ rauci male, cumque ¹⁵ libellis:

Magnus uterque ¹⁶ timor latronibus. At bene si quis,

Et ¹⁷ puris vivat manibus, ¹⁸ contemnat utrumque.

¹⁹ Ut sis tu similis Coeli, Byrrhique latronum,

²⁰ Non ego sim Capri, neque Sulci. Cur ²¹ metuas me? 70

²² Nulla taberna meos habeat neque ²³ pila libellos,

¹ Non etiam invenias membra, et partes orationis Poeticae. ² Quemadmodum si solvas, et in pro-
sam convertas verba huiusce hemistichii, et versus Ennii Poetae de Templo Iani per bella civilia, et discordiam rursum aperto, cum ante pacis tempore clausum fuisset, sc. *Postquam discordia tetra*, &c. ³ Meton. adi. pro hominibus teterrime, et crudelissime sibi invicem adversantibus. ⁴ Fores. Synecd. mem. Sic Virg. Aen. 7. *Belli ferratos rupit Saturnia postes*. ⁵ Frangendo, et rumpendo patefecit. ⁶ Lacerati ac dissoluti Poetae vestigia, notas, quibus possis cognoscere, Poetae verba illa esse. ⁷ Meton. causae pro effecto poemate, cuius verba, tanquam membra, sine lege metrica dissipata, et quotidiani sermonis similitudinem referentia (*Postquam ferratos belli postes, et portas tetra discordia refregit*) vim Poeticam retinent. ⁸ Dicta sufficiant, utrum Comodia, et Satyra sint poemata: quod Horatius non dubitat. Haec particula valde acomodata est transitionibus. ⁹ Alio tempore quaeram sive inquiram. ¹⁰ Quaeram a te, o Romane. ¹¹ Oderis Comodias, et Satyras. Synecdochica ergo periphrasis est Satyrae, et Comodiae, quod utrumque poema

cur adversarius oderit, nunc ex eo cupit audire. ¹² Sulcius, et Caprius fuerunt vehementes accusatores, et vitiorum inquisitores. ¹³ Incedit per plateas. ¹⁴ Assiduitate clamandi, et minandi valde rauci. Hic enim, *male*, intentionis est. ¹⁵ Accusatoriis, in quibus delatores illi maleficiorum nomina, et crimina scripta habebant, quos ad Censores vocarent. ¹⁶ Uterque formidabilis est, magnique timorem sicariis uterque incutit. ¹⁷ Nullo scelere aut caede contaminatis, *καὶ ἀπαῖς χερσὶ*; id est, si quis vitam agat inculpata, et ab omni suspitione vitii vacuam, et puram. Sic de Tito Suet. *Pontificatum maximum ideo se professus accipere, ut puras servaret manus*. ¹⁸ Potest aut debet nihil curare utrumque accusatorem. ¹⁹ Quamvis vita, per scelera acta, sis similis Coelii, Byrrhique sicariorum, Praeoccupatio adversariae obiectionis. ²⁰ Tamen non sum Sulcii aut Caprii similis, id est, acerrimus accusator; sed hominum vitia iocosis tantum verbis leviter noto. ²¹ Carmina mea. ²² Et cur vis metuere, si in nulla officina librariorum prostant. ²³ Columna, ad quam libri venales appenduntur.

¹ Queis manus insudet vulgi, Hermogenisque Tigelli.
² Non recito cuiquam, nisi ³ amicis, idque ⁴ coactus:
 Non ubivis, coramve quibuslibet. ⁵ In medio qui
 Scripta foro recitent, sunt multi: ⁶ quique lavantes; ⁷⁵
⁷ Suave locus voci resonat ⁸ conclusus. ⁹ Inaneis
 Hoc iuvat, haud illud ¹⁰ quaerenteis, num ¹¹ sine sensu,
 Tempore num faciant ¹² alieno. ¹³ Laedere gaudes,
 Inquis: et hoc ¹⁴ studio pravi facis. ¹⁵ Unde petitum
 Hoc in me ¹⁶ iacis? Est ¹⁷ auctor quis denique ¹⁸ eorum,
 Vixi cum quibus? Absentem qui ¹⁹ rodit ²⁰ amicum;
 Qui non ²¹ defendit, alio ²² culpante; ²³ solutos
²⁴ Qui ²⁵ captat risus hominum, ²⁶ famamque dicacis;
²⁷ Fingere qui non visa potest; ²⁸ commissa tacere
 Qui nequit: ²⁹ hic niger est; hunc tu Romane ³⁰ caveto. ⁸⁵

¹ Quibus evolvendis, et atterendis, *vel*, quorum gestatione, et contrectatione manus populi sudorem contrahant? Vel sine interrogationis nota optat Poëta, ut libelli Hermogenis, eiusque similitum, manibus non terantur. ² Præterea non recito cuiquam. ³ Familiaribus. ⁴ Invitus, non libenter. ⁵ Loquitur aliquis, Horatii consuetudinem improbens. At multi sunt, &c. ⁶ Et qui lavantes in balneis carmina sua recitent. ⁷ Locus enim cameratus in balneis suaviter voci resonat, repercutitur ac resilit ad aures. ⁸ Testudine, ut balnea sunt, ne calor disipetur. ⁹ Vani atque imperiti Poëtae, qui vanam populi auram captant, et à vulgo digitis monstrari cupiunt, libenter in balneis recitant. Loquitur Horatius. ¹⁰ Considerantes. ¹¹ Sine iudicio, *ἀναισθητως*, id est, stulte. ¹² Incongruo, id est, intempestive. Cic. *Considera ne in alienissimum tempus cadat adventus tuus*. ¹³ At dicit mihi adversarius quispiam: o Horati, tu alios calumniis tuis proscindere delectaris. Brevis est Prosopopoeia adversarii Poëtam accusantis de studio laedendi. ¹⁴ Malitiosus exis-

tens dedita opera, et de industria, *ἐκ προνοίας*. ¹⁵ Unde petitum habes illud crimen, quod mihi obicis, et cuius reum me peragis. ¹⁶ Coniicis, obicis. Sumptum est à sagittariis. ¹⁷ Delator. ¹⁸ Huius sinistri rumoris de me, sc. me calumniis delectari? ¹⁹ Arrudit, obscure laedit. Sumptum est à muribus. ²⁰ Eius famam. Ostendit qui fugiendi sint, sc. calumniatores mali, non Satyrici, qualis ipse est. ²¹ Excusat. ²² Amicum absentem. ²³ Immoderatos, effusos. ²⁴ Anaphora est in qui quater repetito initiis membrorum. ²⁵ Movere studet alio calumniando, *γυλωπῆτος*. Sic Cic. 2. Tusc. *Epicurius vero ea dicit, ut mihi quidem risus captare videatur*. ²⁶ Et nomen hominis iocosi cum mordacitate cooperit. ²⁷ Qui potuit illa comminisci, et excogitare, quae non vidit, id est, falsa. Sic Ter. Eunt. *Hoc certo scio, neque me finxisse falsi quidquam*. ²⁸ Arcana consilia suae fidei commissa. ²⁹ Hic malus est, et improbis moribus. In hic et hunc est *Πολίπτωτον*. ³⁰ Fugito.

Saepe tribus ¹ lectis ² videas coenare ³ quaternos:
 E quibus unus avertet, ⁴ quavis ⁵ aspergere cunctos,
 Praeter eum, qui praebet ⁶ aquam: ⁷ post, hunc quoque potus,
 Condita cum ⁸ verax aperit praecordia ⁹ Liber.
¹⁰ Hic tibi comis, et urbanus, liberque videtur 90
 Infesto ¹¹ nigris. Ego, si risi, quod ineptus
¹² Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum,
¹³ Lividus, et ¹⁴ mordax videor tibi? Mentio si qua
 De Capitolini furtis iniecta ¹⁵ Petilli
¹⁶ Te coram fuerit; ¹⁷ defendas, ¹⁸ ut tuus est mos. 95

¹ In singulis lectulis discubito-
 riis, sive in eodem triclinio. ² Ro-
 mae. ³ Homines, id est, duode-
 cim convivas. Notandum, tricoli-
 nium, quod ipsum verbi etymon
 ostendit, tres fere habuisse lectos;
 quos ad cubicularium differen-
 tiam, *discubitorios* appellabant: in
 singulis vero lectis totidem culci-
 tris accubuisse convivas tres; et
 medio quidem plerumque is, qui
 caeteris omnibus honoratior erat,
 solus accumbebat: unde dici so-
 let, septem facere convivium. Plu-
 ribus tamen vel invitatis, vel spon-
 te advenientibus, pro convivato-
 ris arbitrio, quaterni, quo ipse
 vellet lecto, collocari poterant; et
 quod sordidissimum habebatur, sti-
 pari etiam quinque aut plures, ut
 videre est apud Cic. in Pison. Ho-
 ratius itaque vel in Frequentissi-
 mo convivio, quo quaterni ac-
 cumbant, existere saepe aliquem
 ait, qui dictis suis omnes velli-
 cer, nec ideo tamen pravus aut
 improbus habeatur, sed laudetur
 potius: quo magis mirandum sit,
 ne levissimum quidem in se risum
 ferri. ⁴ Ratione, id est, modo,
 vel iniuria. ⁵ Male dictis, et falsis
 dictis insectari, carpere. Sumptum
 ab olitoribus incautis, qui ut areas
 horti sui qualibet aqua irrigant: sic
 primum quemque diceris certus
 quidam homo figit. Sic Cic. pro
 Plan. *nunc tu vitae splendorem ma-
 culis aspergis istis?* ⁶ In balneo sc.
 qua lavarent convivae, inque con-
 vivis calidam, et gelidam prae-

bet, id est, praeter eum, qui coe-
 nam dat, id est, convivatorem seu
 convivii dominum. Est ergo Sy-
 necdochica periphrasis convivato-
 ris: qualis est ⁵. Tusc. *Is, qui
 coxerat*, pro coquo. ⁷ Postea con-
 vivatorem quoque eadem, qua re-
 liquos, dicacitate aspergit, et arro-
 dit, cum potus est, et vino con-
 caluit. ⁸ Cum Bacchus veritatis
 amator aperit arcana consilia in
 praecordiis recondita, id est, cum
ebrietas aperta recludit, ut loqui-
 tur Ep. 5. l. 1. ⁹ Bacchus, id est,
 vinum, in quo est veritas. ¹⁰ Tan-
 tus conviciator, quem iam des-
 cripsi tibi *E quibus unus avertet*, vi-
 detur tibi, qui videri vis infensus
 malis, et vitiosis hominibus, fa-
 cerus, ac suavis, et ut qui libere
 dicat, quae censeat. ¹¹ Metaph.
 ab infaustis, ac perniciosis rebus.
¹² Expositus est hic versus Sat. 2.
 quem inde repetitum à Poëta nunc
 arbitror exempli gratia, ut opinio
 maledicentiae, quam adversarius
 de nostro Poëta conceperat, faci-
 lius remitteretur. Itaque non con-
 tinuo dicendus est obrectator, et
 invidus Poëta, quod Rufillum lu-
 xuriose, Gorgonium sordide vi-
 ventem irrideat. ¹³ Maliciosus, in-
 vidus. ¹⁴ Obrectator nefarius.
 Sumptum est praecipue à canibus.
¹⁵ Qui furti accusatus, quod co-
 ronam auream è Capitolio sustu-
 lisset, et in iudicio absolutus est.
¹⁶ Te praesente. ¹⁷ Ipsum. ¹⁸ Non
 amice, aut sincere, sed maligne,
 ac perfidiose.

¹ Me ² Capitolinus ³ convictore usus amicoque,
 A puero est: ⁴ causaque mea permulta rogatus
 Fecit, et ⁵ incolumis laetor quod vivit in urbe:
 Sed tamen admiror, quo pacto ⁶ iudicium illud
 Fugerit. ⁷ Hic nigrae succus loliginis, haec est 100
⁸ Aerugo mera. ⁹ Quod vitium procul ¹⁰ abfore chartis,
 Atque ¹¹ animo prius; ut ¹² siquid ¹³ promittere de me
 Possum aliud, verè promitto. Liberior si
¹⁴ Dixero quid, si forte iocosius, hoc mihi ¹⁵ iuris
 Cum venia dabis. ¹⁶ Insuevit pater optimus hoc me, 105
¹⁷ Ut fugerem, exemplis vitiorum quaeque notando.
 Quum me hortaretur, parce, frugaliter, atque
 Viverem uti contentus eo, quod mi ipse ¹⁸ parasset;
¹⁹ Nonne vides, Albi ²⁰ ut male vivat ²¹ filius? Utque
 Barrus ²² inops? ²³ Magnum documentum, ne ²⁴ patriam rem
 Perdere quis velit. A turpi ²⁵ meretricis amore
 Quum ²⁶ deterreret, ²⁷ Sectani dissimilis sis.
²⁸ Ne sequerer moechas, ²⁹ concessa quum Venere uti

1 Defendas ipsum his utens ver-
 bis, *Me Capitolinus*, &c. Prosopo-
 poeia est adversarii declarantis
 suam erga Petillum amicitiam,
 ducta usque ad verba, *hic nigrae*,
 &c. 2 Petillius. 3 Conviva, et fa-
 miliari. 4 In meam gratiam. 5 Fa-
 ma adhuc integra. 6 In iudicio illo
 absolutus sit, in quo tot testimo-
 niorum iudiciis propter furtum in
 exilium mittendus videbatur. 7
 Ista postrema verba redolent simu-
 latam tuam erga Petillum benevo-
 lentiam, et simultatem arguunt.
 Ducta est Metaph. ab atramento
 piscis loliginis, quae externe est
 alba, intus nigra. In *hic*, et *haec*
 Polypoton est. 8 Aeris vitium, un-
 de atramentum factum, quo co-
 rium tinctum, maculis nunquam
 postea eluendis imbuitur, id est,
 virus, et pestis amicitiae. Alleg.
 9 Maledicentiae simulata amicitia
 tectae. 10 Abfuturum à meis scrip-
 tis, et carminibus. 11 A corde in eo.
Ε' πανός & *δ' ωρίς* est, correctio prio-
 ris. 12 Anaphora est. 13 In *promitte-*
re, et *promitto* est Polypoton. 14

In quempiam. 15 Illam potestatem
 libere aliquid dicendi aut iocandi.
 16 Pater meus assuefecit me. Al.
insevit mihi, id est, mihi implan-
 tavit: et tum erit Metaph. à plan-
 tantibus. 17 Ut vitarem quaeque
 vitiorum, id est, omnia peccata,
 et imprimis hoc calumniandi vi-
 tium, dum notarem illa vitia, et
 peccata, aliorum exemplis, iuxta
 illud Comici: *Periculum ex aliis*
facito, tibi quod ex usu fiet. 18 Pa-
 trimonii loco reliquisset. 19 O fili.
 Haec sunt exempla. Prosopopoeia
 patris Horatium adhortantis per-
 fecta suo accessu ad illa verba su-
 periora, *insuevit*, et recessu ad
 sequentia, *Sic me formabat.* 20 Quo-
 modo in paupertate vivat? 21 Pro-
 digus. 22 Paternis opibus absumptis.
 23 Qui magno documento aliis esse
 potest. 24 Rem familiarem à maio-
 ribus relictam dissipare atque pro-
 fundere. 25 Meretricio. 26 Me revo-
 care veller. 27 Qui fuit turpis moe-
 chus, et rem famamque perdidit.
 28 Cum me deterreret, ne matro-
 nas tamquam adulter sequeretur. 29
 Legitima.

Possem ; ¹ deprensi non bella est ² fama Treboni,
Aiebat : ³ Sapiens ⁴ vitatu , quidque petitu 115
Sit melius , ⁵ causas reddet tibi : mi satis est , si
⁶ Traditum ab antiquis morem servare , tuamque,
Dum ⁷ custodis eges , vitam famamque tueri
⁸ Incolumem possim. ⁹ Simul ac duraverit aetas
Membra animumque tuum , ¹⁰ nabis sine ¹¹ cortice. Sic me
¹² Formabat puerum dictis : et ¹³ sive iubebat
Ut facerem ¹⁴ quid , Habes ¹⁵ auctorem , ¹⁶ quo facias ¹⁷ hoc :
¹⁸ Unum ex iudicibus ¹⁹ selectis ²⁰ obiiciebat.
¹³ Sive vetabat , ²¹ An hoc ²² inhonestum , et inutile factu
Necne sit , ²³ addubites ; ²⁴ flagret rumore malo quum 125
Hic , atque ille ? ²⁵ Avidos vicinum ²⁶ funus ut aegros
²⁷ Exanimat , mortisque metu sibi ²⁸ parcere cogit ;
Sic teneros ²⁹ animos ³⁰ aliena opprobria saepe

1 Qui deprehensus fuit in adulterio. 2 Quam male mulctatus una cum nummis perdidit. 3 Vir sapiens , id est , Philosophus. 4 Fugisse , et quid appetisse. 5 Rationes exponet. 6 Consuetudinem , quae à parentibus meis tradita est. 7 Paedagogi sive magistri. Sic de Art. *Imberbis iuvenis tandem custode remoto Gaudet eques , &c.* 8 A vitiis. 9 Postquam maturior aetas membra corporis tui duriora reddiderit , et corroboraverit. *Durare* enim est durum efficere. Sic Virg. *natos ad flumina primum Deferimus , saevoque gelu duramus , et undis.* 10 Natabis. 11 Subere (Synecd. gen.) quo quidem nulla est arbor levior , nulla ad natandum aptior , cuius subsidio Pontius Comminius iuvenis *σπατηματικως* Tiberim traiecit , ut est apud Plut. in Camil. id est , sine alterius regimine vives , et per te sapiens alienis praeceptis non indigebis. Metaph. à pueris , qui corticis ope natare discunt. Tale adminiculum natare discentium dicitur à Plauto in Aulul. *scirpea ratis* cuius verba sunt : *Quasi pueris , qui nare discunt , scirpea inducitur ratis , Qui laborent minus , facilius ut nent , et moveant manus.* 12 Pater instituebat , doce-

bat ; ut Ep. 1. l. 2. *Mox etiam pectus praeceptis format amleis.* 13 Anaphora est. 14 Aliquid. 15 Persuasorem habes , o fili , virum integerrimum. Sunt enim verba patris Horatii. 16 Autore. 17 Quod tibi praecipio. 18 Aliquem ex equestri ordine , unde iudices eligebantur. 19 Ob singularem virtutem , et integritatem. 20 Mihi ob oculos ponebat unum ex iudicibus selectis , et ita dicebat , *habes autorem , &c.* 21 Dicebat pater , *An hoc , &c.* 22 Foedum ac turpe. Sic Virgil. Aen. 6. *truncas inhoneste vulnere nare.* 23 An addubitare possis , numquid hoc , &c. 24 Cum hic atque ille laboret publica infamia , propter illud factum pessime audiat ? Metaph. est à flamma. 25 Edaces , adeo intemperantes , ut quosvis cibos sine discrimine vorent. 26 Ex intemperantia obortum. Meton. est adiunctae pompae , et exsequiarum , pro vicino mortuo , cuius morte deterrentur alii ab intemperantia. 27 Sicut mors vicini perturbat , perterret , et velut anima privat alios aegrotos avidos : Sic , &c. 28 Cavere , moderari , et incolumitati servire , ne consimili intemperantia sibi quoque mortem consciscant. 29 Adolescentum. 30 Aliorum turpitudines , et flagitia.

Absterrent ¹ vitiis. ² Ex hoc ego sanus ab illis,
 Perniciem quaecumque ferunt: ³ mediocribus, et ⁴ queis
 Ignoscas, vitiis ⁵ teneor. Fortassis et ⁶ istinc
 Largiter abstulerit longa aetas, ⁷ liber amicus,
 Consilium ⁸ proprium. Neque enim, cum ⁹ lectulus, aut me
¹⁰ Porticus excepit, ¹¹ desum mihi. ¹² Rectius ¹³ hoc est:
 Hoc faciens vivam melius: ¹⁴ Sic ¹⁵ dulcis amicis (illi
¹⁶ Occurram. ¹⁷ Hoc ¹⁸ quidam non belle. ¹⁹ Numquid ego ²⁰
²¹ Imprudens olim ²² faciam simile? ²³ Haec ego mecum
²⁴ Compressis agito labris. Ubi quid datur ²⁵ otii,
²⁶ Illudo chartis. Hoc est mediocribus illis
 Ex ²⁷ vitiis unum: ²⁸ cui si ²⁹ concedere nolis, 140
³⁰ Multa Poëtarum veniet ³¹ manus, auxilio quae
 Sit mihi: (nam ³² multo plures sumus) ac veluti te
³³ Iudaei cogemus in hanc ³⁴ concedere ³⁵ turbam.

1 A vitiis. 2 Ex hoc patre, eiusque salutaribus monitis ego liber purusque sum ab illis vitiis, quae exitium adferunt, animosque hominum penitus corrumpunt. 3 Levioribus. 4 Quibus veniam concedere debes. 5 Detineor, laboro, obnoxius sum. 6 A mediocribus seu levioribus illis, quibus obnoxius sum, vitiis magna ex parte ac multum olim me aetas ingravescentis liberabit, revocabit. 7 Fidele amici, qui candide errantem admoneat, consilium. 8 Quod suapte sponte capiam, quo vitae meae rationes exacte subducam, illaque mihi eligam, quae, deliberatione praehabita, longe optima videantur. 9 Cum in lectulo iaceo sive dormio, vel in porticu deambulo, id est, cum solus sum. 10 Ostendit, quomodo ac quando secum ipse loquens consilium capiat. 11 Illud, quod mei officii est, negligo, sed salutaribus deliberationibus me ad vitam humanam instruo. Is enim non deesse sibi dicitur, qui secum, quid sui sit officii, quod mature facto opus sit, cogitat. 12 Obliqua quaedam est Prosopopoeia Poëtae secum deliberantis. 13 Factum. 14 Agens, et vitam instituens. 15 Gratus. 16 Apparebo. 17 Turpe factum. 18 Agunt. 19 Al. disiunctum legunt, num

quid ego. 20 Peccato. 21 Tamquam stultus. 22 Admitram? Apocriosis est seu Reticentia, quae requirit hanc optationem, Dii prohibeant! 23 Depositio est Prosopopoeiae. 24 Tacite animo volvo, et meditor. 25 Otii. Apocope est. 26 Cogitationes meas inscribo chartis per ludum, et mando literis: in quibus exprimendis abutor Satyrica licentia, sicque scribendo perdo meas chartas. Syn. gen. 27 Quibus detineor, quibus chartas perdo, aliena vitia iocosius reprehendendo. 28 Levissimo vitio. 29 Ignoscere, illud ferre, idemque mecum sentire. 30 Innumera. 31 Multitudo. Ductum à militia. 32 Valde multi. 33 Ac veluti Iudaei alios ad suam superstitionem cogunt. Imperante Augusto multi erant Iudaei Romae, qui multos ex aliis gentibus alliciebant è Paganismo in suum Iudaismum, quos *proselytos* vocabant *παρά τὴν πρηνευσιν*, ab accessu ad religionem. Vide Matth. 23 v. 15. Act. 13. v. 50. 34 Transire. 35 Poëtarum multitudinem, id est cogemus te sequi ac tueri partes nostras, et aliorum Poëtarum, quorum magna est multitudo. Sic Sen. de vit. beat. loquitur: *Præbui ego aliquando Aristophani materiam iocorum: tota illa Comicorum manus in me venenatos sales suos effudit.*

SATYRA V.

Iter suum ab urbe Roma Brundisium usque describit, exemplo Lucii, qui itidem quoddam iter suum descripserat. Narrat autem quae risu digna in eo contigerant: inter quae primum locum obtinet duorum scurrarum, Sarmenti, et Messii, faceta contentio.

Egressum magnâ me excepit ¹ Aricia Româ,
² Hospitio modico: rhetor ³ comes Heliodorus,
 Craecorum longe doctissimus: ⁴ inde forum Appi,
⁵ Differtum nautis, ⁶ cauponibus atque ⁷ malignis.
⁸ Hoc iter ⁹ ignavi ¹⁰ divisimus; altius ac nos
¹¹ Praecinctis, unum: minus est ¹² gravis ¹³ Appia ¹⁴ tardis.
¹⁵ Hic ego, ¹⁶ propter aquam, quod erat ¹⁷ deterrima,
 ventri
¹⁸ Indico bellum; coenantes ¹⁹ haud animo aequo
 Expectans ²⁰ comites. ²¹ Iam nox ²² inducere terris
 Umbras, et coelo diffundere ²³ signa parabat.
²⁴ Tum pueri nautis, pueris ²⁵ convicia nautae

¹ Aricia est parva civitas in via Appia, distans ab Urbe Roma stadia 160. ² Modico, si ad Romam magnam conferatur. Antithesis. ³ Mihi fuit. Facundus comes in via pro vehiculo est. Pub. Syr. ⁴ Deinde hospitium mihi praebuit mercatus Appii oppidi in via Appia siti. Apocope. ⁵ Refertum, et plenum. ⁶ Negotiatoribus. ⁷ Perfidis. ⁸ Ab Urbe Roma usque ad Forum Appii. ⁹ Ad iter minus expediti. ¹⁰ Biduo confecimus, biduum in illo consumpsimus. Est autem dividere iter, profectionem intermittere ad interquiescendum. ¹¹ Quod viatoribus velocioribus, validioribus. *εὐξωρότεροις*, et magis, quam nos sumus, ad iter expeditis, unum tantum est, id est, unius diei iter. ¹² Laboriosa, molesta propter eius amoenitatem, crebraque eius diversoria. ¹³ sc. quam Appius Censor stravuit, Liv. Decad. I. l. 5. ¹⁴

Cunctatoribus, lentis viatoribus, ¹⁵ In Foro Appii. ¹⁶ Quod illam bibere nollem. ¹⁷ Foedissima, insaluberrima. ¹⁸ Famem denuntio, id est iubeo, cogo ventrem meum esurire, id est, non coeno. Sumptum est ab hostibus iniuriam facientibus, quibus denuntiatur bellum. Cic. *voluptatibus indicere bellum*. ¹⁹ Gravate, iniquo animo. ²⁰ Qui una navigaturi erant. ²¹ Iam enim nox appropinquabat. ²² Aspergere suo adventu. Ita Virgil. Ecl. 5. *inducere fontibus umbras Pastores*. ²³ Sidera, et stellas in coelo spargere, et exhibere incipiebat, id est, coelum stellis candidum fieri incipiebat, praesagium serenitatis nocturnae. ²⁴ Interea servi tum à dominis praemissi, ut nautas iuberent ad certam ripae partem navem appellere. Duplex est Polyptoton, ac praeterea quidam accessus ad Prosopopoeiam conviciantium. ²⁵ Maledicta.

¹ Ingerere : ² Huc appelle. ³ Trecentos inseris : ohe
⁴ Iam satis est., ⁵ Dum aes exigitur , dum mula ⁶ ligatur,
⁷ Tota abit hora. ⁸ Mali culices , ranaeque ⁹ palustres
¹⁰ Avertunt somnos. Absentem cantat amicam 15
Multa prolutus ¹¹ vappa ¹² nauta , atque ¹³ viator
¹⁴ Certatim. Tandem ¹⁵ fessus dormire viator
Incipit ; ac missae ¹⁶ pastum ¹⁷ retinacula mulae
Nauta ¹⁸ piger ¹⁹ saxo religat , ²⁰ stertitque supinus.
Iamque dies ²¹ aderat ; cum nil procedere ²² lintrem 20
²³ Sentimus : donec ²⁴ cerebrosus ²⁵ prosilit ²⁶ unus,
Ac ²⁷ mulae ²⁸ nautaeque caput , lumbosque saligno
²⁹ Fuste ³⁰ dolat. ³¹ Quarta vix demum ³² exponimur hora.

¹ Ingerebant , id est conviciabantur. Sic Ter. *ingeram mala multa* , id est , iaculabor in eum probra multa. Unde apparet sumptum à praeliantibus , et mutuis telis sese petentibus. ² Ad hanc ripae partem navem applica. Cic. *Qui cum ad Pelopponnesum classem appulisset*. Verba sunt puerorum sive servorum , à dominis praemissorum , ad nautam de admovenda certo littoris loco nave , ac de non pluribus in eam recipiendis. ³ Nimis multos , plures vectores navi imponis , in navem recipis , quam pacti sumus , *vel* , quam navis ferre queat. ⁴ Vectorum in navi. ⁵ Dum naulum , sive pretium , quod datur nautae à vectoribus , à nautis petitur. Symploce est , eiusdem soni similitudo in principiis , et clausulis , quae praeterea Graecorum *ισύκωλα* facit. ⁶ Ad retinacula , quibus navem adversa aqua noctis tempore trahat , alligatur. ⁷ Sic Ter. in Eun. *Dum haec dicit* , abiit hora. ⁸ Molesti vermiculi alati. ⁹ In vicina Pontina palude. ¹⁰ Depellunt à nobis , illi clangoso suo sonitu , et acuto morsu ; hae cantu suo. ¹¹ Probe potus , plenus , et irrigatus multo vili insipido vino. Metaph. ad immoderatum potionis usum indicandum , et sumpta à quadrupedibus , quae inter largos aquae haustus demergunt labra.

Quomodo Virg. 1. Aen. describit Bitiam egregium potorem : *Ille impiger hausit Spumantem pateram , et pleno se proluit auro* , id est , replevit , et conspersit se vino ex aurea patera. *Proluere* enim , est multum diuque lavare. ¹² Qui navem regebat. ¹³ Qui mulam moderabatur. ¹⁴ Contentiose , uter praecelleret in amicae laudibus decantandis. ¹⁵ Defatigatus vigilia , cantu , et ebrietate. ¹⁶ Ut pasceret. ¹⁷ Funes , quibus alligatam navem traherem mula. ¹⁸ Qui etiam dormire cuperet. ¹⁹ Ad saxum , ne navis per paludes vagaretur. ²⁰ Et altum dormit supinus iacens , id est , securus. ²¹ Illuxerat. ²² Scapham nostram retinaculo ad saxum alligatam , immotam stare. ²³ Evigilantes. ²⁴ Irascens facile , cui facile cerebrum ob iram commovebatur. Plaut. *Senex hic cerebrosus est*. ²⁵ E navi. ²⁶ E nostro comitatu. ²⁷ Pascentis. ²⁸ Dormientis. ²⁹ Qui in palude copiose proveniebat. ³⁰ Verberat , cecidit. Metaph. est à fabris lignariis , qui asperrima ligna dolabro complanant. ³¹ Post exortum Solis. Conqueritur , sibi negligentia nautae tertiam diei partem praeteriisse. ³² Extra lintrem in terram ponimur , transfretamur. Virg. Aen. 10. *socios de puppibus altis , Pontibus exponunt*.

Ora, manusque tua ¹ lavimus, ² Feronia, ³ lympha.
 Millia tum pransi tria ⁴ repimus: atque ⁵ subimus 25
⁶ Impositum ⁷ saxis late candentibus ⁸ Anxur.
⁹ Huc venturus erat Maecenas optimus, atque
¹⁰ Cocceius, ¹¹ nisi magnis de rebus uterque
 Legati, ¹² aversos soliti ¹³ componere amicos.
 Hic ¹⁴ oculis ego nigra meis ¹⁵ collyria lippus 30
¹⁶ Illinere. ¹⁷ Interea Maecenas advenit, atque
 Cocceius, Capitoque ¹⁸ simul Fonteius, ¹⁹ ad unguem
 Factus homo; ²⁰ Antonî, non ut magis alter, amicus.
²¹ Fundos Aufidio Lusco ²² praetore libenter
 Linquimus, ²³ insani ridentes ²⁴ praemia scribae, 35
²⁵ Praetextam, et latum ²⁶ clavum, prunaeque ²⁷ batillum.
 In ²⁸ Mamurrarum ²⁹ lassî deinde urbe ³⁰ manemus;
 Murena praebente ³¹ domum, Capitone ³² culinam.

1 Abluimus munditiei, et refrigerationis causa, ibique prandemus. 2 Apostrophe est ad Feroniam Deam, Iovis Anxuri coniugem. 3 Aqua clara è fonte, prope tuum fanum profluente, hausta. 4 Tarde, et lente progredimur. Sumptum à serpentibus. 5 Intramus. 6 In monte. 7 Scopulis. 8 Volscorum oppidum, nunc *Tarracina* dicta, prominens in mare: unde *Iupiter anxurus* dictus fuit, quod in illo tractu Campaniae imberbis cultus fuerit. 9 Patronus meus. 10 *Luctus Cocceius Nerva* fuit Iurisconsultus, avus Nervae Imperatoris. 11 Ab Augusto, ut duorum Imperatorum, Antonii, et Augusti dissidia, et bellorum civilium incendia exstingerent. *De* hic valet propter. *Ter. Ecquid nos amas de Medicina istac?* 12 Amicos illos inter se dissidentes. *Al. adversos.* 13 Invicem reconciliare. 14 Rubris, dolentibus, et continuo lachrymas stillantibus. 15 Oculorum medicamenta. 16 Illinebam, *vel*, illinere incepti. 17 Dum oculis oblinendis occupatus sum. 18 Cum ipsis. 19 Homo politissimis moribus, perfectissimus, omnibusque virtutibus absolutus. *Metaph.* est à mar-

morariis, qui iuncturarum aequationem, vel laevitatem continuam, et asperitatem corporum unguibus probant. Hoc autem Tropo utuntur, qui perfectionem alicuius rei volunt examinare, et iudicare. 20 Ita Antonii amicus, ut alius magis ipsi amicus non inveniretur. 21 Urbem in via Appia dextrorsum sitam. 22 Fundano. 23 Ob novum praeturae magistratum superbientis, et insolentis, quasi Romae praeturam gereret, non Fundis in parvo municipio. 24 Insignia. 25 Togam purpura praetextam, magistratus insigne. 26 Vestem senatoriam latis clavis ornatam. 27 Foculum ferreum gestatilem, et ansatum, quod pruna plenum principibus viris praeferebatur ad odores incendendos. 28 Nobilium equitum Romanorum, id est, in Formiis, ubi natus est Mamurra eques Rom. 29 Ex itinere. 30 Pernoctamus. 31 Tectum, et hospitium. 32 Coenam nobis dante, quae in culina eius parabatur. *Meton.* est subi. Nisi malis referre ad morem Principum, et divitum, qui curant sua esculenta, et poculenta, quocumque profiscuntur, à suis coquis circumgestanda.

Postera lux ¹ oritur multo gratissima : namque
 Plotius , et Varius ² Sinuessae , ³ Virgiliusque 40
⁴ Occurrunt : ⁵ animae , quales neque ⁶ candidiores
 Terra ⁷ tulit , ⁸ neque queis me sit ⁹ devinctior alter.
¹⁰ O , qui complexus , et gaudia quanta fuerunt !
 Nil ego contulerim iucundo ¹¹ sanus amico.
¹² Proxima Campano ponti quae villula , ¹³ tectum 45
 Praebuit , et ¹⁴ parochi , quae debent , ligna , salemque.
¹⁵ Hinc muli Capuae ¹⁶ clitellas ¹⁷ tempore ponunt.
¹⁸ Lusum it Maecenas : dormitum ego , Virgiliusque :
 Namque pila ¹⁹ lippis ²⁰ inimicum , et ludere ²¹ crudis.
²² Hinc nos ²³ Cocceii recipit ²⁴ plenissima villa ; 50
²⁵ Quae superest Claudī cauponas . ²⁶ Nunc mihi paucis
 Sarmenti scurrae pugnam Messique Cicerri ,
²⁷ Musa , velim memores : ²⁸ et quo patre natus uterque

1 Exoritur nobis. 2 In oppido, Minturnis proximo, ad Lirim fluvium, ob vini copiam claro. 3 P. Virgilius Maro. 4 Nobis. 5 Homines tales nobis occurrunt. Synecd. part. Sic Cic. appellat Terentiam, et filiam *animas*, ad indicium amoris singularis: *Vos meae carissimae animae, quam saepissime ad me scribite.* 6 Innocentiores, integriores. Sumptum à corpore ad animum. 7 Protulit, produxit. 8 Et quibus aliter quispiam me Horatio familiarior non inveniat. 9 Metaph. est à corporibus arctis ad bonos animi affectus, qui debentur bene de nobis merentibus. 10 Exclamatio est admirantis magnitudinem laetitiae, quam ex adventu talium virorum percepit. 11 Quamdiu rationis compos fuerim, ego cum dulci amico nihil comparandum putabo, illumque rebus humanis merito suo praeferendum. 12 Villula quae proxima est ponti Campano, super Lirim fluvium. 13 Tecto nos pernoctantes recepit. 14 Praebitores praebuerint ligna, &c. *παρεχειν* enim est *praebere*. Parochorum erat munus, legatis, Reipublicae causa missis, res necessarias suppedita-

re. Unde dictae etiam *parochiae* loca ipsa, quibus haec praeberi constitutam fuerat. 15 Ab hac villula profecti. 16 Onera, et sarcinas suas. Meton. subi. 17 Tempestive, tempore deponunt, id est, exonerantur, ita ut Capuae pernoctaremus. 18 Pila palmaria. 19 Lippitudine, ut ego Horatius, laborantibus. In eo enim ludo oculis potissimum laborandum est, ut vincas, aut peritum te lusorem exhibeas: servanda enim momenta, et in omnes partes circumagendum corpus. 20 Noxium, ingratum est. 21 Cruditate stomachi, ut Virgilius, laborantibus, id est, cibum aegre concoquentibus. Somnus enim, et quies cruditatis optima praesidia. 22 A villula Capuana digressos. 23 Quam Cocceius Nerva, comes noster, condidit. 24 Copiosissima, omnibusque rebus necessariis abundans. 25 Quae est supra tabernas Claudii, oppidi Samnii ab Appio Claudio conditi, illique oppido imminet. 26 Apostrophe est ad Musam, quam ut rem magnam aggressurus, et parum ingenio suo in re tanta confidens, poscit opem. 27 O Caliope: quod illa praesit Heroicis. 28 Quo genere natus.

¹ Contulerit liteis. ² Messî clarum genus Osci;
³ Sarmenti domina ⁴ exstat: ⁵ ab his maioribus orti
Ad ⁶ pugnam venêre. ⁷ Prior Sarmentus, Equi te
Esse ⁸ feri similem dico. ⁹ Ridemus: et ipse
¹⁰ Messius, ¹¹ Accipio; ¹² caput et movet. ¹³ O, tua cornu
¹⁴ Ni foret exsecto frons, inquit; ¹⁵ quid faceres, cum
Sic ¹⁶ mutilus minitaris? ¹⁷ At illi ¹⁸ foeda cicatrix
¹⁹ Setosam ²⁰ laevi frontem ²¹ turpaverat oris.
²² Campanum in morbum, in ²³ faciem permulta ²⁴ iocatus,
Pastorem saltaret uti ²⁵ Cyclopa, ²⁶ rogabat;
Nil illi ²⁷ larva, aut tragicis opus esse ²⁸ cothurnis.
²⁹ Multa Cicerrus ad haec: donasset iamne ³⁰ catenam

¹ Litigarint, alterque alterum maledictis defatigarit. ² Osci (populi Italiae turpissimi) sunt clarum genus Messii Cicerrî: utpote qui Oscus esset. Ironia. Osci enim (ut diximus) fuerunt populi turpissimi, et obscurissimi. ³ Scurrae. ⁴ Adhuc superstes est, à qua ille, tanquam servus olim, è servoque natus manumissus fuit, et libertus factus. ⁵ A talibus, id est, ab obscoenis, et obscuris parentibus egregii illi viri oriundi. Apparatus Prosopopoeiae, ubi Sarmentus scurra inducitur per Dialogismum cum Messio Osco prior loquens. ⁶ Certamen. ⁷ Compellare, et provocare antagonistam suam Cicerrum incipit. ⁸ Indomiti. ⁹ Nos convivae comparationem tam ridiculam audientes. ¹⁰ Respondens, inquit. ¹¹ Probrum, sive convicium, quod in me coniecit. ¹² Caput agit quasi minitans Sarmento. ¹³ Exclamatio est Sarmenti comminationem Messii deridentis. ¹⁴ Si cornu tibi non esset exsectum, quod gerebas in fronte. Cornu exsectum apparebat ex insigni cicatrice, qua frons erat deformata. Notat fortasse vestigium exsectae verrucae. ¹⁵ Quam ferus esses. ¹⁶ Exsecto è fronte cornu. Metaph. à bestiis mutilatis, quibus exsecta sunt cornua, vel natura non adnata. ¹⁷ At hoc dixit, quia illi Cicerro, &c. Verba sunt Poëtae, iocos Sarmenti expli-

cantis. ¹⁸ Deformis cicatrix è fronte nata. ¹⁹ Pilosam, hirsutam. In hac Metaphora est facetia, ubi Messius Cicerrus comparatur cum apris setosis. Est autem seta pilus rigidior, et crassior, unde grex suum dicitur *pecus setigerum*. ²⁰ In sinistra faciei parte. ²¹ Deformaverat. ²² In magnas verrucas, ac tubera, quae instar cornuum innascebantur in fronte gentis Campaniae. ²³ Propter cicatrices deformem. ²⁴ Sarmentus. ²⁵ Ut saltando imitaretur, et exprimeret Polyphemum, vel saltaret more Polyphemi, monophthalmi, deformis, et terribilis. Meron. effie. pro effe. pro saltatione à Polyphemo, vel inventa, vel saltata. Praeterea est in *Cyclopa* Synech. gen. pro specie Polyphemi. ²⁶ Cicerrum. ²⁷ Cum facies esset Messio saeva, deformis, et cicatricosa. Alleg. est è Metaphoris à personis scenicis, quae se comparare solent convenienter rei, quam volunt repraesentare. ²⁸ Editioribus calceis, cum magnae staturae esset. ²⁹ Messius Cicerrus multa dixit ad haec convicia Sarmenti. Hic par refert Sarmento scurrae proximis deinceps quinque verbis, in quorum fine clauditur Dialogismus narrationis inde captae. ³⁰ Compedes, quibus fuerat à domina ligatus, quippe qui paulo ante vilissimus servus, iam manumissus, iisque liberatus esset.

¹ Ex voto Laribus, ² quaerebat: ³ scriba quod esset,
⁴ Deterius nihilo dominae ius esse. ⁵ Rogabat
Denique, cur unquam ⁶ fugisset, cui ⁷ satis una
Farris libra foret, gracili sic, tamque ⁸ pusillo.
Prorsus ⁹ iucunde coenam ¹⁰ produximus illam. 70
Tendimus ¹¹ hinc recta ¹² Beneventum, ubi ¹³ sedulus hospes
Paene arsit, macros dum turdos ¹⁴ versat in igne:
Nam vaga ¹⁵ per veterem dilapso flamma culinam
¹⁶ Vulcano, summum properabat ¹⁷ lambere ¹⁸ tectum.
Convivas ¹⁹ avidos ²⁰ coenam servosque ²¹ timentes 75
Tum ²² rapere, atque omneis ²³ restinguere velle ²⁴ videres.
Incipit ²⁵ ex illo monteis ²⁶ Apulia ²⁷ notos
Ostentare mihi, quos ²⁸ torret ²⁹ Atabulus, et quos

1 An à foco, Diis domesticis sa-
cro, compedes suspendisset. 2 Ro-
gabat Sarmentum. 3 Dicebat inte-
rea, quod Scriba esset Sarmentus,
&c. Fortassis Caesaris beneficio scri-
barum in municipiis coloniisque
adeptus fuerat. Neque ab eo ordi-
ne liberti arcebantur. 4 Idcirco
dominae suae, quae ipsum manu-
miserat, potestatem in illum nihil
imminutam esse, id est, nihilo
minus servum esse. Servabant au-
tem domini in servis manumissis,
id est, libertis suis, ius operarum,
sc. in calceis suendis, et vestibus,
&c. 5 Ipsum. 6 A domina sua
aufugisset. Fugiebant servi durius
habiti à dominis suis, et qui con-
tenti non erant una libra farris in
dies pro diario. 7 Ad diurnum
victum. 8 Corpore. Ironice: q. d.
eius fugae causam fuisse dominae
suae parcimoniam, qui pro vas-
titate corporis, et sua voracitate
diurna, plures farris libras exige-
ret. 9 Propter contentiones hasce
scurrarum ridiculas. 10 Sic Cic.
*convivium ad multam noctem, quam
maxime possumus, vario sermone
producimus.* 11 A villa Cocceii
Nervae recto itinere pergimus. Cic.
ad Attic. 1. 17. *dubito, an Venu-
stam tendam, ibique te expectem.*
Virg. 1. Aen. *tendimus in La-
tium.* 12 Urbem in agro Samnitum.
13 Hospes diligens, et officiosus,
sed parum cautus, combustus est
cum domo sua: vel, hospes, id

est, domus hospitis: ut Virg. Aen.
2. *iam proximus ardet Ucalegon.*
Met. subi. 14 Torret, et assat.
15 Per vetusta arida domus ligna.
16 Cum ignis à Vulcano inventus
esset dispersus. Meton. causae
effic. 17 Leviter contingere. Sump-
tum est à canibus, lingua, et
molli tactu catulos lingentibus.
Sic Virg. Aen. 2. *tactuque innoxia
molli Lambere flammaram comas, et
circum tempora pasci.* Et Aen. 3. in
descriptione Aetnae calidum exha-
lantis hyperbolicos: *Attollitque
globos flammaram, et sidera lambit.*
18 Domus. 19 Esurientes, et fa-
melicos. 20 Opsonia, quae coque-
bantur, et ad coenam parabantur,
cibum appositum. Synecd. totius.
21 Dominos veriti, aut metu in-
cendii trepidantes. 22 Ex incen-
dio, et flamma ut coenam serva-
rent. 23 Flammam, et incendia.
Prior ergo coenae, quam incendii
cura, ut in domo aliena. 24 Qui-
vis posset videre. Synec. est certi
ac definiti pro incerto ad indefi-
nitos. 25 Oppido Benevento di-
gressis, et ulterius tendentibus. 26
Patria mea. 27 Montes Apenninos
altissimos notos mihi Horatio, ut-
pote Venusino, et in Apulia nato.
28 Frigore suo exurit, adeo ut vix
ullo calore postea recreari possint.
Al. terret. Nam infesta quae sunt,
terrent. 29 Ventus ille pestifer, Apa-
liae infestus.

Nunquam ¹ erepsemus, nisi nos ² vicina ³ Trivici
Villa ⁴ recepisset, ⁵ lacrymoso non sine fumo; 80
⁶ Udos cum foliis ramos ⁷ urente camino.

⁸ Hic ego ⁹ mendacem stultissimus usque puellam
Ad mediam noctem exspecto. Somnus tamen ¹⁰ aufert
¹¹ Intentum Veneri. Tum immundo somnia ¹² visu
¹³ Nocturnam vestem ¹⁴ maculant, ventremque ¹⁵ su- 85
pinum.

Quatuor ¹⁶ hinc rapimur viginti et ¹⁷ millia, rhedis,
Mansuri ¹⁸ oppidulo, quod ¹⁹ versu dicere non est;
²⁰ Signis perfacile est. ²¹ Vaenit vilissima rerum
Hic aqua: sed panis longe ²² pulcerrimus, ²³ ultrò
²⁴ Callidus ²⁵ ut soleat humeris ²⁶ portare viator; 90
²⁷ Nam Canusi lapidosus: ²⁸ aquae non ditior urna.
²⁹ Qui locus à forti ³⁰ Diomede est conditus olim.
³¹ Flentibus hinc Varius ³² discedit ³³ moestus amicis.
Inde ³⁴ Rubos fessi ³⁵ pervenimus, utpote ³⁶ longum
Carpentes iter, et factum ³⁷ corruptius imbri. 95
Postera ³⁸ tempestas ³⁹ melior; ⁴⁰ via peior ad usque

¹ Erepsissemus, perrepsissemus, id est, vix illo transissemus. Syncope. Similis est Tropus superiori, tria replimus. ² Illis montibus. ³ Trivicum oppidum est in finibus Campaniae. ⁴ Hospitio. ⁵ Lacrymas exprimente, et excitante. Meton. effecti. ⁶ Ramos arborum humidos ac virides. ⁷ Igne in camino comburente. Meton. est subi. pro adi. Proprie enim *caminus* est fornax. Vel sic: eo quod in camino ubi rami comburerentur. ⁸ In hac villa. ⁹ Fallacem, quae promissis non stet. ¹⁰ Opprimit, invadit me, id est, dum illam exspecto, in somnum incido. ¹¹ De amore, et libidine cogitantem. Met. eff. ¹² Obscoena à visione aliqua, et specie, qua videbar mihi cum amica consuescere. ¹³ * * * * Syn. gen. ¹⁴ Inquinant. ¹⁵ Dum supinus iaceo. ¹⁶ A villa Trivicii celeriter vehimur rhedis. ¹⁷ Passuum. ¹⁸ In oppidulo aliquo Equotutio pernoctaturi. ¹⁹ Quod oppidulum versu Hexametro exprimere, et proprio nomine designare non licet: quia in versu

Hexametro haec dictio *Equotutium* collocari nequit. ²⁰ Per signa autem hoc oppidum describere. ²¹ Venditur. ²² Candidissimus. ²³ Ad ulteriora loca. ²⁴ Prudens. ²⁵ Adeo ut. ²⁶ Panem illum. ²⁷ Nam Canusii (oppidi Apuliae) panis est durus. ²⁸ Aquae urna, et potio non est copiosior, quam Equotutii, ubi venundatur, id est, ubi non plus est aquae, quam Equotutii, propter unicum fonticulum, quem una situla facile possis exhaurire. Al. *dulcior*, id est, palato gratior, quam Equotutii, ubi aqua est vilissima, et putidissima. ²⁹ Canusium oppidum. Synec. gen. ³⁰ Tydei filio. ³¹ Desiderio amici. ³² Descendit ad castra Caesaris cum Maecenate, et Cocceio. ³³ Quod nos deserere cogeretur. ³⁴ Oppidum Campaniae, vel à copia ruborum, vel à colore dictum. ³⁵ Nos reliqui. ³⁶ Quia continuum. ³⁷ Nobis molestius propter pluviam. ³⁸ Dies. Synecd. totius. ³⁹ Sereinior erat. ⁴⁰ Ob praeteriti diei pluviam.

¹ Bari moenia ² piscosi. Dehinc ³ Gnatia ⁴ lymphis
⁵ Iratis exstructa ⁶ dedit risusque, iocosque;
 Dum ⁷ flamma sine, thura ⁸ liquescere limine sacro
 Persuadere ⁹ cupit: ¹⁰ Credat Iudaeus ¹¹ apella, 100
 Non ego. Namque Deos ¹² didici ¹³ securum agere aevum:
 Nec si quid miri faciat natura, Deos id
¹⁴ Tristeis ex alto coeli ¹⁵ demittere tecto.
¹⁶ Brundusium longae finis ¹⁷ chartaeque viaeque est.

¹ Barii. Avocope. *Barium* est oppidum Apuliae, quod à mari alluitur. ² Piscibus abundantis. ³ Egnatia, id est, oppidum illud Salentinorum. Met. subl. pro miraculo ignis, quod illic sit. ⁴ Aquis sive fluctibus marinis, à quibus quotidie oppugnatur. ⁵ Propter magnam in eo oppido dulcis, et potabilis aquae penuriam. ⁶ Mihi comitibusque meis exhibuit. Metaph. quia tribuitur motus, et sensus rei inanimatae. ⁷ Igne. ⁸ Incendi, et absumi thura, Diis oblata, in primo templi vestibulo, et aditu, id est, in aris. ⁹ Gnatia, id est, populus Gnatiae. ¹⁰ Haec, et

alia superstitiosa, sc. thura, quae in sacrificio adhibentur, sine igne absumi. Concessio est γὰρ λυγίατος. ¹¹ Recutitus, et circumcisis. ¹² In schola Epicuri. ¹³ Quietos, et ab omni cura rerum humanarum vacuos esse, ac proinde illos mortalia huiusmodi non curare. ¹⁴ Tamquam de rebus humanis sollicitos. ¹⁵ Deorsum mittere è coelo in terras. Synecdochica est periphrasis coeli, et Metaphorica. ¹⁶ Brundusium fecit finem huius inaeae scriptiois, et narrationis, inique itineris prolixi trecentorum, et sexaginta miliarium metam. ¹⁷ Met. subi.

SATYRA VI.

Reprehendit vanum populi Roman. de nobilitate iudicium, quod eam stematum antiquitate, non virtute, metiretur, et nobilitate illa non praeditos ad magistratus non libenter admitteret. Sibi non eadem ratione amicitiam Maecenatis, qua tribunatum, posse quemquam invidere, cum haec non fortunae fuerit, sed virtutis commendatione quaesita est. Tandemque suam conditionem longe meliorem in vita privata ostendit, quam in magistratu esse possit.

NON, quia, Maecenas, Lydorum quidquid Etruscos
 Incoluit fineis, nemo generosior est te:
 Nec, quod avus tibi maternus fuit, atque paternus,
 Olim qui ² magnis legionibus imperitarint,

¹ O Maecenas, non ideo suspensis ignotos naso adunco, quia nemo est omnium Lydorum sive Tuscorum, quotquot vel quicumque Etruriam incoluerunt, est nobilior

te, id est, quia nullus eorum tibi praestat generis claritate. ² Legionibus plenis, quae decem cohortibus constabant, praefuerint.

¹ Ut plerique solent, ² naso suspendis adunco
³ Ignotos, ut me ⁴ libertino patre ⁵ natum.
 Quum ⁶ referre negas, qualis sit quisque parente
 Natus, dum ingenuus: persuades hoc tibi verè,
 Ante potestatem ⁷ Tullì, atque ⁸ ignobile regnum,
⁹ Multos saepe viros ¹⁰ nullis maioribus ortos,
 Et vixisse probos, amplis et honoribus ¹¹ auctos.
¹² Contra Laevinum ¹³ Valerì genus, ¹⁴ unde superbus
¹⁵ Tarquinius regno pulsus fuit, unius assis
 Non unquam pretio pluris ¹⁶ licuisse, ¹⁷ notante
 Iudice, quem nosti, populo; ¹⁸ qui stultus ¹⁹ honores
 Saepe dat indignis, et ²⁰ famae servit ineptus:
 Qui ²¹ stupet, in ²² titulis, et ²³ imaginibus. ²⁴ Quid oportet
 Nos facere, à vulgo longe lateque ²⁵ remotos?

¹ Ut solent plerique alii tumidi
 claris parentibus orti. ² Irrides,
 prae te contemnens, *μνηστὴρ* ēs.
 Metaph. subi. pro irrisione, et con-
 temptione huic corporis particulae
 adiuncta. ³ Ignobiles, et infimae
 sortis homines, *ἀσχημῆς*. ⁴ Filio
 liberti, id est, servi manumissi.
⁵ In municipio extra Romam in
 Apulia. ⁶ Nihil interesse dicis in
 definienda nobilitate, quibus pa-
 rentibus quisque prognatus sit,
 dummodo animo generosus, et ho-
 nestus sit, et cuius pater servi-
 turem non servivit. ⁷ Servii Tulli,
 sexti Romanorum regis, ex Oc-
 ris serva captiva nati, Tarquinii
 Prisci generi, et hoc mortuo, so-
 cru Tranquilli sic hortante, ad
 regnum eVecti. ⁸ Ab ignobili de-
 tentum: quia ex serva natus ⁹ Epa-
 nalepsis est eiusdem soni in prin-
 cipio, et clausula, ut Epistrophe
 in duobus membris proxime se-
 quentibus. ¹⁰ Contemptis, et ni-
 hili et nullo quasi loco habitis, qui
 nusquam sint, nec ullo apud ho-
 mines in pretio habeantur. ¹¹ Or-
 natos fuisse. ¹² Contra vere tibi
 persuades sive rectissime statuis,
 Laevinum nunquam licuisse plu-
 ris pretio unius assis. ¹³ P. Va-
 lerii publicolae, qui Collatino, Bru-

ti collegae, abdicare coacto, Con-
 sul suffectus est, filium. Tibul. de
 Circe. *Quamvis illa foret Solis ge-
 nus.* ¹⁴ A quo, cum Iunio Bruto,
ἀφ' ὧν. Ter. *Domi habuit*, unde dis-
 ceret. ¹⁵ Septimus Romanorum
 rex regno suo, et ex urbe eiectus
 fuit. ¹⁶ Aestimatum fuisse pluris
 uno aase, id est, hominum con-
 temptissimum fuisse. Festive tan-
 quam sub auctione venalem pro-
 ponit. Cic. *De Drusi hortis*, *quantū
 licuisse tu scribis, id ego quoque
 audieram.* ¹⁷ ludicante. ¹⁸ Popu-
 lus vanus, et nullo consilio duc-
 tus. ¹⁹ In indignos honores saepe
 conferre solet. ²⁰ Vanas opinionis,
 et generis splendori inservit. ²¹
 Cum admiratione, et stupore hae-
 ret. ²² Inscriptionibus antiquarum
 statuarum. ²³ Simulacris sive sta-
 tuis maiorum, quorum imagines
 in atriis aedium ordine habebant
 Romani collocatas, id est, in cla-
 rissimis, et nobilissimis suis ma-
 ioribus, per Met. adi. ²⁴ Quod si
 stultus populus, sprete generis no-
 bilitate, malos, et ignavos con-
 temnere potest, quidnam nos, qui
 populo sumus sapientiores, facere
 convenit? ²⁵ Vita pariter, et stu-
 diis, id est, qui longe multum-
 que vulgo praestamus?

¹ Nam-

¹ Namque esto, ² populus ³ Laevino mallet ⁴ honorem
 Quam Decio mandare ⁵ novō, censorque ⁶ moveret 20
⁷ Appius, ⁸ ingenuo si non essem patre natus;
⁹ Vel merito, quoniam in propria non ¹⁰ pelle quiessem.
 Sed ¹¹ fulgente ¹² trahit constrictos ¹³ gloria ¹⁴ curru
¹⁵ Non minus ignotos generosis. ¹⁶ Quò tibi, Tulli,
¹⁷ Sumere depositum clavum, fierique ¹⁸ Tribunum? 25
¹⁹ Invidia acrevit, ²⁰ privato quae minor ²¹ esset. (crus
 Nam ²² ut quisque ²³ insanus ²⁴ nigris medium ²⁵ impedit
²⁶ Pellibus, et latum ²⁷ demisit pectore ²⁸ clavum;
²⁹ Audit continuo: ³⁰ Quis ³¹ homo hic est? quo patre natus?

1 Concedatur, quod sequitur, populum anteponere nobilem ignobili. Concessio est, et quaedam *ἐπαυρόν* *ἰσότης* superioris sententiae de populo. 2 Sc. quod. 3 Licet ignavo, tamen tanquam nobili. 4 Magistratus. 5 Homini ignobili. Metaph. est à rebus nunc primum apparentibus ad hominem ignotum, nullisque maioribus clarum, et notum. Cic. 7. Verr. *Videmus quanta sit invidia, quantoque in odio apud quosdam homines nobiles novorum hominum virtus, et industria.* 6 Esto etiam, quod Appius Censor removeret, ac repelleret me à petendo magistratu. 7 Severissimus quisque Censor, qualis fuit Appius. Synecd. spec. 8 Libero. 9 Atque iure me repelleret à magistratu. Vel enim, hic non disiunctionem, sed coniunctionem sententiae significat: ut in illo Ter. Vel hoc qui non credat, qui norit te abs te esse ortum? 10 In proprio statu, intra fortunam meam me non continuissem, sed maiora me ipso concupivissem. Metaph. ab asino Cumano, pellem leonis induente, in eos, qui sua conditione minime contenti, maiora suis viribus aggrediuntur. 11 Auro gemmisque. 12 Ad se rapit vinctos. 13 Ambitio gloriaeque cupido, id est, cupidi gloriae tam ignobiles, quam nobiles, trahuntur ambitione sua. Met. adi. Tota autem sententia est Allegorica à triumphantibus, qui vehuntur aureo curru, et captivos trahunt cons-

trictos: sic qui studio laudis tenentur, dicuntur illius cupiditate trahi, tanquam vincti. Similis est Allegoria apud Cic. pro Arch. *Trahimur omnes laudis studio, et optimus quisque maxime gloria ducitur.* 14 Triumphali. 15 Ignobiles aequae ac nobiles. 16 O M. Tulli Cicero, in quem usum tibi profuit, aut ad quid te iuvat? Ex abrupto Tullium arripit, demonstraturus, quanto tutius sit sua conditione contentum vivere. 17 Assumere interfecto Caesare latum clavum, id est, Senatorum vestem, id est, dignitatem Senatoriam tibi à Iulio Caesare ademptam, cum victo Pompeio, à cuius partibus eras à Senatu movebaris. Meton. est adi. signi. 18 Militum. 19 Scilicet magnam tibi conflasti invidiam deponendo, et sumendo vestem Senatoriam. 20 Si privatus mansisses, nulloque magistratu functus fuisses. 21 Tibi fuisset. 22 Statim ut. 23 Ambitiosus, et ideo insanus, quod ignobilis homo insignia senatoria sibi sumat. 24 Hoedinis. 25 Revinxit. 26 Calceis coriaceis, et tamen mollibus. Meton. mat. et rursus his, tanquam adiuncta senatoriae dignitati, id est, statim ut quisque calceis senatoriis altioribus uti coepit. 27 E pectore deorsum misit, id est, aliquem magistratum ambivit. 28 Tunicam lati clavi, cui lati clavi erant assuti: quod erat insigne maiorum magistratum. 29 Hosce populi sermones de se. 30 Polypoton. 31 Novus sc. qui ad magistratum aspirat.

¹ Ut si quis aegrotet, quo morbo Barrus, haberi
 Et cupiat formosus, ² eat quacumque, puellis
³ Iniiciat curam ⁴ quaerendi singula: quali
 Sit facie, sura quali, pede, dente, capillo:
 Sic qui ⁵ promittit, cives, urbem sibi curae,
⁶ Imperium fore, et Italiam, et ⁷ delubra Deorum;
 Quo patre sit natus, num ignota matre ⁸ inhonestus,
 Omnes mortales curare, et ⁹ quaerere cogit.
¹⁰ Tunc Syri, Damae, aut Dionysi ¹¹ filius, audes
¹² Deicere è saxo cives? aut tradere ¹³ Cadmo?
¹⁴ At Novius collega ¹⁵ gradu post me sedet uno,
 Namque est ¹⁶ ille, pater quod erat meus. ¹⁷ Hoc tibi
 Paulus

Et ¹⁸ Messala videris. At ¹⁹ hic, si plaustra ducenta,
 Concurrantque ²⁰ foro tria funera, ²¹ magna sonabit,
 Cornua quod vincatque ²² tubas: ²³ saltem tenet hoc nos.
²⁴ Nunc ad me redeo libertino patre natum,

¹ Non secus, ac si quis laboret illo animi morbo, quo Barrus homo nimis comptus, et mulierosus aegrotavit, sc. adulterandi studio.
² Per plateas. ³ Sua formositate.
⁴ Curiose percunctandi de singulis corporis sui membris. ⁵ Candidatorum more habitu suo. Haec verba in se continent formulam quamdam iuramenti eius qui magistratum adibat. ⁶ Romanum.
⁷ Tempia, ubi Deorum simulacra statuuntur. ⁸ Tanquam spurius genitus sit. ⁹ Curiose percunctari.
¹⁰ Prosopopoeia perfecta per Dialogismum, ubi quidam è populo fingitur ad inquirendum in novum hominem, ad honores, et imperium evectum, et hic ad respondendum obliuienti. ¹¹ E servo quopiam natus, Nam hi tres fuerunt servi. Alleg. est è multiplici Synecdoche pro quibusvis infimae sortis parentibus. ¹² Praecipitare è saxo Tarpeio cives Romanos, ex ingenuis parentibus ortos, damnatos: id est, audes tu tribunatu fungi? ¹³ Tradere securi percutiendos carnifici? ¹⁴ Respondet filius Syri aut Damae. ¹⁵ Ignobilior, et inferior est me genere li-

bertatis, ideoque minus aptus ad honores, quam ego. Alleg. est è Metaphoris à delectu sessionum.
¹⁶ Novius est libertus, qualis pater meus fuit, cum ego sim libertinus. ¹⁷ In hoc propter hanc rem, quod collega tuo superior sis, videris esse nobilis, ut Paulus. Verba sunt civis Romani. ¹⁸ Iurisconsultus nobilissimus. ¹⁹ Novius collega tuus. ²⁰ In foro. ²¹ Claram, et magnam vocem edet, quae omnem strepitum, et sonitum superet. ²² In funere inflari solitas. Propert. El. ult. l. 4. *Sic moestae cecidere tubae cum subdita nostrum Detraheret lecto fax inimica caput.* ²³ Cum multa desiderentur in Novio collega tuo ad perfectionem magistratus, nobis saltem vocis bonitate, et insigni eius vocalitate satisfacit, dignumque eum iudicamus eo ordine, et gradu. Cic. *Summum me eorum studium renet.* ²⁴ Deponitur Prosopopoeia, ac velut egressus ex historia sui ante incepta, *me libertino patre natum*, nunc illam resumit. In *me* est Meton. subi. pro adiuncta de eo narratione.

Quem ¹ rodunt omnes libertino patre natum,
² Nunc, quia, Maecenas, tibi sum ³ convictor: ⁴ at olim,
⁵ Quod mihi pareret legio Romana tribuno.
 Dissimile ⁶ hoc ⁷ illi est: quia non ut ⁸ forsit ⁹ honorem
 Jure mihi ¹⁰ invidet quivis, ita te quoque ¹¹ amicum; ⁵⁰
 Praesertim ¹² cautum dignos assumere, prava
 Ambitione procul. Felicem dicere ¹³ non hoc
 Me possum: casu quod te ¹⁴ sortitus amicum:
 Nulla etenim mihi te ¹⁵ fors obtulit: ¹⁶ optimus olim
 Virgilius, post hunc Varius, ¹⁷ dixere, quid essem. ⁵⁵
¹⁸ Ut veni coram, ¹⁹ singultim pauca loquutus,
 (²⁰ Infans namque pudor prohibebat plura ²¹ profari)
²² Non ego me ²³ claro natum patre, non ego circum
 Me ²⁴ Satureiano ²⁵ vectari rura caballo;
 Sed, quod eram, narro. ²⁶ Respondes (ut tuus est mos) ⁶⁰
 Pauca. Abeo, et ²⁷ revocas nono post mense, iubesque
 Esse in amicorum numero. Magnum hoc ego duco,
 Quod placui tibi, qui ²⁸ turpi secernis honestum,
²⁹ Non patre praeclaro, sed vita et ³⁰ pectore puro.
 Atqui si vitiis ³¹ mediocribus ac mea paucis ⁶⁵
 Mendosa est natura, ³² alioqui ³³ recta; (velut si

¹ Carpunt, clanculum mordent. Metaph. à muribus. Sic Sat. 4. *absentem qui rodit amicum.* ² Nunc me mordent. ³ Familiaris, et convivae. ⁴ Mordebant me. ⁵ Quod sub Cassio, et Bruto tribunus militum fui. ⁶ Tribunum militum fieri. ⁷ In tuam familiaritatem recipi. ⁸ Fortasse. ⁹ Tribunitiae potestatis quod fortunae debeo. ¹⁰ Invidere poterit. ¹¹ Te mihi amicum esse invidere poterit, tuo iudicio electum, non fortuito. ¹² Circumspectum in amicis, tua familiaritate dignis, assumendis. ¹³ Non ob hoc ipsum. Sic Sat. 1. *Non tunc hoc venter capiet plus, &c.* ¹⁴ Nactus sim. ¹⁵ Nullus casus, sed certo iudicio ac deliberatione praehabita, me amicum ascivisti. ¹⁶ Poëtarum. ¹⁷ Tibi. ¹⁸ Postquam vocatus coram ad te veni. ¹⁹ Per intervalla interruptis verbis. ²⁰ Red-

dens homines infacundos, et elingues. Meton. effecti. *Infans* enim proprie dicitur, qui dicendi facultate laborat. Cic. *Tum vero ita sum perturbatus, ut omnia timerem: si nihil dixissem, ne infantissimus; si multa in eiusmodi causa dixissem, ne impudentissimus existimer.* ²¹ Dicere. ²² Ego non narro. ²³ Nobili. ²⁴ Equo Tarentino, et in Satureianis pascuis, id est, Apulis educato. Tarentum enim, et Saturnum vicinae sunt civitates Apuliae. ²⁵ Equitare. ²⁶ Tu, o Maecenas, respondes mihi pauca. ²⁷ Me ad te. ²⁸ A turpi. Sat. 3. *Nec natura potest iusto secernere intantum.* ²⁹ Qui patre natus sum, qui nobilis quidem non esset. ³⁰ Animo candidus esset. ³¹ Parvis. ³² Mediocribus ac paucis illis vitiis exceptis. ³³ Integra.

Egregio ¹ inpersos ² reprendas ³ corpore ⁴ naevos)
 Si neque avaritiam, neque sordes, ⁵ ac mala lustra
 Obiiciet vero quisquam mihi; ⁶ purus et insons
 (Ut me collaudem) si vivo, et charus amicis; 70
⁷ Causa fuit pater his, ⁸ qui macro pauper agello,
 Noluit in ⁹ Flavii ¹⁰ ludum me mittere, ¹¹ magni
¹² Quo pueri ¹³ magnis è Centurionibus ¹⁴ orti,
 Laevo ¹⁵ suspensi loculos ¹⁶ tabulamque ¹⁷ lacerto,
 Ibant ¹⁸ octonis referentes Idibus ¹⁹ aera. 75
²⁰ Sed puerum est ausus Romam ²¹ portare, ²² docendum
 Artes, ²³ quas doceat quivis Eques, atque Senator
²⁴ Semet prognatos: ²⁵ vestem servosque sequentes
 In magno ut populo si quis vidisset, ²⁶ avita
 Ex re praeberi sumptus mihi crederet illos. 80
²⁷ Ipse mihi ²⁸ custos ²⁹ incorruptissimus omnes
 Circum ³⁰ doctores aderat. ³¹ Quid multa? ³² Pudicum
 (Qui ³³ primus virtutis honos) servavit ab omni

¹ Aliquis reprehendat. ² In corpore. ³ Maculas. Sic Ovid. 14. El. 5. Trist. *Nullus in egregio corpore naevus erit.* ⁴ Ac perniciose lupanaria, fornices. Metaph. est à latibulis ferarum. ⁵ Si vivo animo puro, et vita integra. ⁶ Harum virtutum pater mihi causa fuit. ⁷ Qui quamvis pauper agricola in macro agello victum sibi quaereret. ⁸ Flavii calculatoris, ut artem numerandi addiscerem. ⁹ Scholam Arithmeticae. Synecd. gen. Omnem autem scholam ludum dixere Romani. ¹⁰ Dires ac nobiles. ¹¹ In quem ludum Flavii. ¹² Ditibus ac nobilibus parentibus. Polyptoton. ¹³ Nati. ¹⁴ Habentes loculos, in quibus calculos habebant suspensos, *vel*, loculis suspensis laevo lacerto ibant. Met. effecti. ¹⁵ Ratiocinatoriam, in qua numerare discunt. ¹⁶ In sinistro brachio. Synecd. par. *Lacertus enim* proprie dicitur latus musculus, collum, et humeros ambiens. Inde *lacertosus* homo pro muscoloso, ac robusto usurpatur. Hic versus repetitus est Ep. 7. lib. 1. ¹⁷ Singulis octo mensibus, quo spatio plerique artem illam addiscebant. ¹⁸ Mercedem sive minerval Flavio, numerandi magis-

tro, datam: *vel*, (ut alii) foenebrem pecuniam, quae exigebatur Idibus à debitoribus, ut Calendis nummi ponebantur. Meton. mat. pro nummis ex aere cussis. Virg. Ecl. 1. *Non unquam gravis aere domum mihi dextra redibat*: et rursus Synecd. spec. pro quavis moneta, et pecunia. ¹⁹ Sed me puerum. ²⁰ Propter teneram aetatem. ²¹ Ut ibi docerer artes. ²² Artes sc. liberales. ²³ Ex se ipso prognatos, id est, liberos vel pronepotes suos. ²⁴ Adeo ut si quis vestitum, et comitatum meum in turba Romana vidisset. ²⁵ Ex avorum proavorumque patrimonio illos sumptus mihi suppeditari. Sic *avitae opes*, *avita et patris res* apud Cic. ²⁶ Pater meus. ²⁷ Pudicitiae meae. ²⁸ Sanctissimus, et integerrimus. ²⁹ A quibus instuebar. ³⁰ Sic *necesse est dicere de sollicita patris custodia*, et diligentia? ³¹ Me incolumem conservavit, et liberum. ³² Princeps, praestantissimus. Ter. Eun. *Siquidem istud possis, nil prius, neque fortius*, sc. est, quam negligere Thaidem revocantem, id est, nihil est melius, et excellentius. Virg. *Primos luvenum eos miserit Orco.*

Non solum facto, verum ¹ opprobrio quoque turpi:
 Nec timuit, sibi ne vitio quis verteret, ² olim
³ Si ⁴ praeco parvas, aut (ut fuit ⁵ ipse) ⁶ coactor 85
 Mercedes sequeretur: neque ego essem ⁷ questus. ⁸ Ob hoc nunc
 Laus illi debetur, et à me gratia maior.
 Nil me ⁹ poeniteat sanum patris huius: ¹⁰ eoque
 Non, ut magna ¹¹ dolo factum negat esse suo ¹² pars,
 Quod non ¹³ ingenuos habeat clarosque parentes, 90
 Sic me defendam: longe mea discrepat ¹⁴ istis
 Et ¹⁵ vox et ratio. Nam si natura iuberet
 A certis annis ¹⁶ aevum remeare peractum,
 Atque alios ¹⁷ legere ad fastum, quoscumque parentes
 Optaret sibi quisque; ¹⁸ meis contentus, ¹⁹ honestos 95
 Fascibus et ²⁰ sellis nolim mihi sumere: ²¹ demens
 Iudicio vulgi, ²² sanus fortasse ²³ tuo; quod
 Nollem ²⁴ onus (haud unquam solitus) ²⁵ portare molestum.
 + ²⁶ Nam mihi continuo maior quaerenda foret ²⁷ res,

¹ Ab omni mala fama, maledicto. ² Aliquando, ποτέ. ³ Si me ad hoc instituisset, ut praeco fuisset, vel coactor. ⁴ Rerum venalium. ⁵ Pater meus ipse. ⁶ Pecuniae Publicanorum collector, et vectigalium exactor. Synecd. gen. *coactores* autem ministrabant argentariis, qui auctionibus praeerant, et praetia rerum in auctione venditarum intra certum diem ab emptoribus exigebant: et hoc erat *coactiones argentarias facit*: quale munus pater Horatii obiit: quale etiam Suetonius scribit Titum Flavium Petronium obiisse. ⁷ Conquestus essem de patre meo, si me praeconem aut coactorem fecisset. ⁸ Quod liberalioribus artibus me institutum voluit. ⁹ Nil me poenitere debet, id est, non parum ego putare debeo, quamdiu sanae mentis ero, natum esse me hoc patre tam praeclare erga me affecto. ¹⁰ Eoque nomine, atque ideo non sic me defendam, &c. ¹¹ Suo vitio, et culpa, sed fortunae iniquitate. ¹² Hominum. ¹³ Nobiles. ¹⁴ Ab illis stultis hominibus, nec

idem cum illis loquor ac sentio. ¹⁵ Sermo, sententia, pronuntiatum. Synecd. part. *Vox* enim proprie est, quo quippiam vocatur: uno autem nomine res quaeque constare solet. ¹⁶ Post certum temporis intervallum maiores nostros, aut homines prisci saeculi sive aetatibus praeteritae reviviscere. Meton. adi. ¹⁷ Eligendi optionem habere ad superbiam alios parentes pro arbitrio cuiusque nobiles, consules, principes, reges. ¹⁸ Parentibus. ¹⁹ Parentes alios ornatos Praetura, et Aedilirate, quibus fasces virgarum praeferebantur, ad levium delictorum animadversionem, ut securis ad gravia, et capitalia praecidenda. Al. *onustus*. ²⁰ Curulibus sc. ex ebore factis, quibus maiores magistratus vehebantur. ²¹ Viderer, qui nobilitatem ac divitias contemnerem. ²² Prudens. ²³ Tuo, o Maecenas, iudicio, qui et ipse intra fortunam tuam manere mavis, et populares honores non magis aestimas. ²⁴ Nobilitatis. ²⁵ Suscipere in me. ²⁶ Si nobilis essem. ²⁷ Maiores divitiae.

¹ Atque salutandi plures : docendus et unus
² Et comes alter , uti ne ³ solus rus-ve peregre-
 Ve exirem : plures ⁴ calones , atque ⁵ caballi
 Pascendi : ducenda ⁶ petorrta : nunc mihi ⁷ curto
 Ire licet mulo , vel , si libet , usque Tarentum ;
⁸ Mantica cui lumbos onere ⁹ ulceret , atque ¹⁰ eques armos.
¹¹ Obiiciet nemo ¹² sordes ¹³ mihi , quas tibi , ¹⁴ Tulli,
 Cum ¹⁵ Tiburte via praetorem quinque sequuntur
 Te pueri , ¹⁶ lasanum portantes , ¹⁷ oenophorumque.
¹⁸ Hoc ego ¹⁹ commodius , quam tu , ²⁰ praeclare Senator,
 Millibus atque ²¹ aliis , vivo. Quacumque ²² libido est , 110
 Incedo solus : percunctor ²³ quanti olus , ac far :
²⁴ Fallacem Circum , ²⁵ vespertinumque ²⁶ pererro
 Saepe forum : assisto ²⁷ divinis : ²⁸ inde domum me
 Ad porri et ciceris ²⁹ refero ³⁰ lachanisque catinum.
 Coena ³¹ ministratur ³² pueris tribus , et ³³ lapis albus 115
 Pocula cum ³⁴ cyatho duo sustinet : ³⁵ asdtat ³⁶ echinus
³⁷ Vilis , cum patera ³⁸ guttus , ³⁹ Campana supellex.
 Deinde eo dormitum , non sollicitus , mihi quod cras

1 Suffragiorum vel ambitionis causa. 2 Honoris gratia. 3 Sine comitatu. 4 Viliores servi , ministri. Calones proprie sunt militum servi. 5 Equi. 6 Vehicula Gallica. 7 Mulo , qui caudam habet decurtatam. 8 Pera , in qua res necessariae feruntur. 9 Exulceret. 10 Sessor , sive eques insidens. 11 Probro dabit. 12 Avaritiam vel ignobilitatem. 13 Privato. 14 Quas tibi , M. Tulli Cicero , populus Rom. obiecit. De Tullio supra. 15 In via Tiburtina extra portam Esquilinam , quae Tibur ducit. 16 Vas , in quo alvus exoneratur. 17 Vas , in quo vinum ferebatur. 18 Ideo , hoc ipso. 19 Iucundius. 20 Ironia est , cum contra sit intelligendus hic Tullius Praetura indignissimus , et obscurissimus. 21 Qui magistratum gerunt. 22 Quod solus , quacumque libitum fuerit , incedo. 23 Vendatur. 24 Locum Urbis celeberrimum , ubi fallaces Astrologi , divinatores , et somniorum interpretes frequentes erant , et homines incautis do-

lis , atque praestigiis ludebant. Meton. subi. et loci. 25 Vespertino tempore : quia vesperi liberior est inambulatio in foro minus celebri ac frequenti. 26 Pervagor. 27 Rerum futurarum coniectoris , nempe in Circo. 28 Deinde. 29 Recipio. 30 Olerisque vas escarium. 31 Mihi. 32 A paucis pueris , nullo strepitu. 33 Mensa marmorea Delphica , ad differentiam mensae escariae , in qua semper statuebant paria poculorum pro numero convivarum , quorum singulis bina pocula ponebantur. Meton. mat. et Synecd. gen. 34 Quo aquam ad vinum temperandum haurio. 35 Mihi coenanti. 36 Olla fictilis cum vasto ore , sic nominata à similitudine echini , animalis setis , et spinis horrentis. 37 Parvi pretii. 38 Unde oleum aut vinum guttatim defluat. 39 Quae tota supellex in Campania facta , et fictilis est : nam argillae in Campania bonitas , et copia est : unde pluri-
 mae illic figlinae.

Surgendum sit mane : ¹ obeundus Marsya , ² qui se
 Vultum ferre negat Noviorum posse minoris. 110
 Ad ³ quartam iaceo. Post hanc ⁴ vagor , aut ego ⁵ lecto,
 Aut scripto, quod me ⁶ tacitum iuвет. Ungor ⁷ olivo,
⁸ Non quo ⁹ fraudatis immundus ¹⁰ Natta lucernis.
 Ast ubi me ¹¹ fessum Sol ¹² acrior ire ¹³ lavatum
 Admonuit, fugio rabiosi tempora ¹⁴ signi. 115
 Pransus ¹⁵ non avide, ¹⁶ quantum interpellat inani
 Ventre diem durare, ¹⁷ domesticus otior. Haec est
 Vita ¹⁸ solutorum misera ambitione gravique.
¹⁹ His me consolor, ²⁰ victurus suavius, ²¹ ac si
²² Quaestor avus, pater atque meus, patruusque fuissent.

1 Quod Marsyae statua in foro, ad quam vadimonia statuunt, et litigant, litium causa sit adeunda. Meton. subi. Fabulantur Poetae Marsyam fuisse Phrygium tibicinem, cui cantando ab Apolline victo pellis detracta est, ut constat ex Ovid. Fast. 6. Huius statua in foro Romae posita erat ad deterrendum iniquissimos quosque litigatores, ad quam sistebantur vadimonia. 2 Quae statua, vel qui locus fori, ubi erat erecta statua Marsyae, non potest ferre vultum iunioris duorum fratrum Noviorum, foeneratoris, et litigatoris adeo impudentis, ut etiam lapideae statuae eius vultum amplius sustinere nequeant. 3 Horam. 4 In civitate deambulo. 5 Postquam aliquid ego legi, aut scripsi, ungor, &c. vel, ego lectito aut scriptito aliquid. 6 Privatum recreet. 7 Oleo. 8 Non oleo, quo, &c. 9 Per frau-

dem oleo suo privatis. 10 Sordidus quidam Romanus se ungit. 11 Ambulando, legendo, et scribendo. 12 Calidior, vehementior. 13 Ut me lavem. 14 Sirii, id est, Caniculae, id est, dies caniculares aestuosos. Hic signum, quia ex pluribus constat stellis, pro una Canicula ponitur per Syn. gen. 15 Moderate, et parce prandeo aestus causa. 16 Sed tantum solum, quantum non sinat me integrum diem inani ventre permanere, id est, tantum cibi, et potionis in prandio sumo, quantum possit impedire, ne totum diem ieiunus, et inanis sim. 17 Domi otium ago. 18 Eorum, qui liberati sunt. 19 Hisce rebus, hac vita. 20 Al. victurum. 21 Quam si ex familia essent Senatoria. 22 Ditissimus, et potentissimus, qualis fuit Quaestor Romae. Synecd. spec.

SATYRA VII.

Rixam Rupili, cognomento Regis, cum Graculo quodam Persio describit. Proscriptus enim ab Augusto Rex fugit ad Brutum, ubi Horatio tunc tribuno militum ignobilitatem exprobrasse ferunt, qui nunc eam contumelliam ulcisci velit.

¹ **P**ROSCRIPTI Regis Rupili ² pus atque venenum
³ Hybrida quo pacto sit Persius ultus, opinor
 Omnibus ⁴ lippis notum et tonsoribus esse.
 Persius hic ⁵ permagna negotia dives habebat
⁶ Clazomenis, etiam lites cum ⁷ Rege molestas:
⁸ Durus homo, atque ⁹ odio qui posset vincere Regem:
¹⁰ Confidens, ¹¹ tumidusque: adeoque sermonis ¹² amari,
¹³ Sisennas, Barros ¹⁴ ut equis praecurreret albis.
 Ad Regem ¹⁵ redeo. Postquam nihil inter ¹⁶ utrumque
¹⁷ Convenit, (¹⁸ hoc etiam sunt omnes iure molesti, ¹⁹
 Quo fortes, ²⁰ quibus adversum bellum incidit. Inter
 Hectors ²¹ Priamiden, animosum atque inter Achillem

¹ Per proscriptionem Augusti civitate expulsi. ² Pus venenosum, id est, pestiferam maledicentiam, purulentam, et virulentam calumniam. Metaph. est à corpore sano ad vitia ingenii, impuritatem, odium, improbitatem indicandam. ³ Semiromanus ex patre Graeco, et matre Romana natus. Translatio est ab animalibus semiferis. *Hybridae* enim nominantur ex diverso genere nata animalia, et maxime canes ex venatico, et gregario creati. Sic Val. Max. lib. 8. cap. 6. scribit, Q. Varius propter ius civitatis *Hybridam* cognominatum, ex patre Hispano, et matre Veronensi natus. ⁴ Homi- nibus otiosis ac loquacibus. Synecd. geminae spec. Lippi enim, quibus propter imbecillitatem oculorum est plurimum otii à rebus gerendis, rumoribus audiendis sese dedunt. Apud tonsores multas diei horas conterunt loquaces. ⁵ Frequens negotiabatur. ⁶ In urbe Asiae: à *Clazomenae*, arum. ⁷ Rupilio. ⁸ Saevus, pertinax. Metaph. est

à corpore ad animum. ⁹ Odiosa oratione, ac conviciis etiam Regem superare potuerit. ¹⁰ Audax. ¹¹ Superbus. ¹² Odiosi, ingrati, ac mordacis. A saporibus traductum est ad ingratos, et asperos verborum sonos. ¹³ Calumniatores improbissimos. Synecd. duplicis spec. ¹⁴ Ut velocibus equis maledicendo longe superaret. Alleg. est à cursoribus, qui pernecitate talium equorum suos syndromos longe antevertebant. Veteres enim praeferebant equos albos reliquis, tum quod viribus praestarent, tum quod auspicia magis rata facere crederentur, ideoque triumphis adhibebantur. ¹⁵ Misso Persio, ¹⁶ Et Regem, et Persium. ¹⁷ Postquam illi inter se hostes capitales facti sunt. ¹⁸ Omnes enim maledici calumniatores hoc iure, et hac natura inter se sunt, quo iure vivunt, quamque naturam habent heroes magnanimi, id est, eandem sibi libertatem vindicant. ¹⁹ Inter quos discordia incidit. ²⁰ Priami filium.

¹ Ira fuit capitalis , ² ut ultima divideret mors:
 Non aliam ob causam , nisi quod ³ virtus in ⁴ utroque
 Summa fuit. ⁵ Duo si discordia vexet inertes, 15
 Aut si ⁶ disparibus bellum ⁷ incidat , ut ⁸ Diomed
 Cum Lycio ⁹ Glaucō , ¹⁰ discedat pigrior , ¹¹ ultro
 Muneribus missis) Bruto Praetore ¹² tenente
 Ditem Asiam , Rupili et Persi par ¹³ pugnat , uti non
¹⁴ Compositus melius ¹⁵ cum Bitho Bacchius. In ius 20
 Acres ¹⁶ procurrunt , magnum ¹⁷ spectaculum , uterque.
 Persius exponit ¹⁸ causam : ¹⁹ ridetur ab omni
 Conventu : laudat ²⁰ Brutum , laudatque ²¹ cohortem:
²² Solem Asiae Brutum appellat : stellasque ²³ salubres
 Appellat ²⁴ comites , ²⁵ excepto Rege : ²⁶ Canem illum , 25
 Invisum agricolis sidus , venisse : ruebat,
²⁷ Flumen ut hybernum , ²⁸ fertur quo rara securis.

¹ Ira pestifera , et inexpiabile odium. ² Adeo ut sola mors omnium rerum ultima illam iram, illudque odium alterius Hectoris interitu sedaret, et dirimeret. ³ Fortitudo , qua uterque confusus , alter alteri concedere noluit. Synecd. gen. ⁴ Heroe. ⁵ Contra autem si duos ignavos discordia exagitet. ⁶ Duobus disparibus , forti , et ignavo. ⁷ Oriatur. ⁸ Tydei filio. ⁹ Hippolochi filio , in Troiano bello fuit , illud sc. bellum facile dirimitur : quippe cum inter duos illos , qui ignavior est , discedat. ¹⁰ Adversario victoriam concedat. ¹¹ Ut Glaucus Diomedii arma aurea pro aereis , ut ab armis discederet , promisit. ¹² Obtinente , occupante. ¹³ Verbis acerbè contendit. ¹⁴ In certamen congressus fuerit , in arenam descenderit. Translatum à gladiatoribus , qui dicuntur inter se componi , cum producuntur depugnaturi in arenam. ¹⁵ Bithus , et Bacchius fuerunt nobile par gladiatorum , et arte , et audacia , qui post multas inter se pugnas commissas mutuis vulneribus ceciderunt. ¹⁶ Animis concitati in publicum currunt post multa convicia , et maledicta ad Brutum , ut

is , causa cognita , item dirimeret , eosque componeret. Sumptum videtur à re militari , ubi strenuissimus , et audacissimus quisque , signo dato , ex agmine procurrit in aciem. ¹⁷ Bruto eiusque comitibus fuit. ¹⁸ Causam suam inter se , et Rupilium. ¹⁹ Effusus cachinnus editur ab iis , quotquot cum Bruto aderant. ²⁰ Praetorem. ²¹ Bruti comites , vel , cohortem praetoriam , quae Praetori Bruto in provincia pro satellitio , et comitatu aderat. ²² Clarissimum sidus. Metaph. est à splendidis coeli corporibus , ad excellentiam Bruti eiusque comitum indicandam : qualis est à Sirio in Canem , ad exitum hominum notandum. ²³ Salutares. ²⁴ Bruti. ²⁵ Praeter Rupilium Regem. ²⁶ Inconsulte , et inani verborum profluentia dicebat una cum Bruto advenisse , tamquam Caniculam , coeleste sidus agricolis damnosum , et horribile. ²⁷ Imbribus ac nivibus auctum ex altissimis montibus ruere , ac dilabi solet per illa loca , quo , &c. Synecdochica est periphrasis torrentis. ²⁸ Quo propter rapacitatem fluminis frondator aut lignator cum securi raro pervenit , ut ligna caedat.

¹ Tum ² Praenestinus ³ falso multumque ⁴ fluenti
⁵ Expressa arbusto ⁶ regerit convicia, ⁷ durus
 Vindemiator et invictus, cui saepe ⁸ viator
 Cessisset, magna compellans voce ⁹ cocullum.
 At ¹⁰ Graecus, postquam est Italo perfusus ¹¹ aceto,
 Persius, exclamat: Per magnos, ¹² Btūre, Deos te
 Oro, qui ¹³ Reges consueris ¹⁴ tollere, cur non (est.
¹⁵ Hunc Regemiugulas? Operum ¹⁶ hoc (mihi crede) tuorum

¹ Ubi Persius dicendi finem fecit. ² Rupilius Rex, Praeneste natus. ³ Amaro ac mordaci. Alleg. est è Metaph. sumptis à frondatoribus, qui praetereuntes conviciis provocant. ⁴ Profluenti. ⁵ Deprompta ex pectore. ⁶ Retorques. ⁷ Ut acerbus vinitor. ⁸ Prius vindemiatori conviciatus manus dedisset. ⁹ Deridens vinitorem, et eum appellans avem pigram ac nidi sui obliviscentem. Metaph. est à natura huius avis ad pigritiam vinito-

ris exprimendam. ¹⁰ Semigraecus, et Hybrida. ¹¹ Aspersus, et profuse vexatus est à Rege Romani conviciis, aculeatis salibus, verbis acerbis. Alleg. est è continuatis Metaph. à pungentibus liquoribus. ¹² Apostrophe est ad Brutum per exclamationem obtestantis, ubi alludit etiam ad L. Iunium Brutum Tarquinii Superbi expulsorem. ¹³ Iulium Caesarem, et alios. ¹⁴ E medio. ¹⁵ Rupilius. ¹⁶ Hunc Rupilius Regem iugulare tui muneris ac officii est.

SATYRA VIII.

Priapum Deum, custodem hortorum, inducit querentem de Canidia, et Sagana veneficis, quae ab illis in occulto fierent, describentem.

¹ **O**lim truncus eram ² ficulnus, ³ inutile lignum:
 Cum ⁴ faber ⁵ incertus scamnum, ⁶ faceretne ⁷
 Priapum,
 Maluit esse ⁸ Deum. ⁹ Deus inde ¹⁰ ego, ¹¹ furum ¹² aviumque
¹³ Maxima formido. Nam fures ¹⁴ dextra ¹⁵ coërcet,
 Obscoenoque ruber porrectus ab inguine ¹⁶ palus:
 Ast ¹⁷ importunas volucres in ¹⁸ vertice arundo
¹⁹ Terret, ²⁰ fixa, vetatque ²¹ novis ²² considerare in hortis.

¹ Ego Priapus olim truncus eram. Efficta est hic, et inducta persona factitii Dei. ² Fici arboris. ³ Nullam ad rem utile, informe, non dolatum. ⁴ Me intuitus. ⁵ Dubius. ⁶ Ex me. Est hic *A' πορία* sive Ad-dubitatio. ⁷ Simulacrum Priapi, hortorum custodis. Meton. subi. ⁸ Imaginem Dei. Meton. itidem subi. ⁹ Hortorum. Polypoton. ¹⁰ Ab expressa mei forma ego Priapus Deus factus sum. ¹¹ Qui auferendorum fructuum gratia alienos hortos in-

grediuntur. ¹² Quae hortorum seminibus damnum adferunt. ¹³ Maximus terror. ¹⁴ Dextra mea, falce ac fuste armata. Neque enim inermen decet esse custodem. ¹⁵ Ad hortum accedere prohibet. ¹⁶ ***** ¹⁷ Quae sine ulla Dei reverentia proxime quotidie advolant, et molestae sunt. ¹⁸ Capitis mei. ¹⁹ Fugat. ²⁰ Et vento varie impulsas, et commotas. ²¹ Nuper satis, *vel*, nuper à Maecenate conditis. ²² Locum capere.

¹ Huc

¹ Huc prius angustis eiecta ² cadavera ³ cellis
⁴ Conservus vili portanda locabat ⁵ in arca.
 Hoc miserae plebi ⁶ stabat commune sepulcrum, 10
⁷ Pantolabo scurrae, Nomentanoque ⁸ nepoti.
 Mille pedes ⁹ in fronte, trecentos ¹⁰ cippus ¹¹ in agrum
¹² Hic dabat, ¹³ haeredes monumentum ne sequeretur.
¹⁴ Nunc licet ¹⁵ Esquiliis habitare ¹⁶ salubribus, atque
¹⁷ Aggere in aprico spatium, ¹⁸ quo modo tristes 15
 Albis ¹⁹ informem spectabant ²⁰ ossibus agrum:
²¹ Cum mihi ²² non tantum furesque, feraeque, ²³ suetae
 Hunc vexare locum, curae sunt atque labori;
²⁴ Quantum, ²⁵ carminibus quae ²⁶ versant atque ²⁷ ve-
 nenis
 Humanos animos: ²⁸ has nullo ²⁹ perdere possum, 20

¹ Ad hunc locum, ubi horti iam sunt, *vel*, ubi Priapus stabat.
² Conservorum, aut inopum, et plebeiorum hominum. ³ Ex domunculis, casis, vel tuguriolis. ⁴ Vespillo, Libitinarius, Sandapilarius. Synecd. gen. ⁵ Vili feretro, sandapila, qua misera plebs efferebatur, non in ornato feretro. Synecd. itidem gen. Q. d. antea hic plebeiorum hominum sepulcra fuerunt. ⁶ Paratum, constitutum erat inopi, et egenti plebi. ⁷ Qui universum patrimonium abligurierat. Sic dictus, quod quicquid ei afferretur, ab omnibus acciperetur. ⁸ Luxurioso, qui rem suam familiarem turpiter consumpserat. ⁹ In longitudinem. Hoc distichon continet formulam verborum, quibus testator usus fuerat in certo loci spatio Reip. donando, et haeredibus suis detrahendo, ut esset commune populi sepulcretum. ¹⁰ Lapis in agro erectus. Metaph. est in erecto terrae tumulo, cui tribuitur sensus, et motus, id est, cippus continet mille pedes, et trecentos, vel totidem patet. ¹¹ In longitudinem. ¹² In hoc loco, in Esquiliis dabat, id est, ostendebat, tantum terrae dari humandis corporibus pauperum per has litteras in eo incisas.

¹³ Hoc monumentum non est haeredum, sed hominum tenuium, et nullum haerediolum habentium. Haec erant verba Cippo inscripta. ¹⁴ Quoniam commune sepulcrum esse desiit. ¹⁵ In Esquiliis, in quo colle, olim sepulcreto, Maecenas domum pulchram iam extruxerat, hortosque amoenos adiunxerat. ¹⁶ Sepulcris remotis. ¹⁷ In colle aperto, et Soli exposito deambulare. ¹⁸ In quem aggerem coniectis oculis paulo ante homines tristes, mortuos sepelientes spectabant. ¹⁹ Deformem, squalidum. ²⁰ Cadaverum. ²¹ Priapo. ²² Non tantum sollicitudinis fures, et ferae iniiciunt, quantum, &c. Regreditur ad expositionem sui muneris de custodiendis suis hortis, conquerens sibi multo molestiores esse sagas in ossibus, et herbis colligendis, ad homines incantamentis vinciendos, quam fures, feras, et aves. ²³ Quae olim consueverunt hunc locum petere propter cadavera. ²⁴ Quantum mulieres veneficae sunt mihi curae. ²⁵ Incantationibus. Virg. Ecl. 8. Carmina *vel* coelo possunt deducere Lunam. ²⁶ Immutant, vexant. ²⁷ Malis herbis. ²⁸ Veneficas. ²⁹ E medio tollere, quo minus huc veniant.

Nec prohibere modo, ¹ simulac ² vaga ³ Luna ⁴ decorum
 Protulit os, quin ⁵ ossa legant, herbasque ⁶ nocentes.
 Vidi ⁷ egomet nigra ⁸ succinctam ⁹ vadere ¹⁰ palla
¹¹ Canidiam, pedibus nudis, ¹² passoque capillo,
 Cum Sagana maiore ¹³ ululantem (¹⁴ pallor ¹⁵ utrasque ²⁵
 Fecerat horrendas aspectu) ¹⁶ scalpere terram
 Unguibus, ¹⁷ et pullam divellere mordicus agnam
 Coeperunt. ¹⁸ Cruor in fossam confusus, ut ¹⁹ inde
²⁰ Manes elicerent, animas responsa ²¹ daturas.
²² Lanea, et effigies erat, altera cerea: ²³ maior ³⁰
 Lanea, quae poenis compesceret inferiorem.
 Cerea ²⁴ suppliciter ²⁵ stabat, ²⁶ servilibus, ²⁷ utque
 Iam peritura, modis. ²⁸ Hecaten ²⁹ vocat ³⁰ altera, saevam
 Altera ³¹ Tisiphonen. Serpentes, atque videres
³² Infernas ³³ errare canes: Lunamque ³⁴ rubentem, ³⁵
 Ne foret ³⁵ his testis, post ³⁶ magna latere sepulcra.
³⁷ Mentior at si quid, merdis caput ³⁸ inquirer albis

¹ Postquam. ² Errabunda, quae obliquo incedit cursu, non recto, ut Sol. Virg. Aen. 2. *Hic canit errantem Lunam, Solisque labores.* ³ Quae veneficiis praeesse creditur. ⁴ Candidum suum caput produxit, id est, simulac nox venit. ⁵ Reliquias cadaverum sepulcorum hic colligant ad veneficia sua. In os, et ossa est Paronomasia. ⁶ Pestiferas. ⁷ Ego Priapus ipse vidi. ⁸ Expeditam. Sic Sat. 6. l. 2. *veluti succinctus cursitat hospes.* ⁹ Incedere. ¹⁰ Veste. ¹¹ Famosissimam illam veneficam: de qua vide Epod. 5. et 17. et Sat. 1. l. 2. ¹² Sparso, non religato. Sic Ter. *capillus passus.* ¹³ Noctuarum, canum, et luporum more. Translatio à lupis. ¹⁴ Vultus. ¹⁵ Utramque sagam. ¹⁶ Effodere, et fossam facere. ¹⁷ Et nigram agnam, quam secum attulerant, dentibus discerpere. ¹⁸ Cruor agnae dilaceratae in effosam terram, quam unguibus fecerant, mixtim confluxit. ¹⁹ Ex fossa, vel cruore. ²⁰ Mortuorum animas excitarent. *Manes* enim sunt animae à corpore seiunctae. ²¹ Quae illis interrogantibus responsa darent. ²²

Duae erant imagines, altera lanea, altera cerea. ²³ Maior autem, et potentior effigies erat lanea, quae imbecillior ceream verberaret. ²⁴ Ipsi supplicans. ²⁵ Ante laneam. ²⁶ Verberibus ac flagris gravissimis. ²⁷ Utpote. *Al. ut quae.* ²⁸ Proserpinam, veneficarum praesidem: quae Hecate dicta est ab *ἡκατεν*, centum, quod Hecatombe, id est, centum victimis placetur, vel quod centum annos errare faciat insepultos. Vide Od. 22. l. 3. ²⁹ Invocat. Tribuitur hic inanimatis sensus, et est quaedam prosopopoeiae species. ³⁰ Veneficarum. ³¹ Unam ex tribus Furiis, quae caedes ulciscitur. Vide Od. 28. l. 1. ³² Canes infernales, id est, Furias Hecates comites. Synecdochica periphrasis. ³³ Hinc inde cursitare. ³⁴ Erubescen-tem pudore tot scelerum veneficarum. ³⁵ Tot ac tanta scelera, et veneficia aspiceret. ³⁶ In sublime exstructa. ³⁷ *προκαταλύσις* est diluentis obiectum per exclamationem obtestantis pronuntianda. ³⁸ Utinam caput habeam merdis corvorum inquinatum.

Cor-

Corvorum, atque ¹ in me veniant mictum, atque cacatum
² Julius, et ³ fragilis Pedatia, ⁴ furque ⁵ Voranus.
⁶ Singula quid memorem? quo pacto ⁷ alterna loquentes 40
⁸ Umbrae cum ⁹ Sagana ¹⁰ resonarent triste et acutum?
¹¹ Utque lupi ¹² barbam ¹³ variae cum dente colubrae
¹⁴ Abdiderint furtim terris? et ¹⁵ imagine cerea
¹⁶ Largior arserit ignis? Et ut non testis inultus
Horruerim voces Furiarum, et facta ¹⁷ duarum? 45
Nam, ¹⁸ displosa sonat quantum vesica, ¹⁹ pepedi
²⁰ Diffissa nate ²¹ Ficus: at ²² illae ²³ currere in Urbem.
Canidiae ²⁴ dentes, altum Saganae ²⁵ caliendrum
Excidere, atque ²⁶ herbas, atque ²⁷ incantata ²⁸ lacertis
²⁹ Vincula, cum magno risuque iocoque ³⁰ videre. 50

¹ In meam hanc statuam. ² Perditissimus nebulo. ³ Mollis, et impudicus Pedatius, qui cum patrimonio pudicitiam amisit. Bene igitur eum Poëta muliebri nomine appellat. ⁴ Q. Catuli libertus. ⁵ Qui numinulario nummos ereptos calceo abscondit. ⁶ Quae ibi vidi, et audiui? Ironia est, ubi simulat se velle praeterire, quod memorat maxime. ⁷ Alternis vicibus, alternatione. ⁸ Animae mortuorum. ⁹ Venefica. ¹⁰ Moeste, et acute loquerentur. Sic Sat. 5. dixit, *acutum cernere*. ¹¹ Et quomodo. ¹² Qua veneficia depelluntur. ¹³ Maculosae. ¹⁴ Secreto sub terra occultaverint veneficae illae duae. ¹⁵ Ob imaginem ceream, quae in igne

liquescebat. ¹⁶ Vehementior. ¹⁷ Harum duarum, Canidiae, et Saganae, quae tamquam Furiae erant. ¹⁸ Disrupta. ¹⁹ Tantum ventris crepitum edidi. ²⁰ Natibus divisus, inque diversum distractis. ²¹ Ego Priapus ficulneus, è ficu factus. Meton. mat. ²² Veneficae. ²³ Currebant, vel currere coeperunt, sc. hoc tanto sonitu perturbatae. ²⁴ Colubrae sc. non suos, sed alienos arte insitos. ²⁵ Crines appositos, non nativos. ²⁶ Venenatas. ²⁷ Diris incantationibus affecta. ²⁸ Ex brachiis. ²⁹ Licia diversorum colorum. Synecd. gen. ³⁰ Quisque videre posset, et ridere veneficarum perturbatarum fugam. Synecd. spe. pro genere.

SATYRA IX.

Describit cuiusdam, in quem forte inciderat, importunam, et pertinacem garrulitatem, qua iactabunde quaedam, nonnulla impudenter, omnia stulte deblaterans, diu invitum detinuerit, et propemodum enecarit.

¹ **I** Bam forte via ² sacra (sicut meus est mos)
Nescio quid ³ meditans ⁴ nugarum, totus ⁵ in illis:

¹ Deambulabam. Videtur imitatio Phaedriae apud Ter. in Eun. *Dum rus eo, coepi egomet mecum inter vias (Ita ut fit, ubi quid in animo est molestiae,) Aliam rem ex alia cogitare.* ² Quae ad Romanum forum deducit; sic dicta, quod

in ea foedus ictum sit inter Romulum ac Tatium. Vide Epod. 4. ³ Animo meo volvens. ⁴ Versuum Satyricorum. Synecd. gen. ⁵ In illis nugis totus cogitationibus meis occupabar.

¹ Accu-

¹ Accurrit ² quidam, notus mihi nomine tantum,
 Arreptaque manu, ³ Quid agis, dulcissime, rerum?
⁴ Suaviter, ut nunc est, inquam: ⁵ et cupio omnia, quae vis ⁶
 Cum ⁷ assectaretur, ⁸ Numquid vis? ⁹ occupo. At ille,
¹⁰ Noris nos, inquit; docti sumus. ¹¹ Hic ego, Pluris
¹² Hoc, inquam, mihi eris. ¹³ Misere ¹⁴ discedere ¹⁵ quaerens,
¹⁶ Ire modo ocyus, interdum ¹⁷ consistere: in aurem
¹⁸ Dicere, nescio quid, puero: cum sudor ad imos ¹⁹
²⁰ Manaret talos. O te Bollane ²¹ cerebri
 Felicem! aiebam tacitus. Cum quidlibet ille
 Garriret; ²² vicos, ²³ Urbem ²⁴ laudaret: ²⁵ ut illi
 Nil respondebam, ²⁶ Misere cupis (inquit) ²⁷ abire,
 Iamdudum video: ²⁸ sed nil agis: ²⁹ usque tenebo: ³⁰
 Persequar. ³¹ Hinc quo nunc iter est tibi? Nil ³² opus est te
 Circumagi: quemdam volo visere, non tibi notum:
 Trans Tiberim longe ³³ cubat is, prope Caesaris ³⁴ hortos.
³⁵ Nil habeo quod agam, et ³⁶ non sum piger: ³⁷ usque
 sequar te.

¹ Ad me. ² Civis Romanus. ³ Quomodo vales Horati? inquit ille.
⁴ Recre valeo, ut nunc rerum mearum status est. ⁵ Et exopto ut omnia, quae velis, ex voto tibi succedant. ⁶ A latere meo non discederet, me quocumque irem, comitando. ⁷ Loquendi formula iis usitata, qui discedere ab aliquo cuperent. Ter. Eun. *Rogo quid velit. Recte, inquit, abeo.* ⁸ Interrogando praevenio. ⁹ Hoc volo, ut nos cognoris. ¹⁰ Tum. ¹¹ Eo nomine, quia doctus es, pluris mihi fies. ¹² Vehementer, usque ad miseriam. Ter. *Haec verba me hercule una falsa lacrumula, Quam oculos terendo misere vix vi expresserit, Restinguet* ¹³ Ab ipso. ¹⁴ Contendens. ¹⁵ Ibam aliquando celerius, ut illum à me abigerem. ¹⁶ Consistebam. ¹⁷ Simulabam me puero meo sequenti secreto dicere. ¹⁸ Ad imos pedes usque deflueret prae angore, et perturbatione animi ex molestia garruli. ¹⁹ Ob cerebri tui huiusmodi garrulitatis, et ineptiarum impatiens, qui huiusmodi hominem garrulum statim reprehenderes, et à te abige-

res. Meton. subi. ad integram mentem, ingenium atque intelligens iudicium significandum, quorum cerebrum sedes atque domicilium esse creditur. ²⁰ Per quos transibamus. Vicos autem Romae ⁴⁰ fuisse memorant. ²¹ Romam. Synecd. gen. ²² Epistrophe. ²³ Postquam. Cic. *Ut ab Urbe discessi, nullum intermisi diem, quin ad te aliquid litterarum darem.* ²⁴ Vehementer. ²⁵ A me. ²⁶ Frustra cupis effugere, non enim te dimittam. ²⁷ Semper te detinebo. Ter. *Ego vapulando, ille verberando usque ambo defessi sumus.* ²⁸ Ab hoc loco quo es iturus? ²⁹ Nihil necesse est te mecum huc illuc circumdnci, meaque causa molestias suscipere. Verba sunt Horatii, qui multas fingit causas sese ab hoc garrulo liberandi. ³⁰ Lecto affixus decumbit, et aegrotat. Sic Sat. 3. l. 2. *Mater alt pueri, menses iam quinque cubantis.* ³¹ Quos ille moriens testamento reliquit populo Romano. Suet. in Iul. Caes. c. 83. ³² Respondet garrulus assecutor. ³³ Sed libenter ambulo. ³⁴ Semper.

¹ De-

¹ Demitto auriculas, ut ² iniquae mentis assellus, ²⁰
 Cum gravius dorso ³ subiit onus. ⁴ Incipit ille:
 Si bene ⁵ me novi, non ⁶ Viscum ⁷ pluris amicum,
 Non Varium ⁸ facies: nam ⁹ quis me scribere plures,
 Aut citius possit versus? Quis membra ¹⁰ movere
¹¹ Mollius? ¹² invideat quod et ¹³ Hermogenes, ego canto. ²⁵
¹⁴ Interpellandi locus hic erat: Est tibi mater?
 Cognati, ¹⁵ queis te salvo est opus? ¹⁶ Haud mihi quis-
 quam:
 Omnes ¹⁷ composui. ¹⁸ Felices. Nunc ¹⁹ ego ²⁰ resto.
²¹ Confice: namque instat fatum mihi triste, ²² Sabella
 Quod ²³ puero cecinit, ²⁴ divina mota anus urna: ³⁰
²⁵ Hunc neque dira ²⁶ venena, nec ²⁷ hosticus auferet ensis,
²⁸ Nec laterum dolor, aut tussis, nec ²⁹ tarda podagra:

1 Impudentia garruli defatigatus. Translatio est à iumentis, quorum aures demissae corporis defatigationem significant. 2 Qui graviter ferre solet. Metaph. est ab homine ad bestiam pro ingenio asini iniquo, et tardo ad herilem agitationem. 3 In se recepit, portabit onus suis viribus gravius. 4 Garrulus loqui. 5 Meas virtutes. 6 Viscus, et varius Poetae disert, amici fuere Horatii, et Virgilii. 7 Quam me. 8 Aestimabis, ubi in familiaritatem tuam receptus fuero. 9 Anaphora. 10 Saltando. 11 Decentius, facilius quam ego. 12 Invidere possit. 13 Tigellius, optimus cantor. Vide supra Sat. 2. et 3. 14 Vanissimum eius sermonem interrompendi, ne oiosa sui laudatione plane me occideret. Loquitur Horatius. 15 Quibus te vivo tuoque auxilio est opus, i. qui tuo auxilio egeant, qui nisi te salvo, et incolumi, salvi esse non possint? 16 Amplius superstes est. Respondet garrulus. 17 Omnes propinquos sepelivi. Tac. lib. 3. Histor. *Pisonem Veranla uxor ac frater Scribonianus composuere.* Ita Ovid. Met. 4. de Piramo ac Thisbe: *Ut, quos certus amor, quos hora novissima iunxit, Componi tumulo non invidetis eodem.* Sump- tum est à collectione, et compor- tatione frugum in horreum, ad

conditoria cadaverum indicanda. 18 O felices illos, tacite mecum cogito, qui per mortem à tua gar- rulitate tandem liberati sunt. Ex- clamatio est admirantis Poetae fe- licitatem propinquorum mortuo- rum, qui importunitate huius ho- minis exsoluti sunt. 19 Horatius. 20 Supersum, ut etiam tua garru- litate occidar. 21 Occide iam me, ut lubet. Permissio est tacita Poë- tae, simulque Metaph. à gladiato- ribus: quorum victus voce mori- bunda dicebat vincenti: Confice, ut hic nunc Poeta garrulo. 22 Anus divinatrix, Horatii nutrix Sabina. 23 Quod mihi Horatio adhuc pue- ro olim praedixit. Synecd. gen. 24 Cum anus urnam, in quam sortes meas ad divinandum futura coniecerat, movisset, sortesque postea eduxisset. In divina Meton. est effecti pro efficiente praedictio- nem rei futurae: quomodo Poeta Od. 27. lib. 3. cornicem appellat *avem divinam imbrum*, i. prae- sentientem imbres, ac voce praedi- centem. 25 Poetam Horatium. Sunt haec verba anus vaticinantis de morte Horatii per sortes urna educ- tas. 26 Interiment. 27 Hostilis en- sis è medio auferet, i. interimet. 28 Neque pleuritis. Synec. Cic. *die- que septima est lateris dolore consum- ptus.* 29 Efficiens tardos, et ignavos eos, quorum illa contudit articulos.

Garrulus hunc ¹ quando consumet cumque : loquaces,
 Si sapiat , vitet , simulatque ² adoleverit aetas.
 Ventum erat ³ ad Vestae , ⁴ quarta iam parte diei 35
 Praeterita , et casu tunc ⁵ respondere ⁶ vadato
 Debebat : ⁷ quod ni fecisset , ⁸ perdere litem.
 Si ⁹ me amas , ¹⁰ inquit , paulum ¹¹ hic ades. ¹² Inteream , si
 Aut valeo ¹³ stare , aut novi civilia iura:
 Et ¹⁴ propero , ¹⁵ quo scis. Dubius sum , quid faciam , in-
 quit, 40
 Tene ¹⁶ relinquam , ¹⁷ an rem. ¹⁸ Me , sodes. ¹⁹ Non fa-
 ciam , ille:
 Et praecedere coepit. Ego (²⁰ ut contendere durum est
²¹ Cum victore) ²² sequor. Maecenas quomodo ²³ tecum?
²⁴ Hinc repetit , ²⁵ Paucorum hominum , ²⁶ et mentis
 bene sanae.
 Nemo ²⁷ dexterius fortuna est usus : ²⁸ haberes 45

¹ Sed homo garrulus , aliquan-
 do hunc consumet : *vel* , quando-
 quidem homo garrulus hunc quovis
 tempore sua loquacitate enecabit. ²
 Maturiori aetate fuerit. ³ Templum,
 aedem. Ter. *ubi ad Dianae veneris,*
ito ad dextram. Cic. *Rapinas scribis*
ad Opis fieri. ⁴ Id est , iam tertia
 diei hora erat : singuli enim dies in
 duodecim horas inaequales divi-
 duntur. ⁵ In iudicio. ⁶ Et , quem
 vadimonio obstrinxerat , ei , qui
 illum in ius vocaverat , vadibus
 acceptis. Nam *vadare* est consti-
 tuere alicui vadimonium acceptis
 vadibus , et sponsoribus , vel diem
 iudicio constituere ex compacio.
 Cic. *hic hominem in praesentia non*
vadatur, ita sine vadimonio discedit-
tur. ⁷ Nisi in iudicio praesto fuis-
 set. ⁸ Causa cadere deberet. ⁹ Voca-
 lis ē hic non solum non eliditur,
 verum etiam corripitur. ¹⁰ Garrulus.
¹¹ Meton. subi. fori pro adiuncta
 causa , quae illic agitur , et lite,
 quae illic diiudicatur : q. d. mihi
 fave in hac causa , iuva me. ¹² Uti-
 nam inteream. Verba sunt Horatii,
 et simul exclamatio est sibi impre-
 cantis , et deprecantis à se talem
 praesentiam. ¹³ Prae defatigatione
 aliquot horas in iudicio ante Prae-

toris tribunal: neque enim ibi sede-
 re licebat, aut honestum erat. Sump-
 tum est à disciplina militari , ubi
 dicitur miles inter pugnam pulcher-
 rime stare , cum eum , quem cepe-
 rat , locum obtinet. ¹⁴ Eo. ¹⁵ Solut
 illum invisam , qui prope Caesaris
 hortos aegrotat. ¹⁶ Relinquere de-
 beam in iudicio. A *vanoivwōis*
 sive Communicatio est , qua deli-
 berat cum Poëta de suis negotiis. ¹⁷
 An causam meam vel litem. ¹⁸ Me
 potius relinque , quam rem tuam,
 inquit Horatius. ¹⁹ Non relinquam
 te , respondet Garrulus. ²⁰ Quem-
 admodum , vel quia grave ac mo-
 lestum est pugnare. ²¹ Cum garru-
 lo homine , et pertinaci , qui vincit
 odio. Synecd. gen. ²² Victorem , sc.
 garrulum. ²³ Vivit. ²⁴ Ab hoc prin-
 cipio hic Garrulus sermonem ali-
 quando interruptum sic repetit,
 quomodo Maecenas , &c. ²⁵ Mae-
 cenas meus (inquit Horatius) homo
 est paucis familiaris , paucis utitur.
 paucis hominibus pater ad Maece-
 natem aditus. Sic Ter. Eun. *Imo*
sic homo est perpaucorum hominum.
²⁶ Et exactissimi iudicii ac sapiens
 est in amicis eligendis. ²⁷ Felicius
 quam tu , inquit Garrulus. Metaph.
 est ab auspiciis secundis. ²⁸ Me.

¹ Mag-

¹ Magnum adiutorem, posset qui ferre ² secundas,
³ Hunc hominem velles si ⁴ tradere: ⁵ dispeream, ni
⁶ Summos omnes. ⁷ Non isto vivimus ⁸ illic,
 Quo tu ⁹ rere, modo: ¹⁰ Domus ¹¹ hac nec purior ulla est,
 Nec magis his aliena ¹² malis. ¹³ Nil mi officit unquam, 50
 Ditior ¹⁴ hic, aut est quia ¹⁵ doctior: ¹⁶ est locus ¹⁷ uni
 Cuique suus. ¹⁸ Magnum narras, vix credibile. ¹⁹ Atqui
 Sic habet. ²⁰ Accendis, quare ²¹ cupiam magis illi
 Proximus esse. ²² Velis tantummodo: ²³ quae tua virtus,
²⁴ Expugnabis: et est ²⁵ qui vinci possit: ²⁶ eoque 55
 Difficiles aditus primus habet. ²⁷ Haud mihi deero:
 Muneribus servos corrumpam: non hodie si

1 Apud Maecenatem, qui tuas partes diligenter tueretur. 2 A te, sc. partes, id est, qui facile tibi cederet, et post te secundo loco in amicitia Maecenatis contentus foret. Metaph. est ab histrionibus sive actoribus fabularum; ubi variae partes imponuntur histrionibus, qui ob id dicuntur vel primas, vel secundas, vel tertias fabulae partes agere. 3 Me: *διήκων*. 4 In clientelam, in comitatum Maecenatis, id est, commendare Maecenati. Cic. *Sic te commendaui, et tradidi, ut gravissime diligentissimeque potui*. 5 Exclamatio est sibi imprecantis ad solertiam iactatam comprobendam. 6 E loco suo submovisses iam dudum omnes, qui adhuc priori loco apud Maecenatem sunt, i. nisi tu solus apud Maecenatem primas teneres. Syncope. 7 Respondet Horatius. 8 Apud Maecenatem. 9 Existimas: nullae enim ibi insidiae, nulla invidia. 10 Nullus est princeps, neque dominus, qui honestius, et purius, et quietius domesticos, et servos moderetur ipso Maecenate. Meton. subi. 11 Maecenatis domo. 12 Occultis calumniis, invidia, aliisque malis. 13 Nihil mihi impedimento est. 14 Maecenatis amicus. 15 Me. 16 In domo Maecenatis suum cuique est tributum munus ac officium, nec quicquam in-

vidiose dicitur, nec perturbate efficitur. Metaph. est à consessu deliberantium. 17 Cuiuscunque etiam fortunae, et conditionis sit. 18 Rem magnam atque incredibilem mihi narras, inquit Garrulus. 19 Atqui, sive credas, sive non, sic res sese habet. Respondet Horatius. 20 His verbis me exstimulas, quo magis in Maecenatis familiaritatem recipi velim, respondet Garrulus. Metaphora. 21 Cupere debeam. 22 Tanrum velle debes. Haec Horatii sunt, insigni derisione pollicentis, quod sciat nunquam consequuturum. 23 Ea enim est tua solertia, et ingenii subtilitas, ut facile sis expugnaturus Maecenatem. Cic. *Genus orationis, facultatem, copiam sententiarum* (quae vestra prudentia est) *perspexistis*. 24 Facile omnes difficultates superabis, honestumque locum apud Maecenatem consequeris. Sumptum est à castellorum munitionibus, quae machinis bellicis expugnatae, tandem expugnantur, et capiuntur: sic homines importunitate saepe vincuntur. 25 Si saepe instabis. 26 Atque hinc est, quod prima fere coitio multo acerrima esse consuevit Maecenatem prensantibus. 27 Diligentiam adhibebo, nihilque intermittam (inquit Garrulus) quo in Maecenatis amicitiam perveniam.

Exclusus fuero, desistam : ¹ tempora ² quaeram:
 Occurram in triviis, ³ deducam. Nil sine magno 60
⁴ Vita labore ⁵ dedit mortalibus. ⁶ Haec dum agit, ecce
⁷ Fuscus Aristius ⁸ occurrit, mihi charus, et ⁹ illum
 Qui pulcre nosset. Consistimus. Unde venis? Et
 Quo tendis? ¹⁰ rogat: et ¹¹ respondet. ¹² Vellere coepi,
 Et ¹³ prensare manu ¹⁴ lentissima brachia, ¹⁵ nutans,
¹⁶ Distorquens oculos, ut me eriperet. ¹⁷ Male salsus, 65
 Ridens, ¹⁸ dissimulare: meum iecur ¹⁹ urere bilis.
²⁰ Certe nescio quid secreto velle loqui te
 Aiebas mecum. ²¹ Memini bene; sed ²² meliori
 Tempore dicam: hodie ²³ tricesima Sabbatha. Vin' tu
²⁴ Curtis Iudaeis ²⁵ oppedere? ²⁶ Nulla mihi (inquam) 70
 Religio est. ²⁷ At mi: sum paulo ²⁸ infirmior, unus
²⁹ Multorum: ³⁰ ignosces; ³¹ alias loquar. ³² Hunc cine Solem

1 Opportuna sc. quibus ipsum conveniam. 2 Captabo. Epistrophe est in similitudine eiusdem soni in clausulis sententiarum. 3 Illumque domum comitabor honoris gratia. 4 Humana. 5 Difficiliora enim quae pulcra: et *Labor omnia vincit improbus*. 6 Dum effudit talia verba Garrulus. Apparatus ad Prosopopoeiam Fuscii Aristii, quem inducit sic percunctantem de itinere Poetae. 7 Grammaticus illo tempore nobilis, cui cantata est Od. 22. l. 1. et Ep. 10. l. 1. 8 Nobis. 9 Garrulum comitemque meum. 10 Fuscus Aristius quaerit ex me. 11 Et respondet vicissim a me rogatus, unde veniret, et quo tenderet. 12 Vellicare ipsum velle. 13 Arctius comprimere. 14 Tardissima, mihi que reluctantia, et quae obsequi nollent. Hoc videtur sumptum a tarditate corporum, quae non facile obsequuntur moventibus, ad stupidos sensus, et inertes notandos. 15 Saepe dans signum vultu, oculis, et compressione manus liberandi me a tali comite. 16 Huc illuc movens. 17 Parum prudens, et callidus. Metaph. est ab insipidis cibis. 18 Dissimulabat se intelligere quid vellem. 19 Ira urebat, et incendebat cor meum,

i. vehementer ob id ipsi irascebar. 20 Sunt verba Horatii ad Fuscum. 21 Respondet Fuscus. 22 Commodiori. 23 Iudaeorum hoc novilunio sunt religiose colenda, et celebranda. Sabbatha tricesimo quoque die mensis redeunt. Alii Neomenias intelligunt; alii magnum Iudaeorum Sabbathum, quo die Agnum comederant. Sabbatha omnia, i. septimus quisque dies, quem Iudaei venerari solebant, dicta sunt a verbo *sabath*, *quievit*: unde *sabbathum*, i. cessatio, feriatio. 24 Circumcisis. 25 Contradicere, inque eorum contemptum ventris crepitum edere, eorumque religionem irridere? Metaph. 26 Sunt verba Horatii. 27 Sed mihi, respondet Fuscus, est religio. 28 Religiosior, et religionis motu paulo timidior. 29 Solus ex multis religione obstrictus sum. 30 Ob id veniam dabis mihi, quod iam a te abeam. 31 Quod secreto tecum me loquuturam dixi. 32 Ibi tacite mecum exclamo, Hanc faciem, et lucem, i. hunc diem tam infelicem mihi surrexisse oportuit, ut huius molestissimi hominis garrulitate omnino enecandus sim, nec ulla ratione liberari queam?

Tam ¹ nigrum surrexe mihi ! ² Fugit improbus , ac me
³ Subcultro linoit. Casu venit obuius illi
⁴ Adversarius ; et , ⁵ Quo tu turpissime ? magna 75
 Exclamat voce : et , ⁶ Licet antestari ? Ego vero
⁷ Oppono auriculam. ⁸ Rapii in ius : ⁹ clamor utrinque:
 Undique. ¹⁰ concursus. Sic me servavit ¹¹ Apollo.

¹ Metaph. est à colore luctuoso ad infortunium significandum. ² Fuscus ille male salsus abit. ³ Meque in summo periculo linoit, tamquam hostiam iam iam inactandam. A victimis ergo mox iugulandis sumptum est ad praesentissimum malum, et periculum, in quo quis deseritur, notandum. ⁴ Synecdochicè sumendum videtur pro speciali creditore, qui huic garrulo coram iudice diem indixerat dissolvendi aeris alieni causa. ⁵ Quo tu tendis homo improbissime ? ⁶ Et statim ad me dicit, O Horati, Licetne te testem assumere contra hunc tuum comitem ut ipsum ita secundum leges in ius rapere possim ? Est enim antestari,

unum aliquem ex iis, qui adsunt, prehensa auricula, testem sumere. ⁷ Ego vero Horatius ipsi ultro auriculam meam tangendam porrigo, ut me testemumat, isteque garrulus in iudicium abripiatur. ⁸ Trahit renitentem garrulum à me ad tribunal, ubi Praetor ius dicit. Meton. adi. ⁹ Contentio. ¹⁰ Populi exoritur. ¹¹ Cui vitam meam acceptam refero, tandem hoc garrulo defunctus sum. Quidam hic agnoscunt duplicem Metonymiam, primum subi. pro adiuncta Apollinis statua: deinde pro foro iudiciali ab Augusto propter multitudinem causarum constructo, ubi erat Apollinis eburnea statua, et ubi liberator ille Horatio obviam factus erat.

SATYRA X.

Hac Satyra respondet iis, quos offenderat supra Satyra quarta, cum Lucilli versus reprehenderet: ac suae reprehensionis rationem reddit, quae eam fuisse iustam ostendit.

¹ NEmpe ² incomposito ³ dixi pede ⁴ currere versus
 Lucili. Quis tam ⁵ Lucili fautor ⁶ inepte est,
 Ut non hoc fateatur ? At ⁷ idem, quod ⁸ sale multo

¹ Nempe concedo, et fateor. Nempe enim est Adverbium assentientis; quo libenter utitur Horatius ad interrogationem. ² Minus ornato pede. Alleg. est à continuatis Metaphoris ab animantibus, quorum ut pedibus proprie tribuitur motus, vel celer, vel tardus: sic vox in dictionibus, et sententiis, modo celerius, modo tardius absoluitur, unde ad versus, et sententias Lucilii transfertur: quae, quia inaequali, et incondito motu feruntur, hic merito reprehenduntur. ³ Supra Sat. 4. ⁴ Fluere, i.

dixi Lucilium asperum esse, et duriusculum in componendis versibus. ⁵ Anadiplosis. ⁶ Stulte favens, i. stultus amator. ⁷ Lucilius. ⁸ Multa mordaci dicacitate. Alleg. est à carnibus mordaci sale conspersis, ne illae corrumpantur, et ut eadem opera iucundiori sapore commendentur. Huiusmodi fuerunt ioci, facetiae, et urbani sales Lucilianae Satyrae, quibus derisit depravatos civium Romanorum mores, et emendare voluit, ne illi perderentur.

¹ Urbem ² defricuit, ³ charta ⁴ laudatur eadem.
Nec tamen ⁵ hoc tribuens, ⁶ dederim quoque caetera: nam sic
⁷ Et Laberi mimos, ut pulcra poemata, mirer.
⁸ Ergo non satis est ⁹ risu diducere rictum
Auditoris: et est quaedam tamen ¹⁰ hic quoque virtus.
Est brevitae opus, ¹¹ ut currat sententia, neu se
Impediat verbis lassas ¹² onerantibus ¹³ aures. 10
Et sermone opus est modo ¹⁴ tristi, saepe ¹⁵ iocoso,
¹⁶ Defendente vicem modo Rhetoris, atque Poetae,
Interdum ¹⁷ urbani, parcentis viribus, atque
Extenuantis eas ¹⁸ consulto. ¹⁹ Ridiculum acri
Fortius et melius magnas plerumque ²⁰ secant res. 15
²¹ Illi, scripta ²² quibus Comoedia prisca viris est,
²³ Hoc stabant, hoc sunt imitandi: quos neque ²⁴ pulcher
Hermogenes unquam legit; neque ²⁵ simius iste,

1 Duplex Tropus: prior est Synecd. gen. pro Roma; posterior Meton. subi. pro civibus Romanis.
2 Amare notavit. **3** Satyra eadem, i. versibus in charta scriptis Meton. subi. **4** A me. **5** Neque ego dum Lucilio attribuo, quod salsus, et mordax fuerit. *E' πανόρθωσις* quaedam est superioris laudationis per diminutionem. **6** Ipsi concedere debeo reliqua, quae in eximio Poeta requiruntur. **7** Et scenicos versus Decimi Laberii scriptoris dicacissimi. **8** Ad eximium poema Satyricum absolvendum. **9** Immodico sc. hiatu nudatisque dentibus, ut effuse ridentibus contingere solet, i. impellere lectorem ad immoderatum risum, qui os dilaret, et dentes nudet. Sumptum est à canibus irritatis, qui distortis labris, et in rugas contractis dentes nudant. **10** In his tamen est quaedam virtus risum movere. **11** Ne sententia claudicet. **12** Aggravantibus. **13** Auditorum. **14** Serio, et severo. **15** Salso, et urbano. **16** Opus est sermone, qui modo partes, et officium alicuius Oratoris tueatur. **17** Faceti irrisoris. **18** Dedita opera. **19** Iocus interdum plus valet, quam acrimonia cum severis, ac

seriis verbis coniuncta. **20** Dissolvit, dirimit, finit, carpit magnas lites, ac controversias. Metaph. est ab excisoriis instrumentis ad vim faceri sermonis indicandam, cum ille lites componit ac finit: ut Ep. 16. l. 1. *Quo multae magnaeque secantur iudice lites.* **21** Poetae veteris Comoediae, sc. Eupolis, Cratinus, Aristophanes, alique. **22** A quibus viris. **23** Propter has, quas dixi, virtutes, nempe iocos, sales, et ridicula, cum dente tamen iuncta, suam in Scena retinebant dignitatem, et auctoritatem, placebant, probabant, et in pretio erant, non explodebantur, dum his plus efficiebant, quam si acribus usi fuissent. Metaph. est ab actoribus Comoediarum, qui placebant talibus facetiis versuum, et faustas acclamationes à populo consequiebantur. Ter. *Partim sum earum exactus, partim vix steti.* **24** Bellus ille carminum censor. Ironia. **25** Neque Demetrius Poeta ingenii pravi, et deformis, ac brevis staturae. Metaph. est à bestia, ad demonstrandum ineptum imitatore veterum Comico: qualis fuit M. Demetrius imitator Lucilianae scripturae.

¹ Nil praeter Calvum et ² doctus cantare Catullum.
³ At magnum fecit, quod verbis Graeca Latinis 20
⁴ Miscuit. ⁵ O seri studiorum! ⁶ quive putetis
 Difficile et mirum, Rhodio quod ⁷ Pitholeonti
⁸ Contigit. ⁹ At sermo ¹⁰ lingua concinnus utraque
¹¹ Suavior: ¹² ut Chio nota si commista Falerni est.
¹³ Cum versus facias, ¹⁴ teipsum percontor, ¹⁵ an, et cum
¹⁶ Dura tibi ¹⁷ peragenda ¹⁸ rei sit causa ¹⁹ Petilli,
 Scilicet oblitus ²⁰ patriaeque ²¹ patrisque Latini,
 Cum Pedius causas ²² exsudet Poplicola, atque
²³ Corvinus, ²⁴ patriis intermiscere petita
 Verba ²⁵ foris malis, ²⁶ Canusini more bilinguis? 30
 Atque ego cum ²⁷ Graecos facerem, natus ²⁸ mare citra,
 Versiculos; ²⁹ vetuit me tali voce ³⁰ Quirinus

¹ Qui nihil didicit cantare, nisi poemata, sive cantilenas amatorias Calvi, et Catulli Poëtarum Elegorum. Meton. effic. ² Sic loquitur Od. 6. 1. 2. *Cantabrum* indoctum terre iuga nostra. ³ At vero hic aliquis mihi obiiciet, quod Lucilius rem magnam, et admiratione dignam praestitit. *προκατάληψις* est, ubi Poëta obiectum Demetrii praeoccupat. ⁴ In Satyris suis. ⁵ *ὦ ψιμαθείς*, qui sero studiis operam dedistis, cui contrarium *παιδομαθείς*, qui à puero didicerunt; vel, O vani, et stulti, qui tardi in studiis estis, qui tam parum didicistis, parum docti. Apostrophe est per Exclamationem ad sero litteras Graecas discentes. ⁶ Sc. quod existimetis. Hic enim particula *ve* est Coniunctio confirmans, vel abundat in sententia. ⁷ Pitholeon Poëta ineptus in suis Epigrammatis Graeca Latinis immiscuit. ⁸ Concessum fuit. ⁹ At de nouo quis mihi obiectabit. Altera est *προκατάληψις*. ¹⁰ Qui ex utraque lingua, Graeca, et Latina, concinnatus est. ¹¹ Est quam simplex. ¹² Non aliter ac si vinum Falernum austerius cum Chio, vino mitiori, temperatum est, ac proinde gratius esse solet. Meton. adi. ¹³ Cum Poëta sis. ¹⁴ Ipsum-

met adversarium rei quaesitae iudicem constituit. Est *ἀνακρίνωσις*, deliberatio unius cum altera. ¹⁵ An tu etiam, si causidicus esses, cum Latina lingua Graeca permiscere malis. ¹⁶ Difficilis, capitalis. ¹⁷ Defendenda. ¹⁸ Qui sacrilegii in corona aurea, furtim è Capitolio sublata, reus accusatus est. ¹⁹ Petillii Capitolini. ²⁰ Tuae Italiae sc. id est, sermonis Romani. Meton. subi. ²¹ Tui, Romani. ²² Vehementer ad sudorem usque agat sive dicat, id est, multum laboret in causis Latine agendis. ²³ Corvinus Messala, Orator clarissimus, Petillii accusator, sic etiam Pedius. ²⁴ Latinis verbis. ²⁵ Aliunde, et ex aliena natione, ut è Graecia, sumpta. ²⁶ Canusinorum more, qui partim Graece, partim Latine loquebantur; an vero puro vernaculo sermone malis uti? ²⁷ Non contentus patrio sermone. ²⁸ Citra mare Tyrrhenum in Italia, et Apulia, non autem ultra mare in Sicilia aut Graecia ortus. Anastrophe est, et simul Synecdogon. sunt enim alia multa citra mare loca. ²⁹ Prosopopoeia est Romuli non omnino perfecta, quia nulla est nota illius depositae. ³⁰ Romulus, linguae Latinae auctor. Synecd. gen. Nam dicitur etiam de aliis, ut de Augusto Caesare.

Post mediam noctem visus , cum somnia ¹ vera:

² In sylvam non ligna feras insanius , ac si

Magna ³ Graecorum malis ⁴ implere catervas.

⁵ Turgidus Alpinus ⁶ iugulat dum Memnona , dumque

Diffingit Rhēni luteum caput ; haec ego ⁷ ludo,

Quae nec in ⁸ aede sonent ⁹ certantia , iudice ¹⁰ Tarpa,

Nec redeant iterum atque iterum ¹¹ spectanda theatris.

¹² Arguta meretrice ¹³ potes , Davoque Chremeta

¹⁴ Eludente senem , comis ¹⁵ garrere libellos,

Unus virorum , Fundani. ¹⁶ Pollio ¹⁷ regum

Facta ¹⁸ canit , ¹⁹ pede ter percusso. ²⁰ Forte epos acer,

Ut nemo , Varius ducit. ²¹ Molle atque facetum

¹ Esse creduntur , concoctione sciam facta , et discussis vaporibus animus liber est. ² Ne tot auctoribus Graecis te adiungas. *In sylvam ligna ferre* , est aliquem iis rebus augere velle , quibus ipse maxime abundat. Haec sunt verba Quirini ad Horatium. ³ Scriptorum. ⁴ Tui coniunctione augere. ⁵ A. Cornelius Alpinus inflatus ille Poëta. ⁶ Dum inclitum aliquod carmen de Memnone , Emathionis filio , ab Achille ad Troiam occiso , tam inscite scripsit , ut Memnona denuo iugulare videatur , dumque alio quodam poëmate Rhēni fluminis lympidi fontes tamquam luteos , et sordidos deformat , et ineleganter describit. Alleg. duplex. ⁷ Has ego ineptias Satyricas ludibundus scribo. ⁸ Quae in aede Apollinis , et Musarum non audiantur , nec à me recitentur. Synecd. gen. ⁹ Cum aliorum poëmatibus de praestantia contendentia. ¹⁰ Metio Tarpa Critico , et iudice acer-rimo criminum. ¹¹ Quae saepius à populo more aliorum poëmatum in theatris spectata , atque audita vilescent. *In theatris* est Meton. subi. pro populo in theatris , ut diximus. ¹² Callida. ¹³ Avertit sermonem ad Fundanium Poëtam Comicum. Sensus est : Tu Fundani unus Poëtarum inter omnes qui hodie vivunt , potes comiter , et lepide libellos comicos , et Comoe-

diam solertem scribere , in quibus callidam meretricem , aut Davum quemdam , nequam servum , senem Chremetem herum suum eludentem , introducis. ¹⁴ Metaph. e t à victoribus gladiatoribus. Cic. 1. Cat. *Quamdiu nos etiam furor iste tuus eludet ?* ¹⁵ Metaph. est ab avibus , quarum garritus est facetus , et iucundus. ¹⁶ Asinius Pollio Tragoe-diographus. ¹⁷ Et principum Romanorum. ¹⁸ Describit Tragoediis Latinis. ¹⁹ Pedibus ter percussis , et pulsatis , i. senariis Iambicis trimetris , quorum bini pedes ter coniunguntur , et singulorum posterior est fere Iambus. Sex quidem sunt ictus , unde etiam *senari versus* dicuntur , sed tres tantum sunt percussiones. Synecd. autem est periphrastica Tragoediae , pro versibus illius Iambicis trimetris , ut diximus. ²⁰ Acer Varius forte aliquod carmen Hexametrum de rebus divinis , et Heroicis tanta maiestate componit , ut nemo melius. *In epos* est Synecd. gen. pro Heroico carmine. *In ducit* est Metaph. ab officinis metallicis , ubi metalla tundendo malleis , et cudendo in laminas extenduntur. ²¹ Tenerum atque elegans Bucolicum aut Georgicum P. Virgilio Maroni rusticae , et pastorales Camoenae , et Nymphae concesserunt : nondum enim hoc tempore Virgilius Aen. scripserat.

¹ Virgilio annuerunt gaudentes rure Camoenae. 45
² Hoc erat, experto frustra Varrone ³ Atacino,
 Atque quibusdam aliis, melius quod scribere possem,
⁴ Inventore minor: neque ego illi detrahere ausim
⁵ Haerentem capiti multa cum laude ⁶ coronam.
⁷ At dixi ⁸ fluere ⁹ hunc lutulentum, saepe ¹⁰ ferentem 50
 Plura quidem ¹¹ tollenda relinquendis. ¹² Age, quaeso,
¹³ Tu nihil in magno ¹⁴ doctus ¹⁵ reprehendis ¹⁶ Homero?
 Nil ¹⁷ comis Tragici ¹⁸ mutat Lucilius ¹⁹ Atti?
 Non ²⁰ ridet versus Enni ²¹ gravitate minores,
 Cum de se loquitur, ²² non ut maiore repressis? 55
 Quid vetat, et nosmet Lucili scripta legentes,
 Quaerere, num ²³ illius, num ²⁴ rerum ²⁵ dura negarit
 Versiculos natura ²⁶ magis factos, et ²⁷ euntes
 Mollius? ²⁸ At si quis pedibus quid ²⁹ claudere senis
³⁰ Hoc tantum contentus, ³¹ amet scripsisse ducentos 60
 Ante ³² cibum versus, ³³ totidem coenatus: ³⁴ Etrusci
 Quale fuit Cassi rapido ³⁵ ferventius anni

1 Systole. Al. *annuerant*, vel *annuerint*. 2 Hoc autem Satyricum carmen meum erat, quod possem melius scribere, quam Varro Aracinus, qui frustra expertus est, et tentavit Satyras scribere, et quam quidam alii. 3 Sic dicto, ab *Atace* Narbonensis Galliae fluvio. 4 Quamvis ingenue fatear, quod inferior sim Lucilio, Satyrae primo auctore. Synecd. gen. 5 Adhaerentem. 6 Lauream. 7 *Προκατάληψις* est *αλληγορικὸς* enunciata ab omnibus turbidis, i. aliquis mihi obicit scripturam Lucilii, ut obscenam, et invenustam à me vocatam. 8 Vitiis, et inepta garrulitate scatere. Vide Sat. 4. 9 Lucilium. 10 Proferentem. 11 Damnanda, quam quae quis approbet aut relinquat? 12 Apostrophe est, cui communicatio altera est adiuncta. 13 Ironica interrogatio. 14 Si vir doctus es, et bonus Criticus. 15 Reprehendis. Syncope. 16 Qui quandoque dormitat; i. in carminibus Homeri. Meton. effic. 17 Facetus. 18 Emendat in Tragoediis Attii? 19 Attius apud Latinos

primus scripsit Tragoediam. 20 Reprehendit. 21 Leviores, minus graves, quam gravitas, et dignitas materiae postulat. 22 Cum tamen maiorem semetipsum non existimet illis, quos reprehendit, velut rephenso maior aut melior esset. 23 Natura inepta. 24 Quas tractavit. 25 Intractabilis. 26 Magis elaboratos, et accuratos, id est, quid prohibet me libere quaerere causam, cur poema Lucilii sit tam incompositum, sitne hoc ingenio ipsius vitio ducendum, an difficultati materiae, quae saepius doceri mavult, quam ornari? 27 Concinnius, et lenius fluentes. Metaph. ab animantibus. 28 At tunc versus ire solent, *vel*, qualia tunc carmina componuntur. 29 Ut concludat, et finiat Hexametris versibus. 30 Hoc uno contentus. 31 Desideret. 32 Sumptum. 33 Et totidem versus cum coenatus sit, id est, coenavit. 34 Cassii Severi, *vel*, ut alii, Cassii Parmensis de quo Ep. 4. l. 1. *Parma* est Etruriae civitas. 35 Concitatius, promptius, celerius. Sumptum est ab igne.

Ingenium : ¹ capsis quem fama est esse, librisque
 Ambustum propriis. ² Fuerit Lucilius, inquam,
 Comis, et urbanus; fuerit ³ limatior idem, 65
⁴ Quam rudis, et ⁵ Graecis intacti carminis auctor,
 Quamque Poëtarum ⁶ seniorum turba: ⁷ sed ille,
 Si foret hoc nostrum fato dilatus in aevum,
⁸ Detereret sibi multa: ⁹ recideret omne, quod ultra
 Perfectum traheretur: et in versu faciendo 70
¹⁰ Saepe caput ¹¹ scaberet, ¹² vivos et roderet ungues.
¹³ Saepe stylum vertas, iterum quae digna legi sint,
 Scripturus: neque, ¹⁴ te ut miretur ¹⁵ turba, ¹⁶ labores,
 Contentus ¹⁷ paucis lectoribus. An tua demens
¹⁸ Vilibus in ludis dictari carmina malis? (audax,
¹⁹ Non ego: nam satis est ²⁰ equitem mihi ²¹ plaudere, ut ²²

¹ Qui dicitur tot versus totque li-
 bros scripsisse, ut illi suffecerint sine
 ligno cadaveri eius comburendo.
² Demus quod Lucilius fuerit sal-
 sus, iocosus. Concessio est, quae
 per Anaphoram iteratur. ³ Tersior,
 doctior, quam Ennius, primus
 ille auctor carminis Satyrici ru-
 dis. ⁴ Synecdoche est periphras-
 tica Ennii Poëtae. ⁵ Quod Graeci
 non attigerunt aut tentarunt, sed
 Latini tantum usurparunt. ⁶ An-
 tiquiorum Lucilio: id est, quam
 Attius, Pacuvius, et reliqui. ⁷ Sed
 tamen, si ille idem Lucilius, Dei
 providentia, in hanc nostram, qua
 iam vivimus, aetatem reservatus
 esset, id est, si hac nostra aetate
 natus esset. Al. *delatus*. Alleg. *di-*
lapsus. ⁸ Multa suis carminibus au-
 ferret, demeret, et retraheret. ⁹
 Resecaret, et amputaret quidquid
 perfecto opere ulterius adderetur
 abundans, et supervacaneum. Suet.
 Calig. c. 44. *Commoda emeritae mi-*
litiæ recidit, ad summam sexcen-
torum millium. ¹⁰ Saepe torquere-
 tur, multumque laboraret in versi-
 bus faciendis. Alleg. est è Meta-
 phoris à corpore ad animi maio-
 rem attentionem. Nam qui in re
 aliqua totam mentem defigunt, sae-
 pe gestus edunt indecentes per in-
 cogitantiam, quales hic memoran-
 tur sine ullo pruritu vel capitis, vel
 unguum, agi à Poëtis attentissi-

ma, et acerrima cogitatione Poësin
 meditantibus. ¹¹ Cogitabundus.
¹² Ad vivum usque, profundis co-
 gitationibus intentus, arroderet, et
 praemorderet: non autem in uno
 pede staret: exiguoque temporis
 intervallo ducentos versus dictaret.
¹³ Saepe quod tu scripseris, emen-
 des, saepe priorem scripturam de-
 leas, et aliter atque aliter finge.
 Anaphora est, atque adeo Allegoria
 ab antiquo more scribendi in ta-
 bellis ceratis, et pugillaribus: ubi
 quod male fuisset exaratum acucio-
 ri parte styli graphiarii, postea
 densiori altera eiusdem parte ex-
 pungebatur, et corrigebatur. Con-
 silium igitur Horatii est, ut, quod
 quis scripserit, tantisper muret, et
 corrigat, dum recte constituatur.
 Sic Cic. Verr. 4. *Timuit aliquando,*
et commotus vertit styllum in ta-
bulis suis: quo facto causam omnem
evertit suam. ¹⁴ Tuaque carmina.
¹⁵ Vilis plebs. ¹⁶ Neque multum
 sollicitus sis, ut auram popularem
 aucuperis, quod Oratoribus con-
 venit, ut docet Cic. in Bruto. ¹⁷
 lisque viris doctis, et prudenti-
 bus. ¹⁸ Pueris in contemptis scho-
 lis, et populo: quam viris pruden-
 tibus approbari malis? ¹⁹ Ego illud
 non malim. ²⁰ Equites Romanos,
 ut Maecenatem, vel alios doctissi-
 mos me laudare. ²¹ Si vulgus me
 explodit. ²² Animosa.

Contemptis aliis, ¹ explosa ² Arbuscula dixit.
 Men' ³ moveat ⁴ cimex Pantilius? Aut crucier, quod
⁵ Vellicet absentem ⁶ Demetrius? Aut quod ineptus
⁷ Fannius Hermogenis ⁸ laedat conviva ⁹ Tigelli? 80
 Plotius, et Varius, Maecenas, Virgiliusque,
 Valgius, et ¹⁰ probet haec ¹¹ Octavius optimus, atque
¹² Fuscus; et haec utinam ¹³ Viscorum laudet uterque
 Ambitione ¹⁴ relegata, ¹⁵ te ¹⁶ dicere possum,
¹⁷ Pollio; te Messala, tuo cum fratre; simulque 85
 Vos Bibuli, et Servi; ¹⁸ simul his te ¹⁹ candide Furni:
 Complures alios, doctos ego quos, et amicos
²⁰ Prudens praetereo: quibus ²¹ haec, sint qualiacumque,
²² Arridere velim: ²³ doliturus, si placeant spe
²⁴ Deterius nostra. ²⁵ Demetri, teque, Tigelli, 90
²⁶ Discipularum inter iubeo plorare cathedras.
²⁷ I puer, atque meo ²⁸ citus haec ²⁹ subscribe libello.

1 A vulgo, cum mimam egit. 2 Mi-
 ma et meretrix. 3 An me commo-
 vere aut turbare debeat? 4 Poëta
 putidus, ut cimex. Metaph. est ab
 insecto foetidissimi odoris in ligno
 nascente, ad foetorem, et obscoe-
 nam Pantilii maledicentiam notan-
 dam. Tres autem hae interrogatio-
 nes suspendunt subiunctionem ne-
 garam. 5 Maledictis me calumnietur.
 6 Quem *Simii* nomine ante
 notavit. 7 Poëta, de quo supra
 Sat. 4. 8 Maledictis. 9 Cantoris.
 10 Ego opto ut approbet haec
 mea carmina. 11 Maximus ille Im-
 perator Caesar Octavius Augustus.
 Alii putant Caesarem Augustum
 non intelligi, sed Octavium Poë-
 tam quemdam. 12 Aristius. 13
 Uterque fratrum Viscorum. *Visci*
 doctissimi Poëtae, et censoris fue-
 runt. 14 Cupiditate honoris, et
 favoris extincta, sublata, depo-
 sita. Sumptum ab iis, qui in exsi-
 lium eiiciuntur. 15 Apostrophe ad
 quinque clarissimos viros, qui-
 bus optat scripta sua probari. 16
 Numerare. 17 Asini Pollio. 18 Cum
 his. 19 Censor, historice, ac amice.
 20 Sciens. 21 Mea carmina. 22 Ap-

probari, placere. Metaph. ab homi-
 ne, qui est τὸ ἴδιον γέλασθαι,
 ad inanimatum, 23 Aegre laturus.
 24 Si placeant peius ac minus,
 quam sperassem. 25 Apostrophe
 altera est ad suos adversarios, De-
 metrium, et Hermogenem, qui im-
 pudice, et misere student tantum
 feminis probari. 26 In coetu ves-
 trarum impudicarum mulierum, et
 mimarum, quas carmina vestra
 cantare edoceatis, id est, ego vos
 (qui feminis, non viris, placere
 studetis) infelices esse iubeo, ac
 malum precor, et vos tamquam
 turbam imperitorum pro nihilo ha-
 beo. 27 Avertit postremo sermo-
 nem ad puerum amanuensem, ut
 hanc Satyram, ut appendicem, Sa-
 tyrae 4. atque tamquam clausulam
 superioribus adiungat. Unde τὸ
 puer Synecdochice hic sumitur pro
 servo amanuensi. 28 Cito. Abrup-
 tum fuit huius Satyrae initium,
 abruptus etiam finis. 29 In infi-
 ma parte scribe, quoniam hi ver-
 sus ex tempore in mentem mihi
 venerunt: tantum abest, ut facti
 me poeniteat. Ideo Al. *citus*.

Q. HORATII FLACCI
SERMONUM,
SIVE
SATYRARUM
LIBER SECUNDUS.

SATYRA I.

Sibi datum à Trebatio consilium de scribendis rebus gestis Augusti, potius quam Satyris (utpote in quibus alii aliud desiderent) exponit: et cur ei parere non possit, ostendit.

¹ Sunt, quibus in Satyra videar ² nimis acer, ³ et ultra Legem ⁴ tendere ⁵ opus: ⁶ sine nervis ⁷ altera quidquid Composui, pars esse putat, similesque ⁸ meorum Mille die versus ⁹ deduci posse: ¹⁰ Trebati, Quid faciam? ¹¹ praescribe. ¹² Quiescas. ¹³ Ne faciam, inquis,

¹ Quidam. Tota haec Satyra versatur in Dialogismo interrogantis Poëtae, et respondentis Trebatii. ² Nimium asper, et vehemens esse in reprehendendis hominibus. Hoc sumptum est à sapore, et gustu mordaci. ³ Et ultra modum, et usitatam in notandis vitiis consuetudinem, non habita personarum ratione aut discrimine. Est autem Satyrae lex, ut comiter, et urbane, et per ludum iocumque mores hominum reprehendat. ⁴ Intendere, et exacerbare. Alleg. è Metaphoris à sagittariis, qui scopo semper aberrantes, modo citra hunc, modo ultra emittunt sagittas, nervis prave, et nimium vel adductis, vel remissis: quos imitari à multis existimatur Poëta, cum in vitiis hominum notandis nunquam potest modum criminationis tenere, interdum declinans, quorundam iudicio ad ellipsim, interdum aliorum opinione, ad hyperbolen. Dici etiam potest Alleg. petita à ci-

tharoedis, male fides pulsantibus. ⁵ Carmen meum Satyricum. Synec. gen. ⁶ Sine rebus, et sententiis, id est, illud opus Satyrae esse nimis languidum, et enerve. ⁷ Altera hominum pars, id est, alii homines. ⁸ Versuum tam faciliū, et enervium. ⁹ Tamquam lanam deduci, id est, scribi, et componi posse. Metaph. est à lanificis, qui dum tenuant lanam vel linum, in filum deducere dicuntur. ¹⁰ Nobilissime Iurisconsulte. ¹¹ Constitue mihi modum scribendae Satyrae, vel quid sit mihi faciendum in hac hominum querela, et qualis Satyricus esse debeam, indica, et doce, ut ad tuum praescriptum, tamquam ad normam iuris agam omnia. ¹² Quiescas, o Horati, scribere Satyras, illarum compositione omnino supersedeas. Respondet ergo Trebati. ¹³ An illud inquis, o Trebati, ne faciam versus Satyricos? Haec sunt verba Horatii.

Omnino versus? ¹ Aio. ² Peream male, si non
³ Optimum erat: verum nequeo ⁴ dormire. ⁵ Ter uncti
 Transnanto Tiberim, somno quibus est opus alto,
⁶ Irriguumque mero ⁷ sub noctem corpus ⁸ habento.
 Aut, si tantus amor scribendi te ⁹ rapit, ¹⁰ aude
¹¹ Caesaris invicti ¹² res dicere, multa laborum
 Praemia ¹³ laturus. ¹⁴ Cupidum, ¹⁵ pater optime, vires
 Deficiunt: neque enim quivis ¹⁶ horrentia ¹⁷ pilis
 Agmina, nec ¹⁸ fracta pereuntes cuspide Gallos,
 Aut ¹⁹ labentis equo ²⁰ describat vulnera Parthi.
²¹ Attamen et ²² iustum poteras, et scribere fortem,
²³ Scipiadam, ut sapiens ²⁴ Lucilius. ²⁵ Haud mihi deero,
 Cum res ipsa feret: nisi ²⁶ dextro tempore, ²⁷ Flacci
 Verba per attentam non ibunt Caesaris aurem:

¹ Hoc ipsum est, quod aio. Afirmat Trebatius. ² Exclamatio est Poëtae sibi imprecantis, et obtestantis. ³ Ut omnino quiescerem, et Satyras scribere intermitterem. ⁴ Quiescere, et vigiliarum taedium hisce ineptiis Satyricis cogor discutere. ⁵ Trebatii consilium. Qui facile dormire non possunt, illi Tiberim fluvium oleo uncti quotidie ter transnarent. Nataturi ungebantur, ut olei calore adversus aquae frigus munirentur. ⁶ Madidum vino. ⁷ Circa noctem, vel paulo ante noctem, Caes. l. i. de bel. civ. Pompeius sub noctem naves solvit. ⁸ Habeant. ⁹ Abripit, praecipitem trahit. ¹⁰ Tenta, et aggredere. ¹¹ Augusti. Synecd. gen. ¹² Praeclare gestas. ¹³ A Caesare accepturus. ¹⁴ Volentem me hisce arduis, et sublimibus materiis manus admove-re, vires desituunt. Respondet Horatius. ¹⁵ Trebati. Sic illum honoris causa appellat. ¹⁶ Ingentes militum copias, aspectu formidabiles, horrorem spectantibus incutientes. Meton. effc. ¹⁷ Romanorum hastis. ¹⁸ Quam saucius hostis corpore non potuit evellere, ni-

si fractam. ¹⁹ Ex equo delabentis, deiecti, et superati. Parthi enim ex equis pugnabant, et erant equites. ²⁰ Possit describere. ²¹ Ut vel maxime Augusti bella non describas, tamen, &c. Epanorthosis sive correctio est Trebatii, qua hortatur Horatium, ut Caesarem praeconis illustret à iustitia, et fortitudine, idque exemplo Lucilii, qui Scipionem dignis encomiis celebravit. ²² Augusti iustitiam, et fortitudinem describere. Meton. subi. ²³ P. Cornelii Scipionis Africani virtutes carminibus suis illustravit. ²⁴ Satyricus. ²⁵ Faciam quod in me erit, inquit Horatius, et rei huic operam navabo, cum dabitur occasio. ²⁶ Opportuno, et commodo rebus agendis tempore, cum à rebus gravioribus bellicis, et civilibus vacat. Metaph. est ab auspici-bus, qui prospera, comoda, lae-ra, et opportuna praedicebant fore è dextro avium volatu, et innoxium fulgur ex eadem parte vibratum. ²⁷ Mea Horatii Flacci verba non transibunt per aurem Caesaris carminibus considerandis intentam, nisi dextro tempore.

Cui male si ¹ palpere, ² recalcitrat undique ³ tutus. 20
⁴ Quanto rectius hoc, quam ⁵ tristi laedere versu
⁶ Pantolabum scurram, Nomentanumque ⁷ nepotem:
 Cum sibi quisque ⁸ timet, quamquam est ⁹ intactus, et odit?
¹⁰ Quid faciam? Saltat ¹¹ Milonius, ¹² ut semel icto
 Accedit fervor capiti, ¹³ numerusque lucernis. 25
¹⁴ Castor ¹⁵ gaudet equis: ¹⁶ ovo prognatus eodem
¹⁷ Pugnis. ¹⁸ Quot capitum vivunt, totidem studiorum
 Millia: ¹⁹ me pedibus delectat claudere verba
²⁰ Lucili ritu, nostrum melioris utroque,
²¹ Ille velut fidis ²² arcana sodalibus olim 30
²³ Credebat libris: neque, ²⁴ si male cesserat, unquam
²⁵ Decurrens alio, neque si bene: quo fit, ut omnis

1 Aduleris. Alleg. ab equi sonibus, qui equis applaudunt, et blandiuntur poppismis: vel leni manus tractatione illos demulcent, quo facilius illos vel ephippio sternant, vel ori fraena inserant, vel pedibus soleas inducant, vel denique in eos insiliant: quod nisi dextre fecerint, calcitrare solent sternaces, quales solent esse maxime equi sessorem deficientes: adversus quales casus solet prudens equiso esse comparatus, quemadmodum Augustus contra ineptias se laudantium. *Palpari* proprie, est blande contrectare, et manu demulcere. 2 Repugnat, adulationem reiecit. 3 A vanis assentatoribus. 4 At quanto hoc rectius esset agere (inquit Trebatius) huiusmodi Caesaris laudes decantare, quam, &c. 5 Mordaci, et Satyrico versu proscindere. 6 Quoslibet scurras, parastos, et homines perditos, et dissolutos. Synecd. spec. 7 Luxuriosum. 8 Cum unusquisque suae famae metuat, et Poetas Satyricos oderit. 9 A Satyrico non notatus aut reprehensus est. 10 Respondet Horatius. 11 Homo temulentus, civis Romanus. 12 Postquam calor nimio vini potu ipsi in caput, copiosis vini vaporibus, tamquam tellis percussus, ascendit. 13 In mensa accessit, ut lucernae, quae an-

tea singulae, iam binae incipiant apparere. Ebrius enim rem unam cernens, plures videtur aspicere. 14 Iovis, et Ladae filius. 15 Delectatur equestri, et curuli certamine. 16 ex eodem ovo, quod mater ex Iove, in cygnum converso, conceperat, id est, alter frater Pollux. Synecdochica ergo periphrasis est Pollucis. Quidam putant sumptum ab avibus, quae ponunt ova, et diuturno calefactu inde excludunt pullos, ad partum Ladae indicandum. 17 Pugillatu, et cestibus delectatur. 18 Quot homines, tot sententiae, et singulis hominibus singula studia natura insita. *Trahit sua quemque voluptas*. Synec. memb. pro integ. 19 Ego delector compositione carminis Satyrici. Synecdochica itaque periphrasis est versuum Satyricorum. 20 More Lucilii, qui melior est. Poetica facultate, quam, et ego, et tu. 21 Lucilius. 22 Vitae suae. 23 Inscribebat, committebat. 24 Si quid ei male evenerat. *Al. gesserat*, id est, egerat. 25 Neque ad aliud vitae genus se conferens, confugiens, quam ad libros suos, id est, in adversis non aliunde solatium petebat, nisi a suis libris, nec aliis congratulationem rerum secundarum declarabat, nisi eisdem sodalibus libris.

¹ Votiva pateat veluti descripta tabella,
² Vita senis. Sequor ³ hunc, ⁴ Lucanus, an Appulus, ⁵
 anceps:
 Nam Venusinus ⁶ arat finem sub ⁷ utrumque ⁸ colonus, ⁹
⁹ Missus ¹⁰ ad hoc, ¹¹ pulsus (vetus est ut fama) Sabellis
¹² Quo ne per vacuum Romano incurreret hostis:
 Sive quod Appula gens, seu quod ¹³ Lucania bellum
¹⁴ Incuteret violenta. Sed hic ¹⁵ stylus haud ¹⁶ petet ¹⁷ ultro
¹⁸ Quemquam animantem, et me ¹⁹ veluti custodiet ensis ⁴⁰
 Vagina tectus: ²⁰ quem cur ²¹ distringere coner
 Tutus ab infestis ²² latronibus? ²³ O pater, et ²⁴ rex
 Iupiter, ²⁵ ut pereat positum rubigine telum:
 Nec quisquam noceat cupido mihi pacis! at ille,
 Qui me ²⁶ commoritur (melius non tangere, ²⁷ clamo) ⁴⁵

¹ Veluti in tabula, quae ex voto suspendebatur in templo à naufragis, integre delineata in libris illis conspici possit. Sic Od. 5. l. 1. *me tabula sacer Votiva paries indicat humida Suspendisse potenti Vestimenta maris Deo.* ² Vita Lucilii, in illa seniorum Poëtarum turba Horatii saeculo ponebatur. Synecd. gen. ³ Lucilium. ⁴ Sim. ⁵ Dubito, incertus sum, ἀμφιδόξω: quod quidam putant sumptum ab armis utrinque acutis, quae dubitamus, utra parte apprehendamus sine offensione. ⁶ Terram, id est, agros colit, ibique habitat. ⁷ Inter Lucaniam, et Apuliam. Est enim Horatius in oppido Venusio natus: unde, et *Venusinus* dictus. ⁸ Populus, qui huc à Romanis in coloniam ductus fuit. ⁹ A Romanis. ¹⁰ In coloniam. ¹¹ Expulsis Sannitibus ex hisce locis. ¹² Ut ne Lucani, et Apuli per hanc regionem, tamquam cultoribus vacuum, Sabellis expulsis, velut hostes in Romanum populum eiusque agros incursionem facerent, et novis bellis, et seditionibus urbem Romam vexarent. Synecd. finiti, et gen. ¹³ Lucani incolae. Meton. subi. ¹⁴ Moveret, inferret tamquam bellicosa. ¹⁵ Hae Satyrae stylo, id est, calamo scriptorio, scriptae. Me-

ton. instrumenti: atque adeo Metaph. qua datur sensus, et motus rei inanimatae, quae per se nec potest ferire, nec defendere. ¹⁶ Laedet. ¹⁷ Sponte, nisi sim lacessitus, provocatus. ¹⁸ Quemquam hominem vivum, quemquam animam, et corpore constantem. ¹⁹ Et stylus me defendet, velut ensis conditus vagina, cum arma gestentur defensionis, non offensionis causa. ²⁰ Gladium Satyrarum mearum. ²¹ Evaginare. Sic Od. 1. l. 3. *Districtus ensis cui super impla Cervix pendet.* Q. d. cur Satyras velim depromere, aliosque laedere, ipse laesus à nemine? ²² A calumniatoribus me provocantibus. ²³ Exclamatio est precantis, et optantis exitium volenti laedere caeteros: et simul Apostrophe ad Iovem: aversus est enim sermo à Trebatio ad hunc. ²⁴ Deorum, et hominum. ²⁵ Utinam meum hoc Satyrarum telum, in vagina reconditum, numquam extrahatur, sed ibi rubigine pereat, ut nunquam causa mihi detur hunc ensem extrahendi. ²⁶ Tetigerit, lacesserit. ²⁷ Aperte edico melius esse me non laedere sive lacessere. Translatum est à corpore ad famam Poëtae inquinandam. Ter. Eun. *Quo pacto Rhodium tetigerim in convivio.*

¹ Flevit, et ² insignis tota ³ cantabitur ⁴ Urbe.

⁵ Servius iratus ⁶ leges ⁷ minitatur et urnam:

Canidia ⁸ Albuti, quibus est ⁹ inimica, ¹⁰ venenum:

Grande malum ¹¹ Turius, si quis se iudice ¹² certet.

¹³ Ut, ¹⁴ quo quisque valet suspectos terreat, ¹⁵ utque 50

Imperet hoc natura potens, ¹⁶ sic collige mecum.

Dente lupus, cornu taurus ¹⁷ petit. ¹⁸ Unde, nisi intus

Monstratum? ¹⁹ Scaevae vivacem crede nepoti

Matrem: ²⁰ nihil faciet sceleris ²¹ pia dextera ²² (mirum

Ut neque calce lupus ²³ quemquam, neque dente ²⁴ petit

bos)

Sed mala ²⁵ tollet anum ²⁶ vitiato melle cicuta. 55

²⁷ Ne longum faciam, seu me tranquilla senectus

Exspectat, ²⁸ seu mors atris circumvolat alis,

²⁹ Dives, Inops, Romae, seu ³⁰ fors ita iusserit, exul;

1 Οἰμῶξες, dolebit, suamque miseriam deplorabit. 2 Nobilis, et famosus. Ironia est pro infami, et ignominioso. 3 Meis versibus. 4 Roma. Synecd. gener. 5 Praetor, inquisitor, capitalibus quaestionibus praefectus. 6 Poenas, et condemnationes legibus, et sortibus constitutas. Meton. subi. 7 Maledicis scriptoribus. 8 Albutii filia venefica: ut apud Virg. *Hectoris Andromache*, sc. uxor. *Deiphobae Glauci*, sc. filia. 9 Irata. 10 Illis venenum minitatur. 11 Iudex ille numarius, et venalis sc. minitatur, qui neminem absolvat, nisi muneribus prius placatus. 12 Litiget. 13 Quomodo. 14 Qua re, et quibus quisque artibus est instructus, iis suos inimicos, et simultatis nomine suspectos puniat. 15 Et quomodo natura potenter impellat homines, ipsa etiam bruta, ad iniurias iniuriis vindicandum. 16 Mecum ex his exemplis perpende, et iudica. Metaph. est a corpore ad animum. Apostrophe autem est ad Trebatium, quem monet, ut secum diligentius perpendat, num illud naturae non adversetur, si quis se non tueatur,

acceptamque iniuriam ulciscatur: quod ut sit evidentius, argumentatur a brutis. 17 Adversarium appetit, atque aggreditur. Virg. *Ecl. 3. Iam cornu petat et pedibus qui spargat arenam.* 18 Unde autem hoc habent, nisi illis a natura monstratum esset? 19 Quivis credat, et committat Scaevae, prodigo, et perduto iuveni, matrem, quam nimium vivere moleste fert. Permissio est quaedam cum Synecdoche. 20 Dextera eius non quidem gladio ipsam interficiet. 21 Quae pia videtur, nec tamen est, sed impia. Ironia enim est, qua significatur eius impietas, qui clandestino, et insidioso mortis genere interfecit matrem. 22 Nimirum. 23 Ferit. 24 Mordet. 25 E medio tollet, occidet matrem suam decrepitam, cuius diuturna vita prodigus offenditur. 26 Melle corrupto, id est, venenata mulsi potione; qua anum, dulcia appetentem, ille sustulerat. 27 Ne sim longior. 28 Sive mors celeris, et violenta mihi imminet. Metaph. est ab avibus ad subitam, et insperatam mortis festinationem indicandam. 29 Sive dives. 30 Fortuna.

Quis-

¹ Quisquis erit vitae ² scribam color. ³ O puer, ut sis
⁴ Vitalis, metuo, et ⁵ maiorum ne quis amicus 60
⁶ Frigore te feriat. ⁷ Quid, cum est Lucilius ausus
 Primus in hunc operis componere carmina ⁸ morem,
⁹ Detrahare et pellem, nitidus qua quisque per ora
¹⁰ Cederet, introrsum turpis? Num Laelius, ¹¹ aut qui 65
 Duxit ab oppressa meritum Carthagine nomen,
¹² ingenio offensi? Aut laeso doluere ¹³ Metello?
 Famosisque Lupo cooperto versibus? Atqui
 Primores ¹⁴ populi ¹⁵ arripuit, ¹⁶ populumque tributim;

¹ Quodcumque genus, quaecumque conditio, et status in eae vitae futura sit. Metaph. à pictoribus. Cic. *Amisimus colorem, et speciem pristinam civitatis*. Sic *color imperii* dicitur Lucani l. 9. ² Satyras. ³ O Horati adolescentule (inquit Trebatius) metuo ut diu vivas, ne hisce Satyris tuis exitium, et periculum tibi contrahas. In *puer* est Synec. gen. Facete autem *puerum* vocat Trebatius eum, à quo *pater* ipse audiverat. ⁴ Vivax ac diu superstes. *Vitale* id proprie dicimus, quod ad vitam pertinet, quod vitam iuvat, fovet, continet. ⁵ Potentiorum, id est, qui valeat gratia apud divites, et potentes, φίλος τῶν μεγάλων, id est, *amicus magnus*. ⁶ Mortem tibi inferat, vel, frigido aliquo veneno te è medio tollat, Satyris tuis offensus. Met. est adiunctae qualitatis perniciosae pro subiecto veneno. Quod vivimus, calori vitali acceptum ferimus. Hinc ergo *frigus* pro morte, et *frigere* pro mortuum esse. Virg. Aen. 12. *Ast illi solvuntur frigore membra*. Et 6. *corpusque lavant frigentis, et ungunt*. ⁷ Quid passus est Lucilius (rogat Horatius) cum magnos viros carpsisset? ⁸ In morem Satyricum, id est, Satyras scribere. ⁹ Omnia improborum vitia denudare sive detegere, illisque turpitudinis velamentum detrahare. Alleg. est à laniis, et extispiciibus, qui ex detractis pellibus, tamquam velamentis, evisceratisque animalibus perspiciebant, quid boni, quidve mali inesset ominis. Sic Lucilius mores hominum notabat,

ut, qui extrinsecus apparebant probi, et sinceri, lectis ipsius Satyris, perspicerentur scelerati, et impuri. ¹⁰ Qua unusquisque malus per vulgi ora, id est, in oculis, et conspectu omnium civium tamquam bonus, et quantivis pretii civis per Urbem incederet, et obambulare. Aphaeresis. Sic Plaut. *Ut transversus, non pro versus cedit, quasi cancer solet*. Meton. est subi. in quisque pro fama cuiusque nitida specie probitatis ornati, emanaret per urbem. ¹¹ P. Cornelius Scipio, qui à domita Africa meritum nomen Africani reportavit. Synecd. periphr. Scipionis. Od. 8. l. 4. *Non incendia Carthaginis impiae*, Eius, qui domita nomen ab Africa Lucratus rediit, *clarius indicant Laudes, quam Calabriae Plerides*. ¹² Num hi duo Laelius, et Scipio fuerunt offensi carmine Lucilii? ¹³ Quod Metellus, Macedonici filius, infamis, et luxuriosus, à Lucilio laesus, aut quod Lupus Rutilius, homines impii, maledicis, et ignominiosis versibus Lucilii obruti ac proscissi fuerint? Ab integumentis translatus est ad animi statum, et habitum. Sic Cic. 3. Verr. *Qui istum tot, tantis, tam nefariis sceleribus cooperatum sua sententia liberavit*. ¹⁴ Romani, id est, Patres ipsos seu Patritios. ¹⁵ Invasit, notavit, culpavit. ¹⁶ Reliquam plebem absque Senatoribus ordine per omnes 35. tribus Satyrico dente grassatus, nulli parcens. Recte ergo Persius: *Seculæ Lucillius Urbem*. Tradunt enim singulas eum tribus singulis Satyris maledictis insectatum fuisse.

Scilicet u ni ¹ aequus virtuti, atque ² eius amicis. 70
³ Quin ubi se à ⁴ vulgo, ⁵ et scena, in ⁶ secreta remorant
⁷ Virtus Scipiadae, et mitis sapientia Laeli,
⁸ Nugari cum illo, ⁹ et discincti ludere, donec
¹⁰ Decoqueretur olus, ⁸ soliti. ¹¹ Quidquid sum ego,

quamvis

Infra Lucili ¹² censum, ingeniumque; tamen me 75

¹³ Cum magnis vixisse ¹⁴ invita fatebitur usque

¹⁵ Invidia; et ¹⁶ fragili quaerens illidere dentem,

Offendet solido: nisi quid tu, docte Trebati,

¹⁷ Dissentis. ¹⁸ Equidem nihil hic diffindere possum.

Sed tamen ¹⁹ ut monitus caveas, ne forte ²⁰ negoti 80

1 Propitius, et benevolus. As-
 serit Poëta non alia de causa Lu-
 cilium mordacius in Romanos ex
 aequo in omnes invecum, nisi
 solius virtutis amore; *aequus* au-
 tem est *virtuti*, qui bonis omni-
 bus parcendum iudicat, malosque
 puniendos. 2 Virtutis. 3 Insuper. 4
 Ab oculis civium. 5 A populi cons-
 pectu, à foro, et iudiciis, ubi
 magistratus, tamquam in scena,
 personam agit. Translatio est à lu-
 dis scenicis, atque insuper Synecd.
spec. pro generali, et quovis coetu,
 et loco frequenti. 6 Loca sc. i. in
 secessus se removerant, et se sub-
 duxerant ab aspectu populi intra
 parietes. Syncope. 7 Ubi Scipio
 virtute praeditus, et fortissimus,
 et Laelius mitis ac sapiens subdu-
 xerant se, &c. Alleg. è continua-
 ta Meton. adiunctorum pro sub-
 iectis. 8 Soliti fuerant ridicula, et
 iocosa tractare cum Lucilio. 9 Com-
 parati ad animi relaxationem exer-
 citationemque corporis. 10 Fruga-
 lis coena pararetur, apponeretur.
 11 Quicumque ego Horatius sum,
 cuiuscumque conditionis, sortis,
 generis. 12 Annuum redditum, id
 est, opibus Lucilio inferior, qui
 fuit ordinis equestris. 13 Cum Au-
 gusto, Pollione, Varo, Maecena-
 te, aliisque viris magnis. 14 No-
 lens. 15 Invidi homines fatebuntur
 suis etiam ingratis, cum summis
 viris mihi intercessisse familiarita-

tem, et convictum. Meton. adi.
 16 Sc. *corpori*, id est, me tamquam
 rem fragilem, mollem, et teneram
 livoris sui dentibus comminuere
 studet, id est, dum invidus me
 calumniando in crimen inducere
 conatur, tunc in corpus, et rem
 solidam, et duram incurret, et im-
 pinget, dentesque suos franget; id
 est, vitae meae integritas, et inno-
 centia tunc illi invido responde-
 bit, et resister. Alleg. est è conti-
 nuatis Metaph. à canibus, et aliis
 bestiis, quae cum mollibus suris,
 et aliis corporis partibus parant
 dentem illidere, durum ferrum vel
 lignum saepius obiectum mordent.
 Ita invidi, cum me maledictis la-
 cerare, et mordere student, gra-
 vius illos remordere soleo. 17 Aliter
 sentis. Posset hoc etiam *ἐπὶ πῶνιν*
 intelligi. 18 Ego (inquit Trebati-
 us) in tuo sermone nihil possum dif-
 ferre ac dissentire, quin pro te pro-
 nuntiem. *Diffindere* enim proprie
 est differre, atque in aliud tempus
 reiicere: ut si quis sine dolo suo
 malo impeditus in iudicio non ste-
 tisset, aut iudex ipse non sedisset,
 vel comperendinasset: hoc erat
dilem diffindere: et diffusus dies di-
 cebatur. Liv. l. 9. *atque ei legem*
Curiatiam de imperio ferenti, tris-
te omen diem diffidit. 19 Illud mo-
 neo ut caveas. 20 Periculi, damni
 exhibeat, id est, ne ignorantia le-
 gum te in damnum inducat.

Incu-

Incutiat tibi quid¹ sanctarum inscitia legum:
 Si² mala condiderit in quem quis carmina,³ ius est,
⁴ Iudiciumque. ⁵ Esto, si quis mala: ⁶ sed bona si quis
 Iudice condiderit laudatur Caesare: si quis
⁷ Opprobriis dignum ⁸ latraverit, ⁹ integer ipse;
¹⁰ Solventur risu tabulae: ¹¹ tu missus abibis.

¹ Quae aliquid iubent aut ve-
 tant, poena irrogata, et sancita, si
 quis secus faciet, à verbo *sanctor*.
² Maledica carmina, id est, famo-
 sos versus scripserit. ³ Licet in iu-
 dicium vocare talem maleficum, et
 poena legibus constituta est. ⁴ Ac-
 tio ex lege. ⁵ Concedamus ita esse,
 inquit Horatius, illum legibus ac
 gravi supplicio esse obnoxium, qui
 scripserit maledica carmina, id est,
 qui maledicis versibus innocentis,
 et viri boni nomen famamque pros-
 cindit. Concessio est, ubi lex ista,
 tamquam argumentum aliquod
 condonatur, et admittitur. ⁶ Sed

si quis scripserit in homines malos
 bona carmina vitiis hominum cas-
 tigandis, ille vel Augusto Caesare
 iudice laudatur. ⁷ Hominem malum,
 et flagitiosum. ⁸ Mordaci aliquo
 carmine, et conviciis prosciderit, la-
 ceraverit, allatraverit. Metaph. est à
 canibus, vel feras vel fures allatran-
 tibus. ⁹ Modo, vel cum ipse sit in-
 teger vitae, scelerisque purus, ac
 vitiis incontaminatus. ¹⁰ Ipsi iu-
 dices, qui sunt legum custodes,
 ridicula interpretatione te absol-
 vent, et supplicium tibi remittent.
 Meton. adi. ¹¹ Tu dimissus impune
 abibis, tuque in iudicio absolveris.

SATYRA II.

*Sub Ofelli persona, luxui deditos insectatur. De eo loquens qui gulae ser-
 vit, eum dicit non certo iudicio, sed opinione quadam stulte concepta
 delicias in nonnullis cibis consecrari. Atque ut incommoda recenset, quae
 comitantur hunc, qui circa victum, et luxum, sic commoda, quae te-
 nul, et frugali insunt, enumerat.*

Quae virtus, et¹ quanta, ² boni, sit ³ vivere parvo,
 (Nec meus⁴ hic sermo est: sed quem⁵ praecepit Ofellus
⁶ Rusticus, ⁷ abnormis sapiens, ⁸ crassaque Minerva)
⁹ Discite non inter ¹⁰ lances, mensasque ¹¹ nitentes,

¹ Quam vim habeat ad animi
 tranquillitatem, et quam praecla-
 ros in homine fructus concitet. ²
 O boni, discite quae virtus, &c.
 Luxuriosos, et ἀνώτους hic com-
 pellat alieno nomine per Ironiam,
 quos hic studet ad temperantiam
 et frugaliatem revocare. ³ Vitam
 frugalem colere. ⁴ Quem insti-
 tuam. ⁵ Praecepit, et docuit. ⁶
 Nulla humanitate cultus, et poli-
 tus. Translatum est à rusticis. Pro-
 prie enim rusticus est, qui rure
 vivit. ⁷ Sapiens quidem, sed non
 secundum normam extraque regu-

lam Philosophorum; quales Fabri-
 cius, Curius. Metaph. ab imperi-
 tis fabris, qui non recte norunt
 opus suum ad normam, et regu-
 lam dirigere, nec ad artis praes-
 criptionem lineam ducere. ⁸ Et sa-
 piens crassa Minerva, id est, doc-
 trina non excultus, sed à natura
 ad Philosophiam Stoicam informa-
 tus. Meton. causae effc. pro erudi-
 tione, et litteris, quarum auctor
 creditur Pallas. ⁹ Cognoscite. ¹⁰
 Inter epulandum, in opiparis con-
 viviiis. ¹¹ Lautas, et opulentas.

¹ Cum stupet ² insanis acies fulgoribus, et cum
³ Acclinis falsis animus ⁴ meliora recusat;
 Verum hic ⁵ impransi mecum disquirite. ⁶ Cur hoc?
 Dicam, si potero. Male verum examinat omnis
⁷ Corruptus iudex. ⁸ Leporem sectatus, ⁹ equove
 Lassus ab indomito; vel, si Romana fatigat
¹⁰ Militia ¹¹ assuetum Graecari; ¹² seu pila velox,
 Molliter austerum ¹³ studio fallente laborem,
 Seu te ¹⁴ discus agit, ¹⁵ pete cedentem aëra disco:
 Cum labor ¹⁶ extuderit fastidia, ¹⁷ siccus, ¹⁸ inanis
¹⁹ Sperne cibum vilem: nisi ²⁰ Hymettia mella Falerno 15

¹ Cum oculorum, et mentis acies id est, cum iudicium rationis auri, et argenti nitore, totiusque convivii immenso splendore perstringitur atque hebescit, et vitiat, ne possit recte uti ratione. Alleg. est e continuatis Metaphoribus à corpore ad animum. ² Efficientibus convivas insanire. Meton. effe. ³ Propensus, et inclinans ad assentiendum falsis, quod multo cibo repletis accidit. Metaph. ab aurificum statera, qua cuiusque ponderis momentum aestimatur, et ponderatur, iustumve sit an iniquum. ⁴ Veriora non admittit, veram virtutem repudiat. ⁵ Sicci, ieiuni, integri iudicii in hanc mecum desquisitionem incumbite. ⁶ Cur autem hoc desiderem, ut ieiuno stomacho mecum disquiratis? ⁷ Sicut omnis iudex, si ab odio, ira, aliisque affectibus impeditus sit, non facile veritatem pervidet; sic etiam animus, cibo potuque repletus, ac satur, veritatem non bene examinat, nec perspicit, quid in quaque re verum, sincerumve sit. ⁸ Ubi leporem venatus est. Enumerat autem Horatius hic quatuor exercitationis genera, venationem, equitationem, ludum pilae, disci iactum. ⁹ Vel defessus equitatione dura succursantis equi, et indomiti. Meton. Sic Plaut. *defessus ab gerunda aqua*. ¹⁰ Et exercitatio. ¹¹ Te qui solitus es generaliter vivere, et strenue potare, vel potius exercitatio-

nibus, et ludis Graecorum uti, ut pila, et disco. ¹² Sic agit te, id est, delectat. ¹³ Cum *studium*, id est, pilae ludus sive diligentia vincendi inter ludendum oblivionem ingrati laboris affert *molliter*, id est, cum quadam voluptate, ut labor non sentiatur. Al. dictionem *molliter* et *Graecari* adhaerere malunt. ¹⁴ Disci ludus, et iactus delectat. Est autem *discus*, massa ferri vel aeris, vel gravis lapis, qui corporis exercendi gratia, in alium proiici solet, Ludus in Graecia usitatus. Apostrophe quaedam est ab omnibus luxuriosis ad unum singularem: ac praeterea datur hic motus, et sensus rei inanimatae per Metaph. Est insuper in *sen* Anaphora. ¹⁵ Lude disco, vel iacta discum in aërem, qui cedit corporibus gravioribus. ¹⁶ Fugaverit, excusserit tibi nauseam ciborum, et edendi appetitum conciliaverit. Metaph. à fabris ferrariis, qui multis tudinum ictibus duritiem crassitiemque metallorum ducunt in laminas, et quaslibet formas: unde difficultas fastidii discutiendi perspicitur. ¹⁷ Siccibundus. ¹⁸ Et famelicus. ¹⁹ Non spernes. Ironica enim est concessio ad demonstrandum avidissime primum quemque cibum, etiam vilissimum, arripi ab homine famelico, et fatigato. ²⁰ Tunc nihil velis bibere nisi mella ex Atticae monte Hymetto cum Falerno vino diluta.

Ne biberis diluta. ¹ Foris est promus, et ² atrum
 Defendens pisces ³ hyemat mare. Cum sale panis
⁴ Latrantem stomachum bene leniet. ⁵ Unde putas, aut
 Qui partum? ⁶ Non in caro nidore voluptas
 Summa, sed in teipso est. ⁷ Tu pulmentaria quaere 20
 Sudando: ⁸ pinguem vitiis albumque nec ⁹ ostrea,
 Nec scarus, aut poterit ¹⁰ peregrina iuvare ¹¹ lagois.
 Vix tamen ¹² eripiam, ¹³ posito pavone, velis quin
¹⁴ Hoc potius, quam gallina, ¹⁵ tergere palatum,
 Corruptus ¹⁶ vanis rerum: quia veneat ¹⁷ auro 25
 Rara avis, et ¹⁸ picta ¹⁹ pandat spectacula cauda:
²⁰ Tamquam ad rem attineat quidquam. Num vesceris ista,
 Quam laudas, ²¹ pluma? ²² Coctove num adest ²³ honor idem?

¹ Cellarius, qui vinum, et dapes depromit, non est domi. ² Procellosum. ³ Tumultuatur, procellis agitur, ita ut pisces capi non possint, id est, mare atris procellis turbatum, et agitatum defendit pisces à captura, et piscatum impedit. Itaque ne expectes cibos appositis meliores. Metaph. est ab ea parte anni, qua mare magis est procellosum, et vehementioribus fluctibus agitur. Auson. *Insanum quamvis hyemet mare.* ⁴ Ieiunum, inanem, et quasi latrando poscentem cibum. Sumptum est à canibus, quorum latratibus similiter intestina murrant inedia. ⁵ Qua ex re, aut quomodo putas vim istam leniendi stomachum sali, et pani accessisse? ⁶ Non in carorum aut pretiosorum opsoniorum odore. ⁷ Tu epulas pulmento suaviores quaere laborando, et exercitio laborioso. ⁸ Nam hominem ebrietate, cruditate aliisque vitiis saginatum sive turgidum, et morbis, inter epulas pallidum, nec ostrea, &c. Synecdochica ergo periphrasis est hominis crudi, qui se cibis, et poculentis ingurgitare solet. ⁹ Synaeresis. In *ostrea*, *scarus*, et *Lagois* est Alleg. ex Synecdochis continuatis pro piscibus exquisitis, avibusque delicatis. ¹⁰ Ex peregrinis locis allata. ¹¹ Piscis Romae ca-

rus, et rarus ab aliqua leporis terrestris similitudine dicta, sive ad colorem, sive ad carnis leporinae gustus similitudinem referamus. Aliis vero est avis peregrina. ¹² Expugnabo, persuadebo. Stomachatur, vix se efficere posse, ut luxurioso persuadeat rerum adamarum fastidium: cuius certe rei nulla alia est causa, quam usus, et assuetudo vanitatis. ¹³ In mensa apposito. ¹⁴ Gallina. ¹⁵ Fricare, delectare, eluere, et demulcere. Sumptum est ab eluentibus sordes corporum, quibus similes sunt interdum humores, dentibus, gingivis, linguae, et palato infarti, quos suavis alicuius cibi succus, et sapor eluere solet. ¹⁶ Quippe qui iudicium habes vanitate rerum, ne deliciis luxuriosis corruptum, et falsitate contaminatum. ¹⁷ Maiori pretio pavo vendatur tamquam rara avis. Synecd. gen. ¹⁸ Variis oculis. ¹⁹ Explicet spectacula iucunda intuentibus. ²⁰ Quasi avis pulcritudo carnem dulciorem reddat. ²¹ Pavonis. ²² Vel num remanet in pavone cocto eadem pulcritudo, et eadem plumae, quae antea vivo adfuerunt? ²³ Ductum ab hominibus ad bestias, et res inanimatas, ut hic ad pulcritudinem versicolorum plumarum in pavone.

¹ Carne tamen quamvis distat nihil hac magis illa,
Imparibus formis deceptum te patet. ² Esto. 30

³ Unde datum sentis, lupus hic Tiberinus, an alto
Captus ⁴ hiet? ⁵ Pontesne inter iactatus, an amnis

⁶ Ostia sub Tusci? Laudas insane ⁷ trilibrem
Mullum: ⁸ in singula quem minuas pulmenta necesse est.

⁹ Ducit te species, video. ¹⁰ Quo pertinet ergo 35

Proceros odisse lupos? Quia scilicet ¹¹ illis

Maiorem natura ¹² modum dedit, ¹³ his breve pondus.

Ieiunus raro stomachus ¹⁴ vulgaria temnit.

¹⁵ Porrectum magno ¹⁶ magnum spectare catino

Vellem, ait Harpyiis ¹⁷ gula digna rapacibus. ¹⁸ At vos 40

¹⁹ Praesentes Austri ²⁰ coquite ²¹ horum opsonia: quanquam

²² Putet aper Rhombusque ²³ recens, mala copia ²⁴ quando
Aegrum sollicitat stomachum, cum ²⁵ rapula ²⁶ plenus,

¹ Quamvis tamen gallinae caro à pavonis carne nihil differat. i. nihilo praestet pavonis carni, nec in hac maior dulcedo, quam in illa, perspicuum est te formis pavonis, et gallinae, pulcritudine dissimilibus, deceptum esse, cum illam pavonibus formam malis, quam hanc gallinae formam. ² Pavonis carnem praestantior, ac dulciorem esse gallinae carne. Concessio. ³ Unde scis illam vim palato tuo datam esse, qua iudices utrum piscis hic sit in fluvio Tiberi captus, an vero in alto, id est, in mari? ⁴ Pisces omnes capti statim hiant, et os in latum diducunt. ⁵ Tiberis in urbe Roma, ubi lupus est melior, propter aquam concitatoriam. ⁶ An vero circa Ostia inter amnes fluminis Tiberis. *Synecd. periphr.* ⁷ Inusitatae magnitudinis. ⁸ Quem tamen in singulas partes, et frusta imminuas, ac disseces necesse est, nam magni ponderis mullum non edes integrum. ⁹ Mulli inusitata magnitudo seducit, vel delectat, invitat te. ¹⁰ Quid ergo hoc sibi vult, quod in lupo magnitudinem dam-

nas, quam in mullo laudas? ¹¹ Lupis. ¹² Magnitudinem concessit. ¹³ Mullis. ¹⁴ Vulgares atque usitatos cibos, quos tu fastidis, contemnit. Nos *Vulg. Ala hambre no hai pan malo.* ¹⁵ At gula digna, &c. ait, Ego malletm videre magnum mullum in magna lance extensum. ¹⁶ Polypoton. ¹⁷ Opsoniorum helluo, cui gula est non homine, sed voracibus Harpyiis dignissima, id est, inextinguibilis, cuius dapes merentur, ut ab Harpyiis de mensa eripiantur, et contactu inquinantur. *Synecd. mem.* ¹⁸ Apostrophe est ad pestilentes ventos, et nocentes, ut dapes huius belluonis putrefaciant. ¹⁹ Noti precibus meis faventes, efficaces. Sic dicimus *praesentia numina, praesens remedium, et venenum.* ²⁰ Humido vestro calore corrumpite, et putrefacite. *Ironia.* ²¹ Gulosorum. ²² Nauseam ipsis movet, et contemnitur. *Epanorthosis* est superioris precationis. ²³ Captus. ²⁴ Quandoquidem varietas fastidientem gravat stomachum. ²⁵ Parva rapa. ²⁶ Delitiis affluens.

Atque ¹ acidas ² mavult inulas. Necdum omnis ³ abacta
⁴ Pauperies epulis ⁵ Regum; nam ⁶ vilibus ovis 45
⁷ Nigrisque est oleis hodie locus. Haud ita pridem
⁸ Galloni praeconis erat ⁹ acipensere mensa
 Infamis. Quid? Tum ¹⁰ rhombos ¹¹ minus aequor alebat?
¹² Tutus erat rhombus, ¹³ tutoque ciconia nido:
 Donec ¹⁴ vos auctor ¹⁵ docuit ¹⁶ Praetorius. Ergo 50
 Si quis nunc mergos ¹⁷ suaves ¹⁸ edixerit assos,
¹⁹ Parebit ²⁰ pravi docilis ²¹ Romana iuventus.
²² Sordidus à ²³ tenui victu distabit, ²⁴ Ofello
 Iudice. Nam frustra ²⁵ vitium vitaveris ²⁶ illud,
 Si te ²⁷ alio pravum detorseris. ²⁸ Avidienus, 55

1 Aceto conditas, amaras. 2 Quam lauta illa, quorum taedium iam ipsi obrepsit. 3 Nondum tenuis, ac durus pauperum victus est mensis divitum exclusus est. Metaph. ab animatis, ut canibus, furibus, avibus, ad inanimata: ut Plaut. dicit abigere lassitudinem. 4 Meton. subi. pro rebus vilis pretii: quia paupertatis perpetuo est comes tenuissimus, et vilissimus victus. 5 Synecd. spec. pro quibusque splendidissime, et regio more viventibus. 6 Vulgaribus, parvi pretii. In ovis, et oleis Synecd. spec. est pro vilissimo cibo. 7 Maturis, et amaris oleis, quibus tamquam frugalibus laborans venter corrigitur. 8 P. Gallonius praeco fuit, et opsoniorum gurgis, qui primus in convivio posuit acipenserem, piscium omnium habitum nobilissimum. Lege Cic. 1. de Orat. et pro Quintio, et 2. de Finib. Ab exemplo, et factu Gallonii demonstrat, luxum non officere modo stomacho, valetudinemque tentare; verum etiam infamiae notam suis cultoribus inurere, quibus sine invidia publica, minus est integrum, nobiliores cibos esitare. 9 Quod acipenserem, piscem carissimum, in coenam adhibuisset. 10 Rhombus piscis summo erat in honore apud Romanos. 11 Quam iam. 12 Rhombus tum temporis adhuc fere Romanis erat incognitus. 13 Et ci-

conia in nido suo adhuc tuta erat, 14 Romanos. 15 Rhombi, et ciconiae delitias. 16 Synecd. gen. pro Sempronio Rufo guloso, à petita praetura turpiter repulso: qui primus ciconias per luxum mensis apposuit, eamque ob rem in eum nobile hoc Epigramma iactatum est: *Ciconiarum Rufus iste conditor, Hic est duobus elegantior Plancis, Suffragiorum puncta non tulit septem, Ciconiarum populus ultus est mortem.* 17 Esse. 18 Praetoria voce confirmaverit. Sumptum à formis Rerump. ubi sunt magistratus, qui decretis, et edictis aliquid sanciant, quod sit vel faciendum, vel vitandum: quasi in Opsonophagia sint Praeturae, ac praefecturae cibariae. 19 Continuo eum sequetur. 20 Quae cito prava discit: ut Od. 6. l. 4. *docilis modorum.* 21 Romani iuvenes. Meton. adi. 22 Nimis aridus. Q. d. Dum frugalem vitam commendo, sordes non approbo: nam inter victum sordidum, et luxuriosum victus medius interiectus est, qui etiam laudabilis est. 23 Mediocri ac frugali. 24 Sapiente rustico, de quo supra. 25 Polypoton est, quia cadit utrumque ex eadem origine. 26 Luxuriam, et prodigalitatem. 27 Ad aliud contrarium vitium prave nimisque inclinaveris. 28 Hunc sordidi victus exemplar ante oculos ponit.

Cui Canis ¹ ex vero ductum cognomen adhaeret ,
² Quinquennes oleas ³ est , et ⁴ sylvestria corna:
 At , ⁵ nisi mutatum , ⁶ parcit defundere vinum , et,
⁷ Cuius ⁸ odorem olei nequeas perferre (⁹ licebit
 Ille ¹⁰ repotia , ¹¹ natales , ¹² aliosve dierum 60
 Festos ¹³ albatu celebret) cornu ¹⁴ ipse ¹⁵ bilibri
¹⁶ Caulibus ¹⁷ instillat ¹⁸ veteris non parcus aceti.
 Quali igitur victu sapiens utetur ? Et ¹⁹ Horum
²⁰ Utrum imitabitur ? Hac urget ²¹ lupus , hac ²² canis
²³ angit.
²⁴ Mundus erit , qui non offendet sordibus , atque 65
 In neutram partem cultus miser. ²⁵ Hic neque servis,
²⁶ Albuti senis exemplo , dum munia ²⁷ didit,
 Saevus erit neque sic ut ²⁸ simplex Naevius , unctam

¹ Ex veritate rei , et morum , id est , ex immunditiis , et sordibus deductum. Plaut. *Microtrogos* ex vero vocor. ² Quinque annorum , nimia vetustate corruptas. ³ Comedit : à verbo *Edo* , *es* , *est* , sicut *esse* pro edere usitata sunt. ⁴ Lapidosa. ⁵ Nisi corruptum , acidum ut acetum in vappam degeneravit. ⁶ Non vult ex dolis infundere. ⁷ Et instillat caulibus oleum , cuius odorem , &c. ⁸ Foedum. ⁹ Quamvis , licet. ¹⁰ Convivia facta die secundo à nuptiis ; vel comessationes , quae liberis natis inter vicinos celebrantur. ¹¹ Diem natalem. ¹² Vel alios dies sacratos. ¹³ Candidis vestibus indutus. Veteres , albatu convivia inibant : color enim albus laetitiae convenit , faustus quippe ac felix , et Diis gratus : pauperes autem tunicati pullatique. Vide Cic. in Vatin. ¹⁴ Servis suis diffidens. ¹⁵ E vasculo oleatio ē cornu factu , quod duas olei libras continet. ¹⁶ Brassicis. Syn. gen. *Caulis* enim convenit omnibus herbis , cui adnascuntur ramusculi , folia , fructus. ¹⁷ Gutratim , et minuratim infundit. ¹⁸ In aceto emortuo , & languido satis liberalis est. ¹⁹ Duorum. ²⁰ Gallonium luxuriosum ? An Avidienum sordidum ? ²¹ Eda-

citas vel ingluvies. Ab hac enim parte ille Rutilius Lupus , ille luxuriosus , ab altera parte Avidienus , canis sordidus nobis instat. Alleg. est , qua via lubrica , et periculosa modi tenendi significatur , ne vel ad luxum vel ad sordes relabaris. ²² Immunditia vel sordes. ²³ Ut est in proverbio. *Al. aient.* ²⁴ Sc. is cultus , et victus erit mundus , et frugalis , id est , medium tenebit inter sordidum , et luxuriosum in victu , qui neminem offendet , et non peccabit indecora parsimonia , et in neutram partem , nec nimis sumptuose , nec nimis sordide miser , et infelix est. Cic. 2. Offic. *Vis fortunae est magna in utramque partem.* ²⁵ Modice victitans non tamquam avarus saevit in servos. ²⁶ Qualem saevitiem Albutius senex , Canidia veneficae pater sordidissimus , et tenacissimus , solebat in suos exercere. ²⁷ Dum officia , quid quisque agere debeat , in servos suos distribuit. Virg. Aen. 7. *Diditur hic subito Troiana per agmina rumor.* ²⁸ Nec ut prodigus , ac parum prudens ille alter Naevius , aquam unguentis dilutam , abluendis in convivio manibus , et in balneis corporibus , conviviis inepte , et luxuriose subministrabit.

Convivis praebebit aquam: ¹ vitium hoc quoque magnum.
² Accipe nunc, victus ³ tenuis ⁴ quae, quantaque secum 70
 Afferat, ⁵ In primis valeas bene: ⁶ nam, ⁷ variae res
 Ut noceant homini, credas, ⁸ memor illius escae,
 Quae ⁹ simplex olim tibi sederit: at ¹⁰ simul assis
¹¹ Miscueris ¹² elixa, simul conchyliis turdis;
 Dulcia se ¹³ in bilem vertent, stomachoque ¹⁴ tumultum 75
¹⁵ Lenta feret pituita. Vides ut ¹⁶ pallidus omnis
 Coenâ desurgat ¹⁷ dubiâ? ¹⁸ Quin corpus onustum
¹⁹ Hesternis vitiis, animum quoque ²⁰ praegravat una,
²¹ Atque affigit humo divinae particulam aurae.
²² Alter, ubi ²³ dicto citius ²⁴ curata sopori 80
 Membra dedit, ²⁵ vegetus praescripta ad munia surgit.

1 Prodigalitatis ac luxus. Synecd. gen. 2 Enumeratio eorum, quae comitantur simplicem victum, ut utrimque ex oppositorum cognitione clarius evadat, omnino negligendam esse nimiam curam corporis. 3 Frugalis. 4 Quae, et quanta commoda. 5 In primis hoc, quod bene valeas. 6 Nam tu memor illius escae, quae olim simplex sederit tibi, credas, id est, credere, et perspicere debes; ut, id est, quomodo mala ciborum copia, seu varii cibi noceant homini. 7 Synecd. gen. 8 Ubi recordari. 9 Sine condimentis olim sumpta iam ac depressa in ventriculo quieverit, tibi quoque aliquando placuerit, nullo subsequuto stomachi tumultu, ut fit, cum varia permiscantur, et mala illa copia laboratur. 10 Simulac, postquam comederis immodice assa, et elixa pisces, et carnes una, viribus naturae oppressis, quantitate, et varietate incidet in biliosos, et pituitosos dolores, et foedum oris putorem, et pallorem. 11 In stomacho commiscueris. 12 Haec vox deflectitur à *lix*, *licis*, foem. quae est cinis foci, atque aqua cineri immista. 13 In choleam amaram. *Bilis* est humor corporis calidus, et siccus, ut *pituita*, frigidus, et humidus. 14 Dolorem, et tormina adferet. 15 Viscosum phlegma. *Pituitam* dictam volunt, quod *vitam* petat. 16 Decolor, et

aegrotus. 17 Surgant de coena, delicatis, lautis, et conquisitis dapibus magnifice instructa, ubi convivae dubitant, quid ob copiam sumant potissimum. Huiusmodi coenam parasitus Phorm. Getae roganti, quid esset istud verbi coenam dubiam apponi, ubi, inquit, tu dubites, quid sumas potissimum. Alii tamen referunt huiusmodi dubitationem ad pericula, quod tam magnifici, et sumptuosi apparatus minime careant suspitione veneni. Alii rursus ad crapulam, et ingluviem, quae saepius adigunt convivas ad secessus, et vomitum, comite pallore. In dubia ergo est Meton. effe. pro efficiente convivas dubios, et incertos, quid primum vel sumant vel expectant. 18 Quinetiam. 19 Quod hesternis vinis, et hesternâ crapula, et intemperantia graviter affectum est Synecd. gen. 20 Animum quoque hebetem reddit. Metaph. 21 Et gravi ictu, et impetu ad humum delicit animam divini spiritus seu divinae mentis, et rationis partem, ut suum munus praestare nequeat. Al. affigit. 22 Sobrius, qui tenuiter, et parce vivit. 23 Brevi tempore, et non in multam noctem coenam producat. 24 Corporis sui membra cibo, et potu recreata somno tradidit. 25 Ille mane validus, et alacer ad praescripta sua officia, et opus revertitur.

¹ Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam,
 Sive diem festum rediens ² adduxerit ³ annus,
 Seu ⁴ recreare volet ⁵ tenuatum corpus: ⁶ ubique
 Accedent anni, et tractari mollius ⁷ aetas 85
 Imbecilla volet. ⁸ Tibi ⁹ quidnam accedet ad istam,
 Quam puer, et ¹⁰ validus ¹¹ praesumis, mollitiem, seu
¹² Dura valetudo inciderit, seu ¹³ tarda senectus?
¹⁴ Rancidum aprum antiqui laudabant; non quia ¹⁵ nasus
 Illis nullus erat: sed credo, ¹⁶ hac mente, quod hospes 90
¹⁷ Tardius adveniens, ¹⁸ vitiatum commodius, quam
¹⁹ Integrum edax dominus consumeret. Hos ²⁰ utinam inter
²¹ Hercos natum tellus me ²² prima ²³ tulisset!
²⁴ Das aliquid famae, quae carmine gratior aurem
 Occupat humanam? ²⁵ Grandes rhombi, ²⁶ patinaeque 95
 Grande ²⁷ ferunt una cum damno dedecus: ²⁸ adde
 Iratum ²⁹ patrum, vicinos, te tibi ³⁰ iniquum,
 Et frustra mortis cupidum, ³¹ cum deerit ³² egenti
³³ As, laquei pretium. ³⁴ Iure, inquis, ³⁵ Trasius istis

¹ Qui parce vivit, ad lautio-
 rem vitam transire, frontemque
 lautius, et liberallius exporrigere
 aliquando poterit. ² Advexerit.
³ Illa anni pars, in quam dies
 festus, sive sollemnis, aut
 publicae, aut privatae laetitiae
 causa, inciderit. ⁴ Meliori
 cibo, et potu reficere. ⁵ Extenu-
 atum. ⁶ Et ubi anni senilis
 aetatis. i. senectus advenerit.
⁷ Senilis. Synecd. gen. ⁸ Luxurioso.
⁹ Voluptatis. ¹⁰ Iuvenis
 existens. ¹¹ Ante debitum
 tempus tibi sumis, *προλαμβάνεις*.
 Virg. Aen. II. *Arma parate
 animis, et spe praesumite bellum*.
¹² Corporis infirmitas. ¹³ Pigra.
¹⁴ Aprugnam i. sylvestrem
 carnem suillam ex diuturna
 conservatione leviter putentem.
 Synecd. integri. ¹⁵ Quia carebant
 odoratu, cuius instrumentum
 est nasus. Meton. ergo sub.
 est in *nasus* pro adiuncta
 facultate odorandi, et sagacitate,
 qua valebant antiqui. ¹⁶ Quod
 hac intentione illud fecerint.
 Sic Sat. I. l. I. hac mente
laborem sese ferre. ¹⁷ Serius,
 et non mature satis, dum
 adhuc integer esset. ¹⁸ Putidum,
 et corrup-

tum potius sive rectius comederet.
¹⁹ Et recentem aprum. ²⁰ Excla-
 matio est optantis auream
 primorum hominum aetatem
 vitae suae restitutam. ²¹ Viros
 optimos, et temperantes.
²² In prima sua aetate.
²³ Produxisset! ²⁴ Si habes
 aliquam boni nominis
 rationem, et famam aucuparis
 lauto illo, et splendido
 tuo victu, quae hominum
 auribus sit gratior, quam
 quae per carmen celebratur?
²⁵ Polyptoton. ²⁶ Grandia
 vasa escaria, lata, et
 extenta. ²⁷ Afferunt.
²⁸ His haec incommoda.
²⁹ Cuius sub imperio
 es, cui non minus, quam
 patri, est obsequendum:
 quia est *παράδελφος*
frater fratris. ³⁰ Inimicum,
 et infensum, quia omnia
 tua das aliis. ³¹ Cum
 res ad vilem assem, vel,
 ut loquitur Ter. Phorm.
 cum res ad restum redibit
 planissime. ³² Tibi. ³³
 Pecunia, qua restum
 tibi emas ad suspendium.
³⁴ Merito. Procatalepsis
 est obiecti, cum brevi
 cuiusdam asoti Prosopopoeia,
 quae statim deponitur
 ad haec verba: *Ergo quod
 superat, &c.* ³⁵ Ille, qui
 pauper est, et nihilominus
 luxuriosus, ut Thrasius.

¹ Iurgatur ² verbis : ego ³ vectigalia magna, 100
 Divitiasque habeo ⁴ tribus amplas Regibus. ⁵ Ergo
⁶ Quod superat , non est ⁷ melius quo insumere possis ?
 Cur eget ⁸ indignus quisquam te divite ? Quare
 Tempia ⁹ ruunt antiqua Deum ? Cur , improbe , charae
 Non aliquid ¹⁰ patriae ¹¹ tanto emetiris acervo ? 105
 Uni nimirum tibi ¹² recte semper erunt res ?
¹³ O magnus ¹⁴ posthac inimicis ¹⁵ risus ! ¹⁶ uterne
¹⁷ Ad casus dubios fidet sibi certius ? Hic , qui
¹⁸ Pluribus assuerit mentem , corpusque superbum ?
 An , qui contentus ¹⁹ parvo , metuensque ²⁰ futuri, 110
 In pace , ²¹ ut sapiens , ²² aptarit idonea bello ?
 Quo magis ²³ his credas : puer hunc ²⁴ ego parvus Ofellum
²⁵ Integris opibus novi ²⁶ non latius usum,
²⁷ Quam nunc accisis. ²⁸ Videas metato in agello,

1 Obiurgatur. 2 Tuis. 3 Magnos proventus, quos è praediis meis importo in aedes meas. 4 Quae sufficiant tribus Regibus. 5 Ergone nihil aliud est? Huic luxurioso respondet Horatius. 6 Quod supra res necessarias tibi superest. Cic. *De eo, quod ipsis superat, alijs gratificari volunt.* Virg. Georg. 2. *superat tener omnibus humor.* 7 Non est res utilior, in quam tu insumas melius tantum opulentiae reliquae, quam in epulas luxuriosas? 8 Inopia, et paupertate indignus, qui non meretur egenus esse. 9 Tuisque sumptibus non aedificantur? 10 Tuae inopi. 11 Ex tanto cumulo divitiarum tuarum metiris? 12 Opes semper erunt felices, id est, tu solus inter homines constanti, et immutabili fortuna frueris? Tibine soli semper omnia bene, et commode cedent? Q. d. non semper, quia fortuna est instabilis. 13 Exclamatio est prospicientis miserum huius luxuriosi statum futurum. 14 Ubi adversi quidpiam tibi acciderit, mutata fortuna. 15 Quam multum ridiculus futurus est illis, quos in gulam tantum prodigus, nulli mortalium bene faciendo, offenderis, atque hostes tibi feceris? 16 Ho-

rum duorum. 17 Ad casus incertos, i. ad mutationem fortunae sive in rebus adversis constantior, et animosior erit? Synecd. 18 Qui rerum omnium copiae animum, et corpus suum delitiis tumidum, et elatum assueverit. i. assuefecerit? Virg. Georg. 3. *de hinc ubi libera colli Servitio assuerint.* 19 Paucis. 20 Casus, et calamitatis. 21 Tamquam vir sapiens. 22 Praeparaverit in rebus secundis illa, quae in rebus adversis utilia sunt? Hinc Ter. Phor. *Quamobrem omnes, cum secundae res sunt maxime, Tum maxime meditari secum oportet, Quo pacto adversam aerumnam ferant.* 23 His meis verbis fidem habeas. Accessus est ad Prosopopoeiam alteram. 24 Horatius. 25 Incolumi re sua familiari, cum integras adhuc opes haberet, suosque agros possideret. 26 Non largius, non profusius. 27 Quam nunc, cum eius opes propter agri direptionem imminutae, et perditae sunt. 28 Quilibet videre, et audire potuit hunc Ofellum colonum magnanimum in alieno agro decempedis demenso, et definito, et ab Umbreno, Augusti milite, conducto, cum pecore, et gnatis suis, talia verba narrantem, *Non ego, &c.*

Cum

Cum pecore, et gnatis ¹ fortem ² mercede colonum, 115
³ Non ⁴ ego, narrantem, temere edi luce ⁵ profesta
 Quidquam, praeter olus fumosae cum pede ⁶ pernae.
 Ac, mihi seu longum post tempus venerat hospes,
 Sive ⁷ operum vacuo gratus ⁸ conviva per imbrem
 Vicinus; ⁹ bene erat, ¹⁰ non piscibus Urbe petitis, 120
 Sed ¹¹ pullo, atque haedo: tum ¹² pensilis uva secundas
 Et nux ¹³ ornabat mensas, ¹⁴ cum duplici ficu.
¹⁵ Post hoc ludus erat ¹⁶ cuppa potare magistra:
¹⁷ Ac venerata Ceres, ut culmo surgeret alto,
¹⁸ Explicuit vino ¹⁹ contractae ²⁰ seria frontis. 125
²¹ Saeviat, atque novos ²² moveat Fortuna ²³ tumultus;
 Quantum ²⁴ hinc imminuet? ²⁵ Quanto aut ego parcus,
 aut vos,

¹ Temporum iniuriam fortiter ferentem. ² Agrum mercede conductum colentem. ³ Iam Ofellus reliquum habet Satyrae sermonem. ⁴ Ofellus. ⁵ Die profesto, id est, non festo. Sic Od. 15. l. 4. *Nosque, et profestis lucibus, et sacris inter iocosi munera Liberi*, &c. ⁶ Suillae, id est, cum coxa suilla fumo indurata. ⁷ Cum cessarem ab opere rustico propter imbrem, quamdiu pluebat. ⁸ Tamquam conviva. Notanda est haec Poëtica Syntaxis, hospes venerat mihi, id est, ad me. ⁹ Abunde erat nobis ad hilaritatem. Plaut. *si sapiam, hinc intro abeam, ut mihi bene sit*. ¹⁰ Et nos invitabamus non piscibus ex Urbe Roma rus illatis. ¹¹ Gallinae. ¹² Suspensa, et conservata ad hoc, ut passa, hyeme ederetur. ¹³ Et tragematum loco nobis sufficiebat. ¹⁴ Cum ficu, quae duorum generum est, recenti, et arida, praecoci, et serotina, alba item, et nigra, utraque iucundissimi saporis. Al. cum maioribus, et formae amplioris ficubus, quas *mariscas* quoque appellant. ¹⁵ Postquam nos cibo, et potu explevissemus, ludus nobis erat potare, &c. ¹⁶ Nullo alio bibendi Magistro ad potan-

dum adhibito, quam ipsa cuppa, id est, vase vinario, id est, ut suo quisque arbitratu biberet, et quantum vellet, Al. *culpa magistra*, id est, ludus nobis erat potare, sed non sine culpa: sc. quae culpa inter potandum tanquam magistra nobis dominabatur, ut, si quis inter epulas contra leges peccasset, cyathum ob culpam exhaurire cogeretur: ipsa enim culpa hoc veluti imperat, qua commissa, poenae obstringimur. Sic Plaut. *Qui peccat poculo multabitur*. ¹⁷ Et precibus rogata, et orata Ceres, ut segetem in altitudinem produceret. ¹⁸ Dissolvit, excussit, abegit omnem tristitiam ex animis liberaliore vini potu. Metaphora est, qualis fuit Od. 19. l. 3. *solllicitam explicuere frontem*. ¹⁹ In rugas, id est, moestae. ²⁰ Res serias, curas, et inolestias, quibus frons in rugas contrahitur. Synecd. gen. ²¹ In nos, id est, praebeat se mihi iniquam, et infestam. Permissio ad illudendam Fortunae temeritatem. ²² Concitet. ²³ Terrores sive metus. ²⁴ De hac mea vita tenui detrahet? ²⁵ Quantum, cum essemus adhuc opibus integris.

¹ O pueri, ² nituistis, ³ ut huc novus incola venit?
⁴ Nam propriae telluris herum natura neque ⁵ illum,
 Nec me, nec ⁶ quemquam ⁷ statuit: nos expulit ⁸ ille: 130
⁹ Illum aut ¹⁰ nequities, ¹¹ aut vafri inscitia iuris,
 Postremo ¹² expellet certe ¹³ vivacior haeres.
 Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli
 Dictus, erit nulli ¹⁴ proprius: sed cedet in usum
 Nunc mihi, nunc alii. Quocirca vivite ¹⁵ fortes, 135
 Fortiaque adversis opponite ¹⁶ pectora rebus.

¹ Avertit Ofellus sermonem ad ministros, ac Dialogismum cum illis instituit. ² Minus pingues, et nitidi fuistis, minus splendide vixistis ac tractati estis? Nihil profecto. Nitere enim corporis *ἐνδείκνυται* demonstrat. ³ Postquam Umbrenus ad nos advenit, et factus est successor meus ab Augusto, meque agro meo expulit. ⁴ *Commodandi enim natura diversorium nobis*, inquit Cato Maior, *non habitandi locum dedit. Sunt autem privata nulla natura.* Cic. Offic. 1. ⁵ Umbre-

num successorem meum. Synecd. gen. ⁶ Alium. ⁷ Dominum aut haeredem constituit. ⁸ Umbrenus, facta agrorum assignatione ab Augusto. ⁹ Umbrenum. ¹⁰ Luxuria. ¹¹ Aut ignorantia callidi, et versuti iuris, quam possemus iuris imprudentiam, ut iuris prudentiam, dicere. ¹² Rursus exturbabit. ¹³ Qui diutius vivat, quam ille. ¹⁴ Perpetuus. ¹⁵ Forti animo, imperterriti. Polyphton ex eadem origine cadens dictio. ¹⁶ Et forti animo rebus adversis resistite.

SATYRA III.

Damasippum inducit ipsum accusantem, quod nihil scriberet: deinde sub persona Damasippi Stolum paradoxon tractat, nimirum: Stultos omnes insanire.

¹ SIC raro scribis, ut toto non quater anno
² Membranam poscas, ³ scriptorum quaeque retexens:
⁴ Iratus tibi, quod vini, somnique ⁵ benignus,
 Nihil dignum ⁶ sermone ⁷ canas. ⁸ Quid fiet? Ab ipsis

¹ Usque adeo raro, o Horati, scribis aliquid, ut non quater poscas toto anno membranam. ² Chartam, in qua illa scribas, quae antea, in Palimpsesto, scripseris, a puero tibi dari poscas. ³ Dum nihil scribis, licet multa scribas, quod lectione dignum iudices, quaecumque scripsisti delens, et mutans, tamquam Penelopes telam. Translatio a tela

texta, et postea retexta. *Telam retexere* autem est dissolvere. *ἀναλύειν*. ⁴ Cum interea tibi iratus es. ⁵ Nimis largus, id est, nimium bibens, et dormiens. ⁶ Fama, laude: neque enim aliud est fama, quam populi sermo. Synecd. gen. ⁷ Scribas. ⁸ Quidnam de te tam pigro ad scribendum fiet, o Horati?

¹ Saturnalibus huc fugisti. ² Sobrius ergo
 Dic aliquid dignum promissis : incipe : ³ nil est.
 Culpantur frustra ⁴ calami ; ⁵ immeritusque laborat
⁶ Iratis natus ⁷ paries Dīs atque Poëtis.
 Atqui vultus erat multa et praeclara ⁸ minantis,
 Si ⁹ vacuum ¹⁰ tepido cepisset villula tecto.
¹¹ Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro?
 Eupolin , Archilochum , comites educere tantos?
¹² Invidiam placare paras , ¹³ virtute relicta?

¹ Post dies Saturno sacros (in quibus magna erat potandi copia) id est, iam inde à decimo septimo Decembris die ad villam tuam Sabinam tamquam in secessum, ut ibi aliquid scriberes, fugisti. ² Siccus. *Sobrius* enim ei opponitur, quod supra dixit, *vinl somnique benignus* : Q. d. Ergo si ob vini, et somni largiorem usum hactenus ad scribendum tardior fuisti, age iam tandem sobrius, *ἄνθρωπος ἀνυψός τε*, profer aliquid promissis tuis dignum. ³ Sed, quantum video, nihil exhortatione hac mea proficio. ⁴ Scriptorii, tamquam minus ad scribendum apti, frustra à te ignavo accusantur, frustra culpam in eos transferres. ⁵ Immeritoque propter verbera laborat, et à te percutitur, vexatur, accusatur. *Metaph.* est ab animatis, quae sola affectibus solent commoveri, in quibus labor ponitur. ⁶ Minus propitiis. ⁷ Paries factus, et cera illitus: in quo nocturnae, et memorabiles cogitationes graphiis inscriberentur. Homines enim studiosi scribendi habebant tum ad latus sui cubilis ceratum parietem, sic ad inscriptionem comparatum, ut parietes atriorum olim illinebantur ad imagines maiorum, ad series, et genealogias nobilium exprimendas: quod sic Iuven. irridet Sat. 8. *Tota licet veteres exornent undique ceræ Atria, Nobilitas sola est atque unica virtus.* Alii hoc à Poëta ipso dictum accipiunt, parietem, ut iracundi solent, execrante; cum ipsius esset culpa, nihil noctu me-

ditantis, quod ceratis in pariete tabulis inatrare posset. ⁸ Hominis multa, et egregia de se magnifice pollicentis, id est, tuo vultu, qui est tacitus sermo mentis, iactabas te in secessu multa, et praeclara conscripturum, et editurum. Sic Ep. 8. l. 1. *dic, multa et pulchra minantem: quamquam fere minamur mala, promittimus bona.* *Vultus* autem à *voluntatis* significatione nomen invenit. ⁹ Te Horatium, tamquam in secessu otiosum, et ob omnia alia occupatione solutum. Ter. Andr. *ne vacuum esse me nunc ad narrandum credat.* ¹⁰ A frigore temperata domo villula tua post hyemem excepisset. ¹¹ Quid profuit tibi libros Platonis, et Menandri Poëtae, Eupolis Comici, et Archilochi maledici illius Iambici Poëtae, stipatos comportare, et in sarcinam constringere, et tecum extra civitatem in villam tantos auctores educere? Duplex est hic Alleg. una è continuatis Metonymiis opificum pro operibus ipsorum, id est, libris ab his Poëtis, et Philosophis conscriptis. Altera est Alleg. è *Metaph.* à comitatu principum, qui semper incedunt magna stipante satellitum caterva cincti. Est igitur *stipare Platonem Menandro*, hunc illi adiungere, tamquam comitem, et studii administrum. ¹² Virtutis tuae comitem, id est, conaris invidentes tibi conciliare, et benevolentiam illorum, posito virtutis studio, comparare? *Meton. adi. in invidiam.* ¹³ Diligentia, quam invidia sequitur.

¹ Con-

¹ Contemnere miser : ² vitanda est improba Siren
³ Desidia : aut ⁴ quidquid ⁵ vita meliore parasti, 15
⁶ Ponendum aequo animo. ⁷ Dite, Damasippe, Deaque
⁸ Verum ob consilium donent ⁹ tonsore. Sed unde
 Tam bene me nosti? ¹⁰ Postquam ¹¹ omnis res mea ¹² Ianum
 Ad medium ¹³ fracta est, aliena negotia ¹⁴ curo,
¹⁵ Excussus propriis. ¹⁶ Olim nam ¹⁷ quaerere amabam, 20
¹⁸ Quo ¹⁹ vafer ille pedes lavisset ²⁰ Sisyphus ²¹ aere:
 Quid sculptum ²¹ infabre, ²² quid fusum durius esset.
²³ Callidus huic signo ponebam ²⁴ millia centum:
 Hortos, egregiasque domos mercarier unus
 Cum lucro noram : ²⁵ unde ²⁶ frequentia ²⁷ Mercuriale 25

1 Sic inglorius, et contemptus vi-
 ves. 2 Horratur Horatium ab ho-
 nesto, ut otio, et cessatione vale-
 re iussa, se componat ad bene
 agendi scribendique studium, si
 nolit ad desidiam, tamquam ad
 Sireneos scopulos, omnium face-
 re iacturam, virtutis, vitae hones-
 tae, nominis, &c. 3 Segnities Si-
 reni similis, quae te in naufragium
 famae inducet, animumque tuum
 corrumpet. Metaph. est, quae no-
 tat desidiam esse escam irritamen-
 tumque vitiorum. 4 Laudis. 5 Vir-
 tutem exercendo tibi comparasti,
 et in sapientia profecisti. 6 Illud
 patienter tibi est deponendum, et
 relinquendum. 7 Horatius loqui-
 tur, et satis ridicule gratias agit
 Damasippo. Exclamatio ergo est
 optantis una cum Ironia: tantum
 enim abest à laudatione, et appro-
 batione consilii, ut illud irrideat.
 8 Ob hoc tuum consilium bonum,
 et rectum te Stoicum barbatum,
 &c. 9 Qui barbam tuam Philoso-
 phicam, ad pubem usque demis-
 sam, radat, et detondeat. 10 Res-
 pondet Damasippus. 11 Omne meum
 patrimonium, omnes meae facul-
 tates. 12 Ad Ianum bifrontem in
 medio foro positum, ubi merca-
 tores, et foeneratores conveniebant,
 non dubitabo hic statuere. Meton.
 subi. pro mercatura facienda, im-
 prudenter illic, et infeliciter à
 Damasippo facta. 13 Quasi ad sco-

pulos illisa, id est, diminuta, et
 consumpta est, omniaque mea bo-
 na infeliciter mercando perdidit.
 Metaph. à naufragis litioribus ac
 scopulis, quibus illis naves dif-
 fringuntur. 14 Foris, quid ali-
 agant, observo, et de tua aliorum-
 que vita inquirō. 15 Dum propriis
 meis negotiis eiecius sum. 16 Nar-
 rat Damasippus se studiosum mer-
 catorem, et venditorem fuisse va-
 sorum antiquorum, priusquam sit
 factus Stoicus. 17 Studiose cognos-
 cere cupiebam. 18 Quo vase ex aere
 Corinthiaco facto. Meton. mat. 19
 Callidus. 20 Aeoli filius, Corinthi-
 rex, qui primus aeris temperatu-
 ram invenit. 21 Quidnam aereorum
 vasorum sine arte, et minus arti-
 ficiose caelatum esset: cuius con-
 trarium est *affabre*. 22 Quid minus
 eleganter esset conflatum. Mol-
 lia enim magis laudantur, ut quae
 magis Iconica ac nativa sunt.
 Hinc Virg. Aen. 6. *Ex eadem alii
 spirantia mollius aera*. 23 Noveram
 unicuique signo iustum pretium
 assignare, et quanti esset, dicere,
 et ex illa aestimatione rem pulcre
 facere meam. 24 Sestertium num-
 mum 100000. id est, iustum pre-
 tium. Synecd. numer. fin. pro infin.
 25 Ex qua negotiandi solertia ac
 peritia. 26 Multis hominibus fre-
 quentata. 27 Mercurii, mercato-
 rum Dei.

Imposuere mihi cognomen ¹ compita. ² Novi ,
³ Et morbi miror purgatum te illius. ⁴ Atqui
 Emovit veterem mire ⁵ novus , ut ⁶ solet , ⁷ incor
 Traiecto lateris miseri capitisque dolore:
 Ut ⁸ lethargicus hic, cum fit ⁹ pugil, et ¹⁰ medicum ¹¹ urget. 30
¹² Dum ne quid simile huic, esto, ut libet. ¹³ O bone, ne te
¹⁴ Frustrare : Insanis et tu , ¹⁵ stultique prope omnes,
¹⁶ Si quid Stertinius veri crepat : ¹⁷ unde ego mira
 Descripsi docilis praecepta haec , ¹⁸ tempore , quo ¹⁹ me
²⁰ Solatus iussit ²¹ sapientem ²² pascere barbam, 35
 Atque à ²³ Fabricio non tristem ponte reverti.

1 Alii mercatores qui in compitis negotiabantur, ine appellabant Mercurialem. Meton. subi. *Complita* appellantur ab eo, quod multae viae in ea confluant, id est, convenient. 2 Novi illud omne, quod dixisti, inquit Horatius. 3 Quo magis miror te illius lucri studio, tamquam gravi morbo liberatum, ad sanio rem mentem rediisse. Al. est è continuis Metaph. ab aegrotatione corporis ad morbos animi indicandos: quam instituit Poëta, et eam tribus versibus persequitur Damasippus. Est hic praeterea Hellenismus, *Ἰαυμάτωσε καὶ ἀπὲντα τῆς νόσος ταύτης*. 4 Respondet Damasippus, morbum suum veterem à novo esse depulsum. 5 Novus aliquis Philosophiae Stoicae morbus veterem illum mercaturae morbum mire è loco suo depulit, illique successit. 6 Fieri. 7 Cum lateris dolor Pleuritis, vel capitis dolor Cephalagia in os ventriculi transfertur, et fit morbus Cardiacus. 8 Et velut aliquis, qui gravi veterano inexpugnabilis somni oppressus vigilare, et tamquam phreneticus, et furiosus pugnare incipit: *Δὴν ἀπὸ πύου* autem est plene inexpugnabilis somni necessitas, Latine *veteranus*: et hoc *ἀπὸ τῆς λήθης*, id est, *ab oblivione*, 9 Phreneticus, et furiosus. Metaph. à certantibus vi brachiorum ad notandam phrenetici agitationem, et inquietem. 10 Suum. 11 Verberibus insequitur, id est, verberat. 12

Dummodo ne quid huic phrenetico facias (inquit Horatius) et me percutias, esto vel omnium furiosorum maximus, si vales. 13 O bone vir Horati. Loquitur Damasippus. 14 Ne decipias te ipsum, ratus te sapientem, et sanum esse, cum stultus, et insanus sis. 15 Exceptis sapientibus Stoicis. 16 Si modo verum est paradoxum, quod Stertinius, Philo ophus Stoicus, assidue habet in ore. Apparatus perfectae Prosopopoeiae, usque ad verba. *Cave faxis*: quae longo Dialogismo ducta, tandem deponeatur ad hunc versum; *Haec mihi Stertinius*. 17 A quo Stertinio ego Damasippus tamquam docilis discipulus haec, quae dicam, admirabilia Sapientiae oracula diligenter notavi. 18 Ex illo tempore. 19 Desperantem. 20 Consolatus. 21 Barbam philosophicam, efficientem, et indicantem sapientiam gestantis. Meton. effe. 22 Alere, et gestare ad umbilicum usque, aut ad pubem demissam. Metaph. Solebant enim Philosophi, ut severiore aspectu essent, barba maiore, et longiore capillo in publicum prodire. Atque etiam caeteris in rebus, ac personis, luctus ac moeroris indicium erat barba longior: ut liquet ex Cic. Verr. 4. et orat. contra Rul. è Suet. Aug. et Liv. l. 2. 6. et 27. 23 A Fabricio, Consule condico, de quo in Tiberim me praecipitare volui, id est, prohibuit ne me praecipitarem in Tiberim de ponte Fabricio, tanto rerum inearum naufragio facto.

Nam

Nam ¹ malere gesta cum vellem ² mittere ³ operto
 Me capite in ⁴ flumen, ⁵ dexter stetit: et Cave ⁶ faxis
 Te quidquam indignum: pudor (inquit) te ⁷ malus ⁸ urget;
 Insanos ⁹ qui inter vereare insanus haberi. 40
 Primum nam inquiram, quid sit ¹⁰ furere: ¹¹ hoc si erit into
 Solo, ¹² nil verbi, ¹³ pereas quin ¹⁴ fortiter, addam.
¹⁵ Quem ¹⁶ mala stultitia, et quaecumque ¹⁷ inscitia veri
¹⁸ Caecum agit, insanum Chrysippi ¹⁹ porticus, et ²⁰ grex
²¹ Autumat: ²² haec populos, haec magnos ²² formula Reges,
 Excepto ²³ sapiente, ²⁴ tenet. Nunc accipe, quare
²⁵ Desipiant omnes, aequae ac tu, qui tibi nomen
 Insano ²⁶ posuere. ²⁷ Velut sylvis, ubi passim
²⁸ Palantes ²⁹ error certo de tramite pellit,
 Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit: unus utrique 50
³⁰ Error, ³¹ sed variis illudit partibus: hoc te
 Crede modo insanum: nihilo ut sapientior ille,
 Qui te deridet, ³² caudam trahat. Est genus unum

1 Opibus meis mercatura infelliciter deperditis. 2 Praecipitare à ponte. 3 Tecto, *ἐγκαλυπτόμενος*, pudoris causa, vel ne casus profunditate à periculo mortis revocarer. 4 Tiberim. Synecd. gen. 5 Astitit mihi Stertinius, tamquam Deus, aequus, et propitius, et perituum servavit. Virg. Aen. 8. *Et nos, et tua dexter adi pede sacra secundo.* Metaph. Contrarium laevis. 6 Ne fecerit. 7 Inutilis vitiosus, et perniciosus. 8 Ad voluntariam mortem impellit. 9 Ut qui vereare ne sorte, amissis opibus, stultus habitus contemnaris ab aliis, qui ipsi stulti, et insani sunt. 10 Insanum esse. 11 Furere. 12 Verbum non amplius addam, non causam dicam. 13 E ponte desilias, et moriaris. 14 Forti animo. 15 Quemcumque. Definitio insanitiae. 16 Synecdochica periphrasis furoris. 17 Ignorantia. 18 Occaecat, et cui mentis aciem perstringit. 19 Stoa Stoicorum schola. i. Stoici omnes Philosophi, qui docebant Athenis in Stoa porticu. Synecd. gen. et Meton. subi. 20 Coetus, et societas Chrysippi discipulorum.

i. Stoicorum. Sump- tum est à pecoribus. Ter. Eun. *Unum etiam hoc vos oro, ut me in vestrum gregem recipiatis.* 21 Furiosum putat. 22 Definitio haec insanitiae, et haec Stoicorum sententia. Anaphora. Praeterea in formula est Metaph. à regula iudiciali Praetoria, qua singulis sceleribus sua constituta erant supplicia more Romanorum. Hinc, inquam, verbum translatus est ad praecepta institutaque Philosophorum. 23 Stoico. 24 Obligat: ne quis sc. ausit in dubium illam vocare. 25 Insaniant. 26 Imposuere. 27 Veluti in ignotis sylvis. 28 Vagantes. Metaph. à castrensibus palis, qui subinde transferuntur, sicut castra etiam identidem mutantur. *Palari* vero, est sparsim vagari, nec ullam tenere certam viam. 29 Viae ignorantia à via recta abducit. 30 Unus, et aequalis est error utrique viatori. 31 Sed error ille quasi ludibundus in variis partibus, sc. dextra, et sinistra, homines vexat. 32 Caudam à tergo trahat, id est, velut stultus derideatur, cuius tergo cauda vulpis per derisionem appendatur.

Stultitiae, ¹ nihilum metuenda timentis: ² ut ignes,
 Ut rupes, fluviosque ³ in campo obstare queratur. 55

⁴ Alterum et huic varium, et ⁵ nihilo sapientius, ignes
 Per medios, fluviosque ⁶ ruentis. ⁷ Clamet amica

Mater, honesta soror, cum cognatis, pater, uxor:

⁸ Hic fossa est ingens: hic rupes maxima: ⁹ serva:

Non magis ¹⁰ audierit, quam ¹¹ Fusius ebrius olim, 60

¹² Cum ¹³ Ilionam edormit, ¹⁴ Catienis ¹⁵ mille ducentis,

Mater te appello, clamantibus. Huic ego vulgum

¹⁶ Errori similem cunctum ¹⁷ insanire docebo.

Insanit, ¹⁸ veteres statuas Damasippus emendo:

Integer est mentis Damasippi ¹⁹ creditor? ²⁰ Esto. 65

Accipe, quod nunquam reddas mihi, si tibi dicam,

Tunc insanus eris, ²¹ si acceperis? An magis ²² excors

²³ Reiecta praeda, quam praesens Mercurius fert?

²⁴ Scribe decem à Nerio: non est satis: adde ²⁵ Cicutae

¹ More puerorum timentis illa, quae nihil metuenda sunt, et in quibus nihil est periculi. Duo stultitiae genera admodum dissimilia proponit. Insaniae genera vide in Phaedro Platonis. ² Anaphora. ³ In planitie, id est, adeo ut metuat, ne in aquis constitutus ignibus comburatur. ⁴ Secundum stultitiae genus huic superiori plane diversum, et contrarium est. ⁵ Priore; sed aequè stultum. ⁶ Furioso impetu perumpentis. ⁷ Adeo ut si benevola mater clamet. ⁸ Prosopopoeia multorum monitorum, sed breviter comprehensa, ubi est Anaphora. ⁹ Te, ne praecipiteris, cave tibi. ¹⁰ Inclamantes. ¹¹ Tragoediarum actor, dum bene potus Tragoediam illam Ilionam Pacuvii agit, in qua Polydorus, Priami, et Hecubae filius, à Polymnestore, rege Thraciae, propter aurum interimendus introducit sororem suam Ilionam reginam, et matrem Hecubam dormientem miserabili voce inclamare, ut sibi subveniat. ¹² Cum Fusius, qui Ilionae, id est, Hecubae, personam agebat, qui simulare somnum deberet, ebrius vere edormit. ¹³ Meton. subi. pro persona Ilionae, et tamquam imagine alteri adiuncta, et imposita.

¹⁴ Adeo ut si mille, et ducenti, et innumeri Catieni (Catienus autem personam Polydori repraesentabat) clamarent, ò mater Hecuba, ò soror Iliona, te imploro, mihi ut subvenias, nihil tamen audivit. ¹⁵ Duplex est Synecd. spec. pro infinitis acclamatoribus. ¹⁶ Stultae insaniae. ¹⁷ Emendo, vendendo, credendo. ¹⁸ Vetera vasa. ¹⁹ Qui Damasippo lucri spe concredidit. ²⁰ Esto ita ut sit sanae mentis. Conceditur enim sanitas credentis pecuniam Damasippo, ut magis eum postea desipere ostendat. ²¹ Quod tam felici occasione tibi offertur. ²² Stultus, insanus. ²³ Si lucrum repudies, quod Mercurius, lucri Deus, propitius tibi ultro offert? ²⁴ O debitor, scribe te mutuo à Nerio foeneratore decem mille librarum; i. per syngrapham testificare te certam pecuniae summam debere Nerio foeneratori. ²⁵ Adde illis decem adhuc centum alias tabulas obligatorias, id est, litteras vel syngraphas, quibus continetur obligatio. Cicutae alterius foeneratoris, qui miris obligationibus tamquam nodis, debitores implicare, et constringere potest. Alleg. à captivis, qui solent, ne è custodiis evadant, aheneis nodis validisque vinculis constringi.

No-

Nodosi tabulas ¹ centum : mille adde ² catenas: 70
 Effugiet tamen haec sceleratus vincula ³ Proteus.
 Cum ⁴ rapies ⁵ in iura , ⁶ malis ridentem alienis,
⁷ Fiet aper, modo avis , modo saxum ; et cum volet, arbor.
 Si ⁸ male rem gerere , insani est ; contra , ⁹ bene sani:
¹⁰ Putidius multo cerebrum est (mihi crede) Perilli 75
¹¹ Dictantis , quod tu nunquam ¹² rescribere possis.
¹³ Audire , atque togam iubeo componere , ¹⁴ quisquis
¹⁵ Ambitione mala , aut argenti pallet amore:
 Quisquis luxuria , ¹⁶ tristive superstitione,
 Aut alio mentis ¹⁷ morbo calet ; huc propius me, 80
 Dum doceo insanire omnes , vos ordine ¹⁸ adite.
 Danda est ¹⁹ ellebori inulto pars maxima avaris:
 Nescio , an ²⁰ Anticyram ratio ²¹ illis destinet omnem.
 Haeredes ²² Staberi summam ²³ incidere sepulcro:
 Ni sic fecissent , gladiatorum ²⁴ dare centum 85
²⁵ Damnati populo paria , atque ²⁶ epulum , arbitrio Arri,

1 Ex centum , et mille definitis cautionibus intelliguntur innumerabiles , et infinitae per Synecd. 2 Cautelas , formulas , et iuris laqueos , vincula. 3 Tamen perfidus ille tergiversator , et lubricus debitor , tanquam Oceani , et Tethyos filius Protheus Deus marinus in omnes formas mutabilis , has tot obligationes eludet. Alleg. est è continuatis Metaph. à mutabili natura Prothei ad notandam debitoris tergiversationem , qui omnes novit vias astute ludificandi suum creditorem , et credita pecunia fraudandi. 4 Illum. 5 In Praetorium , et forum iudiciale. Meton. ad. 6 Alienis maxillis sive genis te iridentem , cum suis propriis plorare potius deberet , id est , risum verius simulantem. 7 In morem Prothei in omnes formas se mutabit , et nunquam , quod debet , solvet. 8 Rem familiarem perdere. 9 Rem suam viriliter agere , et augere. 10 Iudicium Perillii Cicutae foeneratoris multo stolidius , et vitiosius est , quam tuum , qui pecuniam creditam nunquam velis , vel possis solvere. Meton. adi. in cerebrum. 11 Qui tibi debitori , quae loco obligationis scri-

bere debeas , dictat. 12 Per argentarii codicem , et scripturam reddere. Ter. Phorm. *Atque illud mihi argentum iube rursum rescribi*, Phormio. 13 Ego Stertinius , diu disputaturus , iubeo unumquemque vestrum se ad audiendum parare , ne toga defluens attentionem impediat , et diligenter auscultare. Symploce. 14 Anaphora. 15 Ambitiosus aut avarus est. 16 Miculosa , vel tristes efficiente. Meton. effe. 17 Vitio aestuat. 18 Ad me accedite. 19 Quia cerebrum ab insania perpurgetur. 20 Quicquid ellebori in Anticyra , in Propontide Insula nascitur ; vel , omnia remedia , quae Anticyra suppeditat insanis ad morbi sanationem. Meton. subi. 21 Avaris constituat. 22 Hominis ditissimi , et sordidissimi. 23 Iussi sunt testamento summam , quam quisque ex testamento accepisset , saxo sepulcristatoris incidere. 24 Populo Romano exhibere. 25 Damnati sunt à Staberio eodem testamento. 26 Magnificum convivium populo praebere , idque pro arbitrio , ad nutum Arrii hominis luxuriosissimi , et voracissimi.

¹ Frumenti quantum metit Africa. ² Sive ego prave,
 Seu recte hoc volui, ne sis ³ patruus mihi. ⁴ Credo
 Hoc Staberi ⁵ prudentem animum vidisse. ⁶ Quid ergo
 Sensit, cum summam patrimoni insculpere saxo 90
 Haeredes voluit? ⁷ Quoad vixit, credidit ingens
 Pauperiem vitium, et cavit nihil ⁸ acrius: ut si
 Forte minus ⁹ locuplex uno quadrante periret,
 Ipse videretur sibi ¹⁰ nequior. ¹¹ Omnis enim res,
 Virtus, fama, ¹² decus, divina, humanaque pulcris 95
 Divitiis parent: quas qui ¹³ construxerit, ille
¹⁴ Clarus erit, fortis, iustus, sapiens etiam, et rex,
 Et quidquid volet. ¹⁵ Hoc veluti virtute paratum,
 Speravit ¹⁶ magnae laudi fore. Quid simile ¹⁷ isti
¹⁸ Graecus Aristippus? Qui servos ¹⁹ proiicere aurum
²⁰ In media iussit Libia, quia tardius irent 101
 Propter ²¹ onus segnes. ²² Uter est insanior horum?
²³ Nihil agit exemplum, ²⁴ litem quod lite resolvit.
 Si quis emat citharas, emptas comportet in unum,

¹ Et tantum dare frumenti populo, quantum Africa, frumenti feracissima, profert, id est, maximam vim frumenti. ² Staberium sic loquentem inducit. Haec est ultima mea voluntas, sive sit prava, sive recta. ³ Ne severus rerum mearum censor, et reprehensor sis, huiusque rationem à me requiras, patruus enim loco patris esse videbatur liberis fratris sui. Synecd. spec. pro gen. ⁴ Respondet Damaspippus. ⁵ Ironia ⁶ Quo Staberius ergo spectabat in condendo testamento? Metaph. est à corpore ad animum. ⁷ Quandiu vixit Staberius. ⁸ Quam paupertatem. ⁹ Si uno quadrante pauperior esset mortuus. ¹⁰ Luxuriosior. ¹¹ Haec dicuntur ex persona Staberii. ¹² Honor. ¹³ Congesserit, accumulaverit. Sic Sat. I. I. I. quid habet pulcri constructus acervus? Cic. Phil. 2. Acervi nummorum construuntur apud eum. Metaph. est ab architectis, qui lapides lapidibus imponentes, et congerentes, domos

construunt: ita homines avari solent acervos auri argentique cumulare aliis divitiarum acervis. ¹⁴ Ex avari iudicio. ¹⁵ Immensas opes conguessisse. ¹⁶ Post mortem immortale nomen allaturum. ¹⁷ Staberio. ¹⁸ Philosophus, Socratis auditor, non Graecus natione, sed ideo *Graecus* dicitur, quia Graecis litteris Philosophatus est. ¹⁹ Abiicere nummos aureos inde cusos, quos à rege Mauritaniae dono acceperat. Meton. mat. ²⁰ Cum in media Libia iter faceret. ²¹ Auri pondus. ²² Staberius, qui construit, et congregat acervos nummorum, an vero Aristippus, qui illos proiicit? ²³ Nullius momenti est, vanum est, et inutile. ²⁴ Quod ad decidendam controversiam rem aliam controversam adfert, et quod contrarium refutaturum aequè disputabile est, dum veterem litem vult dissolvere, novam progignit. Sic avaritia per luxuriam solvenda non est, quae aequè damnanda.

Nec studio citharae, nec ¹ Musae deditus ulli: 105
 Si ² scalpra et ³ formas ⁴ non sutor: ⁵ nautica vela
⁶ Aversus mercaturis; delirus et amens
 Undique ⁷ dicatur merito. Quid discrepat ⁸ istis,
 Qui nummos aurumque ⁹ recondit, nescius uti
¹⁰ Compositis, metuensque velut contingere ¹¹ sacrum?
¹² Si quis ¹³ ad ingentem frumenti semper acervum 110
¹⁴ Porrectus vigilet cum longo ¹⁵ fuste, neque ¹⁶ illinc
 Audeat ¹⁷ esuriens dominus ¹⁸ contingere granum,
 Ac potius foliis parvus vescatur ¹⁹ amaris:
 Si positis ²⁰ intus ²¹ Chii veterisque ²² Falerni 115
 Mille ²³ cadis; (²⁴ nihil est, ²⁵ tercentum millibus) acre
²⁶ Potet acetum: age, si et ²⁷ stramentis incubet, ²⁸ unde
 Octoginta annos natus, cui ²⁹ stragula vestis,
³⁰ Blattarum ac tinearum epulae, putrescat in arca:
 Nimirum insanus paucis ³¹ videatur, eo quod 120
 Maxima pars hominum ³² morbo iactatur eodem.
³³ Filius, aut etiam haec ³⁴ libertus ut ³⁵ ebibat haeres,

1 Sed plane Amusus esset. 2 Cultros sutorios, quibus corium raditur. 3 Pedes ligneos, quibus utuntur sutores ad calceos componendos. 4 Qui sutor non sit, nec congestis instrumentis utatur. 5 Congerat. 6 Alienus à mercatura. 7 Ab omnibus. 8 Quomodo, qua in re differt avarus ab istis insanis? 9 In terra defodit. 10 Bonis quaesitis, collectis. 11 Illa bona, illas pecunias, veluti rem sacram, et minime tangendam. Vide Sat. 1. l. 1. 12 Hoc connexi enuntiati antecedens per Anaphoram suspenditur versibus novem, priusquam consequens ¹⁰ *insanus paucis videatur*, reddatur. 13 Prope. 14 Stratus, iacens. 15 Quo fures abigat. 16 Ex tanto acervo. 17 Famelicus. 18 Auferre. 19 Oleribus agrestibus, quae amariora sunt urbanis, ut sylvestria omnia hortensibus. 20 In cellis suis vinariis. 21 Vini optimi. 22 Vini generosi. 23 Vasis vinariis. 24 Quod dixi, mille vini cados domi repositos habere. Epianorthosis sive Correctio, qua dic-

tum antecedens revocatur, cuius valde poenituit doctorem Stoicum, ut sordes avari non admodum exprimentis. 25 Imo trecentum millibus. 26 Per Avaritiam. 27 Vilibus stratis, quae dormientibus substernuntur. 28 Natus annos uno minus octoginta, septuaginta novem. Nam unde, praepositum numeris, tollit unum ex ipsis, unde viginti, unde triginta, &c. pro 19. et 29. sed in undecim, addit unum, quasi unum, et decem. 29 Plumariorum opere facta, à sternendo dicta: Graeci *πρωιτερμα* dicunt. 30 Vermium, vestes arrodentium, cibus existens. 31 Talis ac tantus avarus. 32 Avaritiae, id est, eadem habendi siri, sive avaritia laborat, cruciatur, et avaritiae vitium omnibus ferme commune est. Metaph. est à corpore ad perturbationem animi. 33 Filius tuus luxuriosus. 34 Qui è servo liber factus est, et manumissus. 35 Generaliter illos, te mortuo, consummat, haud existimans quanto labore partos, quanta avaritia paratos?

¹ Dis inimice senex ² custodis, ne tibi desit?
³ Quantulum enim ⁴ summae curtabit quisque dierum,
⁵ Ungere si ⁶ caules oleo meliore, caputque 125
 Coeperis impexa foedum ⁷ porrigine? Quare,
⁸ Si quidvis satis est, periuras, surripis, ⁹ aufers
 Undique? Tun' sanus? Populum si ¹⁰ caedere saxis
 Incipias, servosque tuos, quos aere ¹¹ pararis;
 Insanum te omnes pueri clamentque puellae. 130
 Cum laqueo uxorem interimis, matremque veneno,
¹² Incolumi capite es? ¹³ Quid enim? Neque tu hoc facis
¹⁴ Argis,
 Nec ¹⁵ ferro, ut ¹⁶ demens ¹⁷ genitricem occidit Orestes.
 An tu reris eum occisa ¹⁸ insanisse parente?
 Ac non ante malis dementem ¹⁹ actum Furiis, quam 135
 In matris iugulo ²⁰ ferrum tepefecit acutum?
 Quin ²¹ ex quo est habitus male tutae mentis Orestes,
 Nil sane fecit, quod tu ²² reprehendere possis:
 Non ²³ Pyladen ferro violare ²⁴ aususve sororem
²⁵ Electram: tantum ²⁶ maledicit utrique, vocando 140

1 Diis invise propter avaritiam, *Θεοῖς ἔχθρη*. Apostrophe est. Avertitur enim sermo à Damasippo ad innominatum senem avarum.
2 Tot vini cados, ut locuples moriaris? **3** Quam parum. **4** De opum, et pecuniae summa amputabit, auferet unusquisque dies. **5** Si lautius aliquanto in senectute vivere incipias, victuque paulo muniore uti. **6** Vide Sat. superiorem.
7 *Porrigo* est morbus capitis, ubi inter pilos surgunt quaedam squamulae: sic dicta, quod facile per superficiem cuti, et radices capillorum sese in longitudinem porrigat, et fundat. Latini etiam *furfures* vocant. **8** Si exiguum tibi sufficit, et tam parvo contentus potes vivere, quamobrem peieras? &c. **9** Auferis per vim? **10** Lapidibus petere, percutere. **11** Pecunia tua comparaveris aut emeris. **12** Ecquid tunc sano cerebro es, esne mentis compos? **13** Tu sanus

sis, qui nullas huius sceleris perpetrandi iustas causas habes? **14** Apud Argos, ut locus ille de vindicando matris scelere te admonere possit. Procatalepsis est extenuandae caedis. **15** Gladio ferreo, id est, nec vi, et furore illud manifesto facis, sed occulto veneno. **16** Furiosus. **17** Matrem suam Clytemnestram Argis in illo loco, ubi olim ab Aegistho adultero adiuta patrem suum Agamemnonem nefarie trucidaverat, iure interfecit. **18** Tum demum insanire incepisse. **19** Impulsum. **20** Quam matrem gladio necavit? Meton. mat. **21** Ex illo tempore quo Orestes habitus est furiosus: non enim tutum est sese furioso committere. **22** Reprehendere. Syncope. **23** Strophii filium, summum suum amicum, et perpetuum comitem. **24** Fuit **25** Filiam Agamemnonis, et Clytemnestrae, sororem Orestis fidissimam. **26** Levi convicio illos proscindit.

¹ Hanc Furiam, ² nunc aliud, iussit quod splendida bilis.
 Pauper ³ Opimius argenti ⁴ positi intus et auri,
 Qui ⁵ Veientanum festis potare diebus
⁶ Campana solitus trulla, ⁷ vappamque profestis;
 Quondam ⁸ lethargo grandi est oppressus, ut haeres 145
 Iam circum ⁹ loculos, et ¹⁰ claves laetus ¹¹ ovansque
¹² Curreret. ¹³ Hunc medicus ¹⁴ multum celer atque ¹⁵ fidelis
 Excitat ¹⁶ hoc pacto: mensam ¹⁷ poni iubet, atque
¹⁸ Effundit saccos nummorum, accedere ¹⁹ plures
²⁰ Ad numerandum: ²¹ hominem sic erigit: ²² addit et illud:
 Ni ²³ tua custodis, avidus iam haec auferet haeres.
²⁴ Men' vivo? Ut vivas igitur, vigila: ²⁵ hoc age. ²⁶ Quid vis?
²⁷ Deficient inopem ²⁸ venae te, ni ²⁹ cibus atque

1 Dum sororem suam, eam Furiam vocat, à qua agitetur. 2 Pyladen, custodem suum alio nomine sive convicio petit, quodcumque flava seu rubescens bilis (quae ad cor redundans, iram suscitatur) ad est, furor proveniens ex splendida bile ipsi suppeditavit. 3 Homo avarus. 4 Domi in thesaurum reconditi, *ἐνδοῦ κρυμμένον*. 5 Vinum tenuissimum, et vilissimum. Derivatur autem à *Veientes*, qui fuerunt populi Veiorum urbis in Etruria: ubi vineta ferebant vilissimum vinum. 6 Fictili aliquo poculo sive vase potorio in Campania facto. 7 Et evanidum sive insipidum vinum bibere solitus sit diebus profestis. 8 Veterno morbo, in quo in tam inexpugnabilem somnum incidit. 9 Sacculos, id est, crumenas. 10 Opimii dormientis, quibus cuncta recluderet. 11 Exultans: quae quidem vox ab eo clamore flectitur, quem edunt redeuntes è pugna milites. Alii malunt dici ab *ovibus*, quae à triumphantibus in Capitolio mactabantur. Metaph. ergo est à laetitia victorum: de qua vide Plut. in Marcel. 12 Discurreret, illum mortuum, et numquam evigilaturum ratus. 13 Opimium lethargo oppressum. 14 Antequam haeres relictas opes eriperet. 15 Ut qui ab haeredipetis

vulturibus opes aegroti sui eripi nollet. 16 Miro sc. artificio, cum medicamentis nihil proficeret. 17 Prope lectum, in quo aegrotus decumbebat. 18 Super mensam, Metaph. à liquoribus. 19 Homines. 20 Tamquam iam mortui relictas opes inter relictos haeredes distribuerentur. 21 Opimium hoc pacto sc. commemoratione pecuniae mox surripiendae ab haerede, excitat. 22 Insuper illis verbis Opimium alloquitur. Praeparatio est ad brevem Medici, et Lethargici Prosopopoeiam: ubi est Dialogismus utriusque. 23 Bona. 24 Mene vivo haeres mea bona mihi auferet? Verba sunt Opimii. 25 In hanc unicam curam, (inquit Medicus) incumbere, ut vigiles, et convalescas. Hoc attentionis erat signum, quod à praecone dabatur assistentibus rei sacrae, et divinae. 26 Ut faciam, ut mea bona curem, et tuear? inquit Opimius. 27 Destituent, deserent te calamitosum ob morbum, et corpus tuum non amplius sustentare poterunt. Cic. deficiunt *meae vires*. Loquitur medicus. 28 Arteriae vires exhaustae. Meton. est subi. pro triplici facultate hominis, animali, vitali, et naturali: quae ut cibo, et potu reficiuntur, et sustentantur, sic inedia debilitantur, et necantur. 29 Nisi largior cibus.

Ingens accedat stomacho ¹ fultura ² ruenti.
 Quid cessas? agedum, sume hoc ³ ptisanarium oryzae.
⁴ Quanti emptae? ⁵ Parvo. Quanti ergo? ⁶ Octo assibus.
⁷ Eheu!
 Quid refert, ⁸ morbo, an furtis, pereamne ⁹ rapinis?
¹⁰ Quisnam igitur sanus? Qui non stultus. Quid avarus?
 Stultus et insanus. Quid? si quis non sit avarus,
 Continuo sanus? Minime. Cur, ¹¹ Stoice? Dicam. 156
¹² Non est cardiacus (¹³ Craterum ¹⁴ dixisse putato)
 Hic aeger. ¹⁵ Recte est igitur? surgetque? ¹⁶ Negabit;
¹⁷ Quod latus aut renes morbo tententur ¹⁸ acuto.
¹⁹ Non est periurus, neque sordidus; ²⁰ immolet aquis
 Hic porcum Laribus. ²¹ Verum ambitiosus et audax, 165
²² Naviget Anticyram. Quid enim ²³ differt, ²⁴ baratro ne
 Dones quidquid habes, an nunquam utare ²⁵ paratis?

1 Tamquam ingens robur. 2 Ad stomachum tuum iam iam defec-
 turum. Alleg. est ab architectis, qui aedes, ruinam minantes, et mox lapsuras, suffulciunt adminiculis. 3 Hanc ptisanam ex oryza coctam, et confectam. 4 Sunt hae oryzae? Loquitur Opimius. 5 Pretio. 6 Vix tribus sestertiis. 7 Exclamatio est Opimii lethargici, et avari, dolentis simulque indignantis Medico de sumptu valetudinis curandae suggerendo. 8 Lethargo. 9 Cum mea diripi, et ita omnia insumi morbo, et morte iam dudum mihi gravius sit. *Raptio* ad personam refertur: *raptina* ad rem: *raptus* ad stuprum. 10 Sc. sis? Quid, quis, qui, varie cadentia faciunt Polyptoton: simulque deponitur Prosopopoeia Medici, et lethargici, et transitus fit ad aliud insaniae genus: quod sermone Damassippi, et Stertini explicatur. 11 Stertini. 12 Hic aeger non laborat Cardialgia. 13 Medicum: de quo, uti de Pythagora aliquo, loquitur Horatius, αὐτὸς ἴφα. Vel Synecdochice intelligendum hoc, pro peritissimo quoque viro perspicendi habitus humani. 14 De ali-

quo aegroto consultum respondisse. 15 Idcircone continuo hic aeger corpore sano est, et tanquam sanus è lecto surget? 16 Medicus Craterus. 17 Eo quod latus eius pleuritide, aut renes eius calculo morbo, qui cito hominem exanimat, vel cito periculo vacat, detineantur. 18 Varie transfertur hoc epithetum à gladiis ad omnes fere sensus, et ad celeritatem, et vehementiam quamdam indicandam. 19 Ita etiam si ab homine quopiam flagitioso, et insano pronuncietur. Hic homo non est periurus, id est, periurio rem non auget, &c. 20 Hic homo ideo, tanquam ab insania liberatus, benevolis Diis, mentem sanam domesticis praestantibus, ex more porcum immolet, quorum ope à furore liber est. Permissio est. 21 Sed idem gloriae cupidus, et temerarius. 22 Ubi Ellobori potionibus ab insania purgetur, id est, quaerat remedia ad insaniae suae curationem. 23 Interest ad insaniam. 24 Ingluviei, et ventri omnivoro indulgeas, id est, an luxu tua profundas? Athenienses in Barathrum, locum profundiorum, maleficos demittebant. 25 Quaesitis opibus tuis.

¹ Servius Oppidius ² Canusi duo praedia, dives
³ Antiquo censu, ⁴ gnatis ⁵ divisisse duobus
 Fertur, et haec moriens pueris dixisse vocatis 170
 Ad lectum: Postquam ⁶ te ⁷ talos, Aule, nucesque
⁸ Ferre sinu laxo, ⁹ donare, et ¹⁰ ludere vidi;
⁶ Te, Tiberi, ¹¹ numerare, ¹² cavis abscondere ¹³ tristem:
¹⁴ Extimui, ne ¹⁵ vos ageret ¹⁶ vesania discors:
¹⁷ Tu Nomentanum, ¹⁸ tu ne sequerere ¹⁹ Cicutam. 175
 Quare per Divos ²⁰ oratus uterque Penates,
²¹ Tu cave ne ²² minuas; ²³ tu ne ²⁴ maius facias ²⁵ id,
 Quod satis ²⁶ esse putat ²⁷ pater, et ²⁸ natura coërcet.
 Praeterea ne vos ²⁹ titillet gloria, iure- 179
 Iurando obstringam ³⁰ ambo: ³¹ uter Aedilis fuerit, vel
 Vestrum Praetor, is ³² intestabilis, ³³ et sacer esto.
³⁴ In cicere, atque faba, bona tu perdasque lupinis,

1. Accessus est ad aliam Proso-
 popoeiam patris integra mente,
 qui moriens praecribit duobus filiis
 gravissimum sanctissimumque con-
 silium: quo quidem illi nixi pote-
 runt facile bene beateque vivere:
 ubi versus 19. Consumuntur, et in-
 de ad ambitiosos descendit. 2. Ca-
 nusii. Apocope. *Canusium* est oppi-
 dum in Apulia. 3. Fundis, agris,
 gregibus, armentis, arbustis, vi-
 cinis. 4. Aulo, et Tiberio. 5. Divi-
 disse. 6. Anaphora: et simul in *tu*,
te, *tu*, Polyptoton. 7. Postquam
 perspexi ex puerili ludo, ingenium
 tuum proclive ad tesseras, et aleas,
 id est, ad patrimonium tuum di-
 lapidandum. 8. Tamquam non cu-
 rares illa. 9. Aliis nuces. 10. Talis. 11.
 Talos ac nuces, id est, ubi tua in-
 doles mihi praenunciavit, te ali-
 quando ad rem nimis attentum fo-
 re. 12. Terrae cavitatibus, et locis
 occultis occultare. 13. Sollicitum,
 ne imminuerentur. 14. Formidavi.
 15. Aetate proveciores. 16. Insania
 prodigalitatis, et avaritiae. 17. Ti-
 mui, ne tu, Aule, Cassium No-
 mentanum prodigum sequereris, id
 est, ne tu patria abligurires bona.
 18. Ne tu, o Tiberi. 19. Avarum foe-
 neratorem, id est, ne patria bona

faceres maiora, et auctiora turpis
 lucri studio. 20. A moriente patre.
 21. O Aule. 22. Prodigalitate. 23. O
 Tiberi. 24. Avaritia. 25. Relictum
 vobis patrimonium. 26. Vobis. 27.
 Vester. 28. Natura, paucis conten-
 ta, intra suos limites cohibet ac
 moderatur, nec redundare aut su-
 perfluere permittit. 29. Gloria, et
 ambitionis dulcedo alliciat ac con-
 citet ad petendos magistratus. Me-
 taph. est à corpore ad animum,
 quia ut corporis sensus pruritu
 quodam iucunde concitantur: sic
 animi gloriae cupiditate blande
 commoventur. 30. Vos ambos. 31.
 Ut uter vestrum fuerit Aedilis vel
 Praetor. 32. Is est, cui ius testandi
 est ademptum, vel cui nemo iure
 cogitur testimonium perhibere. 33.
 Et detestandus, execrandus. Sic
 Epod. 4. Sacer nepotibus cruor. For-
 mula imprecationis est, sumpta ex
 Anathematis furtivis, quae qui
 abstulit, reus sacrilegii, et scele-
 ratus habetur. 34. Ergone in Flora-
 libus, aut annonae caritate largitio-
 ne populo palpaberis? Synecd. ergo
 est spec. pro largitione ad volunta-
 tes populi redimendas. Aediles enim
 talia munera apud priscos in ludis
 Floralibus populo dabant.

¹ Latus ut in Circo spatiere, ² aut aeneus ut stes,
³ Nudus agris, ³ nudus nummis, insane, paternis?
 Scilicet ⁴ ut plausus, quos fert Agrippa, feras tu, 185
 Astuta ingenuum vulpes imitata leonem?
⁵ Ne quis humasse velit Aiace, Atrida, vetas cur?
⁶ Rex sum. ⁷ Nil ultra quaero plebeius. ⁸ Et ⁹ acquam
 Rem imperito: ac, si cui videor non iustus, ¹⁰ inulto
 Dicere, quae sentit, permitto. ¹¹ Maxime regum, 190
¹² Di tibi dent capta classem ¹³ deducere Troia!
 Ergo ¹⁴ consulere, et mox respondere ¹⁵ licebit?
¹⁶ Consule. ¹⁷ Cur Ajax heros ab Achille ¹⁸ secundus
¹⁹ Putrescit, ²⁰ toties servatis clarus Achivis;
 Gaudeat ²¹ ut populus ²² Priami, Priamusque inhumato, 195
 Per quem ²³ tot iuvenes patrio caruere sepulcro?

1 Ut incedas laxa, et late, nulla pressus turba. 2 Aut ut aenea statua tibi erigatur. Met. ergo subi. pro adiuncta statua, quae tali largitione aerea solet erigi. Sic verbum *standi* absolute usurpatur à Virgil. Ecl. 7. *Si proprium hoc fuerit, levi de marmore tota Puniceo stabis suras evincta cothurno*, id est, si me Poëtam feceris similem Codro, erigetur Dianae statua marmorea. 3 Nudatus. Anaphora. 4 Ut populi Romani applausus sive acclamationes reportes, quas vir Maximus M. Vipsanius Agrippa, Augusti gener, fert, qui virtute fuit leo, cum tu sis vulpes imbellis, eoque largitionibus, et corruptione populi pervenire contendas, quo Agrippa, et alii singulari virtute, et fortitudine pervenerunt? Obiter autem Agrippae laudes attingit. 5 Alia es Prosopopoeia cuiusdam Plebei Regis Agamemnonis sine apparatu per Dialogismum, ubi notantur ambitiosi, atque initio Ajax, et Atrida per Syaecd. generum pro Aiace Telamonio, et Agamemnone nominantur. 6 Mihi, quidquid libet, licet, et stat pro ratione voluntas. Respondet Agamemnon. 7 Ego, plebeius cum sim, rationes ultra non exquiram. Verba

sunt Plebei. 8 Agamemnon orationem suam continuat. 9 Iustam, dum impero, ne quis Aiace sepeliat. 10 Impune. Epanorthosis, qua vox illa tyrannica, *Rex sum*, corrigitur, atque pro illa reponitur moderatior, data cuiusvis venia libere dicendi, quid aliter de iussione regis sentiret. 11 Agamemnon. 12 Exclamatio est Plebei optantis et bene precantis Agamemnoni pro potestate libere percunctandi, cur Aiace cadaver esset insepultum, sibi facta, unde plebeius putarat se repulsum initio arroganti responsione, *Rex sum*: ideoque finem quaerendi fecerat. 13 Ut domum reducas. 14 Te interrogare. 15 Mihi. 16 Interroga me, inquit Agamemnon. 17 Loquitur plebeius. 18 Uno Achille inferior. 19 Insepultus iacens. Al. *putescit*. 20 Qui nobilis est, quod Graecos toties servaverit, eorumque naves ab ignibus Troianorum incolumes praestiterit? 21 Troiani, et ipse Priamus, hostes nostri, propterea laetentur, quod ille iam supremo sepulturae honore privatus sit. 22 Polypoton est. 23 Tot Troiani insepulti canibus, feris, et volucribus expositi iacuerunt?

¹ Mille ovium insanus ² morti dedit, inclytum Ulyssem
 Et ³ Menelaum una mecum se occidere clamans.
⁴ Tu cum pro ⁵ vitula ⁶ statuis dulcem ⁷ Aulide ⁸ natam
 Ante aras, spargisque ⁹ mola caput, ¹⁰ improbe, salsa; 200
¹¹ Rectum animi servas? ¹² Quorsum? ¹³ Insanus quid
 enim Ajax
¹⁴ Fecit, cum stravit ¹⁵ ferro ¹⁶ pecus? Abstinuit vim
¹⁷ Uxore, et gnato, mala multa precatus ¹⁸ Atridis:
 Non ille aut ¹⁹ Teucrum, aut ipsum violavit ²⁰ Ulyssem.
²¹ Verum ego, ut ²² haerentes adverso litore naves 205
 Eriperem, ²³ prudens placavi ²⁴ sanguine Divos.
²⁵ Nempe tuo, furiose. ²⁶ Meo, sed non furiosus.
²⁷ Qui ²⁸ species ²⁹ alias veris, scelerisque tumultu
³⁰ Permistas capiet, ³¹ commotus habebitur; atque
 Stultitiane erret, ³² nihilum distabit, an ira. 210
 Ajax immeritos dum occidit, ³³ desipit, agnos?
 Cum ³⁴ prudens scelus ob titulos ³⁵ admittis ³⁶ inanes,

1 Mille oves. Responsio Agamemnonis, qua rationem reddit, cur ita in Aiace cadaver saeviat. 2 Furiosus occidit. Ad hanc insaniam Ajax adactus fuit colore iudicii, quo Graeci adiudicarunt Achillis arma Ulyssi, magis ipsius eloquentia capti, quam aequitate rei, et veritate ducti. 3 Fratrem meum. 4 Verba sunt plebei. 5 Quae ventos placare poteras. 6 Et maculas. 7 In Aulide regione, et portu Boeotiae, cum ibi Graecorum naves adversis ventis detinerentur. 8 Iphigeniam. Synecd. gen. 9 Mola ex farre molito, et sale facta caput eius ex more sacrificantium conspergis. Sic Virg. Ecl. 8. *Sparge molam, et fragiles incende bitumine lauros.* 10 O Rex scelerate. 11 Rectitudinem, animi, τὸ ὀρθόν, sanitatem, et constantiam servas, et sanae mentis manes? 12 Quorsum haec tendunt? inquit Agamemnon. 13 Quem insanum dicis fuisse. Verba plebei. 14 Peccavit. 15 Gladio. Met. mat. 16 Ovium, et porcorum. 17 Ab uxore Tecmessa, et filio Euriface. Duplex est

Synecd. gen. 18 Agamemnoni, et Menelao. 19 Suum fratrem. 20 Hostem suum. 21 Respondet Agamemnon. 22 Naves Graecorum contrariis ventis impeditas in Aulidis litore inimico, unde solvere non poteramus, solverem. 23 Volens, et sciens: vel prudenter. 24 Immolatione filiae meae. Synecd. partis. 25 Tuo sanguine (inquit plebeius) hoc fecisti; filia enim tua caro, tuusque sanguis est, quapropter furiosus fuisti. 26 Meo sanguine ventos placavi (inquit Agamemnon) sed non ideo furiosus fui. 27 Loquitur plebeius. 28 Rerum. 29 Alienas, diversas, discrepantes à vero, id est, vanam gloriam, quam ex non necessario, et pernicioso bello aucupatur. 30 Et cum scelere coniunctas accipiet, et approbabit. 31 Ille furiosus, et de mente atque sanitate rationis deturbatus habendus est. 32 Nihil refert, an ex stultitia erret, id est, insaniat, ut tu; an vero ex ira, ut Ajax. 33 insanit? 34 Sciens. 35 Filiam occidis. 36 Ut navibus Troiam venias, ibique supremus belli Imperator sis.

¹ Stas animo ? ² Et purum est vitio , tibi ³ cum tumidum
est cor ?

Si quis lectica ⁴ nitidam gestare amet agnam,

Huic vestem, ut gnatae, ⁵ paret ancillas , paret aurum, 215

⁶ Pusam , aut pusillam appellet , fortique marito

⁷ Destinet uxorem : interdicto ⁸ huic omne adimat ⁹ ius

Praetor , et ad sanos ¹⁰ abeat tutela propinquos.

¹¹ Quid , si quis gnatam pro muta ¹² devovet agna,

Integer est ¹³ animi ? Ne dixeris. Ergo ubi prava 220

¹⁴ Stultitia , hic summa est insania : ¹⁵ qui sceleratus,

Et furiosus erit : quem cepit ¹⁶ vitrea fama,

¹⁷ Hunc circumtonuit gaudens ¹⁸ Bellona ¹⁹ cruentis.

Nunc age ²⁰ luxuriam, et ²¹ Nomentanum ²² arripe mecum.

²³ Vincet enim stultos ²⁴ ratio insanire ²⁵ nepotes. 225

²⁶ Hic , ²⁷ simul accepit ²⁸ patrimonii mille talenta,

1 An tunc mentis compos es , et, ut dixit modo , *rectum animi servas* ? 2 Purum à vitio , id est , furoris expers. 3 Cum cor plenum, et inflatum est ira, fastu, aliisque pravis affectibus ? Sumptum est à corpore praetumido vel flatulento ad animum affectibus occupatum. Deinde *cor* Metonymicè, subi. pro adiuncto illic animo , et perturbationibus agitato. Posset etiam hoc sumi ab utribus , qui inflati valde turgent , et cum nihil praeter aërem intrus sit , aliquid tamen magni momenti clausum videntur continere. Tale quid sibi prae se ferunt , qui magnos sibi spiritus sumunt ex titulis inanibus, stulta de se ipsis opinione , falsa-que virtutis persuasionem inescati. 4 Formosam agnam in lectica libenter secum gestet. 5 Epanodos est , et in *appellet* , et *destinet* est Epistrophe. 6 Puellam , aut puel- lulam. 7 In matrimonium ducendam spondeat , et constituat. 8 Tanquam furioso. 9 Administrandi bona sua. 10 Transferatur procura- tio eius bonorum. 11 De illo iudi-

candum est ? 12 Arae destinat. 13 Rationis ? 14 Est , qualis in te de- prehenditur. 15 Et quicumque , ut tu , occisa filia scelestus est. 16 Et quemcunque , ut te , popularis fama fragilis , et inconstans captum du- xit. Metaph. est à fragili materia ad inconstantiam levitatemque po- pularis famae indicandam. 17 Cir- cum hunc Bellona tonuit , id est, strepitum edidit , eumque attoni- tum reddidit. Metaph. est à toni- tru , quo tacti homines saepius ani- mo stare non possunt : qualis am- bitio facit sui cupidos , id est , in- sanos. 18 Belli Dea, Martis sive nu- trix , sive soror , aut auriga. 19 Bel- lis. 20 Luxuriosos , quos Stertinius Damasippo vult arguere insaniae, et graviter exagitare. Meton. adi. 21 Luxuriosum , et asotum. 22 Exa- minandum , qualis sit. 23 Convin- cet , arguet , probabit. 24 Rerum eventus. 25 Luxuriosos , et decoc- tores. Syn. spe. 26 Nomentanus , aut alius quivis ei similis. 27 Simulac, postquam. 28 Sexcenta aureorum millia , id est , luculentum , et magnum patrimonium. Synecd, spec.

¹ Edicit, ² piscator uti, ³ pomarius, auceps,
 Unguentarius, ⁴ ac Tusci turba impia vici,
 Cum ⁵ scurris ⁶ fartor, ⁷ cum Velabro omne ⁸ macellum
⁹ Mane domum veniant. ¹⁰ Quid tum? Venere frequentes. 230
¹¹ Verba facit leno: ¹² Quidquid mihi, quidquid et horum
 Cuique domi est, id crede tuum, et vel nunc pete, vel cras.
¹³ Accipe, quid contra iuvenis ¹⁴ responderit ¹⁵ aequus:
¹⁶ In nive Lucana ¹⁷ dormis ¹⁸ ocreatus, ut aprum
 Coenem ego: ¹⁹ tu pisces ²⁰ hiberno ex aequore verris: 235
²¹ Segnis ego, indignus qui tantum possideam: aufer:
²² Sume ²³ tibi decies: ²⁴ tibi tantumdem: ²⁵ tibi triplex,
²⁶ Unde uxor media ²⁷ currat de nocte ²⁸ vocata.
²⁹ Filius Aesopi detractam ex aure ³⁰ Metellae,
 (Scilicet ³¹ ut decies solidum exorberet) aceto 240
³² Diluit insignem baccam: ³³ qui sanior, ac si
 Illud idem in rapidum flumen iaceretve cloacam?

¹ Publice dicit, et mandat: tamquam scurrarum, ac nebulonum Praetor. Ter. Eun. Miles, nunc adeo edico tibi, Ne vim facias ullam in illam. Itaque dicuntur edicere Praetores, et Consules, cum proponendum publice, ac proclamandum curant, quid sint observaturi, vel quid fieri velint. ² Qui nobiles pisces ipsi capiat, et procuret. ³ Pretiosorum malorum venditor. *μυλοπώλης*. ⁴ Lenones, meretrices, foeneratores, cupedinarii mendici, sicarii, gladiatores, et id genus voluptatum ministri, qui in vico Tusco habitabant. Synecdochica periphrasis hominum perditorum. ⁵ Parasitis, qui risum movent divitibus pabuli causa. ⁶ Macellarius. ⁷ Cum oleariis, et unguentariis, qui habitabant in Velabro, loco Romae, sic dicto vel à *velando*, quod viam ad Hippodromum ferentem è foro *velis* in ipsis ludis obrendere solebant; vel à *vehendo*: nam olim paludibus Aventinus mons à reliquis erat disclusus. ⁸ Omnes qui in macello carnes publice vendunt. Meton. subi. ⁹ Matutino tempore. ¹⁰ Postea factum existimas? ¹¹ Loqui-

tur. ¹² Anaphora. ¹³ Audi, cognosce. Verbum est attentionis. Sic Virg. 2. Aen. Accipe nunc Danaum insidias. ¹⁴ Assentatori. ¹⁵ Humanus ille Nomentanus, aequo animo orationem lenonis audiens. ¹⁶ In Lucanis montibus nive conspersis. ¹⁷ Sub dio, tu, ò venator. ¹⁸ Ocreis indutus. ¹⁹ Tu, ò piscator. ²⁰ Tempore hyberno, quo piscatio difficilior, et periculosior est, piscaris. ²¹ Ego in dando vobis praemio sum ignavus. ²² O Venator, sume tibi à me decies centena sestertium vel nummum millia, id est, 21000. aureos Gallicos. ²³ Anaphora. ²⁴ O piscator. ²⁵ O leno, sume tibi triplum, id est, tricies centena millia nummorum. ²⁶ A quo, vel ob quam summam, et triplam mercedem. ²⁷ Ad me festinet. ²⁸ Ad concubitum accersita. ²⁹ Clodius Aesopus, Aesopi Tragoedi filius. ³⁰ Coniugis suae. ³¹ Ut unico haustu centena millia solidorum absorberet. ³² Insignem gemmae unionem sive margaritam aceto maceravit, liquefecit, et potavit. ³³ Quomodo magis sanus fuit, quam si eandem baccam sive margaritam proliceret in flumen, &c.

Quin-

Quinti ¹ progenies Arri, par nobile fratrum,
² Nequitia et nugis pravorum et amore gemellum,
 Lusciniæ soliti ³ impenso ⁴ prandere coemptas. 245
⁵ Quorsum abeant sani? ⁶ Creta, an carbone notandi?
⁷ Aedificare casas, ⁸ plostello adiungere ⁹ mures,
 Ludere ¹⁰ par impar, equitare in ¹¹ arundine longa,
 Si quem delectet ¹² barbatum; ¹³ amentia verset.
 Si puerilius ¹⁴ his ratio esse ¹⁵ evincet ¹⁶ amare, 250
 Nec quidquam ¹⁷ differre, utrumne in pulvere, ¹⁸ trimus
 Quale prius ludas opus, an meretricis ¹⁹ amore
²⁰ Sollicitus ²¹ plores: quaero, faciasne, quod olim
 Mutatus ²² Polemon? Ponas ²³ insignia morbi,
²⁴ Fasciolas, ²⁵ cubital, ²⁶ focalia; ²⁷ potus ut ille 255
 Dicitur ex collo ²⁸ furtim ²⁹ carpsisse coronas,

1 Filii duo. 2 Duo fratres luxuria, et ingenii levitate pares, ac nobilitatis, et pravarum rerum studio adeo inter se similes, ut merito eodem tempore ex una matre nati censi potuerint. 3 Magno pretio. *Al. immenso.* 4 In cibum apponere. 5 Quibus hi luxuriosi tamquam rationis participes, annumerandi sunt? 6 Atque quis dubitet, an hi sint laudandi tamquam sani, an vituperandi tamquam furiosi? Meton. est adiutorum pro hominibus, ubi quaeritur, qui boni, quique mali cendi sint: nam color candidus ad naturam boni, ut ater ad naturam mali pertinet. 7 Exstruere domunculas, ut solent pueri. Conatur autem ostendere, puerilius esse amare, viro barbato, quam hos ludos pueriles ludere. 8 Pusillo plastro. 9 Tamquam iumenta, quae currum trahant. 10 Par, et impar ludere nucibus, aciculis, aliisque vilibus rebus, puerorum quadrimorum more. 11 Canna, tamquam caballo. 12 Provectoris aetatis virum, virum gravem. 13 Merito dicendum esset, quod amentia ipsum vexet, et agitet, id est, merito pro insano habeatur. 14 Ineprius his, quae dixi, puerilibus, sc. casas aedificare, &c. 15 Convincet. 16 Meretricum amoribus detineri. 17 Ad demonstrandam

insaniam interesse. 18 Utrum in pulvere senior existens tale opus nunc ludas, quale prius lusisti, cum puer trium annorum esses. 19 Correptus. 20 Exanimatus. 21 Nocturno tempore ante fores amicae. 22 Xenocratis discipulus ad virtutem emendatus, id est, quaero ex te, an non ex homine nequam, improbo, et intemperante, aliquando fias bonus, et modestus? Synecd. spec. Hic Polemon Atheniensis adolescens vitam libidinose, ac intemperanter agebat: sed, audito Xenocrate Philosopho, ex asoto factus est frugalissimus, et temperantissimus: de quo lege Laert. l. 4. & Val. Max. l. 6. c. 11. 23 Deponas, et abiicias indicia insaniae, tuae, id est, deliciarum, et amoris, et ornamenta amatoria, quae statim enumerantur. 24 Quibus coronae praeligantur. 25 Pulvinum, cui inter coenandum innititur. 26 Colli ornamenta sive involucria adversus iniuriam inclementis coeli loco cuiusdam fomenti. 27 Ut Polemo ebrius. 28 Clanculum, sc. prae pudore, ne quis intelligeret se olim luxuriosum fuisse. 29 Detraxisse, vel proiecissee morbi insignia, id est, flores, rosas, lilia, &c. ex quibus fiunt coronae, quas potaturus capiti imposuerat. Metaph. à lanificis vel florilegis.

Postquam est ¹ impransi ² correptus voce ³ magistri?
⁴ Porrigis irato puero cum poma; ⁵ recusat.
⁶ Sume, ⁷ catelle; ⁸ negat: si non ⁹ des; ¹⁰ optat: ¹¹ amator
¹² Exclusus qui ¹³ distat? ¹⁴ Agit ubi secum, ¹⁵ eat, an non,
¹⁶ Quo rediturus erat non arcessitus, et ¹⁷ haeret
Invisis foribus. Nec nunc, ¹⁸ cum me ¹⁹ vocet ultro,
Accedam? An potius ²⁰ mediter finire dolores?
²¹ Exclusit: revocat: redeam? ²² Non, si ²³ obsecret. Ecce
²⁴ Servus ²⁵ non paulo sapientior. ²⁶ O here, quae res ²⁶
Nec ²⁷ modum habet, neque ²⁸ consilium, ²⁹ ratione mo-
doque
Tractari non vult. ³⁰ In amore haec sunt ³¹ mala: ³² bellum,
Pax rursum. Haec si quis tempestatis prope ritu
³³ Mobilia, ³⁴ et caeca fluitantia sorte, ³⁵ laboret

¹ Sobrii, et ieiuni. ² Obiurgatus.
³ Oratione Xenocratis Philosophi, qui fuit Aristotelis auditor. Synecd. gen. ⁴ Confert iterum amatorem cum puero. ⁵ Accipere illa. ⁶ Sume tu tibi illa, mi puerule, pusile mi puer. ⁷ Apostrophe est ad puerum, et una Metaph. à catulis canum: unde *Catellus* apposite dicitur ad pueros blanditiis capiendos. ⁸ Se illud velle concedere. ⁹ Poma ipsi. ¹⁰ Tunc illa cupit. ¹¹ Phaedria apud Terentium. ¹² Foribus ab amica sua Thaide, altero intromisso. ¹³ Differt à tali puero porrecta recusante, et negata reposcente? Q. d. nihil. ¹⁴ Deliberat. ¹⁵ Ad Thaidem, cum ab illa rursus arceseretur. ¹⁶ Quo tamen rediturus erat. Totus hic locus ex Eunuchio Ter. expressus est, ubi sic Phaedria: *Quid igitur faciam? Non eam, ne nunc quidem, Cum accersor ultro? An potius ita me comparem, Non perpeti meretricum contumellas? Exclusit, revocat: redeam? Non, si me obsecret.* ¹⁷ Stat fixus in foribus meretricis hostilibus sibi que odiosis, à quibus paulo ante exclusus erat. ¹⁸ Prosopopoeia est amatoris, et Addubitatio seu ἀπορία secum deliberantis. ¹⁹ Ad se. ²⁰ Mecum deliberem, quomodo dolo-

res ex amore provenientes, finire possim? ²¹ Me. ²² Redeam. ²³ Me. ²⁴ Parmeno. Synecd. gen. ²⁵ Multo sapientior hero suo Phaedria, tale domino suo consilium suppeditat. ²⁶ O Phaedria. Synecd. gen. Altera est servi Prosopopoeia hero consilium dantis. Sic Ter. *Here, quae res in se neque consilium, neque modum Habet ullum, eam consilio regere non potes.* ²⁷ Ullam mensuram, et moderationem, qualis est insanus amor: cum enim vitia in excessu defectuque consistant, ideo modo carent, et rectae rationi adversantur. ²⁸ In qua bonum consilium dari non potest. ²⁹ Illam consilio, et deliberatione regere non potes. ³⁰ Illicito. Ter. *In amore haec omnia insunt vitia, iniuriae, Suspiciones, inimicitiae, induciae, Bellum, pax rursum: incerta haec si tu postules Ratione certa facere, &c.* ³¹ Vitia. Ovid. *Res est solliciti plena timoris amor.* ³² Inimicitiae. ³³ Haec mutabilia, modo laeta, modo tristia. ³⁴ Dubia, et incerta, incerto casu contingentia, efficientia homines incertos. Meton. effe. In *fluitantia* est Metaph. à dubiis fluctibus. ³⁵ Conetur, cupiat ratione, ac moderatione aliqua facere immutabilia, ac stabilia.

Redderè certa ; sibi ¹ nihilo plus explicet , ac si 270

Insanire paret certa ratione , modoque.

² Quid ? Cum ³ Picens excerpens ⁴ semina pomis,

⁵ Gaudes , si ⁶ cameram ⁷ percusti forte ; ⁸ penes te es ?

Quid , ⁹ cum balba ¹⁰ feris annoso verba palato ;

¹¹ Aedificante casas qui sanior ? Adde cruorem 275

¹² Stultitiae , atque ¹³ ignem gladio scrutare. ¹⁴ Modo

(inquam)

¹⁵ Hellade percussa ¹⁶ Marius cum ¹⁷ praecipitat se,

¹⁸ Ceritus fuit ? An commotae crimine mentis

¹⁹ Absolves hominem , et sceleris damnabis eundem,

²⁰ Ex more imponens ²¹ cognata vocabula ²² rebus ?

²³ Libertinus ²⁴ erat , qui ²⁵ circum compita ²⁶ siccus

²⁷ Lautis mane senex manibus currebat ; et unum,

¹ Ille nihil magis proficiat , nihilo plus se exsolvat , extricet ac liberet curis ac molestiis amoris, quam si velit amare simul, et sapere. Sumptum à tricis, et filis, quibus pedes pullorum implicantur. Ter. *Nihilo plus agas, Quam si das operam, ut cum ratione insanias.* ² Quid de vanis amantium opinionibus dicam ? ³ Ex picentinis pomis. ⁴ Grana. ⁵ Tanquam felicitis amoris omine. ⁶ Triclinii lacunar sive tectum in curvitatē formatum. Inter alios ludos convivales solebant recentis mali gramina primoribus dextrae digitis compressis in altum eiaculari : si cameram attingissent, bene ; sin minus, male de suis amoribus augurabantur. ⁷ Percusisti, tetigisti granis. ⁸ Esne mentis compos ? Synecd. integri. ⁹ Cum tu senex more pueri balbutientis blandis verbis amicam iuvenem compellas ad gratiam eius captandam. ¹⁰ Verberas palatum annosum balbis verbis. Hypallage est. ¹¹ Quomodo tunc sanior es puero parvulo nugas agente ? ¹² Huic amatoriae insaniae etiam in senibus adde scelus, et crudelitatem. ¹³ Amoris calori caedem adiunge. Alleg. est ē Metaphoris à bello, ubi fere malo levi solet accedere grave, ut

caedes stupro : ita vesano amoris incendio homicidium saepè additur. ¹⁴ Nuper, paulo ante. ¹⁵ Amica sua gladio interfecta, à qua se spemi falso arbitrabatur. ¹⁶ Iuvenis. ¹⁷ Praecipitaret se deorsum ex alto loco, ad mentem rediens, et poenitentia ductus. ¹⁸ Anne tunc Ceritus, id est, Cereris furore vexatus, *Δημητρόληπτος*, id est, fuit ne furiosus ? Plaut. *Tu certe es aut larvatus, aut Cerritus.* Metaph. est à sacerdotibus Cereris, quos Dea solebat dementia depravare. ¹⁹ Absolves à vitio insaniae, id est an vero Marium, qui amicam suam occidit, sceleratum quidem fuisse iudicabis, et tamen insanum negabis ? Procatalepsis est vulgaris iudicii : ubi intelligenda est antypophora : sed falleris, quia sceleratus est omnis insanus. ²⁰ Ex consuetudine vulgi. ²¹ Aptā, sed diversa. ²² Criminibus, furori sc. et sceleri, ut cum furor, et scelus unum idemque sint, tamen inter illa putes distinguendum esse : quod quidem est absurdissimum. ²³ Nunc ad superstitiosos venit, vel ad eos, qui inani mortis metu anxii, et solliciti sunt. ²⁴ Romae. ²⁵ Ubi Laribus sacrificari solet. ²⁶ Ieiunus, sobrius. ²⁷ Ablutis, mundis, ut eas puras ad Deos tenderet.

Quid-

(Quiddam magnum addens) ¹ Unum me ² surpite morti;
 Dis etenim facile est, orabat: sanus utrisque
³ Auribus atque oculis; ⁴ mentem, nisi litigiosus, 285
 Exciperet dominus, cum venderet. ⁵ Hoc quoque
 vulgus
⁶ Chrysippus ⁷ ponit foecunda in gente ⁸ Meneni.
⁹ Iupiter, ingentes qui das adimisque ¹⁰ dolores,
 Mater ait pueri menses iam quinque ¹¹ cubantis,
¹² Frigida si puerum ¹³ quartana reliquerit, ¹⁴ illo 290
 Mane die, ¹⁵ quo tu indicis ieiunia, nudus
 In Tiberi ¹⁶ stabit: ¹⁷ casus, medicusve levarit
 Aegrum ¹⁸ ex praecipiti; ¹⁹ mater delira ²⁰ necabit
 In gelida ²¹ fixum ²² ripa, febrimque ²³ reducet.
 Quone malo mentem ²⁴ concussa? ²⁵ Timore Deo-
 rum. 295

1 O Lares Dii domestici, me solum eximite à morte, id est, immortalitate donate. Brevis est Prosopopoeia Stoici sobrii. 2 Surripite. Syncope. 3 Et hic quidem liberrinus toto corpore sanus erat, animo autem insanus, quia superstitiosus. 4 Dominus, cum tale mancipium uti sanum venderet, mentem tanquam insanum excipere deberet, nisi venditor nimio plus lites amer, vellerque emptorem postea sibi litem movere, quod insanum servum pro sano ipsi vendidisset. 5 Hoc quoque superstitiosum hominum genus, hos superstitiosos. Synecd. gen. 6 Philosophus noster. 7 Apponit, et annumerat in multiplici familia Meneni hominis stulti, id est, in stultorum numero, qui numerus est infinitus. Synecd. spec. 8 Menenus vixit aetate Horatii, homo superstitiosus, et mente captus. 9 Alterum est exemplum, et alia Prosopopoeia matris superstitiosae, filium Iovi commendantis, et ex nimio amore insanientis. 10 Morbos. 11 Decumbentis, aegrotantis. Sic Sat. 9. l. 1. *Trans Tiberim longe cubat is, prope Caesaris*

hortos. 12 Quia ab atra bile proficiscitur, quae frigida est. 13 Febris. 14 Tuo die Iovis, id est. X. Calend. Ianuar. Periphrasis Synecd. 15 Quo tu per magistratus vel sacerdotes tuos ieiunia mandas tuo die celebranda. 16 A me statuetur mane, cum aqua est frigidissima, ut sic vivo flumine ablutus, ad tua sacra purus accedat. 17 Si medicus fortunatus hunc puerum quartana laborantem liberavit, quem casus aliquis adiuvat: nam in quartana inveterata depellenda, plus saepe casus ipse, quam medici quodvis pharmacum valere potest. 18 Ex morbo periculoso, atque ancipiti corporis periculo. 19 Mater insana, et superstitionis furore agitata, existimans se voti religione obstrictam. 20 Illum puerum. 21 Statutum. 22 Defluentis Tiberis. 23 Et febrim quartanam renovabit per aquae frigiditatem, dum filium suum Iovis beneficio servatum, seque voti ream existimat. 24 Quoniam autem insaniae furore mentem percussam habens illud facit? 25 Vana superstitione. Responsio est.

¹ Haec mihi Stertinius, ² sapientum octavus, amico
³ Arma dedit, post hac ne ⁴ compellarer inultus.
 Dixerit insanum qui me, ⁵ totidem audiet, atque
 Respicere ignoto discet ⁶ pendentia tergo.
⁷ Stoice, ⁸ post damnum ⁹ sic vendas omnia pluris: 300
 Qua me stultitia (quoniam non est ¹⁰ genus unum)
 Insanire putas? ¹¹ Ego nam videor mihi ¹² sanus.
¹³ Quid, caput abscissum demens cum portat ¹⁴ Agave
¹⁵ Gnati infelicis, sibi tum furiosa ¹⁶ videtur?
¹⁷ Stultum me fateor (liceat ¹⁸ concedere veris) 305
 Atque etiam insanum: tantum hoc ¹⁹ edissere, quo me
 Aegrotare putes animi ²⁰ vitio. ²¹ Accipe: primum

¹ Damasippus concludit disputationem Stertini, atque ita depositio est Prosopopoeiae Stertini, quae perfecta fuit. ² Vir sapientissimus, septem sapientibus Graeciae adnumerandus. Ironia. Nam septem dumtaxat numerantur totius Graeciae sapientes. Cleobulus Lydius, Chilon Lacedaemonius, Solon Salaminus, Pittacus Mitylenaeus, Thales Milesius, Bias Priensis, Periander Corinthius. Horatius vero sub persona Damasippi Stertinum irridens, quasi magnam, ob sapientiam, laudem meruerit, octavum ei in sapientibus locum tribuit. Simile huic illud Iuvenalis Sat. 11. *Habeat iam Roma pudorem, Tertius est coelo cecidit Cato.* ³ Haec sapientiae praecepta, hominum insaniam convincentia, tamquam arma, et defensionem, quibus me tueri queam. Metaph. ⁴ Quisquam me insanum diceret, cum probe conuicium illud in alios possim regerere, meque ulcisci. ⁵ Convicia. ⁶ Et à me sua peccata, et crimina, quae pendent in mantica à tergo sibi ignoto (nemo enim suum tergum novit) id est, vitia, quae ignorat, discet, ne in alienis vitiis, dignoscendis, et castigandis nimis acutus sit, in propriis omnino caecutiat. Alludit hic Horatius ad Aesopi fabulam,

qua finxit, unumquemque nostrum duas manticas gerere, et quidem in posteriorem à tergo nostra, in priorem à pectore aliena vitia conici, unde aliorum vitia nobis semper ob oculos versentur, cum nostra ignorentur. Catul. *Sed non videmus, manticae quod in tergo est.* ⁷ O Damasippe. Iam enim Poëta compellat Ironica Alleg. Damasippum, per Synecd. gen. sumpta à vulgaribus mercibus, ad doctrinae Stoicae contemptum. ⁸ Quod infelici mercatura perperessus es. ⁹ Opto ut tuum tibi damnum probe compensetur, et resarciatur. *Sic*, particula est bene precantis. ¹⁰ Stultitiae. ¹¹ Horatius. ¹² Sapere. ¹³ Quid? (inquit Damasippus) Hoccine mirum est, ut stulti sibi sapere videantur, et insani sibi sapientes? ¹⁴ Echionis coniux, filia Cadmi, dum Bacchi furore exagitata, filium suum Penthea, Bacchi sacra furiose contemnentem, cum reliquis Maenadibus pro vitulo discerpit, ipsumque capite truncat, &c. Fabulam narrat Ovid. 3. Metam. ¹⁵ Penthei. ¹⁶ Minime. ¹⁷ Sic et tu, o Horati, sanus tibi videris, cum insanus sis. ¹⁸ Loquitur Horatius. ¹⁹ Locum dare veritati, quasi ab ea victus essem. ²⁰ Expone mihi, ²¹ Morbo. ²¹ Audi, inquit Damasippus, dicam illud tibi.

¹ Aedificas, hoc est, ² longos imitaris, ab imo
 Ad summum totus ³ moduli vipedalis: et ⁴ idem
⁵ Corpore maiorem ⁶ rides ⁷ Turbonis ⁸ in armis 3 10
⁹ Spiritum et incessum: qui ¹⁰ ridiculus minus illo?
 An quodcumque facit ¹¹ Maecenas, te quoque ¹² ve-
 rum est,
¹³ Tanto dissimilem, ¹⁴ et tanto certare minorem?
¹⁵ Absentis ¹⁶ ranae pullis vituli ¹⁷ pede pressis,
¹⁸ Unus ubi ¹⁹ effugit, ²⁰ matri ²¹ denarrat, ²² ut ingens 3 15
²³ Bellua ²⁴ cognatos ²⁵ eliserit: ²⁶ illa rogare,
 Quantane? Num tandem, ²⁷ se inflans, ²⁸ sic magna
 fuisset?
²⁹ Maior dimidio. ³⁰ Num tanto? cum magis atque
 Se magis ³¹ inflaret: Non, si te ³² ruperis (³³ inquit)
³⁴ Par eris. ³⁵ Haec à te non multum ³⁶ abludit ³⁷ imago. 3 20

¹ Sumptuose te geris. ² Proceros imitaris, id est, incedendo te effers, ut longus videare, id est, cum tenuis curtaeque supellectilis sis, et obscuro loco natus, opulentos, et potentes viros imitaris. Alleg. est è perpetuis Metaph. à corpore ad animum, vel ab imperito architecto, qui extra modum sumptu, et magnificentia prodire videtur in aedificando, vel curam abicere angustiae vel laxitatis maioris, quam par sit. ³ A calce ad verticem homo duorum pedum, id est, brevis staturae. ⁴ Tu idem Horatius. ⁵ Quo parvus admodum est. ⁶ Derides in ludis gladiatoris. ⁷ Gladiatoris, staturâ quidem brevis, sed animosi. ⁸ Cum in armis versatur, et pugnat. ⁹ Animum, *σπουδαία*, et gestum tumidum. ¹⁰ In qua re tu minus es illo ridiculus? Id est, cur te ipsum non eadem opera irrides? ¹¹ Equitum Romanorum nobilissimus, et ditissimus. ¹² Illud te quoque facere aequum, et par est? Sic Ep. 7. l. 1. *Metiri se quemque suo modulo, ac pede*, verum est. ¹³ Viro. ¹⁴ Et cum tanto tuo patrono aedificiis contendere te inferiorem, et fortunis, et honoribus, id est, qui tenuis fortunae libertino patre natus

es? ¹⁵ Peregre. Aesopi fabula. ¹⁶ Matris. ¹⁷ A pede vituli contriti pulli cum essent. ¹⁸ Pullus. ¹⁹ Mortis periculum. ²⁰ Domum revertenti. ²¹ Ordine, accurateque narrat. Ter. *Haec adeo ego illi iam denarrabo*. ²² Quomodo. ²³ Vitulus. Synecd. gen. ²⁴ Sorores, et fratres suos una secum natos, *συνγενεῖς*, ranunculas è matre rana natas. Synecd. gen. ²⁵ Oppresserit, strangulaverit. Virg. 8. Aen. *ut prima novercae Monstra manu, geminosque premens eliserit angues*. ²⁶ Mater ranuncularum pullum suum rogabat vel rogare coepit, quanta fuisset illa bellua, id est, quantus fuisset ille vitulus? ²⁷ Se spiritu distendens. ²⁸ Ut mater iam esset, cum se spiritu implevisset? ²⁹ Bellua illa (inquit pullus) vel dimidio maior fuit, quam tu iam es. ³⁰ Maior me fuit? inquit mater. ³¹ Mater. ³² Inflando. ³³ Pullus. ³⁴ Illi tamen belluae par esse non poteris. ³⁵ Damasippus Horatium alloquitur. ³⁶ Discrepat, id est, non est dissimilis tuis moribus. Tu enim parvus, te inflas etiam, et magnum Maecenatem vis imitari. ³⁷ Vanitatis, et insaniae in rana.

- ¹ Adde poëmata nunc (hoc est , ² oleum adde camino)
³ Quae si quis sanus fecit , sanus facis et tu.
⁴ Non dico horrendam rabiem , ⁵ (Iam desine) ⁶ cultum
 Maiorem censu , ⁷ (teneas , Damasippe , tuis te)
⁸ Mille puellarum , puerorum mille ⁹ furores. 325
¹⁰ O maior tandem parcas insane minori.

¹ Huic In aedificando insaniae adiunge nunc aliam , qua furis in Poëmaris scribendis. ² Unum alio accumula atque auge , ut in Proverbio dicitur , ut maior fiat tua insania. Alleg. enim est e Metaph. quod cum aliquis studet oleo restringere incendium , magis auget : ita fit insania Horatii maior , cum ad stultam potentiorum aemulationem accedit Poëticus furor. ³ Si quis inventus est , qui plenum carmen sine furoris instinctu scripserit , tunc tu etiam illa scribis : Sed falsum illud : Ergo et hoc. ⁴ Missam iam faciam iracundiae tuae insaniam , quem horrendam rabiem merito quis appellaverit. Parecbasis vel παρακλῆσις est Ironica , qua fingit se praeterire silentio velle , quod exprobrat maxime , dum illum notat extra modum cultui , et victui indulgere : unde datur magna significatio non adesse constantiam. ⁵ Tot vitia

mea enumerare. Verba sunt Horatii. ⁶ Non dico , sive praetermitto iam (inquit Damasippus) vestitum tuum sumptuosius , quam opes tuae ferant. ⁷ Tuis te vitiis continero , quae satis multa domi habes , mea ne tangito. ⁸ Non dico iam (inquit Damasippus) insanos tuos amores. Epanodos est , ubi eiusdem vocis sonus in principio ac medio auditur , atque ibidem Ironica praeteritio iteratur : Praetermitto foeditatem tuae libidinis , quam tamen patefacis maxime. ⁹ Periphrasis est Synecdochica intemperantium amorum. ¹⁰ O Damasippe , qui me stultior es , et insanior , parcas mihi minori , id est , mihi minus stulto , quam tu es , maledicere desinas. Exclamatio est Poëtae non ferentis diutius polypragmonicam Damasippi inquisitionem , qua illius mores diligentius excutiebat , quam optasset.

SATYRA IV.

Sub persona cuiusdam Catii Philosophi Epicurei irridet Epicureorum praecepta ad rem culinariam spectantia.

- ¹ **U**Nde , et quo Catius ? ² Non est mihi tempus , ³ aventi
⁴ Ponere signa novis praeceptis , qualia ⁵ vincant
 Pythagoram , ⁶ Anytique reum , doctumque Platona.

¹ Unde venit noster Catius , et quo tendit ? Communis salutandi obvios formula. Dialogismus est interrogantis Poëtae , et respondentis Catii. ² Non vacat mihi iam (inquit Catius) tibi respondere. ³ Quippe qui arduis iam negotiis occupatus avide cupiam. ⁴ Praeceptis , de arte culinaria exprimentis , et interpretandis , nunquam a

quoquam traditis , nomina imponere , et vocabula , quae sunt rerum συμμῆα , id est , signa. ⁵ Qualia praecepta vincere possint sapientiam , et scientias inventas a Pythagora , Socrate , et Platone. Alleg. est Meton. effc. ⁶ Socratem qui ab Anyto , et Melito tamquam impius , et mortis reus accusatus est. Periphrastica Synecd. gen.

¹ Peccatum fateor, cum te sic tempore ² laevo
 Interpellarim: sed des veniam ³ bonus, oro. 5
 Quod si ⁴ interciderit tibi nunc aliquid, ⁵ repetes mox,
 Sive est naturae hoc, sive artis; ⁶ mirus utroque.
⁷ Quin id erat curae, quo pacto cuncta tenerem,
 Utpote res ⁸ tenues, tenui sermone ⁹ peractas.
¹⁰ Ede hominis nomen: simul an Romanus, an hospes. 10
¹¹ Ipsa memor praecepta canam: celabitur ¹² auctor.
 Longa quibus ¹³ facies ovis erit, illa memento,
¹⁴ Ut succi melioris, et ut magis alba rotundis
¹⁵ Ponere: ¹⁶ namque marem cohibent callosa vitellum.
¹⁷ Caule suburbano, qui siccis crevit in agris, 15
 Dulcior: ¹⁸ irriguo nihil est elutius horto.
¹⁹ Si vespertinus subito te oppresserit hospes,

1 Admisisse. Verba Horatii. 2 Tempore tam inopportuno, et in-
 tempestivo. Metaph. ab auspici-
 bus. 3 Ut benigne, vel pro tua
 facilitate, et bonitate mihi ignos-
 cas. 4 Exciderit, id est, memoria
 effluxerit, oblitus fueris importu-
 na hac mea interpellatione. 5 Illud
 facile recordaberis, in memoriam
 revocabis, cuiuscumque etiam ma-
 teriae illud opud sit, quod trac-
 tas, sive è causis naturalibus est
 dependens, sive industriae huma-
 nae inventum est. 6 Tu in utroque
 artifex es plane admirandus. Iron-
 ia est, qua intetligit, Catium
 nihil aut parum naturae, et in-
 genii bonitate, et arte valere. 7
 Profecto (inquit Catius) id ipsum
 meditabar, hoc agebam, quomo-
 do omnia illa praecepta, quae
 paulo ante à praeceptore meo au-
 divi, firma memoria retinerem. 8
 Subtiles, et difficilis perceptionis.
 Polypoton est, ac praeterea quae-
 dam ironia. Ex rebus enim con-
 templationis altae, et subtilis
 (quales ridicule Poëta videtur
 affingere huic Epicureo Catio, quae
 curam exactam, et Philosophi sub-
 tilitatem requirant) vulgares, et
 cuique facile occurrentes intelli-
 guntur. 9 Et quae non minus sub-
 tili sermone à praeceptore meo fue-
 rant explicatae. 10 Dic mihi no-
 men illius solertissimi praeceptoris

tui, inquit Horatius: et simul ex-
 pone, sitne ille Romanus natione
 an vero peregrinus aliquis, tam
 sapientissimus opsonatoriae artis
 magister. 11 Ipsa praecepta huius
 artis memorabo tibi: auctor vero
 praeceptorum illorum, eiusque no-
 men à me non divulgabitur. Verba
 Catii. 12 Est hic quaedam Synecd.
 gen. pro magistro. 13 Quibuscum-
 que ovis non rotunda, sed longa
 forma vel figura est. Hoc sumptum
 est ab homine, cuius facies est
 propria. Doctrinam suam bonus
 ille praeceptor, ut coenam Roma-
 ni, ab ovis exorsus est. 14 Quippe
 quae sunt gratioris saporis, et in-
 terius magis candida, quam ro-
 tunda. 15 In mensam tibi appo-
 nere, ut Sat. 2. l. 1. positum sic
 tangere nolit. 16 Illa enim oblonga
 ova dura, fortia, et tamquam callo
 obducta mare vitellum, id est, se-
 men masculi in se continent, unde
 pullus masculus nasceretur. 17
 Deinde brassica vel caulis, qui
 crevit in agris siccis, id est, mi-
 nime irrigatis, melior est caule,
 qui in horto suburbano humido
 nascitur. 18 Quippe qui horto hu-
 mido multisque aquis irrigato pro-
 veniunt, illis nihil est insulsius,
 insipidius. 19 Si amicus quidam
 hospes vespertino tempore ex im-
 proviso tibi supervenerit.

Ne gallina malum ¹ responset dura palato,
² Doctus eris vivam misto mersare Falerno :
³ Hoc teneram faciet. ⁴ Pratensibus optima fungis 20
 Natura est : ⁵ aliis male creditur. ⁶ Ille salubres
 Aestates peraget , qui ⁷ nigris prandia moris
⁸ Finiet , ⁹ ante gravem quae legerit arbore Solem.
 Aufidius ¹⁰ forti miscebat mella Falerno,
¹¹ Mendose , quoniam vacuis committere venis 25
 Nil , nisi ¹² lene , decet : leni praecordia ¹³ mulso
¹⁴ Prolueris melius. ¹⁵ Si dura morabitur alvus,
¹⁶ Mitulus , et ¹⁷ viles pellent ¹⁸ obstantia conchae,
 * Et lapathi brevis herba ; sed albo non sine ¹⁹ Coo.
²⁰ Lubrica nascentes implent Conchylia ²¹ Lunae. 30
 Sed non omne mare est ²² generosae fertile testae.
 Murice Baiano melior ²³ Lucrina Peloris :

¹ Ob carnis duritiem ingrata palato hospitis male resistat , difficulter mandatur , et sapiat : quomodo Sat. post 7. dicit. *Responsare cupidinibus* , id est , adversari. Metaph. est à participe rationis eiusdem expers. Proprie enim *responsant* , qui ferociter , et aspere alteri compellanti respondent. ² Tum discas illam gallinam vivam immersare , et sic extinguere vino Falerno aqua permisto. ³ Haec res carnem eius molliculam reddet , ac proinde ori ac stomacho , et aptiorem , et gratiorem. ⁴ In pratis provenientibus. ⁵ Fungis in alio loco natis periculosum est vesci. ⁶ Ille homo diu vivet , et valebit. ⁷ Et maturis. ⁸ Claudet , terminabit , id est , qui mora ultimo loco omnium gustabit. ⁹ Et illis quidem , quae matutino tempore ex arbore decerpserit , antequam gravis Solis calor ingrueret. Meton. effc. et periphrasis est temporis matutini , et antemeridiani. ¹⁰ Austero vino Falerno , id est , mulsum ex Falerno , et ex melle conficiebat. ¹¹ Idque faciebat imperite admodum. Hoc videtur translatum è scriptis , et libris , in quae dicitur

proprie menda vel mendum incidere (unde illa , *mendosus librarius* , *mendosa historia* , *mendose scribuntur*) ad significationem aliorum vitiorum , ut hic ad vitiosam τὸ ὀνομαλitos , id est , mulsi conficiendi rationem. ¹² Temperatum. ¹³ Melicrato. ¹⁴ Sitiens irrigaveris. ¹⁵ Si venter tuus sese non exoneret. ¹⁶ Musculus , ex concharum genere pisciculus. ¹⁷ Parvi pretii. ¹⁸ Omnia obstantia in intestinis , quae ventris meatus claudent , propellent , et removebunt. * Et rumex , herba , quae brevia , et acuta habet folia , ventrem etiam evacuat. ¹⁹ Sed quae herba tamen non adhibeatur sine vino candido , sic dicto ab insula Coa. ²⁰ Laevia ; vel , album solventia , et lubricam fatientia. Meton. effc. ²¹ Luna crescente , conchylia plena fiunt. ²² Generosorum conchyliorum , id est , sed non in omnibus maris partibus conchylia inveniuntur. ²³ Concha illa , quae Peloris dicitur , et in lacu Lucrino capitur , melior est , quam concha illa vel murex , qui in Baiano litore amoenissimo nascitur.

¹ Ostrea Circaeis, ² Miseno oriuntur Echini:
³ Pectinibus patulis iactat se molle Tarentum,
 Nec sibi coenarum quivis temere ⁴ arroget artem, 35
⁵ Non prius exacta tenui ratione saporum.
 Nec satis est cara pisces ⁶ avertere ⁷ mensa,
⁸ Ignarum quibus est ius aptius, ⁹ et quibus assis
¹⁰ Languidus ¹¹ in cubitum iam se conviva reponet.
¹² UMBER, et ¹³ iligna nutritus glande, rotundas 40
¹⁴ Curvet aper ¹⁵ lances carnem vitantis inertem.
 Nam ¹⁶ Laurens malus est, ¹⁷ ulvis et arundine ¹⁸ pinguis.
¹⁹ Vineae summittit capreas non semper edules.
²⁰ Foecundi leporis ²¹ sapiens ²² sectabitur armos.
 Piscibus, atque avibus quae natura, et foret aetas, 45
 Ante meum ²³ nulli patuit quaesita ²⁴ palatum.

¹ Ostrea proveniunt in mari Circaeio, ubi Circaeum promontorium. ² Pisces hirsuti, et aculeis armati nascuntur in Miseno-Baiarum portu, ubi Misenus, Aeneae naucleus, undis submersus periit. ³ De piscibus os aperientibus, qui chonchas habent serratas ad similitudinem pectinis, gloriatur Tarentum, Apuliae oppidum, delicatum, et luxu diffuens. ⁴ Usurpet, sumat. *Προκατάληψις*, opinionis eorum, qui facilem instruendae coenae rationem existimant. ⁵ Nisi prius cerro cognita, et explorata saporum ratione, quae subtilis est, et difficulter percipitur. ⁶ Pisces ē macello piscatorio care, et magno pretio emptos domum suam convertere, et portare. Sumptum hoc est à piscatoribus, qui ē verriculo pisces capiunt aquam verrendo. ⁷ Meton. est subi. nempe mensae, et macelli pro piscibus ibi care venalibus. ⁸ Qui ignarus sit. Quibusnam piscibus ius magis conveniat. i. quinam pisces in patina iure mersi apponi debeant. ⁹ Et contra quinam illi pisces sint, qui assi longe sint dulcissimi, i. quibus assis. i. sine condimento ullo, et iure appositis. ¹⁰ Conviva iam edendo satiatus insurget iterum ad edendum, quasi ad novas delicias excitatus. ¹¹ In illum cor-

poris habitum, quo edere aut bibere solet. Alludit ad antiquum ex tricliniis coenandi morem, ē quibus convivae accumbentes, corpore leviter in sinistrum cubitum reclinato, cibum potumque tantisper capiebant, dum essent saturi. ¹² Aper in Umbria natus, et captus. ¹³ Ilignae arboris. ¹⁴ Suo pondere curvet, oneret, et impleat. Totos enim ponebant apros, ut lances curvari minime mirandum sit. Iuven. *Quanta est gula, quae sibi totos Pontis apros!* ¹⁵ Grandes patinas illius viri, qui carnem vilem vitat, id est, qui non nisi egregiam carnem, et aprum praeclarum comedit. ¹⁶ Nam aper in agro Laurenti captus, inque locis palustribus enutritus, malus est. ¹⁷ Herbis palustribus, non glande, ut UMBER aper. ¹⁸ Redditus. ¹⁹ Vinetum, vel locus vitibus consitus non semper suppeditat capras ad edendum sive esui aptas. *Edule* derivatur ab *edo*, *es*, *est*. ²⁰ Crebro praegnantis. ²¹ Cui palatum sapit, qui palato acuto est, qui ad gulam sapiens est. *Sapiens* enim dicitur, quicumque rei, de qua agitur, peritus est. ²² Praeferet carnem illam, quae in summo circa armos ac spinam est. ²³ Nulli cognita fuit. ²⁴ Ante meam accuratam inquisitionem. Sapor in lingua, et palato consistit.

Sunt

Sunt, quorum ingenium nova tantum¹ crustula promit.
² Nequaquam satis in re una consumere curam:
 Ut si quis solum hoc, mala ne sint³ vina, ⁴ laboret:
 Quali perfundat pisces⁵ securus⁶ olivo.
⁷ Massica si coelo⁸ supponas vina sereno;
⁹ Nocturnâ, si quid crassi est, tenuabitur aurâ,
 Et ¹⁰ decedet odor nervis ¹¹ inimicus: at ¹² illa
 Integrum perdunt ¹³ lino vitiata saporem.
 Surrentina ¹⁴ vafer qui miscet faece ¹⁵ Falernâ 55
 Vina, columbino ¹⁶ limum bene colligit ovo:
¹⁷ Quatenus ima petit ¹⁸ volvens aliena vitellus.
 Tostis ¹⁹ marcentem squillis recreabis et Afrâ
 Potorem cochlea. Nam ²⁰ lactuca ²¹ innatat acri
 Post vinum stomacho: ²² perna magis, ac magis ²³ hillis 60
²⁴ Flagitat in morsus refici: ²⁵ quin omnia malit,
 Quaecumque immundis fervent allata ²⁶ popinis.
 Est operae pretium duplicis ²⁷ pernoscere iuris
 Naturam: ²⁸ simplex è dulci constat ²⁹ olivo:
 Quod pingui miscere mero, ³⁰ muriaque decebit, 65

¹ Novas placentas ex melle, farina, oleo, lacte, caseo, aliisque depromit, et excogitat. ² Non satis est eleganti opsonatori. ³ Quae potat. ⁴ Curet. ⁵ Negligens, non curans. ⁶ Oleo. ⁷ Vina optima in Monte Massico nata. Vide Od. i. lib. i. ⁸ Nocte subiicias, et totam noctem sub coelo puro, et nitido maneant. ⁹ Per nocturnam auram attenuabitur, et liquescet, si quid in illis faeculenti reliquum est. ¹⁰ Exspirabit. ¹¹ Ingratus. ¹² Vina Massica. ¹³ Colo, et sacco lineo vinario, per quem vinum transfunditur, ut purius fiat, quod Catius damnat. Meton. mat. ¹⁴ Solers. ¹⁵ Cum faece vini Falerni, ut bonum inde saporem contrahant. ¹⁶ Faecem. ¹⁷ Quia vitellus ima dolii petit, id est in fundum decidit. ¹⁸ Trahens secum aliena à natura vini, id est, faeces. ¹⁹ Potorem languentem, et nimio cibo ac potu omnia fastidientem iis piscibus, qui molli crusta reguntur, reficies, et ad edendum atque

bibendum excitabis, innovabis, et cochlea in Africa capta. ²⁰ Lactucam, post epulas, et vinum largius sumptum, esitare solebant. ²¹ Subsistere non vult, et ita concoctionem impedit. Occupatio est: poterat enim quispiam dicere, lactucam ad eandem rem valere: hoc autem refellit. ²² Suilla. ²³ Tenuissimis intestinis carnibus suillis, et arvina farris, potius quam lactucis, in minuta frustula concisis. ²⁴ Conviva nauseans ad mordendum, et edendum recreari vult. ²⁵ Epanorthosis, ne quis forte putaret superiora edulia tantum valere ad tollenda compotum fastidia, ad quae valent etiam saepe vilissima quaeque, et immundissima. ²⁶ E popinis, id est, locis, in quibus publice, et delicate parantur, et venduntur opsonia. ²⁷ Exacte noscere, et describere. ²⁸ Ius. ²⁹ Ex oleo dulci, non graveolente aut corrupto. ³⁰ iure, et liquamine piscium.

¹ Non alia, quam qua Byzantia putruit orca.
² Hoc ubi ³ confusum ⁴ sectis inferbuit herbis,
⁵ Corycioque croco sparsum ⁶ stetit: ⁷ insuper addes
 Pressa Venafranae quod bacca ⁸ remisit olivae.
⁹ Picenis cedunt pomis ¹⁰ Tiburtia ¹¹ succo: 70
 Nam ¹² facie prestant. ¹³ Venucula convenit ollis.
 Rectius Albanam fumo duraveris uvam.
¹⁴ Hanc ego cum malis, ego ¹⁵ faecem primus, et ¹⁶ alec,
 Primus et invenior piper album, cum sale nigro
¹⁷ Incretum, puris circumposuisse catillis. 75
¹⁸ Immane est vitium, ¹⁹ dare millia terna macello,
²⁰ Angustoque vagos pisceis urgere catino.
²¹ Magna movent stomacho fastidia, seu puer ²² unctis
²³ Tractavit calicem manibus, ²⁴ dum furta ligurit:
 Sive gravis ²⁵ veteri craterae limus adhaesit. 80
²⁶ Vilibus in scopis, ²⁷ in mappis, ²⁸ in scobe, ²⁹ quantus
 Consistit sumptus? ³⁰ Neglectis, ³¹ flagitium ingens.

¹ Non qualibet muria, sed ea, qua balaena aliqua, in mari prope Byzantium capta, in liquamen liquefacta est. Alii *orcā* interpretantur de fictili vase Constantino-politano angusto ore, et amplo ventre. ² Vinum pingue cum muria. ³ Inter se permixtum. ⁴ Oleis minutim concisis igni admotum ebulliendo inferbuit. ⁵ In Coryco, Pamphiliae oppido, nato. ⁶ Incoctum herbis iam deferbuit. ⁷ Superfundes oleum ex bacca Venafrana expressum. ⁸ Profudit, et emisit. ⁹ *Picenum* est regio Italiae, hodie dicta *Marca Anconitana*. ¹⁰ Tiburtina, Tibure nata. ¹¹ Quoad succum, id est, Picena mala sunt dulciora Tiburtiis. Enumerat iam secundae mensae fercula, quae pomorum erant. ¹² Colore, et pulcritudine. ¹³ Uva Venucula, si uvam passam velis praeparare, melius in ollis conservatur. ¹⁴ Hanc uvam Albanam passam ego primus invenior circumposuisse in mundis, et nitidis catillis. ¹⁵ Liquamen ex vini faece expressum. ¹⁶ Aliud genus liqua-

minis ex piscium intestinis sale colliquefactis. ¹⁷ Incerniculo, i. cribri genere, purgatum, et à suo furfure separatum. Derivatur haec vox ab *Incerno*. i. purgo, et separo. ¹⁸ Non tolerandum. ¹⁹ Tria millia nummorum vel sestertium quotidie insumere piscibus, in macello venalibus. ²⁰ Et in Augustis patinis grandes pisces, in aquis vagari solitos, coarctare, et continere. i. apponere. ²¹ Magnam nauseam movent sordes in poculis, et calicibus. ²² Sordidatis. ²³ Attrectavit. ²⁴ Dum carnes, pisces, aliaque opsonia è patinis suffuratur, et clanculum vorat. Synecd. gen. Al. frustra. ²⁵ Situlae sive vasi ad hauriendam aquam cariosae, vel antiqui operis. ²⁶ In scopis parvo pretio habendis, quibus pavimentum verritur. ²⁷ Quibus convivae manus unctas tergant, seu quibus immunda vasa, immundamque supellectilem tergamus. ²⁸ In serrarum rasura, quares immundas tergimus. ²⁹ Quam exiguus sumptus est! ³⁰ Quae cum negliguntur. ³¹ Admittit.

¹ Te n' lapides varios lutulenta radere ² palma,
³ Et Tyrias dare circum illota toralia vestes?
⁴ Oblitum, quanto curam, sumptumque minorem
 Haec habeant, tanto reprehendi iustius illis,
 Quae, nisi divitibus, nequeunt contingere mensis?
⁵ Docte Cati, per amicitiam Divosque ⁶ rogatus,
⁷ Ducere me auditum, perges quocumque, memento. 85
 Nam quamvis referas ⁸ memori mihi pectore ⁹ cuncta,
 Non tamen ¹⁰ interpret tantumdem iuveris. Adde
¹¹ Vultum habitumque hominis: quem ¹² tu vidisse ¹³ beatus
 Non magni ¹⁴ pendis, ¹⁵ quia contigit: at mihi cura
 Non mediocris inest, ¹⁶ fontes ut adire ¹⁷ remotos,
 Atque ¹⁸ haurire queam ¹⁹ vitae praecepta beatae. 95

I Tene decet, o Horati, pavimentum aedium tuarum versicolori marmore constratum, &c. Synecd. gen. 2 Scopis lutulentis ex palma contextis verrere? Meton. mat. 3 Et circum Tyrias, id est, purpureas vestes dare illota toralia, id est, stragulis, quibus lectus discubitorius sternitur, sordidis, et immundis purpureos tapetes, et mappas substernere, et non potius contra, tegere sordida toralia purpureis stragulis? 4 Tene immemorem decet, quanto minus curae, et impensae requirant haec vilia utensilia, tanto etiam rectius te reprehendi, quam si illa desiderarentur, nempe cari pisces, et vina generosa, quae non nisi divites solent habere? quae si non comparent, avaritiae vitio illis vertitur. 5 Iocosa est Ironia, quae cum videatur ipsius doctrinam probare maxime, valde tamen improbare intelligitur. 6 Rogo te, 7 Eo, ubi audiam illa praecepta, quae tu audivisti. 8 Memoriter.

9 Omnia illa, quae à preceptore tuo audivisti. Procatalepsis est eius, quod Catius opponere potuisset, se via, ac ratione tradidisse artem opsonandi Poëtae, ut nihil supersit, quod ipse desiderare possit. 10 Tu tamen, dum referendo, quem audivisti, tantum interpret sis, non tantum mihi prodesse potes, quantum principalis praeceptor ipse loquens. II Actum sive gestum, et motum praeceptoris tui in docendo. 12 O Cati. 13 Felix existens, eo quod videris. 14 Aestimas. Tractum ab antiquorum consuetudine, qui ante signatam pecuniam, aes, et argentum pendebant. 15 Quia contigit tibi audire, et videre eum docentem. 16 Ut audiam ipsos auctores, et inventores huius doctrinae, non te tamquam rivulum. Alleg. è Metaph. notis. 17 Ultimos. 18 Ab eo, tamquam è perenni fonte. 19 Praecepta in vita humana saluberrima.

SATYRA V.

Sub persona Ulyssis Tiresiae umbram apud inferos consulentis, Poëta insidiatores, et captatores testamentorum describit.

HOC quoque, ¹ Tiresia, ² praeter narrata, petenti
 Responde: quibus amissas reparare queam ³ res
⁴ Artibus atque modis. Quid rides? Iam ne ⁵ doloso
 Non satis est ⁶ Ithacam ⁷ revehi, ⁸ patriosque Penates
 Aspicere? ⁹ O nulli quidquam mentite, vides, ut
¹⁰ Nudus inopsque domum redeam, ¹¹ te vate: neque ¹² illic
 Aut ¹³ apotheca ¹⁴ procis ¹⁵ intacta est, aut ¹⁶ pecus: atqui
 Et ¹⁷ genus, et virtus, ¹⁸ nisi cum re, vilior ¹⁹ alga est.
²⁰ Quando pauperiem, missis ²¹ ambagibus, horres;
²² Accipe, qua ratione queas ditescere. ²³ Turdus, 10

¹ *Tiresias* fuit vates Thebanus, cuius iudicio Iuno offensa, eum oculis orbavit. Dialogismum de ratione res amissas reparandi Ulysses aggreditur. ² Praeter alia quae mihi narrasti, et exposuisti, id est, praeter illam praedictionem mei reditus in patriam. ³ Opes meas tot calamitatibus, et naufragio perditas, ob Solis boves à sociis violatos contra Tiresiae oraculum, possum resarcire. ⁴ Quo iure, quaque iniuria. ⁵ Nonne satis est, o Ulysse, tibi astuto, et fallaci, &c. Sunt verba Tiresiae. *Al. dolose.* ⁶ Patriam tuam cuius tanto desiderio visendae tenebatur, ut sapientissimus ille vir immortalitatem dicatur repudiasse, ait Cic. l. 2. de Legib. et l. 1. de Orat. *cuius rei tanta vis ac natura est, ut Ithacam illam in asperrimis saxulis, tamquam nidulum, affixam sapientissimus vlr immortalitati anteponeret.* ⁷ Navibus. ⁸ *Θεὸς πατρῶος.* Meton. adiunctorum idolorum pro aedibus, et rursus harum pro uxore, liberis, reliqua-que familia, quos Dii permiserant Ulyssi potestatem omnes videndi. ⁹ O Tiresia, qui semper verax inventus es, inquit Ulysses. Excla-

matio est admirantis, facto iam periculo, veritatem Tiresianae vaticinationis, quae prius edita fuerat. ¹⁰ Omnibus rebus meis naufragio spoliatus, dum in Sicilia socii mei boves Solis laedunt, et naufragio pereunt. ¹¹ Te vaticinante, ex tuo vaticinio. ¹² In Ithaca, domi meae. ¹³ Repositorium, sive locus, ubi quippiam conditur, ut vinum, arma, fruges: ab ἀποτίθεσθαι, id est, fructus condere. ¹⁴ Uxoris meae Penelopes. ¹⁵ Reliqua est, id est, nullus locus, ubi vinum aut frumentum conditur, non intactus est. ¹⁶ Relictum est: nam oves pariter, et boves consumpti sunt. ¹⁷ Genus meum, quod per patrem Laërtem, avumque Arcesium à proavo meo Iove, Deorum maximo, deduco, id est, viri genere clari, et virtute insignes, qui sine re facile in contemptionem adducuntur. Meton. adi. ¹⁸ Nisi cum pecunia, et divitiis coniuncta sit. ¹⁹ Herba inutili, et nullius usus, quam mare eiicit. Vide Od. 17. l. 3. ²⁰ Quandoquidem, quoniam. Loquitur Tiresias. ²¹ Omissis eloquentiae, qua es instructus, circuiionibus. ²² Cognosce, ac disce à me. ²³ Sive turdus, avis nobilissima.

Sive

Sive aliud ¹ privum dabitur tibi, ² devolet illuc,
 Res ubi magna ³ nitet, domino sene: dulcia poma,
 Et quoscumque ⁴ feret ⁵ cultus tibi fundus ⁶ honores,
⁷ Ante Larem gustet venerabilior Lare ⁸ dives.
⁹ Qui quamvis ¹⁰ periurus erit, ¹¹ sine gente, ¹² cruentus ¹⁵
 Sanguine fraterno, ¹³ fugitivus; ne tamen illi
 Tu comes ¹⁴ exterior, si postulet, ire recuses.
¹⁵ Utne tegam spurco Damae latus? ¹⁶ haud ita Troiae
 Me gessi, certans semper ¹⁷ melioribus. ¹⁸ Ergo
 Pauper eris. Fortem ¹⁹ hoc animum tolerare iubebo: ²⁰
 Et quondam ²⁰ maiora tuli. Tu ²¹ protinus, unde

¹ Proprium, privatum, rarum, eximium, quod vulgo non reperitur. Sic Ep. 1. l. 1. *quam ducit priva triremis*, id est, sua, sive propria: opponitur enim navigio conducto. ² Celeriter dono mittatur ad divitem senem, ne alius senem praeoccupet. Apposita festinationi Metaph. ab avibus dono mittendis desumpta. ³ Maximi nummorum acervi fulgent, possessore eorum sene existente, et liberis carente. ⁴ Proferet, producet tibi. ⁵ Ager bene aratus: à *funden-do dictus*, quod quotannis multa *fundat*. ⁶ Praestantissimos fructus, et frugum primitias, et ornatus. Metaph. ab hominibus: qualis fuit Od. 17. l. 1. *turis honores*; qualis etiam 2. Georg. *Frigidus, et sylvis Aquilo decussit* honorem. ⁷ Antequam fructuum primitias Laribus tuis domesticis offeras. Polypoton est, ac Meton. rei significatae, pro simulacro Laris, cui primariae fruges deferrebantur. ⁸ Senex orbus, qui maiori religione tibi colendus est, quam Lares: ut à quo citius, quam à Laribus, divitiis donaberis. ⁹ Dives orbus senex. Pro-catalepsis est, ubi occupatur, et diluitur obiectum Ulyssi. ¹⁰ Fraudulentus, et sceleratus. ¹¹ Sine genere, ignobilis, ut libertus vel libertinus: quod Sat. 6. l. 1. dixit, *nullis maioribus: contra gentilis est, qui communione nominis cum*

aliis continetur, ab ingenuis oriundus, cuius nemo maiorum servitutem servivit. ¹² Contaminatus, id est, fratricida. Virg. 1. Aen. *primo quae prodita somno Tydides multas vastabat caede cruentus*. ¹³ Quamvis servus nequam fuerit. ¹⁴ Sinisterior, à sinistra parte, loco minus honorato: sicut *interlor* est, qui tenet partem dextram, magis honoratam. Ita enim Ovid. 5. Fast. de sene, cui à iuvenibus honor debeatur: *Et melius iuvenum non indignantibus Ibat, et interior si comes unus erat*. ¹⁵ Ita ne vero iubes, inquit Ulysses, ut turpi, vili, et nequam servo Damae latus claudam, illique à sinistro latere inferiori loco incedam? Huius Damae mentio fit Sat. 6. l. 1. qui libertinus factus est tandem valde opulentus. Puto tamen in *Damae* esse speciem quamdam Synecdoches, pro sordidissimo ac vilissimo homine. ¹⁶ Serviliter. ¹⁷ Cum optimatibus ac principibus Graecorum, Agamemnone, Menelao, Achille, Aiace, de virtute, et gloria contendens. ¹⁸ Quia homines inescare; et vilioribus assentari non potes, nunquam rem facies. Tiresiae conclusio. ¹⁹ Ut praeter consuetudinem meam, Damam, et infimum quemque hominem colam ditescendi causa, inquit Ulysses. ²⁰ Graviora pertuli. ²¹ Continuo, deinceps.

Divitias ¹ aerisque ² ruam, dic, ³ augur, acervos.
⁴ Dixi equidem, et dico: captes ⁵ astutus ubique
 Testamenta senum: ⁶ neu, si ⁷ vafer unus et ⁸ alter
⁹ Insidiatorem ¹⁰ praeroso fugerit hamo, 25
 Aut spem ¹¹ deponas, ¹² aut artem illusus omittas.
 Magna, minorve ¹³ foro si res ¹⁴ certabitur olim,
 Vivet ¹⁵ uter locuplex sine gnatis, ¹⁶ improbus ultro
 Qui meliorem audax vocet in ius, illius esto
 Defensor: fama civem, causaque ¹⁷ priorem 30
 Sperne, domi si gnatus erit, foecundave coniux.
¹⁸ Quinte puta, aut Publi, (¹⁹gaudent²⁰ praenomine molles
²¹ Auriculae) tibi me ²² virtus tua ²³ fecit amicum.
²⁴ Ius anceps novi; causas ²⁵ defendere possum.
 Eripiet quivis oculos citius mihi, quam te 35

1 Nummorum. Meton. est primum mat. deinde Synecd. spec. pro qualibet pecunia. 2 Eruam, effodiam, comparem. Virg. Aen. 11. et confusa ruebant Ossa foco, id est, eruebant è focis. Alludit ad avarorum senum mores, qui suum thesaurum solent humi defodere, aut in arcis conclusum diligenter asserbare. 3 O augur Tiresia. 4 Loquitur Tiresias. 5 Astute; vel sis astutus captator, insidiatorque senilis haereditatis; vel denique astutus, id est, astutus cum sis. Ditescere quidem quamvis sapiens optat Ulysses, sed alia, quam Tiresias suggererat, ratione. 6 Neve. 7 Circumspectus. 8 Ex orbis senibus. 9 Te captatorem haereditatis, qui captandae haereditatis causa munera quasi ex insidiis offers. 10 Praegustato. Alleg. è Metaph. subiciens quasi sub aspectum mores captatoris, qui, et ipsius senex captandus, comparantur cum piscatoribus, et piscibus, in quorum utroque requiritur perseverantia laboris, et tolerantia. Unde Mart. de captatore quodam l. 6. *Munera magna quidem misit, sed misit in hamo, Et piscatorem piscis amare potest?* 11 Abiicias spem potiundi, id est, ne desperes. 12 Aut frustratus ab eo, quem captabas, artem captan-

di, id est, dolum omittas, nec insidiari desinas. 13 In foro iudiciali. 14 Litigabitur, disceptabitur posthac sive de magna, sive de parva re. 15 Duorum illorum litigantium. 16 Esto ultro, id est, non rogatus, *illius virt. improbus defensor*, id est indefessus patronus, qui ipse malitiosus meliorem civem, &c. 17 Meliorem sperne, id est, noli suscipere litem eius, qui alteri praestet nominis existimatione ac causae bonitate. 18 Tali autem sermone senem tibi compellandi puta, Quinte, aut Publi. Docet enim hic Tiresias, compellandos esse honorificis praenominibus senes divites, à quibus rem exspectes. 19 Delectantur. 20 Ingenuitatis aut libertatis, atque etiam nobilitatis indice. Veteres Romani tribus appellationibus erant nominati, praenomine, quod erat commune: nomine, quod erat gentis, cognomine, quod erat familiae nomen: ut M. Tullius Cicero. 21 Delicati divites, qui delectantur blandis appellationibus. Synecd. mem. 22 Non pecunia tua. 23 Ut omnia fausta tibi cupiam. 24 Ius ambiguum, et controversum, quod in utramque partem trahi potest. 25 Tanquam insignis advocatus.

Contemptum ¹ cassa nuce ² pauperet : haec mea ³ cura est,
 Ne quid tu ⁴ perdas , ⁵ neu sis iocus. ⁶ Ire domum , atque
 Pelliculam curare iube : ⁷ Sis cognitor ipse.
⁸ Persta , atque obdura : seu ⁹ rubra Canicula ¹⁰ findet
 Infantes statuas , seu pingui ¹¹ tentus omaso 40
¹² Furius hybernas cana nive ¹³ conspuet Alpes.
 Non ne vides , (¹⁴ aliquis cubito ¹⁵ stantem prope tangens
¹⁶ Inquiet) ¹⁷ ut patiens ? ut ¹⁸ amicis aptus ? ¹⁹ ut acer ?
²⁰ Plures adnabunt thynni , et ²¹ cetaria ²² crescent.
 Si ²³ cui praeterea ²⁴ validus male filius in re 45
²⁵ Praeclara ²⁶ sublatus aletur ; ne manifestum

1 Inani nuce , id est , re quavis
 levissima , et vilissima adempta.
 Synecd. spec. Plaut. *Non ego nunc
 emam vltam tuam* vitiosa nuce , id
 est , uno obolo. Idem : *Te amato-
 rem inventum esse inanem , quasi*
 cassam nucem. 2 Spoliet , et pau-
 periorum reddat. Plaut. *nam bonis*
viri Me pauperant , improbi alunt ,
augent rem meam mali. 3 In iudicio.
 4 In iudicio , vel alibi. 5 Neve aliis
 ludibrium sis , tamquam qui res
 suas nequeat defendere. Catul. *lo-*
cum me putat esse mcecha turpis.
 Ter. *Postremo nos iam fabulae su-*
mus. 6 Quin tu , o Ulysse , divitem
 illum domum ire , et corpus cura-
 re , id est , genio indulgere , atque
 de nulla re sollicitum esse iube.
 Synecd. part. 7 Eius causae dili-
 gens , et exactus considerator sis ,
 illamque tuere fideliter , ut tuam.
 8 Persevera , et nunquam causae
 patrocinium desere. 9 Ardens sy-
 dus caeleste. Alleg. est e perpetuis
 Metonymiis periphrasticis , id est ,
 sive aestas calidissima sit , sive
 acris hyems sit , durandum tibi
 erit. 10 Intenso suo calore torrebit
 elingues , et mutas statuas , quae os
 habent , nec tamen loquuntur. Me-
 taph. est ab homine ad sermonem
 nato. Hoc quidam putant contu-
 meliose dictum in iudices , et ac-
 tores caussarum , qui saepius fiunt
 infacundi , et indiserti. 11 Disten-

tus pinguibus intestinis , id est ,
 obesus , crassus. 12 Furius Bibacu-
 lus Poeta , qui , cum brumam des-
 criberet , utebatur hoc versu : *Iup-*
iter hybernas cana nive conspuet
Alpes. 13 Teget montes albis niv-
 ibus. Metaph. ab animatis corpo-
 ribus ad loquem , et aërem. 14 Te
 tanto studio causam amici pero-
 rantem audiens. 15 Vicinum suum.
 16 Dicet de te. Imperfecta est ac
 brevis Prosopopoeia laudantis dili-
 gentiam captatoris. 17 Quanto la-
 bore Ulysses ille causam amici sus-
 tineat , ut laborum patiens sit ? 18
 Quorum causas tam accurate defen-
 dit. 19 Ut fortis , et diligens cau-
 sarum patronus ? 20 Sic plures sedes
 sine liberis , et litigatores ad te ac-
 current , sua tibi negotia mandatu-
 ri , qui te quamprimum locuple-
 tabunt. Alleg. e Metaph. *Thynni*
 sunt pisces admodum celeres , quo-
 rum multi capiuntur in Hispania ,
 ad columnas Herculis. Vide Plin.
 l. 1. c. 15. 21 Vasa grandiora , qui-
 bus grandiores pisces sale conditi
 asservantur. 22 Tibi. 23 Alicui civi
 Romano. 24 Valetudinarius , et pa-
 rum firmus. 25 In magnis divitiis.
 26 Educandus susceptus , quem pa-
 ter , ut Terentius loquitur , decre-
 vit tollere. Virg. Aen. 9. *Non ita*
me genitor bellis assuetus Ophelces
Argollicum terrorem inter , Trotaeque
labores Sublatum erudit.

¹ Coelibis obsequium nudet te, ² leniter in spem
 Arrepe officiosus, ut et scribare secundus
³ Haeres : et, si quis casus puerum ⁴ egerit Orco,
⁵ In vacuum venias. ⁶ Perraro haec alea fallit. 50
⁷ Qui testamentum tradet tibi cumque ⁸ legendum,
⁹ Abnuere, et ¹⁰ tabulas à te ¹¹ remove memento:
¹² Sic tamen, ¹³ ut limis rapias, ¹⁴ quid prima secundo
 Cera velit versu : ¹⁵ solus, multisne ¹⁶ cohaeres,
¹⁷ Veloci percurrere oculo. Plerumque ¹⁸ recoctus 55
 Scriba ex Quinque viro ¹⁹ corvum deludet hiantem:
²⁰ Captatorque ²¹ dabit risus Nasica ²² Corano.

¹ Ne obsequium senis coelibis tam apertum ac manifestum, indicet, et patefaciat te esse captatorem hereditatis. Metaph. à spoliatis vestibus. ² Sensim, et paulatim in spem futurae hereditatis officiis tuis accede. Metaph. à serpentibus, quorum lapsus plerumque fugit sensum : ita praestandum est seni officium, ut, quamente id fiat, minime sentiat. ³ Filio languenti substitutus. ⁴ Ad Orcum sive ad inferos egerit, i. ad mortem perduxerit. ⁵ In locum haerede vacuum venias, i. ut tunc mortuo filio haerede primo in solidum, et ex asse haeres scribaris. ⁶ Hic fortunae lusus, hic eventus : hic conatus perraro captatorem frustratur, i. saepius bene succedit. Metaph. à lusoribus. ⁷ Quicumque divitum senum orborum. Et Tine-sis, i. sectio dictionis. ⁸ Ut cognoscas, utrum, et qua in parte haeres conscriptus sis. ⁹ Id recusare. ¹⁰ Testamenti. ¹¹ Relicere, tamquam id non animadvertas eo nomine fieri. ¹² Illas à te removeas. ¹³ Ut obliquis oculis, i. ex obliquo, transverse celeriter legas, qua parte tabulae scribaris secundus haeres institutus. *Limis* enim dicuntur *legere*, qui dissimulant se legere quod legunt, et non recta facie, sed transversa legunt. Ter. Eun. ego limis specto Sic per flabel-lum clanculum. ¹⁴ Quid prima tabula cerata (i. primus versus, in

quo scribebatur nomen testatoris) sibi velit, i. contineat in secundo versu, i. quem haeredem constituerit testator. Hoc intelligendum est è consuetudine veterum Romanorum, qui in tabulis ceratis scribere solebant. Itaque *prima cera*, *secunda*, *tertia*, et *quarta*, significat primam, secundam, tertiam, et quartam partem seu tabulam testamenti. In prima autem tabula nomen testatoris erat solum : in secunda nomen haeredis scribebatur. ¹⁵ An solus haeres inscriptus sis. ¹⁶ Institutus. ¹⁷ Cursim perlege, et tacite celeriterque nota. ¹⁸ Saepe scriba aetate grandis, et variis dolis informatus, inque multis negotiis versatus, ex Quinque viro itorum scriba factus est, id est, saepe accidet, ut senex aliquis dives, et astutus à captatore insidiis appetitus, eius spem fallat, ut Coranus Nasicam delusit. Metaph. à rebus coctis, et recoctis. Hoc autem sumptum est è fabula Aesonis, patris Iasonis, cuius rogatu Medea reddidit ipsi Aesoni iuventam coquendo. Vide Ovid. 7. Met. ¹⁹ Avidum, et insatiabilem captatorem, et aliorum hereditati insidiantem fallit. Metaph. est ab ave crudivora ad Nasicae soceri captatoris pleopexiam indicandam. ²⁰ Deceptus. ²¹ Occasionem ridendi praebebit, et ludibrio erit. ²² Quem captat.

¹ Num furis ? An ² prudens ludis me , obscura canendo ?
³ O Laërtiade , ⁴ quidquid dicam , aut erit , aut non :
⁵ Divinare etenim magnus mihi donat ⁶ Apollo. 60
 Quid tamen ista velit sibi ⁷ fabula , si ⁸ licet , ⁹ ede.
¹⁰ Tempore , quo ¹¹ iuvenis Parthis ¹² horrendus , ab alto
 Demissum ¹³ genus Aenea , ¹⁴ tellure , marique
¹⁵ Magnus erit ; ¹⁶ forti nubet ¹⁷ procera Corano
 Filia Nasicae ¹⁸ metuentis reddere ¹⁹ soldum. 65
 Tum ²⁰ gener hoc faciet : ²¹ tabulas ²² socero dabit , atque
 Ut legat , orabit : multum Nasica ²³ negatas
 Accipiet tandem , et tacitus leget , invenietque
 Nihil sibi ²⁴ legatum , ²⁵ praeter plorare , ²⁶ suisque.
²⁷ Illud ad haec iubeo : mulier si forte ²⁸ dolosa , 70
 Libertusve senem ²⁹ delirum temperet , ³⁰ illis
³¹ Accedas socius : ³² laudes , ³³ lauderis ut absens.
³⁴ Adiuvat hoc quoque : sed vincit longe prius ³⁵ ipsum

¹ An insanis ? Loquitur Ulysses.
² Sciens me ludificas , cum nescio ,
 quae obscura de Nasica , et Corano
 mihi recitas ? ³ O Ulysse fili Laër-
 tis , non te ludo. Patronymicum
 est. ⁴ Quidquid dicam aut futu-
 rum , illud certo erit , et futurum
 est , aut quidquid dicam non fore ,
 illud non erit. ⁵ Divinandi artem
 mihi dedit , ac praedictione futu-
 rorum instruxit. Sic Virg. Aen. 5.
magnum dat ferre talentum. ⁶ Cuius
 oracula , tamquam ex sacro Tripo-
 de profecta , sunt certissima. ⁷ De
 Nasica , et Corano , vel , *scriba cor-
 vum deludet hiantem.* Loquitur
 Ulysses. ⁸ Per Proserpinam. ⁹ Ape-
 ri , declara. Sic supra: *Ede hominis
 nomen.* ¹⁰ Illo. *Χρὸνὸς παρὰ φῆμα* , quan-
 do haec res esset eventura : sc. eo
 tempore , quo Parthi Augusto im-
 peranti redderent signa , quae Cras-
 sus , et Antonius amiserant. ¹¹ Au-
 gustus. Synecd. gen. ¹² Formida-
 bilis. ¹³ Qui genus à sublimi illo
 Aenea habebit. ¹⁴ Terra. ¹⁵ Fortis.
¹⁶ Diviti Corano in uxorem dabi-
 tur. Proprie dicuntur *virgines nube-
 re* , cum capite velato traduntur
 viris , ut mos fuit apud veteres. ¹⁷
 Adulta. ¹⁸ Fugientis , et nolentis

solvere genero solidum , et inte-
 grum debitum , id est , dotem fi-
 liae. Synecd. gen. ¹⁹ Syncope pro
 solidum. ²⁰ Coranus , cui Nasicae
 filia nuptura est. ²¹ Testamenti. ²²
 Nasicae , Corani captatori , et insi-
 diatori bonorum. ²³ Testamenti ta-
 bulas , quas saepe , et diu inspicere
 se velle negavit. ²⁴ Testamento re-
 lictum. ²⁵ Praeter ploratum , et fle-
 tum , eo quod spe sua deciderit.
 Antimeria est Graecis usitata. ²⁶
 Et suae filiae. ²⁷ Praeterea praeci-
 pio , et te moneo , quod sequitur.
 Aliud Tiresiae praeceptum ad cap-
 tandum senem. ²⁸ Versuta. ²⁹ Aeta-
 te repuerascentem regat , eiusque
 rem domesticam administret. Sic
 Od. 4. l. 3. *qui mare temperat Ven-
 tosum.* ³⁰ Liberto , uxori , vel con-
 cubinae. ³¹ Adiungaris. ³² Lauda-
 re debes libertum , et mulierem , et
 quidquid agant. Polyptoton. ³³ Ab
 illis. ³⁴ Hoc quoque quod dixi , in
 captandi arte multum conducit :
 illi enim te ulterius ipsi domino
 possunt commendare. ³⁵ Sed lon-
 ge praestat ipsum caput familiae ,
 id est , senem , ipsum , et domi-
 num capere , sc. omnia ipsi assen-
 tando , et indulgendo. Metaph. ab
 expugnatione oppidorum.

Expug-

Expugnare caput. ¹ Scribet mala carmina vecors ?
 Laudato. Scortator erit ? cave ² te roget : ³ ultro 75
 Penelopen facilis potiori trade. ⁴ Putasne,
⁵ Perduci poterit tam ⁶ frugi , tamque pudica,
 Quam nequiere proci ⁷ recto depellere cursu ?
⁸ Venit enim magnum donandi parca iuventus,
 Nec tantum ⁹ Veneris , quantum studiosa ¹⁰ culinae. 80
 Sic tibi Penelope ¹¹ frugi est : quae si semel uno
¹² De sene gustarit , tecum partita ¹³ lucellum;
 Ut canis ¹⁴ à corio nunquam ¹⁵ absterrebitur ¹⁶ uncto.
 Me sene, quod dicam , factum est : anus ¹⁷ improba Thebis
¹⁸ Ex testamento sic est ¹⁹ elata : ²⁰ cadaver 85
 Unctum oleo largo nudis humeris tulit ²¹ haeres:
²² Scilicet elabi si posset mortua : ²³ credo,
²⁴ Quod nimium institerat viventi. ²⁵ Cautus adito:
 Neu desis ²⁶ operae , neve immoderatus ²⁷ abundes.

1 Si dominus ille stultus vel insanus. 2 Noli tamdiu expectare, ut tuae uxoris concubitus ipsi indulgeas. 3 Sed sponte tua, non rogatus uxorem ei tuam tamquam potiori promptus concede. Sub Ulyssis, et Penelopes personis insurgit in Romanos putidissimos, qui suas uxores, haereditatis assequendae gratia vel invitas ultro perducebant ad senes adulteros. 4 Verba sunt Ulyssis ad Tiresiam. 5 Quod uxor mea Penelope ad tantum flagitium propelli poterit. 6 Temperans. 7 A recto tramite castitatis transversam deducere. Allegorica est Metaph. à viatoribus peritis, qui nunquam à recto itinere aberrant, ad significandam fidei coniugalis constantiam ac pudicitiae integritatem. 8 Respondet Tiresias. Quid mirum, procos non potuisse uxorem tuam ad stuprum perducere? Venerunt enim ad eam iuvenes illiberales, et parci in magnum aliquid donando. 9 Rei Venerae. Meton. effic. pro amore, et subiecta ipsi pulcritudine. 10 Venteris, i. iuventus potissimum propter prandia, coenas, compotationes, et epulas accessit. 11 Casta, et pudica est. 12 Si senis munera se-

mel experta fuerit, id est, si semel munera ab uno sene acceperit. Meton. subi. pro opibus senis. 13 Lucro, à sene accepto, tecum communicato. 14 Quod semel comedit. 15 Sic etiam uxor tua ab illo quaestu nunquam dimovebitur, sed semper in eo perseverabit. 16 Pingui. 17 Astuta. Narratio rei praeteritae. 18 A se paulo ante mortem condito, id est, extrema testatrix voluntate, et iusso in tabulis notato. Meton. subi. 19 A captatore haerede è domo ad sepulcrum. Ter. Effertur: imus. Cic. Cn. Lucullus familiaris noster matrem efferebat. 20 Mortuae anus. 21 Ea lege institutus est haeres, si corpus testatrix oleo copioso inunctum nudis numeris ad sepulcrum portaret: ut, si excideret cadaver lubricum, ipse haeres etiam haereditate excideret. 22 Si forte anus illa mortua ex humeris haeredis elabi posset, qua viva captatorem vitare non potuit, ironia. 23 Ideo factum esse. 24 Quia nimis officiose se apud vivam anum insinuaverat. 25 Tu vero, ô Ulysse, prudens divites orbos aggredere. 26 Officio tuo, quod à re efflagitatur. 27 Opera, id est, immodicis nimisque obsequiis.

Diffi-

Difficilem, et morosum ¹ offendet ² garrulus: ³ ultro 90
 Non etiam sileas. ⁴ Davus sis Comicus, atque
 Stes capite ⁵ obstipo, multum similis metuenti.
⁶ Obsequio grassare: ⁷ mone, ⁸ si increbuit aura,
⁹ Cautus uti velet carum caput: ¹⁰ extrahe turba,
¹¹ Oppositis humeris: ¹² aurem substringe ¹³ loquaci. 95
¹⁴ Importunus amat laudari? Donec, ¹⁵ Ohe, iam
 Ad coelum manibus ¹⁶ sublatis, dixerit, urge, et
¹⁷ Crescentem ¹⁸ tumidis infla sermonibus ¹⁹ utrem.
 Cum te servitio longo, curaque ²⁰ levarit,
²¹ Et certum vigilans, Quartae sit partis Ulysses, 100
 Audieris, haeres: Ergo nunc Dama ²² sodalis
²³ Nusquam est? Unde mihi tam fortem, tamque ²⁴ fi-
 delem?
²⁵ Sparge subinde: et si paulum potes, illacrymare: ²⁶ est
²⁷ Gaudia prodentem vultum ²⁸ celare: sepulcrum,

1 Loquacitate sua. 2 Captator loquax. 3 Ne sis etiam dedita opera nimis taciturnus. 4 Talis esto, qualis inducitur Davus in Commoediis, nempe serviliter, et timide cum hero tuo loquens. 5 In alterum humerum inclinato, qui gestus est hominis ad palpiandum parati. 6 Quovis genere obsequii incede, et divitem capta, eique insidiare. 7 Senem. 8 Si ventus vehementior factus est. Caes. *Increbuit Auster*. Cic. l. 7. Ep. Ventus increbrescit, cura ut valeas Virg. Aen. 3. Crebescunt optatae aurae. 9 Ut sibi caveat seu caute, et prudenter caput suum charum regat valetudinis tuendae gratia. 10 Exime senem è nimia hominum frequentia. 11 Opponens humeros tuos turbae hominum, ne ab illa impellatur. 12 Auribus tuis substrictis, et arrectis finge te attente auditurum longas senis narrationes: unde *sublata aure* dixit Epod. 6. 13 Seni. 14 Importune, et impense, ita ut non desinat molestus esse, ni laudetur. Enalage partis. 15 Donec dixerit, Ohe, iam satis est. Exclamatio est gaudio exultantis. 16 Prae gaudio. 17 Laudibus, id est, magis ma-

gisque se efferentem. 18 Elatos ac superbos efficientibus. Meton. effe. 19 Hominem vanum, et philautum, qui falsis laudibus, et adulationibus velut uter intumescit. Alleg. è Metaph. ubi homo philautus, et stultus comparatur cum utre flatibus repleto, et sermones tumidi, id est, inanes laudationes cum levibus ventis. 20 Morte sua. 21 Et cum tu certo vigilans, non somnians (id enim, quod maximopere desiderat aliquis, somnare solet) haec verba à testatore audieris, Ulysses quartae partis relictorum meorum bonorum haeres esto: tum subinde sparge haec verba, *Ergo nunc*, &c. 22 Summus amicus meus. 23 Mortuus est? 24 Unde mihi tam potentem, et tam fidelem amicum inveniam aut comparabo, qualis ille fuit? Aposiopesis est ad tegendam simulationem doloris valde apta. 25 Dic plorabundus haec verba, et exclama, *unde mihi*, &c. Metaph. est à seminibus, et liquoribus ad verba. 26 Licet, utile est. 27 Ex verbis testamenti percepta. 28 Fictis lacrymis.

Permissum ¹ arbitrio, ² sine sordibus exstrue; ³ funus 105
 Egregie factum laudet vicinia. Siquis
 Forte ⁴ cohaeredum senior ⁵ male tussiet, ⁶ huic tu
 Dic, ⁷ ex parte tua, seu fundi, sive domus sit
⁸ Emptor, ⁹ gaudentem nummo te addicere. ¹⁰ Sed me
¹¹ Imperiosa ¹² trahit ¹³ Proserpina. ¹⁴ Vive, valeque. 110

¹ Quod tuo arbitrato exstruendum commissum est. Testator enim vel ipse sepulcri modum in testamento praescribit, vel haereditis arbitrio relinquit. ² Magnifice, non sordide. ³ Pompam funebrem à te faciam. ⁴ Tuorum. ⁵ Graviter, et periculose phthisi laborabit, ut verisimile sit eum diu non posse vivere. Translatum à corpore male affecto ad animum aegerrime legatum huiusmodi ferentem. ⁶ Cohaeredi. ⁷ Relictae hereditatis. ⁸ Sive quis emere velit fundum vel agrum. ⁹ Te paratum

esse vilissimo pretio fundi pecuniam malle, quam haereditatem retinere, et sub specie imaginariae emptionis ipsi velle donare. ¹⁰ Tiresiae umbra apud inferos haec omnia loquitur. ¹¹ Quae imperium habet in mortuos. ¹² Ad destinatum apud inferos locum, id est, impedit, et prohibet. Sic apud Virg. 6. Aen. imminente aurora Sibyllae monitu, umbra Deiphobi Aeneam relinquit. ¹³ Plutonis coniux, vitae mortisque arbitra. ¹⁴ Ita Comici solent summam rerum concludere.

SATYRA VI.

Se contentum lis, quae habet, vivere, ac plura non optare dicit. Deinde otii sui, quo ruri fruitur, commoda cum incommotis negotiorum, et molestiarum, quae vitam urbanam comitantur, comparat.

¹ **H**OC erat in votis: ² modus agri non ita magnus,
 Hortus ubi, et tecto vicinus ³ iugis aquae fons,
 Et paulum sylvae ⁴ super his foret: ⁵ auctius, atque
 Dî melius fecere: ⁶ bene est; nihil amplius oro,
⁷ Maia nate, nisi ut ⁸ propria haec mihi munera faxis. 5

¹ Hoc quod iam consequutus sum, optabam. *Vovere* est Deo aliquid sancte promittere: quod quoniam ideo fieri solet, ut, quod optamus, Dei beneficio facilius consequamur, hinc *vovere* saepe pro optare accipitur. Nec aliud est *in votis esse*, quam optare aliquid ut fiat. ² Ut ager modicus mihi esset. ³ Perennis semperque fluentis. ⁴ Praeter haec, id est, ultra hortum, et fontem perennem ad exiguum agri modulum accederet, ad amoenitatem, et umbram aestatis tempore caprandam. ⁵ Dii cumularunt me pluribus atque melioribus bo-

nis, quam optavi. ⁶ Satis est mihi, recte se habet. ⁷ O Mercuri: opum, et lucri praeses. ⁸ Nisi ut haec munera, quae dedisti, facias mihi stabilia, firma, et perpetua: ut, dum vivo, semper illa possideam, nec meum vitae genus mutare cogar. *Propria* enim dicuntur, in quibus nemo alius quidpiam iuris habet, et quae perpetuam adferunt domino possessionem. Sic Mysis apud Ter. in Andr. cum quereretur ab alienatum esse Pamphilum, conficit *nil esse proprium cuiquam*, id est, firmiter ac stabile.

¹ Si

¹ Si neque maiorem feci ² ratione mala rem,
 Nec sum facturus ³ vitio culpave minorem:
⁴ Si veneror stultus nihil horum: ⁵ O si ⁶ angulus ille
 Proximus ⁷ accedat, qui nunc ⁸ denormat agellum!
 O si urnam argenti ⁹ fors qua mihi monstret, ¹⁰ ut illi,
 Thesauro invento, qui ¹¹ mercenarius agrum
¹² Illum ipsum mercatus aravit, ¹³ dives amico
 Hercule! ¹⁴ si quod adest, gratum iuvat: hac prece ¹⁵ te oro,
¹⁶ Pingue pecus ¹⁷ domino facias, et ¹⁸ caetera, praeter
¹⁹ Ingenium: utque soles, ²⁰ custos mihi maximus adsis. ¹⁵
 Ergo ubi me in ²¹ montes, et ²² in arcem ex ²³ Urbe ²⁴ removi,
²⁵ Quid prius illustrem Satyris, ²⁶ Musaue pedestri?
²⁷ Nec mala me ambitio perdit, nec ²⁸ plumbeus Auster,

1 Anaphora. 2 Si malis artibus, iniuria aliis illata, avaritia, aut fraude, divitias meas non auxi. 3 Neque nequitia luxuriave diminuat. 4 Si nihil horum stulte à Diis praecor, quae proxime dicam. 5 Utinam. 6 Anaphora. Exclamatio est insuper Poëtae magno animi affectu optantis, et obliqua Prosopopoeia avari optantis, quam alii appellant *Μίμνησιν*. Sic Virg. Aen. 8. O, mihi praeteritos referat si Iupiter annos. 6 Agri vicini mei. 7 Ad meum agrum addatur. 8 Inaequalem, et normae expertem reddit. Metaph. ab architectis, angulos, normae minime respondentes, corrigentibus. 9 Utinam fortuna aliqua ratione vel alicubi ostendat mihi thesaurum humi defossum. 10 Rustico olim demonstravit. 11 Cum mercenarius esset, id est, mercede conductus alienum agrum coleret. 12 In quo arans thesaurum invenerat. 13 Dives factus Hercule, thesaurorum praefecto, propitio, id est, ope, et favore Herculis. Meton. effc. 14 Si illud, quod iam tua clementia possideo, gratum est, et me delectat, eoque contentus sum. 15 O Mercuri. 16 Ut boves, oves, &c. in agro meo Sabino pinguefacias. 17 Mihi Horatio. 18 Quae mea sunt. 19 Praeter pingue, id est, hebes, et ad intelligentiam inhabile. Petit igitur à Mercurio mentem, et iudicium subtile: sed deprecatur ingenii stupiditatem per Metaph.

satis notam. 20 Tutor, et protector. Nam Poëtae omnes sub Mercurii tutela sunt: quod Od. 17. lib. 2. viros *Mercuriales* appellat. 21 In montem Sabinum, ubi villa mea sita est. Synecd. gen. sive num. Precatur Mercurium rerum suarum conservationem, paucis edocet, quid rustica vita, iucunda simplex, et nullis morbis obnoxia, differat ab urbana, plena taedii, molestiae, et ambitionis laboriosae, non sine valetudinis iniuria. 22 In villam meam Sabinam, tamquam propugnaculum in monte positam. Metaph. à praesidiis locisque bene munitis. 23 Roma. 24 Recepi. 25 Quid tum potius carmine celebrare debeam, quam Satyras, Panas, Faunos, et Musas agrestes, et Nymphas, quorum auxilio tutus, et securus vitam rusticanam ago. 26 Synecd. spec. et Meton. pro carminibus in illarum honorem decantatis. 27 Quando in agro sum, nulla honoris perversa cupiditas seu *φιλοτιμία* me inquietat. Anaphora. 28 Insalubris, efficiens corpora gravia, et pigra, morbosque inducens. Et sic plumbeos vocamus homines tardos atque hebetes. Metaph. à metallo omnium gravissimo, et Meton. effe.

Ee

Au-

Autumnusve ¹ gravis, ² Libitinae quaestus acerbae.
³ Matutine pater, seu Iane libentius ⁴ audis, 20
⁵ Unde homines ⁶ operum primos vitaeque labores
⁷ Instituunt ⁸ (sic Dīs placitum) tu ⁹ carminis esto
Principium. ¹⁰ Romae sponsorem me rapis: eia,
¹¹ Ne prior officio quisquam respondeat, urge:
Sive Aquilo ¹² radit terras, seu bruma ¹³ nivalem 25
¹⁴ Interiore diem gyro trahit, ire necesse est.
¹⁵ Postmodo, quod mi obsit, clare, certumque loquuto
Luctandum in turba: facienda iniuria ¹⁶ tardis.
¹⁷ Quid vis, insane? Et quas res agis? ¹⁸ Improbus urget
¹⁹ Iratis precibus: ²⁰ tu pulses omne, quod obstat, 30
Ad Maecenatem memori si mente ²¹ recurras.
²² Hoc iuvat, et melli est: non mentiar: at simul atras

1 Varios morbos concitans. 2 Existens emolumentum durissimae mortis, id est, cum multi in Autumno intereunt, quaestum faciunt ii, qui in funeribus procurandis sunt occupati, dicti *Libitinarii*, à *Libitina*, funerum Dea, in cuius templo vendebantur funeribus necessaria, tanto maiore quaestu, quanto plures moriebantur. 3 A *Matuta*, id est, aurora, quae cuiusque diei pars praecipua est. Altera est imploratio per quamdam Apostrophen. Prius enim sermo institutus fuerat cum Mercurio, quem inde nunc avertit ad Ianum per correctionem nominis gratioris. 4 Appellaris. 5 A quo. 6 Vitae operosae, molestae, et difficilis, puta urbanae. E' *διὰ δύοιν*, id est, *unum pro duo*. 7 Matutino tempore incipiunt. 8 Sic visum est Diis, ut tuo ductu, et auspicio res, et opera humana inchoentur. 9 Mei. 10 Romae cum sum, o Iane, tu cogis me esse fideiussorem, id est, pro aliis spondere. 11 Impelle me alacriter ad hoc officium spondendi alicui amico praestandum, ne quis me officiosior existat, atque hanc mihi laudem praeripiat. 12 Pers-

tringit, devastat suo flatu, id est, sive Aquilo flat. 13 Frigidissimum. 14 Brevissimo temporis ambitu, et circulo contrahit, id est, quamvis dies sit brevissimus, et frigidissimus, necessario tamen eundum est mihi ad spondendum pro alio. 15 Postea mihi, qui clare, et certis conceptis verbis promisi fideiussionem mihi nocituram (cum spondenti plerumque noxa praesto sit) elaborandum est in magna hominum copia, ut ante alios pro amico spondeam. 16 Tardius incedentes retrudendo perrumpendi sunt, quod non fit sine iniuria. 17 Verba sunt eius, qui ab Horatio properante in turba impellitur. 18 Ut qui in urgendo Horatio nullam habeat rationem venti, tempestatis, &c. 19 Diris imprecationibus me insecatur. 20 O Horati, tibi licet pulsare, et è loco movere quidquid obstat eunti. 21 Festines, tuque iam negotia ita omnia expedire, et alia taedia effugere possis. 22 Respondet Horatius, hoc (sc. ire ad Maecenatem) me delectat, et gratum est, mellis instar. Metaph. et Ironia, cum nihil peius oderit tali sollicitatione.

Ventum est ¹ Esquilias, ² aliena negotia centum
 Per caput, ³ et circa saliunt latus. ⁴ Ante secundam,
 Roscius orabat, sibi adesses ad Puteal cras:
⁵ De re communi scribae magna atque nova te
 Orabant hodie meminisses, Quinte, reverti:
⁶ Imprimat his, cura, Maecenas signa tabellis.
⁷ Dixeris, Experiar: ⁸ Si vis, potes, addit et ⁹ instat.
¹⁰ Septimus octavo propior iam fugerit annus,
 Ex quo Maecenas me coepit habere ¹¹ suorum
 In numero; ¹² dumtaxat ad hoc, ¹³ quem tollere rheda
 Vellet, ¹⁴ iter faciens, et cui concedere ¹⁵ nugas
¹⁶ Hoc genus: ¹⁷ Hora quota est? ¹⁸ Thrax est Gallina
 Syro par?
¹⁹ Matutina ²⁰ parum cautos iam frigora ²¹ mordent: 45

1 Simul ac ad aedes Maecena-
 tis veni, quae erant in Esquiliis
 lugubribus propter mortuorum fu-
 nera, et sepulcra. 2 Infiniti, et
 innumeri procuratores hominum,
 et litigatores me undique implicant
 negotiis. Meton. adiunctorum pro
 subiectis sollicitatoribus: deinde
 Synecd. finit. pro infin. 3 Omni
 ex parte me adoriuntur. 4 Ibi
 unus Roscii nomine sic me allo-
 quitur: Roscius, herus meus, te,
 o Horati, orabat, ut cras ante
 horam secundam in foro Romano
 ad Puteal Libonis, id est, ad lo-
 cum, ubi Praetor ius dicebat, in
 sua causa advocatus adsis. Sic
 Ep. 19. l. 1. *Forum, Putealque Li-
 bonis Mandabo siccis.* 5 Alius nun-
 cius a scribis missus, scribae, in-
 quit, o Quinte, orabant, ut me-
 minisses hodie ad se reverti, de
 re, quae ad rempublicam perti-
 neat, atque adeo de re magna, et
 nova tecum loquuturi. 6 Alius, o
 Horati, inquit, da operam, ut
 Maecenas tuus has tabellas meas
 insigni suo obsignet, et subscri-
 bat. 7 Quod si tum responderis,
 Tentabo an Maecenas velit subs-
 cribere. 8 Potes, si modo velis,
 efficere, ne tabulae obsignentur a
 Maecenate. 9 Urget. 10 Septimus

annus elapsus est sive praeteriit,
 fere octavus, ex quo, &c. 11 Ami-
 corum. 12 Expositio causae fina-
 lis familiaritatis cum Maecenate,
 non tam ut molestias pro aliis
 intercedendi apud Maecenatem
 evitet, quam ut significet, quo
 loco apud Maecenatem sit, nem-
 pe ad nugandum, et iocandum
 cum eo. 13 Quem vellet secum
 recipere in rhedam. 14 Aliquo
 15 Non res serias. 16 Huius ge-
 neris, *vel*, quale est hoc nuga-
 rum genus, quod dicam. 17 Mae-
 cenas me interrogat. 18 Ille Galli-
 na gladiator ex Thracum numero
 parmulam, et ensem incurvum
 gestans, estne ille Syro, alteri gla-
 diatori, viribus aequalis? E iocosis
 percunctationibus Maecena-
 tis tres hic enumerantur; prima
 est de diei tempore: haec est al-
 tera de praestantia gladiatoris:
 tertia denique de mutata coeli
 affectione. 19 Matutino tempore:
 praesertim sub exitum Septem-
 bris. 20 Illos, qui incauti adver-
 sus hyemem parum se se munie-
 runt, et aestiva veste adhuc
 utuntur. 21 Infestant, pungunt,
 laedunt. Translatum ab animato
 ad inanimatum.

¹ Et quae ² rimosa bene ³ deponuntur in aure.
⁴ Per totum hoc tempus subiectior in diem, et horam
 Invidiae: ⁵ Noster ludos spectaverat una,
 Luserat in campo, ⁶ Fortunae filius, omnes.
⁷ Frigidus ⁸ à Rostris ⁹ manat per compita rumor: 50
 Quicumque obvius est, me ¹⁰ consulit: ¹¹ O bone (nam te
 Scire, ¹² Deos quoniam propius contingis, oportet)
 Numquid ¹³ de Dacis audisti? ¹⁴ Nil equidem. ¹⁵ Ut tu
 Semper eris ¹⁶ derisor! At omnes Di ¹⁷ exagitent me,
¹⁸ Si quidquam. ¹⁹ Quid? militibus promissa ²⁰ Triquetra 55
 Praedia ²¹ Caesar, an est Itala tellure daturus?
 Iurantem me scire nihil, ²² mirantur, ut unum

¹ Haec, et similia Maecenas mihi tantum concredebat, quae possent garrulis sine periculo committi, et divulgari. ² Homini rimarum pleno, et hac atque illac perfluentem, ut ait Terentius. *Rimosa* ergo vocat *aurem*, quae infusa non servet, ducta à vasis, rimarum plenis. Metaph. ³ Sumptum est à baiulis, qui *onera deponere* proprie dicuntur: contra atque dictum fuit. Od. 27. l. 1. *quidquid habes, age, Depone tutis auribus*: ubi promittitur fidelis custodia dictorum. ⁴ Per totum hoc septennium magis, ac magis invidiae obnoxius fui, id est, maiorem mihi collegi invidiam multorum ex hac familiaritate. ⁵ Noster Horatius, id est, qui est nostri loci atque ordinis, et homo plebeius, et privatus, ut nos (dicunt de me omnes invidi) Fortunae filius, id est, homo propter tanti viri amicitiam omnium fortunatissimus, una cum Maecenate ludos gladiatorios spectaverat, una cum ipso in Amphitheatro fuerat, et in campo Martio luserat. Prosopopoeia vulgi invidentis Poëtae. ⁶ Sumptum est à superstitione Ethnicorum, qui facerent Fortunam Deam, summe potentem in aliis evehendis, et aliis deprimendis: sed hic accipitur pro homine raræ felicitatis apud Principes ex opinione vulgi. ⁷ Si nuntius tristior, et hominibus ti-

morem atque horrorem adferens de eruptione hostium in imperium Romanum. Meton. effe. ⁸ Ortus. In Rostris leges ferri solitae, agi causae, ad populum haberi conciones. ⁹ Percrebrescit, vagatur, dissipatur per trivium, et quadrivium. Sumptum est ab aquis, quarum more diffluit rumor, cum dissipatur. ¹⁰ Interrogat. ¹¹ Horati. ¹² Augustum, Maecenatem, Agrippam, et alios summos heroes, quos colis, et frequentas, et quibus familiariter uteris. Sumptum est à divinis ad humana extollenda. ¹³ Quibuscum rum bellum gerebant Romani. ¹⁴ Harum rerum scio aut audivi, inquit Horatius. ¹⁵ Sunt verba percunctatoris. ¹⁶ Amicorum tuorum, qui similes te ignorare, quae omnia accurate pernoscit. ¹⁷ Perdant. Exclamatio imprecantis, sub certa lege, et conditione. ¹⁸ Harum rerum scio. ¹⁹ Quid? (inquit percunctator) an Augustus praedia veteranis militibus promissa daturus est ex Sicilia, an ex Italia? ²⁰ Sicilia dicta est *Triquetra*, à tribus promontoriis (ἀνὰ Graeci vocant) *Pachino*, *Peloro*, et *Lilibaeo*, ut et *Trinacria*. Ovid. 4. Fast. *Terra tribus scopulis vastum procurrit in aequor: Trinacria à positu nomen adepta loci*. ²¹ Synecd. gen. pro Augusto. ²² Mirantur me ut fidelem arcani custodem.

Scilicet egregii mortalem, atque silenti.

¹ Perditur haec inter ² misero lux, non sine ³ votis.

⁴ O rus, quando ego te aspiciam? Quandoque licebit, ⁶⁰
Nunc ⁵ veterum ⁶ libris, nunc somno, ⁷ et inertibus
horis

⁸ Ducere sollicitae iucunda obliviae vitae?

O quando ⁹ faba Pythagorae cognata, ¹⁰ simulque

Uncta satis pingui ¹¹ ponentur oluscula lardo?

¹² O noctes, coenaeque Deum! quibus ipse, ¹³ meique ⁶⁵

¹⁴ Ante Larem proprium vescor; ¹⁵ vernasque procaces

Pasco ¹⁶ libatis dapibus: prout cuique ¹⁷ libido est,

¹⁸ Siccat inaequales calices conviva, ¹⁹ solutus

Legibus ²⁰ insanis: seu quis cupit ²¹ acria fortis

Pocula, ²² seu modicis humescit laetius. ²³ Ergo ⁷⁰

²⁴ Sermo oritur, ²⁵ non de villis, domibusve alienis,

¹ Consumitur dies inter haec taedia, et haec nugatoria in urbe Roma. ² Mihi in miseris, sed non sine optatis. ³ Optatis, quando sc. avide ad rus meum anhelat. ⁴ Triplex est exclamatio optantis pristinam, et rusticam commoditatem. ⁵ Philosophorum. ⁶ Legendis. ⁷ A negotiis urbanis solutis, quae dantur ioco, et otio. ⁸ Huius urbanae vitae sollicitudines, et molestias oblivisci. ⁹ A qua Pythagoras abstinuit, tamquam consanguinea, et quasi sibi cum eo cognatio aliqua esset. Hoc

Tropo notatur μετὰ ψυχῶσι Pythagorica, qui à multis eduliis temperabat, quod putaret animas parentum, aut propinquorum illuc inclusas. Lege Cic. l. i. de Divin. ¹⁰ Cum illa. ¹¹ Mihi apponentur. ¹² O nocturnae coenae suaves, et iucundae, quae nocte in summo silentio, maximaque quiete apparantur, dantur Diis hominibusque iucunde sine luxu, et quas placidus somnus consequitur. Metaph. ¹³ Domestici. ¹⁴ Ante te Deum domesticum, et familiarem, non ante Deos domesticos communes, et Romae.

¹⁵ Audaces, et petulantes servos ex ancillis meis natos. *Procari*, poscere est (inquit Festus) unde *procaces* meretrices ab assidue poscendo. ¹⁶ Diis per pietatem libatis; *vel*, ex quibus ego prius degustavi, quantum volui, et quantum satis est. De vernis enim loquitur, qui herilis mensae reliquiis pascebantur. ¹⁷ Libitum est. ¹⁸ Ebibit calices magnos aut parvos, pro suo quisque arbitratu, id est, qui plus potest bibere, plus bibit: qui minus potest, non cogitur; sed animo suo obsequitur, nec supra vires suas bibit. ¹⁹ Liber. ²⁰ Quibus convivae aequales calices ebibere coguntur. Notat τὴν Ἀρχιπρωσίαν, id est, magisterium, et arbitrium bibendi ex aliena libidine, et praescripto. ²¹ Grandiora pocula tamquam strenuus potor exhaustire cupit. *Al. capit.* ²² Sive modico potu delectatur, unusquisque relinquitur arbitratui. ²³ Dum ita, tamquam sobri, genio indulgemus. ²⁴ Inter nos convivas oritur sermo convivalis. ²⁵ Sicut solent foenatores urbani.

Nec male, ¹ necne ² Lepos saltet; sed, quod magis ad ³ nos
Pertinet, et nescire ⁴ malum est, ⁵ agitamur: Utrumne
Divitiis homines, an sint virtute beati:

Quidve ad amicitias, ⁶ usus, rectumve trahat nos: 75

Es quae sit natura ⁷ boni, ⁸ summumque quid eius.

⁹ Cervius, ¹⁰ haec inter, vicinus ¹¹ garrit aniles

Ex re fabellas: nam si quis laudat ¹² Arelli

¹³ Sollicitas ¹⁴ ignarus opes, ¹⁵ sic incipit: ¹⁶ Olim

Rusticus urbanum murem mus paupere fertur 80

¹⁷ Accepisse ¹⁸ cavo, ¹⁹ veterem vetus hospes amicum;

²⁰ Asper, ²¹ et attentus quaesitis, ²² ut tantum arctum

²³ Solveret ²⁴ hospitibus animum: ²⁵ quid multa? ²⁶ Ne-
que illi

Sepositi ciceris, nec longae invidit avenae:

²⁷ Aridum et ore ferens acinum, ²⁸ semesaque lardi 85

1 An bene. 2 Saltator insignis, cuius iucunda saltatione plurimum Augustus delectabatur. 3 Homines. 4 Turpe. 5 Inter nos tractamus. 6 An utilitas sive emolumentum, an honestas nos allicere debeat. 7 Quod semper possessorem suum meliorem reddit. 8 Et quidnam eius boni ultimum sit, sive quid sit summum bonum, ad quod homo in universa vita actiones suas dirigere debeat. 9 Unus est convivis, et iucundus vicinus rusticus. 10 Axiomata Philosophica, hasce egregias quaestiones. 11 Iucunde narrat vulgares fabulas Aesopicas, ridiculas quidem, sed à propositis quaestionibus non alienas, et audientibus utiles. 12 Divitis foeneratoris avari. 13 Anxie partas, et maiori anxietate custoditas, vel, efficientes homines sollicitos. Meton. effe. 14 Divitiarum naturae, id est, non expertus, quantas secum curas trahant divitiae. 15 Cervius talem fabulam ex Aesopo recitat. Proso-
popoeia est sine admonitione tamen depositionis, quam habuit apparatus ad haec verba: *Cervius haec inter*, &c. 16 Quondam. 17 Hospitio, et convivio. Hoc verbum est convivatoris. Cic. *Non multi*

cibi hospitem accipies. Ter. Accipit hominem nemo melius prorsus, neque prolixius. 18 In angusta fossa subterranea. 19 Polyptoton. 20 Qui mus rusticus durus, et laboriosus erat, non, ut urbanus, mollis, et delicatus. 21 Et opibus suis acquisitis parcus. 22 Ita tamen ut animum suum parcum, et tenacem hospitibus accipiendis laxaret, ac liberaliorem redderet. 23 Sumptum est à corporibus ἀλλυγορικῶς ad animum, qui saepius est nimis parcus, et restrictus, relaxandum ex angustiis, ut corpora solemus nimis arcta, et astricta laxare. 24 Hospitibus advenientibus: abstractum pro concreto: sic et *vigiliae, praesidia*, &c. pro *vigiliis, praesidiis*. 25 Sed quid multa dicam? Hoc loquendi genus usurpatur, cum orationem volumus in pauca contrahere. 26 Neque mus rusticus invidit illi, id est, benigne concessit urbano muri, et apposuit ei liberaliter cicer, aestatis tempore à se collectum, et conditum, et longam avenam. Hellenismus, quo dicitur φθονῶ σοι τῆτον. 27 Uvas desiccatas. Synecd. partis. 28 Et suillam corrosam, et semesam.

Frusta dedit: cupiens ¹ varia fastidia coena
² Vincere tangentis male singula dente superbo:
 Cum ³ pater ipse domus, ⁴ palea porrectus in horna
⁵ Esset ador, ⁶ loliumque, ⁷ dapis meliora relinquens.
⁸ Tandem ⁹ urbanus ¹⁰ ad hunc, Quid te iuvat, inquit,
 amice, 90
¹¹ Praerupti nemoris patientem vivere ¹² dorso?
 Vis tu homines urbemque ¹³ feris praeponere sylvis?
 Carpe viam, (mihi crede) ¹⁴ comes: ¹⁵ terrestria quando
 Mortales animas vivunt sortita, neque ulla est
¹⁶ Aut magno aut parvo lethi fuga: ¹⁷ quo, bone, circa, 95
 Dum licet, ¹⁸ in rebus iucundis vive beatus:
 Vive memor, ¹⁹ quam sis aevi brevis. ²⁰ Haec ubi dicta
 Agrestem pepulere, ²¹ domo levis ²² exilit: inde
 Ambo propositum peragunt ²³ iter, urbis ²⁴ aventes
 Moenia ²⁵ nocturni ²⁶ subrepere. ²⁷ Iamque tenebat 100
 Nox medium coeli spatium, ²⁸ cum ponit uterque
 In locuplete domo vestigia: rubro ubi ²⁹ cocco

¹ Variis ferculis, varietate eduliorum. Metaph. à coloribus, qui proprie dicuntur varii. ² Depellere nauseam muris urbani, qui in urbe delicatius ante nutritus contemptim, et fastidiose singula, quaecumque à mure rustico apponebantur, attingebat. ³ Mus rusticus princeps villae. Synecd. gen. atque simul Metaph. ab agricolis, qui praesunt suae familiae, quae intelligitur nomine domus. ⁴ In palea huius anni stratus recubans. ⁵ Ederet ador, farris, et frumenti genus. ⁶ Herbam aliis segetibus perniciosam: ideoque infelix lolium est Virgilio. ⁷ Epulas meliores, et delicatiores hospiti relinquens. ⁸ Postquam diu obticuit. Prosopopoeia imperfecta interseritur perfectiori muris urbani ad meliorem vitae cultum cohortantis rusticum, cui hic postremo inducitur respondens, non sibi urbanam vitam, tot molestiis implicatam, placere. ⁹ Mus. ¹⁰ Murem rusticum. ¹¹ Alta, excelsi. ¹² In cliivo montis patienter vivere. Me-

taph. est ab animalibus, quibus proprie haec posterior pars corporis in hominibus, superior in bestiis, tribuitur, dicta Festo, quod deorsum sit devexa. ¹³ Desertis, inamoenis, i. visne cultum vitae humaniorem, et gratiorem sequi, ferino, et agresti relicto? ¹⁴ Comitare me in urbem. Sic Virg. Georg. 3. *Inlusto sub fasce viam cum carpit.* ¹⁵ Quandoquidem terrestria animalia mortales animas consequuta sunt, brevique morientur. ¹⁶ Aut nobili, aut ignobili animali. ¹⁷ Quo circa, o bone vir. Tmesis. ¹⁸ In voluptate. ¹⁹ Quam brevi tibi moriendum sit. ²⁰ Postquam haec verba muris urbani murum rusticum impulerunt, ut vitae genus, et habitandi rationem commutaret. ²¹ E cavo antro. ²² Cum mure urbano. ²³ Urbem versus. ²⁴ Desiderantes. ²⁵ Noctu sive nocturno tempore. Antimeria est. ²⁶ Rependo subire. ²⁷ Iamque nox intempesta erat, cum silent omnia. ²⁸ Cum uterque mus urbem ingreditur. ²⁹ Purpura.

Tincta super ¹ lectos ² canderet vestis eburnos,
 Multaque de magna superessent ³ fercula coena,
 Quae procul ⁴ exstructis inerant ⁵ hesterna canistris. 105
 Ergo ubi purpurea ⁶ porrectum in veste locavit
 Agrestem, ⁷ veluti succinctus cursitat ⁸ hospes,
⁹ Continuatque dapes, nec non ¹⁰ vernaliter ipsis
 Fungitur ¹¹ officiis, ¹² praelambens omne, quod affert.
¹³ Ille cubans gaudet mutata sorte, ¹⁴ bonisque 110
 Rebus agit laetum convivam: cum subito ingens
 Valvarum strepitus ¹⁵ lectis excussit utrumque.
¹⁶ Currere per totum pavidi conclave, magisque
¹⁷ Exanimes trepidare, ¹⁸ simul domus alta ¹⁹ Molossis
 Personuit canibus. ²⁰ Tum rusticus, Haud mihi ²¹ vita 115
 Est opus hac, ait, ²² et valeas: me sylva, ²³ cavusque
 Tutus ab insidiis tenui ²⁴ solabitur ²⁵ ervo.

1 Discubitorios. 2 Splenderet, ruberet stragula vestis. *Candere* enim, et *candescere* non ad colorem tantum referuntur; sed ad igneum illum splendorem, qui in accensa quavis materia cernitur, ut *candens ferrum, carbo, favilla*, ac similia. Pulcre igitur Poëta *candentem rubro cocco vestem* depingit, ob ardorem sc. purpurae. 3 Multi ciborum missus. Quaecumque enim in mensam ferri solent, sic appellantur. 4 In canistris ordine dispositis, et exornatis. 5 Ex hesterna coena adhuc reliqua. 6 Murem rusticum stratum vel accumbentem in purpurea veste stragula, qua lectus erat instratus, mus urbanus collocavit. 7 Instar servi ad ministrandum expeditus. 8 Mus urbanus circumcursat. 9 Continenter fercula ferculis apponit, dapes dapibus accumulat. 10 More servi in aedibus nati, qui praegustare solet. 11 Ministrandi. 12 Praegustans quidquid illi apponit, ne quid conviva putaret veneni subesse. 13 Mus rus-

ticus recubans in stragula purpurea gaudet vitae genere mutato. 14 Et ob res lucundas praebet se laetum convivam, et frontem exporrigit. 15 E lectis discubitoriis, et purpureis utrumque murem metu exanimum exturbavit. 16 Illi vero currebant exanimes per totum locum separatum in interioribus tectis. 17 Et maiori metu perculsi trepidabant. 18 Simulac magnifice exstructum conclave. 19 Canibus Epiroticis, à *Molossa*, civitate Epiri, ubi canes robusti gignuntur. 20 Postquam ad se rediit, mus rusticus ait. 21 Urbana tam pavida. 22 Valeat, et discedat à me haec vita urbana, turbulenta, et timoris plena: quod per contemptum dicitur. Sic Ep. 1. l. 2. Valeat *res ludicra*. 23 Et caverna mea, quam habito. 24 Esurientem sustentabit, et sublevabit. Sic Virg. Georg. 1. *Concussa que famem in sylvis solabere quercu*. 25 Lolio, aliisque vilibus leguminibus.

SATYRA VII.

Horatius inducit servum vehementer dominum suum increpantem, quod aliter vivat, quam promiserat, aut prae se ferat.

I Amdudum ¹ ausculto, et cupiens tibi dicere ² servus
 Pauca, ³ reformido. ⁴ Davusne? ⁵ Ita, Davus, amicum
 Mancipium Domino, ⁶ et frugi, quod sit satis; hoc est,
 Ut vitale putes. ⁷ Age, libertate Decembri
 (Quando ita maiores voluerunt) utere: narra. 5
⁸ Pars hominum vitiis ⁹ gaudet constanter, ¹⁰ et urget
 Propositum: pars multa ¹¹ natat, modo ¹² recta capessens,
 Interdum ¹³ pravis obnoxia. Saepe ¹⁴ notatus
¹⁵ Cum tribus annellis, ¹⁶ modo laeva Priscus inani
 Vixit ¹⁷ inaequalis, ¹⁸ clavum ut mutaret in horas: 10
¹⁹ Aedibus ex magnis subito se conderet, unde
 Mundior exiret vix libertinus honeste:

1 Audio te loquentem, ò here: Exordium Comicum, ex interrupto, puta ab officio servi cordationis, et in herum suum benignioris: ait enim se patienter audire quid dicat, imperet, velit: se quoque videre quid meditetur, quid agat, non audere tamen se ei, quod novit, indicare. **2** Servus cum sim. **3** Metuo ne à te vapulem. Non ignorabat enim domino suo eam vitae, et morum turpitudinem auditu fore iniucundam. **4** Davusne servus cupit mihi pauca dicere? inquit dominus suus. **5** Ita est, ego Davus servus, tibi utilis, pauca tibi dicenda habeo. **6** Servus tanta frugalitate praeditus, ut me meo merito iudicare possis vitalem, id est, meliore vita dignum, nempe libertate. **7** Age, ò Dave, quando iam sunt Saturnalia, quibus maiores nostri servis licentiam dicendi, quidquid vellent, concessam voluerunt, in Saturni honorem, qui aureo saeculo vixit, quo nulli servi fuerunt, tu quoque hoc Decembri mense illa libertate utere, et libere narra, quidquid voles. **8** Verba servi. Exorditur autem ab aliorum vitiis, ut tutius tandem ad herum veniat. **9** Delectatur perti-

naciter, perpetuo. **10** Et perseverat in vitio, quod semel proposuit. **11** Instabilis est, huc illuc fluctuans, veluti natator aliquis, qui in aqua, in instabili mollique elemento natat. Metaph. est ad inconstantiam animi indicandam. **12** Virtutes sequens. **13** Vitiis. **14** Est. **15** In digito incedere. Annulos plures gestasse turpe fuit. Annulum quoque manu gestare insigne fuit ordinis equestris, ut clavum Senatorii. **16** Aliquando sinistra manu nuda, nulloque annulo exornata, quem in sinistra manu gestare mos erat. **17** Sibi non constans, sibi dissimilis. Sumptum est à Mathematicis quantitatibus ad eandem inconstantiam mutabilitatemque ingeniorum notandam, qua usus est. Sat. 3. l. 1. Nil aequale homini fuit illi. Ibid. impar sibi: quibus mox hic opponet teretem, et rotundum esse. **18** Nunc sc. angustiore, nunc latiore utens: illud modestiae, hoc luxus indicium. vide Sat. 6. l. 1. **19** Et ut ex domo splendida, et plena dignitatis egressus repente migraret in vilem domunculam, ex qua libertinus aliquis paulo honestior exire decenter vereretur.

Mun-

¹ Iam ² moechus Romae, iam mallet ³ doctus Athenis
 Vivere: ⁴ Vertumnis, ⁵ quotquot sunt, natus iniquis.
⁶ Scurra Volanerius, postquam illi ⁷ iusta chiragra 15
⁸ Contudit articulos, qui pro se ⁹ tolleret, atque
 Mitteret in ¹⁰ pyrgum talos, mercede diurna
 Conductum ¹¹ pavit. Quanto ¹² constantior idem
 In vitiis, ¹³ tanto levius miser ¹⁴ ac prior ille,
¹⁵ Qui iam contento, iam laxo fune laborat. 20
¹⁶ Non dices hodie, Quorsum haec tam ¹⁷ putida tendant,
 Furcifer? ¹⁸ Ad te, inquam. ¹⁹ Quo pacto, ²⁰ pessime?
²¹ Laudas

¹ Anaphora. ² Sc. esse, id est, alienas matronas sectari. ³ Priscus Orator fuisse dicitur. Al. doctor, sc. sapientiae, et virtutis. ⁴ Qui adeo mutabili ingenio, et inconstans fuit, ut Vertumno irato natus esse videri potuerit; nam *Vertumnus* Deus est animum vertens, ad omnes figuras, et formas opportunus, unde multiformis, et mutabilis apparet. Synecd. ergo est multitudinis pro uno Vertumno, nisi malis ex hac specie genus hominum levium vel inconstantium intelligi, aut varios illorum mores. ⁵ Quotquot sunt Vertumni; non quod multi essent Vertumni, sed quia Vertumnus varie depingebatur, modo arator, seminator, messor, modo plantator, fossor, &c. ⁶ Hic erat in vitiis perseverans. ⁷ Debitus, vel gravis, et suis numeris absolutus articulorum dolor. ⁸ Confregit, debilitavit digitorum articulos, ut talos ipse amplius manu tractare non posset. Metaph. est ab iis, qui utuntur rudibus, pilis, malleis ad aliquid comminuendum. ⁹ Ex alveo seu tabula lusoria sumeret. ¹⁰ In vasculum (ex quo, ad evitandum dolum, tali ab aleatoribus in alveum coniciebantur, ne, si manu iacerentur, lutores fraudem committerent) pro se talos mitteret, agitatorque rursus super alveum profunderet. ¹¹ In domo sua aluit. ¹² Obfirmatior fuit Volanerius. ¹³ Tanto minus miser fuit. Id verum quidem est opinio-

ne laborantis; vix enim se miserum esse sentit: re ipsa tamen ut turpior, sic, et miserior multo est, quam ille, qui interdum sapit, et recte agit. ¹⁴ Quam prior ille Priscus levis, et inconstans. ¹⁵ Qui interdum nimis parca, interdum nimis laxa largaque vitae conditione aegrotat, id est, in omni vitiorum genere volutatur. Alleg. est ab arte natandi, cuius qui adhuc sunt tirones ac rudes initio funem tenent, qui illis modo contenditur, modo iisdem remittitur, quo melius discant corpus in aquas librare, et illud demersum efferre, ut ita videntur modo in tuto versari: quos imitatus noster Priscus frequenti sua iam in rectum, iam in pravum, declinatione. Hic *funis* est genus humanae vitae *contentione* autem, et *remissione* illius intelliguntur extrema temperantiae profusio, et avaritia, et quidquid offendit. ¹⁶ Verba sunt heri. ¹⁷ Quo spectent haec verba tua tam auditu iniucunda, et odiosa? Metaph. est ab olfactu, cuius proprium obiectum est odor, in quo diiudicando nares occupantur, ad significandum auditum, cuius quoque sonus est proprium obiectum, in quo diiudicando aures versantur. Significat ergo illo putore insuavem, et iniucundam Davi orationem auribus heri esse. ¹⁸ Tendunt. Respondet servus. ¹⁹ Loquitur herus. ²⁰ Servorum. ²¹ Sunt verba Davi ad herum.

¹ Fortunam, et ² mores antiquae plebis, et ³ idem,
 Si quis ad illa Deus ⁴ subito te agat, usque recuses:
 Aut quia ⁵ non sentis, ⁶ quod clamas, rectius esse; 25
 Aut quia ⁷ non firmus rectum defendis, ⁸ et haeres,
 Nequidquam coeno cupiens ⁹ evellere ¹⁰ plantam.
¹¹ Romae rus optas; absentem ¹² rusticus ¹³ Urbem
¹⁴ Tollis ad astra ¹⁵ levis: si nusquam es forte ¹⁶ vocatus
 Ad coenam, ¹⁷ laudas ¹⁸ securum olus, ac, ¹⁹ velut usquam
 Vincit eas, ita te felicem dicis, ²⁰ amasque,
 Quod nusquam tibi sit ²¹ potandum: ²² iusserit ad se
 Maecenas ²³ serum ²⁴ sub lumina prima ²⁵ venire
 Convivam: ²⁶ Nemon' oleum feret ocyus? ²⁷ Ecquis
 Audit? Cum magno ²⁸ blateras clamore, ²⁹ fugisque; 35
 Milvius, ³⁰ et scurrae tibi non ³¹ referenda precati,
³² Discedunt. ³³ Etenim fateor, me, dixerit ³⁴ ille,

¹ Felicem, et mediocrem vitae conditionem in modicis, et non nimis divitiis. Meton. eff. ² Continentiam, temperantiam, parsimoniam, et frugalitatem antiquorum hominum sive maiorum nostrorum. ³ Tu idem. ⁴ Sine votis tuis inexpectato atque ultro ad illa, quae antea laudasti, fortunam, et mores antiquorum, te adigat, et perducatur, sat scio quod valde recusaturus sis, et illa accipere nolis. ⁵ Animo tuo, id est, nescis. ⁶ Quod asseris, et magna voce praedicat. ⁷ Non stabilis existens. ⁸ In luto haesitas ac dubitas. ⁹ E luto te expedire, id est, frustra cupiens ex vitiorum gurgite emergere. Alleg. est e continuatis Metaph. a viatoribus in altissimum tenacissimumque lutum delapsis, e quo pedem illi nequeunt expedire: cui similis est vitiosus animi habitus, unde vix emergit quisquam ad meliorem statum. ¹⁰ Pedis. ¹¹ Quando Romae es. ¹² Quando es rure. ¹³ Romam. ¹⁴ Summis laudibus ad coelum usque extollis. Hyperbolica Alleg. Virg. Ecl. 5. *Daphnimque tuum tollemus ad astra.* ¹⁵ Inconstans. ¹⁶ Ab amico quopiam. ¹⁷ Tum laudas frugalem coenam. Synecd. spec. ¹⁸ Reddens illud comedentem tranquillum,

Meton. eff. ¹⁹ Quasi eo, quo ad coenam vocaris, invitus, et coactus prodeas, i. quasi non libenter ad alios coenatum eas. ²⁰ Te, id est, et vehementer tibi places, estque tibi iucundum. ²¹ Epulandum. ²² Si iusserit. ²³ Sero. Antimeria. ²⁴ Sub crepusculum vespertinum, et lucem dubiam, id est, paulo ante vesperum. Synecdochica periphrasis. ²⁵ Ad coenam. ²⁶ Nemo ne servorum afferet cito oleum ut lavem, et ungar apud Maecenatem caenaturus? Caenaturi enim lavabantur; et oleo ungebantur. Id veteres faciebant, quo hilariores se praestarent convivas. *Μίμνους* verborum Horatii, ad Maecenatem properantis: q. d. eo properas ire. ²⁷ Famulorum. ²⁸ Stolide effundis, inepte clamas. ²⁹ Ad coenam, ad Maecenatem Al. *furis-que.* ³⁰ Milvius parasitus, et reliqui parasiti, qui apud Maecenatem coenaturi erant. ³¹ Multa mala, et abominanda, quae ego tibi non referam, irati quod propter te coena sua priventur. ³² Ubi te advenire vident. ³³ Quod servus similissimus. Davi enim sunt verba, non Horatii. ³⁴ Aliquis, *ιδέα*. Synec. est finiti, et designati cuiusdam; estque praeterea procatalepsis.

¹ Du-

¹ Duci ventre levem, ² nasum nidore supinor:
 Imbecillus, iners, ³ si quid vis, adde, ⁴ popino.
⁵ Tu, cum sis ⁶ quod ego, et fortassis ⁷ nequior, ultro 40
⁸ Insectere, velut melior? ⁹ Verbisque decoris
 Obvolvas vitium? ¹⁰ Quid, si me ¹¹ stultior ipso
 Quingentis empto drachmis ¹² deprnderis? ¹³ aufer
 Me vultu terrere: ¹⁴ manum ¹⁵ stomachumque teneto,
¹⁶ Dum, quae ¹⁷ Crispini docuit me ¹⁸ ianitor, edo. 45
¹⁹ Te coniux aliena ²⁰ capit, meretricula ²¹ Davum.
 Peccat uter nostrum cruce dignius? acris ubi me
²² Natura ²³ incendit, ²⁴ sub clarâ nuda lacernâ
 Quaecumque excepit turgentis verbera ²⁵ caudae,
²⁶ Clunibus aut agitavit equum lasciva supinum, 50
²⁷ Dimittit neque famosum, neque sollicitum, ne
 Ditior aut formae melioris ²⁸ meiat eodem.
²⁹ Tu, cum ³⁰ proiectis insignibus, annulo equestri,
³¹ Romanoque habitu, ³² prodis ex iudice Dama
 Turpis, ³³ odoratum caput obscurante ³⁴ lacerna, 55

1 Me gulae inservire, et ventri indulgere, et in eo levem esse. 2 Nasum habeo supinum, id est, erectum, et patulum ad suavem opsonii, et ferculorum odorem percipiendum. 3 Concessio est, quae velut testis rectae conscientiae adhibetur. 4 Popinarum amator ferculorum gratia. 5 Here. 6 Servus sc. ego quidem corpore, tu vero animo. 7 Peior. 8 Aequumne est, ut me nulla iusta causa ductus velut melior saevis dicteriis insecteris? 9 Et vitia tua lepida oratione elegantique specie virtutis, et honesti tegas, et abscondas? 10 Respondebis. 11 Vilior. 12 Inveniaris. 13 Desine, noli iracundo tuo vultu mihi interminari, quod libere veritatem eloquar. Parthesia quaedam est, qua facere illudit hero. 14 Ne me verberes. 15 Iram comprime, irasci mihi desine tam diu, &c. 16 Donec illa tibi profero. 17 Stoici viri sapientissimi: vide Sat. I. I. I. 18 Servus. 19 Dominum meum adulterum. 20 Accipit. 21 Servum

tuum. 22 Naturalis acris, et vehemens libido. 23 Ad venerem. 24 Sub linea veste tam tenui, ut meretrix quasi nuda videretur. Al. *lacerna*, id est, vespertino tempore. In more positum fuit, ut scorta sub vesperam prostarent ad lucernas, nec ante nonam diei fas eis esset copiam sui facere. 25 *** 26 *** 27 Illa me missum facit non tamquam adulterum famosum, qui in adulterio deprehensus honestae suae famae periculum fecerit. 28 *** 29 Here. 30 Ornamentis equitis depositis. Haec non conveniunt Poëtae, qui nec equestris, nec Senatorii erat ordinis; sed eo dicuntur, ut plerique domini servis suis deteriores esse intelligantur. 31 Toga, civis Romani insigni. 32 Cum tu vestitum servilem induis (ne ab aliis agnoscaris) et ex equite, et cive Romano factus es servus vilis, et infamis. 33 Odoribus perfusum. 34 Pallio obsoleto.

¹ Non es, quod simulas? Metuens ² induceris, atque
³ Altercante libidinibus ⁴ tremis ossa pavore.
⁵ Quid refert, ⁶ uri virgis, ferroque ⁷ necari?
⁸ Auctoratus eas, ⁹ an turpi clausus in arca,
¹⁰ Quo te demisit peccati ¹¹ conscia herilis 60
¹² Contractum, genibus tangas caput? Estne marito
 Matronae ¹³ peccantis ¹⁴ in ambos ¹⁵ iusta potestas?
¹⁶ In corruptorem vel ¹⁷ iustior? Illa tamen se
¹⁸ Non habitu, ¹⁹ mutatae loco, ²⁰ peccatae superne,
 Cum te formidet ²¹ mulier, neque credat ²² amanti. 65
²³ Ibis sub furcam ²⁴ prudens, ²⁵ dominoque furenti
²⁶ Committes rem omnem, et vitam, et cum corpore fa-
²⁷ Evasti? Credo, ²⁸ metues, ²⁹ doctusque cavebis. (mam.
³⁰ Quaeres, quando iterum paveas, iterumque perire

1 Nonne servus es vilissimus, quem vestitu prae te fers? Vera dicuntur *disimulari*, cum ea occultantur: sed falsa *simulari*, cum ea finguntur, quae non sunt. 2 Inromitteris in aedes mulieris. 3 Metu, qui cum libidine, quam intendis, pugnat, suadetque propter libidinem pericula adeunda non esse. 4 Omnia tua ossa trepidant, habes ossa trementia. 5 Quid ad servitutis nomen interest? 6 Flagellari, ut nos qui servi dicimur. Sumptum est ab igne. 7 Gladio necari. 8 Utrum tamquam servus venditus, et alterius potestati subiectus incedas. Sumptum est à militibus, sive gladiatoribus, qui se caputque suum certo pretio addicunt neci; et ab aliena voluntate, id est, emptoris, non ex arbitrio proprio amplius pendent. 9 An tamquam dominus, ne in adulterio deprehendaris, sis clausus in arca turpi. Q. d. quid interest inter gladiatorem, et adulterum? 10 In quam arcam. 11 Ancilla adulteri dominae suae conscia. 12 Incurvatum, et velut in globum contractum propter arcae angustias, ne à marito superveniente deprehendaris, te dimisit, et occultavit. 12 In adulterio cum moechno

deprehensae. 14 In te, et adulteram coniugem. 15 Aequalis potestas faciendi quidquid velit? 16 In te adulterum. 17 Potestas. 18 Illa tamen non mutat matronae habitum, nec vilis ancillae vestitu custodes suos fallit, ut tu facis. 19 Nec loco se mutat, neque in alterius domum ingreditur, ut adulteri faciunt. 20 * * * * * 21 Illa matrona. Synecd. gen. 22 Dicenti te eam amare. 23 Consulto ac de industria feres furcam in collo, id est, dabis te in miseram, et detestandam servitutem, quod nemo servorum facit. Alleg. est ab infidis servis, crudelibusque heris: quales Poëta sentiet affectus suos intemperantes. 24 Sciens. 25 Marito, à quo deprehenderis, ex zelotypia insano: *vel*, libidini furiosae, quae tibi imperat. 26 Concredes. 27 Evastisti, et fugisti paene deprehensus periculum triplicis illius poenae in re, corpore, et fama? 28 Ironice, id est, non metues. 29 Accepto damno, cautior redditus, consimilia pericula cavebis. 30 Imo cogitabis, quo tempore illa te iterum admittat, ut in adulterio iterum paveas, et pereas. 31 Epanorthosis est ex simili eiusdem vocis sono, iocis mixtis.

Possis:

Possis. ¹ O toties servus ! ² Quae bellua ³ ruptis, 70
 Cum semel effugit , reddit se prava ⁴ catenis ?
 Non sum moechus , ais : neque ego hercule fur , ubi vasa
⁵ Praetereo ⁶ sapiens argentea : ⁷ tolle periculum,
 Iam ⁸ vaga ⁹ prosiliet ¹⁰ fraenis natura remotis.
¹¹ Tune mihi dominus, ¹² rerum imperiis, hominumque 75
 Tot tantisque ¹³ minor? quem ¹⁴ ter ¹⁵ vindicta quaterque
¹⁶ Imposita haud unquam misera ¹⁷ formidine ¹⁸ privet?
 Adde supra dictis , ¹⁹ quod non levius valeat : nam
²⁰ Sive vicarius est , qui servo paret (uti mos
 Vester ait) seu conservus ; ²¹ tibi quid sum ego? nempe 80
 Tu , mihi qui imperitas , ²² aliis servis miser , atque
²³ Duceris , ²⁴ ut nervis alienis mobile lignum.
²⁵ Quisnam igitur liber? Sapiens : ²⁶ sibi qui imperiosus:
 Quem neque pauperies , neque mors , neque ²⁷ vincula
 terrent:

²⁸ Responsare cupidinibus , contemnere honores 85

¹ Quoties in adulterio deprehenderis ! Exclamatio est deplorantis miseriam hominis luxuriosi, et intemperantis. ² Ostendit amantes libidinosos esse stupidiores belluis. ³ Fractis. ⁴ Laqueis, quibus illaqueata fuit, id est, ad eadem pericula denuo revertitur? ⁵ Aliis praesentibus, id est furtificas meas manus poenae metu ab illis cohibeo. ⁶ Cautus, vel mihi sapiens. ⁷ Tolle metum poenae. ⁸ Libera, et iam à poenae metu, et periculis absoluta, et proclivis ad vitium. ⁹ Ad quodvis facinus audendum. ¹⁰ Sumptum est hoc ab equo infraeni. ¹¹ Tune te mihi dominum esse dicis, et non potius conservum, qui me nequior es, et duriorrem servis servitutem? ¹² Pecuniae, libidinis, gloriae, metus, &c. ¹³ Inferior, subiectus, id est, qui servis tot tantisque dominis. ¹⁴ Saepe. Synecd. definiti pro infinito. Virg. Aen. 1. *ò terque quaterque beati*. ¹⁵ Virga Praetoris, qua nos servi percussi à Praetore manumitti solemus: natum autem nomen est vel à servo illo *Vindico*, qui con-

iurationem adolescentum adversus populi Romani libertatem patefecit: vel à *vindicando*, quod *vindicta* servus à Praetore in pristinam, et naturalem libertatem vindicabatur. ¹⁶ Capiti. ¹⁷ Poenae adulterii. ¹⁸ Possit liberare? ¹⁹ Quod aequale sit superioribus. ²⁰ Sive servus sub alio servo ordinario constitutus. ²¹ An conservus tuus sum, an vicarius, an vero utrumque? ²² Vitiis, et furiosae libidini inservis. ²³ Traheris tuorum affectuum, saevissimorum dominorum, arbitrio. ²⁴ Veluti imungulae, quae ex ligno factae, certis nervis sua sponte moventur. Plerique interpretantur hunc locum de turbine vel trocho, quem scuticis solent pueri verberare. ²⁵ Sc. est, si ego servus sum. Concludit ex Stoicorum sententia. ²⁶ Qui sibi suisque affectibus imperat. ²⁷ Carcer perturbat. ²⁸ Fortis ad responsandum, id est, qui pravis suis affectibus, et cupidinibus fortiter resistere possit. Sic Ep. 1. l. 1. *fortunae responsare*.

Fortis, et in seipso totus ¹ teres, atque rotundus;
² Externi ne quid valeat ³ per laeve morari:
 In quem ⁴ manca ruit semper Fortuna. Potesne
⁵ Ex his, ⁶ ut proprium, quid noscere? ⁷ Quinque talenta
⁸ Poscit te mulier, vexat, ⁹ foribusque repulsum 90
¹⁰ Perfundit gelida: rursus vocat. Eripe turpi
 Colla ¹¹ iugo. Liber, liber sum, dic age: ¹² non quis;
¹³ Urget enim ¹⁴ dominus mentem non lenis, et acreis
 Subiectat ¹⁵ lasso stimulos, versatque ¹⁶ negantem.
 Vel cum ¹⁷ Pausiaca torpes, insane, tabella, 95
¹⁸ Qui peccas minus, atque ego? ¹⁹ cum Fulvi, Rutubaeque,
 Aut Placideiani ²⁰ contento poplite miror
 Praelia, ²¹ rubrica picta aut carbone, velut si

¹ Totus aequalis, et perfectus, ut rotundus globus. Alleg. est à Metaph. à figura Mathematica rotunda, quae tota in se collecta, et convoluta propulsat facillime, et optime durissimam quamque impressionem, reliquasque figuras complectitur: quae omnia quadrant apte in liberum, et sapientem, qui undique ita septus ac munitus nulla vi, nulla impressione everti potest. ² Ne quid externum eum commoveat. ³ Per superficiem politam, vel per laeve lignum sive marmor haerere, id est, ne quid possit eum in honestis actionibus impedire. Metaph. Talis describitur vir bonus à Virgilio: *Securus, mundi instar habens, teres atque rotundus, Externae ne quid labis per laevia st-dat.* ⁴ Fracta, et debilis irruit, impetum facit, nihilque omnino potest. Sumptum à bellatoribus. ⁵ Quae dixi. ⁶ Quod possis vere fieri tuum esse, et non potius alienum? ⁷ Tria aureorum millia. ⁸ Pro concubitu. ⁹ Te aedibus eiectum. *Novi ingentium mulierum* (ait Gnatho apud Ter. in Eun. 4. 7.) *nolunt, ubi velis: ubi nolis, cupiunt ultro.* Sic Propert. *Non sic incerto mutantur flamine Syrtes: Nec folia hyberno tam tremefacta Noto: Quam alto feminea non constat foedus in tra: Sive ea causa gravis, sive ea causa levis.* ¹⁰ Aqua gelida perfundit per

risum sc. aut contemptum. ¹¹ Mulieris, id est, te in libertatem vindica. Alleg. est à bestiis iugalibus, quae ut iugo subditae coguntur dominis agricolis servire, non secus noster Poëta subactus servit libidini. ¹² Non potes te liberum dicere qui servis libidini: à *queo, quis, quit.* ¹³ Impellit. ¹⁴ Cupiditas, et libido dominus crudelis. ¹⁵ Tibi defatigato, et properare nolenti acria calcaria subiicit. Alleg. est ab equis sumpta, quos cursu iam defessos, equites interdum calcaribus fodere solent, et velint, nolint, ut currant subigere. ¹⁶ Et libido vexat te recusantem servire. ¹⁷ Tabula sive pictura aliqua à Pausia, insigni pictore, picta, prae admiratione obstupescis. Videtur sumptum à torpedine pisce afficiente homines stupore: qua facultate alios etiam pisces capit, et vorat. Ita herus desiderio picturae obstupet, et attonitus redditur, ut facile pereat illa servitute perturbationum. De Pausia vide Plin. l. 21. c. 2. ¹⁸ Quomodo cum minus peccas, quam ego pecco? ¹⁹ Cum insignium gladiatorum praelia contemplor picta in pariete. ²⁰ Aliquandiu cessante. Gladiatores enim pugnant altero poplite contento, altero leviter inflexo. ²¹ Terra rubri coloris, et minio proxima.

Revera pugnent, feriant; ¹ vitentque moventes
 Arma viri. ² Nequam, et cessator Davus: at ipse 100
 Subtilis ³ veterum iudex, et callidus ⁴ audis.
⁵ Nil ego, si ducor libo fumante: ⁶ tibi ingens
 Virtus atque animus coenis responsat opimis.
⁷ Obsequium ventris mihi ⁸ perniciosius est: cur?
⁹ Tergo plector enim: qui tu ¹⁰ impunitior, illa, 105
¹¹ Quae parvo sumi nequeunt, cum opsonia ¹² captas?
 Nempe ¹³ inamarescunt epulae ¹⁴ sine fine petitae,
¹⁵ Illusque pedes ¹⁶ vitiosum ferre recusant
 Corpus. An hic peccat, ¹⁷ sub noctem qui puer uvam
 Furtiva mutat strigili? ¹⁸ Qui praedia vendit, 110
 Nil servile gulae parens habet? Adde, quod idem
¹⁹ Non horam tecum esse potes, nec otia ²⁰ recte
 Ponere, ²¹ teque ipsum vitas fugitivus, ²² ut erro?

¹ Adversarii ictum declinent.
² Tum dicor à te servus nequam, et piger in expediendis tuis negotiis. ³ Picturarum. ⁴ Diceris, sc. ex tabularum contemplatione.
⁵ Nihil audio, id est, hominem nihili, et nullius pretii me dicis esse, si libo vel placenta adhuc calida delector. ⁶ Animus tuus frugi, et temperans tibi adversatur ac resistit in coenis lautis, id est, tu contemnis coenas opiparas. Ironia est, qua significat, nullam inesse virtutem, et continentiam in hero ad cibos lautiores despicendos. ⁷ Luxuria. ⁸ Quam tibi hero meo. ⁹ Propterea vapulo. ¹⁰ Sc. es, id est, minus puniris quam ego. ¹¹ Quae parvo pretio non possunt emi, et comparari, sed magno constant. ¹² Appetis? ¹³ Non sapiunt, propter variam copiam in ventriculo non concoquantur, sed ructum acidum generant. ¹⁴ Sine modo appetitae. Sic Sat. 2. huius lib. *Patet aper, rhombusque recens, mala copia quando Aegrum sollicitat stomachum.* ¹⁵ Imbecillitate impediti, bono alimento fraudati propter incontinentiam in victu. Translatum videtur à ludis, ubi collusores se invicem decipere saepius videntur. Ita herus colludens cum volupta-

tibus opprimitur tandem, atque tam corpore quam animo, torpore ab omnibus putatur. Al. *illisi*, ad respirationem notandam. ¹⁶ Morbosum, crapula atque cruditate laborans. ¹⁷ An hic puer adeo graviter peccat, qui sub noctem strigilem furto in balneo ablatam pro uva permutat? Strigilium enim usus erat in balneis, palaestris, et gymnasiis ad radendas, et detergendas corporis sordes ex arenis palaestrae collectas, sudores, caputque scalpendum. De his Perpinus Sat. 5. *puer, et strigiles Crispini ad balnea defer.* ¹⁸ Ille vero dominus, sc. gulae serviens, qui integras domos vendit, et gulae consecrat, servile nihil committit? Argumentum à Ministris. ¹⁹ Adeo à mala conscientia scelerum insaniam ageris. Ostendit herum se multo puniri acerbius, ut qui non corpore modo, sed etiam animo laboret. ²⁰ In re seria, et honesta. ²¹ Et ut fugitivus servus, qui animo non revertendi ad dominum fugit, tuos prava affectus evitas, nec resipiscere curas. Meton. est subi. pro adiuncta resipiscencia, quam fugit, et odit. ²² Et ut servus erroneus ac vagabundus, aliquando ad dominum revertens. Al. *et Erro.*

Iam vino ¹ quaerens, iam somno ² fallere curam.

³ Frustra: nam ⁴ comes atra premit, sequiturque fugacem.

115

⁵ Unde mihi lapidem? ⁶ Quorsum est opus? Unde ⁷ sagittas?

⁸ Aut insanit ⁹ homo, ¹⁰ aut versus facit. ¹¹ Ocyus hinc te

Ni rapis, ¹² accedes opera agro nona Sabino.

¹ Cupiens. ² A te abigere sollicitudinem. ³ Solutionem curarum. ⁴ Illa ingrata cura à tergo semper premit. ⁵ Unde mihi lapidem sumam, quo tam nequissimum servum percutiam. Aposiopesis si-ve reticentia est heri irascentis propter servi orationem nimis liberam. ⁶ Quorsum tibi lapide opus est? Sunt verba servi. ⁷ Sc. *sumam*, quibus te perditum nebulonem transfigam? Herus ira incensus sagittas etiam petit. ⁸ Verba sunt

servi. ⁹ Horatius herbus meus. Synecd. gen. ¹⁰ Aut Poëtarum more furit. ¹¹ Nisi quam celerrime hinc è conspectu meo subducis, mit- tam te in agrum Sabinum, sic ut ex servo urbano efficiaris servus rusticus, et urbanus. ¹² Tu ad- iungeris nonus servus operarius ad octo servos nequam tui similes, quos misi in agrum Sabinum. Cic. ad Attic. *Boni viri precibus Clau- dii à causa removentur*, operae comparantur.

SATYRA VIII.

Horatius Fundanum amicum suum interrogat, qualis Nasidieni fuerit coena, cui ipse interfuerat.

¹ UT Nasidieni iuvit te coena beati?

Nam mihi ² quaerenti convivam, ³ dictus heri ⁴ illic

⁵ De medio potare die. ⁶ Sic, ut mihi nunquam

In vita fuerit melius. ⁷ Da, (si ⁸ grave non est)

Quae prima ⁹ iratum ventrem placaverit esca.

3

¹⁰ In primis ¹¹ Lucanus aper ¹² leni fuit Austro

Captus, ut aiebat ¹³ coenae pater: ¹⁴ acria ¹⁵ circum

¹ Quomodo te coena illa divitis Nasidieni delectavit? Sic Od. 1. 1. 1. *Sunt quos curriculo pulverem Olympicum Collegisse iuvat.* ² Cum te mihi convivam domi tuae in- quirerem, te ad coenam vocatu- rus. ³ A domesticis tuis. ⁴ Apud Nasidienum. ⁵ A meridie potare. ⁶ Ita me iuvit ac delectavit (in- quit Fundanius) hesternae illa Na- sidieni coena, ut nulla mihi fue- rit in tota mea vita suavior, ut nunquam liberalius acceptus fue- rim. ⁷ Dic, et narra mihi, o Fun-

dani. Sic Virg. Ecl. 1. *Sed tamen iste Deus qui sit, da, Tityre, no- bis.* Ter. *Nunc quamobrem has par- tes didicerim, paucis dabo, id est, dicam.* ⁸ Molestum tibi. ⁹ Ven- tre latrantem, et stomachum fa- melicum, et morae impatientem primo omnium sedaverit. ¹⁰ Fer- culis. ¹¹ In Lucania captus. ¹² Le- niter stante, unde caro eius reddi- ta sit tenerior. ¹³ Praefectus, et rex convivii, sc. Nasidienus. Syn-ecd. gen. ¹⁴ Aceto condita. ¹⁵ Aprum.

Ff

Ra-

Rapula, lactucae, ¹ radices; qualia ² lassum
³ Pervellunt stomachum, ⁴ Si ser, alec, ⁵ faecula Coa.
⁶ His ubi sublatis, ⁷ puer alte cinctus ⁸ acernam 10
⁹ Gausape purpureo mensam pertersit, et alter
¹⁰ Sublegit quodcumque iaceret ¹¹ inutile, quodque
Posset ¹² coenantes offendere: ¹³ ut Attica virgo
¹⁴ Cum sacris Cereris, ¹⁵ procedit fuscus ¹⁶ Hydaspes,
¹⁷ Caecuba vina ferens: ¹⁸ Alchon, Chium maris experts.
¹⁹ Hic herus, Albanum, Maecenas, sive Falernum 15
Te magis ²⁰ appositis delectat, habemus utrumque.
²¹ Divitias miseras! ²² Sed quis coenantibus una,
Fundani, pulcre fuerit tibi, nosse laboro.
²³ Summus ego, et prope me ²⁴ Viscus Thurinus, et ²⁵ infra 20
(Si memini) ²⁶ Varius: ²⁷ cum Servilio Balatrone
Vibidius: quos Maecenas adduxerat ²⁸ umbras,

1 Raphani. Synecd. gen. 2 Languentem, et nauseantem. 3 Provocant, exacuunt, et appetitum irritant. 4 Radix herbae dulcis, genus pastinacae: Hisp. *La raíz de la Chirivía* appellant: cuius radix stomachum excitat, fastidium absterget. 5 Condimentum est, quod purum profluit ex crassiori sedimento vini Coi. 6 Primo ferculo cum suis fundamentis. 7 Servus ad ministrandum expeditus *εὐχόμενος*. Hisp. *Aldas en cinta*. 8 Ex acere arbore factam: quae erat citrea inferior. 9 Panno sive mantili villosa. Dicitur hic *gausapes*, haec *gausapa*, hoc *gausape*, et *gausapum*: unde plurale *gausapa*. 10 Alter puer collegit, et sustulit. 11 Sordidum in mensa. 12 Coenantibus afferre fastidia. 13 Velut canistrifera virgo caute succedit, ne, quod pessimi ominis loco habetur, cadat. Synecd. gen. Vide Sat. 3. l. 1. 14 Quae in sportula in capite gestat. 15 Lente, et pederentim. 16 Nasidieni puer formosus. 17 Campana. 18 Alter puerorum Nasidieni adfert vinum Chium ficticium, id est, non ex Chio insula, et mari Romam advectum, sed in

Italia natum. 19 Tum vero herus noster convivii Nasidienus, et convivor dixit Maecenati, &c. Synecd. gen. Accessus est ad Prosopopoeiam Nasidieni excusationis causa. 20 Si vinum Albanum vel Falernum tibi magis placet, quam vina, quae sunt apposita. 21 O miseras divitias (inquit Horatius) quae possessorem suum efficiunt miserum. Meton. effec. Exclamatio est Poetae deridentis convivatorem misere divitem, qui divitiis suis apposite nesciat uti. 22 Sed quibus cum aliis convivis tam iucunde, et laute coenatus fueris, scire desidero. 23 Ego Fundanus in summo lecto primus eram. 24 Poeta ex Thurio, Calabriae oppido, oriundus discumbebat. 25 Viscum. 26 Amicus tuus doctissimus. 27 Vibidius, et Servilius Balatro in imo lecto discumbebant. 28 Convivas à Nasidieno non vocatos, sed Maecenatem, qui vocatus erat, et in medio lecto, et tamquam honorariore medio loco discumbebat, sequutos. Metaph. est à corporibus, quibus umbra indissoluite adhaeret, ad notandam comitum epularium adiunctionem. Sic Ep. 5. l. 1. *locus est et pluribus umbris*.

Nomentanus erat ¹ super ipsum, Porcius infra,
² Ridiculus totas simul absorbere placentas.
³ Nomentanus ad hoc, qui, si quid forte lateret, 25
 Indice monstraret digito: nam caetera ⁴ turba,
⁵ Nos, inquam, ⁶ coenamus aves, conchylia, pisces,
 Longe dissimilem noto ⁷ celantia succum:
 Ut vel continuo ⁸ patuit, cum ⁹ passeris, atque
¹⁰ Ingustata mihi ¹¹ porrexerit ¹² ilia Rhombi. 30
 Post hoc me ¹³ docuit ¹⁴ melimela rubere, minorem
¹⁵ Ad Lunam delecta. ¹⁶ Quid hoc intersit, ¹⁷ ab ipso
 Audieris melius. Tum ¹⁸ Vibidius ¹⁹ Balatroni,
²⁰ Nos, nisi ²¹ damnose bibimus, moriemur inulti:
 Et calices poscunt ²² maiores: ²³ vertere pallor 35
²⁴ Tum ²⁵ parochi faciem, nil sic metuentis, ²⁶ ut acres
 Potores: vel quod ²⁷ maledicunt liberius, vel
²⁸ Fervida quod subtile ²⁹ exsurdant vina palatum.

¹ Maecenatem. Alii referunt ad Nasidienum. ² Qui ideo sive in hoc erit ridiculus, quod unico haustu totas placentas devoraret, et deglutiret. ³ Nomentanus, insignis belluo, ad hoc munus aut officium à Nasidieno vocatus, vel à Maecenate ductus erat, ut, si quid forte laucioris opsonii à convivis non observaretur, illud tamquam rei culinariae peritissimum aliis digito commendaret. ⁴ Convivarum. ⁵ Ego Fundanius, Maecenas, et reliqui, et huiusmodi delictiarum rudes. ⁶ Comedimus. ⁷ Quae in se continebant saporem longe alium, et longe meliorem, quam vulgo cognitus, et usitatus est. ⁸ Compertum est mihi. ⁹ Piscis plani. ¹⁰ Nunquam antea à me gustata. ¹¹ Nasidienus rex convivii comedenda apposuerit. ¹² Intestina. ¹³ Nasidienus. ¹⁴ Mala Cydonia mellei saporis rubefacere magisque rubicunda esse. ¹⁵ Si delecta sint luna adhuc minore existente, et decrescente. ¹⁶ Quid autem hoc referat, quantumque discriminis sit inter melimela, crescente vel decrescente luna, col-

lecta. ¹⁷ Nasidieno, qui me docuit, recrius disces. ¹⁸ Vanitate, et subtilitate hospitis Nasidieni offensus. Apparatus est ad Protopoeiam Vibidii, exhortantis sodales ad computationem copiosiorum. ¹⁹ Dixit. ²⁰ Nos hasce convivoris subtilitates, qui nos verborum subtilitatibus pascere velle videtur, vindicare non poterimus. ²¹ Nisi ita strenue potamus, ut cum convivoris damno coniunctum sit. ²² Ut largius bibant. ²³ Timor mutare coepit. ²⁴ Cum largius potare incipiunt. ²⁵ Nasidieni convivoris, qui coenam praebebat, id est, tum coepit Nasidienus pallere. ²⁶ Quam acres potores, qui largiter, et supra modum bibunt. ²⁷ Ne forte, et sic suam avaritiam laxarent. ²⁸ Fortia. ²⁹ Hebetant, stupidum reddunt, ita ut omnia vina apposita, quantumvis optima, reprehenderent. Metaph. ab aurium sensu sive à sonis, qui, cum fractiones sunt, et tumultuosiores, obtundunt aures, ad gustatum sive saporis, quorum crapula hebetat gustatum, et vim eius.

¹ Invertunt Aliphanis vinaria tota
 Vibidius Balatroque, sequutis omnibus ² iinis: 40
³ Convivae lecti nihilum nocuere lagenis.
⁴ Affertur ⁵ squillas inter muraena ⁶ natanteis
 In patina ⁷ porrecta: ⁸ sub hoc herus, ⁹ Haec gravida, inquit,
 Capta est, deterior ¹⁰ post partum carne futura.
¹¹ His mistum ius est oleo, ¹² quod prima ¹³ Venafri 45
¹⁴ Pressit ¹⁵ cella, ¹⁶ garo de succis ¹⁷ piscis Iberi,
 Vino quinquenni, verum citra mare ¹⁸ nato,
¹⁹ Dum coquitur: (²⁰ cocto Chium sic convenit, ut non
 Hoc magis ²¹ ullum aliud) ²² pipere albo, non sine aceto,
²³ Quod Methymnaeam ²⁴ vitio mutaverat ²⁵ uvam. 50
 Erucas virides, inulas ego primus amaras
 Monstravi ²⁶ incoquere, illutos ²⁷ Curtillus echinos,

¹ Vibidius, et Balatro evacuant sive exhauriunt, ita ut os inversum terram tangeret, totas lagenas, et vini vascula poculis Aliphanis, id est, poculis maioribus factis in *Aliphe*, oppido Samnii. ² Convivae omnes, qui accumbabant in iinis lectorum partibus strenue illorum duorum exemplum sequuti sunt, et strenue potarunt. ³ Convivae in medio aut summo lecto discumbentes, id est, electi, et honoratiores, sc. Maecenas, Viscus, Turinus, Varius, ego Fundanius, modeste biberunt. *Lecti* ergo *convivae* opponuntur *umbris*, sc. Vibidio, Balatroni, et Nomentano, qui à Maecenate ad facerías erant adducti. ⁴ Per ministrum. ⁵ Pisces. ⁶ In iusculo. ⁷ Procera, in patina exposita, elixa sc. ⁸ Circiter hoc tempus, cum muraena esset allata, et apposita, Nasidienus, convivii dominus, inquit, &c. Rursus Nasidieni Prosopopoeia interponitur ad commendationem epularum. ⁹ Muraena. ¹⁰ Cuius caro deterior futura erat, si capta esset postquam peperisset. ¹¹ His piscibus sive squillis ius additum est, nempe oleo, garo, vino quinquenni, pipere albo, et aceto. Describit enim ius à Nasidieno excogitatum, quemadmodum et Catius ius suum ante des-

cripsit. Sat. 4. ¹² Quod ex olivis Venafranum primum est expressum. ¹³ In oppido Samnii, unde optimum oleum provenit. ¹⁴ Expressit. ¹⁵ Olearum pressura. In *prima* potest esse Metaph. à principatu ad significandam olei excellentiam, et bonitatem: et in *cella* Synecd. gen. pro cella olearia. ¹⁶ Mistum etiam cum liquamine aut muria, et scombris confecta. ¹⁷ Scombris. Synecd. gen. ¹⁸ Italico, et non aliunde navibus advecto. ¹⁹ Tale enim Italicum vinum iuri adhibendum est, dum coquitur. ²⁰ Iuri cocto vinum Chium adeo aptum est. ²¹ Vinum illi conveniat. ²² Mistum denique erat cum albo pipere, et aceto. ²³ Quod suo acore corruperat vinum factum in *Methymna*, Lesbi oppido. ²⁴ Synecd. gen. ²⁵ Uvas, et racemos Lesbios. Synecd. gen. et hos per Meton. mat. pro vinis inde expressis. ²⁶ Ego Nasidienus primus omnium monstravi, ac docui incoquere in illo iure, quod descripsi. ²⁷ Curtillus (unus ex hoc genere Epicureorum) monstravit sive docuit incoquere echinos non maceratos (id est, non muriam ex eis factam) sed echinos integros in hoc iure, nempe è vino Chio, pipere albo, aceto Methymnaeo.

¹ Ut melius muria, quam testa marina ² remittat.
³ Interea suspensa graves aulaea ruinas
 In patinam fecere, ⁴ trahentia ⁵ pulveris atris,
 Quantum non Aquilo ⁶ Campanis excitat agris.
⁷ Non maius veriti, postquam nihil esse pericli
 Sensimus, ⁸ erigimur; ⁹ Rufus, ¹⁰ posito capite, ut si
 Filius ¹¹ immaturus obisset, ¹² flere, quis esset
¹³ Finis, ni ¹⁴ sapiens sic Nomentanus ¹⁵ amicum 60
¹⁶ Tolleret? Heu Fortuna, quis est ¹⁷ crudelior ¹⁸ in nos
 Te ¹⁹ Deus? ²⁰ ut semper gaudes illudere rebus
 Humanis! Varius mappa ²¹ compescere risum
 Vix poterat. Balatro ²² suspendens omnia naso,
²³ Haec est conditio vivendi, aiebat, ²⁴ eoque 65
²⁵ Responsura tuo nunquam est par ²⁶ fama ²⁷ labori.
²⁸ Tene, ut ego ²⁹ accipiar laute, torquerier omni
 Sollicitudine districtum? ³⁰ Ne panis adustus,
 Ne male conditum ius ³¹ apponatur? Ut omnes
 Praecincti recte pueri, ³² comptique ³³ ministrent? 70

¹ Utpote sapidius quam in illa muria, Romam allata Graeca testa.
² Ad nos Romanos. ³ Dum Nasidienus nos retinet commemoratione sui iuris, et condimenti, tapers, suspensi in cameris triclinii supra mensam, magno impetu in patinam murenæ deciderunt. Hoc casu deposita est Prosopopoeia Nasidieni: ideoque Fundanius narrationem resumit. ⁴ Secum. ⁵ Sc. tantum. ⁶ In agris Campaniae. ⁷ Nos convivae maius periculum, graviorem casum timebamus, sc. domus aut tecti ruinam veriti sumus. ⁸ Liberamur à metu, et corpus erigimus, quod metu, in lectos reclinaveramus. ⁹ Nasidienus convivor, coenae pater. ¹⁰ Demisso, in humum deiecto, et ita moestus. ¹¹ Aetate ad mortem immatura, id est, intempestiva morte obiisset. Translatio à fructibus non maturis. ¹² Sc. coepit, aut flebat. ¹³ Flendi fuisset. ¹⁴ Tanquam vir sapiens. Duplex est personae inductio, ubi primum Nomentanus facete irridet Rufum: deinde Balatro idem facit, sed pluribus. ¹⁵

Nasidienum moestum. ¹⁶ Consolaretur ac sublevaret. ¹⁷ Qui Nasidienum tanto damno immerito affeceris. ¹⁸ Inter. ¹⁹ Apparet ex hoc loco, veteres Philosophos tribuisse Diis sexum utrumque, vel illos participes fuisse utriusque sexus. Nam hic ex *Deus* intelligitur Fortuna. ²⁰ Quam te iuvat res hominum illudere, iisque insultare! Sic supra Sat. 6. ut *tu Semper eris derisor ad omnes*! ²¹ Prae vanitate utriusque. ²² Omnia irridens. Sic Sat. 6. l. i. naso suspendis *adunco Ignotos*. ²³ Hac lege nati sunt homines, ut mala sint vicina bonis, ut prosperis adversa non desint. ²⁴ Ideoque. ²⁵ Ut quam fortunae iniquitate nunquam consequeris. ²⁶ Gloria. ²⁷ Tuæ in coenis apparandis industriae. Alloquitur Nasidienum convivatorem. ²⁸ Tene oportet meo nomine angī, et cruciari? ²⁹ Excipiar apud te. Virg. Aen. 3. *Illos porticibus Rex accipiebat in amplis*. ³⁰ Haec fortasse peccata fuerunt à Nasidieno, quae urbane reprehendit Balatro. ³¹ Nobis. ³² Exornati. ³³ Nobis.

Adde hos praeterea casus : aulaea ruant si,
¹ Ut modo : si patinam pede lapsus frangat ² agaso.
 Sed convivatoris (³ uti ducis) ⁴ ingenium res
 Adversae ⁵ nudare solent , ⁶ celare secundae.
⁷ Nasidienus ad haec : Tibi Dii , quaecumque ⁸ preceris , 75
 Commoda dent , ita vir bonus es , convivaque ⁹ comis.
¹⁰ Et soleas poscit . ¹¹ Tum in lecto quoque videres
 Stridere secretâ divisos aure susurros.
 Nullos ¹² his mallem ludos spectasse : sed illa
¹³ Redde , age , ¹⁴ quae deinceps risisti . Vibidius dum 80
 Quaerit de ¹⁵ pueris , num sit quoque ¹⁶ fracta lagena ,
 Quod sibi poscenti non dentur pocula ; dumque
¹⁷ Ridetur fictis rerum , Balatrone ¹⁸ secundo ,
¹⁹ Nasidiene redis ²⁰ mutatae frontis , ut arte
 Emendaturus ²¹ fortunam : deinde ²² sequuti 85
²³ Mazonomo pueri magno ²⁴ discerpta ferentes
 Membra gruvis , ²⁵ sparsi sale multo , non sine farre ,
 Pinguibus et ficis ²⁶ pastum iecur anseris albi ,

¹ Experti sumus. ² Minister quispiam rudis , et ineptus tanquam asinorum custos. ³ Quemadmodum Imperatores. ⁴ Prudentiam ⁵ De larare. Metaph. à corpore, quod ut spoliatum patet oculis omnium , sic natura hominis, et ingenium bono vel malo rerum successu arguitur. ⁶ Abscondere. ⁷ Balatroni respondens ait. Inducitur tertio Nasidienus. ⁸ Optes: ὁσα ἐν ἔχασ. ⁹ Urbanus, πότρυμλος facetus. ¹⁰ Quibus in triclinio utimur, Solea, quod pedis sola subicitur sic dicta, id omne calceamenti genus significat, quo plantarum calces tantum infimae teguntur: quales ferme Graecorum crepidae. Fuerunt ergo soleae domesticae; quas tamen accubitori in convivio deponere, et à mensa discessuri iterum sumere solebant, idque munditiae causa. ¹¹ Cum Nasidienus abiisset, in unoquoque lecto videre licebat convivas insurrantes aliquid ridiculi in au-

rein sodalis sui, dum terni in singulis lectis non communiter, sed separatim consusurrant, quaerentes quidnam sibi velit surgens, et ridentes. ¹² Quam hos. Horatius loquitur. ¹³ Renntia, refer mihi, ὦ Fundani. Translatio est: nam reddere is proprie dicitur, cui datum est, vel qui eripuit, aut abstulit. ¹⁴ Quae praeterea videris digna risu. ¹⁵ Administrantibus. ¹⁶ Casu aulaeorum. ¹⁷ Ab omnibus convivis irridetur propter fictam, et simulatam, id est, falsam epularum, et condimentorum laudationem, quae tali commendatione indignissima. ¹⁸ Imitante, et approbante. ¹⁹ Apostrophe est, ubi Vibidius sermonem avertit ad Nasidienum. ²⁰ Hilarior. ²¹ Ut-pote singulari opsoniorum artificio fortunae iniquitatem, sc. aulaeorum casum, emendaturus. ²² Sunt Nasidienum. ²³ In magna lance. ²⁴ Male assata, bene combusta. ²⁵ Conspersi, aspersi. ²⁶ Saginatum.

Et leporum ¹ avulsos, ² ut multo suavius, armos,
 Quam si cum lumbis quis ³ edit: tum pectore adusto 90
 Vidimus et merulas ⁴ poni, et sine clune palumbes.
⁵ Suaves res, si non causas narraret ⁶ earum, et
 Naturas ⁷ dominus; ⁸ quem nos sic fugimus ⁹ uli,
 Ut nihil omnino gustaremus, velut ¹⁰ illis
¹¹ Canidia ¹² afflasset, peior ¹³ serpentibus Afris. 95

¹ A reliquo corpore separatos.
² Ut quod multo delicatius est.
³ Comedat. ⁴ Nobis apponi. ⁵
 Existentes lautitiae non contem-
 nendae. Hunc etiam in modum de
 Anate scribit Mart. *Tota tibi po-
 netur anas, sed pectore tantum Et
 cervice sapit; caetera redde eoquo.*
⁶ Rerum, id est causas naturales
 nobis narrasset, cur partes essent
 totis saepe, et integris corporibus,
 aut aliae aliis praeferendae. ⁷ Con-

vivii, sc. Nasidienus. Synecd. gen.
⁸ Nasidienum. ⁹ Garrulitatem eius.
 Intelligendum est de lectis convi-
 vis solum: umbrae enim largio-
 ribus poculis convivatoris sordes
 ultae fuerant. ¹⁰ Cibis. ¹¹ Mu-
 lier venefica. Synecd. gen. ¹² Illos
 cibos venenato suo spiritu vene-
 natos, et mortiferos reddidisset.
¹³ Serpentibus Africanis, quorum
 afflatu cibi salutare redduntur
 venenati, et mortiferi.

Q. HORATII FLACCI EPISTOLARUM LIBER PRIMUS.

Epist. I.

AD MAECENATEM.

Se Iudicia sua studia missa facere dicit, et ea, quae ad virtutem ducunt amplecti: sic tamen ut in nullius Magistri verba luret. Huiusmodi autem esse haec studia, ut nemo sit, qui non illis excoli possit, si modo patientem aurem commodet. Tandem pravum hominum iudicium, virtutem opibus, et honoribus postponentium, et quae corporis sunt, non quae sunt animi curantium, reprehendit.

Prima¹ dicte mihi, ² summa² dicende ⁴ Camoena,
⁵ Spectatum satis, et donatum iam ⁶ rude, quaeris,
Maecenas, iterum antiquo me includere ⁷ ludo.

¹ O Maecenas, qui primis carminibus, et in principio Odarum, et Satyrarum mearum à me celebratus es. ² Polyporon. ³ Ultima. ut Od. 28. 1. 3. Summo carmine, quae Cnldon, Fulgentesque tenes Cycladas. ⁴ Musa, id est, hoc ultimo meo carmine, et opere meo Epistolarum celebrandus es. Meton. effc. id est, inventricis pro inventis versibus à Musa: ac praeterea Synecd. sing. pro plur. Camoenae, et Musae carminum inventrices. ⁵ In theatro urbis Romanae, et à populo cognitum, et probatum *δοκιμασθαι*. Translatio ab histrionibus, et gladiatoribus. ⁶ Et iam tamquam seniore, et emeritum gladiatorem aut militem virga palmea donatum, et demissum, id est, quem aetas à scribendi munere liberavit. Pulcherrima ab arena Metaphora ostendit, sibi quoque ab amatoris palaestra quiescendum

esse: daturus iam operam Philosophiae. *Rudis* virga est impolita ad quoscumque usus: sed praecipue scipio seu baculus ille, quo gladiatores donati, à gladiatura cessabant. Cic. Philip. 2. *Tam bonus gladiator rudem tam cito accepisti?* ⁷ Ad antiquum lyrae studium, ad carmina amatoria revocare studes, conaris. Metaph. sumpta à gladiatoribus: ac praeterea Synecd. gen. pro ludo gladiatorio, qui etiam significatur per Meton. armorum fixorum. Sic de Arte: *Aemillum circa ludum*. Aiunt gladiatorias familias ludis includi solitas: hinc fuit ludus Aemilius, ludus Mantuanus, ludus Gallicus. Fuit quoque *ludus Bestiariorum*, qui damnati cum bestiis pugnabant. Postea educebantur gladiatores, qui tendebant confidenti, et obfirmato animo ad antagonistas suos aut morti dandum, aut simile in se admitendum.

¹ Non

¹ Non eadem est aetas, ² non mens. ³ Veianius, armis
⁴ Herculis ad postem fixis, ⁵ laret abditus agro,
⁶ Ne populum extrema toties ⁷ exoret ⁸ arena.
⁹ Est, mihi ¹⁰ purgatam crebro qui ¹¹ personet aurem:
¹² Solve senescentem ¹³ mature sanus equum, ne
Peccet ¹⁴ ad extremum ridendus, ¹⁵ et ilia ducat.
¹⁶ Nunc itaque et ¹⁷ versus, et caetera ¹⁸ ludrica ¹⁹ pono: 10
²⁰ Quid verum atque ²¹ decens, curo et rogo, ²² et
omnis in hoc sum:

¹ Sed alia, quae alios mores postulat. ² Non eadem sententia, et voluntas, idem studium, quod olim, cum illa mihi arriderent; nec amplius mihi placent seni, quae olim iuveni. Anaphora. ³ Gladiator. ⁴ Scuto suo, gladio, et reliquis armis, ex more Herculi dedicatis, et in eius templo posti affixis. Qui enim artem aliquam desinebant, eius instrumenta Diis suspendebant: sacrabant autem iis maxime, qui artis praesides haberentur. Virg. Ecl. 7. *Hic arguta sacra pendebit fistula pluu.* In postem est Synecd. part. pro aede Herculi sacra. ⁵ Otiosam, et tranquillam in agro vitam agens secure delirescit, neque amplius ad publicos ludos prodit. ⁶ Ne à pari suo victus, et iam iam enecandus, à populo, in theatro sedente, supplex salutem petat. ⁷ Al. *exornet*, id est, ludo decoret: gladiatores enim dabantur populo: ex quo munus gladiatorium. ⁸ Ab extrema parte arenae, id est, in extremo loco theatri, in quo decertabant. Meton. adi. sc. contenti pro re continente. *Arena* enim interdum sumitur pro loco, in quo pugnabant gladiatores, quod locus ille arena soleret esse conspersus, ne vel pugnantes foedarentur cruore occisorum, vel cruor sparsus spectantibus esset horrore, praesertim in gladiatorum dimicatione. Mart. *nec cepit arena nocentes*, id est, delatores, qui in theatro puniebantur. Hinc, *In arenam descendere*. Hisp. *Al campo*. Hinc *Arenarii* dicti sunt gladiatores. ⁹ Est mihi Horatio fidelis admonitor, actionum sc. mearum praefectus

animus, et ratio, *vel*, conscientiae stimulus. 10 A pravis opinionibus, id est, apertam, attentam, et acute audientem. Metaph. Nam ut nitidissimum, et purgatissimum est quidquid, ita ad suum munus optime affectum videtur. Plaut. *Purgatis ambo damus tibi operam aurlibus*. Hic autem versus habet apparatus ad Prosopopoeiam tacitae admonitionis per Allegoriam è ludis Circensibus septies equo decurrendis: quibus est persimilis Poëta, et Poëtici studii contentio acris. 11 Sonet per aurem, et me hoc modo compellet. 12 Seiunge à curru, et à certamine remove. 13 Opportune sapiens. 14 Sub finem curulis certaminis vincatur. 15 Et ne aegre spiritum ducat, spiritus difficultate laboret, id est, ne iuvenilis aetatis gloriam, in Lyricorum amatoriorumque certaminum studio, et stadio partam, senex importunus, et ineptus obscures atque contamine, tuaeque stultitiae veniam postea ab aliis efflagitare cogaris. 16 Tantus senex cum sim, et iuvenilibus parum aptus. 17 Lyricos. 18 Amatoria, et iocosa. Alleg. est è duplicis Synecd. gen. pro Odis, et Satyris de amoribus, et cavillationibus salsis. 19 Depono, et relinquo. 20 *Verum* quaerere ad eam Philosophiae partem spectat, quae in contemplatione ac rerum cognitione consistit: *decens* vero ad eam, quae de moribus est, et de officiis tractat, ac tota in actione versatur. 21 Conveniens, honestum, decorum sit. 22 Et totus in hac inquisitione veri, et boni occupor.

Con-

¹ Condo, et compono, quae mox ² depromere possim.
³ Ac ne forte roges ⁴ quo me duce, ⁵ quo Lare tuter:
Nullius ⁶ addictus ⁷ iurare in verba ⁸ magistri,
⁹ Quo me cumque rapit ¹⁰ tempestas, deferor hospes. 15
¹¹ Nunc agilis fio, ¹² et ¹⁰ mersor civilibus ¹⁰ undis,
¹³ Virtutis verae custos, ¹⁴ rigidusque satelles:
Nunc in ¹⁵ Aristippi ¹⁶ furtim praecepta ¹⁷ relabor;

1 In animo recondo, et colligo, et in ordinem digero illa. Alleg. sumpta ab agricolis, qui tempestive demessas fruges ibi recondunt, unde, quasi è thesauro, illas postea depromant utendas: quales fructus sunt praecepta, et instituta Philosophiae moralis, et civilis, et quae se Poëta dicit studiose congerere, et conscribere ad honestae vitae cultum. 2 Quae suo tempore depromam ad usum meum, tam dicto, quam facto. 3 Ac ne forte, o Maecenas, me roges, quam potissimum Philosophorum sectam sequar. Procatalepsis est, qua Maecenatem percontatorem occupat de genere Philosophicae familiae. 4 Quo principe Philosophandi, quo Philosopho auctore utar. 5 Et qua familia Philosophantium in tanta opinionum de summo bono varietate me tutum ac securum praestem, atque beatum deputem, Stoicorum, Academicorum, Peripateticorum, an Epicureorum sententiis me addixerim. Metaph. est à privatis aedibus ad certam scholam vel ductum Philosophi designandum: ut enim *lar* in singulari pro privata domo, et familia, et ipsius praeside ac custode sumitur: ita *μεταφορικῶς* pro ludo ac schola: in plurali vero significat Penates, et Genios singulorum hominum praesides, et Deos patrios, id est, familiae, et generis. 6 Ego obligatus nullius magistri, velut militiae ducis, dictatis assentiri, deferor, &c. Sumptum videtur à licitatoribus, et venditoribus, qui mercem quamlibet aestimatam emptori dicant, et offerunt accipiendam, ac praecipue mancipium,

ut significet destinatum, devotum, deditum, obstrictum in posterum emptori: nisi malis referre ad tria illà fastorum verba, *do, dico, addico*, à Praetore prolata. 7 Sumptum est à militari sacramento, quo se milites obligant causam sui principis, et imperatoris fortiter fideliterque defensuros, et traductum ad leges iureiurando sancientas, ad placita Philosophorum approbanda, et tuenda. 8 Philosophi. Synecd. gen. 9 Quocumque me, tamquam nautam, in hoc vasto Philosophiae pelago ventus rapit, id est, pro ratione temporum, eo tamquam hospes impellor, et hanc, vel illam disciplinam sequor ac probo. 10 *Tempestas, undis, mersari* habent Allegoriam è perpeuis Metaphoris à nautis, ad significantas ingentes molestias, quae vorandae sunt gubernatoribus rerump. si velint esse severi satellites, et administri virtutis, vindices, et oppressores omnis improbitatis, et sceleris, quales fuerunt Stoici, translate hic appellati verae virtutis custodes, ac rigidi satellites in vitia quaevis aequaliter vindicanda, quales erant stipatores corporum, et lictores Praetoriani olim vocati. 11 Aliquando fio ad agendum promptus, practicus, ut Peripateticus. 12 Et civilium negotiorum turbis implicor, id est, in Reip. administratione exerceor. 13 Aliquando fio Stoicus, summum bonum in virtute ponens. 14 Aequaliter omnia peccata puniens: *rigidus* ergo, id est, durus, et inexorabilis. Sic C. Manlius dicitur adinistrer, et *satelles* audaciae Catillinae. 15 Qui summum bonum in voluntate posuit. 16 Clanculum. 17 Deficio.

Et ¹ mihi res, non me rebus, ² submittere ³ conor.
⁴ Ut nox longa, ⁵ quibus mentitur amica, diesque 20
⁶ Longa videtur ⁷ opus debentibus; ut ⁸ piger annus
⁹ Pupillis, quos ¹⁰ dura ¹¹ premit custodia ¹² matrum:
Sic ¹³ mihi tarda ¹⁴ fluunt ingrataque tempora, quae ¹⁵ spem
¹⁶ Consiliumque morantur ¹⁷ agendi gnaviter id, quod
¹⁸ Aequae pauperibus prodest, locupletibus aequae, 15
Aequae ¹⁹ neglectum pueris senibusque nocebit.
²⁰ Restat, ut hic ego me ipse regam solerque ²¹ elementis.
²² Non possis ²³ oculo quantum contendere ²⁴ Lynceus;
Non tamen idcirco contemnas ²⁵ lippus ²⁶ inungi:
Nec, quia desperes ²⁷ invicti membra Clyconis, 30
Nodosa corpus ²⁸ nolis prohibere chiragra.

¹ Meae commoditati. ² Subiicere conor. ³ Academicus ergo. ⁴ Ex amoris desiderio iis iuvenibus videtur. Similitudo sumpta ab amantibus, &c. Sic Hero Leandro: *Longa mora est nobis omnis, quae gaudia differt.* Animus enim amantis solet esse impatientissimus morae quamvis brevissimae, sicut ex Act. 2. Sc. 1. Heaut. Ter. cognoscitur de Clinia moram Antiphilae impatienter ferente. ⁵ Quibus promissa non servat, et quos fallit non veniens. ⁶ Ob diurnos sudores, et aerumnas. ⁷ Operariis, qui pro constituta mercede laborant. *Hisp. Oficiales asalariades, Jornaleros.* ⁸ Tardus videtur, eo quod nihil magis desiderant, quam pubertatis annos attingere, suoque iure postea vivere, et genio indulgere. ⁹ Pueris, parentibus orbatis, et impuberibus, qui tutoribus indigent ad conservationem sui rerumque suarum. ¹⁰ Anxia cura, ne corrumpantur. ¹¹ Inhibet. ¹² Novercarum. *Synecd.* ¹³ Horatio. ¹⁴ Longissima videntur. *Metaph.* est partim ab animali tardigrado, partim ab aquis tarde fluentibus, et quasi stagnantibus: quae tarditas reddit ingrata tempora studioso, quae minime sunt accepta propter impedimenta intervenientia. ¹⁵ In Philosophiae studiis, et animi tran-

quillitate vivendi. ¹⁶ Et propositum meum de meliori vitae conditione capessenda retardant ¹⁷ Exercendi. ¹⁸ *E.* analepsis est eiusdem vocis, et soni in principio, et fine: ac rursus secundo aequae, et tertio fit Epanodos, id est, regressio ad eundem sonum. ¹⁹ Contemptum. ²⁰ Quoniam autem iniquitate temporum impeditus, altiores in Philosophia progressus facere non potuerim, relinquitur mihi saltem, &c. ²¹ Philosophiae Moralis initiis. *Metaph.* à primordiis universitatis, ac rerum principiiis ad rudimenta disciplinarum indicanda. ²² Quamvis non possit aliquis tam acute videre, quam Lynceus. ²³ Oculis. *Synecd. sing.* ²⁴ Qui per parietem videre, et novissimam primamque Lunam eodem die intueri, et solventem Carthagine classem, è Libycana specula per tot miliaria, numerumque navium notare potuit, eaque, quae apud inferos agerentur, videre. ²⁵ Si lippus sis, et oculorum vitio labores. ²⁶ A medico collyriis, oculorum unguentis. ²⁷ Quod robusti illius pugilis Glyconis membrorum robur non possis consequi. ²⁸ Nec velle debes à corpore tuo per salutaria medicamenta chiragram, in articulis digitorum insidentem, arcere.

Est quodam prodire tenus , si non datur ultra.
 2 Fervet avaritia , miseroque 3 cupidine 4 pectus?
 5 Sunt verba et voces , quibus hunc 6 lenire dolorem
 Possis , et magnam morbi deponere partem.
 7 Laudis amore tumes ? sunt certa 8 piacula , quae te
 9 Ter pure lecto poterunt 10 recreare 11 libello.
 12 Invidus , iracundus , 13 iners , vinosus , amator;
 Nemo adeo 14 ferus est , ut non 15 mitescere possit,

1 Licet aliquo usque producere, et qualiacumque Philosophiae principia sibi comparare: si non licet ultra ire, et longius aliquanto procedere, et perfecta habere. Alleg. est à viatoribus, qui, cum ad locum propositum pervenire non uno die possunt, bona tamen itineris parte confecta, contenti vires reparant, et alternis quiescunt: sic Philosophiae studiosi ubi aliquem in hac progressum fecerunt, in hoc acquiescunt, eoque fruuntur libenter. 2 Si animus ardet, inflammatur. Metaph. est à fervore aquae, cuius vim affectio illa, dum in animis hominum tantum suscitatur commotionis, ut nullis rationibus sedari possit, plane exprimit. Cic. pro Quinct. *fervet avaritia*. Enumerat Poëta vitia, quibus implicitus animus humanus, dicitur solari se, quando legendis Philosophis audiendisque sedulo enititur ad virtutem. 3 Postest esse duplex modus Metonymiae: prior, qui ex efficiente docet significari effectam opum cupiditatem: alter contra, qui ex effecto significat efficientem, ut Cupido, qui habetur Deus, et auctor cupiditatum, sumatur pro ipsis cupiditatibus; et *misere* dicatur, quod miseros efficiat sic affectos, cum eripit libertatem, pro qua magnanimis viris omnis debet esse contentio. 4 Meton. subi. pro corde illic contento. 5 Sunt certa Philosophorum praecepta, et dicta. E geminata Synecdoche fit Allegoria. Verba enim, et voces sunt partes integrae orationis, è quibus constant sententiae, et ex

his oratio. 6 Mitigare hunc dolorem animi, qui curis augendae quidem rei plurimis, amittendae vero metu maximo conficitur. Videntur ἀλλυγορικός sumenda à corpore male affecto ad animi pravas perturbationes notandas, quae à Philosopho praeceptis, tamquam à Chirurgo foementis, leniuntur. 7 Si ambitiosus es, φιλοτιμος. Sumptum est etiam à corpore, quod proprie veneno, aqua intercute, flatu, et humoribus turget, ad animum pravis affectionibus turbatum, et tumentem. 8 Sacrificia, vel remedia, et medicamenta purgantia, id est, Philosophica praecepta. Metaph. est à sacrificantibus, qui victimis piacularibus, et lotionibus sua, et aliorum flagitia, sceleraque purgare solebant, cuiusmodi victimis dicit scripta Philosophorum esse similia ad eluendas vitae sordes, et animi labes. 9 Synecd. est finit. pro infin. id est, castissime, attentissime, et diligentissime lecto. 10 Ad saniolem mentem reducere. 11 De contemptu honoris, et inanis gloriae, seu brevissimis Philosophiae praeceptis. Synecd. gen. 12 Sive quis sit invidus. 13 Ignavus. 14 Inhumanus, agrestis, vitiosus, et ab humanitate alienus. Metaph. à bestiis. 15 Mansue fieri, feritatem exuere, et ad humanitatem expoliri per sapientiae studia. Metaph. à fractibus sive ab agricultura ad Philosophiam, quae vera animi cultura est.

¹ Si modo ² culturae patientem commodet aurem. 40
³ Virtus est vitium fugere; et sapientia ⁴ prima,
⁵ Stultitia caruisse. ⁶ Vides, quae maxima credis
 Esse mala, exiguum ⁷ censum, ⁸ turpemque repulsam,
 Quanto ⁹ devites animi, ¹⁰ capitisque labore.
¹¹ Impiger ¹² extremos ¹³ curris ¹⁴ mercator ad ¹⁵
 Indos, 45
¹⁶ Per mare pauperiem fugiens, per ¹⁷ saxa, ¹⁸ per ignes:
¹⁹ Ne cures ea, quae stulte miraris ²⁰ et optas,
²¹ Discere, et audire, et ²² meliori credere non vis?
²³ Quis circum pagos et circum compita pugna,
 Magna coronari contemnat ²⁴ Olympia, cui spes, 50
²⁵ Cui sit conditio dulcis ²⁶ sine pulvere ²⁷ palmae?
 Vilius argentum est auro, virtutibus ²⁸ aurum.
²⁹ O cives, cives, quaerenda pecunia ³⁰ primum est;

¹ Si modo tamquam incultus ager se patiatur excoli, ipsisque monitis praeceptisque Philosophiae aequo animo obtemperet, et ad virtutem et honestatem emendari non recuset. ² Philosophiae. Translatum est à cultura fundi, et arborum, ad institutionem hominum. ³ Principium virtutis est vitiorum fuga. ⁴ Princeps. ⁵ Vitiis carere, quae à stultitia proveniunt. ⁶ Tu prospicis, et animadvertis. Translatum est à sensu corporis acutissimo ad mentis praesagitionem: unde sunt haec, *acles mentis, animi, ingenii*; item *videre, cernere animo, ingenio, coniectura*. ⁷ Paupertatem, exiguas opes. *Census* est tota rei familiaris aestimatio. ⁸ In magistratu petendo, et non obtinendo. ⁹ A te propulsare studeas. ¹⁰ Corporis periculo. *Synecd.* enim est memb. pro integro corpore aegrotante. ¹¹ Sedulus, et industrius existens. ¹² Toto orbe à nobis remotus. ¹³ Navigas. ¹⁴ *Synecd. gen.* pro speciali mercatore, id est, faciente nauticam mercaturam. ¹⁵ Orien-

tales. ¹⁶ Anaphora. ¹⁷ Scopulos. ¹⁸ Per duos circulos ardentes, et per Zonam torridam, id est, per gravissima vitae pericula. *Synecd. spe.* ¹⁹ Ut ne cures, et tantopere expetas, id est, contemnas ea, quae, &c. ²⁰ Divitias sc. honores, &c. ²¹ Sapientiae, et virtutis praecepta. ²² Prudentiori, sapientiori. ²³ Quis homo fortis, et strenuus in vilibus locis circa pagos, et municipia urbis Romae pugnabit, et nolet in locis, toto mundo nobilissimis, in magnis Olympicis certaminibus coronari, et universo orbi innotescere? ²⁴ *Meton. subi.* pro victoria, vel potius pro adiuncto bravio, et insigni victoriae Olympicae. ²⁵ Anaphora. ²⁶ Sine labore, qui suscipitur in pulvere, vel laboriosa exercitatione, quae ibi fieri solet. *Meton. subi.* ²⁷ Quod eximiam victoriam possit consequi. ²⁸ *Polyptoton.* ²⁹ Exclamatio est reprehendentis Romanorum avaritiam, et una *Epizeuxis*. ³⁰ Ante omnia.

¹ Virtus post nummos. ² Haec ³ Ianus summus ab imo
 Perdocet: ⁴ haec ⁵ recinunt iuvenes ⁶ dictata senesque, ⁵⁵
 Laevo ⁷ suspensi loculos, ⁸ tabulamque lacerto.
 Si ⁹ quadringentis sex ¹⁰ septem millia desunt,
¹¹ Est animus tibi, sunt ¹² mores, et ¹³ lingua, fidesque;
¹⁴ Plebs eris. ¹⁵ At pueri ludentes, ¹⁶ Rex eris, aiunt,
 Si recte facies. ¹⁷ Hic murus aheneus esto, 60
¹⁸ Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.
¹⁹ Roscia, ²⁰ dic sodes, melior lex, an puerorum

¹ Ironia est Poëtae simulantis, id est, contrarium sentientis, et consulentis, atque cives faciebant. Hunc studii ordinem queritur Iuven. Sat. 14. perversum etiam fuisse à Romanis aetate sua. Unde habeas, quaerit nemo, sed oportet habere. Hoc monstrant vetulae pueris poscentibus assem: Hoc discunt omnes ante Alpha, et Beta puellae. ² Quae dixi, principia. Anaphora. ³ Ianus in principio fori, et Ianus in medio fori, inde usque ab imo Iano, qui est in fine fori, id est, universi foeneratores, qui habitant in foro Romano, ubi templum est Iani, mercatores, et trapezitae à maximo usque ad minimum, qui illuc conveniebant ad rem nummariam (quam ipsos iuvenes palam docerent) publice docent. Meton. loci pro re locata. ⁴ Praecepta haec assidue inculcata à foeneratoribus illis, tamquam magistris, assidue in ore habent iuvenes, et senes, illorumque suasionibus assentiuntur. ⁵ Iterum atque iterum canunt. Sic Od. 28. 1. 3. *Tu curva recines lyra Latonam*, &c. ⁶ Metaph. à magistro- rum dictatis, id est, iis praeceptis quae praesens alicuius praeceptor tradit discipulo describenda. ⁷ Habentes loculos suspensos ad nummos in foenus dandos. Hic versus explicatus est Sat. 6. l. 1. et modificatio notata. ⁸ Et habentes tabulam suspensam ad scribenda debitorum nomina. ⁹ Sc. millibus sestertium vel nummorum, quae summa valet decem millia coronatorum Gallicorum, qui census erat equestris. ¹⁰ Si sex aut septem millia nummorum tantum

desunt, non eris eques, iuxta L. Roscii Othonis legem. Sic Ter. Eun. *Illum, liquet mihi deierare, hls mensibus*, Sex, septem, prorsum non vidisse proximis. ¹¹ Quamvis tibi animus optimus est, et integerrimus. In est, et sunt est Polyptoton. ¹² Sancti, et honesti. ¹³ Facundissima. ¹⁴ Nihilominus unus eris è populo aut plebe, inglorius, inhonoratus, qualis locus erat in ima theatralis caveae parte, id est, non potes emergere, aut ad dignitatem equestris ordinis pervenire, cum res domi tenuis, et angusta tibi obest. ¹⁵ At quanto rectius pueri ludentes inter se aiunt, &c. ¹⁶ Fortunatissimus, maximus, ut vel maxime pecunia instructus non sis: vulgus enim nihil regno sublimius agnoscit. ¹⁷ Hoc firmum est beatitudinis domicilium, hoc solidum vitae humanae praesidium, hoc adamantinum propugnaculum, et tutior firmiorque arx bono viro esto, quam summorum Regum Acropoles, licet eques vel senator non sit. Alleg. est à firmissimis praesidiis ac turissimis propugnaculis militum, quibus similis est recta conscientia. Simili quoque Allegoria Deus promittit se populo suo fore murum in circuitu igneum. Zach. 2. 3. Sic Cic. 7. in Ter. ¹⁸ *murum sumit: ad omnes meos impetus quasi murus quidam boni nomen Imperatoris opponitur.* ¹⁸ Nullius mali, et sceleris sibi esse conscium, nullo delicto ex poenae metu pallescere. ¹⁹ A Roscio Othone lata, quae solis diviti- bus, saepe sceleratis hominibus honorum praemia decernit. Vid. Ep. 4. Dialogismus est. ²⁰ O avaro.

¹ Nac-

¹ Naenia, quae recte regnum facientibus ² offert,
³ Et maribus ⁴ Curiis, et decantata Camillis?
⁵ Is ne tibi melius suadet, ⁶ qui, ut rem facias, rem, ⁶⁵
 Si possis recte: ⁷ si non, ⁸ quocumque modo rem;
⁹ Ut propius spectes ¹⁰ lacrymosa poemata ¹¹ Puppi:
¹² An qui fortunae te ¹³ responsare ¹⁴ superbae
¹⁵ Liberum ¹⁶ et erectum, praesens hortatur, et optat?
¹⁷ Quod si me populus Romanus forte roget, cur ⁷⁰
 Non ¹⁸ ut porticibus, ¹⁹ sic iudiciis fruar iisdem,
 Nec ²⁰ sequar, aut ²¹ fugiam, quae diligit ipse, vel odit:
 Olim quod vulpes aegroto ²² cauta leoni
²³ Respondit, ²⁴ referam: ²⁵ Quia me vestigia terrent,

¹ Cantilena puerilis. Synec. spec. *Naenia* enim proprie est cantus lugubris, sed transfertur etiam ad alia, ut hoc loco ad vulgare puerorum dictum, quod talia veluti accinendo pronuntientur. ² Hoc verbo legitima vis, et omni ambitus suspitione vacans significatur eligendi aliquem sua virtute in principem. ³ Quae usurpata fuit à fortissimis illis Romanis, et mascula virtute praeditis. Sic de Art. *Post hos insignis Homerus, Tyrtaeusque mares animos in Martia bella Versibus exacuit.* Metaph. à sexu animalium robustiori ad magnitudinem animi indicandam. ⁴ Viris fortibus. Synecd. spec. ⁵ Roscius Otho Rosciae legis auctor. ⁶ Qui suadet, ut opes adquiras, et lucrum facias, si possis recte facere. Anadiplosis, quamvis prius *rem* non omnino in clausula, sed posterius *rem* cum tertio facit Symplocen eiusdem soni similitudinem initio, et clausula membrorum. ⁷ Recte possis. ⁸ Iure vel iniuria, per fas, et nefas. ⁹ Ut inter equites Romanos in theatro sedeas, et spectes ludos gladiatorios, &c. ¹⁰ Flebilis, lacrymas ex oculis spectantium exprimentia poemata, id est, Tragoedias. Meton. effe. pro effe. ¹¹ Puppii, Tragicæ Poëtae. ¹² An vero Philosophus aliquis melius te docet. ¹³ Resistere, et nunquam succumbe-

re. Sic Sat. 6. l. 2. *Responsare cupidinibus.* ¹⁴ Efferenti homines inani gloria. Meton. effe. ¹⁵ Purgatum à vitiis. ¹⁶ Adversus omnia, quae in vita humana possunt accidere: *vel*, erectum ad virtutes. ¹⁷ Procatalepsis est futurae percuntationis à populo Rom. una cum imperfecta Prosopopoeia, quam ipsemet inducit, et sustinet pro populo versibus duobus, ac denique deponit alloquens populum: *olim quod διὰ τῆς ἀπορροφῆς*, ad haec verba, *Bellua multorum caplum.* ¹⁸ In quibus cum populo sedeo, et deambulo. ¹⁹ Sic etiam easdem sententias, et opiniones vulgi cur non sequar. ²⁰ Eadem bona cum populo. ²¹ Eadem mala quae ipsis videntur, id est, nec eadem studia cum populo tractem. ²² Astuta. ²³ Apud Aesopum. Cum enim leo iam senior venatu amplius victum sibi quaerere non posset, simulato morbo in antro suo recumbens reliqua animalia, ut se regem officii gratia invisant, hortatur, quae ille postea omnia devorat. Qui cum vulpem interrogaret, cur, et non ipsa ingrederetur: respondit illa, vestigia sese deterrere, cum videat omnia introrsum, nulla retrorsum spectare. ²⁴ Respondebo populo Romano. ²⁵ Quia non dabitur mihi à vitiis reditus: si ad illa semel ingressus fuero.

Omnia te adversum spectantia, ¹ nulla retrorsum.

² Bellua multorum es capitum: nam ³ quid sequar? 75

⁴ aut quem?

Pars hominum ⁵ gestit conducere ⁶ publica: ⁷ sunt qui

⁸ Crustis et pomis ⁹ viduas ¹⁰ venentur avaras,

¹¹ Excipiantque senes, ¹² quos in vivaria mittant.

¹³ Multis occulto crescit res foenore. Verum 80

¹⁴ Esto, aliis alios rebus, studiisque teneri:

¹⁵ Iidem eadem possunt ne horam durare probantes?

¹⁶ Nullus in orbe sinus ¹⁷ Baiis ¹⁸ praelucet amoenis,

Si dixit dives; ¹⁹ lacus, et mare sentit amorem

²⁰ Festinantis heri: cui si vitiosa libido 85

¹ Nec reditum animalibus ingressis ullum esse datum; sic etiam me vestigia illa terrent, ne vulgi opiniones sequar. ² *Θυρίων πολυκίωλλον*, in quo variae formae ac figurae, nec unum cum alio, imo ne secum quidem consentit. Est populi descriptio. De iudicii popularis depravatione lege Senec. l. 4. Quaest. et Orat. pro Plancio. ³ In vulgo. ⁴ Fugiam? ⁵ Gaudet. Sumptum est à gesticulatoribus, et qui risum movent suis spectatoribus, ad summam redemptorum aviditatem indicandam. ⁶ Vectigalia, et tributa populi magno suo emolumento, unde publicani appellabantur. Est hic ergo Synecdochica periphrasis *Τελωνίων*, qui publica vectigalia, et tributa redimebant, atque exigebant non sine intolerabili concussione populi. ⁷ Alii, qui orborum haereditates captent: quod genus hominum describit Sat. 5. l. 2. ⁸ Placentis. Sumptum à pueris, quod facile est cuique in suam allicere, et attrahere voluntatem nucibus, pomis, et placentis; ab aucupibus, et venatoribus, qui volucres, et feras solent inescare, ac capere illecebris gulae delinientes. Al. *Frustis*, donis nulus momenti. ⁹ Opes viduarum numerum cupidarum. Meton. subi. ¹⁰ Capiant. Metaph. ¹¹ Insidiose mu-

neribus suis capiant. Sic Virg. Ecl. 3. *Non ego te vidi Damonis, pessime, caprum Excipere insidiis?* ¹² Quos in suas cassas muneribus suis inescatos mittant (non secus ac aucupes, et venatores aves ferasque captas in vivaria includunt) donec tandem illorum bona consequantur. Metaph. est ad significandam vitam nullis curis subiectam, rebusque ad ipsam sustentandam necessariis plene instructam. ¹³ Multi opes suas illegitimo foenore amplificant. ¹⁴ Concedatur, variorum hominum varia studia, et opiniones esse. Permissio est superiorum studiorum. ¹⁵ Possuntne iidem homines vel per unam horam perseverare, ut eadem sequantur? Hoc ergo intolerabile, quod unus idemque homo uno saepe tempore diversa sentiat. ¹⁶ Imperfecta, et obliqua est Prosopopoeia divitis, ut hoc, *Si dixit dives*, subindicat, tamquam nota recessus ab ea. ¹⁷ *Baiac*, urbs Campaniae, aquis calidis nobilitata ac celebrata. ¹⁸ Praeferendus est, amoenior est. Metaph. à servis, qui solent heris suis accensas praefere faces. ¹⁹ Lacus marinus, id est, Lucrinus in Baiano. Synecd. gen. et Metaph. ubi rebus inanimatis tribuitur sensus cum damno tamen coniunctus. ²⁰ Eo sc. ad aedificia in mari struenda.

¹ Fes-

¹ Fecerit auspicium, cras ² ferramenta ³ Theanum

⁴ Tolletis fabri: ⁵ lectus genialis in ⁶ aula est?

Nil ait esse prius, melius nihil ⁷ coelibe vita:

⁸ Si non est, iurat bene solis esse maritis.

⁹ Quo teneam vultus mutantem Protea nodo?

90

¹⁰ Quid pauper? ¹¹ Ride: mutat ¹² coenacula, lectos,

Balnea, tonsores: ¹³ conducto navigio, aequae

¹⁴ Nauseat ac locuplex, quem ducit ¹⁵ priva ¹⁶ triremis.

¹⁷ Si curtatus inaequali tonsore capillos

Ocurri, ¹⁸ rides: si forte ¹⁹ subucula ²⁰ pexae

95

Trita subest tunicae, vel ²¹ si toga dissidet impar,

1 Cui hero si vitiosa animi libido consilii huius initium fecerit, et tamquam avis cantu aut volatu, auspicium fecerit ratum, id est, impulerit divitem, ut aedificet, statim animum mutat, et iubet fabros ferramenta Theanum transportare. Translatum est ab auguribus, qui nihil aggrediuntur sine aspectu avium, cui errato similis est libido vitiosa impellens divitem ad alteram aedificationem priori relictam. Itaque talis libido dum impellit, suadet, ut aliquid faciamus, vel fugiamus, dicitur *facere auspicium*. 2 Instrumenta fabrilis ad aedificandum necessaria Synecd. spec. 3 Campaniae oppidum, ubi palatium exstruam. 4 Feretis, transportabitis. Apostrophe est sive aversio sermonis ad Architectos vel fabros, quos herus mutato consilio alloquitur. 5 Coniugio, et gignendis liberis destinatus, id est, si hic dives maritus sit, et uxorem habeat. Meton. subi. pro ipsis coniugibus. *Lectus* autem *Genialis*, est torus nubentibus puellis stratus in honorem Genii, qui Naturae Deus credebatur. 6 Domo. 7 Extra coniugium, id est, tunc vult esse sine coniuge. In *ntl* est Anaphora. 8 Si non est ei lectus genialis, id est, uxor, tunc iurat, nihil melius esse coniugio. 9 Quomodo sive quo vinculo constringam hunc hominem tantopere sibi dissimilem, et in

omnes formas se transmutantem, ne adeo varius, et lubricus elaboratur? Epiphonema est, sive summa Poetae declamatio ad magnitudinem inconstantiae narratae indicandam. De mutabilitate Protei vide Sat. 3. l. 2. et Virg. 4. Georg. 10 Quid agit pauper? Dixit de divitum inconstantia: nunc de pauperum mobilitate agit. 11 Eius etiam inconstantiam: nam in ipso eadem prorsus, quae in divitibus, inconstantia. 12 Habitationes suas aedium superiores. *Coenaculum* est locus ad coenandum accommodatus. 13 Ab aliis, id est, non habens proprium navigium. 14 Fastidio afficitur quam dives aliquis. 15 Sua, et propria, non conducta. *Privum* enim *conducto* opponit. Vide Sat. 5. l. 2. 16 Navis tribus remigum ordinibus agitata. 17 Si tibi occurrat, capillos non aequaliter à tonsore decurtatos habens, tunc me irrides. Meton. effec. pro tonsore capillos inaequaliter tondente per imperitiam rusticam. Est quoque in *tonsore* Synecd. gen. pro speciali tonsore pilorum capitis humani, cum sint etiam alii tonsores ovium. 18 Epistrophe. 19 Panus subsutus. 20 Villorae, lanosae, et à sordibus mundatae. *Pexam* enim opponit *tritae*. 21 Si toga non sedet aequalis in humeris meis, et ab una parte longius in terram propendat, in altera magis elevata.

Rides. Quid, ¹ mea cum pugnat sententia secum;

² Quod petiit, spernit; repetit, quod nuper omisit;

³ Aestuat, et vitae ⁴ disconvenit ⁵ ordine toto;

⁶ Diruit, ⁷ aedificat, mutat quadrata rotundis? 100

Insanire putas ⁸ solennia me, neque rides,

⁹ Nec medici credis, nec curatoris egere

A ¹⁰ Praetore dati; rerum tutela mearum

¹¹ Cum sis, et ¹² prave sectum ¹³ stomacheris ob unguem

De te ¹⁴ pendentis, te ¹⁵ respicientis amici. 105

¹⁶ Ad summam, sapiens uno ¹⁷ minor est Iove, ¹⁸ dives,

¹⁹ Liber, honoratus, pulcher, ²⁰ rex denique regum:

²¹ Praecipue sanus, ²² nisi cum pituita molesta est.

1 Cum meus animus dissimilis est, cum in mente mea tanta est varietas, et inconstantia. 2 Cum sententia mea spernit, quod petiit, id est, quod ego ipse expectavi. 3 Cum animi perturbationibus, et inconstantia, tamquam maris aestu perturbata, commovetur, et agitur. Sumptum est ab ignis vel aquae marinae commotionibus, et incendiis, quibus aequor concitatur, ad turbidos animi affectus incitandos. 4 Male quadrat, discrepat. 5 Sc. in. 6 Cum destruit. Simili inaequalitate, et inconstantia fuerunt Tigellius Sat. 3. l. 1. et Priscus Sat. 7. l. 2. notati. 7 Diruta. 8 Solenni, et communi omnium hominum insania teneri: nec peculiari furore laborare, cum maxima pars hominum morbo iacetur eodem. 9 Nec medici opera, et ellebori porione ad insaniam expurgandam. Alleg. est à remediis medicorum, ad salubria Philosophorum praecepta, quibus perturbationes animorum curantur. 10 Qui mihi, tamquam insano, à Praetore detur, Praetor non solum

dabat tutores, et curatores pupillis ac minoribus; sed etiam insanis ac furiosis. 11 Cum sis tutor mearum rerum, o Maecenas. 12 Inaequaliter resectum, id est, ob leve peccatum. 13 Irascaris. 14 Sustentati, et ianitentis tua ope. Translatio à fulcris pensilibus nutricum. In de te Meton. est pro consilio, et auxilio Maecenatis, è quibus totus pendet amicus. 15 Auxilium à te exspectans. 16 Denique, postremo. 17 Inferior, id est, uni Iovi cedit, et omnes mortales anteit. 18 Si non corporis, certe animi bonis. 19 Est sui iuris, nulli mortalium subiectus. 20 Imperator omnium. 21 Imprimis, et praecipue aliis sanus est, et animo pariter, et corpore valido, cum plerique alii tantum corpore sani sint, animi autem morbis infinitis continuo laborent, et iacentur. 22 Nisi cum pituita aliisque morbus ipsi molestus est. Meton. causae, id est, huius redundantis humoris pro dolore à prono huius decursu in partes subiectas excitato.

Epist. II.

AD LOLLIUM.

Homerus in suis poematis plenius ac melius, quam quosdam philosophos quid honestum sit, docere dicit, amborum afferens argumenta: In Iliade quidem, quales sint in stultis regibus, et populis animi motus, describit: in Odyssea autem, Ulyssis exemplo, quid virtus, et sapientia possint, ostendi. Deinde ad studium sapientiae hortatur, utpote, quos recenset animi morbos, sanaturae. Sed à teneris assuescendum huiusmodi praeceptis esse docet.

Troiani belli ¹ scriptorem, maxime Lolli,
 Dum tu ² declamas Romae, ³ Praeneste relegi:
⁴ Qui, quid sit ⁵ pulcrum, quid ⁶ turpe, quid ⁷ utile, ⁸ quid non,
⁹ Plenius, ac melius ¹⁰ Chrysippo et Crantore ¹¹ dicit.
 Cur ita crediderim, (¹² nisi quid te detinet) ¹³ audi. ⁵
¹⁴ Fabula, ¹⁵ qua ¹⁶ Paridis propter narratur ¹⁷ amorem
¹⁸ Graecia ¹⁹ Barbariae lento ²⁰ collisa duello,

¹ Homerum, id est, libros de bello Troiano scriptos ab Homero. Duplex ergo hic est Tropus: prior est Synecd. gen. (quod alii fuerint eiusdem scriptores) alter est Meton. effc. ² Oratoriam exerces, et vitia detestatus, de virtute, tamquam Orator, exercitii causa disputas. ³ Praeneste (quod nomen est urbis in Latio) diligenter perillustravi. Metaph. ab iis, quae manibus colliguntur, et capiuntur, ut seges; poma, et flores, ad ea, quae oculis, et inde mente percipiuntur, quales sunt litterae, et sententiae, quae velut colliguntur oculis. ⁴ Polyphton, et Anaphora. ⁵ Honestum. ⁶ Inhonestum. ⁷ In vita. ⁸ Quid non sit utile. ⁹ Uberius sive copiosius, et perfectius. ¹⁰ Quam Chrysippus Stoicus, divinus ille Dialecticus, egregiis suis de Virtute libris, et Crantor Academicus, qui virtute, sapientia, et eloquentia in Academia summam laudem consequutus est. Alleg. est è continuatis Synecdochis specierum, pro Stoicis, Academicis, reliquisque Philosophis: ac praeterea Meton. effc. pro libris Philoso-

phicis ab utroque compositis. ¹¹ Poëmate suo. ¹² Nisi aliis forte negotiis occuparis. ¹³ Accipe rationem mei iudicii de praestantia scriptorum Homeri supra libros Philosophorum. ¹⁴ Illud Poëma. Synecd. gen. pro Iliade, quae primum Homeri opus est. Ordo est: Fabula, qua Graecia collisa Barbariae lento duello narratur propter amorem Paridis, continet aestus stultorum regum, et populorum. ¹⁵ In qua. ¹⁶ Priami, et Hecubae filii, qui Helenam, Menelai, Spartanorum regis, uxorem, hospitii iure nefarie violato, rapuerat, secumque Troiam abduxerat. ¹⁷ Libidinem. ¹⁸ Meton. duplex est subiectorum pro incolis Graecis, et Phrygibus. ¹⁹ Cum Barbaria, id est, Phrygia. Synecd. gen. pro singularibus populis, cum nomen *Barbaria* communiter attineat iudicio Graecorum ad populos, qui non essent Graeci, etiam ad Romanos. ²⁰ Commissa, et conflictata, attrita bello decennali. *Duellum* proprie est bellum, quo duae partes inter se contendunt de victoria.

¹ Stultorum regum , et populorum continet ² aestus.
 Antenor censet belli ³ praecidere causam.
⁴ Quid Paris ? ⁵ Ut salvus regnet , vivatque beatus, 10
⁶ Cogi posse negat. ⁷ Nestor ⁸ componere lites
⁹ Inter ¹⁰ Peleiden festinat et inter Atreiden:
¹¹ Hunc ¹² amor, ira quidem communiter ¹³ urit ¹⁴ utrumque.
 Quidquid ¹⁵ delirant reges , plectuntur ¹⁶ Achivi.
 Seditioe , dolis , scelere , atque libidine , et ira 15
¹⁷ Iliacos ¹⁸ intra muros peccatur , et ¹⁹ extra.
 Rursus , ²⁰ quid virtus , et quid sapientia ²¹ possit,
 Utile ²² proposuit nobis ²³ exemplar Ulyssem:

¹ Graeciae ac Troiae principum, Hectoris, Achillis, Agamemnonis, Antenoris, Paridis, Aiakis, et populi Graeci, et populi Troiani. Synecd. gen. ² Animorum motus, perturbationes, libidines, amores, diversos mores, dissimilia ingenia, variaque consilia Metaph. est à mari procellis exagitato ad populares turbas inter principes exortas. ³ Praecidendam, et opprimendam esse belli causam, Helenamque cum suis bonis Graecorum legatis reddendam. Vide Iliad. ⁴ Metaph. est à corporibus: proprie enim dicitur *praecidere anchoras, manum, caput*: hinc *praecidere amicitias, libertatem, spem*, pro auferre. ⁵ Quid Paris ille adulter facit, et cogitat? ⁶ Ut genio suo indulgeat. ⁷ Ad reddendam Helenam Menelao. ⁸ Nelei filius, Pyli rex, qui tertiam iam aetatem hominum vixerat, et è cuius ore melle dulcior fluebat oratio. Vide Iliad. ⁹ *α* ⁸ Dirimere controversiam, et conciliare sibi invicem dissentientes inter se ducum animos studiose contendit. Sic Virg. Ecl. 3. *Non nostrum inter vos tantas componere lites*. ⁹ Symploce. ¹⁰ Pelei filium Achillem, et Atrei filium Agamemnonem. Synecd. gen. ¹¹ Agamemnonem. Agamemnon enim cum Chrysaë, sacerdotis Apollinis, filiam, ob quam pestis inter Graecos exorta erat,

patri restituere cogeretur, iratus Achilli amicam suam Briseidem vi eripit, unde gravissima illa exorta contentio. ¹² Chryseidis, quam perditae amabat. ¹³ Incendit, et in alterius odium exstimulat. ¹⁴ Ducem sc. Achillem propter ereptam Briseida; Agamemnonem ob restituendam Chryseida. ¹⁵ Isti duo reges per iras aut libidinis furorem stulte peccant, et à ratione atque honesto deflectunt. Sump-tum ab agricolis, dum arando rectos non ducunt sulcos. ¹⁶ Eius culpam subditi miseri, et innoxii ob id luunt. Agamemnon enim dum Chryseida patri non vult restituere, diram pestem in Graecorum castris concitat, qua multa militum millia perierunt. Achilles autem dum ob ereptam sibi Briseida iratus non amplius contra Troianos pugnat, innumeros Graecorum milites Hectori, aliisque Troianorum trucidandos obiectat. Nos vulg. *Azotan à la gata, si no hila nuestra ama*. ¹⁷ Urbis Troianae. ¹⁸ Anadiplosis est, circa principium, et clausulam eiusdem sententiae similitudo soni. ¹⁹ A Graecis. ²⁰ Anaphora. ²¹ In vita mortalium. ²² In altera Poëmatidis parte Odyssëa, in qua Ulyssis aerumnas, et errores post captam Troiam describit. ²³ Vitae humanae speculum, id est, Ulyssem, quem quisque imitari debet.

¹ Qui ² domitor Troiae, multorum ³ providus ⁴ urbes,
Et mores hominum inspexit; ⁵ latumque per aequor, ²⁰
Dum sibi, dum sociis ⁶ reditum ⁷ parat, ⁸ aspera
multa

⁹ Pertulit, adversis rerum ¹⁰ immersabilis undis.

¹¹ Sirenum voces, et Circes ¹² pocula ¹³ nosti:

¹⁴ Quae si cum sociis ¹⁵ stultus cupidusque bibisset,

Sub ¹⁶ domina meretrice fuisset ¹⁷ turpis ¹⁸ et excors: ²⁵

Vixisset canis ¹⁹ immundus, ²⁰ vel amica lutosus.

¹ Ulysses sc. ² Ubi Troiam, id est, Troianos, post decennale bellum rapto Paladio, domuit ac subegit. Meton. subi. ³ Prudens. ⁴ Sic Homer. Odyss. α πολλῶν ἀνθρώπων ἰδεῖν ἄτρεα καὶ νόον ἔχων. ⁵ Per spatiosum illud mare Graecum. ⁶ In patriam Ithacam. ⁷ Ab eversa Troia. ⁸ Adversa. ⁹ Integro decennio. ¹⁰ Qui tot naufragiorum, tot periculorum fluctibus numquam obruendus, tot voluptatum illecebris numquam inescandus fuit, i. qui numquam victus fuit à rebus adversis. ¹¹ Sirenum cantus, id est, voluptatum illecebras. Nam quod Poëtae de Sirenibus, Acheloi fluminis, et Calliopes Musae filiabus, de Aglaophonia, Telxiope, Praune, et Lygea fingunt, quod quisque illas canentes audivisset, aeternum cuperet apud illas delitescere, et numquam de reditu in patriam cogitaret; nihil aliud est, quam voluptates, et meretriciae libidines, quibus quicunque aures suas semel indulgit, aeternum illarum volutabro inhaerere cupit, numquam ad virtutem, et Sapientiam pervenit, numquam etiam de reditu ad Deum, et honestatem in patriam cogitat; ad quarum blanditias virum bonum aures occlusas habere sociorum suorum exemplo Ulysses admonet. ¹² Venenata, et incantata. Quod etiam Homer. de Circe, Solis, et Persae filia, fa-

bulose memorat, quod Ulyssis socios, pharmaco in potum exhibitto, virga tactos, in porcos mutaverit, à cuius beneficiis Ulysses, Mercurii beneficio, herba Moly tutus fuerit: quid nam aliud, quam homines per voluptatum venena ab hominis dignitate, et praestantia desciscere, et in voluptatum volutabro cum brutis, et porcis aeternum degere, et volutari? à quibus tum demum aliquis tutus, ubi herba illa Moly, non nisi Dei beneficio oblata, continentia sc. et temperantia sese munivit. Ulysses igitur tamquam vir prudens, nec Sirenum voluptatum cantus dulcedine capi, aut ab honesto in vitae humanae maris cursu avocari potuit, nec Circes pocula, quibus aliis belluinam voluptatem, et feritatem praehibebat, gustare voluit. ¹³ O Lolli. ¹⁴ Pocula venefica. ¹⁵ Stulte, et imprudenter, et cupide. Antimeria. ¹⁶ Pro-caci: nam quisquis meretricio amore devinctus est, servitutem servit, eamque turpissimam. ¹⁷ In formam belluae conversus fuisset. ¹⁸ Et amens. ¹⁹ Libidinosus. ²⁰ Velut porcus luto gaudens sive coeni volutabro amicus. Ideo Ep. 2. l. 2. dicitur *lutulenta sus*: quicum Apostolus Petrus Ep. 2. c. 2. v. 22. comparat eos, qui post agnitam iustitiae viam redeunt ad pristinam vitae spurcitiam, ut canis ad suum ipsius vomitum, et sus loto ad volutabrum coenl.

¹ Nos numerus sumus , et ² fruges consumere nati,
³ Sponsi Penelopes , nebulones , ⁴ Alcinoique
 In ⁵ cute curanda plus aequo ⁶ operata iuventus:
 Cui ⁷ pulcrum fuit ⁸ in medios dormire dies , et
 Ad ⁹ strepitum citharae ¹⁰ cessatum ducere curam.

30

¹¹ Ut iugulent homines , surgunt ¹² de nocte latrones.
 Ut teipsum serves , non expergisceris ? Atqui
 Si noles ¹³ sanus , ¹⁴ cures hydropicus : et , ni
¹⁵ Posces ante diem librum cum lumine , si non
¹⁶ Intendes animum ¹⁷ studiis , et rebus honestis,
 Invidia , vel amore ¹⁸ vigil torquebere : nam cur,
 Quae laedunt oculos , festinas ¹⁹ demere ? si quid

35

1 Nos sumus inutilia terrae pondera , sine virtute , et (ut inquit Virg.) *sine nomine vulgus* , nullius loci aut ordinis viri , nulli usui , tantum aliorum hominum numerum explemus. Sumptum est ab Arithmeticis , qui cum diu multumque se omni parte numerationis exercuerint , nihilo plus argenteorum , vel aureorum nummorum in suis crumenis reperiunt , quam si notas notis numquam addidissent , et multiplicassent. Inanis est ille numerus sine praesentia rerum numeratarum. 2 Ad fruges consumendas , in edendo , et bibendo occupati. 3 Ut , vel tamquam proci Ulyssis uxoris , i. luxuriosi , et inertes. Metaph. 4 Nos sumus Phaescas Alcinoi iuventus , i. inolles sumus , et voluptatibus dediti. *Alcinous* fuit filius Nausitheti , et Rex Phaeacum , qui Corcyram insulam inter Epium , et Calabriam tenuit , ad quem Ulysses naufragio illic facto ereptus se recepit , et ab eodem praeter cetera intellexit luxum , et mores Phaeacum , ut est Odyss. 5 Corpore curando , indulgendo genio , et obsequendo animo. Synecd. inem. Pro hoc dixit Sat. 5. l. 2. *pelliculam curare*. 6 Occupata , et plus iusto laboris impendens. 7 Praeclarum , et pro summo bono habitum fuit. 8 Ad meridiem usque crapulam edormire. 9 Sonitum.

10 Omnes sollicitudines sopire , cessare facere , abigere. 11 Criminalatur iuventutem tam supinam , suaeque salutis ita immemorem , ut etiamsi possit ab imminente malo seque suaeque servare , nolit tamen expergisci , seque periculis eripere. 12 Per noctem. 13 Si noles expergisci , et vigilare ad te servandum , dum vales , et integer es. Alleg. est e continuatis Metaphoribus a gravissima corporis aegrotatione ad animi aegritudinem. 14 Cures ad medicum , cum factus eris hydropicus , non sine periculo sanitatis numquam recuperandae : eodem modo , si animum , dum adhuc a vitiis purum habes , studio virtutis , et Sapientiae dare nolueris in tempore , reliquum erit , ut habitu vitiorum contracto , animi medicos Philo ophos frustra postea accedas , cum remedio amplius locus non est. 15 Nocturno tempore librum alicuius Philosophi legas , et ex eo medicinam vitiorum petas. 16 Adiunges , appelles. Verbum a venatoribus translatum , qui retia intendunt ad feras capiendas , aut a sagittariis , qui arcum , etiam ad aliquid aliud efficiendum. 17 Philosophiae praeceptis. 18 Exsomnia , sciens , et prudens cruciabere. Metaph. a corpore , quod proprie dicitur torqueri in quaestionibus , ad tormenta , et cruciatus animi notandum. 19 Eximere.

1 Est

- ¹ Est animum, differs curandi tempus in annum?
² Dimidium facti, qui coepit, habet: ³ sapere aude: 40
⁴ Incipe: qui recte vivendi prorogat ⁵ horam,
⁶ Rusticus expectat ⁷ dum defluat ⁸ annis; at ille
 Labitur, et labetur in omne ⁹ volubilis aevum.
¹⁰ Quaeritur argentum, puerisque ¹¹ beata ¹² creandis
 Uxor, et incultae ¹³ pacantur vomere ¹⁴ sylvae. 45
¹⁵ Quod satis est, cui contigit, hic nihil amplius ¹⁶ optet.
¹⁷ Non domus, et ¹⁸ fundus, non ¹⁹ aeris acervus, et auri
 Aegroto ²⁰ domini ²¹ deduxit corpore febres,
 Non ²² animo curas: ²³ valeat possessor oportet,
 Si ²⁴ comportatis rebus bene cogitat uti. 50
²⁵ Qui cupit, aut metuit, ²⁶ iuvat illum sic domus aut ²⁷ res,

¹ Absumit, excruciat, et erodit.
² Principium dimidium totius est.
A'ρχὴ δὲ vos ἡμισὶ πάντες.
 Hesiod. ³ Aliquid honestae rei tractare. ⁴ Nihil differens. ⁵ Tempus. Synecd. spec. ⁶ Tanquam rusticus, rustice, vel similis est rustico illi stulto, volenti flumen transire. Sumptum est ab agricolis imperitis, qualem se profitetur Corydon apud Virg. Ecl. 2. Rusticus es Corydon, i. stultus. Ita Quintil. dicit *manus indoctas*, et rusticas: et Cic. Offic. 3. *urgent sane rustice, negant enim posse, et in eo perstant.* ⁷ Donec tota aqua elapsa, alveus arescat, et sicco pede transire possit. Insigne exemplar ignaviae, exspectans rusticus dum annis defluat, cum vel vado, vel ponte, vel navigio transire, vel etiam transnatare possit. ⁸ Meton. subi. quod locus, i. alveus fluminis sumatur pro aquis volubilibus. ⁹ Fluens. ¹⁰ Romanis nostris. ¹¹ Dives ac bene dotata, pecuniosa. Sic Sat. ult. 1. 2. *Ut Nasidieni iuvet te coena beati?* ¹² Procreandis. ¹³ Arantur, et ad fruges producendas praeparantur, id est, loca prius arboribus consita fiunt cultura fertiles agri, ut docet Virg. 2. Georg. Metaph. ab animatis ad inanimata. ¹⁴ Tellus, ubi sylva prius steterat. Meton. adi. ¹⁵ Homini secun-

dum naturam, non libidinem, viventi. ¹⁶ Optare, et desiderare debet. ¹⁷ Epanodos est, eiusdem soni regressio circa principium, et medium. ¹⁸ Ager, à *fundendis* quotannis opibus dictus, ut loquitur Ep. 2. 1. 2. Sic Tibul. *Non opibus mentes hominum, curaeque levantur; Nam fortuna sua tempora lege regit.* Eandem sententiam propemodum expressit Od. 1. 1. 3. *Quod si dolentem nec Phrygius lapis, &c.* ¹⁹ Non ingens pecuniarum acervus. Meton. mat. pro nummis aureis, et aereis. ²⁰ Divitiarum possessoris. ²¹ Dimovit, profligavit ex cornore. ²² Ex animo domini. ²³ Sed oportet ut divitiarum possessor sit animo, et corpore sanus, et vacuus ab omnibus viriis, et affectibus pravis. Metaph. à corpore ad animum. ²⁴ Opibus ac bonis haereditariis vel acquisitis, quorum usus vel sine sanitate miserabilis, vel sine virtute perniciosus. ²⁵ Avarus, qui cupit opes possidere, aut metuit illas amittere, vel qui deditus est cupiditatibus, et affectibus aliis, nihilo maiorem ex fortunae bonis, et possessione divitiarum fructum percipit, quam lippus ex tabulis pictis, &c. ²⁶ Delectat, et recreat. ²⁷ Res familiaris, vel pecunia.

Ut ¹ lippum pictae tabulae, ² fomenta podagram,
 Auriculas citharae collecta ³ sorde ⁴ dolentes.
⁵ Sincerum est nisi vas, quodcumque ⁶ infundis ⁷ acescit.
 Sperne voluptates: nocet empta dolore ⁸ voluptas. 55
⁹ Semper avarus eget: ¹⁰ certum voto pete finem.
 Invidus alterius macrescit rebus ¹¹ opimis.
¹² Invidia ¹³ Siculi non invenere tyranni
¹⁴ Maius tormentum. Qui non ¹⁵ moderabitur irae,
¹⁶ Infectum volet esse, dolor quod ¹⁷ suaserit, ¹⁸ et mens, 60
 Dum poenas ¹⁹ odio per vim ²⁰ festinat ²¹ inulto.
 Ira ²² furor brevis est: ²³ animum rege, qui nisi ²⁴ paret,
²⁵ Imperat: ²⁶ hunc ²⁷ fraenis, hunc tu compesce ²⁷ catena.
²⁸ Fingit equum ²⁹ tenera ³⁰ docilem cervice ³¹ magister
³² Ire viam, quam monstrat eques: ³³ venaticus, ex quo 65
 Tempore ³⁴ cervinam pellem ³⁵ latravit in aula,

¹ Coecutientem. ² Fomenta podagrae dolorem ad tempus minuunt, sed causam morbi funditus non tollunt. ³ Ex sorde. ⁴ Et surdastras. Quod enim coeco speculum, quod podagrae remedia, quod surdis lyrae sonitus praestat: hoc divitiae avaris. Quae ne ipsis possessoribus noxiae aut inutiles sint, animus ante omnia Virtute, et Sapientia est perpurgandus. ⁵ Defaecatum. ⁶ Illi. ⁷ Corruptitur. Sic animus, nisi à pravis cupiditatibus purgatus sit, virtutem capit, et quidquid capit, corrumpit. ⁸ Nam voluptas inhonesta, quae dolore emitur, et poenitentiam à tergo secum trahit, et plus aloes, quam mellis, habet, mala est. ⁹ Semper avaro deest aliquid. Nec mirum: cum nihil ei satis sit, qui divitias, non ut instrumenta vivendi, sed ut finem, appetit. Lepidum ergo illud Mimographi: *Avaro tam deest quod habet, quam quod non habet.* ¹⁰ Certum modum opum congerendarum tuae cupiditati expete ac praescribe: avaritia enim infinita, et insatiabilis est, quia nec augetur copia, nec minuitur inopia. ¹¹ Secundis, et florantibus. Nos vulg. *Al Envidioso aflasele el gesto, y crecele el ojo.*

¹² Aegritudine ex alterius rebus secundis suscepta. ¹³ Phaleris, Agathocles, et Dionysius. ¹⁴ Crudelius supplicium. ¹⁵ Qui irae suae fraenum rationis non iniiciet. ¹⁶ Non factum esse quod est, id est, illum mox facti poenitebit. ¹⁷ Irato. ¹⁸ Dolor irae, et furore perturbata, id est, mens irata. ¹⁹ Irae impatientia. ²⁰ Se ulcisci propere desiderat. ²¹ Nondum ulto, sed vindictam desiderante. ²² Insania. ²³ Appetitum, τὸν θυμὸν, animique perturbationem gubernat. Meion. subi. ²⁴ Rationi. ²⁵ Rationi, id est, rationem subvertit. ²⁶ Iracundiae furorem, tamquam equum ferocem, et indomitum, et praeceptis sapientiae, ratione, patientia, iniuriarum contemptu, tamquam fraenis, et catenis constringe, inhibe. Anaphora. ²⁷ Metaph. est duplex. ²⁸ Format, docet. ²⁹ Ad domandum facili. ³⁰ Et iuniorem. ³¹ Equorum domitor, equiso, ἐπιδόμος. Synecd. gen. ³² Illam viam incedere, i. ad viam ingrediendam, et tenendam. Hellenismus. ³³ Catulus venaticus. ³⁴ Cervae similem, et cibo impletam. ³⁵ Latrando appetiit, discerpsit.

¹ Militat in sylvis catulus. ² Nunc adhibe ³ puro
 Pectore ⁴ verba ⁵ puer : nunc te ⁶ melioribus offer.
 Quo semel est ⁷ imbuta ⁸ recens , servabit ⁹ odorem
 Testa diu : ¹⁰ quod si cessas , ¹¹ aut strenuus anteis, 70
¹² Nec tardum opperior , nec praecedentibus insto.

¹ Cervas seetatur, et venatur. Translatum ab hominibus, qui sub Imperatoribus aere, et stipendio merent, et militarem navant operam, ad canes, qui persequuntur feras in sylvis. ² Percipe, hauri, animo infige Philosophiae praecepta. Sumptum est ab infantibus, qui sugunt ubera nutricum, ut doceat sapientiam una fere cum lacte animo pueri instillandam esse, cum adhuc ille est purus, nullisque malis exemplis contaminatus, pravisque documentis pollutus nullaque labecula aspersus. ³ Sincero animo. ⁴ Virtutis, Sapientiae praecepta, et integras orationes. Synecd. part. ⁵ Dum adhuc puer es. ⁶ Philosophiae magistris, ac sapientioribus, vel, honestis, et salutaribus disciplinis te erudiendum trade. ⁷ Insecta. ⁸ Nova, in quam nihil adhuc fuit infusum. ⁹ Illum odorem, sive bonum, sive malum retinebit. Ita

etiam pueri animus, dum adhuc recens, et tener est, quibuscumque vel virtutibus vel vitiis semel informatur, et imbuitur, ad extremum usque vitae tempus retinebit. ¹⁰ Si in Philosophiae studio sis ignavior. Alleg. est stadiodromis, qui spatium sexcentum pedum decurrere solebant, sed ab huiusmodi cursu cessantibus, qui non admodum ambiciose curabant antevertere vel anteverti à suis syndromis, ad contingendam primi metam : atque idcirco illi se vinci facile patiebantur : praesertim cum summa familiaritate, et amicitia cum ipsis essent coniuncti, ad significandam Philosophici studii maturitatem, et aequalitatem. ¹¹ Aut in hoc virtutis stadio sedulus, et velox praecedis. ¹² Nec te ignavum exspecto, qui me persequi non potes, nec strenuos, et veloces antevertere studeo.

Epist. III.

AD IULIUM FLORUM.

Iulium Florum de Claudio Nerone, ubi militet, et de quorundam amicorum scriptis interrogat. Deinde ipsum Florum ad sapientiae studium, et ad redeundum in gratiam cum fratre hortatur.

Iuli Flore, ¹ quibus terrarum ² militet oris
³ Claudius ⁴ Augusti privignus, scire laboro.
⁵ Thracane ⁶ vos, ⁷ Hebrusque ⁸ nivali compede vinctus,

¹ In quibus regionibus. *Orae* significant extremas partes terrarum. ² Bella gerat. ³ Claudius Tiberius Nero, Tiberii, et Libiae Drusillae filius. ⁴ Caesaris adoptivus filius, summus belli praefectus ab Augusto constitutus, et sub quo tu stipendia meres. ⁵ An Thracia. Atque ita Virg. 12. Aen. gemit ul-

tima pulsu Thraca pedum. ⁶ Militantes. ⁷ Thraciae mons, et fluvius nobilissimus. ⁸ Glaciali compede detentus, concretus, et astrictus, id est, ob nives glaciemque tardius fluens. Alleg. est à Metaph. à captivis, in quorum pedes inducuntur lignae vel ferreae compedes vel catenae.

¹ An

¹ An freta vicinas inter currentia ² turres,
 An ³ pingues Asiae campi, collesque ⁴ morantur? 5
⁵ Quid studiosa ⁶ cohors ⁷ operum struit? haec quoque
⁸ curo.
⁹ Quis sibi ¹⁰ res gestas Augusti scribere sumit?
¹¹ Bella quis, et paces ¹² longum diffundit in aevum?
 Quid ¹³ Titius, Romana brevi venturus in ora?
¹⁴ Pindarici fontis qui non expalluit ¹⁵ haustus, 10
 Fastidire ¹⁶ lacus, et rivos ausus apertos,
¹⁷ Ut valet? Ut meminit ¹⁸ nostri? ¹⁹ Fidibus ne Latinis
 Thebanos ²⁰ aptare modos studet, ²¹ auspice Musa?
 An Tragica ²² desaevit, ²³ et ampullatur in arte?
 Quid mihi ²⁴ Celsus agit? ²⁵ monitus, multumque monen-
 dus, 15

1 An Hellespontus inter arces
 Sesti, et Abydi, vel potius inter
 Sestum, et Abydum currens, et
 interiacens. Synecd. gen. per Enal-
 lagen numeri periphrastica: ut in
 turres. 2 Urbes ipsas Seston, et
 Abydon, Hellesponti angustiis di-
 visas, Herus, et Leandri amore
 nobiles: de quibus Ovid. in Epist.
 3 Fertiles. 4 Amoenitate sua de-
 tineant? Sic Cic. *Quid te Apulia*
moretur. 5 Hactenus de castris
 Claudii Neronis, quo loco sita
 sint: nunc de commilitonum stu-
 diis, exercitiisque, dum sint in
 statione. 6 Conventus commilito-
 num tuorum, virorum, et Poëta-
 rum doctissimorum, qui comitan-
 tur Tiberium, Metaph. 7 Quae
 exercitia, dum in statione est, in-
 ter arma tractat. 8 Scire cupio.
 9 Vestram. 10 Praeclara Augusti
 facinora scribenda suscipit. 11 Li-
 bros scriptos de rebus Augusti in
 pace, et in bello gestis. Meton.
 subi. 12 Scriptis mandat, et fusa
 describit ad memoriam sempiter-
 nam. Sumptum à liquidis. 13 Quid
 Titius Poëta rerum gerit, quae in-
 genii monumenta meditatur, cu-
 ius nomen ipsius scriptis celebra-
 bitur, et in ore omnium civium
 Romanorum versabitur? 14 Qui
 non timuit fluidam Pindari Poëtae
 eloquentiam, et sententiarum di-

vinam profunditatem Latinis ver-
 sibus imitari. Alleg. est ab aqua-
 rum abundantia, et paucitate, ad
 significandam ubertatem carminis
 Pindarici, et aliorum ieiunitatem.
 15 Liquores. 16 Materias, et scrip-
 ta vulgaria, et inventu facilia, tam-
 quam turbidos lacus, et rivos à Pin-
 dario manantes. 17 Quomodo valet
 iam ille Titius? 18 Amici sui Ho-
 ratii. 19 Num studet Latinis ver-
 sibus Lyricis Pindatum Graecum,
 et Thebanum imitari, et ad ly-
 ram cantare? Meton. est subi. pro
 versibus Lyricis, et Latinis, qui
 fidibus canebantur, ut *Thebanos*
modos pro Pindaricis, quorum
 scriptor Thebanus fuit. 20 Adijun-
 gere. 21 Musa favente. 22 An vero
 valde saevit, et acer est in arte
 Tragica, ibique crudelia princi-
 pum facta, et calamitosos even-
 tus scribendo atrociter depingit?
 23 Et pro Tragica grandiloquentia
 magnificis, et sublimibus verbis
 inflatus est? Metaph. est ab am-
 pulla, vase ventris tumidi, et oris
 stricti, pro loqui magnifice, et
 superbe, ac velut edere sonitum
 similem ei, quem reddit liquor
 ex ampulla effluens. Sic in Arte:
Proicit ampullas, et sesquipeda-
lia verba. 24 Poëta, qui alienos
 versus pro suis recitaret. 25 Polyp-
 toton.

¹ Privatas ut quaerat opes, et ² tangere vitet
 Scripta, Palatinus quaecumque recepit ³ Apollo:
⁴ Ne, si forte suas repetitum venerit ⁵ olim
 Grex avium plumas, ⁶ moveat cornicula risum,
 Furtivis nudata ⁷ coloribus. ⁸ Ipse quid audes? 20
⁹ Quae circum volitas agilis thyma? Non tibi ¹⁰ parvum
 Ingenium, ¹¹ non incultum est, ¹² nec turpiter hirtum.
¹³ Seu linguam ¹⁴ causis acuis, seu ¹⁵ civica iura
 Respondere paras, seu ¹⁶ condis amabile carmen;
 Prima ¹⁷ feres ederae ¹⁸ victricis praemia: quod si 25

1 Ne ulterius aliena opera pro suis usurpet, sed ut proprios labores, et opera, suis lucubrationibus parta, in lucem edat. Metaph. est à corporis bonis ad illa ingenii: quales sunt libri striccae vel solutae orationis, et alia mentis opera, quae ne compilet, neque pro suis venditet, Celsus hic monetur. 2 Nec illa scripta tangat. 3 Quibus bibliotheca in monte Palatino exstructa, ab Augusto Apollini ac Musis dedicata, ut Od. 31. l. 1. diximus, referta erat, i. quae iam evulgata sunt. Meton. adi. simulacri pro aede Palatii sacra Apollini, iuxta quam instructa fuerat bibliotheca. 4 Ne idem ipsi contingat, quod cornici Aesopicae, quae pennarum suarum nigredine offensa, pulcherrimis aliarum avium plumis sese exornavit, seque superba aliis spectandam exhibuit, tandemque in conventu avium omnibus risum commovit. 5 Posthac. 6 Sic ille etiam aliis ridiculus sit, si forte olim Poëtarum grex sua carmina, sibi erepta, repetitum venerit. 7 Versicoloribus suis plumis exuta. Meton. adi. 8 Tu Iuli Flore, quid legis, scribis, quos sequeris Auctores? 9 Circum quae optimorum auctorum monumenta tamquam diligens apis circa flores atque rosas volitas, ex variis doctorum virorum scriptis optimas sententias

decerpens? Alleg. est ab apibus, quae circumvolitando explorant suavissimos quosque flosculos, et suaviores delibant, et carpunt ad mellificium, ut significet Poëta, id se valde cupere, ut sciat, quod genus melliti, et suavis carminis Florus meditetur. Sic Od. 2. l. 4. ego apis Matinae More, modoque Gratae carpentis thyma, &c. 10 Vulgaris ingenta sapientia. 11 Sed humanitatis litteris studiisque probe excultum. 12 Nec rusticum est aut rude, sed elegans. Metaph. est ab asperis, incomptis, et hispidis corporibus, ad ingenium limatum, et docile. 13 Sive in iudicio aut foro eloquentiam tuam exerces. 14 Dicendis expolis, praeparas. Nota est Metaph. 15 Secundum civilia, i. sive de iure aliquis causae consultus, unicuique ius suum assignare paras, sive Iurisconsultum agis. 16 Conscribis, id est, sive Poëtam agis. 17 Praecipuam coronam auferes, et accipies. Simplex pro composito: ut Od. 8. l. 4. neque tu pessima munerum Ferres. 18 Victoriam tuam indicantis, et ornantis. Poëtae enim edera coronabantur, vel quia Baccho sacri sunt, vel quia semper virent ederae. Ita Virg. Ecl. 8. victrices lauros. per Meton. id est, denunciantes victoriam, vel, ornantes victores.

¹ Frigida curarum ² fomenta relinquere posses,
 Quo te coelestis sapientia duceret, ires.
³ Hoc opus, ⁴ hoc studium ⁵ parvi properemus, et ampli,
 Si ⁶ patriae volumus, si nobis vivere ⁷ cari.
 Debes hoc etiam ⁸ rescribere, ⁹ si tibi curae, 30
 Quantae conveniat, Munatius: ¹⁰ an male sarta
 Gratia ¹¹ nequidquam coit, et ¹² rescinditur? At vos
¹³ Seu calidus sanguis, seu rerum inscitia ¹⁴ vexat
¹⁵ Indomita cervice feros; ¹⁶ ubicumque locorum
 Vivitis, ¹⁷ indigni fraternum rumpere foedus.
 Pascitur in vestrum ¹⁸ reditum ¹⁹ votiva iuvenca.

1 Quae tamquam frigora te ad praeclara festinantem retardant, et ad coelum animum erigere non permittunt. 2 Nutrimenta, nempe divitias, ambitionem, et similia. Metaph. est à Chirurgis, qui fomenta quaedam ad sedandum, et leniendum dolores adhibent partibus corporis male affectis, et ad pus maturandum: attamen haec fomenta sunt saepius longe diversa. Non enim avellunt malum, sed efficiunt, ut ingravescat: ideoque removenda ut minime profutura. Sic studia honorum, et divitiarum vocat *fomenta curarum*, id est, pabula cupiditates aliis alias, mordacesque curas cumulatura. Sic *amoris fomenta* Od. II. Epod. et Lucret. *amoris pabula*. 3 Quod sapientiae studiis debetur. 4 Quo summopere in id elaborandum est. 5 Cuiuscumque fortunae sumus, sive pauperes, sive divites simus, propere ac mature inchoemus, idque unum, et solum agamus. Sic dixit Od. 2. lib. 3. *Properare pecuniam indigno haeredi*, et *deproperare coronas*. Od. 7. lib. 2. 6 Nostrae, id est, civibus, et popularibus nostris. Meton. subi. una cum Anaphora. 7 Utiles atque

salutares. 8 Mihi. 9 An Munatius Plancus frater tuus rursus iam sit tibi tantae curae, quantae conveniat, id est, an iam cum fratre tuo in gratiam redieris, illeque tibi reconciliatus sit, necne? 10 An prisca illa fratrum amicitia perfide coniuncta, et instaurata. Alleg. è Metaphoris à corporibus frustra compactis, cum statim dissolvantur, ad malam animorum conjunctionem indicandam: talis fuit conciliatio Flori, et Munatii. 11 Frustra coniungitur, distracta adhuc manet, non durat? 12 Simultatum reliquiae in vobis etiamnum relinquuntur? 13 Sive juvenilis iracundiae fervor. Synecdochica periphrasis irae. 14 Vos fratres. Translatio ab his, qui alieno arbitrio vehuntur, minime sui potentes, ad vehementiam cruciatus, quo imperiti rerum, et irati anguntur, indicandam. 15 Qui estis cervice dura, et rerum experientia nondum emoliti. Metaph. à bobus indomitis, et durarum cervicium. 16 Sive Romae, sive in bello. 17 Estis, qui fraterni amoris vinculum dissolvere studeatis. 18 In patriam. 19 Quam Diis immolabo vobis reducibus. Vide. Od. 36. l. 1.

Epist. IV.

AD ALBIUM TIBULLUM.

Albium Tibullum compellat, cui studium Philosophiae laudare videtur, atque id facere, ut eius amore illum accendat. Recenset quibus dotibus illum Dll ornaverint: deinde ita vivendum illi esse dicit, ut unumquemque diem extremum sibi fore putet.

¹ **A**lbi nostrorum Sermonum ² candide iudex,
³ Quid nunc te dicam facere in regione ⁴ Pedana?
⁵ Scribere, quod ⁶ Cassi Parmensis opuscula ⁷ vincat?
 An ⁸ tacitum ⁹ sylvas inter ¹⁰ reptare salubres,
¹¹ Curantem quidquid dignum ¹² sapiente bonoque est? ⁵
 Non tu ¹³ corpus eras sine pectore. ¹⁴ Di tibi ¹⁵ formam,
 Di tibi divitias dederant, ¹⁶ artemque fruendi.
 Quid ¹⁷ voveat dulci nutricula maius alumno,
¹⁸ Quam sapere, ¹⁹ fari possit quae sentiat, et cui
²⁰ Gratia, ²¹ fama, valetudo contingat abunde, ¹⁰
²² Et mundus victus, non deficiente ²³ crumena?

¹ Tibulle, vates clarissime. ² Qui de Satyris, et Epistolis nostris sin- cere, et sine odio, et assentatione iudicas. Metaph. est à lucidis corporibus ad integritatem, et aequi- tatem animi, qua Tibullus praes- tabat in re aliqua integre, et in- corrupte iudicanda. ³ Aporia est, sive addubitatio de occupatione, et studio, quod Albius Tibullus in agello Pedano abditus persequatur. ⁴ Pedum est Italiae oppidum: cuius incolae *Pedani*, ager etiam *Peda- nus* dictus. ⁵ An dicam te aliquid scribere, et elaborare? ⁶ Eximii illius Poëtae, qui multas Tragoedias scripsit: dictus *Parmensis* ab urbe *Parma*. De hoc Sat. 10. l. 1. ⁷ Su- peret? ⁸ Te nihil scribentem, sed in aliorum scriptis legendis occu- patum. ⁹ Arbores. Meton. subi. ¹⁰ Lente incedere, et cogitabun- dum reptare. Sumptum est à ser- pentibus, ventre sine strepitu gra- dientibus, ad notandam incessus Poëtici tarditatem, quam affert acerrima, et attentissima cogitatio.

¹¹ Illud agentem, et meditantem. ¹² Viro. ¹³ Cum tu una Romae mecum ageres, non eras sine men- te, excors, ἀφρων, id est, sine iudicio ac prudentia bene res do- mesticas dispensandi. Meton. est subi. pro animo, et mente, cuius sedem Epicurus in pectore loca- bat. ¹⁴ Anaphora. ¹⁵ Humanam staturam, sive formam corporis. ¹⁶ Sapientiam recte divitiis utendi, sine qua fraudi illae potius, quam bono, futurae erant. ¹⁷ Filio suo à Diis possit petere, et votis prae- cibusque exoptare, ἐυχαιτο. ¹⁸ Quam ut sapientia, et eloquentia instructus sit. ¹⁹ Et animi sui sen- sa eloqui, et communicare aliis possit. ²⁰ Favor, et benevolentia potentiorum. ²¹ Ex vita integerri- me acta. ²² Victus liberalis, ele- gans, non sordidus. ²³ Numma- rio sacculo, i. pecunia ad res ne- cessarias sufficiente, i. victus non nimis amplius, et luxuriosus. Me- ton, subi.

¹ In-

- ¹ Inter spem, curamque, timores inter, et iras
² Omnem crede diem tibi ³ diluxisse supremum.
⁴ Grata superveniet, quae non sperabitur, hora.
⁵ Me pinguem, ⁶ et nitidum bene curata cute ⁷ vises, 15
Cum ridere voles ⁸ Epicuri de grege ⁹ porcum.

¹ Quamdiu versaris inter spem de rebus futuris, et non praesentia potius bona, et gaudia occupas. ² Quem inter tales curas animique perturbationes transegeris. ³ Putato esse postremum, ipsique morti proximum, id est, existima quotidie te moriturum. ⁴ Ita ille dies, et hora, quae non sperabitur, accepta tibi erit, et si quid praeter spem tibi eveniat, id in lucro deputandum est. ⁵ Exemplo suo, quam dixerat, sententiam confir-

mat: ideo nitidus, et pinguis, quod sine crastini sollicitudine in diem viveret. ⁶ Et politum, succi plenum, elegantem. ⁷ Ubi Romam veneris. ⁸ Summum bonum in voluptate ponentis. ⁹ Quem Stoici non ex schola, sed ex hara prodiisse dicerent. Alleg. à sordidis bestiis ad immunditiam scholae Epicureae notandam: quae se ita in voluptates abiicit, et prosternit, ut immundi sues in volutabro.

Epist. V.

AD TORQUATUM.

Torquatum ad coenam invitat, quam frugalem fore dicit. Hortatur ut curis, et cupiditati divitiarum, valēdicens, hilaritati se tradat, et laudes ebrietatis addit. Trā esse dicit, quorum studiosus sit in apparatu convivii: primam autem ponit munditiem.

- S**¹ ² potes ³ archaïcis conviva ⁴ recumbere ⁵ lectis,
Nec ⁶ modica coenare ⁷ times olus ⁸ omne patella,

¹ Quoddam genus est τῆς κοινωρίας. Deliberat enim cum Torquato de coenula certis legibus, et conditionibus condicenda. ² Ligneis, et parum elegantibus, rudibus, antiquo more fabricatis à maioribus antiquitus usurpatis. Metaph. *Archaïcis* derivatur à voce Graeca ἀρχαῖος, et haec ab ἀρχαῖος, i. antiquus, priscus, vetustus: et quia antiquitatis artibus parum fuit exulta, factum est, ut ἀρχαῖος sumatur pro simplici, rudi, et imperito. ³ Accumbere domi meae. ⁴ Tricliniariis sive discubitoriis, quorum in triclinio

usus. Synecd. gen. Erant enim allī cubicularēs, quibus in cubiculo utebantur. Posset etiam Meron. adi. notari, ut nomine lecti intelligantur culcitrae, et stragula, quibus spondae, et fulcra internuntur. ⁵ Ex patella non copiosa, in qua tenues ac viles epulas apponam. Hoc ideo dicit, quia cives ditiores, et magnificentiores grandibus utebantur patinis. ⁶ Nec abhorres, sed gaudes consumere, et frugalem coenam aequi bonique consulere. ⁷ Cuiuslibet generis ferula, quae pauca tantum apponam integra comedenda, si quis famem sedare cupiat.

¹Supremo te Sole ²domi, Torquate, ³manebo.
Vina bibes iterum Tauro ⁴diffusa, ⁵palustres
Inter ⁶Minturnas, ⁷Sinuessanumque ⁸Petrinum. 5
Sin ⁹melius quid habes, ¹⁰arcesse; ¹¹vel imperium fer.
Iamdudum ¹²splendet focus, et tibi ¹³munda supellex.
¹⁴Mitte leves spes, ¹⁵et certamina divitiarum,
Et ¹⁶Moschi causam: ¹⁷cras nato Caesare ¹⁸festus
Dat ¹⁹veniam somnumque dies: ²⁰impune licebit 10
Aestivam sermone ²¹benigno tendere noctem.
²²Quo mihi fortunas, si non conceditur uti?
²³Parcus ²⁴ob haeredis curam, nimiumque ²⁵severus,

¹ Ultimo hoc die sub Horizon-tem occidente, subvesperam, hora diei undecima aut duodecima. Synecdoche est periphrastica solaris occasus, quod diurnum Solis curriculum certis quibusdam gradibus conficiatur, ut primus sit in ortu, ultimus in occasu. ² Meae. ³ Expectabo. Ter. in Phorm. Mansurusque patrum pater est, dum huc adveniat. ⁴ Tu bibes vina apud me, quae et torculari, aut dolio in amphoras transfusa sunt, Tito Statilio Tauro iterum Consule, id est, secundum consulatum gerente. Notabatur vini aetas, et bonitas Consulum nominibus. Vide Od. 3. l. 2. et Epod. 13. ⁵ Civitatem paludosam. Significat vinum hoc non esse magni praetii, neque generosum, utpote in paludibus natum. ⁶ Minturnae oppidum erat Sinuessae oppido propinquum in Campaniae finibus. ⁷ Sinuessae imminet. ⁸ Montem. ⁹ Hoc meo qualicumque vino aliquid nobilius aliud habes. ¹⁰ Me ad te, arcesse, aut illud tecum ad me perferri iube. ¹¹ Vel si non habes, imperium qualiscumque convivii regis aequo animo perfer, et mihi, te invitanti, morem gere, ut illo vino utare, quod tibi apponam. ¹² Luculento igne calet. ¹³ Tersa nitet. Hactenus coenae modum explicuit, nunc munditiem pollicetur. ¹⁴ Omitte ac relinque va-

nas, ac fallaces de rebus futuris cogitationes. ¹⁵ Et contentiones, et lites in comparandis opibus. Metaph. est à duris praeliis ad acerrimum studium in opibus quaerendis notandum. ¹⁶ Clientis tui, cuius tu patronus es. Procatalepsis in occupanda Torquati obiectione, qui dicere potuisset. Non possum tibi, o Flacce, coenam condicere, quia oportet me cras causam Moschi defendere; respondet Horatius, Crastinus dies est nefastus propter natalitia Caesaris. Itaque potes, illa causa in alium diem reiecta. ¹⁷ Idibus Iulii. Suetonius. 9. Cal. Octobris natalem eius collocat. ¹⁸ Natalis Caesaris Augusti Synecd. est gen. ac propterea Metaph. quia rei inanimatae datur sensus, et motus, id est, illo die licet dormire in multum diem. ¹⁹ Otium ab omnibus laboribus, ac somnum, ut tibi non sit necesse mane surgere. ²⁰ Sine ullo damno licebit hoc mense Iulio, quo Augustus quondam natus est. ²¹ Faceto sermone, et largo in lucem usque extendere, id est, producere. ²² Quorsum divitias mihi oprabo, quaeram, si illis nunquam uti mihi licet? ²³ Qui avarus est. ²⁴ Ut haeres post mortem ditescat. ²⁵ Morosus, durus, qui nihil sibi indulget, propter adcumulandas divitias.

- ¹ Assidet insano : ² potare ³ et spargere flores
 Incipiam , patiarque vel ⁴ inconsultus haberi. 15
 X ⁵ Quid non ebrietas ⁶ designat ? Operta ⁷ recludit:
⁸ Spes iubet esse ⁹ ratas : ¹⁰ in praelia ¹¹ trudit inermem:
 Sollicitis animis ¹² onus eximit : addocet ¹³ artes.
¹⁴ Foecundi calices quem non fecere ¹⁵ disertum ?
¹⁶ Contracta quem non in paupertate ¹⁷ solutum ? 20
 Haec ego procurare ¹⁸ et idoneus imperor , et ¹⁹ non
 Invitus : ²⁰ ne turpe toral , ne sordida ²¹ mappa
²² Corruget nares : ne non et cantharus et lanx
²³ Ostendat tibi te : ne fidos inter amicos

1 Sedet proximus insano, eique est similis, et proxime ad insanum accedit mentis imbecillitate, cum se non respiciat, nec curet, ut suis haeredibus amplissimas opes relinquat. Hoc est sumptum à sessionibus ordinum, ubi qui alteri assidet, videtur fere illi dignitate aequari. 2 Ut ab hac insania me alienum esse declarem. 3 Inter bibendum. In apparatu splendido secundae mensae floribus inspergi solebant. 4 Et patiar me vel prodigum aut stultum ab aliis vocari. Hellenismus, ut Od. 2. l. 1. *patiens vocari Caesaris ultor*. 5 Ebrius, qui non est omnino madefactus vino, planeque obrutus, sed potest occurrentia in itinere pocula declinatione corporis devitare. Meton. adi. Enumerata ebrietatis effecta. 6 Efficit, perpetrat, molitur? Translatio est à choragis ludorum, et designatoribus funebrium pomparum, qui populo semper student nova spectacula exhibere: quem admodum sumitur apud Ter. in Adelph. ubi Demea queritur de depravatione Aeschini filii sui: *Nam, inquit, quae antehac facta sunt, omitto, modo quid designavit, id est, quantum facinus novum admisit?* 7 Aperit secreta, mentisque penetralia. 8 De bonis futuris plerumque vanas ac fallaces. 9 Certas, firmas, id est, quod animo

concepit, sperat certum ac indubitatum fore. Hoc superiori opponitur, *leves spes*. Sic Od. 21. l. 3. *Tu spem reducis mentibus anxiiis*. 10 Quia spiritibus vini calore accensis, pellitur timor. 11 Detrudi sine ullo periculorum metu. 12 Curarum. 13 Scientias, et disciplinas. Ebri enim iactitant se multarum artium esse peritos. 14 Calices pleni, et copiosi, id est, largior copia vini hausti ex plenis poculis, et pluribus. Meton. subi. 15 Facundum. 16 In angusta paupertate constitutum. 17 Curis, et perturbationibus liberum. 18 Ego, qui vos ad laetas convivii solennitates invito, illud ab ipsa natura ac ratione tamquam idoneus iubeor meique officii esse intelligo, ut illa procurem, quae gaudia nostra promovere, illa caveam, quae gaudia nostra contaminare possint. 19 Libenter, mea sponte. 20 Ne vestis stragula, quae lecto discubitorio imponitur, immunda, illota. 21 Qua manus convivarum inter edendum absterguntur. 22 Offendat ita, ut convivae inde nares in rugas contrahant: quod in nausea ac fastidio contingere solet: contrarium *explicare frontem*. Od. 29. l. 3. 23 In mensa mea adeo splendeat, ut speculi instar te tibi intuenti ostendat, et in qua, tamquam in speculo, te ipsum contemplari possis.

Sit, qui dicta foras ¹ eliminet: ² ut coeat par,
Iungaturque pari: ³ Brutum tibi, Septimiumque,
Et nisi coena prior, potiorque puella Sabinum
Detinet, assumam: locus est et pluribus ⁴ umbris:
Sed nimis arcta premunt olidae ⁵ convivia ⁶ caprae.
Tu, ⁷ quotus esse velis, rescribe: et ⁸ rebus omissis,
⁹ Atria servantem ¹⁰ postico falle ¹¹ clientem.

¹ Aliorum sermones extra limen eliciat, efferat, divulget. Notus autem Lacedaemoniorum mos ex Plutarcho: publica enim intrantibus convivia aliquis natu grandior fores ostendens, *Per has*, inquit, *verbum nullum egreditur*. ² Ut autem aequalis conviva tum aequali congregetur, coniungatur, et accumbat. ³ Assumam tibi sodales, et ad convivium adiungam Brutum, Septimium, et Sabinum, nisi illum lautior coena, quam apud me, et pulchrior puella, quam in meo convivio, remoreretur, id est, nisi prius condixerit coenam puellae pulchriori. ⁴ Mensa mea capax est plurimum aliorum convivarum à me non invitatorum, quos tecum adducere potes, ne in comitatus

venias. Simili Metaphora usus est Sat. 8. l. 2. *quos Maecenas adduxerat umbras*, ut ibi notatum est. ⁵ Convivae nimis arcte, et anguste discumbentes exprimunt ex hirsutis alis ob sudorem, et calorem foedum odorem. Quare laxissima debet esse epularis accubatio, ne tam teter odor sentiat. Meton. subi. 6 *Foetor sub axillis*. *Hircum* vocat Epod. 12. ⁷ Quot sodales velis vocari, ut apparatus commodius instituitur. ⁸ Causis, et negotiis tuis relictis, depositis. ⁹ Domus tuae ¹⁰ Per posterius ostium. *ψευδὸς πυρ*, id est, per falsam portam egredere, et latenter exi. ¹¹ Moschum (de quo supra) vel quemvis alium, qui pro foribus tuis te patronum exspectat.

Epist. VI.

AD NUMICIUM.

Nihil admirari rem esse dicit, quae propemodum sola ad vitae beatitudinem conferat, cum homines non ea tantum, quae cupiunt, sed etiam quae timent illis contraria, eodem fere modo mirentur: verum ex iis, quibus admiratio cupiditatem incitat, alios aliud expetere: omnes autem frustra in eo felicitatem, quae à sola virtute pendet, collocare.

¹ **N**IL admirari, prope res est ² una, Numici,
Solaque, quae possit facere et ³ servare beatum.
Hunc ⁴ solem, et stellas, et ⁵ decedentia certis

¹ Nullis animi perturbationibus affici, nihil cupere aut metuere, et omnibus, quae fiunt, acquiescere. Admirationis autem causa est in rebus novis, insolentibus, fere vel cum dolore, vel cum gaudio coniunctis, quibus vult Horatius suum, quem fingit, beatum esse vacuum. ² Praecipua, et sola. ³ Conservare animum hominis bea-

tum, id est, quae humanae felicitatis causam efficientem, et conservantem praestare possit. ⁴ Qui hunc terrarum globum magnitudine sua centum, et sexaginta sex vicibus superat. Synec. est partium pro toto coeli ornatu, naturae corporum coelestium, et aëriorum; quae sunt admirabilia. ⁵ Transeuntia.

¹ Tempora ² momentis, ³ sunt qui formidine nulla
⁴ Imbuti spectent. Quid censes ⁵ munera terrae?
 Quid ⁶ maris ⁷ extremos Arabas ⁸ ditantis, et Indos? 5
⁹ Ludrica quid, ¹⁰ plausus, et amici ¹¹ dona Quiritis?
¹² Quo spectanda modo, ¹³ quo sensu credis, et ore?
¹⁴ Qui timet ¹⁵ his adversa, fere miratur ¹⁶ eodem,
 Quo ¹⁷ cupiens, pacto: pavor est ¹⁸ utrobique molestus; 10
¹⁹ Improvisa simul species exterret ²⁰ utrumque.
 Gaudeat, an doleat; ²¹ cupiat, metuat ve, quid ²² ad rem,
 Si, ²³ quidquid vidit melius, peius ve sua spe,
 Defixis oculis, animoque et corpore ²⁴ torpet?
 Insani sapiens ²⁵ nomen ferat, aequus iniqui, 15

¹ Anni. ² Hyemis, Veris, Aestatis, Autumni vicissitudinem. ³ Viri fortes, et animosi. ⁴ Commoti spectent, et impavidi perseverent, si vel coelestis orbis fractus illabatur. Metaph. est ab infectoribus, qui liquoribus imbuunt lanas. ⁵ Quanta animi magnitudine sine ullo affectu intueantur aurum, argentum, marmor, et quae ex se terra profert. Synecd. gen. ⁶ Munera maris, uniones, margaritas, et huiusmodi. ⁷ Longo intervallo à nobis remotos. ⁸ Muneribus suis divites facientis. ⁹ Ludos inanes, et spectacula varii generis, quae in Circo, et theatro edebantur summa plebeculae admiratione. Synecd. gen. ¹⁰ Omnem laeti animi significationem, sive applaudendo, sive acclamando, sive consalutando assurgendoque, vel in Circo, vel theatro, vel in foro à populo fieret. ¹¹ Et dignitates, honores, et magistratus, quae Quiritium, id est, populi Rom. largitionibus, aliisque malis artibus corrupti, faventis dona sunt. Synecd. gen. ¹² Anaphora. ¹³ Quo vultu, et oculis? certe non alio sensu, quam nulla cupiditate, nulla formidine, quique pro his omnibus ne manum quidem verterint. ¹⁴ Polyptoton. ¹⁵ Quae dixi, sc. sterilitatem terrae, naufragia in mari, explosiones, et sibilos theatrales, repulsas

petitorum honorum, tenuem censum, et similia, quae his bonis expetitis adversantur. ¹⁶ Animo commovetur. ¹⁷ Ille prior, qui cupiebat. ¹⁸ In cupiendo, et metuendo: hinc ne assequatur cupita; illinc ne fugiat adversa. ¹⁹ Simulac insperatus, et non praemeditatus sive boni sive mali apparentis eventus: qualis est turpis repulsa consecrantibus honores, et opulentia metuentibus paupertatem. Fuit haec opinio Cyrenaicorum, non omni malo aegritudinem effici, sed insperato, nec opinato malo: quod omnia repentina essent graviora, ut refert Cic. Tusc. 3. Contra multum posset praeparatio animi ad minuendum dolorem. ²⁰ Tam cupidum, quam timidum vel gaudio, vel dolore nimio exterret. ²¹ Epizeuxis est. ²² Quid facit ad hanc rem, quam nos agimus, id est, ad beatitudinem? Synecd. gen. ²³ Quidquid praeter spem, et expectationem boni vel mali *defixis oculis*, id est, immotis oculis, id est, attentissime, vidit. ²⁴ Si ebrigescit, stupescit, deficit vel gaudio vel dolore nimio. Metaph. est à torpedine pisce, cuius tactus obtupecit membra. ²⁵ Aequum est ut cognominerur insanus, et iniquus, quod vel ipsam virtutem nimium admiratus animi immobilem tranquillitatem non retinuerit.

Ultra, quam satis est, virtutem si ¹petat ipsam.

² I nunc; argentum, et ³ marmor vetus, ⁴ aeraque et artes

⁵ Suspice: cum gemmis ⁶ Tyrios ⁷ mirare colores:

Gaude, ⁸ quod spectant oculi te mille loquentem:

⁹ Gnavus ¹⁰ forum, et ¹¹ vespertinus pete tectum: 20

Ne plus frumenti ¹² dotalibus emetat agris

Mucius: ¹³ indignum, quod sit peioribus ortus:

Hic tibi sit potius, quam tu mirabilis illi.

¹⁴ Quidquid sub terra est, ¹⁵ in apricum proferet aetas,

Defodiet, ¹⁶ condetque nitentia: ¹⁷ cum bene notum 25

¹⁸ Porticus Agrippae, et ¹⁸ via te conspexerit Appi;

¹⁹ Ire tamen restat, ²⁰ Numa quo devenit et Ancus.

²¹ Si latus ²² au renes morbo ²³ tentantur ²⁴ acuto,

1 Appetat, nimiumque cupiat, et vel nimio virtutis desiderio animi tranquillitatem non retineat. 2 Ironia cum permissione. Rectum enim consilium omnino sensum contrarium requirit. Sic Virgil. Aen. 7. *I nunc ingratis offert te, irrite, periclis: Thyrrenas, i, sterne acies, rege pace Latinos.* 3 Ductos de marmore vultus, seu maiorum effigies: inde enim marmori dignitas, et pretium. Meton. mat. 4 Aereas artes, i. statuas aereas, vel vasa aerea arte Polycleti, Phidiae, et Praxitelis fabricata. 5 Cum admiratione aspice. 6 Purpureos. Synecd. gen. 7 Teque talium rerum desiderio perturba. 8 Quod maxima hominum frequentia tuam eloquentiam in foro miretur. 9 Tamquam industrius. 10 Confer te in forum iudiciale, *δυνατήριον*. Synecd. gen. 11 Vesperis sive vespertino tempore domum redito. 12 Ne Mucius ex agris, quos cum uxore in dotem accepit, plus frumenti, quam tu ex tuis avitis, metat, et excipiat. 13 Minime ferendum est, ut hic ignobilis Mucius, cum natus sit humilioribus parentibus, sit tibi potius mirabilis, quam tu illi, magnitudine divitiarum, et honorum dignitate. 14 Quidquid occultum atque obscurum est, quaecumque in terrae visceribus abdita latent, ut aurum, argentum, aes, marmor, et similia alia. Ex sacris

litteris docemur, nihil sub Sole novum: neque aliquid esse, quod ante non fuerit, aut non postea etiam futurum sit. 15 In apertum, in lucem ex tenebris, tempus eruet. Metaph. à Sole. 16 Et sub terra abscondet omnia magnifica, et illustria; ut summas opes, et amplissimos honores. 17 Cum porticus ab Agrippa constructa, ubi causae aguntur, et cum via Appii, id est, ab Appio constructa conspexerit te fama celebrem, id est, cum in tota urbe Roma satis illustris, et nobilis fueris, mortis tamen conditionem evitare nulla ratione poteris. 18 Haec dicuntur per Synecd. spec. pro celeberrimis quibusque locis. 19 Sc. eo, id est, ad mortem. 20 Numa Pompilius, et Ancus Martius Romanorum reges, id est, sapientissimi, et fortissimi quique reges, et domini. Synecd. spec. De Numa Romanorum rege secundo lege Liv. l. 1. et Flor. l. 1. c. 2. sicut de Anco eorumdem rege quarto, qui fuit Pompilii ex filia nepos. Spectant huc nonnulla, quae notavi Od. 28. lib. 1. et Od. 7. l. 4. *Quo pius Aeneas, quo Tullus dives, et Ancus.* Numa dictus est, *ἀπὸ σῶν νῆμων*, id est, à legibus, Ancus *ἀπὸ τῆ ἀγκῶνος*, i. ab incurvo cubito. 21 Pleuritide. 22 Nephritide aut calculo. 23 Excruciantur. 24 Periculoso.

Quaere ¹ fugam morbi. ² Vis recte vivere? Quis non?
 Si virtus ³ hoc ⁴ una potest ⁵ dare, ⁶ fortis omissis 30
 Hoc age deliciis. ⁷ Virtutem verba putas, ut
 Lucum ligna? ⁸ cave ne portus occupet alter;
 Ne ⁹ Cibratica, ne Bythyna negotia perdas.
 Mille talenta ¹⁰ rotundentur, ¹¹ totidem altera: porro
¹² Tertia succedant, et quae pars ¹³ quadret acervum. 35
¹⁴ Scilicet uxorem cum dote, ¹⁵ fidemque, et amicos,
¹⁶ Et genus, et ¹⁷ formam ¹⁸ regina pecunia donat:
 Ac ¹⁹ bene nummatum decorat ²⁰ Suadela, Venusque.

1 Remedium, ut dolorem, et mortem effugias. 2 Dialogismus est, ac brevis Prosopopoeia cuiusdam respondentis ipsi Poëtae, *quis non?* vel si mavis, Epanorthosis ipsius Poëtae suam interrogationem, et dubitationem corrigentis. 3 Recte, et beate vivere. 4 Sola. 5 Tibi. 6 Hoc unum fortiter, et gnaviter exerce, in illius adoptionem incumbe, voluptatibus relictis. 7 An putas virtutem in inanibus verbis, et otiosis Philosophorum sermonibus, non in actione consistere, neque quidquam ad beatam vitam conferre, quemadmodum homines stolidi, et prophani lucum tantum ligna, et arbores, quas vident, esse censent, non autem rem sacram aut numini alicui consecratam sancti quidpiam in se continere? Quod Troiani, qui oleastrum, Fauno sacrum, sustulerant è luco, nulla religionis habitatione, experti sunt, cum illic fixa Aeneae hasta evelli nequiret ad Turnum transverberandum. Virg. 12. Aen. 8 Si id putas, tunc opes tuas accumula, et cave ne alter quispiam mercator suis navibus te praeveniat. Producitur haec altera ironia usque ad ultimum Epistolae, ubi Poëta studet contrarium persuadere, ac Pleonecten avocare à cogitatione rerum caducarum ad studium sapientiae ac tranquillitatem vitae. 9 Ne optimas merces in urbe Cibracae Cibracae, et in Bythynia urbe Ponti, et opes inde provenientes, intermittas. Synecd. spec. 10 In acervum con-

structo à te accumulentur. Permissio est ironica, ac praeterea Metaph. à Geomerris, quibus haec, sphaera, et quadrum, sunt figurae omnium perfectissimae. 11 Hisce mox alia adhuc mille talenta à te addantur. Sic Virg. Ecl. 3. *cras altera mittam*. Synecd. finitorum pro infinitis nummis. 12 Alia mille talenta his accedat. 13 Quin etiam succedant illa talentorum pars, quae nummorum acervum quadruplicem reddat, i. quarta mille, quae quatuor millia efficiunt, ut ita porro decies, vicies, centies, millies opes tuae geminentur. *Quadrare* enim per Metaph. est perficere. 14 Enumerat divitiarum commoda, ut Sat. 3. 1. 2. *Omnes enim res, Virtus, fama, decus, divina humanaque pulchris Divitis parent*. 15 Fideles amicos, *iv dvo dvo*, i. unum per duo. 16 Nobilitatem. 17 Pulcritudinem. 18 Rebus humanis imperans. Nota est Metaph. valde viribus pecuniae accommodata. 19 Valde nummatum ac divitem honoratissimum efficit. 20 Eloquentia, et venustas. Ego Alleg. hic esse existimo ex Metonymiis efficit. pro eloquentibus patronis, et mulieribus, qui clientes, et amatores, si bene nummati fuerint, plurimum commendant, et ipsis se prorsus deditos pollicentur. *Suada* sive *Suadela*, Graecis *Πειθω* dicta, una cum Venere, et Iove, et Iunone, et Diana, inter nuptiales Deos à Plutarcho enumerantur.

Manicipiis ¹locuplex, eget aeris ² Cappadocum rex.
³ Ne fueris hic tu: ⁴ chlamydes ⁵ Lucullus (ut ⁶ aiunt) 40
⁷ Si posset centum ⁸ scenae ⁹ praebere ¹⁰ rogatus,
¹¹ Qui possum tot? ¹² ait: tamen et ¹³ quaeram, et ¹⁴ quot
 habebo,
¹⁵ Mittam: post paulo ¹⁶ scribit, sibi ¹⁷ millia quinque
 Esse domi chlamydam: ¹⁸ partem, vel ¹⁹ tolleret omnes.
²⁰ Exilis domus est, ubi non et multa supersunt, 45
²¹ Et Dominum fallunt, et prosunt furibus. Ergo
²² Si res sola potest ²³ facere et servare beatum;
²⁴ Hoc primus repetas opus, hoc postremus ²⁵ omittas.
 Si fortunatum ²⁶ species, et gratia ²⁷ praestat,
²⁸ Mercemur ²⁹ servum, ³⁰ qui dictet ³¹ nomina, laevum 50

1 Sc. est, i. abundat, verum pecuniae inops est. 2 Synec. spec. pro quolibet domino, et divite stipato magno quotidie famulatio, sed parum nummato. 3 Nolo ego tu sis talis, qualis fuit rex Cappadociae, qui una re abundans, caeteris egebat; sed Lucullo potius, qui non una re, sed omnibus abundabat, similis. 4 Purpureas. 5 Hic ille Lucullus *Xerxes togatus* appellatus ob occupatum aedificiis mare, et coaequatos montes. De cuius luxu vide Plut. in ipsius vita, ubi nominatim appellat Flaccum Poëtam. 6 Historiae. 7 An. 8 Spectaculis exhibendis. 9 Suppeditare, commodato dare, *πρὸς δαν.* 10 Obsecratus à Praetore quodam, qui magnificos ludos populo Rom. exhibere volebat. 11 Quomodo tot purpureas chlamydes tibi suppeditare potero, cum forte tot non habeam. Brevis est Prosopopoeia Luculli, qui inducitur ignorans suas facultates: qualis ignoratio praedivitem arguit. 12 Lucullus Praetori. 13 Inquam domi meae. 14 Chlamydes invenero. 15 Tibi. 16 Lucullus Praetori. 17 Discrepat ab Horatio Plutarchus, qui Lucullum ducentas chlamydes duntaxat domi reperisse scribit, i. duplo plures, quam ab ipso essent petita. 18 Illarum. 19 Ut sumeret sibi omnes utendas. 20 Inops vilisque illa domus est, ubi non etiam

multa abundant, quae à vetustate, carie, et tineis absumantur. Epiphonematica est Poëtae acclamatio de quantitate opum Lucullanarum. 21 Et dominum latent, i. quorum numerus à domino ignoratur. 22 Si pecunia, divitiae. 23 Ex opinione avarorum. 24 Hoc negotium, divitias sc. accumulandi. Symproce est initio, et clausula membrorum in similitudine soni. 25 Missum facias, i. tibi divitias in principio, et fine omnium tuorum negotiorum proponas. 26 Decus externum, magnificentia amplissimorum honorum. 27 Favor popularis. 28 Emamus. *Ἀναμνησῶν* est, qua fingit deliberationem cum aliis. 29 Nomenclatorem. Synecd. periphrastica. Habebant Romani, magistratum petitori, servos nomenclatores, à quibus docebantur, ac monebantur, quo quisque civis, qui in suffragiis aliquid valeret, nomine appellaretur, ut candidati à servo nomenclatore admoniti, unumquemque nominatim salutare possent. Vide Cic. pro Mur. 30 Nobis candidatis magistratum petentibus in aurem insusurret. 31 Potiorum civium Romanorum obviam factorum, illos suis nominibus compellare, illis blandiri queamus, atque ita nobis obsequentes reddere possimus.

Qui ¹ fodiat latus, et cogat ² trans pondera dextram
 Porrigere. ³ Hic multum ⁴ in Fabia valet, ⁵ ille Velina.
⁶ Cuilibet hic fascēs dabit; ⁷ eripietque curule,
 Cui volet, ⁸ importunus ⁹ ebur: ¹⁰ frater, pater, adde,
¹¹ Ut cuique est aetas; ita quemque ¹² facetus adopta. 55
 Si ¹³ bene qui coenat, ¹⁴ bene vivit; ¹⁵ lucet, eamus
 Quo ducit gula: piscemur, venemur; ut olim
 Gargilius, qui mane ¹⁶ plagas, venabula, servos,
¹⁷ Differtum transire ¹⁸ forum, populumque iubebat,
¹⁹ Unus ē multis populo spectante ²⁰ referret 60
²¹ Emptum mulus aprum: crudi, ²² tumidique lavemur,

1 Qui domino suo adstans sinistrum latus vellicet, et extremis digitis pungat, ipsumque moneat, ut civem illum, et illum salutet. Metaph. est ab agricolis, qui proprie, dum terram vertunt, dicuntur *arva*, et *humum fodere*. Simili Tropo Philippus apud Ter. in Hecyr. respondit Lacheti suum latus fodienti, ut diceret se Philumenam arcessi iussisse: *Noli fodere, iussi*. Imperfecta autem est Protopoeia nomenclatoris de gratiosis suffragatoribus herum admonentis. 2 Per ponderosa saxa, lapides, trabes, in viis publicis pontis loco prostratus, ipsi civi transeunti dextram porrigere, et nullum non officii genus deferre, vel benevolentiae ineundae, vel auxilii gratia. 3 Civis Romanus. Verba sunt nomenclatoris hortantis dominum, ut gratiosis apud tribus suas hominibus blandiatur, eosque salutet comiter. 4 Tribu. 5 Quem vides tibi obviam venientem, in tribu Velina gratia, et auctoritate multum pollet. 6 Hic, quem ibi vides procedere, cui-cumque ipsi iubet, imperium atque magistratum dabit. 7 Omni dignitate, quemcumque volet, exuet. 8 In eo, quod sibi proposuerit, obfirmato animo perseverans, et non quiescens, dum voti compos fiat. 9 Curulem sellam

quae eburnea in curru, quo magistratus maiores in forum, et curiam vehebantur. 1. Aedilitatem maiorem, &c. Meton. primum materiae pro sella Aedilitia ex ebo-re facta, deinde adi. pro subiecto magistratu: qui ornabatur huiusmodi throno creatus; et quo movebatur, repulsam passus. 10 Blandientium verba. 11 Prout quisque est aetate vel minori, vel grandiori. 12 Facete, et comiter allo-quere, et blandis verbis te patrem, vel fratrem elige, tibi-que adiungere stude. Cic. in Ver. *Quem sibi illi defensorem sui iuris, ultorem iniuriarum, actorem totius causae adoptavit*. 13 Magnifice ac luxuriose. Verba sunt Poetae *ἑὶ πωνικῶς* consulentis, quasi socius esse velit tantae stultitiae. 14 Beate. 15 Cum dies incipit, surgamus, conquiramus opsonia palato gratissima. 16 Retia. Virg. 4. Aen. *Retia rara plagae, lato venabula fero*. Asyndeton. 17 Hominibus plenum, frequentissimum. Sic Sat. 5. l. 1. *Inde forum Appi Differtum nautis, &c.* 18 Per forum Romanum, ut ita ab omnibus venatum ire crederetur. 19 Ut insignis mulus, et praealtus. 20 In civitatem dorso portaret. 21 Non inter venandum captum. 22 Propter cibi vinique varietatem turgidi descendamus in balnea.

Quid deceat, quid non, obliti : ¹ Cerite cera
 Digni ; ² remigium vitiosum Ithacensis Ulyssaei ;
³ Cui potior ⁴ patria fuit ⁵ interdicta voluptas.
 Si (⁶ Mimnermus uti censet) sine amore iocisque 65
 Nil est iucundum ; ⁷ vivas in amore iocisque.
 Vive, vale : siquid novisti rectius ⁸ istis,
⁹ Candidus imperti : ¹⁰ si non, his utere mecum.

¹ Sine lege viventes, id est, qui talitabula cerata digni sumus, qualis illa fuit, qua Cerites, Ceres civitatis populi, à Romanis infamia notati sunt, dum suffragiorum ius illis denegabatur, eo quod Romanos una cum hostibus oppugnassent. Gellius l. 16. c. 13. Meton. ergo est adi. pro tabula, in qua notata est Ceritum populorum ignominia. ² Tales existentes, quales remiges, et socii navales Ulyssaei, vitiis, et voluptatibus addicti. Meton. effe. ³ Quibus remigibus. ⁴ Quae omni viro honesto debet esse longe gratissima, cum non defuerint Grillus, et alii, qui porci apud Circen aeterno servitio man-

cipati manere, quam hominis formae restitui, inque patriam reverti maluerint. ⁵ Ab Ulysse. ⁶ Poëta Graecus voluptuarius, elegiarum scriptor. ⁷ Licet ut vivas, o Numici. ⁸ Quae dixi de summo bono, et animi beatitudine, nempe illam in perpetua animi tranquillitate sitam esse, cui nihil timeat, nihil cupiat, nihil speret, neque gaudeat, et doleat; non autem in divitiis, honoribus aut voluptatibus. ⁹ Tamquam amicus sincerus mihi imperti. ¹⁰ Si vero non rectius nosti, illis, quae ego dixi, et quibus tu meliora non novisti, mecum frui.

Epist. VII.

AD MAECENATEM.

Maecenati se excusat, quod promissis non steterit: eius in se liberalitatem commemorat, et laudat; sed libertatem, et animi tranquillitatem omnibus amicorum donis, et quibuslibet divitiis anteponendam esse, atque adeo eum, qui paucis contentus vivere didicit, incommoda, quae ultimam ambitiosam comitantur, non posse ferre innuit.

Quinque dies tibi ¹ pollicitus me ² rure futurum,
³ Sextilem totum mendax desideror : atqui
 Si me vivere vis sanum, recteque valentem,

¹ Sc. sum, cum rus abirem. Exorditur à remotione culpae in morbi timorem, propter aestum canicularem. ² In Sabina regione ubi villam habuit Horatius amoenissimam. ³ Per totum mensem Augustum, id est, per integras quatuor hebdomadas parum stans meis

promissis, sed falsus, illinc, id est, Roma, absum, et à te exspector: desideramus enim, quae absunt. Hic mensis sextus à Martio, qui annum apud veteres inchoabat, Augustus postea dictus est; ut Quintilis Iulius.

¹ Quam mihi ² das aegro, ³ dabis aegrotare timenti,
 Maecenas, veniam: dum ficus prima, calorque 5
⁴ Designatorem decorat ⁵ lictoribus atris:
⁶ Dum ⁷ pueris omnis pater, et matercula ⁸ pallet:
⁹ Officiosaque sedulitas, et ¹⁰ opella forensis
¹¹ Adducit febres, et ¹² testamenta resignat.
 Quod si ¹³ bruma nives ¹⁴ Albanis ¹⁵ illinet agris, 10
¹⁶ Ad mare ¹⁷ descendet ¹⁸ vates tuus, et ¹⁹ sibi parcat,
²⁰ Contractusque ²¹ leget: te, dulcis amice, ²² reviset
 Cum ²³ Zephyris (si concedes) ²⁴ et hirundine prima.

¹ Dabis mihi illam veniam absentiae meae, *vel*, ut ego possim abesse, timenti aegrotare, quam mihi aegroto dares. ² Polyptron. ³ Donec fervet Canicula, quo tempore ficus primum maturescunt. Synecdochica est periphrasis autumnii primi, quo morbidus aer corporibus offunditur. ⁴ Eum, qui constituendae funebri pompae praeest, et quo modo, quo ordine, quibus ornamentis quidque agendum sit, praescribit, et designat. ⁵ Libitinariis ministris atratis, i. lugubri pullaque veste indutis tamquam perpetuo comitatu exornat, i. dum multi Romae è vita decedunt propter autumnum morbidum, dumque ille designator cum comitibus suis libitinariis in curandis funeribus perpetuo occupatus est. Catachrestica, et faceta est Synecdoche: qualis esset, si spectatores puniendorum damnatorum diceremus ipsorum esse comites, et stipatores. Facite enim libitinarium suum, tamquam curulem honorem gereret, lictoribus ornat, qui in funebri ministerio fuere vespillones, sandapilarii, ustores, pollinctores, praeficae, et alii id genus homines. ⁶ Anaphora. ⁷ Liberis suis, ne aegrotare incipiant, et moriantur. ⁸ Timet. ⁹ Nimia diligentia advocatorum sive patronorum in officio praestando suis clientibus. ¹⁰ Opera in foro, et in causis levibus, et minimi saepe momenti

praestanda. ¹¹ Affert, i. dum patroni nimia contentione agendi causas suorum clientum, et circumcursandi, summo aestu facile incidunt in morbos, et vitam cum morte commutant. ¹² Testamenta aperit post mortem testatoris sigillis remotis, et suum cuique haeredi ex testatoris voluntate assignat: contrarium est *obligare testamenta*. Resignatio autem testamentorum indicat mortem testatorum. ¹³ Hyems. Synecd. p. ¹⁴ In quos hoc calidissimo tempore refrigerandi gratia secessi. ¹⁵ Asperget. Met. à pictoribus, qui colores; vel à chirurgis, qui unguenta corporibus inducunt. ¹⁶ Ad civitatem maritimam, ubi per hyemem maior calor. ¹⁷ Et Albanis his montibus. ¹⁸ Horatius. Loquitur de se in tertia persona, i. ego Horatius ad mare descendam. Synecd. gen. ¹⁹ Valetudinem suam curabit. Meton. subi. ²⁰ Velut in musaeolum, et villae angulum frigore abditus. ²¹ Aliquid. Hic verba quinque similiter sonant circa clausulas membrorum per Epistrophen: ubi cernuntur partim *ἰσοπέλυτα* partim *ἰσόκωλα*. ²² Romae. ²³ Verno tempore flantibus. Synecd. periphrasis veris. ²⁴ Vere ineunte, cuius est hirundo nuntia. De qua sic Ovid. 2. Fast. *Veris praenuntia venit hirundo, Et metuit, ne qua versa recurrat hyems.*

¹ Non,

¹ Non , quo more pyris vesci Calaber ² iubet hospes,
 Tu me fecisti locupletem. ³ Vescere sodes: 15
⁴ Iam satis est. ⁵ Aut tu , quantum vis , ⁶ tolle. ⁷ Benigne.
⁸ Non invisa ⁹ feres ¹⁰ pueris munuscula parvis.
¹¹ Tam teneor dono , quam si dimittar onustus.
¹² Ut libet : ¹³ haec porcis hodie comedenda ¹⁴ relinques.
 Prodigus , et stultus ¹⁵ donat , quae spernit , et odit. 20
¹⁶ Haec ¹⁷ seges ingratos tulit , et feret omnibus annis.
 Vir bonus , et sapiens ¹⁸ dignis ait esse paratum;
 Nec tamen ignorat , ¹⁹ quid distent ²⁰ aera lupinis.
²¹ Dignum praestabo me etiam pro laude merentis.
²² Quod si me noles usquam ²³ discedere , ²⁴ reddes 25
 Forte latus , ²⁵ nigros angusta ²⁶ fronte capillos:

¹ Apparatus est ad Prosopopoeiam
 hospitis Calabri *ἀνὸς Προπάτα-
 λήψως*. ² Advenam amicum aut
 viatorem hospitio exceptum. ³
 Hisce pyris. Iam inducitur hic
 Calaber cum viatore loquens per
 Dialogismum. ⁴ Pyrorum , quod
 accepit. Verba sunt viatoris. Nulla
 est hic depositae Prosopopoeiae
 nota. ⁵ Verba sunt Calabri hospi-
 tis. ⁶ Sume tecum tantum pyro-
 rum. ⁷ Liberaliter mecum agis,
 ait viator. ⁸ Grata. Verba Calabri.
⁹ Domum tecum. ¹⁰ Qui pyris im-
 pense delectantur. ¹¹ Tam delec-
 tor tuis pyris , quae mihi donas,
 eoque munere aeque tibi devin-
 cior , quam si eis oneratus disce-
 dam abs te , et omnia pyra me-
 cum auferam. Verba viatoris. ¹²
 Facito ut libet (inquit Calaber)
 vel tolle , vel relinque illa pyra,
 non possum te cogere. ¹³ Pyra.
¹⁴ Si tecum auferre nolueris. ¹⁵
 Talia munera. ¹⁶ Anaphora. ¹⁷
 Inconsiderata , et praepostera re-
 rum vilium , et superfluarum do-
 natio. Metaph. est ab agricolis ad
 uberrimam materiam , ex qua fit
 aliquid , significandam. ¹⁸ Viris
 probis se paratum ac promptum
 esse dicit. ¹⁹ Quid discriminis sit
 inter bonos , et malos seu projec-

titios nummos ex lupino factos,
 quibus in Comoediis utuntur , id
 est , inter bonos , et malos homi-
 nes. ²⁰ All. est è Synecdochicis
 specierum generibus , id est , pro
 pretiosissimis , ac vilissimis qui-
 busque rebus , quarum novit sa-
 piens discrimen , ac pretium mu-
 neris , quod alicui praestat pro ip-
 sius merito ac dignitate , expendit
 diligenter. ²¹ Ego (inquit Hora-
 tius) me gratum praestabo , et vi-
 cissim operam dabo , ut tuis veris
 laudibus , et amplis imis tuis mu-
 neribus dignus fuisse videar pro
 tua tam praeclare de me merentis
 laude. Hic versus opponitur illi
 superiori , *Haec seges ingratos tulit*,
 &c. ²² Mira est hic Poëtae licen-
 tia , Graecis *παρρησία* , loquendi
 apud eum , quem aut vereri aut
 metuere deberet , ab eoque repos-
 cendi , quod non est in potestate
 cuiusquam situm : cuius affectum
 augeat alia sequentis dictionis fi-
 gura. ²³ A te , id est , semper la-
 teri tuo adhaerere. ²⁴ Reddes iu-
 venile robur , et meliores annos,
 quos tecum consumpsit. ²⁵ Nunc
 canos in fronte. ²⁶ Quae iam mihi
 seni calvitiae dilatata , et magna
 est , sed olim nulla calvitie de-
 formis erat , id est , reddes mihi
 iuventutem.

¹ Reddes dulce ² loqui : reddes videre decorum , et
³ Inter vina fugam Cynarae ⁴ moerere protervae.
⁵ Forte per ⁶ angustam ⁷ tenuis vulpecula rimam
⁸ Repserat in cumeram frumenti, ⁹ pastaque ¹⁰ rursus 30
Ire foras ¹¹ pleno ¹² tendebat corpore ¹³ frustra:
¹⁴ Cui mustela procul , Si vis (ait) ¹⁵ effugere ¹⁶ istinc.
¹⁷ Macra ¹⁸ cavum repetes arctum, ¹⁹ quem macra subisti.
²⁰ Hac ego si compellar imagine, ²¹ cuncta resigno:
²² Nec somnum plebis laudo satur ²³ altilium , nec 35
Otia ²⁴ divitiis Arabum ²⁵ liberrima muto.
Saepe ²⁶ verecundum laudasti : ²⁷ rexque , ²⁸ paterque
²⁹ Audisti coram , nec verbo parcius absens.
³⁰ Inspice , si possum ³¹ donata reponere laetus.

1 Anaphora. 2 Haec verba infinita sunt loco nominum per Antimeriam, ut Grammatici loquuntur, dulcem orationem, scitum risum, &c. 3 Reddes aetatem ad levitates amatorias aptam. 4 Moerorem ob Cynarae, amicae petulantis, clandestinam fugam est convivio, cum impense dolerem, quod illa clam me sese est convivio subduxisse: quod iuvenem, non senem, decet. 5 Προκατάληψις est obiciendi apologi. 6 Tenue foramen. 7 Inani, et famelico ventre, diuturna inedia attenuata, macilentia. 8 Irrepserat, introiverat in vas aliquod vimineum frumenti plenum. 9 Iam satura, et bene saginata frumento. 10 Redire per idem foramen, per quod paulo ante inani ventre penetrarat, καλὴν ἵνα. 11 Distento. 12 Conabatur, contendebat, tentabat. 13 Foraminis angustia pleno, et distento ventri obstante. 14 Vulpeculae in exeundo ita frustra laboranti. Accessus est ad Prosopopoeiam mustelae vulpeculam inclusam sic alloquentis, Si vis, &c. ubi fictio personae deponitur sine admonitione. 15 Te ex isto carcere liberatam pristinae libertati restituere. 16 E frumenti vase. 17 Tenui ventre: à Graeco μακρὸς, quia fere

qui sunt longi, iidem solent esse tenues ac macilentii. 18 Illum locum excavatum, illud foramen angustum. 19 Quem gracilis ingressa es. 20 Hac vulpeculae similitudine, et conditione à te, o Maecenas, compellar, quod sc. alia ratione ab hac servitute mihi discedere non liceat, nisi vulpis exemplo. 21 Omnia munera, quae accepi, reddo ac relinquo: ut Od. 29. l. 3. de Fortuna: *Laudo manentem, si celeres quatis Pennas, resigno, quae dedit.* 22 Neque ob id quietem privatorum hominum, et tranquillam vitam malo, et Maecenatis aedes relinquere, quod me deliciarum sumptuosarumque epularum satietas ceperit, aliter sensurus, si egerem. 23 Bestiarum, in usum hominum, et escam saginatarum, sive sint quadrupedes, sive pisces, sive aves. Od. 29. l. 1. 24 Cum divitiis. 25 Securam privatorum quietem. 26 Meticulosum, et ab omni asperitate alienum ingenium meum. 27 Ob singularem munificentiam. 28 Ob paternum tuum erga me amorem. 29 Appellatus es à me sive praesens tecum fui, sive absens. 30 Periculum fac, tecum considera. 31 Reddere quae mihi donasti. Sic Od. 5. l. 3. *Nec vera virtus, cum semel excidit, curat reponi deterioribus.*

¹ Haud male ² Telemachus, ³ proles patientis Ulysssei, 40
⁴ Non est aptus equis ⁵ Ithacae locus : ut neque planis
⁶ Porrectus spatiis, ⁷ neque multae prodigus herbae.
⁸ Atreide, magis apta ⁹ tibi tua dona relinquam.
¹⁰ Parvum parva decent : mihi iam non ¹¹ regia Roma,
Sed ¹² vacuum Tibur placet, aut ¹³ imbelle Tarentum. 45
¹⁴ Strenuus, et fortis, causisque ¹⁵ Philippus agendis
Clarus, ¹⁶ ab officiis octavam circiter ¹⁷ horam
Dum ¹⁸ redit, atque ¹⁹ foro nimium distare ²⁰ Carinas
Iam grandis natu ²¹ queritur, ²² conspexit (ut aiunt)
²³ Adrasum quemdam ²⁴ vacua tonsoris ²⁵ in umbra, 50
Cultello proprios ²⁶ purgantem leniter ungues.
²⁷ Demetri (²⁸ puer hic ²⁹ non laeve iussa ³⁰ Philippi
³¹ Accipiebat) abi, ³² quaere, ³³ et refert, ³⁴ Unde domo, ³⁵
³⁶ Cuius fortunae, quo sit patre, ³⁷ quove patrono. (quis,
³⁸ It, ³⁹ redit, et ⁴⁰ narrat, ⁴¹ Vulteium nomine Menam, 55

1 Respondit Menelao, cum ipsi egregios equos dono offerret. 2 Hoc exemplo Menelai, et Telemachi dilucide docet, fuisse honestius, nec Maecenatem dare, nec se munera accipere, quam nunc reddere. Locus ex Odyss. δ. 3 Filius laboriosi Ulyssis ex Penelope. 4 Prosopopoeia Telemachi Menelaum alloquentis. 5 Insulae patriae meae. 6 Ut qui neque extensus sit in longitudinem spatii, ubi equi pro libitu suo currere possint, id est, ut qui sit angustus, et salebrosus. 7 Nec copiosi graminis abundans. 8 O Menelae, Atrei fili. 9 Tibi Atridae aptiora, quam Telemacho. 10 Me exiguum. Polypoton. Nos vulg. *A chico paxarillo, chico nido*. 11 Splendida, magnifica. 12 Non populosum, minime frequens. 13 Molle, voluptarium, quietum, à bello vacuum. Sumptum est ab ignavia, et mollitie hominum ad militiam ineptorum. 14 Orator validus, et animosus, et advocatus excellens. 15 L. Philippus eloquentia, gravitate, florantissimus civitatis, ut ait Cic. Hic dicebat, se tum, cum brachium concalefecisset, solere pugnare, ut scribit Cic. 2. de Orat.

16 Forensibus, i. à causis dicendis absolutus. 17 Diei. 18 Domum è curia. 19 A foro. 20 Viam Romae, sic dictam, ab aedificiis factis, instar carinarum navalium: in qua via domus erat Philippi. 21 Cum senibus longius ire gravius sit. 22 Philippus. 23 Detonsum hominem. 24 Nugatoribus, et otiosis hominibus. 25 In officina, in pergula, vel in tonstrina. 26 Praescindentem, resecantem. 27 Prosopopoeia est cum Demetrio servo suo primum, deinde ipsius cum Vulteio Mena loquentis per Dialogismum. 28 Minister, Demetrius. Sic Od. 38. l. 1. *Persicos odi, puer, apparatus*. 29 Non stulte, non negligenter, *sonaios* sed gnaviter. Virg. Ecl. 1. *si mens non laeva fuisset*. 30 Domini sui. 31 Exequebatur. 32 Ex illo homine. 33 Et, quae audieris, mihi renuntia. 34 Ex qua familia sit. Sic Virg. Aen. 7. *Qui genus? Unde domo? pacemne huc fertis, an arma?* 35 Sc. *stt.* 36 Cuius conditionis sit, dives, an pauper. 37 In cuius clientela sit. 38 Demetrius servus hominem adit. 39 Ab illo è tonstrina ad dominum. 40 Domino suo, quae ab illo audierat. 41 Illum appellari.

¹ Prae-

¹ Praeconem, ² tenui censu, sine crimine notum,
³ Et properare loco, ⁴ et cessare, ⁵ et quaerere, et uti,
 Gaudentem ⁶ parvisque sodalibus, et ⁷ Lare certo,
 Et ⁸ ludis, et ⁹ post decisa negotia, * campo.
¹⁰ Scitari licet ¹¹ ex ipso, quaecumque ¹² refers: dic, 60
 Ad coenam ¹³ veniat. Non sane ¹⁴ credere Mena;
¹⁵ Mirari secum tacitu. Quid multa? ¹⁶ Benigne
 Respondet. ¹⁷ Negat ille mihi? ¹⁸ Negat improbus, et te
¹⁹ Negligit, aut ²⁰ horret. ²¹ Vulteium mane ²² Philippus
 Vilia vendentem ²³ tunicato ²⁴ scruta ²⁵ popello 65
²⁶ Occupat, et salvere iubet prior: ²⁷ ille Philippo
²⁸ Excusare laborem, et ²⁹ mercenaria vincla,
³⁰ Quod non mane domum venisset: denique, quod non
³¹ Providisset eum. ³² Sic ignovisse putato
 Me tibi, si coenas hodie mecum. ³³ Ut libet. ³⁴ Ergo 70
 Post nonam venies. Nunc i, ³⁵ rem strenuus auge.
³⁶ Ut ventum ad coenam est, dicenda, tacenda loquutus,

1 Esse. 2 Pauperem esse. 3 Et in loco id est, opportuno tempore opus agere. 4 Et rursus feriari. 5 Et divitias acquirere, iisque uti, quod non facit avarus. 6 Mediocribus. 7 Proprio ac privato domicilio, non vita vaga. Meron. adi. pro aedibus Menae. 8 Circensibus, et gladiatoriiis. 9 Post confecta, expedita praeconis negotia. Suet. *Vespasianus* post decisa, quaecumque obvenissent, negotia, gestationi, et inde quieti vacabat. * Martio, ubi valetudinis causa corpus exercebant. Suet. gen. 10 Scrutando cognoscere: Verba sunt Philippi. 11 Mena. 12 Mihi narras. 13 Ad me. 14 Sc. poterat, vel, non credebatur se serio ab ignoto hero, et tanto patrono ad coenam vocari. 15 Sed mirabatur, quid tanti viri tam ultronea, et benevola invitatio sibi vellet. 16 Gratias agit tibi ingentes, seque excusat, quod venire non possit. 17 Se in coena mihi adfuturum? Verba sunt Philippi. 18 Se venturum. Verba sunt servi. 19 Conremnit, non curat. 20 Formidat, et prae verecundia venire non au-

det. 21 Menam. 22 Orator. 23 Ob paupertatem tunicis, non togis, utenti. 24 Merces viles, vetera ferramenta, vasa dimidiata, vestes pannis obsitas. 25 Vili plebeculae. Digna emptore merx. 26 Praevenit, antevertit. 26 Mena. 27 Praetendebat suum laborem, in quo tamquam praeco occupatus cesset. 28 Praeconias, et mercenarias occupationes, quae, tamquam vincula, ipsum detinuerant. Synecd. gen. 29 Quod pro clientum more matutino tempore domum suam, tamquam patroni, non venisset, illumque salutasset. 30 Ante, prius vidisset. 31 Hac lege, et conditione. Verba sunt Philippi. 32 Sit ita, inquit Mena. 33 Ergo post horam nonam (inquit Philippus) venies domum meam, id est, tribus horis ante Solis occasum. 34 Nunc abi, et opes facultatesque tuas fortiter auge. 35 Postquam. 36 Vulteius loquutus libere, quidvis loquutus, *ῥητά καὶ ἀρρητά*, fanda, nefanda. Haec autem sic accipienda sunt, sc. Vulteium, fretum amicitia Philippi, sua negotia inconsiderate effutivisse. Paronomasia

¹ Tandem dormitum dimittitur. ² Hic ubi saepe
 Occultum ³ visus decurrere piscis ad hamum,
⁴ Mane ⁵ cliens, et iam ⁶ certus conviva, iubetur 75
⁷ Rura suburbana ⁸ indictis comes ire Latinis.
 Impositus ⁹ mannis, arvum ¹⁰ coelumque Sabinum
¹¹ Non cessat laudare. ¹² Videt, ridetque Philippus:
 Et sibi ¹³ dum ¹⁴ requiem, dum ¹⁵ risus undique ¹⁶ quaerit,
 Dum ¹⁷ septem donat sestertia, mutua ¹⁸ septem 80
 Promittit, persuadet uti ¹⁹ mercetur agellum.
²⁰ Mercatur. Ne te longis ²¹ ambagibus ultra,
 Quam satis est, ²² morer: ²³ ex nitido fit rusticus, atque
 Sulcos, et ²⁴ vineta crepat mera, praeparat ²⁵ ulmos,
²⁶ Immoritur studiis, ²⁷ et amore senescit habendi. 85
 Verum ubi oves furto, morbo periere capellae,
²⁸ Spem mentita seges, bos est ²⁹ enectus arando;
 Offensus damnis, ³⁰ media de nocte ³¹ caballum
 Arripit, ³² iratusque ³³ Philippi ³⁴ tendit ad aedes.
 Quem ³⁵ simul adspexit ³⁶ scabrum intonsumque Philippus, 90

1 Tandem iubetur ire domum.
 2 Ad aedes Philippi Oratoris. 3
 Visus est. 4 Postridie. 5 Patroni
 Philippi, ut et salutandi, et co-
 mitandi (si opus esset) officium
 perageret. 6 Quotidianus, qui etiam
 non vocatus adesse posset. 7 In
 rura. 8 Cum Latinae feriae, qui-
 bus Romae nihil operis facere li-
 cebat, à Consule imperatae essent.
 Quo tempore fiebat Iovi Latiali
 in monte Albano sacrificium. Lege
 Macrobi. Sat. 1. c. 16. 9 Equis pu-
 sillis. 10 Aërem Sabinum, in quo
 Philippus suburbana praedia ha-
 bebant. 11 Vulteius. 12 Hominem
 stultum. 13 Anaphora. 14 Locum,
 in quo interdum requiesceret. 15
 Ludum iocumque. 16 Philippus.
 17 Septem millia Sestertium, num-
 mum, id est, centum, et septua-
 ginta quinque aureos. Ad hanc
 autem gratuitam summam acce-
 dat mutua, tum reddet additio
 trecentos, et quinquaginta aureos.
 18 Alia. 19 Emat sibi. 20 Vulteius
 agellum emit. 21 Sermonum. 22
 Detineam te, o Maecenas. 23 Ex
 urbano, et bene habito fit incul-

tus, scaber, et intonsus. 24 Loca
 vitibus consita solum habet in ore.
 Vide Od. 18. l. 1. 25 Quibus ma-
 ritantur vites. 26 Vitam suam im-
 pendit curis agriculturae. 27 Et
 tabescit, consumitur lucris studio.
 Ut *sentum* veteres pro odio, tae-
 dio, ac molestia dixere; sic etiam
senescere pro cruciari ac macerari.
 Cic. *Otio, et tranquillitate resp.*
 consenescebat. 28 Et postquam
 ager sanus, qui dominum suum
 Vulteium de maximo anni proven-
 tu sperare iusserat, fefellit, et mi-
 nus reddidit, quam speraverat agri-
 cola. *Seges* autem à *serendo* dicta,
 et fructus ipsos, et terram fun-
 dumque, unde nascuntur signi-
 ficat. 29 Ita fractus, et debilita-
 tus arandi labore, ut mortuus
 videretur. 30 Paulo post mediam
 noctem. Sic supra Ep. 2. *surgunt*
 de nocte *latrones*. 31 Sibi à Phi-
 lippo datum. 32 Ob agriculturae
 damna. 33 Patroni sui. 34 Con-
 tendit. 35 Simulac. 36 Squali-
 dum, incomptum, et impexum,
 qui antea erat nitidus, pexus,
 comptus.

¹ Du-

¹ Durus, ait, Vultei, nimis ² attentusque videris
 Esse mihi. ³ Pol, me ⁴ miserum patrone vocares,
 Si velles (inquit) verum mihi ⁵ ponere nomen,
⁶ Quod te per ⁷ Genium, ⁸ dextramque, Deosque ⁹ Penates
 Obsecro, et obtestor, ¹⁰ vitae me redde priori. 95
¹¹ Qui simul adspexit, quantum dimissa petitis
 Praestent, mature redeat, repetatque ¹² relictā.
¹³ Metiri se quemque ¹⁴ suo modulo ac pede, ¹⁵ verum est.

1 Homo ferreus, et laboriosus, id est, non te respicis, nimis te labore excrucias Vultei. 2 Ad rem, id est, avarus. 3 Aedepol, certe, Exclamatio est Vultei affirmantis suas querelas per Pollucem. 4 Calamitosum, non durum, et attentum. 5 Dare, imponere. Al. dicere. 6 Quamobrem, vel propter quod, vel, quam rem te obsecro. Sic Virg. 6. Aen. Quod, te per coeli iucundum lumen, et auras, Per gentiorem oro, per spem surgentis Iuli, Eripe me his, invictis, malis. 7 Naturae Deum. Exclamatio obtestantis ad affectum patrono movendum. 8 Quae membrum est fidei ac foederis. Similis orandi modus est in Andr. Ter. Quod ego per hanc te dextram oro, et genium tuum: isque antiquis perfamiliaris, et perusitatus in rebus graviter afflictis. 9 Domesticos. 10 In pristinum statum, et officium praeconis me restitue, meque ex his calamitatibus eripe. Synecd. gen. 11 Qui

Philippus postquam consideravit, et secum reputavit, quantum relictā in urbe praestent illis rure quaesitis, id est, quanto melior fuerit urbana prior vita Vultei libera, et tranquilla, quam posterior rusticana servilis, et aerumnosa; petitioni eius locum relinquit, iubet ut Vultei quamprimum, deserta agricultura, ad urbem redeat, et relictam praeconis conditionem repetat. 12 Studia. 13 Alleg. est e Metaph. ab his, qui staturam corporis humani numero pedum metiuntur. Monet autem Alleg. ut intra suam quisque conditionem, et fortunam se contineat, et se suis facultatibus tam animi, quam corporis, aestimet, nec ex aliorum iudicio pendeat. 14 Sua mensura ac modulo pedis. 15 Aequum, et honestum est, decet; ut Sat. 3. l. 2. *Ar quodcumque facit Maecenas, te quoque verum est, Tanto dissimilem, et tanto certare minorem?*

Epist. VIII.

AD CELSUM ALBINOVANUM.

Ad Celsum scribens, se minus animo, quam corpore, valere dicit, in se ipso cum alla quaedam vitia, tum inconstantiam reprehendens: sed ita ut illum in persona sua taxare videri possit. A Musa autem, de non ferenda immoderate, et insolenter fortuna, eum vult admoneri.

¹ CElso gaudere, et bene rem gerere, Albinovano
² Musa rogata refer, ³ comiti ⁴ scribaeque ⁵ Neronis.
 Si quaeret, ⁶ quid agam; dic, multa et pulcra ⁷ minantem
⁸ Vivere nec recte, nec suaviter: haud quia grando
⁹ Contuderit vites, oleamque ¹⁰ momorderit aestus;
 Nec quia longinquis armentum aegrotet in ¹¹ arvis;
¹² Sed quia mente minus validus, quam corpore toto,
¹³ Nil audire velim, nil discere, ¹⁴ quod levet aegrum:
¹⁵ Fidis offendar ¹⁶ medicis, irascar amicis,
¹⁷ Cur me funesto properent urcere ¹⁸ veterno: ¹⁰
 Quae nocuere ¹⁹ sequar: fugiam, quae ²⁰ profore credam:

¹ Ordo est: O Musa à me rogata, refer Celso Albinovano, comiti, et scribae Neronis χαίρειν, ὡς οὐκ ἀπάρτειν, ut gaudeat, et bene rem gerat, id est, nuntia in eo nomine Celso, qui litteris suis prius me compellavit, salutem, vel, saluta illum meis verbis. Sunt autem in hoc Hellenismo infinita verba pro nominibus, id est, significa me optare Celso gaudium, et prosperos rerum successus. ² Iovis, et Mnemosynes filia. Synecd. est gen. pro una è novem: fortasse pro Clio historiarum perita, vel pro Calliope carminis Heroici praeside. ³ Qui tamquam inferior amicus Neronem comitatur. ⁴ Notario, qui est Neroni à litteris, et mandatis. Hispanic. Secretario. ⁵ Claudii Tiberii Neronis. Augusti Caesaris privigni. Synecd. gen. ⁶ Quibus in studiis hactenus occupat. ⁷ Non sine iactantia prae me ferentem, promittentem, iactantem. Sic Sat. 3. l. 2. Atqui vul-

tus erat pulcra, et praeclara minantis, id est, de se promittentis. Vide locum. ⁸ Nuntia Celso me non recte ex animi sententia, et quasi cum vitae taedio vivere. ⁹ Fregerit vites meas, id est, quod rei familiaris damna perpessus sim. ¹⁰ Nimio calore exusserit, corruperitque, unde inaruerint. ¹¹ Agris aratis. ¹² Sed quia animo aeger magis, quam corpore, velim nil, &c. ¹³ Anaphora. ¹⁴ Quod animi morbum imminuat ac relevet. ¹⁵ Quia fidelibus meis medicis, consilio, et alloquio salutari huius mali remedium mihi exhibituris, offendar. ¹⁶ Epistrophe. ¹⁷ Propterea quod Cic. Quid me accusas, cur, hunc meum casum tam graviter feram, debes ignoscere. ¹⁸ A me propulsare lethargum, qui inexpugnabilis est dormiendi necessitas. Metaphorice hic ponitur pro arrogantia, inconstantia, in proposito pertinacia. ¹⁹ Quia sequar, quae &c. Epanodos. ²⁰ Mihi profutura.

¹ Ro-

¹ Romae Tibur amem ventosus, ² Tibure Romam.
³ Post haec, ut ⁴ valeat, quo pacto rem gerat, et se,
 Ut placeat ⁵ iuveni, percunctare, utque cohorti.
 Si dicet, Recte; ⁶ primum gaudere: ⁷ subinde 15
 Praeceptum ⁸ auriculis hoc ⁹ instillare memento:
¹⁰ Ut tu fortunam, sic nos te, Celse, feremus.

¹ Quia cum Romae sum, amem Tibur, et rus optem tamquam homo mobilis, et vento popularis aurae plenus. Metaph. est ab aëre, et regionibus, et mari, quae vento agitantur: quo tropo postrema libri huius Ep. *plebs ventosa* dicitur. Geminum insuper est Polyptoton. ² Cum autem Tiburi aut rure sum, Romam amem. ³ Post haec omnia, o Musa, postquam illi de meis rebus, meaque perversa, et infelici conditione renuntiasti, ex illo Celso Albino vano percunctare, quae sit eius valetudo, quo pacto negotia sua gerat, et se, recte, an secus. ⁴

Symploce. ⁵ In qua gratia sit apud Claudium Tiberium Neronem Imperatorem, inque toto exercitu Synecd. gen. ⁶ Primum dicit me eius nomine gaudere, eique de illa felicitate gratulari. ⁷ Deinde: ut Sat. 5. l. 2. *Sparge subinde*. ⁸ Eius, sc. Celsi. ⁹ Leviter infundere. Metaph. est à rebus liquidis, quae guttatim in vasa infundi solent, id est, tu Musa, deinde admoneto Celsum de constantia, et animi moderatione servanda in omni re. ro Quemadmodum tu secundam fortunam feres, ita ut non superbias, sic nos tuam amicitiam feremus, et servabimus continuo.

Epist. I X.

AD CLAUDIUM NERONEM.

Claudio Neroni Septimium commendat, et rogat ut in amicitiam suam eum recipiat. Sed hoc verecunde facit, et ita, ut ab ipso Nerone id tamquam pro suo iure petere videri non possit.

¹ S Eptimius, ² Claudii, ³ nimirum intelligit unus,
 Quanti me facias: nam cum rogat, ⁴ et prece cogit
 Scilicet, ut tibi se ⁵ laudare, et ⁶ tradere coner,
⁷ Dignum mente, domoque legentis honesta Neronis,
⁸ Munere cum fungi propioris censet amici; 5

¹ Eques Romanus, de quo Od. 6. l. 2. ² O Nero, Augusti privigne. ³ Sine dubio solus est multis scit Septimius. ⁴ Et precando me cogit propter insignem amicitiam, cui nihil negari debeat. ⁵ Commendare, et tamquam virum probum laudare. ⁶ In amicitiam. ⁷ Virum dignum tua amicitia, tuo

animo, et convictu, honestoque loco in familia Neronis, qui non nisi res honestas, et viros probos eligit, inque amicitiam suam recipit. ⁸ Et cum Septimius existimat me officio interioris amici apud te fingi, et aliis familiarior rem esse.

¹ Quid

¹ Quid possim videt ac novit me ² valdius ipso.
³ Multa quidem dixi, cur excusatus abirem:
 Sed timui, ⁴ mea ne finxisse minora putarer,
 Dissimulator ⁵ opis propriae, ⁶ mihi commodus uni.
 Sic ego, maioris fugiens ⁷ opprobria ⁸ culpaе,
⁹ Frontis ad urbanae descendi praemia: quod si
¹⁰ Depositum laudas ¹¹ ob amici iussa pudorem;
¹² Scribe tui gregis hunc, et ¹³ fortem crede bonumque.

¹ Quid apud te possim, intelligit. ² Validius, et melius, Syncope est, sicut *valde* pro *valide*. Sic de Arte. *Valdius oblectant populum demissa per aurem, &c.* ³ Multas quidem causas attuli, et dixi Septimio, quibus hoc commendandi munus, mihi ab eo impositum, declinarem. ⁴ Ne iudicarer à Septimio, et aliis, qui hoc intellecturi essent, meam apud te gratiam, et meam commendandi facultatem minorem esse, quam revera sit. ⁵ Ne dicerer meae potentiae, et gratiae dissimulator esse, meque nolle, qua me benevolentia amplectaris, illi ostendere. ⁶ Ne dicerer in tua amicitia meam solius utilitatem, sine reliquorum amicorum cura spectare. ⁷ Criminalia. ⁸ Dissimulationis, et invidiae, animique in officio tribuendo maligni. ⁹ Descendi ad fructum minus verecundae commendationis, id est, ad impudentiam, quae frontis perfrictae est praemium,

more urbanorum, et impudentium, et audacior factus sum amici causa, ut sc. hac mea audaci commendatione impudentiae praemia impetrarem, et hunc Septimium meliori nota tibi commendatum in amicitiam tuam insinuarem. Meton. ergo subi. est pro adiuncta impudentia urbana, quae potissimum residet in fronte; deinde Meton. adi. pro urbanis impudentibus, quorum personam lege amicitiae coactus est Poëta sustinere in hac commendatione. ¹⁰ Hanc meam impudentiam, qua tibi satis importune Septimii commendo. ¹¹ Ob Septimium preces. ¹² Adscribe hunc Septimium tui gregis numero, tuorumque amicorum alvo ipsum annumera. Metaph. à pecoribus. Ter. *Verum etiam hoc vos rogo, ut me in vestrum gregem recipiatis.* ¹³ Ipsum esse virum ad omnia pericula subeunda promptum, et paratum.

Epist. X.

AD FUSCUM ARISTIUM.

Fusco Aristio, urbis amatori, vitam rusticam, qua ipse delectabatur, laudat, et varia eius commoda recenset. Simul autem ab ambitione (quae vitam urbanam, non rusticam, comitatur) eum deterret.

URbis amatorem ¹ Fuscum ² salvere iubemus
³ Ruris amatores: ⁴ hac in re ⁵ scilicet una
 Multum dissimiles, ⁶ ad caetera paene ⁷ gemelli.
⁸ Fraternalis animis, quidquid negat alter, et ⁹ alter,
¹⁰ Annuimus pariter vetuli, notique columbi. 5
 Tu ¹¹ nidum servas, ego laudo ruris amoeni
 Rivos, et musco ¹² circumlita saxa, nemusque.
¹³ Quid quaeris? ¹⁴ Vivo, et ¹⁵ regno, ¹⁶ simul ista reliqui,
 Quae vos ad ¹⁷ coelum effertis ¹⁸ rumore secundo.
¹⁹ Utque sacerdotis fugitivus ²⁰ liba recuso: 10

¹ Aristium, in urbe commorantem. ² Salutari opto, volo. Nam in τὴν iubemus non tam est iussionis, et imperii, quam voluntatis, et optationis. Ter. Iubeo Chremetem, sc. salvere, i. volo Chremetem salutari. ³ Nos. ⁴ Quod ego rure, tu urbe delecteris. ⁵ Hic τὴν scilicet confirmantis est. ⁶ Caeteris in rebus, vel, quantum ad reliqua, quoad caetera. ⁷ Adeo sumus inter nos moribus similes, ut paene gemelli videri possimus, qui uno tempore concepti, iisdem parentibus orti, eodem tempore nati, iisdem voluntatibus maxime ducuntur. Met. ergo sumpta à foetura, et prole gravidarum gemina, ubi solet apparere maxima similitudo. ⁸ Tamquam fratres, idem volumus, idem volumus. ⁹ Epizeuxis. ¹⁰ In hoc aequaliter nos gerimus, et agimus tamquam veterani, et inter se noti columbi, quorum magnus, et multus amor, et concordia satis nota est. ¹¹ At uno hoc inter nos distamus, quod tu urbem Romanam servas, illamque urbem, tamquam columbus nidum, inhabitas. Metaph. est ab

avibus pro loco augusto prae ruris amplitudine. ¹² Saxa fontium muscosa, lanugine illa viridi obducta. Metaph. à Chirurgis sumpta, qui plagas, et ulcera, et tumores cataplasmatibus, et fomentis solent ungere, et lenire. ¹³ Quid multis verbis te detineo? Sic loquuntur boni scriptores, cum paucis rem expedire volunt. ¹⁴ Qui ante in urbe mortuus fui. ¹⁵ Quovis rege beatior me deuto. Sumptum quoque est à felicitate regum ad beatitudinem vitae rusticae indicandam. ¹⁶ Simulac urbem vitamque urbanam, pompam, et strepitum deserui ac spreui. ¹⁷ Laudibus atrollitis, tanti facitis, tantopere laudatis. Hyperbolica est Alleg. ¹⁸ Magno populi applausu, et universae plebis suffragio consentiente. ¹⁹ Ut improbus sacerdotis servus, qui ex deliciarum satietate dominum deserit, et qui liba edere consuevit, tandem desiderat panem, sic ego, urbem fastidians, rure delector. ²⁰ Mellitas placentas, et delicatissimos quosque cibos, urbanasque delicias. E Syneod. est Alleg.

¹ Pane egeo, iam mellitis ² potiore ³ placentis.
 Vivere naturae ⁴ si convenienter oportet,
⁵ Ponendaeque domo quaerenda est area primum;
 Novistine locum potiore rure ⁶ beato?
⁷ Est, ubi plus tepeant hyemes? Ubi gratior ⁸ aura 15
 Leniat et ⁹ rabiem Canis, et ¹⁰ momenta Leonis,
 Cum semel accepit Solem ¹¹ furibundus acutum?
¹² Est, ubi ¹³ divellat somnos minus ¹⁴ invida cura?
¹⁵ Deterius Libycis, olet aut nitet herba ¹⁶ lapillis?
¹⁷ Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum, 20
 Quam quae per pronum ¹⁸ trepidat cum murmure rivum?
¹⁹ Nempe inter ²⁰ varias nutritur sylva columnas,
 Laudaturque domus, longos quae ²¹ prospicit agros.

¹ Δέομαι ἄρτοι, desidero panem.
² Qui mihi dulcior est. ³ Libis sacrificiorum. ⁴ Quoniam unumquemque hominem oportet iuxta naturam sive congruenter naturae, id est, virtute adhibita donis frui natura datis. ⁵ Et quoniam area, id est, solum primum quaerendum, et locus deligendus ad domum aedificandam. Hic domo est dat. casus contra Grammaticos, qui tantum domui agnoscunt. ⁶ Opulento, et omni rerum copia abundante?
⁷ Estne locus ullus, ubi hyemes minus frigidae sint? Anaph. ⁸ Ventus. ⁹ Syderis coelestis intolerabilem aestum atque calorem temperet? Metaph. est à febre ardente canis terrestris ad vehementiam aestus solaris indicandam. ¹⁰ Tempora, quibus Sol circiter Idus Quintiles Leonis signum transit. ¹¹ Cum Leo rabiosus, et vehementer furens ingreditur, Solem vehementem aestusque maximos concitat. Metaph. à Leone terrestri. ¹² Estne alter in mundo locus, ubi, &c. ¹³ Minus auferat, et avertat soporem, aut magis quietam hominibus indulgeat requiem? Al. depellat: ut pellere somnum dixit Od. 11. l. 2.

¹⁴ Quae soporem hominibus quasi invidet, id est, homines cura, et sollicitudine pressi, qui sibi invident animi tranquillitatem, et somni libertatem, Meron. adi. ¹⁵ Numquid herba, quam nos rustici pedibus calcamus, minus gratum naribus odorem afflat, aut minus nitida est, quam lapilli, i. marinora è Numidia advecta, ex quibus Romae fiunt pavimenta? ¹⁶ Synecd. gen. ¹⁷ Puriorne ea est aqua, quae in vicis urbis Romae è tubis, et canalibus plumbeis erumpit, tantoque impetu descendit, ut tubos plumbeos rumpere contendat, et nitatur, &c. ¹⁸ Naturaliter delabatur per declivum aliquem rivum, cum leni strepitu, et susurro? ¹⁹ Nimirum apparet vitam rusticam suaviorem esse, quam urbanam, qui divites, quasi natura duce, in suis aedificiis urbem ruri similem reddere student. Nam arbores multas in hortis spatiosis conferunt, &c. ²⁰ Ex marmore versicolori factas. ²¹ Unde longe dissiti campi, et nemora spectari possint. Sumptum est ab animatis ad sensus, et animi expertia, ut hic ad domum.

- ¹ Naturam expellas furca; tamen usque recurret,
² Et mala perrumpet furtim fastidia victrix. 25
³ Non, qui ⁴ Sidonio contendere ⁵ callidus ostro
 Nescit Aquinatem potantia vellera fucum,
 Certius accipiet damnum, propiusque ⁶ medullis,
 Quam, qui non poterit ⁷ vero distinguere falsum.
 Quem res plus nimio ⁸ delectavere secundae, 30
⁹ Mutatae quatient. ¹⁰ Si quid mirabere, ¹¹ pones
 Invitus: fuge ¹² magna: licet sub paupere ¹³ tecto
¹⁴ Reges, et Regum vita ¹⁵ praecurrere amicos.
 Cervus equum pugna ¹⁶ melior ¹⁷ communibus herbis
 Pellebat, donec ¹⁸ minor in certamine longo 35

1 Ut vel maxime ipsi naturae vim inferas, adeoque illud, quod est natura rei alicui insitum ac ingeneratum, ignominiose vi maxima elicere tentes, tamen illa se semper praesentem sistet. Metaphora est à corporibus natura depravatis, quae vix corrigi possunt, et ad id, quod nata sunt: ut videre est in arboribus pravis, quas ubi diu multumque in rectum excitaris, fulcro, et furca, si longo post tempore fulcrum, et fustem sustuleris, cernas easdem ad pristinam formam reverti. 2 Et tamquam rerum humanarum domina istam vitiosam hominum luxuriam, rerumque parabilium fastidiosum contemptum clanculum de novo vincet. 3 Is non accipiet certius damnum, qui nescit discernere purpuras, quam qui, &c. Hactenus ab adiunctis commodis, nullum rure locum naturae magis convenientem esse declaravit: nunc contra, ab incommodis damnisque certissimis indicat urbem, resque urbanas esse naturae pestilentissimas; ubi pro libertate servitus, pro securitate sollicitudo, pro tranquillitate dominatur perturbatio. 4 Cum purpura Sidonia comparare, vel certare, et ita ad veram purpuram accedere, ut difficile sit internoscere lanas,

quae fucatum, et non genuinum purpurae colorem, qui prope Aquinum, Italiae oppidum, provenit, purpuram imitantem, habent, id est, qui inter vestem vera purpura, et fucata tinctam nequit discernere. 5 Tamquam homo ingeniosus. 6 Vel quod propius ad medullas, et spiritum animale accedat, et pertingat, Meton. subi. 7 A vero. 8 Nimia laetitia extulerunt. 9 Illum eadem res conversae perturbabunt, commovebunt. 10 Si quid in urbe magni facies. 11 Illud nolens depones, et amittes rursus. 12 Summas opes, amplissimos honores. 13 Domo, id est, sub vita victuque privato atque tenui. Synecd. part. 14 Polypoton. 15 Anteire, superare amicos Regum, id est, gratiosos homines apud Reges. Metaph. est à cursoribus, et viatoribus, quorum vitae similis est vita hominum, i. sic traducitur, ut iter à viatoribus conficitur. 16 Superior, κρείττων validior in pugna. 17 E communi utrique prato equum suis cornibus depellebat, eiiciebat. Haec fabula tribuitur Stesichoro. 18 Equus ἥττων, inferior, imbecillior, praetorque expulsus, et victus.

¹ Imploravit opes hominis, ² fraenumque recepit:
 Sed postquam ³ victor ⁴ violens discessit ⁵ ab hoste,
 Non equitem dorso, non fraenum ⁶ depulit ore.
 Sic, qui pauperiem veritus, potiore ⁷ metallis
 Libertate caret, ⁸ dominum vehet improbus, atque 40
 Serviet aeternum, quia parvo nesciat uti.
⁹ Cui non conveniet sua res, ut calceus olim,
 Si pede maior erit, ¹⁰ subvertet; ¹¹ si minor, ¹² uret.
¹³ Laetus sorte tua vives sapienter, Aristi:
¹⁴ Nec me dimittes incastigatum, ubi plura 45
¹⁵ Cogere, quam satis est, ac non ¹⁶ cessare videbor.
¹⁷ Imperat, aut ¹⁸ servit collecta ¹⁹ pecunia cuique,
²⁰ Tortum digna sequi potius, quam ducere, funem.
 Haec tibi ²¹ dictabam ²² post fanum putre Vacunae,

¹ Cum ploratu rogavit auxilia animalis ratione, et prudentia praediti. Virg. 10. Aeneid. *Tarchon iungit opes, foedusque fert.*
² Ephippium subiit, hominem dorso portavit, eique parere incepit, servumque ope hominis superavit. ³ Equus. Synecd. gen.
⁴ Superbus, et victoria elatus.
⁵ A Cervo victo. Synecd. gen. ⁶ Excussit; sed hominis servus perpetuo mansit. ⁷ Quae omni aere, omni argento, et auro potior est.
⁸ Pecuniae cupiditatem, cui perpetuo, et in aeternum serviet. ⁹ Qui plus minusve habebit, quam satis est, ille nunquam bonis suis recte fruetur. ¹⁰ Pedem aliquando eiiciet. ¹¹ Erit. ¹² Pedem laeder, dolore afficiet, constringet: ita etiam, qui plus, quam sat est, divitiarum habet, ille de statu suo deturbatur; qui autem opinionione sua minus habet, quam sat est, illum inopia affligit. Sump- tum ab igne, cuius proprium est urere. ¹³ Contentus tua condi- tione. Hortatur Fuscum ad medio- critatem, et amice requirit ab eo castigari, si in congerendo ipse modum excedat. ¹⁴ Sed me se- vere reprehendes. ¹⁵ Coacervare,

congerere. ¹⁶ In coacervanda pe- cunia. ¹⁷ Unicuique domino suo, ut avaro, et luxurioso. ¹⁸ Ut li- berali. ¹⁹ Locuples, et pecunio- sus homo. Meron. adi. ²⁰ Quae tamen pecunia à possessore po- tius trahi debet, quam eundem trahere, quaeque dominum suum sequi, non ducere, debet, et ei- dem servire, non imperare. Alleg. est à Comicis saltantibus, quo- rum praesultor praescribit nume- rum ac modum reliquo choro; qui obsequitur praesultori, ut pecu- nia, et res partae possessori de- bent servire, non imperare. Qui- dam putant hoc natum ab illo fune, quo equus ductus à Troia- nis in urbem inductus est mani- bus chori saltantis implicato. ²¹ Haec dictabam puero meo scri- benti, ut ab eo excepta, et scripta tibi mitterem. ²² Pone aedem Va- cunae Deae vetustate corruptam, et consumptam. *Vacuna* Dea à *va- cando* dicta, quae praeerat vacan- tibus, et otiosis, ac praeterea ab- solutis crimine, et calumnia. In- geniose igitur ibi rus suum collo- cat Poëta facetissimus, ut qui otio- sus, haec, occupato Romae Aris- tio, scripserit.

Excepto, quod non simul esses, ¹ caetera laetus.

¹ Quoad caetera omnia, τ' ἅλλα ² id est κατὰ τ' ἅλλα vel, in caeteris omnibus sum hilaris, excepto illo uno, id est, tantum tris-
tis, quod mihi non adesses. Hellenismus: ut Od. 2. l. 4. Qua notam duxit, niveus videri, Caetera fulvus. Sic Virg. Georg. 3. Caetera nec foeturae habilis, nec fortis aratri.

Epist. XI.

Ad BULLATIUM reversum ex Asia.

Ad vitae beatitudinem nihil interesse dicit, quo quisque loco habitet, cum haec ab animi tranquillitate pendeat. Docet etiam, de quopiam loco aut aliquo vitae genere non debere à nobis iudicium fieri ex commodis aut incommodis, quae in eis senserimus.

¹ Quid tibi visa Chios, Bullati, ² notaque Lesbos?
Quid concinna ³ Samos? quid Croesi regia ⁴ Sardis?
⁵ Smyrna quid, et ⁶ Colophon? ⁷ maiora, minorane fama?
⁸ Cunctane prae ⁹ campo, et Tiberino flumine sordent?
¹⁰ An venit in votum Attalicis ex urbibus una?

¹ Qualis tibi visa est Chios, insula in mari Aegaeo? Haec enumeratio locorum variorum indicio est, Bullatium fuisse *μνηστροπον* id est, hominem versatilis ingenii ad omnia perlustranda. Anaphora est in *quid* multoties repetito initis membrorum, ac praeterea *Ἀνακρίωνος* sive *Deliberatio* cum Bullatio de varia peregrinatione, ubi octies hic interrogatur, ac pro eo Poëta tandem ad quatuor quaestiones tantum de Lebedo, Samo, Chio, et Rhodo respondet. ² Insula in mari Aegaeo nota, id est, nobilis propter Alcaëum, et Sappho Poëtas celebratissimos. ³ Insula, quae è regione Ephesi Ioniae adiacet, Pythagorae patria, ac vasis olim fictilibus, quae *Samia* dicebantur, celebrata, et Iunoni sacra: quae ibi, et nata, et educata, et Iovi nupta scribitur. Quam *concinnam* vocat Poëta ob loci elegantiam, et amoenitatem, propter pulchra aedificia. ⁴ Urbi Lydiae, in qua Croesus, Halyartis filius, Lydorum Rex quondam ditissimus, commoraba-

tur ac considebat. ⁵ Civitas Ioniae, Homeri patria. ⁶ Ioniae urbs, Apollinis oraculo quondam clarissima. ⁷ Suntne haec maiora, vel minora, quam communis hominum fama de illis divulgavit? ⁸ An omnes hae urbes, et loca tibi vilia, et nihil esse videntur, si cum Roma comparentur? ⁹ Comparatione facta cum campo Martio. Synecd. gen. Posset etiam dici totum hoc campo, et Tiberino, et flumine per Synecdochicam periphrasin Romae, prae qua urbes aliae, et regiones contemnendae, et parvipendendae videntur. Id enim sonat verbum *sordere* ab immundis rebus sumptum, et translatum: quo tropo usus est Corydon apud Virg. Eccl. 2. *quoniam sordent tibi munera nostra*. ¹⁰ An non expetis, et exoptas, si Graecia minus tibi placet, aliquam ex Asiaticis urbibus, quibus Attalus olim, Rex Pergami ditissimus, imperavit? Sic Ovid. loquitur ii. Metam. *succedere in votum alicuius*, id est, idem velle, et optare, quod ille vult, et optat. Anaphora.

¹ An

¹ An Lebedum laudas odio maris atque viarum ?
 Scis , Lebedus ² quam sit ³ Gabiis ⁴ desertior , atque
 Fidenis vicus : tamen illic vivere ⁵ vellem,
 Oblitusque ⁶ meorum , ⁷ obliviscendus et illis,
⁸ Neptunum procul è terra ⁹ spectare furentem. 10
 Sed ¹⁰ neque, ¹¹ qui ¹² Capua Romam petit, imbre lutoque
 Aspersus , volet in ¹³ caupona ¹⁴ vivere : nec , qui
 Frigus ¹⁵ collegit , ¹⁶ furnos et ¹⁷ balnea laudat,
¹⁸ Ut fortunatam plene praestantia vitam.
 Nec , si te validus iactaverit Auster ¹⁹ in alto , 15
 Idcirco navem trans Aegaeum mare ²⁰ vendas.
²¹ Incolumi Rhodos , et Mitylene ²² pulcra facit , quod
²³ Penula solstitio , ²⁴ campestre nivalibus ²⁵ auris,
²⁶ Per brumam Tiberis , ²⁷ Sextili mense caminus.

¹ *Lebedus* est Ioniae oppidum desertum iuxta mare , unde nullus incola audet mare transire. ² Quanto. Responder Bullatius. ³ *Gabii*, *orum* , et *Fidenae* sunt civitates Sabinorum. ⁴ Nullisque saepe hominibus frequentatus. ⁵ Non recusarem , quam ulterius itineris molestias in me suscipere. ⁶ Amicorum , et patriae. ⁷ Et vicissim ab illis obliviscendus. Polypoton. ⁸ Mare furiosum , tumultuosum , et insanum , cuius Rex , et dominus est Neptunus è partitione regni Saturnini inter fratres , et sorores. Meton. subi. ⁹ Ut prospiciam. ¹⁰ Anaph. Verba sunt Horatii refutantis Bullatii sententiam à simili. ¹¹ Viator quisquam , qui , &c. ¹² Haec urbs Campaniae Italicae caput olim fuit , et magnitudinae Romae , et Carthagini non cessit. ¹³ Taberna meritoria , in qua se aliquandiu refecit , et collegit. ¹⁴ Semper ac perpetuo manere. ¹⁵ Contraxit , sc. hyemis tempore. ¹⁶ Clibanum vel focum , ad quem se calefecit. ¹⁷ In quibus totum corpus calida refo-cillavit. ¹⁸ Tanquam ea , quae omnino felicem vitam praestant , summumque bonum efficiunt , et conservant. ¹⁹ In mari variis tempestatibus exercuerit , et disiecerit. Sic *Virg. Aen. I. multum illo , et terris*

iactatus , et alto. ²⁰ Non continuo vendere debes navem in regione transmarina , et illic habitare , quod aliquam navigationis incommoditatem perceperis. ²¹ Homini sanae mentis , viro prudenti hoc praestat. Metaph. est ab integris ac firmis corporibus ad animum. ²² Rhodus est insula , sic etiam Mitylene rebus omnibus pulcre instructa. ²³ Vestis densa , quae tunicae ad arcendum frigus vel pluviam superinduitur , solstitio aestivo , id est , media aestate inutilis , qua nullum frigus est. Synecd. gen. in *solstitio*. Praeterea *solstitium* , *aurae nivales* , *brumae* , *mensis Sextilis* , videntur mihi modificata verba pro hominibus in tali coelo versantibus. ²⁴ Quod vestis tenuis , qua iuvenes , qui in campo Martio se exercent , obscoena corporis regunt , praestare potest. ²⁵ Ventis hybernis. ²⁶ Quod natatio per Tyberim hyemali tempore (quo aqua frigida nudis corporibus noxia est) prodest. ²⁷ Quod facit fornax vel ignis ad conclave calefaciendum mense Augusto aestate fere media , id est , ut haec inutilia sunt illis temporibus : ita nec sapienti ad vitam tranquillam locus aut peregrinatio aliquid confert , sed plane inutilis est , et supervacanea.

Dum ¹ licet, et vultum servat Fortuna benignum, 20
² Romae laudetur Samos, et Chios, et Rhodos ³ absens.
 Tu ⁴ quamcumque Deus tibi fortunaverit horam,
 Grata sume ⁵ manu: ⁶ nec dulcia differt in annum:
 Ut, quocumque loco fueris, vixisse ⁷ libenter
 Te dicas. Nam ⁸ si ratio et prudentia curas, 25
⁹ Non locus effusi late maris ¹⁰ arbiter, aufert:
¹¹ Coelum non animum mutant, qui trans mare currunt.
¹² Strenua nos exercet inertia: ¹³ navibus atque
¹⁴ Quadrigis petimus ¹⁵ bene vivere: ¹⁶ quod petis, ¹⁷ hic est:
¹⁸ Est Ulubris, animus si te non deficit ¹⁹ aequus. 30

1 Per fortunam ac valetudinem, id est, dum res integrae sunt, et Fortuna tibi aequa est. 2 A te Romae habitante, &c. id est, non li peregrinari, et in illas insulas proficisci, neque te Roma commoveto. 3 Ab illis, non autem praesens, ita ut ad illas insulas proficiscaris. 4 Quodcumque tempus laetum tibi reddiderit Deus. 5 Grato, et memori animo, id est, illo aequo animo acquiesce. Metaph. est à corpore ad animum. 6 Et voluptatis commodis statim utere. Metaph. à saporibus. 7 Laetum te vixisse. Quia ubique licet bene vivere. 8 Quia. 9 Non urbs, neque tota terra (quae suo situ ex arbitrio maris longe effusi undas arcet) neque peregrinatio, sed sola animi tranquillitas beatum efficit. 10 Sumptum est à iudice, qui totius rei habet arbitrium, et facultatem, ad significandum, nullum esse locum, qui procul è terra spectet vastitatem procellosi maris, tam ab illis casibus tutum, ut possit animo dare tranquillitatem. 11 Qui, tamquam

aliis in locis beatus victuri, peregrinantur, illi mutant clima coeli, et terrarum regiones, non autem animum, et secum peregrinantur, suosque prae affectus comites secum ducunt. Meton. est ambientis aëris pro subiecta regione, quam solum mutavit, non mores, et naturam. Sic in Demosthenem Aeschines, ὁ γὰρ τὴν τρέπον ἀλλὰ τὴν τόπον μόνον μετέλλαξε, i. Non enim mores, sed locum solum mutasti. 12 Magna, et vehemens stulticia non vexat, dum peregrinatione animi morbos excutere volumus. 13 Terra marique, id est, summa festinatione summoque studio mare, et terras peragamus, ubi beate vivere possimus. 14 Equis. 15 Vitam beatam. Antimeria. 16 Bene beateque vivere domi est, et in patria. 17 Anadiplosis. 18 Est quovis in loco, quantumvis ignobili, ut Ulubri vico deserto in Campania. 19 Si animus tranquillus, nullaque cupiditate perturbatus tibi non deest.

Epist. XII.

AD ICCIUM.

Iccio eas esse facultates dicit, quibus si recte fruatur, ne ab ipso quidem Iove ditiores effici posse, innuens nimirum, tantum esse divitem unumquemque, quantum rebus utitur. Eius exemplo mirum debere videri, quod de Democrito narratur. Suadet illi, ut Grosphum in familiaritatem suam recipiat. Quo in statu sint res Romanae, certiores facit.

FRUCTIBUS Agrippae Siculis, quos colligis, Icci,
Si recte frueris, ² non est ut copia maior

Ab Iove donari possit tibi: ³ tolle querelas.

Pauper enim non est, ⁴ cui rerum suppetit usus.

⁵ Si ventri bene, si lateri est, pedibusque tuis, nil

Divitiae poterunt ⁶ regales addere maius.

Si forte in medio positorum ⁷ abstemius herbis

Vivis, et ⁸ urtica; sic vives ⁹ protinus, ut te

¹⁰ Confestim liquidus ¹¹ Fortunae ¹² rivus ¹³ inauret:

¹ Si opibus illis, quas ex fundis, pascuis, agris, et vectigalibus M. Vipsani Agrippae, cuius coactor, et procurator in Sicilia constitutus es, quotannis colligis, vere, et liberaliter frueris. ² Fieri nullo modo potest, ut maiorem rerum copiam à Diis immortalibus optare possis. ³ Itaque desine conqueri de paupertate tua. ⁴ Cui nihil ad vitam deest, qui ad usum rerum humanarum nulla re indiget. ⁵ Quod si ad hanc felicitatem firma corporis tui valetudo accedat, ita ut cibum, et potum habeas, et ventri bene sit, sine ullo morbo, neque desint stramina dormienti, atque bene sit pedibus, ut neque calceamenta desint, nec equus quo veharis, certe huic tuae felicitati vel Regum opes nihil melius, et excellentius adiungere poterunt, neque ulla in re te reddere fortunatiorem. Anaphora: praeterea si has corporis partes *προπινῶς* placet accipere, Meton. erit subiectorum pro rebus ad ea sustentanda idoneis. ⁶ Magnae, et immensae. Metaph. ⁷ Abstinentes à

rebus promptis, et expositis voluntati nostrae, id est, fortunae bonis, quibus sine discrimine licet omnibus uti, et sobrius vivi. Metaph. est ab his, qui vino abstinent, ad temperantiam in quovis genere esculentorum, et poculentorum significandam. ⁸ Quolibet victu parco, et tenui. Synecd. spec. ⁹ Porro, deinceps, sine intermissione. Vox enim est continuationis, et ordinis. Virg. 4. Georg. Protinus *aërii mellis coelestia dona Exsequar*, id est, exponam deinceps rationem mellificii. Vult igitur Horatius, Iccium, cui tam parum sufficiat, et alioqui iam nihil desit, plura appetere non debere. ¹⁰ Celeriter. ¹¹ Meton. causas, pro auro, et argento, reliquisque bonis, quae mox significantur Synecdochicis nomine *pecuniae*. ¹² Synecd. gen. pro Pactolo, tamquam caeteris fluminibus aurifluis celebriori, pro inexhausta copia divitiarum. ¹³ Te ditissimum reddat. Cic. *moriar, nisi (quae tua gloria est) puto te malle à Caesare consuli, quam inaurari.*

Vel

Vel quia ¹ naturam mutare pecunia ² nescit, 10
 Vel quia cuncta putas una virtute ³ minora.
 Miramur, si Democriti ⁴ pecus edit agellos,
 Cultaque, ⁵ dum peregre est animus sine corpore ⁶ velox:
 Cum tu inter ⁷ scabiem tantam, et ⁸ contagia lucri,
 Nil ⁹ pravum sapias, et adhuc ¹⁰ sublimia cures: 15
 Quae ¹¹ mare compescant causae: ¹² quid temperet
 annum:

Stellae sponte sua, ¹³ iussaene vagentur et errent:
¹⁴ Quid premat obscurum Lunae, quid proferat orbem:
¹⁵ Quid velit, et possit rerum ¹⁶ concordia discors:

1 Avari hominis. 2 Non potest, nullaque opum accessio avarum liberaliorem reddere. 3 Inferiora esse frugalitate, et continentia, omniaque mediocritati esse posthabenda, nihilque sobrietati esse anteponendum. 4 Quod vicinum alienum pecus consumpsit agellos, et sata Democriti rura, id est, quod Democritus ob sapientiae studium rem familiarem neglexit. 5 Dum eius animus à corpore seiunctus in rerum magnarum, et divinarum atque coelestium contemplatione occupatus est. Metaph. est à versantibus alibi, atque domi suae. 6 Celer, acutus. Nihil enim est cogitatione velocius. 7 Divitiarum, id est, inter pecuniae studium, quod animum tuum mordet atque urit, perpetuaque habendi cupiditate afficit. Alleg. est è continuatis Metaphoris à corpore, quod acuto vitiosi humoris morsu, et urenti pruriginè quiescere non potest, nec contagione mala cum aliis hominibus salubriter versati, ad inquietum Pleonectae animum, et ad insociabilem inhumanitatem hominis avari indicandam. 8 Quae latius in dies serpunt. 9 Humile, ac terrestre mediteris. 10 Res arduas, et coelestes, *μετέωρα*, contempleris, et investiges. 11 Vastum maris aestum, tumidosque motus, et

agitationes fluctuum marinorum inhibeant, ne supra litora effundantur in terram. Meton. subi. Hanc quaestionem tractat Lucret. l. 6. Haec Virg. 2. Georg. scire cupit: *Me vero primum dulces ante omnia Musae, Quarum sacra fero ingenti percussus amore, Accipiant; coelique vias, et sidera monstrent, Defectus Solis varios, Lunaeque labores. Unde tremor terris, qua ut maria alta tumescant.* 12 Quae res annum gubernet, ut per quatuor temporum commutationes certo fluat. 13 Alicuius iussu, et ad alterius superioris mandatum in coelo errare atque vagari videantur. 14 Quae causa Lunam tegat, et abscondat, inque aspectum hominum venire non sinat, vel claram faciat, et plenam. Anaphora. 15 Ob quam causam condita sit. 16 Concors totius mundi discordia, cum totum ex elementis, et qualitatibus inter se contrariis constitutum inter sese amice conspirare videatur. Hanc quoque concordiam discordem sic Ovid. Met. 1. expressit: *Quippe ubi temperiem sumpserit humorque, calorque, Concipiunt, et ab his oriuntur cuncta duobus: Cumque sit ignis aquae pugna, vapor humidus omnes Res creat, et discors concordia foetibus apta est.*

¹ Empédocles , an ² Stertini ³ deliret ⁴ acumen? 20
 Verum , seu ⁵ pisces , ⁶ seu porrum , et caepe trucidas,
⁷ Utere ⁸ Pompeio Grospho ; et , si quid ⁹ petet , ¹⁰ ultro
 Defer : nil Grosphus , nisi ¹¹ verum , orabit , et aequum.
¹² Vilis amicorum est ¹³ annona , bonis ubi quid deest.
¹⁴ Ne tamen ignores , ¹⁵ quo sit Romana ¹⁵ loco res , 25
¹⁶ Cantaber Agrippae , Claudii ¹⁷ virtute Neronis
¹⁶ Armenius cecidit : ¹⁸ ius imperiumque Phraates
 Caesaris accepit ¹⁹ genibus minor : ²⁰ aurea fruges
 Italiae pleno ²¹ diffudit copia cornu.

1 Cum tu scire cures, an Empedocles, qui quatuor elementa, ignem, aëra, aquam, terram, et amicitiam, qua illa contrahantur, et litem, qua dissipentur, omnium rerum principia statuit, an Stertini, illius Philosophi Stoici, ingeniosa disputatio in assignandis rerum naturalium principiis, et causis erret. 2 Hic ille Stertinius sapientum octavus, de quo Sat. 3. l. 2. 3 Metaph. ab imperito aratore, qui neque sulcos ducere rectos, neque cultello, et vomere tellurem probe proscindere novit. 4 Stertinius solers, et acutus. Meton. adi. 5 Sive sumptuose, sive tenuiter, et parce vivis. Est ergo hic primum periphrasis Synecdochica victus lautioris ac splendidioris nomine *pisium*, deinde tenuioris, et parcioris, per *porrum*, et *caepe* significati. 6 Sive nihil aliud comedendo dentibus tuis comminuis, nisi porrum, et caepe. 7 In familiaritatem tuam recipe Pompeium Grosphum. 8 Qui fuit Horatii amicus. Ad hunc exstat Oda 16. l. 2. 9 A te. 10 Non rogatus, sed sponte tua ipsi offer. 11 Iustum. 12 Facile comparabilis est, quae alias magni constat, magno emitur, id est, facile ac nullo paene impendio comparantur amici, ubi bonis viris deesse aliquid cernitur. 13 Metaph. ab esculentis, et poculentis, vilibus ac copiosis, ac facilitatem conciliandi amicos indicandam: nam tales fere verecundi sunt ac minime petaces; et (quod de Gros-

pho dixit) nil nisi aequum postulant. 14 Ut tamen certus sis. Epilogus epistolae de statu Romano, quem scribit in dies amplificari, adiectis imperio hinc Cantabris, Agrippae virtute, quod dicit in gratiam Iccii, illinc fortitudine Claudii Neronis, Augusti privigni, Armenio Phraate subiugato. 15 In quo statu, et conditione sit fortuna imperii urbis Romanae. Metaph. est à situ, et sede subiecta pro statu rerum adiunctarum. Ter. Eun. *Conveni hodie adveniensi quemdam mel loci atque ordinis*, Cic. *videte quid illae faciant isto loco seminae*, id est, ista dignitate, vestrique similes. 16 Cantabri, Hispaniae populi, Marci Agrippae fortitudine devicti sunt, et Armenii, populi Asiae, magnanimitate Claudii Tiberii Neronis, Augusti Imperatoris privigni, domiti sunt. Alleg. è continuatis Synecdochis. 17 Fortitudine. Synecd. gen. 18 Phraates, Persarum, et Parthorum rex, populi Romani legibus, et imperio parere se velle dixit. 19 Supplex, et ad genua Augusti Caesaris devolutus, est enim supplicantis, et genua sua inflectere, et eius, cui supplicat, genua tangere. 20 Omnium rerum exoptata copia, et ubertas. 21 Fudit tanquam è pleno Herculis cornu, quod, ut Poetae narrant, Acheloo, in taurum mutato, ab Hercule avulsum, Naiades Nymphae omnium frugum feracissima copia abunde impleverunt. Vide Od. 17. lib. 1.

Epist. XIII.

AD VINNIUM ASELLAM.

A Vinnio petit, ut in offerendis Augusto suis libris, et temporis, et decoris rationem habeat.

¹ **U**² T³ proficiscentem ³ docui te saepe, diuque,
⁴ Augusto reddes signata volumina, Vinni,
⁵ Si validus, si ⁶ laetus erit, si denique ⁷ poscet:
⁸ Ne studio nostri pecces, odiumque libellis
⁹ Sedulus importes, opera ¹⁰ vehemente ¹¹ minister. §
¹² Si te forte meae gravis ¹³ uret sarcina ¹⁴ chartae,
¹⁵ Abiicito potius, ¹⁶ quam quo perferre iuberis
¹⁷ Clitellas ferus impingas, ¹⁸ Asinaeque paternum
Cognomen vertas in risum, ¹⁹ et fabula fias.
²⁰ Viribus uteris ²¹ per clivos, flumina, ²² lacus. 10
²³ Victor propositi simulac perveneris ²⁴ illuc,

¹ Quemadmodum. ² Hinc ad Caesarem discedentem. ³ Admonui. ⁴ Italiam absens per litteras te admoneo, reddes Caesari libros carminum meorum, ne à quoquam legantur prius, quam ab Augusto, obsignatos, et sigillo impressos. ⁵ Si non aegrotet. Anaphora. ⁶ Hilaris animo. ⁷ Repetet à te carminum meorum libros, quos apud te esse scit. Haec tria sunt opportune reddendi Augusto libellos signa: recta ipsius valetudo, hilaritas, et poscentis nutus. Eadem Ciceronis fuit cautio reddendae Dec. Bruto Epistolae 16. l. 11. ad fam. cuius initium est: *Permagni interest, quo tibi haec tempore Epistola reddita sit*, &c. ⁸ Ne nimio in nos amore ac favore pecces, dum mei nimis studiosus mihi gratificari studes. ⁹ Nimiam diligentiam adhibens. ¹⁰ Quae modum non servet. Ter. Heaut. Vehemens in utramque partem Menedeme es nimis: quales qui sunt, non tam agere id, quod agunt, quam satagere videntur. ¹¹ Quasi minister, id est, ne intempestiva sedulitate in libellis offerendis eos Augusto invisos reddas. ¹² Προκαταλήψις est, obiciendo-

rum occupatio iocosa. ¹³ Premet ac laedet, tibi que gravior ac molestior fuerit. Metaph. ¹⁴ Librorum meorum sive versuum in charta scriptorum moles ac fasciculus. Meton. continentis. *Sarcina* à *sarciendo*, id est, consuendo dicta est. ¹⁵ Illam in itinere. ¹⁶ Quam illud facias eo in loco, &c. ¹⁷ Ut tamquam asinus clitellas, quarum pondere premitur, in terram ferus ac stolidus abiicit, cum illas gestare non potest, ita tu quoque librorum sarcinam in terram elidas, et me teque ipsum ludibrio exponas. Metaph. est à iumentis dorsuariis, ad quae facete Poëta alludit cognomine Asinae libros perlaturi. ¹⁸ Quo Vinnius Asella diceris. ¹⁹ In ora hominum pro ludibrio venias. ²⁰ Sin vero abiicere nolueris, viribus tuis in illo onere perferendo uteris. ²¹ Ascendendo per colles. ²² Lacunas lutulosas continentes aquam pluviam: vel fluviorum fossas. ²³ Postquam voti tui compos fueris, illudque, quod tibi propo ueras, superaveris. ²⁴ Ad aedes Augusti. Translatio ab hostibus superatis.

¹ Sic positum servabis onus, ² ne forte sub ala
 Fasciculum portes librorum, ut ³ rusticus agnum,
 Ut ⁴ vinosa ⁵ globos furtivae ⁶ Pyrrhia lanae,
⁷ Ut cum pileolo soleas conviva tribulis. 15
 Ne vulgo narres te sudavisse ferendo
 Carmina, quae possunt oculos auresque ⁸ morari
⁹ Caesaris: ¹⁰ oratus multa prece, ¹¹ nitere porro.
 Vade, vale; cave ¹² ne titubes, mandataque ¹³ frangas.

¹ Hoc modo, id est, decore gestulorum meorum onus in manibus tuis tenebis. ² Ne forte sub axilla libros meos gestans omnium oculis exponas. ³ Sub ala portat. ⁴ Temulenta, bibax. ⁵ Portat sub axilla sphaerulas ex filo lanae clanculum furto ablatae. ⁶ Ancilla. Synecd. spec. pro gen. ⁷ Vel, ut conviva, qui in certa tribu cum suis contubernalibus habitans, è convivio bene potus do-

mum rediens calceos cum pileo sub brachio gestat. ⁸ Remorari ac delectare sua suavitate. ⁹ Augusti. ¹⁰ A me exoratus hoc, quod dixi. ¹¹ Da deinceps operam, ut opportuno tempore, et cum decore carmina illa offerantur. ¹² Ne in libellis meis offerendis pecces. Alleg. est ab ebris, ad instructionem bene obeundi munus, et mandatum exsequendi. ¹³ Violes, atque imprudenter transgrediaris.

Epist. XIV.

AD VILLICUM SUUM.

Villici sui desiderium reprehendit, cupientis ob lupanaria, et popinas in urbe vivere, et inconstanter fastidientis rura, quae antea tacita prece petisset. Cur autem vitam rusticam urbanae praeferat, exponit. Sed illum more hominum facere dicit, ut alienam sortem suae praeferat.

¹ **V**illice sylvarum, et ² mihi me ³ reddentis agelli,
⁴ Quem tu fastidis, habitatum ⁵ quinque focis, et
 Quinque bonos solitum ⁶ Bariam ⁷ dimittere ⁸ patres;
⁹ Certemus, ¹⁰ spinas animone ego fortius, an tu
¹¹ Evellas agro, et melior sit ¹² Horatius, ¹³ an res. 5

¹ Qui sylvarum, et agelli mei praefectus es. *Villicus* is dicitur, cui reliqui servi in agris collendis obsequuntur. ² Polypoton. ³ Restituentis ac recreantis animum meum. Synecd. integ. pro mem. ⁴ Quem agellum tu cum fastu contemnis. ⁵ A quinque patribus familias. Synecd. est primum partis pro toto, id est, pro aedibus quinque, deinde Meton. subi. pro hominibus in quinque familias

distinctis. ⁶ Sabinorum oppidum. ⁷ Ad lites in Baria discernendas: ⁸ Romanos Senatores, vel homines grandes natu. ⁹ Ego, et tu vicissim experiamur. ¹⁰ Curas, quae animum cruciant. ¹¹ Exstirpes, et eruas ex agro meo: Alleg. est è Metaphoris ab agricolis ad mordaces animi sollicitudines indicandas. Sic loquitur Od. 18. l. 1. ¹² Conditio, et status Horatii. Met. subi. ¹³ An agellus eius. Synec. gen. Al. an rus.

Me

Me quamvis ¹ Lamiae pietas et ² cura moretur
³ Fratrem ⁴ moerentis, ⁵ rapto de fratre dolentis
⁶ Insolabiliter; tamen ⁷ istuc mens animusque
⁸ Fert, ⁹ et amat spatiis obstantia rumpere ¹⁰ claustra.
Rure ego viventem, tu dicis in Urbe, beatum. 10
¹¹ Cui placet alterius, sua nimirum est odio, sors.
Stultus ¹² uterque locum ¹³ immeritum ¹⁴ causatur inique.
In culpa est animus, ¹⁵ qui se non effugit unquam.
¹⁶ Tu mediastinus tacita prece rura ¹⁷ petebas;
Nunc ¹⁸ Urbem, et ¹⁹ ludos, et ²⁰ balnea ²¹ villicus optas. 15
²² Me constare mihi scis; et ²³ discedere tristem,
Quandocumque ²⁴ trahunt invisae ²⁵ negotia Romam.
²⁶ Non eadem miramur: ²⁷ eo disconvenit inter
Meque et te: nam ²⁸ quae deserta et inhospita ²⁹ resqua
Credis, ³⁰ amoena vocat, ³¹ mecum qui sentit; et odit, ³² 20
Quae tu pulcra vocas. ³³ Fornix tibi, et ³⁴ uncta popina,

1 Aelii Lamiae, de quo Od. 26. 1. 1. et Od. 17. 1. 3. 2 Sollicitudo de illo, qua in ipso consolando sollicitus sum, Roma iam detineat, quo minus me rus recipiam. 3 Suum mortuum. 4 Moerentis, et dolentis similiter sonant in clausulis sententiarum κατὰ τὴν ὑπὲρ ῥοφὴν. 5 Ob fratrem sibi imminuta morte ereptum. 6 Ut nullum admittat solatium. 7 In agrum. 8 Aufert, ducit, abstrahit me. 9 Et desiderat impedimenta, et obstacula, quo minus rure esse possim, quae loci intercapedine mihi obstant, quo minus rus mihi adsit, praecidere, omnibusque modis rure vivere. Al. est à captivis, qui omni ratione, et cura in id incumbunt, ut è custodia emittantur, et vinculis leven- tur. 10 Repagula, carceres. 11 Qui alterius vitae genus, et conditionem certe solet odisse. 12 Nostrum. Et se, et villicum stultitiae reum facit: quoniam loco tribueret, quod ab animo petendum sit. 13 Non merentem, cur in ipsum culpa conferatur. 14 Accusat iniuste, cum locus in causa non sit. 15 Qui loci commutatione curam non depellit, sed eam secum fert perpetuo. 16 Tu enim ante, in media Urbe tanquam

mediastinus, id est, servus laboriosissimus, et abiectissimus cum tenuiter victitares, vitam rusticam tacitus expetebas, et laudabas. Servi decorum servat tacite optantis, quod si palam petat, fortasse vapulet. 17 Petebas, et optas similiter sonant in clausulis membrorum κατὰ τὴν ὑπὲρ ῥοφὴν. 18 Romam. 19 Circenses, Theatrales, Campi Martii. 20 Publica, Romae frequentata. 21 A me constitutus. 22 Me in sententia mea, vitam rusticam urbanae esse praefereendam, perseverare. 23 Rure, id est, agrum meum relinquere invitum. 24 Me nolentem abducunt, revocant. 25 Civiles occupationes odiosae, et ingratae. 26 Non eadem amamus, iisdemque delectamur. 27 Ideo inter me, et te non convenit, quod tu rus vituperas, ego vero laudo. 28 In quae, et qui, item in credis, et vocat Polyphton est. 29 Loca aspera, inculta, et senticosa esse credis. 30 Amabilia. 31 Quicumque solitudinem amat, ut ego. 32 Ganeum, Lupanar. Synecd. gen. Deinde Meton. subi. pro inerecibus, ut popina pro compotioribus. 33 Variis opsoniis repleta, omnibusque deliciis redolens.

¹ Incutiunt urbis desiderium, video; ² et quod
³ Angulus iste feret piper, et thus, ⁴ ocyus uva:
 Nec vicina ⁵ subest vinum ⁶ praebere ⁷ taberna
 Quae possit ⁸ tibi: nec meretrix ⁹ tibicina, cuius
¹⁰ Ad strepitum salias terrae gravis: et tamen ¹¹ urges
 Iampridem ¹² non tacta ligonibus arva, bovemque
¹³ Disiunctum curas, et ¹⁴ strictis frondibus ¹⁵ exples.
¹⁶ Addit opus pigro rivus, ¹⁷ si decidit imber,
¹⁸ Multa mole ¹⁹ docendus aprico parcere prato.
 Nunc, age, quid nostrum ²⁰ concentum dividat, ²¹ audi.
²² Quem tenues decuere togae, ²³ nitidique capilli;
 Quem scis ²⁴ immunem Cynarae placuisse rapaci;
²⁵ Quem bibulum liquidi media ²⁶ de luce Falerni;

¹ Inliciunt tibi Romae cupidita-
 tem, Urbis desiderio te afficiunt.
 Metaph. est ab animatis ad inani-
 matum. ² Haec verba sunt acci-
 pienda, quasi à villico propter agri
 sterilitatem pronunciata. ³ Agel-
 lus meus in Sabinis, qui tibi per
 contemptum *angulus* dicitur. Sy-
 necd. gen. est enim quivis angus-
 tus locus, et abditus, et à fre-
 quentia hominum remotus. ⁴ Ci-
 tius proferet quam vinum, id est,
 nunquam producet vinum iste ager.
⁵ In agro meo. ⁶ Suppeditare. ⁷
 Vinaria. ⁸ Sitienti. ⁹ Psalteria, quae
 docte cantare possit, sc. *tibi praes-
 to est*. ¹⁰ Ad cuius canentis tibia
 strepitum, tu, Villice, saltare pos-
 sis insipienter, male, corporistan-
 tum terrae inutile pondus. Synecd.
 est, et Meton. in *tu terrae gravis*,
 totius, et materiae, pro corpore
 ex ea facto, quod terram gravat.
¹¹ Studiose fodis, et aras. Ironia,
 qua Poëta usus est ad illudendam
 villici commemorationem de sua
 in agro laboriose colendo diligen-
 tia, cum nihil horum factum sit.
¹² Nullis ligonibus fossa, nullo
 aratro subacta. ¹³ Bovem ab al-
 tero separatum, et otiosum pascis.
¹⁴ Ab arboribus decerptis, et di-
 vulsis. Virg. Ecl. 9. *hic, ubi den-
 sas Agricolaë stringunt frondes*. ¹⁵
 Satias, et ad futuram agriculturam
 pascis. Virg. Georg. 3. *his piscibus
 atram Improbus ingluvem, ranis-*

que loquacibus explet. ¹⁶ Exunda-
 tio rivi quotidianum laborem tibi
 pigro exhibet. ¹⁷ Et auctiorem ri-
 vum fecit. ¹⁸ Multa aggerum mo-
 le sibi obiecta coercendus est, in-
 que aliam partem derivandus, et
 avertendus, et quasi docendus est,
 ut prato aprico parcat, id est, ne
 vicino meo prato aëri, et Soli late
 exposito nocere possit, nec aquae
 copia ipsum inundet, et obruat.
¹⁹ Metap. est à praeditis ratione
 ad eiusdem expertia. Sic de Art.
*Seu cursum mutavit iniquum frugi-
 bus amnis Doctus iter mellus*. ²⁰
 Quid nostram concordiam discor-
 dem faciat, nosque discordes red-
 dat. Sumptum est hoc à Synpho-
 niacis ad consensionem consilio-
 rum, et voluntatum significandam.
²¹ Ex hisce enumeratis. ²² Me,
 quem tenues, et molles togae, è
 tenui filo confectae in iuventutem
 ornaverunt, &c. sequitur infra ver-
 bum *luvat*. Symploce est in initiis,
 et clausulis trium membrorum. ²³
 Unguento delibuti, et nitentes.
²⁴ Sine muneribus: gratis: ut Od.
 12. l. 4. *non ego te meis Immunem
 meditor tingere poculis*. ²⁵ Avarae,
 et inexplibili amicae, quales sunt
 meretrices, amatum fuisse. ²⁶ Me,
 quem scis fuisse bibacem, et stre-
 nuum potorem vini Falerni liquidi
 à medio die. Sic infra Ep. 18. *Po-
 tores bibuli media de nocte Falerni
 Oderunt porrecta regantem pocula*.

¹ Coena brevis iuvat, et prope rivum somnus in herba, 35
² Nec lusisse pudet, ³ sed non ⁴ incidere ⁵ ludum.
 Non ⁶ isthic ⁷ obliquo oculo ⁸ mea commoda quisquam
⁹ Limat, non odio ¹⁰ obscuro ¹¹ morsuque venenat.
¹² Rident vicini glebas et saxa moventem.
¹³ Cum servis urbana diaria ¹⁴ rodere mavis: 40
¹⁵ Horum tu in numerum ¹⁶ voto ruis. Invidet usum
 Lignorum et pecoris tibi ¹⁷ calo argutus et horti:
 Optat ¹⁸ ephippia ¹⁹ bos piger: optat arare caballus.
 Quam scit uterque, libens ²⁰ censebo, exerceat artem.

1 Nunc me seniore factum frugalis coena iuvat. 2 Nec me pudet potasse, amasse, et iuvenilia tractasse. 3 Sed illud me pudet, quod non in tempore abrumpere volui vitam intemperatam, omniumque voluptatum iuvenilium finem facere. 4 A corporibus est translatum, quae proprie inciduntur, ut *incidere nervos, venas, vites*, sed hic pro finire ludum, vel ab eo discedere. 5 *Ludere*, et *ludus* *convexio* videntur intelligenda, et ad haec praecedentia referenda, elegantiam ornatus, amores, compotationes, exquisitas epulas, iocos. 6 Rure. 7 Transverso, maligno, et invidio. Alleg. est à magicis, et veneficis, qui solo aspectu fascinant, atterunt, et imminuunt bona eorum, quibus male cupiunt, ad demonstrandam invidiorum naturam, qui clanculum alios mordent. 8 Meas felicitates. 9 Atterit, imminuit. Sumptum est à fabris, qui lima atterendo materiam quamlibet informandam attenuant ac imminuunt. 10 Occulto, tacito. 11 Dente invidio,

et maledicentia res meas corrumpit, et effascinat. 12 Vicini mei in agro gaudent, mihi que congratulantur, dum glebas, et saxa moveo. 13 At tu contra rusticus mavis cum servis diurnum sive unius diei victum, et instar muris alienum cibum rodere, tenuiterque vivere, quam ruri te explere, et honeste vivere. 14 Metaph. est à muribus ad duritiem victus notandam. 15 Servorum urbanorum. 16 Cum imperu, et sine ratione. 17 Servus militis urbanus, qui lignatum it foras, callidus. 18 Quorum ornamenta, vel sellas equis ad insidendum impositas. Alleg. est è continuatis Metaphoris à bestiis ad homines, qui, quod probe sciunt, illud tractare semper recusant: contra, quod nesciunt, id unum aggredi cupiunt maxime. 19 Qui ad arandum natus est, non ad vehendum aut currendum, ut equus. 20 Indicabo ut uterque nostrum, et ego, et tu, illam artem, quam quisque nostrum novit, et didicit, in hac sese exerceat, suaeque sorte contentus vivat.

Epist. XV.

AD VALAM.

Quod Veliam, et Salernum proficisci cogitet, quae ibi sit hyems, et quale coelum, percunctatur: sed se non ita salubritatis rationem habere innuit, ut non etiam aliquam voluptatis habere velit.

¹ **Q**UAE sit hyems Veliae, ² quod coelum, Vala, ³ Salerni,
⁴ Quorum hominum regio, et ⁵ qualis via;
nam mihi ⁶ Baias
⁷ Musa supervacuas Antonius, et tamen ⁸ illis
⁹ Me facit invisum, gelida cum perluor ¹⁰ unda
¹¹ Per medium frigus. Sane ¹² myrteta relinqui, 5
¹³ Dictaque cessantem nervis ¹⁴ elidere morbum
¹⁵ Sulfura contemni, ¹⁶ vicus gemit, ¹⁷ invidus aegris,
Qui caput, et stomachum ¹⁸ supponere fontibus audent
¹⁹ Clusinis, ²⁰ Gabiosque ²¹ petunt, et frigida rura.
Mutandus ²² locus est, et diversoria ²³ nota 10

¹ Hic longum est Hyperbaton usque ad versum 25. ut sit ordo: *Par est te scribere nolis, ac nos credere tibi, quae hyems, id est, quae aëris qualitas hyemali tempore, sit Veliae.* ² Purum, id est, an serenus aër sit, an nubilosus, et pluviosus: qualis solet esse in locis paludosis. In *quae, quod, et quorum* est Polypoton. ³ *Velia*, et *Salernum* sunt oppida in Lucania. ⁴ Qui illorum, qui illic vivunt, vita, et mores sint. ⁵ Amoena an ingrata. ⁶ Ubi hacenus vivo. ⁷ Antonius Musa (Augusti medicus clarissimus) dixit aquas calidas Baianas ad morbum meum profligandum non esse utiles, et ad voluptatem tantum, non autem ad valetudinem pertinere. ⁸ Baiis. ⁹ Me odiosum reddit, cum non ego eo nomine, sed medicus potius incusandus esset. ¹⁰ Aliorum locorum potius quam calida Baianarum thermarum unda perluor ad retundendum pituitae fluxum. ¹¹ Vehementissimo hyemis frigore. ¹² Loca sua myrtis consita, aquis sulphureis abundantia, id est, totum Baianarum tractum. Synecd.

part. ¹³ Ordo est: et vicus gemit, myrteta relinqui, et sulfura, dicta, i. quae dicta, et credita sunt elidere cessantem morbum nervis, contemni. ¹⁴ Magna vi extrudere, et per sudorem eiicere morbum articulare sive arthritidem pigrum, et difficulter profligandam è nervosis partibus corpori. Translatum est à duris corporibus. ¹⁵ Aquas suas calidas, et sulphuratas praeteriri, ac pro nihilo putari. Meton. mat. ¹⁶ Vicus Baianus, id est, cives, et incolae Baianarum moleste ferunt. Meton. subi. ¹⁷ Infensus, et odiosus. ¹⁸ Obiicere. ¹⁹ Aquis frigidis in Etruria, sic nominatis à *Clusio*, Etruriae oppido cuius, res olim fuit Porsena, qui Tarquini Superbi filium Tarquinius secundum voluit restituere. ²⁰ Volscorum urbem. ²¹ Valetudinis causa. ²² Ex consilio medicorum locus alius, quam Baianus, mihi petendus est. Brevis est deliberatio Poëtae per Apostrophen, et communicationem cum equo suo: ubi interiicitur quaedam Epanorthosis ad haec verva: *sed equi fraenato est auris in ore.* ²³ Mihi, vel equo.

Kk

¹ Prae-

¹ Praeteragendus equus : ² Quo tendis? Non mihi Cumas
 Est iter , aut Baias , ³ laeva stomachosus habena
 Dicet eques : ⁴ sed equi fraenato est auris in ore.
⁵ Maior utrum ⁶ populum frumenti copia pascat,
⁷ Collectosne bibant imbres , ⁸ puteosne perennes 15
 Iugis aquae : (⁹ nam vina nihil moror illius orae:
¹⁰ Rure meo possum ¹¹ quidvis perferre patique:
¹² Ad mare cum veni ¹³ generosum et lene requiro,
 Quod curas ¹⁴ abigat , quod cum spe ¹⁵ divite ¹⁶ manet
 In venas, ¹⁷ animumque meum; quod ¹⁸ verba ministret; 20
 Quod me Lucanae ¹⁹ iuvenem ²⁰ commendet amicae.)
²¹ Tractus ²² uter plures lepores , uter ²³ educet apros:
²⁴ Utra magis pisces , et ²⁵ echinos aequora ²⁶ celent,
 Pinguis ut inde domum possim , ²⁷ Phaeaxque reverti:
²⁸ Scribere te nobis , tibi nos ²⁹ accredere par est. 25
 Maenius , ³⁰ ut rebus maternis atque paternis
³¹ Fortiter absumptis , ³² urbanus coepit haberi,

1. Equus meus, quo hactenus Ba-
 ias vectus sum, ultra nota hos-
 pitia, quae Baias ferunt, agendus,
 id est, ducendus est. 2 Verba sunt
 Horatii aut alius equitis ad equum
 suum, non diversoria petentem
 revocantis. 3 A laeva parte dex-
 trorsum iracundus flagellum illum
 circumducet, et retorquebit. 4 Sed
 equus non aure, sed ore, in quo
 inest fraenum, sentit, quo sit eun-
 dum. 5 Repere versum 25. *Par
 est te scribere utrum*, &c. 6 Ve-
 lienses, an Salernates. 7 Aquas
 pluvias per imbres decedentes, in-
 que cisternis collectas. Synecdo-
 chica enim periphrasis est aquae
 pluviae, et cisternariae. 8 An vero
 aquas fontanas iugiter promanan-
 tes, semperque fluentes. 9 Nam
 non desidero, nihil curo vina
 aquosa, et acerba, quae in Velia,
 et Salerno nascuntur. 10 Cum rure
 sum. Rationem addit, cur illius
 orae vina non magni faciat. 11
 Quemvis cibum ac potionem. 12
 In Campaniam aut Lucaniam pro-
 pe mare. 13 Nobile, et mite vi-
 num desidero. 14 A me sumptum

est ab agitatione pecudum. 15 Lo-
 cupletante ipsa affectos. Meton.
 effc. 16 Dimanet, diffundatur.
 17 Vinum spiritus concalefaciens
 animi motus excitat. 18 Mihi co-
 piam verborum suppeditet, et foe-
 cundo calice disertum reddat. 19
 Perinde ac iuvenem. 20 Amorem
 mihi benevolentiamque apud eam
 conciliet. 21 Repete versum 25.
Par est scribere, uter tractus, id
 est, utra regio, Veliensis an Sa-
 lernitana, &c. 22 Anaphora est,
 et Polyptron. 23 Nutriat. 24 Ve-
 liensis an Salernitana. 25 Pisces
 marinos hirsutos. 26 Suo profun-
 do abscondant. 27 Nitidus splen-
 didusque, quales erant Phaeaces,
 populi luxuriosi, et voluptarii.
 28 Epanodos est, idem sonus ini-
 tio, et medio, et duplex Polyp-
 tron in *te*, *tibi*, et in *nos*, *no-
 bis*. 29 Credere. Lucrer. l. 3. *facile
 hoc accredere posses*. De ordine hu-
 ius versus iam monuimus. 30 Post-
 quam. 31 Plane omnino, strenue.
 32 locosus, facetus, ad divitum
 mensas risum movens.

¹ Scurra vagus, non qui certum ² praesepe teneret:
³ Impransus ⁴ non qui civem dignosceret ⁵ hoste:
 Quaelibet ⁶ in quemvis opprobria fingere ⁷ saevus:
 Pernicies, et tempestas, ⁸ barathrumque macelli,
⁹ Quidquid quaesierat, ventri ¹⁰ donabat ¹¹ avaro.
¹² Hic, ubi nequitiae ¹³ fautoribus, et ¹⁴ timidis nil
 Aut paulum abstulerat, patinas ¹⁵ coenabat ¹⁶ omasi
 Vilis, et ¹⁷ agninae, tribus ¹⁸ ursis quod satis esset. ³⁵
¹⁹ Scilicet ut ²⁰ ventres ²¹ lamna candente ²² nepotum
 Diceret ²³ urendos correctus. Maenius idem
²⁴ Quidquid erat nactus praedae maioris, ubi ²⁵ omne
²⁶ Verterat in fumum et cinerem, Non ²⁷ hercule miror,
 Aiebat, siqui ²⁸ comedunt bona; cum sit ²⁹ obeso ⁴⁰
³⁰ Nil melius turdo, nil ³¹ vulva ³² pulcrius ampla.
³³ Nimirum hic ego sum: nam ³⁴ tuta et ³⁵ parvula laudo,

1 Qui per totam urbem vagaretur, modo huius, modo illius divitis mensam consecrans. 2 Domum statim aut mensam, sed semper alias atque alias mensas sectaretur. Metaph. Exponit enim quod dixerat *scurra vagus*. 3 Qui existens ieiunus, et famelicus, in omnes erat aequae maledicus. 4 Anaphora. 5 Ab hoste, id est, perduelle, vel peregrino. 6 Sive amicum, sive inimicum. 7 Saevus in confingendis, et cogitandis maledictis. Al. *certus*, id est, promptus, et paratus fingere. 8 Inexplebilis vorago sive devorator omnium, quae in macello venderentur. Duplex est hic Tropus: prior est Metaph. à vasto maris hiatu, et profunda voragine ad ingluviem Maenii decoctoris notandam. Alter est Meton. subi. 9 In omnibus cupediis ac dapibus, quae in macello emptae ab hoc gurgite, et helluone exhauriuntur, et devorantur. 9 Quidquid lucrificerat, et labore suo pepererat. 10 Absumendum, et ingurgitandum. 11 Inexplebili, multa cupienti. Sumptum est ab insatiabili cupiditate divitiarum ad inexplebilem ventrem. 12 Maenius, tantus, et talis nepos. 13 Cum à divitibus lu-

xuriosisque sui similibus, qui gratificantur scurris, ne figantur eorum maledictis, &c. Synecd. gen. 14 Avaris. 15 Devorabat, absu-me-bat. 16 Vilissimi cibi. 17 Sc. *carnis*. 18 Animalibus edacissimis. 19 Ita ut Maenius inopia, et egestate correctus diceret, &c. 20 Helluones illos Synecd. memb. pro integr. 21 Lamina, i. ferro candefacto, genere cruciatus. Syncope. 22 Luxuriosorum. 23 Gravis tormentis esse excruciatos. 24 Quidquid praecipue in opibus habebat. 25 Patrimonium. 26 Consumpserat. Metaph. à sacrificiis: ubi sic tota victima exurebatur ut omnino cinefieret. 27 Me Hercule. Viri iurabant Romae per Herculem, nunquam mulieres. 28 Pro-dige consumunt, et decoquunt patrimonium suum. Synecd. gen. 29 Pingui. 30 Anaphora. 31 Vulva electitia suis primiparae. 32 Delicatus. 33 Nimirum talis, et tantus nepos, qualis Maenius fuit, ego Horatius etiam sum. Plaut. hic *somnus est mihi*, id est, sic ego dormio. 34 Secura. 35 Frugalia commendo, id est, cum multa non suppetunt, contentus sum paucis, etiam non optimis.

Cum ¹ res deficiunt, ² satis inter vilia fortis.
 Verum, ubi quid melius ³ contingit et ⁴ unctius, ⁵ idem
⁶ Vos sapere, et solos aio ⁷ bene vivere, quorum 45
 Conspicitur ⁸ nitidis fundata pecunia villis.

¹ Facultates meae, unde luxuriose possim vivere. ² Satis fortiter vilibus cibis famem explens. ³ Mihi. ⁴ Delicatus, sumptuosius. Plaut. *Pulmento utor* unctiusculo, id est, lautiusculo. ⁵ Idem ego, qui ante frugalitatem, et parsimoniam laudabam, aio. ⁶ Vos

esse vere sapientes. Epanalepsis est, initio, et clausula similitudo soni. Est simul Apostrophe ad delicatos, in quibus Vala numerari videtur. ⁷ Beate. ⁸ In fructuosis villis, agris, pascuis, non in rebus, quarum quaestus est incertus, collocata.

Epist. XVI.

AD QUINTIUM.

Postquam agri sui formam, et situm Quintio descripsit, in eoque iucunde se vivere dixit, in eius vitam inquit, monetque ne ex rumore vulgi pendeat, sed vir bonus esse, quam videri, malit. Deinde, quis demum viri boni nomine dignus sit, ostendit.

NE ¹ percuncteris, ² fundus meus, ³ optime Quinti,
⁴ Arvo ⁵ pascat herum, an baccis ⁶ opulentet olivae,
 Pomisne, et ⁷ pratis, an amicta ⁸ vitibus ulmo:
⁹ Scribetur tibi forma ¹⁰ loquaciter, et situs ¹¹ agri.
¹² Continui montes, nisi dissociantur opaca 5

¹ Inquiras. Hoc verbo designat Quintium *πολυπράγμονα τῶν ἀλλοτρίων κακῶν*, id est, nimis in aliena mala curiosum indagatorem, quales sunt fere praepotentes, qui nimia sibi *φιλαυτία* pulcre placentes in foro versantur, otiosi ab animo, ecquid agant, quid meditentur, &c. Metaph. est ab exploratione nautarum, qui contourrant altitudinem maris, et locum navibus opportunum, vel stationem carinis bene fidam. ² Ecquid ager meus in Sabinis. ³ *Εἰπωνικῶς* hoc accipiendum de eo, qui malit vir bonus haberi, quam talis esse. Itaque probitas ipsius ficta erat atque simulata. Tale est illud Comicum, *salve bone vir*. ⁴ Frumento, legumine, herbis, fructibusque aliis in arvo nascentibus, ac inde perceptis. Meton. subi. ⁵ Hic primum est translatio à bestiis

ad homines: qualis l. 6. ad Attic. *olusculis nos soles pascere*, id est, tractare cibis hortensibus; atque inde etiam pro delectare, ut in Phorm. *Restabat aliud nihil, nisi oculos pascere*: deinde Synecd. spec. pro nutrire me Horatium dominum suum. ⁶ Me divitem faciat *Opulent* (inquit Festus) *dicuntur terrestribus rebus copiosi*; et sane Horatius non nisi terrestres hic opes enumerat. ⁷ Foeni, et herba. Meton. sub. è loco enim significantur res adiunctae. Ovid. l. 1. *Fast. pascit ovls prata*, i. gramen, et foenum. ⁸ Ulmo arbore cum vitibus vestita, et maritata, id est, an sit vini ferax. Meton. subi. vitis quidem pro uvis illic suspensis, et haec rursus pro vino inde expresso. ⁹ A me. ¹⁰ Ample, verbose. ¹¹ Mei. ¹² Ager meus sunt montes coniuncti, nisi quod separentur, et continuitas illorum dirimatur planitie interiecta, in qua fundus meus.

Valle:

Valle : ¹ sed ut veniens dextrum latus aspiciat Sol,
 Laevum discedens curru ² fugiente vaporet.
³ Temperiem laudes : quid , ⁴ si rubicunda ⁵ benigne
 Corna ⁶ vepres et pruna ⁷ ferant ? si ⁸ quercus et ilex
⁹ Multa fruge ¹⁰ pecus, multa ¹¹ dominum iuvet umbra? ¹⁰
¹² Dicas adductum propius frondere Tarentum.
¹³ Fons etiam rivo dare nomen idoneus , ut nec
 Frigidior ¹⁴ Thracam , nec purior ¹⁵ ambiat ¹⁶ Hebrus,
 Infirmo capiti ¹⁷ fluit ¹⁸ utilis , utilis alvo.
¹⁹ Hae latebrae dulces , etiam (si credis) amoenae, ¹⁵
²⁰ Incolumen tibi me praestant ²¹ Septembribus horis.
²² Tu recte ²³ vivis , si curas esse , ²⁴ quod audis.
 Iactamus iampridem omnis te ²⁵ Roma beatum.
²⁶ Sed vereor , ²⁷ ne cui de te plus , quam ²⁸ tibi credas,
 Neve putes ²⁹ alium sapiente, bonoque ³⁰ beatum. ²⁰
 Neu , si te populus ³¹ sanum recteque valentem

1 Sed ita haec est vallis opaca, ut Sol matutino tempore exoriens aspiciat latus dextrum vallis, occidens vero sinistrum vespertino tempore reperficiat. 2 Ad occasum inclinante. 3 Coeli, et agri temperiem merito laudaveris. 4 Anaphora. 5 Abundanter, copiose. 6 Spineta, dum, quibus hortorum spatia separabantur. 7 Proferant. 8 Arbores glandiferae. 9 Copiosa glande. Synecd. gen. 10 Porcos. 11 Me Horatium beet? 12 Tum demum dicere potes amoenitatem urbis Tarenti translata in agrum meum, id est, agrum meum tam esse amoenum, quam est Tarentum. 13 Fons etiam, nomine Bandusia, per medium agrum permeat tanta aquarum copia, tamque magnus, ut dignus sit qui fluvius appelletur. Hellenismus est. Ipse rivum nomine *Digentiam* appellat. Ep. 18. 14 Thraciam. 15 Lambat. 16 Hebrus est magnus fluvius in Thracia. 17 In agro meo Sabino. 18 Salubris. Anadiplosis. 19 Hic ager meus, in hac valle latens, tamquam recessus quidam. Syn. gen. 20 Salvum recteque valentem exhibent amoenitate, et salubritate sua. 21 Diebus Septembribus, i. autumnus, cum pleraque in Italia loca

peste, morbis atque morte infestantur. Synecdochica periphrasis est autumnus. 22 Laudato rure, et animi sui securitate, amicum monere incipit, ut, cum Romae beatus ab omnibus audiat, ipse aliorum de se opinionem cum sua conferat, nec beatitudinem à virtute separet: et Socrates compendiarie quadam via eos ad gloriam pervenire dicebat, qui id agerent, ut quales videri vellet, tales etiam essent: refertur à Valer. Max. l. 7. c. 2. 23 Epistrophe est, eiusdem soni circa clausulas sententiarum iteratio. 24 De te, id est, quod diceris esse, nempe si talis sis, qualem te fama testatur. 25 Omnis Roma, id est, omnes nos cives Romani praedicamus te felicem esse. Anomalia est numeri, et personae: et praeterea Meton. subi. 26 Procatalepsis est, qua credulitatem Quintii occupat. 27 Ne plus credas alicui multa de felicitate tua praedicanti. 28 Quam conscientiae tuae. 29 Diversum à sapiente, id est, insipientem. Sic alius *Lysippo*, id est, quam *Lysippus*. Phaedrus, *Alius Selano* foret. 30 Divitem quempiam, inque honoribus constitutum. 31 Hominem frugi, et quantivis pretii nulloque animi morbo affectum.

Dictitet, occultam febrem ¹ sub tempus edendi
 Dissimules, ² donec manibus tremor incidat ³ unctis.
 Stultorum ⁴ incurata pudor ⁵ malus ulcera celat.
 Si quis bella ⁶ tibi terra pugnata marique 25
⁷ Dicat, et ⁸ his verbis ⁹ vacuas ¹⁰ permulceat aures:
¹¹ Tene magis saluum populus velit, an populum tu,
¹² Servet in ambiguo, ¹³ qui consulit et tibi, et urbi,
 Iupiter: ¹⁴ Augusti laudes agnoscere possis?
 Cum pateris ¹⁵ sapiens ¹⁶ emendatusque vocari, 30
¹⁷ Respondesne tuo, dic sodes, nomine? ¹⁸ Nempe
 Vir bonus, et prudens ¹⁹ dici ²⁰ delector ²¹ ego, ac tu.
²² Qui dedit hoc hodie, cras, si volet, ²³ auferet: ut si
²⁴ Detulerit ²⁵ fasces indigno, ²⁶ detrahet idem.
²⁷ Pone; meum est, ²⁸ inquit: ²⁹ pono, tristisque recedo. 35
³⁰ Idem si clamet furem, neget esse ³¹ pudicum,

1 Circiter. 2 Donec ipsa febris manuum trepidatione sese prodat, sicque vanitatem tuam omnibus ridendam exponas. 3 Cibo delicato atque potu. 4 Vitia virtuti, et honestati contraria, nec à virtute perpurgata. 5 Viciosus pudor, quo plerique imbecillitatem suam fateri, et ab aliis emendari erubescunt. 6 Abs te gesta. Antipropsis. 7 Enumeret. 8 Sequentibus. 9 Assentationi patentes. 10 Molliat, leniat. Sumptum est ab asperis corporibus, et ad animum leniendum translatum. 11 Polyptoton est in *te, tibi, tu*. Praeterea in duobus versibus *Te ne magis*, &c. et *Servet in ambiguo*, perfecta est Prosopopoeia cuiusdam adulatoris, sic Quintio adulantis: ut aliquis Poëta vel ipse Varus dicitur Augusto adulatus his versibus olim fuisse, ad quam accessus iam inde ab eo loco, *Si quis bella*, et recessus ab ea in his verbis, *Augusti laudes*. 12 Utinam Iupiter servet in ambiguo, id est, in aequilibrio, ut sit semper incertum, utrum populus te, o Auguste, velit magis saluum esse, an tu populum. 13 A quo urbis prosperitas dependet. 14 Ad Augustum, non ad te pertinere. 15 Te virum sapientem, et

ab omni vitio integrum vocari. Hellenismus. Sic Od. 2. l. 1. *patiens vocari Caesaris ultor*. Et Od. 27. l. 3. *Uxor invicti Iovis esse nescis?* 16 Nullis vitiis contaminatus. Sic *ad unguem factus homo* Lucilio. 17 Itane respondes, quasi nominatim sis appellatus? 18 Certe. Prosopopoeia est Quintii, qua Horatio respondet. 19 A vulgo. 20 Gaudeo. 21 Sc. *aeque perinde*. 22 Sed populus inconstans, qui te hodie virum bonum, et prudentem appellavit. 23 Eadem à te, id est, te malum atque stultum appellavit. 24 Populus Romanus hodie indulserit. 25 Magistratum, et consularem vel praetoriam dignitatem, et auctoritatem. Sic Virg. Georg. 2. *Illum non populi fasces, non purpura regum Flexit*. Meton adi. 26 Idem populus paulo post eosdem honores rursus adimet. 27 Depone fasces, et magistratum. Imperfecta est Prosopopoeia populi, atque una Dialogismus utriusque honorantis, et honorati. 28 Populus. 29 Depono illa, et honores relinquo. 30 Si idem populus me furem esse criminetur. 31 Et si neget me esse honestum, et à foeda libidine alienum.

¹ Contendat laqueo collum pressisse paternum:
² Mordear opprobriis falsis, ³ mutemque ⁴ colores?
 Falsus honor iuvat, et mendax infamia ⁵ terret.
 Quem, nisi mendosum, et ⁶ mendacem? ⁷ Vir bonus est quis?
 Qui ⁸ consulta ⁹ patrum, ¹⁰ qui leges, iuraque servat:
 Quo multae magnaeque ¹¹ secantur iudice lites:
¹² Quo responsore, et quo causae teste tenentur.
 Sed videt hunc omnis ¹³ domus, et vicinia tota
¹⁴ Introrsum turpem, ¹⁵ speciosum ¹⁶ pelle decora. 45
 Nec furtum feci, ¹⁷ nec fugi, ¹⁸ si mihi dicat
¹⁹ Servus: ²⁰ Habes pretium, loris non ²¹ ureris, ²² aio.
²³ Non hominem occidi: Non ²⁴ pasces in cruce corvos.
²⁵ Sum bonus, et frugi: Renuit, negat atque ²⁶ Sabellus.
 Cautus enim ²⁷ metuit foveam lupus, accipiterque 50
 Suspectos ²⁸ laqueos, et ²⁹ opertum milvius hamum.

1 Si pertinaciter, et constanter
 affirmet me patricidam esse, id
 est, patrem strangulasse. 2 Num
 illis falsis contumeliis commovear?
 Metaph. est. Ter. Adelph. *Princi-*
plo si id te mordet, sumptum filii
quem faciunt, &c. 3 Et expalles-
 cam, ut solent male sibi conscii?
 Q. d. minime. 4 Synecd. gen. pro
 pallore, qui metum consequi so-
 let. 5 Terrere potest. 6 Al. *medi-*
candum, i. medicamentis egentem,
 sc. Praeceptis Philosophicis im-
 buendum. 7 Quis est vir bonus ex
 opinione vulgi? 8 Senatusconsul-
 ta, vel Senatus decreta, i. qui vi-
 tam, et mores suos videtur con-
 formare ad normam Senatuscon-
 sultorum, et legum. 9 Senatorum.
 Synecd. gen. periphrastica. 10 Po-
 lyptoton, et Anaphora. 11 Deci-
 duntur, finiuntur, componuntur
 graves controversiae, i. qui alio-
 rum patrocinium suscipit. Metaph.
 à rebus corporeis: qualis fuit Sat.
 10. l. 1. *Ridiculum aert Fortius, et*
melius magnas plerumque secant res.
 12 Quo Iurisconsulto consilium
 dante, et quo teste, i. de re in-
 certa testimonium perhibente acto-
 res causa non cadunt, sed causae
 obtinentur. 13 Familia, i. omnes
 domestici, et vicini hunc vident.

Meton, subi. 14 intus, et in cute,
 inque interiore animo vitiosum, et
 malum. 15 Et externo habitu cor-
 poris, et vita exteriori bonum vir-
 tutis simulatione. 16 Qua multa vi-
 tia deteguntur. 17 Fugam non
 adornavi, non deserui dominum
 meum. 18 Hero suo Horatio. Ap-
 paratus est ad Propopoeiam servi,
 et Dialogismum cum domino. 19
 Meus. 20 Consequutus es mercedem,
 quare te probum servum gesseris.
 21 Non caederis virgis. Sic Od. 4.
 Epod. *Ibericis peruste funibus latus:*
 et Sat. 7. l. 2. *Quid refert uri virgis?*
 22 Respondeo ipsi. 23 Si idem
 meus servus dicat mihi, Non, &c.
 24 Respondeo ipsi, Non suffigeris
 in crucem ob homicidium, ibi-
 que tua carne atque cadavere cor-
 vos non pasces. Metaph. est, ubi
 datur motus, et sensus cadaveri
 rei inanimatae. 25 Sum vir hones-
 tus. Respondet servus. 26 Horatius
 dominus agri sui in Sabinis negat
 te esse bonum, quod poenae metu,
 non virtutis amore, abstinueris à
 maleficio. Synecd. gen. 27 Devitat
 foveam, ne in eam incidat. 28 Qui
 ibi tenduntur. 29 In esca tectum,
 et occultum metuit, ne illum una
 cum esca deglutiat: non desinunt
 tamen hae ferae rapaces esse, sic tu.

¹ Oderunt peccare boni ² virtutis amore:
³ Tu nihil admittes in te, formidine poenae.
⁴ Sit spes fallendi, ⁵ miscebis sacra prophanis.
 Nam de mille fabae modiis cum ⁶ surripis ⁷ unum, 55
⁸ Damnum est, non facinus mihi pacto lenius isto.
⁹ Vir bonus, omne ¹⁰ forum quem ¹¹ spectat, omne tribunal,
 Quandocumque Deos vel porco, vel bove ¹² placat,
¹³ Iane pater, clare, clare cum dixit, Apollo:
¹⁴ Labra movet, metuens audiri: Pulcra ¹⁵ Laverna, 60
¹⁶ Da mihi fallere, da ¹⁷ iustum sanctumque videri:
¹⁸ Noctem peccatis, et fraudibus obiice nubem.
¹⁹ Qui melior servo, qui liberior sit avarus,
²⁰ In triviis ²¹ fixum cum se ²² demittit ob assem,
 Non video: nam qui cupiet, ²³ metuet quoque: ²⁴ porro 65
 Qui metuens vivit, ²⁵ liber mihi non erit unquam.

¹ Verentur scelera in se admittere. ² Quae per se expetitur. ³ Tu contra, quantum video, nihil mali committes poenae metu. ⁴ Si spes fore, ut scelera tua nemini innotescant, sed alios lateant. ⁵ Sacra cum prophanis confundes, i. bonorum, et malorum discrimen tolles. ⁶ Furto, et clam aufers. ⁷ Modium. ⁸ Hoc quidem damnum isto pacto levius mihi est, quam tum esset, si totum abstulisses: at vero ipsum peccatum per se sua natura levius non est, cum unum modium abstulisti, quam si mille modios, et totum furto surripuisses. ⁹ Non vere, sed opinione vulgi. ¹⁰ Quem omnis populus in foro, et curia Romana, tamquam vitae probatae singulare aliquod exemplar, observat, et miratur. Meton. est, vel potius Alleg. subiectorum. ¹¹ Metaph. est à corpore ad vim mentis, et iudicii. ¹² Sibi conciliare studet. ¹³ Postquam haec clara voce pronuncia- vit, O Iane pater, ô Apollo, &c. Prosopopoeia est illius hypocritae precantis. ¹⁴ Non vocem edit, sed sumissa voce loquitur, nolens ea audiri ab assistantibus, quae se- cum precatur, sic, ô pulcra La-

verna, &c. ¹⁵ Dea furum: à qua *laverniores*, fures, antiqui dixe- runt, inquit Festus, quod sub eius tutela essent. ¹⁶ Concede mihi, ut mea iniusta facta alios lateant. ¹⁷ Al. da iusto sanctoque videri, sc. mihi. ¹⁸ Noctem nebulosam: id est, tenebras offunde peccatis meis, et imposturis, ne quis ea audire, et videre possit. ¹⁹ Non video, qua ratione, quove modo avarus sit melior servo. Deposita persona pre- cantis, Poëta loquitur, ubi est Anaphora. ²⁰ Hoc sumptum est è ludicris puerorum fallaciis, quas nummo potius adulterino, et hu- mi defixo in praetereuntes inten- dunt, ad quem tollendum illi frus- tra demissi postea illuduntur, et cupiditatis redarguuntur. ²¹ Defi- xum à pueris. ²² Incurvat se ad humum ob vilem aliquem num- mum. ²³ Ne amittat, quod habet. ²⁴ Postea, et in posterum. ²⁵ Sed pro servo habebitur: nam illud, quod metuit, tamquam se superius pro domino agnoscit. Syllogismus ex Enthymemate: qui cupit, et me- tuit, non est liber: Avarus cupit, et metuit; Ergo avarus non est liber.

¹ Perdidit ² arma, ³ locum virtutis deseruit, qui
 Semper in augenda festinat et ⁴ obruitur ⁵ re.
 Vendere cum possis ⁶ captivum, occidere ⁷ noli:
 Serviet utiliter: ⁸ sine pascat durus, aretque,
 Naviget, ac mediis hyemet ⁹ mercator in undis,
¹⁰ Annonae prosit, ¹¹ portet frumenta, ¹² penusque.
¹³ Vir bonus, et sapiens audebit ¹⁴ dicere; ¹⁵ Pentheu,
 Rector Thebarum, quid me perferre patique
 Indignum coges? ¹⁶ Adimam bona. Nempe pecus, rem, ⁷⁵
 Lectos, argentum. ¹⁷ Tollas licet. ¹⁸ In manicis et
 Compeditibus saevo te sub ¹⁹ custode tenebo.
²⁰ Ipse Deus, simulatque volam, me solvet. ²¹ Opinor,
 Hoc sentit; Moriar: mors ultima ²² linea rerum est.

¹ Alleg. est è continnatis Metaph. à transfugis, et desertoribus ducum suorum, qui metu perculsi clypeum, et arma abiciunt, quod capitale erat crimen in disciplina militari. ² Constantiae libertatisque. ³ Locum non tenuit. ⁴ Opprimitur, ut nulli alii rei vacare possit. ⁵ Pecunia. ⁶ Hunc avarum, tamquam fugitivum servum. Persistit in translatione à militia. ⁷ Sed vende. ⁸ Permite ut pascat greges, et armenta tamquam homo laboriosus. ⁹ Pro aliis calamitosam mercaturam exerceat. ¹⁰ Annonam viliorē efficiat. ¹¹ Navigio advehat. Synecd. gen. ¹² Omne illud, quodcumque homines vescuntur. *Hoc penus, oris, dicimus, et haec penus, us.* ¹³ Vir vere bonus, et sapiens audebit cum Baccho sic alloqui, Penthea: Echionis, et Agave filium, qui Orgia Bacchi admittere nolebat, et ob id à matre ac materteris, Bacchi furore exagitatus, discerptus fuit. Hic autem locus sumptus est è Tragoedia Euripidis Bacchis: ubi Bacchus, dissimulata deitate, captivus ad Penthea perductus, sub persona viri boni, et constantis ad minas Penthei respondit. ¹⁴ Accessus est ad aliam

Prosopopoeiam atque Dialogismum, ubi vir vere bonus ac sapiens libere profitetur, omnes aerumnas, cruciatus, vel mortem ipsam esse sua virtute, et constantia longe inferiorem. ¹⁵ O Pentheu, rector Thebarum, quid me pati coges, quod persona mea, et animi constantia indignum sit? ¹⁶ Penthei est comminatio. ¹⁷ Sc. ut. Respondet Bacchus, liberum est, tibi, ut me omnibus bonis spolies. ¹⁸ In duris vinculis (inquit Pentheus) vincum te continebo, ubi calamitosam vitam ages. ¹⁹ Carceris. Synecd. gen. ²⁰ Pater meus Iupiter (inquit Bacchus) statim ubi voluero, me ex vinculis, et carceribus, quibus me constringes, liberabit, atque immortalem faciet: *vel*, Deus cum sim, ubi voluero, me ipsum solvam. ²¹ Exisimo (inquit Poëta) vir bonus Bacchus hoc significat his verbis, *Ipse Deus me solvet*, se moriturum. ²² Finis seu extremum. Metaph. sumpta vel à Geometricis figuris, quarum superficies lineis terminantur; vel à stadiodromis, qui carceres ac metam sui cursus linea designant. Nos vulg. *Con la muerte todo se acaba.*

Epist. XVII.

A D S C A E V A M.

Scaevam monet, ne potentiorum amicitias spernat, atque ut in suo vitae genere Aristippum potius, quam Diogenem, imitetur. Ad Principum amicitias pervenire, et illorum favorem ac liberalitatem emereri non culusvis esse: et quanta sit arte opus hac in re, docet.

¹ **Q**Uamvis, Scaeva, satis ² per te tibi consulis, et scis,
 Quo tandem pacto deceat ³ maioribus uti;
 Disce, docendus adhuc, quae censet ⁴ amicus: ⁵ ut si
 Caecus iter monstrare velit: tamen ⁶ aspice, ⁷ siquid
 Et nos, ⁸ quod cures proprium fecisse, ⁹ loquamur. 5
 Si te ¹⁰ grata quies, ¹¹ et primam somnus in horam
 Delectat; si te ¹² pulvis ¹³ strepitusque rotarum,
¹⁴ Si laedit caupona; ¹⁵ Ferentinum ire iubebo.
 Nam neque divitibus contingunt gaudia ¹⁶ solis:
¹⁷ Nec vixit male, qui natus moriensque fefellit. 10
 Si prodesse tuis, ¹⁸ pauloque benignius ipsum

¹ Procatalepsis hic duplex est: prior est, qua Poëta Scaevae prae-ripit prudentiae opinionem, quo melius, ommissa confidentia, audiat bene consulentem; posterior, qua extenuat suam praecipiendi facultatem. ² Sine alterius consilio tibi sapias. Sic Cic. dicit pro Sextio, per se splendere virtutem semper, id est, sine externa cuiusquam opera, et auxilio. ³ Cum amicis, dignitate vel opibus praestantibus, familiariter vivere, et versari. ⁴ Ego Horatius, amicus tuus. *Ἐγὼ ὁ ἰσχυρὸς* videtur haec sui extenuatio adhiberi. ⁵ Etiam si caecus aliis viae ducem sese velit praebere. Sunt qui hoc referant ad statuas in trivis indices viarum caecas, viatoribus tamen non inutiles, quas *ἰσχυαία* nominamus. ⁶ Considera. Formula quaedam persuasionis. Sic Ep. 1. 1. 2. aspice, Plautus Quo pacto partes tutetur amanti ephēbi. ⁷ An aliquid. ⁸ Quod in rem tuam convertere, et in rebus tuis uti velis. ⁹ Vel mo-

nendo, vel consulendo. ¹⁰ Vita tranquilla. ¹¹ Et somnus usque ad Solis ortum. ¹² Frequentia hominum, qui sunt in urbe Roma, concitatus. ¹³ Propter vehicula, multorumque in via plaustrorum concursus. ¹⁴ Si immensus in caupona compotantium clamor te offendit. ¹⁵ Hetruriae oppidum infrequens, et minus celebre, ubi ob paucitatem hominum vitae tuae tranquillitatem nemo magnopere perturbabit. ¹⁶ Habent enim pauperes suas etiam voluptates. ¹⁷ Et feliciter vixisse existimandus est, qui adeo ignotus vixit, ut vivens et moriens alios latuerit, id est, quem neque natum, neque viventem, neque mortuum quisquam mortalium cognovit. Respexit illud Epicuri dictum, *Ἀεὶ δὲ βιωσάς*, id est, vive latens, et ignotus. Quod, et Ovid. approbasse videtur: *Crede mihi, bene qui latuit, bene vixit, et intra Fortunam debet quisque manere suam.* ¹⁸ Paulo liberalius.

Te

Te tractare voles ; accedes ¹ siccus ad unctum.
² Si pranderet ³ olus patienter , ⁴ regibus uti
 Noller Aristippus. ⁵ Si sciret regibus uti,
 Fastidiret ⁶ olus , ⁷ qui me notat. ⁸ Utrius horum 15
⁹ Verba probes , et facta , doce : vel ¹⁰ iunior audi,
 Cur sit Aristippi ¹¹ potior sententia : ¹² namque
¹³ Mordacem Cynicum sic ¹⁴ eludebat (ut aiunt)
¹⁵ Scurror ego ipse mihi , ¹⁶ populo tu : rectius ¹⁷ hoc , et
¹⁸ Splendidius multo est, equus ut me portet, ¹⁹ alat rex. 20
²⁰ Officium facio : tu poscis ²¹ vilia rerum
²² Dante minor , quamvis ²³ fers te nullius egentem.
²⁴ Omnis Aristippum decuit ²⁵ color , et status , et res,
²⁶ Tentantem maiora , fere praesentibus ²⁷ aequum.
 Contra , ²⁸ quem duplici panno patientia velat, 25

1 Tunc tu tamquam pauper accedes ad divitem unguento delibutum, teque in amicitiam potentioris amici insinuabis. Alleg. translata à corporibus aridis, et exsiccis ad obesa, et paulo hebetiora. 2 Imperfecta est Prosopopoeia cum Dialogismo, ubi Diogenes inducitur irridens lautitias, et exquisitas epulas Aristippi. 3 Victum tenuem ac parcum. Synecd. spec. 4 Divitiibus. Synecd. spec. Climax sive gradatio quaedam in *regibus uti*, et *si sciret regibus uti*. 5 Est hoc Aristippi responsum ad Diogenem. 6 Quo se tantopere commendat. 7 Diogenes ille Cynicus, qui mihi turpem notam inurit. 8 Duorum scilicet, Diogenisne, qui sordidam vitam sibi elegerat, an Aristippi, qui splendide apud reges vivebat. Haec Poëtae sunt verba ad Scaevam. 9 Dicta approbes, et laudes. 10 Quia iunior adhuc es. 11 Praeferenda 12 Apparatus ad intermissam Aristippi Prosopopoeiam. 13 Diogenem Cynicum. Cynicus deflectitur à *κύνων*, *κυνός*, *κυνί*, *κυνικός*, i. *caninus*. Hinc discipuli Antisthenis, et Diogenis Cynici sunt nominati à cavillationibus, et salse dictis : quod ipsemet Diogenes apud Laërtium confirmat, qui rogatus, cur caninus diceretur, respondit : *Equidem dantibus blan-*

dior, nihil largientibus allatro, et improbos mordeo. 14 His verbis irridebat. Metaph. à gladiatoribus, qui victores insultant suis Anragonistis victis. Ter. Eun. Eludet, *ubi te victum senseris*. 15 Ego scurram ago, et regibus risum moveo, ut mihi prosim, et splendide vivam. Quatuor versus sequentes sunt Aristippi Diogenem alloquentis. 16 Tu vero scurrando ludum, et voluptatem populo tantum excitas sine ullo tuo commodo. 17 Sibi scurrari. 18 Magnificentius. 19 Ut res alat. 20 Nihil in me admitto, quod sit contra officium viri boni. 21 Tu Cynice res viles à quibusvis obviis poscis, non splendidas, ac regias. 22 Pauperior, et inferior eo, qui tibi dat. 23 Dicis, iactas. Virg. Aen. 5. *qui se Bebrycia ventens Amyci de gente ferebat*. 24 Deposita Aristippi persona Poëta loquitur. 25 Vestitus, vitae genus, et conditio ornavit : qui ad omnem locum, tempus, personam, conditionem sese decenter poterat accommodare. 26 Ad illustriora, et magnifica aspirantem. 27 Contentum. 28 Diogenem Cynicum, qui patienter pallio ex duplici panno, hyemi, et aestati accommodato, vestitur. Periphrasis Diogenis ex adiuncto vestitu : deinde in panno est Meton. mat.

- ¹ Mirabor, vitae ² via si conversa decebit.
³ Alter purpureum non expectabit amictum;
⁴ Quidlibet indutus ⁵ celeberrima per loca vadet,
 Personamque feret ⁶ non inconcinnus utramque:
⁷ Alter Mileti textam cane peius, et angue
 Vitabit Chlamydem: morietur frigore, si non
⁸ Rettuleris ⁹ pannum: ¹⁰ refer, et sine vivat ineptus.
¹¹ Res gerere, et captos ostendere civibus hostes,
¹² Attingit solium Iovis, et coelestia ¹³ tentat.
¹⁴ Principibus placuisse viris ¹⁵ non ultima laus est. 35
¹⁶ Non cuivis homini contingit adire Corinthum.

¹ Mirum mihi erit. ² Si contrarium, et novum vitae genus eum decebit. Metaph. est ab iter facientibus. ³ Aristippus. ⁴ Sed quamlibet vestem indutus, sive purpuream, sive duplex pallium. ⁵ Per medium forum urbis Athenarum. ⁶ Non indecore, sed cum singulari quadam venustate utroque vestitu, nunc sordido, nunc ornatiore. ⁷ Diogenes Cynicus, qui duplex pallium gestabat, vestem pretiosam, ex optima lana factam in Mileto Asiae insula, quali utebatur Aristippus, acerrime reiiciet, existimans se una cum duplici pallio, sanctitatem, temperantiam, et sapientiam exuere. ⁸ Ipsi. ⁹ Pallium vile, et sordidum. Synecd. gen. ¹⁰ Redde, Aristippe, Diogeni suum pallium, quod tu indueras, et permitte ut vivat ineptus ad omnem fortunae habitum, qui regibus uti nesciat, ut illi Aristippus obiciebat, quod aiunt contigisse in balneis, ubi Aristippus dicitur consulto induisse vile pallium Diogenis, et suum purpureum reliquisse, ut hoc se indueret Diogenes: quod cum repudiasset, et frigore mori, quam eo armari, et purpuratus videri maluisset, Aristippus servilem ipsius conditionem sic, ut hic videmus, criminatus est. ¹¹ Res ad Remp. pertinentes tractare, id est, Remp. bene administrare, et hostes captos in triumphum ducere: hic

oratio infinita ponitur loco nominativi. ¹² Ipsum coelum scandit, proxime ad deitatem accedit, et secundum à love honoris gradum meretur. Alleg. est Hyperbolica è continuatis Metaph. ¹³ Molitur, conatur magnum opus, et arduum, divina, et immortalis gloria dignum. ¹⁴ Ob beneficia in Remp. collata. ¹⁵ Maxima, et summa. Litotes. ¹⁶ Non cuivis ad tantos honores, et dignitates patet, non omnes gratiosi esse possunt apud principes, et divites: quod si forte sunt consequuti, ex his pauci illorum gratiam diu possunt retinere. Alleg. est ex continuatis Metaph. Huius sententiae origo varie tractatur. Suidas putat eam dici è difficultate portus Corinthiaci, qui geminus est propter Isthmum, alter Asiam, alter Italiam spectans. Strabo censet illam natam è luxu atque divitiis Corinthiorum. Agel. l. 1. c. 8. refert acceptam Laidi, scorto nobilissimo, ad quam propter formae venustatem ditissimi quique è tota Graecia adnavigabant: nemo tamen admittebatur, nisi qui solveret eam pecuniae summam, et pretium, quod copiae sui faciendae statuisset. Itaque Demosthenes, quem ferunt eo clam adnavigasse, magnitudine pretii perterritus redit domum, dixitque: *Non emi tanti poenitere.*

¹ Sedit, qui timuit, ne non succederet: ² esto.
 Quid? ³ qui pervenit, fecitne ⁴ viriliter? atqui
⁵ Hic est, aut nusquam, quod quaerimus: ⁶ hic onus horret,
 Ut parvis animis, et parvo corpore maius: 40
⁷ Hic subit, et perfert: ⁸ aut virtus ⁹ nomen inane est,
¹⁰ Aut decus, et pretium recte petit experiens vir.
¹¹ Coram rege suo de paupertate ¹² tacentes,
¹³ Plus poscente ferent. ¹⁴ Distat, sumasne prudenter,
 An rapias: atqui rerum ¹⁵ caput hoc erat, hic ¹⁶ fons. 45
¹⁷ Indotata mihi soror est, paupercula mater,
 Et fundus ¹⁸ nec vendibilis, ¹⁹ nec pascere firmus,
²⁰ Qui dicit; ²¹ clamat, Victum date: ²² succinit alter,
 Et mihi dividuo ²³ findetur munere ²⁴ quadra.
 Sed tacitus pasci si posset ²⁵ corvus, haberet 50

¹ Quievit, ac cessavit ad amicitiam regum, et potentiorum, nec ausus est aggredi tantum honorem. *Sedere* proprie verbum est ignaviae, ut apud Virg. Aen. 12. ubi Turnus parat se iactanter ad committendum cum Troianis praelium: *sedeant, spectentque Latini*. ² Concessione difficultas conciliandi potentes amicos firmatur. ³ Qui, quod voluit, consequutus est. ⁴ Animose. ⁵ In hoc quod sequitur, versatur quaestio utrum magnitudini animi, et fortitudini tribuenda sit conciliatio benevolentiae regiae. ⁶ Alius, qui metu à magnis rebus abstinet, Reip. onus in se suscipere, et ad Principum amicitiam aspirare non audet, dum veretur, ac magnarum rerum onus parvo suo animo, et corpore maius sit, cui sc. non sit ferendo. *Anaphora*. ⁷ Alius, nempe vir fortis, et animosus, omnes pro Rep. labores subit. ⁸ Secundum Epicureos. ⁹ Mera verba, et nihil ad vitam beatam pertinet. ¹⁰ Aut vir multarum rerum peritus periculorum atque laborum, quos Reip. causa suscipit, praemia, sc. honorem, et divitias merito sibi expectat à potentioribus suis amicis. ¹¹ Coram amico potentiore. ¹² Non conquerentes. ¹³ Plus accipient à potentiore amico, quam is, qui

poscit. ¹⁴ Multum enim differt, interest, utrum illa, quae à magnis viris offeruntur, modeste, et verecunde sumas, an vero impudenter petendo extorqueas. ¹⁵ Principium, et summa rei, id est, in hoc cardo quasi vertitur amicitiae tenuiorum cum potentioribus, ut modeste atque verecunde nos geramus. *Metaph.* ¹⁶ Haec origo erat. ¹⁷ *Prosopopoeia* est importuni ac molesti flagitatoris. ¹⁸ Quem propter sterilitatem vendere non possum. ¹⁹ Nec satis validus ad me pascendum, ita ut sumptus ac victus necessarios mihi suppeditare possit. ²⁰ Qui ita apud patronum suum conqueritur. ²¹ Perinde facit, ac si clamaret, Date mihi alimentum. ²² Alter socius, illi priori impudenti succedens, succlamat. Altera est *Prosopopoeia* servi priori succedentis. ²³ Ille cibus, et victus, quem illi soli destinaveras, in duas partes partito munere mihi quoque dividetur. ²⁴ In hac voce triplex est tropus: primum est *Metaph.* à parasitis, qui vivunt aliena quadra, deinde *Meton.* pro ipsis opsoniis: postremo *Synecd. spec.* pro quovis genere muneris, cuius semissem comperitor efflagitat. ²⁵ Qui praedam nactus alios corvos ad cibi societatem quasi sollicitat.

Plus

Plus dapis, ¹ et rixae multo minus invidiaeque.

² Brundisium ³ comes aut ⁴ Surrentum ⁵ ductus amoenum,
Qui queritur ⁶ salebras, et acerbum frigus, et imbres,
Aut ⁷ cistam ⁸ effractam, et ⁹ subducta viatica plorat;

¹⁰ Nota refert meretricis ¹¹ acumina, saepe ¹² catellam, ¹³
Saepe ¹³ periscelidem raptam sibi ¹⁴ flentis; ¹⁵ uti mox
¹⁶ Nulla fides ¹⁷ damnis verisque doloribus ¹⁸ adsit.

Nec semel irrisus, triviis ¹⁹ attollere curat

Fracto crure ²⁰ planum; ²¹ licet illi plurima ²² manet

Lacryma, ²³ per sanctum ²⁴ iuratus dicat Osirim, 60

²⁵ Credite, ²⁶ non ludo: crudeles ²⁷ tollite claudum.

²⁸ Quaere peregrinum, vicinia rauca reclamat.

1 Cum caeteris avibus. Ita etiam tenuior amicus, si non impudenter flagitaret, sed verecunde potius taceret, illud solus obtineret. 2 Oppidum in Calabria. 3 Itineris comes cum amico potentiore. 4 Oppidum in Campania. 5 Perductus. 6 Viae asperitatem. 7 Quam secum vexit. 8 A fure. 9 Inde furto sibi ablata. 10 Ille notas astutias meretricis, quae variarum rerum damna apud amatores suos conqueritur, ut illos pecunia emengat, imitatur. 11 Technas. Sump-tum est à mucrone ferri cote attenuato, i. à corpore ad animum. 12 Monile sive ornamentum muliebri, parvam catenam. Alii ad catellam aliquam quae in delitiis sit, quales olim Melitaeae, proverbio celebratae, referre malunt. 13 Cruris vinculum, quo crus alligatur, sibi furto ereptum esse. 14 Conquerentis. 15 Adeo ut. 16 Hoc mendacibus praemium, ut ne vera quidem dicentibus credatur. 17 Simulatis. 18 Adhibeatur. 19 Nec is, qui semel deceptus est tali simulatione, curat in triviis deceptorem vere lapsum post sublevare, et erigere in pedes. 20 Impostorem sive deceptorem, qui

in trivio sibi crus fractum esse mentiebatur. 21 Quamvis. Apparatus est ad aliam Prosopopoeiam impostoris, dicentis, *Credite*, &c. cui inducitur vicina sic respondens: *Quaere peregrinum*. 22 Per genas defluat, id est, quamvis ille planus affatim lacrymetur. 23 Et quamvis per Osirin, Aegyptiorum Deum maximum, iuret. 24 Ubi iuravit. Hunc una cum Iside sua, magna etiam Romae religione cultum, ideo prae aliis nominat Horatius; quod aegris tamquam alter Aesculapius mederi crederetur. 25 Mihi. 26 Non iocor, non iam, ut ante, vos decipio. 27 O vos immisericordes erigite me claudum fracto crure. Sic de Art. non sic, qui tollere curet. 28 Vicini, multo clamore rauci, reclamant illi plano, cuius fallacias habent cognitae, Quaere tibi peregrinum aliquem, qui fraudes tuas non noverit, et illi fucum facito: nam nos amplius fallere non potes. Sic etiam potentior amicus à tenuiore, fictis damnis conquerente, semel deceptus, ipsi amplius etiam in veris damnis non vult subvenire.

Epist. XVIII.

AD LOLLIUM.

Quae ad amicitiam conservandam facienda sint, quae iam vitanda, ac praesertim quomodo quis erga potentiorum amicum gerere se debeat, Lollius docet. Initium autem sumit ab iis, qui, dum tenere modum non norunt, vel scurrarum potius, quam amicorum, fungi officio videntur, vel asperitate agresti (quam libertatem meram, et virtutem veram haberi volunt) utuntur. Postremo eum, ad quaerenda illa, ex quibus tranquillitatem vitae consequi possit, hortatur.

SI bene te novi, ¹ metues, liberrime Lolli,
² Scurrantis speciem praebere, ³ professus amicum.
 Ut matrona meretrici ⁴ dispar erit, atque
⁵ Discolor, ⁶ infido scurrae distabit amicus.
 Est huic diversum ⁷ vitio vitium prope ⁸ maius, 5
⁹ Asperitas agrestis, et ¹⁰ inconcinna, gravisque,
¹¹ Quae se commendat tonsa cute, dentibus atris,
¹² Dum vult libertas mera dici, veraque virtus.
¹³ Virtus est medium vitiorum, et ¹⁴ utrinque reductum.
¹⁵ Alter in obsequium plus aequo pronus, et imi 10
 Derisor ¹⁶ lecti, sic ¹⁷ nutum divitis horret,

¹ Cavebis, noles. ² Hominis cibi gratia, turpiter adulantis speciem prae te ferre, id est, adulatoris nomen vitabis. ³ Cum te alteri amico fidelem futurum professus es. ⁴ Moribus atque ingenio. ⁵ Dissimilis vultu, vestitu, et gestu. Sumptum est à corporibus diverse coloratis ad animi mobilitatem. Perelegans comparatio scurrae cum meretrice, et amici cum matrona, ut quantum matrona à meretrice, tantum amicus à scurra differat. ⁶ Ita etiam amicus distabit à scurra infideli. Honesta enim matrona, et fidelis amicus maritum, et amicum amat vero amore ob virtutem, et honestatem: meretrix vero, et adulator scurra amat tantum propter lucrum. ⁷ Adulationis. Polyptoton. ⁸ Gravius illo priore. ⁹ Fera quaedam duritia, et morositas. ¹⁰ Insuavis, et molesta. ¹¹ Quae asperitas laudari cupit, quod amicum tondet usque ad cutem, duriter, et inhumane eum castigat, quem cum

benevolentia admonere debebat, agrestique mordacitate eum secat, et quasi lancinat. ¹² Dum illa asperitas vult nominari ingenuitas, ab omni adulatione remota. ¹³ Civilitas, et iucunda hilaritas est medium horum duorum vitiorum, scurrilitatis, et asperae morositatis. Sic Arist. virtutes omnes dicit esse μετότητας, id est, mediocritates, et (ut ita dicam) medietates. ¹⁴ Ab utroque extremo, id est, excessu, et defectu remotum est ac distat. ¹⁵ Blaudius scurra, qui nimis officiosus est patrono suo, et indulgens peccatis amici potentioris. ¹⁶ Qui se deridet, et eiusdem ordinis homines in infima parte convivalis lecti secum accumbentes, qui locus est inferioribus amicis destinatus. Meton. subi. Vide Sat. 7. l. 2. ¹⁷ Ille annuentem divitem amicum patronum suum sic, ne quid contra ipsum dicat aut faciat, tanta cum formidine observare se fingit. Meton. effe. pro effice.

¹ Sic

- ¹ Sic iterat voces, et verba ² cadentia tollit,
 Ut ³ puerum ⁴ saevo credas dictata magistro
 s Reddere, ⁶ vel partes mimum tractare secundas.
⁷ Alter rixatur de ⁸ lana saepe caprina; 15
⁹ Propugnat nugis armatus: scilicet, ¹⁰ ut non
 Sit mihi prima fides, et vere quod ¹¹ placet, ut non
 Acriter ¹² elatrem, ¹³ pretium aetas altera sordet.
¹⁴ Ambigitur quid enim? ¹⁵ Castor sciat, an Docilis plus:
¹⁶ Brundusium Numici melius via ducat, an Appi. 20
¹⁷ Quem damnosa ¹⁸ Venus, quem ¹⁹ praeceps alea
²⁰ nudat,

1 Sic repetit voces domini sui quasi admirans: ut sc. quod rex ait, et ipse aiat, negetque quod negat. 2 Tanta cum observantia verba ex ore divitis elapsa pro mirandis excipit, et quasi de terra tollit. Metaph. est à corporibus ad sonos vocis infusos in aures ac receptos. Sic Sat. 4. l. 1. *Cum fluere lulentus, erat quod tollere velles.* 3 Discipulum aliquem meticulosum. 4 Severo. 5 Recitare, et praeceptoris sui docentis, et legentis vocem ore suo diligenter subsequi. 6 Vel ut credas histrionem aliquem secundas partes Comoediae agere cum voce submissiore, vultuque humiliore, quam qui agit primas, id est, ut credas histrionem principem actorem, qui primas egerit, diligenter imitari. 7 Asper ille, et inconcinnus reprehensor litem movet, altercatur. 8 Quae pene nulla est, cum capra lanam non habeat, sed pilos, id est, de re nihili, et vilissima. Sumptum est à pastoribus, de levissimis gregis sui particulis, ut sunt flocculi, altercantibus, ad vanitatem hominis notandam. 9 Et pugnat pro nugis, id est, res vilissimas defendit, armatus perinde, ac si pro aris ac focis pugnandum sit. Sumptum est à belligerantibus, quorum alter oppugnat, alter propugnat, et resistit oppugnant. 10 Ut non mihi meisque verbis indubitata fides habeatur, inquit

agrestis ille. 11 Censeo. 12 Acerime, et libere eloquar, et defendam. Metaph. à canibus ad importunam hominis garrulitatem notandam. 13 Si pretii, et silentii loco altera vita, vel aetas longior mihi detur, ut non acriter defendam, quod mihi revera placet, certe ea pro re vilissima mihi habetur ac nihili facio. Sic Virg. *quoniam sordent tibi munera nostra*, id est, nihili facis. 14 Qua enim de re controversitur, lis vel certamen est? nempe de nugis ac rebus vilissimis. 15 Utrum Castor gladiator, an vero Docilis scientior ac melior sit. 16 Contentio est, utrum via Numica, an via Appia compendiosius Roma ducat Brundisium. *Numici*, et *Appi* dicuntur per Apocopen pro Numicii, et Appii. 17 Postquam de scurrilitate eique opposita asperitate, quam aequaliter fugere oportet, iam satis dictum est, monere pergit Lollium de aliis quoque, praesertim ne fiducia maioris amici, quem observandum sumpserit, si vitio aliquo laborare eum perspexerit, ipse quoque liberius peccet. Ordo est: Dives amicus, saepe instructior decem vitiis, odit, et horret eum, quem damnosa Venus, &c. 18 Libido, scortatio, amor à Venere ingeneratus. Meton. effic. 19 Quia vel momento depauperat lusorem. 20 Depauperat, ad mendicitatem adigit.

¹ Gloria ² quem ³ supra vires et ⁴ vestit, et ⁵ ungit,
 Quem ⁶ tenet argenti ⁷ sitis importuna, famesque,
⁸ Quem paupertatis pudor, et fuga; dives amicus,
 Saepe ⁹ decem vitiis instructior, odit, et ¹⁰ horret; 25
 Aut, si non ¹¹ odit, ¹² regit; ac, veluti ¹³ pia mater,
 Plus, quam se ¹⁴ sapere, et virtutibus esse ¹⁵ priorem
 Vult, et ¹⁶ ait ¹⁷ prope vera: Meae (¹⁸ contendere noli)
¹⁹ Stultitiam patiuntur opes: ²⁰ tibi parvula res est.
²¹ Arcta decet ²² sanum comitem toga: desine mecum 30
 Certare. ²³ Eutrapelus, ²⁴ cuicumque nocere volebat,
 Vestimenta ²⁵ dabat pretiosa: ²⁶ beatus enim iam
 Cum pulcris tunicis ²⁷ sumet nova consilia ²⁸ et spes:
 Dormiet ²⁹ in lucem: ³⁰ scorto postponet honestum
 Officium: nummos alienos ³¹ pascet: ³² ad imum 35

¹ Gloriam amor. Meton. subi. et
 Metaph. à praeditis sensu, et mo-
 tu ad eorundem expertia. ² Ana-
 phora. ³ Supra facultates suas. ⁴
 Vestitu sumptuosiore exornat. ⁵ Un-
 guento largiore imbut. ⁶ Con-
 strictrum. ⁷ Pecuniae cupiditas si-
 ve avaritia, quae desiderantem
 quiescere non sinit. Sunt haec
 translata à corporibus ad summam
 pecuniae cupiditatem indicandam,
 quae incendit animos avarorum.
⁸ Qui omne officium praestat di-
 viti pudore paupertatis, ut eam
 fugiat. ⁹ Multis peccatis cumula-
 tior, id est, multo peior inferiori
 amico. Synecd. finiti pro infinito.
¹⁰ Aversatur talem amicum, uno
 atque altero vitio laborantem. ¹¹
 Ipsum. ¹² Moderatur, reprehен-
 dit ac vult emendare. ¹³ Cui de-
 betur pietas, vel quae magis dili-
 git filium, quam à filio diligitur,
 cuius est pie colere parentes. ¹⁴
 Filium suum. ¹⁵ Meliorem, tem-
 perantiorē, et modestiorem esse,
 quam se: sic ille quoque inferio-
 rem amicum suum vult plus, quam
 se, sapere. ¹⁶ Prosopopoeia est po-
 tentioris amici inferiorem admo-
 nentis. ¹⁷ A veritate non mul-
 tum discrepantia, veris propin-
 qua. ¹⁸ Noli mecum litigare, quod
 ego à te requiram, quod ipse tibi
 non praestem. ¹⁹ Adigunt me ad
 stultitiam, eamque opibus meis

compenso: quae in me divite to-
 lerari potest, in te paupere non
 potest. ²⁰ Quare necesse est ut sa-
 pias. ²¹ Angusta, non ampla, id
 est, exigui pretii toga decet ami-
 cam inferiorem, et pauperem. ²²
 Prudentem. Metaph. est à corpore
 sano ad prudentiam comitis ar-
 guendam. ²³ Vox Graeca est, sig-
 nificans facetum, dicacem, et adeo
 callidum, ut sciret stultorum ani-
 mos cum habitu mutare. Hactenus
 dives: nunc Poëta loquitur, Eu-
 trapelo auctore docens, non modo
 verum esse illud dictum, *Stulti-
 tiam patiuntur opes*: sed cohaerere
 stultitiam ac divitias. ²⁴ Quem-
 cumque in extremas calamitates
 conicere volebat. ²⁵ Dari volebat,
 aut danda sentiebat. ²⁶ Ita enim
 apud se ratiocinabatur: ille iam
 hostis meus, opinione sua iam dives
 factus, una cum habitu animum
 mutabit. ²⁷ Assumer nova vitae con-
 silia, id est, novum vitae genus in-
 gredietur. ²⁸ Et meliora sperabit. ²⁹
 Totam noctem, et usque ad diem
 sequentem, more inertis ac otiosi.
 Mart. in lucem semper *Acer* bibit.
³⁰ Pluris faciet mere ricem, quam
 honestatem. ³¹ Pecuniam alienam,
 in foenus sumptam, augebit, et mul-
 tiplicabit. Metaph. ab agricolis, qui
 cum foenore greges maiores pascunt.
³² Ad extremum, tandem, cum
 omnia turpiter decoxit.

¹ Thrax erit, aut ² olitoris ³ aget mercede caballum.
⁴ Arcanum neque tu scrutaberis ⁵ ullius unquam:
⁶ Commissumque teges, et vino ⁷ tortus, et ira.
 Nec tua laudabis studia, aut aliena ⁸ reprendes:
 Nec, cum ⁹ venari volet ¹⁰ ille, poemata ¹¹ panges. 40
¹² Gratia sic fratrum ¹³ geminorum, ¹⁴ Amphionis, atque
 Zethi, ¹⁵ dissiluit; donec ¹⁶ suspecta severo
¹⁷ Conticuit ¹⁸ lira; ¹⁹ fraternis cessisse putatur
 Moribus Amphion, tu cede ²⁰ potentis amici
²¹ Lenibus imperiis: ²² quotiesque educet in agros 45
²³ Aetolis onerata plagis ²⁴ iumenta, ²⁵ canesque,
 Surge, et inhumanae ²⁶ senium depone Camoenae,
 Coenes ut ²⁷ pariter ²⁸ pulmenta ²⁹ laboribus empta:

1 Vilissimus gladiator erit, vel, ad caedem faciendam immani Thracum more conduci mercede sese patietur, urgente rerum inopia. Gens enim illa caeteris semper omnibus truculentior habita: ut Epod. 5. *quale posset impia mollire Thracum pectora*. Metaph. ab ignobili, et mercenaria gente ad statum hominis miserum notandum. 2 Oleum venditoris. 3 Pro certa mercede circumducet, id est, agitator erit vilis equi. Periphrasis agasonis. 4 Secretum. Horatius dat Lollio praecepta, quibus in amicitia, et vita communi est opus. 5 Amici patroni. 6 Aut si arcanum huiusmodi tibi sub silentii fiducia creditum sit, illud aliis non revelabis. Sic infra: *Nec retinent patulae commissa fideliter aures*. 7 Sive ebrietate, sive etiam indignatione irritatus ad secreta revelanda torquearis. Sumptum est à reis, è quibus vi tormentorum, et quaestionum confessio criminis exprimitur. Ita vinolentia sua vis est quaedam animo quaestio; cuius vi arcana animi recluduntur. 8 Reprehendes aliena exercitia. 9 Animi gratia. 10 Superior amicus. 11 Scribes, compones versus. Metaph. ab agricolis, qui plantas, et taleolas in scrobem defigunt, id est, in terram, ad illas depangendas, et conferendas essosam. Sic de Art. *Ego mira poemata pango*. 12 Amicitia, fraternus amor. 13 Duorum. 14 Iovis ex Antiopa fi-

liorum. 15 Distractus, dissolutus est propter studiorum diversitatem: cum Zethus tamquam pastor, rusticus, et inurbanus, laboribus, et aerumnis rusticanis assuetus delectaretur; Amphion vero Philosophus, Musicus, et Orator esset longe praestantissimus. Sumptum est ab his, quae vi ac impressione praefacta, huc atque illuc sua frustra disiciunt. 16 Quae fratri Zetho agresti, et à Musica abhorrenti, et duro, invidiosa sive odiosa fuit. 17 Desiit sonare, id est, donec Amphion cum fratre in gratiam redire cupiens, à Musica abstinuit, desiitque pulsare lyram. 18 Qua Amphion canebat. 19 Fratris sui, i. duris, et rusticis. 20 Patroni tui. 21 Placidis. 22 Et quoties venatum vult prodire. 23 Retibus Aetoliis, vel Aetholicis, id est, optimis ac praestantissimis, quibus Meleager in Aetolia olim usus est, apriscapiendis aptis. Solemne est huic Poetae primigeniis nominibus uti pro derivativis. 24 Equos, mulos. 25 Venaticos. 26 Et deponet aedium, et molestiam senilem Musae, quae venatoribus videtur esse aspera, et inhumana, cum nimis importunum sit cum carmina componere, cum potentiori amico debes gratificari. Meton. adi. pro sene Camoena, tristi, et molesta. 27 Una cum patrono tuo. 28 E pulpis, et lumbis leporinis confecta. 29 Venationis.

¹ Romanis solenne viris opus , ² utile famae,
³ Vitaeque , et membris : praesertim cum ⁴ valeas , et 50
⁵ Vel cursu superare canem , vel viribus aprum
 Possis : ⁶ adde , ⁷ virilia quod ⁸ speciosius arma
 Non est qui ⁹ tractet : scis ¹⁰ quo clamore ¹¹ coronae
¹² Praelia sustineas campestra : denique ¹³ saevam
 Militiam ¹⁴ puer , et ¹⁵ Cantabrica bella ¹⁶ tulisti 55
¹⁷ Sub duce , qui ¹⁸ templis Parthorum ¹⁹ signa refixit,
 Et nunc , siquid ²⁰ abest , Italis ²¹ adiudicat armis.
 Ac , ²² ne te retrahas , et inexcusabilis absis:
 Quamvis nihil ²³ extra numerum fecisse , modumque
 Curas : ²⁴ interdum nugaris rure paterno: 60
²⁵ Partitur lintres exercitus : ²⁶ Actia pugna
²⁷ Te duce per ²⁸ pueros hostili more ²⁹ refertur.
³⁰ Adversarius est frater : ³¹ lacus , Adria : donec

1 Quod venationis exercitium opus est usitatum , et maximo in usu Romanis. 2 Quia inde apparent signa fortitudinis. 3 Quia exercitatio conservat corporis valetudinem. 4 Toto corpore. 5 Anaphora. 6 Accedit his. 7 Militaria. 8 Fortius, aptius, et decentius, quam tu, o Lolli. 9 Vibret, torqueat. 10 Quo assensu, qua approbatione, et laeta acclamatione. 11 Circumstantis multitudinis civium Romanorum, spectantium certamina in campo Martio ludicra. Metaph. à choris saltantium ad conventum hominum, velut in orbem coactum, indicandum. 12 Exercitationes, et ludicra certamina in campo Martio perferas, in eas, et semper victoriam obtineas. Synecd. gen. Sic de Art. *Ludere qui nescit*, campestribus abstinet armis. 13 Laboriosam, et difficilem. 14 Cum puer adhuc esses. 15 In Hispania. 16 Pertulisti. 17 Sub Augusto. 18 E templis. 19 Vexilla militaria, quae olim M. Crassi, et Antonii militibus, ad internecionem trucidatis, erepta sunt, suspendit. 20 Ab imperio Romano, quod nondum domitum, et subiugatum est. 21 Adiungit, acquirit populo Romano. 22 Ut ne à militaribus rebus, et exercitationibus hac

tua privata vita te abducas, et longe absis sine iusta excusatione. 23 Inepte, extra legem. Metaph. ducta à saltatoribus, quorum motus, et saltatio certis legibus ac numeris constabat: ex quo moveri dicuntur in numerum, qui apte, et compositae moventur. 24 Interdum ludicra, et nugacia puerorum praelia instruis in villa patris tui. 25 Exercitus tuus, è pueris in agro paterno collectus, parvas naviculas in duas classes adversarias dividit, quarum una similitudinem classis Antonianae, altera Caesarianae referat. 26 Pugna commissa apud Actium promontorium Epiri, inter Antonium, et Augustum, cui interfulisti, qua Antonius cum Cleopatra, Aegypti regina, ad Actium profligatus fuit. 27 Te summo imperatore, Augusti personam referente. 28 In agro tuo collectos. 29 Repraesentatur, ut eius memoriam gratam faceres Augusto. 30 Frater tuus est loco hostis, et M. Antonii personam repraesentans hostilis exercitus copias ducit. 31 Lacus, qui est in fundo patris tui, est tibi Adria, id est, habetur loco maris Adriatici, in quo navale praelium inter Augustum, et Antonium fuit commissum.

¹ Alterutrum ² velox victoria ³ fronde coronet.
 Consentire suis studiis ⁴ qui crediderit te, 65
 Fautor utroque tuum laudabit ⁵ pollice ludum:
⁶ Protinus ut moneam (si quid monitoris eges tu)
 Quid de quoque viro , et cui ⁷ dicas , saepe ⁸ videto.
⁹ Percunctatorem fugito ; ¹⁰ nam garrulus idem est:
 Nec ¹¹ retinent ¹² patulae ¹³ commissa fideliter ¹⁴ aures, 70
 Et semel emissum ¹⁵ volat irrevocabile verbum.
 Non ancilla tuum iecur ¹⁶ ulceret ulla , puer ve,
¹⁷ Intra marmoreum venerandi limen amici:
 Ne dominus pueri pulcri , charaeve puellae
¹⁸ Munere te parvo ¹⁹ beet , ²⁰ aut incommodus angat.

¹ E vobis duobus, te aut fratrem.
² Quod alatae virginis habitu Victoria pingebatur, coronam manu tenens. ³ Laurea, quae triumphantibus dari solet. ⁴ Augustus, potentior ille amicus tuus, ubi intellexerit te suis rebus militaribus, quibus ille delectatur, obsequi, et delectari, tibi favebit. ⁵ Utriusque manus in medium digitum presso, inque indicem relapso, quod signum apud eos favoris, id est, summo opere comprobabit. Alleg. est e Metaph. ab Arena gladiatorum, qui salutem, et favorem spectatorum e compressu, sed ex eiusdem conversatione odium, et interitum perspiciebant. Sic Iuv. Sat. 3. et verso pollice vulgi *Quemlibet occidunt populariter*. Alii tamen utroque pollice volunt dictum esse Synecdochicis pro utraque manu sublata, crebroque mota. *Premere ergo pollicem*, gestus erat faventis. Plin. l. 27. c. 7. et contra *vertere pollicem* dicebantur, qui infestierant. ⁶ Verum ut consequenter, deinceps te admoneam, id est, monere pergam. Haec vox notat hic continuationem institutae monitionis: ut apud Virg. 4. Georg. Protinus *ac li mellis coelestia dona Exsequar*. ⁷ Loquaris. ⁸ In amicitia cum superiori considera. Translatio a corporis sensu ad mentis aciem, qua

consideramus, quid sit de quoque viro sentiendum. Praeterea Epistrophe est in similitudine soni ad clausulas sententiarum. ⁹ Tuorum secretorum. ¹⁰ Nam qui percunctator est, idem etiam est garrulus: quia secreta eadem libidine prodit, qua audit. ¹¹ Tegunt, sed temere effutiunt. ¹² Rebus novis patentes. ¹³ Secreta, quae illis commissa sunt. ¹⁴ Percunctatoria. ¹⁵ Numquam revocatur, nescit reverti. Nos vulg. *Palabra suelta no tiene buelta*. Met. ab avibus ad celeritatem verborum indicandam, qualis est in descriptione famae Aen. 4. Recte igitur Homerus: *ἢ πτερόεντα προσηύδα*, verba veluti pennata seu alata esse ait, quae teli instar per aures ad animum celerrime perferantur. ¹⁶ Amore perurat, id est, vide ne ames puellam puerumve. Alleg. est Metaphorica ab esculentis, et potulentis acribus. ¹⁷ In domo magnifica potentioris amici. Synecd. men. ¹⁸ Dans tibi quod amas, sc. ancillam puerumve, quo contentus esse cogereris. ¹⁹ Grati ficetur. ²⁰ Aut saltem si illiberalis sit, dum tibi sese commodum, et gratiosum exhibere non vult, teque repulsam pati, cogat, te contristet, et excruciet, denegans tibi puellamve a te amatam.

¹ Qualem ² commendes, ³ etiam, atque etiam aspice; ⁴ ne
 mox
 Incutiant aliena tibi peccata pudorem.
⁵ Fallimur, ⁶ et quondam non dignum tradimus. Ergo
⁷ Quem sua culpa premet, ⁸ deceptus omitte tueri,
 Ut penitus notum: ⁹ si tentent crimina, serves, 80
 Tuterisque tuo fidentem praesidio: ¹⁰ qui
¹¹ Dente Theonino cum circumroditur, ecquid
 Ad te post paulo ventura pericula sentis?
 Nam tua res ¹² agitur, ¹³ paries cum proximus ardet:
 Et neglecta solent incendia ¹⁴ sumere vires. 85
 Dulcis ¹⁵ inexpertis ¹⁶ cultura potentis amici:
¹⁷ Expertus metuit: tu, dum tua ¹⁸ navis in alto est,
¹⁹ Hoc age, ²⁰ ne mutata retrorsum te ferat aura.

¹ Virum. ² Amico tuo potentiori. ³ Diligenter. ⁴ Ne, cum ille, quem tantopere commendasti, peccaverit, seque aliter gesserit, quam tu de illo amico tuo sis pollicitus, tu ob id coram amico tuo erubescas. ⁵ In amicitia, dum viros bonos existimamus, aliisque commendamus, qui mali sunt. ⁶ Et aliquando amicitia amici indignum commendamus, quem quantivis pretii arbitrati sumus. ⁷ Si acciderit, ut is, quem tamquam virum bonum commendasti, peccet, ita ut illum suum peccatum in periculum adducat. ⁸ Tu deceptus ab illo, quem virum bonum ratus es, noli eum defendere, utpote omnibus plane cognitum, quod peccato admissio aliorum amicitia indignus sit. ⁹ Si homines invidi, et malevoli ipsi ficta crimina intentent, falsoque eum culpent, eum, qui tua tutela confidit, servare debes, eiusque famam defendere. ¹⁰ Amicus. ¹¹ Invidis detrectatoribus. Fuit Theon Poëta maledicentissimus. ¹² In periculo versatur, id est, tuae etiam domui periculum imminet. Nos vulg. *Quando la barba de tu ve el no veas pelar, &c.* ¹³ Vicina domus. Synecd. mem. ¹⁴ Ad proximorum aedes transire, et omnes depopulari. Sic etiam cum amicus tuus calumniis opprimitur, tua

etiam res, et fama periclitatur, et calumniae amico tuo proximo illatae ulterius grassantur, et te cum reliquis omnibus amicis perunt, et invadunt. ¹⁵ Hominibus, qui nondum periculum fecerunt. ¹⁶ Cultus amicitia, et observantia. Metaph. ab agricolis, quorum est proprie cultus agri. ¹⁷ Qui eandem expertus est cum infinitis periculis coniunctam, ille eandem non magno opere desiderat. ¹⁸ Dum in alta, et splendida amicitia es. Alleg. à nautis, qui nihil non, dum sunt in alto, curant, et cogitant, ut commodam, tutam, et secundam navigationem conficiant. Ita Lollius monetur, ut omni ratione, et cura incumbat in observantiam potentioris amici, id, Augusti, ne animum huius sentiat asperitate sua mutari, et à se alienari. ¹⁹ In hac re studium tuum pone. *Hoc agere* significat attentum esse in re aliqua, totum suum studium, et cogitationem in ea ponere. Ter. in Andr. *Hocine agis, an non? D. Ego vero isthuc, ibid. Ipsum adeo praeste vides cum Davo: hoc agam.* Vide Sat. 3. l. 2. ²⁰ Ne amicitia potentioris amici, tamquam ventus mobilis, et incertus, te ad relictum portum, i. ad priorem vitam tenuem, et obscuram, referat.

- ¹ Oderunt hilarem tristes, tristemque iocosi:
² Sedatum ³ celeres, ⁴ agilem gnavumque remissi: 90
⁵ Potiores bibuli media de nocte Falerni
Oderunt ⁶ porrecta ⁷ negantem pocula: ⁸ quamvis
⁹ Nocturnos iures te formidare ¹⁰ vapores.
Deme supercilio ¹¹ nubem: plerumque modestus
¹² Occupat obscuri speciem, taciturnus ¹³ acerbi. 95
Inter cuncta leges, et percunctabere ¹⁴ doctos,
Qua ratione queas traducere ¹⁵ leniter ¹⁶ aevum;
Ne te semper ¹⁷ inops agitet, vexetque ¹⁸ Cupido,
¹⁹ Ne ²⁰ pavor, et ²¹ rerum mediocriter utilium spes.
²² Virtutem doctrina ²³ paret, naturane donet: 100
²⁴ Quid ²⁵ minuat curas: ²⁶ quid te tibi reddat amicum:
²⁷ Quid pure tranquillet, ²⁸ honos, an dulce lucellum,
²⁹ An secretum iter, et ³⁰ fallentis semita vitae.

1 Morum similitudo necessaria est in amicitia. 2 Tardum, ignavum. 3 Qui sunt vegeti. 4 Hominem ad agendum promptum oderunt ignavi. 5 Qui potiores bibaces, et acres sunt optimi vini Falerni. 6 Sibi à patronis. 7 Recusantem vini pocula, i. oderunt aliquem sobrium. 8 Brevis est procatalepsis ad diluendum Lollio obiectum. 9 Nocturno tempore in caput è stomacho ascendentes. 10 Vini vapores, capitis dolorem excitantes. Al. tepores. 11 Tristitiam è vultu aufer, quae contracto supercilio significatur, id est, praebe te hilarem. Metaph. à coelo nubibus obducto, quod est corporibus grave, et molestum. Sic Cic. in Pison. dixit *frontis nubeculam*. 12 Prae se fert similitudinem hominis minime aperti, suamque sententiam subdole occultantis. 13 Morosi, inhumani. 14 Philosophos, qui de vita humana secundum virtutem recte administranda praeceperunt. 15 Sine molestia, tranquille. 16 Vitae humanae. 17 Semper egens, vel, quae avaros semper egentes facit. Meton. effe. 18 Cupiditas opum, id est, avaritia. Meton. causae. 19 Anaphora. 20 Metus paupertatis, id est, ne opes amittat. 21 Exter-

norum bonorum fortunae utcumque utilium, et quae (ut ait Ter. Heant.) *perinde sunt ut illius animus, qui ea possidet: Qui uti scit, ei bona: illi qui non utitur recte, mala*, te semper sollicitet, et discruciet. 22 Deinde illud à doctis, et Philosophis percunctaberis, utrum doctrina, an vero natura virtutem homini comparet. 23 Paret, et donet similiter sonant in clausulis membrorum per Epistrophe. 24 Anaphora. 25 Tollat, pellat. 26 Quid faciat te iucunde vivere. 27 Quid hominis vitam, et animum vere, et sincere tranquillum reddat. Metaph. est à sedatione tempestatis marinae; unde saepe mare, flumen, tempus, coelum tranquillum, pro placido, quieto, sereno. 28 Officia politica, an parvum lucrum, id est, divitiae. 29 An privata vita. Alleg. est à viatoribus, qui saepe clam ingrediuntur viam paucis cognitam, ut fallant latrones, et tuto perveniant, quo animus petebat, ad significandum occultum genus vitae, et paucis notum, ideoque ab omni iniuria magis liberum. 30 Obscurae, et incognitae, id est, illud vitae humanae genus à strepitu populari, et aulis principum semotum.

Me quoties ¹ reficit gelidus ² Digentia rivus,
 Quem ³ Mandela bibit, rugosus frigore pagus, 105
 Quid ⁴ sentire putas? Quid credis ⁵ amice ⁶ precari?
⁷ Sit mihi, quod nunc est: ⁸ etiam minus: ⁹ ut mihi vivam
 Quod superest aevi, ¹⁰ si quid superesse volunt Di:
¹¹ Sit bona ¹² librorum, et ¹³ provisae frugis in annum
 Copia; ne ¹⁴ fluitem dubiae spe pendulus horae. 11
¹⁵ Sed satis est orare Iovem, qui ¹⁶ donat, et aufert,
¹⁷ Det vitam, det opes: ¹⁸ aequum mi animum ipse parabo.

¹ Animum meum recreat. ² Digentia rivus est per agrum Horatii fluens. ³ Cuius Digentiae aquam rustici viventes in Mandela, pago in Sabinis, frigore contracti, bibunt. ⁴ Me iudicare, existimare. ⁵ Lolli. ⁶ Me optare, *ἐὐχῆσθαι*, sive Deos orare. ⁷ Sic, ut illud, quod nunc habeo, servem. ⁸ Quam iam est, mihi sit. ⁹ Et ut vivam meo, non potentiorum, arbitratu. ¹⁰ Si quid mihi vivendum restat. ¹¹ Ut sit mihi. ¹² Quibus sapientiae studiis invigilare possim. ¹³ Collectae frugis, unde etiam sus-

tentari possim. ¹⁴ Ne tamquam incertus horae incertae (qua nihil incertius, mortis sc.) pendeam, qui futura non speret, sed praesentibus utatur. Metaph. est à navi tempestate agitata. ¹⁵ Epanorthosis sive correctio tot votorum. ¹⁶ Omnia. ¹⁷ Ut mihi vitam largiatur, et bona externa. Anaphora. ¹⁸ Animum moderatum, et praesentibus rebus contentum ipse mihi comparabo. Quasi vero id quisquam sine divino beneficio facere possit. Sed ex Stoicorum sententia loquitur.

Epist. XIX.

AD MAECENATEM.

Parvum quorundam in imitandis Poëtarum vitulis potius, quam virtutibus, studium reprehendit. Imitatores vocans servum pecus, se contra vestigiis aliorum insistere voluisse negat. Deinde rationem reddit, cur illi, qui librorum eius lectione domi delectarentur, eosque laudarent, foris eos vituperarent.

¹ **P**risco si credis, Maecenas docte, Cratino,
 Nulla ² placere diu, nec ³ vivere carmina possunt,

¹ Veteri illi priscae Comoediae auctori, qui adeo temulentus fuit, ut pelles, quibus indormiebat, perminxerit. ² Probari hominibus praesentibus. ³ Diu ad posteros durare, oculis hominum, in manibus hominum versari. Metaph. ab animatis ad inanimata. Sic Od. 2. l. 2. Vivet extento Proculeius aevo, id est, liberalitas Proculeii semper erit in ore hominum.

Quae scribuntur ¹ aquae potoribus : ² ut male ³ sanos,
⁴ Adscripsit Liber Satyris Faunisque Poëtas.
⁵ Vina fere dulces oluerunt mane Camoenae:
⁶ Laudibus arguitur ⁷ vini vinosus Homerus:
 Ennius ipse ⁸ pater nunquam , nisi ⁹ potus , ad ¹⁰ arma
¹¹ Prosiluit ¹² dicenda. ¹³ Forum , ¹⁴ Putealque Libonis
¹⁵ Mandabo siccis , ¹⁶ adimam cantare severis.
 Hoc simul ¹⁷ edixit , ¹⁸ non cessavere Poëtae 10
¹⁹ Nocturno certare mero , ²⁰ putere diurno.
 Quid ? ²¹ si quis vultu torvo ferus , et ²² pede nudo,

1 Quae conscribuntur à sobriis Poëtis , vinum non bibentibus : ut Od. 6. l. 1. *Scriberis Varlo fortis*, &c. 2 Postquam ipse Bacchus ebriosorum , et rusticorum omnium numero , quae vino impense delectantur , addidit , et inseruit. 3 Ebrietate furentes , intemperantes. Metaph. à corpore ad animum male affectum , et intemperantem. 4 Translatio vel à militia , vel à more civitatum , ubi novi vel milites vel cives proprie dicuntur adscribi : unde *adscriptitii clves* vocantur. 5 Dulces illorum Musae etiam matutino tempore sobriae non fuerunt. 6 Homerus convincitur ac declaratur ad vinum propensus fuisse propter laudationem vini , vel eo quod crebro in operibus suis vinum laudavit. 7 Paronomasia est , ubi vox , commutatis aliquot litteris vel syllabis , commutatur quoque significatione. 8 Primus Poëta Latinus , qui bella versibus egregia scripsit. 9 Ebrius , et vino calefactus. 10 Romanorum , id est , ad libros annalium de armis Romanorum scribendos. 11 Cum impetu ferebatur. Alleg. è Metaphoris ab inducta pugna , vel ab improvisa hostium excursionem , contra quos rapim , et turbare concurritur ad arma. 12 Carmine. 13 Res forenses sive causas , et lites in foro tractari solitas , id est , ut sese ad causas agendas conferant , ut in tribunalibus versentur. Est hic primum Prosopopoeia , ubi Cratinus vel Ennius , vel potius ipse Horatius inducitur in suis versibus tam-

quam Poëtarum Praetor promulgans edictum , ne sobrii Poësin attingant : deinde Alleg. è duplici Metonymia subiectorum pro rebus ibi tractatis , litibus ac iudiciis. 14 Locum sive sedem Praetoris à Libone in foro Romano collocatam. Vide Sat. 6. l. 2. 15 Committam sobriis hominibus mane frequentandum. 16 Non concedam cantus sive facultatem componendi carminis hominibus morosis , et seria studia colentibus. 17 Postquam , simulac Ennius , vel Cratinus , tamquam Praetor , verbis Praetoriis , quasi praecepit , et clare dixit , à Poëtica ad causas , et iudicia sobrios esse abstrahendos. Sumptum est à iudicibus , et magistratu. Al. *edixi* legunt , et ab Horatio illud edictum volunt , non autem à Cratino , multo minus ab Ennio , quippe cui edictum non conveniat , qui iam ut testis auditus sit. Al. *edicit* , et ad Maecenatem illa omnia referunt , *Laudibus arguitur vini* , &c. 18 Ex eo tempore nunquam sobrii fuerunt Poëtae nostrates. 19 Certatim cum aequalibus totam noctem potare. 20 Et diurno tempore è nocturna crapula vina olere , et vinolentum halitum spirare. 21 Si quis imitetur torvum Catonis Uticensis vultum , (id est , gravis , et severus incideret) et nuditatem pedum , et angustae togae texturam , illene ob id vitam sanctissimam Catonis illiusque mores imitabitur ? De hoc lege Plut. in ipsius vita. 22 Cato in publicum sine calceis prodibat.

Exi-

Exiguaeque togae simulet¹ textore Catonem,

Virtutem ne repraesentet moresque Catonis?

² Rupit Hyarbitam ³ Timagenis aemula ⁴ lingua, 15

Dum ⁵ studet urbanus, tenditque disertus haberi.

⁶ Decipit exemplar vitiis imitabile. Quod si

⁷ pallerem casu biberent ⁸ exsanguie cuminum.

⁹ O imitatores, ¹⁰ servum pecus, ¹¹ ut mihi ¹² saepe

¹³ Bilem, saepe ¹⁴ iocum vestri movere ¹⁵ tumultus! 20

¹⁶ Libera per vacuum posui ¹⁷ vestigia ¹⁸ princeps;

¹ Texta toga, vel textura togae. Meton. effic. pro effect. ut supra Ep. 1. Si *curtatus inaequali tonsore capillos Occurrit*, id est, tonsura. ² Lingua Hyarbitae Mauri, quae aemula fuit Timagenis, id est, dum Timagenis Rhetoris eloquentiam, inter pocula post convivium declamantis, imitari conatur, dirupit, id est, exitio dedit, perdidit Hyarbitam, dum nimium clamando Timagenis eloquentiam aemulatur. Cic. Ep. ad Marium 1. 7. *His ego tamen diebus, ludis scenicis, ne forte videar tibi non modo beatus, sed nec liber omnino fuisset*, dirupi poene me in iudicio Galli Canini familiaris tui; ex quo disrupti appellantur. ³ Timagenis eloquentiae. Met. subi. ⁴ Vox vehemētissimae contentione, qua ipse Hyarbitas usus est in exprimenda Timagenis eloquentia. Met. effic. ⁵ Et dum conatur, et contendit Timagenis similis, et facundus haberi. ⁶ Plerumque magni viri exemplar, quod omnibus debet esse imitabile, in quo virtutes cum quibusdam vitiis coniunctae sunt, vitiis decipit, inque illo se citius vitia, quam virtutes ad imitationem offerunt, et sic imitator plerumque inducitur, ut, virtutibus omissis, vitia sectetur. ⁷ Si ego (inquit Horatius) moribus exemplum imitabile me exhiberem, et interim praeter solitum pallerem morbo vel studio, mei imitatores stulti biberent cuminum, quod eos redderet exsanguis, id est, palidos, id est, vitium mei corpo-

ris pallorem imitarentur. ⁸ Meton. effe. ⁹ O potulentos Poetas, vitiorum potius, quam virtutis Poeticae imitatores, aliorum vile mancipium, ventri servientes, tamquam bestiae serviles. Exclamatio succensentis huiusmodi ingeniis. ¹⁰ Metaph. Sic loquitur Lucan. 1. 6. *O famuli turpes*, servum pecus! utrobique *servum* adiectivum est: ut apud Cic. Agr. 2. *praedia serva*, quibus *libera* opponuntur. ¹¹ Quam saepe. Sic Ep. 2. *Vt gaudet!* ¹² Anadiplosis. ¹³ Iracundiam. ¹⁴ Risum, id est, dum ab aliorum exemplis, ne in vitiis quidem, vultis discedere, mox indignor, mox rideo. ¹⁵ Vestri timores, vestrae conturbationes. *Tumultus* enim est timor multus, ut ait Cic. Philip. 8. *Quid est aliud tumultus, nisi perturbatio tanta, ut maior timor oriatur? unde etiam nomen ductum est tumultus.* ¹⁶ Ego Horatius neminem Latinorum imitatus sum, sed vestigia mea nullius servitio devota per locum, a nemine ante occupatum, fixi, praecedentem non sum sequutus. ¹⁷ Alleg. est e Metaphoris a viatoribus, qui primi per devia faciunt iter, et illic viam aliis dicuntur parare, et monstrare: sic Horatius Princeps fuit, qui ad Lyricam Poësin aliis Latinis aditum munivit. ¹⁸ Primus. Sic Od. ult. lib. 3. *Princeps Aeolium carmen ad Italos Deduxisse modos.* Ostendit ergo deinceps quantum a servili illa imitatione differat.

Non

Non aliena meo pressi pede : ¹ qui sibi fidet
 Dux , reget ² examen. ³ Parios ego primus ⁴ iambos
 Ostend ⁵ Latio , ⁶ numeros animosque sequutus
 Arquilochi , non ⁷ res et ⁸ agentia verba Lycamben. ²⁵
 Ac , ne me ⁹ foliis ideo brevioribus ornes,
 Quod timui mutare ¹⁰ modos et carminis artem:
¹¹ Temperat Archilochi Musam pede ¹² mascula ¹³ Sappho,
 Temperat Alcaeus : ¹⁴ sed rebus et ordine dispar:
 Nec ¹⁵ socerum quaerit, quem versibus ¹⁶ oblinat atris, ³⁰
 Nec sponsae laqueum ¹⁷ famoso carmine nectit.
¹⁸ Hunc, ego ¹⁹ non alio dictum prius ore , Latinis

¹ Qui suo ingenio , et virtuti confidit, non dubitabit aliis praeesse seu praeire. ² Metaph. à sobole novarum apum, quae sibi deligunt reges, et ductores, ut e 4. Georg. cognosci potest. Itaque inter apes, quae magis, quam aliae, viribus suis confidunt, caeteras regunt: quam fiduciam Horatius sibi sumit in Lyricis. ³ Inventos ab Archilochi, qui fuit ex Paro insula maris Aegaei. Meton. subi. loci pro indigena Archilochi. ⁴ Versus Iambicos. Synecd. mem. pro integro. ⁵ Latinis hominibus, id est, primus inter Latinos Lyrica conscripsi. Meton. subi. ⁶ Rhythmum vel metrum, elationemque animi, vim et spiritus. ⁷ Materiam, et res hostiles quales ille maledicentissime tractavit. ⁸ Quibus Lycamben socerum cum filia ad suspendium adegit. ⁹ Laureae coronae, id est, ne mihi ideo minorem debito laudem tribuas, o Maecenas, vel parcius laudes. *Laurus* enim, et *hedera* Poëtarum praemia sunt, pro laudis magnitudine largius benigniusque donanda. Duplex est tropus, prior est Synecd. gen. pro laurea, id est, ramo lauri: posterior est Meton. signi pro signata laude, et honore. ¹⁰ Archilochii carminis. Synecd. gen. pro Iambicis, et eorum compositione. ¹¹ Metrum Archilochi (quod nos imitamur) versibus Alcaeï, et Sapphos temperamus in carminum meorum libris. ¹² Quae sunt

animo forti, et virili. Metaph. est à fortitudine virorum, quae hic tribuitur mulieri, quia se praestitit virilem in studiis virorum tractandis magnisque rebus suscipiendis ac perficiendis. ¹³ Haec vox ut *Musam* et *Alcaeus*, Meton. continuatam habet effic. pro effectis versibus Sapphicis, qui mixti cum Iambicis faciunt genus carminis temperatum. ¹⁴ Sed argumento, materia, et versuum dispositione apud me dissimilis est, dum varia in Lyricis tracto, alioque pedum ordine utor, variisque carminum generibus. ¹⁵ Nec Alcaeus meus, ut Archilochus ille, quaerit Lycamben versibus maledicentissimis excarnificandum, patrem Neobules, quae fuit desponsata Archilochi, et postea denegata: unde hic iusta incensus ira diros evomit iambos in utrumque. ¹⁶ Syn. gen. à Versibus maledicis, et infaustis polluat, et dedecoret. Metaph. à liquidis, et humidis, quibus corpora polluuntur, ad notam infamiae alteri inurendam. ¹⁷ Nec ille carmine maledico arque infamante aliquem sponsae alicui laqueum collo adnectit, ut ille Neobulen, Lycambes filiam, sibi desponsatam uxorem, et dein à patre negatam carmine ad laqueum compulit. Met. effe. ¹⁸ Archilochium, id est, versus ab Archilochi factos, quos nemo ante Horatium fecerat Latinos. Met. effe. ¹⁹ Non ab alto ore Latini Poëtae ante me dictum.

¹ Vulgavi fidicen : ² iuvat immemorata ferentem
 Ingenuis oculisque legi , manibusque teneri.
³ Scire velis , mea cur ⁴ ingratus opuscula lector 35
 Laudet ametque ⁵ domi , ⁶ premat ⁷ extra limen iniquus ?
⁸ Non ego ⁹ ventosae plebis ¹⁰ suffragia ¹¹ venor,
¹² Impensis coenarum , et tritae munere vestis:
 Non ego , nobilium scriptorum ¹³ auditor , et ultor,
 Grammaticas ¹⁴ ambire tribus et ¹⁵ pulpita dignor. 40
¹⁶ Hinc illae lacrymae ; ¹⁷ Spissis indigna ¹⁸ theatris
 Scripta pudet recitare , et nugis addere ¹⁹ pondus,
 Si dixi ; ²⁰ Rides , ait , et ²¹ Iovis auribus ista

¹ Ego divulgavi , et Latinis verbis expressi , existens fidicen , id est , Poëta Lyricus. ² iuvat me Horatium , dum nunquam ante me ab alio ex Latinis dicta profero , carmina mea ingenuorum Hominum oculis legi , et manibus feri. ³ Si scire velis. *Προκαταλήψις* , cum non scribat carmen maledicum , cur in publicum non laudetur , nec populi manibus feratur. ⁴ Malevolus , dum meritam laudem mihi non retribuit. ⁵ Privatum. ⁶ Sed foris in publico , et in coetu hominum tamquam inimicus (dum sine praemio laudanda laudare non vult) vituperet , seque illis delectari dissimulet. ⁷ Extra domum. Synecd. part. ⁸ Ut solent indocti Poëtae. ⁹ Inconstans , et mobilis. Hic tropus Ep. 8. notatus est: *Romae Tibur amem ventosus , Tibure Romam*. ¹⁰ Favorem aut laudem. ¹¹ Comparare studeo , capto. Metaph. à venatoribus , qui laborem sub dio ferunt , pernocant in nive. ¹² Sumptuosus conviviis. ¹³ Qui audio scripta nobilium Poëtarum , et castigo , et emendo , dum mea illis recito. ¹⁴ Grammaticorum multitudinem in scholis sollicitare ac pensare , ut in scholis carmina mea laudent , puerisque praelegant. All. est è continuatis Metaph. à petentibus magistratum , qui vicatim , et viritim gratiam à laturis suffragia captant ambitiose , et aucupantur multitudinis favorem diligenti prensatione. ¹⁵ Audi-

toria , in quibus recitentur à Grammaticis mea scripta. Pars pro toto. *Pulpitum* enim proprie suggestum significat , id est , locum editum ; unde auctorum scripta recitabantur. Al. pro magistris exponunt , qui in sublimi praesident caeteris. ¹⁶ Ex hac causa indignatio apud Grammaticos exoritur , meaque carmina contemnunt , quod illos nullis muneribus ornare soleam. ¹⁷ Ordo est: Si dixi , pudet me recitare scripta mea , quae indigna sunt theatris spissis , id est , hominum multitudine plenis , et addere nugis meis pondus : rides , ait *aliquis invidus*. ¹⁸ Meton. è subi. pro frequenti conventu spectatorum , et doctorum virorum audientium. ¹⁹ Et negas meas tamquam res quamvis pretii venditare. Sumptum à libripendibus , qui dum pecuniam , vel res alias venales pensant tacito motu trutinæ , levibus gravitatem , contra gravibus levitatem ex ipsorum usu inducere solent. ²⁰ O Horati , tu nos irrides , cum ais scripta tua indigna theatris esse , respondet aliquis mihi. Brevis accessus ad Prosopopoeiam cuiusdam , quem Poëta facit loquentem. ²¹ Augusti , Iovis nostri , id est , tua scripta vis ab uno Augusto legi atque audiri , ac proinde nos scriptis tuis audiendis indignos iudicas. Metaph. est , qua nomen maximi Deorum tribuitur homini. Virg. Ecl. 1. *Deus nobis haec otia fecit* , ad Augustum indicandum , qui pro Deo ubique habetur.

Ser-

Servas : ¹ fidis enim manare Poëtica ² mella
 Te solum, ³ tibi pulcer. ⁴ Ad haec ego naribus uti 45
 Formido ; et , ⁵ luctantis acutone secer ungui,
 Displicet iste ⁶ locus , clamo , et ⁷ diludia posco.
⁸ Ludus enim genuit ⁹ trepidum certamen , et ¹⁰ iram,
 Ira ¹¹ truces inimicitias , et ¹² funebre bellum.

¹ Confidis enim te solum Poëtica mella instillare , et infundere auribus Augusti , id est , de te solo versus, quovis melle dulciores, profluere. ² Metaph. est ad bonitatem carminis Horatiani commendandam. ³ Tuo iudicio bonus Poëta est , de nobis aliis nihil laboras. ⁴ Ad haec verba reprehensoris mei superbiam mihi exprobrantia vereor irridere quae dixit. Narium inflexio irridendum gestus est. ⁵ Mecum contendentis unguibus dilaceret. Sumptum hoc est à lucta, ubi luctatores sese unguibus lace- rant , ad eos, qui invicem sua scrip- ta recitant, aut inter se cpmmit-

tuntur. ⁶ Istud theatrum , in quo carmina mea palam recitentur, mihi displicet. Synecd. gen. ⁷ Inter- missionem digladiandi , id est, spatium emendandi carmina , et respondendi dilationem peto. Metaph. à ludorum dilatione gladia- toribus concessa. ⁸ Poëtarum contentio. ⁹ In quo trepidant ii , qui certamen ineunt. Meton. effe. ¹⁰ Duplex est hic dictionis figura, Polypoton , et Climax. ¹¹ Horri- biles , et saevas. ¹² Lamentabile, efficiens multas caedes , et dans funera. Meton. effe. Sic Od. 21. l. i. dixit *bellum lacrymosum* , id est, quod lacrymas exprimit.

Epist. XX.

AD LIBRUM SUUM.

Librum suum compellat in lucem prodire cupientem , à quo eum , pro- positis , quae impendent , periculis , deterrere conatur. De suo genere, vita et moribus , nec non de corporis statura , et aetate quaedam re- fert , quae ab eo narrari velit.

¹ **V**ertumnus Ianumque , liber , spectare videris:
 Scilicet ² ut prostes ³ Sosiorum ⁴ pumice mundus.

¹ O liber , tu videris mihi oculos tuos torquere ad Vertumni Ianique templa , et fora , id est, tu gestis in publicum prodire. *Vertumnus* , et *Ianus* Dii sunt , qui praesunt rebus vendentium , et eimentium , ante quorum templa vel statuas erant loca , in quibus cum caeteris rebus libri etiam ve- nales erant librariorum columnis affixi. Tota Epistola est è perpe- tuis Metaph. cum interiectu pas- sim aliorum troporum , ideoque Allegorica. Nam primum libro, qui est res inanimata , tribuitur motus, sensus , iudicium , voluntas , &c.

Deinde nomina Deorum per Me- ton. et templorum adiunctorum significant subiectos vicos , ubi li- bri , et aliae merces vendebantur. ² Ut ibi venum exponaris. Me- taph. à prostitutis mulieribus, quae meretricio quaestu primis quibus- que scortatoribus sui faciunt co- piam impudice. ³ Fratrum biblio- polarum , id est , bibliopolarum, et mercatorum , qui libros venales expolire solent. Synecd. spec. *Sosii* fuerunt duo fratres Romae biblio- polae , et librarii scriptores. ⁴ La- pide cavernoso , quo libri laevi- gantur , ornatus.

Odis-

Odisti ¹ claves, et grata ² sigilla ³ pudico:
 Paucis ostendi ⁴ gemis, et ⁵ communia laudas,
⁶ Non ita nutritus: ⁷ fuge, quo discedere ⁸ gestis. 5
 Non erit ⁹ emisso reditus tibi. Quid ¹⁰ miser egi?
 Quid volui? dices, ubi quis te ¹¹ laeserit: et scis
¹² In breve te cogi, ¹³ cum plenus languet amator.
 Quod si non ¹⁴ odio peccantis desipit ¹⁵ augur,
 Carus eris ¹⁶ Romae, ¹⁷ donec te deserat ¹⁸ aetas. 10
 Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi
 Coeperis; aut ¹⁹ tineas pasces ²⁰ taciturnus inertes,
 Aut ²¹ fugies Uticam, aut ²² vinctus mitteris ²³ Ilerdam.
 Ridebit ²⁴ monitor non exauditus: ²⁵ ut ille,
 Qui ²⁶ male parentem in rupes protrusit asellum 15
 Iratus. ²⁷ Quis enim ²⁸ invitum servare laboret?
²⁹ Hoc quoque te manet, ut pueros ³⁰ elementa docentem

¹ Quibus arcis includaris, id est, non vis domi contineri, sed in publicum prodire. Meron. causae instrumentalis pro inclusione. Haec quoque ab hominibus sumpta sunt, *odium, gemitus, laus, gaudium*, et ad librum translata. ² Quibus consignatus ad certos tantum mittaris. ³ Libro verecundo. ⁴ Doles, et quereris te à paucis lectoribus legi. ⁵ Conventus theatri publicos. ⁶ Qui tamen non eum in finem elaboratus, et à me conscriptus, vel expolitus, ut in omnium manus pervenire possis. Metaph. est à nutricibus infantium. ⁷ Illum locum devita. Permissio est invidiosa. ⁸ Cupis. Sic de Art. *gestit paribus colludere*. ⁹ Cum semel emissus, et in lucem editus fueris, non licebit tibi ad me reverti. Sic de Art. *Quis tamen exiguos Elegos emisit auctor*. Sump- tum videtur à captivis, qui proprie dicuntur emitti è carcere. ¹⁰ Brevis est Prosopopoeia, quae inducit librum editionis iam factae poenitentem, et querelas *κατὰ τὴν συμπλοκὴν* effundentem. ¹¹ Re- prehenderit. ¹² Complicari, id est, contemni, et abiici. Volumi- na, quibus utebantur veteres, nisi

explicarentur, atque evolverentur, legi non poterant. ¹³ Cum lector tui videndi antea cupidus, est languidus, et legendo defessus. ¹⁴ Dum nimia ira ob peccatum tuum impeditus vera sorte vaticinari nequit. ¹⁵ Horatius, ut vates, futura praedicturus, non aberrat. Synecd. gen. et Tamdiu ¹⁶ placebis Romanis civibus lectoribus. Meron. subi. ¹⁷ Dum novus eris: nova enim vulgo placere solent, vetera non item. ¹⁸ Iuventus. Synecd. gen. ¹⁹ Quae te corrodent. ²⁰ Quia à nemine legeris. ²¹ Exulabis. Est *Utica* urbs Africae. ²² Fient ex te epistolarum integumenta. Solebant veteres alia charta suas epistolas operire. ²³ Hispaniae civitatem. ²⁴ Horatius tuus qui, ne prodires, fideliter monuit, à te non exauditus, te ridebit, nec tecum dolebit. Synecd. gen. ²⁵ Periphrasis est agasonis. ²⁶ Bene ducenti sibi non obtemperantem praecipitem dedit, derurbavit: ita te quoque abiiciet. ²⁷ Nam *Invitum qui servat, idem facile occidenti*. ²⁸ Librum suae salutis infensum. ²⁹ Hoc quoque periculum te exspectat, tibi quoque eventurum est. ³⁰ Qui pueros litteras docebis.

Occu-

Occupet extremis in ¹ vicis balba ² senectus.
³ Cum tibi Sol tepidus plures admoverit ⁴ aures,
⁵ Me libertino natum patre, et ⁶ in tenui re 20
 Maiores ⁷ pennas nido extendisse loqueris;
 Ut quantum ⁸ generi ⁹ demas, virtutibus addas.
 Me ¹⁰ primis Urbis belli placuisse domique:
¹¹ Corporis exigui, ¹² praecanum, ¹³ Solibus aptum,
¹⁴ Irasci celerem, tamen ut placabilis essem. 25
 Forte meum si quis te percunctabitur ¹⁵ aevum,
 Me quater undenos sciat implevisse ¹⁶ Decembres,
 Collegam Lepidum quo ¹⁷ duxit Lollius ¹⁸ anno.

1 Urbis. 2 Ut senes poedagogi aetate balbutientes tractent te, tuosque versus pueris proponant. Meton. adi. 3 Cum meridies, quo tempore Solis calor invalescit, plures auditores calore suo tibi attribuerit, ut ita à multis audiaris. 4 Auditorum. 5 Loqueris, id est, dices me ex obscura familia ortum esse; ut Sat. 6. l. 1. *Nunc ad me redeo* libertino patre natum. 6 In angusta, et parva re familiari. 7 Pennas meas maiores, quam nidus meus fuit, extendisse, id est, vitam fortunasque meas ultra familiam genusque sustulisse, ita ut virtute, et ingenio humilitatem generis mei illustrarim. Alleg. ab avibus, quae solent adeo excres-

cere, ut eas nidus, à parentibus exstructus, capere non possit, ad ostendendum, quantam Horatius ad natales suos attrulerit dignitatis accessionem. 8 Natalibus meis. 9 Epistrophe. 10 Dicit me principibus urbis Romae, Augusto, Maecenati, Pollioni, &c. in militia, et in pace placuisse. 11 Staturae brevis. 12 Canum ante tempus. 13 Solis calore gaudentem, illumque facile suaviterque ferentem, Meton. causae. 14 Ad irascendum, id est, iracundum, ita tamen ut sim facile placandus. 15 Meos aetatis annos. 16 Annos quater undenos, id est, efficientes quatuor, et quadraginta. Synecd. part. 17 In consulatu habuit. 18 Eo anno.

Q. HORATII FLACCI EPISTOLARUM LIBER SECUNDUS.

Epist. I.

AD AUGUSTUM.

Queritur de pravo Romanorum suae aetatis iudicio, poemata è vetustate aestimantium, et nova non ob aliud, quod nova essent fastidientium: cum tamen multa sint in veteribus Poëtis reprehensione digna. Poëticae studium non multis ante saeculis Romae coli coeptum esse dicit: et fateri quidem, non minus indoctos, quam doctos, poemata scribere: sed aliqua commoda hunc illorum errorem consequi, atque adeo, qualescumque sint, illo suo Poëticae studio ipsi Reipublicae utiles esse ostendit. Poësin initio rudem, nonnisi sero ex Graecorum lectione expoliri coepisse ait, cum Graecia capta caeteras etiam artes agresti Latio intulit. Vulgi de Comœdia, tamquam opere minime laborioso, iudicium reprehendit: de Poëtis illis agit, qui non spectatoribus scribunt, sed lectoribus: et Augustum, ad calcar illis addendum, hortatur, eius de Virgilio, et Varro iudicium laudans.

¹ CUM tot ² sustineas et tanta negotia ³ solus,
⁴ Res Italas armis ⁵ tuteris, ⁶ moribus ornes,
⁷ Legibus emendes; ⁸ in publica commoda peccem,
⁹ Si longo sermone morer ¹⁰ tua tempora, ¹¹ Caesar.

¹ Cum tantum imperii molem in terrarum orbis administratione sustineas. Exorditur à deprecatione brevitatis epistolae, captans Augusti benevolentiam à negotiorum magnitudine, quae non patitur eum prolixis scriptis legendis operam dare. ² Sumptum à gerulis, vel adminiculis rerum caducarum: ut apud Cic. humeris Remp. sustinere, ad magnitudinem muneris Augusti indicandam. ³ Per partes enim, id est, per diversas factiones, eo iam ventum erat, ut neces-

se Reipub. per unum consuli. Mortuo igitur Lepido, et victo apud Actium Antonio, constituto Augusti Caesaris principatu, haec scripsit Horatius. ⁴ Imperium, et dignitatem Romanam. ⁵ Defendas. ⁶ Bonis institutis decores. ⁷ Metu poenae corrigas, quae ex legibus inferitur. ⁸ Contra Reip. utilitatem delinquam. ⁹ Si verbosa aliqua epistola diu detineam. ¹⁰ Tuas res atque negotia certo tempore administranda, et conficienda. Meton. adi. ¹¹ Auguste. Synecd. gen.

¹ Ro-

¹ Romulus, et ² Liber pater, et cum ³ Castore ⁴ Pollux, ⁵
⁵ Post ingentia facta, Deorum in templa recepti,
⁶ Dum terras hominumque colunt genus, aspera bella
⁷ Componunt, ⁸ agros assignant, oppida condunt;
⁹ Ploravere suis ¹⁰ non respondere favorem
Speratum meritis: diram ¹¹ qui contudit hydram, 10
¹² Notaque ¹³ fatali ¹⁴ portenta labore ¹⁵ subegit,
¹⁶ Comperit invidiam ¹⁷ supremo fine domari.
¹⁸ Urit enim fulgore suo, qui praegravat ¹⁹ artes
Infra se positas: ²⁰ extinctus amabitur idem.
²¹ Praesenti tibi ²² maturos largimur honores, 15
²³ Iurandasque tuum per nomen ponimus aras,
²⁴ Nil oriturum alias, ²⁵ nil ortum tale fatentes.
Sed ²⁶ tuus hic populus sapiens, et ²⁷ iustus in uno,
Te ²⁸ nostris ducibus, ²⁹ te Graiis antefereudo,

I Romani nominis pater, et ur-
bis fundator, qui post mortem de-
mum Quirinus dictus, et Deus ha-
bitus est. **2** Bacchus, qui animum
curis liberat, Iovis Semelesque fi-
lius. **3** Fratre. **4** Iovis Laedeque fi-
lius, optime de mortalibus meritis.
5 Post res fortissime gestas, id est,
post finem vitae inter Deos in cae-
lum relati sunt. **6** Dum in terra vi-
vunt inter homines. **7** Inter homines
finiunt, sedant, i. dum pacem in-
ter homines conciliant. **8** Dum suum
cuique assignant. **9** Questi sunt. **10**
Eum favorem, quem à populo spe-
raverant, non esse suis in eum me-
ritis parem. Virg. Georg. 2. *Illa se-
ges demum votis respondet avari*
Agricolae, id est, convenit, et par
est votis agricolae. **11** Hercules, Io-
vis, et Alcmenae filius, qui diram
hydram in Lerna palude clava sua
interemit. Synecd. periphrasis. **12**
In mundo. **13** A Dea Iunone impe-
rato, cui destinatus erat fatis Deo-
rum. **14** Monstra. **15** Profligavit. **16**
Cognovit. **17** Morte ipsa sive post
fata quiescere. Ovid. *Pascitur in*
vivis livor, post fata quiescit. Sy-
necd. gen. In rebus enim huma-
nis varii sunt fines supremi. **18** Ille
enim, qui artifices se inferiores
praeclarioribus artibus onerat, et

opprimit, alios sua virtute ad in-
vidiam accendit, et dolore afficit,
ut nimius Solis aestus subiecta
corpora. Hinc livor in viventibus.
Alleg. è Metaphoris. **19** Artifices
minus peritos. Meton. adi. **20** Ve-
rum idem, ubi mortuus fuerit, tum
demum ab omnibus coletur. Me-
taph. **21** Tibi vero, Auguste Cae-
sar, viventi. Sic Od. 5. l. 3. *prae-
sens Divus habebitur Augustus, ad-
iectis Britannis imperio, gravibus-
que Persis*. **22** Tempestivos Deorum
honores, quos alii post mortem
demum consequuti sunt, te vivo,
ante mortem tuam, qua illi hono-
res sui quasi maturescunt, decer-
nimus. Metaph. à fructibus, qui
tempestive percipiuntur, et con-
duntur, nec eorum carptura dif-
fertur, dum flaccescant. **23** Aras-
que in honorem nominis tui erigi-
mus, ad quas per tuum tamquam
Dei nomen iuraturi sumus. **24** Nul-
lum talem, qualis tu es. **25** Ana-
phora. **26** Romaeus. **27** Iustus est
in hac re aestimator. **28** Romulo
Numae, aliisque regibus. **29** Dum
te Herculi, Castori, Polluci, bac-
cho, aliisque Graecis ducibus prae-
ponit, dum tibi viventi digna per-
solvit, quae aliis demum post
mortem. Anaphora.

¹ Caetera nequaquam simili ratione modoque
² Aestimat; et, ³ nisi quae terris semota, ⁴ suisque
 Temporibus defuncta videt, ⁵ fastidit, et odit.
⁶ Sic fautor veterum, ut ⁷ tabulas peccare vetantes,
⁸ Quas his quinque viri sanxerunt: foedera ⁹ regum
¹⁰ Vel Gabiis, vel cum rigidis aequata Sabinis:
¹¹ Pontificum libros: ¹² annosa volumina vatum,
 Dictitet Albano ¹³ Musas in monte loquutas.
¹⁴ Si, quia Graecorum sunt antiquissima quaeque
 Scripta, vel optima, Romani ¹⁵ pensantur eadem
 Scriptotes trutina: non est, ¹⁶ quod multa loquamur: ¹⁷ 30
¹⁸ Nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri.
¹⁹ Venimus ad summum fortunae: ²⁰ pingimus, atque
²¹ Psallimus, et luctamur Achivis doctius ²² unctis.
 Si meliora ²³ dies, ut vina, Poëmata reddit,
²⁴ Scire velim, ²⁵ pretium chartis ²⁶ quotus arroget annus. ²⁷ 35

¹ De caeteris rebus non recte iudicat: nam veteres Poëtas ob solam vetustatem novis anteposit. ² Nisi mortua, et à terris abstracta, i. Poëtas mortuos. ³ Et quae praeterierunt. ⁴ Aspernatur, et aversatur. ⁵ Ita favens veterum scriptis, ut dictitet Albano, &c. ⁶ Leges, ius Romanorum continentes, inscriptas in 12. tabulis. Meton. subi. ⁷ Quas Decemviri confirmarunt. ⁸ Romanorum. ⁹ Quae vel Tarquinio Superbo Rege cum Gabiis, vel cum duris, et pertinacibus Sabinis, diuturna bella cum Romanis gerentibus, iustis conditionibus icta, et composita sunt. ¹⁰ A Numa de sacrificiis scriptos, id est, iura Pontificia. Meton. subi. ¹¹ Antiquissima Poëtarum carmina. ¹² A Musarum ore fluxisse, ac proinde non hominum opera esse. ¹³ Si, quia inter scripta Graecorum antiquissima quaeque etiam sunt optima, idcirco Romani scriptores, quo antiquiores erunt, eo meliores habebuntur, &c. ¹⁴ Eadem ratione aestimandi, et iudicandi sunt. Metaph. à rebus, quae ponderantur, ad earum valorem pernosendum. ¹⁵ Cur hisce absurdissimis refellendis multum verborum insumamus. Virg.

Ecl. 3. *nihil est, quod pocula laudes.*
¹⁶ Idem enim est ac si dicerem: Intra oleam arborem sub cortice nihil est duri, neque nucis putamen ligneum est durum: tum enim perspicue vera negarem, et perspicue falsa assere-rem. ¹⁷ Nihil enim certius, quam intra oleam os esse, nihil apertius, quam extra in nuce putamen durum esse, Quod perinde eriam esset, ac si dicerem: Nos Romani in summum Fortunae evasimus, ut illa amplius quidquam nobis addere non possit. ¹⁸ Nos Romani. ¹⁹ Cithara canimus, fidibus scimus. ²⁰ Multo melius, quam ipsi Graeci, qui luctantes ungi solebant: quod non minus absurdum est illis superioribus. Nos enim Romani ius in his artibus, et curaminibus, ita in linguis potissimum à Graecis superamur. ²¹ Verustas temporis. ²² A *ὑακείνω* est, et communica-
 tio deliberantis de tempore neces-
 sario ad vetustatem Poëmatis as-
 signandam. ²³ Quot anni auctori-
 tatem acquirant Poëtarum carmi-
 nibus, id est, quanto tempore
 carmen verus laudabile, et pretio-
 sum sit habendum, et hanc anti-
 quitatis laudem titulumque conse-
 quatur. ²⁴ Vigessimus, septuagesi-
 mus, aut centesimus.

Scriptor ¹ abhinc annos centum qui ² decidit, inter
 Perfectos, veteresque referri debet, an inter
³ Viles, atque novos? ⁴ Excludat iurgia finis.
⁵ Est vetus, atque probus, centum qui perficit annos.
 Quid? ⁶ qui deperiit minor uno mense, vel anno, 40
 Inter quos referendus erit? Veteresne Poëtas?
⁷ An quos et praesens, et postera ⁸ respuet aetas?
⁹ Iste quidem veteres ¹⁰ inter ponetur honeste,
 Qui vel mense brevi, vel toto est ¹¹ iunior anno.
¹² Utor permissio, ¹³ caudaeque pilos ut equinae 45
 Paulatim vello, ¹⁴ demo unum, ¹⁵ demo etiam unum,
¹⁶ Dum cadat ¹⁷ elusus ratione ruentis acervi,
 Qui redit ¹⁸ ad fastos, et ¹⁹ virtutem aestimat ²⁰ annis,

¹ Ante. ² Decessit ē vita, mortuus est. Haec Metaph. à deciduis plantarum floribus ac foliis notata est Od. 7. l. 4. ad hunc versiculum, *Nos ubi decidimus.* ³ Contemptos. ⁴ Definitio temporis, et constitutus terminus omnem controversiam de carminis antiquitate, et nobilitate dirimat. Responsio est. ⁵ Sc. hic dices: Ille Poëta, quem post mortem suam centum anni perficiunt, et probatum reddunt, est vetus atque laudabilis. ⁶ Qui Poëta mortuus est minor, id est, iunior uno mense, id est, cui unus mensis, vel annus deest, quo minus ante centum annos mortuus sit. ⁷ An inter novos, &c. ⁸ Ob novitatem reiciet. ⁹ Poëta. Brevis Prosopopoeia alterius respondentis ad secundam quaestionem. ¹⁰ Ponetur, referetur recte inter probatos Poëtas. Anastrophe. ¹¹ Centum annis. ¹² Utor eo (inquit Horatius) quod mihi permittit, id est, hac concessione, quod unus vel alter annus ad hanc antiquitatem nihil momenti habeat. ¹³ Et sicut si quis equinae caudae setas singulas paulatim extrahat, paulo post totam caudam extrahet, ut nullus pilus amplius restet; ita etiam ego illum centum annorum numerum singulos annos paulatim subtrahendo, subduco. Alleg. est ē perpetuis Metaph. sumptis ab apo-

logo, quos suos Sertorius milites docuit, ingenium in bello plus posse, quam vires, propositis binis equis habitus omnino contrarii, et binis hominibus plane etiam dissimilis constitutionis, uter citius evulsisset pilos caudae sibi propositae, homo macer, et imbecillus arte, et ingenii acumine caudam pilosam habitioris equi reddidit prius glabram, et depilem, quam alter homo obesus, et robustus caudam equi male habiti; quod hic una vulsura id facere tentasset; ille vero varia, et multiplici paulatim, et singulatim. ¹⁴ De toto aufero unum annum. ¹⁵ Donec nullus amplius annus remaneat. ¹⁶ Donec is, qui Poëmatum bonitatem vetustate, et annis metitur, se victum fateatur, &c. ¹⁷ Deceptus ratione, qua continua unitatis subductione acervus centum annorum paulatim ruit, et ad nihilum redigitur. Cum *acervum* dicit, manifeste alludit ad Syllogismi genus, quod *Sorites* dicitur à Dialecticis: cum aliquid minutatim, et gradatim additur aut demitur. ¹⁸ Ad libros annales, in quibus Consulum nomina singulorumque annorum res gestae praescribuntur. ¹⁹ Dignitatem, et bonitatem carminis. ²⁰ Annorum multitudine; non quomodo, sed quando quid scriptum sit, curans.

¹ Miraturque nihil, nisi quod ² Libitina sacravit.
³ Ennius et ⁴ sapiens, et ⁵ fortis, et alter ⁶ Homerus, 50
 Ut ⁷ Critici dicunt, ⁸ leviter curare videtur,
⁹ Quo promissa cadant, et ¹⁰ somnia Pythagorea.
¹¹ Naevius in manibus non est; et mentibus haeret
 Paene recens: adeo ¹² sanctum est vetus omne Poëma.
¹³ Ambigitur quoties ¹⁴ uter utro sit prior: ¹⁵ aufert 55
 Pacuvius docti famam senis: Accius ¹⁶ alti:
 Dicitur Afrani ¹⁷ toga convenisse Menandro:
 Plautus ad exemplar Siculi ¹⁸ properare Epicharmi:
¹⁹ Vincere Caecilius ²⁰ gravitate, Terentius ²¹ arte.
²² Hos ediscit, et hos ²³ arcto stipata theatro 60
 Spectat ²⁴ Roma potens: habet hos, numeratque Poëtas

1 Magni aestimat, laudat. 2 Dea mortis addixit, id est, quod mortuum est, i. mortuos Poëtas, Meton. est effic. Deae pro effecta morte. 3 Enumerat veteres Poëtas: quorum Romae familiam duxit Ennius. 4 Ob ingenii acumen. 5 Ob ingenii robur animosus. 6 Quippe cuius animam sese in somnis accepisse per Pythagoricam Metempsychosin seu animarum translationem videri volebat. 7 Grammatici, qui de scriptoribus, et scriptis iudicant, ἀπὸ τῶν κρινοῦν, id est, ἀ ludicando. Talis fuit Aristarchus inter Graecos. 8 Parum. 9 Quorsum magne suae pollicitationes tendunt, id est, tam negligenter scribit, ut videatur oblitus esse, an illud praestet quod promisit, an vero non: sc. num vere Poëmatibus Homericis dignitatem suo carmine exprimat, an vero ab Homero superetur. 10 Quem successum habeant Pythagorica illa somnia, quibus ex opinione Pythagorae videri voluit in somnis Homerum animam accepisse: ex quo se optimum Poëtam extitisse, versusque Homericis similes conscribere: quae peramare ridentur à Persio Sat. 6. Cor iubet hoc Enni, postquam destertuit esse Maeonides Quintus pavone ex Pythagoreo. Plus itaque promittit, quam praestat,

Ennius ingenio maximus, arte rudis. 11 Naevii, Poëtae Campani, Ennio antiquioris, opera non teruntur manibus hominum, sed tota ediscuntur, et in animo hominum, et memoria haerent, quasi nova esse videantur. Meton. effic. 12 Honoratum est, et unice amatur. 13 Inter homines doctos controversia oritur. 14 Uter Poëta alteri Poëtae dignitate, et excellencia carminis praeferendus sit. Polypoton. 15 Obrinet, consequitur laudem. 16 Sublimis, et elati Poëtae. 17 Togata comoedia Afranii Menandro comico, eiusque Graecis palliatis fabulis similis fuisse dicitur. Meton. adi. 18 Dicitur currere ad imitationem, et appropinquare laudi Epicharmi Poëtae Siciliensis, vel, dicitur non laboriose, nec graviter, sed humili stylo, iocoso, utraque scribere suas comoedias, Metaph. à viatoribus. 19 Dicitur alios comicos vincere. 20 Rerum, et verborum. 21 Carminis elegantia. 22 Vetusissimos Poëtas, sc. Naevium, Ennium, Pacuvium, Accium, Afranium, Plautum, Caecilium, Terentium, id est, libros, et comoedias illorum memoriae mandat: Meton. effic. 23 Clausa, et circumdata densa spectantium frequentia. 24 Cives Romani. Meton. subi. loci.

Ad nostrum tempus ¹ Livi scriptoris ab aevo.
 Interdum vulgus ² rectum videt: ³ est ubi peccat.
 Si veteres ita miratur, laudatque Poëtas,
 Ut ⁴ nihil anteferat, nihil illis comparet; ⁵ errat. 65
⁶ Si quaedam nimis ⁷ antique, si pleraque ⁸ dure
 Dicere credit ⁹ eos, ¹⁰ ignave multa fatetur;
 Et ¹¹ sapit, et ¹² mecum facit, et Iove iudicat ¹³ aequo.
¹⁴ Non equidem insector, ¹⁵ delendaque carmina Livi
 Esse reor, memini ¹⁶ quae ¹⁷ plagosum mihi parvo 70
¹⁸ Orbilium ¹⁹ dictare: sed ²⁰ emendata videri,
²¹ Pulcraque, et ²² exactis minimum distantia, miror.
²³ Inter quae verbum ²⁴ emicuit si forte ²⁵ decorum, et
 Si versus paulo ²⁶ concinnior unus et alter;
 Iniuste totum ²⁷ ducit ²⁸ venditque poema. 75
²⁹ Indignor quidquam reprehendi, non quia ³⁰ crasse
 Compositum, ³¹ illepide ve ³² putetur, sed quia ³³ nuper:
³⁴ Nec veniam antiquis, sed ³⁵ honorem et praemia posci.

1 Ab aetate Livii Andronici, Poëtae antiquissimi, qui primas comoedias scripsit. 2 Verum videt, et recte iudicat. 3 Est etiam interdum aliquid, ubi erret. 4 Anaphora. 5 Non enim statim quod antiquum est, bonum est. 6 Anaphora. 7 Imperite, obsolete. ἀρπαίνω. 8 Nimis impolite. Metaph. ab asperitate corporum, et horrido laedenteque illorum contactu, ad aures offensas asperitate compositionis. 9 Veteres. 10 Si fatetur eos in carminibus suis multa minus accurate dicere. 11 Populus Romanus. 12 Idem, quod ego, sentit, et vere iudicat. 13 Propitio, approbante, id est, verissime, aequissime, et integerrime iudicat. 14 Certe ego Livii versus non hostili more insector. Procatalepsis obliuiscendae invidiae, qua commotus credebatur insectari veteres Poëtas. 15 Abolenda. 16 Livii carmina. 17 Nimis saevum in discipulos, et duram, plagas suis discipulis infligere gaudentem. 18 Magistrum meum. 19 Explicare. 20 Sed hoc miror, illa

plerisque videri absoluta. 21 Et expolita. 22 Ab accuratissimis, et perfectissimis poematibus minimum differentia, et propemodum his aequalia. 23 Livii Andronici carmina. 24 Excelluit, emicuit. Ductum est ab astris: stellae enim proprie dicuntur micare, et per intervalla resplendere. 25 Venuste positum. 26 Elegantior, et venustior emicuit. 27 Auditori seu spectatori producit, ostentat, et iactat. 28 Laudat, quasi vendere vellet. Alleg. est à mercatoribus, qui suis mercibus statuunt pretium, easque dolose vendunt, asserentes esse probas, cum non sint tales, et integrae. 29 Indigne seu aegro fero. 30 Rustice, crassa Minerva. 31 Sine lepore. 32 Sumptum est à purgatoribus arborum ad iudicii puritatem. 33 Paulo ante compositum, id est, non doleo carmina contemni, quia mala, et indocta sunt, sed quia nova. 34 Et indignor non ob vitia sua veniam vetustissimis Poëtis dari, sed, &c. 35 Tamquam pro exactissimis poematibus.

¹ Recte, nec ne, crocum floresque perambulet Attae
² Fabula, si dubitem; clament ³ periisse pudorem 80
 Cuncti paene ⁴ patres, ea cum reprehendere coner,
 Quae gravis ⁵ Aesopus, quae doctus ⁶ Roscius ⁷ egit:
⁸ Vel quia nil rectum, ⁹ nisi quod placuit sibi, ¹⁰ ducunt:
 Vel quia turpe putant ¹¹ parere minoribus, et, quae
¹² Imberbes didicere, ¹³ senes perdenda fateri. 85
 Iam ¹⁴ Saliare Numae carmen qui laudat, et ¹⁵ illud,
¹⁶ Quod mecum ignorat, solus vult scire videri:
 Ingeniis non ille favet plauditque ¹⁷ sepultis,
¹⁸ Nostra sed impugnat; nos, ¹⁹ nostraque ²⁰ lividus odit.
 Quod si tam ²¹ Graecis ²² novitas invissa fuisset, 90
 Quam ²³ nobis, quid nunc esset vetus? Aut quid haberet,
 Quod legeret, ²⁴ tereretque viritim publicus usus?
 Ut primum ²⁵ positis ²⁶ nugari ²⁷ Graecia bellis
 Coepit, et in vitium fortuna ²⁸ labier aequa:
²⁹ Nunc ³⁰ athletarum studiis, nunc arsit equorum: 95
 Marmoris, aut eboris ³¹ fabros, aut aeris amavit:

1 Si dubitare, utrum merito, et cum laude, an vero non, fabula Attae, Poëtae Comici, recitetur in scena croco, et floribus conspersa.
 2 Meion. subi. ad significandos ipsius fabulae actores, et histriones, qui in ea agenda occupantur, et in scena, floribus strata, inambulant. 3 Me impudentem esse, qui Attae carmina in dubium vocare ausim. 4 Romani, qui adessent. 5 Tragoediarum actor. 6 Comoediarum actor. 7 Populo Romano in theatris recitavit, exhibuit: unde dicuntur actores comoedi, et tragoedi. 8 Anaphora. 9 Ut plerique senes solent, et ii qui male iudicant. Terentium enim hoc loco imitari videtur Horatius: *Homine imperito nunquam quidquam iniustius, Qui, nisi quod ipse facit, nil rectum putat.* 10 Existimant. 11 Concedere iunioribus rectius sentientibus. 12 Cum adolescentes vel pueri adhuc essent. 13 Illa fateri, cum iam senes sint, esse negligenda, et abiicienda. 14 Quod Salii, Martis sacerdotes, à Numa Pompilio institutum, et factum,

saliendo canebant. 15 Poëma vetustissimum, et obscurissimum, sc. carmen Saliare. 16 Quod mecum non intelligit. 17 Ante multos annos mortuis. 18 Sed scripta novorum Poëtarum oppugnat, nobisque adversatur. 19 Carmina. 20 Tamquam invidus adversatur, eo quod nova sint. 21 Apud quos tamen merito novis praeponuntur. 22 Nova viventium scripta odiosa fuissent. 23 Romanis. 24 Quod per singulos viros legeret, et in manibus versaret? Certe nihil esset publicum: quippe nihil vetus est, quod non aliquando fuerit. 25 Finitis. Ostendit bonarum artium, quae oblectandi causa inventae sunt, originem atque incrementum: unde sequitur, per se, non ab annis, illas censeri oportere. 26 Rebus ludicris, et levibus operam dare. Translatio à loquentibus vana, et nihil agentibus. 27 Graeci coeperunt, Meion. subi. 28 Prolabi per fortunam secundam. 29 Anaphora. 30 Palaestritarum. 31 Artifices.

¹ Suspendit picta vultum, mentemque tabella:
 Nunc ² tibicinibus, nunc est gavis Tragoedis:
³ Sub nutrice puella velut si luderet infans,
 Quod cupide petiit, ⁴ mature plena reliquit. 100
 Quid ⁵ placet, ⁶ aut odio est, ⁷ quod non mutabile credas?
⁸ Hoc paces habuere bonae, ⁹ ventique secundi.
¹⁰ Romae ¹¹ dulce diu fuit, et ¹² solenne, ¹³ reclusa
¹⁴ Mane domo vigilare; clienti ¹⁵ promere iura:
¹⁶ Cautos nominibus certis expendere nummos: 105
¹⁷ Maiores audire: ¹⁸ minori dicere, per quae
¹⁹ Crescere res posset, minui ²⁰ damnosa libido.
²¹ Mutavit mentem populus levis, et ²² calet uno
 Scribendi studio: pueri, patresque severi
²³ Fronde comas vincti ²⁴ coenant, ²⁵ et carmina dictant. 110
²⁶ Ipse ego, qui nullos me affirmo scribere versus,
 Invenior ²⁷ Parthis mendacior; et ²⁸ prius orto

1 Tabulas pictas attentissime spectavit, in easque studium, et cogitationem suam contulit. 2 Tibia canentibus, id est, comoediis, ubi illi tibicines adhibentur. Meton. adi. 3 Veluti si puella infans sub nutrice varia puerilia tractaret. 4 Cito satiata reliquit, et pueri instar ab uno ludo ad alium brevi temporis momento transiit. 5 Homini. 6 Aut displicet. 7 Nam iucundum nihil est, nisi quod reficit varietas. 8 Talia, quae dixi, omnis generis exercitia, ludos, et delitias. 9 Et prosperi fortunae venti secum tulere, id est, ex pace, et rebus secundis nata est haec in Graecia artium varietas. Metaph. à prospere navigantibus. 10 Hactenus de Graecis. Nunc Romanos quidem serius ad res ludicras, et scribendum appulisse animos ait: ut tamen, postquam coepissent, aliis non cederent. 11 Gratium. 12 Usitatum. 13 Aperta. 14 Matutino tempore forensibus negotiis incumbere. Vide Sat. 1. l. 1. *Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.* 15 Consulenti iura depromere, i. proferre ex legibus, et statutis. Sumptum est à cellariis, ac promis, qui è cellis, et arcis esculenta, et poculenta proferunt in

usum domesticum, ad thesaurum animi eruditi, qui semper aliquid promit seu profert, quod alios iubet. 16 Nummos per chirographum dados, et creditos viris bonis, et fide dignis, et locupletibus debitoribus exponere atque elocare, et elocatae pecuniae acceptis pignoribus cavere. 17 Maiorum, et prudentium consilia sequi. 18 Minori consilium dare, ac talia dicere, vel facienda vel omittenda. 19 Augeri possit res familiaris sive facultates. 20 Exsecrabilis avaritia, qua nihil in Repub. damnosius. 21 Priorem illam vitae consuetudinem populus Romanus inconstans mutavit. 22 Fervet, flagrat uno carminis scribendi, i. Poeticae studio. Similis est translatio illi, *Fervet avaritia pectus.* Ep. 1. l. 1. 23 Lauro vel hedera, tamquam Poetae, vinctas comas habentes, et coronati. Synecd. gen. 24 In conviviiis. Epistrophe. 25 Ministris scribendi peritis. 26 Horatius. 27 Nam sicut Parthi fingunt sese fugere, et nolle pugnare, cum vel maxime pugnant: ita ego quoque, quando nullus versus me scribere affirmo, ante lucem tamen, lumen, calamum, et chartam posco. 28 Priusquam Sol oriatur.

Sole ¹ vigil ² calamum, et chartas, et ³ scrinia ⁴ posco.
 Navem ⁵ agere ignarus ⁶ navis timet: ⁷ abrotonum aegro
 Non ⁸ audet, nisi qui ⁹ didicit, dare. Quod medicorum est, ¹¹
 Promittunt medici: tractant ¹⁰ fabrilia fabri.
¹¹ Scribimus ¹² indocti, doctique ¹³ poemata passim.
¹⁴ Hic error tamen, et levis haec ¹⁵ insania quantas
¹⁶ Virtutes habeat, ¹⁷ sic collige: ¹⁸ Vatis avarus
 Non temere est animus: versus amat, ¹⁹ hoc studet unum:
²⁰ Detrimenta, fugas servorum, incendia ²¹ ridet: ¹²¹
 Non fraudem socio, puerove ²² incogitat ullam
 Pupillo: vivit ²³ siliquis et pane secundo:
²⁴ Militiae quamquam ²⁵ piger et malus, ²⁶ utilis urbi.
²⁷ Si das hoc, parvis quoque rebus magna iuvare: ¹²⁵
²⁸ Os tenerum ²⁹ pueri balbumque Poëta ³⁰ figurat:
³¹ Torquet ab obscoenis iam nunc sermonibus ³² aurem:
 Mox etiam ³³ pectus praeceptis format amicis,
³⁴ Asperitatis, et invidiae ³⁵ corrector, et irae:
³⁶ Recte facta refert: ³⁷ orientia tempora notis ¹³⁰

¹ Animum carminibus scribendis intendens. ² Ut versus scribam. ³ In quibus, quae scripsi, recondam. ⁴ Per ministros meos. ⁵ Gubernare. ⁶ Navigationis. Meton. subi. vel si mavis, ignarus navis agenda, *διὰ πολυπλῶτα* intelligere. ⁷ Medicinam ex herbis confectam. Synecd. spec. ⁸ In timet, et audet est Epistrophe. ⁹ Artem medicandi. ¹⁰ Fabrilia opera. ¹¹ Sc. quam quisque novit artem, in hac sese exercet. At nos scribimus, &c. ¹² Paronomasia. ¹³ Carmina. ¹⁴ Hoc immoderatum scribendorum versuum studium. ¹⁵ Qua multi scribunt, quae non possunt. ¹⁶ Utilitates. ¹⁷ Sic ratiocinare. Notatus est hic tropus Sat. 1. l. 2. *utque imperet hoc natura potens*, sic collige mecum. ¹⁸ Poëtae animus non facile, non sine magna aliqua causa iniustus est. ¹⁹ Huic uni se totum tradit. ²⁰ Damna. ²¹ Contemnit, parvi facit. ²² Molitur, machinatur. ²³ Leguminibus, et pane dispensa-

torio, et furfuraceo, qui magnam partem ex furfure constat, et non multo polline. Ut autem *secundarius*, sic, et *tertiarius* fuit: familia velut in classes divisa, ut pro cuiusque conditione alii alio pane pascerentur: nam quo plus furfuris inest, eo deterior. ²⁴ Procatarsis. ²⁵ Poëta segnis, et inutilis est. ²⁶ Tamen civilibus negotiis plurimum prodest. ²⁷ Si hoc mihi concedis, o Caesar, a Poëtica Remp. adjuvari. ²⁸ Docet hic, Poëtam esse utilem urbi. ²⁹ Discipuli sui. ³⁰ Conformat, et fingit, ut recte loquatur. ³¹ Detorquet, avertit. ³² Discipuli sui. ³³ Animum eius documentis utilibus, honestis ac iucundis instituit. ³⁴ Saevitiae, *χαλεποτητος*. ³⁵ Castigator. ³⁶ Honestae facta maiorum commemorat, laudat, et versibus illustrat. ³⁷ Praesentia tempora praeteritorum temporum exemplis evidentibus instruit, i. homines, qui hodie vivunt, et qui post nascentur, de futuris commonefacit.

Instruit exemplis : inopem ¹ solatur et aegrum.
² Castis cum pueris ³ ignara puella mariti
 Disceret unde ⁴ preces , ⁵ vatem ni Musa dedisset ?
 Poscit ⁶ opem ⁷ chorus , et ⁸ praesentia numina sentit :
⁹ Coelestes implorat aquas , docta prece ¹⁰ blandus : 135
¹¹ Avertit morbos : ¹² metuenda pericula ¹³ pellit :
 Impetrat et pacem , et ¹⁴ locupletem frugibus annum.
¹⁵ Carmine Dī superi ¹⁶ placantur , carmine ¹⁷ Manes.
¹⁸ Agricolae prisci , ¹⁹ fortes , parvoque beati,
²⁰ Condita post frumenta , ²¹ levantes tempore festo 140
 Corpus , et ipsum animum ²² spe finis dura ferentem ,
²³ Cum sociis operum , et pueris , et coniuge ²⁴ fida ,
 Tellurem ²⁵ porco , ²⁶ Sylvanum lacte piabant ,
 Floribus et vino ²⁷ Genium , memorem brevis aevi.
²⁸ Fescennina per hunc inventa licentia morem 145
²⁹ Versibus alternis ³⁰ opprobria rustica fudit,

1 Consolatur dulcissimis versibus. 2 Quae sequuntur, spectant ad religionem, cuius cultu Respub. continetur. 3 Puella innupta, *ἀγαμέμνη*. 4 Unde disceret carmina saecularia, quae apud antiquos diebus festis, et saecularibus virgines, et pueri in Deorum honorem canebant. 5 Poëtam aliquem excitasset, qui huiusmodi preces, et Deorum hymnos composuisset. 6 Deorum. 7 Puerorum, et virginum. 8 Deos auxiliantes, et faventes experitur. 9 Pluvias, sc. cum tellus ariditate exurit. 10 Carmine aliquo à docto Poëta conscripto Diis blande supplicans. 11 Carminibus amovet. 12 Impendentia, et formidabilia. 13 Precibus suis propulsat. 14 Abundantem, Sic Ep. 6. l. 1. *Mancipitis locuples*. 15 Poëtarum. Epiphonema, sive Acclamatio est post commendationem Poëticae virtutis una cum Anaphora. 16 Hominibus reconciliantur. 17 Dii inferi placantur, ne sc. noceant. 18 Prisci Romani, qui potissimum agricolae erant. Transit ab urbanis ad agricolas prisci temporis, qui et ruris labores carmine solabantur, et nunc

perceptis frugibus laeti, ludendo, canendo, Diis sacra faciebant: haec autem digressio pertinet ad originem antiquae comoediae altius repetendam. 19 Viri robusti, et paucis contenti. Sic Virg. *At patiens operum, parvoque assueta iuventus*. 20 Post messem. 21 Relevantes, reficientes die festo corpus suum, messis laboribus defatigatum. 22 Quae spe finis omnium laborum, et aerumnarum dura omnia in militia perferebat. 23 Cum ministris suis ac famulis. 24 Fidei. 25 Sue, quae Telluri immolabatur propter eius fecunditatem. *Al. porca*. 26 Pastorum sive rusticorum Deum lacte placabant: unde *placulum*, i. sacrificium, quo Dii offensi placentur. 27 Naturae Deum placabant, qui facit homines vitae brevitatis esse memores. Meton. effe. 28 Fescennini versus, qui magna verborum licentia constabant, inventi per hunc morem et consuetudinem veterum agriculturalum (sc. dies festos post finitam messem celebrandi) habebant locum in quo libet. 29 Ita ut unus alteri maledicta iocosa ingereret. 30 Rustica convitia, et iocos profudit, et iocose notavit.

¹ Libertasque recurrente is accepta per annos
² Lusit amabiliter; donec iam ³ saevus apertam
⁴ In rabiem verti coepit ⁵ iocus, et per honestas
⁶ Ire domos impune minax. ⁷ Doluere cruento 150
⁸ Dente laccessiti: fuit ⁹ intactis quoque cura
 Conditione super communi: quin etiam lex
 Poenaeque ¹⁰ lata, ¹¹ malo quae ¹² nollet carmine quemquam
 Describi: ¹³ vertere modum, formidine ¹⁴ fustis
¹⁵ Ad bene dicendum, delectandumque redacti. 155
¹⁶ Graecia capta ferum victorem cepit, et artes
 Intulit ¹⁷ agresti Latio. Sic horridus ille
¹⁸ Defluxit numerus ¹⁹ Saturnius, et grave virus
²⁰ Munditiae pepulere; ²¹ sed in longum tamen aevum
 Manserunt, ²² hodieque manent vestigia ²³ ruris. 160

¹ Et haec libertas versuum Fescenninorum quotannis usurpata si-
 ve anniversaria. ² locata est fa-
 cete, et versus amabiles fecit, ne-
 minem dicteris offendentes. Sy-
 necd. gen. ³ Serius, et severus.
⁴ In aperta convitia, et contu-
 melias converti. ⁵ In Fescenninis.
⁶ Et donec iocus iam iracundus
 honestas quoque familias, et vi-
 ros honestos calumniari impune
 coepit. ⁷ Qui viri honesti saevis
 contumeliis vexati hanc criminan-
 di licentiam moleste tulerunt. ⁸
 Maledico carmine. Metaph. ⁹ Nec
 solum illi, qui iam tacti erant
 maledictis, sed etiam ii, quos
 maledicentia non attigerat, solli-
 citi fuerunt de sorte, et periculo
 communi, quod paulo post ab
 aliis ad se quoque perventurum
 metuebant. ¹⁰ Lege constituta
 fuit. Al. nata. ¹¹ Maledico. ¹²
 Prohiberet. ¹³ Ob id Romani hunc
 morem aliis maledicendi mutave-
 runt. ¹⁴ Fustigationis sive fus-
 tuarii, et coercitione, qua ma-
 ledicorum hominum latratus co-
 hiberentur. Sumptum à canibus,
 qui metu baculi arcentur à morsu.
¹⁵ Non ad maledicendum. ¹⁶ Tan-
 dem vero Graeci, à Romanis bello
 subacti, vicissim ipsos Romanos

victores indoctos, et nondum lit-
 teris, et humanitate expolitos ce-
 perunt, id est, artibus suis, qui-
 bus mores corrumpi coepere, de-
 lectarunt: ut victorem Anniba-
 lem vicin Capua. Meton. subi.
 et Polyptoton. ¹⁷ Et Graeci do-
 cuerunt Italiam incultam, i. Ita-
 los feros, nullisque litteris poli-
 tos, artes. Meton. subi. ¹⁸ Hoc
 modo inconditus, et impolitus
 ille numerus Poëticus, qui aetate
 Saturni floruerat, i. versus anti-
 quissimi, perinde ac si una cum
 Saturno in Italiam, ab eius Dei
 tutela olim *Saturniam* appellatam,
 venissent, obsoleverunt, inque usu
 esse desierunt. Metaph. est à li-
 quidis. ¹⁹ Synecd. spec. pro as-
 perrimo quoque numero, et incul-
 to: quem per Metaph. à serpenti-
 bus, vel à terro. odore vocat *virus*.
²⁰ Et nitor atque elegantia artium
 Graecarum hostilem, et feram car-
 minum virulentiam, quae tam-
 quam virus aures doctas enecat,
 expulerunt, profligarunt. ²¹ Lon-
 go tempore, ad bellum usque Pu-
 nicum, fere tertium. ²² Et etiam-
 num. ²³ Sermonis illepidi, et an-
 tiquae rusticitatis in Romanis Poë-
 tis. Meton. subi.

¹ Serus enim Graecis admovit ² acumina ³ chartis:
 Et post Punica bella ⁴ quietus, ⁵ quaerere coepit,
 Quid ⁶ Sophocles, et Thespis, et Aeschylus ⁷ utile ferrent.
⁸ Tentavit quoque, rem si digne vertere posset;
 Et ⁹ placuit sibi, natura ¹⁰ sublimis, et acer. 165
 Nam ¹¹ spirat tragicum satis, ¹² et feliciter audet:
¹³ Sed turpem putat in scriptis, metuitque ¹⁴ lituram.
¹⁵ Creditur, ex medio quia res arcessit, habere
 Sudoris minimum: sed habet comoedia tanto
 Plus ¹⁶ oneris, ¹⁷ quanto veniae minus. ¹⁸ Aspice, ¹⁹ Plautus
²⁰ Quo pacto partes tutetur amantis ephebi, 171
 Ut patris ²¹ attenti, lenonis ut ²² insidiosus:
²³ Quantus sit Dorsennus edacibus in parasitis:
 Quam non ²⁴ adstricto percurrat pulpita ²⁵ socco.

¹ Romanus scriptor, id est, Latini scriptores sero admodum ingenii sui vim Graecis carminibus, et scriptis cognoscendis adhibuerunt. Synecd. num. sing. ² Metaph. à figura Mathematica, quae penetrabilior aliis est, ad subtilitatem ingenii notandam. ³ Poëmatibus in chartis scriptis. Meton. subi. ⁴ Quietem nactus, pace potiētiens, *εἰρήνην ἄγων*. ⁵ Investigare. ⁶ Horum Graecorum Poëtarum scripta, factaeque tragoediae. Alleg. è continuatis Metonymiis efficientium. ⁷ Quid ad communem vitam commodi conferrent. ⁸ Periculum quoque fecit Romanus scriptor, an Graeca in Latinum sermonem apte atque convenienter convertere sive transferre posset. ⁹ In suis versionibus. ¹⁰ Magno animo praeditus atque ingeniosus. ¹¹ Romanus scriptor tragicum stylum satis convenienter spirat, id est, habet ingenium ad tragoedias Latino sermone explicandas, et exprimendas natum, et valde accommodatum. Hoc sumptum est ab aura tenui, vel à plantis odoriferis, quae fragrantē produnt fere vim suam. ¹² Et, quod incipit, perficit. ¹³ Sed turpe esse putat sua scripta emendare. ¹⁴ Qua versus non satis culti, et vocabula non satis lecta inducuntur, alique versus cultiores, alia vocabula aptiora substituuntur. ¹⁵

Comoedia, quia sumit argumentum, et materiam, è medio populo, id est, ex vita communi, non ut tragoedia ex longinquo, heroico, et divino saepe vitae genere, idcirco creditur non esse laboriosa, et longe facilior, quam tragoedia. ¹⁶ Laboris. ¹⁷ Sc. habet, id est, quanto minus ei ignoscitur, qui in ea scribenda alicubi titubaverit aut peccaverit. ¹⁸ Repraesentantur mores, et facta Plauti, et Dorsenni per obliquam Prosopopoeiam. ¹⁹ Nobilis ille Comicus. ²⁰ Quam accurate, quam sollicitē adolescentis meretricem amantis decorum servet ac tueatur. ²¹ Quo pacto patris ad rem attenti, id est, avari. ²² Aliorum loculis insidias struentis. ²³ Vide, quantum studium Dorsennus (Poëta ille Comicus) in describendis parasitis helluonibus posuerit. ²⁴ Quam laxo, et dissoluto socco aut calceo Comico per scenam incedat, et fabulam peragat, id est, quam negligens, et dissolutus sit in aliis personis exhibendis, parum enim accuratas, si parasitos excipias, Dorsenni tabulas fuisse significat. Alleg. est è Metaph. à viatoribus male succinctis, et ad iter expedite conficiendum male etiam comparatis, ut negligentia Dorsenni in scribendo notetur. ²⁵ Soccus convenit comoediae, ut tragoediae cothurnus.

¹ Gestit enim nummum in loculos demittere, ² post hoc
³ Securus, cadat, an ⁴ recto stet fabula ⁵ talo. 176
⁶ Quem tulit ad scenam ⁷ ventoso gloria curru,
⁸ Exanimat lentus spectator, ⁹ sedulus inflat.
¹⁰ Sic leve, sic parum est, animum quod laudis ¹¹ avarum
¹² Subruit, aut ¹³ reficit. ¹⁴ Valeat ¹⁵ res ludicra, si me 180
¹⁶ Palma negata ¹⁷ macrum, ¹⁸ donata reducit ¹⁹ opimum.
²⁰ Saepe etiam ²¹ audacem fugat ²² hoc, ²³ terretque Poëtam,
 Quod numero plures, virtute, et honore ²⁴ minores,
 Indocti, ²⁵ stolidique, et ²⁶ depugnare parati,
 Si ²⁷ discordet eques, ²⁸ media inter carmina ²⁹ poscunt 185
 Aut ³⁰ ursum, aut ³¹ pugiles: ³² bis nam plebecula ³³ gaudet.

1 Quaerit enim lucrum potius, quam laudem: in ludis enim publicis Aediles saepe ingenti pecunia comoedias à Poëtis redimebant. 2 Ubi lucrum cepit. 3 Parum curat, parumque sollicitus est, an fabula sua intercidat, et explodatur, an vero placeat, et attente audiatur. *Stare* enim dicitur fabula, quae placet, *cadere*, quae exigitur. Ter. in prolog. Hecyr. *In his, quas primum Caecili didici novae, Partim sum earum exactus, partim vix steti.* 4 Sumptum est ab his, qui firmissimis nituntur talis, ad designandam huius incuriam de approbatione vel improbatione sui poëmatis, modo rem inde praeclaram faciat. 5 Pede. 6 Quem Poëtam vana gloria inani curru vectum ad comoedias scribendas perduxit. 7 Allusio est Metaphorica ad currus triumphantium. 8 Ignavus parumque attentus spectator ipsum tristitia afficit. Sic Od. 10. 1. 2. *Cur me querelis exanimas tuis?* 9 Contra spectator diligens, et ad audiendum promptus illum tumidum, et superbum reddidit. 10 Adeo levis, adeo nihili res est, quae, &c. 11 Ambitiosum, et gloriae cupidum: ut de Art. *praeter laudem, nullus avaris, sc. Graiis.* Anaphora, et Epiphonem. 12 Deicit, moerore afficit. Metaph. à re militari, cum moenia, et propugnacula, cuniculis actis, subvertuntur. Ita ani-

mus talis Poëtae deicitur, contempto ipsius poëmate. 13 Re-creat, erigit. 14 Vox est contemnentis ut apud Ter. in Andr. *valeant, qui inter nos dissidium volunt.* 15 Pereat res scenica, discedat à me comoedia, et tragoedia, nihilque mihi cum iis negotiis sit. Synecd. gen. 16 Victoria, cum non placui, mihi negata. 17 Tristem. 18 Mihi à spectatoribus. 19 Laetum è theatro domum deducit. 20 Alias incommoditates refert, quibuscum comicis luctandum est, quod sc. populus libentius spectet certamina, et rerum in bello captarum simulacra, quam poëmata audire, et eorum actores spectare. 21 Qui audacter multa, et egregia scriberet. 22 Quod dicam. 23 A scribendis comoediis deterret. 24 Nempe plebei. 25 Rudes Poëmatum, et comoediarum, Sumptum est hoc à pecudibus, ad hominem ingenii crassioris hebetiorisque indicandum. 26 Et, si equites Romani doctiores aliud, quam plebei, velint, id est, comediam audire, quam alia spectacula malint, parati armis certare cum illis. 27 A plebeiis dissentiat. 28 In mediis fabulis. 29 Alia sibi spectacula exhiberi. 30 Venationes, ferarum decursus. 31 Athletas. 32 Vanis spectulis potius, quam egregiis carminibus. 33 Delectatur.

¹ Verum equitis quoque iam migravit ab aurē voluptas
 Omnis ² ad incertos oculos, et ³ gaudia vana.
 Quatuor, aut plures ⁴ aulaea preinuntur in horas,
⁵ Dum fugiunt equitum ⁶ turmae, peditumque catervae: 190
 Mox trahitur manibus regum ⁷ fortuna ⁸ retortis:
⁹ Esseda festinant, ¹⁰ pilenta, ¹¹ petorrita, ¹² naves:
 Captivum portatur ¹³ ebur, ¹⁴ captiva Corinthus.
¹⁵ Si foret in terris, rideret ¹⁶ Democritus; seu
 Diversum confusa ¹⁷ genus panthera camelo, 195
 Sive elephas ¹⁸ albus vulgi ¹⁹ converteret ora:
 Spectaret populum ludis attentius ipsis,
²⁰ Ut sibi praebentem mimo spectacula plura.
²¹ Scriptores autem narrare ²² putaret ²³ asello

1 Non solum vulgus, verum etiam equites, et honesti viri ab aurium voluptate, quam erant ex ingenio artificioque Poëtae percepturi, toti se ad oculorum oblectationem contulerunt, id est, equites iam quoque paulatim carmina incipiunt fastidire. 2 Ad incertas, et varias res oculis perceptas: *vel*, ad oculos, qui variis rerum spectaculis capiuntur, et hoc, et illud avide intuentur, et voti sui incerti sunt, neque constanter unam aliquam speciem, qua fruuntur, probant: sed multiplici varietate rerum diversarum delectantur. 3 Spectaculorum. 4 Tapetes, quibus scena obtundebatur, complicantur, et reponuntur: quae, dum agitur fabula, explicantur ad contegendam actorum commutationem. 5 Dum simulacra pugnantium, et fugientium equitum, ac peditum, et mox leges captivi devictique in triumphum ducti repraesentantur ac spectantur. 6 Epistrophe. 7 Conditio misera, et status, vel potius, reges miseri, et infortunati in triumphum victi trahuntur. Meton. can. 8 Post terga revinctis. 9 Vehicula Gallica velociter in triumpho praetervehuntur. Cic. *Essedum aliquid suadeo rapias, et ad nos quamprimum recurras.* 10 Matronarum vehicula. 11 Vehicula famularum captiva-

rum, quae omnia ad spectaculum adducebantur in Theatrum, De Petorritorum origine vide Gel. l. 15. c. 30. 12 Cum simulacrum navalis pugnae editur. 13 Signa, imagines ex ebore factae, hostibus ereptae: deportantur. Meton. mar. 14 Simulacrum urbis Corinthi, quam L. Mummius cepit, ac demolitus est, *In captivum*, et *captiva* est Polyptoton. 15 Si Democritus in vitam revocatus, has vanitates videret. 16 Philosophus Abderites, qui omnia hominum studia tamquam vana ridebat: ut contra Heraclitus ea deflebat. Vide Laërt. 17 Animalium sc. quale est panthera cum camelo confusa, id est, camelopardalis. Primus autem Caesar Dictator ludis suis Circensibus Romae camelopardalin ostendit. 18 Inventu rarus. 19 Ad se ab ipso histrione. 20 Utpote qui sibi praebent multo plures ridendi materias, quam minimus aliquis aut histrio. 21 Poëta. 22 Democritus. 23 Oleum, et operam perdere, quippe quos populus non magis audiat, non magis intelligat, quam surdus asinus. Proverbialis est Alleg. è Metaph. Ter. in Heaut. *Ne ille hand scit, quam mihi nunc surdo narret fabulam.* Nota, Horatium duo ridicula coniunxisse, asinum, eumque surdum.

Fabellam surdo : nam ¹ quae pervincere voces 200
 Evaluere sonum , ² referunt quem nostra ³ theatra ?
⁴ Garganum mugire putes ⁵ nemus , aut inare ⁶ Tuscum :
 Tanto cum strepitu ⁷ ludi spectantur ⁸ et artes,
 Divitiaeque peregrinae : quibus ⁹ oblitus ¹⁰ actor
 Cum ¹¹ stetit in scena , ¹² concurrit dextera laevae. 205
¹³ Dixit adhuc aliquid ? ¹⁴ Nil sane. Quid ¹⁵ placet ergo ?
¹⁶ Lana Tarentino violas imitata ¹⁷ veneno.
¹⁸ Ac ne forte putes me , ¹⁹ quae facere ipse recusem,
 Cum ²⁰ recte tractent alii , laudare ²¹ maligne;
 Ille ²² per extentum funem mihi posse videtur 210
 Ire ²³ Poëta , ²⁴ meum qui pectus inaniter angit,
²⁵ Irritat , ²⁶ mulcet , falsis terroribus ²⁷ implet,
 Ut ²⁸ magus ; ²⁹ et ³⁰ modo me Thebis , modo ponit Athenis.
³¹ Verum age , et ³² his , ³³ qui se lectori credere malunt,
³⁴ Quam spectatoris ³⁵ fastidia ferre superbi, 115
³⁶ Curam redde brevem , si munus ³⁷ Apolline dignum

¹ Quae voces comoedorum sive histrionum potuerunt superare populi clamorem , et strepitum in theatris ? ² Reddunt. ³ Spectatores , qui sunt in theatro. Meton. subi. ⁴ Gargani montis in Apulia. ⁵ Vento concitatum. ⁶ Tyrrhenum, vento , fluctibus , et procellis turbatum , reboare. ⁷ Mimorum. ⁸ Et artificiosae illae , et exoticae illae pretiosae histrionum vestes. ⁹ Com-maculatus , non autem ornatus, tam splendido apparatu scenae , et ludorum. Oblitus est à verbo , obli-
 nio , iui , itum , inungo , καταχρίω ; item polluo , et maculo. ¹⁰ Comoediae. ¹¹ Adhuc. ¹² Dextera cum laeva sonitu concurrit , id est , plausus à populo datur manuum conflictu , strepitusque editur propter eleganter actorem vestitum , non propter orationem eius qui nihil propter strepitum adhuc dixerat. ¹³ Cur , sc. ipsi plauserint ? Proso-poeia , et Dialogismus est , ubi inducitur alter respondens Poëtae. ¹⁴ Propter strepitum dicere potui. ¹⁵ Populo sive spectatoribus , quare plaudant. ¹⁶ Sc. sola vestis actoris ex lana Tarentina violacei coloris.

Meton. mat. ¹⁷ Colore , et purpura , qua pannus inficitur. Metaph. sic Virg. *Alba nec Assirio fucatur lana veneno*. ¹⁸ O Auguste Caesar. Pro-catalepsis est. ¹⁹ Comoedias scribere. ²⁰ Laudabiliter. ²¹ Parce , anguste. ²² Posse facere aliquid rarum , admirandum , et vulgo negatum , atque rem difficilem aggredi , ut funambulus , χοινοβατής , et ob id magna sui admirationem excitare. Synec. spec. ²³ Comicus. ²⁴ Qui animum meum rebus fictis , et sine causa perturbat. ²⁵ Ad iram impellit , ἐργίσει. ²⁶ Ad lenitatem flectit , delectat. ²⁷ Me. ²⁸ Praestigiator animum meum movet , et impellit. ²⁹ Et adeo apte res alibi gestas describit , ut tamquam in iis Jocis , ubi res gestae sunt , praesens iam adsim. ³⁰ Symploce. ³¹ O Caesar. ³² Poëtis. ³³ Qui privatis lectoribus malunt scribere. ³⁴ Quam audiri , et spectari. ³⁵ Contemptum. ³⁶ Redde aliquantum curae , illorumque rationem habe , nec illos omnino negligere. ³⁷ Si vis Bibliothecam tuam , Apollini à te consecratam , et aedificatam , elegantioribus libris instructam habere. Synecd. gen.

Vis

Vis complere libris, et vatibus addere¹ calcar,
² Ut studio maiore petant³ Helicon virentem.
 Multa quidem nobis facimus mala saepe⁴ Poëtae,
 (⁵ Ut vineta egomet caedam mea)⁶ cum⁷ tibi librum 220
⁸ Sollicito damus, aut⁹ fesso: ¹⁰ cum laedimur, unum
 Si quis amicorum est ausus reprehendere versum:
¹¹ Cum loca iam recitata revolvimus irrevocati:
¹² Cum lamentamur, non apparere labores
 Nostros, et ¹³ tenui deducta Poëmata filo: 225
¹⁴ Cum speramus eo rem venturam, ut, simul atque
 Carmina rescieris nos ¹⁵ fingere, ¹⁶ commodus ultro
¹⁷ Arcessas, et ¹⁸ egere vetes, et scribere cogas.
¹⁹ Sed tamen est operae pretium cognoscere, quales
²⁰ Aedituos habeat ²¹ belli spectata, domique 230
²² Virtus, ²³ indigno non committenda Poëtae.

1 Et Poëtas incitare, iisque incitamentum aliquod addere. Sump-
 tum est ab equitibus equos fodien-
 tibus calcaribus ad celerem itio-
 nem. 2 Ut alacriores, et attentiores
 sint ad scribenda carmina. 3 Scho-
 lam Poëticam in hoc monte Boeo-
 tiae Apollini, et Musis sacro, Me-
 ton. subi. 4 Qui non spectatori, sed
 lectori scribimus. 5 Ut ipse ex vi-
 netis meis amputem, quae mala,
 et inutilia sunt, id est, ut me ip-
 sum omnium primum reprehenden-
 dam, et carmina mea emendem, et
 demonstrem quid in ipsis vitiosum
 sit. Alleg. est à vinitoribus. 6 Pri-
 mum Poëtarum peccatum est im-
 portunitas oblationis. Anaph. 7 Au-
 guste Caesar. 8 De rebus bene ge-
 rendis, inque negotiis occupato per-
 legendum offerimus. 9 Rerum civi-
 lium administratione. 10 Alterum
 peccatum est, cum graviter offen-
 dimur, et moleste ferimus. 11 Ter-
 tium, cum partes atque loca car-
 minis nostri, quae iam aliquoties
 recitata ac satis iam intellecta sunt,
 non sine taedio amicorum repeti-
 mus, quamvis ab amicis non revo-
 cati simus ad illa denuo legenda.
 12 Quartum, cum conquerimur
 nostra scripta, et nostra Poëmata,
 subtili, et acri ingenio elaborata,

non vulgari, non in omnium ma-
 nibus versari, non ab omnibus
 laudari. 13 Alleg. ex Metaph. est
 à tenuiter nentibus, ad notandam
 ingenii subtilitatem, et studii ve-
 hementiam. Vide Sat. 1. l. 2. 14
 Quintum, cum speramus, &c. 15
 Versus scribere. 16 Liberalis, et
 munificus. 17 Nos. 18 Ab egestate
 nos vindices, immensis muneribus
 non affligendo. 19 Sed quamvis
 haec nostra vanitas reprehensione
 digna sit, tamen, &c. Verba haec
 pendent à superioribus, nempe à
 versu 219. *Multa quidem nobis.* 20
 Custodes, Poëtas, et Historicos, et
 sui nominis praecones ac praedica-
 tores, quorum versibus rerum à te
 gestarum memoria à te conservari,
 et posteritati etiam commendari
 potest: sive quorum versus, tan-
 quam sacra, virtutem tuam re-
 conditam servare possunt. Me-
 taph. ab Aedituis sacrarum aedium
 custodibus, tutoribus, et instau-
 ratoribus. Vide Gel. 1. 12. c. 10. 21
 In bello, et in pace satis superque
 probata. Ep. ult. l. 1. *Me primis ur-*
bis belli placuisse, domique. 22 Vir-
 tus tua, o Auguste. 23 Qui foedo
 carmine illam deturparet potius,
 quam illustraret.

Gratus Alexandro regi Magno fuit ille

¹ Choerilus, ² incultis qui versibus, et ³ male natis

⁴ Rettulit acceptos, regale numisma, ⁵ Philippos.

Sed veluti ⁶ tractata ⁷ notam, labemque remittunt 235

Atramenta, ⁸ fere scriptores carmine ⁹ foedo

Splendida facta ¹⁰ linunt. ¹¹ Idem rex ille, ¹² poëma

Qui tam ridiculum, ¹³ tam care prodigus emit,

¹⁴ Edicto vetuit, ne quis se, praeter ¹⁵ Apellem,

Pingeret, aut alius ¹⁶ Lysippo duceret ¹⁷ aera 240

Fortis Alexandri vultum simulantia: Quod si

¹⁸ Iudicium subtile ¹⁹ videndis artibus illud

²⁰ Ad libros, et ad haec Musarum dona vocares,

²¹ Boeotum in crasso iurares aëre natum.

²² At neque ²³ dedecorant tua de se iudicia, atque 245

²⁴ Munera, quae multa ²⁵ dantis cum laude ²⁶ tulerunt

¹ Poëta ineptissimus. ² Ineptis, ingratis. Ordo est. Qui Philippos, regale numisma, rettulit acceptos versibus incultis, et male natis, id est, qui gloriatus est se ab Alexandro aureos Philippos nummos beneficio suorum versuum accepisse. Est ergo *versibus* Dativi casus. ³ Male compositis, invita Minerva, id est, repugnante natura. ⁴ *Referre acceptum altcul*, est fateari se ab eo accepisse, idque in codicem accepti referre: ut, *acceptam tibi refero meam salutem*. ⁵ Nummos aureos Philippi regis, patris Alexandri Magni, imagine signatos. ⁶ Manibus contrectata. ⁷ Atram maculam manibus reddunt, sive in manibus relinquunt. ⁸ Sic fere Poëtae mali, &c. ⁹ Insulso. ¹⁰ Res praeclaras, et laudabiles contaminant. Metaph. ab iis, qui corporibus inducunt colores, ac unguenta, fucum, liquores, &c. ad inquinamenta mali carminis notanda. ¹¹ Alexander Magnus. ¹² Choerili inepti Poëtae. ¹³ Tam caro pretio. ¹⁴ Publico. ¹⁵ Nobilissimum illum pictorem. Vide Plin. l. 35. c. 20. ¹⁶ A Lysippo, vel quam Lysippus eximius statuarius. ¹⁷ Effingeret statuas ex aere, quae Alexandri Magni vultum exprime-

rent. Meton. mat. ¹⁸ Acumen Alexandri. ¹⁹ In picturis, et sculpturis perspicendis. ²⁰ Ad versus, et carmina sive Poësin transferres. ²¹ Iurares Alexandrum esse Boeotium sive Boeotia oriundum, i. stupidum, et hebetem in dignoscendis litteratorum ingeniis, quales sunt in Boeotia nati. Synec. spec. Boeotienim, quia in coelo crasso versantur, solent esse ingenio obtuso. Sic de Democrito, qui natione Thrax erat, Iuven. Sat. 10. *Cuius prudentia monstrat Summos posse viros, et magna exempla duros, Vervum in patria crassoque sub aëre nasci*. ²² Ordo est: At Virgilius Variusque Poëtae dilecti tibi non dedecorant tua de se iudicia. ²³ Dum illos excellentissimos iudicas, dumque illi se excellentissimos gerunt, ut tu illos iudicasti, ut Choerillus dedecorabat iudicium Alexandri, qui pravus Poëta erat, et quem tamen Alexander egregium censebat, et ob id tantum pecuniae in ipsum profundebat. ²⁴ Tua, cum uterque decies sestertium, id est, viginti quinque millia coronatorum à te acceperit. ²⁵ Tui dantis, ò Caesar. ²⁶ Acceperunt à te: ut Od. 8. l. 4. *neque tu pessima munerum Ferres*.

¹ Di-

¹ Dilecti tibi ² Virgilius, Variusque Poëtae:
 Nec magis expressi vultus ³ per ahenea signa,
 Quam per ⁴ vatis opus mores, animique virorum
 Clarorum apparent: nec ⁵ sermones ego malletm 250
⁶ Repentes per humum, quam res componere ⁷ gestas,
⁸ Terrarumque situs, et ⁹ flumina dicere, et arces
¹⁰ Montibus impositas, et ¹¹ barbara regna, ¹² tuisque
 Auspiciis totum ¹³ confecta duella per orbem,
¹⁴ Claustraque custodem pacis ¹⁵ cohibentia ¹⁶ Ianum, 255
 Et formidatam ¹⁷ Parthis, te ¹⁸ Principe, ¹⁹ Romam; (vum
²⁰ Si, quantum cuperem, possem quoque: sed neque ²¹ par-
²² Carmen maiestas ²³ recipit tua, nec meus audet
²⁴ Rem tentare pudor, cum vires ferre ²⁵ recusent.
²⁶ Sedulitas autem, stulte quem diligit, ²⁷ urget; 260
²⁸ Praecipue cum se ²⁹ numeris commendat, et ³⁰ arte.
 Discit enim citius, meminitque libentius illud,
 Quod quis deridet, quam quod probat et ³¹ veneratur.

1 Qui ob ingenii praestantiam abs te dilecti sunt, tibi cari. Sic Virg. Ecl. 2. *Despectus tibi sum*, id est, à te. 2 Praestantissimi Poëtae. 3 Per aereas statuas. 4 Carmen. 5 Satyras aut epistolas conscribere. 6 Solutae orationi similes, humili stylo, et materia. Metaph. à serpentibus. 7 Tua virtute res gestas egregio carmine describere. 8 In quibus tu militasti, quas subegisti. 9 In quibus tu navibus pugnasti. 10 In montibus exstructas, et tamen à te victas atque captas. 11 Quae tu Romanorum armis subegisti. 12 Tuo ductu. 13 Bella finita, et absoluta. Sic Cic. Ep. 19. l. 10. *si hoc est expectandum dum totum bellum conficiam*. Quid autem intersit inter aliquid confectum esse, et effectum esse, lege Gel. l. 3. c. 16. 14 Et templum Iani clausum, quod tu, bellis iam in toto mundo compositis, id est, pacis tempore, demum clausisti. Sic Od. 15. l. 1. *et vacuum duellis Fanum Quirini clausit*. 15 Quae continent. 16 Meton. adi. simulacri pro Iani templo. 17 Nam Parthi signa, Crasso adempta,

ad Caesarem Augustum ultro remiserunt. 18 Imperatore. 19 Romanos à Parthis formidatos. Meton. subi. 20 Si voluntati par esset ingenium. 21 Humile. 22 Quod à me proficiscitur. 23 Capit, *ἔλεγμα*. Translatio à vasis. 24 Rem aliquam aggredi, experiri. 25 Non possint. Sic de Art. *quid ferre recusent, Quid valeant humeri*. 26 Sedulitas urget eum, quem stulte diligit, id est, qui stulta sedulitate, amore inepto, et studio intempestivo officium suum alicui obrudit, molestus ei, et ingratus est. Al. sic: *Sedulitas stultis obsequiis eum gravat, quem diligit*, id est, multis contingit, ut, dum seduli videri, sive sedulitatis suae testimonium dare volunt, ea officia praestent, quibus stulte gravent quos diligunt. 27 Molestia afficit, gravat. Metaph. à sarcinis, et oneribus, quibus gravantur baiuli, et ipsorum dorsum premitur. 28 Praecipue cum Poëta carmen scribit. 29 Poëticis, id est, versibus metricis ex arte conditis sive artificiosis, laudabilis est. Synecd. gen. 30 Poëtica. 31. Laudandum existimat.

Cuilibet : ¹ argilla quidvis imitaberis uda:
 Quin etiam ² canet ³ indoctum , sed dulce ⁴ bibenti.
⁵ Multa fidem promissa ⁶ levant , ubi ⁷ plenius aequo 10
⁸ Laudat venales , ⁹ qui vult extrudere , merces.
¹⁰ Res urget me nulla : ¹¹ meo sum pauper in ¹² aere.
 Nemo hoc ¹³ mangonum faceret tibi : ¹⁴ non temere à me
 Quivis ferret idem : semel hic ¹⁵ cessavit : et (ut fit)
¹⁶ In scalis latuit metuens pendentis habenae. 15
¹⁷ Des nummos , ¹⁸ excepta nihil te si fuga laedat.
¹⁹ Ille ferat pretium ²⁰ poenae securus , opinor.
²¹ Prudens emisti vitiosum : dicta tibi est ²² lex.

1 In molli ingenio huius pueri quidvis exprimes , eumque talem reddes , qualem voles , sicut ex argilla uda quidvis formari potest. Sumptum à figulis , qui ex argilla uda quidvis effingunt ad significandum pueri venalis ingenium molle , tenerum , flexibile , ut , quocumque ducas , facile sequatur. 2 Puer hic servus. 3 Quiddam indoctum , sine artificio , quale rustici canere solent , *vel* , indocte , ἀπαιδύτως , ut sit Antimeria. 4 Sed illud tamen convivanti tibi voluptati erit. 5 Procatalepsis est ad minuendam emptori opinionem de venditore , nimis mercem aestimante , et id sua sponte , nullaque vi adhibita faciente. 6 Amplae mercatoris pollicitationes de mercium suarum excellentia fidem venditori derogant ac minuunt , eumque mendacii suspectum reddunt. Nam *proba merx facile emptorem reperit , tametsi in abstruso sita est*. Plaut. 7 Plus iusto. 8 Venditor. 9 Qui vult quam primum merces vendere , et in alios à se transferre. Nos vulg. *Cada Buhonero alaba sus agujas*. 10 Nulla necessitas me ad hunc servum tibi vendendum urget. 11 Nulli quidquam debeo. 12 Meton. mat. pro nummis inde excusis , et factis. 13 Nemo ex iis , qui servos vendunt , adeo vili pretio talem servum tibi venderet , ut ego. *Mangones* sunt proprie , qui homines vendunt , ab *agendo man* nominati : sed alii deflectunt ,

παρὰ τὸ μάγγανον , id est , pharmacum , praestigiae , et fallaciae. 14 Nec quisquam aliorum hominum facile à me idem obtineret , illo , quo tu illum à me reportabis , pretio. 15 Hic servus semel ad heri sui mandata exsequenda tardior fuit. 16 Hic servus delituit , metuens flagellum dependens in gradibus , quo nequam servi flagellari solent , id est , metuens verberari , loris vincendus , quae pendebant in scalis. Ad terrorem enim in aedibus scuticae , quas *habenae* quoque appellabant , in gradibus pendebant : *habena* autem impuberum fere poena erat. 17 Tu vero , Iuli Flore , nummos mihi des , et fervi pretium octo nummorum millium mihi solvas , et hunc servum tibi emas. 18 Si modo eius fuga , quam ego excepi , et tibi revelavi , te non offendar. 19 Mango ille pretium octo millium nummorum pro servo à te auferre , et accipere potest. Deponitur persona , et Horatius loquitur. 20 Non metuens , ne poena sibi emptori sit praestanda per legem redhibitoriam. Sic Virg. 1. Aen. *securus amorum Germanac*. 21 Quia tu de vitio pueri sciens , ô Flore , nihilominus servum emisti , quem fugisse tibi dixi. Verba sunt Horatii ad emptorem , per quem Iulium Florum significat : se autem cum servo vitioso , ea lege vendito , comparat. 22 Pactum sive conditio venditionis tibi exposita est , ne illius vitio , fuga sc. et ignavia offendaris.

¹ Insequeris tamen hunc, et lite moraris iniqua.

Dixi me ² pigrum ³ proficiscenti tibi, ⁴ dixi

20

Talibus officiis prope ⁵ mancum; ne mea ⁶ saevus

Iurgares ad te quod epistola nulla ⁷ veniret.

Quid ⁸ tum profeci, ⁹ mecum facientia iura

Si tamen ¹⁰ attentas? quereris ¹¹ super hoc etiam, quod

Expectata ¹² tibi non mittam carmina ¹³ mendax.

25

X ¹⁴ Luculli miles collecta ¹⁵ viatica multis

Aerumnis, ¹⁶ lassus dum noctu ¹⁷ stertit, ¹⁸ ad assem

Perdiderat: ¹⁹ post hoc vehemens ²⁰ lupus, et ²¹ sibi et ²² hosti

Iratus pariter, ²³ ieiunis dentibus acer,

²⁴ Praesidium regale ²⁵ loco deiecit (ut aiunt)

30

Summe munito, et multarum divite rerum.

1 Tamen hunc venditorem mangonem, id est, me, iudicio persequeris, et cum venditore inique litigas. 2 Esse in scribendo cessatorem. Nunc totum illum superiorem sermonem ad se, et ad Florum accommodat. 3 In militiam una cum Claudio. 4 Anaphora. 5 Me ad talia scribendi officia esse ineptum. Sumptum est ab iis, qui manibus sunt mutilati, et privati, ac proinde inepti ad res contrectandas, ut imbeciles ingenii Horatiani vires indicentur. 6 Iratus me obiurgares. 7 A me, id est, mitteretur vel perferretur ad te, id est, quod nihil tibi rescriberem. Metaph. ab animatis ad inanimata, quibus datur motus, et sensus. 8 Cum vitia mea, id est, segnitiam, et imbecillitatem meam tibi praedicerem. 9 In hac causa (ex eo quod mea vitia tibi fassus sum) pro me facientia, id est, me adiuvantia. Sic Ep. superiori dixit: *Et sapit, et mecum facit, et Iove ludicat aequo*. Est autem *facere cum aliquo*, ei favere, et à partibus illius stare. Cic. *cum Caesare facit Lentulus Consul*. 10 Oppugnas, et labefactare conaris. 11 De hoc. Sic Virg. 1. Aen. *Multa super Priamo rogatans*. 12 A te diu desiderata. 13 Tamquam negligens promissa. 14 Qui bellum gessit cum Mithridate, rege Ponti. Nunc se cum quo-

dam Luculli milite comparat, significans se paupertate coactum versus olim facere coepisse: nunc autem mediocres facultates consequutum, videri sibi satius esse dormire, quam versus scribere. 15 Omnes opes longo tempore militari labore partas. *Viatum* dicitur, quidquid ad iter, seu viam faciendam necessarium est, et *viae auxilium*, ut loquitur Virg. sive cibis sit, sive pecunia ad victum expendenda. Translatum est hoc à viatoribus, ad subsidium vitae indicandum. 16 Laboribus militibus defatigatus. 17 Altum dormit. 18 Usque ad assem, ita ut vix ei as unus restiterit. 19 Omnium opum suarum damnum. 20 Egestate acer inimicus factus. Alleg. est è continuatis Metaph. à bellua acri, et rapaci, ut significet illum militem inopia factum esse acerrimum in hostem. 21 Dum vitam suam contemnit. 22 Hosti suo Mithridatico. 23 Et famelicis dentibus violentus factus. 24 Mithridatis, regis Ponti, milites aliquot praesidiarios sive in praesidio collocatos, et custodes. Meton. subi. 25 Ex vel de arce vel castello valde munito, id est, fossis maxime septo, moenibus clauso, custodiis ac vigiliis defenso, et opulento (ut de illo perhibetur) deturbavit, depulit. Synec. gen.

¹ Cla-

¹ Clarus ob id factum, ² donis ornatur honestis,
 Accipit et bis dena ³ super sestertia nummum.
 Forte ⁴ sub hoc tempus ⁵ castellum evertere ⁶ Praetor]
 Nescio quod cupiens, ⁷ hortari coepit ⁸ eundem 35
⁹ Verbis, quae timido quoque possent addere ¹⁰ mentem:
¹¹ I bone, quo virtus tua te vocat: I pede ¹² fausto,
 Grandia ¹³ laturus ¹⁴ meritorum praemia: quid stas?
 Post haec ille ¹⁵ catus, quamtumvis ¹⁶ rusticus, ¹⁷ Ibit,
 Ibit eo, quo vis, qui ¹⁸ zonam perdidit, inquit. 40
 Romae ¹⁹ nutriri mihi contigit, atque ²⁰ doceri,
 Iratus Graiis ²¹ quantum nocuisset Achilles.
 Adiecere bonae ²² paulo plus artis ²³ Athenae:
 Scilicet ut possem curvo dignoscere ²⁴ rectum,
 Atque inter ²⁵ sylvas Academi quaerere verum. 45
 Dura sed amovere ²⁶ loco me tempora grato,

1 Miles hic in toto Luculli exercitu ob id facinus egregium, expugnationem sc. arcis nobilitatus. Metaph. à lumine Solis. 2 Amplissimis, et honorificis muneribus militaribus (ut coronis, torquibus phaleris, quorum nomine pecunia non continetur) à Lucullo exornatur. 3 Et insuper, id est, praeter illa dono honorifica accipit viginti millia sestertium nummum, id est, quingentos coronatos. 4 Paulo post hoc tempus, quo hoc accidit. 5 Mithridatis hostis. 6 Imperator Lucullus. Praetores initio consules erant, et bella administrabant, ius dicebant. 7 Accessus est ad Propopoeiam Praetoris, et militis, de arce oppugnanda inter se colloquentium. 8 Luculli militem. 9 Sequentibus. 10 Animos, sive animi confidentiam ad magnum facinus aggrediendum accendere possent. 11 Fortis ac strenue miles, ito eo, quo tua te fortitudo invitat, id est, invade arcem. Anaphora. Verba sunt imperatoris militem hortantis. 12 Ito bono, ac felici auspicio, et primus mecum in hostes irruet. 13 Relaturus, accepturus. 14 Tuorum. 15 Prudens miles, qui ante vitae suae periculo satis iam dives erat factus, vitae

suae non amplius prodigus. 16 Conditione rusticus. Metaph. est similis Sat. 2. l. 2. notata sub initium. 17 Ille miles suum caput periculo obiciet, ibit eo, quo tu vis, Imperator. Epiceuxis. 18 Qui omnem pecuniam, et viaticum, quod in zona milites portare solebant, perdidit, et ad paupertatem redactus est. Meton. subi. Zona dicta est à *ζώνη*, id est, cingo. 19 Educari. 20 A praeceptore institui, et doceri Homeri Iliada, in qua initio exponitur quantum Achilles iratus Agamemnoni ob ereptam sibi Briseida, et contra Traianos pugnare nolens, reliquis Graecis sua absentia nocuisset. 21 Synecdochica periphrasis Iliadis Homeri. 22 Paulo maiores progressus mihi in litteris addiderunt. 23 Ubi Philosophiae operam dedi. 24 Bonum à malo, id est, virtutem à vitio distinguere. 25 Et in porticu, ab Academo Atheniensi exstructo, quae postea Academia appellata est, id est, inter obscuros Philosophos Academicos. Periphrasis ergo Synecd. est Academiae. 26 Sed ex hoc eodem gymnasio, vel Athenis, turbulenta tempora civium bellorum inter Brutum, et Octavium me exturbarunt. Synec. gen.

Civilisque rudem belli tulit¹ aestus in arma,

Caesaris Augusti non responsura² lacertis.

³ Unde simul primum me dimisere⁴ Philippi,

⁵ Decisis humilem pennis, ⁶ inopenique paterni

50

⁷ Et Laris, et fundi; paupertas impulit⁸ audax,

⁹ Ut versus facerem. ¹⁰ Sed, ¹¹ quod non desit, habentem,

¹² Quae poterant unquam satis ¹³ expurgare ¹⁴ cicutae,

Ni melius ¹⁵ dormire putem, quam scribere versus?

¹⁶ Singula de nobis anni ¹⁷ praedantur ¹⁸ euntes:

55

¹⁹ Eripuere iocos, ²⁰ Venerem, convivia, ludum;

²¹ Tendunt ²² extorquere Poëmata. ²³ Quid faciam vis?

²⁴ Denique non omnes eadem mirantur, amantque:

¹ Et tempestas, ac tumultus civilium discordiarum me Philosophiae, non armorum, studiosum inter milites atque exercitum Bruti retulit, et Tribunum fecit, qui omnibus copiis, et integris viribus Augusti nimis erat inaequalis. Metaph. à procellis, et tempestatibus marinis. ² Synecd. mem. ³ Ex quo Bruti exercitu statim ut ex militia dimissus sum, et bello valedixi. ⁴ Civitas Thessaliae à Philippo condita, ubi cum duce meo Bruto ab Augusto superatus, abiectis armis, aufugi, id est, milites Augustani victores pugnae Philippensis. Meton. subi. ⁵ Pennis meis, quibus antea sublimis ferebar, avulsis demissum, id est, me, dignitate, et opibus in bello amissis demissum. Met. è nudatis volucris ornatu plumarum, quae de plumis ubi fiunt, abire sublimes nequeunt: sic miles exarmatus, et fortunis eversus erigere se non potest. Cic. Ep. 2. ad Attic. l. 4. *Ille illi, quos ne tu quidem ignoras, qui mihi pennas inciderant, nolunt easdem renasci; sed, ut spero, iam renascuntur.* ⁶ Per proscriptionem, quod sequutus essem partes Bruti. ⁷ Et domus, et agri, id est, totius patrimonii. Synecd. periphrasis. ⁸ Impudens, et reineraria. Notum illud ex Od. 24. l. 3. *Magnum pauperies: opprobrium, iubet Quidvis, et facere, et pati.* Unde Mimographus. *Hominem experti multa*

paupertas lubet. ⁹ Ad acquirendam gratiam virorum principum, Maecenatis imprimis, ut eius praesidio opes, in bello amissas, recuperaret. ¹⁰ Ordo est: Sed ni putem melius esse dormire, quam scribere versus, quae cicutae poterunt unquam satis expurgare me habentem, quod non desit? ¹¹ Quod ad vitam tolerandam abunde mihi sufficit. ¹² Insanus merito dicar. ¹³ Ab insania liberare. ¹⁴ Helleborus, aut quaecumque validissima insaniae remedia. Synecd. spec. ¹⁵ Otium agere. ¹⁶ Iuvenilia, omnia amatoria, et iocosa, quae antea habui. Secunda est excusatio, cur non scribit. ¹⁷ Auferunt, rapiunt. Metaph. est à re militari, quam qui exercent, omnium templorum, urbium, tectorum praedones sunt: sic senectus hominem spoliatur omnibus vitae antea vitae iucunditatibus. ¹⁸ Anni abeuntes, et fugientes. Synecd. periphrasis senectutis. ¹⁹ Mihi hac grandiori aetate. ²⁰ Amatorem à Venere accensum. Meton. effig. ²¹ Contendunt, conantur. ²² Excudere mihi fingendi carminis propensionem. Metaph. est à tormentis, quorum vi confessio conscii exprimitur: ut Phil. 13. *Macedoniam fratri tuo, qui à vobis nihil degenerat, extorsimus.* ²³ Κοινωνία, et consilii communicatio est. ²⁴ Tertia excusatio, cur non scribat.

¹ Carmine tu gaudes ; hic delectatur ² iambis ;
 Ille ³ Bioneis sermonibus , et sale ⁴ nigro : 60
 Tres mihi convivae ⁵ prope dissentire videntur ,
 Poscentes ⁶ vario ⁷ multum diversa ⁸ palato.
⁹ Quid dem ? Quid non dem ? ¹⁰ Renuis tu , quod iubet alter :
 Quod petis , id sane est invisum ¹¹ acidumque ¹² duobus.
¹³ Praeter caetera , me Romae-ne Poëmata censes 65
 Scribere posse , inter tot ¹⁴ curas , totque ¹⁵ labores ?
¹⁶ Hic ¹⁷ sponsum ¹⁸ vocat , hic ¹⁹ auditum scripta , relictis
 Omnibus officiis ; ²⁰ cubat hic in colle Quirini ,
 Hic ²¹ extremo in Aventino : ²² visendus uterque.
²³ Intervalla vides humane ²⁴ commoda. ²⁵ Verum 70
²⁶ Purae sunt plateae , ²⁷ nihil ut meditantibus obstet.
²⁸ Festinat ²⁹ calidus ³⁰ mulis gerulisque ³¹ redemptor.

¹ Tu versu Heroico delectaris. Synecd. gen. ² Versibus iambicis. Synecd. mem. ³ Satyricis , et amar-
 ris versibus , quibus impius ille
 Bion Poëta usus est. ⁴ Salibus sive
 iocis mordacibus acribus , et acu-
 tis. Met. est ab hoc genere salis
 vehementioris , et vi acriori prae-
 diti ad detergendum , quam est sal
 candidus , ut notet morsus veteris
 Comoediae fuisse acriores , et acu-
 tiores. ⁵ Propemodum. ⁶ Diverso.
⁷ Valde discrepantia fercula , dum
 unus acidis , alter amaris , tertius
 salsis delectatur. ⁸ Gustu. ⁹ Apo-
 ria , et addubitatio. ¹⁰ Tu illud
 recusas , illud alter sibi apponi
 iubet. Horatius tamquam ad ipsos
 convivas loquitur. ¹¹ Et ingratum.
¹² Reliquis. ¹³ Insuper. Alia cau-
 sa , cur versus non scribat. ¹⁴ Oc-
 cupationes. ¹⁵ Negotia , et tumultus.
¹⁶ Anaphora. ¹⁷ Ad spon-
 dendum pro se. ¹⁸ Me. ¹⁹ Alter
 me , tamquam carminum censo-
 rem , vocat ad audiendum suos
 versus. ²⁰ Hic amicorum aegrotus
 decumbit in colle Quirino , à *Qui-
 rino* dicto. ²¹ In extrema parte
 montis Aventini , ab *avibus* , vel
 ab *Aventino* rege Albano dicti. ²²
 Uterque à me uno die invisendus
 est. ²³ Vides , quam incommoda
 sint haec tanta locorum longissi-

me distantium interstitia more
 omnium rerum humanarum , qua-
 rum commoditates non carent suis
 incommoditatibus. ²⁴ Ironia. ²⁵
 Sed dicet aliquis. Procatalepsis est ,
 praeoccupatio obiectionis , quam
 Florus faceret , et quam Poëta sic
 diluit , *Festinat*. ²⁶ Quod plateae
 sive viae Romae sint ab homini-
 bus caeterisque rebus minime im-
 peditae , sed patentes , ut , *puro
 concurrere campo , dimicare puro ac
 patenti campo* , Virgilius Liviusque
 dixere. Vox autem *platea* deflec-
 titur ab adiectivo Graeco *πλατὺς* ,
 cuius femininum est *πλατεῖα* ,
 ubi intelligitur *ἰδὸς* vel *πύλη* , id
 est , *via* vel *porta*. ²⁷ Ita ut nulla
 sint impedimenta in plateis , quae
 Poëtis carmina meditantibus ob-
 sint. ²⁸ Respondet superiori illi
 obiectioni , negatque ita esse. Nam
 calidus redemptor , &c. ²⁹ Avidus ,
 inque opere faciendo impiger , et
 laboriosus. *Calidos* enim vocamus
 vehementes , studio sc. eius rei ,
 quam agunt , accensos. ³⁰ Sarcina-
 riis , et baiulis vel portatoribus ,
 qui portant ad fabricam necessaria.
³¹ Qui pro certa mercede opus fa-
 ciendum conduxit. Sic Od. i. l. 3.
*frequens Comenta demittit redemp-
 tor Cum famulis operum solutis*.

¹ Torquet ² nunc lapidem, nunc ingens ³ machina ⁴ tignum:
 Tristia robustis ⁵ luctantur ⁶ funera ⁷ plaustis:
⁸ Hac ⁹ rabiosa fugit canis: hac ¹⁰ lutulenta ¹¹ ruit sus. 75
¹² I nunc, et versus tecum ¹³ meditare ¹⁴ canoros.
 Scriptorum ¹⁵ chorus omnis amat ¹⁶ nemus, et fugit ¹⁷ urbes
 Rite ¹⁸ cliens Bacchi, ¹⁹ somno gaudentis, et umbra.
 Tu me inter ²⁰ strepitus nocturnos atque diurnos
²¹ Vis canere, et ²² contracta ²³ sequi vestigia vatum? 80
²⁴ Ingenium, sibi quod vacuas desumpsit Athenas,
 Et studiis annos ²⁵ septem dedit, ²⁶ insenuitque
 Libris et curis, ²⁷ statua taciturnius ²⁸ exit
 Plerumque, ²⁹ et risu populum quatit: ³⁰ hic ego rerum
³¹ Fluctibus in mediis, et tempestatibus ³² Urbis, 85
³³ Verba lyrae motura sonum connectere digner?

1 Torquendo attollit in plateis.
 2 Anaphora. 3 Qua saxa, et ligna ad murorum structuram in sublimem attolluntur. Haec vox deflectitur à Graeco *μυχανή*, id est, artificium, et adminiculum inventum ad quidvis efficiendum. 4 Trabem. 5 Contendunt, dum unus alteri cedere non potest; quando hac funus procedit, illac plaustra trahuntur. 6 Homines, qui funus deducunt, et exsequias mortui cohonestant. Meton. subi. 7 Cum plaustis, quae saxa, et alia, ad aedificia necessaria, portant, id est, cum aurigis viam intercludentibus. Meton. subi. 8 Parte. Anaphora. 9 Irritata. 10 Caenosa. 11 Decurrit. 12 Ironia est: sentis enim non hac esse eundem versus meditantem. 13 In plateis inter eundem. 14 Concinnos. 15 Multitudo Poëtarum, vel omnes poëtae, et scriptores. Sumptum est à ducen-
 tibus choreas. 16 Solitudinem, secessum. Ovid. *Carmina secessum scribentis, et otia quaerunt.* 17 Al. urbem, id est, Romam, non Gabios, aut Ulubros, aut vacuum Tibur, et imbellis Tarentum. 18 Quicumque Poëta vel scriptor sectator Bacchi est, i. Bacchum patronum habet, in cuius tutela om-

nes Poëtae sunt constituti. Synecd. gen. 19 Qui delectatur somno, et quiete. 20 Tumultus, quibus tota urbs plena est. 21 Vis versus scribere? 22 Angusta, quae difficile est persequi. Al. *contracta*, id est: trita, et divulgata. Al. *cantata*, id est, ab aliis prius dicta. 23 Proxime ad alios vates accedere, et illos contingere. 24 Ille Poëta, qui ad se excolendum sive studiis suis elegit Athenas urbem minus populosam, et quietissimam. Meton. adi. pro subi. Argumentum à Maiori. In summo otio, et quiete, qui iam multos annos Athenis versantur, si hoc non praestiterint, egone id Romae possim in summo strepitu? 25 Et diu studuit. Synecd. fin. pro infin. 26 Et ex librorum lectione, et curis senium contraxit. 27 In nimis sc. cogitationibus defixus, dum versus meditatur. 28 Domo sua. 29 Et, dum nimium salutat, omnibus risum excitat maximum. 30 Romae. 31 In summis occupationibus, et tantis Urbis tumultibus. Metaph. à mari. 32 Romae. Synecd. gen. 33 Egone dignum esse putem connectere verba motura sonum lyrae, id est, carmina Lyrica sive ad Lyram decantanda componere? Synecd. mem.

¹ Frater erat Romae consulti Rhetor, ² ut alter
 Alterius ³ sermone meros audiret ⁴ honores:
⁵ Gracchus ut hic illi foret, huic ut ⁵ Mucius ille.
⁶ Qui minus ⁷ argutos vexat ⁸ furor iste Poëtas? 90
⁹ Carmina compono: ¹⁰ hic Elegos, mirabile visu,
¹¹ Caelatumque novem Musis ¹² opus. ¹³ Aspice primum,
¹⁴ Quanto cum fastu, ¹⁵ quanto molimine ¹⁶ circum
 Spectemus ¹⁷ vacuum Romanis vatibus ¹⁸ aedem.
 Mox etiam (¹⁹ si forte vacas) ²⁰ sequere; et ²¹ procul audi, 95
 Quid ²² ferat, et ²³ quare sibi nectat uterque coronam.
²⁴ Caedimur, et totidem plagis consumimus ²⁵ hostem,

¹ Romae erat Orator quidam, frater cuiusdam Iurisconsulti. ² Qui duo fratres adeo honorifice de se invicem sentiebant, ut, &c. In alter alterius est Polyptoton. ³ Ex sermone. ⁴ Meras laudes. ⁵ Ita ut hic Rhetor illi fratri Iurisconsulto tantus Orator diceretur, quantum fuit Tiberius Gracchus, Corneliae filius: contra ut ille Iurisconsultus huic Rhetori fratri suo optimus Iurisconsultus, qualis fuit Q. Mucius Scaevola, appellaretur. Gracchus ergo et Mucius dicuntur per Synecd. spe. pro eloquentissimo quoque Oratore, et Iurisconsulto peritissimo. ⁶ Quomodo minus, quam illos fratres, Oratorem, et Iurisconsultum. ⁷ Nos loquaces Poëtas. ⁸ Laudandi nos invicem, id est, insana ambitio. Synecd. gen. ⁹ Ego Horatius egregios Lyricos versus vel Odas meae existimatione compono. Synecd. gen. ¹⁰ Alter. ¹¹ Et artificiosissimum, quasi à novem Musis elaboratum. Metaph. à sculptoribus. ¹² Poëma. ¹³ Primum enim vide. ¹⁴ Quam superbe. Anaphora. ¹⁵ Quanto apparatu, quam operose. ¹⁶ Circumspectemus aedem. Tmesis. Cruquius coniicit legendum esse disiuncte, et ἀσύνδετον sic explendum: spectemus circum, id est, theatrum, et vacuum Romanis vatibus aedem: dispiciat lector. ¹⁷ Censentes illam vacuum Poëtis futuram, nisi nostra in

illam carmina deferamus. Al. sic: quae solos recipit poëtas Romanos. ¹⁸ Templum Apollinis, cui Bibliotheca fuit adiuncta, ab Augusto exstructa. Synecd. gen. et Meton. subi. ¹⁹ Si forte tibi otium est, si nihil habes, quod agas. Cic. scribes aliquid, si vacabis. ²⁰ Nos Romanos Poëtas. ²¹ E loco longinquo, quasi ex insidiis nos consecretans, ut aliquid te agere cogitemus, explora. ²² Novi proferat. ²³ Quare uterque nostrum, et ego qui carmen, et alter qui Elegos composuit, dignos nos iudicemus corona laurea sive Poëtica. i. laude. ²⁴ Ordo est. Nos tamquam Samnites caedimur lento duello ad prima lumina, et consumimus hostem totidem plagis. Caedimur. i. pulsamur, corrigimur alter ab altero, audiendo alterius poemate. Al. est è continuatis Met. ab ignavis gladiatoribus, qui, ut se mutuis ictibus petere videntur, cum tamen nihil faciant minus: sic gloriosi Poëtae ludicris reprehensionibus sese alii alios simulate lacesunt, mutuisque assentationibus admirantur, et titulis ornant. ²⁵ Adversarium nostrum cum quo pugnamus, i. aliorum poematum recitatione obtundimur, et nostris vicissim poematibus recitandis aliorum aures obtundimus: deinde ego ab alio laudor, et viscissim alium laudo. Nos vulg. Estocada por Cornada.

¹ Len-

- ¹ Lento ² Samnites ³ ad lumina prima duello.
⁴ Discedo Alcaeus ⁵ puncto illius : ⁶ ille meo quis ?
 Quis , ⁷ nisi Callimachus ? si ⁸ plus apposcere visus, 100
⁹ Fit Minermus , et ¹⁰ optivo cognomine crescit.
¹¹ Multa fero , ut ¹² placem genus ¹³ irritabile ¹⁴ vatum,
 Cum ¹⁵ scribo , et supplex populi ¹⁶ suffragia ¹⁷ capto.
¹⁸ Idem , finitis studiis , et mente recepta,
 Obturem patulas impune legentibus aures, 105
¹⁹ Ridentur , mala qui componunt carmina : verum
 Gaudent ²⁰ scribentes , ²¹ et se venerantur , et ²² ultro,
 Si taceas , laudant , quidquid scripsere , ²³ beati.
²⁴ At qui ²⁵ legitimum cupiet fecisse poema,

1 Prolixo praelio. 2 Tamquam Samnites gladiatores, qui adversus Romanos pugnaverunt usque ad nocturnas lucernas, i. vesperam. Poëtas mutuam in laudando tradentes operam gladiatorum generi, quos *Samnites* vocabant, aptissime comparat: de quibus Liv. l. 9. dicti autem à splendidissima Samnitium, cum quibus tot olim bella gessere Romani, armatura. Ex hac gente exstiterunt lentī, et ignobiles gladiatores, qui certamen gladiatorium in noctem producebant integri, et intacti vulneribus: de quibus Cic. 2. Tusc. et l. 2. de Or. Sunt qui dicunt Romanos in privatis conviviiis gladiatorum caedere, ac sanguine delectatos. 3 Ab ortu Solis usque ad vesperam, cum iam fervent convivia, ut Sat. 7. l. 2. *tusserit ad se Maecenas serum sub lumina prima venire Convivam.* 4 Ergo (inquit Horatius) discedo domum par Alcaeo, quia Lyricus sum. 5 Alterius suffragio, et iudicio, quod fiebat de ingenio scriptoris, vel conditione petitoris. Meton. adi. Erat enim priscis hominibus in more positum Romae, ut suffragia populi, et favor punctis norarentur, non autem scriberentur: de quo sic dicit in Art. *Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci*, id est, tulit suffragia populi, et iudicium. Itaque Horatius dicit se iudicio Poëtae Elegiaci declaratum fuisse praestantis-

simum Lyricum, et Elegiacum illum suo suffragio peritissimum Elegiae scribendae iudicatum. Ita Synecdochicōs interpretor singulares hos tres Poëtas, Alcaeum, Callimachum, Minermum. 6 Ille vero alter, quisnam esse videtur vicissim meo iudicio? 7 Voco illum Callimachum, qui princeps Elegiae habitus fuit. 8 Laudis, vel nobilior nomen. 9 Appellatur à me Minermus. 10 Titulo, quemcumque ille à me exoptarit, clarior, et nobilior per me evadit. 11 Nultum molestiarum perfero. 12 Mitigem, id est, ne illos irriterem aut offendam. 13 Quod facile ad iram impellitur. 14 Romanorum. 15 Versus Epistrophe. 16 Populi Romani benevolentiam ac laudes. 17 Aucupor, venor. Metaph. à venatoribus, et aucupibus. 18. Ego idem Horatius, Ubi finem feci scribendi versus, et furore Poëtico abiecto ad me redii, obstruere ausim, et possim sine ullo vindictae aut poenae metu aures meas patulas aliis vatibus, sua carmina mihi recitantibus. 19 Ab aliis. 20 Poëtae, qui talia mala carmina scribunt, laetantur, tamquam egregia scripserint. 21 Se ipsos admirantur tamquam divinos Poëtas. 22 Non exspectantes donec ab aliis laudentur. 23 Sua opinione felices, sibi placentes. 24 At vero bonus Poëta, qui, &c. 25 Secundum leges exactissimorum Poëtarum.

¹ Cum tabulis ² animum ³ censoris sumet honesti: 110
⁴ Audebit, quaecumque parum ⁵ splendoris habebunt,
⁶ Et sine pondere erunt, et honore indigna ferentur,
 Verba ⁷ movere loco, quamvis ⁸ invita recedant,
⁹ Et versentur adhuc intra ¹⁰ penetralia ¹¹ Vestae.
¹² Obscurata diu populo bonus ¹³ eruet, atque 115
 Proferet in lucem ¹⁴ speciosa vocabula rerum;
¹⁵ Quae priscis memorata ¹⁶ Catonibus atque Cethegis,
¹⁷ Nunc situs informis premit, et ¹⁸ deserta vetustas.
¹⁹ Adsciscet nova, quae genitor produxerit usus;
²⁰ Vehemens, et liquidus, puroque simillimus anni, 120
 Fundet ²¹ opes, Latiumque ²² beabit divite lingua:
²³ Luxuriantia compescet; ²⁴ nimis aspera sano

1 In quibus composita carmina describet, in manum sumptis. 2 Affectum indnet. Meton. subi. 3 Aequissimi iudicis, et emendatoris, id est, ipse sua scripta, non secus ac si alterius essent, examinet, Synecd. spe. 4 Non dubitavit. 5 Nitore, elegantiae, et venustatis. Metaph. à Sole, quem admodum saepe dicitur *lumen orationis*, pro eius elegantia, et ornatu. 6 Et humilia, et levia erunt. 7 Delere, mutare, et è carmine suo eximere. 8 Quamvis Poëta, qui talia verba usurpavit, et collocavit, gravare velit illa, è loco movere, et alia meliora substituere. Metaph. est ab animatis ad inanimatum. 9 Quamvis adhuc in domo prope focum penitus abdita sint, id est, nondum in locum prolata fuerint. 10 Metaph. à sanctitate adyti Vestalis ad indicandos capitis humani recessus, et facultates animi illic inclusas, in quibus *λόγος*, et res reconditae latent, quae cum tempora, et locus postulant, inde depromuntur, et in usum transferuntur. 11 In Vestae templo servatus fuit ignis aeternus Romae. *Vesta* hic ponitur pro Lare. 12 Verba obsoleta, et inusitata. 13 Talis Poëta tam-

quam homo benignus populo Romano è tenebris, et situ extrahet. Metaph. est à corporibus, quae è terra effodi, et extrahi possunt, ut aurum obrutum terra, sylvas, herbas, quercus eruere, ad ea, quae tantum animo intelliguntur. 14 Egregia, et significantissima. 15 Quae speciosa vocabula nunc situs informis premit. 16 In quotidiano sermone usitata fuerunt. Ex his singularibus intelligendi sunt per Synecd. homines vetustissimi quique, quorum tempore speciosa rerum vocabula erant in usu, quae nunc neglecta iacent. 17 Nunc turpe senium in tenebris quasi detinet. 18 Obsoleta 19 Finget, et in communem loquendi usum assumet nova verba, quae usus loquendi (qui quasi vocabulorum parens est) genuerit. 20 Potens ad verborum inventionem Anapoestus pro Spondeo. 21 Novorum vocabulorum copiam in usum Latini sermonis profundet, qui legitimum cupiet fecisse poemata. 22 Et Italiam lingua latina copiosa augebit. 23 Quae redundant ac superflua sunt, illa reprimet, et amputabit. Metaph. est à vitio frugum, quod est seminis abundantia, quae ipsas segetes suffocat. 24 Quae nimis inculta sunt.

¹ Dilecti tibi ² Virgilius, Variusque Poëtae:
 Nec magis expressi vultus ³ per ahenea signa,
 Quam per ⁴ vatis opus mores, animique virorum
 Clarorum apparent: nec ⁵ sermones ego malletm 250
⁶ Repentes per humum, quam res componere ⁷ gestas,
⁸ Terrarumque situs, et ⁹ flumina dicere, et arces
¹⁰ Montibus impositas, et ¹¹ barbara regna, ¹² tuisque
 Auspiciis totum ¹³ confecta duella per orbem,
¹⁴ Claustraque custodem pacis ¹⁵ cohibentia ¹⁶ Ianum, 255
 Et formidatam ¹⁷ Parthis, te ¹⁸ Principe, ¹⁹ Romam; (vum
²⁰ Si, quantum cuperem, possem quoque: sed neque ²¹ par-
²² Carmen maiestas ²³ recipit tua, nec meus audet
²⁴ Rem tentare pudor, cum vires ferre ²⁵ recusent.
²⁶ Sedulitas autem, stulte quem diligit, ²⁷ urget; 260
²⁸ Praecipue cum se ²⁹ numeris commendat, et ³⁰ arte.
 Discit enim citius, meminitque libentius illud,
 Quod quis deridet, quam quod probat et ³¹ veneratur.

1 Qui ob ingenii praestantiam abs te dilecti sunt, tibi cari. Sic Virg. Ecl. 2. *Despectus tibi sum*, id est, à te. 2 Praestantissimi Poëtae. 3 Per aereas statuas. 4 Carmen. 5 Satyras aut epistolas conscribere. 6 Solutae orationi similes, humili stylo, et materia. Metaph. à serpentibus. 7 Tua virtute res gestas egregio carmine describere. 8 In quibus tu militasti, quas subegisti. 9 In quibus tu navibus pugnasti. 10 In montibus exstructas, et tamen à te victas atque captas. 11 Quae tu Romanorum armis subegisti. 12 Tuo ductu. 13 Bella finita, et absoluta. Sic Cic. Ep. 19. l. 10. *si hoc est expectandum dum totum bellum conficiam*. Quid autem intersit inter aliquid confectum esse, et effectum esse, lege Gel. l. 3. c. 16. 14 Et templum Iani clausum, quod tu, bellis iam in toto mundo compositis, id est, pacis tempore, demum clausisti. Sic Od. 15. l. 1. *et vacuum duellis Fanum Quirini clausit*. 15 Quae continent. 16 Meton. adi. simulacri pro Iani templo. 17 Nam Parthi signa, Crasso adempta,

ad Caesarem Augustum ultro remiserunt. 18 Imperatore. 19 Romanos à Parthis formidatos. Meton. subi. 20 Si voluntati par esset ingenium. 21 Humile. 22 Quod à me proficiscitur. 23 Capit, *δέχεται*. Translatio à vasis. 24 Rem aliquam aggredi, experiri. 25 Non possint. Sic de Art. *quid ferre recusent, Quid valeant humeri*. 26 Sedulitas urget eum, quem stulte diligit, id est, qui stulta sedulitate, amore inepto, et studio intempestivo officium suum alicui obrudit, molestus ei, et ingratus est. Al. sic: *Sedulitas stultis obsequiis eum gravat, quem diligit*, id est, multis contingit, ut, dum seduli videri, sive sedulitatis suae testimonium dare volunt, ea officia praestent, quibus stulte gravent quos diligunt. 27 Molestia afficit, gravat. Metaph. à sarcinis, et oneribus, quibus gravantur baiuli, et ipsorum dorsum premitur. 28 Praecipue cum Poëta carmen scribit. 29 Poëticis, id est, versibus metricis ex arte conditis sive artificiosis, laudabilis est. Synecd. gen. 30 Poëtica. 31. Laudandum existimat.

Cuilibet : ¹ argilla quidvis imitaberis uda:
 Quin etiam ² canet ³ indoctum , sed dulce ⁴ bibenti.
⁵ Multa fidem promissa ⁶ levant , ubi ⁷ plenius aequo 10
⁸ Laudat venales , ⁹ qui vult extrudere , merces.
¹⁰ Res urget me nulla : ¹¹ meo sum pauper in ¹² aere.
 Nemo hoc ¹³ mangonum faceret tibi : ¹⁴ non temere à me
 Quivis ferret idem : semel hic ¹⁵ cessavit : et (ut fit)
¹⁶ In scalis latuit metuens pendentis habenae. 15
¹⁷ Des nummos , ¹⁸ excepta nihil te si fuga laedat.
¹⁹ Ille ferat pretium ²⁰ poenae securus , opinor.
²¹ Prudens emisti vitiosum : dicta tibi est ²² lex.

1 In molli ingenio huius pueri quidvis exprimes , eumque talem reddes , qualem voles , sicut ex argilla uda quidvis formari potest. Sumptum à figulis , qui ex argilla uda quidvis effingunt ad significandum pueri venalis ingenium molle , tenerum , flexibile , ut , quocumque ducas , facile sequatur. 2 Puer hic servus. 3 Quiddam indoctum , sine artificio , quale rustici canere solent , *vel* , indocte , ἀπαιδύτως , ut sit Antimeria. 4 Sed illud tamen convivanti tibi voluptati erit. 5 Procatalepsis est ad minuendam emptori opinionem de venditore , nimis mercem aestimante , et id sua sponte , nullaque vi adhibita faciente. 6 Amplae mercatoris pollicitationes de mercium suarum excellentia fidem venditori derogant ac minuunt , eumque mendacii suspectum reddunt. Nam *proba merx facile emptorem reperit , tametsi in abstruso sita est*. Plaut. 7 Plus iusto. 8 Venditor. 9 Qui vult quam primum merces vendere , et in alios à se transferre. Nos vulg. *Cada Buhonero alaba sus agujas*. 10 Nulla necessitas me ad hunc servum tibi vendendum urget. 11 Nulli quidquam debeo. 12 Meton. mat. pro nummis inde excusis , et factis. 13 Nemo ex iis , qui servos vendunt , adeo vili pretio talem servum tibi venderet , ut ego. *Mangones* sunt proprie , qui homines vendunt , ab *agendo manu* nominati : sed alii deflectunt ,

παρὰ τὸ μάγγανον , id est , pharmacum , praestigiae , et fallaciae. 14 Nec quisquam aliorum hominum facile à me idem obtineret , illo , quo tu illum à me reportabis , pretio. 15 Hic servus semel ad heri sui mandata exsequenda tardior fuit. 16 Hic servus delituit , metuens flagellum dependens in gradibus , quo nequam servi flagellari solent , id est , metuens verberari , loris vincendus , quae pendebant in scalis. Ad terrorem enim in aedibus scuticae , quas *habenae* quoque appellabant , in gradibus pendebant : *habena* autem impuberum fere poena erat. 17 Tu vero , Iuli Flore , nummos mihi des , et fervi pretium octo nummorum millium mihi solvas , et hunc servum tibi emas. 18 Si modo eius fuga , quam ego excepi , et tibi revelavi , te non offendar. 19 Mango ille pretium octo millium nummorum pro servo à te auferre , et accipere potest. Deponitur persona , et Horatius loquitur. 20 Non metuens , ne poena sibi emptori sit praestanda per legem redhibitoriam. Sic Virg. 1. Aen. *securus amorum Germanae*. 21 Quia tu de vitio pueri sciens , ô Flore , nihilominus servum emisti , quem fugisse tibi dixi. Verba sunt Horatii ad emptorem , per quem Iulium Florum significat : se autem cum servo vitioso , ea lege vendito , comparat. 22 Pactum sive conditio venditionis tibi exposita est , ne illius vitio , fuga sc. et ignavia offendaris.

¹ Insequeris tamen hunc , et lite moraris iniqua.

Dixi me ² pigrum ³ proficiscenti tibi , ⁴ dixi

20

Talibus officiis prope ⁵ mancum ; ne mea ⁶ saevus

Iurgares ad te quod epistola nulla ⁷ veniret.

Quid ⁸ tum profeci , ⁹ mecum facientia iura

Si tamen ¹⁰ attentas ? quereris ¹¹ super hoc etiam , quod

Expectata ¹² tibi non mittam carmina ¹³ mendax.

25

X ¹⁴ Luculli miles collecta ¹⁵ viatica multis

Aerumnis , ¹⁶ lassus dum noctu ¹⁷ stertit , ¹⁸ ad assem

Perdiderat : ¹⁹ post hoc vehemens ²⁰ lupus , et ²¹ sibi et ²² hosti

Iratus pariter , ²³ ieiunis dentibus acer ,

²⁴ Praesidium regale ²⁵ loco deiecit (ut aiunt)

30

Summe munito , et multarum divite rerum.

1 Tamen hunc venditorem mangonem , id est , me , iudicio persequeris , et cum venditore inique litigas. **2** Esse in scribendo cessatorem. Nunc totum illum superiorem sermonem ad se , et ad Florum accommodat. **3** In militiam una cum Claudio. **4** Anaphora. **5** Me ad talia scribendi officia esse ineptum. Sumptum est ab iis , qui manibus sunt mutilati , et privati , ac proinde inepti ad res contrectandas , ut imbeciles ingenii Horatiani vires indicentur. **6** Iratus me obiurgares. **7** A me , id est , mitteretur vel perferretur ad te , id est , quod nihil tibi rescriberem. Metaph. ab animatis ad inanimata , quibus datur motus , et sensus. **8** Cum vitia mea , id est , segnitiam , et imbecillitatem meam tibi praedicerem. **9** In hac causa (ex eo quod mea vitia tibi fassus sum) pro me facientia , id est , me adiuvantia. Sic Ep. superiori dixit : *Et sapit , et mecum facit , et Iove indicat aequo*. Est autem *facere cum aliquo* , ei favere , et a partibus illius stare. Cic. *cum Caesare facit Lentulus Consul*. **10** Oppugnas , et labefactare conaris. **11** De hoc. Sic Virg. *1. Aen. Multa super Priamo rogant*. **12** A te diu desiderata. **13** Tamquam negligens promissa. **14** Qui bellum gessit cum Mithridate , rege Ponti. Nunc se cum quo-

dam Luculli milite comparat , significans se paupertate coactum versus olim facere coepisse : nunc autem mediocres facultates consequutum , videri sibi satius esse dormire , quam versus scribere. **15** Omnes opes longo tempore militari labore partas. *Ulatium* dicitur , quidquid ad iter , seu viam faciendam necessarium est , et *viae auxilium* , ut loquitur Virg. sive cibus sit , sive pecunia ad victum expendenda. Translatum est hoc a viatoribus , ad subsidium vitae indicandum. **16** Laboribus militibus defatigatus. **17** Altum dormit. **18** Usque ad assem , ita ut vix ei as unus restiterit. **19** Omnium opum suarum damnum. **20** Egestate acer inimicus factus. Alleg. est e continuatis Metaph. a bellua acri , et rapaci , ut significet illum militem inopia factum esse acerrimum in hostem. **21** Dum vitam suam contemnit. **22** Hosti suo Mithridatico. **23** Et famelicis dentibus violentus factus. **24** Mithridatis , regis Ponti , milites aliquot praesidiarios sive in praesidio collocatos , et custodes. Meton. subi. **25** Ex vel de arce vel castello valde munito , id est , fossis maxime septo , moenibus clauso , custodiis ac vigiliis defenso , et opulento (ut de illo perhibetur) deturbavit , depulit. Synec. gen.

¹ Cla-

¹ Clarus ob id factum, ² donis ornatur honestis,
 Accipit et bis dena ³ super sestertia nummum.
 Forte ⁴ sub hoc tempus ⁵ castellum evertere ⁶ Praetor]
 Nescio quod cupiens, ⁷ hortari coepit ⁸ eundem 35
⁹ Verbis, quae timido quoque possent addere ¹⁰ mentem:
¹¹ I bone, quo virtus tua te vocat: I pede ¹² fausto,
 Grandia ¹³ laturus ¹⁴ meritorum praemia: quid stas?
 Post haec ille ¹⁵ catus, quamtumvis ¹⁶ rusticus, ¹⁷ Ibit,
 Ibit eo, quo vis, qui ¹⁸ zonam perdidit, inquit. 40
 Romae ¹⁹ nutriri mihi contigit, atque ²⁰ doceri,
 Iratus Graiis ²¹ quantum nocuisset Achilles.
 Adiecere bonae ²² paulo plus artis ²³ Athenae:
 Scilicet ut possem curvo dignoscere ²⁴ rectum,
 Atque inter ²⁵ sylvas Academi quaerere verum. 45
 Dura sed amovere ²⁶ loco me tempora grato,

¹ Miles hic in toto Luculli exercitu ob id facinus egregium, expugnationem sc. arcis nobilitatus. Metaph. à lumine Solis. ² Amplissimis, et honorificis muneribus militaribus (ut coronis, torquibus phaleris, quorum nomine pecunia non continetur) à Lucullo exornatur. ³ Et insuper, id est, praeter illa dono honorifica accipit viginti millia sestertium nummum, id est, quingentos coronatos. ⁴ Paulo post hoc tempus, quo hoc accidit. ⁵ Mithridatis hostis. ⁶ Imperator Lucullus. Praetores initio consules erant, et bella administrabant, ius dicebant. ⁷ Accessus est ad Propoetiam Praetoris, et militis, de arce oppugnanda inter se colloquentium. ⁸ Luculli militem. ⁹ Sequentibus. ¹⁰ Animos, sive animi confidentiam ad magnum facinus aggrediendum accendere possent. ¹¹ Fortis ac strenue miles, ito eo, quo tua te fortitudo invitat, id est, invade arcem. Anaphora. Verba sunt imperatoris militem hortantis. ¹² Ito bono, ac felici auspicio, et primus mecum in hostes irruere. ¹³ Relaturus, accepturus. ¹⁴ Tuorum. ¹⁵ Prudens miles, qui ante vitae suae periculo satis iam dives erat factus, vitae

suae non amplius prodigus. ¹⁶ Conditione rusticus. Metaph. est similis Sat. 2. l. 2. notata sub initium. ¹⁷ Ille miles suum caput periculo obiciet, ibit eo, quo tu vis, Imperator. Epiceuxis. ¹⁸ Qui omnem pecuniam, et viaticum, quod in zona milites portare solebant, perdidit, et ad paupertatem redactus est. Meton. subi. Zona dicta est à *ζώνη*, id est, cingo. ¹⁹ Educari. ²⁰ A praeceptore institui, et doceri Homeri Iliada, in qua initio exponitur quantum Achilles iratus Agamemnoni ob ereptam sibi Briseida, et contra Traianos pugnare nolens, reliquis Graecis sua absentia nocuisset. ²¹ Synecdochica periphrasis Iliadis Homeri. ²² Paulo maiores progressus mihi in litteris addiderunt. ²³ Ubi Philosophiae operam dedi. ²⁴ Bonum à malo, id est, virtutem à vitio distinguere. ²⁵ Et in porticu, ab Academo Atheniensi exstructo, quae postea Academia appellata est, id est, inter obscuros Philosophos Academicos. Periphrasis ergo Synecd. est Academiae. ²⁶ Sed ex hoc eodem gymnasio, vel Athenis, turbulenta tempora civium bellorum inter Brutum, et Octavium me exturbarunt. Synec. gen.

Civilisque rudem belli tulit¹ aestus in arma,
Caesaris Augusti non responsura² lacertis.

- ³ Unde simul primum me dimisere⁴ Philippi,
⁵ Decisis humilem pennis, ⁶ inopenique paterni 50
⁷ Et Laris, et fundi; paupertas impulit⁸ audax,
⁹ Ut versus facerem. ¹⁰ Sed, ¹¹ quod non desit, habentem,
¹² Quae poterant unquam satis ¹³ expurgare ¹⁴ cicutae,
Ni melius ¹⁵ dormire putem, quam scribere versus?
¹⁶ Singula de nobis anni ¹⁷ praedantur ¹⁸ euntes: 55
¹⁹ Eripuere iocos, ²⁰ Venerem, convivia, ludum;
²¹ Tendunt ²² extorquere Poëmata. ²³ Quid faciam vis?
²⁴ Denique non omnes eadem mirantur, amantque:

1 Et tempestas, ac tumultus civilium discordiarum me Philosophiae, non armorum, studiosum inter milites atque exercitum Bruti retulit, et Tribunum fecit, qui omnibus copiis, et integris viribus Augusti nimis erat inaequalis. Metaph. à procellis, et tempestatibus marinis. 2 Synecd. mem. 3 Ex quo Bruti exercitu statim ut ex militia dimissus sum, et bello valedixi. 4 Civitas Thessaliae à Philippo condita, ubi cum duce meo Bruto ab Augusto superatus, abiectis armis, aufugi, id est, milites Augustani victores pugnae Philippen-sis. Meton. subi. 5 Pennis meis, quibus antea sublimis ferebar, avulsis demissum, id est, me, dignitate, et opibus in bello amissis demissum. Met. è nudatis volucribus ornatu plumarum, quae deplumes ubi fiunt, abire sublimes nequeunt: sic miles exarmatus, et fortunis eversus erigere se non potest. Cic. Ep. 2. ad Attic. l. 4. *Idem illi, quos ne tu quidem ignoras, qui mihi pennas inciderant, nolunt easdem renasci: sed, ut spero, iam renascuntur.* 6 Per proscriptionem, quod sequutus essem partes Bruti. 7 Et domus, et agri, id est, totius patrimonii. Synecd. periphrasis. 8 Impudens, et reineraria. Notum illud ex Od. 24. l. 3. *Magnum pauperies: opprobrium, iubet Quidvis, et facere, et pati.* Unde Mimographus. *Hominem experti multa*

paupertas lubet. 9 Ad acquirendam gratiam virorum principum, Maecenatis imprimis, ut eius praesidio opes, in bello amissas, recuperaret. 10 Ordo est: Sed ni putem melius esse dormire, quam scribere versus, quae cicutae poterunt unquam satis expurgare me habentem, quod non desit? 11 Quod ad vitam tolerandam abunde mihi sufficit. 12 Insanus merito dicar. 13 Ab insania liberare. 14 Helleborus, aut quaecumque validissima insaniae remedia. Synecd. spec. 15 Otium agere. 16 Iuvenilia, omnia amatoria, et iocosa, quae antea habui. Secunda est excusatio, cur non scribit. 17 Auferunt, rapiunt. Metaph. est à re militari, quam qui exercent, omnium templorum, urbium, tectorum praedones sunt: sic senectus hominem spoliatur omnibus vitae anteaetae incunditatibus. 18 Anni abeuntes, et fugientes. Synecd. periphrasis senectutis. 19 Mihi hac grandiori aetate. 20 Amatorem à Venere accensum. Meton. effig. 21 Contendunt, conantur. 22 Excudere mihi fingendi carminis propensionem. Metaph. est à tormentis, quorum vi confessio conscii exprimitur: ut Phil. 13. *Macedoniam fratri tuo, qui à vobis nihil degenerat, extorsimus.* 23 *Κοινωνία*, et consilii communicatio est. 24 Tertia excusatio, cur non scribat.

¹ Carmine tu gaudes ; hic delectatur ² iambis ;
 Ille ³ Bioneis sermonibus , et sale ⁴ nigro : 60
 Tres mihi convivae ⁵ prope dissentire videntur ,
 Poscentes ⁶ vario ⁷ multum diversa ⁸ palato.
⁹ Quid dem ? Quid non dem ? ¹⁰ Renuis tu , quod iubet alter :
 Quod petis , id sane est invisum ¹¹ acidumque ¹² duobus.
¹³ Praeter caetera , me Romae-ne Poëmata censes 65
 Scribere posse , inter tot ¹⁴ curas , totque ¹⁵ labores ?
¹⁶ Hic ¹⁷ sponsum ¹⁸ vocat , hic ¹⁹ auditum scripta , relictis
 Omnibus officiis ; ²⁰ cubat hic in colle Quirini ,
 Hic ²¹ extremo in Aventino : ²² visendus uterque.
²³ Intervalla vides humane ²⁴ commoda. ²⁵ Verum 70
²⁶ Purae sunt plateae , ²⁷ nihil ut meditantibus obstet.
²⁸ Festinat ²⁹ calidus ³⁰ mulis gerulisque ³¹ redemptor.

¹ Tu versu Heroico delectaris. Synecd. gen. ² Versibus iambicis. Synecd. mem. ³ Satyricis , et amar-
 ris versibus , quibus impius ille
 Bion Poëta usus est. ⁴ Salibus sive
 iocis mordacibus acribus , et acu-
 tis. Met. est ab hoc genere salis
 vehementioris , et vi acriori prae-
 diti ad detergendum , quam est sal
 candidus , ut notet morsus veteris
 Comoediae fuisse acriores , et acu-
 tiores. ⁵ Propemodum. ⁶ Diverso.
⁷ Valde discrepantia fercula , dum
 unus acidis , alter amaris , tertius
 salsis delectatur. ⁸ Gustu. ⁹ Apo-
 ria , et addubitatio. ¹⁰ Tu illud
 recusas , illud alter sibi apponi
 iubet. Horatius tamquam ad ipsos
 convivas loquitur. ¹¹ Et ingratum.
¹² Reliquis. ¹³ Insuper. Alia cau-
 sa , cur versus non scribat. ¹⁴ Oc-
 cupationes. ¹⁵ Negotia , et tumultus.
¹⁶ Anaphora. ¹⁷ Ad spon-
 dendum pro se. ¹⁸ Me. ¹⁹ Alter
 me , tamquam carminum censo-
 rem , vocat ad audiendum suos
 versus. ²⁰ Hic amicorum aegrotus
 decumbit in colle Quirino , à *Qui-*
rino dicto. ²¹ In extrema parte
 montis Aventini , ab *avibus* , vel
 ab *Aventino* rege Albano dicti. ²²
 Uterque à me uno die invisendus
 est. ²³ Vides , quam incommoda
 sint haec tanta locorum longissi-

me distantium interstitia more
 omnium rerum humanarum , qua-
 rum commoditates non carent suis
 incommoditatibus. ²⁴ Ironia. ²⁵
 Sed dicet aliquis. Procatalepsis est ,
 praeoccupatio obiectionis , quam
 Florus faceret , et quam Poëta sic
 diluit , *Festinat*. ²⁶ Quod plateae
 sive viae Romae sint ab homini-
 bus caeterisque rebus minime im-
 peditae , sed patentes , ut , *puro*
concurrere campo , *dimicare puro ac*
patenti campo , Virgilius Liviusque
 dixere. Vox autem *platea* deflec-
 titur ab adiectivo Graeco *πλατὺς* ,
 cuius femininum est *πλατῆα* ,
 ubi intelligitur *ἰδὸς* vel *πύλη* , id
 est , *via* vel *porta*. ²⁷ Ita ut nulla
 sint impedimenta in plateis , quae
 Poëtis carmina meditantibus ob-
 sint. ²⁸ Respondet superiori illi
 obiectioni , negatque ita esse. Nam
 calidus redemptor , &c. ²⁹ Avidus ,
 inque opere faciendo impiger , et
 laboriosus. *Calidos* enim vocamus
 vehementes , studio sc. eius rei ,
 quam agunt , accensos. ³⁰ Sarcina-
 riis , et baiulis vel portatoribus ,
 qui portant ad fabricam necessaria.
³¹ Qui pro certa mercede opus fa-
 ciendum conduxit. Sic Od. i. l. 3.
frequens Comenta demittit redemp-
tor Cum famulis operum solutis.

1 Torquet 2 nunc lapidem, nunc ingens 3 machina 4 tignum:
 Tristia robustis 5 luctantur 6 funera 7 plaustis:
 8 Hac 9 rabiosa fugit canis: hac 10 lutulenta 11 ruit sus. 75
 12 I nunc, et versus tecum 13 meditare 14 canoros.
 Scriptorum 15 chorus omnis amat 16 nemus, et fugit 17 urbes
 Rite 18 cliens Bacchi, 19 somno gaudentis, et umbra.
 Tu me inter 20 strepitus nocturnos atque diurnos
 21 Vis canere, et 22 contracta 23 sequi vestigia vatum? 80
 24 Ingenium, sibi quod vacuas desumpsit Athenas,
 Et studiis annos 25 septem dedit, 26 insenuitque
 Libris et curis, 27 statua taciturnius 28 exit
 Plerumque, 29 et risu populum quatit: 30 hic ego rerum
 31 Fluctibus in mediis, et tempestatibus 32 Urbis, 85
 33 Verba lyrae motura sonum connectere digner?

1 Torquendo attollit in plateis.
 2 Anaphora. 3 Qua saxa, et ligna
 ad murorum structuram in subli-
 me attolluntur. Haec vox deflec-
 titur à Graeco *μυχανν*, id est,
 artificium, et adminiculum inven-
 tum ad quidvis efficiendum. 4 Tra-
 bem. 5 Contendunt, dum unus
 alteri cedere non potest; quando
 hac funus procedit, illac plaustra
 trahuntur. 6 Homines, qui funus
 deducunt, et exsequias mortui co-
 honestant. Meton. subi. 7 Cum
 plaustis, quae saxa, et alia, ad
 aedificia necessaria, portant, id
 est, cum aurigis viam interclu-
 dentibus. Meton. subi. 8 Parte.
 Anaphora. 9 Irritata. 10 Caenosa.
 11 Decurrit. 12 Ironia est: sentis
 enim non hac esse eundum versus
 meditantis. 13 In plateis inter eun-
 dum. 14 Concinnos. 15 Multitudo
 Poëtarum, vel omnes poëtae, et
 scriptores. Sumptum est à ducen-
 tibus choreas. 16 Solitudinem, se-
 cessum. Ovid. *Carmina secessum*
scribentis, et otia quaerunt. 17 Al.
urbem, id est, Romam, non Ga-
 bios, aut Ulubros, aut vacuum
 Tibur, et imbelles Tarentum. 18
 Quicumque Poëta vel scriptor sec-
 tator Bacchi est, i. Bacchum pa-
 tronum habet, in cuius tutela om-

nes Poëtae sunt constituti. Synecd.
 gen. 19 Qui delectatur somno, et
 quiete. 20 Tumultus, quibus tota
 urbs plena est. 21 Vis versus scri-
 bere? 22 Angusta, quae difficile
 est persequi. Al. *contracta*, id est:
 trita, et divulgata. Al. *cantata*,
 id est, ab aliis prius dicta. 23 Pro-
 xime ad alios vates accedere, et
 illos contingere. 24 Ille Poëta, qui
 ad se excolendum sive studiis suis
 elegit Athenas urbem minus po-
 pulosam, et quietissimam. Meton.
 adi. pro subi. Argumentum à Ma-
 iori. In summo otio, et quiete,
 qui iam multos annos Athenis ver-
 santur, si hoc non praestiterint,
 egone id Romae possim in summo
 strepitu? 25 Et diu studuit. Sy-
 necd. fin. pro infin. 26 Et ex li-
 brorum lectione, et curis senium
 contraxit. 27 In nimis sc. cogita-
 tionibus defixus, dum versus me-
 ditatur. 28 Domo sua. 29 Et, dum
 nimium salutat, omnibus risum
 excitat maximum. 30 Romae. 31
 In summis occupationibus, et tan-
 tis Urbis tumultibus. Metaph. à
 mari. 32 Romae. Synecd. gen. 33
 Egone dignum esse putem connec-
 tere verba motura sonum lyrae,
 id est, carmina Lyrica sive ad Ly-
 ram decantanda componere? Sy-
 necd. mem.

¹ Frater erat Romae consulti Rhetor, ² ut alter
 Alterius ³ sermone meros audiret ⁴ honores:
⁵ Gracchus ut hic illi foret, huic ut ⁵ Mucius ille.
⁶ Qui minus ⁷ argutos vexat ⁸ furor iste Poëtas? 90
⁹ Carmina compono: ¹⁰ hic Elegos, mirabile visu,
¹¹ Caelatumque novem Musis ¹² opus. ¹³ Aspice primum,
¹⁴ Quanto cum fastu, ¹⁵ quanto molimine ¹⁶ circum
 Spectemus ¹⁷ vacuum Romanis vatibus ¹⁸ aedem.
 Mox etiam (¹⁹ si forte vacas) ²⁰ sequere; et ²¹ procul audi, 95
 Quid ²² ferat, et ²³ quare sibi nectat uterque coronam.
²⁴ Caedimur, et totidem plagis consumimus ²⁵ hostem,

¹ Romae erat Orator quidam, frater cuiusdam Iurisconsulti. ² Qui duo fratres adeo honorifice de se invicem sentiebant, ut, &c. In alter alterius est Polyptoton. ³ Ex sermone. ⁴ Meras laudes. ⁵ Ita ut hic Rhetor illi fratri Iurisconsulto tantus Orator diceretur, quantum fuit Tiberius Gracchus, Corneliae filius: contra ut ille Iurisconsultus huic Rhetori fratri suo optimus Iurisconsultus, qualis fuit Q. Mucius Scaevola, appellaretur. Gracchus ergo et Mucius dicuntur per Synecd. spe. pro eloquentissimo quoque Oratore, et Iurisconsulto peritissimo. ⁶ Quomodo minus, quam illos fratres, Oratorem, et Iurisconsultum. ⁷ Nos loquaces Poëtas. ⁸ Laudandi nos invicem, id est, insana ambitio. Synecd. gen. ⁹ Ego Horatius egregios Lyricos versus vel Odas meae existimatione compono. Synecd. gen. ¹⁰ Alter. ¹¹ Et artificiosissimum, quasi à novem Musis elaboratum. Metaph. à sculptoribus. ¹² Poëma. ¹³ Primum enim vide. ¹⁴ Quam superbe. Anaphora. ¹⁵ Quanto apparatu, quam operose. ¹⁶ Circumspectemus aedem. Tmesis. Cruquius coniicit legendum esse disiuncte, et ἀσύνδετον sic explendum: spectemus circum, id est, theatrum, et vacuum Romanis vatibus aedem: dispiciat lector. ¹⁷ Censentes illam vacuum Poëtis futuram, nisi nostra in

illam carmina deferamus. Al. sic: quae solos recipit poëtas Romanos. ¹⁸ Templum Apollinis, cui Bibliotheca fuit adiuncta, ab Augusto exstructa. Synecd. gen. et Meton. subi. ¹⁹ Si forte tibi otium est, si nihil habes, quod agas. Cic. *scribes aliquid*, si vacabis. ²⁰ Nos Romanos Poëtas. ²¹ E loco longinquo, quasi ex insidiis nos consecretans, ut aliquid te agere cogitemus, explora. ²² Novi proferat. ²³ Quare uterque nostrum, et ego qui carmen, et alter qui Elegos composuit, dignos nos iudicemus corona laurea sive Poëtica. i. laude. ²⁴ Ordo est. *Nos tamquam Samnites caedimur* lento duello ad prima lumina, et consumimus hostem totidem plagis. *Caedimur*. i. pulsamur, corrigimur alter ab altero, audiendo alterius poemate. Al. est è continuatis Met. ab ignavis gladiatoribus, qui, ut se mutuis ictibus petere videntur, cum tamen nihil faciant minus: sic gloriosi Poëtae ludicris reprehensionibus sese alii alios simulate lacesunt, mutuisque assentationibus admirantur, et titulis ornant. ²⁵ Adversarium nostrum cum quo pugnamus, i. aliorum poematum recitatione obtundimur, et nostris vicissim poematibus recitandis aliorum aures obtundimus: deinde ego ab alio laudor, et viscissim alium laudo. Nos vulg. *Estacada por Cornada*.

¹ Len-

¹ Lento ² Samnites ³ ad lumina prima duello.
⁴ Discedo Alcaeus ⁵ puncto illius : ⁶ ille meo quis ?
 Quis , ⁷ nisi Callimachus ? si ⁸ plus apposcere visus, 100
⁹ Fit Minermus , et ¹⁰ optivo cognomine crescit.
¹¹ Multa fero , ut ¹² placem genus ¹³ irritabile ¹⁴ vatium,
 Cum ¹⁵ scribo , et supplex populi ¹⁶ suffragia ¹⁷ capto.
¹⁸ Idem , finitis studiis , et mente recepta,
 Obturem patulas impune legentibus aures, 105
¹⁹ Ridentur , mala qui componunt carmina : verum
 Gaudent ²⁰ scribentes , ²¹ et se venerantur , et ²² ultro,
 Si taceas , laudant , quidquid scripsere , ²³ beati.
²⁴ At qui ²⁵ legitimum cupiet fecisse poema,

1 Prolixo praelio. 2 Tamquam Samnites gladiatores, qui adversus Romanos pugnaverunt usque ad nocturnas lucernas, i. vesperam. Poëtas mutuam in laudando tradentes operam gladiatorum generi, quos *Samnites* vocabant, aptissime comparat: de quibus Liv. l. 9. dicti autem à splendidissima Samnitium, cum quibus tot olim bella gessere Romani, armatura. Ex hac gente exstiterunt lentī, et ignobiles gladiatores, qui certamen gladiatorium in noctem producebant integri, et intacti vulneribus: de quibus Cic. 2. Tusc. et l. 2. de Or. Sunt qui dicunt Romanos in privatis conviviiis gladiatorum caedere, ac sanguine delectatos. 3 Ab ortu Solis usque ad vesperam, cum iam fervent convivium, ut Sat. 7. l. 2. *lusserit ad se Maecenas serum sub lumina prima venire Convivam.* 4 Ergo (inquit Horatius) discedo domum par Alcaeo, quia Lyricus sum. 5 Alterius suffragio, et iudicio, quod fiebat de ingenio scriptoris, vel conditione petitoris. Meton. adi. Erat enim prisca hominibus in more positum Romae, ut suffragia populi, et favor punctis norarentur, non autem scriberentur: de quo sic dicit in Art. *Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci*, id est, tulit suffragia populi, et iudicium. Itaque Horatius dicit se iudicio Poëtae Elegiaci declaratum fuisse praestantis-

simum Lyricum, et Elegiacum illum suo suffragio peritissimum Elegiae scribendae iudicatum. Ita Synecdochicōs interpretor singulares hos tres Poëtas, Alcaeum, Callimachum, Mimnermum. 6 Ille vero alter, quisnam esse videtur vicissim meo iudicio? 7 Voco illum Callimachum, qui princeps Elegiae habitus fuit. 8 Laudis, vel nobilius nomen. 9 Appellatur à me Mimnermus. 10 Titulo, quemcumque ille à me exoptarit, clarior, et nobilior per me evadit. 11 Nultum molestiarum perfero. 12 Mitigem, id est, ne illos irriterem aut offendam. 13 Quod facile ad iram impellitur. 14 Romanorum. 15 Versus Epistrophe. 16 Populi Romani benevolentiam ac laudes. 17 Aucupor, venor. Metaph. à venatoribus, et aucupibus. 18. Ego idem Horatius, Ubi finem feci scribendi versus, et furore Poëtico abiecto ad me redii, obstruere ausim, et possim sine ullo vindictae aut poenae metu aures meas patulas aliis vatibus, sua carmina mihi recitantibus. 19 Ab aliis. 20 Poëtae, qui talia mala carmina scribunt, laetantur, tamquam egregia scripserint. 21 Se ipsos admirantur tamquam divinos Poëtas. 22 Non exspectantes donec ab aliis laudentur. 23 Sua opinione felices, sibi placentes. 24 At vero bonus Poëta, qui, &c. 25 Secundum leges exactissimorum Poëtarum.

¹ Cum tabulis ² animum ³ censoris sumet honesti: 110
⁴ Audebit, quaecumque parum ⁵ splendoris habebunt,
⁶ Et sine pondere erunt, et honore indigna ferentur,
 Verba ⁷ movere loco, quamvis ⁸ invita recedant,
⁹ Et versentur adhuc intra ¹⁰ penetralia ¹¹ Vestae.
¹² Obscurata diu populo bonus ¹³ eruet, atque 115
 Proferet in lucem ¹⁴ speciosa vocabula rerum;
¹⁵ Quae priscis memorata ¹⁶ Catonibus atque Cethegis,
¹⁷ Nunc situs informis premit, et ¹⁸ deserta vetustas.
¹⁹ Adsciscet nova, quae genitor produxerit usus;
²⁰ Vehemens, et liquidus, puroque simillimus anni, 120
 Fundet ²¹ opes, Latiumque ²² beabit divite lingua:
²³ Luxuriantia compescet; ²⁴ nimis aspera sano

¹ In quibus composita carmina describet, in manum sumptis. ² Affectum induet. Meton. subi. ³ Aequissimi iudicis, et emendatoris, id est, ipse sua scripta, non secus ac si alterius essent, examinabit, Synecd. spe. ⁴ Non dubitavit. ⁵ Nitore, elegantiae, et venustatis. Metaph. à Sole, quem admodum saepe dicitur *lumen orationis*, pro eius elegantia, et ornatu. ⁶ Et humilia, et levia erunt. ⁷ Delere, mutare, et è carmine suo eximere. ⁸ Quamvis Poëta, qui talia verba usurpavit, et collocavit, gravare velit illa, è loco movere, et alia meliora substituere. Metaph. est ab animatis ad inanimatum. ⁹ Quamvis adhuc in domo prope focum penitus abdita sint, id est, nondum in locum prolata fuerint. ¹⁰ Metaph. à sanctitate adyti Vestalis ad indicandos capitis humani recessus, et facultates animi illic inclusas, in quibus λόγος, et res reconditae latent, quae cum tempora, et locus postulant, inde depromuntur, et in usum transferuntur. ¹¹ In Vestae templo servatus fuit ignis aeternus Romae. *Vesta* hic ponitur pro Lare. ¹² Verba obsoleta, et inusitata. ¹³ Talis Poëta tam-

quam homo benignus populo Romano è tenebris, et situ extrahet. Metaph. est à corporibus, quae è terra effodi, et extrahi possunt, ut aurum obrutum terra, sylvas, herbas, quercus eruere, ad ea, quae tantum animo intelliguntur. ¹⁴ Egregia, et significantissima. ¹⁵ Quae speciosa vocabula nunc situs informis premit. ¹⁶ In quotidiano sermone usitata fuerunt. Ex his singularibus intelligendi sunt per Synecd. homines vetustissimi quique, quorum tempore speciosa verum vocabula erant in usu, quae nunc neglecta iacent. ¹⁷ Nunc turpe senium in tenebris quasi detinet. ¹⁸ Obsoleta ¹⁹ Finget, et in communem loquendi usum assumet nova verba, quae usus loquendi (qui quasi vocabulorum parens est) genuerit. ²⁰ Potens ad verborum inventionem Anapoestus pro Spondeo. ²¹ Novorum vocabulorum copiam in usum Latini sermonis profundet, qui legitimum cupiet fecisse poemata. ²² Et Italiam lingua latina copiosa augebit. ²³ Quae redundant ac superflua sunt, illa reprimet, et amputabit. Metaph. est à vitio frugum, quod est seminis abundantia, quae ipsas segetes suffocat. ²⁴ Quae nimis inculta sunt.

¹ Laevabit cultu, virtute carentia ² tollet:
³ Ludentis speciem dabit, et torquebitur; ⁴ ut, qui
 Nunc ⁵ Satyrum, nunc agrestem Ciclopa movetur. 115
⁶ Praetulerim scriptor ⁷ delirus inersque videri,
⁸ Dum mea delectent mala me, vel denique fallant;
⁹ Quam sapere, et ¹⁰ ringi. Fuit ¹¹ haud ignobilis Argis,
 Qui se credebat miros audire ¹² tragoedos,
¹³ In vacuo laetus ¹⁴ sessor plausorque theatro: 130
 Caetera qui ¹⁵ vitae servaret ¹⁶ munia recto
¹⁷ More, bonus sane vicinus, ¹⁸ amabilis hospes,
 Comis in uxorem, posset qui ¹⁹ ignoscere servis,
 Et ²⁰ signo laeso non insanire lagenae:
 Posset qui rupem et puteum ²¹ vitare ²² patentem. 135
 Hic ubi cognatorum ²³ opibus curisque ²⁴ refectus
 Expulit elleboro ²⁵ morbum ²⁶ bilemque meraco,

¹ Poliet, laevia, et quasi miriora reddet exquisito iudicio. Metaph. à fabris, qui asperitatem rerum poliendo, et laevigando tollunt.
² Quae minus bona sunt, illa ex sermone eximer. ³ Praebeat se ludenti comoedo aut tragoedo, id est, parum laboriose scribenti similem, id est, verba ipsis rebus apte accomodabit, et pro rei qualitate interdum iocabitur, interdum angetur, verbisque flebilibus utetur. ⁴ Velut Histrio facit, qui alio gestu, et corporis motu leves Satyros, alio corporis motu vastum, et immanem Cyclopa praesentat, et inter saliendum. Sic Sat. 5. l. 1. Pastorem saltaret uti Cyclopa rogabat: ubi videtur Helenismus per Elipsin & κατὰ.
⁵ Meton. est causarum pro effectis, unde utriusque saltatio, gestus, et motus significantur. ⁶ Malim, inquit Horatius, esse Poëta ineptus, et aliis videri. Revertitur ad id quod supra dixit: gaudet scribentes, et se venerantur, &c. ⁷ Metaph. ab imperito aratore ad pravitatem, et perversitatem Poëticae compositionis notandam. ⁸ Dummodo mea mala carmina mihi placeant, me etiam lateant, quod mala sint. ⁹ Quam optimus Poëta revera esse. ¹⁰ Mihi displicere, et ob id excruciar.

Translatio à canibus, qui ringi dicuntur, cum irritati nares diducunt, quasi latraturi, aut morsuri, ad eos, qui taciti stomachantur. Ther. Phor. Dum tibi sit, quod placeat, ille ringitur, tu rideas.
¹¹ Vir quidquam multis satis cognitus. ¹² Agentes. ¹³ Ubi nulli spectantes erant, tamquam illud multis spectantibus, variisque omnis generis spectaculis plenum esset. ¹⁴ Qui quotidie ex insania sedebat, et plaudebat. ¹⁵ Humanae, id est, qui satis in reliquis rebus non demens, sed prudens erat. ¹⁶ Officia. ¹⁷ Aliorum sanorum hominum. ¹⁸ Advenis benignus. ¹⁹ Non saevus esse. ²⁰ Et non forenter irasci, cum lagenam, à se obsignatam, comperisset à servis furtim resignatam sive patefactam, et exhaustam esse, sicut avarii lagenas obsignare solent, ne furtim evacuentur. Synecd. part. ²¹ Declinare. ²² Operculo remoto. ²³ Impensis, et studiis. ²⁴ Curatus, et sanitati rationis sive mentis restitutus. Sumptum est à rebus vitiatis, quae solent restaurari, et reparari, ad animi recreationem. ²⁵ Insaniae. ²⁶ Atram melancholiae bilem redundantem meracis, id est, puris, et solis ellebori potionibus.

Et ¹ redit ad sese : Pol me ² occidistis , amici,
 Non servastis , ait ; ³ cui sic extorta voluptas,
 Et demptus ⁴ per vim ⁵ mentis gratissimus ⁶ error. 140
⁷ Nimirum sapere est abiectis utile ⁸ nugis,
 Et ⁹ tempestivum pueris concedere ¹⁰ ludum,
 Ac non ¹¹ verba sequi ¹² fidibus modulanda Latinis;
 Sed ¹³ verae ¹⁴ numerosque modosque ¹⁵ ediscere vitae.
¹⁶ Quocirca mecum loquor ¹⁷ haec , tacitusque recordor:
¹⁸ Si tibi nulla sitim ¹⁹ finiret copia limphae, 146
²⁰ Narrares medicis : quod , quanto ²¹ plura parasti,
 Tanto plura cupis , ²² nulli ne faterier audes ?
 Si ²³ vulnus , tibi ²⁴ monstrata radice , vel herba,
²⁵ Non fieret levius , ²⁶ fugeres radice vel herba 150
²⁷ Proficiente nihil curarier : ²⁸ audieras , cui
²⁹ Rem Di donarent , illi decedere ³⁰ pravam
 Stultitiam ; et cum sis nihilo ³¹ sapientior , ³² ex quo
 Plenior es , tamen uteris ³³ monitoribus iisdem ?
 At si divitiae prudentem reddere possent, 155
 Si ³⁴ cupidum timidumque minus ³⁵ te ; nempe ³⁶ ruberes,
 Viveret in terris te si quis avarior uno.

1 Et ad priorem rationis sanitatem rediit , id est , sanus factus est. 2 Vestra cura me infelicem reddidistis. Exclamatio conquirentis iureiurando confirmata , et una est Argivi sanati Prosopopoeia. 3 Utpote cui vestris potionibus iucundissimus ille phantasiae furor excussus sit. 4 Medicamenti. 5 Rationis meae. 6 Quo iucundissima spectacula mihi imaginabar. 7 Verba iam sunt Poëtae , transcuntis ad Philosophiam. Ordo est : Nimirum abiectis nugis , utile est sapere , id est , nostris malis furiosorum more non ulterius gaudere. 8 Carminum , id est , studio Poëtico. Metaph. 9 Opportunum , congruum. 10 Carminis scribendi. 11 Poëmata , carmina , Synecd. mem. 12 Decantanda versibus Latinis , et Lyricis. 13 Tranquillae , beatæ. 14 Doctrinam , et moderationem. Metaph. à Poëtica dimensione. 15 Cognoscere , et memoriae mandare. 16 Apparatus est

ad Prosopopoeiam sui ipsius , qui se in deliberationem vocat? 17 Quae dicam. 18 Si tibi , ò Horati. Anaphora. 19 Abundantia aquae non restingueret. 20 Exponeres morbum tuum Hydropem , remedium petiturus. 21 Bona tibi comparasti. 22 Illum avaritiae morbum nulli animae medico Philosopho confiteri audes ? 23 Dolor , quem capis è vulnere. 24 A Chirurgo. 25 Non sedaretur , sed intumesceret. 26 Recusares. 27 Ad vulnus curandum inutili. 28 Ab aliis hominibus stultis. 29 Multa bona , opes. 30 Avaritiam , et habendi cupiditatem. 31 Moderatior , aut liberalior. 32 Ex illo tempore , ex quo ditior factus est. 33 Iisdem opum laudatoribus , qui te docuerant , dementiam profligari posse divitiis. 34 Ut avarorum more neque timentem pro opibus collectis , neque plures opes appeteres. 35 Facere possent. 36 Tum erubesceres , et turpe tibi esse putaret.

¹ Si

¹ Si proprium est, quod quis ² libra mercatus et aere est,
³ Quaedam (si credis consultis) ⁴ mancipat usus:
 Qui te pascit ager, ⁵ tuus est, et villicus ⁶ Orbi 160
 Cum segetes ⁷ occat, tibi mox frumenta ⁸ daturus,
⁹ Te dominum sentit. Das nummos; ¹⁰ accipis uvam,
¹¹ Pullos, ova, cadum ¹² temeti: nempe modo isto
 Paulatim ¹³ mercaris agrum, fortasse ¹⁴ trecentis
 (Aut etiam ¹⁵ supra) nummorum millibus ¹⁶ emptum. 165
¹⁷ Quid refert, vivas numerato nuper, an olim?
¹⁸ Emptor Aricini ¹⁹ quondam, Veientis et arvi,
 Emptum coenat olus, ²⁰ quamvis aliter putat: ²¹ emptis
 Sub noctem gelidam lignis ²² calefactat ahenum,
 Sed vocat ²³ usque suum, ²⁴ qua populus adsita certis 170
 Limitibus vicina ²⁵ refugit iurgia; tamquam
 Sit proprium ²⁶ cuiquam, ²⁷ puncto quod mobilis horae,

¹ Si illud nostrum est. Ostendit, nihil vel emptione, vel usucapione cuiquam esse proprium, et proinde nos in eo plus aequo stultescere, quando nobis id proprium ducimus, quod alienari, et alterius esse potest. ² Ad libram appenso emit. ³ Usus rerum quaedam mancipia, si credis Iurisconsultis. ⁴ Efficit quaedam propria, et, tamquam essent manu capta, facit sua, et usucapit. Metaph. à victoribus, qui victos in servitutem redigere solent, et sibi vindicare. ⁵ Utpote de quo usum, et fructum percipis, quamvis illius agri alius quisquam dominus esse dicatur. ⁶ Orbii, qui dominus erat villici. Apocope. ⁷ Semen segetum sparsum terra operit glebis bis fractis occa, et crate dentata. ⁸ Al. *daturus*, segetes sc. ⁹ Agnoscit te dominum fundi, cuius fruges emis. ¹⁰ Pro nummis dati. ¹¹ Gallinaceos. ¹² Vini. ¹³ Emis ipsum agrum Orbii. ¹⁴ Septem millibus, et quingentis coronatis. Nam decem millia nummum vel sesteritium valent 250. aureos coronatos: qui decies additi efficiunt duo millia et quingentos coronatos: è quorum rursus triplici additione exsurgunt septem millia, et quingenti coronati. ¹⁵ Dictam sum-

mam, vel dicto pretio pluris. ¹⁶ Ab ipso Orbio, qui etiam dominus appellatur. ¹⁷ Quid interest ad agri possessionem, an vivas ex pretio soluto modo, an iam diu? ¹⁸ Qui emptor est, et dominus. Ostendit causam, cur nihil intersit inter eum, qui iam olim agrum emit, quando ei necesse est eius fructus redimere ad usum vitae, et eum, qui numerata quotidie pecunia fundum paulatim suum facit. ¹⁹ Olim. Al. *quondam*. Ordo est: Emptor arvi Aricini, et Veientis coenat olus quondam emptum, non tamquam proprium, quia agrum olim emit, in quo illud olus natum est. ²⁰ Quamvis putet se proprium, non emptum coenare olus. ²¹ Non propriis: nihil enim nostrum vel proprium est, quod emitur. ²² Calefacit. ²³ Sed avarus illud eo usque proprium esse censet, quousque termini agri sui se extendunt. ²⁴ Qua in parte populus arbor plantata, et opposita certis limitibus, vicinorum iurgia vitare facit, et discernit. Al. *assita*: id est, viti maritata. ²⁵ Removet, tollit. Metaph. est à praeditis sensu, et motu, ad iisdem carentia. ²⁶ Al. *quidquam*. ²⁷ Brevi temporis momento.

¹ Nunc

¹ Nunc ² prece, nunc pretio, nunc vi, nunc ³ sorte suprema

Permutet dominos, et ⁴ cedat in altera ⁵ iura.

Sic quia ⁶ perpetuus nulli datur usus, et haeres 175

⁷ Haeredem alterius, velut unda supervenit undam;

Quid ⁸ vici ⁹ prosunt, aut horrea? quidve Calabris

¹⁰ Saltibus adiecti ¹¹ Lucani? ¹² Si metit Orcus

¹³ Grandia cum parvis, non ¹⁴ exorabilis auro?

Gemmas, ¹⁵ marmor, ebur, ¹⁶ Tyrrhena sigilla, ¹⁷ tabellas,

Argentum, vestes ¹⁸ Getulo murice tinctas, 181

¹⁹ Sunt qui non habeant, est qui non curat habere.

Cur alter ²⁰ fratrum ²¹ cessare, et ludere, et ²² ungi

²³ Praeferat ²⁴ Herodis ²⁵ palmetis pinguibus; ²⁶ alter

Dives et ²⁷ importunus, ad ²⁸ umbram lucis ab ortu 185

²⁹ Sylvestrem ³⁰ flammis et ³¹ ferro ³² mitiget ³³ agrum;

¹ Anaph. ² Donatione, emptio-
ne, vi à potentioribus illata, ut
fit in bello, legitima successione,
et ultima voluntate testatoris. Sunt
haec quatuor alienationum genera.
Al. ³ morte. ⁴ Ab uno ad alium
continua successione transeat. ⁵ In
alterius potestatem. ⁶ Proprius.
⁷ Super alterum haeredem, qui
paulo ante alterius haeres fuit, id
est, haeres haeredem excipit, et
subsequitur. Polyptoton: uti et
in unda undam. ⁸ Agri sive villae
rusticae. ⁹ Avaris. ¹⁰ Campis spa-
tiosis Calabriae, quae pecorum,
mellis, et lanae ferax est, ut in
Lucania. ¹¹ Campi in Lucania.
¹² Si mors una eademque falce
demetit, aufert. Metaph. ab agri-
colis, qui segetes demetunt, quas
ex agris vehant in areas, et inde
in horreis recondant. ¹³ Nobiles,
et ignobiles, Reges, et mendicos.
¹⁴ Placabilis. ¹⁵ Statuas marmo-
reas, mensas eburneas. Meton. mat.
¹⁶ Parva signa, id est, parvas
statuas ex Etruria allatas. ¹⁷ Pic-
turas. ¹⁸ Africana purpura imbu-
tas, id est, purpureas. ¹⁹ Multi.
Polyptoton. ²⁰ Duorum. ²¹ Nihil
agere. ²² Unguentis nitere. ²³ Ma-
lit, quam opus agere. ²⁴ Ditissel-

mi hominis. Synecd. spe. Fuit au-
tem hic Herodes rex Syriae, ubi
magna palmarum copia est. ²⁵ In
locis palmis consitis, id est, am-
plissimis divitiis, quibus antepo-
nit homo voluptarius suas volup-
tates, et delicias. Synecd. spe.
Sensus ergo est. Scit Genius quid
sit, quamobrem alter ex duobus
fratribus malit esse otiosus, quam
possidere omnia Syriae palmeta.
²⁶ Cur vero alter illius cessatoris
frater sit, &c. ²⁷ Qui praeter mo-
dum opus facit, nunquam quies-
cit, nullam intermittit horam,
quin rei augendae studeat. Me-
taph. à nautis, qui portu caren-
tes quo possint naves appellere,
interea vehementer fluctibus agi-
tantur, ad significandam homi-
nis avari inquietam contentionem.
²⁸ Ab ortu Solis usque ad crepus-
culum verpertinum, id est, toto
die. Synecd. periphrasis noctis.
²⁹ Sterilem, et incultum. ³⁰ Igne.
³¹ Falce, vel vomere, vel cultro
e ferro factis. Meton. mat. ³² Pros-
cindendo domet, et mitem ac fer-
tilem reddat. ³³ Plantas infrugi-
feras, spinas ac herbas steriles. Me-
ton. subi.

Scit

Scit ¹ Genius, ² natale comes qui temperat ³ astrum,
 Naturae Deus humanae, ⁴ mortalis in unum-
 Quodque ⁵ caput, vultu ⁶ mutabilis, ⁷ albus, et ater.
⁸ Utar, et ex modico, quantum ⁹ res poscet, ¹⁰ acervo 190
¹¹ Tollam: ¹² nec metuam, quid de me ¹³ iudicet haeres,
 Quod non plura ¹⁴ datis invenerit, et tamen ¹⁵ idem
 Scire volam, ¹⁶ quantum simplex hilarisque nepoti
 Discrepet, et quantum discordet parcus avaro.
¹⁷ Distat enim, ¹⁸ spargas tua prodigus, an neque sumptum
¹⁹ invitus facias, neque ²⁰ plura parare labores, 196
 Ac potius, ²¹ puer ut festis ²² Quinquatribus, ²³ olim
 Exiguo gratoque fruaris ²⁴ tempore ²⁵ raptim.
²⁶ Pauperies, immunda domus procul absit: ego, utrum
²⁷ Nave ferar magna, an parva, ²⁸ ferar unus et idem. 200

1 Cur, inquam, inter germanos fratres etiam sit tanta diversitas, huius rei rationem, et causam novit Genius, naturae humanae Deus, qui simul cum homine nascitur, et moritur. 2 Qui comes hominibus adiunctus influxum proveniente a sidere natalitio, quod nos nascentes aspicit, et cum quo quis natus est, regit, et felicem facit. 3 Synecd. est periphrasis horoscopi. 4 Qui mortalis est, et moritur cum singulis hominibus. Synecd. mem. 5 Hominis mortui. 6 Alius, atque alius, pro varietate fortunarum humanarum. 7 Nunc benignus, nunc malignus, prosper, et adversus. 8 Moderate bonis partis. 9 Usus vitae humanae. 10 Rerum mearum. 11 Summam ex his tantum: ut Sat. 1. 1. 1. *at suave est ex magno tollere acervo.* 12 Nec mihi erit curae. 13 Post mortem. 14 Relictis, a me, vel, quam quae illi a me data sunt. 15 Idem ego Horatius. 16 Quantum homo liberalis a prodigo, et quantum parcus ab avaro differat, id est, quid intersit inter illos. 17 Multum enim interest. 18 An bona tua profundas. 19 Libenter. 20 Avarorum more. 21 Quemadmodum pueri quinque

diebus festis Minervae dicatis, toto eo tempore, quod eis datur, ad animi remissionem raptim fruuntur: ita et tu, &c. 22 Quinquatria dictae sunt, quod quintum post diem Iduum Martii Palladi celebrarentur. Nam dies post Idus habebatur ater, unde quinque ab hoc atro die numerati sunt. Illorum dierum primo die sacra fiebant, tribus deinceps consequentibus ludi edebantur: quinto populus lustrabatur. De his Ovid. Fast. 3. *Una dies media est, et sunt sacra Minervae: Nomina quae a lunctis quinque diebus habent.* 23 Interdum, *πότε.* 24 Iuvenilis aetatis. 25 Celeriter. 26 Interea praecor, ut paupertas, et domus sordida, et inelegans a me absit. Al. sic: praecor, ut sordida paupertas, id est, turpes sordes domus meae a me absint: ut domus sit Genitivi casus. 27 Nihil enim mea interest, utrum ego magnis an parvis opibus sive redditibus vivam. Alleg. est e Metaph. a nautis, qua significat se mediocritate contentum. 28 Animum meum non mutabo, magnis non efferar, parvis non deliciar, sed ad omnem eventum imperturbatus ero.

Non agimur ¹ tumidis velis Aquilone ² secundo:

³ Non tamen adversis aetatem ducimus Austris.

⁴ Viribus, ingenio, ⁵ specie, virtute, ⁶ loco, re,

⁷ Extremi primorum, extremis usque priores.

⁸ Non es avarus: ⁹ abi: quid? ¹⁰ caetera iam simul isto

¹¹ Cum vitio fugere? ¹² caret tibi ¹³ pectus inani 206

Ambitione? caret mortis formidine, et ira?

Somnia, ¹⁴ terrores magicos, miracula, ¹⁵ sagas,

¹⁶ Nocturnos Lemures, ¹⁷ portentaque Thessala rides?

¹⁸ Natales grate numeras? ¹⁹ ignoscis amicis? 210

²⁰ Lenior, et melior fis, accedente senectate?

²¹ Quid te exempta iuvat ²² spinis de pluribus ²³ una?

Vivere si recte nescis, ²⁴ decede peritis.

²⁵ Lusisti satis, edisti satis, atque bibisti;

Tempus ²⁶ abire tibi est, ²⁷ ne potum largius aequo 215

Rideat, et pulset ²⁸ lasciva decentius aetas.

¹ Velis inflatis, et plenis impellimur nostra navi, id est, nimia felicitate, id est, non sumus admodum divites, nec amplissimis opibus cumulati. Alleg. est è Metaph. ² Prospero. ³ Non tamen inopes sumus, et valde pauperes, sed in media fortuna constituti sumus. ⁴ Viribus animi, et corporibus, et animi bonis. ⁵ Forma corporis. ⁶ Conditione, et opibus. ⁷ Medii sumus inter summos, et infimos, i. neque in summa rerum prosperitate, neque in summa rerum calamitate versamur. ⁸ Si mihi dicam: tu, Horati, avarus non es, et ob id reliquis etiam non vitiis defunctus es. ⁹ Cum hac absurda ratiocinatione. ¹⁰ Reliqua vitia. ¹¹ Cum avaritia aufugerunt? Minime. ¹² Anaph. ¹³ Animus: quia pectus animi sedes est. Meton. subi. ¹⁴ Fascinationes. ¹⁵ Mulieres magicas, sive veneficas: à *sagiendo*, id est, acute sentiendo, dictas. ¹⁶ Falsas animarum species noctu vagantes, Daemonum spectra. *Duendes*. ¹⁷ Miracula illa rerum, quae Thessali venefici incantamentis suis edunt, irrides, et contemnis? ¹⁸ An dies tuos natales, et annos senectutis, vel potius originem tuam, et generis tui auctores non libenter, iucunde ac com-

memoras? multos enim sui generis pudet; huius tamen quamquam libertino patre natum, non pudebat Horatium. ¹⁹ An indulges amicis? ²⁰ Numquid fis mitior, et liberalior, &c. ²¹ Quid autem tibi prodest, quod de tot vitiis animi tui (quae te excruciant, nec sinunt conscientiam quiescere) unum avaritiae vitium tantum è corpore tuo propulsaveris? ²² Metaph. est ab iis, qui punguntur spinarum aculeis, ad indicandas animi perturbationes. ²³ Spina. ²⁴ Da locum melioribus, et peritioribus, qui recte vivere possunt. ²⁵ Cum juvenis esses, in carminibus amatoriis, omnibusque juvenilibus satis te exercuisti. *Symploce* est in tribus membris, ac praeterea è continuatis Met. Alleg. à consuetudine convivorum, qui cibo, potione, et ludo expleri, satiati discedunt è convivio libenter, quali alacritate animi debet optare exitum è vita, qui non didicit recte vivere. ²⁶ Ut hac senili aetate juvenilia relinquant, et ab illis abeas. ²⁷ Ne te magis potum quam par est aetas juvenum irrideat. ²⁸ Juventus, id est, juvenes, quos lascivire magis decet, quam senes. *Synecd. gen. et Meton. adi.*

Q. HORATII FLACCI
EPISTOLA AD PISONES,
S E U
DE ARTE POETICA
L I B E R.

¶ *Vitiosum poema, si ex contrariis rebus constet, et partibus minime inter se congruentibus.*

HUmano ¹ capiti ² cervicem pictor equinam
³ Iungere si velit, et ⁴ varias ⁵ inducere plumas,
⁶ Undique collatis membris, ut ⁷ turpiter atrum
Desinat in piscem mulier formosa ⁸ superne;
⁹ Spectatum admissi risum ¹⁰ teneatis, ¹¹ amici? 5
¹² Credite, ¹³ Piones, ¹⁴ isti tabulae fore ¹⁵ librum
Persimilem, cuius, ¹⁶ velut aegri somnia, ¹⁷ vanae
Fingentur species: ut nec ¹⁸ pes, nec caput uni

¹ Formosae mulieris, id est, femineo capiti, ut illa post, *mulier formosa superne*, indicant. Synecd. gen. ² Huic monstro, cuius partes differunt specie, forma, et natura, simile est poema, quod non constat ex partibus aptis, et inter se convenientibus. ³ Adiungere. ⁴ Ex variis avibus collectas: quali varietate se ornaverant cornicula illa Aesopica. ⁵ Illi cervici equinae iuba loco superinducere, ac penicillo appingere. ⁶ Ex omnibus animalibus collectis, ad hoc monstrum constituendum. ⁷ Monstrose, et indecore finiatur in horribilem, et deformem piscem, id est, ut monstrum illud sit inferne piscis, vel illius pars infima sit similis pisci deformi. ⁸ A parte superiore. ⁹ Qui a pictore ad tale monstrum, ad hanc tam monstruosam picturam spectandam adhibiti estis. Sic Cic. di-

cit, *sessum recipere*. ¹⁰ Continere possitis? ¹¹ Apostrophe est, qua sermo avertitur a Pisonibus ad familiares, et amicos talis pictoris. ¹² Mibi. ¹³ Pater, et filii viri egregii Piones. Familia *Pisonum* Romae fuit, et nobilissima, et antiquissima, a *pinsendo* dicta. ¹⁴ Huic picturae adeo absurdae. ¹⁵ Illud poema. Synecd. gen. ¹⁶ Veluti somnia aegrotorum, quae vana sunt. ¹⁷ Inepta figmenta, et absurda, quales sunt alienae ab argumento descriptiones, et amplificationes. ¹⁸ Ut neque finis neque principium unius operis formae proportionem respondeat. Alleg. est ab animalibus monstrosis sumpta, ad carminis deformitatem indicandam, quod in singulis partibus sibi dissimile videtur, nedum in prima, et postrema.

Red-

Reddatur formae. ¹ Pictoribus atque Poëtis
 Quidlibet audendi semper fuit aequa potestas. 10
² Scimus, et hanc ³ veniam petimusque damusque vicissim;
⁴ Sed non, ut placidis coëant immitia, non ut
⁵ Serpentes avibus gementur, tigribus agni.

¶ *Vitandae descriptiones à principe materia longe aberrantes, et quae sunt παράπληξα.*

⁶ Incoeptis gravibus plerumque ⁷ et magna professis
⁸ Purpureus, late qui splendeat, unus et alter 15
 Assuitur pannus: cum ⁹ lucus, et ara Dianae,
 Et properantis aquae per amoenos ¹⁰ ambitus agros,
¹¹ Aut flumen Rhenum, aut ¹² pluvius describitur arcus.
 Sed nunc non erat ¹³ his locus: et fortasse cupressum

1 Sed obiiciet mibi hic aliquis, quod aequalis atque eadem potestas quidlibet dicendi ac fingendi Poëtis cum Pictoribus communis fuit. Procatalepsis est, una cum Prosopopoeia cuiusdam deformitatem talis poematis defendentis. 2 Scimus hoc ita esse, Pictores, et Poëtas quidlibet impune fingere posse. Responsio, et Subiectio per Concessionem obiectionis, et restrictionem vocabuli universalis *Quidlibet*. 3 Quidlibet audendi, et fingendi. 4 Sed tamen hoc non ita concedimus, ut crudelia cum miribus coniungantur, et contraria inter se sine ratione confundantur. In non repetito est Anaphora. 5 Serpentes crudeles cum avibus mitibus, agni imbecilles cum immanibus tigribus copulentur, commisceantur. 6 Grandibus exordiis et operibus. Secundum praeceptum, ut illa, quae ornatus causa adhibentur, ad propositum nihil pertinentia evitemus, ut sunt longae digressiones à proposito, et descriptiones rerum à themate alienae. 7 Et illustria de se pollicentibus. 8 Splendida orationis particula, una atque altera pulchrae rei descriptio ab incepto opere aliena inseritur, quae poema concinnius reddat, et legentibus magis com-

mendet, non aliter atque cum vili veste aut pallio unus atque alter cento purpureus, qui suo splendore vestem commendat, assuitur. Alleg. è Metaph. à vestiariis, qui pro decenti veste consunt saepe centones; ubi praecipue datur exordio poematis rei inanimatae sensus, et motus, pro ipsius auctore, qui gravia, et magna initio pollicitus, tandem levia, et indecora praestat. Quod si separatim consideres τὸ *pannus purpureus*, Synecdochicè intellige de quovis ornamento, ut verbum *splendeat* de quavis exornatione. 9 Ut cum sacrum nemus, nempe Aricinum, et templum Dianae, id est, cum res leves describuntur ab iis, quorum incepta erant gravia. Synecd. gen. 10 Et cum circuitus fontis aut fluminis per amoenos agros currentis, &c. 11 Aut Rheni flumen, quod Belgas, et Galliam à Germania dividit. Sic Od. 4. l. 4. *Testis est Metaurum flumen*. 12 Aut arcus ille Iridis, pluviam praenuncians, magno verborum ambitu prolixè describitur. Meton. 13 Pannis purpureis describendis, et inserendis, id est, eloquentiae intempestivae tempus non erat.

Scis ¹ simulare ; ² quid hoc , ³ si fractis enatat exspes ¹⁰
 Navibus , ⁴ aere dato ⁵ qui pingitur ? ⁶ Amphora coepit
 Institui ; ⁷ currente rota , cur ⁸ urceus exit ?

¶ *Sit poëma unum , sibi que perpetuo consentaneum.*

Denique ⁹ sit , ¹⁰ quod vis , ¹¹ simplex duntaxat , et unum.
¹² Maxima pars Vatum (¹³ pater , et iuvenes patre digni)
 Decipimur specie recti : brevis esse ¹⁴ laboro , ²⁵
¹⁵ Obscurus fio : sectantem ¹⁶ laevia , ¹⁷ nervi
 Deficiunt , animique : ¹⁸ professus grandia , ¹⁹ turgēt :

¹ Penicillo cupressi , arboris feralis , nec nisi funeribus affigi solitae , pingere , id est , similitudinem artificio e exprimere ornamenta inania , ut descriptiones fluviorum , sylvarum , aliorumque locorum , quae tam aliena sunt à poëmate incepto , quam cupressus à naufrago , quem pictor aliquis depingendum suscepit. ² Quid hoc sibi vult , et quorsum opus est te eam cupressum appingere ? ³ Si ille , qui , pretio dato , in tabula à te depingitur , naufragus est , et fracto navigio , sine spe , et metu mortis anxius navis tabula arrepta non sine extremo vitae periculo ad litus enatat ? Nempe naufrago , ex undis servato , vivoque , nihil rei est cum cupresso , quae non vivo , sed funerato convenit. ⁴ Meton. mat. pro effecta , et excusa ex aere pecunia. ⁵ Cuius hominis naufragi effigies pingitur. Meton. subi. sicut in fractis navibus est Synec. gen. pro singulari nave fracta. ⁶ Vas vinarium grande , id est , poëma pulcrum , et grande coepit efformari. Alleg. est e Metaph. à figulis , cum pro pulcro , et grandi poëmate redditur deforme , et perexiguum. Nam amphorae comparat inceptum grave : urceo confert purpureum illud assumptum pannum. Amphora sic dicta , quod utrinque haberet ansam , duabusque ferretur manibus. ⁷ Progrediente operis descriptione. Met. à rota singulari. ⁸ Vas

exiguum , id est , cur extrema desinunt in humilia , et minuta ? ⁹ Scriptum aut poëma. Epilogus omnium superiorum. ¹⁰ Quod scribere vis. ¹¹ Unius formae , et coloris , atque adeo non constans grandi , et fervido exordio , medio remissione , minuto vero atque frigido exitu. ¹² O praeclare pater Piso , vosque tanti patris egregii filii Pisones , nos Poetae magna ex parte decipimur falsa virtutis imagine. Nam vitia in scribendo per virtutibus sequimur. Tertium praeceptum : ubi misso rudi illo pictore , satore , et figulo , redit ad Pisones. ¹³ O Pisones omnes. Syn. ¹⁴ Sic si verborum effugere , et succinctorum esse studeo. Primum exemplum. ¹⁵ Poëma meum difficile intellectu sit. Meton. cau. pro effic. Cic. 2. de Div. Nihil obscurus est Euphorion Poeta , at non Homerus , id est , illius poëmata nimis intellectu difficilia sunt , sed huius facilia. ¹⁶ Si velim facilia , et mollia in carmine meo sectari. Secundum exemplum. Metaph. à corporibus , quae dum cavamus multum laevigando , ne sentiantur nimis aspera , nimis illa reddimus tenera , et mollia. ¹⁷ Nervi animosi , et vividi , id est , vires orationis deserunt , et sublimis sententiarum maiestas. ¹⁸ Grandiloquus , et qui magnifice in poëmate suo omnia vult exponere. Tertium exemplum. ¹⁹ Elatus evadit , et modum excedit.

¹ Serpit humi tutus nimium timidusque procellae:
 Qui ² variare cupit rem ³ prodigialiter unam,
⁴ Delphinum sylvis ⁵ appingit, ⁶ fluctibus aprum: 30
⁷ In vitium ducit culpae fuga, si caret arte.

¶ *Poëta, qui solum excellit in quibusdam poëtices initiis, par-
 tibusque minutis, imperitus est.*

⁸ Aemilium circa ⁹ ludum ¹⁰ faber imus et ¹¹ ungues
¹² Exprimet, et molles ¹³ imitabitur aere capillos:
¹⁴ Infelix operis summa, qui ¹⁵ ponere totum
 Nesciet. ¹⁶ Hunc ego me, si quid ¹⁷ componere curem, 35
 Non magis esse velim, quam ¹⁸ pravo vivere naso,
¹⁹ Spectandum ²⁰ nigris oculis, nigroque capillo.

¶ *Scripturus poëma, et rem tractandam, et vires ingenii sui
 prius exploret.*

¹ Contra qui nimium cautus est, sibi que nimium cavet à grandiloquentia illa vana, et turbulentis verborum procellis, ille humi quasi serpit, nimisque humilis est. Quartum exemplum. Alleg. à percussis metu tempestatis, qui, ne illius turbine offendantur, se humi prosternere solent: vel à vermicibus, aut pueris humi repentibus. ² Fabulis incredibilibus unum opus narrare. Quintum exemplum. ³ Mirabiliter, et supra omnium hominum fidem. Alii hic Sinchysin statuunt: nam τὸ prodigialiter apponunt τῷ appingit, ut ordo sit: Qui vult variare rem unam, is prodigialiter appingit delphinum sylvis, &c. ⁴ Qui in aquis degit, i. inepta scribit, et ab ipsa natura prorsus abhorrentia. Synecd. est duplex spe. pro qualibet re alieno loco collocata: ac praeterea continua Metaph. à pictura, ad poëma ex alienis argumentis. ⁵ Coniungit. ⁶ Mari aprum, sylvis gaudentem, i. aquatilia terris, terrestria mari affingit. ⁷ Declinatio unius vitii inducit hominem in aliud vitium, si ingenio, et prudentia careat. Sic

alibi: *Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt.* ⁸ Aemilianum, sive à L. Aemilio sic nominatum: proprio pro possessivo usus. Quartum praeceptum. ⁹ Circa locum gladiatorum, ubi fabri vicinas officinas habent, habitans. Synecd. gen. ¹⁰ Vilissimus atque infimus statuarius. ¹¹ Similitudinem unguium, et capillorum, qui in humano corpore partes sunt minus principales, et viliores. Meton. subi. ¹² In statua quapiam ex aere repraesentabit. ¹³ In aere efformabit. ¹⁴ Rudis, et imperitus in toto corpore vel statua absolvenda. ¹⁵ Facere vel fabricari universum corpus, et totam statuam ignorabit: ita etiam vilis Poëta leviolem quidem partem, sed operis totum systema recte pro cuiusque natura, et qualitate expedire non poterit. ¹⁶ Talem Poëtam, et scriptorem, qui minus principalem particulam tantum absolvere, totum autem non possit. ¹⁷ Conscribere. ¹⁸ Tam nolim esse, quam vivere incurvo, et deformi naso. ¹⁹ Et interea laudabilem. ²⁰ Bellis. Nigri oculi olim formam commendabant.

¹ Sumite materiam vestris, ² qui scribitis, ³ aequam
⁴ Viribus, et ⁵ versate diu, ⁶ quid ferre recusent,
 Quid valeant ⁷ humeri: ⁸ cui lecta potenter erit res, 40
 Nec ⁹ facundia deseret hunc, nec ¹⁰ lucidus ordo.

¶ *De collocatione, et ordine materiae.*

Ordinis haec ¹¹ virtus erit, et ¹² Venus (aut ego fallor)
¹³ Ut iam nunc ¹⁴ dicat, ¹⁵ iam nunc debentia dici
 Pleraque ¹⁶ differat, ¹⁷ et praesens in tempus ¹⁸ omittat.
¹⁹ Hoc amet, hoc spernat promissi carminis auctor. 45

¶ *Hactenus de fabula, et argumento; nunc de genere dicendi,
 et primum de verbis novis.*

²⁰ In verbis etiam ²¹ tenuis cautusque ²² serendis,
²³ Dixeris egregie, ²⁴ notum si callida verbum
 Reddiderit iunctura novum. Si forte necesse est

1 Sumite argumentum sive rem, in qua tractanda occupemini atque exerceamini. Apostrophe est ad universos scriptores quorumlibet rerum. Est praeterea totum hoc à gerulis sumptum, qui gestanda prius librant, quam suis humeris imponenda sinant. Quintum praeceptum, quod scribendi argumentum cuique deligendum sit. 2 Quicumque componitis, sive Poetae estis, sive Oratores. 3 Parem, accommodatam. 4 Ingenii. 5 Cogitate, explore. Metaph. continuata à baiulis ad animum viresque ingenii. 6 Perferre aut sustinere non possint. 7 Ingenii vestri. 8 Quicumque scribendi materiam pro sui ingenii potentia, quam ingenii vires sustinere possint, κατὰ δύναμιν sibi tractandam elegit. 9 Elocutio, expedita disserendi facultas. 10 Dispositio operis universum opus perspicuum reddens, et illustrans. Metaph. à planetis, ad virtutem rectae Methodi declarandam: quae rebus lumen non secus affert, atque corporibus inferioribus. Deinde Meton. effe. 11 Huius dispositionis haec perfectio atque praestantia erit. Met. à praeditis ratione ad rationis ex-

pertia. Sic Plautus dicit *virtutem mercli* pro excellentia. Sextum praeceptum de Methodo. 12 Venustas, suavitas, σμυνότης, cuius parens credita est Venus. Meton. effe. 13 Ut ea dicat, quae primo loco dici debent. 14 Polypoton. 15 Anaphora. 16 In futurum tempus. Epistrophe. 17 In praesenti tempore. 18 Systole. 19 Ut ille, qui egregium carmen sese scripturum pollicitus est, hoc praesenti tempore prober, hoc autem praesenti tempore in aliud tempus reiiciat. Anaphora. 20 In vocabulis novis. Septimum praeceptum ad elocutionem pertinens. 21 Si parcus, et prudens eris. 22 Poëmati tuo immiscendis, in vulgus proferendis. Metaph. ab agricolis, qui proprie dicuntur arbores, et fruges serere. Al. *ferendis*. 23 Egregie, et cum laude dixeris, elocutio tua egregia erit. 24 Si artificiosa verborum connexio verbum, quod novum, et obscurum est, reddiderit perspicuum, id est, si novum illud verbum ita cum aliis coniungas, ut ex antecedentibus, et consequentibus, cum quibus compositum est, facile intelligi possit.

¹ Indiciis monstrare recentibus ² abdita rerum,
 Fingere ³ cinctutis non exaudita ⁴ Cethegis 50
⁵ Continget, dabiturque ⁶ licentia sumpta ⁷ pudenter.

¶ *Verba nova maiorem auctoritatem habent, si ex Graecis parce,
 verecundeque detorta gignantur.*

Et nova fictaque nuper ⁸ habebunt verba fidem, si
 Graeco ⁹ fonte cadant, ¹⁰ parce detorta. ¹¹ Quid autem
¹² Caecilio, Plautoque dabit ¹³ Romanus, ¹⁴ ademptum
 Virgilio, Varioque? ego cur ¹⁵ acquirere pauca 55
 Si possim, ¹⁶ invideor; cum ¹⁷ lingua Catonis, et ¹⁸ Enni
¹⁹ Sermonem patrum ²⁰ ditaverit, et nova rerum
 Nomina ²¹ protulerit? ²² Licuit, semperque licebit
²³ Signatum praesente nota ²⁴ producere nomen.

¶ Novis vocabulis demonstrare:
 nam vocabula sunt velut indices
 ac nuntii eorum, quae abdita la-
 tent in mente. 2 Res abditas, et
 ignotas, ut Od. 12. l. 4. *eluere ama-
 ra curarum*, id est, amaras curas;
 et Sat. 2. l. 2. *Corruptus vantis re-
 rum*, id est, vanis rebus. 3 Belli-
 cosis, et militari baltho cinctis,
 armatis, *vel* loco tunicae cinctum
 gestantibus, id est, subligaculum,
 quod solas partes infra pectus ve-
 labat. *Cinctutis* ergo per Epenthe-
 sin pro cinctis. Fit autem *cinctu-
 tus* à *cinctu*, id est, veste infra
 pectus corpus complectente, et à
 pectore ad pedes tegente. 4 Vo-
 cabula, quae à Cethegis non audi-
 ta fuerunt, id est, priscis Roma-
 nis incognita, qualis erat M. Cor-
 nelius Cethegus, quem Cicero in
 Bruto posuit inter priscos Orato-
 res. Synecd. spe. 5 Licebit unicui-
 que verbis uti recentibus. 6 Pores-
 tas fingendorum novorum vocabu-
 lorum. 7 Verecunde, moderate,
 cum pudore usurpata. 8 Probabun-
 tur, et auctoritatem obtinebunt.
 9 Si è Graeca lingua deriventur,
 et ad exemplum Graecorum in
 usum Latini sermonis deflectan-
 tur, et in casum seu finem Lati-
 num desinant. Metaph. est ab aquis

perennibus, ad inexhaustam lin-
 guae Graecae copiam indicandam.
 10 Moderate seu paululum deflexa,
 et derivata à Graeca lingua. 11 Si
 licuerit veteribus Poëtis nova ver-
 ba fingere, cur non liceat etiam
 recentioribus? Argumentum est à
 pari. 12 Alleg. est è continuatis
 Synecdochis. 13 Populus, id est,
 Romani indulgebunt. 14 Denega-
 tum, nec concessum. 15 Nova, et
 apta Latina vocabula facere, et
 illis Latinum sermonem ampli-
 ficare. 16 Cur ob id invidiam patior,
 cur aegre ferunt? 17 Scripta pris-
 corum auctorum rudium, et im-
 politorum ditaverint. Al. est cau-
 sarum pro effe. 18 De quo Ovidius:
*Ennius ingenio maximus, arte ru-
 dis*. 19 Linguam Latinam ampli-
 ficaverit, et locupletiore reddi-
 derit. 20 Epistrophe. 21 Polypto-
 ton. 22 Verbum aliquod novum
 proferre, quod praesenti usu, et
 communi loquendi consuetudine
 quasi signatum ab omnibus reci-
 piatur, et usurpetur. 23 Alleg. è Me-
 taph. à monetariis, et signatori-
 bus pecuniae, quibus semper li-
 cuit per magistratum novos num-
 mos, aliis atque aliis imaginibus
 notatos excudere. 24 Al. *procu-
 dere*.

¶ *Ut rerum omnium, quae oriuntur, et occidunt, sic etiam verborum sua aetas est.*

Ut sylvae ¹ foliis ² pronos ³ mutantur in annos, 60
⁴ Prima cadunt : ⁵ ita verborum vetus interit aetas,
 Et ⁶ iuvenum ritu florent modo nata vigentque.
⁷ Debemur morti nos, nostraque : sive receptus
 Terra ⁸ Neptunus ⁹ classes Aquilonibus arcet,
¹⁰ Regis opus : sterilisve diu ¹¹ palus, aptaque remis, 65
 Vicinas ¹² urbes ¹³ alit, et ¹⁴ grave sentit aratrum:
 Seu ¹⁵ cursum mutavit ¹⁶ iniquum frugibus ¹⁷ amnis,
¹⁸ Doctus iter melius. ¹⁹ Mortalia facta peribunt;
²⁰ Nedum sermonum stet ²¹ honos, et gratia vivax.

1 Per novas frondes. Al. *Ut folia in sylvis*, &c. 2 Per annos celerime labentes. 3 Quotannis. 4 Dum sc. priora, & vetera folia cadunt. 5 Ita prisca verba desinunt usurpari. 6 More novorum foliorum, modo natorum, vocabula nova modo excogitata usurpantur, in usu sunt. 7 Nos omnes peribimus, et nostra opera: quanto magis vocabula. Argumentum à Minori. Antecedens illustrat exemplis tribus maximorum operum, I. Portus Iulii reffecti, immisso mari in Lucrinum lacum. II. Siccatae Pontinae paludis, ut vomere subigeretur, frugesque produceret. III. Tiberis à priori suo alveo in aliam partem aversi, ne urbi, nec agris noceret. 8 Mare in terram receptum. Meton. subi. mare enim possessione Neptuno adiunctum: et hoc rursus pro Iulio portu, quem magnis molibus Iul. Caesar incluserat, et intromiserat in terram. 9 Aquilones à navium classibus prohibet, et per portum à tempestatibus defendit, tutamque navibus stationem exhibet. Hyppalage, id est, inversio casuum. 10 Quod profecto opus summi alicuius Monarchae est, nonnisi immensis sumptibus perficiendum, id est,

Iulii Caesaris. Synecd. gen. alii tamen de Regibus Aegypti interpretantur. 11 Sive palus Pontina, quae diu aquis obruta fuit, atque navigationi apta, per Cethegum exsiccata, id est, navigabilis aquis per aggeres ab Augusto exclusis inque mare per meatus deductis, in agrum convertitur. Synecd. gen. 12 Cives incolas vicinarum urbium. Meton. subi. 13 Frugibus suis. 14 Aratur. 15 Suum. 16 Hostilem, nocentem frugibus, quae inundatione saepe obruere solebat. 17 Tiberis fluvius. 18 Ante per Velabrum fluens, nunc aversus in viam inoffensam, et rectius atque commodius fluere assuefactus. Metaph. à praeditis ratione, ad rationis expertia: ut Ep. 14. l. 1. *Multa male docendus aprico parcere prato*. Ita Cic. dicit *eruditum pulverem* pro abaco Geometrarum. 19 Haec omnia mortalium facta, quantumvis admiranda, temporis longitudine occidunt. 20 Tantum abest, ut vocabulorum, &c. id est, quanto minus vocabula sint sempiterna. 21 Pulcritudo verborum perennis sit, et vocabulorum venustas semper duret. Alleg. è Metaph. ab animaris ad inanimata, ad ostendendam verborum caducam elegantiam.

- ¹ Multa renascentur, quae iam ² cecidere; ³ cadentque, 70
⁴ Quae nunc sunt in honore vocabula, si volet ⁵ usus,
⁶ Quem penes arbitrium est, et ius, et ⁷ norma loquendi.

Quo carminis genere quaeque res scribendae; indignus poetae nomine, qui nesciat suum rebus metrum accomodare.

- ⁸ Res gestae regumque ducumque, et ⁹ tristia bella,
 Quo scribi possent ¹⁰ numero, ¹¹ monstravit Homerus.
¹² Versibus impariter ¹³ iunctis ¹⁴ querimonia primum,
¹⁵ Post etiam inclusa est voti sententia compos. 76
 Quis tamen ¹⁶ exiguos Elegos emisit auctor,
 Grammatici ¹⁷ certant, et adhuc ¹⁸ sub iudice lis est.
¹⁹ Archilochum ²⁰ proprio ²¹ rabies armavit ²² iambo.

¹ Multa vocabula reviviscent, inque quotidiano sermone denuo usurpabuntur. ² Perierunt. Polypoton, sicut in *quae*, et in *quem*. ³ Et multa contra vocabula morientur. ⁴ Quae iam in loquendi consuetudine versantur. ⁵ Consuetudo loquendi, vocabulorum pater, id est, hi, qui delectum verborum habent. Meton. ⁶ Penes quem usum. i. in cuius potestate est iudicium, et potestas. ⁷ Regula. Vide Od. 15. 1. 2. *Veterumque norma*: et Sat. 3. 1. 1. *adsit Regula*. ⁸ Fortia Heroum facta. Octavum praeceptum. Quo genere carminis materia quaeque tractanda sit. Commemorat autem carminum genera quatuor: Heroicum, Elegiacum, Iambicum, et Lyricum. E quibus primi auctorem facit Homerum, secundi incertum aliquem: tertii Archilochum: quarti vero auctorem non attingit. ⁹ Calamitosa, et homines tristes reddentia Meton. effe. ¹⁰ Quibus pedibus, quo carminis genere, sc. Heroico. Metaph. à Mathematicis, et Synecd. gen. pro specie carminis è certa pedum quantitate constantis. ¹¹ Demonstravit, docuit in Iliade sua. ¹² Carminibus Elegiacis, quorum alterum est Hexametrum, sex pe-

dibus, alterum Pentametrum, quinque pedibus constans: quae tertio ab hinc versu *Exiguus Elegi* vocantur. Synecd. gen. 13 Ex Hexametris, et Pentametris. 14 Materia lugubris, et flebilis, sive res tristes, de quibus funduntur querelae, descriptae sunt. Meton. adi. 15 Postea etiam res laetae, et prosperae, quae nobis ex animi sententia successerunt, coeperunt describi. 16 Elegos versus tenues, et humili materiae aptos invenit. 17 Illa de re inter se contendunt. 18 Et illa Grammaticorum contentio adhuc est diiudicanda, et nondum finita. 19 Archilochus, nobilis ille Poëta Graecus, usus est, tamquam armatura, versu Iambico ad convicia, et maledicta contra socerum suum. Metaph. à praeliaturis, qui se muniunt armis adversus hostes, vel etiam à canibus. Hinc *ἰαμβίῃ* pro maledicere sumitur. 20 A se invento. 21 Ira, quam ex repulsa conceperat (dum Neobules nuptias sperat, et ab eius patre Lycambe repudiatur) maledicentia, tamquam armis, instruxit, et socerum suum Lycamben cum sponsa ad suspensionem adegit. 22 Pede, id est, carmine Iambico. Synecd. mem.

- ¹ Hunc ² socci cepere pedem, grandesque ³ cothurni, 80
⁴ Alternis aptum sermonibus, et populares
⁵ Vincentem strepitus, et ⁶ natum rebus agendis.
⁷ Musa dedit ⁸ fidibus ⁹ Divos, ¹⁰ puerosque Deorum,
¹¹ Et pugilem victorem, et ¹² equum certamine primum,
 Et iuvenum ¹³ curas, et ¹⁴ libera vina referre. 85
¹⁵ Descriptas servare vices, ¹⁶ operumque colores,
¹⁷ Cur ego, si nequeo ignoroque, Poëta ¹⁸ salutor?
¹⁹ Cur nescire, pudens prave, quam discere malo?

¶ *De comoediae, tragoediaeque stylo.*

Versibus exponi tragicis ²⁰ res comica non vult:

¹ Iambicum, id est, hunc versum iambicum comici in comoediis suis, quorum socci sunt, id est, calceamenti genus, et verborum rerumque magnitudine illustres tragici in tragoediis suis, quorum calcei cothurni sunt, ad miserunt, et poematibus suis inseruerunt. ² Alleg. è Meton. adiunctorum pro subiectis comoediis, et tragoediis, in quibus actores induebantur soccis, et cothurnis. ³ Cothurni sunt calcei altiores, utrique apti pedi. *Grandes* vocantur, tum quia altiores, tum quia tragoedia ipsa grandiloqua in quam prodeunt Reges, et personae sublimiores. ⁴ Utpote idoneum dialogis, mutuis interrogationibus, et responsionibus, quae nunc ab hoc, nunc ab illo habentur. ⁵ Et in scenis clarius resonantem, et brevi atque longa syllaba spectatorum clamores, tumultusque, in fabulis excitari solitos, superantem. Metaph. ab animatis ad inanimata. ⁶ Inventum ad fabulas agendas. ⁷ Quae praeses est versuum Lyricorum. Synecd. gen. vel *Musa*, id est, Musae. Synecd. num. sing. pro plu. ⁸ Versibus lyricis, qui fidibus canuntur. Meton. adi. ⁹ Res à Diis Heroibus Olympicis, victoribus, iuvenibus, et compotatoribus gestas, quae sunt Lyricorum argumenta, laudibus referendas. Al. è Meton. efficientium. Tales hymnos Horatius conscripsit

in Venerem, in Minervam, Cupidinem, aliosque Deos, Deasque. ¹⁰ Deorum filios, *παῖδες τῶν θεῶν* id est, heroas, semideos. ¹¹ Et in Olympicis certaminibus luctatores nobiles, pugnis, et manibus acres. ¹² Equitem in certamine velocissimum, i. qui cursu vicit. Meton. sub. ¹³ Amores. Nam *Res est solliciti plena timoris amor*. Synecd. gen. ¹⁴ Liberos potores, et convivas reddentia i. symposia, in quibus ebrii operta recludunt libere, laudare docuit, ut apud Pindarum videre est. Meton. effectorum: deinde Synecd. periph. *τὰ συμποσία*. ¹⁵ Si suas cuiusque Poëmatis partes, à me descriptas, observare, inque meo carmine exprimere possem, et nescio. Nonum praeceptum de decoro observando in diversis sententiis, et affectibus sermone, et gestu repraesentandis. ¹⁶ Multiplices poematum varietates, quae, ut res pictae, coloribus distinguuntur. Translatio à pictoribus, qui gratiam, et venustatem operibus afferunt suis varietate colorum, ad Poëtas. ¹⁷ Cur Poëta vocor? Anaphora. ¹⁸ Synecd. spe. ¹⁹ Cur turpiter, et praepostere verecundus malo haec nescire, quam discere? cum pudori nulli esse debeat aliquid ignorare, sed vitioso atque malo pudore impediri, quo minus ignorata addiscantur. ²⁰ Materia Comica non debet sublimi dicendi genere tractari.

¹ Indignatur item ² privatis ac prope ³ socco
 Dignis carminibus ⁴ narrari ⁵ coena Thyestae.
⁶ Singula quaeque locum teneant ⁷ sortita decenter.
 Interdum tamen et vocem ⁸ comoedia tollit,
⁹ Iratusque ¹⁰ Chremes ¹¹ tumido delitigat ore:
 Et tragicus plerumque ¹² dolet sermone ¹³ pedestri. 95
¹⁴ Telephus et ¹⁵ Peleus, ¹⁶ cum pauper et exul uterque
¹⁷ Proiicit ampullas, et ¹⁸ sesquipedalia verba:
¹⁹ Si curat cor spectantis tetigisse querela.

*Poëma non solum artificiali ordine constare debet, sed etiam
 suavitate condiendum ad concitandos affectus: hos, ut recte
 exprimat, ipse prior induat Poëta.*

Non satis est ²⁰ pulcra esse poëmata; ²¹ dulcia sumpto:
 Et quocumque volent, animum auditoris ²² agunto. 100

1 Non vult. Contra probat res
 tragicas comicis verbis non inclu-
 di. 2 Vulgaribus, et vilibus ho-
 minibus accommodatis, quales so-
 lent esse homines privati, qui ma-
 gistratum non gerunt. 3 Stylo co-
 mico, non autem cothurno aut
 grandiloquentia tragica, id est,
 quae pronuntientur in actione co-
 moediae ab histrione soccis indu-
 to. 4 In tragoedia. 5 Tragoedia
 de Thyeste scripta, cui proprius
 filius Plisthenes à fratre Atreo occi-
 sus, et coctus, manducandus appo-
 nebatur, id est, quaevis materia
 tragica, et funesta sive tragoedia.
 Meton. subi. et Synecd. spe. 6
 Unaquaeque materia, sive comi-
 ca, sive tragica sit, suo carmine
 decenti, et proprio tractetur. 7 Ut
 sors tulerit. 8 Comica persona
 etiam more tragicarum vocem
 elevat, inque tragicas exclamatio-
 nes prorumpit, O coelum, o terra,
 o maria Neptuni! Meton. adi. 9
 Apud Terentium. 10 Senex. 11 Ore
 inflato, et stylo tragico acriter
 litigat. 12 Tristitiae affectum ex-
 primit. 13 Humili, et stylo vul-
 gari, qualis est sermo comicus.
 Metaph. à viatoribus. 14 Herculis

filius, Mysiae rex, id est, tragoe-
 diae de Thelepho, et Peleo scrip-
 tae. Meton. subiectorum. Tragi-
 cum etiam pedestri dolere sermone
 probat tragoediis Euripidis, apud
 quem reges hi in scenam prodeunt.
 15 Aeaci filius, pater Achillis,
 eiectus à patre ob Phocum fra-
 trem interfectum, exulavit. 16
 Quando uterque in Tragoediis in-
 troducitur inops, et exul. 17 Lon-
 ge à se reiicit, non utitur verbo-
 rum tumoribus sive verbis infla-
 tis. 18 Longa, et nimium pro-
 ducta, magnifica. All. à tumore
 vasorum, et crassitie liquorum ad
 Poëtas notandos, qui longis ver-
 bis, et versibus tumidis utebantur.
 19 Si animum spectatoris queri-
 monia de tot suis calamitatibus
 ad sui misericordiam inflectere, et
 commovere desiderat. 20 Diserta,
 et venusta verba habere. Metaph.
 à proportionem decentique colore
 corporum, ad carminis praestan-
 tiam indicandam. 21 Suavia sint,
 et singularem habeant gratiam in
 permovendis auditorum animis. 22
 Impellant, moveant in hunc vel
 in illum affectum. Epistrophe.

Ut

Ut ¹ ridentibus arrident, ita flentibus ² adsunt
³ Humani vultus. Si vis me ⁴ flere, ⁵ dolendum est
 Primum ipsi tibi; ⁶ tunc tua me infortunia ⁷ laedent,
⁸ Telephe, vel Peleu: ⁹ male si mandata loqueris,
¹⁰ Aut dormitabo, aut ¹¹ ridebo. ¹² Tristia moestum ¹⁰
 Vultum verba decent: ¹³ iratum, ¹⁴ plena minarum:
¹⁵ Ludentem, lasciva: severum, ¹⁶ seria dictu.
¹⁷ Format enim natura ¹⁸ prius nos ¹⁹ intus ad omnem
²⁰ Fortunarum habitum: ²¹ iuvat, ²² aut impellit ad iram,
²³ Aut ad humum moerore gravi ²⁴ deducit et ²⁵ angit:
²⁶ Post effert animi motus interprete ²⁷ lingua. III
 Si dicentis erunt fortunis ²⁸ absona dicta,

1 Cum ridentibus rident, etiam ridendi causa ignorata. Paronomasia. 2 Commiseratione, et lacrymis praesto sunt, id est, flent cum flentibus, et similiter eos affici vultus prodit: quia similiter semper afficitur is qui audit atque is, qui affectus commovet dicendo. 3 *φιλάνθρωπος*, id est, humanus animus, qui mobilis, et flexibilis est. 4 Ad misericordiam commoveri. 5 Flendum est. 6 Cum ipse primus dolebis, et calamitates tuas mihi exposueris, ò Telephe, vel Peleu. 7 Tuae calamitates ad commiserationem commovebunt. Metaph. à corpus vulnerantibus. 8 Tu histrio, qui personas Telephi, et Pelei in actione fabulae repraesentas ac sustines. Apostrophe est à Pisonibus ad histriones. 9 Si munus, et partes in comoedia tibia datas inepte geris, id est, si verbis uteris à persona vel fortuna tua, quam sustines, alienis, et vultu hilari, et magnificis verbis in scenam prodibis, cum miser sis. 10 Aut verba tua me spectatorem vel auditorem non afficient, animum meum non agent in moerorem propter tua infortunia, de quibus conquereris. 11 Propter tuam in pronuntiando, et persona agenda ineptiam. 12 Dolorum actione, quasi morsu, efficiencia; non laeta, et magnifica. Meton. effe. Hactenus, docuit qualem oportebat habere vultum: nunc

quae verba, ut singuli moveantur affectus, necessaria sint, exponit. 13 Vultum decent. 14 Verba furoris, et iracundiae plena. 15 Verba mollia, amatoria petulantia decent vultum iocosum, id est, eos, qui risum, non fletum, movere cupiunt. 16 Gravia, et omni levitate carentia. 17 Efformat, fingit. 18 Antequam rem aliquam verbis exprimamus. 19 In animo. 20 Ad omnem fortunae, id est, conditionis, tum secundae, tum adversae, varietatem fronte, et animo, verbis, et gestibus exprimendam: ut, si fortuna secunda sit, hilares simus, prius animo, deinde etiam vultu, verbis, et gestibus: sin adversa, ut demissi atque humiles simus. 21 Natura iuvat nos, id est, ad laetitiam nos impellit, si fortuna sit secunda. 22 Si fortuna sit adversa. 23 Aut valde nos affligit. 24 Humiliat. 25 Sc. nos, cum premimur, rebus adversis, è quibus non possumus eluctari. 26 Postea natura oratione sive verbis rerum id animo conceptarum signis, animi curas, et perturbationes eloquitur. 27 Est munus linguae animum interpretari. 28 A statu, et conditione loquentis personae aliena, et discrepantia: ut, si fortuna adversa sit, verba autem sint laeta, et magnifica, et contra. Metaph. à fidibus, et chordis insuavem sonum reddentibus.

¹ Romani tollent equites peditesque cachinnum.

¶ *Poëticum decorum, quo sermo, et affectus personis accommodantur, conditionem, aetatem, sexum, institutum, nationem intuetur.*

² Intererit multum, ³ Davusne loquatur, an Herus:

⁴ Maturusne senex, an adhuc florente ⁵ iuventa 115

Fervidus: an ⁶ matrona potens, an ⁷ sedula nutrix:

Mercatorne ⁸ vagus, ⁹ cultorne virentis agelli:

¹⁰ Colchus, an Assyrius: Thebis ¹¹ nutritus, an Argis.

¹² Aut ¹³ famam sequere, ¹⁴ aut sibi convenientia finge

Scriptor. ¹⁵ Honoratum si forte ¹⁶ reponis Achillem; 120

¹⁷ Impiger, ¹⁸ iracundus, ¹⁹ inexorabilis, ²⁰ acer:

¹ Universus populus Romanus risum attollet, id est, effuse ridebit. ² Transit ad decimum preceptum de decoro, conditione, et aetate cuiusque personae servanda. ³ An servus aliquis astutissimus, et fallax in comoedia loqui introducatur. Synecd. spe. Quidam putant Horatium alludere ad primam Terentii comoediam, ubi Simon herus, et Davus servus inducuntur. Al. *Davusne loquatur, an Heros.* ⁴ Aetate grandis, provectoris aetatis. Virg. *5. Aen. aevi maturus Aestes.* ⁵ Iuvenis vernante adhuc aetate calidus, et vegetus. Meton. adi. aetatis Metaphoris mista. ⁶ Foemina clarissima. Similis est allusio ad Phormionem Terentii comoediam, ubi Nausistrata matrona, et Sophrona nutrix inducuntur. ⁷ Oficiosa ac diligens in nutricandis infantibus: qualem fuisse Eurycleam, Telemachi nutricem, scribit Homerus. ⁸ Passim errans, qui lucri causa quaevis maria transcurrit, et terras perlustrat: Unde Ep. 1. l. 1. *Impiger extremos, &c.* ⁹ Agricola vel olitor ruri suo semper affixus. Synecd. gen. ¹⁰ Crudelis, et inhospitalis, an mollis, et divitiis affluens, id est, persona quaevis diversae regionis: multum enim differt natio à natione, locus à loco. Synecd. spe. *Colchis* regio in Scythia, ubi Phasis fluvius decurrit, unde at-

tulit vellus aureum Iason, Medae patria, regnum Aeetae. 11 An Thebanus sit, an Argivus. 12 Quicumque Poëta es, aut aliquid scribis, aut veras res gestas, et historiam scribe. Symploce. Decimum praeceptum. 13 Historicorum. 14 Aut si vis aliquid Poëtarum more fabulose excogitare, finge verisimilia, et in quibus extrema cum primis, utraque cum mediis conveniant. 15 Ab ipso Iove, i. magnum, et illustrem, et omnium paene Scriptorum praeconiis celebratum. 16 Ex. gr. si forte in carmine tuo, vel in scenam iterum introducis, iam antea ab aliis introductum. 17 Ille iuxta famam vel historiam, in Iliade descriptam, introducatur velox, et strenuus. 18 Durus. Iliadem ab eius ira exorsus est Homerus. Iratus autem erat Achilles, abrepta sibi Briseide, Agamemnoni adeo, ut, depositis armis, domum redire destinaret, remque Graecorum paene collapsam pessum ire, eorumque castra à Troianis expilari sineret. 19 Implacabilis. Exorari enim ab Agamemnone vix potuit, ut arma resumeret, missamque ab eodem per honestissimos viros legationem repudiavit. 20 Vehemens. Nam odiis, amoribus vehemens fuit, et ubique tam violentus, ut ipsi etiam Agamemnoni formidini fuerit.

¹ In-

- ¹ Iura neget sibi nata, ² nihil non arroget armis.
³ Sit Medea ferox, ⁴ invictaque; ⁵ flebilis Ino,
⁶ Perfidus Ixion, ⁷ Io vaga, ⁸ tristis Orestes.

¶ *Praeceptum de nova fabula, et persona inducenda.*

Si quid ⁹ inexpertum scenae committis, et audes 115
¹⁰ Personam formare ¹¹ novam, servetur ¹² ad imum,
 Qualis ab incepto processerit, et ¹³ sibi constet.

¶ *Certa praeceptio de duplici genere argumenti diligendi; quorum alterum commune, et à nemine occupatum; alterum publicum, nempe inventum ab alio, sed cuiusvis expositum.*

¹⁴ Difficile est proprie communia dicere: tuque

¹ Qui sit legum contemptor.
² Omnia putet se armis consequi posse. ³ Medea, Aeetae, Colchorum regis, filia in Poëmate introducatur inhumana, et crudelis, quae Iasonis perfidiam ulta, filios ei comedendos apposuit, fratremque Absyrtum obtruncavit. Vide Ovid. 7. Met. Iustin. 1. 42. Cic. 1. 5. de nat. Deor. ⁴ Sit etiam insuperabilis, utpote arte magica confisa. ⁵ Cadmi, et Hermionae filia, uxor Athamantis, Aeoli filii, quae maritum furiosum, et Learchum filium trucidantem fugiens, cum Melicerta reliquo filio se in mari praecipitavit, propter tales calamitates miserabilis representetur. ⁶ Ixion vero sceleratus in poëmate exhibeatur, ut qui uxoris suae Diae patrem Deionea pro dotis compensatione ad epulas sumptuosas fraudulenter invitans, in fossam iam inflamatam eum fecit incidere, atque ita flammis consumptus est: à quo scelere à Iove, misericordia commoto, expiatus, inque coelum assumptus, Iunonem Iovis coniugem, de stupro interpellavit, et scelus scelere cumulavit. ⁷ Inachi, primi Argivorum regis filia, quam Iupiter amatam, ne à Iunone cognosceretur, in vaccam mutavit, quae ipsam Argo centoculo custodiendam dedit: à quo cum

per Mercurium liberata esset, oestro per Iunonem immisso, agitata, multasque regiones pervagata, in Aegyptum pervenit, ibique Isis Dea post mortem habita fuit. Vide Ovid. 1. Met. 8 Agamemnonis, et Clytemnestrae filius, in carmine producat anxius propter furias, à matre interfecta sibi immissas, ut qui patris sui Agamemnonis necem, matrem Clytemnestram, et adulterum Aegysthum interimens, ultus est, et ob patricidium furis misere agitatus fuit. ⁹ Novum, inusitatum, cuius describendi periculum nullus Poëtarum adhuc fecerit, exhibes in theatro. ¹⁰ Comoediam in scenam vis producere, in qua sint personae novae. ¹¹ A nullo Poëta tractatam. ¹² Persona nova talis usque ad extremum finem, i. per omnes actus, et scenas describatur, et appareat, qualis in principium carminis formari coeperit, id est, neque formam neque mores mutet. ¹³ Sibi consonet, à suis moribus non recedat. ¹⁴ Difficile est materias, et argumenta iam à multis usurpata, sed nondum ab aliis occupata, et mancipata, et de novo tractanda, ita proprie dicere, id est, tam praeclare scribere, ut proprie tu iure dici possint, ut illa tibi vindices, nec aliis relinquant facultatem eadem postea scribendi.

Rectius ¹ Iliacum carmen deducis in actus,
 Quam si proferres ignota ² indictaque primus. 130
³ Publica materies privati iuris erit, ⁴ si
 Nec circa ⁵ vilem patulumque moraberis ⁶ orbem,
 Nec ⁷ verbum verbo curabis reddere, fidus
 Interpres: ⁸ nec desilies imitator in ⁹ arctum,
 Unde pedem referre pudor vetet, aut operis ¹⁰ lex: 135

¶ *De exordio recte poëmati inducendo: praeceptum Homeri exemplo confirmatur.*

Nec sic ¹¹ incipies, ut ¹² scriptor cyclicus olim:

¹³ *Fortunam Priami cantabo et nobile bellum.*

¹⁴ *Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?*

1 Orationem, ex Homeri Iliade sive carmine desumptam, i. belli Troiani historiam commodius in comoediam aut in tragoediam producis ac transfers, quam si novum argumentum tractes, nunquam ab aliis tractatum. 2 Nunquam tractata. 3 Materia iam ab aliis publicata, et tractata (qualis est Ilias Homeri) tua propria habebitur, si argumenti tantum speciem referas, non etiam singula minutatim prosequaris. Praeceptum undecimum de ratione imitandi veteres in personis notis. 4 Si non adhaerebis in continua serie Poëmatis seu in circulo trito, à vulgo cognito, contempro, et omnibus patente, id est, si tuum auctorem, quem imitaris, non sequeris ita religiose, ut nihil addas de tuo, nihil invenias, nihil immures. 5 Reddens illaudatum imitatore: non enim magni ingenii est, rotam alterius inventionem sequi. Meton. effe. 6 Metaph. à currentibus in circulum, unde non est facilis recessus. 7 Et si non studebis auctorem tuum, quem imitandum tibi proposuisti, verbatim exprimere, sed sensum è sensu, perinde ac si fidi alicuius interpretis munere velles perfungi. Polypoton. 8 Et si tu, qui alium

imitari vis, nimis longe ab illo, quem tibi imitandum proponis, discedendo, sive in locum angustum te non conicies, unde rursus egredi, id est, discedere ab iis, quae temere es aggressus, non possis sine pudore, et reprehensione. 9 In angustias. Alleg. est è Metaph. à re militari, ubi pugnantes incaute in angustias compelluntur, unde non patet reditus ad salutem. 10 Natura aut ratio, quae iubet aut Penitus non incipere, aut inceptu perficere. 11 Poëma tuum. 12 Poëta circumforaneus, qui in conventiculis hominibus suos versus obtrudere solebat in orbem coactis, ut hodieque circumforanei cantores: hos Iuvenalis, et Martialis *Orbiculos* appellant. Hunc quidam Antimchum fuisse autumant, qui tragicus fuit superbus atque arrogans. Alii Stacinum. Synecd. gen. 13 Infelicitatem. Inducitur hic cyclicus turgide opus exordiens de decennali Troiano bello, et interitu Priami, per Prosopopoeiam: quem Poëta irridet per Addubitationem, dicens, *Quid dignum tanto*, &c. 14 Quid iactator hic verbis tam sonoris ac sublimibus dignum proferet?

1 Par-

¹ Parturient montes, nascetur ² ridiculus mus.
 Quanto rectius ³ hic, qui nil molitur ⁴ inepte! 140
⁵ Dic mihi, Musa, ⁶ virum, captae post tempora Troiae,
 Qui mores hominum multorum vidit et urbes,
 Non ⁷ fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
 Cogitat, ut speciosa dehinc ⁸ miracula promat,
⁹ Antiphaten, ¹⁰ Scyllamque, ¹¹ et cum Cyclope Charybdim:
 Nec reditum ¹² Diomedis ab interitu ¹³ Meleagri, 146

1 Respondet ad interrogationem praecedentem: Sc. ut est apud Aesopum in apologo, *montes*, &c. Nam, sicut Aesopus fabulatur, mons horribilos sonitus, quasi tonitrua emisit; adeo ut homines, et animalia illum fugerent, nescio quem horribilem partum editurum timentia, postea mus è radice montis prodiens, omnem metum in risum solvit: ita etiam hic Poëta, si Diis placet, grandia in exordio de se pollicetur, atque interim lectoribus nulla in parte operis satisfacit. Usurpatur hoc proverbium in eos, qui aureos montes pollicentur, sed minima praestant. 2 Qui risum excitet, γελοιοποιός. 3 Homerus incipit, qui nihil imperite scribere aggreditur. Prosopopoeia Homeri, atque periphrases sunt Synecdochicae eiusdem, et Odysseae. 4 Metaph. ab extructionibus operosis aedificiorum. 5 Duobus hisce versibus Horatius utcumque expressit principium Odysseae de laboribus, et erroribus Ulyssis, tribus versibus constans, Ἀντίφατη μοι ἐννέπτε, Μῆσα, πολύτροπον, &c. 6 Ulyssem. 7 Nititur non è magnis ad parva descendere, sed à parvis ad maiora devenire. Alleg. è continuatis Metaph. à corporibus, et lignis, quae facile quidem flammam concipiunt, et flammam, sed parte illorum aëria igne consumpta, et terrea solum relicta, nigrescunt, et fumant. Idem accidit Poëtae splendidam operis propositionem iactanti, quam mox splendore illius per omnes partes

obsolescente consequitur ridicula obscuritas. Est praeterea in *fumum*, et *fumo* Polyptoton. 8 Res quasvis pulcherrimas, et admiratione ac spectatu dignissimas in operis processu poemati suo inferat. Synecd. spec. 9 Lami filium, Laestrigonum regem, carne humana vescentem: à quo una cum sociis suis Ulysses disceptus fuisset, nisi praecisis anchorarum funibus propere in altum se recepisset. 10 Phorcynis, et Hecatae filiam, in marinum monstrum conversam, cuius latera canibus latrantibus undique succincta fuisse describit. 11 Et monstrum illud in mari Siculo navigantibus formidabile (ubi Ulysses naufragium passus est, et è caprifico se suspendit) una cum Polyphemo, qui Ulyssis tres socios devoravit, et quem Ulysses inebriatum occaecavit. Polyphemi erga Galateam amores eleganter describit Ovidius in *Met.* 12 Tydei filii, Graecorum post Achillem fortissimi, à deleta urbe Troia in Graeciam patriam suam reditum, aut aliam narrationem nimis longe petit, id est, non sumit principium poematis à prima origine. 13 Patruum suorum, quod Tydeus, et Meleager fratres fuerint, ex quibus Meleager à matre Althea, stipite in ignem coniecto, cui Parcae aequalem vitam cum Meleagro constituerant, interfectus sit, eo quod Meleager occisi apri caput Atalantae dedisset, et utrumque avunculum, Plexippum, et Toxeam, qui ipsi illud eripere volebant, interfecisset.

Nec

Nec gemino bellum Troianum ¹ orditur ab ² ovo.

Semper ³ ad eventum festinat; ⁴ et in medias res,

Non secus ac notas, auditorem rapit: et quae

⁵ Desperat tractata ⁶ nitescere posse, relinquit. 150

⁷ Atque ita mentitur, sic veris falsa ⁸ remiscet,

⁹ Primo ne ¹⁰ medium, medio ne discrepet imum.

¶ Quod supra de personarum decoro generatim, nunc singillatim de earumdem aetatibus proponitur.

¹¹, Tu, quid ¹² ego et ¹³ populus mecum desideret, audi.

Si ¹⁴ plausoris eges ¹⁵ aulaea manentis, et ¹⁶ usque

Sessuri, donec ¹⁷ cantor, Vos ¹⁸ plaudite, dicat: 155

¹⁹ Aetatis cuiusque notandi sunt tibi mores,

²⁰ Mobilibusque decor naturis dandus, et annis.

¹ Inchoat. Metaph. à textoribus, qui dicuntur telam ordiri, cum illam texere incipiunt. ² Quomodo sc. Iupiter Ledaë, Tyndari uxoris, amore captus in cygni forma ipsam compresserit, ex quo concubitu duo ova nata sint, ex quorum uno Castor, et Pollux, ex altero Clytemnestra, et Helena exclusa sit; quae Helena Menelai, regis Spartanorum, uxor à Paride rapta, Troiani belli causam prae-buerit. Hoc enim exordium longe peti-tum esset. Al. exponunt *gemi-no ovo* pro gemino foetu, Helena, et Polluce: ut sit Meton. effic. ³ Ad propositum scopum, ad finem, et exitum rei, unde exor-diendum est, contendit. ⁴ Et omissis rerum principiis, perinde ac si nota essent, auditorem suum rapit in res medias, quae narran-dae sunt. ⁵ Non sperat. ⁶ Oratio-ne splendescere, seu verbis polite explicari posse, ut vel maxime tractata sint, praeterit. Metaph. à metallis, quae usu tractata splen-descent, nec rubiginem contra-hunt. ⁷ Atque in toto suo poë-mate falsa dicit, adeo artificiose fabulas inserit. ⁸ Commiscet. ⁹ A primo, à principio, id est, ut om-nia inter se maxime cohaereant, et primum, medium, et finis optime inter se conveniant. ¹⁰ Polyptoton, et simul Climax sive gradatio. ¹¹ Tu, ò Poëta, quicumque carmen

accurate scribis, audi. Praeceptum duodecim de decoro observando in exprimendis moribus cuiusque aetatis. ¹² Qui hoc meo scripto Poëtam informo. ¹³ Auditor vel spectator à te fieri cupiat. ¹⁴ Si spectatorem plausu faventem tuam-que fabulam ac ludos approban-tem desideras. Synecd. spe. ¹⁵ Qui tam diu in theatro maneat, et ex-spectet te donec tapetia, quibus scena vel theatrum obtenditur, et exornatur, removeantur ac tollan-tur. Meton. signi, pro fine ludo-rum per amotionem aulaeorum significato. ¹⁶ Semper usque ad fi-nem maneat. ¹⁷ Donec histrio vel actor fabulae, peracta fabula, di-cat, Vos, ò spectatores, plaudite. Synecd. gen. ¹⁸ Usitata formula actum, et fabulam concludentium: non enim ante populi applausum expetebant, quam omnes actus es-sent expleti. ¹⁹ Observandi tibi cuiusque personae aetas, puericia, adolescentia, virilis aetas, senec-tus, et mores. Meton. adi. ²⁰ Et suum cuique conveniens officium ac τὸ πᾶν, id est, decorum na-turis, et aetatibus crescentibus ac decre-scentibus seu continuo varian-tibus (dum in humana vita aetas hominum crescens, et decrescens aliam vitam, alios mores postulat) tribuendum est. De servando de-coro vide Cic. Offic. l. i.

¹ Reddere qui voces iam scit puer, ² et pede certo
 Signat humum, ³ gestit paribus colludere, ⁴ et iram
 Colligit, ac ⁵ ponit temere, et ⁶ mutatur in ⁷ horas. 160
 Imberbis iuvenis, tandem ⁸ custode remoto,
⁹ Gaudet equis, canibusque, ¹⁰ aprici gramine campi;
¹¹ Cereus in vitium flecti, ¹² monitoribus asper,
¹³ Utilium tardus provisor, prodigus ¹⁴ aeris,
¹⁵ Sublimis, ¹⁶ cupidusque, et amata relinquere ¹⁷ pernix.
¹⁸ Conversis studiis, ¹⁹ aetas, ²⁰ animusque virilis 166
 Quaerit opes, et amicitias, ²¹ inservit honori:
²² Commisisse cavet, quod mox mutare laboret.
 Multa senem ²³ circumveniunt incommoda; ²⁴ vel quod
²⁵ Quaerit, et ²⁶ inventis miser abstinet, ac timet uti:
 Vel quod res omnes ²⁷ timide gelideque ministrat, 171
²⁸ Dilator, ²⁹ spe longus, ³⁰ iners, ³¹ avidusque futuri,

¹ Sic puer, qui infans amplius non est, sed scit iam singula articulate eloqui, et ad interrogata respondere. ² Et firmo pede iam recte incedit, ambulando gressum firmat. ³ Ille desiderat colludere cum aequalibus pueris, id est, qui sunt eiusdem aetatis. ⁴ Et sine causa irascitur, et sine causa etiam placatur. ⁵ Deponit. Terent. in Hecyr. *Pueri inter sese quam proleulbus noxlis iras gerunt? Quapropter, quia enim, qui eos gubernat animus, infirmum gerunt.* ⁶ Ob Inconstantiam animi puerilis. ⁷ Singulas. ⁸ Paedagogo seu praecceptore, id est, cum ex ephebis excessit, et suo iam arbitratu vivit. Synecd. gen. Sic Sat. 4. l. 1. *Dum custodis eges.* ⁹ Animum ad aliquod studium adiungit, aut ad alendos equos, vel canes ad venandum. ¹⁰ Et delectatur iuvenum ludis, et exercitiis in campo Martio Soli exposito, non opaco, in quo adolescentes se varie exercebant. ¹¹ Flexibilis, deductilis, et propensus ad vitium, et veluti cera in omnes formas flecti potest, sic ille in vitia. Metaph. à ceroplastis, qui è cera molli ducunt, quascumque volunt, imagines. ¹² Inimicus, et morosus iis, qui eum ad bonam frugem adhortantur. ¹³

Ob iudicii imbecillitatem tarde illa providet, et prospicit, quae sibi prodesse poterant. ¹⁴ Pecuniae. ¹⁵ Superbus, elatus. ¹⁶ Vehementer omnia concupiscens. ¹⁷ Velox ad illa relinquenda, quae paulo ante amaverat ac concupiverat. ¹⁸ Cum iam cum aetate maturiore studia moresque immutati sunt. ¹⁹ Grandior, media. ²⁰ Qui iunior aeris erat prodigus. ²¹ Ad magistratum aspirat, eiusque studio ambitiose occupatur. ²² Vir constantis aetatis cavet illa in se admisisse, quae postea poenitentia ductus mutare studeat, conetur. ²³ Multae molestiae decipiunt, gravant, et opprimunt. ²⁴ Anaph. ²⁵ Multas divitias. Idem ait Miti-
 tio Terentianus ille senex: *Ad omnia alia aetate sapimus rectius: Solum unum hoc vitium adfert senectus hominibus. Attentiores sumus ad rem omnes quam sat est.* ²⁶ Opibus accumulatis, partis. Ter. ut serves, quod labore invenerit. ²⁷ Segniter, et ignave gerit. ²⁸ Rem semper procrastinans. ²⁹ Illa sperans, quae vivendo non attinget, cum fit morti proximus. ³⁰ Somnolentus, segnis, et ad agendum ineptus. ³¹ Futuris inhians, vitae cupidus φιλόζωος.

¹ Difficilis, quaerulus, laudator temporis acti
² Se puero, ³ censor castigatoremque minorum.
⁴ Multa ⁵ ferunt anni ⁶ venientes ⁷ commoda secum,
 Multa ⁸ recedentes adimunt: ne ⁹ forte seniles
 Mandentur iuveni partes, pueroque viriles:
 Semper ¹⁰ in adiunctis, aevoque morabimur aptis.

175

¶ *Praeceptum, quod ad Dramata proprie pertinere videtur. De iis, quae sunt agenda in scenis, et non agenda.*

¹¹ Aut agitur ¹² res in scenis, ¹³ aut acta refertur.
 Segnius ¹⁴ irritant animos demissa per aurem, 180
¹⁵ Quam quae sunt oculis subiecta ¹⁶ fidelibus, et quae
¹⁷ Ipse sibi tradit spectator. ¹⁸ Non tamen intus
 Digna geri, promes in scenam; multaue tolles
¹⁹ Ex oculis, quae mox narret ²⁰ facundia praesens,
²¹ Nec pueros coram populo ²² Medea trucidet: 185

1 Morosus. 2 In pueritia sua. Meton. subi. 3 Iuniorum mores quasi censor castigans, et obiurgans. Synecd. spec. 4 Anaphora. 5 Adferunt. 6 Accrescentes. 7 Gaudia, et voluptates. 8 Decrescentes, ad senium declinantes. 9 Idque accurate notandum est, ne forte officium seni debitum attribuat iuveni, et contra puero alicui assignentur officia senibus propria. 10 In iis moribus, qui aetati cuique convenientes, et accommodati sunt, immorabimur atque versabimur. 11 Anaphora. In agitur, et acta Polyptoton est. 12 Tragoedia aut comoedia repraesentatur coram, et conspectui hominum quasi externis gestibus exhibetur. 13 Aut res ab aliis acta tantum nudo sermone narratur: quia res est visu foeda, vel nimis incredibilis. Praeceptum decimum tertium, de decoro servando in rebus in theatro agendis. 14 Illa, quae fando tantum audimus, illa animos spectatorum languidius, et tardius excitant, et commovent. Metaph. à canibus vel crabronibus. 15 Quam quae praesentes intuemur. 16 Quia quae cernuntur, ma-

gis valent ad fidem faciendam, quam quae audiuntur. 17 Ipse videt, non quae ab alio audit. 18 Quamvis spectatores visis magis moveantur, quam auditis, tamen quae sunt horribilia, atrocia, et obscoena, et digna quae intus gerantur, remota ab externo conspectu hominum, illa ante oculos spectatorum non depromes nec produces. Epanorthosis sive correctio dicti prioris. 19 Spectatorum aspectu. Meton. effic. 20 Oratio diserta coram spectatoribus narret, non autem gestus praesens demonstret, id est, facundus histrio. Meton. adi. 21 Exempla subiicit eorum, quae è conspectu summo vendita sunt. 22 Nec Aeerae, Colchorum regis filia, dum Iasonem, à quo repudiata erat, ulcisci vult, Mermerum ac Medum filios palam occidat. Alleg. cum Anaphora è continuatione quatuor Meton. ubi Medea, Atreus, Cadmus, Progne sumuntur pro adiunctis personis, et histrionibus, qui duorum primorum crudelitatem, et reliquorum totidem turpissimam metamorphosin exprimant.

Aut humana palam coquat exta nefarius ¹ Atreus:
 Aut in avem ² Progne vertatur, ³ Cadmus in anguem.
⁴ Quodcumque ostendis mihi sic, ⁵ incredulus odi.

¶ *De fabulae sectione, ut quinque tantum actus habeat: deque numero colloquentium personarum.*

⁶ Neve ⁷ minor, neu sit quinto ⁸ productior actu
⁹ Fabula, quae ¹⁰ posci vult, et spectata ¹¹ reponi. 190
 Nec ¹² Deus intersit, nisi dignus vindice ¹³ nodus
 Inciderit ¹⁴ nec quarta loqui persona laboret.

¶ *Chori munus.*

¹⁵ Actoris partes chorus officiumque ¹⁶ virile
 Defendat: ¹⁷ neu quid medios intercinat actus,
 Quod non proposito conducat, ¹⁸ et haereat apte. 195

¹ Pelopis filius sceleratus membra Plisthenis, fratris filii, coram populo non coquat. Quod facinus adeo atrox fuit, ut ipse etiam Sol, ne id videret, et pollueretur, obscuratus retro fugerit, nedum ut illa hominum oculis exponantur. ² Pandionis filia coram populo in hirundinem non convertatur, dum illa adulterium mariti Terei, cum sorore Philomela commissum, vindicatura, Ityn filium occidit, et coctum patri comedendum apponit. Quo cognito scelere, Tereus Progenem uxorem gladio insequutus, Deorum miseratione in upupam conversus est, et Itys in phasianum, Progne in hirundinem, Philomela in avem sui nominis. Vide Ovid. Met. 6. ³ Agenoris filius, dum à Zerho, et Amphione regno pulsus ad Illyrios se confert, et Deorum misericordia cum Hermiona uxore sua in serpentem convertitur, illud etiam non fiat coram populo. ⁴ Inhumanum, et atrox facinus. ⁵ Non credens contemno, et odio habeo. ⁶ Anaphora. Praeceptum decimum quartum, quibus partibus debeat fabula consistere. ⁷ Brevior. ⁸ Longior quinque actibus, id est, non nimis brevis,

et proluxa sit. ⁹ Tragoedia vel comedia. ¹⁰ A populo, ut iterum agatur. ¹¹ Iterum doceri, agi. ¹² Persona imitans Deum aliquem in fabula introducatur. Meton. subl. ¹³ Res nimis ardua, et sublimis, et nimia quaedam difficultas, negotiorumque nimis magnum, et ab homine non expediendum, occurrerit Deo liberatore dignum, qui rem difficillimam explanet. Metaph. ab artissimis vinculis. ¹⁴ Nec plures personae uno eodemque tempore in scenam prodeant locuturæ, quam tres. ¹⁵ Chorus ex quocumque sexu virorum, mulierum, senum, iuvenum, anuum, virginum constet, partes, et officium actoris viriliter agat, et quasi unus sit è reliquis actoribus. Al. auctores, id est, suasoris, et monitoris munus. ¹⁶ Viriliter, κατὰ τὸ δυνάτεον, ut suave ruderet, torquum tueri. Praeceptum ¹⁷ de officio chori. ¹⁷ Neu quid chorus canat inter medios actus, id est, in mediis actibus, quod ab argumento fabulae alienum sit, quod ad rem propositam non pertineat. ¹⁸ Aut apte cum ipso cohaereat.

¹ Ille

¹ Ille bonis ² faveatque, et ³ consilietur amicis,
⁴ Et regat iratos, et amet peccare ⁵ timentes.
 Ille ⁶ dapes laudet mensae ⁷ brevis; ⁸ ille ⁹ salubrem
 Iustitiam, legesque, et apertis otia ¹⁰ portis.
 Ille tegat ¹¹ commissa, Deosque precetur et oret, 200
¹² Ut redeat miseris, abeat ¹³ fortuna superbis.

¶ *Tibia describitur, qua praecipue cantus Chori iubatur.*

¹⁴ Tibia non, ¹⁵ ut nunc, orichalco ¹⁶ vincta, tubaeque
¹⁷ Aemula; sed ¹⁸ tenuis ¹⁹ simplexque, foramine ²⁰ pauco
²¹ Aspirare et adesse choris erat utilis, atque
 Nondum ²² spissa nimis complere ²³ sedilia flatu: 205
²⁴ Quo sane populus ²⁵ numerabilis, ut pote parvus,
 Et ²⁶ frugi, castusque, verecundusque ²⁷ coibat.
 Postquam coepit ²⁸ agros extendere ²⁹ victor, et ³⁰ Urbem

1 Chorus, cuius officium breviter docet Horatius. 2 Laudet viros honestos, eosque benevolentia prosequatur. 3 Det consilium. 4 Et moderetur ac mitiget homines ira incensos, demonstrans quantum mali sit in iracundia. 5 Innocentes. 6 Convivium è dapibus instructum, id est, parsimoniam, et continentiam in victu. Meton. mat. 7 Frugalis. 8 Anaphora. 9 Utilem, salutarem, utilitatem, et salutem civibus adferentem. Nam ut salubritas corpus, sic iustitia reimp. conservat. Meton. effe. 10 Pacem. Nam portae clausae bellum, apertae pacem indicant. Synecd. 11 Arcana suae fidei commissa occultet, ne prodar, id est, taciturnitatem laudet. 12 Ut Dii fortunent miseros, et superbos deserant. 13 Secunda fortuna à superbis. 14 Quae ad cantum chori adhiberi solet. 15 Est rebus Romanorum amplis, et superbis, id est, quando res Romana erat pauper olim, non erant tam ingentes tibiae, sicut nunc, nec ita ornatae, nec tam multis foraminibus. 16 Circumdada, ornata fuit. Al. iuncta. 17 Et tubam magnitudine

sua, et gravitate soni imitans. Metaph. ab animatis ad inanimata. 18 Vilis, et exigua. 19 E simplici ligno, non ex orichalco. 20 Eratque utilis ad eam rem, ut quatuor tantum foraminibus chororum sonitum iuvaret, id est, aspirando seu concinendo choros canentes adjuvaret. 21 Metaph. qua tribuitur actus, et motus rei inanimatae. 22 Nondum nimis spectatori- bus plena. Sic Ep. 19. l. 1. Spissis indigna theatris Scripta pudet recitare, et infra spissae catervae. 23 In quibus sedebant spectatores, nondum theatro aedificato, id est, ut aures spectatorum confidentium sonitu suo compleret. Meton. subi. 24 Ad quae sedilia, ad quem locum. 25 Adeo paucus, ut facile posset numerari, non, ut nunc, innumera hominum multitudo. 26 Religiosus, et modestus. 27 Congregabatur, conveniebat. 28 Imperium ac potentiam propagare, imperii limites amplificare. Synecd. spe. 29 Populus Romanus, id est, Romani iam universi orbis victores. Alleg. è Synecd. 30 Romam. Synecd. gen.

Latior ¹ amplecti murus, ² vinoque diurno
³ Placari ⁴ Genius festis ⁵ impune diebus; 210
 Accessit ⁶ numerisque modisque ⁷ licentia maior.
⁸ Indoctus quid enim saperet, ⁹ liberque laborum
 Rusticus, urbano confusus, ¹⁰ turpis honesto?
¹¹ Sic ¹² priscae ¹³ motumque et ¹⁴ luxuriam addidit arti
 Tibicen, ¹⁵ traxitque vagus per ¹⁶ pulpita vestem. 215
 Sic etiam ¹⁷ fidibus voces crevere ¹⁸ severis,
¹⁹ Et tulit ²⁰ eloquium insolitum ²¹ facundia ²² praeceps:
²³ Utiliumque sagax rerum, ²⁴ et divina futuri

1 Circumdare. Historiae memorant primo Urbis spatio quatuor tantum colles comprehensos Romulo imperante, Esquilinum, Aventinum, Palatinum, Capitolinum: deinde Servio Tullio, sexto rege, tres alios inclusos, Quirinalem, Viminalem, et Coelium. 2 De die convivari, et potare. 3 Curari, sacra Genio fieri vino diurno tempore, non victimis. 4 Natalis Deus, id est, natura cuiusque. Meton. 5 Sine metu Censorum, qui huiusmodi luxum, et turpitudinem notarent; *vel*, citra poenam legis sumptuariae, id est, quae legem sumptibus praescribebat, quaeque interdum epulari ac potare vetabat. 6 Carminum, sc. id est, et rhythmis, et cantibus. 7 Luxuria. 8 Quid enim homines indocti atque imperiti, et agrestes à re rustica, ab agricultura liberati, iamque in urbem translati, cum populo urbano docto, et honesto in scena commistri saperent? Alleg. è Synecd. 9 Sic Od. 17. l. 3. *Cum famulis* operum solutis. 10 Livius scribit, populum promiscue cum Senatoribus spectasse ad A. U. C. DVIII. neque discretos fuisse ordines Senatores inter, et Equites, plebem, et Magistratum: nam ut locum quisque occupabat, ita tenebat. 11 Sic etiam. Anaphora. 12 Simplici, et uniformi. 13 Gestum corporis, et saltationem. 14 Multa foramina, et ni-

mium ornatum tibiis addidit. 15 Et passim per scenam vel per tabulas scenae huc, et illuc circumerrans oblonga veste ad talos usque demissa usus est, et post se tamquam caudam, traxit. 16 Scenam: infra, *et modicis instravit* pulpita lignis. 17 Citharis, quae sacris tantum adhibebantur, plures soni, id est, chordae accesserunt, i. cum initio quatuor tantum chordae fuerint, septem consequutae sunt. 18 Austeris, non mollibus, ob res severas, quas numero, et harmonia citharaedus imitatur. 19 Et protulit, produxit. 20 Eloquentiam inusitatam, et inflatam, i. eloquentem, et disertum Poëtam. Meton. adi. 21 Eloquentia, quae initio fuit simplex, et moderata. 22 Immoderata, celeriter fluens, quae brevi attulit novum eloquentiae genus: unde populus Rom. Ep. 1. l. 2. dictus fuit mirifico, et acri ingenio ad celeriter perdiscendum. Al. *praesens*. 23 Et sententia, id est, prudens oratio personarum (ex quibus chorus consistit) quae in choris antea rerum utilium providus erat, et magna prudentia de rebus honestis, et utilibus spectantes admonebat, sermonis ambiguitate, vel veritate parum ab Apollinis oraculo distitit. 24 Et futura sapienter praedicebat, quae male facta poenae, quae bona facta praemia manerent.

¹ Sortilegis ² non discrepuit ³ sententia ⁴ Delphis.

¶ *Satyrae origo, et causa.*

Carmine ⁵ qui tragico ⁶ vilem ⁷ certavit ob ⁸ hircum, 220

⁹ Mox etiam agrestes ¹⁰ Satyros nudavit, et ¹¹ asper

Incolumi gravitate iocum ¹² tentavit, eo quod

¹³ Illecebris, et grata ¹⁴ novitate ¹⁵ morandus

Spectator, ¹⁶ functusque sacris, et potus, et exlex.

¶ *De Satyrae forma, proprioque sermone, deque Satyricarum personarum decoro.*

Verum ¹⁷ ita ¹⁸ risores, ita ¹⁹ commendare ²⁰ dicaces 225

Conveniet Satyros, ²¹ ita vertere seria ludo;

²² Ne, ²³ quicumque ²⁴ Deus, quicumque ²⁵ adhibebitur
²⁴ heros,

Regali conspectus in ²⁶ auro ²⁷ nuper et ²⁶ ostro,

1 Oracula sive responsa dantibus, quarum sententia dubia, et obscura est, et à nemine ferme intelligi potest. 2 Non minus pro vera ac divina fuit habita, quam si pronuntiata esset ab Apolline Delphico. 3 Vaticinatio. Synecd. gen. 4 Responsis, et oraculis Apollinis, quae per sortes etiam Delphis, urbe Bocotiae, edebantur. Meton. subi. 5 Quicumque primus omnium tragoediam scripsit. Synecd. periphrast. Tragoediae auctoris. Transit iam ad praeceptum 18. de decoro observando in Satyris. Primum narrat, quae fuerit origo Satyrarum: deinde de decoro in iis observando praecipit. 6 Vel propter tenuitatem tragicæ compensationis, vel propter teterrimum bestiae odorem, vel quod iam communis fuerit multorum tragicorum donatio. 7 Cum aemulis suis contendit. 8 Consequendum: hic enim tragoediarum scriptorum praemium erat, vel (ut alii dicunt) uter ex corio hirci vino plenus. *Τράγος* apud Graecos *hircum* significat: inde Tragoediam dictam volunt. 9 Ille etiam paulo post tragoedias recitatas sylvestres Faunos nudos introduxit, qui ridiculis, et obscœnis gestibus ac ver-

bis tristem auditorum severitatem risu mitigarent. 10 personas Satyrorum. Meton. subi. 11 Et tragoediae auctor primo severus in tragoediae severitate, faciliis ac novo hoc ridiculorum Satyrorum spectaculo condivit. 12 Epistrophe. 13 locis Satyricis. 14 Satyrae. 15 Detinendus in attentione, et benevolentia, ne obrepto raedio abiret: ut infra: *Valdius oblectat populum, meliusque moratur.* 16 Utpote post peracta sacrificia, et epulas ebrius, et sine lege vivens, qui non facile per seria, et severa tragica in attentione, et benevolentia retineri poterat. 17 Anaphora. 18 Qui humana rident vitia. 19 Auditorum auribus, id est, inducere. 20 Petulantia. 21 Et ita poema tragicum sive severum cum iocis Satyricis convertere, et mutare, et ita in tragoediam inducere oportet. 22 Is. 23 Anaphora. 24 Personam Dei aut herois referens: quales herces etiam in Homero memorantur Agamemnon, Nestor, Achilles, Priamus, Hector; in Virgilio Aeneas, Turnus, Latinus, et similes. Alleg. ex Meton. subi. 25 In Tragoedia loqui introducetur. 26 Vestibus aureis, et purpureis. Alleg. ex Meton. mat. 27 Paulo ante.

¹ Migret in obscuras humili sermone tabernas:
 Aut, ² dum vitat humum, nubes et inania captet. 230
³ Effutire leves indigna ⁴ tragoedia versus,
 Ut festis matrona ⁵ moveri iussa diebus,
 Intererit Satyris paulum pudibunda protervis.
 Non ego ⁶ inornata, et ⁷ dominantia nomina solum,
 Verbaque, Pisones, ⁸ Satyrarum scriptor amabo: 235
 Nec sic ⁹ enitar tragico differre ¹⁰ colori,
¹¹ Ut nihil intersit, ¹² Davusne loquatur, et ¹³ audax
¹⁴ Pythias, ¹⁵ emuncto lucrata Simone talentum,
¹⁶ An custos famulusque ¹⁷ Dei Silenus alumni.

¶ *Satyrae argumentum unde sumendum.*

1 Ne abiecto Satyrorum sermone viles opifices, et tabernarios loquendo imitetur, qui obscuras latebras incolunt, et vili etiam sermone utuntur. Alleg. è Metaph. ab inquilinis, et domicilia conducentibus, conventiculisque vulgaribus. 2 Dum humilitatem sermonis vult defugere, ne nimis elato, et vano sermonis genere utatur, et nimium se attollat, quasi inter nubes, et coelum versans. Metaph. ab avibus, quae modo terris advolare, modo in coelum subvolare videntur ad inconstantiam personarum Satyricarum notandam. 3 Inepte loqui, id est, tragoedia, quae indigna est quae temere effundat versus iocosos, petulantes, et Satyricos, aliquantulum differt ab obscenis, et petulantibus Satyris, et ab illarum impudentia, utpote verecunda, et honesta, si ad levitatem Satyricam referatur: velut honesta femina, quae diebus festis saltare coacta est, pudice, et verecunde saltat, non ut leves, et impudentes meretrices. Metaph. à vase basis angustae, et latioris, ideoque ad effusionem expedito. Praeceptum 19. ut sc. in Satyris servetur decorum personarum, et cuique conveniens sermo tribua-

tur. 4 Tragicus. Meton. effe. 5 Synecd. gen. 6 Rustica, propria, simplicia. 7 Quibus res, quamvis obscenae, sine ulla circuitione propriis nominibus appellantur. Metaph. à iustis rerum dominis, et possessoribus, qui è possessione non deiciuntur, ut alio transmigrant, ad demonstrandam verborum propriam significationem, minimeque translatitiam. 8 Si ego satyras in tragoedia scriberem: vel, cum satyrarum scriptor sim. 9 Studebo differre à tragici sermonis ornamentis, quibus ille velut coloribus pingitur. 10 Sumptum est à pictoribus, ad translationem verborum, et orationis elegantiam indicandam. 11 Inter satyram, et comoediam. 12 Servus comicus. 13 In decipiendo sene. 14 Ancilla comica. 15 Postquam Simonem senem deceptum pecunia emunxisset, id est, spoliasset. Metaph. à mucosis naribus: quemadmodum Geta apud Ter. in Phor. iacat se emunxisse senes argento. 16 An vero aliqua persona Satyrica loquatur, qualis fuit Silenus, qui Bacchi alumni sui custos, et minister nutritius fuit, ut pote quem tamquam alumnum custodit, et nutrit. 17 Bacchi. Synecd. gen.

- ¹ Ex noto fictum carmen sequar, ut sibi quivis 240
² Speret idem, ³ sudet multum, ⁴ frustra que laboret
⁵ Ausus idem: ⁶ tantum series iuncturaque pollet!
⁷ Tantum de medio sumptis accedit honoris!

¶ *Satyros inducturus Poëta, quae vitare debeat.*

- ⁸ Sylvis deducti caveant (me iudice) ⁹ Fauni,
 Ne, velut ¹⁰ innati triviis, ac paene forenses, 245
 Aut nimium ¹¹ teneris ¹² iuvenentur versibus unquam,
¹³ Aut immunda ¹⁴ crepent, ¹⁵ ignominiosa que dicta.
¹⁶ Offenduntur enim, quibus est ¹⁷ equus, et pater, et res:
 Nec, si quid ¹⁸ fricti ciceris probat, et ¹⁹ nucis emptor,
²⁰ Aequis accipiunt animis, ²¹ donantve corona. 250

¶ *De theatralium versuum pedibus, ac praesertim de Iambo, et Spondaeo.*

¹ Ego autem, si Satyrographus sim, carmen aliquod, ex re, et materia vitae humanae multis cognita, et tractata, non autem abstracta, formatum scribam, et desumam, ita ut, quia è communi vita depromptum est, quivis speret idem sibi posse contingere, id est, se tale carmen posse effingere. Praeceptum 20. in tractandis argumentis notis. ² Epanodos. ³ Multum laboris insumat in illo carmine imitando. ⁴ Et tamen omne oleum atque operam perdat. ⁵ Quamvis idem conatus, et expertus sit. ⁶ Tantum rerum dispositio in carmine, et verborum compositio, et structura valet, ut difficile sit imitari! Anaphora, atque adeo est indicium rei perdifficilis. ⁷ Tantum elegantiae, et ornatus vulgaribus materiis, et è media hominum vita sumptis accedit! ⁸ Qui quasi è sylvis in urbem deducti, utpote rusticorum Dii, inque sylvis nati, et educati, id est, personae Satyricae. Praeceptum 21. quod rursum ad Satyras pertinet. ⁹ Satyri quorum princeps est Pan. ¹⁰ Nati essent in triviis, id est, lo-

cis celeberrimis in urbe, ac paene in medio urbis foro. ¹¹ Mollibus, et venustis. ¹² Iuveniliter exultent ac lasciviant. Metaph. ab innata iuvenibus confidentia, et licentia quidvis inconsiderate agendi, ad Faunos in Fabulis Satyricis ab insolentia huiusmodi revocandos. ¹³ Aut ne verba nimis obscœna magna cum voce eloquantur. Anaphora. ¹⁴ Vide Od. 18. l. 1. ¹⁵ Flagitiosa, quae alicuius existimationem laedant. ¹⁶ Obscœnitatibus, et calumniis. ¹⁷ Equites, et patritii Senatorii ordinis, seu nobiles, et locupletes, quibus divitiae sunt. Alleg. è Meton. adiunctorum. ¹⁸ Emptor fricti ciceris, id est, aliquis de plebe, pauper, et infimae sortis, qui cicere, et nucibus, dum agebantur fabulae, famem levaret, approbat, quia obscœnitate delectatur. ¹⁹ Synecd. periphr. pauperum. ²⁰ Nec illi quoque nobiles, et divites illud statim patienter audiunt. ²¹ Remunerant palma, tamquam rem pulcherrimam, et alicuius pretii. Nam bonos Poetas hedera coronabant.

Syl-

¹ Syllaba longa, ² brevi subiecta, vocatur Iambus,
 Pes ³ citus: ⁴ unde etiam trimetris ⁵ accrescere ⁶ iussit
 Nomen Iambeis, ⁷ cum senos redderet ⁸ ictus,
⁹ Primus ad ¹⁰ extremum ¹¹ similis sibi: ¹² non ita pridem
¹³ Tardior ut paulo graviorque ¹⁴ veniret ad ¹⁵ aures, 255
 Spondaeos ¹⁶ stabiles in iura ¹⁷ paterna ¹⁸ recepit
¹⁹ Commodus et patiens: non ut de ²⁰ sede secunda
²¹ Cederet, aut quarta ²² socialiter: ²³ hic et in ²⁴ Acci
²⁵ Nobilibus trimetris apparet rarus, et Enni.

¶ *Poëta, qui Spondaeorum modum in versibus Iambicis negli-
 git, vel parum accuratus, vel parum artis peritus est.*

²⁶ In scenam missus magno cum pondere versus, 260

¹ Iambus constat duabus syllabis, priore brevi, posteriore longa. Praeceptum 22. de carmine Iambico: in quo monet cavendum, ne spondaeus locis paribus recipiatur, &c. ² Brevi syllabae postposita. ³ Celer, utpote à brevi incipiens, prae cuius nimia velocitate duae mensurae pro una reputantur. Od. 11. l. 1. *et in celeres lambos Misit furentem.* ⁴ Ex quo, quod Iambus sit ita citus, iussit Iambeos versus senarios, qui sex pedibus constant, vocari trimetros, quasi tribus mensuris tantum constarent. ⁵ Addi, adiungi. ⁶ Datur rei inanimatae sensus, et intellectus per Metaph. continuatam, ut sit Alleg. usque ad verba. *In scenam*, dum Iambos vis iubendi, et reddendi, veniendi, recipiendi, cedendi, et comparandi tribuitur, praeter nomen ipsius ab animalibus sumptum. ⁷ Cum haberet sex pedes, seu sex mensuras sonorum referret. ⁸ Pedum. Meton. effig. pro effig. sono ab icto aëre voce animalis. ⁹ In senariis vel Iambicis trimetris à principio usque ad finem totus ex meris Iambis olim constans. ¹⁰ Sextum pedem. ¹¹ Fuit. ¹² Non diu est, quod inseri coeperunt spondaeus inter Iambos. ¹³ Propter spondaeos admixtos. ¹⁴ Ut versus Iambicus senarius spondaeis onustus, non tam celeriter curreret, eiusque sonus, et pronuntiatio tardius audiretur. ¹⁵ Spec-

tatorum. ¹⁶ Tardos, et constantes. ¹⁷ In sua iura, quae à primo patre, et inventore habet. Sumptum à consuetudine haeredum. ¹⁸ Iambicus senarius vel pes Iambus spondaeus suo iure, et loco cessit. ¹⁹ Se patientem, et commodum in loco spondaeis dando exhibens. ²⁰ Loco, regione. ²¹ Discederet, et spondaeus quoque sociali amore locum daret. ²² Pariter, id est, hac conditione, ut è secunda aut quarta sede non depelleretur, sed illam sibi retineret, inque eo socialiter, et amice sese gerere noluit, ut de illis quoque locis migraret, et spondaeus aliisque pedibus locum daret. ²³ Iambus: vel hic, id est, in secunda sede aut quarta, id est, Iambus in nobilissimis Accii, et Ennii versibus etiam *hic*, id est, in secunda sede aut quarta rarissime apparet. ²⁴ Accius, et Ennius in tragoediis, quas scripserunt, raros Iambos adhibuerunt. ²⁵ Senariis à Romanis tantopere laudatis propter excellentes illorum sententias, quas cum Virgilius colligeret, dicitur respondisse quaerenti, quid ageret, se aurum è stercore Ennii colligere. ²⁶ Versus Iambicus in scenam missus cum multis spondaeis premit Poëtam crimine turpi, aut operae nimium celeris, aut artis ignoratae, &c. Al. *missos*, id est, versus Iambicos trimetros theatri commissos.

Aut ¹ operae celeris nimium, ² curaue carentis,
 Aut ignoratae ³ premit ⁴ artis crimine turpi.

¶ *Refutatur Poëta inconditi poëmatis errata excusans. Recta poëmatis ratio à Graecis petenda. De Plauto iudicium.*

Non quivis videt ⁵ immodulata poëmata iudex,
 Et data Romanis ⁶ venia est ⁷ indigna Poëtis.
⁸ Idcircone ⁹ vager, scribamque ¹⁰ licenter? an omnes ²⁶⁵
 Visuros ¹¹ peccata putem mea, tutus et ¹² intra
 Spem veniae cautus? ¹³ vitavi denique culpam,
¹⁴ Non laudem merui. ¹⁵ Vos exemplaria ¹⁶ Graeca
¹⁷ Nocturna versate manu, versate diurna.
¹⁸ At nostri ¹⁹ proavi Plautinos, et ²⁰ numeros, et ²⁷⁰
 Laudavere ²¹ sales; nimium patienter ²² utrumque
 (²³ Ne dicam ²⁴ stulte) ²⁵ mirati: si modo ego, ²⁶ et vos
 Scimus ²⁷ inurbanum lepido seponere dicto,

¹ Laboris nimium in absolvendo opere properantis. ² Industria: cum illa, quae festinata sunt elaborata esse non possint. ³ Quod Poëta ignoraverit, secundo, et quarto loco Iambos tantum esse adhibendos; id est, versus Iambici, ex spondaeis constantes, excusari non possunt, eorumque auctores vel ignorantiae, vel socordiae merito accusantur. ⁴ Poëticae. Synecd. gen. ⁵ Suis numeris pedibusque parum absoluta non animadvertit. Procatalepsis est, qua mali Poëtae obiectio, et excusatio refutatur, ac eiusdem obiectantis Prosopopoeia brevis ac imperfecta. ⁶ Erratorum suorum. ⁷ Indigne, merito. ⁸ Vel quia, si errem, veniam consequor, vel quia nemo me errare animadvertit. ⁹ In pedibus. ¹⁰ Negligenter, sine arte. ¹¹ Vicia mei carminis animadversuros putare debeo, idque in eum finem, ut sim tutus à reprehensione. ¹² Ut nihil scribam venia dignum, sed per se laudem merebitur. Nam *intra spem*

veniae esse, est ad spem veniae non pervenire, nec quidquam scribere venia dignum. ¹³ Reprehensionem effugi, et probum. ¹⁴ Is solus laudem meretur, qui recte facit, non qui culpam vitavit. ¹⁵ O Pisones. ¹⁶ Graecorum scripta: quia Graeci caute, et optime scripserunt. ¹⁷ Manibus assidue contrectate, legendo evolvite. Symploce. ¹⁸ Procatalepsis est, ac brevis Prosopopoeia. ¹⁹ Maiores, qui ab aetate Plauti perpetuo successu fere deventerunt ad aetatem Horatii. Al. *vestri*, quod Horatius proavos liberos aut ingenuos habere non potuerit, quippe qui ex libertino patre natus esset. ²⁰ Metra, et versus. ²¹ Facetias, iocos. ²² Numeros, et sales. ²³ Epanorthosis est ante dictae patientiae, et negligentiae. ²⁴ Quia Plauti versus non satis nume-rose scripti sunt, et saepe obscoeni sunt. ²⁵ Sunt in Plauto. ²⁶ O Pisones. ²⁷ Incivile, et scurrile dictum ab eleganti, et civili ioco distinguere, et separare, posthabere,

¹ Legitimumque sonum ² digitis ³ callemus, et ⁴ aure.

¶ *Absoluta poematum praeceptione, ad eorum auctores delabitur.*

⁵ Ignotum tragicæ genus invenisse ⁶ Camoenæ 275

⁷ Dicitur, et ⁸ plaustis vexisse poemata ⁹ Thespis,

¹⁰ Quæ ¹¹ canerent, ¹² agerentque peruncti faecibus ¹³ ora.

¹⁴ Post hunc ¹⁵ personæ, pallæque repertor ¹⁶ honestæ

¹⁷ Aeschylus, et modicis instravit ¹⁸ pulpita tignis,

Et docuit ¹⁹ magnumque loqui, ²⁰ nitique cothurno. 280

Successit vetus ²¹ his comoedia, non sine multa

Laude; sed ²² in vitium ²³ libertas excidit, ²⁴ et vim

Dignam ²⁵ lege regi: ²⁶ lex est accepta, ²⁷ chorusque

²⁸ Turpiter obticuit, ²⁹ sublato iure nocendi.

¶ *Poetae Romani scribendi gloria magnopere excelluissent, si in scriptis expoliendis patienter elaborassent.*

³⁰ Nil intentatum nostri liquere Poetae, 285

³¹ Nec minimum meruere decus, ³² vestigia Graeca

¹ In versibus illorumque pedibus. ² Digitis digere versus in pedes ac metiri. ³ Probe scimus. Metaph. Sicut enim pes ex longo viae labore callum facit: ita mens longa experientia facit habitum quemdam rerum, in quibus versatur. Vide Od. 9. l. 4. ⁴ Diudicare, an versus sit numerosus. ⁵ Priscis inusitatum. ⁶ Carminis Tragici, id est, tragoediae à Camoenis, et Musis, et ipsius auctoribus effectae. Meton. effic. ⁷ A veteribus Grammaticis. ⁸ Circa vicos in plaustis egisse, et docuisse, antequam scena esset inventa. Unde Prov. *de plaustro loqui*, id est, omni licentia primum quemquem occurrentem conviciis lacerare. ⁹ Alii Epigenem fuisse contendunt. ¹⁰ Poemata. ¹¹ Ipsi Poetae, actores tragici: quod erat chori munus, ut agere Histriionum. ¹² In spectaculis. ¹³ Habentes facies suas faecibus vini perunctas, ne agnoscerentur. Nondum enim erat usus personarum. Synecd. mem. ¹⁴ Thespin. ¹⁵ Larvae, qua vera histrionum facies fuit tecta, ne agnosceretur. ¹⁶ Ves-

tis tragicæ decorae, quae ad imos usque pedes esset demissa. ¹⁷ Sequutus est. ¹⁸ Scenae gradus, id est, scenam modicam construxit. Synecd. mem. ¹⁹ Tragice, id est, magna verborum grandiloquentia uti. ²⁰ Et calceamentum tragœdorum gestare, quo nituntur incendentes. ²¹ Tragoediis, et satyris vetus comoedia fuit posterior, in qua modeste vitia hominum in initio perstringebantur. ²² Contumeliosae maledicentiae erupit, postquam coeperunt honestos maledictis nominatim insectari. ²³ Dicendi in veteri comoedia, *παρρησία*. ²⁴ Et in tantam violentiam ac maledicentiam. ²⁵ Quae digna fuit, quae iudicio coërceretur. Polyptoton. ²⁶ De cohibenda maledicentia veteris comoediae. ²⁷ Veteris comoediae. ²⁸ Legis poena perterritus. ²⁹ Adempta licentia, et potestate maledicendi. ³⁰ Nostri Poetae Latini nihil in scribendo praetermiserunt. ³¹ Et ob id magnam laudem consequuti sunt. ³² Graecorum vestigia. Metaph. à venatoribus.

Ausi deserere, et ¹ celebrare domestica facta:

² Vel qui ³ praetextas, vel qui ⁴ docuere ⁵ togatas,

Nec ⁶ virtute foret clarisve ⁷ potentius armis,

Quam ⁸ lingua, ⁹ Latium, ¹⁰ si non offenderet unum ²⁹⁰

Quemque Poëtarum ¹¹ limae labor, ¹² et mora. Vos ò

¹³ Pompilius ¹⁴ sanguis, carmen ¹⁵ reprehendite, quod non

¹⁶ Multa dies, et multa litura ¹⁷ coërcuit, atque

¹⁸ Perfectum ¹⁹ decies non ²⁰ castigavit ad ²¹ unguem.

¶ *Causa docetur neglecti artificii poëtici. Modesta Horatii de se pollicitatio.*

²² Ingenium ²³ misera quia ²⁴ fortunatius arte

Credit, et ²⁵ excludit sanos ²⁶ Helicone Poëtas

295

¹ Scribere Romanorum gesta, et egregia bella. ² Anaphora. ³ Latinas fabulas, in quibus praetextati, id est, personae nobiles, et duces Romani, introducebantur, quos decet praetexta: quae Graecis Tragoediis, et Graecorum Diis, et heroibus respondebant. Epanodos. Cic. Praetextam si voles legere. Gallum Corneliū familiarem meum poscit. ⁴ Scripserunt. Cic. Vidi etiam senem Livium, qui cum septem annis ante, quam ego natus sum, fabulam docuisset, &c. ⁵ Fabulas tabernarias, in quibus viliores è plebe Romana personae introducebantur, ad quas communiter attinet toga: quae Comoediae Graecae respondet. ⁶ Militari, id est, fortitudine. Synecd. gen. ⁷ Praestantius. ⁸ Eloquentia, et eruditione. ⁹ Latini non minus eloquentes essent, quam fortes, et strenui nunc habentur, et sunt. Meton. subi. ¹⁰ Si unusquisque Romanorum Poëtarum sua scripta accuratius emendaret. ¹¹ Emendandi cura. Metaph. ab artificibus mechanicis, qui opus suum inchoatum saepius lima expoliunt. Ovid. Defuit et scriptis ultima lima meis. Cic. Acad. 1. Politius limare opus. ¹² Poëmaturum editio in aliud tempus differenda. ¹³ Qui Pompilius sanguis estis, id est,

qui à Numa Pompilio, secundo Romanorum rege, originem ducitis. ¹⁴ Meton. effic. pro sobole inde facta. Rationem repete ab Od. 20. l. 2. ¹⁵ Non probate illud carmen quod longum tempus non absolvit, et emendavit. ¹⁶ Epizeuxis. ¹⁷ Et accurata sive frequens emendatio ac deletio non repressit, et vitiosis quasi amputatis, perfectissime absolvit. Metaph. à vinitoribus, qui coërcent ferro vitem serpentem, ne sylvescat sarmentis. ¹⁸ Et non perfectissime polivit. ¹⁹ Saepius, iterum atque iterum. ²⁰ Correxuit. Metaph. ab animalibus, maxime ab hominibus, ad inanimatum. ²¹ Metaph. à marmorariis artificibus, qui unguibus iuncturas probant, et opus perpoliunt. Vide Sat. 1. l. 1. ad haec verba: *Functus ad unguem*. ²² Naturae bonitatem. ²³ Quam artem, id est, laborem ac diligentiam misere eos torquentem, qui ipsam student observare. Meton. effe. ²⁴ Sc. esse, i. multo melius esse ad scribenda poemata. ²⁵ Et negat eos esse bonos Poëtas, qui mentis compotes sunt, neque habet in numero Poëtarum. ²⁶ Baeotiae monte, Musis sacro, i. Musis Heliconiædibus, è quarum consortio excluduntur sani Poëtae. Meton. subi.

¶ De-

¹ Democritus; ² bona pars ³ non unguēs ponere curat,
³ Non barbam: ⁴ secreta petit loca: ⁵ balnea vitat.
⁶ Nanciscetur enim ⁷ pretium, nomenque Poëtae,
 Si ⁸ tribus Anticyris caput insanabile nunquam 300
 Tonsori ⁹ Licino ¹⁰ commiserit. ¹¹ O ego ¹² laevus,
¹³ Qui purgo bilem ¹⁴ sub verni temporis horam:
 Non alius faceret ¹⁵ meliora Poëmata. Verum
¹⁶ Nil tanti est. ¹⁷ Ergo fungar vice cotis; acutum
 Reddere quae ferrum valet, ¹⁸ exsors ipsa secandi. 305
¹⁹ Munus et officium, nil scribens ipse, docebo:
 Unde parentur ²⁰ opes; ²¹ quid alat ²² formetque Poëtam;
 Quid deceat, quid non; quo ²³ virtus, quo ²⁴ ferat error.

¶ *Facultatem recte poëma condendi Philosophia suppeditat.*

²⁵ Scribendi recte, sapere est et principium et fons.
²⁶ Rem tibi Socraticae poterunt ostendere ²⁷ chartae, 310

¹ Nobilissimus ille Physicus. ² Magna pars eorum, qui volebant haberi Poëtae, data opera furiosa haberi studet, non sinit unguēs, neque barbam per tonsorem deponi atque praesecari. ³ Epanodos. ⁴ Solitudines, ut furiosi solent. ⁵ In balneis non lavatur. ⁶ Obtinebit. ⁷ Dignitatem, et auctoritatem Poëtae, si ab omnibus insanus habebitur. ⁸ Caput quod sanari non possit tribus Antyciris insulis, i. omni elleboro, in illis proveniente, quo furiosi sanari solent. Meton. subi. loci. ⁹ Chirurgo opulentissimo, qui postea factus est senator à Caesare, quod odisset Pompeium. ¹⁰ Tondendum curaverit. ¹¹ O quam stultus ego Horatius sum. Ironica est exclamatio, et reprehensio sui ipsius per fictam virium extenuationem. ¹² Metaph. ab infausto augurio, ad facultatem artis Horatianae indicandam. ¹³ Qui etiam insanus esse nolo, ut tam nobilis Poëta repente evadam, sed ab insania me liberem. ¹⁴ In vere. ¹⁵ Quam ego, nisi me purgarem. ¹⁶ Nihil

tanti aestimo, nec ullum Poëtae nomen uti apud me est, ut eius obtinendi gratia insanire cupiam. ¹⁷ Ergo sanus cum sim, et ob id Poëta non sim, ego cotis munus obibo. ¹⁸ Sine sorte, et facultate secandi. ¹⁹ Sic etiam ego Poëta non existens, munus Poëtae, et officium scribendi alios docebo. ²⁰ Poëtarum, i. materia, et facultas Poëticae comparentur. ²¹ Quid producat, sc. Inventio argumentorum. Metaph. ab animantibus, quae foetum producant, et nutriendo perficiunt. ²² Expoliat, et erudiat, nempe Eloquutio, et reliquae partes. ²³ Ars Poëtica. ²⁴ Artis, et virtutis ignoratio Poëtam deducat. ²⁵ Ipsa sapientia, et rerum experientia, non autem insania, ut Democritus somniavit, est origo Poëticae. Synecd. gen. Continuatio ²⁶ 23. praecepti. ²⁷ Rerum copiam, materiam, quam debes scribere. ²⁷ Philosophorum scripta, vel libri à Socratis discipulis, ac praecipue à Platone, scripti. Meton. sub.

¶ Ver-

¹ Verbaque provisam ² rem non invita sequentur.
³ Qui didicit ⁴ patriae quid debeat, et quid ⁵ amicis:
 Quo sit amore ⁶ parens, ⁷ quo ⁸ frater amandus, et ⁹ hospes:
¹⁰ Quod sit ¹¹ conscripti, quod ¹² iudicis officium: quae
¹³ Partes in bellum missi ducis: ¹⁴ ille profecto 315
 Reddere personae scit ¹⁵ convenientia cuique.
 Respicere ¹⁶ exemplar vitae morumque iubebo
 Doctum ¹⁷ imitatore, et ¹⁸ veras ¹⁹ hinc ducere ²⁰ voces.
 Interdum ²¹ speciosa locis, ²² morataque recte
 Fabula, nullius ²³ Veneris, sine ²⁴ pondere et arte, 320
²⁵ Valdius oblectat populum, ²⁶ meliusque moratur,
 Quam versus ²⁷ inopes rerum, ²⁸ nugaeque canorae.

¹ Et eloquutio conveniens hanc materiam describendam, quam praeparasti, et excogitasti, sponte sequetur. *Rerum enim copia verborum copiam gignit.* Cic. 1. 3. de Orat. ² Materiam, et argumentum fabulae ex Philosophorum libris depromptum. Synecd. gen. ³ Polypoton, ac periphrasis Ethicae doctrinae. ⁴ Conterraneis, popularibus ac civibus sc. defensionem, honorem, et totam vitam. Sic Paulus Aemilius anteposuit Reip. salutem suae. Legatur Crito Platonis. ⁵ Debeat, sc. omnia officia. Vide Plat. 5. de Leg. ⁶ Cui nihil pro meritis dignum à filio retribui potest. Vide Plat. 4. de Leg. ⁷ Amore colendus sit. ⁸ Quem nobis ipsa natura devincit. Leg. Plat. 4. de Leg. ⁹ Cui benevolentia, et humanitas debetur. Vide Plat. 5. de Leg. ¹⁰ Leg. Plat. 6. de Leg. Periphrasis est Politicae doctrinae, et magistratus. ¹¹ Patris, i. Senatoris, qui unus est centum, et viginti senioribus, qui quotidie in Senatum veniunt, de salute, et incolumitate Reip. deliberaturi. ¹² Qui in foro controversias, et lites cognoscit, et causas diiudicat. ¹³ Sint. ¹⁴ Haec omnia qui novit, et didicit, quid in rebus, et personis decorum sit, scit etiam decorum in verbis unicuique personae accommodandis. ¹⁵ *Τὰ πρίποντα*, id est, decora.

¹⁶ Inspicere consuetudinem, et usum inter homines, et ideam seu perfectam speciem vitae morumque humanorum, non tam libros, et praecepta, si unicuique personae verba convenientia assignare velit. ¹⁷ Vitae humanae, id est, Poëtam. Synecd. gen. ¹⁸ Naturales. Nam nemo recte scribit, nisi animos hominum exploraverit. Nemo novit quomodo exprimendus regius animus, nisi qui in aula versatus sit; vel rusticus qua ratione fingendus, nisi qui ruri. ¹⁹ Ex communi vita, et moribus hominum. ²⁰ Philosophicas sententias elicere, et personis apte assignare. Synecd. gen. ²¹ Quae locis communibus, sententiisque Philosophia petitis, ornata ac referta est. Al. *iocis*. ²² Quae mores personarum scite exprimit. ²³ Quamvis sit sine ulla verborum venustate, et elegantia, cuius est parens Venus. Meton. effic. ²⁴ Verborum gravitate, et eloquentia. Metaph. à corporeis. ²⁵ Validius, id est, vehementius. Syncope, et Epanodos. ²⁶ Et magis illum in theatro remoratur, ne taedio obiecto abeat. ²⁷ Sententiarum expertes, et inanes. ²⁸ Versus viles, nullis locis communibus illustrati, nullo sapientiae succo imbuti, etiamsi versus sint cultissimi. Metaph. ab his, qui nihil adiumenti afferunt rebus illis promovendis.

¹ Gra-

¶ *Cur Poëtae Romani à Graecis superati sint.*

¹ Graiis ingenium, Graiis dedit ore ² rotundo
Musa loqui, praeter laudem, ³ nullius avaris.
⁴ Romani pueri ⁵ longis rationibus ⁶ assem
Discunt in partes ⁷ centum diducere. ⁸ Dicat
Filius ⁹ Albini, si de ¹⁰ quincunce remota est
Uncia, quid ¹¹ superat? Poteras ¹² dixisse, ¹³ triens: ¹⁴ eu,
¹⁵ Rem poteris servare tuam: ¹⁶ redit uncia: quid fit?
¹⁷ Semis. ¹⁸ At haec ¹⁹ animos ²⁰ aerugo, et ²¹ cura peculi 330
Cum semel ²² imbuerit, speramus carmina ²³ fingi
Posse linenda ²⁴ cedro, et laevi servanda ²⁵ cupresso?

¹ Graeci eloquentiam cum sapientia coniunxerunt. Anaphora, illustrans Graecos tali iteratione. Praeceptum 24. ut Poëta futurus sese à puero in carmine scribendo exerceat, et laudem exspectat praecleari Poëtae. ² Ornato, et polito, id est, eleganter, suaviter, et expedito. Metaph. à Mathematicis figuris, quarum orbiculata perfectissima, et praestantissima est, quam coeli fabrica nobis refert, ad eloquentiam Graecorum indicandam. ³ Nullius rei cupidus. ⁴ Romani pueri à primis incunabulis in ludum mittuntur, ubi Arithmetica, avaritiae instrumentum, et alias artes, ad quaestum comparatas, docentur, Graeci non item. ⁵ Addendo, dividendo, diminuendo, multiplicando, subtrahendo, quae partes sunt Arithmeticae. ⁶ Duodecim uncias, vel talem rem, quae in duodecim partes aequales dividi possit. ⁷ Plurimas, et minutissimas dividere. Synecd. spe. ⁸ Tibi. Apostrophe est una cum Prosopopoeia, et Dialogismo. ⁹ Foeneratoris avari, id est, quilibet Arithmeticae magister. Synecd. spe. ¹⁰ Quinque uncias una uncia ablata est. ¹¹ Relinquitur, superest? ¹² Ipsi respondere. ¹³ Superest tertia pars assis, id est, quatuor unciae. ¹⁴ Euge, bene. Exclamatio est partis vel populi responsum pueri approbantis. ¹⁵ Si hoc novisti, nunquam pauper eris.

Ironice haec dicit. ¹⁶ Si ad quincuncem, id est, ad quinque uncias una rursus addatur uncia: quae summa inde existet? ¹⁷ Dimidia pars librae, id est, sex unciae existent. Sic pueri nobilium Romanorum in rationibus subducendis exercebantur ab hoc Albino. ¹⁸ Deposita Prosopopoeia. Horatius ad Pisones, vel potius ad reliquos Romanos cives sermonem convertit. ¹⁹ Puerorum Romanorum. ²⁰ Avaritia, quae tamquam aerugo ferrum, sic animos puerorum teneros corrumpit, et exedit. Metaph. à vitis metallorum. Vide Sat. 4. l. 1. ²¹ Pecuniae cupiditas. ²² Suo quasi veneno infecerit. ²³ A talibus animis scribi posse. ²⁴ Succo è cedro illinenda, id est, quae aeternitate digna sint, et perpetuo vivant, ne unquam à verminibus corrodantur, neque computrescant. Nam ea, quae cedri succo aut oleo linuntur, non putrescunt, neque à carie, neque à tineis laeduntur. Ob hanc arboris facultatem David comparat virum pium cedro, et palmae Ps. 92. ad illustrandam illius felicitatem atque vitae immortalitatem. Alleg. è Meton. causarum pro effecta inde diuturnitate carminis. Pers. Sat. 1. et cedro digna loquutus. ²⁵ Et quae conservanda sint in capsula aliqua expolita ex cupresso arbore, quae odore suo tineas removet, et nunquam computrescit.

Aut

¶ *Poëtae alii alium propositum finem habuerunt; quinam optimum. Singulis generibus quid convenit.*

Aut prodesse ¹ volunt, aut ² delectare Poëtae,
 Aut simul ³ et iucunda et idonea dicere vitae.
 Quidquid ⁴ praecipies, esto brevis, ut cito ⁵ dicta 335
⁶ Percipiant animi ⁷ dociles, teneantque ⁸ fideles.
⁹ Omne supervacuum pleno de pectore manat.
¹⁰ Ficta voluptatis causa, ¹¹ sint proxima veris:
 Nec quodcumque volet, ¹² poscat sibi fabula credi:
¹³ Neu pransae Lamiae vivum puerum extrahat alvo. 340
¹⁴ Centuriae seniorum agitant expertia ¹⁵ frugis:
¹⁶ Celsi praetereunt austera poemata ¹⁷ Rhamnes.

1 Possint, et debent, ut qui de moribus, agricultura, aliisque rebus in vita utilibus scribunt. In aut est Anaphora. Triplex genus Poëtarum indicat. 2 Dum multa fabulose, et iucundissime non sine insigni legentium voluptate scribunt. 3 Dulcia, et utilia vitae humanae scribere. 4 Hominum vitae praescribes. Praeceptum 25. sumptum ex primo membro divisionis, quomodo sc. Poëta debeat utilia docere. 5 Huiusmodi praeclara tua dicta. 6 Epanodos. 7 Quod est ingenii. 8 Et fideliter in memoria retineant: quod est memoriae. 9 Quidquid in dictis, et sententiis redundat, illud de taediosa, et fastidiosa memoria auditoris facile effluit. Meraph. à vasis, quae dum nimis implentur, fere respuunt, quidquid super infunditur: sic aures reiiciunt redundantiam praeceptionis. 10 Praeceptum 26. ex altero divisionis membro sumptum, quomodo sc. Poëta debeat delectare figmentis Poëticis. 11 Verisimilia esse debent. 12 Postulent, id est, audeat etiam absurda, et monstrosa spectatorum oculis atque auribus sublicere. 13 Ex. gr. Poëta in suo carmine fingere non debet, quod Lamiae, mulieri in Ponto, vivus puer

rursus ex alvo extractus sit, quem paulo ante mortuum devoraverat, et pransa erat, gravidae mulieris alvo ferro aperto exemptum. Hoc enim abhorreret à fide, et natura. Vide Diod. Sicul. l. 20. 14 Conventus senum sive Senatorum Romanorum aspernantur poemata inutilia, et ad solam voluptatem comparata. Alludit ad Centurias, in quas singulae Tribus à Romulo erant divisae. Meraph. à consuetudine veterum iudiciorum: nam olim populus Romanus divisus fuit in Tribus 35. è quarum singulis delecti sunt terni ad iudicandum, qui duo numeri inter se gignant licet 105. nomen tamen *centuriae* remansit in ordine Iudicum notando. 15 Utilitatis. Meraph. ab agricolis, qui steriles agros solent incultos relinquere. 16 Elati, et superbi equites Romani iuniores, sublimes equis insidentes, oderunt nec libenter audiunt illa poemata, quae utilia tantum sunt, nulla iucunditate temperata. Seniores enim honestis, et utilibus, iuniores iucundis, et dulcibus delectantur. 17 Equites Romani à Romulo sic appellati. Synecd. spe. pro spectatioribus superbis, et fastidientibus austeritatem poematis.

Omne tulit ¹ punctum, qui miscuit utile dulci,
 Lectorem ² delectando, pariterque ³ monendo.
 Hic ⁴ meret aera liber ⁵ Sosiis: ⁶ hic et mare transit, 345
⁷ Et longum noto scriptori prorogat aevum.

¶ *Poëtae vitiis paucis, ac levibus inter multas virtutes ignoscendum; contemnendus, legibus artis saepe violatis.*

⁸ Sunt delicta tamen, quibus ignovisse ⁹ velimus:
 Nam neque ¹⁰ chorda sonum reddit, quem vult ¹¹ manus
 et mens,

¹² Poscentique gravem persaepe ¹³ remittit acutum:
 Nec semper ¹⁴ feriet, quodcumque ¹⁵ minabitur, ¹⁶ arcus. 350
 Verum ubi ¹⁷ plura nitent in carmine, non ego paucis
 Offendar ¹⁸ maculis, quas aut ¹⁹ incuria fudit,
 Aut humana parum cavit ²⁰ natura. ²¹ Quid ergo?

1 Ille Poëta, qui in suo poëmate honestum cum iucundo temperavit, et coniunxit, ille omnium suffragium promeruit, omnium tam senum, quam iuvenum et favorem abstulit, omniumque iudicio optimus Poëta existimatur. Unde hoc sumptum sit, vide Ep. 2. l. 1. ad haec verba: *Discedo Alcaeus puncto illius*. Tertium divisionis membrum ex effectis commendat. Nos vulg. *Quien juntò gusto, y provecho, diò en el blanco, derecho*. Etiam *Tiene el gusto su punto, si con el provecho va junto*. 2 Dulcibus, et iucundis fabulis. Epanodos. 3 Egregiis sententiis, et praeceptis in vita humana utilibus instruendo. 4 Talis liber, id est tale poëma, qui et utilitate, et iucunditate temperatus est, pretium promeretur bibliopolis, et multos reperit emptores, ac bibliopolas dicit. Alleg. è Metaph. ab animatis ad inanimata. 5 Bibliopolis seu scriptoribus librariis, qui maximum quaestum vendendis libris faciebant: quorum etiam mentio Ep. 20. l. 1. *Scilicet ut prestes Sossiorum pumice mundus*. 6 Hic liber etiam ad alios populos, et externas gentes defertur. 7 Et Poëtae sono nobili longum vitae tempus

prolongat, suique memoriam post mortem apud posteros sempiternam efficit. Nam praestantes Poëtae etiam mortui vivunt. 8 Sunt tamen quaedam Poëtarum errata. Procatalepsis est eorum, quae obliici Horatio poterant ex interdicta poëmatis mediocritate, ad duritiem legis molliendam. 9 Oportet. 10 Fides in cithara. Ut Musici aliquando errant, sic etiam Poëtae. 11 Manus, et voluntas tangentis citharaedi, id est, ipse citharaedus desiderat. Synecd. mem. 12 Citharaedo qui poscebat gravem vocem. 13 Reddit sonum acutum: ut priore versu. 14 Tanget. 15 Ferire, id est, quo oculus sagittarii dirigitur. Metaph. ab animatis ad inanimata. 16 Sagittarius, *τοξότης*. Meton. adi. 17 Plurima illustria, et egregia sunt, id est, pars maior poëmatis est illustris. Metaph. à corporibus munditia splendentibus, ad elocutionem puram. Cic. *illorum, vides, quam nitent oratio*. 18 Vitiis, erratis. 19 Negligentia imprudenter effudit, i. quas scriptor aliud agens non animadvertit. 20 Homo, qui proclivis est ad erratum, evitare potuit. Meton. effic. 21 Dicendum.

Ut

Ut scriptor, si peccat ¹ idem ² librarius usque,
³ Quamvis est monitus, ⁴ venia caret: ⁵ et citharaedus 355
⁶ Ridetur, ⁷ chorda qui semper ⁸ oberrat eadem:
 Sic mihi, ⁹ qui multum cessat, fit ¹⁰ Choerilus ille,
¹¹ Quem bis terque bonum cum risu miror, ¹² et idem
 Indignor, ¹³ quandoque bonus ¹⁴ dormitat Homerus,
 Verum ¹⁵ opere in longo fas est ¹⁶ obrepere somnum. 360

¶ *Poëtae monentur de opere artificiose elaborando: sic enim poësis, ut pictura, nullius debet reformidare iudicium.*

¹⁷ Ut pictura, poësis ¹⁸ erit: ¹⁹ quae, si propius stes,
 Te ²⁰ capiet magis: ²¹ et quaedam, si longius ²² abstes.
²³ Haec amat obscurum, ²⁴ volet haec sub luce videri,

¹ Vitiose semper scribit, et in una eademque re semper peccat. ² Qui libros describit: cuius opera usi veteres ante Typographiae inventum. ³ Etiam si saepe de suo errore admonitus est. ⁴ Indignus est, cui ignoscatur. ⁵ Et sicut, &c. ⁶ Irridetur. ⁷ In chorda. ⁸ Semper unam eandemque fidem tanget. Metaph. à viatoribus, qui saepe à recto itinere deflectunt alio, atque instituerant. ⁹ Ille Poëta, qui plerumque vitiose, et negligenter scribit. ¹⁰ Eodem loco est, quo Choerilus, vel similis est Choerili mali illius Poëtae, qui Alexandri Magni res gestas, scripsit, et cui Alexander dixit, malle se Homeri Thersiten esse, quam Achillem Choerili. Synecd. spe. pro quovis Poëta identidem peccante in poemate condendo. ¹¹ Quem cum risu mirari soleo, si duobus vel tribus locis verum recte scribat, tam malus Poëta est: quippe qui in toto suo opere septem tantum bonos versus habuisse dicitur. ¹² Et ego idem, qui demiror, si Choerilus bonum versum scribit, aegre fero, cum tersum illum Poëtam Homerus, vel alium excellentem Poëtam lapsum esse, et errasse animadvertam. ¹³ Quandoque: ut Od. i. l. 4. quandoque potentior Largis muneribus riserit aemuli. ¹⁴ Errat, malum versum inserit, parum diligens, et attentus est in scribendo. Metaph.

Sed Homeri dormitatio in his notata fuit, quod praeter decorum in contentione Deorum, et hominum affinxerit, his magna, et memorabilia facinora, illis parva, et parum laudabilia. Item quod Menelaum, et Paridem fecerit in conspectu Helenae praeliantes, cum Paris, et Helena, tempestate in Aegyptum iactati, tum illic fuissent. Item quod promissa Troiani belli descriptione, praeterierit silentio urbis expugnationem, et cito transierit ad Ulysem. ¹⁵ Quale Homerus scripsit. ¹⁶ In errorem incidere. Metaph. ab animalibus tacito gradu incedentibus. ¹⁷ Poëma ita se habet, ut pictura. Nam pictura est Poësis loquens. Poësis autem tacita pictura. ¹⁸ Est. Enallage futuri. ¹⁹ Exponit paucis discrimina picturarum. Aliae enim cominus, aliae eminus placent: aliae in tenebris, aliae in propatulo videri cupiunt. ²⁰ Delectabit: ut illa pictura est, quae suis numeris absoluta est, quam quo in luce magis intueris, eo magis placet. Alleg. è continuatis Metaph. ab animatis ad inanimata. ²¹ Et contra quaedam pictura te magis cupiet, et delectabit. ²² Si eminus illam contempleris, qualis rudis esse solet delineatio, quae procul spectata laudari potest, In stes, et abstes est Paronomasia. ²³ Pictura deterior obscurum locum amat. Anaph. ²⁴ Pictura melior.

¹ Iudicis ² argutum quae non formidat acumen:

³ Haec ⁴ placuit semel : haec ⁵ decies repetita placebit.

¶ *In aliis artibus mediocritas non caret sua laude ; Poëtis mediocritas non conceditur.*

⁶ O maior iuvenum , quamvis et ⁷ voce paterna 366

⁸ Fingeris ad rectum , et per te sapis , ⁹ hoc tibi dictum

¹⁰ Tolle memor : certis medium et tolerabile rebus

Recte concedi : ¹¹ consultus iuris , et ¹² actor

Causarum mediocris abest ¹³ virtute disertis 370

¹⁴ Messalae, ¹⁵ nec scit quantum Cassellius Aulus:

Sed ¹⁶ tamen in pretio est. ¹⁷ Mediocribus esse Poëtis

¹⁸ Non ¹⁹ homines, non ²⁰ Di , non concessere ²¹ columnae.

²² Ut ²³ gratas inter ²⁴ mensas ²⁵ symphonia discors,

²⁶ Et crassum unguentum, et ²⁷ Sardo cum melle ²⁸ papaver

¹ Docti poëmatís aestimatoris, et reprehensoris. Synecd. gen. ² Subtile, et politum iudicium. ³ Artificiosa pictura saepe, iterum atque iterum spectata, magis magisque placebit: sic etiam Poësis mala semel; at bona decies repetita placebit. ⁴ Polyptoton. ⁵ Synecd. finiti. ⁶ O Piso, qui ex duobus fratribus inter Pisones aetate grandior es, Apostrophe. Instituta enim fuerat oratio ad omnes Pisones: à quibus nunc avertitur sermo ad natu grandiozem. ⁷ Praeceptis patris tui optimi carminum censoris. Procatalepsi Poëtae ad obiectum alium auctorem consilii sequentis. ⁸ Formaris ad rectam Poëtices imitationem. Metaph. à figulis. ⁹ Quod tibi dicam. ¹⁰ Sume tibi, et memoria tene. ¹¹ Quod in quibusdam rebus vitae humanae, in quibusdam artibus, et disciplinis mediocritas, et tolerabilitas, i. non excellens cognitio, recte dari possit: in Poësi autem non possit. ¹² Patronus vulgaris. ¹³ Ab eloquentia, et prudentia Messalae Corvini Iurisconsulti multum abest, Messala diserto multo est inferior. ¹⁴ Messala, et Cassellius dicuntur Synecdochicè pro excellentibus iu-

risprudentiae, et actionis forensis professoribus. ¹⁵ Non est tam doctus in iure civili, quam Aulus Cassellius, et ipse praestans Ictus. ¹⁶ Est tamen in suo honore quamvis mediocris sit. ¹⁷ Verum ut Poëtae sint mediocres ac vulgares. Δ' τιπτωσις, i. nulli permittunt Poëtas esse mediocres. ¹⁸ Anaphora. ¹⁹ Spectatores. Synecd. gen. ²⁰ Apollo, et Musae Poëtarum Dii. ²¹ Ad quas vel libri venales prostant, vel Poëtae carmina sua recitant, i. bibliopolae, qui in tabernis ad columnas opera Poëtarum vendebant. Meton. subi. ²² Adfert rationem à simili, cur mediocres non patiamur Poëtas. ²³ Grata convivia, sive mensas afferentes voluptatem convivis. Meton. effe. ²⁴ Epulas appositae. Meton. subi. ²⁵ Musica nullum concentum reddens. Tibicines, et cantores in convivis, et Deorum, et hominum adhibebantur: ut crinitus Iopas apud Virg. in convivio Didonis. ²⁶ Et sicut malum, et ingratum unguentum, quo veteres in coena caput sibi unxerunt. ²⁷ Amaro, et deterrimo, propter amara herbas, ex quibus apes mel conficiunt. ²⁸ In placenta mixtum.

¹ Offen-

1 Offendunt, poterat ² duci quia ³ coena sine istis; 376
 Sic ⁴ animis natum inventumque poema ⁵ iuvandis,
 Si paulum ⁶ à summo discessit, ⁷ vergit ad imum.

¶ *Poëtices ignarus audax est, si versus faciat: qui nihilomi-
 nus à scribendo non deterretur, censorum oculis scripta sub-
 iiciat, et domi diu castiget.*

8 Ludere qui nescit, ⁹ campestribus abstinet armis,
¹⁰ Indoctusque pilae, ¹¹ discive, ¹² trochive ¹³ quiescit, 380
¹⁴ Ne spissae risum tollant impune coronae.
¹⁵ Qui nescit, versus tamen audet ¹⁶ fingere. ¹⁷ Quidni?
¹⁸ Liber, et ingenuus, praesertim ¹⁹ census equestrem
 Summam nummorum, ²⁰ vitioque remotus ab omni.
²¹ Tu nihil invita dices faciesve ²² Minerva: 385
²³ Id tibi iudicium est, ²⁴ ea mens: si quid tamen ²⁵ olim

1 Convivis parum grata sunt, Me-
 taph. à viatoribus, et ambulanti-
 bus, qui impingunt in lapides. 2
 Produci, traduci. 3 Convivium. 4
 Hominum. 5 Delectandis, et exhi-
 larandis. 6 Si paulum à perfectio-
 ne sive ab excellentia recessit, i.
 inconcinnum, et ineptum est. Me-
 taph. à corporeis, qui locis vel
 summis, vel mediis, vel imis
 continentur, ad assumptionem poë-
 matis per tales gradus indicandam.
 7 Contemnitur, et vix ullo est nu-
 mero. 8 Luctari, hastam iacere,
 currere, salire, et similia. 9 Ab exer-
 citiis, et armis, qui in campo
 Martio, Marti consecrato, tracta-
 bant. Sequitur ad illustrandum
 praeceptum 27. querela de audacia
 quorundam suae aetatis, qui Poë-
 ticae artis imperiti, versus tamen
 fingere, et in lucem edere audebant.
 Huic praecepto aptum Proverb.
*Quam quisque horit artem, in illa
 se exerceat.* 10 Et qui pilae iacien-
 dae, et agitandae rudis est. 11 In
 sublime proiiciendi. Vide Od. 8.
 l. 1. 12 Agitandi. 13 Otium agit.
 14 Ne spectatorum circumstantium
 multitudo, quae in Campum Mar-
 tium spectatum venerat, s. subla-
 to cachinno sine prohibitione seu

merito irrideat. 15 Contra in Poësi,
 qui nescit versus confingere. 16
 Conscribere. Meraph. à figulis. 17
 Cur versus non faciam, cum sim
 liber, et ingenuus? Prosopopoeia
 Poëtae indocti. 18 Cum sim mei
 iuris, et ius faciendi habeam, quic-
 quid libet. *Liber* est, qui in prae-
 sens non servit: *Ingenuus*, qui nun-
 quam serviit: *libertus* idem, qui
 manumissus: *libertinus* vero, qui
 inde natus. *Liber* itaque facit om-
 nia, nisi impediatur legibus. 19
 Qui dum censerer à Censore, reper-
 tus sum habere in bonis meis qua-
 dringenta sestertia, id est, decem
 millia coronatorum seu scutorum.
 20 Liber ab omni infamia, nullis
 vitiis coopertus, nec infamis. 21 O
 maior natu Pisonum. 22 Repug-
 nante natura, id est, tuo ingenio
 reluctantem, si Minerva artium prae-
 ses tibi parum indulgeat. Meron.
 effic. pro effecta, et inventa arte à
 Minerva: quae naturae, et ingenii
 tarditatem maturat, et iuvat. 23
 Polyptoton. Per te satis illud intel-
 ligis. 24 Ea est tibi prudentia, et
 solertia, ut nihil umquam impos-
 sibile sis tentaturus. 25 In poste-
 rum, aliquando.

Scripseris, in ¹ Metii descendat iudicis aures,
² Et patris, et ³ nostras; ⁴ nonumque prematur in annum.
⁵ Membranis intus positis, delere licebit
 Quod non ⁶ edideris: nescit ⁷ vox missa reverti. 390

¶ *Poëscos utilitas, et dignitas describitur.*

⁸ Sylvestres homines ⁹ sacer, interpretsque Deorum
¹⁰ Caedibus, et victu foedo deterruit ¹¹ Orpheus;
 Dictus ¹² ob hoc ¹³ lenire tigres, ¹⁴ rabidosque leones:
 Dictus et ¹⁵ Amphion Thebanæ conditor ¹⁶ arcis
¹⁷ Saxa movere ¹⁸ sono testudinis, et ¹⁹ prece blanda 395
 Ducere, quo vellet. ²⁰ Fuit hæc sapientia quondam,
 Publica privatis secernere, sacra prophanis;
 Concubitu prohibere ²¹ vago; ²² dare iura maritis;

1 Spurii Metii Tarpæ, critici docti (de quo Sat. 10. l. 1.) iudicio, et censurae subiiciatur. 2 Patris tui Pisonis. 3 Meas Horatii aures. 4 In multos annos domi contineatur, ut accurate emendatum sit ante editionem. Synecd. spe. id est, finiti pro infinito. 5 Palimpsestis, quibus carmen inscriptum est, domi tuæ positis, id est, si libros domi contineas, ne foras exeant. 6 Emiseris. 7 Sententia in carmine emissa, et semel divulgata revocari non potest, ut Ep. 20. lib. 1. ad librum suum. *Non erit emisso reditus tibi.* Synecd. part. Virg. *volat irrevocabile verbum.* 8 Feros, moribus ferinis præditos, in sylvis, et campis ferarum more errantes. Meton. 9 Vates divinus, divinorumque carminum scriptor. Metaph. à divinis rebus ad humanas, et ad præstantiam huius Poëtae extollendam. 10 A mutuis caedibus, et victu ferino seu ἀνδρῶν ποφάγια. Humana enim carne sylvestres homines vesci soliti. 11 Calliopes, et Apollinis filius Poëtarum primus, et parens. 12 Ob hoc exitium, et admirandum factum,

quod sc. homines brutos ac feroces in communem traxerit civilis vitæ societatem, dictus est à Poëtis hic Orpheus, &c. Anaphora in dictus. 13 Lyrae dulcedine mitigare homines feros, et crudeles. Ovid. 3. de Art. *Saxa feræque lyra movit Rhodopelus Orpheus, Tartareosque lacus, tergeminumque canem.* Alleg. est è Metaph. explicata prius verbis propriis *sylvestres homines.* 14 Feroces. 15 Iovis, et Antiopæ filius, frater Zethi, Musicus præstantissimus. 16 Al. urbis. 17 Homines duros, et inhumanos per-movere. Metaph. 18 Citharæ suæ cantu. 19 Suavi oratione, et dulci carminis alloquio pro libitu suo impellere. 20 Olim fuit hæc sapientia in Poëtis, hoc sapientis officium erat, ut docerent publica à privatis separare, &c. *Publica* totius sunt populi: *privata* singulorum. 21 Concubitu communi, et incerto, quem primi sylvestres homines pro libitu promiscue ferarum more rapiebant, interdiceret. 22 Maribus, et feminis leges constituere, quibus foedus coniugii retinerent, et matrimonii castitatem inviolatam servarent.

¹ Oppida moliri ; leges incidere ² ligno.
³ Sic honor et nomen divinis vatibus, atque 400
⁴ Carminibus venit. ⁵ Post hos ⁶ insignis Homerus,
⁷ Tyrtaeusque ⁸ mares animos in Martia bella
Versibus ⁹ exacuit ; dictae per carmina ¹⁰ sortes,
Et vitae monstrata ¹¹ via est : et gratia regum
¹² Pieriis tentata modis : ¹³ ludusque repertus, 405
¹⁴ Et longorum operum finis : ¹⁵ ne forte pudori
Sit tibi ¹⁶ Musa lyrae solers, et cantor ¹⁷ Apollo.

¶ *Procreatrices causae Poëtices proponuntur, Natura, et Ars.*

Natura fieret ¹⁸ laudabile carmen, an ¹⁹ arte,
²⁰ Quaesitum est : ego nec ²¹ studium sine divite vena,

¹ Urbes ingentibus aedificiis exstruere. Sic Od. 1. l. 3. *cur sublime moliar atrium ?* et Virg. 1. Aen. *artem moliri*. ² In ligneis tabulis leges describere, cunctisque legendas proponere. Apud Romanos in aes incidebantur leges, affigebanturque in foro, ut populus legeret. ³ Ex honestis actionibus parta est ingens gloria, et aeternum nomen Poëtis. ⁴ Quibus vitae humanae praecepta continentur. ⁵ Duos, Orpheus, et Amphionem. ⁶ Magnus ac nobilis. ⁷ Poëta Atheniensis. ⁸ Fortes, et strenuos militum suorum animos, Metaph. ⁹ Excitavit, inflammavit, et tamquam ad contemacuit. Cic. *ad vos exacuendos accommodavi rationem meam*. Cum enim Lacedaemonii à Messeniis impugnarentur, ducem, quem non habebant, ab Atheniensibus sibi dari petebant, qui ipsis invidentes in contumeliam miserunt Tyrtaeum Poëtam luscum, et claudum, sed sapientissimum. Qui, Heroico carmine conscripto, ita militum suorum animos accendit, ut de hostibus suis facilem victoriam reportarint. ¹⁰ Oracula sive responsa ab Apolline data. Virg. 4. Aen. *Italiam Lyciae iussere capessere sortes*. ¹¹ Ratio vivendi à Poëtis indi-

cata est, qua ad virtutem, sapientiam, et ipsam beatitudinem tenderetur. In *vita*, et *vita* Paronomasia est. ¹² Carminibus etiam à Musis, quae Pierides appellantur, homines experti sunt possentne regum benevolentiam, et amicitiam sibi comparare. Meton. effic. ¹³ Oblectatio animorum in tragoediis, comoediis, et satyris per carmina inventa est. ¹⁴ Et requies animi post longos labores. Animos enim fessos versus, et lyra relaxant. ¹⁵ Haec ideo recensui, o Piso, ut, quam olim res arduas Poëtica tractaverit, cognoscas, et ne in Poëtarum numerum referri erubescas. ¹⁶ Carminum inventrix, lyricorum modorum perita, i. divinum, elaboratum, et eximium poema. Alleg. è Meton. causarum. ¹⁷ Apollo citharae inventor, qui Musis praest. ¹⁸ Egregium, illustre. Tractat hic quaestionem de causis efficientibus Poëseos. ¹⁹ Praeceptis, et institutione. ²⁰ Diu disceptatum est, utrum Poëta nascatur, an fiat. ²¹ Ars sine foecundo ac bono ingenio, sine naturae bonitate. Metaph. à venis metallicis, vel à corpore animalium bene habito, et succi pleno, ad ingenii bonitatem.

Nec ¹ rude quid * prosit video ingenium: ² alterius sic 410
Altera poscit opem res, et ³ coniurat amice.

¶ *Qui cupit haberi Poëta, omni studio, et opera ad Poëticam incumbat.*

Qui studet optatam cursu contingere ⁴ metam,
Multa tulit, fecitque ⁵ puer; ⁶ sudavit, et alsit;
Abstinent ⁷ Venere et ⁸ vino: ⁹ qui Pythia cantat
Tibicen, didicit prius, ¹⁰ extimuitque ¹¹ magistrum. 415
¹² Nunc satis est dixisse, Ego mira poëinata ¹³ pango:
¹⁴ Occupet extremum scabies: mihi turpe ¹⁵ relinqui est,
¹⁶ Et, quod non didici, sane nescire fateri.

1 Naturae bonitas nulla arte doctrinae expolita. Metaph. ab asperis corporibus, et impolitis. In *nec* est Anaphora. 2 Et sic alterum alterius auxilio eget, sic natura, et doctrina mutuis se opibus iuvant. Polypoton. 3 Socialiter consentit. Metaph. à consociatione foederatorum populorum ad mutuam, et subsidiariam opem, et operam. 4 Labore, et opere ad finem pervenire sibi propositum. Locus unde cursus initium erat, *carcer*: ubi finis, *meta* dictus. Alleg. ergo è Metaph. à certaminibus Olympicis, quorum victoria tanti fiebat olim, ut, qui illam retulerat, immortalitatem crederet consequutus. 5 Cum puer adhuc esset, *παῖς ὄν*. 6 Calorem sensit, et frigus perpressus est. 7 A libidine. Meton. effig. 8 Al. *Baccho*, id est, vino, ebrietate. Ter. *Sine Cerere, et Libero friget Venus*. Romae pueri vino abstinebant. 9 Tibicen etiam, qui adhibetur ad canendas laudes in Pythiis, i. in ludis, celebratis in honorem Apollinis, qui Pythonem serpentem occiderat (de quibus sic Ovid. 1. Met. *Instituit sacros celebri certamine ludos: Pythia perdomitae serpentis nomine dictos*), didicit, i. discipulus fuit, antequam magister. Meton. subi. 10 Reveritus

est. 11 Doctorem auletics. Synecd. gen. 12 His vero miseris temporibus in Poëtica arte Romanis satis est, si tantum possint dicere. Apparatus est ad Prosopopoeiam cum Ironia Poëtae: ubi iners Poëta inducitur hoc hemistichio, et duobus proximis versibus excusans suam inertiam, et imperitiam. 13 Ego possum admiranda poëmata componere. Hic Tropus notatus est Ep. 18. l. 1. in haec verba *poëmata panges*. 14 Ultimatum in hoc Poëtarum studio currentem scabies aut aliud malum maneat, id est, quisquis inter Poëtas infimus, et postremus est, ille per me infelix sit. Exclamatio est imprecantis, et simul Metaph. à lusu puerorum se mutuo ad currendum cohortantium, qui scabiem imprecantur ei, qui ultimus ad calcem pervenerit. Sic indoctus, et gloriosus Poëta non vult in extremo ordine versari, sed suam ignorantiam tegit iactatione, et audacia. 15 In cursu relinqui, *ἀπολείπειν* *ἑαλέ*, post alios currere, non antevertere, aliisque Poëtis posteriorem esse. 16 Et sane turpe est mihi illud fateri ignorare, quod nunquam didici, meque Poëtam esse negare, cum Poëticen nunquam exercuerim. * Al. *possit*.

¶ *Iners,*

¶ *Iners, et dives Poëta depingitur, qui Criticos assentatores al-
liciat, et falsum à vero amico non discernat.*

¹ Ut ² praeco, ad merces ³ turbam qui ⁴ cogit emendas,
⁵ Assentatores iubet ⁶ ad lucrum ire Poëta, 420
⁷ Dives agris, dives positis in foenore nummis.
⁸ Si vero est, ⁹ unctum qui recte ponere possit,
¹⁰ Et spondere levi pro paupere, et ¹¹ eripere atris
Litibus ¹² implicitum; mirabor, ¹³ si sciet inter-
Noscere mendacem, verumque beatus amicum. 425

¶ *Ratio deligendi Criticos, explosis assentationibus.*

¹⁴ Tu, seu ¹⁵ donaris, seu quid donare voles ¹⁶ cui,
Nolito ad versus ¹⁷ tibi factos ¹⁸ ducere plenum
Laetitiae: clamabit enim, ¹⁹ Pulcre, bene, recte:
Pallescet ²⁰ super his: etiam ²¹ stillabit amicis
Ex oculis rorem; ²² saliet; ²³ tundet pede terram, 430

¹ Horatius, deposita Prosopopoeia, respondet ineptae excusationi, simulque hic est praeceptum 29. quales carminum nostrorum auditores ac iudices adhibere debeamus, nempe non adultores, sed sinceros. ² Rerum venalium. ³ Hominum multitudinem. ⁴ Congregat, invitat. ⁵ Sic etiam Poëta locuplex adiutores ad poemata sua vel indoctissima laudanda beneficiis provocat. ⁶ Ad munera, quae Poëta imperitus dat Criticis assentatoribus. ⁷ Anaphora. Hic versus fuit Sat. 2. l. 1. ⁸ Si vero sit Poëta aliquis. ⁹ Qui splendidum, et sumptuosum convivium, vel mensam delicatis ac suavis epulis instructam adulatoribus recte possit apponere ac dare. Simili Tropo dixit Ep. 15. l. 1. ubi quid melius contingit, et unctius, id est, sumptuosius, et splendidius. ¹⁰ Et se pro paupere obaerato infido, qui quavis emolumenti spe venalis est, pecuniam quam debet, expositurum promittere, vas, et sponsor fieri, suamque fidem interponere. ¹¹ Suo patrocinio vel opibus solvere. ¹² Exitiosis, noxiis litibus involutum, unde se expedire ne-

quit. Metaph. à retibus venatorum, quibus ferae involutae capiuntur, et interficiuntur: sic res domestica litigando vehementer laborat, et ad assem tandem, et restim solet redire. ¹³ Si talis dives, qui se beatum censet esse, falsum à vero amico possit distinguere; quippe qui ex amicis assentatores fecerit, et iudices quasi corruperit. ¹⁴ O Piso. Apostrophe ad unum Pisonem. ¹⁵ Docet Horatius, quomodo adultores possint cognosci. Polypoton. ¹⁶ Alicui Critico munus. ¹⁷ Adversus te factos iudicandos. ¹⁸ Tecum adducere, adhibere adulatorem laetum ob munera à te accepta, vel ob utilitatis spem. ¹⁹ Verba sunt assentatoris, poemata tua fecte approbantis. ²⁰ Ad haec, ἐπὶ τούτοις stupescet, quasi novo genere poematis obstupefactus. ²¹ Effundit lachrymas (quae sunt ros oculorum) simulans se gaudere. Alleg. è Metaph. à coeli destillatione. ²² Prae laetitia exultabit propter elegantiam, et artificium tui poematis: in quo tamen nihil est huiusmodi. ²³ Prae gaudio saltabit.

Ut,

Ut , qui ¹ conducti ² plorant in funere , dicunt
 Et ³ faciunt prope plura dolentibus ex animo : sic
⁴ Derisor vero plus laudatore ⁵ movetur.

¶ *Poëtae certo periculo spectare , et probare debent criticos suorum carminum.*

Reges dicuntur multis urgere ⁶ culullis,
 Et ⁷ torquere mero , quem ⁸ perspexisse laborent, 43 5
 An sit amicitia dignus. Si carmina ⁹ condes,
 Nunquam te fallant animi ¹⁰ sub vulpe latentes.

¶ *Exemplum veri censoris proponitur.*

¹¹ Quintilio ¹² si quid recitares , ¹³ Corrige , sodes,
¹⁴ Hoc , (aiebat) et hoc : ¹⁵ melius te posse ¹⁶ negares,
 Bis terque expertum frustra : ¹⁷ delere iubebat, 44 0
 Et male tornatos ¹⁸ incudi reddere versus.

1 Ut mortuum lugeant , et defleant. Olim mulieres praeficae mercede conducebantur ad mortuum, cuius funus efferebatur, lugendum, et lacrymis decorandum, et hae copiosius falsas profundeabant lacrymas, quem qui animo lugebant. 2 Eiulant. 3 Plus lacrymantur ac dolent, quam illi, qui vere, *ἐν τῇς καρδίαις*, sine furore; ut sunt consanguinei, proximi, parentes, liberi, fratres, et sorores. Ter. Eun. *Utinam vere, et ex animo istud diceret.* 4 Assentator, qui gerit speciem derisoris. Synecd. gen. 5 Maiori gaudio ac laudationis affectu percellitur. 6 Poculis grandibus illi instare: diminutivum à culaeis. 7 Vino, quod lene ingeniorum tormentum est, varias hominum naturas, quantumvis tectas, explorans, inebriare, obruere, et inde penitus cognoscere, et elicere animi sui secreta. Metaph. à cruciatu reorum, à quibus veritas alicuius criminis vi tormentorum profertur in lucem. 8 Explorare, ad plenum cognoscere studeant. 9 Componas. 10 Du-

plices, dolosi. Metaph. ab astutia vulpium, ad dolos assentatoris indicandos. 11 Quintilio Varo Cremonensi, alienorum scriptorum sincero, et candido iudici. De hoc vide Od. 18. et 24. l. 1. Synecd. spe. pro quolibet fideli, et sincero iudice, et emendatore: ubi est quoque apparatus ad Prosopopoeiam. 12 Carminis. 13 Emenda. Metaph. à corporibus pravis. 14 Hunc, et illum locum in carmine tuo vitiosum. Epanodos. 15 Si tunc negares te, postquam bis, et ter, id est, saepius tentasses, melius posse illos versus facere. 16 Epistrophe in recitares, et negares. 17 Quintilius iubebat te versus obliterare vel corrigere. 18 Et versus non satis rotundos, id est, male perpolitos, incompotos de integro quasi recudere, formare, et emendare. Alleg. è Metaph. à fabris lignariis, et fabris ferrariis, qui opus aliquod impositum, inelaboratum, male teres solent limare, recudere, rotundare, et novam quasi formam inducere, ad inelegantes, et incompotos versus arguendos.

Si defendere ¹ delictum, quam ² vertere, mallet,
³ Nullum ultra verbum, aut operam ⁴ sumebat inanem,
 Quin ⁵ sine rivali ⁶ teque et tua solus amares.

☞ *Munus fidelis emendatoris describitur; damnatur indulgentia
 blandi correctoris amici famae perniciosa.*

Vir bonus et prudens versus reprehendet ⁷ inertes, 445
 Culpabit ⁸ duros: ⁹ incomptis allinet atrum

¹⁰ Transverso calamo signum: ¹¹ ambitiosa recidet
 Ornamenta: ¹² parum claris lucem dare coget:

¹³ Arguet ambigue dictum: mutanda ¹⁴ notabit:

Fiet ¹⁵ Aristarchus: ¹⁶ nec dicet, Cur ego amicum 450

Offendam ¹⁷ in nugis? ¹⁸ Hae nugae seria ducent

1 Vitium carminis tui. 2 Corrigere, mutare. 3 Tum nullum amplius verbum dicebat. 4 Insumebat frustra laborem, sc. ad te tuamque stultitiam emendandam. 5 Sine ullo aemulo. Metaph. ab amantibus, qui eandem puellam amant, quique nullius ferunt societatem in amore puellae, quem Latini *rivalem* vocant, quod quasi ad unum eundemque rivum potum veniat, qua ostenditur in tali poemate nihil esse omnino, quod amore dignum sit, et ambitiosius videatur, et per aemulationem expetendum, sed plurimum, quod repudietur. Vel translatio sumpta est à bestiis inter se de prima in rivo aquatione certantibus. 6 Quo minus, et tua carmina solus magnificeris. 7 Non satis accuratos, arte carentes, vel à Poëta inertes, et imperito factos sincerus ac peritus iudex carminis reprehender: ut supra *sine pondere, et arte*. 8 Male sonantes. Metaph. à corporum duritie, quae ut tangentes offendunt impressione sui: sic versus laedunt audientes. 9 Male factis versibus nigra linea aut virgula notabit, eosque delebit. 10 In

latus ducto. 11 Crebriora Epitheta, et ornatus nimios atque superfluos amputabit. Metaph. ab hominibus honores praeter aequum, et supra modum cupide consecrantibus, ad significandum luxum, et redundantiam poematis, amputandam. 12 Illis, quae breviter, et ob id obscura sunt, lucem adferet, et illustrabit. 13 Ambilogias vituperabit. 14 Signo calami. 15 Castigator aliquis, et severus alienorum scriptorum fiet, qualis Aristarchus fuit, qui versus aliquot Homeri, et quos non probabat, liberrime reprehendit. Synecd. spec. pro quolibet libero, et incorrupto iudice scriptorum. 16 Ut adulescentes consueverunt. 17 In re levi reprehendam? 18 Imo vero haec vitia (inquit Horatius) quas tu nugae esse ducis, Poëtam semel ab assentatoribus deceptum, et male deceptum in vera mala, id est, in publicam reprehensionem praecipitabunt: cum sc. vana adulatorum assentatione indutus, optimum Poëtam sese arbitrat, cum sit vanissimus, et ob id aliis ludibrio erit.

In ¹ mala, derisum semel exceptumque sinistre.

¶ Poëta ineptus, qui tamen sibi plurimum placet, male accipi solet.

• Ut ¹ mala quem scabies, aut ³ morbus regius urget,
Aut ⁴ fanaticus error, et iracunda ⁵ Diana;
⁶ Vesantum tetigisse timent, fugiuntque Poëtam, 455
⁷ Qui sapiunt: ⁸ agitant pueri, ⁹ incautique sequuntur.
Hic ¹⁰ dum sublimes versus ¹¹ ructatur, et ¹² errat,
¹³ Si veluti merulis intentus decedit auceps
In puteum foveamve: ¹⁴ licet, ¹⁵ Succurrite, longum
Clamet, io cives, non sit qui tollere ¹⁶ curet. 460
Si quis curet ¹⁷ opem ferre, et ¹⁸ demittere funem;
Qui scis, an ¹⁹ prudens ²⁰ huc se deiecerit, atque
²¹ Servari nolit? ²² Dicam, ²³ Siculique Poëtae
Narrabo interitum. ²⁴ Deus immortalis haberi

1 Epanodos. 2 Qui sapiunt, non secus timent fugiuntque malum Poëtam, quam illum, quem mala scabies, &c. 3 Icteritia, qua tota hominum facies fit crocea, premit, vexat. 4 Morbus fanaticus, quo laborant furiosi. 5 Morbus dementiam hominibus immitens, morbus quem Luna incutit. Meton. effig. 6 Poëtam sua mala carmina omnibus obviis recitare volentem, vel furore quodam, non studio, et doctrina cum ingenio coniuncta, excitatum, tangere, tamquam scabiosum, verentur. 7 Viri sapientes. 8 Contra autem pueri tamen furiosum Poëtam persequuntur. 9 Et imprudentes illius carmina audiunt, et collaudant. 10 Malus, et insanus Poëta. 11 Dum fastu plenus, et plurimum sibi tribuens, μέτεωρος, vultu in coelum sublato incedens, putidos versus, quasi ructus, furore, et sine ratione effundit. Metaph. ab iis, quibus aegrum stomachum mala copia esculentorum, et poculentorum sollicitat, ut loquitur Sat. 2. l. 2. unde postea spiritus

putidus, multaque, et tetra eructatio erumpit. Tales sunt versus, quos male coctos, et indigestos copiose fundit Poëta. 12 Hallucinatur animo, et corpore. 13 Si, perinde ac auceps, in aëra prospiciens, merulis avibus volantibus insidias struit, in foveam, id est, in perspicuos errores, incidit. 14 Quamvis diu clamet. 15 Io cives, opem mihi ferte. Brevis est Prosopopoeia lapsi aucupis. 16 Nemo tamen sit, qui eum e puteo curet attollere: quia ignorat, an ultro se deiecerit, an si extractus eodem se precipitabit. Anadiplosis. 17 Ipsi. 18 In foveam, ut ipsum extrahat. 19 An sciens, et de industria, moriendi consilio praehabito. Sic Ep. 2. l. 2. Prudens emisti vitiosum. 20 In hanc foveam. 21 Ne emendetur. In deiecerit, et nolit est Epistrophe. 22 Hac occasione. Dialogismus est Poëtae cum quodam, qui tum aderat. 23 Empedoclis Agrigentini, Physici Poëtae. Synecd. gen. 24 Ratus se dignitate versuum, quos de natura scripserat, immortalem fore.

Dum

Dum cupit Empedocles, ardentem ¹ frigidus ² Aetnam
 Insiluit. ³ Sit ius, liceatque ⁴ perire ⁵ Poëtis. 466
⁶ Invitum qui servat, ⁷ idem facit occidenti.
⁸ Nec semel hoc fecit: nec, ⁹ si retractus erit, iam
¹⁰ Fiet homo, ¹¹ et ponet famosae mortis amorem.
¹² Nec satis apparet, cur versus factitet: utrum 470
 Minxerit ¹³ in patrios cineres, an triste ¹⁴ bidental
 Moverit ¹⁵ incestus: ¹⁶ certe furit, ac velut ¹⁷ ursus,
 Obiectos caveae ¹⁸ valuit si frangere clathros,
¹⁹ Indoctum doctumque fugat ²⁰ recitator ²¹ acerbus.

¹ Insanus, et atra bile affectus. Est enim Melancholia frigidissima. Metaph. ab intemperie corporis, ad illam mentis, quae gignit insaniam. ² Siciliae montem ut sc. ita à nemine inveniretur, et in coelum sublatus crederetur. ³ Concessum sit. Permissio est illius quod nequit impediri. ⁴ Mori. ⁵ Furiosis, qui se nolunt corrigi. ⁶ Hominem invitum, et mori volentem. Sic Ep. 20. l. 1. *Quis enim invitum servare laboret?* ⁷ Ille idem facit, ac si occideret, vel idem facit, quod ille, qui hominem occidit. *Idem* id est, simile. Hellenismus. *τ' αὐτό ποιεῖ τῷ κτείνοντι.* ⁸ Empedocles, sc. ut moreretur ita ut nulli de morte sua constaret, inque coelum sublatus esse videretur. In *facit*, *facit*, *fiet*, Polyptoton est, ut in *nec iterato* Anaphora. ⁹ Etsi ex ignita fovea Aetnae montis, in quam se praecipitare voluit, retractus erit. Metaph. à servis fugitivis, qui deprehensi ad herum suum reducuntur. ¹⁰ Fiet tamen rationis particeps, et sanus, ut alii homines. Insanus enim non videtur dicendus homo. ¹¹ Nec deponet amorem, id est, curam non abiiciet mortis infamis, infamiam apud omnes inurentis ei, qui sibi mortem conscivit. Nam se ipsum occidere (quod fecit Empedocles) infame est. Meton. effe. Sic *famosum carmen* dixit Ep. 19. l. 1. ¹² Nec satis cuivis perspi-

cuum est, utrius sceleris poenam luat malus Poëta, dum versus factitat, sepulcri ne violati, an sublatis bidentalis. ¹³ In sepulcrum patrum, in quo cineres parentum reconditae sunt, i. an violari sepulcrum patris, id est, furore divinitus plecratur, propter violatum sepulcrum patris. Nihil tam sanctum, quam religio sepulcrarum unde in medio belli tumultu petebant victi inducias ad sepelienda mortuorum cadavera, quod illis non negabatur. ¹⁴ Locum in quem fulmen decidit, bidentibus ovibus à sacerdote expiandum, et à nullo alio homine tangendum. ¹⁵ Poëta ipse pollutus flagitio, in sororem Vestalem, vel cognatam commisso, polluerit, tetigerit ac concitaverit eum locum fulmine tactum, et iam consecratum, in se ipsum: unde postea fuit actus in furorem. ¹⁶ Hoc saltem planum est eum furere, dum insanus omnibus occurrentibus carmina sua ad ravim usque recitat. ¹⁷ Sc. *inclusus*. ¹⁸ Si forte sepimenta, cancellos, vel robustas trabes, et postes, qui caveae obiecti sunt, ne egredi possit, frangere potuit, et ea illa cavea erumpere, omnes homines longe à se immanitate sua fugat, et abigit. ¹⁹ Paronomasia. ²⁰ Ita etiam Poëta aliquis in recitandis carminibus suis odiosus, et ingratus omnes sibi obviam factos à se abigit. ²¹ Metaph. ab immaturis fructibus.

¹ Quem

- ¹ Quem vero arripuit , tenet , occiditque legendo, 475
² Non missura cutem , nisi plena cruoris , hirudo.

1 Quem vero , auditorem nactus fuerit , illum obtundit , et taediosa malorum carminum recitatione enecat. 2 Tamquam sanguisuga , animal reptile aquatile, quae tamdiu haeret corpori affixa , et crus aut pedem , quem semel occupavit , non prius dimis-

sura , donec cruore plena sit , et sanguine distenta decidat ebriis similis : sic etiam malus , et furiosus Poëta auditorem , quem nactus est , non prius à se dimittit , quam eius auscultatione probe satiatus sit. Alleg. è Metaphoris.

INDEX

RERUM, ET VERBORUM
QUAE IN HORATIO
continentur.

A			
A Blui flumine	414	Ad unguem castigare	605
Ab ovo usque ad mala	323	Adamantini clavi	194
Abominatus parentibus Anni- bal	290	Addere opus pigro	512
Abortivus	326	Addictus	458
Abrotonum aegro dare	551	Adiman cantare severis	536
Absorbere placentas	451	Adducere ad umbilicum	287
Abstemius positorum	505	Adolescentium ingenia, et artes	594
Abstineti irarum	205	Ador, farris genus	439
Abstinit Venere, et vino	616	Adorea	224
Academia	565	Adulterorum poena 322 y 317 y	318
Accisae opes	392	Aeaci genus	185
Acclinis	385	Aeacus inferorum iudex	237
Accipiter adurget molles co- lumbas	84	Aeagaei maris tumultus	211
Accumbendi mos veterum	45	Aelia gens clara	183
Accumbentium in mensa ordo, forma	420	Aemonia ab Aemone dicta	84
Acerra	164	Aeolis regio	115
Aceti vis	410	Aecolium carmen	212
Aceto Italico perfusus	361	Aequa tellus pauperi recludi- tur, &c.	129
Achaemenes Persarum rex	112	Aequo pede	14
Achaia	42	Aequor mare dictum	105
Acherontae perrumpere	120	Aera fortis Alexandri vultum	
Acherontia	148	simulantia	559
Achilles insolens 95 honoratus	589	Aera lupinis quid distent	489
iracundus impiger <i>Ib.</i> inexo- rabilis <i>Ib.</i> acer <i>Id.</i> Briseldem amavit	95	Aere perennius	211
Acinaces	63	Aerugo	340
Acipenser	388	Aes Corinthium	396
Acrisius Danaes pater	179	Aes triplex circa pectus	10
Acroceraunia	11	Aesculo rigida mollier	169
Actiaca victoria actia	531	Aesopi de mantica fabula	415
Actorum in Scena partes	595	Aesopus Tragicus	549
Actus in Comoedia quot, ut scenae	596	Aetus momordit oleam	495
Acuta belli, et simil.	227	Aesula oppidum	207
Acutum cernis	325	Aetas currit	98
Ad assem perdere	564	Aetna, Siciliae mons	153
Ad Deos evehere	2	Aerolae plagae	530
Ad imos talos manans sudor	365	Aevo extento vivere	91
Ad unguem factus homo	345	Affigere humo	390
		L. Afranius Togatam scripsit	547
		Afra avis	262
		Africae fertilitas	182
		Africae procellae, Africis pro- cellis	210
		Africa ultima	128
		Africum luctantem Icarilis fluc- ti-	

Rr

ti-

tibus		3	Amphion movit lapides canen-	
Agaso	454		do 170 dictus saxa movere	
Agave insaniens	415		sono testitudinis 614 frater-	
Agna fugis lupos	285		nis cessisse putatur moribus	530
Agna tempestate oblata	280		Amphora	182
Agros patulos findere	3		Amphora coepit institui, ur-	
Agrum informem albis ossibus	362		ceus exit	580
Agyieus Apollo dictus	232		Amphora fumum bibere insti-	
Ajax Telamone natus	96		tuta	165
Alae morti attributae	381		Ampullatur in arte	474
Albani agri frigidi	488		Ampullari	Id.
Albanum vinum	243		Ampullas proicere	587
Albati, albatus	389		Amystis	82
Albicant	13		Anacreon Poeta 239 Teius fuit	47
Albius Tibulus 477 an pauper	Id.		Anciliorum	154
an Epicureus	Id.		Andromeda Cephei filia	208
Albunea resonans	20		Angiportus	60
Albus Notus	20		Anima in amicis una	125
Alcaeus Poeta Lesbicus 73 aureo			Animae Thraciae	245
plectro donatus	116		Animi sub vulpe latentes	618
Alea 88 legibus vetita	197		Animum reddere	45
Aleae periculosae plenum opus	88		Animus atrox Catonis	89
Ales albus, canorus	134		Animus prudens, rectus, vin-	
Alphius foenerator	262		dex fraudis, abstinens pecu-	
Alga	183		niae, &c.	240
Alga vilis ib. vilior	424		Anio praeceps	20
Algidus mons	53		Annibal parentibus detestatus	290
Aliphana, Aliphanis	452		Annum inversum	308
Aliena negotia curo, Excussus			Annulorum usus apud Rom.	441
propriis	396		Antestari	370
Alio sole calentes terrae	123		Anticyra	400
Alite carminis	17		Anxur Volscorum oppidum	345
Alite secunda	291		Anxur Jupiter	Id.
Alite serpente fugit	264		Anyti reum	417
Alites	272		Apella Judaeus	350
Alitibus, et canibus addictum	295		Apelles Alexandro gratissimus	559
Almus dies	244		Aper Calydonius Lucanus	449
Alpinus	373		Apes Calabriae 182 Matinae	218
Alte cinctus	450		Apex	191
Alto vultu reiecit dona nocen-			Apollinis capilli intonsi 53	288
tium	241		eius inventa 304 oracula 43	
Alta nive	24		eius opus Roma	302
Amando perdere	22		Apollo divinationi praest 7 La-	
Amantes ianuas effringere sole-			tous 72 nube amictus 7	
bant	200		Agyieus	232
Amantium periuria	103		Apparatus Persici	85
Amatores unguentis delibuti	411		Apotheca	424
et seq.			Appia via	266
Amazonia securis	223		Appula uxor	261
Ambitiosior ederis	82		Apricari senum	426
Ambitiosi homines	Id.		Apricum pratum	483
Ambubaiarum	313		Apricus campus	22
Amicum Diis	117		Aprilis	244
Amor furiat matres equorum	60		Aprum fluctibus appingere	581
Amore senescit habendi	493		Aptare idonea bello	392
Amori ludum dare	173		Apulia fabulosa, nutricis Hora-	
Amores spirare	249		tii, et Provinciae nomen 148	
Amoris gradus seu lineae	36		siticulo	254
Amoris immoderati vis	36		Apum studium circa flores	82
			Aqua	

Aqua vilissima rerum	349	Armis livida gestat brachia	23
Aquila Iovis ales	222	consenuit in armis	154 nihil
Aquila acurum cernit	325	non arroget armis	543 ad pos-
Aquilae columbam non proge-		tem fixis	457 Italici adiudicat
nerant	224 eius cum dracone	531 res Italas armis tuleris	543
pugna	223	Armorum fulgor	89
Aquilo impotens	211 terras ra-	Arte emendaturus fortunam	454
dit	434	Artem desinentes Diis instru-	
Aquilonibus obliicere	168	menta suspendebant	457
Aquilone secundo	577	Artem exerceat, quam scit	512
Aquilonibus decertans Africus	10	Arthritis	514
Aquilonibus querceta laborant	105	Arvum declive	207
Ara castis vineta verbenis	243	Asello fabellam narrare	557
Ara Dianae	579	Asellus iniquae mentis	366
Aram ponere	544	Asinus male parens in rupes	
Arabum divitiae	490 domus	protrusus	541
plena	113 gazae	Asinum docere parentem frae-	
intacti	194	no currere	311
Aratrum eversis urbibus induc-		Aspera aequora	15
tum	44	Assis unius pretio	351
Arbiter Adriae	10	Assyrinus mollis	589
Arbiter bibendi	103	Astra fugat Phoebus	191 per
Arbor nova collibus inhaerens	284	ambulabis	297 Urbem tollis
Arbores loquaces	175	ad astra	443
Arcadiae colles nigri	246	Asturum, et Cantabrorum bel-	
Arcanum non scrutaberis	530	lum	166
Archilochus Jamborum auctor	585	Asturiae linum	265
maledicus fuit	395	Astures	152
Archytas Tarentinus	65 mors	Atheniensium exercitationes in	
nafragii	Id. Geometra	palaestra, musica, &c.	449
Arcta decet sanum comitem		Atlanticum aequor	72
toga	529	Atlantis filia, Maia	26
Arcturus sidus	137 y	Atlas mons	77
Arcus Cydenius	239	Atra fila trium sororum	94
Arcus non semper ferit	610	Atreus	596
Ardere virginem	167	Atria servantem clientem pos-	
Ardua virtus	196	tico fallere	481
Area	3	Atrox animus Catonis	89
Arena numero carens	65	Attali regiam	128
Argenti sitis importuna fames-		Attalicae condiciones 2 urbibus	502
que	529	Attalus pop. Rom. haeredem re-	
Argentum est vilius auro	461	liquit	128
Argos	20	Attentus nimis	494
Ariadna in coelum relata	131	Avaras spes	244
Aricia	343	Semper Avarus eget	472
Aristarchus	619	Avarorum excusatio	240 repre-
Aristippi praecepta	458 eius-	hensio	Id.
dem chlamys, et pannus	523	Auctoratus	445
Arma inter canebat Lesbicus ci-		Avernales aquas	268
vis	73	Aufidus tauriformis	251
Arma uncta cruoribus expiatis	87	Aufidius Praetorius	345
ad arma cessantes ad arma		Augustus custos Reip. Rom.	227
concitatur	78 hic paries habe-	Deus nominatus	229
bit	200 explicuit sua victor	Augusti in Cantabros expeditio	507
arma	241 potus ad arma pro-	signa Crasso adempta à Par-	
siluit dicenda	536 rudem bel-	this recepit	254 pater patriae
li tulit aestus in arma	566	dictus	9
Armenia	105	Augustus legibus morum licen-	
Armi leporis	420	tiam refrænavit	254

Augusto hymni conscripti	30	Bantini saltus	<i>Id.</i>
Augustus Iulii Caesaris mortem vindicat	9	Barathrum	405
Augusti laus	142	Barbitos	73
Avidi nautae	66	Baria	509
Avis mala	40	Barium	350
Avis Afra	262	Barrus	353
Aulaea 453 546 tolli, et premi quando dicantur	556	Barri elephantī	283
In Aulide Graeci coniuravere	40	Bassareus	49
Aulon mons fertilis	100	Bella sub Ilio pugnata	186
Aurae fallacis nescius 16 aurae popularis arbitrio	140	Bella matribus detestata 4 terra pugnata marique	538
Aurea mediocritas diligenda	107	Bellerophon	245
Aurem votis praebere 307 per aurem demissa 595 in aurem dicere 365 per aurem attentam non ibunt verba 258 aurem occupat carminae 391 substringere loquaci 431 purgatam personet 457 patientem commodare culturae 461 torquet ab obscenis sermonibus	551	Belli Troiani exordium ab Homero cur omissum	593
Aures patulae non retinent commissa fideliter	570	Bellona	409
In Aures descendat iudicis	614	Bellua centiceps 116 ferro petita 267 multorum capitum	464
Auribus bibere 106 Iovis servare	539	Bellum Marsicum seu Italicum 290 bellum hoc libenter militabitur in tuae spei gratiae 258 bellum indico ventri	343
Auribus tutis deponere	64	Berecynthium cornu	49
Auribus obseratis preces fundere	297	Bibere auribus	116
Auris purgata 457 rimosa equi est in ore fraenato	436	Bibliotheca Palatina	475
Auris nivalibus	514	Bibulus Consul	206
Auriculas demittere	503	Bidental triste	621
Auro neque purpura venale otium 122 non exorabilis est Orcus	366	Bidentes	193
Anrum potentius ictu fulmineo	575	Bilis 390 libera inaestuat praecordis 282 splendida	404
Auster dux inquieti turbidus Adriae 142 plumbeus 433 morborum pater	180	Bimum merum	51
Austris adversis aetatem ducere	433	Bionei sermones	567
	577	Bithinia mercaturis apta	162
		Bithyna carina	78
		Bitumen flagrans	271
		Blandusiae fons	174
		Blaterare	443
		Blatta	402
		Bobus fatigatis iuga demere bobus suis paterna rura exercet, et 259 bobus albis venerari	161
		Boeoti stupidi	302
		Boeotum in aëre natus	559
		Bona verba dicere	<i>Id.</i>
		Bos tutus rura perambulat 228 bos est enectus arando 493 bos piger optat ephippia	135
		Bosporus	512
		Bosporum insanientem tentare	114
		Brachia gestat armis livida	149
		Bruma recurrit iners 234 trahit interiore gyro nivalem diem 434 nives illinet agris	23
		Bruta tellus	488
		Buccas ambas inflat Iupiter iratus	76
		Bullati	307
		Bupalus	502
		Bustuaril	273
			100

C

C Adavera lota ungebantur	272	Caprificus nunquam maturescit	267
C adis cum faece siccatis		Capsae librorum	334
diffugiunt amici 79 nec par-		Captare opsonia 448 testamenta	426
ce cadis tibi destinatis	102	Caput impedire myrto 14 caput	
C admus in anguem mutatus	596	nullum saeva Proserpina fu-	
C aducum	114	git 67 caput perfidum votis	
C aecubum vinum	52 279	obligare 103 caput laqueis	
C aementa	138	mortis non expedit 194	
C ementis occupare mare	194	aliena negotia centum per ca-	
C aesaris horti	365	put, et circa saliunt latus	
C alabriae armenta	71	435 caput rerum hoc erat,	
C alabri hospitis munera	489	hic fons 525 caput insanabile	
C alamo transverso signum alli-		tribus Anticyris 606 caput	
nere	619	scabere meditantis est	375
C alathus	174	C ardiacus morbus	405
C alcanda semel via Iethi	66	C ardines movens ianua	59
C alcar addere	558	C arina pelagus lacescit	78
C alena vina	52	C arinae, via Romae	491
C alices siccare	437	C armen ad umbilicum adduce-	
C aliendrum	364	re	287
C allosa ova	418	C armen deducere in actus	591
C alo	512	C armina grata foeminis divides	
C alones	357	imbelli cithara 41 C armina	
C ampana suppellex	<i>Id.</i>	non prius audita canto 135	
I n C ampestribus exercitiis nudi		dictae per carmina sortes	615
R omani	503	C armine perpetuo celebrare 19	
C ampis atque N eptuno super-		curae minuentur atrae 245 car-	
fusus sanguis	274	mine tragico certavit ob vilem	
C ampus et areae	25	hircum 599 carmine D i supe-	
C ampus Martius	22 et 311	ri placantur, carmine manes	552
C andidiores animae	346	C arpere diem	29
C ane multa trudit apros in obs-		C arpere obliviones	240
rantes plagas 260 cane peius,		C assa nuce pauperare	427
et angue vitare	524	C astores fratres gemini	31 et 32
C anephorae virgines	324	C astor equis gaudens	32
C anicula, et dies C aniculares	427	C astor, et P ollux	379
C anidia venefica	381	C astra nil cupientium petere	181
C anis ieiunae ab ore rapta ossa	268	C atellus	412
C anis non absterretur à corio	430	M. C atius	417
C anistriferae virgines	324	C atonis Uticensis laus	89
C antabria ab A grippa devicta	99	C aucasus 55 inhospitalis	<i>Id.</i>
C antabri, et A stures	166	C audam trahere	398
C antu tremulo C upidinem sol-		C ausam tenere	519
licitas 248 cantu levato omne		C ecropius cothurnus	88
malum	286	C edrus à carie conservat	608
C anum vigilum tristes excubiae	179	C elsae graviore casu decidunt	
C anusium	349	turres	108
C anusini bilingues	372	C ellae	362
C apellae iniussae ad mulctra		C ensus equitum	613
venientes	293	C entaura rixa	49
C aper B accho oblatus	165	C entum puer artium	214
C apitis diminutio, C apitis mi-		C enturiae seniorum	609
nor	157	C era prima, media, et ima	428
C apitis nives	157	C eratis pennis niti	216
C aprea laetis pascuis intenta	223	C erberus triceps	116
C apricornus H esperiae unde ty-		C erea brachia	35
rannus	126	C ereas imagines movere	299
		C erebrosus	344
		C eres nutrit rura	228

Cereus in vitium flecti.	594	Coelum ipsum petimus stultitia	11
Cerite cera dignus	487	Coelum, non animum mutant,	
Cerritus	413	qui, &c.	504
Cerva extricata plagis pugnat	156	Coelum tentare	65
Cervi, luporum praeda rapa-		Coena dubia	390
cium	225	Coenare quo corporis situ, et	
Cervi timidi	42	habitu veteres soleant	63
Cervice subacta ferre iugum	97	Coeno evellere plantam	443
Cervicem equinam humano ca-		Cohors februm	12
piti iungere	578	Colonus	118
Cervici brachia dare	166	Collinere crines pulvere	41
Cervis ocior	124	Columba adulteratur milvio	292
Cervix rosea	35	Columnam stantem proruere	78
Cespes vivus	51	Comam religare	15
Cetaria crescere	427	Comae arborum	233
Charites	61	Comati, et capillati impuberes	
Charybdis	592	dicti	242
Chia, et Lesbia vina	279	Comae quando detonsae	Id.
Chimaera	126	Comedere bona	515
Chimaerae triformi illigatus	65	Commodus	235
Chium maris expers	450	Comoediae veteris auctores	332
Chium vinum	186	Compede grata detineri	75
Chlamys	524	Compilare	310
Chorda semper oberrat eadem	611	Composita hora	25
Chorea	25	Compositus	360
Chori officia	596	Concha salis puri	324
Chorus quot personarum sit	Id.	Conchylia, et conchae	419
Cibum proiecum odoraris	273	Concordia discors	19
Ciceris fricti emptor	601	Condere, et componere	458
Cicutis allium nocentius	263	Condita frumenta	552
Cinctuti Cerhegi	583	Coniugibus loquenda praelia	226
Per Cineres iurabant antiqui	104	Consiliis aeternis animum fati-	
Circea	47	gare	110
Cistam effractam plorat	526	Consul non unius anni	241
Citare	323	Consultor	306
Ad Citharae strepitum cessa-		Consultus iuris	76
tum ducere cantum	470	Contendere	500
Citrea trabs	214	Contento poplite	447
Clade tristi fortuna iterabitur	146	Convenienter naturae vivere	499
Clades hac fronte derivata in		Copiae cornu	46 et 507
patriam populumque fluxit	159	Corinthus bimaris	19
Clamor montium	209	Corinthium aes	396
Clarare	220	Cornu pleno copia	303
Classe cita reparavit oras	84	Cornu bilibre	389
Classes Aquilonibus arcet	584	Cornua tollere	273
Classem capta reducere Troia	407	Cornua pauperi addit vinum	190
Clavi adamantini	194	Corpus sine pectore	477
Clavi trabales	79	Corrugare nares	480
Cliens atria servans	493	Cortice levior	168
Clypeum abiicere, turpe	102	Corticem astrictum dimovere	165
Coae purpurae	248	Corybantes	43
Coactores	356	Costum Achaemenium	139
Coccaei Nerva Iurisc.	345	Cothurnus Cecropius	88
Cocytus	119	Cothurni, Tragicorum	586
Codri mors	185	Cotison	166
Coelo obscuro deterget nubila		Cotis vice fungi	606
Notus 20 coelo Musa beat		Cotyttia sacra	298
231 coelo Lunam deripit	269	Craterus medicus	405
coelo refixa devocare sidera	294	Cratinus Comicus	332

Crepante pede		Cynosura	61
Crepare 48 vineta mera 493 ali-	293	Cynici	523
quid veri	397	Cyri solio reditus Phraates	92
Crescentem sequitur cura pecu-	181	Cypria trabs	3
niam	177	Cypria Venus	50
Crinem nodo cohibere	334	Cytherea choros ducit Venus	13
Crispinus Stoicus	313		
Crispini scrinia lippi	284	D	
Crocodili stercore fucatus color	549	D Aci Cotisonis agmen cecidit	166
Crocus in theatro	63	Daedali fabula	216
Cubito remanere presso	393	Daedala	Id.
Culpa vel cuppa potare magis-	462	Damalis multi meri	82
tra	159	Damnosa quid non imminuit	161
Culpa pallescere nulla	224	dies ?	179
Culpaefaecunda saecula	581	Danaës fabula	119
Culpaededecorant bene nata	228	Danaides	261
culpaefuga in vitium ducit,	461	Dapes inemptae agricolis	83
si caret arte	72	Dapes Saliarum	
Culpam poena premit comes	618	Dare amori Indum 169 dare ver-	
Culturae patientem commodare	367	ba 248 dare particulam inhu-	
aurem	309	mato capiti 67 dare vela re-	
Cululli	73	trorsum 76 dare brachia vir-	
Culullis urgere	248	ginibus 112 dare lucem ex fu-	
Cum victore contendere durum	446	mo 592 dare millia terna ma-	
est	197	cello	422
Cumera vas	119	Daunia militaris	55
Cupido Veneris comes	Id.	Dauniae caedes	90
Cupido pulcris ingenis excubat	579	Daunus rex Apuliae	212
Cupidinibus statuit natura mo-	123	De tenero ungui meditari	160
dum 321 respondere cupidi-	123	Debellare	49
nibus	470	Debemur morti nos , nostraque	584
Cupidinis pravi eradenda sunt	124	Decempedis	121
elementa	470	Decies centena	324
Cupressus in funeribus cur ad-	247	Decidere pennas	566
hibita	531	Decipi laborum	117
Cupressos invisas	17	Decipimur specie recti	580
Cupressum simulare	76	Declamare	467
Curae edaces 110 mordaces 48	622	Decolorare	90
sagaces 227 atrae 245 circum-	41	Decus arrogavit imperiis	252
tectae volantes	39	Dedecorum pretiosus emptor	160
Cura scandit aeratas naves	591	Deficiente crumena	477
Curam Lyaeo solvere 279 duce-	347	Defluere	32
re cessatum	347	Defundere vinum	389
Curare oderit quod ultra est	134	Deiectum ire monumenta	6
Curare cutem	207	Deicere 251 deicere è saxo ci-	
Curarum amara eluere		ves	353
Cursu contingere metam 616		Deliis ornatus foliis	220
cursu superare canem		Delphinum sylvis appingere	581
Cursus		Demens ruina	83
Cursus iterare		Demensum servorum	348
Curvo dignoscere rectum 565		Demittere auriculas	366
non missura cutem , nisi ple-		Denarrare	416
na cruoris , hirudo		Densum humeris vulgus	116
Cybeles sacerdotes		Dente notam labris imprime-	
Cyclades		re 36 petere 273 invido mor-	
Cyclicus poeta		deri 221 Theonino circumrodi	533
Cyclopa saltare		Deorum pulvinar	83
Cygnea cantio poetis comparata		Depellere famem 314 depellere	
Cygni Veneris currum trahentes		recto cursu 430 depellere lacte	223

Deponere	64	Diiudicare litem	157
Depositorum	<i>Id.</i>	Diludia	540
Deprendi miserum est	322	Diluvium minuitur agris	252
Describere	115	Dimidium facti, qui coepit,	
Designare	480	habet	471
Designator	488	Dimovere	3 y 56
Desinere cum genit.	106	Dindymene	43
Deterere laudes	18	Sub Dio morari 94 sub Dio vi-	
Detergere	20	vitam agat	12 139
Detestata παύτινως	4	Diogenes Cynicus 523 primus	<i>Id.</i>
Derrahere pellem	382	pallium duplicavit	90
Devia	110	Dionaeum antrum	137
Devium scortum	<i>Id.</i>	Dionysius, et Damocles	24
Devocare sidera coelo	294	Diota	194
Devoti sanguinis aetas	290	Dira nece sitas	271
Devota	193	Diris aliquem agere	166
Deus quando in scenam indu-	596	Diruit, aedificat, mutat qua-	92
cendus		drata rotundis	383
Deus punit parentum delicta	158	Dirus hydrops	258
in filiis	398	Discinctus	63
Dexter locus honoratior	274	Discinctus pro dissoluto	339
Dextris aptare enses	367	Discumbere, et accumbere	385
Dextera fortuna uti		Discumbebant terni in lectis	245
Diana 191 Lucina <i>Id.</i> Trivia, et		Discus	217
triformis <i>Id.</i> ei pinus sacra		Disparem vites	
<i>Id.</i> venatrix 206 Noctiluca te-		Dithyrambi audaces, &c.	
nebris Diana 235 ινυτιλαμπής		Dives in plena domo 247 dives	
magiae, et nocti praest	269	multa tellure 289 dives agris,	
Dianae integrae tentator Orion	152	dives positus in foenore num-	
Dianae numin non movenda	294	mis 314 et 617 dives antiquo	
Diaria urbana rodere	512	censu	406
Dibapha vestris	284	Dividere carmina	41
Dicenda, tacenda loqui	492	Divitias operosiores	139
Dicere verum ridentem quid ve-	365	Divitiis exstructis in altum 94	
tat? 307 in aurem		nec Divitiis Arabum otia li-	
Diem diffindere 383 diem rapit	296	berrima muto	490
hora 244 diem nox urget		Doctrina vim promovet insitam	224
Dies nefastus 113 volucris 206		Dolosi ferre iugum amici	79
dies truditur die 128 dies ur-		Dolore multo corrupta voluptas	316
get noctem 296 dies solidus	3	nocet empta dolore voluptas	472
Dies niger	370	Domini terrarum	2
Diespiter igni corusco nubila	76	Domus concidit demersa exci-	
dividens	180	dio 180 domus ridet argento	243
Diffindere urbium pomas	80	Dona praesentis horae	166
Diffingere	222	Donat, et genus, et formam re-	
Digito praetereuntium mons-	25	gina pecunia	484
trari		Donis delibutis ulta pellicem	264
digito male pertinaci direp-	501	Dormire in medios dies	470
tum		Dos est magna parentium virtus	195
Digna sacro silentio 116 digna	237	Dotales agri	483
face nuptiali 172 digna move-		Ducere pro bibere	287
ri bono die 190 digna sequi		Ducere aera 559 oblivia vitae	437
tortum funem	17 et 21	funem <i>Id.</i> succo nectaris 145	
Dignum laude virum Musa ve-	4	ducere prece blanda quo vellet	614
tat mori		Dulce est desipere in loco	247
Dii quomodo ad homines ve-		Dulce, et decorum est pro pa-	
niant?		tria mori	140
Diis miscere superis		Dulcis inexpertis cultura poten-	
		tis amici	533

Dum vitant stulti vitia, &c.	315	Esseda	559
Duplex ficus	393	Est modus in rebus	312
Duplex pannus	523	Est quodam prodire tenus, &c.	460
Duplex Ulysses	17	Evagari ordinem	254
Durum; sed levius fit patientia quidquid corrigere est nefas	59	Evehit ad Deos	2
Durus	111	Evellere plantam coeno	443
Dircaeus cygnus	218	Ad Eventum festinat	293
E		Evias exsomnia stupet	199
EBriorum pugnae	62	Evincet ulmos platanus coelebs	120
Ebria fortuna duci	84	Evitata meta rotis fervidis	2
Ebur Indicum	71	Eumenides	116
Eburna porta	204	Euntes anni singula de nobis praedantur	566
Echinus asper	268 et 420	Evohe bacchantium vox	131
Echo	30	Eupolis Comicus	332
Edera Poetae coronantur	4	Europa niveum doloso credit tauro latus	203
Edicere	410	Eurus aquosus 293 per Siculas equitavit undas	224
Effutire	600	Eurydice	171
Eiecta cadavera	362	Euterpe	5
Elea palma	217	Exacuit versibus animos in Martia bella	615
Elegos miserales 74 exiguos	585	Exacto contentus tempore vitae	313
Elegiacum carmen	Id.	Examen recens iuvenum	80
Eliminare dicta foras	481	Examen ditis domus, vernae	262
Elis	220	Examinari	173
Elleborus melancholiam purgat	400	Excepit turgentis verbera caudae	444
Elementa cupidinis pravi eradenda 197 elementa discere prima	307	Excipere	174
Emancipatus	277	Excitatur classico miles truci	259
Emendo statuas insanit	399	Excludit sanos Helicone Poetas	605
Emirari	16	Excussus propriis, aliena negotia curo	396
Emptor fricti ciceris, et nucis	601	Exegi monumentum aere perennius	211
Emunctae naris	333	Exercet bobus rura paterna	259
Emungere aliquem	600	strenua nos Exercet inertia	504
Enceladus iaculator audax	151	Exigui pulveris munera te cohibent	65
Enectus arando	493	In Exilium aeternum nos sors impositura cymbae	95
Ennius Calaber 237 eius de Homero somnia 547 potus	536	Eximit numero beatorum virtus	92
Enses procudit ira	43 et 255	Eximit onus sollicitis animis ebrietas	480
Ensis Noricus 299 vagina tectus	380	Exitio est avidis mare nautis	66
Eois timendus, et Oceano	80	Expavit ensem muliebriter	84
Epicuri de grege porcus	478	Expedies mortis laqueis caput	194
Epicharmus Siculus	547	Vix Expediet te Pegasus illigatum triformi Chimaerae	65
Epodon liber unde sic dictus?	256	Expendere nummos	550
Epulis Iovis interest Hercules	238	Expertus vacuum Daedalus aëra	12
Epulae blattarum ac tinearum	402	Expiatis uncta cruoribus	87
Equis albis praecurrere	359	Explicare frontem sollicitam	208
Equus optat atrium	512	Explicuit sua victor arma	241
Eripiet quivis oculos citius mihi	426	Explicuit vino contractae seria frontis	393
Erucas virides	452	Exsurdant vina palatum	451
Erycina ridens	8	Extendisse nido maiores pennas	542
Erymanthus	53	Ex-	
Esquiliae	272		
Esquiliae salubres	362		
Esquiliae alites	272		
Esquilina veneficia	298		
Esse pro edere	336		

Extendere	479	que curule ebur 486 indigno	
Extento vivet aevo	91	detulerit fasces	518
Extorquere poemata tendunt	566	Fastidiosam deserere copiam	207
Extra numerum modumque nihil fecisse	531	Fastidiosus dominus	138
Nil Extra est in nuce duri	545	Fastos evolvere mundi	330
Extrema in sponda cubet	264	Fata recludere precibus 58 fata	
Extrema populum exoret arena	457	breves annos Cynarae dederunt	249
Extrema linea amoris	36	Fata acerba Romanos agunt	275
Extricata densis cerva plagis	156	Fatale monstrum daret carenis	84
Exstructis in altum divitiis potietur haeres	94	Fatali labore portenta subegit	544
Extulit arvis Autumnus caput	260	Fatalis incestusque iudex	143
F			
F aba Pythagorae cognata	437	Fati volucris tardavit alas trela Iovis	126
Fabellam surdo narrare asello	557	Fatigas animum consiliis aeternis minorem	110
Fabellas aniles garrit	438	Fato foret hic nostrum dilatus in aevum	375
Faber imus	581	Fauces urit sitis	321
Fabia tribus	486	Favere linguis	135
Fabio vel iudice vincam	322	Faunus Nympharum fugientium amator	184
Fabius loquax	306	Fax in cineres dilapsa	250
Fabri fabrilis tractant	551	Febrium cohors	12
Fabula de te narratur	310	Quem non Fecere disertum foecundi calices?	480
Fabula fias	508	Fecerit arbitria de te Minos	235
Fabula quanta fui!	281	Felix cerebri	365
Fabula sumus	Id.	Felices ter, et amplius	36
Fabulosus Hydaspes lambit loca	55	Felices viventes clamat in urbe	306
Face mutua torrere	167	Feliciores inserit ramos	259
Face nuptiali digna	172	Feriae Latinae	493
Faces quinque sponsae vesperi praeferebantur	Id.	Feriam sublimi sidera vertice	5
Facetus	315	Ferient impavidum ruinae	142
Facies fucata crocodili stercore	284	Ferunt summos fulmina montes	108
Faece tenuis poti cadit	179	Ferre iugum	79
Faecibus ora peruncti	604	Fervidis rotis evitata meta	2
Falernus	52	caloribus inclusa mundi pars	196
Fallente laborem studio	385	Fervidus florente iuventa	589
Fallere pro latere	182	Ferunt florem terrae solutae	14
Somno Fallere curam	449	Fescennina licentia	552
Fallere cineres matris opertos	104	Festae dapes	276
Fama crescit occulto velut arbor aevo	34	Festinas lites componere	468
Fama superstes illam agit penna metuentes solvi 91 par numquam responsura labori	453	Festinat pennas per vim odio inulto	472
Famae servit ineptus	351	Fideli silentio est tuta merces	141
Famosae foeminae	178	Fides rara albo velata panno	79
Famosae ponet mortis amorem	621	culpari metuis 228 incorrupta	58
Famoso carmine laqueum nectit	538	Fidibus canoris ducere quercus auritas	30
Fanaticus error	620	Fidit nil pictis navita puppibus	38
Fanum putre Vacunae	501	Figit adamantinos clavos summis verticibus dira necessitas	194
Fari nescios pueros	231	Filatrium sororum patiuntur atra	94
Farre pio mollibit aversos penates	194	Filia sylvae nobilis pinus	38
Fas atque nefas exiguo fine libidinum discernunt avidi	49	Filix urenda neglectis innascitur agris	325
Fasces dabit cuilibet eripiet-		Filo tenui deducta Poemata	558

Fin-

Findit Aprilem	244	Fucus	<i>Id.</i>
Findere sarculo patrios agros	3	Fufidius	314
Finem certum voto pete	472	Fuga culpa ^e in vitium ducit	581
Fingere non exaudita Cethegis	583	Fugacem virum mors persequi-	
Fingeris ad rectum voce paterna	612	tur	140
Fingit equum docilem tenera		Fugitivus, ut erro	448
cervice magister	472	Fugitivus servus	425
Fingitur artibus	159	Fulmina ponere non patimur	
Finire tristitiam mero vitaeque		lovem	12
labores	21	Ex Fumo dare lucem	592
Finitis animum reddere amo-		Fumum bibere	165
ribus	50	Fune contento, et laxo laborare	442
Flagellis sectus praeconis ad		Funem ducere	501
fastidium	265	Funem per extentum ire	557
Flagitio damnum addere	155	Funera foro ducebantur, et cor-	
Flecti in vitium cereus	594	nua ac tubas adhibebant	353
Flore caput impedire, terrae		Funeratus	165
quem ferunt solutae	14	Funis in retro currente rota	169
Floribus non semper idem ho-		Furcifer	442
nos	109	Furere	103
Fluminis ritu feruntur caetera	209	Furiare solet amor matrem	
Fluxit hoc fonte derivata cla-		equorum	60
des in patriam populumque	159	Furius Bibaculus Poëta	427
Fodere latus	486	Furva Proserpina	115
Foecunda culpa ^e saecula	159	Furum Dea Laverna	520
Foecundi calices quem non fe-		Futuri temporis exitum cali-	
cere disertum?	480	ginosa nocte premit Deus	209
Foedo victu deterruit Orpheus			
sylvestres homines	614	G	
Foenum habet in cornu	335	GAbii	503 et 513
Follis brevioribus ornare	538	Gades	99
Formam regina pecunia donat	484	Galli sacerdotes Cybeles	43
Formica exemplo est magni la-		Galli sub cantum consultor ubi	
boris	307	ostia pulsat	306
Formicae	52	Gallina tenerior ut reddatur	419
Fortes creantur fortibus, &c.	223	Gallus gallinaceus ἀλέκτωρ	
Fortuna incerta ac levis	210	unde dictus?	306
Fortuna dulci ebria	84	Gargani querceta laborant Aquil-	
Fortunarum habitum ad om-		lonibus	105
nem nos natura format	588	Garganus	<i>Id.</i>
Fortuna non mutat genus	265	Garrare libellos comis	373
Fortunae superbae responsare	463	Garrum	452
Fortunae filius	436	Gaudent praenomine molles au-	
Fraena lupata	23	riculae	426
Fraenato equi est auris in ore	514	Gaudia divitibus solis non con-	
Fraena evaganti licentiae inie-		tingunt	522
cit	254	Gausape	450
Fragili quaerens illidere den-		Gazae mentis tumultus non	
tem, offendet solido	383	summovent	122
Fraudibus oblice nubem	520	Gazae beatae	69
Fregi diem mero	101	Geloni	134
Frigido sub Iove manet venator	4	In Genibus robur	285
Frigus ignavum reddit	55	Genialis lectus	465
Frons hominis index	208	Genius	276
Frons tenuis	74	Genio thure libabant antiqui	552
Frontem explicare	208	Genium curare 184 placare	598
Frontem exarare 275 obducere	285	Gens humana ruit per vetitum	
Fucatus color crocodili stercore	284	nefas	11
Fuco medicata lana	156		

Genua supplices amplectebantur	507	regnum timendorum	136
Genua virent	285	Gruem advenam laqueo captat	261
Genus regium	96	Gula digna Harpyiis rapacibus	387
Genus, et formam regina pecunia donat	484	Gutrus	357
Germani caeruleis oculis	290	Gyas centimanus	126
Geryon rer amplius	118		
Gessit paribus colludere	594	H	
Getae rigidi	195	HAbebat hoc	324
Gigantes terrae filii	136 et 150	Habena impuberum poena	563
Gigantum cohors impia	132	Habendi senescit amore	493
Glacies non stat menses per omnes	105	Hac lupus urget, hac canis angit	389
Gladiatorum centum paria	400	Hamus	30
Gladio ignem scrutare	413	Haerere equo nescit ingenuus	
Grande iligna nutritus	420	puer 197 alicui	73
Glebas ligonibus versare	161	Haeres divitiis potietur	94
Gloria plus nimio attollens vacuum verticem	49	Haeres secundus scribare	428
fulgente constrictos trahit curru	352	Halyattici regnum	182
Glyconis invicti membra	459	Hamo praeroso fugerit insi-tia-torem	426
Gnoscas	41	Hamum opertum nilvius metuit	519
Gracchi oratores	569	Harpyiis gula digna rapacibus	387
Gracilis	15	Hebe	71
Gradum corripere	12	Hebrus hyemis sodalis 61 nivali	
Gradu de imo tollere mortale corpus	77	compede vinctus	473
Graeca testa conditum	51	Hecatombe	117
Graeca exemplaria nocturna versate manu, versate diurna	603	Hectoreae opes	144
Graecari	385	Hectoris laus	96
Graecia Barbariae lento collisa duello	467	Hederae praemia doctarum frontium	4
coepit positis bellis nugari	549	Hederis lascivis ambitiosior	82
Graiiis ingenium, Graiis dedit ore rotundo Musa loqui	608	Helena ex ovo orta	593
Gramen Martium	164	Helenaes fratres lucida sidera	9
Gramina Martii campi	215	De Helena reddenda senum iudicium	468
Grammaticas ambire tribus	539	Helicon	605
Grammatici certant	585	Helicone sanos Poetas excludit	Id.
Grandia conamur tenues	18	Hellebori multo pars maxima danda avaris	400
Grandine verberatae vineae	138	Hercule	446 et 515
Grandinis, et nivis portentum	5	Hercules vagus 142 à Gladiatoribus cultus	457
Grassari obsequio	431	decimae ei offerebantur	433
Grata vice veris hyems solvitur	13	Herculeus labor Acheronta per-rupit	12
novitare morandus	599	Herimogenes	366
Grata superveniet, quae non sperabitur, hora	478	Hesperia ultima	81
Gratia rixarum meruens 187 male sarta nequidquam coit	476	Hesternis vitiis corpus onustum	390
Gratiae tres 13 solutis zonis 71 nudae 244, segnes nodum solvere	191	Hic murus abeneus esto, Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa	462
Graves officinas Cyclopum urit Vulcanus	13	Hiemat mare	385
Gravi curru quaties Olympum	35	Hinc illae lacrymae	539
Gravida sagittis pharetra	54	Hinnuleo similis	56
Greges in proprios imperium		Hippolitus pudicus	235
		Hippomanes	60
		Hircum olet Gorgonius	315
		Hispanae navis magister dedecorum pretiosus emptor	160
		Hoc	

Hoc age	404	I		
Hoedilia lupos Martiales non metuunt	46	I	Acere libet sub antiqua ilice	260
Homerus monstravit quo scribi possent numero res gestae regum, &c. 585 bonus quandoque dormitat 611 unde Iliados initium duxerit 614 vinosus	536		I lacrat se ultorem	6
Homini nunquam satis cautum est in horas, quid quisque vitet	114		I aculamur brevi aevo multa	123
Homo ficulnus 361 ad unguem factus	345		I aculari	<i>Id.</i>
Honor	281		I aculator audax Enceladus	151
Honores ter aeternos laurus peperit 88 incertos transmittit fortuna 210 saepe dat indignis 351 maturos tibi largimur	544		I aculo nobilis trans finem expedito	23
Honoribus ter geminis tollere intaminatis fulget	140		I ambo armavit rabies Archilochum	585
Horatius quando natus	232		I ambos inceptos ad umbilicum adducere	287
Epicureus 76 à quibus servatus et eius opes	182		I ambus pes citus 602 mordax carminis genus	42
Horna vina	261		I anitor immanis aulae	171
Hornae fruges	192		I anua limen amat	59
Horreis occultare quidquid arat non piger Appulus	181		I anus Quirinus	254
Horrea Sulpitia	246		I anum ad medium res mea fracta 396 liber spectare videris	540
Horreum	206		I anus temporibus praeest	434
Hospitale pectus	297		I anum pater dictus	<i>Id.</i>
Hospitalis umbra	94		A d Ianum Bibliopolae	540
Hospitii iura violare	114		I apeti audax genus	11
Humani vultus	588		I apix ventus 9 et 10 albus	202
Humanos in usus cogere	146		I bericae loricae	70
Humeri quid valeant, quid ferre recusent	582		I berici funes	265
Humeris densum vulgus	116		I cariis fluctibus luctantem Africum	3
Humi serpere	581		I cari scopulis surdior	163
Non Humiles domos fastidit somnus	137		I da aquosa	189
Humilem feriemus agnam	127		I dere naves	39
Humum udam virtus spernit fugiente penna 141 humum pede certo signat	594		I dibus nomina exigebantur	263
Hyades	10		I donea dicere vitae	609
Hybrida	359		I dus	244
Hydaspes fabulosus	55		I ecur difficili bile tumet 35 idoneum torrere 214 anseris albi	254
Hydra secto corpore firmior	226		I eiunia indicere	414
Hydropicus	92		I eiunus stomachus raro vulgaris temnit	387
Hydrops dirus sibi indulgens crescit	92		I gnarus navis timet navem agere	551
Hymettia vina	100		I gnes velut inter Luna minores micat sidus Iulium 34 per ignes incedis suppositos cineri doloso	88
Hymettiae trabes	128		I gnem gladio scrutari	413
Hymni in Augusti laudem	30		I lia	6
Hyperborei campi	134		I liacos intra muros peccatur, et extra	468
Hypsaea caecior	320		I liacum carmen in actus deducere	591
			I lionam edormire	399
			I lithya lenis maturos aperire partus	301
			I lium sacrum	186
			I llacrymabile	118
			I llaqueant munera duces	181
			I llidere dentem fragili	383
			I ma summis mutare	77
			I ma-	

Imagines doctorum in Bibliothecis	334	Incorrupta fides	58
Imagines triumphales	276	Increbescere	431
Imago iocosa	30 et 52	Increbuit aura	Id.
Imbelle Tarentum	491	Increpare carmina	296
Imbellum columbam non pro-		riem	48
generant aquilae feroces	224	lyra	254
Imi derisor lecti	527	Incrustare sincerum vas	327
Imis sensibus oblivionem diffu-		Incubuit terris cohors nova fe-	
dit inertia	287	brium	12
Imitatores servum pecus	537	Incudi male tornatos reddere	
Immane quantum discrepat !	63	versus	618
Immerata iugera	195	Incurata pudor malus ulcera	
Immolare	14	celat	518
Immortalia ne speres	233	Incuria fudit maculas	610
Immunem meditor tingere po-		Indiae thesauris opulentior	194
culis	247	Indice digito monstrare	451
Immunis aram si tetigit manus	193	Indicere ieiunia	414
Imo tollere de gradu	77	Indico bellum ventri	343
Impariter iunctis versibus que-		Indictum ore alio dicam	199
rimonia inclusa	585	Indicum ebur	71
Impavidum ferient ruinae	142	Indignatio liberrima	265
Impedire caput myrto	14	Indocilis grex	292
Imperiosum aequor	38	Indocilis pauperiem pati	3
Impiae rates	11	Indulgens sibi crescit hydrops	92
Impiger extremos currit merca-		Inemptas dapes apparare	261
tor ad Indos	461	Ineptus, et ineptiae	326
Importunus Cupido	248	In praelia trudere	480
Importuna pauperies	182	Iners, et bruta tellus	150
sitis		Inertiae sepultae parum distat	
argenti	529	celata virtus	240
Imprecationum exempla	271	Infabre scultum	396
Imporens	84	Infame Danaï genus	119
Improba Sirem desidia vitanda	396	Infames scopulos Acroceraunia	11
Imus faber	581	Inferiae	89
Imus lectus in triclinio	452	Infidum vulgus	79
In aurem dicere	365	Infregi latus	283
In diem vivere	209	Infrequens	76
In fumum, et cinerem vertere	515	Ingenii benigna vena	128
In morem Salium	82 et 215	Ingenium durum	190
In pelle propria quiescere	352	res ad-	
In sylvam ligna ferre	373	versae nudare solent	454
In verba alicuius iurare	288 et 458	Ingratos tulit haec seges	489
Inachus	94 et 185	Inhorrescere	56
Inaequali tonsore capillos cur-		Inhospitales Caucasus	55
tatus	465	Inhumato capiti particulam dare	67
Inaequalis vixit	441	Iniicere incontinentes manus	47
Inania captare	600	Inimicat urbes ira	255
Incantata vincula	364	Inimicitias truces ira genuit	540
Incedis per ignes suppositos ci-		Iniquae mentis asellus	366
neri doloso	88	Iniquis Vertumnis natus	442
Incendia neglecta solent sume-		Iniussae veniunt ad mulctra ca-	
re vires	533	pellae	293
Incerto ferebar pede	282	Ino flebilis	590
incerto		In praesens tempus	582
mari fertur	278	Insanabile tribum	Anticyris
Incola Pythius	43	caput	606
Incolumen virtutem odimus	196	Insanire ratione	413
Incommoda multa senem cir-		Insani fulgores	385
cumveniunt	594	Insenescere libris, et curis	568
Incontinens	153	Inserere stellis	198
		Insignem attenuat Deus	77
		In-	

Insolens	16 et 95	tor 4 aequo iudicare 548 non	
Inspicere mores hominum	469	probante 7 uno minor est sa-	
Instita	316	piens	466
Institor	160	Iovem per nostrum scelus non	
Institutae amphorae fumum bi-		patimur ponere fulmina	12
bere	165	Iovis tutela 126 imperium in	
Instruction decem vitiis	529	reges 136 auribus servare	539
Insuescere	340	Ira procudit enses, et miseras	
Insulae divites, Fortunatae	237	inimicat urbes 255 furor bre-	
et 292		vis est	472
Inraminatis fulget honoribus	140	Iracunda fulmina	12
Integer vitae	56	Irae Tyesten exitio stravere	44
Integrae tentator Orion Dianae	152	Iram ludus genuit	540
Integrum addidit incesto	141	Ire amat per medios satellites	
Intentata nites	16	aurum 180 secundo omine	
Intentarum nil nostri liquere		173 per extantum funem	557
Poetae	604	Irrepertum aurum	146
Inter arma silent leges	219	Irrefectus pollex	269
Inter lances, et mensas	384	Irretorto oculo spectat ingentes	
Inter opes magnas inops	181	acervos	93
Inter vilia sortis	516	Irrevocabile verbum volat se-	
Inter aequales equitare	23	mel emissum	532
Interiore diem gyro trahit bru-		Irriguum corpus	378
ma	434	Irriguus hortus	418
Interitura aestas ver proterit	233	Isthmius labor	220
Interlunium	60	Isthmia certamina	Id.
Interminatus, et interminari	269	Isthmos	Id.
Interpretis fidi officium	591	Italum robur	115
Intestabilis	406	Ityn flebiliter gemens infelix	246
Inverecundus Deus	282	avis	55
Inversi mores	111	Iuvae tellus	196
Inversum contristat Aquarius		Iubet pauperies quidvis, et fa-	350
annum	308	cere, et pati	585
Invidenda aula	108	Iudaeus Appella	341
Invidi quaerimus ex oculis su-		Sub Iudice lis est	
blatam virtutem	196	Iudices selecti	195
Invidia maior	133	Iugera immetata liberas fruges,	
Invidia Siculi non invenere ty-		et Cererem ferunt	470
ranni maius tormentum	472	Ut Iugulent homines, surgunt	167
Invidiam placare	395	de nocte latrones	34
Invidus alterius marcescit re-		Iugum ahenum	578
bus opimis	472	Iulium sidus	4
Invisas cupressos	119	Iungere cervicem equinam hu-	
Invita nihil dices faciesve Mi-		mano capiti	260
nerva	613	Iupiter pro aëre	544
Invitum qui servat, idem facit		Iupiter Anxur 345 Diespiter 76	
occidenti	621	tonans	103
Inundatio Romae	5	Iurandae arae	406
Inula	452	Iurare in verba 288 per ossa, et	426
Involvo me mea virtute	210	cineres suorum	176
Io triumphae 219 Bacche	323	Iureiurando obstringere	2
Io vaga	590	Ius anceps	595
Iocosa imago	30	Iustis operata Divis	222
Iocosi munera Liberi	255	Iuvat collegisse pulverem Olym-	
Iocoso condere furto	27	picum	302
Iolcos	268	Iuvenis partes	590
Iones molles	159	Iuventas	
Ionici motus	Id.	Iuventus docilis	
Iove sub frigido manet vena-		Ixion perfidus	

K			
K	Alendae Martiae	164	
	Kalendis nomina exigebant		
	et collocabant Romani	263	
L			
L	Abare	157	
	Labem remittunt atramenta	559	
	Labeone insanior	328	
	Labor Herculeus perrupit Ache- ronta	12	
	Labor Isthmius 220 Sisyphei	119	
	Laborant Aquilonibus Gargani querceta	105	
	Laborantes sylvae	24	
	Laborare in Charybdi	64	
	Laborat lympba fugax obliquo trepidare rivo 94 misera am- bitione	334	
	Laboribus functum levare	130	
	Laboro brevis esse	580	
	Labuntur anni fugaces	117	
	Lacedaemon patiens	20	
	Lacaenae mulieres incomptae	111	
	Lacessere pelagus	78	
	Laconicae purpurae	128	
	Lacrymosum bellum	54	
	Lacte depellere	223	
	Lactis uberes cantare rivos	131	
	Lacunar	127	
	Lacus Romae publici	335	
	Lacus Albani	214	
	Lacus Lucrinus	464	
	Laedere collum pendulum zona	205	
	Laestrigones	182	
	Laetitia ab insolenti mentem servare	93	
	Laetitia in usum natis scyphis pugnare	62	
	Laetus in praesens animus 124 sorte sua vivos	501	
	Laevus picus	202	
	Laevum latus custodire	202	
	Laganum	357	
	Lagois peregrina	386	
	Lamas	508	
	Lambit Hydaspes loca fabulo- sus	55	
	Lamnae inimicae	91	
	Lana medicata fuso non refert amissos colores 156 de lana caprina rixari	528	
	Lanae muricibus Tyriis iteratae vellera	284	
	Lanea effigies	363	
	Languidiora vina promere	190	
	Lapathus	262 et 419	
	Lapides movit Amphion canen-		
	do		170
	Lapis Phrygius 138 albus		357
	Lapitharum pugna		49
	Laqueata tecta		123
	Laqueo gruem captare		261
	Laribus aquis porcum immolare		405
	Larissa		20
	Lasanum		357
	Lascivis ederis ambitiosior		82
	Laticlavi forma, et materia		352
	Latium ferox		78
	Latrantem stomachum leniet panis		386
	Latus in Circo spatiere		407
	Latus fodere 486 perustum fu- nibus		265
	Laudantur simili prole puerpe- rae		228
	Laudator temporis acti		595
	Laudibus arguitur vini vinosus Homerus		536
	Laudis amore tumere		460
	Laverit Padus matutina cacu- mina		292
	Laverna		520
	Laurus, et hederæ Poëtarum praemia		538
	Laurum venalem morte petiisse		176
	Laurea donandus Apollinari		216
	Lebedum		503
	Lecti discubitorii		478
	Lecti duorum generum fuere		Id.
	Lecti imi derisor		527
	Lectica		320
	Lectus genialis		465
	Leaenae catulos movere		188
	Leges vanae sine moribus quid proficiunt? 196 incidere ligno		615
	Leges sanctae		384
	Lenaus Bacchus		199
	Lene damnum		520
	Lenta brachia		288
	Lentus amor		187
	Leo lacre depulsus		223
	Leonem tactu lacessere		140
	Leonem imitata vulpes		407
	Leonum arida nutrix lubaetellus		55
	Lepido inurbanum seponere dicto		603
	Leporem sectari	320 et	321
	Lesbium vinum		47
	Lesboa barbitos		5
	Lethargus, Lethargicus		397
	Lethe		287
	Lethea vincula abrumperè		235
	Lethi via calcanda semel		66
	Letio peius flagitium timet		241
	Leuconoe		28
	Levius fit patientia, quidquid corri-		

corrigere est nefas	59	pollicem	269
Lex maculosum edomuit nefas	228	Livius Andronicus	548
Lex Julia de adulteriis coë-		Locare secunda marmora	128
cendis <i>Id.</i> Poppaea de mari-		Loculos suspensi lacerto	355 et 462
tandis ordinibus. 301 thea-		Loligo	340
tralis à L. Roscio Othone lata	266	Longam spem inchoare	14
Libelli Stoici	276	Loquacem Fabium delassare	306
Libelli in iure	337	Loquentes alterna	364
Liber adscripsit Satyris Faunis-		Luceria	179
que Poëtas	563	Lucerna sub clara	444
Libero pede pulsanda tellus	83	Lucernae vigiles 165 vivae	191
Liberrima indignatio	265	Lucernarum in conviviiis usus	63
Libertas Decembris	441	Lucina	191
Libertina	75	Lucretilis	45
Libertus, Libertinus, Liber	613	Lucrina conchilia	261
Liberti quomodo fierent?	446	Lucrinus lacus	120
Libido mascula	269	Lucro apponere	25
Libitina Dea	211	Lucta Romanorum	23
Libitinam vitare	<i>Ib.</i>	Luculli in aedificiis luxus	485
Librarius	611	Xerxes Togatus dictus	<i>Ib.</i>
Libros loriciis mutare	70	Lucus	579
Liburnae naves	256	Lucus Diis consecratus	484
Liburnis saevis ferocior	85	Ludere qui nescit, campestri-	
Lybiam remotis Gadibus iun-		lus abstinet armis	613
gere	92	Ludere par impar	411
Lictor consularis	122 et 123	Ludum dare amori 173 insolentem	
Ligna ferre in sylvam 373 ut lu-		tem ludere 210 tuum laudabit	
cum virtutem verba putas?	484	fautor utroque pollice	532
Ligno leges incidere	615	Ludus 512 456 genuit tepidum	
Ligurire 328 ius tepidum	<i>Ib.</i>	certamen, et iram	540
Limae labor	605	Ludus gladiatorius 456 Martis	8
Limat obliquo oculo mea com-		Lugubres cantus	57
moda	512	Lugubri alite	146
Liminis patiens latus	169	Sub Lumina prima venire 443	
Limis rapere	428	ad Lumina prima	570
Limo Principi addere particu-		Luna imminente	13
lam undique desectam coac-		Luna micat inter ignes minores	34
tus Prometheus	43 et 44	Lunae silentium	60
Linea pro meta stadii	521	Lunae novae pergunt interire	
Linea ultima rerum mors	<i>Ib.</i>	128 celeres 234 nascentes	419
Linenda cedro carmina	608	Lunam atra nubes condidit 122	
Lingua mentis interpret	588	coelo deripere 269 coelo de-	
Linguae patruae verbera me-		vocare	294
tuentes	173	Lupata fraena	23
Linguis favete	135	Lupos Martiales metuunt hoe-	
Linum Asturiae	265	dilia	46
Lippis inimicum pila ludere	346	Lupis, et agnis discordia obti-	
Lippis, et tonsoribus notum	359	git	265
Liquare	29	Lupinis quid distent aera	489
Liquidum pro aqua	309	Luscinias prandere	411
Liquor medius secernit Euro-		Lusisti satis, edisti satis, &c.	577
pen ab Afro	145	Lustra	355
Lis adhuc est sub iudice	585	Lustrum octavum trepidavit	
Lites componere	468	aetas claudere	97
Litibus orbum forum	219	Luto amica sus	469
Litigiosus dominus	414	Lutulenta palma	423
Littus premere iniquum	107	Lyaeo dulci solvere curam	279
Lituus, tuba	4	Lycurgi Thracis exitium	131
Livido dente rodens irresectum		Lymphæ fugax	94

Lympha praetereunte restin-		lone 285	
guere pocula ardentis Falerni	110	Mari terraque	278
Lymphae loquaces	175	Maritat populos vitium propa-	
Lynceis oculis contemplari	319	gine	259
et 320		Mariti olentis uxores	45
Lyncei visus	<i>Ib.</i> 459	Marito unico gaudens mulier	176
Lyra Mercurii inventum	54	Marmor Parium	50
Apoilini à fratre Mercurio		Marmora incisa notis publicis	236
data <i>Ib.</i> ei sacra 73 dapibus		Marmoreum limen	532
grata 74 septem chordarum	170	Mars Romuli pater 8 tunica	
Lyrici carminis propria virtus	587	adamantina tectus	18
Lyris	183	Marsae voces	271
Lysippus	559	Marsi	4
		Marsicum bellum	177
		Marsus aper	4
		Martia bella	615
		Martiales lupi	46
		Martiae Kalendae	164
		Mascula militum proles	160 161
		Massagetae	80
		Massica vina	3
		Massici veteris pocula	<i>Ib.</i>
		Massico obliuio exple ciba-	
		ria	102
		Matina cacumina	292
		Matutinum littus	65
		Matinus	<i>Ib.</i>
		Matrem sequi	57
		Matrona bellantis tyranni	140
		Matrona, quae matrimonio	
		praeest	151
		Matura virgo	159
		Maturus senex	589
		Matutine pater	434
		Mavortis puer	237
		Maura iacula 54 unda	99
		Mauri peditis acer vultus	8
		Maurus anguis	169
		Medea ferox	590
		Medi pharetra decori	122
		Mediastinus	510
		Mediocribus esse Poëtis, Non	
		homines, non Di, non con-	
		cessere columnae	612
		Mediocritas aurea	107
		Medirantium signa	198
		Medius lecti triclinaris locus	452
		Meleagri interitus	592
		Melimela minorem ad Lunam	
		delecta	451
		Mella Calabra 182 Hymettia	100
		385 Poëtica	540
		Mellatio	530
		Melli est	434
		Melpomene cantus lugubres	
		praecipe	57
		Membra sub arbuto stratus	4
		Membranam poscere	394
		Memor ignium nigrorum	247
		Mem-	

M

Macedo vir portas diffidit
urbium

Macelli perniciēs, et tempestas		180
barathrumque	515	
Macello dare millia terna	421	
Macellum Romae	410	
Machinae trahunt siccās carinas	13	
Macies terris incubuit	12	
Macte virtute esto	316	
Madet Socraticis sermonibus	190	
Maecenas atavis edite regibus,		
&c.	1	
Moeonii carminis ales	17	
Magica sacra nocturna	269	
Magister 160 navis Hispanae	<i>Ib.</i>	
Magistra culpa potare ludus		
erat	393	
Magna manus Iovis	142	
Magnam fortunam ferre disce	205	
206		
Magnas inter opes inops	181	
Magni formica laboris	307	
Maia	26	
Maiores invidia	133	
Mala avi 40 alite	279	
Male nominata verba	177	
Malis alienis ridere	400	
Malobathrum Syrium	101	
Malus Africo saucius	37	
Mancipat usus	574	
Mancipium domino amicum	441	
Manes fabulae	14	
Manet omnes una nox	66	
Mangones	563	
Mannis terit Appiam	266	
Mannis impositus	493	
Mannos terruit serpens	201 202	
Mannus	266	
Manumittendi servos ratio	446	
Manum arripere 365 iniij ere	47	
Manus abena 79 sacrilega	113	
purae	337	
Mare Myrroum 3 Ponticum	194	
Mare, et sylvae sonant Aqu-		

Memphis urbs Aegypti	201	santur funera	67
Menenia gens	414	Mistae pueris pullae cursitant	243
Mens provida Reguli	154	Mite solum	48
Mensa piscum venalium	420	Mitescunt frigora	233
Mensa pomorum eadem, quae secunda	324	Mitibus mutare tristia	45
Mensa tripes	<i>Ib.</i>	Mittere sub iuga	75
Mensa acerna 450 marmorea	357	Mitulus	419
Mensae alterae, secundae	229	Mitylene	19 503
Mento solum tangere	101	Mobilibus rivis uda pomaria	20
Meraco expulit bilem	572	Mobilius decor naturis dandus	593
Mercator vagus	589	Modicis cantharis potare	51
Merces 314 Cypriae Tyriaeque	210	Modica coenare patella	478
Mercede non alia bibam	64	Modulate passive	73
Mercurialium custos virorum	127	Moechos	60
Mercurii virga sive caduceus	28	Moechorum supplicia	316
Mercurius superis, et inferis gratus	<i>Ib.</i>	Mola in sacrificiis	193 194
Mero molli finire tristitiam 21 torquere 618 diem morantem frangere 101 nocturno certare, putere diurno	536	Mola salsa caput spargis	408
Merulis intentus decedit auceps	620	Moles regiae	120
Merum quadrimum 24 lene	207	Moliri atrium sublime novo ritu	139
Messala Corvinus	372	Moliri oppida	615
Messius Cicerrus	346	Molle atque facetum epos 373 Tarentum	420
Mera fervidis evitata rotis	2	Molle merum	21
Metata porticus	121	Mollis inertia	287
Metatus agellus	392	Molossus, et Lacon	273
Metaurum flumen	224	Monaeses, et Pacorus	158
Metiri se quemque suo modulo ac pede, verum est	494	Monumentum exegi aere peren- nium	211
Micat fama Marcelli	34	Monogamia etiam Romanis laudata	161
Migravit ab aure voluptas ad incertos oculos	556	Monstra natantia	11
Miles gravis annis	305	Monstrare indice digito	451
Militaria dona	565	Monstrari digito praetereun- tium	222
Militare iusiurandum	125	Monstrum Colchicum 226 The- banum	226
Militaris	22	Morbus acutus	405
Milvius hamum opertum ine- ruit	519	Morbum elidere nervis	513
Milvius parasitus	443	Mordacem Cynicum	523
Mimnermus	487	Mordaces diffugiunt sollicitu- dines	48
Minae scandunt eodem, quo dominus	138	Mordaci icta ferro pinus	230
Minatus urbi vincula	277	Morderi opprobriis	519
Minerva invita nihil facies	613	Morari sub dio	94
Minerva operosa	174	More Palestrae 26 per hunc in- venta Fescennina licentia	552
Mingere in patrios cineres	621	Mores aurei 217 inversi 154	
Minimo provocare	334	aetatis cuiusque norandi	593
Minois arbitraria	234 235	Mori pro patria dulce, et de- corum est 140 pro patria non timidus 185 immeritis coe- lum virtus recludens	141
Minturnae paludes	479	Moriendum omnibus praestan- tium exemplo	65
Miscere Chio Falernum 372 sacra profanis 520 pacem duello	156	Mors, et somnus germani 57 58 173 pallida 14 cita abstulit Achil- lem 124 fugacem persequitur virum 140 atris circumvolat	
Missa vox reverti nescit 614 non Missura cutem, nisi ple- na cruoris, hirudo	622		
Mista senum ac iuvenum den-			

Navis Remp. refert	37	Nigris dignissima barris	283
Navis tua in alto est	533	Nihil agere	365
Navigandi temeritas, et pericula	11	Nihil est ab omni parte bea-	124
Navita Poenus	114	tum	
Navitis instat sudor	280	Nil admirari, felicitas 481 cons-	
Navium alta propugnacula	256	cire sibi 462 intentatum re-	
Nautis infestus Orion 288 dif-		linquere 604 infra est oleam	545
ertum forum	343	Nilus unde dictus 145 tumidus	
Ne currente retro funis eat rota	169	rigat arva Id. fontium celat	
Neapolis otiosa	269	origines	253
Nebulam stellis spargere can-		Ninio plus	74
didis	178	Nimium mero Hylaeum	111
Necessitatis aequa lex 136 clavi	194	Niobaea proles	230
Necessitas dira	161	Niphates 107 rigidus	161
Nectar bibit ore purpureo	142	Nireus	189
Nectar Veneris	36	Nises pro volatu	222
Nectaris ducere succos	145	Nitere	394 425
Nefas	28	Niti cothurno 604 ceratis pen-	
Nefastus dies	112	nis	261
Negata terra domibus	56	Nives comparat annus hibernus	
Negata tentat iter via	141	Iovis 260 deducunt Iovem	285
Neglecta solent incendia sume-		Nobiles trimetri	602
re vires	533	Nocet empta dolore voluptas	472
Neglecti Dii multa mala de-		Nox sublustris	203
derunt	158	Noctiluca Diana	335
Neglectis urenda filix innasci-		Nocturno certare mero	536
tur agris	325	Nocturnos formidare vapores	534
Neglectus Diespiter	141	Nocturnus pro fure	331
Nemus	168	Nodosa chiragra	459
Nemora	161	Nodum solvere	191
Nemorum spissae comae	221	Nodus vindice dignus	596
Nepos discinctus	258	Nomen omne mover capax ur-	
Nepotum ventres	515	na 137 ab Africa domita lu-	
Neptunius dux	277	cratus 237 meritum duxit ab	
Neptunus hibernus saxa tundit		oppressa Carthagine 382 bea-	
salo 298 terra receptus, clas-		ti rectius occupat	241
ses Aquilonibus arcet	584	Nomenclatores	485
Nequiores nos tulit aetas paren-		Nomentanus gulosus	312 379
tum peior avis	161	Nomina tua ducet sectus or-	
Nequitia, et nugis par nobile		bis	206
fratrum	411	Nomina sectari	314
Nequitiae custos 153 fautoribus	515	Nominibus certis expendere	
Nereus	40	nummos	550
Nero Drusus	223	Non cuivis homini contingit	
Nervi illiterati rigent 276 defi-		adire Corinthum	524
ciunt	580	Non possidentem multa vo-	
Nervis elidere morbum	513	caveris recte beatum	241
Serviet aeternum, quia parvo		Non si male nunc, et olim sic	
Nesciet uti	501	erit	100
Nescit cedere	17	Non missura cutem, nisi ple-	
Nescit vox missa reverti 614		na, &c.	622
equo haerere ingenuus puer	197	Non sine Diis	149
Nescius antrae fallacis 16 uti		Non tuae sortis iuvenem	244
compositis	402	Nota interior Falerni	93
Nessi cruore delibutus Hercu-		Norico ense pectus recludere	299
les	296	Noricus ensis	43
Nestor vixit nonaginta annos	106	Norma loquendi	585
Niger	338	Nos numerus sumus, et fruges	
Nigri oculi	73	consumere nati	470

Notam memorem impressit la- bris	36	Obsignare lagenas 572 testamen- ta	488
Notus animi	91	Obsita frondibus	49
Notus ventus 15 228 comes	10	Obsoleta sordibus paternis anus	297
Orionis 67 albus	421	Obstinatas aures applicare	170
Nova februm cohors 11 crus- tula	128 186	Obstipo capite stare	431
Novae Lunae	186	Obstrepunt fores lymphis ma- nantibus	260
Novem cyathos pro Musis hau- riebant veteres	186	Obvolvere vitium verbis de- coris	444
Novendiale sacrificium	297	Obterere laudem	18
Novendiales dissipare pulveres	16	Occasionem de die rapere	285
Novus liquor	71	Occidis saepe rogando	287
Nox iam te premet 14 omnes una manet nox	66	Occupare, pro antevertere	492
Nubem fraudibus obliocere 520 demere supercilio	534	Occupet extremum scabies 616 extremis in vicis balba senec- tus	542
Nubes, et inania captare 600 atra condidit Lunam	122	O cives, cives, quaerenda pe- cunia primum est, &c.	425 461
Propinquus nubibus	208	Oceanus belluosus	253
Nuce cassa pauperet te 427 nil extra est in nuce duri	545	Octavia Augusti soror	176
Nucis emptor	601	Octavum lustrum	97
Nudum remigio latus	37	Octavus sapientum Stertinius	415
Nugis addere pondus	539	Octonis Idibus	355
Nullius addictus iurare in ver- ba magistri	458	Octo assibus emptae	405
Numero beatorum eximere	92	Oculi nigri in honore	73
Numeros Babylonios tentare 28 nil extra Numerum fecisse	531	Oculi quando nare dicantur	82
modumque Curas	528	Oculis inunctis pervidere mala	325
Numicia via	294	Oculo irretorto spectare 93 obli- quo comoda limare	512
Numina Dianae non movenda	432	Oculos deponere in aliquem	82
Nummo addicere	26	Ocyor cervis 124 Euro Ib. Icaro Daedaleo	134
Nuntius	170	Oda	1
Nuptiarum expers	159	Odere Dii vires omne nefas animo moventes	152
Nuptias rumpere 40 inquinare	484	Oderit animus curare, quod ultra est	124
Nuptis conciliandis Suadela, et Venus praesto sunt	534	Oderunt peccare boni virtutis amore 520 hilarem tristes, tristemque iocosi	534
O	285	Odi profanum vulgus	135
Obducere frontem	283	Odio vincere	358
Obesae naris juvenis	103	Oenophorum portare	357
Obligare caput votis	298	Offendet solido dentem	383
Obligatus aliti Prometheus	318	Offensus active	289
Oblimare rem patris, malum est	938	Officiis fungi venaliter 440 ab officiis redire	491
Obtinere socerum versibus atris	94	Officina Cyclopi	13 14
Obliquus rivus	557	Officiosa sedulitas	488
Oblitus, ab oblino	437	Oleas quinquennes est	389
Oblivia iucunda sollicitae du- cere vitae	240	Olentis uxores mariti	45
Obliviones lividae	102	Olet pasillos, hircum 339 de- sterius Libycis lapillis	499
Obliviosum Massicum	99	Oleum addere camino 417 Ve- nafranum	10 452
Obcurum discrimen	431	Olidae premunt convivia ca- prae	481
Obsequio grassari	448	Olivum	358
Obsequium ventris	297	Olue-	
Obseratis auribus fundere pre- ces			

Oluerunt mane vina Camoenae	536	Orco invidere	218
Olus	383	Orcum morari	204
Olympia magna contemnat co- ronari	461	Orcus ab urgendo dictus <i>Ib.</i>	
Olympicum certamen, Olym- pici ludi	2	non exorabilis	575
Olympicum pulverem collegisse iuvat	<i>Ib.</i>	Ordinare annos	244
Omasum	515	Ordinare arbusta sulcis	136
Omen parrae recinentis	201	Ordinibus quietis Deorum ad- scribi	145
Omine secundo	173	Ore profundo Pindarus ruit	
Omne tulit punctum, qui mis- cuit utile dulci	610	216 rotundo loqui dedit Grae- cis Musa 608 trahit quod- cumque potest formica 307	
Omnes eodem cogimur 95 una manet nox	66	non alio dictum	538
Omnium versatur urna	95	Orestes Genitricem occidit 403	
Onerata plagis iumenta	530	tristis	590
Onustum hesternis vitiis corpus	390	Orichalco tibia iuncta	597
Onyx	246	Oricum	162
Ope Daedalea niti	216	Orion sidus 67 erymon <i>Ib.</i> in- tegrae tentator Dianae	152
Opella forensis	488	Orionis tumultus	202
Operae pretium	316 421	Ornabat nux secundas mensas	393
Operam perdere 311 sumebat inanem	619	Ornamenta ambitiosa	619
Operata Divis 176 in curanda plus aequo operata iuventus	470	Ornare pulvinar Deorum da- pibus	83
Opere in longo fas est obrepere somnum	611	Ornes me brevioribus foliis	538
Operosa carmina fingere	218	Orni foliis viduantur	105
Operosae Minervae studium	174	Orpheus, et Eurydice 111 lyra insignis 30 sacer interpretisque Deorum	614
Operosiores divitiae	139	Orti pueri magnis è Centurio- nibus	355
Opera recludit ebrietas	480	Oryzae ptisaniarum	405
Opertos matris cineres fallere	104	Osci clarum genus	347
Operum servare colores	586	Oscines, et alites	202
Opes pro auxilio 144 stultitiam patiuntur	529	Oscula dulcia barbare laedere	36
Oppedere curtis Iudaeis	369	nulli plura dividit	81
Oppida novo decorare saxo 121 moliri 615 munire 330 unde dicta	<i>Ib.</i>	Ossa pelle amicta 295 ab ore rapta ieiunae canis	268
Opprobriis morderi falsis	519	Ostrum regale 599 Sidonium	500
Optat ephippia bos piger, op- tat arare caballus	512	Otia non recte ponere 448 liber- rima non muto divitiis Ara- bum	490
Optimus ille est, qui minimis vitiis urgetur	327	Orio ingrato ventos obruit	39
Optivo crescit cognomine	570	Otiosa Neapolis	269
Opulenti	516	Ovansque curreret loculos cir- cum	404
Opus plenum periculosae aleae	88	Oves infirmas	260
novem Musis caelatum	569	Ovo prognatus eodem 379 co- lumbino limum colligit 421	
Ora pallor inficit albus 274 pe- runctis faecibus 604 nitidus		ab ovo usque ad mala citare	
per ora, introrsum turpis 382		323 ab ovo gemino bellum	
Romana brevi venturus in ora	474	Troianum orditur	593
Orantis, habitus, manus tollere	192		
Orbilius plagosus	548		
Orbum libris forum	219		
Orca Byzantia putruit	422		
Orci satelles 130 victima	94		

P

Pacantur vomere sylvae in- cultae	471
Pacatum mare	228
Pacem duello miscere	156
Pacorus	158

Pacis bellicque medius	132	signa remisserunt 254 fugiendo	
Pactolus tibi fluat licet	289	pugnant	550
Padus Matina laverit cacumi-		Parthis mendacior	1b.
na	292	Parthos feroces vexare	139
Palatinus Apollo	475	Particulam dare capiti inhu-	
Pallestrae exercitatio	26	mato 67 divinae aurae affi-	
Palato annoso balba verba ferit	413	git humo	390
Palatum exurdant vina	451	Parturient montes, nascetur ri-	
Palea horna	439	diculus mus	592
Palla 270 succincta	363	Parvum parva decent	491
Pallas galeam, et aegida, cur-		Pascere barbam	397
rusque, et rabiem parat	40	Pasces in cruce corvos	519
Pallere amore argenti, &c.	400	Pascitur in vestrum reditum	
medias fraudes	203	votiva iuvenca	476
Pallescere culpa	462	Pascua Calabra 258 Lucana	1b.
Pallida mors aequo pulsat pede		Pastillos olere	315
&c.	14	Patareus Apollo	152
Pallor luteus	280	Patella	478
Palma nobilis 2 sub pedibus	188	Pater patriae, urbium	196
Elea	217	De Patra vinum in sacrificiis	
Palpari	379	fundebatur	71
Palustres ranae	344	Paterna rura exercere	259
Pan pastorum, et rusticorum		Paternum salinum	123
Deus	184	Pati pauperiem indocilis	3
Panaetius Stoicus	70	Patiens vocari	8
Pansrium	308	Patienter ferenda adversa	59
Panis secundarius, tertiarius	551	Patinas coenare	515
reticulum	308	Patruae verbera linguae	173
Pangere poemata	616	Patulae aures	532
Panno albo velata Fides	79	Paucorum hominum	367
Pannus assuitur unus, et al-		Pavimentorum luxus	
ter	579	Pavo avium formosissimus	386
Pantilius Cimex	376	Pauper non est, cui rerum sup-	
Panthoidein	66	petit usus 505 meo sum pau-	
Pantolabus scurra	362	per in aere	563
Paphi regina Venus	70	Pauperi addere cornua	190
Paphon iunctis visit oloribus	207	Paupertas audax 566 saeva 336	
Par impar ludere 411 Trax Gal-		dura 241 ludibrio est	529
lina Syro	435	Paupertatis laus	33
Parere	69	Pauperum tabernas mors pulsat	14
Paratis frui	72	Pausiaca tabella	447
Parca non mendax	125	Pausias pictor	1b.
Parcae prohibent iniquae 99 ve-		Peccas amore ingenio	64
rases	301	Peccata paria Stoicis	329
Parcis diripere horreo ampho-		Peccare in publica commoda	543
ram cessantem	206	Pectines paruli	420
Parcus Deorum cultor	76	Pectus ense recludere	299
Parentes pro maioribus	290	Peculium	608
Paris comptis capillis	239	Pecuniae ducentis ad se cuncta	
Parios Iambos	538	abstinens 240 obediunt om-	
Parium marmor	50	nia	1b.
Parmula	101	Pecuniam crescentem cura se-	
Parochi, Parochiae	346	quitur 181 indigno haeredi	
Paros	50	properare 197 et 198 relegit	
Parrae vox	201	omnem Idibus	263
Parrhasius	236	Pede alterno terram quatere 13	
Pars animae 125 violentior na-		aequo 1b. libero nunc pulsan-	
talis horae	126	da tellus 83 claudo 141 incer-	
Parthi celeres fuga 115 Augusto		to 282	

in uno efflare 333 suo se metiri 494 sub pede ponere 188 in composito dixi currere versus 370	Per primere cubilia inominata 292
Pedestres historiae 112	Perrupit Acheronta Hercules labor 12
Pedestris sermo 587	Persae graves 7 infidi 255
Pedo Albino vanus poeta 495	Persarum luxus 85
Pedum Italiae oppidum 477	Persarum vigui Rege beatior 167
Pedani, Pedanus ager <i>Ib.</i>	ad 153
Pegasus vix te expediet illigatum triformi Chimaerae 64 et 65	Persici apparatus 85
Peierati iuris poena 103	Perscribere versum 336
Peius letho 241	Personare aurem 457 ad 421
Pelago ratem committere 10	Perstringere aures murmurare connuum 89 ad 81
Pelagus Carpathium lacessit carina 78	Pervellere stomachum 450
Pelignae anus 298	Pervicax 147
Peligna frigora 186	Pervidere 325
Pelignum 186	Peruncti faetibus ora 604
Pelion imponere Olympo 151	Pes aquae 293 Iambus 602
Pelle in propria quiescere 352	Petilius 339 eius furta <i>Ib.</i>
Pellex 169	Petitae sine fine epulae immarcescunt 448
Pellice Pieria saucius <i>Ib.</i>	Petitor 136
Pelliculam curare 427	Petorrita 357 556
Peloris 419	Petrinum 479
Pelopis domus saeva 17	Pexa tunica 465
Penates iniqui 96	Phaeax 514 ad 472
Penelope 47 169	Phaëton ambustus 244
Penelopes sponsi 470	Phalantus 100
Penna famae 91 fugiente spernit humum 141	Pharetra viduus Apollo 27 pharetra gravida sagittis 54
Pennis decisis humilem 566	Pharetrari Geloni 150
Pensilis uva 393	Pharmacopolae 313
Pensum herile carpere 205	Phaselum solvere 141
Per extentum funem ire 557 ignes medios equum mittere 251 ignes incedere 88 medios satellites ire 180 obstantes cartervas 188 241	Philipense bellum 566
Percunctatorem fugito, &c. 532	Philippi <i>Ib.</i>
Percussus amore gravi 281	Philippus Macedoniae rex 181
Perdere litem 367	auro pleraque expugnabat <i>Ib.</i>
Perdocere 462	Philodemus 321
Perduci 430	Philomela in Lusciniam mutata 85
Peregrinae divitiae 557	Philyra 85
Peregrinum quaere 526	Phocaei fugientes massam sive globum ferreum in mare coniecerunt 291 ad 268 eorum exsecratio <i>Ib.</i>
Perfidum caput votis obligare 103	Phoebus increpans lyra 253
dicere sacramentum 125 et 126	Phraates 92
Pergama 96	Phrygiae tibiae 277
Periculosae plenum opus aleae tractas 88	Phrygiae opes 113 sorores 106
Periscelides 526	Phrygius lapis 138
Peritis decedere 577	Phithius Achilles 230
Permulcere vacuas aures verbis 518	Pia testa 189
Permutatio olim mercatura erat	Pice adstrictum corticem dimovere 165
Pernicies macelli 515	Picta puppis 38
Pernicies uxor Appuli 261	Pictoribus atque Poëtis quidlibet audendi semper fuit aequa potestas 579
Pernix amata relinquere 594	Pietas furore victa 203 moram non afferet rugis 117
Perpetuus sopor 57	

Pignus direptum lacertis	25	prodesse volunt aut delectare	609
Pigri campi	55	non cessavere nocturno certare mero, putere diurno	536
Pila nulla habeat meos libellos	337	Poëtas sanos Helicone excludit	
Lippis inimica	346	Democritus	605
Pila indoctus	613	Poëtica mella	540
Pilenta	556	Poëtis mediocribus esse, non homines, non Di, non cessere columnae	612
Pilos caudae equinae vello	546	Pollice utroque laudare	532
Pimplea dulcis	71	Pollicem rodere 269 vertere, preinere	232, et 532
Pindarus Lyricorum princeps	216	Polluitur nullis casta domus stupris	228
Pindus	30	Pollux 142 geminus	211
Pinguis	327	Polo deripere Lunam	299
Pinus inges agitur ventis	108	Polum rotundum percurrisse animo morituro	65
Dianae sacra 191 192 Pontica, sylvae filia nobilis	38	Polyhymnia	5
Piscatio hiberna	410	Polypus	283 326
Piscès contracia sentiunt aequora 138 Eoi 262 muti	221	Pomaria uda mobilibus rivis	20
Pisones unde originem duxerint	600	Pomarius	410
Pitholeon poëta	371	Pomifer Autumnus	234
Piruita lenta 390 molesta	466	Pomis Picenis cedunt Tiburtia succo	422
Placantur carmine Manes	552	Pompilius sanguis	605
Placentas totas absorbere	451	Pondus addere nugis	539
Placideianus gladiator	447	Ponere hominem, nunc Deum 236 signa novis praeceptis 417 totum nesciet 581 non curat ungues 606 unctum	617
Plagosus Orbilius	548	Pontificum coenae	119
Planus pro impostore	526	Ponto vitreo daturus nomina	216
Platanus caelebs	120	Popina uncta	510
Platona stipare Menandro	395	Populares strepitus	586
Plautus in theatro	52	Popularis aurae arbitrio ponit secures	140
Plaustra trahunt domos	195	Populus alba	94
Plautinos numeros, et sales nostri proavi laudavere	603	Porca avida 192 Laribus immolabatur	16.
Plebeius	407	Porcus, et porca sacrificandi initia	192 ad 177
Plebi dissidens virtus	92	Porcus bimestris	184
Plebis ventosae suffragia venor, impensis coenarum	539	Porphyrius Gigas	151
Plebs eris	462	Porrigo	403
Plectantur sylvae	67	Porum pauperum cibus	507
Plectrum Lesbium	62	Porsennae minacis inanus	290
Plostello adiungere mures	411	Porta eburnea	204
Plumbeus Auster 433 homo	434	Portare ventis iradam iustitiam	61
Plurex annabunt thymi	427	Portas belli refregit	337
Plus vice simplici nimio 74 iusto	251 74 163	Porticus excipiebat Arcton	121
Plutonia domus exilis	14	Postico falle clientem	481
Pluvii rores 146 venti	45	Postgeniti	196
Pluvius arcus	579	Potare cuppa vel culpa magistra 393 de medio die	449
Pocula Massici non spernit	3	Potens Diva Cypri 9 Musa lyrae	
Podagra tarda	366		
Poëmata lachrymosa 463 scribimus indocti doctique 551 tenui deducta filo	558		
Poena culpa premit comes	228		
Poeni navigandi gloria clari	114		
Poësis ut pictura erit	611		
Poëta os tenerum pueri balbumque figurat	551		
Poëtae coronati 19 cygnis comparari 133 bibaces 536 aut			

rae 18 sui	209	Pretium dicere muneris 236 po-	
Potentius ictu fulmineo	180	nere 396 in pretium converso	
Poti cadi faece tenus	179	Deo	180
Potiones pro venenatis poculis	270	Priami fortuna	591
Prae campo cuncta sordent	502	Priapus hortorum custos 361	
Praebere aurem votis 307 aquam		ficulnus	16.
339 domum	186	Priami tellus	391
Praecanus	542	Primores populi	382
Praecepta Anio 20 facundia	528	Principi limo	43 et 44
Praecepta in Aristippi relabor	458	Principibus placuisse viris,	
Praecidere causam belli	468	non ultima laus est	524
Praecincti pueri	453	Priscum in aurum redeant tem-	
Praeclara minantis vultus	395	pora	219
Praeclaram rem stringat inglu-		Priva triremis	465
vie	314	Privata mulier	85
Praeco	356	Privatus census	121
Praecurrere vita regum amicos	500	Privum	425
Praeda opima	280	Procaces vernae 437 meretrices	16.
Praedantur euntes anni singula	566	Procari	437
Praemia fortium Graiorum 236		Procax Musa	90
doctarum frontium ederae	4	Procellae non semper vexant	
Praeneste	149	mare 105 se credere	205
Praenitere	74	Proculeius	91
Praenomine molles gaudent au-		Procyon	208
riculae	426	Prodiga fides arcani	50
Praepondere olivam undique de-		Prodigus, et stultus donat	
cerptam frondi vel fronti 20		quae spernit, et odit	489
urbem sylvis	439	Proditor puellae risus	25
Praeroso fugerit hamo	426	Productior	596
Intra Praescriptum equitare	107	Proeti crudelitas	163
Praesens vel imo de gradu tol-		Profanis sacra discernere 614 sa-	
lere mortale corpus 77 Deus	16.	cra miscere	520
Divus habebitur	153	Profani à sacris arcebantur	135
Praesentia numina sentit	552	Profanum vulgus	16.
Praesentis horae	166	Proferet diem 42 aetas in apri-	
Praesidium i insigne moestis		cum	483
reis	88	Profugi Scythae	78
Praetexta	345	Profundo ore ruit	216
Praetextae fabulae	605	Progne in hirundinem conversa	596
Praetorius auctor	388	Prohibere sanguineis rixis Bac-	
Praetulit honestum utili	241	chum	63
Praeventamur illuc	326	Promethei furtum 11 43 votum	
Prata canis albicant pruinis	13	298 fabula è luto hominem	
Pratenses fungi	419	figentis	43
Prava iuventium ardor 141 ad	130	Prometheus apud inferos puni-	
Pravi cupidinis eradenda sunt		tur	117
elementa 197 docilis Romana		Promissa Triquetra militibus	
juventus	388	praedia 436 multa levant fi-	
Pravo vivere naso 581 ad	536	dem	563
Praes pro execrationibus 68		Promittunt medici, quod me-	
Thyesteas misit 271 obseratis		dicorum est	551
auribus fundere	297	Pronus Orion	202
Precariam vitam agimus, &c.	58	Propria	432
Precibus non linquar inultis	68	Proprium	574
Premere vites	72	Proserpina saeva nullum caput	
Presso cubito remanere	63	fugit 67 mortis, et vitae ar-	
Pressum Calibus ducere Libe-		bitra 16. flores legens	203
rum	246	Proteus 6 mutabilis	465 et 400
Pretiosus emptor dedecorum	160	Protervus Africanus	291
		Proti-	

Protinus	505	Putres oculi	82
Prudens futuri temporis exitum caliginosa nocte premit		Pyga	322
Deus 209 ibis sub furcam	445	Pyra insitiva decerpens	260
Ptisanarium orizae	405	Pyramides	211
Publica, unde publicani	464	Pyramidum regali situ altius	<i>Ib.</i>
Publicis notis incisa marmora	236	Pyrgum	442
Publico sumptu	121	Pythagorae stirps 66 arcana renati 289 cognata faba 437	
Publicola	372	eius μετεμψυσις 66 437 fabis cur abstinerit	437
Pudibunda matrona	600	Pythagorea somnia	547
Pudor infans 354 malus ulcera celat	518	Pythia cantare	616
Puellis idoneus vixi	200	Pythius Apollo	43
Puer ales 174 Iliae Mavortisque 237 verna 321 alte cinctus	450		
Pueri magnis è centurionibus orti	355	Q Uadra findetur mihi divi- duo munere	525
Pueris concedere ludum	573	Quadrante lavatum ibis	332
Puerorum ingenia 594 insignia praetexta, et bulla	267	uno minus locuplex	401
Puerorum ludus, Rex eris	462	Quadrans balneatoris merces	<i>Ib.</i>
Pugil lethargicus	397	Quadrata rotundis mutare	466
Pugnare scyphis	62	Quadrigris atque navibus petimus bene vivere	504
Pulla myrtus	61	Quadrimum merum	24
Pulmentaria	386	Quaerere parem 289 verum inter sylvas Academi	565
Pulpita instravit modicis tignis 604 per pulpita vestem traxit 598 dignor ambire 539 percurrat adstricto socco	554	Quaere peregrinum	526
Pulsanda tellus pede libero	83	Qualem commendes, etiam atque etiam aspice	533
Pulveres non indecoro sordidus	89	Qualus	174
Pulvere novendiales dissipare	297	Quando pro quodocumque	218
Pulveris patiens 22 exigui munerera	65	Quandoque bonus dormitat Homerus	611
Pulvis Olympicus 2 et umbra sumus	234	Quartana frigida	414
Pumice mundus	540	Quassas rates reficere	3
Pumicibus oppositis debilitat mare	29	Quatere aliquem 49 alterno terram pede	13
Punctum mobilis horae 574 tollere	610	Quatenus pro quoniam	309
Punica bella	554	Querceta Gargani laborant Aquilonibus	105
Punico lugubre sagum mutare	278	Quercus auritae	31
Puppae pictae	38	Querula tibia	164
Purae plateae	567	Queruntur in sylvis aves	260
Purior Pario marmore splendentis	50	Qui studet optatam cursu contingere, metam, &c.	616
Purpura dibapha	124	Quidquid delirunt reges, plectuntur Achivi	468
Purpurae certans uva	260	Qui essem non in propria pelle	352
Purpurae Laconicae	128	Quietis ordinibus Deorum adscribi	145
Purpurei tyranni 78 olores	214	Quinquatrus	576
Purpureo ore bibit nectar	143	Quinquennes oleae	380
Purus sceleris	54	Quinque viro	428
Pusa, et Pusilla	409	Quirini populo laetus interit 8 lanum clausit 254 ossa	290
Puteal	435	Quirinus 143 et 372 Marris equis Acheronta fugit	143
Putere diurno mero	536	Quiritium mobiliu turba	2
Putet aper	387		
Putrescere	407		

Quo semel est imbuta recens, servabit odorem Testa diu	473	Redeat sanguis imagini	58
Quod satis est	471	Redegit in veros timores	84
R		Redemptor 138 567 calidus festinas	567
Rabies Noti 10 armavit Ar- chilocum lambo	585	Redeunt iam gramina campis	232
Radit Aquilo terras	434	Redeunte anno	165
Ranae turpis ova uncta san- guine	268	Radiens fugat astra Phoebus	191
Ranae palustres	344	Redigatur ad assem	308
Rancidus aper	391	Redimere opus	138
Rapax fortuna	77	Reditus non erit emissio tibi	541
Rapere dona praesentis horae 166 oscula 113 occasionem de die 285 in ius	400	Reducta in valle	259
Rapido ferventius amni inge- nium	374	Referre acceptum alicui	559
Rapidus comes Orionis	67	Refert colores amissos lana	156
Rapientes Venerem incertam	330	Reficit rates quassas	3
Rara iuventus 7 fides 79 retia	261	Refixa coelo devocare sydera	294
Raro antecedentem scelestum deseruit pede poena claudo	141	Refixit signa templis	531
Rarus nobilibus trimetris	602	Refixo clypeo	66
Ratem occupare secunda alite	291	Refraenare licentiam	196
Ratione certa insanire	413	Regale numisma	559
Rava lupa	201	Reges in ipsos imperium est Iovis	136
Recantare opprobria	45	Reges dicuntur magnis urgere culullis, &c. 618 vita prae- currere	500
Recedentes anni	595	Regia Numae	6
Recens iuvenum examen	80	Regiae moles	120
Recentes carpere flores	204	Regibus atavis edite	1
Recepto dulce mihi furere est amico	103	Regis monumenta	6
Receptus terra Neptunus	584	Regius morbus urget	620
Recidere	375	Regium genus	96
Recidet ambitiosa ornamenta	619	Regna vini fortiore talis	15
Reciditur supplicio culpa	196	Proserpinae	115 294
Recinentis parvae omen	201	Regnata rura Phalanto 100 Bac- tra Cyro	208 209
Recisas columnas Africa	198	Regnavit populorum	212
Recludere fata precibus	58	Regum timendorum in proprios greges est imperium 136 api- ces	191
Recludit operta ebrietas	480	Rei curtae nescio quid semper abest	198
Recluditur tellus aequa pauperi	129	Reiecit alto dona vultu	241
Recoctus scriba	428	Relegit omnem idibus pecu- niam	263
Recti cultus pectora roborant	224	Religare navim udo litore	73
Recte stet fabula talo 555 cursu depellere	430	Relinere dolia	52
Rector Thebarum	521	Relinquere armata pernix	594
Rectum curvo dignoscere	565	Rem male gerere	400
Recumbere lectis Archaicis	478	Remeare aevum peractum a certis annis	356
Recumbit minax unda Ponto	32	Remex Argous	293
Recurret bruma iners	234	Remigio nudum latus	37
Recusent humeri ferre	582	Remis adurgens	84
Reddere 454 animum 50 ver- bum verbo 591 incudi versus male tornatos 618 fluitantia cetra	412 et 413	Remiscet veris falsa	593
Reddit Cererem tellus inarata	292	Remisso arcu	205
Redeant in aurum tempora priscum	219	Remorsum petere	273
		Remotis Gadibus iungas Libyam	92
		Remugiens sinus	280
		Repensus auro miles	155
		Repentes per humum sermones	560
		Re-	

Reponi vult spectata fabula	596	Ripa sinistra labitur amnis	67
Reponis Achillem	589	Ripas flumina praetereunt	233
Repostum Caecabum	276	Risit alma adorea	224
Repotia celebret	389	Risu diducere rictum 371 po-	
Repsimus tria millia pransi	345	pulum quatit	568
Repulsae sordidae nescia virtus	140	Risum tenere	578
Rerum abdita monstrare	583	Risus gratus puellae proditor	25
vilissima aqua 349 concordia		Ritu novo 139 Herculis	176
discors 506 mors ultima linea		Rivi lactis	131
est	521	Rivo dare nomen idoneus fons	517
Res omnis Aristippum decuit	523	Rivos celeres morari	171
tua agitur 533 accessit ex medio	554	Rixa super mero debellata	49
Res magnas secatur	371	Rixari de lana caprina	528
Res pro lite	367	Rixis sanguineis prohibete Bac-	
Rescribere	400	chum	63
Resedit bellum	144	Robur, et aes triplex illi circa	
Residunt pelles cruribus	133	pectus erat 10 Italum	115
Resignare 210 490 testamenta	488	Robustae fores	179
Resonantis Albunae domus	20	Robustus acri militia puer	139
Resorbere in bellum	102	Rodens pollicem	269
Respondere paras civica iura	475	Rodere absentem amicum 338	
Responsor	519	aliquem 354 diaria urbana	512
Responsare cupidinibus	446	Roderet vivos ungues	375
coenis opimis	448	Rogare otium	122
Respondet gallina palato	419	Roma princeps urbium 221 do-	
Reticulum panis	308	mina 253 Septicollis 300 suis	
Retinent patulae commissa fi-		ipsa viribus ruit	290
deliter aures	532	Romae, et Carthaginis dissi-	
Retorta tergo brachia	155	dium venturus in ora	474
Retusum ferrum	80	Romanae fidicen lyrae	222
Revehit	130	Romani civis insignia	444
Rex pueritiae 81 alit, equus		Romanorum hyberna	
portat 522 eris 462 regum	466	Romanus emancipatus foeminae	277
Regum epulis nondum abac-		Romulae custos gentis	227
ta omnis pauperies	388	Romuli parens Mars	8
Rhodani potor	134	Romuli praescriptum	121
Rhodanus	Ib.	Rore puro	152
Rhodope	199	Rores pluvii	146
Rhodos	19	Rosa multa	15
Rhoeti populi ubi sint 223 à		Rosae in unguentis	Ib.
quo devicti Ib. viderunt Dru-		Rosas sparge	187
sum bella gerentem	Ib.	Roscia lex	462
Rhoetus Gigas	132	Roscius Comoediarum actor	549
Rhombus piscis, &c.	262	Rosea cervix	35
Rictum risu diducere	371	Rostrata ora navium	266
Ridens Erycina	8	Rostris	436
Ridentem dicere verum, Quid		Ros marinus	193
verat 307 malis alienis	400	Rota currente	580
Ridere etiam de inanimatis		Rotantes fumum flammae	243
dulce 56 voles Epicuri de gre-		Rotis fervidis evitata meta	2
ge porcum	478	Rotundentur mille talenta	481
Ridet argento domus	243	Rotundo ore loqui	608
Ridiculum	371	Ruam aeris acervos	426
Ridiculus mus	592	Rubente dextera	5
Rigat arva Nilus	145	Rubeta ranarum genus	268
Rigida mollior aesculo	169	Rubigo sterilis	192
Rigidi Gerae	195	Rubos pervenimus	349
Rigidus satelles	458	Rubrica picta praelia	447
Rimosa auris	426	Ructari sublimes versus	619

Rude

Rude donatus	456	Salernum	513
Rudis, virga est, &c.	<i>Ib.</i>	Saliare carmen	549
Rudis agminum sponsus	139	Saliare epulae	83
Rufillus olet pastillos	315	Saliente mica	194
Regis pietas moram non affe-	117	Salinum	123
ret		Salis puri concha	324
Rumor frigidus manat per com-	436	Salium in morem	215 82
pita	498	Sallustius Crispus	91 ad 198
Rumor secundus		Salsa aequora 292 mola	408
Rumpere nuptias 41 foedus 476	271	Saltare Cyclopa	347
silentium		Saltat Milonius	379
Rupit Marsus aper teretes pla-	573	Samius Bathyllus	287
gas 4 Hyarbitam Timagenis		Samnites	570
aemula lingua		Samos concinna	502
Rura oppidi sui laudat 3 apri-		Sandapilarius	362
ca 184 perambulat bos 228		Sapere est principium, et fons	
nutrit Ceres <i>Ib.</i> paterna bobus		recte scribendi 606 Sapiens	
exercet suis 259 suburbanus	493	uno minor est love	466
Rure meo possum quodvis per-		Sapientia insaniens 76 mitis	
ferre patique	514 ad 473	Laeli	383
Rusticus urbano confusus 598		Sapientum octavus	415
exspectat dum deffluat amnis	471	Saporem dulcem non elabora-	
Rutilius Lupus	382	bunt Siculae dapes	137 ad 126
S			
Sabbatha tricesima	369	Sappho mascula	538
Sabella carmina 296 anus	366	Sapponis calores	239
Sabellus	519	Sarculo agros findere	3
Sabina idiota 24 mulier 261 ad	241	Sardiniae segetes feracis	71
Sabini rigidi	545	Sardo cum melle papaver	612
Sabinum vinum 51 vile	<i>Ib.</i>	Sarmentus Scurra	347
Saccis congestis indormire	310	Sarta male gratia nequidquam	
Sacerdos Musarum 135 Troica	144	colae	476 ad 438
Sacerdotum mentem quatit ady-		Satelles Orci 130 virtutis rigi-	
tis incola Pythius	43	dus	458
Sacra profanis discernere 614		Satis per te tibi consulis 522	
miscere profanis	520	satis superque	258 295
Sacra Cotytia 298 Cereris fe-		Satur altitium	490
rens 450 Iunonis ferre 324 ad	298	Satureiano vectari caballo	354
Sacrilega manus	113	ad 327	
Sacris parcere	310	Saturnalia Decembri mense ce-	
Sacramentum militare	126	lebrata	441
Sacrum silentium 116 Ilium	186	Saturnalibus ab ipsis huc fu-	
Saecularium ludorum tempus	300	gisti	394 395
Saeva Paupertas 33 Proserpina	67	Saturnius numerus	553
Saga	64	Satyri capripedes	131
Sagaces hospites	99	Satyris 4 adscripsit Liber Poë-	
Sagana	364	tas	536
Saganae caliendrum	<i>Ib.</i>	Saxa perumpere amat aurum	
Sagax rerum utilium	598	180 movere sono testudinis	
Sagire	64	614 musco circumlita 498	
Sagitta certa metuende 31 et 32		surdiora 298 è Saxo Tarpeio	
virginea domitus	152 ad 140	deicere	353
Sagittae celeres 188 Sericae 69		Scabies extremum occupet	616
similis	201	Scaeva	381
Sagittis gravis pharetra	54	Scalpere terram unguibus	363
Sagum lugubre 278 eius usus	<i>Ib.</i>	Scamandri flumina	286
Sal nigrum	422 et 567	Scandat Capitolium Pontifex	211 212
Sal Plautini	603	Scandit aeratas naves vitiosa	
		cura	123
		Scan-	

Scandunt eodem timor, et mi- nae, quo dominus	138	Secernit European ab Afro me- dius liquor	145
Scaphae biremis praesidium	210	Secernunt me populo chori Nympharum	45
Scari	262	Secare mare	3
Scarus	386	Secreto loqui	369
Sceleris purus	54	Sectarier matronas	319
Scelestum antecedentem rara deseruit pede poena claudo	141	Sectus orbis 206 flagellis 265 ad	244
Scena	383	Saecula foecunda culpa	159
Scenae committere 590 praebere chlamides	485	Saeculum grave Pyrrhae	6
Sciens pugnae 41 equum flec- tere 163 citharae	167	Secunda classe 317 alite	291
Scientiae efficaci do manus	294	Secundas partes tractare, agere	528
Scipiada virtus	383	Secundi venti	550
Sciret regibus uti	523	Secundis dubiisque temporibus rectus 240 auspiciis	251
Scis simulare	586	Secundo pane vivit	551
Scit reddere voces	594	Secundus haeres	428
Scobs	422	Secures sumere 140 ponere <i>Ib.</i> cervice tinget	193
Scomber Iberus	452	Securis Amazonia 223 ad 205 rara	360
Scopas	236 ad 217	Securum aevum agere 350 olus	443
Scopulis surdior Icari	163	Sedatum celere oderunt	534
Scopulos infames Acroceraunia	11	Sedere, ignaviae proprium 525 iudicum	353
Scorpius formidolosus	126	Sedes lucidas inire	144
Scriba ex Quinque viro	428	Sedet post equitem atra cura 138 gradu post me uno 353	266
Scribimus indocti doctique poe- mata passim	551	eques in primis sedilibus	266
Scriniæ librorum capsulae <i>Ib.</i> compilasse	513	Seditionibus doctum bellum resedit	144
Scriptor Cyclicus	591	Sedula nutrix	589 ad 542
Scriptorem Troiani belli 467 ad	430	Sedulitas officiosa	488
Scriptori prorogat aevum	610	Sedulus odium importes libel- lis	508
Scriptorum chorus omnis amat nemus	568 ad 523	Seges, quid? 71 à serendo dicta <i>Ib.</i> 493 pro quovis agro <i>Ib.</i>	493
Scruta vilia	492	haec ingratos tulit 489 spem mentita	191
Scrutare ignem gladio	413	Segnes nodum solvere Gratiae	549
Scurra Volanerius	442	Segnius irritant animos demis- sa per aurem, &c. 595 ad	341
Scurrantis speciem praebere	527	Selecti iudices	341
Scurris	410	Sellae fascesque, magistratuum insignia	356
Scurror ego ipse mihi	523	Semel fixae pupulae	555
Scutica dignum sectere flagello	331	Semele, Bacchi mater	50
Scylla	592	Semeleius Thyoneus	47
Scyphis natis in usum laetitiae pugnare Thracum est	62	Semeles Thebanæ puer	50 ad 45
Scyphos capaciores huc affer	279	Semesa lardi frustra	438 439
Scythae temulenti 75 profu- gi 78 vagi 194 campestres 195 super 303 pharetrati	150	Semesos pisces ligurierit	328
Scythen gelidum	229	Semoti prius lethi gradum cor- ripuit saeva necessitas	12
Scytes bellicosus 109 profugus	243	Semper avarus eget	472
Scythicum amnem	150	Senatorum in theatro locus	597
Se digna sequi 245 vincere, ma- xima victoria	93	Senatorum calcei	352
Secanda marmora	128	Senatus sanctus	227
Secandi exors cos	606	Senem multa circumveniunt incommoda	594
Secantur lites	519	Senes	
Secare res	371		
Sectari matronas	319		
Secernere publica privatis	614		

Senes parci 105 avari	464	cuba	119
Senescentem equum solve	457	Servatae pedem Lesbium	232
Senescit amore habendi	493	Servet in ambiguo	518
Senex adulter 270 ter aevo		Serviet aeternum, quia parvo	
functus	106	nesciet uti	501
Senile guttur	263	Servire spadonibus	271
Seniorum centuriae	609	Servis amicus perfidis Ib.	
Senis pedibus claudere ver-		cum servis urbana diaria ro-	
sus	374	dere	512
Senium pro odio ac taedio	530	Servilis manus	266
Sensibus imis	287	Servitus crescit nova	104
Sensu communi caret	327	Servos corrumpere muneri-	
Sententia voti compos 585 non		bus	368
discrepuit Delphis	599	Serus in coelum redeas 8	
Seponere lepido dicto inurba-		adulteros crines povere colli-	
num	603	nes 41 Graecis admovit acu-	
Sepositi ciceris	438	mina chartis	554
Septem colles	300	Servum pecus imitatores	537
Septem bibus horis	517	Sesquipedalia verba	587
Sepulchri immemor 129 mitte		Sessor laetus	572
supervacuos honores	134	Sestertia septem donat 493 bis	
Sepulchro incidere	400	dona numinum	565
Sepulchrum commune plebi		Setosa membra	259
stabat	362	Setosa frons	347
Sepulchra divitum custodibus		Severa	166
erant curae	297	Severi Falerni partem sume-	
Sepultae inertiae paulum dis-		re	63
tat celata virtus	240	Severis adimant cantare	536
Sepultis plaudit	549	Severum seria dicru Verba de-	
Sequare te digna	245	cent vultum	588
Sequentes diversa	305	Sex septem millia	462
Sera rosa	86	Sextarius cyathos 12 conti-	
Serendis in verbis esto tenuis		net	310
cautusque	582	Sextrilis mensis	487
Seri studiorum	372	Sibilat me populus	309
Seria ludo vertere	599	Sibyllini versus	300
Seria quaeramus amoto ludo	307	Sic Diis placitum 434 Iovi	
Sericae sagittae	69	gratum 151 placitum po-	
Serici pulvilli		tenti iustitiae 126 visum	
Sermo pedestris 587 benigno		Veneri	75
tendere noctem	479	Sica à secando, &c.	333
Sermones repentēs per hu-		Sicambri 218 caede gauden-	
mum	560	tes	253
Sermonibus Socraticis madet	190	Sicambros feroces	218
Dioneis delectatur	567	Sicana Aetna	296
Serpens Epidaurius 325 iter ins-		Sicarius	333
titutum rumpat	201	Sicca urna	171
Serpente fugit alite	264	Siccas carinas	13
Serpentas asperas tractare 85		Siccat inaequales calices con-	
avibus gementur	579	viva	437
Serpentibus Afris peior	455	Siccatis caedis	79
Serpentium allapsus simet	257	Siccis oculis 11 omnia dura	
Serpit humi	581	Deus proposuit 48 manda-	
Serva Briseis movit Achilem	95	bo Puteal Libonis	536
Servanda cupresso carmina	608	Siccus ad unctum accedes	523
Servare mentem aequam	93	Sicilia Triquetra dicta	436
Servas Iovis auribus ista	539	Sicula unda	149
Servata centum clavibus Cae-		Siculae vaccae 124 dapes	137

Siculi Poëtae 620 tyranni	472	Soluta navis	279
Sicut meus est mos	364	Solutis zonis	70, 71
Sidera ferire	5	Solutus omni foenore	259
Sidere clarior	139	Somni portae duae	204
Sidet prius caelum inferius mari	271	Somnia nocturnam vestem maculant 349 vera 737 Pythagorea	547
Sidoni 293 nautae	Ib.	Somnus Lethaeus 287 perpetuus	57
Sidonio ostro contendere	500	Sonabit magna	353
Signa Tyrrhena 575 taciturna noctis 104 Punicis affixa delubris 155 direpta postibus superbis 254 late fere 214 diffundere coelo parabat nox 343 ponere novis praeceptis 417 refigere	531	Sonitus tubae lituo permistus	4
Silentio fideli est tuta merces	141	Sono testudinis saxa movere	614
Silentium Lunae 60 rumpere	271	Sonum laetum ter crepuit populus 127 chorda reddit acutum gravem	610
Siliquis, et pane secundo vivere	551	Sonus relatus	295
Sylvae nigrae	53	Sopor perpetuus	57
Simius	371	Soracte candidum alta nive	24
Simois lubricus	286	Sordent cuncta	502
Sincerum vas	472	Sorites	546
Sine clade victor	252	Sorte tua gaude 288 sua contentus nemo vivit	305
Singultum pauca locutus	354	Sortes per carmina dictae	615
Sinistra labitur ripa	6, 7	Sortiere talis regna vini	15
Sinistrorsum citae puppes	278	Sortilegis Delphis	599
Sinu laxo ferre 375 in sinu ferens Deos	129	Sortis non tuae puella	244
Siren improba desidia	396	Sortiri regna talis	15
Sirenes	469	Sosti	540
Sirenum voces	Ib.	Spadonibus rugosis servire	277
Sisyphus Aeolides damnatus longi laboris 119 vafer 396 eius saxum 119 optat collocare in monte saxum	299	Sparsi croci, et flores in theatris	549
Sithonia nix	201	Spargere nebulam stellis	178
Sithoniis	49	Spartacus	290
Siticolosa Apulla	264	Spatiarum aggere in aprico	362
Sitiens Tantalus	310	Speciem scurrantis praebere	527
Smyrna	502	Spectacula dare Marti	66
Socci	586	Spectaculo memori	268
Socraticae chartae	606	Spectare Neptunum 503 Verturnum	540
Socratica domus	70	Spectat oculo irretorto acervos	93
Socraticis madet sermonibus	190	Spectata belli domique virtus	558
Sodalis hyemis Hebrus	61	Speculo te videris alterum	242
Soldum reddere	429	Intra Spem veniae cautus	603
Solea	454	Spem mentita seges	493
Soles melius nirent	227	Spernit humum virtus	141
Solidus dies	3	Spicea corona	302
Solidum decies exsorberet	410	Spiculum	41
Solis patiens	22	Spissa sedilia	597
Solve senescentem equum	457	Splendida arbitria 234 billis	404
Solvere navem, vela, &c. 279 curam Lyaeo	Ib.	Splendide mendax in parentem	171
Solvitur acris hyems	13	Sponda lecti pars	204
Solum pro deserto	60	Sponda in extrema cubare	Ib.
		Spondaeos stabiles	602
		Spondere levi pro paupere	617
		Sponsi Penelopes	470

Spon-

Tantalus à labris sitiens fugientia captat flumina	310	Teretes plagas 4 suras	97
Tarda necessitas 12 podagra	366	Tereus in upupam mutatus	596
Tardo cognomen pinguis damus	327	Tergeminis honoribus	2
Tarentinae oves cur pellitae	99	Tergere palatum	386
Tarentum Lacedaemonium <i>Ib.</i>		Terminalia festa	262
molle 420 imbellis	491	Terminos agri revellere	129
Tarpa iudice	373	Terna millia	422
Tarpeium saxum	353	Ternos ter cyathos	187
Tarquinius Priscus	33	Terra domibus negata	56
Tarquinius regno pulsus	351	Terram mortuis iniicere	68
Tarracina	345	Terram mordere in vulnere cadentes	102
Tartara habent Panthoiden	66	Terrarum domini	2
Tartaro datum Pelea	163	Terrae munera 482 munere vestimur 118 filius	112
Tauri ruenris pondus	97	Terras alio calentes sole	123
Tauriformis Aufidus	251	radit Aquilo	434
Tauris Vulcaniis iuga illigare	264	Tesqua inhospita	510
Taurum monstravit inertem	284	Testa conditum levi	51 et 52
Teia fide	47	Testae generosae non omne mare est fertile	410
Teius Anacreon	287	Testamenta resignare	488
Telegoni parricidae iuga	207	Testatus tempora Troiana	66
Telephus 35 Mysorum Rex	295	Testudinis aureae dulcem strepitum temperans Musa 221	
558 movit nepotem Nereium <i>Ib.</i> ab Achille vulneratus, et quomodo sanatus	<i>Ib.</i>	sono saxa movere	614
Tellure marique magnus erit	429	Tetigisse cor querela	587
Tellurem porco piabant	552	Thaliarchus	24
Telluris iuvenes	112	Theanum	465
Tempe Thessala 19 loca amoenissima in Thessalia <i>Ib.</i> Zephyris agitata	137	Theatra referunt sonum	557
Temperant vites pocula	52	Theatrales plausus	52
Tempestatibus agna immolabitur	280	Theatris populus frequens ter crepuit sonum	127
Tempestita viro 57 Cloe	187	Thebae Echioniae	226
Tempora aerea 294 ferrea <i>Ib.</i> fastis numerabant Romani	249	Thebanae Semeles puer 50 conditor arctis	614
Temporum fuga	211	Theon 533 Theonino dente circumrodi	<i>Ib.</i>
Tendere opus ultra legem 377 noctem sermone benigno 479 disertus haberi	537	Thesauris intactis Arabum opulentior	194
Teneam quo Protea nodo	465	Thespis	604
Tenta cubilia	284	Thessala Thempe 19 voce	260
Tentare 193 crimina	533	Thessalus victor	96
Tentator Orion Dianae	152	Thetidis marinae filius	230
Tentigine rumpi	221	Thrace furioso	122
Tentus omaso	427	Thracis truculenti 530 vinosi 82 libidinosi	49
Tenuare	147	Thracius ventus	60
Tennes non conamur grandia	18	Thrax est Gallina Syro par	435
Tenui deducta Poëmata filo	558	Threicia amystis	82
Tenuis pro subtili	418	Thressa Chloe	167
Tepebunt virgines	15	Thura ponere	51
Ter Gratiis bibebant veteres	187	Thurium oppidum	450
Ter et amplius felix	36	Thyas	179
Terque quaterque	446	Thyesteae irae 44 coena	587
Teres puer 283 atque rotundus		Thyesteae preces	271
		Thyna merce beatus	162

Thynni

Thynni	427	Tonsoribus et lippis notum	359
Thyoneus	47	Toral turpe	480
Thyrsus	131	Toralia illota	423
Tiberim reverti	70	Tormentum lene admovet in-	
Tiberis flavus	6, 23	genio	190
Tibia Berecynthia	214	Tornatos male incudi reddere	
Tibiae unde factae 597 in bello		versus	618
adhibitae 30 in conviviis		Torquere mero	618
255 Doriae, Phrygiae, et		Torquet ab obscoenis iam nunc	
Lydiae	Ib.	sermonibus aurem	551
Tibiis Lydis carmen remis-		Torques aureos gestabant Par-	
tum	Ib.	thi	151
Tibicina meretrix	511	Torrentia agros sydera	138
Tiburni lucus	20 et 21	Torrere iecur 214 Cyri Lyco-	
Tiburis amoenitas	Ib.	rida 74 me amor Glycerae	187
Tiburtina via	357	Tortus vino et ira	550
Tigellus	313	Torvus Mars	66
Tigres indocili iugum collo-		Trabales clavi	79
trahentes 143 ducere 170		Trabs Cypria	3
cum cervis iungere 292 pas-		Trabes Hymettiae	128
cere	204	Tractant fabrilia fabri	551
Tigris aspera	57	Tradere ventis	61
Timet Tiberim tangere 23 fla-		Traducere leviter aevum	534
gitium peius letho 241 ser-		Tragica Camoena	604
pentium allapsus 257 Al-		Tragicus color	600
banas secures 304 uti in-		Tragicum spirat	554
ventis	549	Tragoedia indigna 600 severa	88
Timidos agitare Lynceas	117	Tragoediae origo	604
Timidus mori 185 procellae	581	Tragoediarum personae	587
Timon <i>μίσανθρως</i>	309	Trahit ore quodcumque po-	
Timor aufert somnos 123 et		test formica 307 me Proser-	
minae scandunt eodem, quo		pina	432
dominus	138	Trahunt purpuras clientes	128
Tineas pascere	541	Plaustra domos vagas	195
Tisiphone	363	Tranquilla senectus	381
Titanum impietas	150	Trans pondera	486
Tithoni senectus	65 et 124	Transilire munera modici Li-	
Titillet vos gloria	406	beri	49
Tityi iecur	153	Transverso calamo signum alli-	
Tyton compescit unda	118	nere	619
Tityos raptor	230	Trepidavit aetas claudere lus-	
Toga bister ulnarum 265 dis-		trum	97
sidet impar 465 Afrani 547		Trepidum certamen	540
purpurea, praetexta	266	Tres mihi convivae prope dis-	
Togae laxitas	Ib.	sentire videntur	567
Togam componere	400	Tribus Grammaticas ambire	539
Togata	318	Tribus aut novem miscentur	
Togatae fabulae	605	cyathis pocula commodis	
Tolle cupidinem immitis uvae	98	186 ursis quod satis esset	515
Tollere muliebrem luctum 292		Tricesima Sabbatha	369
imo de gradu corpus 77		Triformis Chimaera 65 Diva	191
verticem 181 rabiem civi-		Trimetri Iambici	585 et 602
cam	195	Tripes mensa	324
Tollit vocem comoedia	587	Triplex aes	10
Tonitru sereno coelo	76	Tripodes	236
Tonso rusticius	325	Triquetra	436
Tonsoris umbra vacua	481	Triremis priva	465
		Triste lignum 114 bidental	621
		Tris-	

trorsum 76 nautica	402	alata	528
Velat quem duplici patientia		Verbenae	51
panno	523	Verbenas ponere	<i>Ib.</i>
Velia	513	Verbenis castis ara vincta	243
Vellera Aquinatem potantia fu-		Verbera patruae linguae	173
cum	500	Verberatae grandine vineae	138
Vellere barbam alicui	332	Verborum vetus interit aetas	584
Vello equinae caudae pilos	546	Verbum verbo reddere 591 se-	
Velox Faunus	45	mel emissum volat irrevoca-	
Vena benigna	128	bile	532
Venabula	486	Vere primo	162
Venae te deficient inopem	404	Verecundus Bacchus 63 co-	
Venafrum oleum	452	lor	295
Venastani agri	158	Veri non sordidus autor	66
Venafro viridis certat bacca	100	Veris falsa remiscet 593 sint	
Venalem morte laurum	176	proxima ficta	609
Venales merces	563	Veris grata vice solvitur acris	
Venator manet sub Iove fri-		hyems 13 comites	245
gido 4 urget leporem 84 le-		Verna	321 et 562
porem sectatur	320	Vernaliter fungi officiis	440
Venefici Esquilini Pontifex	298	Vernae procaces 437 herilis	
Venena Colchica 114 296 Thes-		mensae reliquiis pascebantur	<i>Ib.</i>
sala	64	Verni venti	222
Venenatae sagittae	54	Verrucis ignoscere	328
Venenorum ferax Iberia	268	Versare glebas ligonibus	161
Veneris sodalis Bacchus 184		Versibus exponi Tragicis res	
muneribus potens 242 cho-		Comica non vult 586 exa-	
ri	13	cuit animos in Martia bella	615
Venimus ad summum Fortu-		Versum concludere	335
nae	545	Versus Sibyllini 300 leves effu-	
Venire in votum	502	tire 600 male tornatos incu-	
Venti Thracii	245	di reddere 618 fingere 601	
Ventis debere ludibrium 38 di-		emunctae naris duos com-	
videre 282 ire non suis 278		ponere 333 ducentos dicta-	
iagratum otium 39 tradam		bat, stans pede in uno	<i>Ib.</i>
portare tristitiam 61 saepius		Vertere cadunt 207 manibus	
agitatur ingens pinus	108	fraxinos 199 funeribus trium-	
Ventorum pater	9	phos 78 seria ludo 599 sty-	
Ventosa plebs	539	lum 375 terram aratro	307
Ventoso curru	555	Verticem vacuum plus nimio	
Ventosus	496	attollere 49 late conspicuum	
Ventri bellum indicere	343	tollere	181
Ventris obsequium	448	Vertumnis natus iniquis	442
Venturus in ora Romana	474	Vertumnus quis fuerit ?	540
Venus Cytherea 13 regina Cni-		Verum quaerere inter Academi	
di Paphique 70 e spuma ma-		sylvas 565 pro aequo et ho-	
ris nata, &c. 200 ridens 7		nesto 494 et decens Philoso-	
205 decens 48 Cypria 50		phiae partes	457
Erycina 7 marino 244 dam-		Vesani Leonis stella	208
nosa 528 prisca redit	167	Vesci terrae munere	118, 124
Venusinus colonus arat 380		Vesci pyris	489
dictus Horatius	<i>Ib.</i>	Vesica displosa	364
Ver proterit aestas 233 aperit	13	Vesperis descriptio	161
et 244		Vespero surgente 106 puro si-	
Veraces parcae	301	milis	187
Verba nova devolvere 217 se-		Vesper stella Veneris	106
rere 582 sesquipedalia	587	Vespertina regio	335
nova quando usurpanda	582	Ves-	

Vespertinum pererro forum	357	Vindelici populi	223
Vespertinus ursus 293 hospes	418	Vindex avarae fraudis	240
Vestiae templa	6	Vindicta in manumissionibus	
Vestales virgines intemeratae	7	servorum	446
Vestem ad talos demittere, foeminarum	316	Vineta propria caedere	558
Vestem nocturnam maculare	349	Vini sextarius 310 varia effecta	190
Vestibus aurum illitum	239	Vino lymphatus 84 pellie curas 22 et lucernis Medus acinaces immane quantum discrepat 63 dulci mala lavere pavimentum tingere	119
Vestigia ponere 430 me terrent 463 contracta vatium sequi	568	Vinosa Pyrria	509
Vestis stragula	402	Vinum curas dissipat 48 hominem aperit 49 culullis exsiccare 72 metiri 279 vetus optimum 546 lac sive nutrimentum Veneris	184
Vestiunt te lanae Afro murice bis tinctae	124	Caecubum 52 Calenum <i>Ib.</i> Lesbium 47 Falernum 419 Massicum 421 severum	63
Veteres orni	25	Viola tinctus pallor amantium	169
Veteris pocula Massici	3	Violaria	120
Veterno funesto arcere	495	Violas imitata lana	557
Veterum norma	121	Violens Aufidus	211
Vetita legibus alea	197	Viperinus cruor	263
Vetus Priami regnum 40 aetas verborum	584	Viperis brevibus implicata Canidia	267
Vetusta ligna	261	Vir Macedo	180
Via sacra 274 negata tentat iter	141	Vires Italiae 254 Di odere omne nefas animo moventes	152
Viaticum	526	Virgae Mercurii	27
Vicarius 446 recreat aequali forte defunctum laboribus	195	Virginea domitus sagitta	152
Vice grata 13 offensus Helena Castor	297	Virginum primae 232 culpae	203
Vi	575	Virgo matura	159
Victorem proruere	226	Viribus suis ruere	290
Victoria laeta 306 alatae virginis habitu pingebatur	532	Viridi membra sub arbuto stratus	3
Victus tenuis	388	Virorum Mercurialium custos Faunus	127
Vidua	27 et 464	Virtus parentium dos est magna 195 repulsae necia sordidae, &c. 140 neglecta redire audet 303 spectata belli domique 558 Aeacu divitibus consecrat insulis 237 nisi cum re, vilior alga est 424 est, vitium fugere 461 post nummos 462 medium vitiorum 527 recludens immeritis mori coelum 141 aemula Capuae	290
Viduare	<i>Ib.</i>	Virtute sua se involvere	210
Viduus pharetra Apollo	<i>Ib.</i>	Virtute functos duces canere	255
Vieta membra	284	Virtutem incolumem odimus, &c. 196 verba putare	484
Vigent modo nata	584	Virtutis verae custos rigidusque satellites 458 via ardua	196
Vigiles lucernae	165	Virus grave	553
Vigiles canes	179		
Vile Sabinum	51		
Vilia scruta	492		
Vilis amicorum est annona, bonis ubi quid deest	507		
Vilius alga 183 et 424 argentum est auro, virtutibus aurum	461		
Villicus	509		
Vina languidiora promere 190 horna 261 libera 586 oluerunt inane Camoenae 536 à Consulibus nomina mutuabantur	189		
Vinaria apotheca 206 tota invertunt	452		
Vincam Fabio iudice	322		
Vincula Pirithoo abrumpere incantata	235		
Vincunt aequora navitae	364		
	196		

Vir consilii expertus more ruit sua	152	Umber aper	420
Visendus ater Cocytus	118 et 119	ad Umbilicum adducere Iam- bos	287
Vita redit post mortem duci- bus 236 et 237 Regum prae- currere amicos	500	Umbra hospitalis	94
Vitae summa brevis spem nos verat inchoare longam 14 la- bores molli mero finire 21	609	Umbræ mirantur dicere	116
idonea dicere	382	Umbris pluribus locus est	481
Vitale, quid?	382	Uncia aqua	389 et 390
Vitanda est improba Sirem de- sidia	396	Unctum qui recte ponere possit	617
Vitare humum 600 patentem puteum	572	Unctus mitteris Ilerdam	541
Vites Falernae 52 Falce Cale- na premere	72	Uncus severus	79
Vitiis nemo sine nascitur 327 hesternis corpus onustum	390	Unda minax ponto recumbit 32 supervenit undam	575
Vitio suo laborare	319	Undæ Hesperiae tyrannus Ca- pricornus	126
Vitis Falernae usus	139	Undas per Siculas equitavit Eurus	224
Vitium hoc est omnibus canto- ribus 323 in vitium ducit culpae fuga	581	Undis retortis ire vidimus Ti- berim	6
Vitrea fama 409 Circe	47	Ungebantur mortuorum cor- pora	272
Vitreo daturus nomina Ponto	216	Ungere caules oleo meliore ad Unguem factus homo	403
Vitro pellucidior 50 splendi- dior	174	Unguenta Persica	85
Vitta suppliance decorae matres	176	Unguentarius	410
Vivae lucernae	191	Ungues vivos rodere 375 non ponere curat	606
Vivam gallinam mersare Fa- lerno	419	Ungui de tenero meditari 160 acuto secare 540 vel uno fie- res turpior	103
Vivere intra naturae fines	308	Unice securus	61
naturae convenienter	499	Unico gaudens mulier marito	176
Vivet extento Proculæius aevo	91	Vocalis Orpheus	30
Vivit siliquis et pane secundo	551	Vocata ter	191
Vividus impetus	223	Vocatus atque non vocatus	130
Vivite fortes, &c.	394	Voce complere nemus 273 for- mare cultus hominum	26
Vivitur parvo bene	123	Vocem Comoedia tollit	587
Vivos rodere ungues	375	Voces Marsae 271 Sirenum nosti	469
Vivus cespes	51	Volat irrevocabile verbum	532
Vixere fortes ante Agamemno- na multi	240	Volitant per mare navitæ	228
Vixi puellis nuper idoneus	200	Volumina librorum 541 annosa vatum	545
Vixisset canis immundus, vel amica luto sus	469	Vomerem inversum collo tra- hentes boves	262
Vixit inaequalis	441	Vos exemplaria Graeca Noc- turna versate manu, versate diurna	603
Ulcero sum iecur	60	Vota facere, suscipere, nuncu- pare, reddere 219 Parthorum	274
Ultimae causae	44	in mea vota iuvenescit vitu- lus	220
Ultimi Geloni	134	Voti sententia compos	585
Ultra limites salire 129 fas tre- pidare 209 legem tendere opus	377	Votis perfidum caput obligasti pacisci 210 in votis esse	432
Ulubre oppidum ignobile	504	Votiva tabula 16 tabella 380 iuvenca	476
Ulyssæi duplicis per mare cur- sus 17 laboriosa cohors 293 laboriosi remiges 295 Ithacen- sis remigium vitiosum	487	Vovere	432

Vox Thessala		269	δυσδίον πλῆχέ φαλον	464
Urbana diaria rodere		512	Vulpes cauta 163 astuta 407	201
Urbanæ ad frontis descendi praemia		497	foeta	
Urbanus rusticus confusus		598	Vultu alto relicere dona 241	
Urbem Palladis celebrata car- mine 19 nomine implere 298			invito ridere 171 mutabilis, albus et ater	576
occupatam seditionibus im- plevit		159	Vultum Alexandri simulantia aera	559
Urgere culullis		618	Vultus nimium lubricus aspici multa et praeclara minantis	50
Urget diem nox, et dies noc- tem		294	Vultus Tyranni	395
Uri ignibus 162 virgis		445	Vulva nil pulchrius ampla	142
Urit officinas Cyclopum Vul- canus ardens 13 grata pro- tervitas 30 fauces sitis		321	Uxor placens linquenda 119	515
Urna 366 iudiciaria 381 versatur omnium 95 capax omne mo- vet nomen 137 stetit paulum sicca 171 aquae non ditior		394	pauperis Ibyci 178 invicti Iovis 205 beata pueris crean- dis quaeritur	471
Ustica mons 46 cubantis saxa		16.	Uxores olentis mariti 45 alie- nas permolere	316
Usus 438 quaedam mancipat		574	Uxorius amnis	7
Usu capere		16.		
Utere libertate Decembri 441 his mecum		487		
Uti sapienter Deorum muneri- bus 24 naribus		540		
Utilium tardus provisor		594		
Utrem crescentem tumidis ser- monibus inflare		431		
Utroque pollice laudare		532		
Uva pensilis secundas ornabat mensas 393 ollaris		422		
Uvae immitis cupido		98		
Uvam certantem purpuræ		260		
Uvas durandi mos		422		
Vulgus infidum 79 profanum odii 135 malignum spernere		125		

X
Xanthias Phocens 95
Xantho amne lavans crines
Phoebus 231
Xanthus Troiae fluvius 16.

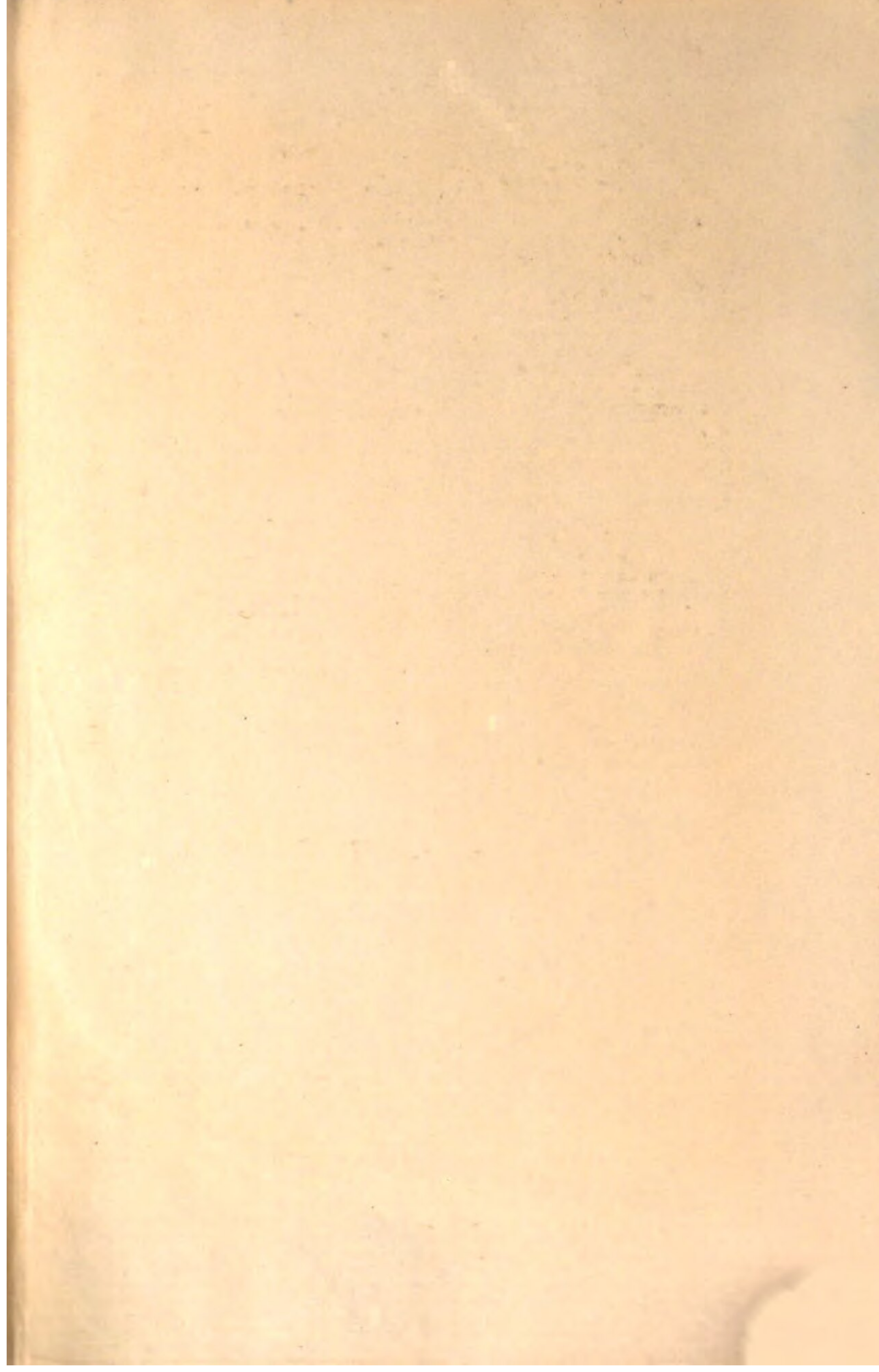
Z
Zephyris agitata Tempe 137
mitescunt frigora 244
Zephyrus veris ventus 56
Zethus atque Amphion, fratres
gemini 550
Zona 565 pendulum laedere
collum 205
Zona torrida et frigida 146
Zonam perdidit 564
Zonis solutis Gratia 70 et 71

F I N I S.

Finis

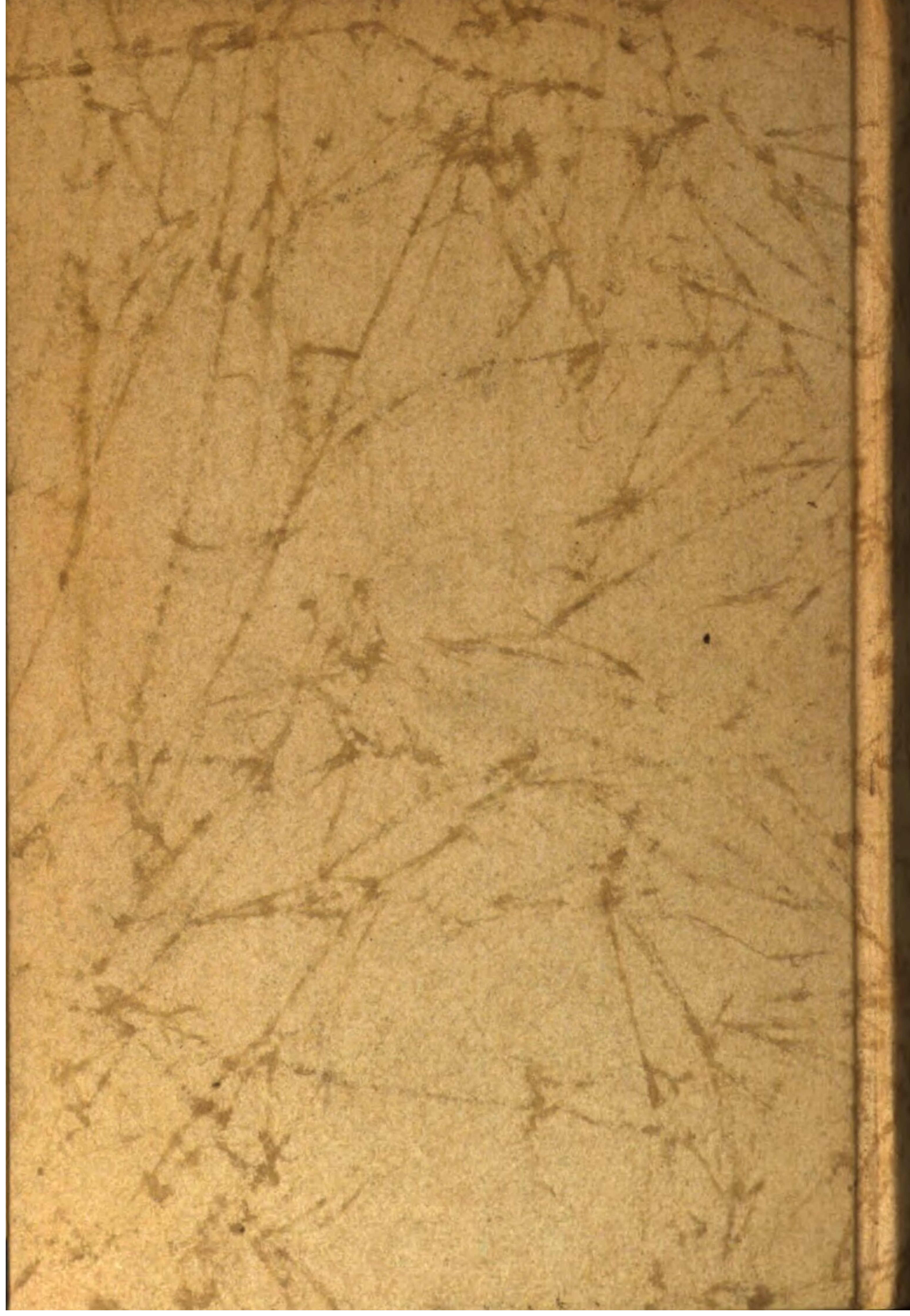
Bayrische
Staatsbibliothek
MÜNCHEN

Manuel, Antonio R

HERKOMER
MÜNCHEN

Horatius Flaccus, Quintus, / Minell, Jan, / Manuzio, Aldo Pio,

Q. Horatii Flacci poemata

Mantua Carpetanorum 1776

A.lat.a. 2605 x

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10243461-1